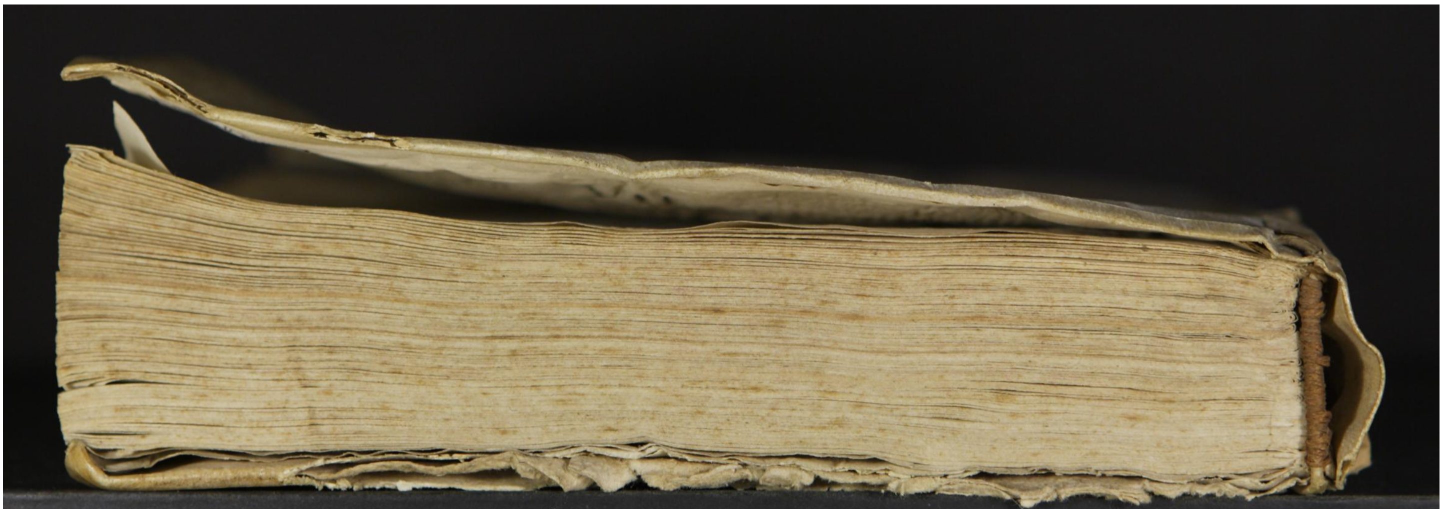

V.
ENSIS.
1487.
INCUNABULI
A
6
4
Biblioteca Nazionale
Centrale - Firenze

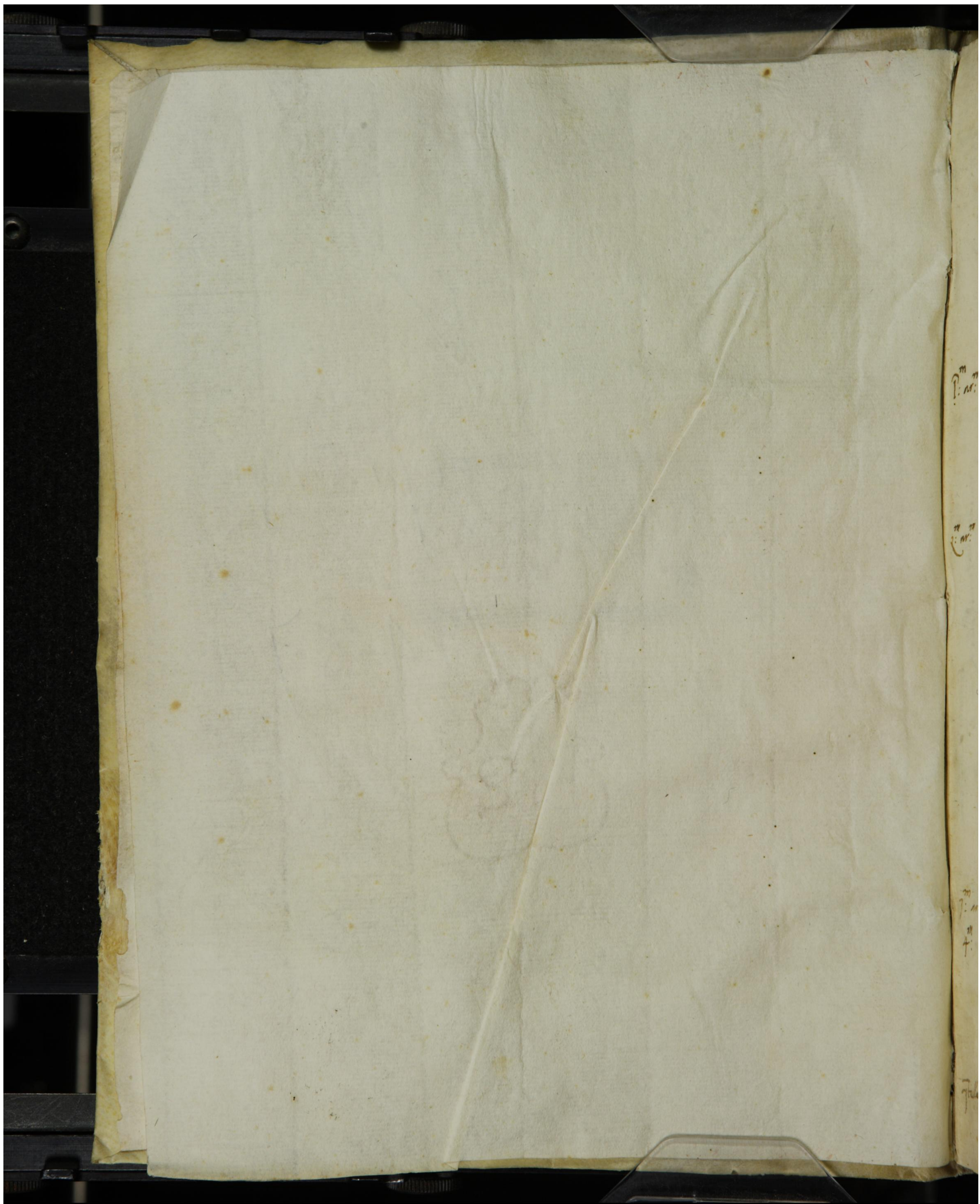

VII

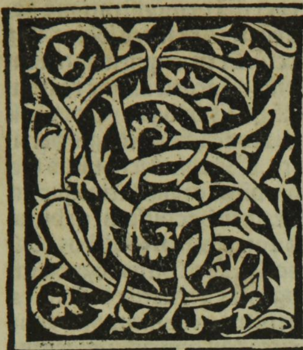
V

Parisiensis

1487

¶ Questiões subtiles ⁊ ꝑutiles magr̄i Joānis Magr̄i doctoris parisiēsis sup totū cursū logice porphyry ⁊ ph̄i cū vtili explanatōne text⁹ incipiūt ꝭm mētē doctoris subtilis Scoti.

Irca exordiū libri predicabiliū porphiry querit̄. vtrum logica sit vnus habitus scientific⁹ rationalis ab alys distinct⁹ ¶ Et arguitur p̄mo ꝯtra primaȝ partē. q̄ꝛ modus rei nō ē res cuius ē modus. sed logica ē modus sciēdi. g̊ logica nō ē habit⁹ sciētificus. Minor pȝ ꝑ ph̄m scd̄o methaphisice caplo vltimo dicētē ꝙ absurdum ē sil' querere sciam ⁊ modū sciendi vbi per modū sciēdi scd̄ȝ cōmētatorē itelligit logicaȝ. ¶ Scd̄o arguit̄ cōtra scd̄aȝ partē. logica ꝯtinet multos ꝓcessus demōstratios ⁊ multos habitus ꝯclusionū i ea demōstrataꝝ. g̊ logica non ē vn⁹ hītus. Tenet ꝯn̄a quia habitus scientific⁹ ē vnus ab vnitate conclusionis demonstrate. Nec valet dicere ꝙ ex pluribus habitibus partialibus diuersaꝝ cōclusionū sit vnus totalis habitus scientificus q̄ꝛ ex nullis plurib⁹ alteri⁹ ⁊ alterius rōis videt̄ posse fieri aliqd̄ vnū nisi alterum sit in potentia ad reliquū per phȝ septimo methaphisice. sed diuersi habit⁹ diuersaꝝ cōclusionum constitutaꝝ ex alys ⁊ alys extremis sūt alterius ⁊ alterius rōnis non se habētes tāq̄ȝ act⁹ ⁊ potentia. ergo ex ipsis non pōt fieri vnus totalis habitus. Prima pars minoris pȝ. q̄ꝛ cū scientia vni⁹ ꝯclusionis stat aliquē errare circa aliam conclusionē. Scd̄a pars pȝ. q̄ꝛ cū talis habitus totalis sit accidēs nō videtur posse cōponi ex actu ⁊ potētia ꝭm ph̄m septimo methaphisice. ¶ Arguit̄ tertio ꝯtra tertiā partē quia logica ē ens reale p̄dicamētale de p̄ma spē q̄litatis. ergo nō ē rationalis. ¶ 4° ꝯtra vltimaȝ ꝑtē eēntialis distinctio noticiarum ē ab obiectis. sed noticie siue hītus methaphisice ⁊ logice est idē obiectū. ergo non sūt sciētie inter se distincte. Maior videt̄ nota ex scd̄o de aīa. Minor ꝓbatur ex. 4. methaphisice vbi dicitur ꝙ circa idē laborāt metaph̄ic⁹ sophista ⁊ dialetic⁹. ¶ Jn oppositū ē Ari. ⁊ oēs ꝑipatetici.

Primo sciendū ē ꝙ ꝓ declaratione primi termini ponūtur tres difficultates. ¶ Prima difficultas ē cuius potētie logica ē habitus. Rn̄detur per vnā distinctionē ⁊ vnum dictū. Distinctō est hec. in oi suba incorporea duplex ē potētia. s. intellect⁹ ⁊ voluntas. Intellectus ē ptās qua aīa potest itelligere. Sed volūtas ē ptās qua aīa pōt velle. Dictū ē istud. logica ē habitus intellect⁹. patȝ quia regulat potētiam intellectiuam ad bene diffiniendū diuidendū ⁊ discurrendum. g̊ ⁊c. ¶ Scd̄a difficultas ꝑ quē actū intellect⁹ generatur in nobis logica. Rn̄detur ꝑ vnā distinctionē ⁊ vnū dictum. Distinctio ē hec. actuuȝ intellect⁹ ali⁹ ē adeq̄tus vt itelligeres. ali⁹ ē inadequatus qui subdiuidit̄ in sex. Quoꝝ p̄m⁹ ē simpliciū apprehēsio ꝑ quē formātur diffinitiones. Scd̄s ē apprehēsoꝝ compositio ⁊ diuisio per quē fiūt enūciationes. Terti⁹ ē compositoꝝ ⁊ diuisorum discursus per quē fiunt silli. Quartus ē decipi per quem fiunt sillogysmi ignorātie siue falcigrafi. Quīt⁹ ē opiari ꝑ quē fiūt sillogismi dialetici. Sext⁹ ē certissime cognoscere ꝑ quē fiūt sillogismi demōstratiui. ⁊ illoꝝ solū ponuntur tres ab Aristo. a quoruȝ tertio. s. a discursu vocatur intellectus. rō que sic ab ipso diffinitur. Rō est virtus anie intellectualis faciēs currere cām in causatuȝ. Dictum ē istud. ⁊ si oēs actus intellectus. quarto exēpto conferāt ad generandū sciam: a sexto tn̄ dicit̄ p̄ncipaliter scia generari. q̄ꝛ per sillogismū demonstratiuū scia principaliter generatur. ¶ Tertia difficultas ē. quot sūt hītus intellectus quib⁹ nō ꝯtingit dicere falsū. Respōdetur p̄mittēdo quattuor distinctiōes ⁊ cōsequēter vnū dictum. Prima distinctio est hec habituū intellectus alius ē infusus ⁊ ē ille qui ab extriseco sine actu potētie iprimit̄. Ali⁹ est acq̄situs qui. s. mediāte actu potentie acquiritur. ⁊ sic diffinitur habitus in cōi. Habitus ē aliquid supadditū potētie naturali inclinans aīam ad prōpte facilit̄ delectabl'r ⁊ expedite operādū. Scd̄a distinctio. habituū acquisitorū. alius ē spiritualis. ⁊ ē ille cuius potētia est in aīa subiectiue. alius ē corꝑalis ⁊ ē ille cuius potētia ē i corꝑe subiectiue. Tertia distinctio habituū spiritualiū. alius ē intellectualis qui

subiectiue est in intellectu. Alius ē volūtari⁹
siue moralis qui est subiectiue in volūtate cu
iusmodi sunt virtutes morales. 4ª distinctio
bituū intellectualiū. alius ē quo impossibile ē
dicere verū vt error ꝛ ignorantia pme disposi
tionis. alius ē quo impossibile ē dicere falsum
vt scia. alius ē quo possumus dicere verum ꝛ
falsū vt opinio. ¶ Dictū ē istud qnqꝫ sunt bit⁹
intellectus quibus īpossibile ē dicere fl'm. s. sa
piētia scia ītellectus prudētia ꝛ ars. vñ sapiē
tia ē intellectus: ꝛ scientia honorabilissimoꝝ
in natura. Sed intellectus ē habitus pmoruꝫ
principioꝝ. Scia vero ē bitus cōclusionis per
demōstrationē acqsitus. Et ars est recta ratio
rerum a nobis factibiliū. Prudentia autē ē re
cta ratio rerū a nobis agibilium.

Secundo sciendū ē φ ꝑ declaratione
secūdi termini mouet̄ tali o
difficultas qua vnitate ē bitus logice vnus.
Respōdetur per vnam distinctionē ꝛ vnū di
ctum ꝛ vnā suppositionē. Suppositio est hec
cuiuscūqꝫ scie ꝛ bitus vnitas eēntialis ꝛ intri
seca sumitur ab vnitate subiecti. Distictio est
hec obiectū logice sicut cuiuslibet alteri⁹ bit⁹
pōt dupliciter cōside rari. vno mō materialr
s. cū ꝑcisione a suis principijs. Alio mō forma
liter hoc ē scdm eius rōeꝫ formalē quā quidē
rōem trahit ex suis principijs. Dictum ē istud
bitus logice in eodem intellectu ē vn⁹ nume
ro. pꝫ quia vnitas bitus sumitur ex vnitate ob
iecti formalit̄ cōsiderati. sed quorūcūqꝫ in lo
gica ɔsideratoꝝ ē vna rō formalis. obiectiua
igitur oīum in logica cōsideratoꝝ ē vn⁹ bit⁹
scientificus numero saltē in vno eodē intelle
ctu. ¶ Aliter rñdetur per vnā suppositioneꝫ
ꝛ tria dcā. Suppositio ē hec. vnitas formalis
ꝛ intrinseca cuiuslibet bitus sumit̄ ab vnita
te rōis formalis subiecti attributionis. ¶ Pri
mū dictū bitus affectiuus ꝛ moralis ꝛ habit⁹
scientificus inter se ɔueniunt qꝛ sicut ex vno
actu tēperātie generat̄ tota realitas tēperātie
eēntialr q̄uis in gradu īperfecto et per alios
actus sequētes non acqritur noua realitas sꝫ
tm̄ ꝑficitur ꝛ intendit̄ bitus temperātie prius
totus acqsitus scdm totā suā essentiam ꝑ pri
mum actuꝫ temperātie. Sic etiā cū aqua ca
lefit tota eēntia ꝛ realitas caliditatis acquiri
tur in primo actu calefactiōis q̄uis in gradu
valde imperfecto. Sed ꝑ actus sequentes nō
acqritur noua caliditas sed soluꝫ ꝑficitur illa
caliditas que pri⁹ erat acquisita scdm eē imꝑ
fectū. ita consimiliter dicēdū ē de habitibus
intellectualibus vt si quis acquirat vnā no
ticiam vnius cōclusionis logice per vnicā de
monstrationē ēt per illā demonstrationē ge
neratur ī ea tota eēntia ꝛ realitas logice. licꝫ
scdm eē imperfectū. Et cū acquirit noticiam
alterius cōclusionis nō acqrit aliquā realita
tem logice sed solū ꝑficitur logica prius acqsi
ta ꝛ iterum per aliā conclusionē magis perfi
citur ꝛ sic deinceps. ¶ Scdm dictū bitus mo
rales vl' affectiui ꝛ bitus cognoscitiui quo ad
suam generationē tm̄ in hoc differūt qꝛ bitus
affectiui generāt̄ ꝛ augētur ex cōsilibus acti
bus ꝛ eiusdem speciei. Sed bitus cognosciti
ui generātur ꝛ augentur per actus difformes
ꝛ distinctos spē qꝛ bitus acquisitus per vnuꝫ
actū intelligēdi circa vnū principiū augentur
per alium actū intelligēdi habitū de cōclusi
one ꝛ acqrit respectū ad illā ꝛ per aliū actum
circa aliquā cōclusionē intēditur āplius ꝛ ꝑfi
cit̄ ille bitus principioꝝ ꝛ q̄to ad pl'es cōclusi
ones hꝫ respectū tanto pl'iuꝫ cōclusionū ē ille
bitus ꝛ ēt ad pl'es act⁹ īclinās. Alit̄ rñdet̄ ꝑ
duas distictiōes ꝛ tria dicta. ¶ Pria distictio
ē hec bitus sciētifici duplex ē vnitas. s. vnitas
formalis ꝛ intrinseca. Alia ē vnitas obiectia
ꝛ extrinseca. ¶ Scda distinctio noticie diuer
sarū cōclusionū demōstrataꝝ in termino vel
terminis differētium pñt dupl'r considerari
vno mō ī ꝑticulari ꝛ sub ꝓprijs rōib⁹ suis non
habēdo respectū ad aliqō pᵐ obiectū ī quo hꝫ
cōclusiones virtual'r cōtinet̄. Alio° pñt cōside
rari hmōi cōclusiones nō ī se sꝫ in q̄tū virtua
liter cōtinet̄ ī p° obo bitus sciētifici. ¶ Primū
dictū ē istud cuiuslibꝫ bitus scientifici vnitas
formalis ꝛ intrinseca sumit̄ a ꝓpo gradu vlti
mate ꝑfectiōis eēntialis illi⁹ bit⁹. pꝫ qꝛ a quo
capit res entitatē ꝓpriā ꝛ vltimatā ab eodeꝫ
capit vnitatē formalē ꝛ intrinsecā. sꝫ a nullo
extrīseco capit res formalit̄ ētitatē. igit̄ neqꝫ
vnitatē. g° relinqtur φ ab vltīo gradu ꝑfectio
nis eēntialis rei hꝫ res φ sit formal'r tale ens
ꝛ vnū ens. ¶ 2ᵐ dictū cuiuslibet bit⁹ ītellectu
alis creati sumit̄ vnitas extrinseca ex vnitate
primi obiecti ī quo ille bitus cōtinetur virtu
aliter sic̄ in cā ꝑtiali. ¶ 3ᵐ dictū ē. ꝛ si in logica
tot sūt bitus scientifici ꝑtiales quot sūt ɔclu
siones demōstrate spē disticte. tñ oīum cōclu
sionū logicaliū ē vn⁹ bitus genere vnitate ob

lectiua ⁊ extrinseca. Prima ps pȝ qꝛ quelibȝ demõstratio aggenerat sciam de sua cõclusione. igit̃ tot erũt scie ꝑtiales quot erũt cõclusiones ꝑ diuersas demõstratões demõstrate. Scđa ps pȝ qꝛ vnitas totalis logice obiectiua ⁊ extrinseca sumit̃ ab vnitate ꝑmi obiecti virtual'r ꝯtinẽtis mediatius vl' imediati⁹ oẽs veritates scibiles de illo subõ. sȝ obiectũ primuȝ scie logice ẽ vnum genere. ḡ oium ꝯclusionũ logicaliũ ẽ vn⁹ bitus genere. Minoꝛ pȝ qꝛ cõclusiones logicales int̃ se min⁹ differũt q̃ȝ habitus diuersaꝝ cõclusionũ q̃ꝝ vna ẽ logica ⁊ alia moꝛalis. sed prime due conclusiones tm̃ genere differũt. ḡ bitus oiuȝ cõclusionũ logicaliũ dicent̃ minus q̃ȝ genere differre ⁊ ꝑ ꝯsequens oium earũ erit vnus habitus genere.

Tertio sciẽdũ ẽ ꝙ ꝑ declaratõe t̃ty termini mouet̃ talis difficl'tas. vtꝝ logica sil' sit bitus sciẽtificus ⁊ modus sciendi. Rñdet̃ ꝑ tres distinctiões ⁊ tria dicta. ¶ Prima distinctio ẽ hec. duplex est modus sciẽdi. s. obiectiu⁹ ⁊ ille ẽ modus sciẽdi q ẽ nat⁹ termiare obiue actũ itellect⁹. Ali⁹ ẽ modus sciẽdi directiu⁹ q ẽ qdã bitus nat⁹ dirigere intellectũ circa modũ sciendi obiuũ. vbi gr̃a iste modus sciẽdi q ẽ argumẽtatio põt ꝯsiderari ꝑ cõꝑatione ad scias ad q̃s ẽ applicabilis. Alio mõ põt cõsiderari in ꝑticulari ⁊ sub ꝓꝑa rõe formali ⁊ quiditatiua ipius ⁊ vt sic ẽ obm aptum natũ termiare obiectiue actũ itellect⁹ nr̃i. Et sic vocatur modus sciẽdi obiectiu⁹. cõcept⁹ aũt vel bitus de tali obiecto dr̃ modus sciẽdi directiuus. ¶ Scđa distinctio modus sciẽdi obiectiuus põt ꝯsiderari dupl'r. vno° in vl'i ⁊ aptitudinaliter. ⁊ sic tm̃ sunt tres modi sciẽdi. s. ar° diffinitio ⁊ diuisio. Qđ pȝ qꝛ cuilȝ ignoto dȝ correspõdere ꝓprius modus notificãdi siue sciendi illud. modo ignotũ ẽ tm̃ triplex. igit̃ ⁊ modus sciẽdi erit tm̃ triplex. Minoꝛ pȝ qꝛ vel ignotũ ẽ cõplexũ ⁊ illi correspõdet modus sciẽdi. q ẽ argumẽtatio siue discursus. Vel ẽ ignotũ icõplexũ qđ iteꝝ est duplex: quia vel ipm ẽ ignotum q̃ȝtũ ad suã q̃ditatẽ eẽntialẽ. ⁊ sic ei correspondet diffinitio tãq̃ȝ ꝓpri⁹ modus ꝑ quẽ notificat̃. vel tale icõplexũ est ignotuȝ quantuȝ ad sui ꝯfusionẽ vl' ꝑtãtem. ⁊ sic diuisiõe notificatur. z° ꝯsiderat̃ modus sciẽdi i particulari ⁊ in executiõe siue instrumẽtalit̃. ⁊ sic ar° diffinitio ⁊ diuisio ipticulari dicuntur tales modi sciẽdi. ¶ Tertia distinctio. modus sciẽdi directiu⁹ ẽ duplex. qdã ẽ modus sciẽdi directiuus circa modũ sciẽdi obiectiuũ in vl'i. Ali⁹ ẽ modus sciẽdi directiu⁹ q dirigit intell'm nr̃m circa moduȝ sciẽdi obiectiuũ i ꝑticulari. ¶ Pri^m dictũ logica docẽs nõ ẽ modus sciẽdi obiectiuus. pȝ. qꝛ mõus sciẽdi obiectiuus ẽ ipȝ obiectũ de quo ẽ scia in ipa logica. ḡ logica non est mõus sciẽdi sȝ ẽ de mõ sciẽdi. ¶ z^m dcm̃ logica docẽs ẽ modus sciẽdi directiu⁹ ꝑmo° pȝ quia logica docẽs ẽ quedã noticia siue quidaȝ bit⁹ directiuus nr̃i intellectus circa modũ sciendi obiectiuũ de quo principal'r ẽ logica. ¶ 3^m dictũ logica vtẽs ẽ modus sciẽdi directiu⁹ z° mõ dictus ⁊ ita nõ ẽ scia sed ẽ dũtaxat modus sciendi de quo loq̃tur Arist. z° metaph̃ice cũ dic̃ absurdũ ẽ sil' querere sciam ⁊ modum sciẽdi. ¶ Ex q̃b⁹ inferũtur duo correlaria. Primũ est logica vtens ⁊ logica docẽs sũt bitus realiter distincti qꝛ vn⁹ ẽ sciẽtificus ali⁹ vero nõ. ¶ z^m correlariũ logyca docẽs ⁊ logica vtẽs pñt seꝑatim existere. pȝ a sil'i qꝛ musica vtẽs ⁊ musica docẽs pñt seꝑatim existere. nam multi sũt habentes habituȝ musice docentis qui tamẽ non habent musicam vtentem.

Conclusio rñsalis. logica ẽ vn⁹ bitus sciẽtificus rõalis ab alys distinctus ꝯclusio satis patȝ ex notabilibus ⁊ dubys sequentibus.

Primo dubitat̃. Utrũ vnitas extrinseca bitus imediatius sumat̃ ab actu q̃ȝ ab obiecto. ¶ Rñdet̃ ab aliquib⁹ per q̃ttuoꝛ dicta. ¶ Pri^m dictũ ẽ istud bit⁹ acq̃sit⁹ ex actib⁹ circa ꝑnci^m tm̃ ẽ ali⁹ ab bitu ꝯclusionis pȝ qꝛ cã siue sit ꝑ se siue sit cã sine q̃ ñ. sꝑ distiguit̃ a suo cãto. sȝ bit⁹ principy est cã altero istoꝝ duoꝝ modoꝝ bit⁹ ꝯclusionis. cũ dependeat i cognosci ex suis ꝑncipys. igit̃ ẽ ali⁹ bit⁹ principy ⁊ cõclusionis. ¶ z^m dictũ act⁹ ⁊ bitus vniformiter se hñt penes idẽtitatẽ ⁊ diuersitatẽ. ita ꝙ bitus ẽ vn⁹ ab vnitate actus ⁊ ñ ab vnitate specifica formalis obiecti. pȝ qꝛ bitus nõ respic̃ obm neq̃ȝ in rõe obiecti: nec in rõne cãe nisi mediãte actu. igit̃ identitas vl' diuersitas bit⁹ magis dȝ attẽdi ex identitate vel diuersitate actus q̃ȝ obiecti. Añs pȝ qꝛ bit⁹ nõ inclinat ad obȝ nisi qꝛ iclinat ad actũ: nec cãtur ab obiecto nisi mediãte actu. igit̃ bitus nõ respicit obiectũ nisi actu mediãte. ¶ 3^m dcm̃ ꝑncipy ⁊ ꝯclusionis ẽ vn⁹ bit⁹ q dr̃ sapiẽtia ⁊ ille bitus equalẽter ẽ scia ⁊ intellectus lȝ nõ realr̃

⁊ formalr̃ q꜡ tunc non esset hitus distictus ab eis. Prima ps pꝫ q꜡ vnitas hitus attendit̃ ex vnitate actus. sꝫ respectu premissarũ ⁊ ꝯclusionis põt eẽ vnus actus intelligẽdi sicut respectu ꝓpositionis cõposite ex terminis multis. ¶ Scđa pars pꝫ q꜡ sapiẽtia ẽ vn⁹ hit⁹ qui ẽ respectu p̃missaꝝ ⁊ ꝯclusionis sil'. qđ pꝫ ꝑ Arist. 6° ethicoꝝ. capitulo. 6°. certissima ĩquit vtiqꝫ sciaꝝ erit sapientia. oꝫ igr̃ sapientem non solũ ex p̃ncipijs que sunt scire sed ẽt circa p̃ncipia verũ dicere quare vtiqꝫ erit sapientia intellectus ⁊ scia. Ex auctoritate pꝫ euidẽter ꝙ sapiẽtia ẽ respectu p̃ncipioꝝ ⁊ cõclusionũ ei qđ ẽ intellectus ⁊ scia equiualẽter quia ẽ respectu illorum quoꝝ ẽ intellectus ⁊ scia. ¶ 4^m dictum tot sũt hitus scientifici in logica quot sunt conclusiones demonstrate differentes in subo vl' p̃dicamento vl' ĩ vtroqꝫ. pꝫ q꜡ circa q̃꜡libet talem cõclusionẽ ẽ alius ⁊ alius actus intellect⁹ igit̃ ẽt erit alius ⁊ alius habitus. Et confirmatur q꜡ impossibile ẽ eũdẽ intellectum de eodẽ obiecto cõplexo sil' hẽre habitus oppositos sꝫ põt idẽ intell's hẽre noticiã p̃ncipiorum aliq̃rum demonstrationũ logicalium ⁊ sciam conclusionũ illarum demõstrationũ ⁊ sil' põt hr̃e ignorantiam p̃ue dispositionis respectu alterius hitus cõclusionis. respectu cui⁹ ẽ error. igit̃ illaꝝ cõclusionũ non erit idẽ hitus sꝫ necessario erũt distincti hitus. ¶ Ex quibus inferunt̃ duo correlaria. ¶ Primũ ẽ hitus suã vnitateꝫ extrinsecaꝫ capit ab actu ⁊ ñ ab obiecto. ¶ 2^m ꝙ tota logica nec intrĩsece nec extrinsece põt dici vn⁹ hit⁹ ĩ nũero lꝫ possit dici vn⁹ hit⁹ vnitate ordinis ad modũ quo exercit⁹ dicit̃ vn⁹.

Secũdo dubitatur vtrũ habitus logice sit realis vel rõnalis. Et vr̃ primo ꝙ sit realis quia hitus logice est ens reale ⁊ non ẽ aliud ens q̃꜡ qdã habit⁹. ergo hitus logice ẽ realis. Rñdetur per vnã distinctõnem. habit⁹ aliquis põt dupliciter denoiari realis vno mõ denoĩatiõe intrinseca ⁊ formali ⁊ tũc ille habit⁹ ẽ realis qui ẽ verũ ens repõibile in p̃dicamento q̃litatis illud aũt dr̃ rõnale precise ꝙ hꝫ eẽ in app̃hẽsione rõis sicut chimera. Alio mõ põt denoiari hitus realis denoiatione extrinseca ab obiecto ⁊ tũc ille hitus scientificus dr̃ realis cuius obm ẽ ens reale sic̃ phisica vel metaphsica. sꝫ ille hitus dr̃ rõalis cuius obm ẽ ens rõnis. Ex quo pꝫ ꝙ hit⁹ scienficus logice formaliter ⁊ intrisece ẽ realis de p̃dicamẽto qualitat'. lꝫ obiectiẽ denoiet̃ rõnal'. ¶ Ad rõem in oppositũ dr̃ ꝙ iste due determinationes q̃ sũt reale ⁊ rõale si adderet̃ enti vl' q̃litati tũc ex cõi mõ vtẽdi vel ꝯcipiẽdi dicũt rõnalitatẽ vel realitatẽ intrinsecã. si vero adderetur scie vl' hitui scientifico dicũt realitatem vel rõnalitatẽ extrinsecã ⁊ obiectiuã. Ex quo pꝫ ꝙ lꝫ logica sit ens reale vel q̃litas realis tamen est scientia rationalis.

Tertio dubitatur. Utrũ logica sit scientia spãlis vel cõis. Respondetur ꝑ vnã distinctionẽ ⁊ vnũ dictuꝫ. ¶ Distinctio ẽ q̃ttuor de causis põt aliq̃ scia dici ꝯis primo q꜡ talis scia p̃dicatur de oĩbus alijs. ⁊^c nulla scia ẽ cõis. 2° q꜡ subm ẽ p̃dicabile de subiectis aliarũ sciaꝝ ⁊ sic metaphisica ẽ scia cõis: 3° vsualiter ⁊ applicatiue q꜡. s. eius subm ẽ applicabile oĩb⁹ sciẽtijs. 4° ꝑ ꝯsideratõnẽ q꜡. s. cõsiderat de oĩb⁹ alijs que in alijs scientijs cõsiderãtur. ¶ Dictũ ẽ istud. logica nõ ẽ cõis p̃mo mõ aut 2°. sed ẽ cõis tertio mõ ⁊ ẽt quarto mõ ad istum sensũ ꝙ logica ꝯsiderat de oĩbus circa q̃ cõtingit alias scias laborare. prima pars ẽ nota de se. ¶ Scđa ps pꝫ prio q̃꜡tũ ad ei⁹ primã ꝑteꝫ q꜡ subm logice ẽ applicabile cuilibet scie. igit̃ ⁊c. scđa ps pꝫ ꝑ phꝫ. 4° meta^{ce} vbi vl't ꝙ logica circa omnia entia laboret.

Ad rationes ante oppositum prima soluitur in tertio notabili. Ad secũdã rñdetur vt pri⁹ ⁊ ad replicam patuit quomõ pluriũ cõclusionũ in se considerataꝝ nõ ẽ vnus hit⁹ sed plures. tñ istarum cõsiderataꝝ per hitudinem ad vnum primũ obiectũ in quo v̑tualiter continẽtur ẽ vn⁹ hitus ab vnitate p̃mi obi. Ad tertiã patuit quo° logica lꝫ sit q̃litas realis tñ ẽ scia rõalis. Ad q̃rtaꝫ patuit ꝙ logica ⁊ meta^{ca} nõ dicunt̃ laborare. circa idẽ q꜡ sſ de eodẽ obo. sꝫ q꜡ q̃libꝫ illaꝝ sciẽtiaꝝ cõsiderat de oĩbus circa q̃ cõtingit alias scias laborare. ⁊ hec de qõe sequẽti.

Queritur secundo. Utrũ logica sit ps phi losophie vtilis ⁊ necessaria ad acq̃sitionẽ oium aliaꝝ sciaꝝ. ¶ Cõtra p̃mã ꝑtẽ. primo arguitur. tot sunt ꝑtes phie q̊t modis contingit diffinitionem variari sed contingit tribus modis duntaxat diffinitionem variari quia vel diffinitio concernit motuꝫ ⁊ naturam sensibilem ⁊ sic est phisica. vel concer-

nit materiam intelligibilem abstrahendo a motu & materia sensibili & sic est mathema^ca. vel abstrahendo ab omni motu & materia tam sensibili quam intelligibili & sic est metaphisica. nulla illarum est logica ergo ipsa non est pars philosophie. ¶ Secundo sic nulla sciẽtia inest nobis a natura quia anima nostra in principio sue creationis est tanquam tabula rasa in qua nihil depictum est depingibilis tamen virtutibus & scientiis. sed logica inest nobis a natura. ergo logica non est scientia. Et per consequens nec pars philosophie. Minor patet de multis idiotis qui discursus & ratiocinationes sine tamen acquisitione logice faciunt. similiter bruta sicut patet de cane transeunte aquam vel foueam. & de lupo se replente terra vt grauior sit in aggressu. de catho similiter extrahẽte cli psedra vt liberius pisces edat. igitur logica inest nobis a natura. ¶ Tertio sic multe scientie acquiruntur & sunt acquisite preter logicam. vt patet de hypocrate & multis studẽtibus in iura & canones non habendo logicam. In oppositum sunt omnes logici.

Primo notandum est quod pro declaratione primi termini mouetur talis difficultas vtrum scilicet logica contineri possit sub aliqua parte philosophie pri^o enumerata in primo argumẽto. Respondetur per duas distinctiones & vnum dictum. ¶ Prima distinctio est hec. philosophia accipi potest dupliciter. vno modo generaliter & tunc ab aliquibus sic diffinitur philosophia. Est apprehensio veritatis cuiuscunque entis siue a nobis siue a natura causati. Sed sic diffinitur ab alberto. ẽ apprehensio cuiuslibet admirabilis per principia eius quod admiratur. Et ab eodem diffinitur. admiratio est agonia mentis suspensioque cordis ex stupore magni prodigii in sensu apparentis. cum desiderio inueniendi causam. Sed admirabile est cuius causa est occulta inuentioque rara. Secũdo modo capitur philosophia specialiter vt est apprehensio veritatis cuiuscunque entis a natura causati. ¶ Secũda distinctio philosophia generaliter dicta diuiditur in rationalem siue sermocinalem realem & moralem. Philosophia sermocinalis siue rationalis sub se continet grãmaticam logicam & rethoricam. Philosophia realis sub se continet phisicam que est de entibus naturalibus & mobilibus & mathematicam que est de abstractis secundum rationem a motu & a materia sensibili etiam continet metaphisicam que considerat de abstractis a motu a materia sensibili & intelligibili cuiusmodi sunt substantie separate. Philosophia moralis continet quattuor partes. Prima dicitur ethica que traditur a philosopho in libris ethicorum & illa tractat de modo viuendi in communi hoc est de his que sunt cõmunia ad omnem modum viuendi. Secunda pars dicitur pollithica tradita ab eodem in polliticis que considerat de modo viuendi pollitice & ciuiliter siue de regimine vnius totius ciuitatis vel regni. Tertia dicitur yconomica que traditur in yconomicis. Et considerat de modo viuendi domestice siue de regimine vnius domus vel familie. Quarta dicitur monostica considerans de modo viuendi solitarie siue de regimine vnius solius hominis particularis et ista pars non inuenitur tradita a philosopho. ¶ Dictum est istud logica sub nullo modo philosophie specialiter dicte continetur. patet quia philosophia specialiter dicta solum se extendit ad scientias reales speculatiuas. sed logica non est scientia realis. igitur sub ea non continetur sed continetur sub philosophia generaliter dicta tanquam pars eius.

Secundo est notandum. quod pro declaratione secundi termini ponitur talis difficultas. vtrum eadem ratione dicatur logica vtilis & necessaria. Respondetur per duas distinctiones et duo dicta. Prima distinctio est hec vtile capitur quadrupliciter vno modo dicitur vtile quod propter se non est appetibile sed tantum propter aliud quod tamen sine eo haberi potest & sic distinguitur cõtra bonum delectabile & bonum necessarium. Secundo dicitur vtile quod & si de se non habeat rationem appetibilis appetitur tamen propter alterum quod sine illo haberi non potest & sic distinguitur contra bonum honestum & bonum delectabile. Tertio modo dicitur vtile quod est appetibile propter se & propter aliud quod sine illo haberi potest & sic distinguitur contra necessariũ. Quarto dicitur vtile quod est appetibile propter se & etiam propter aliud quod sine alio haberi non potest. & sic vtile coincidit cum bono honesto delectabili & necessario. Secunda distinctio duplex est necessitas quedam est absoluta qua. s. res habet esse sic quod nullo modo põt nõ eẽ & sic est tñ vnũ necẽium

i toto vniuerso vз. ōs. Alia ē necessitas ꝯditionata q̄ ꝯuenit rei nō absolute sз ꝑ respectū ad aliqd aliud siue ex aliqua suppositōe. ¶ Primū dictū logica ē vtilis. 4.° pз qꝛ ipsa ē appetibilis ꝑꝑ se ⁊ etiā ꝑꝑ aliud. eius. n. sūt m̄lte vtilitates ꝑꝑ quas est appetibilis. Prima vtilitas ē facilitas discernēdi veꝝ a falso. Nā per ipsā faciliter iudicat̄ qd veꝝ ⁊ qd falsum in oī mā. Scōa ē prōptitudo arguēdi ⁊ rn̄dendi qꝛ ꝑ logicaз docet̄ qd ē an̄s ⁊ qd ꝯn̄s quid repugnās ⁊ qd ip̄tinēs qbus cognitis prōpte ⁊ facil'r ꝯtingit arguere ⁊ ad argumētationes rn̄dere. 3.ª vtilitas ē facilis solutio omniuз ꝑalogismoꝝ peccātiū i forma qꝛ i logica docet̄ oīs modus sillogizandi ⁊ arguēdi formal'r. valet ēt ad soluendū ꝑalogismos peccātes i mā qꝛ i hac scia tradūtur certe regule ⁊ ifallibiles qbus prōpte ⁊ facil'r dissolui pn̄t argumētationes sophistice concludētes ex veris falsū vel ecōtra qd tn̄ facile nō eēt imo q̄si ipossibile sine logica. ꝑꝑ qd sepe dicit Aristo. ꝙ potissima causa erroris antiquoꝝ fuit ignorātia logice. Quarta vtilitas est promptitudo diffiniendi diuidēdi ⁊ general'r oēs argumētatōes cōponēdi. ¶ Scōm dictū logica est necessaria 2.° pз qꝛ alie scie acqri nō possunt sine ipsa.

Tertio notādū ē ꝙ ꝓ declaratōe tertij termini ponit̄ talis difficultas Utrū possit aliqs hitus sciētificus acqri sine logica. Rn̄det̄ ꝑ duas distictōes ⁊ tria dicta. ¶ Pria distictio ē hec duplex ē logica. s. nālis q̄ est q̄dā ꝑtās itellectus nr̄i qua nāl'r itellectꝰ magis assentit vero q̄з falso ex quo assensu ꝓcedit de notitia noti ad ignoti notitiaз. Alia ē logica artificialis q̄ est qdā hitus itellectꝰ acquisitus quo iudicamus de rectitudine cuiuslibet ratiocinationis ⁊ sic diffinitur ab alberto. Logica ē scia que a fātasijs q̄ vidētur ⁊ n̄ sūt nos liberat. errores deꝑuat falsitates ondit ⁊ i oī oꝑe ꝯtēplatōis lumen rectū ꝓbet. A boetio sic diffinit̄. Logica ē rō discernēdi verū a falso. A doctore scō sic diffinit̄. est scia ratōalis directiua actuū ratōis. ¶ Scōa distictio logica artificial'r duꝛ ē q̄dā ē iudicatia siue resolutoria q̄. s. docet resoluere rē i sua pricipia ⁊ cās sicut hitus demōstratiuus. Alia est logica iuētiua q̄ docet iuenire multa media ad ꝓbādū vnā ꝯclusionē sicut est habitus argumētādi dialetice. ¶ Primū dictū ē logica nālis siue vsualis nō fuit primo iuēta ꝑ logicā qꝛ logica nālis nō est scia sed est qdā modus sciēdi quodāmodo inatus nobis. Et a qbusdā vocat̄ nālis idustria vel quedā igeniositas qua faciliter itellectus pōt assentire vero ex quo pōt aliud veꝝ iferre. ¶ Scōз dictū logica artificialis primo fuit iuēta ⁊ acqsita per logicā nāleз. patet. qꝛ per logicā nālē formamus vnā particularē demōstrationē que vocat̄ demōstratio nālis. ⁊ illa non scitur nec cognoscit̄ nisi i parte ⁊ ex illa notitia iꝑfecta frequēter iterata generat̄ habitus logice artificialis. Nec est itelligēdū ꝙ nāle ⁊ artificiale sint drie essentiales demōstratōis vel logice sed solū sunt differētie accidētales cū possint ꝯuenire eidē demōstrationi. ¶ 3.m dictū. et si possit acqri qdaз habitus fidei vel opinionis sine logica tn̄ nō pōt acqri hitꝰ sciētificꝰ. pз qꝛ logica ē hitꝰ discernēs ⁊ iudicās de rectitudine argumētatōis. ⁊ cū oīs scia ꝑ argumētationē acqrat̄ sequit̄ ꝙ nō hn̄tes logicā nō hn̄t rectū iudiciū de argumētatione nec de rectitudine argumētatōis. igit̄ nec ꝑ ꝯsequēs acqrūt sciētiā licet sibi aggenerēt credulitatē vel habitū opinatiuū. ꝓpter ꝙ dicit albertus ꝙ hn̄tes alias scias sine logica sic se hn̄t ad suū scire sicut ignis ad cōburere. ¶ Nā sicut ignis cōburit ⁊ nescit causam sue combustionis sic et illi dicūt se scire tn̄ rationem sui sciti ignorāt.

Conclusio respōsalis artificialis logica est pars phie general'r dicte vtilis ⁊ necessaria ad acquisitionē oium scientiaꝝ. ꝯclusio satis patet ex notabilibus.

Primo dubitat̄. Utrū logica isit nobis a natura. ¶ Respondet albertꝰ ponēs inchoationē formaꝝ ꝙ quelibet sciētia inē nobis a natura icoatiue sicut quercus i pricipio habuit esse i glāde sed illud esse erat iperfectū. erat tn̄ aliqd ipsius arboris in glande quia alias nō plus creuisset quercus ex illa glāde q̄з ex pomo. Sic etiā oēs scie sūt icoatiue i aīa nostra i pricipio sue creatōis. qꝛ nisi sic aīa nostra nō plus posset acqrere sciaз q̄з aīa bouis vel asini. Per exercitiū aūt ⁊ demōstrationes acqrit̄ ⁊ ꝑficit̄ i nobis scia ſm esse perfectū vt dicit victorinus. natura facit habilē. ars facilē. vsus vero potentē. Aliter respōdetur per vnā distictionē ⁊ duo dicta. ¶ Distictio ē hec duplex ē logica vt prius patuit. q̄dā est nālis. alia ē artificialis ¶ Primū dcз logica artificialis n̄ inē nobis a nā: sз iest

nobis per logicā nālez siue vsualē. s. exercitā do nos ⁊ frequēter varias demōstratōes eliciēdo. Sed logica nālis iest nobis a nā ita q̄ a nā iest aīe nostre quedā potentia naturalis per quā nālr̄ possumus magis facilr̄ assentire vero q̄z falso: ⁊ ex hoc ꝯsequēter discurrere ꝺ notitia noti ad ignoti notitiā. ¶ 2ᵐ dcm̄. brutis nullo mō inest logica nec artificialis nec nālis lz eis isit nālr̄ aliqua potētia sensitiua ꝑ quā possunt obiectū eis debite ꝓsentatū leuiter cognoscere ⁊ ex vna cognitōe sensitiua aliā quodāmodo inferre: ⁊ ideo quodāmodo videntur discurrere de vno in aliud propter qd̄ dicit Aristoteles in proemio methaphisice q̄ bruta parum experimenti participant.

Secundo dubitaꝛ. Utrū logica sit de genere honesti ⁊ videtur q̄ nō q̄ꝛ bonū honestū videreꝛ qetare ⁊ simpl'r satiare appetitū eius cuius est. sed logica nō ē h' ergo. Rn̄deꝛ ꝑ duas distinctōes ⁊ vnū dictū. ¶ Prima distictio est hec triplex ē bonū quoddā est bonū vtile qd̄ de se nō appetiꝛ sed ꝓpter aliquē finem ꝯsequēdum sicut diuitie sunt bone subueniendi necessitati humane. Aliud est bonū honestū qd̄ sic a tullio diffiniꝛ Bonū honestū ē qd̄ sua vi nos trahit ⁊ sua dignitate nos alicit sicut btitudo eterna. Aliud est bonū delectabile qd̄ causat delectationē i potētia ⁊ ipsam quietat. ¶ Scd̄a distictio duplex est bonū honestū quoddaz ē qd̄ ꝓpter se solū est appetibile ⁊ nō ꝓpter aliud bonū ꝯsequēdū: ⁊ sic sola btitudo est bonū honestū q̄ꝛ solū ꝓpter se appetiꝛ ab hoīe eā nō ordinādo ad aliqd̄ aliud bonū. Aliud est bonum honestum qd̄ est appetibile ꝓpter se ⁊ ꝓpter aliud bonū ꝯsequēdū de quo dicit tullius q̄ bonuz honestū secum affert multas vtilitates. ¶ Dictū est istud. logica est de genere honesti 2° pz q̄ꝛ ex quo ē bonū quodāmodo ⁊ perfectio aīe vnde est ꝓpter se appetibilis eius etiam sūt mlte vtilitates vt patuit i 3° notabili igiꝛ logica est bonum honestum secundo modo.

Tertio dubitaꝛ q̄t sunt ꝑtes phie rationalis siue sermocialis. Respōdeꝛ per vnū dictū. Nam sicut i phia reali penes diuersum modū diffiniēdi sumiꝛ diuersitas partiū phie realis sic penes diuersūz modū notificādi ignotū distigunꝛ partes phie ratōalis. Nā quādoq̄z notificaꝛ ignotū ex signis generātibus ꝑsuasionē ⁊ sic est rethorica. aut ex aliqbus fictis causantibus delectationez vl' abhoīatōez ⁊ sic est poetria. vel ꝓcedit ex probabilibus cuilibet sciētie applicabilibus. ⁊ sic est dialetica. vel ꝓcedit ex proprijs principijs ⁊ causis effectus. ⁊ sic est demōstratiua. aut ex his q̄ apparēt ⁊ nō sūt ⁊ sic est sophistica. vel procedit ex aliqbus que rn̄dētē ꝓuocant vt dicat illud qd̄ sentit de re. Et sic est tēptatiua. Ex quo patet q̄ scd̄m variationē ratiocinatiōis ⁊ diuersum modum notificandi ignotum variātur scientie rationales.

Ad rationes ante oppositū. Ad primā dr̄ q̄ maior est vera capiēdo phiaz specialr̄ nō aūt capiēdo generalr̄ cui⁹ logica est pars. ¶ Ad scd̄am dr̄ q̄ sicut patuit i pmo dubio logica artificialis nō inest nobis a natura lz bene nālis ⁊ iō rustici ⁊ idiote suos discursus nō regulant per habitū logice artificialis sed dūtaxat per logicaz nālē. dicitur isuper q̄ tales experientie brutoꝝ nō fiūt per discursuz logicum sed potius per quedā istinctū nālez. ¶ Ad tertiā dr̄ q̄ lz ypocras ⁊ alij phi non habuerit logicā artificialē habuerūt tñ logicā nālez per quā facilr̄ potuerunt discurrere de notitia noti ad ignoti notitiam. Dr̄ isuper q̄ iuriste ⁊ canoniste sine logica non acquirunt sciam sed duntaxat acquirunt q̄dam credulitatem que potest vocari fides vel opinio. ⁊ hec de questione scd̄a.

Queritur tertio. Utrum sill's sub ei⁹ ratione vniuersali nō precisa sit subiectū totius logice. Et videtur q̄ ñ q̄ꝛ subiectū libri poꝝ ē sill's igiꝛ nō est subiectū totius logice tz ꝯña q̄ꝛ nihil idē ē s hz totius ⁊ partis. ¶ Scd̄o sic logica est hitus realis cū sit quedam qualitas itellectus. igiꝛ sillogismus non est eius obiectum cū sit ens ratōis. tenet ꝯsequētia q̄ꝛ effect⁹ non est maioris entitatis sua causa. modo obiectū est causa habit⁹ ꝓducti de ipso. ¶ Tertio sic subiectū alicuius hitus sciētifici debet virtualr̄ ꝯtinere oēs veritates illius habitus. sz sillogismus nō est h'. igitur nō est subiectuz logice. maior declarabiꝛ i notabilibus. sed minor ꝓbaꝛ q̄ꝛ iperfectius non ꝯtinet virtualr̄ magis ꝑfectū. sed sillogismus cū sit ens ratōis est iperfectior qbusdam proprietatibus realibus i logica demonstrabilibus cuiusmodi sūt iste. esse i subiecto. habere

ↄtrariũ ⁊ suscipere magis ⁊ minus. igiť sillo/
gismus nõ ↄtinet virtualr̃ tales passiones.
¶ In oppositũ arguiť q2 de sillogismo presup
poniť qd ẽ ⁊ de ipo demõstrãť passiones ꝑ sua
pricipia. determinaťetiã de suis partibus sbi
uni ⁊ generalr̃ q̃cũq3 i logica ↄsiderata habẽt
attributionẽ ad ipsuz. igiť ipsum est subiectũ

Primo notandum est ꝙ pro declara/
tione q̃siti solẽt poni tres disti
ctiones. ¶ Prima distictio ẽ. Obiectũ capiť
octo modis vt p3 i his versibus. Obiectũ ver
na positũ sub cuiq3 iheret Qđ prius ẽ copula
propry logicalr̃ ifra Qđ simul ars ⁊ hab3 bis
sunt subiecta quaterna. Et solũ de octauo est
sermo i ꝓposito. ¶ Scđa distictio triplex est
subiectũ. s. cõe ⁊ est illud ꝙ verificať de oibus
pricipalr̃ ↄsideratis i scia cuius est subiectuz.
Aliud ẽ subiectũ speciale ⁊ illud vocať subm
attribut õis cuiusmõi ẽ argumẽtatio i logica
Aliud ẽ subm specialissimũ. Et illud ẽ princi/
palior pars subiecti attributõis sicut sillogis/
mus i logica. ¶ 3ª distictio duplex ẽ subiectũ
cõe. qđdã est cõe coitate p̃dicationis ⁊ ẽ illud
ꝙ i recto verificať de oibus ↄsideratis i scia
⁊ sic ens ratõis est subiectum logice. Aliud ẽ
subiectũ cõe coitate adequatõis ⁊ sic argumẽ
tatio ẽ subiectũ ⁊ ad ip3 tres ↄditiões reqrũť
q̃ ↄtinenť i ista diffinitõe. Subiectũ attribu/
tionis est qd coissimũ i scia pricipalr̃ ↄsidera
tũ nõ trãscẽdẽs methas illius scie verificabi
le in recto vel in obliquo de omnibus in illa
scia principalr̃ ↄsideratis. Et ad ꝙ oia minus
pricipalius ↄsiderata hñt ordinem ⁊ attribu/
tionẽ. Et p̃ter has tres distinctões poniť alia
distictio. Sillogismus põt duplr̃ ↄsiderari vt
latius patebit i pricipio p̃mi libri prioꝝ. Uno
mõ q̃tũ ad suã rationẽ generalẽ p̃cisam q̃ est
vis illatiua ⁊ sic ẽ subiectuz i libris p̃oꝝ. Alio
mõ ↄsiderať q̃tũ ad suã rationẽ generalẽ nõ
p̃cisam s3 vt ambit oẽs ratões speciales de q/
bus specialiter tractatur i partialibus libris
logice ⁊ sic est subiectum totius logice.

Secundo notãdũ ẽ ꝙ ꝓ ampliori de/
claratõe istius termini sbm
ponunť tres difficultates. Quarũ p̃ma ẽ hec
Utrũ obiectũ adequatũ hitus scientifici ne/
cessario ↄtineat oẽs veritates illius habitus
Et videť ꝙ nõ: q2 disticte qditates cognoscũ
tur ꝑ diuersas ratões cognoscẽdi s3 subiectũ
⁊ passio sũt disticte qditates formalr̃. ergo ad
eas cognoscẽdas nõ sufficit vna ratio cogno/
scẽdi ⁊ ꝑ ↄñs subiectũ nõ ↄtinet virtualr̃ suas
passiones. tenet ↄña q2 ↄtineri virtualr̃ in ali/
quo ẽ ↄtineri i illo tanq3 i eo ꝙ ẽ ratio cogno/
scẽdi illud. Maior p3 q2 q̃libet realitas de se
nata est cãre suã spẽz i itellectu. igiť q̃libet re/
alitas h3 ꝓpriã rationẽ cognoscẽdi. Rñdeť ꝑ
tale dictũ de ratõe p̃mi subiecti alicuius hit⁹
sciẽtifici ẽ virtualr̃ ↄtinere totã noticiã illius
scie cuius ẽ subiectũ primũ. p3 exẽplo ⁊ ratõe
Exẽplo ꝓbať sic. q2 si aliqs hẽat plenũ ⁊ ꝑfe/
ctũ ↄceptũ qditatis linee i se ex tali cognitiõe
cognoscet virtualr̃ passiones ⁊ ꝓ̇petates de/
mõstrabiles de linea ⁊ hẽbit totã sciaz linee
virtualr̃ ad talẽ sensũ et hẽbit noticiã ꝑ quã
facilr̃ poterit ↄcludere ⁊ elicere ꝓprietates ⁊
passiones de linea demõstrabiles. Ratiõe ꝓ/
bať sic. q2 si subiectũ p̃mũ nõ ↄtineret v̇tualr̃
noticiã totã illius hitus cuius ẽ subiectũ tũc
ipsũ nõ erit adequatũ scie. ⁊ ꝑ ↄñs scia exce/
deret subiectũ. ⁊ ita ip3 nõ erit p̃mũ q2 idẽ est
primũ ⁊ adequatũ. verũtñ non oia ↄtinentur
equalr̃ ↄtinẽtia virtuali i noticia ei⁹ p̃mi subi
q2 passiones ⁊ ꝓ̇petates verificabiles de sbo
ꝑ ꝓpriã rationẽ formalẽ eius ↄtinentur i illo
virtualr̃ actualr̃: sed passiones. et ꝓprietates
ꝑtiũ subiectiuaꝝ illi⁹ subiecti q̃. s. nõ ↄueniũt
subiecto ꝑ rationẽ illius subiecti s3 ꝑ rationẽ
partiũ sbiuaꝝ ei⁹ ↄtinenť virtualr̃ potẽtialr̃
i noticia illi⁹ subiecti. Et ad rationẽ scã3 i op/
positũ respondeť ꝑ vnã distictionẽ ꝙ dupli/
ces sũt qditates disticte. q̃dã sũt penitus disti
cte ⁊ de illis itelligiť maior. alie sũt qditates
q̃ ⁊ si formalr̃ sũt disticte vna tñ virtualr̃ ↄti/
neť i alia: ⁊ de illis maior ẽ falsa q2 ad cogno/
scẽdũ tales qditates distictas sufficit vna ra/
tio disticta cognoscẽdi ita ꝙ ex ratõe cogno/
scẽdi ipsius subiecti facilr̃ ⁊ expedite deueni/
mus i cognitionẽ oiu3 veritatũ ↄtentaꝝ i illa
ratõe cognoscẽdi. s3 q2 ista solutio videť pete
re pricipiũ: q2 idẽ videreť eẽ virtualr̃ ↄtineri i
aliquo ⁊ ipsũ eẽ ratõe3 cognoscẽdi illud. ideo
alr̃ ⁊ ꝓbabilius rñdeť ꝙ maior est itelligẽda
de qditatibus absolutis ad iuicẽ formalr̃ di/
stictis. nõ aũt de duabus distictis qditatibus
quaꝝ vna est absoluta ⁊ alia respectiua cuius
ratio est q2 nullus respectus de se natus est gi
gnere ꝓpriã spẽz ei⁹ i itellectu. g̊ neq3 ꝓpriã co
gnoscibilitatẽ. añs p3 q2 nullus respectus ẽ de
genere actiuoꝝ. Dicitur vltra ꝙ itellectus a

specie fundamēti vel ambo℞ extremo℞ mouet̄ ad cognitionē respectus cāti īter illa duo extrema mō oīs passio cū sit qdā aptitudo est qdā respectus aptitudinalis formalitatis fūdamētalis ideo non h₃ ꝓpriā rationē cognoscēdi aliū a subo. Et si obyciatur si sic seq̄ret pari ratiōe ꝙ subiectū ꝯtineret virtualr̄ oēs relatōes ꝑ accn̄s verificabiles de ipso. ⁊ ꝑ ꝯn̄s eēnt scibiles de eodē ꝙ ē subiectū. Rn̄det̄ ꝙ duplex ē relatio qdā ē q̄ imediate fundat̄ ī ratione formali ⁊ q̇ditatiua subiecti ⁊ oīs talis virtualr̄ ꝯtinet̄ ī illo subiecto ⁊ necessario verificabilis ē de eodem ⁊ etiam scibilis. cuiusmodi sūt passiones subiecti. Alie sūt relatōes q̄ nō fūdant̄ imediate tanq̄ ī ꝓprio fūdamēto neq̄ ī ratōe formali ⁊ q̇ditatiua subi neq̄ ī ratōe formali ⁊ q̇ditatiua suo℞ ꝑ se īferio℞ ⁊ tales nō ꝯtinent̄ virtualr̄ ī subiecto nec sunt scibiles de eo s₃ tm̄ ꝑ accidens verificabiles.

Tertio notādū ē ꝙ scd̄a difficultas est hec. Utrū subiectū scie necessario sit idepēdēs ⁊ videt̄ ꝙ nō q₂ subiecto manēte eodē ⁊ passionibus variatis diuersificātur scie. igit̄ nō minus depēdet scia a passione q̄ a subiecto ⁊ ꝑ ꝯn̄s subiectū nō ē oīno idepēdēs. Rn̄det̄ ꝑ tale dictū. Obiectum hitus sciētifici ē oīno idepēdēs a q̄ tn̄ depēdēt oēs veritates illius hitus ad hūc sēsū ꝙ ī tali hitu sciētifico nihil ꝯtinet̄ ꝑus notū ꝙ sit cā noticie subiecti s₃ ipsa noticia subiecti ē ꝑus nota ⁊ cā notificatōis cuiuscū q₃ v̄itatis illi⁹ hit⁹. ꝓ bat̄ sic q₂ tale obiectū ē ꝑmū. igit̄ oīno idepēdēs. tenet ꝯn̄a q₂ ꝑmū ſp est idepēdēs respectu posterio℞. Ad rationē factā ī oppositum rn̄det̄ ꝙ peccat ꝑ fallaciam equocatōis q₂ hic nō capit̄ subiectū ꝓ subiecto māli s₃ ꝓ subiecto formali qd ē qdā ratio formalis sub qua ꝯsiderat̄ ī scia tale subiectū siue talis ratio sit passio siue aliqd h₃. ⁊ iō licet respectu diuersa℞ passionū nō subordinata℞ maneat idem subiectū māliter tn̄ respectu cuiuslibet talis passionis diuersificatur ratio formalis talis subiecti. ¶ Tertia difficultas est. Utrū obiectū hitus sciētifici sit cā oīum veritatū illius hitus. Et videt̄ ꝙ nō q₂ ꝑfectū nō habet rōe₃ cause respectu ꝑfectōis s₃ forma q̄ īportat̄ ꝑ passionē est ꝑfectior mā que īportat̄ ꝑ subiectū. igit̄ subiectū nō est causa passionū verificabiliū de eodē subiecto. Rn̄det̄ ꝑ vnā distictionē ⁊ duo dicta. ¶ Distictio ē hec. duplex ē cā qdā est q̄ est ꝓductiua sui effectus q̄tū ad esse ve℞ ꝙ ē esse realis existentie. Alia est cā q̄ est ꝓductiua sui effectus q̄tum ad esse cognitum ꝙ ē eē diminutum. ¶ Primum dictū nullum subiectū est causa primo modo sua℞ per se passionum. patet quia nihil idem realit̄ tribuit sibiipsi eē reale sed sub₃ ⁊ sua ꝑ se passio sunt idem realiter. igitur subiectum nō tribuit effectiue esse reale sue passioni. ¶ Secūdum dictum. obiectu₃ habitus scientifici est causa scd̄o modo oīum veritatum contenta℞ in illo habitu. patet. quia obiectum ē sufficiēs motiuum intellectus ad gignere noticias de suis passionibus in eodem intellectu. igit̄ subiectum est causa noticie suarum passionum ꝺ ipso verificabilium. Antecedens patet exemplo quia linea est sufficiens motiuum intellectus ad causandum noticiam suarum passionū in eodem intellectu. ¶ Ad rationem in oppositum factam respondet̄ ꝑmittendo vnā suppositionem scilicet ꝙ in artificialibus materia habet duplicem conditionem. vna ē esse obiectum circa ꝙ fertur factio agentis. Alia conditio est esse susceptiuum factionis agentis per quā factione₃ educitur forma de materia. tunc dicitur negando minorem scilicet ꝙ subiectum sit materia ⁊ passio forma eius. sed pro tanto dicitur obiectum scientie materia circa quā propter similitudinē quā habet cum materia artificiali quo ad primam cōditionem. Nam actus proprius scientis non videtur terminari ad speciem intelligibilem nec ad aliquid ꝙ sit formaliter in intellectu. sed potius terminatur ad obm̄ extra ꝙ tātu₃ obiectiue ē in intellectu. l₃ tn̄ actus sciētis nō recipiat̄ ī tali obiecto extra s₃ mācet ī itellectu

Conclusio responsalis. sillogism⁹ considerat⁹ sub ratione eius vniuersali non precisa est subiectum attributionis logice. patet quia sibi conueniunt tres conditiones subi attributionis posite in secūdo ⁊ tertio notabilibus. Nam sillogismus cōtinet virtualiter oēs veritates logice ⁊ ē oīno idepēdēs. est etiam causa omniu₃ passionū demonstrabilium in logica.

Primo dubitat̄ vtr℞ logica ꝯsideret ꝑ se de scd̄is intētōib⁹. Rn̄det̄ ꝑ vnā suppōnē ⁊ vnū dictum. ¶ Suppositio est h. Intētio scd̄a ē qdā respectus rationis effectiue causatus ab actu cōparatiuo itellectus

in obiecto cognito ad aliud cõpato derelict⁹ & in tali obiecto cognito subiectiue exñs sicut cũ intell's nr primo apprehẽdit humanitatem sm ei⁹ ppriã nãm & eã videt tanq̃ cõicabilem multis tũc ipam sic cognitã p suũ actũ cõpatiuũ comparat ad multa dña numero qb⁹ illa nã ẽ cõicabilis & ex illa cõpatiõe cõsurgit & derelinqtur vna relatio rõnis q̃ vocat speitas. cõcretiue aũt significatur per hoc nomẽ spẽs & talis relatio pfundamẽto pximo hz humanitatẽ sm eius eẽ cognitũ & p termino hz multa differentia nũero ẽt cognita sed p cã efficiẽte hz intellectũ & ei⁹ actũ cõpatiuum. ¶ Scda suppositio. Prima intẽtio ẽ obiectũ cognitum vl' cognoscibile sup quo nata ẽ fũdari intẽtio 2ª. ¶ Ex quo sequũtur tria correlaria. ¶ Primũ ẽ q 2ᵉ intentiones tãq̃ ad eẽ & cõseruari depẽdẽt ab intellectu. ¶ 2ᵐ correlariũ licz interdũ extrema scde intẽtionis sint realia & realit' distincta. tñ nulla scda intẽtio ẽ relatio realis eo q talis relatio cõsurgit iter illa extrema non vt sũt realia sed vt sũt entia rõnis tantũ hñtia eẽ cognitũ. ¶ 3ᵐ correlariũ. Nulla scda intẽtio pprie ẽ in aliquo subiectiue sed solũ hz eẽ i itellectu obiectiue iproprie tñ põt dici eẽ subiectiue i obiecto cognito sicut dicim⁹ modos significãdi esse in voce subiectiue.

Secundo dubitatur. que sit rõ formal' subiectiua logice: ¶ Rñdet p vnã suppositionẽ & vnũ dictum. ¶ Suppositio ẽ h ex pte suaꝝ cãꝝ tm̃ tripliciter possunt scde intẽtiones distingui. pz qz ois intentio secũda cãtur ab intellectu mediãte actu ei⁹: sed tm̃ sunt tres act⁹ itellect⁹. ergo tm̃ tripl'r possunt ille 2ᵉ intẽtiones distingui ex parte suaꝝ cãꝝ. Minor pz quia prim⁹ act⁹ itellectus ẽ simpliciũ intelligẽtia. & illo actu cãt' hec intentio. secũda incõplexũ vel gen⁹ generalissimũ spẽs diffinitio & hmõi intẽtiones de qb⁹ determiatur i libro pdicamẽtoꝝ cũ libris suis admiculantibus. Secũdus actus itellectus ẽ compositio & diuisio quo. s. apprehendimus cõplexa vt hoiem currere vel asinũ nõ currere. & illo actu iste intẽtiones 2ᵉ. complexũ oro ppositio enũciatio causant' & hmõi de qbus determinatur in libro piarmenias. Tertius actus est rõ vel discursus quo. s. apprehendimus ratiocinationes & argumẽtatiões & illo actu cãntur: Iste intẽtões 2ᵉ inuentiuũ iudicatiuũ sill'us & hmõi cõsimiles de qbus determinatur in tota noua logica. ¶ Dictum ẽ istud rõ formalis subiectiua logice est rõ deueniendi de noticia noti ad noticiam ignoti. pz quia illud est ratio formalis subiectiua alicuius scie ad quã hñt attributionem oia pncipaliter considerata in illa scia. sz rõ deueniẽdi de noticia noti ad ignoti noticiam ẽ hmõi. Minor patz quia in tota logica principaliter & adequate determiatur de his que cãnt' per tres actus intellectus prius enumeratos. sed oia ista habent attributionem ad istã rõem formalẽ que ẽ rõ deueniẽdi & ẽt cũ per quẽlibet illoꝝ actuũ possit intellectus deuenire de noticia noti ad ignoti noticiam. Et confirmatur qz logica dicitur principaliter rationalis quia est directiua actuũ rõnis. sed per quenlibet talẽ actum põt ratio siue intellectus deuenire de noticia noti ad noticiã ignoti. igit' logica erit quidam habit⁹ docens oẽs ad modũ deueniendi de noticia noti ad noticiã ignoti & cũ cuilibet hitui corrñdeat ppriũ subz sequit' q subm adeq̃tũ logice erit aliquid cui tamq̃ instrumento cõueniet ista rõ formalis que ẽ eẽ noticiam siue rõem pcedendi de noticia noti ad ignoti noticiam. Ex quo infertur q neq̃ ens rõis neq̃ 2ª intẽtio neq̃ argumẽtatio neq̃ sill's est pprium & adequatum totius logice subm. pz quia nulli illorum cõpetit adequate rõ formal' subiua logice

Tertio dubitatur. Utrũ cum principali qõne prius posita possit stare sillogismum non esse subiectum logice. Rñdet per vnam distinctionẽ & duo dicta. ¶ Distinctio ẽ hec. logica põt capi dupl'r vno° put ẽ tradita a philosopho in libris logice. & tñ cõsiderat de vno mõ sciẽdi cãto per tertiũ actum intellectus. nõ. n. dat Aristo. in logica spãlẽ tractatũ aut librũ de arte diffiniẽdi aut diuidendi. sz tñ docet modũ arguẽdi. Alio mõ põt capi logica vt ẽ cõplete & pfecte tradita. & talis cõsiderat principaliter de oi modo sciẽdi qui ẽ triplex vt patuit i tertio notabili prime questionis. ¶ Primum dictum sillogism⁹ ẽ subm logice primo modo dicte. pz quia illud ẽ subz de quo principal'r determiatur & de quo & ei⁹ ptibus demõstrãtur pprie passiones per sua principia & ad qd oia min⁹ principal'r cõsiderata hñt attributionẽ. sz sill's ẽ huiusmõi. Non enim in logica consideratur de alijs ptibus ar'is nisi minus prinncipaliter & pro quanto habent attributionem ad sillogismum si eniz de

bis p̄ncipaliter determinet̄. in logica nō vr̄ in quo libro logice nisi in libris prio℞ vl' thopicorum. sed hoc nō q2 si in illis libris determinetur p̄ncipaliter de illis sp̄ebus que sūt iductō ēptimema ꝛ ex^m sequeret̄ ꝙ sill's simpl'r non eēt subm̄ libri po℞. sed argumētatio simplicit̄. Sequeret̄ ēt ꝙ sill's dialetic⁹ nō eēt subm̄ libri thopico℞ sed argumētatio dialetica. ¶ z^m dictū modus sciēdi ē subm̄ logice z^o modo dicte. p3 quia illud est subm̄ primu3 ꝛ adeq̄tum logice cui p̄mo ꝛ adequate cōpetit rō formalis subiectia logice: sed mōus sciēdi ē h̄mōi. g̊ ꝛc. Minor p3 quia rō formalis subiectiua logice ē rō demōstrandi. Modo talis ratio cōpetit cuilibet modo sciendi ꝛ soli tali. igit̄ modus sciendi ē primu3 ꝛ adeq̄tu3 subm̄ logice.

Ad rationes. Ad primā dr̄ ꝙ patuit quomodo sill's simpl'r ɔsideratus scd̄m suā rōe3 p̄cisam ē subm̄ libri po℞. ipse aūt cōsideratus scd̄m rōem ei⁹ generalem nō precisam ē subm̄ toti⁹ logice. ¶ Ad z^m dicitur ꝙ obiectū ē cā equiuoca ꝛ partialis iō nō ē incōueniēs obie^m eē minoris entitatis q̄ scia p̄ducta de ipso. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ logic⁹ nō ɔsiderat entia realia neq̧ demōstrat passiones reales vt reales sūt s3 vt h̄nt eē cognitū ꝛ vt fūdamēta illa℞ itētionū. ꝛ h̄ de qōe tertia

Queritur 4°. Utr℞ logica sit scia speculatiua vel practica. Et videtur ꝙ sit practica. quia omnis scia q̄ est directiua praxis est practica. sed logica ē directia praxis. ergo est practica. Maior est nota. quia ex eo dr̄ aliqua scia practica quia ē directiua praxis vel i praxi. Minor p3 q2 logica est directiua opationis hōis scd̄m electionē. igitur ē directiua praxis. t3 ɔn̄a quia praxis scd̄3 eustarciū ē hōis scd̄m electionem operatio: ¶ Scd̄o sic. logica docet cōstituere suū subm̄. igit̄ ē practica: t3 ɔn̄a q2 per hoc distinguit̄ scia speculatiua ꝛ scia practica quia speculatiua docet cognoscere suum subm̄. practicū docet cōponere ꝛ cōstituere suum subm̄. ¶ Tertio sic oīs noticia directia cōclusionis silli practici ē practica. s3 logica ē h̄ọ igit̄ ꝛc. Maior videtur eē de intētione Arist. in 3° ethico℞: Minor p̄bat̄ q2 logica docet ꝙ sic ē diffiniēdum sic diuidendū. ꝛ sic arguēdū mō iste ɔclusiones sūt cōclusiōes silli practici igitur ꝛc. ¶ In oppositū arguit̄. obiectum logice non ē praxis neq̧ practicab'le. vt patebit in corpore questionis. igit̄ logica nō ē practica.

Primo notandu3 ꝙ pro declaratione huius termini praxis a qua denominatur scientia practica ponuntur due distinctiones. Prima est cōmentatoris primo ethicoru3 cōmento primo volentis ꝙ praxis ꝛ energia sunt idē iō praxis siue energia pōt capi quadruplicit̄. Primo capit̄ large. ꝛ sic praxis est operatio cuiuscunq̧ virtutis siue liber̄ siue naturalis. ¶ Secūdo modo capit̄ stricte ꝛ sic praxis siue energia dicitur eē omnis operatio consequens cognoscentē in q̄tū cognoscens est. et isto modo omnis cognitio ꝛ generaliter omnis actus cuiuscunq̧ potētie cognitiue vel appetitiue ꝛ etiā passiones appetitus ꝛ delectationes ꝛ tristitie dicuntur energie siue praxes. ¶ Tertio modo capit̄ praxis siue energia strictius. ꝛ est operatio existens in nostra potestate quia omnis operatio que pōt esse virtuosa vel vitiosa isto modo dicitur praxis s3 oēs actus exn̄tes in nostra potestate possūt eē viciosi vel virtuosi. igitur omnes tales sunt praxes. ¶ Quarto mō capitur praxis siue energia strictissime ꝛ ē operatio elicita cōformiter dictamini ratōis ꝛ electioni voluntatis ꝛ semper sequitur consilium intellectus practici. Secūda distinctio ad veram praxē gn̄q̧ requirūtur. primo requiritur intellectus ostēdens voluntati finē ꝛ ea que sunt ad finē. Secundo post istam ostensionem finis sequitur volitio finis ꝛ consilium de his que sunt ad finem. Tertio post consilium ꝛ inquisitione3 sequitur vel potest sequi sententia dictatiua de his que sunt ad finem. Quarto post sententiam dictatiuam qua intellectus dictat vnu3 esse eligendū ꝛ aliud esse fugiēdū seq̄t vl' pōt seq electō q̄ volūtas p̄pōit vl' p̄acceptat illō ꝙ ē dictatū eē eligendū ꝛ ꝙ est sn̄iatum non eē eligendū. 5° post istā electionē sequit̄ immediate illud ꝙ sic ē dictatū ꝛ sn̄iatū nisi aliorsum proueniat impedimētum. exēplum vt in firmo p̄ntatur sanitas voluntati per intellectu3 ex qua presentatione capit intellectus practicus vnum principium respectu finis quo dictat ꝛ sententiat ꝙ sanitas ē accipiēda vel acquirēda. z^o post illud dictatū seq̄tur volitio i voluntate desiderāte sanitate3 licet forte nō necessario seq̄t̄ talis volitio ꝛ 3° post istam volitionem sequitur cōsilium itellectus practici

vel inquisitio que inquirit per qd pōt facilius & melius attigere ad istā sanitatē. vt᷑. s. p ambulationē vel per potionē vel per extractum aut per quācūq₃ aliam viā. 4° post istud consiliū sequitur sententia qua determinate sentētiat intellectus practicus. q̄ sanitas meli⁹ acquiritur per hoc mediū determinate. puta p potionē q̄ per aliud mediū. & post istud dictamē intellectus seq̄tur electio illius medij determinati q. s. voluntas vult determinate capere potionem. Et post illam electiōem seq̄t imediate sūptio potiōis nisi fiat ipedimētū:

Secundo notandū ē. q̄ de hac materia ē vna opinio cuius tota intētio videtur stare in q̄ttuor difficultatib⁹. quarū due prime se tenēt ex parte praxis. naz in ipsa praxi duo sunt consideranda. s. ipa vox significans & res significata p vocē. rōe primi oritur talis difficultas. Quid significet h vox praxis. R̄ndetur p duas suppositōnes & duo dicta. Prima suppositio ē hec omnis actus liber ex͞ns in nostra potestate pōt recte & nō recte fieri. ¶ Scda suppositio ē ōis potētia que pōt recte & non recte agere indiget aliquo regulāte ipsam in operādo si actus eius debeat sēper eē rectus. Primū dictum ē istud praxis realiter nihil aliud est q̄ quidam actus liber sequens naturaliter aliquē actum intellect⁹ cui tāq̄ regl'e natus est conformari talis act⁹ liber vt sit rectus. Ex quo sequitur f̄m dictū ista vox praxis de significatōe materiali importat precise actū liberū. sed de significatione formali importat precise duplicem respectū aptitudinalem ipsius actus liberi ad actuz intellectus qui est eius regl'a. Iste autē duplex respectus aptitudīalis ē posterioritas formalis siue eēntialis & conformitas ipsius actus liberi ad predictū actū intellect⁹. ¶ Scda difficultas que sumitur ex parte rei significate p hanc vocē praxis. ē hec. vtrū aliquis actus intellectus possit vere dici praxis. R̄ndetur p quattuor dicta. Primū dictū ē istud praxis ē operatio alterius potētie q̄ intellectus. patz dupliciter. primo q̄ nullus act⁹ alicui⁹ potentie dicitur extēdi ad aliū actū eiusdē potētie. sed solū ad act⁹ alteri⁹ potētie. s₃ ōis praxis ē actus ad quē directiue extenditur aliq̄s act⁹ intellectus. ōis igit̄ praxis ē actus alterius potētie. Maior p₃ per quid noīs huius vocabuli extēnsio. Nā extensio dicitur quasi extra se tensio. Minor patet per precedentē difficultatē. 2° sic. cuiusl. h₃ regl'e ad suū regulatū necessario est essentialis ordo prioritatis. Sed ōis praxis necessario regulat̄ per aliquē actū intellect⁹. g ōis praxis habet eēntialē ordinē posterioritatis ad aliquē actū intellect⁹. & mō nullus actus intellectus ad aliū actū h₃ eēntialē ordinē. q̄ quocūq₃ dato pōt ali⁹ eiusdez rationis p̄cedere. Ergo nullus act⁹ intellect⁹ erit praxis sed erit necessario actus alterius potētie ab intellectu. Scōm dictū praxis est actus nāliter posterior intellectione. ipsa probatur sic. quia act⁹ pure naturalis cuiusmodi sūt actus potentie vegetatiue appetitiue & sēsitiue q̄tenus precedūt intellectū & voluntatē nō dicūtur praxes. ipsi vero sequētes intellectionē & volitionez per quas moderātur & regulāt̄ possūt aliquo mō dici praxes. igit̄ nullus actus prior intellectu & volūtate ē praxis. & per ꝯn̄s praxis erit naturaliter posterior intellectiōe. Ex istis duobus dictis seq̄tur correlarie q̄ ōis actus elicitus vel impatus a volūtate tū primo. quia solus talis actus h₃ eēntialem ordinē ad intellectū. tū scdo. quia omnis praxis ē actus siue operatio libera existens in nostra potestate. sed tm̄ actus eliciti vel impati a voluntate sūt in nostra potestate. Ergo solū actus elicitus vel impatus a voluntate est praxis. Maior p₃ per ph̄m. 6. ethicor̄ dicētē q̄ artifex indiget virtute regl'atiua vel moderatiua ad recte agendū. sed nō indiget regl'a nisi respectu operatiōis que ē in sua ptāte. ergo praxis si sit opatio a nobis regulabilis seq̄tur q̄ erit in nr̄a ptāte. 3ᵐ dictū praxis est apta nata elici ꝯformiter dictatiuū seu snie siue iudicio recte rōis. Probatur q̄ ōis electio vl opatio necessario req̄rit rōem rectā cui ꝯformet̄ p ph̄m. 6. ethicor̄. s₃ praxis ē electio seu opatio nostre volūtatis. igit̄ si debeat eē recta necesse ē q̄ conformetur rōni recte ex quo sequitur q̄ act⁹ elicit⁹ volūtatis ē primo praxis actus vero impatus ē solū attributū & p accidēs. p₃ dupl'r. pmo sic. q̄ ōis praxis ē nata cōformari rōi recte. S₃ act⁹ impat⁹ a volūtate nō ē ꝯformis rōi recte nisi q̄ ē ꝯformis actui elicito q act⁹ elicit⁹ imediate & pmo nat⁹ ē conformari rōi recte. igit̄ act⁹ elicit⁹ imediate & p̄mo nat⁹ ē ꝯformari rōi recte. igit̄ act⁹ elicit⁹ erit primo praxis. Minor p₃. q̄ act⁹ impatus nō ē bonus neq₃ malus moraliter nisi per at

tributionem ad actum elicitū3 qui īmediate
dr̄ bon⁹ vel malus moralr. Quartū dictū qd
seqtur ex p̄cedētibus ē istud. nullus act⁹ itel/
lectus ē vere praxis. ꝓbatur qꝛ sibi nō ꝯuenit
diffinitio praxis q̄ pōt ex tribus dictis decla/
ratis p̄us elici. Est.n. praxis opatō alteri⁹ potē
tie q̄3 itellect⁹ nālr posterior ip̄a itellectōe na
ta ꝯformiter elici rōni recte ad h̄ ꝙ sit recta.

Tertio notādū ē ꝙ alie due difficulta/
tes se tenēt ex pte notitie ipsius
practice ꝛ p̄ma talis est. Utrū eadē scia possit
dici speculatiua ꝛ practica. Rn̄det p vnā sup
positionē ꝛ vnā distictionē. Suppositio ē hec
nulla ꝯclusio practica pōt resolui i principia
speculatiua p3 qꝛ alias de eodem obiecto for
mali hēret scia speculatiua ꝛ practica. Distin
ctio ē hec dupl'r pōt aliqua scia dici practica
vno. īmediate ꝛ p̄mo qꝛ.s. imediate est nata
extēdi ad praxi. Et sic nulla notitia eadē sil'ē
speculatiua ꝛ practica. Alio mō pōt aliq̄ scia
dici practica imediate q̄ l3 nō sit imediate na
ta extēdi ad praxim i se tn̄ v̄tualr ꝯtinet ali/
quā v̄itatē q̄ imediate nata ē extēdi ad praxi
et talis l3 sit simpl'r practica tn̄ scd̄3 gd pōt di
ci speculatiua sicut notitia huius ꝓpositiōis
deus ē trinus. l3 imediate non iclinet ad pra/
xim tn̄ i se ꝛ virtualr icluditvnā virtutē q̄ icli
nat imediate ad eligēdū deū sub ratōe trini/
tatis. ꝛ ideo talis notitia simpl'r ē practica: l3
scd̄3 gd poss3 dici specl'atiua. ¶ 2ª difficultas ē
vtrū speculatiuū ꝛ practicū sint drie p se scie
Rn̄det p vnā suppositionē ꝛ vnū dictū. sup/
positio ē hec. sicut dictū ē de ista voce praxis
ita ꝯformiter dicēdū ē d̄ ista voce notitia pra
ctica.s. ꝙ d̄ significatōe māli iportat p̄cise ha/
bitū vel actū itellectus ꝛ de significatōe for/
mali ipōtat duplicē respectū aptitudinalē p̄o
ritatis seu ꝯformitatis ipsius hit⁹ vel actus ꝛ
directiuitatis ipsius hitus vel actus itellect⁹
ad praxim. ex quo p3 ꝙ si domificator hēret
manus trūcatas sic ꝙ nunq̄3 oparet tn̄ adhuc
hēret notitiā practicā d̄ domo. Silr ista vox
scia speculatiua de significatiōe māli iportat
p̄cise hitū vel actū itellectus ꝛ de significatio
ne formali iportat negationē illius duplicis
respectus ad praxi. Dictū ē istud speculatiuū
ꝛ practicū sūt drie accidētales scie p se qꝛ rō
formal' practici ꝯsistit i duplici respectu apti-
tudinali ꝛ ratio formalis speculatiui ꝯsistit i
negatōe illius duplicis respectus. mō nec ille
duplex respectus nec eius negatio ē de essen/
tia notitie cuius sunt. igit speculatiuū ꝛ practi
cū sūt drie accidētales scie. verūtn̄ gdā poste
riores dixerūt ꝙ practicū ꝛ specl'atiuū possūt
vno. capi ꝓ illo duplici respectu vel eius ne/
gatōe ꝛ sic sūt due drie accidētales. Alio mō
possūt capi ꝓ ratōe fūdamētali itriseca ipsi⁹
notitie q̄ fūdat tales respectus ꝛ sic sunt drie
eēntiales scie. ꝛ hoc mō dicūt Aristo. cepisse
cū diuidit sciā3 i speculatiuū ꝛ practicū s3 aliq
seq̄ces dixerūt ꝙ speculatiuū ꝛ practicū sunt
respectus fūdamētales vel aptitudinales ve
niētes notitie tanq̄3 passio disiuncta. ꝛ iō sunt
drie p se notitie i coi licet nō essentiales.

Conclusio rn̄salis logica ē simpl'r spe
culatiua p3. qꝛ illa notitia
ē simpl'r speculatiua q̄ caret duplici respectu
aptitudinali ad praxim s3 logica ē hmōi. igit
ꝛc. Minor p3 qꝛ logica solū ē directiua actuū
itellect⁹ s3 nullus act⁹ itellect⁹ ē praxis vt pa
tuit. g̊ logica n̄ h3 respectū p̄oritatis ꝛ ꝯformi
tatis ad praxim. ꝛ p ꝯn̄s ē scia speculatiua.

Primo dubitat. Utrū praxis sit f̄bm
i volūtate vl' i itellectu. ꝓ du
bio supponit ꝙ ē vna opinio cuius tota itētio
videtur terminari i quatuor difficultatibus.
Quaꝝ due p̄me se tenēt ex pte ipsius praxis.
illaꝝ duaꝝ p̄ma ē hec vtrū ois actus liber sit
praxis. Rn̄det per tres suppositōes ꝛ vnum
dictū. ¶ Prima suppositio est hec. itellectus
practic⁹ differt ab itellectu ꝯsiliatiuo ꝛ ꝙ itel
lectus practicus ē respectu pricipioꝝ practi/
corū ꝛ ꝯclusionū practicaꝝ. s3 intellectus ꝯsi
liatiuus est tm̄ ꝯclusionū practicaꝝ. Prima
pars p3. ꝛ p̄mo qꝛ intellect⁹ practicus ē respe
ctu p̄ncipioꝝ. qꝛ itellcūs practicus dictat et
iudicat ꝙ talis finis ē appetēdus. s3 tale iudi
ciū siue dictamē ē p̄ncipiū practicū. sicut p3 p
Aristo. 6. ethi. ꝙ sic se h3 finis in agibilibus si
cut p̄ncipiū in speculabilibus. g̊ itellcūs pra/
cticus ē respectu p̄ncipioꝝ practicoꝝ. ꝙ autē
sit respcū ꝯcl'onū p3. qꝛ ois notitia ꝯclusionis
practice ꝯfesse.i. ꝯformiter se h3 appetitui re/
cto. g̊ talis notitia ē practica. Scd̄a pars p3.
sc3 ꝙ intellect⁹ ꝯsiliatiu⁹ sit tm̄ ꝯcl'onū prac/
ticaꝝ. qꝛ ꝓpter solā ondsionē finis p intellectū
volūtas vult ꝛ appetit illū finē. s3 qꝛ talis fi/
nis pōt acqri p diuersa media ideo ꝯsiliat in-
tellcūs per quod mediū pōt facili⁹ ꝛ melius
acquiri. post v̄o multā inuestigationē itellcūs

practic⁹ ɔcludit q̄ p aliq̄d mediū determina tū ꝛ respectu illius ɔclusionis dr̄ itellect⁹ ɔsi liatiu⁹. ¶ Scd̄a suppositio duplex ē praxis q̄ dā ē virtuosa ꝛ illa ē opatio existēs in n̄ra ptāte nata cōformiter elici ratōi recte ad hoc q̄ sit recta. alia ē praxis viciosa q̄ est opatio existēs i ptāte volūtatis nata difformiter elici ratōi recte vel ɔformiter elici ratōi erronee ꝛ false ¶ Dictuꝫ ē istud oīs act⁹ liber est vere praxis pꝫ dupl'r pmo q̄ꝛ oīs opatio q̄ ē i n̄ra ptāte est praxis sꝫ oīs actus liber est hmōi g̃ ꝛc̄. Maior pꝫ p diffinitionē praxis. ¶ 2° sic oīs opatio virtuosa vel viciosa ē praxis sꝫ oīs actus liber est virtuosus vel viciosus igit̄ ꝛc̄. Maior pꝫ ex scd̄a suppositōe. Minor declarat̄ q̄ꝛ oīs actus liber vel est ɔformiter elicitus rationi recte ꝛ sic ē virtuosus. vel nō. ꝛ sic ē viciosus. Ex quo pꝫ q̄ actus cognitiui volitiui ꝛ actus sensitiui p q̄ꝫto sequūtur actū volūtatis pn̄t dici vere praxes q̄ꝛ vt sic sūt i n̄ra ptāte. ¶ Et si arguat̄ q̄ꝛ oīs hitus q̄ non soluꝫ hꝫ p fine actū quē elici imo etiā actū quē dirigit ē pure practicus sed oīs hit⁹ itellectualis pōt directiue extēdi ad actū q̄ ē i n̄ra ptāte igit̄ oīs hitus itellectualis erit practic⁹ qd̄ ē icōueniēs. ¶ R̄ndet̄ distiguēdo maiorem q̄ꝛ vel talis hit⁹ hꝫ hɔ̄ actū nedū p fine sꝫ p obiecto ꝛ sic concedit̄ maior Uel hꝫ hɔ̄ actū tanq̄ꝫ elicitū vel directū ñ āt vt obiectum ꝛ sic negat̄ maior nō. n. q̄libet hitus itellectualis natus ē iclinari ad actus nostros vel ad opus n̄rꝫ tanq̄ꝫ ad obm. ¶ Scd̄a difficltas ē illa q̄ mouebat̄ i dubio ad quā r̄ndet̄ p distictionem q̄ duplex ē praxis q̄dā ē praxis elicita ꝛ illa ē subiectie i volūtate cū sit actus elicitus ipsius voluntatis. Alia ē praxis iperata ꝛ illa ē duplex q̄dā ē q̄ ē actus potētiarū iferiop ad itellectū ꝛ volūtatē iperatus tñ a volūtate ꝛ talis praxis ē subiectiue i pprys potētys iferioribus. Alia ē praxis iperata q̄ ē q̄dā actus itellectus iperatus etiā a volūtate ꝛ illa ē subiectiue i intellectu. Et q̄ sit aliqua talis praxis pꝫ tripl'r primo sic q̄ꝛ aliq̄s actus speculādi vel itelligēdi est i n̄ra ptāte igit̄ est praxis. ¶ 2° sic oīs act⁹ sequēs electionē ꝛ ɔsiliū ē praxis. Sꝫ aliq̄s act⁹ itelligēdi ē hɔ̄. Potest. n. aliq̄s ɔsiderare an debeat studere ꝛ q̄d q̄lr ꝛ quō q̄n. g̃ studiū sequēs hɔ̄ ɔsiliū ē p̄xis ¶ 3° sic oīs actus directus p actū itellect⁹ mediāte actu volūtatis ē praxis. sꝫ aliq̄s actus itellectus dirigit̄ p aliū mediāte actu volūtatis igit̄ ille actus directus erit vere praxis et actus dirigēs erit practic⁹. ¶ Sustinēdo p̄mā opinionē ad ista tria sūt pōt r̄nderi q̄ non q̄libet actus iperatus a volūtate ē praxis sꝫ solū ille q̄ ē alterius potētie ab itellectu nec etiā q̄libet extēsio act⁹ itellectus. Sꝫ solū illa que ad actū alteri⁹ potētie ē practica. ¶ Cōtra hāc solutionē replicat̄ q̄ꝛ oīs actus q̄ ē terminus extēsionis dr̄ praxis. fm̄ p̄mā opinionē sꝫ vna itellectio ē terminus extensionis alterius actus itellectus. ergo illa itellectio erit praxis. Minor pꝫ q̄ꝛ actus denoīatus bonus vel malus moral'r pp ɔformitatē eius ad actū rectū terminat extēsionē illius actus: Sꝫ vna itellectio respcū alterius ē hɔ̄ igit̄. ¶ R̄ndet̄ p p̄mā opinionē q̄ extēsionis itellectus duplex ē terminus q̄dā ē imediatus ꝛ itrīsecus. Et sic vnus actus itellectus pōt eē terminus alterius actus nec pptera dicet̄ praxis. sꝫ magis dicet̄ praxis vl' practic⁹ eo q̄ sibi pōt ɔformiter elici alius actus alterius potētie q̄ dicet̄ vere praxis. Alius ē terminus extrīsecus ꝛ vltimatus q̄ sp ē extra potētiā cuius ē extēsio ꝛ talis terminus ē vere praxis. Dicit̄ tñ a q̄busdā sequacibus p̄me opinionis q̄ aliq̄s actus itellectus dum tñ sit iperatus a volūtate pōt eque dici praxis sicut actus cuiuscūq̄ꝫ potētie alterius q̄ꝛ ad vnū actum itellectus pōt alius directiue extēdi. Et hoc sufficit ad praxim. nō. n. extēdere ē extra se tēdere sꝫ ē actū cuiuscūq̄ꝫ potētie directiue attīgere. Et ideo logica diceret̄ eē practica q̄ꝛ dirigit ꝛ regulat actus discursiuos. intellectus ideo dicunt illi q̄ prima opinio est solum probabilis.

Secundo dubitat̄. Utrū aliqua ɔclusio simpl'r practica possit ɔduci ex pricipys pure speculabilib⁹. Pro solutione supponit̄ q̄ alie due difficultates se tenēt ex pte notitie practice. Et ē p̄ma talis per q̄d distiguit̄ scia practica a speculatiua. ¶ R̄ndet̄ p tale dictū scia speculatiua ꝛ practica se ipsis distiguunt̄ itrīsece ꝛ formal'r. extrīsece vero ꝛ cāl'r distiguunt̄ p finē aut efficiētē. Sꝫ p ɔclusiones scitas distinguūtur tanq̄ꝫ p ppa sibi. Jstud dictū pbat̄ q̄ q̄ꝫtū ad primā ptē q̄ꝛ scia speculatiua ꝛ practica sunt forme simplices igit̄ se ipsis formal'r distiguunt̄ ꝛ itrīsece. ɔn̄a tenet q̄ꝛ forme simplices se ipsis formal'r distinguunt̄. Scd̄a pars pꝫ q̄ꝛ vnūq̄dq̄ꝫ capit eē formal'r ꝛ eē distictū ab alio. Tertia pars

patȝ quia necessario est alia cõclusio scita per
noticiã practicã: ⁊ alia scita per noticiã specu
latiuaȝ. g̃ scia speculatiua ⁊ pratica distinguũ
tur per cõclusiones scitas tanq̃ȝ per sibi ꝓpri
as. Añs pȝ. qꝛ in cõclusione scita ꝑ noticiã spe
culatiuam nihil cõphẽditur operabile a noƀ
cũ scientia speculatiua non sit de opib⁹ nostris
in illa aũt ꝯclusione que scit̃ ꝑ noticiã practi
cam ponitur aliqđ opabile a nobis cuȝ sicẽtia
practica sit de opibus nr̃is ¶ Scđa difficl̃tas
ẽ nota in dubio ad quẽ rñdetur ꝑ tale dictum
cõclusiones simpl̃r practice saltẽ mediate vel
ꝑtialiter deduci pñt ex principijs vere specu
latiuis. Probatur rõe. signo. ⁊ duob⁹ exẽplis.
rõ ẽ ista quia per ea entia specl̃abilia possum⁹
exercere aliquas opationes dictatas a ratiõe
recta. Nam ꝟȝ variationẽ entium pure specu
labilium ⁊ suarũ ꝯclusionũ diuersimode elici
unt̃ opatiões nostre. ergo ex p̃ncipijs pur̃ spe
culabilibus pñt iferri cõclusiones simpl̃r pra
ctice. Signo sic ꝓbat̃. aliq̃ scia practica subal
ternatur scie speculatie. g̊ signũ ẽ ꝙ conclusio
simpl̃r practica põt deduci ex pricipijs simpli
citer speculabilibus. Añs pȝ qꝛ musica que est
practica sƀalternat̃ arist̃e que pur̃ ẽ speculatia
ꝯña tenet. quia principia scientie subalterna
te deducũtur ex scientijs subalternãtibus. Ex
ẽplo ꝓbat̃ sic. quia ista ꝓpõ. terra est dura. pu
re est speculatiua. Et tamẽ ex ea deducũt̃ plu
res conclusiões practice. Nam ex eo ꝙ ip̃a est
dura oȝ ꝙ frangatur aliquo duro ad hoc ꝙ ip
sa sit apta ad actiões q̈s agricola circa eã vult
exercere. zm exemplũ quia ista ꝓpõ homo ẽ co
lericus vel talis complexionis ẽ pure specula
tiua. Et tñ ad eã seq̃tur ista ꝯclusio practica ꝙ
ex eo ꝙ hõ est talis vel talis complexionis dȝ
ad sui ꝯꝟuatiõem talem vel talẽ adhibere me
dicinam. põt dici ꝙ illa p̃na pure speculabilia
sunt virtualiter practica qꝛ nullũ ẽ prim adeo
speculabile qui aliquo mõ se hẽat ad praxim.
Volẽtes sustinere hãc opinionẽ possẽt rñdet̃
ad confirmationes triũ dictoꝝ in z° notabili
Ad primã rõem cõfirmantẽ primũ dictũ põt
negari maioꝛ. quia ad extẽsiones act⁹ practici
sufficit ꝙ se extẽdat ad volũtatẽ ⁊ ad quecũq̃ȝ
aliũ actũ tanq̃ȝ ad oƀm mediãte actu volũta
tis. mõ vnus actus intell̃s põt eẽ oƀm alteri⁹ i
tell̃s mediãte volũtate. iõ vnus actus intell̃s
ad aliũ sufficienter extẽdi põt. Ad secũdã con
ceditur prim⁹ ꝓcessus ad illũ sensũ ꝙ omnem
praxi p̃cedit aliq̃ intellectio sicut oẽm actũ vo
luntatis p̃cedit aliq̃ intellectio. Et sil̃r dicet̃
ad ꝯfirmationẽ scđi dicti. Ad rõem cõfirmãtẽ
3m dictũ dr̃ ꝙ ꝯformari dictami recto ẽ condi
tio praxis bone qđ vult Aristo. in. z° ethicoꝛũ.
⁊ su⁹ cõmentatoꝛ. Sed non est conditio pra
xis in communi.

Tertio dubitatur. Utꝝ act⁹ exterioꝛes potentiarum inferioꝝ ad itelle
ctum ⁊ volũtatẽ sint vere ⁊ p̃mo praxes. Est
vna opinio q̃ rñdet affirue qđ declarat duplici
ter ꝑ qua duo supponũt̃. Primo ꝙ intellect⁹
practic⁹ respicit cõtingẽtia opabilia a noƀ. z°
ꝙ rõ praxis prio sumit̃ a fine non aũt ab obie
cto. Tũc sic format̃ rõ. opus qđ intellect⁹ hȝ ꝑ
fine necessario est circa cõtigẽtia ⁊ opabilia a
nobis. Sed tale op⁹ ẽ act⁹ exterioꝛ potẽtie in
ferioꝛis. g̊ talis act⁹ vere ⁊ prio dr̃ praxis. scđo
ꝓbatur idẽ auctoꝛitate gregoꝛij sup ezechielẽ
dicentis. ꝙ virtus opis ẽ sub volatu contem
plationis. g̊ praxis est sub actu intellect⁹ ⁊ vo
luntatis. mõ talis ẽ p̃cise act⁹ potentie inferio
ris. ergo talis ẽ vere prio praxis. imaginatur
eñi ista opinio ꝙ intellect⁹ practic⁹ q versat̃.
circa contingẽtia inquirit qđ sit ꝓsequendũ
⁊ qđ fugiendũ ⁊ qđ diligendũ ⁊ quid primo di
mittẽdũ i quo inquisito sequit̃ electio volun
tatis qua eligit ⁊ respuit ꝯ̃rium. post aũt hmõi
electionẽ impat volũtas alijs virib⁹ inferio
ribus vt obediant ⁊ cõsequent̃ illud qđ ẽ pre
electum a volũtate. tale vero imperiũ volun
tatis ẽ actio trãsiens in vires inferioꝛes. Et ta
lis actio viriũ inferioꝛũ ẽ foꝛmal̃r ⁊ prio pra
xis. ¶ Alia ẽ opinio q̃ rñdet ꝑ talẽ distinctõeȝ
Noticia practica ẽ duplex. q̃dã ẽ practica di
ctatia ⁊ ẽ illa q̃ determiate dictat̃ siue indicat̃
aliqđ eẽ faciẽdum vel fugiẽdũ ⁊ in isto sensu
foꝛsan ꝓcedit pria opinio adducta in z° nõbili
⁊ isto° logica ⁊ rethoꝛica nõ sũt practice neq̃ȝ
q̃cũq̃ȝ ars metafoꝛica quia nulla istaꝝ dictat
aliqđ eẽ fugiẽdũ vel nõ fugiendũ. Alia ẽ noti
cia practica oñsiua q̃ nõ dictat aliqđ eẽ faciẽ
dũ ꝓseq̃ẽdũ vl̃ fugiẽdũ. sȝ tñ oñdit op⁹ quo°
põt fieri ꝟtute cui⁹ noticie si intellect⁹ dictet
illud eẽ faciendũ ⁊ volũtas velit stati põt ꝑfe
cte opari. sicut ars edificatiua oñdit ꝙ dom⁹
cõponitur ex lignis lapidib⁹ fũdamẽto tali ⁊
parietib⁹ talibus ⁊ tali tecto. Sȝ nõ dictat ꝙ
dom⁹ sic ẽ faciẽda nec qñ nec in quo tꝑe sit fa
cienda imo ad prudẽtiã pertinet dictare ꝙ ta

li tempore ē faciēda. Et sic logica ꝛ cetere ar/
tes metha‘‘ sunt tm̄ oñsiue ꝛ ñ dictatiue. lz ta
men sint directiue frequēter hñtes nó praxi
sed obm praxis pro obiecto: sicut ars domifi/
catiua hz domū ꝓ obiecto ꝛ nō ipsam opatio
nem q̄ ē praxis. ꝛ isto mō sola prudentia esset
pratica eo ꝙ sola prudētia hz dictare. Et si ar
guatur. qꝛ si solū prudentia sit practica seqꝛ
ꝙ scia libri ethicoꝝ eēt prudentia. ꝯñs ē fl'm
quia scia libri ethicoꝝ ē de vniuersalibꝰ. mō
prudētia ē de particularibus. rñdetur ꝙ pru
dentia duplicem actū respicit. vnū q̄ ē cogita
re ꝙ sic ē faciendū. ꝛ istū actū non regl'at pru
dentia. sed magis elicit sic sicut ꝑmisse cōpa/
rate ad ꝯclusionē nō regulāt ipsā sed magl eli
ciunt. Et general'r quicūqꝫ bitus cōpatus ad
suū ꝓpriū actū magl dicit̄ elicitiuꝰ q̄ꝫ regula
tiuus. qñ vero bitus cōpatur ad aliū actū q̄ꝫ
ad suū est regulatiuus. ꝛ respectu illius dicit̄
practicꝰ sicut in ꝓposito prudentia respic̄ aliū
actū .s. exteriorē. ꝛ istū actū nō elicit sed regu
lat. ꝛ sil'r diceret̄ de arte. quia ars actū interi/
orem elicit ꝛ non regl'at sed actū exteriorē vt
puta domificare regulat ꝛ nō elicit. Cā āt q̄re
prudētia vel ars actū interiorē non regulant
ē ex eo ꝙ volūtas circa q̄ditates l' ideas nūqꝫ
pōt errare cū circa eas non hēat actū liberū
sed solū actū simplicis cōplacētie. iō nulla est
noticia practica directiua voluntatl circa hu
iusmōi q̄dditates ꝛ ideas.

Ad rationes añ oppositū. Ad ꝑmā ꝓbationē mioris rñde
tur ꝙ ad hoc ꝙ aliqua scientia sit practica nō
sufficit ꝙ sit directiua opatōis hois. sz cū hoc
reqritur ꝙ talis opatio sit alterius potētie ab
intellectu sicut patuit in scdo notabili. ¶ Ad
secundam distinguitur antecedens. quia vel
docet constituere suum subiectum per opera
ationē intellectus practici. ꝛ sic negatur ante/
cedens. vel per operationem intellectus spe/
culatiui ꝛ sic conceditur. ¶ Ad tertiaz negata
minori. respondetur ad probationem ꝙ non
omnis scientia que docet ꝙ sic est agendū est
practica. sed solum illa sciētia que docet ꝙ sic
est agendum in operatione alterius potentie
q̄ꝫ intellectus. modo diffinire ꝛ diuidere sunt
passiones intellectus. iō non sunt praxes neqꝫ
cōclusiones sill'i pratici ꝛ similiter potest re/
sponderi ad omnia argumenta ꝛ obiectiones
que possent fieri circa istam opinionem.

Queritur quinto. Utruz huius scie sub
iectū attributiōis sit vl'e qd est
gēnꝰ ad qnqꝫ vl'ia. ¶ Arguitur
ꝑmo ꝙ non quia vel capit̄ vl'e
ꝓ ꝑma intentione vel ꝓ secun
da. Non ꝓ pria quia prima intētio ē res ipsa
cui accidentaliter inest vl'itas cū nihil sit i re
vnū scdm quācūqꝫ vnitatez qd scdm illā vni/
tatē ꝑcisam sit in potētia ꝓxima ad plura pre
dicatione dicēte hoc ē hꝰ. q̊ nulla pria intētio
pōt eē genꝰ ad quinqꝫ vl'ia. Nec etiaz pōt capi
vniuersale ꝓ scda intētione qꝛ scda intentio
vel ē scdarius cōceptꝰ rei. vel ē q̄dā respectus
rōis ꝑ intell'm cātus in obo cognito. sz vtroqꝫ
mō scda intētio ē vnū accidēs in numero. er
go nō pōt eē genꝰ qnqꝫ vniuersalium. ¶ Argu
itur sic scdo qꝛ vl'e ē genꝰ ad qnqꝫ vl'ia q̊ erunt
sex ꝑdicabilia. pz ꝯña qꝛ sūt qnqꝫ ꝑdicabilia
ꝛ ꝑter hec ē ipm vl'e cōe qd ē ꝑdicabile de his
quinqꝫ. q̊ erūt sex ꝑdicabilia. ¶ Arguit̄ sic 3ᵒ
oē subm alicuiꝰ scie dz habere passionē vl' pas
siones adeq̄tas demōstrabiles de ipso subie/
cto. sz vniuersale nullā hz passionē adequatā
q̊ nō ē subm attributionis huius libri. maior
ē nota per Arist. in ꝑmo posterioꝝ. minor de
claratur. qꝛ nullū inferiꝰ ē passio adequata re
spectu supioris. Sz ois passio cōtinet̄ sub ꝓ/
prio qd ē spēs illius vl'is. q̊ eiꝰ nō ē assignanda
aliqua passio adeq̄ta. In oppositū arguit̄ au/
ctoritate omnium logicorum famosorum.

Primo ē notandū ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponūtur sex distin/
ctiones. prima distictio ē hec. istud nomē vl'e
sicut ꝛ quodlibet aliō cōcretū pōt capi dupli/
citer. vno mō ꝓ suo significato māli qd ē ipsa
prima intentio substracta scde intētioni ꝛ ab
eodē denoīata. Et talis pria intentio siue res
subiecta secūde intētioni qd idē ē. qñqꝫ inue/
nitur in aīa sicut sunt ꝑuationes negationes
figmenta intellectus. ꝛ generaliter oīa entia
rōis. Qñqꝫ vero iuenit̄ in rebꝰ extra aīaz sic
sūt decē ꝑdicamēta. Alio mō pōt capi vl'e pro
suo prio significato formali. Et illud ē scda in
tentio qua ipsa natura denoiat̄ formalit̄ vl'is
¶ Scda distinctio. ad cōpletā ꝛ ꝑfectā rōnez
vl'is logici requiritur duplex respectus apti/
tudinalis. primꝰ ē cōicabilitas siue aptitudo
ad cōicari multis: ꝛ talis respectus ē ꝑ se pas/
sio ipsiꝰ nature de ipsa ꝑdicabilis in scdo mō

dicēdi per se ex nã rei. ꝛ pter quecūqꝫ actuz in
tellect⁹. ali⁹ respect⁹ ē p̄dicabilitas siue apti/
tudo ad p̄dicari de plurib⁹. ꝛ talis aptitudo ꝑ
accidēs ꝯuenit nature cū sibi ꝯueniat ꝑ actū
intellectus ꝯparãtis ip̄am nãm ad ea de qb⁹
apta nata est p̄dicari. Et qꝛ talis p̄dicabilitas
cōuenit vl'i logico per actū intellect⁹. inde est
ꝙ vniuersale logicū nō hꝫ ex nã rei eē cōple/
tum sꝫ tm̄ hꝫ eē fūdamētale ex nã rei ꝛ eē cō/
pletum ab intellectu. ¶ Tertia distinctio. pre
dicabile pōt dupl'r accipi. vno mō cōiter vt. s.
ē vna scđa ītētio cōis oī illi qđ ē aptū natuꝫ p̄
dicari siue illud sit vl'e siue singulare siue vni
uocū siue equocū siue limitatū siue illimita/
tum. ꝛ sic p̄dicabile nō ē passio vl'is cū sit ī plus
q̄ꝫ vl'e. Alio° capitur sp̄ãliter ꝛ ꝓprie. s. pro se/
cūda intentione fundata suꝑ nã limitata na/
ta p̄dicari đ plurib⁹ vniuoce. ꝛ sic cōuertitur
cū vniuersali tãq̄ꝫ ꝓpria passio ei⁹. ¶ Quarta
distictio. p̄dicatū pōt capi dupliciter. vno mō
generaliter vt. s. ē vna scđa intentō cōis omni
extremo ꝓpositōis posito post copulaꝫ. Alio
modo capitur sp̄ãliter ꝓ scđa intētione fūda/
ta solū suꝑ eo qđ est natū p̄dicari in ꝓpōe ter/
minabili per artē dialeticã. Et iterū p̄dicatuꝫ
vtroqꝫ modo sūptū ꝛ p̄dicabile p̄nt capi du/
pliciter. vno mō prime intētionaliter. ꝛ sic nō
distinguūtur nisi scđm actū ꝛ potētiaꝫ. Alio°
scđe intētionaliter ꝛ sic sūt diuerse intentio/
nes disꝑate hñtes diuersa fundamenta ꝓpin
qua. ꝛ diuersos termios. ¶ Quinta distinctio
ē hec. h dictio tm̄ qñqꝫ accipitur ꝓprie vt. s. fa
cit ꝓpōnem exclusiuã exponibilē gr̄a alieta/
tis. qñqꝫ vero capit̄ ip̄rop̄e vt. s. facit ꝓpōem
de excluso extremo vel ꝓpōem exclusiuã ex
ponibilē g r̄a pl'itat vt lati⁹ pꝫ in expōibilib⁹
¶ Sexta distinctio. vl'e eē gen⁹ ad qnqꝫ vni/
uersalia pōt triplicit̄ intelligi. vno° ꝙ prima
intētio sit genus ad alias p̄mas ītētiones. 2°
ꝙ scđa ītentio sit genus ad p̄mas. ꝛ 3°. ꝙ scđa
intentio vniuersalitat sit gen⁹ ad oēs scđas ī
tētiōes vl'iū. vniuersale p°°. nō ē gen⁹ sꝫ ē tran
scēdēs reponibile ī oī vl'i. vl'e. 2°°. ē accidēs ꝛ ñ
gen⁹. Sꝫ vl'e 3°°. ē gen⁹ vel saltē hꝫ modū ge/
neris cū p̄dicet̄ ī quid ꝛ vniuoce de qnqꝫ intē
tionibus vl'iū tãq̄ꝫ de plurib⁹ sp̄ē distinctis. ꝛ
pōt addi qđ ē gen⁹ subalternū tñ in nullo pre
dicamēto per se ꝛ primo reponibile cum non
sit verum genus sed tantum habet modum
generis eo ꝙ est eñs rationis.

Secundo notandū ꝙ liber p̄dicabili/
um in quo determinat por/
phirius de qnqꝫ p̄dicabilibus ꝯtinet tres tra/
ctat⁹. Quoꝝ p̄m⁹ q ꝯtinet vnicū capitulum ē
ꝓemialis. Et ꝯtinet q̄ttuor ꝯcl'ones. q̄ꝝ pria
tãgit intētionē hui⁹ scie ad instructiōem gri/
sarori sui discipuli. Et ē h. ī hoc libro determi
nandū ē de qnqꝫ vniuersalib⁹. quam sic ꝓbat
porphiri⁹. Quia de illis determinãdū ē ī hoc
li°. q īter alios libros logice ē prim⁹ ordine do/
ctrine. quoꝝ cognitio e vtilis ꝛ nec̄ia ad sciaꝫ
p̄dicamentoꝝ diffinitionū dionum ꝛ demō/
strationū enim de ipsis pricipaliter ad logicū
spectet determiare. Sꝫ cognitio qnqꝫ p̄dica/
biliū ē vtil' ꝛ nec̄ia ad ista q̄ttuor p̄dicta. g̊ ad
hūc libꝝ spectat determinare de ip̄is. ¶ Se/
cunda ꝯclusio tangit modū procedendi fa/
ciliter in hac scia. ꝛ ē hec. intentio p̄ñs ē pro đ/
claratione istoꝝ qnqꝫ vniuersaliū cōponere
vnum tractatum breuē ꝛ vtilē per moduꝫ in
troductionis abstinendo a questionib⁹ diffi/
cilib⁹. questiones vero faciles leui mō decla/
rando. ¶ Tertia ꝯclusio declarat questiones
a qbus vult porphiri⁹ abstinere. ꝛ hec ē. ī ope
re p̄nti abstinendum ē a tribus questionibus
difficilib⁹ q̄ formari p̄nt de vniuersali. Quaꝝ
prima ē vtꝝ vniuersalia sint subsistētia extra
intellectum aut sint posita in solis nudis pu/
risqꝫ intellectib⁹. Scđa questio ē hec. posito
ꝙ vniuersalia sint extra animaꝫ subsistentia
vtrum sint corporalia vel incorporalia. Ter
tia qđ ē hec. vtꝝ si vniuersalia sint corporalia
vtrum sint in singularibus sēsibilibus vel ex
tra singularia ꝛ a sensibilibus separata. has
tres questiones non soluit porphirius sed di/
cit ꝙ altissimū est huiusmodi negociuꝫ ꝛ ma
ioris egens inquisitionis quia videlicet eas
terminare pertinet ad metaphisicū. ¶ Quar
ta ꝯclusio simul tãgit suã intentionem ꝛ mo/
dum ꝓcedēdi in hoc libro. ꝛ est hec. ī hac scie
tia dicendū ē de qnqꝫ vniuersabilib⁹ īsequen
do dicta ãtiquoꝝ ꝛ maxime dicta peripathe/
ticoꝝ. i. Arist. ꝛ sequaciū eius. Nam Arist. co
gnominat̄ ꝑipatheticus. ideo sequaces eius
ꝑipathetici vocati sunt.

Tertio nōndū ē. ꝙ circa hūc textum īci
dūt q̄ttuor difficultates. Pria ē
h. qs sit titulus huius libri. Respondetur ꝙ
talis est. Incipiunt isagoge porphiry ad ca
thegorias Aristo. Dicuntur enim isagoge

ab içag q̄ est intro τ gogos ductio quasi intro-
ductiones ad p̄dicamēta Arist. In quo titulo tangūtur q̄ttuor cāe huius libri. per hoc eniȝ ꝙ dicit introductiones tāgitur cā formalis. s. modus p̄cedēdi q̄ ē itroductorius. per h̄ eniȝ ꝙ dicitur porphyry tangit̄ cā efficiens. p h° ꝙ dicit ad predicamēta tangit̄ cā finalis. Et subditur Arist. ad dr̄aȝ p̄dicamētoꝝ dionisiy ariopagite τ alioꝝ qui de p̄dicamentis tractauerunt. ¶ 2ª difficultas ad q̄ τ quot ē hec sciētia vtilis. R̄ndetur cū textu ꝙ ad q̄ttuor. primo ad p̄dicamenta qꝛ in libro p̄dicamētoꝝ determinatur de coordinatiōe geneꝝ τ sp̄eꝝ. ɔsil'r etiā de p̄prietatib° τ passionib° p̄dicamētoꝝ q̄ oia faciliter cognosci nō p̄nt nisi cognit' ist' vniuersalibus. 2° ē vtilis ad diffinitiones qꝛ quod diffinit̄ ē sp̄es q̄ dȝ diffiniri per gen° et dr̄am. τ aliq̄n diffinitur per accidētia q̄nq̄ p̄pria q̄nq̄ cōia: de q̄bus oib° tractat ista sciētia: 3° ē vtilis ad diones quia quedā ē diuisio generis in suas sp̄es vel dr̄as: quedā aūt subiecti in acci³ vel p̄pria vel cōia de q̄bus tractat ista scia. 4° ē vtilis ad demonstrationes quia est vtilis ad diffinitiones. Sed diffinitio potissimū locū obtinet in demōstratōe vt pȝ primo posterioꝝ. ḡ ēt valet ad demōstratōes ¶ Tertia difficultas vtrū tres q̄ōes quas mouȝ porphirius possint terminari per artē logice. r̄ndetur p̄ duas suppositiones τ duas distinctiones. ¶ Prima suppositio ē hec. porphyri° magis mouet istas q̄stiones de generib° τ sp̄ebus q̄ꝫ de aliys vniuersalibus. quia gen° τ sp̄es dicūt pfectiorē modū p̄dicādi cum p̄dicet̄ i q̄d. iō magis videtur subsistere p̄ se. Etiā alia vl'ia ɔtinētur i genere τ sp̄ē. ¶ Scd̄a suppositio facultas ē facilis ptās qua aliquis pōt aliq̄d facere ad nutū. Sed difficultas ē ptās difficilis aliq̄d acgrendi cū studio vel labore magno. ¶ Prima distīctio hec ē. iste q̄ōes p̄nt dupl'r. intelligi moueri de vniuersali. vno mō de vniuersali sūpto 2ᵉ intentional'r. Alio° de vl'i sumpto pᵉ intētional'r. ¶ Scd̄a distinctio. p̄dictas q̄ōnes posse termiari per facultatē logice p̄nt dupliciter itelligi. vno modo analetice. i. resolutorie seu demōstratiue τ a priori per sua pricipia logice. Alio° thopice τ p̄babil'r per topicā vtentē tūc ponūtur duo dicta. ¶ Primūȝ ē istud. p̄dicte q̄ōnes intellecte de vl'i 2ᵉ intentionaliter sūpto sūt analethice terminabiles p̄ facl'tatē logice. pȝ. qꝛ vt sic h̄n̄t attributōēȝ ad subm̄ logice cū vl'e sit pars subi logice. ¶ 2ᵐ dcm̄ p̄dicte q̄ōnes itellecte de vniuersali pᵉ itētiōal'r sūpto non p̄nt p̄ facultatē logice analethice termiari lȝ b̄n̄ thopice τ p̄babilit̄. prima ps pȝ quia eaꝝ terminatio dp̄edet ex rōe entis q̄d ad metaph̄icū pertinet. scd̄a pȝ quia logica hȝ viā ad p̄ncipia oium methadoꝝ ¶ Quarta difficultas q̄d est subsistere τ q̄d intelligit porphyrius per intellectū solum purū τ nudū. R̄ndetur per vnā distinctionē τ vnū dictum. ¶ Distinctio ē hec. subsistere capit̄ dupliciter. vno° vt idē ē q̄d i se τ per se eē τ sic tātūmō i diuiduis de p̄dicamēto sub̄e cōpetit p̄p̄e subsistere. Alio° capit̄ gnāl'r vt ideȝ est ꝙ esse τ tunc conuenit o ibus de q̄bus vere enunciatur hoc v̄bū ē scd̄ȝ adiacēs. Et hoc modo forsan cepit porphyrius. ¶ Dictum ē istud intellectus nudus ē intellect° carēs specieb° intelligibilibus sicut intellect° n̄r qui i p̄icipio sue creationis ē tāq̄ꝫ tabula rasa in qua nihil depictum ē. Sed itell's pur° ē q̄ nō est mixt° alicui fantasie sicut itell's āgelic°. Intell's autem solus ē intellectus diuus qui vnicus est τ sol° τē

Conclusio r̄n̄salis. vl'e q̄d ē genus ad q̄nq̄ vniuersalia sūpta secūde intentional'r ē subȝ attributōis huius libri. Prima pars pȝ qꝛ vl'e p̄dicatur in quid de istis quinq̄ vl'ibus tanq̄ꝫ de plurib° sp̄ē distinctis. ḡ τc. Añs pȝ quia vl'e vl'r sūptū scd̄m rōeȝ cōem p̄dicatur vno noīe τ rōe de istis vniuersalib° cuius per se dr̄e sūt eē p̄dicabile de multis in quid. aut in quale per quas ɔ̄bitur ratio vl'is ad ista quinq̄ vniuersalia q̄ ē genus vniuoce τ in quid predicabile de istis quinq̄ vniuersalibus. Sed ꝙ sint tm̄ quinq̄ vniuersalia: p̄batur quia omne vniuersale aut p̄dicat̄ in q̄d aut in q̄le. Si primū vel p̄dicat totā eēntiam. τ sic est sp̄es aut ptē eēntie τ sic ē genus. Si i quale hoc ē dupl'r. vl' p̄dicat aliquod pertinens ad eēntiam subi p̄ modū denoīationis τ sic ē dr̄a. vel p̄dicat aliq̄d cōsequēs eēntiam subi. Et sic ē dupl'r. vl' p̄dicat ɔuertibl'r. τ sic ē p̄prium vel non τ sic est accidens. tertia pars pȝ qꝛ sibi competunt tres conditiones prius enumerate in tertia questione p̄logi.

Primo dubitatur vtrum intentiones secunde nate sint denoiare primas. Et videtur ꝙ non. quia secunde intentiones sunt in intellectu subiectiue non autē in primis. igitur non sunt nate denominare

primas. ¶ Respōdeť ꝑ q̈ttuoꝛ distinctiōes. et tria dicta. Pꝛia distinctio est h̄. in qualibet re sunt duo cōsiderāda. Primū ē ipsa q̇ditas rei siue essētia. 2ᵐ ē modus essēdi siue apparētia illius rei. Scd̄a distinctio. duplex est cōceptus quidā ē essētialis quo sc3 intellect⁹ q̇ditatē rei pꝛio intelligit. Ali⁹ est ꝯcept⁹ accn̄talis quo sc3 intellect⁹ itelligit aliq̇d supadditū essētie rei vbi gr̄a. i ista re q̄ est hō pꝛio ꝯsiderāda ē quiditas siue essētia hois absolute. cui⁹ essētie cōceptus repn̄tatiu⁹ diciť cōcept⁹ essētialis. 2° ꝯsiderādi sūt modi essēdi siue apparētie ipsi⁹ q̇ditatis. sic sūt isti modi: nō esse in alio. esse subm: esse rationale. esse aiatū. esse sensibile. esse ibi. hic et nūc. in materia signata. ⁊ esse in plurib⁹ vel in vno solo. Cōcept⁹ autē quo intellect⁹ intelligit essētiā hois sc3 hūanitatē nō absolute. sed vt ē in plurib⁹ numero distinct]: aut etiam sub aliq̊ alio mō essēdi vocať accidētalis. Tertia distīctō. tā pꝛia intētio q̃3 scd̄a itētio possūt dupl̄r cōsiderari. vno° in abstracto. alio° in cōcreto. Pꝛia intētio in abstracto ē pꝛim⁹ ꝯcept⁹ essētialis rei q̊ intelligit pꝛio essētiā rei absolute. S3 pꝛia itentio i cōcreto ē ipsa res cōcepta illo ꝯceptu p̊. S3 scd̄a intētio i abstracto ē secūdus cōcept⁹ et accidētalis rei q̊ scil3 itellectus intelligit aliq̇d essētie rei supadditū. sc3 esse in plurib⁹. vel in vno solo. Scd̄a v̇o intētio in cōcreto ē ipsa res sic cōcepta ab illo accidētali cōceptu. Quarta distinctō. scd̄e intētiōes possūt dupl̄r cōsiderari. vno° per respectū ad intellectū a q̊ effectiue cātur ⁊ i quo subiectiue existūt et sic sūt vera entia realia de q̇bus ē vera scia realis. puta ph̄ia naťalis. Alio° pn̄t cōsiderari per respectū ad obiecta cognita denotata per ipsas. et sic hn̄t modū entis rōnis. cū sint entia diminuta. et sic de ipsis ē sciētia rōnalis. sc3 logica. ¶ Primū dictū ē istud. tā pꝛia intētio q̃3 scd̄a in abstracto depēdēt in esse ⁊ ꝯseruari ab intellectu i quo cōsistūt tāq̃3 vera entia realia realiť i pꝛedicamēto reponibilia. Patet. q2 sūt quidā act⁹ intelligēdi ab itellectu causati. mō ois act⁹ intelligēdi ē qualitas realis de pꝛima specie q̄litat] in intellectu subiectiue existens. Scd̄3 dictū. nec scd̄a intētio nec pꝛia in cōcreto depēdēt ab intellectu. sed pꝛeter quēcunq̃3 actū intellect⁹ habēt vex̄ esse in re. nō in vno p̄dicamēto sed in plurib⁹ reponibiles. Probať q2 intētiones i cōcreto sūt essentie vel modi rerū circūtenētes oē p̄dicamētū ⁊ hn̄tes suū esse pꝛeter actū cuiuscūq̃3 itellect⁹. Tertiū dictū nec p̄ma nec scd̄a itētio in abstracto p̄dicatur v̇e ⁊ affirmatiue de ipsis. licet scd̄a intētio in cōcreto designata p̄diceť denoiatiue de pꝛia intētiōe significata ꝑ nomē ꝯcretū patet. q2 ista est vera p̄dicatio denomiatiua: hō est species. ¶ Ad rōnē dubȳ r̄ndeť q̄ duplex ē denoiatio quedā ē intriseca q̄ sumiť a foꝛma subiectiue existēti in quo denoiat. vt albedo existēs i pariete denoiat parietē albū. Alia ē denoiatō extriseca q̄ sumiť a foꝛma subiectiua i alio ab eo qd̄ denoiat. sic loc⁹ denoiat locatū in q̊ tamē n̄ est subiectiue s3 in locāte. et tali denoiatiōe extriseca p̄dicať denoiatiue scd̄a itētio de pꝛia.

Secundo dubitať. vtrū q̇ditas sub aliquo esse diminuto dicať pꝛima itētio ¶ R̄ndeť ab aliq̇b⁹ per duas suppōnes. ⁊ q̈ttuoꝛ dicta. Pꝛia suppō ē h̄. iste cōditōnes q̄ sūt existētia. duratio. necessitas. cōtingentia. esse in aia et extra aimā. et ꝯsimiles: nō sūt q̇ditates: sed sūt modi nec̄io ꝯsequētes q̇ditatē. a quib⁹ modis q̇ditas in esse quiditatio dicitur abstrahere. ideo dicūt q̄ q̇ditas i esse q̇ditatiuo ē q̇ditas in ipso esse in quo abstrahiť ab oibus cōditiōib⁹ pꝛius enumerat]. Scd̄a suppō. pꝛia intētio in ꝓposito est illa ꝑ quā fit vel exerceť pꝛedicatio. Qd̄ sic declarať. q2 vna pꝛia intētio de alia p̄dicať. sed cōstat q̄ vnus actus intelligēdi aut volēdi de alio nō pꝛedicatur: sic aial d̄ hoie pꝛedicať. licet act⁹ intelligēdi aialis nō pꝛediceť de actu itelligēdi homis. Primū dictū ē istud. nec actus itelligēdi. nec species intelligibilis ē pꝛia intētio. Pat3. quia omis act⁹ intelligēdi. vł ē species itelligibilis. vel ē q̄litas. sed aliq̄ pꝛie intētiōes nō sūt q̄litates. ergo nō omis act⁹ intelligēdi vel spēs itelligibilis ē pꝛia itētio. maioꝛ ē nō. ⁊ mioꝛ d̄claratur. q2 hō ⁊ aial sūt pꝛie intētiōes. et tamē non sūt q̄litates. imo sube q̊ ⁊c̄. Et ꝯfirmať. q2 ois act⁹ intelligēdi de alio nō p̄dicať. cū sint duo idiuidua diuersax̄ speciex̄ vel eiusdē speciei. s3 vna pꝛia itētio de alia p̄dicať. vt h̄ est v̇a: hō est aial. q̊ act⁹ itelligēdi nō ē pꝛia itētio. 2ᵐ dictū. pꝛia itētio nō ē q̇ditas obiecti ꝓducti i esse cognito. p3. q2 vel talis q̇ditas est ꝓducta in tali esse cognito ab itellectu nr̄o. vel ab itellectu diuio. nō ab itellectu nr̄o. q2 tale esse cognitū habuerūt quiditates ab itellectu nr̄o ex tēpoꝛe et nō ab eterno. mō stādo in p̄mis intentionibus hec fuit ab eterno vera hō est animal.

ergo esse primã intẽtionẽ quiditati nõ ꝯuenit ab intellectu nostro. nec etiã ab intellectu diuino. qꝛ hõ vere fuit aial anteꝗ̃ ꝓduceref in eẽ cognitũ. ꝑ eẽ ꝓductũ in eẽ cognito nõ est cã q̃re quiditas sit pria itẽtio. ¶ Secundũ dictũ: prima intẽtio nõ est quiditas in eẽ itelligibili. pꝫ. qꝛ illud qḋ ꝯuenit quiditati ex se nõ sibi cõuenit per respectũ ad aliud. sed hoi sũpto vt ẽ vna pⁱma intẽtio cõpetit ex se ⁊ quiditatiue ꝙ sit aial. ꝑ sibi nõ ꝯuenit in quãtũ ẽ intelligibil'. qꝛ eẽ intelligibile dicit respectũ ad intellectuꝫ ¶ Quartũ dictũ. quiditas in eẽ quiditatiuo veraciter ẽ prima intẽtio. pꝫ. qꝛ oẽs demõstrationes ꝓcedũt ex quiditatibus in eẽ quiditatiuo. sed oẽs demõstratõẽs ꝓcedũt ex primis intẽtionib' saltẽ in sciẽtys realib'. ꝑ prima intẽtio ẽ quiditas i eẽ quiditatiuo. Et ꝯfirmaf ꝑ viaꝫ diffinitõis. qꝛ oẽs diffinitõẽs dãtur de quiditatibus i eẽ q̃ditatiuo. ⁊ tñ dãtur de primis intẽtõib'. ⁊ hoc in sciẽtys realib'. ꝑ prime intentiones i esse q̃ditatiuo sunt q̃ditates.

Tertio dubitaf. Utrũ secũde intẽtiões nate sint ꝑ se ꝑdicari de primis. Rñdetur ꝑ duas distinctõẽs ⁊ duo dicta. Prima distinctio ẽ hec. Obiectũ cognitũ siue illḋ quod cognoscif hꝫ duplex eẽ. s. esse intẽtõale. ⁊ eẽ reale. Esse itentõale ẽ spẽs itelligibilis vel illud quo cognitũ formal'r ⁊ obietiue ẽ in cognoscẽte. ⁊ tale eẽ intẽtõale attribuitur obiecto ꝑ actũ intellect' cognoscẽtis. sed eẽ reale ẽ illud quo formaliter vel real'r res existit in esse ꝑcꝫ quecũꝗ̃ actũ intellect'. ⁊ illud eẽ reale hꝫ obiectũ ꝑ actũ realis agẽtis. ¶ Secũda distictio intellect' duplex ẽ act'. quidã ẽ simplex quo scꝫ itellect' appⁱhẽdit obiectũ simpl'r ⁊ absolute ⁊ ꝭm eius ꝓpriã naturã. Alius ẽ ꝯparatiuus quo scꝫ itellect' cognoscit obiectũ nõ in se sed i cõparatiõe ad aliud. ¶ Primũ dictũ ẽ istud. Prima itẽtio ẽ obiectũ cognitũ vl' cognoscibile sup quo nata ẽ fũdari vna secũda intẽtio. sꝫ intẽtio 2ᵃ ẽ rl'o rõnis effectiue causata ab actu ꝯparatiuo itellect' derelicta i obiecto cognito ⁊ ꝯparato ad aliud i tali obiecto cognito subiectiue exñs. Ex q̃ seqf 2ᵐ dictũ. s. ꝙ 2ᵃ itẽtio nata ẽ ꝑdicari nõ ꝑ se sed tñ ꝑ accñs. de prima intẽtione pꝫ. qꝛ scḋa intẽtio ẽ respect' rõis ꝑ accidẽs causat' ab itellectu i obiecto cognito qḋ ẽ prima itẽtio. ꝑ. etiã hec opiõ satis declarata ẽ in tertia. q. ꝓlogi. ¶ Aliter rñdet opiõ recitata i scḋo dubio ꝑ duo dicta. Primũ ẽ. itẽtiões scḋe nõ sũt respect' rõis ab intellectu circa primas intẽtõẽs fabricati. pꝫ. primo qꝛ ꝑter quecũꝗ̃ actũ itellect' i reb' reponũtur itẽtõẽs secũde. ꝑ nõ sũt respect' rõis. Añs pꝫ. qꝛ vl'e ẽ secũda itẽtio. sꝫ ꝑter quecũꝗ̃ actũ itellect' repitur i re tota rõ vl'is. nã natura specifica hꝫ de se naturalẽ aptitudinẽ ad coicari pluribus indiuiduis. mõ nõ videf eẽ aliud de rõe vl'is nisi ꝙ sit plurib' aptũ natũ coicari. ꝑ. ⁊c. ¶ Scḋm dictũ. Intẽtões scḋe sunt aptitudines siue respect' fundamẽtales ꝯueniẽtes ex natura rei q̃ditatib' vel pⁱmis itẽtõib' i eẽ q̃ditatiuo. pꝫ. qꝛ aptitudo ad coicari plurib' indiuiduis adueniẽs humanitati ẽ vera rõ spẽi. sed hꝫi aptitudo ꝯuenit q̃ditati solũ habẽti eẽ q̃ditatiuũ. ꝑ eẽ spẽi ꝯuenit q̃ditati hois i eẽ q̃ditatiuo. mõ eẽ spẽi ẽ 2ᵃ itẽtio. ꝑ ⁊c. Et sic dictũ ẽ de spẽ: ita ꝓportiõabil'r dicẽdũ ẽ ð gñe. q̃. s. aptitudo ꝯdicabilitat' ꝑl'ib' spẽb' adueniẽs aialitati ẽ rõ gñis sic etiã vis ꝯstitutiua siue distictiua adueniẽs rõali dat sibi eẽ dr̃am. ⁊ sic de sil'ib'. Ex his duob' dictis vna cũ alys cũ ꝑcedẽti dubio declaratis iferuntur tria correlaria. Primũ ẽ istud Nec prima intẽtio nec secũda depẽdẽt ab intellectu in esse ⁊ in conseruari nec habẽt esse i intellectu subiectiue. sed tñ habent esse obiectiuũ in intellectu. prima pars patet. quia taꝫ prima intentio ꝗ̃ secunda precedunt suum eẽ in intellectu: ergo nullo modo habẽt ab intellectu ꝙ sint prima intentio vel secunda. Secũda pars patet. quia sunt obiecta apta nata terminare actũ intellect'. ergo habent esse in intellectu obiectiue. nec est intelligẽdũ ꝙ homo postꝗ̃ est intellectus non sit vere prima intentio. imo ⁊ ante intellectionẽ siue post intellectõem semper est vna prima intentio. sed illud esse in intellectu non dat sibi esse ꝑ illã itellectionem sicut homo alb' est animal. ⁊ tamẽ albedo non dat homini esse animalis. Secũdum correlarium. Intentiones secunde sunt respectus fundamentales predicabiles per se necessario ⁊ intrinsece de quiditatibus quaꝝ sunt. non tamen ingrediuntur essentialiter q̃ditatem. sed sunt posteriores ipsa q̃ditate. iõ nõ predicantur essentialiter nec in primo modo dicendi per se sed tñ in secundo modo de quiditatibus vel primis intentiõibus. ¶ Tertium correlariũ. Secũde intentiones sunt q̃dam entitates transcendentes in nullo genere predicamẽtali ꝑ se ponibiles. Patꝫ. quia se

cunde intentiones cõueniunt quidem qditati cuiuslibet generis predicamẽtalis. ergo circuunt omne genus. ⁊ per cõsequens sunt trãscẽdentes. Potest tamen dici ꝙ l3 realiter ñ sint in genere determiato: tamen quiditatiue pñt dici de genere relationis q2 in suo cõceptu fiũt ad aliud. ⁊c.

Ad rationes Ad primam. dicitur ꝙ capitur vniuersale pro secũda intẽtione. Et vltra dicitur ꝙ l3 secunda intentio derelicta in obiecto cognito per actu3 intellectus sit vna in numero: tamen ab ea potest intellectus abstrahere vnũ conceptũ cõmunẽ puta cõceptũ vniuersalis. ¶ Ad secundã dicitur ꝙ l3 vniuersale quantũ ad eius conceptũ cõmunẽ presci dat a quinq3 vniuersalibus ita ꝙ formaliter nõ sit aliquod illoꝝ: tamẽ realiter est aliquod illorum quinq3: ideo non ponit numerũ cõtra illa quinq3: sicut aĩal de se nec ẽ homo nec brutũ formaliter. et tamen propterea non sequitur ꝙ sit aliquod animal quod neq3 sit homo neq3 sit brutũ. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ predicabile potest capi vt quid ⁊ proprium vt modus. ⁊ sic predicabile cõtinetur sub proprio. Alio mõ potest capi ꝑdicabile vt modus. ⁊ sic nõ cõtinetur sub proprio: s3 est passio ↄuertibilis cũ vl'i.

Queritur Utrum genus dicatur equiuoce de suis trib⁹ acceptionibus. Arguitur primo contra suppositum. quia Aristoteles quinto metaphisice enumerat q̃ttuor modos generis. ergo non sunt tantum tres. ¶ Secundo arguitur sic. quia dicuntur aliqui trahere genus ab arte vel scientia alicuius vt aliqui dicunt̃ platonici a platone: ⁊ aliqui aristotelici ab aristotele. idest a doctrina ei⁹ quã insequũtur: ⁊ tamen ille modus non est aliq3 illoꝝ trium. ergo ⁊c. ¶ Tertio arguitur cõtra quesitum. Due negationes equipollẽt vni affirmationi. modo dicit textus. videtur autem neq3 genus neq3 species simpliciter dici. vbi ĩ hoc verbo includitur negatio. ergo genus et species dicũtur simpliciter vniuoce. ¶ In oppositum arguitur. quia quandocunq3 aliquid conuenit vni per impositionẽ ⁊ alteri per trãsumptionẽ illud dicitur equiuoce de illis per secundũ modum equiuocatõis. sed genus conuenit duobus primis modis per impositionẽ ⁊ tertio per trãsumptionẽ. ergo equiuoce predicatur de illis.

Primo sciendum est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponuntur quatuor distinctiones. Prima distinctio est hec. acceptio capitur dupliciter. Uno modo pro primo ⁊ adequato significato termini. ⁊ sic omnis termin⁹ habẽs plures acceptiones seu modos est equiuocus. Alio modo accipitur acceptio siue modus pro supposito significati primi. Et sic nõ omne habens plures modos ⁊ acceptiones est equiuocum. sed potest esse vniuocum sicut dicit Aristoteles ꝙ qualitas est de numero eorum que multipliciter dicuntur. ¶ Secũda distinctio. secundum aristotele3 quinto metaphisice. generis sunt quatuor acceptiões. Primo modo dicitur genus continua generatio aliquorum eandem speciem habentiũ. et iste modus coincidit cum primo modo porphyry. Secũdo modo dicitur genus illud a quo sũt talia sicut a primo mouente. et iste coincidit cum secundo modo porphyry. ¶ Tertio mõ dicitur genus superficies figuraꝝ superficialiũ. vt corpus respectu solidorum quia est subiectũ differentie eorum. Et adhuc potest contineri ille modus sub secundo modo porphyry. ¶ Quarto modo dicitur ꝙ in diffinitionibus est principium ⁊ predicatur in eo quodquid cuius differentie qualitates dicuntur. ⁊ iste modus coincidit cum tertio modo porphyry. ¶ Tertia distinctio. hoc verbum videtur potest tripliciter accipi. Uno modo vt est expressiuum veritatis apparentis tantum. et sic includit negationem. et sic capitur in principio elenchorũ. cum dicitur ꝙ elenchus sophisticus est ex his que videntur ⁊ non sunt apparens. Secundo capitur videtur vt est expressiuum veritatis probabilis. ⁊ sic capitur in primo thopicorum cum dicitur. probabilia sunt que vident̃ omnibus ⁊c. Tertio capitur vt est expressiuum veritatis necessarie. ⁊ sic capitur in proposito. Et istis duobus modis non includit negationem. ¶ Quarta distin.º h dictio simpl'r qnq3 modis põt accipi. vno.º idẽ ẽ ꝙ sñ addito. 2.º vt idẽ ẽ ꝙ vl'r. 3.º vt idẽ ẽ ꝙ in actu. 4.º vt idẽ ẽ ꝙ inↄcte. 5.º vt idẽ est ꝙ vniuoce. ⁊ sic capit̃ ĩ ꝓposito.

Secundo Sciẽdũ est ꝙ scõs tractatus deꝼmiat ĩ spẽali de qnq3 vl'ibus. ⁊ ↄtinet qnq3 cap'la. In p'io ƌtermiat de p'io ꝑdicabili qd ẽ gen⁹. ⁊ ↄtiet duas ptes. In quaꝝ p'ia poit acceptões gñis. et cõtinet vnã

ꝯclusionē.q̃ est hec. Uideť autē neq₃ gen⁹ ne/
q₃ species simpliciť dici. ꝟ est genus et species
dicūtur equiuoce et nō vniuoce. Secūdā par/
tē ꝯclusionis sc₃ ꝙ species dicatur equoce re/
linquit porphiri⁹ ꝓbādā in capitulo sequēti. s₃
primā partē sc₃ ꝙ dicatur gen⁹ equiuoce nūc
ꝓbat porphirius intendendo talē rationē. illō
qđ h₃ pluralitatē significatoꝝ dicitur equiuo
ce: sed genus est huiusmodi. ergo ⁊c. Minorē
ꝓbat enumerando tres acceptiones generis.
Quaꝝ pͥma ē hec. genus in pͥma ei⁹ significatō
ne dicitur collectio multoꝝ ad vnū pͥmū ⁊ ad
se inuicē. vt collectio romanoꝝ ꝓpter hitudi/
nē affinitatꝫ ⁊ cōsanguinitatꝫ ad se inuicē ⁊ ad
vnū principiū per quod talis collectio differt
ab oī alio gn̄e: qđ quidē pͥcipiū ē romul⁹ ⁊ dr̄
vnū genus. Secūda acceptio gn̄is ē scđm quā
genus dr̄ pͥncipiū alicui⁹ gn̄atiōis. Et ꝟ dupl'r
quia vel h⁹ pͥncipiū sumiť a pr̄e qui genuit vl'
a loco i quo quis genit⁹ ē. de vtroq₃ mēbro po
nit porphiri⁹ duo exēpla. vt horestes h₃ gen⁹
a tātalo qui fuit pr̄ horestis. similiter hilus ha
buit genus ab hercule qui fuit pater eius Alia
duo exempla sūt ꝺ patria. sicut plato fuit gn̄e
athenienſis q₂ de athenis natus est. Et pidar⁹
fuit theban⁹ gn̄e eo ꝙ fuit de thebis. Quod āt
patria vel locus sit genus ꝓbat porphiri⁹. q₂
patria ē pͥcipiū gn̄atōis queādmodū ⁊ pater.
Et subdit ꝙ scđa acceptio generis ē ꝓpͥssima
idest ꝑfectior et magis vsitata. Probat dupl'r
primo sic. q₂ quecūq₃ ꝓprietas ꝯuēit cause et
causato: perfecti⁹ cōuēit cause q̄₃ causato: s₃ eē
genus cōuenit prime acceptioni gn̄is et etia₃
scđe que ē causa prime. g̊ ⁊c. Minorē declarat
duobus exēplis. q₂ romani denominantur a
romulo a quo descēderūt ⁊ ciclopide dicūtur
qui ex genere ciclopi descēderūt. Secūda rō.
qđ ē prius tale est magis tale. sed eē genus pͥus
attributū ē generi scđo mō q̄₃ primo modo: cu
ius signū est. q₂ genus secūdo mō nō ē cā disti/
ctionis generis primo mō. Nāq₃ diuidentes ⁊
ab alys separātes dicebam⁹ illā collectione₃
eē rōanoꝝ gen⁹. Tertia acceptō gn̄is ē ꝟ. gen⁹
ē cui supponitur spēs. Et subdit ꝯuenientiā et
similitudinem gn̄is vltimo mō sūpti qđ ē gen⁹
logicū cū duab⁹ pͥorib⁹ acceptōib⁹ q₂ genus lo
gicū ē principiū multarū speꝝ sicut gen⁹ secū/
do modo dictū ē principiū m'toꝝ ab eodē de/
scēdētiū. Simil'r sic genus primo mō dictū cō
tinet m'titudinē collectoꝝ sic gen⁹ tertio mō
dictū ꝯtinet multitudinem specierum.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textū
incidūt tres difficl'tates. Prima
ē hec. que ⁊ quot requirūtur ad hoc ꝙ aliquid
sit genus pͥmo mō dictū. Respōdetur ꝙ tria.
Primū ꝙ ibi sit collectio multorū habentiu₃
habitudinē ad vnū principiū. vt romani ad ro
mulū. Scđm ꝙ hēant ad inuicē hitudinē con
sāguineitatꝫ. Tertiū ꝙ illud principiū differat
ab alys gn̄ibus. ¶ Secūda difficl'tas. quomō
differt genus logicū ab alys duab⁹ acceptioni
bus generis. Respondetur ꝙ sumpta cōueni
entia declarata in ꝓcedēti notabili: sic differt.
q₂ genus scđo mō dictū ē pͥcipiū extrīsecū et
effectiuū: genus vero logicū ē principiū intrī/
secū et formale suaꝝ speꝝ. s₃ gen⁹ primo mō
dictū h₃ modū totius integralis iō nō ꝓdicať
in recto de illis quoꝝ ē genus: sed genus logi/
cū est totū vl'e respectu suarū specierū de qui
bus predicať in recto. Ex quibus inferūť tria
correlaria. Primū ē ꝙ materia ⁊ forma nō sūt
genus scđo mō dictū. q₂ l₃ sint principiū mate
riale ⁊ formale: tn̄ nō sūt principiū effectiuum
¶ Scđm correlariū mať non est gen⁹ scđo mō
dictū. q₂ mr̄ ē principiū passiuū mistrās mate
riā ex qua generatur proles: si vero dicať mr̄
effectiue sil' ꝯcurrere ad gn̄atōnē ꝓlis tūc mr̄
ē genus secūdo mō dictū ⁊ ꝯtineť sub pr̄e. Nā
pater potest accipi ꝓprie vt includit sexū. alio
mō capiť generaliter vt absoluiť a sexu vt tan
tū valet sicut parens ⁊ sic capiť in proposito.
¶ Tertiū correlariū. tēpus nō ē genus secūdo
mō dictū. q₂ tēpus magis est causa corruptio
nis q̄₃ generatōis. ¶ Tertia difficultas. vtru₃
locus sit principium generatōis queādmodū
⁊ pater. Et argr̄ ꝙ nō. q₂ pater ē pͥcipiū per se
locus aūt per accidēs q₂ non manet. igr̄ ⁊c. In
oppositū ē porphiri⁹ ⁊ rōe ꝓbať sic. illud ē pͥn/
cipiū gn̄atōis per accidēs quo mediāte virtus
generantis principalis recipitur in generante
scđario queādmodū se habēt corpora celestia
⁊ inferiora: hō eni ⁊ sol generāt hoīem. ex scđo
phisicoꝝ sic ꝙ sol gn̄at principaliter: hō vero
secūdario. nā agēs scđariū nō generat nisi vir
tute primi. Sed loc⁹ est id mediāte quo virtus
generātis pͥcipalis recipiť in omni generāte
scđario. vt patet. igiť. mior patet. q₂ virt⁹ cele/
stis cōiūgiť corpi per locū proxie cōtinētē. qui
loc⁹ nihil aliud ē q̄₃ termin⁹ corpis cōtinētis i/
mobile primū. vt habeť quarto phicoꝝ. Dui⁹

signū dat ptbolomeus in quadripartito. q̄ homines hui⁹ patrie magis accipiūt figuras & colore. ¶ Aduertendū tamē q̄ loc⁹ habet duplicē naturā. vnā q̄lificatiuā per quā generat & cōseruat inquātū in ea recipit aliq̄ virt⁹ infusa a corporib⁹ supercelestibus q̄ virt⁹ nata est coadiuuare ad generationē et cōseruationē corporis locati. & ideo loc⁹ medi⁹ in quo nos sum⁹ est principiū bois et aliorum aialiū. vnde p̄ talē virtutē sibi infusā potest dici loc⁹ causa efficiēs. Aliam habet naturā loc⁹ videlz quātitatiuā. secūdū quā cōtinet. et sic nō est causa efficiēs. quia quātitas nō ponit̄ de gn̄e actiuorum. ¶ Ad rationē dico q̄ loc⁹ est principiū gn̄atōnis effectiuū per accidēs. tamē si attēdat̄ similitudo ex pte cause: tūc loc⁹ ē pricipiū gn̄atiōis queadmodū et pater. si vero attendat̄ similitudo ex parte modi causādi. tūc ꝓpositio nō est vera. q̄z pat̄ est principiū per se generationis. loc⁹ vero per accidens. &c.

Conclusio Respōsal. Gen⁹ equoce dicit̄ de trib⁹ predictis acceptionib⁹. Pria pars patz. p̄ porphiriū dicentē q̄ gen⁹ non dicit̄ simplicit̄. mō simpl̄r idē valet sicut vniuoce. Scda pars patet. q̄z oīne gen⁹ vel ē dictū ad similitudinē alterius. vl̄ nō. si primū: sic ē gen⁹ scdo: si 2m. h̄ est dupl̄r. vel tale gen⁹ est aliqd̄ vnū. et sic ē gen⁹ scdo mō. vel nō ē aliqd̄ vnū. & sic ē gen⁹ p̄mo.

Primo Dubitat̄. vtrū diffinitio gn̄is data in rōne p̄dicabilis sit sufficiens. ¶ Pro solutione supponit̄ q̄ aristo. i secūda parte hui⁹ capituli intēdit duas cōclusiones. ¶ Quarum pria ē hec. licet gen⁹ dicat̄ tripliciter. solū tamē ō tertio est sermo apud ph̄os. ¶ Scda ꝯclusio tāgit diffinitionē gn̄is in rōne predicabilis. & ē hec. Gen⁹ est qd̄ de pluribus differētib⁹ specie in eo qd̄ gd predicat̄. ¶ Pro cui⁹ probatiōe intēdit talē rationē. ista diffinitio nihil superfluū cōtinet. nec diminutū. ḡ est bona. añs pz. q̄z predicari de plurib⁹ facit differre gen⁹ ab indiuiduis: q̄ de vno solo predicāt̄ Et predicari ō differētib⁹ specie facit differre gen⁹ a specie & a propo. q̄z licet species p̄dicet̄ de plurib⁹. nō tamē predicat̄ ō differētib⁹ specie. sed numero. vt hō cū sit species p̄dicatur ō sorte & platone: q solū differūt numero. aimal vero cū sit gen⁹ predicat̄ ō boue & hoie q differūt specie. et nō numero solū. simlit̄ ꝓpriū solū predicat̄ de vna specie & de indiuiduis que sūt sub illa specie. vt risibile solū predicat̄ de hoie. & de particularib⁹ hoib⁹. genus vero predicat̄ de plurib⁹ differētib⁹ specie. sed predicari in eo qd̄ quid facit differre gen⁹ a differētia & ab accidēte q̄ nō predicāt̄ in eo qd̄ gd. sed in eo qd̄ quale. nā per differētiā et accidēs cōuenieter respōdem⁹ ad iterrogatōnē factā p̄ q̄le vt si querat̄ qualis est hō. cōuenieter respōdetur rationalis. Et si querat̄ q̄lis est coru⁹ cōuenieter respōdet̄ q̄ ē niger. mō rōnale ē differētia. nigrū vero ē accn̄s. ḡ differētia & accn̄s p̄dicātur in q̄le. q̄ aūt gen⁹ predicet̄ in gd ꝓbatur. q̄z per gen⁹ cōueniēter respōdet̄ ad iterrogationē factā per gd. vt si querat̄ quid est hō. cōueniēter respōdet̄ est aimal. mō aimal ē genus bois. ḡ gen⁹ predicat̄ in gd. ¶ Ex quib⁹ cōcludit porphiri⁹ nihil igitur supfluū neq̄ min⁹ cōtinet generis data descriptio.

Secundo Dubitat̄. vtrū predicta diffinitio gn̄is ꝯueniēter sit data de scda intētiōe vel de pria. ¶ Et videt̄ q̄ nō de scda. q̄z scda intētio gener] solū predicat̄ in gd de hac intētiōe et illa. que solū numero differūt. ḡ diffinitio nō dat̄ ō scda intētiōe. ꝯseq̄ntia tenet. q̄z q̄libet pars diffinitōis debz sēper predicari de diffinito. ¶ Scdo sic q̄ nō detur de pria intētione. q̄z ens predicat̄ de plurib⁹ differētib⁹ specie in eo qd̄ quid. et tamē nō est gen⁹. ḡ &c. ¶ R̄ndet̄ per tres distictōes. & vnū dictū. Pria distinctō ē h̄. gen⁹ pōt capi dupliciter. vno⁹ pro nat̄a coicabili plurib⁹ speciebus Alio⁹ capit̄ gen⁹ scdē intētionaliter scz pro respectu predicabilitat] nature cōis ō mult] differētib⁹ specie. g quidē respect⁹ i abstracto vocat̄ genericitas. et in concreto vocat̄ gen⁹. Secunda distinctio ē hec. duplex ē actus. quidā est exercit⁹. ali⁹ est signat⁹. Actus dicit̄ exercitus quādo fit vel ē. sicut act⁹ mouēdi exercet̄ quādo sortes mouet̄. Sed act⁹ dicitur signari quādo per ꝓpōnē significat̄ exerceri. vt h̄ propositio sortes mouet̄ significat sortē exercere actū mouēdi. Similiter iste act⁹ qui ē predicari de plurib⁹ differentib⁹ specie exercetur i primis intētionib⁹ mediante hoc verbo est. vt dicendo homo est aial. equus ē aial. sed ille idez actus dicit̄ significari quādo exponit̄ per secūdas itētiōes mediāte hoc verbo p̄dicat̄. sicut dicēdo. gen⁹ predicat̄ de plurib⁹ differētibus specie. ¶ Ex quo elicit̄ talis regula. q̄ ois predicatio de actu signato ꝯstituta ex secūdis intētionib⁹ debet excerceri in primis. ideo nō se-

quitur.genus predicaẛ de pluribus differenti
bus specie.ᵹ species est gen⁹.sed debꝫ predica
tio exerceri in primis intẽtionib⁹. vt dicendo
homo est aĩal.equus est aĩal. Tertia disti
ctio.diffinitũ capiẛ dupliciter.vno⁹ pro illo qđ
diffinitur siue pro illo qđ per diffinitõnẽ expli
caẛ.vel de quo diffinitio quiditatiue predicaẛ
et sic intẽtio scđa gñis est diffinitũ in predicta
diffinitiõe.Alio mõ capiẛ diffinitũ pro illo cui
actus diffinitionis attribuiẛ.siue pro illo ꝑ qđ
possũt exerceri act⁹significati in tali diffinitio
ne:et sic diffinitũ est prima intẽtio.¶ Dictũ est
istud.in predicta acceptione generꝭ logici cõsi
derati in ratione predicabilis diffiniẛ scđa in/
tẽtio.Patꝫ duplr̃.prĩo sic.quia illud diffinit lo
gic⁹qđ per se cõsiderat.sed logic⁹ per se cõside
rat intẽtionẽ secũdã et non rẽ subiectã vel ag
gregatũ ex re ⁊ intẽtione.ergo diffinitur intẽ/
tio scđa.Scđo sic.quia talis diffinitõ nõ datur
de prĩa intẽtione nec de aggregato ex prĩa ⁊ se
cũda.ergo solũ intentio secũda diffiniẛ.Prĩa
pars antecedẽtis patet duplr̃.primo.quia prĩa
intẽtio generis est res realis quã non per se cõ
siderat logic⁹.ergo neqꝫ diffinit.Secundo sic.
quia prime intẽtioni accidit predicari de plu/
ribus differẽtib⁹specie.ergo ⁊c̃.Scđa pars an
tecedẽtis patet.quia aggregatũ ex prima intẽ
tione et secũda est vnũ ens per accidens.ᵹ nõ
potest diffiniri.quia entis per accidẽs non est
diffinitio.¶ Ad rationes dubij dicitur ꝙ licet
secũda intentio generis predicatõne exercita
solũ prediceẛ de hac intẽtione vel illa q̃ solum
numero differunt.tamen actu signato predi/
catur de plurib⁹differentibus specie.Et vltra
dicitur ꝙ licet aliud est qđ diffinitur.et cui dif
finitio attribuitur.non oportet tamen ꝙ que/
libet pars diffinitionis predicetur de eo quod
diffinitur.¶ Ad secundã dicitur ꝙ ens primo
predicatur de differentibus genere:et nõ spe
cie.Secũdo dicitur ꝙ ens nõ predicaẛ ĩ quid
quia ad interrogationẽ factã per quid non cõ/
uenienter respõdeẛ ens.eo ꝙ questio quid est
supponit questionẽ si est.modo responsio ꝺ en
te est responsio ad questionẽ si est.Tertio dici
tur ꝙ illa de quib⁹ens predicaẛ in quid possũt
dupliciter cõsiderari.vno mõ per cõparatio/
nem ad suũ genus sub quo continentẛ.⁊ sic dif/
ferunt specie.Alio modo per cõparationeꝫ ad
ens.et sic non differũt specie.eo ꝙ entis ñ sũt
differẽtie per quas rõ entꝭ specie possit diuer/
sificari in illis que participant ens.

Tertio Dubitatur.vtrũ genus possit sal
uari in vnica specie.¶ Respõde
tur per vnã distinctionẽ.et tria dicta.Distictio
est hec.in genere sũt duo cõsideranda.primo
considerãda est quiditas vel essẽtia ipsius ge/
neris.vt aĩalitas.Scđo cõsiderãda est pote
stas generis que ẽ quedã relatio fundamẽtaꝉ
vel aptitudialis que diciẛ cõicabilitas.habẽs
pro fũdamẽto essentiã ipsius generis.et ꝑ ter
mino adequato habet species oppositas.⁊ ta/
lis potestas nõ distinguiẛ realiter ab ipsa essẽ
tia.eo ꝙ omnis respect⁹fũdamẽtalis vel apti
tudinalis formalis realiter idẽtificaẛ suo fun
damẽto.¶ Primũ dictũ est istud.tota essẽtia
generis potest saluari in vnica specie.quia essẽ
tia generis est simplex et indiuisibilis.ᵹ vbi ẽ
tota est.sed est in vnica specie.ergo tota potest
saluari in vnica specie.Scđm dictũ.tota pote
stas generis fũdamentaliter et subiectiue põt
saluari in vnica specie.patet.quia tota essẽtia
generis que est fundamẽtũ potestatis eius po
test saluari in vnica specie ergo etiã tota pote/
stas.tenet cõsequentia.quia vbicũqꝫ est fũda/
mentũ alicuius relatiõis ibi potest reperiri ali
qua relatio.Tertiũ dictũ.tota potestas gene/
ris cõpletiue et terminatiue non potest cõser
uari in vnica specie.patet.quia potestas gene
ris est quedã relatõ fũdamẽtalis vel aptitudi
nalis ipsius essẽtie termĩata ad species oppo/
sitas.ergo termĩatiue et cõpletiue nõ põt ser/
uari nisi in specieb⁹oppositis.Sed si quis vel
let capere potestatẽ pro partibus potestatꝭ.cu
iusmodi sũt due differentie opposite.tunc eui/
dens est ꝙ potestas generis necessario reqrit

Ad rationes Ante duas species.
oppositꝫ factas.¶ Ad
primã patuit solutio ex prĩo notabili.¶ Ad se/
cũdã diciẛ ꝙ illi plures denoĩati ab arte vꝉ sci
entia alicui⁹nõ dicũtur vnũ gen⁹eo ꝙ non ha/
bent adiuicẽ cognatõnẽ.¶ Ad tertiã patuit in
prĩo notabili ꝙ hoc verbũ videtur non capiẛ
priuatiue.sed capitur positiue.

Queritur Utrũ due diffi
nitiones date ꝺ
specie tã in rõne subicibilis q̃ĩ
ratione p̃dicabilis a porphirio
sint sufficienter assignate.¶ Ar
guiẛ prĩo cõtra primã.quia ge/
nus est diffinitũ per speciẽ.ergo male diffiniẛ

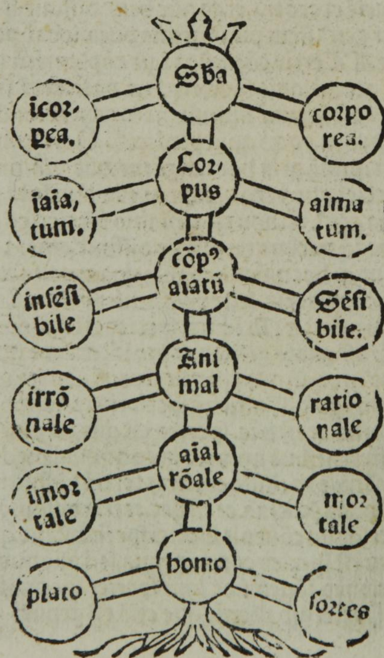
ſpecies per genus. ꝯña tenet. qꝛ impoſſibile eſt
circulo diffinire poſſe. ſicut eſt ĩpoſſibile circu
lo demonſtrare. vt habeẽ primo poſteriorum.
¶ Secũdo arguiẽ cõtra ſcđam diffinitionem.
quia cõuenit cuilibet predicabili. nã quodlibꝫ
ꝑdicabile eſt ſpecies vl'is, ergo cuilibet cõpetit
predicari đ pluribꝰ differẽtibus numero in eo
qđ qd. ¶ Tertio ſic argẽ. hic diffiniẽ ſecũda in
tentio ſicut priꝰ dictũ ẽ de gñe. ſed nulla ſecũ
da intẽtio predicaẽ in qd de re prime intẽtõis
cũ ſit accidẽs rei. ğ ſpecies nõ predicaẽ in quid
¶ In oppoſitũ tamẽ ẽ ariſto.

Primo Sciẽdũ eſt ꝙ pro declaratõne
terminoꝝ ponũtur quiꝗ diſtinctiões. Prĩa di
ſtinctio eſt hec. ſpecies capiẽ duplr̃. vnoº ꝑme
intẽtionaliter pro natura cõmunicabili pluri
bus differentibus numero. Alioº ſcđe intẽtio
naliter ſcꝫ pro reſpectu ꝑdicabilitat[ ] de pluri
bus differẽtibꝰ nũero cõcretiue ſignato a quo
quidẽ reſpectu talis natura diciẽ formaliẽ ſpe
cies. Scđa diſtinº: duplex eſt ſpecies. quedam
eſt ſpecies ſubalẽna. et talis facit ꝑdicabile ge
neris. Alia eſt ſpecies ſpẽaliſſima. q̃ facit ꝑdi
cabile ſpeciei. Tertia diſtinº: intentio gñis po
teſt dupliciter cõſiderari. vnoº vt ẽ qd. ideſt vt
eſt obiectũ per ſe termĩatiuũ actꝰ intellectus.
et ſic genꝰ nõ dicit reſpectũ ad ꝑmã intẽtionẽ
ſed ſolũ dicit habitudinẽ eiꝰ ad ſcđas intẽtões
inferiores ad hãc intẽtionẽ gñis. et ad hãc. de
quibꝰ hec intentio genus ꝑdicaẽ tãꝗ de diffe
rentibus numero in quid. cũ ipſa ſit ſpẽs vl'is
Alio mõ poteſt capi hec intẽtio genꝰ vt eſt mo
dus ſiue ratio ĩtelligẽdi ꝑmã intẽtionẽ. ⁊ ſic ip
ſa eſt accñs predicatiõe exercita ꝑdicabile de
noĩatiue de prĩa ĩtẽtiõe. licet tñ eadẽ intẽtio ꝑ
dicatione ſignata ſit predicabilis in qd de plu
ribus differẽtibꝰ ſpecie. Quarta diſtinº: intẽtio
ſecũda cuiuſlibꝫ predicabilis põt duplr̃ ꝯpara
ri. vnoº poteſt ꝯparari ad actũ intellectꝰ quem
per ſe termĩat. ⁊ iſtoº eſt quid. nec ſibi vt ſic cõ
petit ꝓprie ſignata ꝑdicatio: ſed tãtũ predica
tio exercita de ſcđis intẽtionibꝰ inferioribꝰ ad
ipſã. Alio mõ poteſt cõparari ad rẽ ſubiectã ſi
ue ad ꝑmã intẽtionẽ quã denoĩat. et ſic voca
tur modus. ⁊ etiã vt ſic ſibi cõuenit ꝑdicatõne
excercita predicari per accidẽs et denoĩatiue
de prĩa intẽtiõe. licet predicatiõe ſignata poſ
ſit predicari per ſe et in qd. Quĩta diſtinº: ſubi
cibile ⁊ predicabile capiũtur duplr̃. vnoº ſecũ
de intẽtionaliter. et ſic ſũt oppoſita relatiue. ⁊
poſſũt eidẽ ineſſe reſpectu diuerſoꝝ. Alio mõ
capiũtur ꝑme ĩtẽtionaliter. et ſic nõ ſũt oppo
ſita. imo predicantur de ſe inuicem.

Secundo Sciẽdũ ꝙ 2m capitulũ ĩ quo
deẽmiat porphiriꝰ de ꝑdica
bili ſpeciei diuidiẽ in q̃ttuor partes. In prima
parte intẽdit qnꝗ cõcluſiões. ¶ Quaꝝ priam
tetigit in caplõ de gñe. et eſt h. ſpecies dicitur
equoce. cuiꝰ inuit talẽ rationeꝫ. qꝛ ſpẽs habet
plures acceptiões ſiue plura ſignificata. ergo
ſpẽs diciẽ equoce. Añs declarat ponẽdo duas
acceptiões ſpeciei. ¶ Quaꝝ prĩa ẽ hec. ſpẽs eſt
vniuſcuiuſꝗ forma. capiẽdo formã nõ pro for
ma informãte. ſed vt tãtũ valet ſicẽ pulcritudo
vel formoſitas. ſicut ſpẽs priami. i. pulcritudo
dicebaẽ eſſe digna ĩperio. Scđa acceptio ſpeci
ei eſt hec. ſpẽs ẽ que poniẽ ſub aſſignato gene
re. Probaẽ tribꝰ exẽplis. nã hõ ẽ ſpecies aĩma
lis. ⁊ albũ. i. albedo ẽ ſpẽs coloris. Et ſimiliter
triãgl's ẽ ſpẽs figure. ¶ Scđa ꝯº: ſcđa acceptio
ſpeciei q̃ a logico diciẽ ẽ ſufficiẽs. patꝫ qꝛ ĩ diffi
nitiõe gñis priꝰ data põebaẽ ſpẽs. ergo in diffi
nitiõe ſpeciei debet poni genꝰ. tenet cõſequen
tia. qꝛ in diffinitiõe cuiuſlibet relatiui debꝫ po
ni ſuũ ꝓpriũ correlatiuũ. ſaltẽ vbi ẽminꝰ depẽ
dẽtie relatiui ẽ ignotꝰ. ſꝫ genꝰ relatiue diciẽ ad
ſpeciẽ et ecõtra. ergo nũc bene diffiniẽ ſpecies
per genꝰ. ſicut prius genus diffiniebaẽ per ſpe
ciẽ. ¶ Tertia cõcluſio tãgit cõplemẽtũ ſecun
de acceptionis ſpeciei prius date. et eſt h. ſpe
cies eſt q̃ poniẽ ſub aſſignato genere. et đ quo
genus in eo qđ quid predicaẽ. Uerũtamẽ di
cũt quidã ꝙ in hoc tangũtur due diffinitiões
ſpeciei. alij vero dicunt ꝙ illa clauſula. et de
qua genꝰ. ⁊c̃. non eſt diffinitio ſpeciei ſed ꝙ eſt
quedã declaratio prioris diffinitionis. ⁊ ita di
cunt ꝙ hec ꝯiũctio copulatiua ⁊: non tenetur
ibi copulatiue. ſed expoſitorie: vt tantũ valet
ſicut ideſt. vt ſit ſẽſus. ſpecies eſt que ponitur
ſub aſſignato genere. et pro ideſt: et de qua ge
nus in eo qđ quid predicatur. ¶ Quarta ꝯclu
ſio tangit diffinitionẽ ſpeciei in ratione predi
cabilis. et eſt hec. ſpecies eſt que de pluribus
differentibus numero in eo qđ quid predicaẽ.
¶ Quinta ꝯcluſio cõparat tertiã diffinitioneꝫ
ad duas ꝑdictas. et eſt hec. tertia diffinitõ ſpe
ciei ſolum cõuenit ſpeciei ſpecialiſſime que ſo
lum eſt ſpecies et non genus. ſed alie due diffi
nitiones cõueniunt tam ſpeciei ſpecialiſſime
ꝗ̃ ſpeciei ſubalterne que etiã eſt genus.

Tertio Sciēdū ē qꝫ ī hac scd̄a pte itēdit porphiri⁹ ōclarare pⁱmā diffionē speciei superi⁹ datā in q̄ dicebaẗ. spēs ē q̄ ponitur sub assignato gn̄e. ꝛ ptꝫ duas pticlas. in qꝫ pⁱa tāgit q̄ttuor ɔcl'oes. ¶ Pⁱa q̄ ē pncipalis hui⁹ scd̄e pt̄ ē h̄. p̄dicta pⁱa diffio spēi ē sufficienẗ assignata. p̄ q̄ itēdit talē rōnē. q꞉ p̄dctā diffinitio daẗ ad exp̄mēdū bitudinē spēi ad gen⁹ sꝫ bitudo spēi ad gen⁹ ē ipsā eē sub gn̄e. mō ita ē qꝫ spēs ē sub gn̄e. ḡ dicta diffio q̄ dicit specieꝫ esse sub gn̄e ɔueniēter explicat bitudinē ipsi⁹ spēi ad suū gen⁹. ꝛ p̄ ɔn̄s est bōa. qꝫ aūt spēs sit sub gn̄e ꝑbat porphiri⁹. q꞉ i vnoq̄qꝫ p̄dicamēto ē vnū supmū qd̄ ē gen⁹ qd̄ n̄ ē spēs. ꝛ sūt aliq̄ īferiora q̄ sic sūt spēs qꝫ nō gn̄a. ꝛ illa īferiō vocaẗ spēs spēalissime. iter aūt spēalissima ꝛ gn̄alissima sūt aliq̄ itermedia q̄ p̄ habitudinē ad īferiō sūt gn̄a. ꝛ p̄ bitudinē ad supiō sūt spēs. ꝛ spēs eo dr̄ spēs qꝫ habet gen⁹ supra se. ꝛ p̄ ɔn̄s ita est qꝫ spēs ē sub gn̄e. an̄s hui⁹ ꝓsilli declāt porphiri⁹ p̄ exēplū. Nā ī p̄dicamēto sub̄e ī supmo situ poniẗ sub̄a: sub q̄ poiẗ corp⁹. sub corpe corp⁹ aiatū. sub q̄ poniẗ aial. sub aiali poiẗ aial rōale sub q̄ poniẗ hō. sub hoie ponūẗ ididua. sicut sortes ꝛ plato. et alij particulares hoies.

¶ Ista tibi plana: facit arbor porphiriana.

¶ Secunda conclusio est hec. predictū exemplum tangit coordinationē predicamentalē. Probatur sic. quia in vnoquoqꝫ predicamēto seu coordinatione predicamētali sunt genera generalissima. specialissima ꝛ intermedia. ista eni tanguntur in predicto exēplo. igitur cōuenienter explicat coordinationē predicamētalē. mior patet. quia substantia est genus generalissimū. cū solū sit genus et non species. homo vero est specialissimū. cū sit species et non genus. sed corpus respectu substantie est species. respectu vero corporis aimati est genus. corpus vero animatū est species corporis. et ē genus animalis. animal vero est species corporis animati. et est genus aimalis rationalis. aīmal rationale est species aimalis. et est genus hominis. homo vero est species animalis rationalis. non autem est genus particulariū hominū. sed solum est species illoꝝ. ¶ Tertia cōclusio. in predicta coordinatione predicamentali homo est species specialissima. Probatur quia substantia eo qꝫ nullū genus habet supra se vocatur genus generalissimuꝫ. homo vero post se non habet aliquā aliam speciem inferiorem sub se: nec aliquod aliud cōmune quod vlterius possit in differentias diuidi. sed soluꝫ habet sub se indiuidua. vt sortem. platonē. socratem. et sic de oibus alijs particularib⁹ hominib⁹. igitur homo est species specialissima. tenet consequentia per locum a simili. quia sicut substātia est genus generalissimū propter negationē superiorum scꝫ quia nō habet gen⁹ supra se. ita etiā homo debet dici species specialissima propter negationē inferioꝝ quia scilicet non habet sub se aliqd̄ cōmune quod per differentias diuidi possit. ꝛ intermedia cū habeant superiora et inferiora: ideo dicuntur genera et species. ¶ Ex quibus inferuntur duo correlaria. Quorū primū est. cuiuscunqꝫ predicamenti seu coordinationis predicamentalis intermedia habēt duas habitudines. scilicet habitudinē que est ad sua superiora secunduꝫ quam habitudinē dicuntur esse species illorū superiorum. habent etiam habitudinē ad sua inferiora secundū quam habitudinem dicuntur esse genera illorum inferioꝝ. Secūdū correlariū. Extrema habent tantū vnam habitudinē. Patet. quia generalissimū habet habitudinē ad sua inferiora. cum ipsuꝫ sit genus omniū. non autē habet habitudinē ad superiora.

cũ sit supremũ ⁊ p̄ncipiũ oĩuꝫ. Silr̃ spālissimũ hꝫ hitudinē ad sua superiora respectu quorũ ē spālissimũ. Sꝫ non hꝫ hitudinē ad iferiora. Sꝫ dr̃ spēs idiuiduoꝝ velut ea continens. dr̃ etiā spēs spālissima superioꝝ q2 ab eis ꝯtinet̃ ¶ 4ª ꝯclusio tangit tria correlaria: quoꝝ primũ ꝯtinet duas descriptiones. Quaꝝ p̄ma est generalissimum est quod cũ sit genus nõ est spēs. Scđa descriptio generalissimũ ē sup q̄d nõ est aliud genus supueniēs. ¶ 2ᵐ correlariũ tāgit tres descriptões. Prima ē. spālissimum est q̄d cum sit spēs nunq̄ꝫ diuidit̃ i spēs. Scđa ē ꝙ cum sit spēs nõ ē genus. Tertia ē. spālissimũ est q̄d de pl̃ibus differētibus numero i eo ꝙ qd p̄dicat̃. Et sic pꝫ ꝙ de spē sũt quiqꝫ diffinitões quaꝝ due p̄me q̄ date sunt versus finē ꝯueniũt tā spēi spālissime q̄ꝫ s̄balterne. Tres vero vltime nup date tm̄ ꝯueniũt spēi spālissime. ¶ 3ᵐ correlariũ tangit vnā descriptionē intermediorũ. intermedia sunt genera ⁊ spēs ad aliud ⁊ ad aliud sumpta. Genera dico subalterna ⁊ non genera generalissima.

Conclusio Rñsalis. diffinitiões spēi date de spē tā i ratõe subyicibilis q̄ꝫ i ratione p̄dicabilis sunt a porphirio sufficiēter assignate. Patet satis ex dictis. Et lꝫ subyicibile ⁊ p̄dicabile sũpta 2ᵉ itentionalr̃ opposite relatiue ad īuicē ñ possint verificari de eodem respectu eiusdeꝫ: tamē possunt verificari respectu diuersorum.

Primo dubitat̃. Utrũ respectu deceꝫ coordinationuꝫ p̄dicamentaliũ sit aliq̄d genus de ipsis in qd dicibile. Pro dubio supponit̃ ꝙ porphirius i hac 2ª particula declarat coordinationē p̄dicamentalem ꝑ sil̃e ad ordinē nālem ⁊ itēdit quatuor ꝯclusiones. Quaꝝ p̄ma ē hec p̄dicta coordinatio p̄dicamētalis i qua dicebat̃ ꝙ i vnoquoqꝫ p̄dicamēto sũt aliqua generalissima spālissima ⁊ itermedia ē conueniēter posita. Probat q2 sicut ē i coordinationibus ciuilibus ita est i logicalibus. Sꝫ i ciuilibus vt i lignea ꝯsanguineitatis ē aliquis qui tm̄ est pater ita ꝙ non ē filius: sicut iuppiter. ⁊ aliquis qui tm̄ ē filius ⁊ nõ pater sicut agamēnõ. Aly aũt sunt qui respectu diuersoꝝ sunt patres ⁊ fily. sicut atrides ⁊ pelopides ⁊ tātalides. ¶ Secũda ꝯclõ. Coordinatio in logica differt a coordinatiõe ciuili. pꝫ q2 i coordinationibus ciuilibus plures coordinatões reducunt̃ ad vnũ p̄mũ paᵐ vbi grā ad iouē. sꝫ in generib⁹. i. coordinatõib⁹ p̄dicamētalibus pl̃es coordiatões nõ pñt reduci ad vnũ p̄mũ genus. ḡ ad inuicē differũt 2ª pars añtis ꝓbat̃ tribus rõibus: quaꝝ p̄ma est hec. si decē p̄dicamēta reducerēt̃ ad aliq̄d coē genus illud maxime eēt ens. sꝫ hoc nõ. neqꝫ eiꝫ est coē genus oĩuꝫ: neqꝫ oĩa sunt eiusdeꝫ generis s̄m vnũ supremũ genus queadmoᵐ dicit Aristo. Secũda rõ. nihil ē prius primo. sꝫ decē p̄dicamēta sunt posita p̄ma in p̄dicamētis vt genera generalissima. ḡ nihil ē p̄us eis. Tertia rõ. oē gen⁹ dr̃ vniuoce d̄ his respcũ quoꝝ est genus. sꝫ ens nõ dicit̃ vniuoce sꝫ equiuoce de decē p̄dicamētis. ḡ ⁊c̃. minor pꝫ. q2 p̄dicari vniuoce ē p̄dicari vno noīe ⁊ rõne. sed ens non predicat̃ de deceꝫ p̄dicamētis scđm nomē ⁊ scđm rõnē. nā decē sunt p̄ncipia coīa scđꝫ nomē solũ ⁊ nõ scđꝫ rõeꝫ diffinitõis que scđꝫ nomē ē. Scđa pars minoris pꝫ ꝙ ens p̄dicet̃ equiuoce. q2 siquis oīa vocet entia equiuoce inquit ea nũcupabit ⁊ nõ vniuoce. Ex h̄ satis pꝫ ꝙ de intētione porphyry ens est equiuocũ ad decē p̄dicamēta. ¶ Tertia ꝯclõ tāgit numeꝝ gnālissimoꝝ spālissimoꝝ ⁊ indiuiduoꝝ. ⁊ hec ē. decē sunt gnālissima: sꝫ spālissima sunt in numero quodā certo scđꝫ nām: nõ tñ indefinito. i. certo quo ad nos. Indiuidua āt que sunt post spālissima ifinita sunt. ¶ Quarta ꝯclõ tāgit duo correlaria. Primũ ē. Descēdēte a gnālissimis ad spālissima iubet plato quiescere in spālissimis. ꝓbat̃ duabus rõib⁹ quaꝝ prima ē hec. descēsus fit diuidendo ꝯē ꝑ dr̃ias specificas. sꝫ spēs spālissime non hñt dr̃ias specificas in quas possint diuidi. ḡ in ea est status. Scđa rõ. ꝓcessus diuisiuus ē sciētificus. sꝫ indiuidua relinquēda sunt ab arte quia sunt infinita ⁊ ꝯfusa. ⁊ de infinito nõ est sciētia. ḡ diuidēdo terminũ standũ ē in specie spālissima. ¶ Scđꝫ correlariũ. descēdētibus a gnālissimis necesse est per multitudinē ire. Ascēdētib⁹ vero a spālissimis ad gnālissima necesse est colligere multitudinē. Istud correlariũ tātũ valet ac si diceret̃ ꝙ ascēsus dꝫ fieri per collectionē multoꝝ in vnũ: ⁊ descensus debet fieri per diuisionē vnius in multa. Prima pars pꝫ. q2 ascēsus fit a singularibus ad coē. sꝫ oē coē est collectiuũ. ḡ ascensus fit per collectionē multoꝝ i vnũ. minor pꝫ. quia collectiuũ multoꝝ ē vna spēs in vna. nam et genus magis est collectiuum q̄ꝫ spēs. Prima

ps p3. qꝛ partitione spẽi plꝛes hoies sunt vnus homo. Scḋa pars correlarij p3. qꝛ descensus fit a coi ad singularia ꝛ inferiora. mõ singlaria semꝑ sũt diuisiua illius quod ẽ coẽ. g̃ dscẽsus fit per diuisionẽ. minor p3. qꝛ vnus hõ. s. cois ↄsiderat⁹ i vnitate specifica ẽ plꝛes. i. plꝛificaṫ i particularib⁹. vñ ex ista parte text⁹ cõiter eli ciũt sex ꝑpões. Prima ẽ ꝙ spẽs ẽ collectiua multoꝝ in vnã naturã. Scḋa ẽ ꝙ gen⁹ ẽ ma gis collectiuũ q̃ꝫ spẽs. Tertia. particularia ꝛ indiuidua semꝑ diuidunt in multitudinez id quod ẽ vnũ. Quarta. participatõe spẽi plures hoies sũt vn⁹ hõ. Quĩta. particlarib⁹ aũt vn⁹ ꝛ cois plꝛes. Sexta. particulare ꝛ singulare sp ẽ diuisiuũ. coẽ ãt ẽ collectiuũ sp ꝛ adunatiuũ.

Secũdo Dubitaṫ. Utruz spẽs tm̃ nata sit ꝑdicari de indiuiduis. Pro solõne supponiṫ ꝙ i tertia parte huius caplĩ i tẽdit porphyrius declarare scḋaz ꝛ tertiã dif finitões spẽi. ꝛ itẽdit tres ↄclões. quaꝝ ꝑma ẽ epilogatiua ꝑdcõꝝ. ꝛ ẽ hec. Assignato. i. ostẽ so qd sit genus. qd sit spẽs: ꝛ ꝙ est vnũ gnãlĩ^m. spẽs aũt spãlissima mlte: eo ꝙ diuisio generis sp ẽ i plꝛes spẽs. nunc videdũ qualr̃ se h3 gen⁹ ad spẽm: ꝛ spẽs ad indiuidua. ¶ Secũda ↄclo Secũda diffinitio spẽi in qua dicebaṫ. spẽs ẽ de qua genus in eo qḋ qd ꝑdicaṫ: est rationa bilr̃ posita. p3. qꝛ generi ↄpetit ꝑdicari de spẽ: ꝛ ñ ecõtra spẽs h3 ꝑdicari ḋ genere. g̃ ꝛcetera. Añs p3. qꝛ oẽ qḋ ꝑdicaṫ aut ẽ equale. aut supe rius respcũ illius de quo ꝑdicaṫ. s3 genus ẽ su perius ad spẽz. ergo ꝑdicaṫ de spẽ. spẽs ãt nec ẽ equalis nec superior ad genus. iõ nõ ꝑdicaṫ de gñe. maior h⁹ silli p3. qꝛ o3 equa de eqs ꝑdi cari. i. ↄuertibile de ↄuertibili. vt hinibile de equo. Aut maiora de minoribus. i. superiora de inferiorib⁹. vt aĩal de hoie. minora vero de maioribus minime: hoc ẽ ꝙ inferiora nõ ꝑdi canṫ de superioribus. nõ. n. dicimus aĩal ho minẽ eẽ queadmodũ dicimus hoiem eẽ aĩal. ¶ Tertia ↄclusio: tertia diffinitio spẽi in qua dicebaṫ. spẽs ẽ qḋ de pluribus ꝛ drñtibus nu mero in eo qḋ quid ꝑdicaṫ. ẽ sufficiens. p3. qꝛ oĩa superiora ꝑdicãt in quid de suis inferiori bus. s3 spẽs sub se non h3 inferiora nisi indiui dua que drñt numero. ergo bñ dictũ ẽ ꝙ spẽs ꝑdicaṫ de pluribus differẽtibus numero i eo qḋ quid. maior p3. qꝛ de his de qbus spẽs pre dicaṫ de his necessario ꝑdicaṫ genus illi⁹ spẽi ꝛ etiã genus illius generis. ꝛ sic ascẽdẽdo vs3 ad gñalissima. vt si ista ẽ va. Aristoteles est hõ ꝛ ista. hõ ẽ aĩal. ꝛ etiã ista. aĩal ẽ subã. sequitur etiã ꝙ iste erũt ve. socrates ẽ aĩal. ꝛ socrates ẽ subã. Ex quo p3 ꝙ gñalissimũ ꝑdicatur in qd de oibus generibus subalternis spẽbus ꝛ idi uiduis sub se positis. s3 gen⁹ qḋ est spẽs. i. sub alternũ ꝑdicaṫ de oib⁹ spãlissimis ꝛ indiuidu is. s3 spẽs solũ ꝑdicatur de indiuiduis. Tunc dicitur ad dubiũ ꝙ l3 spẽs nata sit ꝑdicari ꝑ dicatione indirecta de suo genere. vel etiam predicatione conuertibili vel de proprio vel drã sua ↄstitutiua: tñ predicatione directa fun data super ordine participantis ad participa tum nata est solum predicari de indiuiduis.

Tertio Dubitatur. Utrũ eadẽ spẽs pos sit eẽ totũ ꝛ pars. Pro dubio sup ponitur ꝙ Aristo. i quarta parte huius capi tuli declarat de indiuiduo. ꝛ intẽdit quatuor ↄclõnes. Prima tãgit ꝑmã diffinitõez ididui que est. Indiuiduũ est quod de vno solo ꝑdicaṫ P3 quatuor exẽplis. qꝛ socrates ẽ ididuũ ꝛ ꝑ dicaṫ solũ de seipso. ꝛ similr̃ hoc albũ. hoc vi niens. ꝛ suffronici filius si solus sit ei filius ꝛc. ¶ Secũda ↄclo tãgit secũdã diffinitõez idiui dui que ẽ. Indiuiduũ ẽ qḋ ↄstituiṫ ex quibus dã ꝑprietatibus: quaꝝ collectio nũq̃ꝫ reperiṫ eadẽ i aliquo particulari. vt ꝑprietates socra tis nũq̃ꝫ erũt eedẽ in quolibet alioꝝ particu lariũ. ¶ Tertia ↄclusio tãgit driaz inter ꝑpri etates spẽi ꝛ indidui. qꝛ ꝑprietates hois i coi erũt eedẽ i pluribus. s. i oibus particularibus sed ꝑprietates ididui nũq̃ꝫ sunt eedẽ in pluri bus. ¶ 4ª ↄclusio tangit driaz iter gen⁹. spẽm ꝛ ididuũ. et est hec. genus est quoddã totum. sed indiuiduũ est pars spẽi. spẽs vo est pars re spectu generis ꝛ totum respectu idiuiduoꝝ. ꝛ hoc itelligiṫ de toto vlĩ ꝛ parte subiectiua. Ex quo ↄcludit ꝙ idiuiduũ ↄtineṫ sub spẽ ꝛ spẽs sub genere. Et ↄsequẽter recapitlat q̃cũq̃ꝫ di cta sunt de genere specie ꝛ indiuiduo.

Ad rationes Añ oppositũ ad ꝑmaz dr̃ ꝙ genus ꝛ spẽs sũt relatiue opposita iõ ꝑ se mutuo diffiniri pos sunt sicut latius patebit i predicamẽtis capl tulo de ad aliqd. ¶ Ad scḋaz dr̃ ꝙ l3 ꝑdicabi le sũptũ vt qd sit spẽs capiẽdo spẽz vt modus si tñ capiaṫ quodlibet predicabile vt mõus ꝛ etiã spẽs vt modus tũc illa q̃tuor ꝑdicabilia nõ sũt spẽs. ¶ Ad tertiã dr̃ ꝙ l3 scḋa itẽtio sũ pta vt qd solũ ꝑdiceṫ ꝑdicatõe exercita ḋ suis

per ſe inferioribus tamẽ predicatione ſigna-
ta põt predicari in quid de prima intentione.

Queritur vtrum differentia ſit vnum p̄dicabile ab alijs diſtinctũ. ¶ Arguitur primo ꝙ non quia oẽ q̃d p̄dicatur dic̃ totũ eẽ illius de q° predicatur. ſed differentia non dicit totum eẽ ſpeciei de qua predicatur ſʒ ſolum partẽ. g̊ ⁊c̃. ¶ Sc̃do ſic forma nõ p̄dicaẗ in q̃d p̄dicatione dicente hoc ẽ hoc de ſuo toto. Sed dr̃a eſt forma ſpẽi vt dicitur in textu g̊ non predicatur de ſpecie predicatiõe dicente. hoc ẽ hoc. ⁊ per ꝯñs non erit predicabile. ¶ Arguiẗ 3° ꝙ non ſit diſtinctũ ab alijs. quia vel igitur ſeipſa diſtinguitur ab alijs vel non Non primuʒ quia nihil hñs conceptum reſolubilem diſtinguitur ſeipſo ab alijs a quibus dr̃t. Sed differentia cum ſit ſpẽs vniuerſaliſ hʒ ꝯceptũ reſolubilẽ. igitur ſeipſa nõ põt ab alijs predicabilib⁹ diſtingui. nec ẽ dãdũ ſecũduʒ. quia ſi dr̃a nõ diſtinguatur ſe ipſa ab alijs predicabilibus tunc ſeq̃tur ꝙ diſtingueretur ab alijs per aliam differẽtiam. ſed hoc nõ quia differentie nõ eſt differentia. alias eſſet proceſſus in infinitum quare relinquitur ꝙ differentia non erit predicabile ab alijs diſtictum. In oppoſitum eſt porphirius.

Primo notãdum ẽ ꝙ pro ĩtellectu q̃ſiti ponũtur q̃nq; diſtictiones. Prima eſt hec. differentia capitur dupliciẗ. Uno mõ capitur pluraliter ⁊ adiectie. ⁊ tũc dr̃a ſunt illa q̃cunq; ĩ aliquo cõi cõueniũt. ⁊ ĩ aliq uo ſpãli dr̃nt. Alio modo capitur ſingulariter ⁊ ſubſtãtiue. ⁊ ſic capiẗ ĩ ꝓpoſito. ¶ Secũda diſtictio. Dr̃a ſubſtãtiue ſũpta põt capi dupliciter. vno° p̄ͤ ĩtẽtionaliter. videlicet ꝓ nã cõtractiua quiditatiſ generice ⁊ ꝯſtitutia ſpẽi ſub genere. Alio mõ capiẗ ſcd̃e ĩtentiõaliter vʒ ꝓ reſpectu cãto ĩ ipſa natura ꝑ actuʒ ĩtellectus ꝯꝑantl eã ad nãm genericã quã diuidit ⁊ ad nãm ſpecificã quã ꝯſtituit. ⁊ ſic capitur ĩ ꝓpoſito. ¶ Tertia diſtictio dr̃a ſũpta p̄ie ĩtentõnaliter põt dupliciter cõſiderari. vno° ĩ abſtracto ⁊ ſic nõ p̄dicaẗ de ſpẽ ĩ recto p̄dicatõe dicẽte. h° eſt hoc. cum ſit pars eius. Alio modo põt conſiderari ĩ concreto ⁊ ſic p̄dicatur de ſpecie predicatione dicente. hoc eſt hoc. vt hec eſt vera homo eſt rationalis. ¶ Quarta diſtinctio. forma poteſt capi dupliciter. Uno modo pro quadam entitate actuali educibili de potentia materie totius compoſiti cuiuſ talis forma eſt pars. Et ſic differentia non eſt forma ſpẽi. Sc̃do mõ capitur forma methaphiſicaliẗ pro omni quiditate cõicabili. ⁊ ſic tam ſpecies q̃ genus ⁊ differentie dicenẗ forme quedã. 3° capitur forma ꝓ q̃ditate cõicabili de ſe contractia alterius quiditatis ex cuius contractione reſultat tertia entitas ex nã rei diſticta ab vtraq; illaꝝ quiditatum. ⁊ ſic genus dicitur mã ſpeciei. ⁊ differentia dicitur ei⁹ forma. ¶ Quita diſtinctio. dr̃a ſumpta ſecũde ĩtentionaliter poteſt capi dupliciter. vno mõ vt q̃d. ⁊ ſic ẽ ſpẽs vniuerſalis. ⁊ hʒ differentiaʒ per quã diſtinguiẗ ab alijs. ⁊ talis differentia ẽ p̄dicari in q̃le. vt inferi⁹ patebit. Alio modo poteſt conſiderari vt modus. ⁊ ſic dr̃a non ẽ ſpẽs. Sed ẽ p̄dicabile diſtinctuʒ a ſpẽ: ⁊ ſic non hẽt differentiã. nec per ꝯſeq̃ẽs diffinitionẽ quiditiuã.

Secundo ẽ notandũ ꝙ ſcd̃m capitulum in quo porphirius determinat de tertio p̄dicabili q̃d ẽ dr̃a continet duas ꝑtes. ¶ In prima ponit diuerſas acceptiones dr̃e: ⁊ intendit decem cõcluſiones. Quarum prima tãgit primã diõnẽ differentie trimembrẽ. ⁊ hec ẽ. dr̃aruʒ alia ẽ cõis cõiter dicta. Alia ẽ ꝓprie dicta. 3ª ẽ magis ꝓprie dicta ¶ Secũda cõcluſio. dr̃a cõis ẽ qua alterũ differt ab altero alteritate quadam quocunq; mõ vel a ſe vel ab alio. patet tribus exẽplis. Pri^m ex^m ſortes dr̃t a plõe alteritate quadaʒ .i. aliqua dr̃a. ſcd̃ʒ exẽplũ. ſor. puer differt a ſe ipſo iam viro. Tertiũ exemplũ. ſortes q̃eſcẽs differt a ſeipõ faciẽte aliq̃d. ¶ Tertia ꝯcluſio differentia ꝓpria ẽ qua alterũ differt ab altero in ſeꝑabili accidente. pʒ tribus exẽplis vt naſi curuitas cecitaſ oculoꝝ. cicatrix cũ ex vulnere ocaluerit. i. ĩdurauerit. ¶ Quarta ꝯcluſio. dr̃a magl ꝓp̄a eſt qua alteꝝ dr̃t ab altero dr̃a ſpecifica: queẽadmodũ hõ dr̃t ab eq̊ dr̃a ſpecifica puta rationali qualitate ⁊ ex his infert vnum correlarium ſcilicet ꝙ oĩs dr̃a vniuerſaliẗ cuilibʒ adueniẽs fac̃ alteratũ. Cuius rõ põt eẽ talis extra textũ. q̃ oĩs dr̃a fac̃ differre. Sed illud ꝙ differt eſt alteratum ab eo a quo differt. igitur omnis differentia fac̃ alteratum licet diuerſimode quia differẽtia cõis ⁊ ꝓpria faciunt alteratum ſolum: ſʒ dr̃a magl ꝓp̄a cũ hoc ꝙ facit alteratũ fac̃ ẽe aliud

¶ Quinta cõclusio tangit secũdam diõnem q̃
ē hec drãꝝ quedã faciunt alteratũ.i.differre
accñalr̃. Alie vero faciũt differre eẽntialiter
¶ Sexta cõclusio tãgit duas differentias iter
mẽbra diõnis ꝑdicte. Quaꝝ pria ē ħ dr̃e faciẽ
tes aliud vocãtur specifice differentie vt rõa
le adueniens animali facit aliud scilicꝫ speciẽ
animalis. Sed differentie facientes altera-
tum vocantur differẽtie simpliciter sicut mo
ueri ⁊ quiescere faciunt alteratum solũ. Se-
cunda diuisio quia scđm drias faciẽtes aliud
fiunt diuisiones generũ in spẽs. ⁊ ꝯponũt diffi
nitões spẽrũ.n ĩ diffinitio ꝯstituit̃ ex genere ⁊
hꝫ differẽtῇs.sꝫ scđꝫ drias faciẽtes alteratuꝫ
solũ sola alteratio ꝯsistit.i.distinctio accñtalis
⁊ aliquo mõ se hñdi permutatio. ¶ Septima
ꝯclo tangit tertiã diuisionẽ drie que ē secũda
principalis ⁊ ē hec. driaꝝ quedã sũt seꝑabiles:
vt egrũ eẽ.sanũ eẽ: ⁊ sic de alῇs. Alie sunt inse-
parabiles.vt eẽ agluꝫ eẽ simũ. eẽ rõnale: esse
irrõnale. ¶ Octaua ꝯclo tãgit quartã diuisiõeꝫ
que est hec. Driaꝝ inseparabiliũ alie sunt ꝑ se.
vt mortale rõnale ⁊c. Alie sunt inseparablẽs
per accñs. vt aquilũ eẽ simũ esse sunt drie in
seꝑabiles que tamẽ insunt per accidẽs ⁊ non
ꝑ se. ¶ Nona cõlusio tãgit duas drãs int̃ dif-
ferentiaꝫ per se ⁊ drãs ꝑ accidẽs. Quarũ pria
ē hec drie qꝛ ꝑ se ponũt̃ in diffinitõe eẽntialis
rei. ⁊ faciũt differre eẽntialiter. Sed dr̃e ꝑ ac
cidens nõ accipiũtur in rõne subẽ. nec faciũt
aliud sed alteratum solũ. Scđa drã qꝛ dr̃e ꝑ
se non suscipiunt magis neqꝫ min⁹. Dr̃e vero
per accidens siue sint seꝑabiles siue inseꝑabi
les intensionẽ ⁊ remissionẽ recipiũt. prima ꝑs
pꝫ qꝛ gen⁹ ⁊ drã non pñt s̃m magl ⁊ minus pre
dicari de illis de quibus ꝑdicãtur. g̃ non susci
piunt magis ⁊ minus. Añs pꝫ quia dr̃e per se
sunt ille q̃ complent rõem vniuscuiusqꝫ spẽi.
mõ eẽ cuiuslibet spẽi ē vnũ ⁊ idẽ neqꝫ intensi
onẽ neqꝫ remissonẽ suscipiẽs. ꝙ aũt dr̃e ꝑ acci
dens suscipiant magis ⁊ minus. ꝓbat̃. qꝛ aqui
lum eẽ vel simuꝫ esse vel coloratũ aliquomõ
intenditur vel remittitur. ¶ Decima cõclusio
tangit q̃ntam diõnẽ dr̃e. ⁊ est hec. drãꝝ per se
alie sũt s̃ꝫ quas diuidim⁹ genera in spẽs. alie
sunt s̃ꝫ quas ea que diũa sũt specificãtur. idest
drãꝝ. Alie sũt diũiue generũ. Alie sũt ꝯstituti
ue spẽꝝ sicut illa drã q̃ est aĩatum ⁊ sensibile
sunt diuisiue ⁊ ẽt cõstitutiue subẽ.i. diffiniti-
onis aĩalis. Est enim aĩal subẽa aĩata sensibilis.

sed iste dr̃e que sunt mortale imortale rõnale
irrationale sunt dr̃e diuisiue aĩalis cum ꝑ eas
diuidat̃ aĩal in suas spẽs. Ex quo pꝫ ꝙ eedem
dr̃e sũt diũiue ⁊ ꝯstitutie. Naꝫ respcũ generis
qđ diũdunt vocãtur diũiue ⁊ ille eedẽ respectu
spẽꝝ quas constituũt vocantur ꝯstitutiue. Ex
q̃bus concludit porphiri⁹ ꝙ in isto caplo ma-
xime intẽditur de drῇs specificis. quia vt pa-
tuit in ꝓemio huius. iste liber ordinatur ma-
xime ad diões ⁊ ad diffinitõnes. sed differen
tῇs specificis maxime opus ē ad disiones ge-
nerum ⁊ ad diffinitiones. Nõ aũt op⁹ ē drῇs ꝑ
accidens. igitur potissime in isto libro intelli-
gitur de differentῇs specificis.

Tertio notandum ē. ꝙ circa hunc textũ
icidũt tres difficultates. Quaꝝ
ꝑma ē hec. vtꝝ idẽ possit dici drã ⁊ accidẽs cũ
tamẽ sint ꝑdicabilia disticta. Rñdetur ꝙ idẽ
sub diuersis hitudinibus põt dici drã ⁊ acci-
dens. Nam idẽ cõsideratũ sub hitudine inhe
sionis ad subm absolute dr̃ accidẽs. ipm vero
ꝯsideratũ sub hitudie ꝑncipῇ distinctiui a sbo
in quo ē ab alio dicitur drã: Silr̃ drã magis
ꝓpria si consideretur vt ē determinatia ⁊ ifor
matia generis sic vocat̃ forma. Si vero consi
deretur vt per talem determinationẽ consti-
tuitur aliq̃d in certo gradu entis sic vocatur
spẽs. ipsa aũt considerata vt ē pri^m distinctum
talis cõstituti ab alῇs sic vocat̃ drã. ¶ Secun
da difficultas quomõ põt stare ꝙ oẽs dr̃e faci
ant alteratũ. Et ꝙ aliqui faciãt aliud ⁊ ñ alte-
ratum sicut videtur dicere textus. Rñdetur
per vnã distinctionẽ. alteratuꝫ põt capi dupli
citer. vno mõ cõiter vt.s.dicit q̃ꝫcunqꝫ diuersi
tatẽ siue subalẽ siue accidẽtalẽ. ⁊ sic oĩs drã fa
cit alteratum. Alio mõ capitur alteratuꝫ ꝓut
dicit diuersitatẽ accidentalẽ. ⁊ sic relatiuũ ac
cidẽtis diuersitatl distinctũ cõtra ħ relatiuũ
aliud qđ ē rlm̃ diuersitatis subẽ. ⁊ sic capit̃ in
secũda diffinitiõe in qua dicitur. differẽtiarũ
quedã faciũt alteratũ. alie vero aliud. Tertio
capitur magis ꝓprie ꝓ alteratiõe pħica ⁊ na
turali que fit per transmutationẽ pħicam sic̃
albefactio ⁊ frigefactõ faciũt alteratũ. Et isto
modo sola differentia cõmunis sumpta ab ali
qua qualitate de tertia spẽ q̃litatis facit alte
ratũ. ¶ Tertia difficultas vtrũ oẽs dr̃e ꝑ acci
dens suscipiant magis ⁊ min⁹. rñdetur per du
as distinctiones ⁊ duo dicta ¶ Prima distin-
ctio ē hec duplex ē forma q̃daꝫ ē forma sbalis

de genere s̄bē. Et dr̄a a tali forma nō suscipit magis n̄z minus. q2 oē subale ī indiuisibili cō sistit eo ꝙ īmediate causatur ab inuariabili ꝛ vniformi influxu dei creātis. Alie sūt forme accidentales. ꝛ illaꝝ esse nō cōsistit ī indiuisibili eo ꝙ nō sunt ex seipsis cōplete ꝛ perfecte termiate termino ꝓprio ꝛ intrinseco sed terminātur ad aliqđ extrinsecū. puta ad s̄bꝫ quo variato cōtingit in ipsis variatio. ꝛ ideo ī termino sui eē ītroducūtur tales forme ꝛ remittuntur eo ꝙ īmediate causātur a s̄ba creata q̄ mutabilis ē ꝛ non sit atqꝫ indiuisibiliter ꝓducit suos effect⁹. ¶ Scđa distictō. duplex ē forma accidentalis. quedā ē q̄ hꝫ contrariū cuꝫ quo ē permissibilis. Alie sūt que nō hn̄t cōtrarium. ¶ Primū dictū ē istud. forme accidētales habētes contrariū intēdūtur per separationem a contrario ꝛ remittūtur ex ꝑmutatiōe cū suo contrario. pꝫ per ph̄m 3⁰ ethicoꝝ dicēteꝫ. ꝙ album ē qđ ē nigro impermixtus. ¶ 2ᵐ dictū. in formis accidētalib⁹ nō hn̄tib⁹ cōtrarium cā intēsionis ꝛ remissionis ꝓuenit ex parte hitudinis vel dispositōis subiui respectu illius forme vt ille homo est risibilior qui habilior ē ad admirandū: ꝛ q min⁹ ē habilis ad admirādū min⁹ ē habilis ad ridendum.

Conclusio rn̄salis. dr̄a ē vnū predicabile ab alijs distinctū. patet. q2 hꝫ ꝓpria subijcibilia sicut spēs quā constituit ꝛ inferiora ɔtēta sub tali spē de quibus ipsa dr̄a nata ē p̄dicari. habet ēt vnū modum p̄dicandi qui ē predicari in quale eēntiale distinctum ab alijs predicabilibus.

Primo dubitatur. quot sūt diffinitiones dr̄e. Pro solutione supponitur ꝙ Arist. in hac scđa parte ꝓsequitur de acceptione dr̄e de qua p̄ncipaliter intendit ī h capl'o. ꝛ intēdit q̄nqꝫ ɔcl'oes. Quarū pria tāgit p̄mā diffinitionē differētie que ē hec. Dr̄a est qua abundat spēs a genere vt homo abundat ab aīali per istas duas dr̄as que sunt rōale mortale. Animal eniꝫ nihil horum ē. hoc ē aīal siue gen⁹ in suo formali conceptu quiditatiuo neutrā dr̄am icludit. Spēs vero semp in suo conceptu formali includit alterā dr̄aꝫ Contra hāc diffinitionē obycit porphyri⁹. nā ex quo spēs abundat a genere per dr̄am: ꝛ nihil abundat illo qđ non hꝫ. iō ex p̄cedenti diffinitione vr̄ sequi ꝙ spēs hēat dr̄am. vel igit̄ hēbit illam a genere vel a nullo. Non a nullo q2 aliqđ iam fieret a nihilo. nec a genere. q2 si spēs hēat dr̄am a genere. sequeret̄ ꝙ genus p̄us hēat eam. Et qua rōe vna spēs hꝫ dr̄am a genere pari rōe ꝛ spēs opposita hēbit opōitā dr̄aꝫ a genere. ꝛ sic oppōita erunt simul in eodem. Rn̄det porphyri⁹ ꝙ spēs hēbit dr̄am a genere cū gen⁹ hēat vtrāqꝫ dr̄am ptāte soluꝫ ꝛ nullā in actu. ꝛ nō ē hoc inconueniēs. ¶ Secūda ɔclusio tangit secūdā diffinitionē dr̄e. ꝛ ē hec. Dr̄a ē que de pluribus dr̄ntibus spē ī co qđ quale p̄dicatur. Ultimā pticulam probat tripl'r. s. ex⁰ signo. ꝛ a simili. Exēplo sic. rōnale ꝛ mortale sunt dr̄e. ꝛ tn̄ p̄dicātur de hoīe ī qđ q̄lis ē hō ꝛ nō in eo ꝙ quid. g ꝛc̄. Signo sic illud p̄dicatur in quale per quod cōuenienter rn̄detur per questionē factā per quale. Sed dr̄a ē hmōi. Nam si queratur. qualis ē homo cōuenienter rn̄dere debem⁹ ē rōalis. igit̄ ꝛc̄. A sili ꝓbat sic. sicut ē in nālibus ex mā ꝛ forma ɔstātib⁹ ita ē in logicalib⁹. Sed in reb⁹ naturalibus illud ꝙ hꝫ modū forme p̄dicat̄ ī q̄le. g ēt in logicalibus dr̄a que ē forma vel hēt modū forme p̄dicatur in quale. Qđ aūt differentia sit forma vl'hēat modum forme ꝓbat porphiri⁹. q2 sic statua cōponit̄ ex ere tāqꝫ ex mā ꝛ ex fi^a tanqꝫ ex forma: ita ꝛ hō cōis ꝛ spālis. i. spēs hōis cōponitur ex genere tanqꝫ ex mā. ꝛ ex dr̄a tanqꝫ ex forma. Nā hoc totū animal rōale mortale ē hō. queadmodū illa statua ē supple ɔposita ex ere ꝛ fi^a. ¶ Tertia conclusio tangit tertiā diffinitionē dr̄e q̄ ē h. dr̄a ē qđ aptū natuꝫ ē diuidere gen⁹ ꝛ ea que sunt sub genere vt rationale ꝛ irrationale didunt hominem ꝛ equū. i. faciūt differre hominem ꝛ equuꝫ que sunt sub hoc genere qđ ē animal ¶ Quarta ɔclusio tangit quartā diffinitionē differentie que est hec. Differētia est qua differunt a se singula. i. singule species sub eodem genere contēte. patet quia spēs non differunt per genus. imo conueniūt in genere. Ergo species adinuicem differunt per ꝓprias differentias constitutiuas eaꝝ. ꝛ confirmat̄. q2 sum⁹ aīalia nos irrationalia. sed rationale additum nobis separat nos ab illis. Similit̄ sum⁹ enim rōales nos ꝛ dy. Sed mortale additum nobis separat nos ab illis. ¶ Quita cōclusio tangit ɔplementū p̄dc̄te diffinitionis quarte. Et est hec. Non oē qđ est aptū natum diuidere genus ꝛ ea que sub genere est differentia specifica. Sed cum hoc requirit̄ ꝙ cō

trahat genus ad eẽntiam spẽi ⁊ eius essentie sit pars. pꝫ quia illa passio que ẽ aptum natũ ad nauigandũ diuidit aĩal. Dicimus enĩ aĩalium aliqua sunt apta nata ad nauigandum alia nõ. Etiam distinguit spẽs aĩalis inter se. ⁊ tamen non ẽ differentia specifica cuius causa precisa ẽ eo ꝙ non ponitur in diffinitione alicui⁹ speciei animalis. ergo ista secũda particula conuenienter additur p̃dicte diffinitiõi. Ponitur tamẽ a quibusdã qnta diffinitio differentie que sub hac forma assignatur. Est q̃ conducit genus ad esse spẽi ⁊ eius ꝙ est eẽ rei pars est. ⁊ sic in toto erunt qnqꝫ diffinitiones differentie. ex quibus infert vnũ correlariũ s. ꝙ differentie specifice sunt ille q̃cũqꝫ faciũt alteram spẽm ⁊ quecũqꝫ accipiũtur. i. p̃dicãt in eo ꝙ quale. Postremo epilogat. De differẽtys autem dicta sufficiant.

Secundo dubitatur. Utrum diffinitõ differentie in qua dicebatur differentia ẽ ꝙ p̃dicatur de pluribus differẽtibus spẽ in eo qđ quale sit ꝓpria diffinitio differentie in ratione predicabilis sũpte. Rñdetur per duas distinctiones ⁊ quattuor dicta. ¶ Distinctio ẽ hec. duplex ẽ differẽtia. quedã ẽ generica. Et illa ẽ que est cõstitutiua generis subalterni sicut sẽsibile. Alia ẽ specifica que ẽ constitutiua speciei sicut rationale. ¶ Secũda distinctio differẽtia põt dupliciter dici specifica. vno modo quia ẽ constitutiua spẽi ⁊ sic omnis differẽtia eẽntialis ẽ specifica. Et hͦ mõ cepit porphyrius cũ dixit. differẽtia magis proprie ẽ qua vnũ differt ab alio specifica differentia. Alio mõ dr̃ dr̃a specifica qꝛ ẽ constitutiua spẽi spẽlissime tm̃ cum ea conuertibilis. ¶ Primũ dictũ oĩs dr̃a tã generica q̃ꝫ specifica facit p̃dicabile prope dictũ. pꝫ quia quelibet talis p̃dicatur vniuoce de plurib⁹. ¶ Secũdũ dictum dr̃a generica nõ facit p̃dicabile distinctũ a dr̃a specifica nec ecõtra. pꝫ quia p̃dicabilia distinguũtur per diuersos mõs p̃dicãdi. sꝫ dr̃a generica ⁊ specifica hñt eũdẽ modum predicãdi q ẽ p̃dicari in quale eẽntiale. ¶ 3ᵐ dictũ p̃dicta diffinitio nõ datur de differentia in rõe p̃dicabilis sumpta. pꝫ qꝛ tlis diffinitio nõ ꝯuertit cũ dr̃a que ẽ p̃dicabile distinctum ab alys. igit̃ ⁊c. Añs pꝫ quia ex quo dicitur dr̃a generica ⁊ specifica nõ ꝯstituũt p̃dicabilia diuersa vel diuersos mõs p̃dicãdi. sꝫ sub eodẽ p̃dicabili ꝯtinẽtur. seqtur ꝙ continebũtur sub dr̃a vt ẽ p̃dicabile ab alys distinctũ. mõ dicta diffinitio nõ cõpetit spẽi spẽlissime q̃ ⁊c. ¶ Quartũ dictũ. Propa ⁊ conuertibilis diffinitõ dr̃e i rõe p̃dicablis ẽ hec. differentia ẽ q̃ predicatur de plurib⁹ i eo ꝙ quale. patet. qꝛ ista diffinitio cõuenit cuilibet cõtẽto sub predicabili qđ ẽ dr̃a. Et cõplectitur ꝓpriũ modũ predicandi qui ẽ predicari in quale. ꝑ quẽ distinguitur ab alys predicabilib⁹. igitur ⁊c. Et ꝯfirmatur qꝛ sicut porphyri⁹ ꝺdit aliquas diffinitiões spẽi cõuenientes tm̃ spẽi spẽalissime ⁊ aliquas ꝯuenientes tã spẽi subalterne. q̃ꝫ spẽalissime. ita in p̃nti capitulo videt̃ porphyrius posuisse vnã diffinitionẽ solũ ꝯuenientẽ dr̃e generice cuiusmodi ẽ illa diffinitio. Dr̃a ẽ qđ predicat̃ de plurib⁹ spẽ differentib⁹ in eo ꝙ q̃le. Et alias diffõnes cõueniẽtes tã dr̃e generice q̃ꝫ specifice nõ explicãtes tm̃ ꝓprium modũ predicãdi illius predicabilis qđ ẽ dr̃a. iõ in fine istius capl'i posuit vnã diffinitionẽ q̃ posset dici sexta per quã videt̃ explicare ꝓpriũ modũ predicandi dr̃e. Et vt ẽ predicabile ab alys distinctum. et illa diffinitio ẽ hec. Dr̃a ẽ qđ predicatur de plibus in eo ꝙ q̃le sicut patuit in correlario duby ꝑcedentis.

Tertio dubitatur quot sũt act⁹ dr̃e. Rñdet̃ ꝙ sũt tres quoꝝ p̃m⁹ ẽ diuidere genus a quo dr̃ dr̃a formaliter diuisiua generis. Scđs ẽ ꝯstituere spẽm a quo dr̃a dr̃ formaliter ꝯstitutiua spẽi. Terti⁹ ẽ facere differre a quo dr̃a dr̃ formaliter dr̃a. Et isti tres actus sũt ꝓprietates ex nã rei conuenientes dr̃e prime intentionaliter sũpte sup qua mediantibus illis actib⁹ fundatur illa scđa intẽtio dr̃a cui⁹ ꝓprius mõus ẽ predicari de pluribus in eo ꝙ q̃le sicut dictũ ẽ prius. ⁊ si obycia tur ꝓpũ ⁊ accidẽs p̃dicãt de plurib⁹ in quale ꝙ ab eis nõ differt dr̃a. Scđo sic. si differẽtia generica ⁊ dr̃a specifica faciãt vnũ predicabile ꝑpter cõuenientiã earum in illo mõ predicandi cõi qui ẽ p̃dicari in quale. sequeret̃ ꝙ genus ⁊ spẽs faciant vnum predicabile inter se qꝛ ꝯueniũt in illo mõ predicãdi qui ẽ predicari in qđ. et solũ differũt eo ꝙ gen⁹ predicatur de plurib⁹ dr̃ntib⁹ spẽ ⁊ spẽs de plurib⁹ differẽtib⁹ numero. Ad primã dr̃ ꝙ p̃dicari i q̃le equiuoce ꝯueit dr̃e ꝓpo ⁊ accidẽti qꝛ dr̃a p̃dicat̃ i q̃le ꝑ modũ determinãtis eẽntialis. sꝫ ꝓpũ p̃dicat̃ in q̃le ꝑ modũ denoĩantis accidẽtaliter ⁊ ꝯuertibiliter. ⁊ accidẽs p̃dicat̃ ꝑ mo

dū denoīantis accidētaliter τ nō ɔuertibilit. ideo ꝓpter conuenientiā illoꝝ triū ꝑdicabilium in illo° ꝑdicandi equoco ñ dēnt concludere ipsa facere vnū ꝑdicabile. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ gen° τ spēs cōueniūt in modo ꝑdicādi i q̄d q̄si in quodā equiuoce. Sed differētia generica τ specifica cōueniūt in mō ꝑdicandi in q̄le tanq̄ȝ in mō ꝑdicandi vniuoco. iō differentia generica τ specifica nō faciūt nisi vnū ꝑdicabile. lȝ gen° τ spēs faciāt diuersa ꝑdicabilia. nā gen° ꝑdicat̄ in quid per modū terminabilis. τ spēs ꝑdicat̄ in q̄d ꝑ modū determinātis. iō modus ꝑdicādi i q̄d ɔuenit eis equoce. Sed dr̄a tā generica q̄ȝ specifica ꝑdicatur in q̄le ꝑ modū determinātis eēntialiter. iō ille modus predicandi conuenit eis vniuoce τ sic faciunt vnum predicabile.

Ad rationes Ad primam dicit̄ ꝙ lȝ dr̄a in abstracto nō dicat totū eē spēi de qua ꝑdicat̄ tñ dr̄a sūpta in cōcreto rōne modificādi ɔcreti cōplete dicit totū eē spēi. ¶ Ad scd̄aȝ dr̄ ꝙ lȝ dr̄a nō ꝑdicet̄ in abstracto de spē ꝑdicatione dicēte hoc ē B. tñ i ɔcreto. τ h ē vera. hō ē rōalis. licet ista nō sit vera homo est rōnalitas. ¶ Ad tertiam patuit solutio in primo notabili.

Queritur Utrū ꝓpriuȝ τ accidēs sint ꝑdicabilia adinuicē distīcta. ¶ Arguit̄ p° ꝙ nō q2 nulla secūda intētio ꝑdicat̄ d̄ prima intētōe i abstracto. Sȝ ꝓpuȝ i abstracto ꝑdicat̄ de pr̄ia itētione vt dicēdo risibile ē ꝓpetas. ḡ ꝓpriū nō ē intētio scd̄a. τ ꝑ ɔsequēs nō ē ꝑdicabile. ¶ Arguit̄ 2°. nulla secūda intētio ꝑdicat̄ eēntialr̄ de pr̄ma. sed accidēs eēntialr̄ ꝑdicat̄ de pr̄ia. vt h ē ꝑdicatio essētial̄. Qualitas ē accidens q̄titas ē accidēs ḡ accidēs nō ē ꝑdicabile. tȝ ɔñā q2 oē ꝑdicabile ē scd̄a itentio. ¶ Arguit̄ 3°. i diffinitōe ꝓpȝ ponit̄ accidēs. ḡ ꝓpū τ accidens non sunt predicabilia distincta. añs pȝ q2 ꝓpriū a porphyrio sic diffinitur. Propriū est ꝙ accidit vni soli τ semper. In oppositum est porphyrius.

Primo ē notandū ꝙ ꝑ intellectu q̄sitī ponūtur q̄nq3 distinctōnes. Quaꝝ pr̄ma ē hec. ꝓpriū pōt capi dupl̄r. vno mō prime intentionalr̄. τ tūc ē q̄ddā cōcretū denoīatiue dictū ab illo abstracto q̄d est proprietas. τ in hoc sensu conceditur ista vera. risibile ē ꝓprietas. Alio modo pōt capi ꝓpriū secūde itētionaliter τ tunc ē quoddā ɔcretū denomiatū aquadā intētione scd̄a q̄ ē quidam respect° rōis cātus in ipsa ꝓprietate ꝑ intellectum cōparantē ipsā ꝓprietatē ad spēm suā. Et talis respect° rōnis significat̄ abstractiue ꝑ h totū intentio ꝓpȝ. ¶ Scd̄a distictio. accidēs pōt capi dupl̄r. vno° p̄° itētiōal̄r. τ sic ē q̄ddā ɔcretū denoīatiue dictū ab illo abstracto q̄d ē accidētalitas. τ hoc mō capit Arist. q̄nto metaphice cū dīdit ens in subam τ accidens. Alio° capit̄ accidēs scd̄e itētiōal̄r τ sic ē q̄ddā ɔcretū denoīatiue dictū ab vna itētiōe scd̄a abstractiē circūlocuta ꝑ hoc totū itētio accidētl. ¶ 3ª distinctio. accidēs sūptū 2° itētionalit̄ cū sit q̄dā cōcretū pōt dupl̄r capi. Uno° ꝓ re subiecta siue ꝓ denoīato. Alio modo ꝓ se significato q̄d ē q̄dā respect° rōis derelict° in nā accidentis per actuȝ intellectus cōparantis talē nām ad suū subm̄ de quo talis natura nata ē ꝑdicari denoīatiue. ¶ 4ª distictiores subiecta intētioni accidētis pōt dupl̄r considerari. Uno mō in abstracto. τ sic super ea nō pōt fundari scd̄a intentio accidentl. licȝ sup ea possit fūdari intētio generis vl̄ speciei. Prima ps pȝ. quia nulli nature debet̄ intentio accidētis nisi vt cōpatur ad subȝ respectu cuius ē τ de quo ꝑdicatur i q̄le. mō abstracta de nullo predicat̄ i q̄le. ḡ sup ipsis nō potest fundari intentio accidentis. 2ª ps pȝ q2 hmōi abstracta pñt cōpari vel ad suuȝ superius vel suum inferius in eadē linea ꝑdicabili modo tales cōpationes causant intentiones generl vel spēi: sicut intell̄s comparans istud abstractum color ad albedinem τ nigredinem tāq̄ȝ ad sua per se inferiora specie differentia causat intentionem generis in tali abstracto. Similiter intellectus comparans istud abstractum albedo ad colorem tanq̄ȝ ad suuȝ superius dicibile in quid de sua albedine causat in tali abstracto intentionem speciei. Et ex hoc potest elici tale documentum omnis natura fundans aliquā intentionē secundā debet sp̄ ɔcretie significari. τ nūq̄ȝ abstractiue. ¶ Quita distinctio accidens secūde itētionaliter sumptum potest capi dupl̄r. vno modo vt idē ē q̄d predicatū nō eēntiale. Et sic idē ē ꝙ esse i. secūdū ꝙ eē in. distinguitur cōtra dici de. nā dici de. est ꝑdicatum esse essentiale. Et capitur accidens in diffinitione proprij.

Alio mõ capiť accñs vt est intẽtio sũpta a pro
prietate rei. sub qua. s. ꝓprietate ⁊ eius oppo-
sita põt itelligi res cuius ẽ ꝓp̃etas ⁊ repugnã
tia ꝯceptuũ: ⁊ sic accñs facit p̃dicabile distin
ctũ a ꝓprio. Ex quo pꝫ ꝙ accidẽs nõ dr̃ isepa-
rabile: eo ꝙ nõ possit separari sed quia cũ dif-
ficultate põt separari a sb̃o cui iest. nã ad hoc
ꝙ aliqd sit accñs isep̱abile sufficit ꝙ sb̃o ð na
tura sua nõ repugnet eẽ sub opposito accñtis
sibi accñtaliter iherẽtis. ⁊c̃.

Secundo notãdũ ẽ. ꝙ quartũ capl̃m in quo porphyrius determi
nat de p̃dicabili ꝓprij ꝯtinet duas ꝯcl'ones
quaꝝ p̃ma ẽ hec. Propriũ dr̃ quadrupl'r. hãc
ꝯcl'onẽ ꝓbat porphyri⁹ enumerãdo quatuor
modos ꝓprij. p̃mo mõ dr̃ ꝓpriũ qð accidit. i.
ꝯuenit soli spẽi ⁊ nõ oĩ. vt hoiẽ eẽ medicũ ⁊c̃.
Scðo mõ dr̃ propriũ quod accidit oĩ: sꝫ nõ so
li. vt hoiem eẽ bip̱edẽ. Tertio diciť ꝓpriũ qð
accidit omni soli sꝫ nõ semp̱. vt canescere ꝯue
nit hoi in senectute tm̃. Quarto mõ dr̃ ꝓp̃uꝫ
qð inest oĩ soli ⁊ semp̱. pꝫ duobus exẽplis. p̃m
exẽplũ. risibile ẽ ꝓpriũ hois. ⁊ lꝫ tñ nõ semper
rideat actu tñ ẽ in potẽtia. Secũdũ exẽpluꝫ
vt hinibile ẽ ꝓpriũ equo. ¶ Coñr in quinto. c.
in quo determinat de p̃dicabili accñtis tãgit
q̃tuor ꝯcl'ones. quaꝝ p̃ma tangit diffinitiõeꝫ
accñtis que ẽ hec. Accñs ẽ qð adest vel abest
preter subiecti corruptionẽ. ¶ Secũda ꝯcl'o
tãgit vnã diuisionẽ accñtis que ẽ hec. Accñti
um aliud separabile: aliud iseparabile. vt dor
mire ẽ accñs separabile. sꝫ nigrũ ẽ insep̱abile
respcũ corui ⁊ ethiopis. ¶ Tertia ꝯcl'o remo-
uet quoddã dubiũ. posset enĩ aliqs dicere ꝙ
ista diuisio repugnat diffinitioni nup̱ date: eo
ꝙ accñs insep̱abile nõ abest vl' adest p̃ter sbi
corruptionẽ. Rñdet porphyrius ꝙ lꝫ accñs
inseparabile: puta nigredo nõ possit p̱ realẽ se
parationẽ separari a coruo: põt tñ coruus sub
intelligi albus. ⁊ ethiops nitẽs cãdore ad istũ
sensũ ꝙ coruus possit subintelligi sub opposi-
to nigredinis sine repugnãtia ꝯceptuũ: eo ꝙ
coruus de natura sua nõ hꝫ repugnãtiã ad stã
dũ sub albedine. ¶ Quarta ꝯcl'o recitat duas
diffinitiões accñtis datas ab Arist. i. thopicoꝝ
Prima est hec. Accidens est quod contingit
eidẽ inesse ⁊ nõ iesse. Scða. accñs est qð neqꝫ
est genus neqꝫ spẽs neqꝫ dr̃ia neqꝫ ꝓprium. sp̱
aũt ẽ i sb̃o subsistẽs. ¶ Coñr epilogat simul tã
gẽdo ea de qbus itẽdit determiare i seq̃nti. c.
⁊ dicit. Dicto de genere spẽ dr̃ia ꝓp̃o ⁊ accñte
dicẽdũ ẽ q̃ ei sũt coĩa ⁊ ꝓpria. i. dicẽdũ est de
ꝯuenientijs ipsorum ⁊ differentijs.

Tertio notãdũ ẽ ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. qua-
rum prima est hec. vtrũ ꝓprij ⁊ accñtis aliq̃
sit diffinitio q̱ditatiua a porphyrio data. Re-
spõdetur p̱ vnã distinctiõeꝫ ⁊ duo dicta. Disti
ctio est hec. Adesse vel abesse põt capi dupl'r.
Uno mõ prime itẽtõal'r. et sic adesse tãtũ va
let sicut alicui sb̃o realiter inherere. ⁊ abesse
valet tãtũ sicut alicui sb̃o realiter nõ inhere-
re. Alio mõ pñt capi scðe itẽtõaliter. ⁊ sic tãtũ
valet sicut p̃dicari affirmatiue vl' negatiue ð
aliquo sb̃o extra cuius eẽntiã ponũtur: vel sť
alterius generis a sb̃o. ⁊ sic capiũtur i diffini-
tione accñtis. ¶ Primũ dictũ. diffinitio ꝓprij
quarto mõ sũpti ẽ q̱ditatiua. pꝫ. qꝛ datur per
ꝓpriũ genus ⁊ ꝓprias dr̃ias. igitur ⁊c̃. Añs pꝫ
qꝛ per illud relatiuũ qð intelligitur ꝓpriũ ge-
nus quod ẽ p̃dicabile. et p̱ istaꝫ particulã. ac-
cidit. intelligiť coĩs modus p̃dicãdi eẽntialis
qui est p̃dicari in quale accñtale. Et per istas
particulas. omni soli ⁊ semper. exp̃miť ꝓp̃us
modus p̃dicãdi qui ẽ p̃dicari ꝯuertibiliter. et
p̱ illas duas dr̃ias ꝯhitur illud genus qð ẽ vl'e
vel p̃dicabile ad ꝓpriũ. ita ꝙ sit sensus diffini
tõis. Propriũ ẽ vl'e qð p̃dicatur in quale acci-
dẽtale ꝯuertibiliter. ¶ Secũdũ dictũ. prima
diffinitio accñtis a porphyrio data ẽ q̱ditatia
pꝫ sicut p̃cedẽs. nã p̱ illud relatm̃. qð. itelligi-
tur gen⁹ qð ẽ vl'e vl' p̃dicabile. ⁊ p̱ istã p̱ticulã
adest. itelligiť modus p̃dicãdi coĩs. s. p̃dicari
i quale accñtale. et p̱ illã p̱ticulã. abest. itell'r
modus p̃dicãdi nõ ꝯuertibil'r. et per illas du-
as dr̃ias. p̱ sc. ꝯhitur vl'e ad accñs. vt sit sensus
diffinitõis. Accñs ẽ vl'e qð p̃dicatur de plib⁹ i
quale accñtale nõ ꝯuertibil'r. ¶ Scða diffic'l-
tas. vtrũ inherẽtia sit de eẽntia cuiuslꝫ accñ-
tis tã absoluti q̃ꝫ respectiui. Rñdetur p̱ tres
distinctiones ⁊ tria dicta. Prima distinctio ẽ
hec. duplex est inherẽtia. quedam est actual':
que est actualis vnio accñtis ad subm̃. Alia ẽ
aptitudinalis. q̃ ẽ aptitudinalis vnio accñtis
ad subm̃. ¶ Scða distinctio. aliquid põt dici
respectiuuꝫ tribus modis. vno mõ effectiue
tm̃ qꝛ dependet ab alio tanq̃ꝫ a cã efficiente.
⁊ sic omne ens creatum est respectiuum. Alio
mõ subiectiue: qꝛ dependet ab alio in quo est
subiectiue. ⁊ sic omne accñs est respectiuum.

Tertio mō termiatiue.qꝛ hꝫ terminū ad quē referī scḋꝫ mutuā depēdētiā. Et sic ad aliqd ꝛ sex vltima predicamēta sunt entia respectiua ¶ Tertia distinctio. Aliqd pōt dici absolutuꝫ tribus modis.vno mō a cā efficiēte.qꝛ.s.effe ctiue a nullo hꝫ eē ſꝫ tm̄ hꝫ eē per se ꝛ a se sicut deꝰ. Alio mō dr̄ aliqd absolutū a subo lꝫ non a cā siue s ba q̄ nō hꝫ eē p se lꝫ nō a se. Tertio dr̄ aliqd absolutū a termino ꝛ nō a s bo sicut q̄ litas ꝛ quātitas q̄ nec a se nec per se hn̄t eē:lꝫ i alio. Accn̄s vō ē respectiuꝫ tertio mō:qꝛ nec habꝫ esse a se nec per se sed in alio ꝛ ad aliud. ¶ Primū dictū.nulla inherētia ē de eēntia ac cidētis.pꝫ.qꝛ nullus respectus ē de eēntia sui fūdamēti.ſꝫ oīs inherētia ē respectus funda tꝰin accn̄te.ġ ꝛc̄. ¶ Scḋꝫ dictū.inherētia actu alis per accn̄s vificaī de eo cuius est.pꝫ.qꝛ in herētia actualis est separabilis ab accn̄te:cuꝫ accn̄s nō semp vniaī suo s bo. et inde est ꝙ ta lis inherētia realiter distinguiī ab accn̄te cū possit ab eodē separari. ¶ Tertiū dictū. Inhe rētia aptitudinalis ē ꝑpria passio accn̄tis:iḋo accn̄s nō pōt eē sine iherētia aptitudinali sic subiectū nō pōt eē sine sua passione.

Conclusio rn̄salis. Propriū et accn̄s sunt duo ṗdicabilia ab ali is distincta specie ꝛ ad se inuicē.ꝯ°pꝫ ex dictis

Primo Dubitaī. Utrū destructis spe ciebus ꝛ drn̄s alicuius generis possit manere genus. Pro dubio supponiī ꝙ tertius tractatus in quo determinat porphy rius de ꝯueniētijs ꝛ differentijs predicabiliū intra se ꝯtinet duodecim capl'a. In quoꝝ pri mo determinat de ꝯueniētijs oīum ṗdicabi liū adinuicē ponēdo talē ꝯclōnē.coē ē omni bus predicabilibus de pluribus predicari.i. de multis.pꝫ inductiue.qꝛ genus ṗdicaī ḋ spē bus ꝛ indiuiduis.vt aīal ṗdicaī de equis ꝛ bo bus que sunt spēs.ꝛ etiā de hoc equo ꝛ de hoc boue q̄ sunt indiuidua.sed drīa ṗdicaī de spe ciebus ꝛ indiuiduis.vt irrōnale ṗdicaī ḋ eqs ꝛ capris q̄ differūt spē.ꝛ de particularibꝰ eqs ꝛ capris que differūt numero. spēs vō ṗdicaī de his indiuiduis que sunt sub ea. vt hō soluꝫ predicaī de ꝑticularibus hoībus.ꝑpriū autē predicaī de vna spē et indiuiduis illius spēi. vt risibile de hoīe ꝛ de particularibꝰ hoībus. ſꝫ accn̄s predicaī de spēbus ꝛ īdiuiduis.vt ni grū predicaī de spē coruoꝝ ꝛ ḋ particularibꝰ coruis. Sil'r accn̄s separabile sicut moueri ṗ dicatur de hoīe ꝛ de equo. ꝛ de indiuiduis:lꝫ ṗncipal'r ṗdicetur de indiuiduis ꝛ scḋo de spe ciebus. ¶ Coñr in scḋo.c.tangit duas partes. in ṗma parte ponit tres ꝯueniētias gn̄is ꝛ dif ferētie. Prima ē ꝙ tā genus q̄ drīa ꝯtinent sub se pl'es spēs:lꝫ drīa nō tot ꝯtineat quot ge nus.vt rōnale lꝫ nō cōtineat sub se aīalia irrō nalia sicut aīal tm̄ ꝯtinet deū ꝛ hoīeꝫ q̄ sūt spe cies aīalis.ꝛ ibi capitur drīa ꝑ drīa gn̄ica.loq tur scḋꝫ opiōnē stoicoꝝ qui ponebāt pl'es dꝯs ꝛ dicebāt eos eē aīalia rōalia. ¶ Scḋa cōueni entia est hec. qꝛ sicut quicqd predicaī de gn̄e vt genus ē:ṗdicaī etiā de spēbꝰ illius generis sic etiā qcqd ṗdicaī de drīa vt drīa ē etiā ṗdi caī de spēbꝰ eiꝰ.vt hō de aīali scḋꝫ ꝙ aīal ṗdi caī ista duo ṗdicamēta que sunt s ba ꝛ aīatuꝫ ita etiā ṗdicaī de oībꝰ spēbꝰ aīalis ꝛ etiā de oī bus idiuiduis eius. Sil'r ḋ rōali scḋꝫ ꝙ ē drīa ṗdicaī hoc qḋ est vti rōne. ita etiā ṗdicaī de spēbus ꝯtētis sub rōali. ¶ Tertia cōueniētia. sicut destructo gn̄e destruūī oīa que sub ipo sunt:sic destructa drīa destruunī oīa que sub ipa sunt.vt si destruaī aīal amplius nō ē equꝰ neqꝫ homo.ita si nō sit rōale nullū erit aīal qḋ vocaī rōnale. ¶ In scḋa particula tangit sex drīas gn̄is ꝛ drīe. Quaꝝ prima ē hec. Genus predicaī de pl'ibꝰ q̄ alia ṗdicabilia.pꝫ.qꝛ aīal ṗdicaī de hoīe equo ꝛ serpēte.ſꝫ hō qui ē spēs eius predicatur de suis idiuiduis.quadrupes vō cū sit drīa predicaī solū de hn̄tibꝰ quatuoꝛ pedes.hinibile qḋ est ꝑpriū solū predicaī de equo ꝛ de indiuiduis eius. Et sil'r accn̄s predi caī de paucioribꝰ q̄ genus. Et addidit ꝙ loq tur in ꝑposito de drīa diuisiua generis ꝛ non de drīa cōstitutiua generis subalterni. ¶ Se cūda drīa.qꝛ genus cōtinet ṗtāte suas drīas. ſꝫ nō ecōtra.sicut aīal ꝯtinet ṗtāte rōnale ꝛ ir rōale sed nō econtra. ¶ Tertia drīa.gn̄a sūt ṗ ora drn̄s que sunt sub eo.ideo destructo gn̄e destruitur spēs ꝛ drīe eius.ꝛ nō ecōtra.vt sub lato aīali auferī rōnale ꝛ irrōale.ꝛ non econ tra. nam si oēs drīe aīalis interianī adhuc tm̄ pōt intelligi s ba aīata sensibilis que est aīal. ¶ Quarta drīa.ꝙ genus predicaī in qd.drā vero in quale.vt prius patuit in.c.de genere. Quinta drīa. quia vnius spēi est tm̄ vnū genꝰ sed vnius spēi multe sunt drīe.vt illius spēi q̄ est homo vnum est genus quod est aīal.ſꝫ ipsi us hoīs plures sunt drīe de qbus ab alijs dif fert.vt rōnale mortale susceptibile discipline

¶Sexta dr̄ia. genus habet modum materie.
dr̄ia vero habet modū forme. Et subdit ꝙ ge
neris ⁊ dr̄ie multa sūt alia cōia ⁊ ꝓpria. ista tn̄
pro nunc sufficiunt. Tunc rn̄det ad dubium
genus manere destructis suis spēbus ⁊ dr̄ijs
potest itelligi dupl'r. vno modo sic ꝙ maneat
quiditas generis hn̄s verū esse quiditatiuū
vel esse essentie. et sic non manet. qꝛ nulla qui
ditas habet veruꝫ aliquod esse nisi vt est pro
ducta extra cām: ⁊ vt habet esse in singulari
bus suis. Alio mō ꝙ illis speciebus ⁊ differen
tijs destructis maneat quiditas generis hn̄s
esse diminutū sub quo esse ipsa quiditas nata
est terminare actum intellectus nostri. Et sic
potest manere vt videtur dicere textus.

Secundo Dubitatur vtꝝ genus sit na
turaliter prius ipis speciebꝰ
Et videtur ꝙ non. quia omne prius natural'r
potest absolui a suo posteriori. sꝫ genus ē p̄us
naturaliter suis spēbus. igitur potest absolui
a suis spēbus. et per ꝯn̄s potest genus habere
verū esse reale ⁊ existere p̄ter suas spēs. ꝯn̄s
est incōueniēs. ergo illud ex quo sequit̄. ¶In
oppositū est porphyrius. ¶Pro solutione sup
ponitur ꝙ tertiū cap'm cōtinet duas partes.
In prima ponit tres ꝯueniētias siue cōitates
inter genus ⁊ spēm: Quaꝝ prima est hec. genꝰ
⁊ spēs cōueniunt in hoc ꝙ predicant̄ de pluri
bus. Secūdo cōueniunt quia genus ⁊ species
sunt priora illis de quibus predicantur. Ter
tio cōueniūt in hoc ꝙ genus ⁊ spēs sunt quod
dam totū respectu suoꝝ subijcibiliū. ¶In se
cunda parte ponit septem proprietates siue
differētias inter genus ⁊ spēm. Quarū prima
est hec. Genus ⁊ spēs differunt adinuicem: eo
ꝙ genus continet spēs sub se. spēs vero conti
netur ⁊ non cōtinet genera. Cuius ratio est. qꝛ
illud qđ est in plus ⁊ magis ꝯmune ꝯtinet mi
nus ꝯmune. sed genus est in plus q̄ꝫ spēs. g̊ ⁊c̄.
Secūdo differunt. qꝛ genus naturaliter ē pri
us suis spēbus. quia illud ex quo aliud cōplet̄
est prius illo alio. sed genus cū differētia com
plet diffinitionē spēi. ergo genus est prius su
is spēbus. Tertio differunt. qꝛ genere interē
pto interimitur spēs: sed non ecōtra. Quarto
differunt quia spē posita necessario ponit̄ ge
nus. sed genere posito non necesse est ponere
spēs. hic est locus a spē ad genus bene valet lo
cus affirmatiue. sed non econtra a genere ad
spēm nō valet locus affirmatiue. Quinto dif
ferūt. quia genera predicant̄ vniuoce de suis
spēbus. spēs vero minime predicant̄ de gene
ribus. Sexto differunt. quia genera abūdāt
a suis spēbus per cōtinētiā illaꝝ omniū spērū
que sub se sunt. spēs vero abundāt a generi
bus proprijs dr̄ijs. i. per cōtinētiā actualē pro
prie dr̄ie cōstitutiue ipsius spēi Septimo dif
ferūt. qꝛ genus pōt esse gn̄alissimū. non autē
spēs. simil'r spēs pōt eē spālissima nō aūt genꝰ
Tunc rn̄detur ad dubium ꝙ genus prius est
naturaliter qualibet suaꝝ spēꝝ. Patet. quia
illud est natural'r prius a quo non conuertit̄
ꝯn̄a existendi. sed a spē ad genus non ꝯuertit̄
ꝯn̄a existendi. igitur ⁊c̄. maior est ph̄i in postp̄
dicamētis. c. de priori. minor est porphyrij in
presenti textu dicentis. Et spēs quidē cum sit
est genus. genus vero cum sit non omni mō ē
spēs. ¶Ad rōnē factā i oppositū de cuius effi
cacia latius patebit in questione sequēti. pro
nunc tamē dicitur ꝙ generi repugnare esse
sine suis spēbꝰ potest dupliciter intelligi. vno
modo ꝙ ista repugnātia fundet̄ in conceptu
formali ⁊ quiditatiuo generis. ⁊ sic non est ve
rū ꝙ generi repugnet esse sine suis speciebus
Alio modo potest itelligi sic ꝙ talis repugnā
tia fundet̄ in aliquo modo intrinseco ipsius
quiditatis generice: qui quidē modus intrin
secus est realitas siue idētitas realis quidita
tis generice cum natura specifica. et sic gene
ri repugnat eē sine suis speciebus

Tertio Dubitat̄. Utrū spēbus interem
ptis simul interimat̄ sua propria
passio ⁊ econtra. Et videtur ꝙ non. quia po
steriori interempto oportet prius interimi. sꝫ
ꝓprium est posterius sua specie. ergo proprio
interempto non est necesse speciem interimi
¶In oppositum est porphyrius. ¶Pro solu
tione supponitur ꝙ decimū capitulū continꝫ
duas partes: In prima parte ponit tres ꝯmu
nitates inter genus ⁊ proprium. Quarum p̄
ma est hec. genus ⁊ proprium in hoc conueni
unt ꝙ semper sequuntur ad ea de quibus pre
dicantur. vt bene sequit̄. si homo est. ergo ani
mal est. et etiam si homo est risibile est. Se
cundo genus ⁊ proprium cōueniūt quia sicut
genus predicatur equaliter de suis speciebꝰ:
ita proprium predicatur equaliter de indiui
duis contentis sub specie cuius est proprium
vt homo ⁊ bos dicuntur equaliter animalia
sicut etiam plato ⁊ cicero dicuntur equaliter

homines risibiles. Tertio couenīūt qr ꝑdicā tur vniuoce de suis spēb⁹ ꝛ subycibilib⁹. ¶ Jn secūda parte ponit quinqꝫ proprietates. quarum prima est hec. quia genus est prius ꝓprio oꝫ enim animal prius esse deinde diuidi differentiis ꝛ proprys. Secūdo differunt quia genus predicatur de pluribus speciebus ꝓpriū vero solum ꝑdicatur de sola specie cuius ē ꝓ prium. Tertio differunt quia gen⁹ nō ꝑdicaꝭ conuersim de eo cuius est. ꝓpriuꝫ vero ꝑdicatur conuersim cui⁹ ē proprium vt nō sequitur si animal est ꝙ homo est. nec etiaꝫ sequitur si aial est risibile ē. sed bene sequitur si homo ē risibile ē. ꝛ econtra. Quarto differunt qr ꝓpꝛuꝫ conuenit vni soli speciei ꝛ omni indiuiduo illius speciei. genus vero inest omnibus indiuiduis ꝛ semper. modo autem soli spēi. Quinto differunt quia species interempte non simul interimūꝭ sua gnā. sed propria interēpta simꝉ interimūtur species quarum sunt ꝓpria. ꝛ bis speciebus interemptis simul interimuntur ꝓpria. ¶ Cōseqnꝭ in qnto capitulo tangit duas partes. Jn prima ponit vnam cōmunitatem inter genus ꝛ accidens ꝛ est hec. Cōmune est generi ꝛ accidenti tam separabili q̄ʒ inseparabili predicari de pluribus sicut moueri qd est accidens separabile predicatur de pluribus. Et nigruꝫ qd est accidens inseparabile predicatur de coruis ꝛ omnibus ethiopibus ꝛ de qbusdam inanimatis. Jn secunda parte ponit quattuor differentias inter genus ꝛ accidēs Quarum prima est hec. quia genus est añ species. accidētia vero sunt posteriora specieb⁹. ꝛ subdit ꝙ licet sit aliquod accidens inseparabile tamen est prius illud cui accidit. Secūdo differunt quia genus participatur equalꝭ sed non accidens. quia intensionem ꝛ remissionem suscipit accidentium participatio. generū vero minime. Tertio differunt quia genera priora sunt indiuiduis. accñtia vero sūt eis posteriora. Uel sic potest poni ista differentia. quia accidentia per prius dicuntur de indiuiduis q̄ʒ de generibus vel speciebus. Genera autem per prius dicuntur de speciebus q̄ʒ de indiuiduis. Et vterqꝫ modus videtur esse consonus textui. per hoc enim ꝙ dicit ꝙ accidētia indiuiduis principaliter subsistunt intendit ꝙ per prius dicuntur de indiuiduis q̄ʒ de speciebus. Luꝫ autem dicit genera vero ꝛ spēs naturaliter priora sunt idiuiduis hoc intendit ꝙ in hoc differunt ab accidentibus qr ipsa accidentia sunt posteriora ipsis indiuiduis ꝛ secūdum hoc potest assignari duplex proprietates seu differentia. Quarto differūt qr genus predicatur in quid. accidens vero in q̄le. qd patet. quia si aliquis interrogaret qualis est ethiops conueniēter respondetur ꝙ ē niger. similiter si quis interrogaret quemadmodum se habet sortes. conueniēter respondetur ꝙ sedet vel ambulat. Tunc respondetur ad dubium ꝙ speciebus interemptis iterimūtur sua propria. patet. quia species ꝛ proprium sunt adinuicem conuertibilia ꝛ adeq̄ta. ergo vno destructo destruitur reliquum ꝛ econtra. ꝛ ad rationem factam in oppositum dicitur vt prius. quia lꝫ spēi ex suo ꝯceptu formali nō repugnet eē sine sua propa passiōe tñ sibi repugnat ꝑp realeꝫ idētitatē eoꝝ adīuicē

Rationes ante oppositum soluuntur ex primo notabili ꝛc.

Queritur Utrum esse naturaliter prius possit realiꝭ existere sine suo posteriori. ¶ Arguitur primo ꝙ sic. quia nihil quod omnino ab aliquo est independens habet repugnantiam ad esse sine illo. sed omne naturaliter prius vt sic est omnino independens a suo posteriori. ergo non habet repugnantiam ad esse sine suo posteriori. ꝛ per cōsequens potest realiter existere sine suo posteriori. ¶ Secundo sic. quia omnis respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatum semper inuenitur in quibuscꝫ reperiuntur ille quiditates. Sed ordo prioritatis naturalis est respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatum. igitur in quocunqꝫ inueniuntur ille quiditates inuenitur ꝛ iste ordo. modo quiditates fundantes ordinem prioritatis ꝛ posterioritatis naturalis īueniuntur in naturali existentia illarum quiditatum. Et per consequens vna illarum quiditatum naturaliter prius existet ī quo priori nōdum existet quiditas posterior. ¶ Arguiꝭ sic tertio. si nāliꝭ ꝑori repugnaret existere pure suoꝝ posterioꝝ maxīe ħ eēt ꝑp idētitatē realē ꝑoꝝ ꝛ posterioꝝ sic interdū genus ꝛ spēs sunt idem realiter. similiter subꝫ ꝛ sua passio

Sed talis identitas realis nō prohibet talez ordinez. ergo ꝛc. Minor patet quia nihil qđ per se inest alicui quiditati tollitur ꝑ aliud ꝙ sibi cōuenit per accidens. sed naturalis ordo prioritatis aut posterioritatis per se cōuenit q̄ditatibus cum fundetur talis ordo in rōib⁹ formalib⁹ quiditatū. Idētitas autem realis cōuenit cuilibet per accidens. q̄ ꝑ aliq̄d qđ ē extra rōem formalem quiditatis. ergo stante idētitate reali adhuc manebit ordo prioris ꝛ posterioris iter illas quiditates. ꝛ sic pri⁹ vna potest existere q̄ alia. ꝛ cōfirmatur ꝑ porphyriū i 3° tractatu capitulo 5° dicētē. dr̄e āt ñ auferunt genus. gen⁹ āt aufert dr̄as. Et in eodē caplo 3° dicit. gen⁹ vero cū sit nō oino erit species. Et caplo quarto dicit sic. nam neq̄ si animal est hō ē. ꝛ caplo decimo. ꝛ species quidez añ subsistit q̄ ꝓprium. postea vero ꝓpriū i specie fit. ꝛ declarat. oz autē hoiem eē vt sit risibile. Ex quibus oib⁹ vr̄ eē de intētiōe porphyrij ꝙ genus pōt eē prius q̄ spēs. ꝛ spēs pōt eē p⁹ q̄ sua passio. ¶ In oppositum arguitur quia quecūq̄ sic se habent ꝙ vnum pōt sine altero realiter existere illa distinguunt̄ realiter. ḡ si oē prius naturaliter possit sine suo posteriori ꝛ realiter existere. tunc oē naturaliter pri⁹ realiter distinguitur a suo posteriori qđ ē falsuz nō eni sēꝑ gen⁹ ꝛ dr̄a distiguūt̄ real'r a specie nec species a proprio nec a suis ididuis..

Primo est notandum ꝙ ꝓ declaratione terminoꝝ quesiti pōit̄ vna suppō. ꝛ sex distinctiones cuz duobus dictis. ¶ Suppō ē hec in ꝓposito nō capitur pri⁹ vl' posterius ꝓ ipso respectu prioritatis aut posterioritatis. sed ꝓ denoiatis ab hm̄oi respectibus. ¶ Prima distictio ē hec duplex ē pus naturaliter. Qđdā ē qđ distinguitur a suo posteriori real'r sicut sub̄a ꝛ accidēs. ꝛ de illo patebit inferius in quodā dubio. Aliud ē prius qđ realiter idētificatur cum suo posteriori sicut sub̄m ꝙ naturaliter ē pri⁹ idētificatur realit̄ cum sua passione. ꝛ de illo p̄ncipaliter ē q̄stio mota. ideo de tali solum dicet̄ i p̄ṁi notabili ¶ Scd̄a distictio aliqđ pri⁹ nāl'r eē sine suo posteriori pōt dupliciter intelligi. Uno mō sine posteriori particulariter sūpto. Et sic in ꝓposito nō itelligitur. Alio mō sine suo posteriori vl'r sumpto. ꝛ sic de illo p̄ricipal'r hic intenditur sicut aīal realiter pōt existere sine equo quia equo non existēte poterit aīal realit̄ existere in homine. Sed vtrum nulla specie animalis nondum existente possit animal realiter existere de hoc ē difficultas p̄ñs. ¶ Tertia distinctio duplex est ordo scilicet eētialis qui fundatur imediate in ratione formali quiditatis absolute sumpte sicut ordo generis ad speciem. Alius est ordo accidentalis q̄ fundatur imediate non in ratione formali q̄ditatis. Sed in aliquo modo consequenti rationem formalem quiditatis cuiusmodi ē ordo qui est inter indiuidua eiusdez speciei. ex quo elicitur tale documentum. Omnis ordo vel respectus fundatus in rationibus formalibus quiditatuz est eētialis. ordo vero vl' respectus fundatus in aliquo modo sequente rationem formalem quiditatis dicitur accidentalis. ¶ Quarta distinctō. inter aliqua dupliciter potest attendi ordo nature. Uno mō scd̄m naturalem intellectionem quando scilicet vnum est de se aptum natum concipi p⁹ ꝛ alterū posterius. Aliter potest intelligi fm̄ existentiam rei quando scilicet in re ipsa ponit̄ talis ordo sine quacunq̄ habitudine ad intellectum. ¶ Quinta distinctio est hec. differentia est inter aptitudinem ꝛ potentiā q̄ aptitudo est naturalis inclinatio siue non repugnantia alicuius secūdū se in aliquo. ita ꝙ aptitudo fundatur in ratione formali quiditatis. Sed potentia est quidam ordo ad actū ideo nihil dicitur esse in potentia ad aliquez actum nisi talis actus sit sibi compossibilis sicut cecus licet sit aptus natus videre non tamen habet potentiam ad videndū eo ꝙ act⁹ visionis non est cōpossibilis ceco. ¶ Sexta distinctio. quiditas potest dupliciter considerari. Uno modo quantū ad eius rationem formalem absolute. Alio modo vt est producta cum omnibus suis modis cōsequentibus ipsam rationem formalem in effectuz. ¶ Pri^m dictum. ꝛ si omne naturaliter prius sit aptuz natum existere sine suo posteriori non tamen realiter potest existere sine aliquo suo posteriori. Prima pars patet quia vnum qđ ē aptum natuz habere illud qđ sibi non repugnat ex sua ratione formali. sed nulli priori naturaliter ex sua ratione formali repugnat prioritas existētie realis. Ergo vnūquodq̄ naturaliter prius est aptū natum existere sine suo posteriori vniuersal'r sūpto. Minor pz quia prioritas existentie non repugnat priori nisi

per accidens videlicet propter identitatem
realem prioris cum suo posteriori. Secunda
pars pz quia actus existentie non ē composſi
bilis quiditati precidenti a suo posteriori. er/
go nullum ꝓprium naturaliter pōt existere
realiter sine suo posteriori. Antecedens patz
quia realitas siue idētitas realis vel prioris
cum suo posteriori vel preuenit existentiam
vel simul est cū existentia. ꝗ ⁊c̄. ¶ Scōz dictū
⁊ si nulli realiter priori repugnet eēntialiter
existere sine suo posteriori vl'r sumpto. tn̄ ac
cidētal'r ⁊ real'r r̄pugnat eē sine suo posteriori
¶ Pria ps pz qꝛ null⁹ respect⁹ dr̄ eēntialis ni/
si q fundat̄ imediate ī ratione formali qdita/
tis. Sed talis repugnantia ꝓoritatis in exn̄/
do non formatur in ratione formali quidita/
tis. Sed tantum aliquo mō cōsequente ipaz
rationem formalem qui ē modus identitatꝭ
realis prioris ⁊ posterioris. ergo nulli natura
liter priori repugnat naturaliter eē sine suo
posteriori: Secūda pars patet quia illa dr̄a ē
accidentalis que fundatur in aliquo mō con
sequente ratiōem formalem quiditatis ⁊ illa
repugnantia ē realis que fundatur īmediate
in realitate ipsius quiditatis. Sed repugnan
tia prioritatis in existendo fundatur realiter
sine idētitati reali que ē quidam modus con
sequēs rōem formalem quiditatis. ergo natu
raliter priori repugnat accidentaliter ⁊ reali
ter eē sine suo posteriori ex quo inferūt duo/
correlaria. Primum est ꝙ ordo nature ē or/
do eēntialis cum fundetur in ratione forma
li quiditatis cuius est talis ordo: ⁊ consurgit ī
mediate positis extremis. scōm correlarium
ē ꝙ illud dicit̄ prius natura cui pri⁹ ⁊ eñtiali/
ter non repugnat esse sine suo posteriori.

Secundo notandum est. ꝙ 6m. capitu
lum in quo porphirius enu
merat combinationes comparationum pre/
dicabilium ad inuicem cōtinet duas conclu/
siones. Quarum prima est hec. quinqꝫ predi/
cabilia comparantur adinuicem viginti com
parationibus seu differentijs. patet qꝛ vnum
predicabile debet comparari penes differen
tiam ad alia quatuor predicabilia. ⁊ sic ipsi/
us predicabilis erunt quatuor comparatio/
nes. ⁊ cuz sint qnqꝫ predicabilia ⁊ quodlibet
eorum seorsum habeat quatuor cōpationes
quibus penes differentiam comparetur ad
alia quatuor seqt̄ ꝙ vniuersaliter erūt qnq/
es quatuor. i. viginti comparationes seu dif
ferentie omnium predicabilium adinuicez.
¶ Secunda cōclusio. predicte. 20. cōparatio
nes quinqꝫ predicabilium reducūtur ad de/
cem. patet quia due comparationes adinui/
cem reciproce non faciunt nisi vnū. ergo cuz
illarꝫ viginti ꝯpationū decē sint cū alijs decē
reciproce seqtur ꝙ tantum erūt decē compa
ratiōes. Nam eo ꝙ differt gen⁹ a dr̄a illo eo/
dem differet dria a genere. ⁊ quo genus dif/
fert a spē eodez differt a genere. ⁊ quo genus
differt a ꝓprio eodem modo differt propūm
a genere. ⁊ sic de alijs p̄dicabilib⁹. Ex quo pz
ꝙ generis sunt quattuor comparationes seu
differentie quibus ipsum comparatur ad q̈t
tuor sequentia. Sed differētie tantum sunt
tres ꝯpatōnes quibus compatur ad illa pre/
dicabilia sequentia. Non enim dr̄a compara
tur ad genus qꝛ vt dictum est illo quo genus
compatur ad differentiaz eodem compatur
differentia ad genus per speciem. Spēs aūt
tantum duas habet comparationes quibus
cōpatur ad ꝓprium ⁊ ad accidens. Propūm
vero habet vnicam comparationem qua cō
paratur ad accidens. Accidens vero nullam
habet comparationem ad alia quatuor pre/
dicabilia non reciprocam. Nā per que distin/
guebātur alia q̈tuor p̄dicabilia ab accidēte p
eadem distinguitur accidens ab alijs q̈tuor.
iō in toto sūt tm̄ decē cōpationes. s. q̈tuor. tres
due. vna. ¶ Cōsequēter ī sexto capl'o tāgit du
as partes. In prima ponit duas ꝯueniētias ī/
ter dr̄am ⁊ spēm. ¶ Quarū prima est h̄. qꝛ ois
dr̄a ⁊ spēs eq̈liter pticipātur a suis singulari/
bus vt ptic'lares hoīes eq̈liter pticipāt hoiez
⁊ ēt illā dr̄am q̄ ē rōnale. ¶ Scđa ꝯueniētia.
qꝛ dr̄a ⁊ spēs semp p̄dicātur de suis per se sbȳ
cibilibus. sp eni socrates rōalis ē ⁊ sp ē homo
Qualiter sit intelligēdi ꝙ ille ꝓpōes socrates
ē hō socrates est rationalis ⁊ similes sp sint ve
re patebit ī p⁹ p̄dicamētꝭ. Et signant̄ in capl'o
de oppōne ꝯdictoria. In secūda pte pōit qua/
tuor dr̄as. Quarū pria ē hec. ꝓpriū ē dr̄e p̄di/
cari in eo ꝙ q̈le. Spēs vero p̄dicatur in eo ꝙ
quid. ⁊ licet dr̄a p̄dicetur in quale nō ē tn̄ sim
pliciter ⁊ eēntialiter qualitas sicut albedo. sz
ꝓ tāto dr̄ q̈litas. qꝛ dr̄a aduenieñs generi ꝯtra/
bit ipm̄ cōstituendo spēz. ¶ Secūdo differūt
quia differentia saltem generica predicatur
de pluribus speciebus. Species vero de solis

indiuiduis pdicatur sicut quadrupes pdicat de pluribus aialibus specie differentibus sic homo cum sit species solum predicatur de in diuiduis que sunt sub vna specie. Tertio dif ferunt quia differētia est prior specie. nā abla to rōnali simul interimitur homo. Sed hoie interempto non aufertur rationale cū mane at deus. Quarto differunt quia vna differen tia ponitur cum alia ad constitutionem spēi sicut rationale ꝛ mortale componunt diffini tionem hominis. Species vero cum alia spe cie non componitur vt generet aliquam aliā speciem. licet enim quedaꝫ equa pmisceatur cuidam asino ad generationem cuiusdaꝫ mu li tamen equa simpliciter scdm spēm inserta cum asino nunꝗ perficient mulum.

Tertio notandum ē. ꝙ nonū capitulu continet duas partes. i pria pōit duas conuenientias inter differentiam ꝛ ꝓ prium. Quarum prima ē. differentia ꝛ ꝓpriū equaliter predicantur de suis subijcibilibus quia quecunꝗ sunt ratōnabilia ꝛ risibilia sūt equaliter rōnabilia ꝛ risibilia Scdo conueni unt quia differentia ꝛ proprium semper pre dicantur de suis subijcibilibus. ꝛ subdit quia ridere actu non ē proprium hominis. sed esse aptum natum ad ridenduꝫ. Similiter nec ēt eē bipedem est differentia hominis eēntialis sed aptitudo ad eē bipedem ē differentia ho minis. quia si mutetur pes adhuc manet sub stantia siue naturalis aptitudo ad eē bipedē In secūda pte ponit duas differentias. Qua rum prima est hec. quia differentia sepe predi catur de pluribus spēbus vt rationale ꝗ est d homine ꝛ deo. Sed proprium predicatur de sola specie cuius est proprium. scdo differunt quia differentia non semper predicatur con uersim de speciebus de quibꝰ predicatur. ꝓ priū vero predicatur conuersim. ¶ Consequē ter in nono capitulo tangit scdas ptes. prima continet duas conuenientias inter differenti am ꝛ accidens. Quarum prima est hec cōe est dr̄e ꝛ accidenti predicari de pluribus. Scdo conueniunt in hoc ꝙ differentia ꝛ accidēs i sepabile semper predicantur de omnibus su is subijcibilibus sicut bipes semper predica tur de omnibus hominibus. ꝛ eē nigrum sem per predicatur de oībus coruis. In secunda parte ponit tres differentias. Quaruꝫ prima est hec. eadem differentia cōtinet plures spe cies ꝛ nō continetur ab eis. sed accidētia quo dam modo continent sua subiecta eo ꝙ sunt in pluribus ꝗ̄ sua subiecta. Et quodammo do continentur a suis subiectis cum substan tia non sit susceptibilis vnius accidentis sed plurium. Scdo differunt qꝛ dr̄a non suscipit magꝭ neꝗ minꝰ. accidētia vero suscipiūt ma gis ꝛ minus. Tertio differūt qꝛ due dr̄e ꝯrie sunt impmixte ꝛ non pmiscentur vni 3º. Sed accidentia ꝯtraria sunt pmixta sicut forsā ca liditas frigiditas in tepido. vel dicuntur pmi sceri eo ꝙ successiue possūt eē in eodem subo qd non cōtingit in dr̄ijs ꝯtrarijs. ¶ Conter re capitulat dicēs ꝙ dicte sūt cōitates ꝛ ꝓprieta tes differētie ꝛ alia pdicabilia ꝛ ēt spēs ad ge nus vel ad dr̄am inquātum dictū ē quo mo do differunt genus ꝛ differentia a spē. iō nūc restat dicere de dr̄a spēi ad ꝓpriū ꝛ ad accidēs

Conclusio rn̄salis. licet oē prius natu raliter identificetur reali ter cū suo posteriori quātū est de se possit eē si ne suo posteriori. realiter tn̄ sibi repugnat eē sine suo posteriori. patꝫ quia si sic sequeretur ꝙ idem perfectam identitatem sil' realit' exi steret ꝛ non existeret qd implicat cōtradictio neꝫ. ꝯn̄a pꝫ quia suppositis duobus. primo ꝙ spēs que ē naturaliter prior sua passiōe sit ea dem realiter sibi. Secūdo ꝙ spēs existat rea liter sua passione non existēte: tūc sequeretur illud idem ꝙ realiter ē spēs ꝛ sua passio. Et ar guatur sic expositorie hoc demōstrato illo eo dem existit realiter ꝛ hoc eodē sꝑ demonstra to non existit realiter. Ergo ꝙ existit realiter non realiter existit. prima ps añcedētis patet quia per casum species realiter existit ꝛ illud demonstratū ē spēs. ꝗ illud demōstratū real'r existit. 2ª ps pꝫ qꝛ passio n̄ existit sꝫ illd demō stratū ē ipsa passio. ꝗ illd demōstratū n̄ existit

Primo dubitatūr vtrū sit necesse ꝓ prium semper actu predicari de spē cuius est proprium. Pro solutione sup ponitur ꝙ decimū capitulum continet duas partes. Prima ponit duas cōuenientias iter spēꝫ ꝛ proprium. Quaruꝫ prima est hec ꝙ spe cies ꝛ ꝓprium cōueniūt in eo ꝙ cōuertibili ter pdicantur de se inuicem vt sicut oīs hō est risibilis ita oē risibile est homo. Scdo conue niunt quia spēs ꝛ ꝓprium pdicantur eq̄liter de suis subijcibilibus. In secūda parte ponit quatuor proprietates siue differentias inter

Risibile

bipes

Differētia

ꝓpriū

accidēs

prius posterius

Spēs proprium

spēm ꝛ proprium. Quarū prima ē hec spēs. s. subalterna pōt eē genus respectu aliaꝝ spēꝝ sed ꝓprium vnius spēi nō pōt eē ꝓprium alterius spēi. Scđo differūt quia spēs subsistit añ ꝙ̄ ꝓprium. sed ꝓprium postea subsistit in spē. nam opꝫ hoīem prius eē vt sit risibile. 3° dr̄nt quia quoꝝ termini. id ē diffinitōes sunt differētes ipsa sꝫ dr̄a. Sꝫ ꝓprij ꝛ spēi diffinitiones sunt differentes. ergo ꝛc̄. Minor pꝫ q̄ȝ diffinitio speciei est esse semper sub genere ꝛ predicari de pluribus differentibus numero in eo ꝙ quid. Sed diffinitio proprij est ad esse omni soli ꝛ semꝑ. Quarto differūt qꝛ species semper actu adest subo id ē semper spēs p̄dicatur actu. de suis subijcibilibus. Sed ꝓpriū non semꝑ adest i actu subiecto sed solū aliqñ lꝫ semper isit scđm potestatē: vt socrates semper ē actu homo: tamē nō semꝑ actu ridet ꝙ̄uis aptus nat⁹ sit eē risibilis. Et capit ibi porphirius ꝓprium ꝑ actu ad quēcūq̄ nūeratur respectus qui dicitur ꝓprium ꝛ non capit proprium pro illo respectu quia ille respect⁹ semper subo inest. ¶ Consequēter in vndecio capitulo tangit duas partes. in prima oñdit cōuenientiam vnam inter spēꝫ ꝛ accidens que ē hec. spēi ꝛ accidentis cōe est predicari de pluribus. Et subdit quia rare sunt alie cōitates ꝓpterea qm̄ plurimū distāt a se accidēs ꝛ subꝫ ꝓpriū cui accidit. ¶ In secūda parte ponit q̄tuor ꝓprietates. Quarū prima ē species predicatur in quid ꝛ accidens in quale. Secūdo differunt quia vna suba indiuidualis nō participat nisi vnā spēm sed participat plura accidentia siue separabilia siue insepabilia. 3° differunt qꝛ. ss. p̄intelligiꝛ accidēte etiam si sit inseparabile. Nam oportet prius eē subiectū vt illi aliquid accidat. Accidentia vero sūt de genere posteriori ꝛ aduēticie nature. Quarto modo differunt quia species equaliter participatur a suis subijcibilibus. sed accidēs siue separabile siue inseparabile participatur eq̄liter a suis subis sicut vnus ethiops habꝫ colorem nigrum magis intensuꝫ vel remissum ꝙ̄ alius ethiops. Et subdit epilogando qꝛ tūc restat determinare de proprio ꝛ accidente et quo ꝓprium differt a specie a differētia ꝛ a genere. Dictum est in ipsoruꝫ differentijs ad ꝓprium. Tunc respondetur ad dubium qđ ꝓprium potest capi dupliciter. vno modo pro respectu fundamentali vel aptitudinali ipsius nature ad actū terminantē hmōi aptitudinem. ꝛ sic ꝓpͤū actu ē aptū p̄dicari actu de eo cuius ē ꝓpriū cū ab eo sit isepabile ꝓpter idētitatem realē eius ad suū subm. Alio° capiꝛ ꝓpriū ꝑ actu ad quē termiatur aptitudo ipi⁹ nature. ꝛ sic ꝓpͤū nō sꝑ aptū natū ē p̄dicari actu de eo c⁹ ē ꝓpͤū eo ꝙ talis act⁹ nō sꝑ ꝯuēit suo subo. ꝛ de ꝓpͦ sic sūpto loquebatur porphiri⁹ in q̄rta dr̄a ipsius ad speciem.

Secundo dubitatur. Utrū accidēs isepabile isit sꝑ ꝛ insepabiliter cuilibet indiduo spēi respectu cui⁹ ē accidēs. Pro dubio suppōiꝛ ꝙ i duodecio caplo qđ cōtinet duas ꝑtes ꝯꝑat porphiri⁹ ꝓpͤū ad accidēs. In pria pōit duas ꝯuēientias. Quaꝝ pria ē qꝛ ꝓpͤū ꝛ accidēs isepabile nūq̄ subsistūt p̄ter sua suba vt quēadmodū hō nō subsistit p̄ter risibile. ita ethiops nō subsistit p̄ter nigredinē. 2° ꝯueniūt qꝛ sic̄ ꝓpͤū adest sꝑ ꝛ oi indiuiduo illius spēi cui⁹ ē ꝓpͤū sic ꝛ accidēs isepabile adest sꝑ ꝛ oi. ¶ In scđa ꝑte pōit tres dr̄as. Quaꝝ pria ē qꝛ ꝓpͤū adest vni soli spēi sic̄ risibile solū inest soli hoi. sꝫ accidēs insepabile ñ inest solū spēi sic̄ nigrū nō inest soli ethiopi sꝫ inest coruo carboni ꝛ hebeno qđ ē lignū nigꝝ siue querc⁹ nigra. 2° dr̄nt qꝛ ꝓpͤū p̄dicaꝛ ꝯuersim nō āt accidens insepabile. 3° differunt qꝛ ꝓpriuꝫ ꝑticipatur eq̄liter a suis subijcibilib⁹ Accidens ꝑticipatur scđꝫ magis ꝛ min⁹. ꝛ subdit. p̄ter cōitates ꝛ ꝓprietates iam dictas sūt alie ipsorum vni^m. sed ee que dicte sunt sufficiant ad discretionem ꝛ conclusionē coꝝ p̄dicabiliū ꝛ ad introductiōem cōitatl. i. ꝯuenientie ipoꝝ. Tūc rñdeꝛ ad dubiū. qꝛ duplex est accidēs isepabile. q̊ddā ē qđ ꝯseqꝛ sbꝫ nō per rōeꝫ ididui sꝫ ꝑ rōeꝫ spēi vł generl sicut coloratū vł figuratū. videꝛ eni eē accidētia isepabilia r̄spcū hōis ꝛ aīalis. ꝛ tale iest sꝑ ꝛ oi. aliđ est accidens inseparabile quod inest subo ꝑ p̄ncipia cōplexionātia ipi⁹ ididui. ꝛ tale iest sꝑ licꝫ non omni. Et pōt addi terti⁹ mōus. nā quoddā ē accidēs inseparabile ꝙ inest subiecto ex aliqua causa extrinseca in eodem subiecto diu manēte sicut cicatrix ꝓueniens ex vulnere. ꝛ tale accidēs nec inest oi nec semꝑ lꝫ postq̄ sel' ifuit sꝑ isit eidē pōita ꝯstātia sbi.

Tertio dubitaꝛ. vtꝝ oē nālr p⁹ nālr distictū a suo posteriori possit fieri sine suo posteriori ꝛ eꝯ. Et vr̄ ꝙ nō qꝛ oēs ꝑtes sił sūpte sꝫ nālr ꝑorꝫ toto a q° realr distiguūꝛ

⁊ tamen videtur absurdum oēs partes simul eē vnitas toto non existente. Scđo arguitur ꝯtra secūdā ptē quia accidens ē nāliter posterius substantia a qua realiter distinguit̄ ⁊ tñ pōt eē sine substantia. vt patet de sacramēto altaris. ğ nāliter posterius pōt eē sine suo priori ab eodem realiter distinctum. Tertio sic. si oē nāliter pꝰ posset eē sine suo posteriori a q̊ realiter distinguitur: sequeretur ꝙ sortes eēt pater platonis. Et tamē sortes non hēret paťnitatem. ꝯña ꝓbatur. quia si sic tūc deus posset īfluere ad ꝓductōnē sortis ⁊ platonis sine hoc ꝙ influeret ad ꝓductionē paternitatis. Ex quo ipsa ē eēntialiter posterior ipsis duobus extremis quo dato sor. ⁊ pater platonis. ex quo ipsū genuit. ⁊ in eo nō erit paternitas. ¶ In oppositum arguitur per regulā generalem scoti. ꝙ qñcūqȝ aliqua sūt eēntialiter ordinata ⁊ realiter distincta. pōt deus facere ꝑus sine suo posteriori. Sed ordo nature ē ordo eēntialis vt ꝓbatur in prīo notabili. ğ oīs nāliter priꝰ reaľr distinctū a suo posteriori pt̄ fieri sine suo posteriori. Rñdetur per vnam distinctionem ⁊ vnum dictū. ¶ Distinctio ē hͣ duplex est ordo eēntialis. quidā ē necessariꝰ necessitate simpliciter. ⁊ iste per nullā potentiam cōmutari potest sicut ordo relatiōis ad suum fundamentū. Non eni posset deus relationē ꝓducere sine fundamēto. lȝ bñ ecōtra Alius est ordo eēntialis qui ē necessarius necessitate nō simpliciter sed scđm quid. ⁊ taľ ordo lȝ a natura ꝯmutari nō posset: posset deus tamē talem cōmutare ordinem. ⁊ talis est ordo subē ad accidens. Nam licȝ nā non posset accidens ꝓducere sine subō. hoc tñ posset deus: ⁊ de vtroqȝ membro posset assignari tale exemplū. Nam ordo qui ē actus fantasiandi ad actum intelligendi est eēntialis ⁊ necessarius solū secūdū quid quia solū ē necessariꝰ ꝓ isto statu. posset enīȝ deus facere sortē etiā intelligere sine quocūqȝ actu fantasiandi preuio sed actus intelligendi ad actum volendi ē ordo eēntialis ⁊ simpliciter necessarius. nā impossibile ē actū intelligendi vel volēdi eē sine actu intelligendi. ¶ Dictū ē istud oē nāliter prius reaľr distinctum a suo posteriori potest per diuinam potentiam fieri sine suo posteriori. ꝓ: quia suū agens q̄ꝫtum est ex se cōmuniter agit nec ī agēdo pōt ab aliquo necessitari. si hēat virtutē ꝓductiuam duorum realiter distinctorum vno ipsoꝝ ꝓducto potest cessare a productione. scđi quo dato erit prius posteriori nonduȝ producto. Ad rationes factas in oppositum dicitur ꝙ non est inconueniens omnes partes simul vniri. et tamē compositum non resultabit. Nam sicut angelus pōt vniri corpori sic̄ motor mobili. et tñ ex corpore ⁊ āgelo nō resultabit vnū totū cōpositu ȝ sic. t posset anima vniri etiā corpori non quidem per modum informantis corpꝰ. sed solum sicut motor mobili. ⁊ tunc ex corpore ⁊ anima non resultabit vnū totum. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ accidentis ad subm nō ē essentialis ordo necessarius simpliciter. iō pōt deus cōseruare accidentia in sacramēto aliaris sine sbiecto. Uel posset dici ꝙ ordo eēntialis inter accidēs ⁊ subȝ debet attēdii ex parte inherentie aptitudinalis nō aūt ex parte ihe rētie actualis quia accidntis cōsiderati q̄ꝫtū ad actualem inherentiam ad subiectum ē ordo scđm quid. ideo potest talis ordo cōmutari. ¶ Ad tertiam dicit̄ ꝙ nō ē icōueniens deū influere iñ fundamentum rľonis nō influendo ad ipsam relationē si fundamentum sit realiter distinctum a relatione. ⁊ sic poterit deus facere ꝙ sortes ⁊ plato sint: ⁊ tñ in sorte ñ erit paternitas nec in platone filiatio saltem actualis ⁊ formalis sed tm̄ fundamentaľ que non reaľr distinguit̄ a suo fūdamto

Ad rationes ante oppositu ȝ factas soluuntur omnes ī primo notabili.

¶ Explicit liber predicabilium.

¶ Incipit liber predicamentorum.

Circa initiũ libri predicamentoꝶ Aristotelis queriť. Utꝶ decez ꝑdicamẽtis sit aliqđ vnũ intentionale cõe vniuocuȝ qđ sit subm̃ i libro ꝑdicamentorum. ℭ Arguitur primo ꝙ nõ. quia nihil ė ꝑus prio. ſȝ decẽ ꝑdicamẽta dicũtur deceȝ prima ꝑncipia. igiť ipsiis nihil ė cõe vniuocuȝ prius. ℭ Arguiť 2° cõtra secũdã ꝑtẽ qꝛ subm̃ debet virtualr̃ continere oẽs veritates siue passiones demõstrabiles in illa scia. Sed in libro ꝑdicamentorũ oriũtur multe passiones reales de ꝑdicamẽtl que passiones nõ ꝑñt contineri virtualr̃ i aliq̃ scđa intẽtione. igitur nulla scđa itẽtio põt esse subm̃ in libro ꝑdicamentoꝶ. Minor pȝ. quia nullũ ꝑfectius contineť ṽtualr̃ i ipꝑfcõri. ℭ Arguitur 3°. continẽtia virtualis ė ꝯtinẽtia cãlitatis. mõ ens reale ė ꝑfectius ente rõis. g° nulla ꝑprietas realis cõtineť virtualiter in aliq̃ scđa intẽtione que ė ens rõis. ℭ Arguitur 4°. ꝙ aliqua vox sit subm̃. quia scia capit denoĩationẽ a suo subo. sed ista scia denoĩatur sermocionalis ꝙ ꝯsiderat de sermone siue de voce significatiua. ⁊ nõ nisi tãq̃ȝ de s᷑bo. g° aliq̃ vox significatiua erit subȝ. ℭ In oppositũ arguiť. scia capit denoĩationẽ a suo subiecto. sed ista scia denoĩať rõalis. g° ei⁹ obȝ ė aliqđ ens rõis.

Primo ė sciendũ ꝙ ꝑ declaratiõe terminoꝶ ponũtur due distinctiones. prima ė ꝙ ꝑdicamentũ seu gen⁹ generalissimũ põt capi duplr̃. vno mõ ꝑ supmo genere alicuius coordinationis. alio mõ põt capi ꝑ ipsa tota coordinatiõe. Uñ porphyri⁹ in capitulo de genere in illa ꝑte. Planũ est autẽ dicit ꝙ i aliquo gñe ꝑdicamẽtali extrema habẽt vnã hitudinẽ tm̃. vt puta supremũ genus hȝ tm̃ vnã hitudinẽ ad inferiora. ⁊ infima species hȝ tm̃ vnã hitudinẽ ad supiora. Intermedia vero hñt vtriusq̃ȝ hitudines. hmõi ãt hitudines simul sũpte dicũtur facere vnã coordinationem. ita ꝙ in ꝑposito per coordinationẽ debem⁹ intelligere istas hitudines simul sũptas. ℭ Scđa distinctio ė hec. ꝙ illa deceȝ predicamenta possunt tripliciter cõsiderari. Uno mõ ẜm ꝑcisas suas quiditates ⁊ tũc p°. ⁊ per se cõsideranť a metaphico. ꝑ accidens vero a logico tanq̃ȝ extrema fũdamẽta remota intẽtionũ eaꝶ. 2° cõsiderãtur in q̃tũ hñt esse obiectiuũ in intellectu. ⁊ sic ꝯsiderãtur a logico tanq̃ȝ ꝑpinqua ⁊ per se fundamenta intentionũ secũdarũ. 3° ꝑñt capi ꝑut ipsis cognitis attribuũť q̃dã ꝑpetates itelligibiles ab itellectu. ⁊ sic cadũt s᷑b ꝑncipali ꝯsideratiõe logici.

Secundo sciendũ ė ꝙ isti⁹ scie quidã dicunt ens dicibile incõplexum ordinabile in genere ẜm sub ⁊ supra esse subiectũ. sed hec opinio vr̃ min⁹ sufficiens. q̃ sic põt iprobari. quia tũc seq̃reť ꝙ ista sciẽtia eẽt alicuius entis per accidẽs vel illud s᷑bȝ eẽt nugatoriũ. ꝯña pro prima ꝑte pȝ. qꝛ scđm opinãtes dicibile capiť in proposito ꝑut tantũ valet sicut per vocẽ significabile. Sed accidit subo huius sciẽtie significari ꝑ vocẽ. igitur de subo huius sciẽtie hẽbitur scia sub rõe accidẽtali ei⁹. Minor pꝫ qꝛ vt latius patebit illa sciẽtia ė rõalis cuius p^m subiectũ ꝑncipale ė aliquod ens rationis cõe vniuocũ decẽ ꝑdicamẽtis cui accidit significari per vocẽ. g° ⁊c. Scđo ꝑbatur ꝯña pro scđa parte qꝛ vl̃ capiť dicibile pro predicabili ⁊ tũc ė nugatio. s. sibi addendo illud totum. s. incõplexũ ordiabile in genere scđm sub ⁊ supra. qꝛ oẽ predicabile scđm qđ hic intendit Aristoteles de predicabili est quid incomplexum habens ex sua ratione ordinẽ supioꝶ ⁊ inferiorum. ergo ⁊c.

Tertio sciendũ ė ꝙ aliter ⁊ aliter possȝ assignari subm̃ huius scie ponẽdo aliquod intẽtionale cõe vniuocũ deceȝ ꝑdicamẽtis in eis ab intellectu cõꝑante cãtuȝ ꝙ põt noĩari hoc nomẽ generalissimũ vel ꝑdicamẽtũ. ℭ Nec obstat ꝙ quidã dicunt vl̃e sub rõe ordinabilis eẽ subm̃ quia vel tale qđ accipitur ꝑ aggregato ex vl̃i ⁊ ordinabili. et tũc ė ens per accidẽs. ⁊ per ꝯñs nõ põt eẽ subȝ alicuius scie. vel capiť ꝑ ipso vl̃i ꝯcreto ꝑ ratione ordiabilitatl: ⁊ sic hẽť propositũ. qꝛ ipsa ordiabilitas ñ ė aliud q̃ȝ q̃dã coordiatio q̃ forte expressim⁹ per hoc nomẽ gnãlissimũ vel ꝑdicamẽtũ vel per hoc aggregatũ vl̃e sub rõne ordinabilis. Et si obyciať qꝛ nullũ accidentale denoĩatiuũ dr̃ vniuoce de his respcũ quoꝶ

est accñtale. sed oīs intentio secũda ꝯcretiue
significata ē accñtalis denoīatiua respectu p^c
intētōis. ğ nulla intētio secũda ē coīs vniuoca
respcũ primaꝝ intētionũ. ⁊ per ꝯñs decē ꝑdi/
camētis nō ē aliquod itētionale coē vniuocũ
Rñdeť q̄ lȝ illud itētōale coē nō sit vniuocũ
sȝ denoiatiuũ respcũ decē ꝑdicamētoꝝ ꝑmo
mō aut scd̕o mō ꝯsideratoꝝ. tñ capiēdo ꝑdica
mēta tertio mō ⁊ formal̕r eis ē aliqđ coē vni/
uocũ ⁊ vniuoce dictũ. qđ pȝ. q᷑ sb̄a est genus
gñalissimũ: ⁊ sic đ alijs ꝑdicamētis. et qđlibȝ
hȝ spēs sub se: ⁊ nō hȝ aliud genus supueniēs.
ğ genus gñalissimũ dr̄ de decē ꝑdicamētis ꝑȝ
idē nomē ⁊ eādē rōeȝ. ğ vniuoce. Aliter pōt di
ci q̄ aliud ē dicere aliquod vniuocuȝ ꝑdicari
de multis ⁊ eē vniuocũ ꝑdicatũ idest vniuoce
ꝑdicari de multis q᷑ denoiatiuũ. vtputa albũ
quod i se ē vniuocũ ꝑdicať de ml̕tis nō tñ vni
uoce sȝ denoīatiue. Ita ĩ ꝓposito aliqđ ĩtētio
nale qđ i se ē vniuocũ ꝑdicať de decē ꝑdicam̄-
tis nō qdē vniuoce sed denominatiue ⁊c̄.

Conclusio rñsalis. decē ꝑdicamentis
ē aliqđ intētionale cōmu
ne vniuocũ qđ ē subm̄ huius libri. Et pōt vo/
cari hoc noīe ꝑdicamētũ vel genera^m. pȝ quia
per roēm formalē generalissimi vel ꝑdicamē
ti denoiantr̄ passiones cōes ꝑ se de ꝑdicamen/
tis. ğ ipm̄ ē subm̄. Añs pȝ quia illa passio que ē
ꝑdicari vniuoce de suis inferioribus ⁊ sil̕r iste
passiones que sũt diui in spēs vlterius diuisi/
biles in alias. et etiã nihil hr̄e supra se qđ ad
ipsũ descēdat ꝑ diuisionē demōstraŕ de decem
ꝑdicamētis vl̕ ꝑ rōeȝ gnālissimi vl̕ ꝑdicam̄ti.

Primo dubitatur. Utꝝ scia libri ꝑdi/
camentorum sit sermocinalis
Et vr̄ q̄ sic. quia illa scia ē sermocinal̕ que cō/
siderat de vocibus ⁊ terminis. scia libri ꝑdica
mentoꝝ ē hmōi. ğ ⁊c̄. Minor pȝ auctoritati/
b⁹ ⁊ rōe. Prima auctoritas ē damascēi in sua
logica capl̕o. zz. Oportet q̄ in quid cognosce
re q̄ decē sũt oīa ꝑdicamenta. i. genera gene/
ralissima sub quibus refeŕ oīs vox simplici/
ter dicta. ē añt sb̄a vt lapis ⁊ hō z^a ē boecij di
centis. liber ꝑdicamētoꝝ ē de decē vocib⁹ de
cē genera rerũ significātibus. Tertia ē Arist.
in ꝑn̄: tractat⁹ scđi h⁹ libri g sic iqt. Eoꝝ q̄ ꝑm
nullã cōplexionē dicũtur singulũ aut signifi/
cat subam aut q̄litatē aut q̄ntitatē ⁊c̄. Sed si/
gnificare ē passio vocis vt vult grāmatic⁹ q̄/
re relinquitur q̄ ista scia ē de vocib⁹ ⁊ termi

nis. Secũdo ꝓbaŕ dicta mior rōe sic. q᷑ liber
ꝑdicametoꝝ cũ libris sibi adminiculãtib⁹ ꝯsi
derat đ mō sciēdi diffinitio diuisiuo: nō q̄ do
ceat formã diffiniēdi aut diuidēdi. sȝ q᷑ docet
mãlia diffinitōis ⁊ diuisionis que sunt termi
ni simplices. vtputa genus spēs ⁊ dr̄ia ⁊ hꝰ. ex
quibus ꝯstituunť diffinitōes ⁊ diuisiōes. ergo
ista scia ē de terminis simplicib⁹. ¶ In oppo^m
ē auicēna volēs eē logicã de scđis intētiōibus
adiũctis ꝑmis. ¶ Itē rōne ꝓbaŕ sic. sbm hui⁹
scie ē ꝑ se pars itegralis sbi libri pyarmenias.
sicut sbm libri pyarmenias ē per se pars inte
gralis subi libri prioꝝ qđ ē syll̕s: sȝ passiones ꝑ
se sylloꝝ ꝯueniũt syll̕o nulla voce exñte. ꝯsil̕r
⁊ passiones ꝑ se enũciatōis ꝯueniũt enũciatōi
in illa ꝑoritate qua enũciatio ē prior voce. ğ ēt
passiones ꝑ se subi hui⁹ scie vere poterunt de/
mōstrari de illo subo in illa prioritate que pre
scindit a voce. ⁊ per ꝯñs subm̄ huius libri erit
prius nãl̕r voce significatiua. ¶ Pro sol̕one
auctoritatũ ꝑmittũť due distinctōes. Prima
ē q̄ duplex ē significatio. q̄dã ē que attribu/
itur signo significanti ab institutione volun/
taria. ⁊ talis significatio ꝯuenit primo vocib⁹
⁊ per voces scripturis. ꝯceptibus v̄o minime.
Alia est significatio attributa signo repñtati/
uo nō per quãcũq̄ impositionē factã circa il/
lud signũ. sȝ q᷑ ipm̄ nãl̕r ē repñtatiuũ ⁊ signũ
nãle sui significati. ⁊ hꝰ significatio per se ꝯue
nit ꝯceptibus ⁊ passiōib⁹ aīe nãliter res ipas
repñtãtibus in habitudine: ad quos ꝯceptus
voces ⁊ scripture iponuntur ad significãdũ.
¶ Alia distinctio ē boecij suꝑ ꝯmēto libri pre/
dicamētoꝝ. q̄ voces significatiue pñt ꝯside/
rari dupl̕r. vno mō vt sunt imposite ad signifi
candũ. ⁊ sic ꝯsiderãť a logico. q᷑ vocibus pro
rebus vtiŕ vt dicit Aristo. i. elēcoꝝ. dicēs. Nã
qm̄ nō ē ꝑ ipsas res disputare ferētis eas sēꝑ
ad disputatōes sȝ noībus ꝓ rebus vtiŕ notis.
qđ accidit ĩ noīb⁹ ĩ rebus quoq̄ arbitranť ac
cidere. velut ĩ ꝯpositis rōcinãtibus. Alio mō
ꝯsideranť voces significatiue vt ipis signifi/
cantib⁹ insunt ꝓprietates cãte ab intellectu
cꝰ sunt modi significãdi. et de his vt sic ꝯside
rat grãmaticus. Et per hoc pȝ quid sit dicēdũ
ad rōes añ oppositũ fcãs. nã logicus ꝯsiderat
vocē significatiuã solum vt ē repñtatiua rei.
¶ Ul̕ pōt dici q̄ auctoritates date ꝑ v̄bũ acti
uũ debēt exprimi per v̄bũ passiuũ. Et si dice/
reť q̄ inter voces nō ē ordo prioris ⁊ posterio

ris eẽntialr. Dr̃ qꝫ lꝫ ipsaꝝ vocũ absolute sumptaꝝ nõ sit ordo prioris aut posterioris ipsaꝝ tñ ꝯsiderate ꝑ hitudinẽ ad res quas repñtant est similis ordo sicut in rebus repñtatis.

Secundo dubitat̃. Utrũ scia libri p̃dicamẽtoꝝ sit realis vel rõnalis. Et videt̃ qꝫ sit realis. qꝛ i hoc libro demõstrant̃ passiões in esse p̃dicam̃ti scd̃z suuz eẽ reale. g̊ ista scia est de reb⁹. ¶ In oppositũ arguit̃. qꝛ sicut ẽ aliqua scia que cõsiderat ꝑ se de rebus: cꝫ ẽ metaphica ⁊ alie scie reales. et est aliqua scia que per se ꝯsiderat de vocibus sicut grãmatica ⁊ rhetorica. ita oꝫ eẽ aliquam sciaꝫ que ꝯsideret per se de ꝯceptu medio iter rem ⁊ vocẽ. et illa ẽ logica. g̊ logica nõ ꝯsiderat de rebus. Et si dicat̃ logica ꝯsiderat per se de ꝯceptibus. sꝫ ꝯceptus sũt quedã q̃litates aĩe de prima spẽ qualitatis. g̊ logica ꝯsiderat de rebus. R̃ndet̃ qꝫ hic nõ capitur ꝯceptus ꝓ specie intelligibili vel actu ĩtelligẽdi: sꝫ capitur pro eo quod formal̃r terminat actũ cõparatiuũ ĩtellect⁹ per quẽ actũ capitur ipse conceptus in obo cognito. Et ꝓ ĩtellectu rõis adducte in oppositũ ẽ aduertẽdũ qꝫ ex quo logicus per se cõsiderat ĩtẽtiones secũdas non abstractiue sed cõcretiue ⁊ in habitudine ad res significatas. ideo ex ꝯñti ⁊ ꝑ accñs logic⁹ cõsiderat res ipsas. qđ pꝫ primo per Aristo. in primo physicoꝝ. vbi vult quicũqꝫ hꝫ cõsiderare sanitatẽ in vrina hꝫ etiã cõsiderare vrinã vt ẽ subm̃ sanitatis. Itẽ idẽ Aristo. z. phys. dicit qꝫ qcunqꝫ habet ꝯsiderare formã ĩ materia habet considerare materiaꝫ vsqꝫ ad quid. si g̊ logic⁹ consideret ĩtẽtiões secũdas in cõcreto significatas ⁊ vt denoĩant res. sequitur ẽt qꝫ ꝯsiderat res. Scd̃m hoc põt r̃nderi ad rõem factã vꝫ qꝫ in hoc libro enumerãtur alique passiones reales nõ tñ enumerãtur vt ꝑ se ꝑtinẽtes ad hãc sciam sꝫ tm̃ per accidẽs vt s. sũt fũdamẽta valẽtia ad noticiam q̃rũdam passionum intentionalium de quibus principaliter consideratur in hac scientia.

Tertio dubitatur. vtrum scientia libri p̃dicamentorum sit subalterna respcũ scie libri p̃dicabilium. Et vr̃ qꝫ sic quia sbꝫ hui⁹ libri ꝯhit subꝫ libri p̃dicabiliũ. g̊ ista scia subalternat̃ scie libri p̃dicabilium. Añs pꝫ qꝛ subꝫ libri p̃dicabiliũ ẽ vniuersale ⁊ sbm̃ h⁹ libri ẽ vl̃e ordinabile siue p̃dicam̃tũ qđ idẽ ẽ. g̊ ⁊c̃. ¶ Ad dubiũ r̃ndetur negatiue ⁊ ad rationẽ dr̃ qꝫ ad subalternationẽ nõ suffic̃ subꝫ cõtrahi ad subm̃ alterius. sed reqritur qꝫ sbꝫ subalternantis contrahat̃ ꝑ drãm accidẽtalem cuiusmodi nõ ẽ hic. Et si dicatur ordiabilitas ẽ passio vniuersalis ⁊ extra ꝯceptuꝫ formalẽ ei⁹. g̊ ordinabilitas ẽ drĩa accidẽtalis respectu ipsius vl̃is. ⁊ ꝑ ꝯñs ista scia subalternatur scie p̃dicabiliũ. R̃ndetur qꝫ ordĩabilitas est quidam respectus fundamẽtalis. modo respectus fundamentales non dicunt aliquã rõnem formalem extra rõem fundamẽti sui.

Ad rationes añ oppositũ. Ad p̃maꝫ dr̃ qꝫ p̃dicamenta p̃me intẽtional̃r sũpta bñ hñt aliqđ p̃us. iđ ñ dicũt simpl̃r pria. sꝫ p̃ma gnã de q⁰ alias. in p̃ñti ãt dr̃ qꝫ lꝫ p̃dicamẽta z⁰ intẽtional̃r sũpta scd̃m se non hẽant aliqđ prius eis tñ ⁊ si ꝯsiderant̃ ꝑ hitudinẽ ad passiones intẽtiõales demonstrabiles de ipis hñt aliqd intẽtõnale p̃us eis vt patuit. ¶ Ad scd̃aꝫ patuit qd sit dicẽdũ in z⁰ dubio. Uel põt dici qꝫ hmõi passiões seu ꝓꝑetates reales debẽt exponi scd̃e intẽtional̃r ¶ Ad tertiã solutio pꝫ ex prio dubio. vltra tamen dicitur qꝫ si logica aliquo modo dicat̃ scientia sermocionalis. vt vr̃ ex interp̃tatiõe nominis qꝛ dr̃ logica a logos qꝫ ẽ sermo. hoc tñ ẽ ꝓpter ꝯnẽiẽtiã quã hꝫ ꝯcept⁹ de quo ẽ logica cũ sermõe. Nã ꝯcept⁹ ẽ imediatũ significatũ per vocem. similiter passiones conceptus cꝫ sũt ꝯplexio. ⁊ icõplexio significat̃ veꝝ significare falsũ ꝯueniũt voci significatiẽ ⁊ h̃ de qõe

Queritur Utrũ decẽ predicamentorum sit tm̃ tres mõi p̃dicãdi simplices. ¶ Arguit̃ prio qꝫ sint pauciores qꝛ iter ꝯdictoria nõ ẽ dare mediũ. sed vniuocũ ⁊ equiocuꝫ stant sub extremis ꝯdictõnis. ergo iter ea nõ est dare medium. Et per consequens tantuꝫ erũt duo modi p̃dicandi simplices. s. modus p̃dicandi equoc⁹ ⁊ mõus p̃dicãdi vniuoc⁹. maior ẽ nõ ex Aristote. in isto capl̃o de oppositis ⁊ i p⁰ posterioꝝ vbi dic̃ qꝫ ꝯdictio ẽ oppõ cui⁹ scd̃m se nõ ẽ dare mediũ. Minor declarat̃ qꝛ rõ equoci ẽ nõ hr̃e eãdẽ rõnem. rõ ṽo vniuoci ẽ hr̃e eãdeꝫ rõeꝫ. mõ hr̃e eãdẽ rõeꝫ ⁊ ñ hr̃e eãdem rõnem cõtradicũt. g̊ ⁊c̃. ¶ Arguit̃ z⁰ sic ꝓbãdo qꝫ sũt pl̃es. qꝛ qđlibꝫ p̃dicam̃tũ habꝫ vnũ ꝓpriũ modũ p̃dicandi simplicẽ ab alijs distictũ. sꝫ decẽ p̃dicamenta sũt. igit̃ e ũt tõ mõi p̃dicandi simplices. In oppositũ arguit̃ auc̃tate Aristo. q tm̃ põit tres mõs p̃dicandi.

Primo notandū ē. ꝙ ꝑ declaratōe terminoꝝ qōis ꝑmittūť due suppositiones. Prima est ꝙ in quolibet predicamēto tria sūt principaliter ꝯsiderāda. s. mōus ꝑdicandi. scđo suba eius. ⁊ 3ᵒ. ordo ipsius ꝑdicamēti. iō gr̄a huius in ꝑnᵒ huius libri determinat Arist. de quibusdā valētibus ad cognitionē istoꝝ trium in predicamētis repertorū Et talia vl'go ⁊ cōi noie solebāt vocari añꝑdicamēta q̄ sunt in genere tria. Primū ē diffinitio q̄ ꝯfert ad cognitionē cuiuslibet ꝑdicam̄ti 2ᵐ ē diuisio q̄ valet ad cognitionē cōditionis ⁊ sube subycibiliū ⁊ ꝑdicabiliū i ꝑdicamētis repertorum. 3ᵐ dr̄ regula que valet ⁊ ordinatur ad cognoscendū ordinē subycibiliū ⁊ ꝑdicabiliū i predicamentis reptoꝝ. ¶ Scđa suppositio ꝙ ꝑᵐ añ ꝑdicamētū qđ ē diffinitio est triplex. scđm ꝙ sūt tres diffinitiōes. s. equocatoꝝ vniuocatoꝝ ⁊ denoiatioꝝ q̄ sic adinuicē distiguūť. q² diffinitio vniuocoꝝ valet ad cognoscendum modū ꝑdicādi superioꝝ alicuiᵒ generis predicamētalis de suis inferioribus. ⁊ q² vniuocatio ⁊ equiuocatio opponūtur et vnū oppositū confert ad noticiā alteriᵒ. ideo ꝑponitur diffinitio equocoꝝ pp maiorē noticiam diffinitiōis vniuocorū. Tertia diffinitō ē denoiatiuoꝝ que valet ad cognitionē modi ꝑdicandi accidētia de suba qui ē denoiatiuus. Propterea supponiť ꝙ dr̄a est inter vniuocuz ꝑdicatum ⁊ modum predicādi vniuocū. q² ad hoc ꝙ aliquod predicatuz sit vniuocū sufficit ꝙ hēat vnū nomē cōe ⁊ vnā rōnez eandē scđm illud nomē siue illa rō fuerit essentialis subɓo siue accidētalis. Sȝ ad modū ꝑdicādi vniuocū reqriť ꝙ ꝑdiᵐ hēat vnū nomē cōe ⁊ vnā rōez formalē eētialē r̄spcū sɓi

Secundo notādū ē ꝙ iste liber ē liber ꝑdicamētoꝝ in quo Aristo. intendit ꝑncipaliter determiare de decē ꝑdicamētis. Et continet tres ꝑtes seu tractatus ꝑtiales. In primo determiat de qbusdaȝ añcedentibᵒ valētibᵒ ad cognitionē predicamētoꝝ q̄ cōi noie ante ꝑdicamenta dicūtur. ⁊ ille tractatus cōtinet tres ꝑticulas. in quoruȝ primo determinať de qbusdā antecedētibus cognitionē ꝑdicamentoꝝ quātū ad modū ꝑdi andi. Et istud capl'm cōtinet tres partes. In quarū pria ꝑmittit diffinitionem equiuocoꝝ dicēs. Equoca dicūtur quoꝝ solū nomē ē cōe ⁊ scđm illud nomen rō sube est diuersa. vt animal ē equocū ad aial viuū ⁊ aial pictuȝ seu qđ pingitur q² illoꝝ solū nomē ē cōe. sȝ rō illius nois scđm vnūquodq; illoꝝ ē diuersa. q² siquis extēdat diffiniř al' pictū ⁊ aial viuū inquātū sūt aialia ipse cuilibet illoꝝ attribuet aliam ⁊ aliā diffinitionē. In scđa parte huius libri ponit diffinitionē vniuocoꝝ que tal' ē. vniuoca dicūtur quoꝝ solū nomē ē cōmune ⁊ scđm illud nomē rōe sube ē eadē vt aial est vniuocū ad hoiem ⁊ ad boueȝ qđ ꝓbatur q² hōi ⁊ boui nomē aialis ē cōe. et ideo eius ē eadem. Et hanc vltimam particulā probat. si quis velit diffinire hoiem ⁊ bouē inquātū sunt aialia assignabit eādē rōem. In tertia ꝑticula ponit diffinitionem denoiatiuoruȝ dicēs ꝙ denoiatia dicūť q̄cūq; ab aliq̊ solo cāu dr̄a sūt ⁊ scđȝ illđ nomē hn̄t appellationē. vt a grāmatica grāmaticᵒ a fortitudine fortis.

Tertio notandū ē ꝙ circa hūc textum incidunt tres difficultates. quarum prima est hec. Que res sit equiuocatio. Ad quā rn̄detur ꝑmittēdo vnā distinctioneȝ que ē hec. Significatio ē duplex. quedā ē significatio actiua que ē relatio vocis ad significatū. Alia ē significatio passiua que ē relatio significati ad vocē. Et scđm hoc dr̄ ꝙ cuȝ equocatio sit quedā significatio ē ēt duplex. Nam quedā ē equiuocatio actiua ⁊ ista ē relatio quedaȝ suppositionis vocis tanq; signi ad plura signata. Alia est equocatio passiua ⁊ illa est quedā relatio suppōis, vocis equocatoꝝ ad vocē equocantē. Et ꝑter has duas est vna alia equiuocatio neutralis q̄ ē quedā relatio equiparētie vnius equocati ad reliquū vt canis latrabilis non soluȝ dicitur eē equocum equocatū respectu huiᵒ vocis equoce canis sed etiam respcū huiᵒ vocis equoce piscis marinᵒ. ex quo pȝ causa q̄re Arist. diffinit equoca equocata in plurali numero. Nam scđȝ Arist. q̄nto metaphice relatiua eqparentie sicut sunt siľia dissiľia ⁊ hꝰ debēt diffiniri i plurali numero. Sed equoca equocata sūt relatiua eqparētie vt patuit: igitur ⁊c̄. Et sicut dictum ē de equocatiōe ita pōt distingui de vniuocatione. Secūda difficultas vtrū diffinitō equocatoꝝ sit q̄ditatiua. Rn̄deť ꝙ sic tn̄ data ꝑ additamētū vt pȝ q² diffinitō relatiui data ꝑ fundamētū ⁊ terminū ē q̄ditatia per additamentū. ista ē hmōi: igiť ⁊c̄. Minor patet q² i diffinitiōe equocatoꝝ ꝑmittiť ista dictio

dicunt. et tātū valet sicut ↄcipiunt siue sunt ↄcepta. p qđ dant intelligi fundaméta equo catōis passiue q̄ fundant in ipo equocationis ↄceptu. 2° ponit in diffinitōe fo^m noīuz ē coē. p qđ dat intelligi termin⁹ illi⁹ rōnis. Ex quo pʒ ꝙ diffinitio equocoꝝ sic dʒ intelligi. Equiuoca dicūtur.i.sunt ↄcepta quoꝝ ↄceptoꝝ sola vox ē cōis ⁊ ↄcept⁹ eēntialis illorū ↄceptorum acceptus scđm illā vocē ē diuersus ⁊ ↄsimiliter pōt poni diffinitio vniuocoꝝ. ¶ 3ª difficultas quid ē pdicatio denoīatiua. ad quā p mittūtur due distinctōes. Prima ē ꝙ duplex ē pdicatio. s. eēntialis cui⁹ pdicatū est tota essentia vel pars eēntie subi. Alia ē pdicatio accidentalis cuius pdicatū ē extra ↄceptū eēntialē diffiniti. Scđa distictio pdicatio eēntialis ē duplex. quedā ē cui⁹ extrema sūt abstracta vltimata abstractiōe cuiusmodi ē abstractio nature a suppositis vt ē ista eqnitas ē equinitas. Et illa tʒ p̄mū gradū predicationis qditatiue. Alia ē pdicatio eēntialis cui⁹ extrema sīt aliq̄liter ↄcreta ↄcretōe. s. ad supposita cuiusmodi ē ista. homo ē aīal. Tūc dicitur ꝙ pdicatio denoīatiua ē pdicatio accidētalis alicuius concreti vel adiectiui de eo respectu cui⁹ adiacēter significat. vt ē ista homo ē alb⁹. ⁊ scđʒ hoc pōt sic intelligi diffinitio denoīatiuoꝝ denoīatiua dicūtur eē noīa concreta que a suis abstractis dr̄nt i suo mō significādi q ē significare p modum adiacentis. ⁊ secūdū illud nomen adiectiuum habet virtutem denominandi seu denominatiue predicandi de subiecto.

Conclusio vn̄salis. ⁊ si oē pdicatuʒ sit vniuocū vl' equocuʒ tres sūt tm̄ mōi pdicādi eēntial'r adinuicē distincti. Pria pars patuit i p̄rio argumēto añ opposi tū. Scđa ps pbat q2 oē pdicatū vel hʒ eādeʒ rōem respcū eoꝝ de qb⁹ pdicat. vel nō. si scđʒ sic ē modus pdicādi equoc⁹. Si p^m hoc est dupliciter. vl' q2 illa rō ē eēntialis s' bo ⁊ sic ē modus pdicandi vniuocus. vel est extranea ⁊ accidētalis s' bo ⁊ sic ē mōus pdicādi denoīatiu⁹

Primo dubitat. Utꝝ in aliquo sensu possit ista ↄcedi. equiuocum ē vniuocū. Uel ecōtra. p solutiōe pmittūt due distictōes. prima ē h. ꝙ duplex est equocū. qđdā ē equocū equocās aliud ē equocū equocatū. Scđa distictio ꝙ tam equocū equocās q̄ʒ equocū equocatū pn̄t dupl'r capi. Uno mō p me intētional'r. alio⁹ scđe itētionaliter. ⁊ hoc mō adhuc pn̄t capi dupl'r q2 vl' pn̄t capi vt qd vel vt modus. hoc supposito rn̄det p tres ppositiōes. pma ē h. equoca equocata p'ie intētionaliter sūpta sūt vniuoca vniuocata prime intētional'r sūpta. pʒ q2 piscis marin⁹ sidus celeste ⁊ canis latrabilis sunt equoca equocata respcū hui⁹ nois canis. ⁊ sūt vniuoca vniuocata respectu hui⁹ nois corp⁹. ¶ Scđa ppō. equiuoca equocata scđe intētional'r sūpta sūt vniuoca vniuocata 2^e intentional'r sūpta. ⁊ h°capiēdo equoca vt qd. ⁊ vniuoca vt modus. Pʒ q2 equoca equocata vniuocātur in hoc nomine cōi qđ ē equoca equocata. ¶ Tertia ppositio capiēdo vniuoca ⁊ equoca scđe intētionaliter ⁊ vtrūq3 vt qd vl' vt modus hec est falsa equoca equocata sūt vniuoca vniuocata. pʒ q2 vniuoca ⁊ equiuoca sūt due intētiones specifice distīcte. g̃ neut' pōt de affirmari de alia ⁊ ↄformit' possēt formari tres ppōes de equocl equocātib⁹ sic' sīt formate ō equocis equocatl:

Secundo dubitat. Utrū aliq̄ pdicatō denoīatiua sit vniuoca. Ad quod rn̄detur p vnā distinctōnē ⁊ quinq3 propositiones. ¶ Distinctio ē h. ꝙ pdicatio denominatiua ē triplex. vna ē q̄ sumit a posteriori eēntial'r vtputa ab accidēte. ⁊ hoc mō ista est denoīatiua. hō ē iustus. Alia ē pdicatio denomiatiua q̄ sumit ab aliquo eēntialit' priori qđ tn̄ nō ē de ↄceptu formali posterioꝝ. ⁊ h° mō gen⁹ pdicat denoīatiue de dr̄a. Et sil'r scđʒ franciscuʒ ens pdicat denoīatiue de decē generibus ⁊ p se ↄtētis sub illis. ¶ Tertia ē pdicatio denoīatiua q̄ accipit ab aliquo p̄ori eēntialit' qđ tn̄ ē ps ↄcept⁹ formalis sui inferioris. Et h mō gen⁹ ⁊ dr̄a denoīatiue pdicāt de spē quaʒ ↄstituūt. ¶ Prima ppō ē hec. nulla pdicatio eēntialis cui⁹ extrema sunt abstracta vltima abstractiōe ē aliquo mō denoīatiua. Probat q2 ad oēm pdicationē denoīatiuā reqrit' predicatū assignari cū qdā ↄcretione ad subm sicut dat intelligi p illā pticulā appellationeʒ. mō in tali pdicatiōe nulla ē ↄcretio. g̃ ⁊c. Secūda ppō. nulla talis pdicatio vltiate abstractoꝝ in creatl ē vera p idētitateʒ. Sed ois talis ē formalis. pʒ q2 in oī tali passione denotātur extrema eē oīmode eadē ⁊ nullo mō distīcta. indiuiduis vero tales pdicatiōes pn̄t esse vere p idētitatē lʒ nō sint formales. ⁊ hoc ppt' infinitatē per quā oīa attributa in deo realit' idētificātur cū do. ex quo elicit' talis scđa sco

tistica. Ois ppõ vltiate abstractorũ cui⁹ ãbo extrema sũt infinita vel alteꝝ tm̃ ẽ infinitũ. lz nõ sit formalis. ẽ tñ vera per idẽtitatẽ. verũ tñ vt dicũt quidã q lz in pdicamẽtl nulla talis pdicatio repiat vera nisi formalis. tñ in transcẽdẽtib⁹ pter bitũ sue cõitatis tales pdicationes vltiate abstractl facte pñt eẽ vere per idẽtitatẽ. pz qz rõ entis vltimata abstractiõe abstracta vr posse dici de oib⁹ rõib⁹ qditatis eo q oẽs rões qditatis sũt quedã ẽritates nisi fuerit abstractio p scdas intẽtiões cũ dr quiditas hois ẽ qditas entis vl rõ hũanitatl formalis ẽ rõ formalis entitatl tales ppões sunt false. Tertia ppõ ois pdicatio eẽntialis in q̃ s. pdicatum ẽ ps eẽntie subi ẽ denoiatiua. h⁹ pz quia ois ps cũ nõ sit oio eadẽ cũ suo toto p dicatur denoiatiue ⁊ ɔcretiue de illo. iõ gñaliter quodcũq supi⁹ eẽntiale ⁊ qditatiuũ cũ sit ps ɔcept⁹ formalis sui inferioris pdicat de illo denoiatiue. 4ª ppõ ppões denoiatiue 2° ⁊ 3° mõis st vniuoce. pria ps pz. qz in talib⁹ pdicatũ ẽ eẽntialr p° ⁊ vniuocũ respcũ subiecti 2ª ps pz. qz in talib⁹ rõ pdicati includit in rõe subi. ⁊ iõ pdicatões denoiatiue 3° cũ hoc q st vniuoce ⁊ eẽntiales sũt etiã qditatie. sed pdicationes denoiatiue de scdo mõ lz sint eẽntiales nõ tñ qditatiue cũ qditas pdicati non ɔtineat in qditate subi. Quinta ppõ nulla predicatio denoiatia prio mõ ẽ vniuoca. pz. qz in tali pdicatione pdicatũ ẽ qdã accidẽs posteri⁹ subiecto. ideo nulla talis est essentialis. ⁊ per consequens nec vniuocata.

Tertio dubitatur. Utrũ termin⁹ equo cus significet sua significata copulatie. Ad qd breuiter rñdet scdz egidium de roma in cõmẽto sup prio elẽcoꝝ q termin⁹ equoc⁹ põt dupliciť cõpari ad sua significata. vno mõ vt p ipõem ea iportat. ⁊ sic significat ea copulatiue nõ q in sua significatiõe copulatõnẽ iportet. Alio⁹ põt ɔpari ad sua significata vt p itellm ad ipa refert. ⁊ sic significat ea disiũctie nõ etiã q in sua significatiõe disiunctionem importet sed propter similitudinem quã habet cuz disiunctionem.

Ad rationes añ oppositũ. Ad pmaz dr q bñ concludit pro pria pte ɔclõnis rñsalis. s. q oẽ pdicatũ vl est equocũ vel vniuocũ. cũ hoc tñ stat q tres sũt mõi pdicãdi eẽntialr distĩcti vt patuit. Ad secundam conceditur q in speciali sunt plures modi predicandi tribus istis tamẽ omnes cõtinentur sub predictis tribus.

Queritur Utꝝ due diuisiones ⁊ due regle anpdicamentales sint sufficiẽter assignate. ¶ Arguitur prio ɔ pmã disionẽ. qz corpus aiatũ nec dr cũ cõplexione nec sine ɔplexõe. g dio ẽ isufficiẽs. Añs pz p pria pte qz corp⁹ aiatũ ponit in recta linea pdicamẽtali. mõ nullũ ɔplexũ ponit i pdicamento vt iferi⁹ patebit. g ⁊c. Scda ps patz. qz ɔtinet plures voces significatias. g nõ ẽ vox icõplexa. ¶ Arguit 2° ɔ secũdã disionẽ qz dici de sbo ẽ pdicari noie ⁊ rõe. ⁊ eẽ in sbo ẽ pdicari noie vt inferi⁹ patebit. Sz ipossibile ẽ aliquod idẽ pdicari noie ⁊ rõe. ⁊ tñ ñ pdicari nomine. g male dr. alia qdẽ de sbo dicũtur i subiecto vero nullo sũt. ¶ Arguit 3° ɔtra primaz regulã. qz nõ seqt. isocheres ẽ triangls: ⁊ triangul⁹ h3 tres ãgulos. g ysocheres prio h3 tres qz p⁹ due sũt vere ⁊ 3° ẽ falsa: ⁊ tñ arguit p primã regulã. g ⁊c. ¶ Arguit 4° ɔtra secundã regulã. qz figura ẽ spẽs qtitatl. ⁊ etiã ẽ spẽs qlitatis. g regla ẽ insufficiẽs. ¶ In oppo^m ẽ ph3.

Primo notandũ ẽ. q prima diuisio valet ad cognoscẽdũ ɔditionẽ eorũ q̃ p se reponũt in pdicamẽto q̃ qdẽ ɔditio ẽ icõplexo. oz eiz qõlibet p se reponible in pdicamẽto eẽ icõplexũ. 2° dr q scda dio valet ad cogscẽdũ sbam seu ppã entitatẽ vl qlitatem repõibiliũ i pdicamẽto. oz. n. qdcũq i pdicamẽto reponible entitatis eẽ subaz vl accidẽs vl vl particulare que qtuor sic circũloquũt p suas passiones in scda dione qdrimẽbri. naz p eẽ in sbo tãgit pprietas accidẽtis ⁊ circunlogt accidẽs. ⁊ p nõ eẽ in. circũlogt sba p dici de vniuersale. ⁊ p nõ dici de singlr. 3° dr q prima rla valz ad cogscẽdũ ordinẽ eoꝝ q̃ ponũt in recta linea eiusdẽ cathegorie. Est eiz talis ordo q qcqd ẽ pri⁹ priore ẽ pus posteriore. et qdqd supi⁹ ẽ supiore ẽ supius iferiore. ⁊ talis ordo pcise significat p pmã regulã. 4° dr q illa regula valz ad cogscẽdũ ordinẽ eoꝝ q̃ reponũtur in diuersis cathegorijs seu pdicamẽtis. Est eni talis bitudo qz nihil vni⁹ cathe⁹ ẽ supius eẽntiale ad alia alteri⁹ cathegorie.

Secundo notãdũ ẽ. q in h capi° determinat aristo. d qbusdã añcedẽtib⁹ q̃ valẽt ad cognitionẽ pdicamẽtoꝝ q̃m

ad cõditionẽ ⁊ subam eoꝝ. Et ↄtinet duas p/
tes. In prima ponit talẽ diõnẽ dicẽs ꝙ eorũ
q̃ dicũtur. quedã dicũt̃ scđꝫ ↄplexionẽ vt hõ
currit. alia vero sine ↄplexiõe vt currit vincit
⁊ sic de sil'ib⁹ termis simplicibus. In scđa pte
ponit secũdã diſionẽ. eoꝝ vero q̃ sũt q̃dã dicũ
tur de subo: in subo vero nullo sũt. vt hõ dici/
tur de quodã ꝑticulari hoie. ⁊ tñ ñ ẽ i aliquo
subo. Alia aũt in subo q̃dẽ sũt. ⁊ de subo vͦo nul
lo dicũtur. Et addit ꝙ eẽ in subo dr̃ illud qđ ẽ
in aliquo. nõ sic ps ei⁹ sꝫ ipossibile ẽ eũ eẽ sine
eo in quo ẽ. vt q̃dã grãmatica ẽ in aliquo subo
puta i aia. sꝫ de subo nullo dr̃. Et quoddã albũ
ẽ i subo. puta in corpe. q2 ois color ẽ in corpor̃
de subo vero nullo dr̃. Alia vero ⁊ de subo dicũ
tur ⁊ sũt i subo. vt scia ẽ i quodã subo. puta i aia
⁊ tñ dr̃ ð subo puta de grãmatica. Alia vͦo neq̃
sũt in subo neq̃ de subo dicũtur. vt aliq̃s hõ ali/
q̃s bos. Nihil eoꝝ eiꝫ ẽ in subo neq̃ de subo dr̃.
⁊ addit ꝙ vl'r q̃cũq̃ sũt indiuidua ⁊ nũero sin
gularia de nullo subo dicũt̃. sꝫ tñ nihil ꝓhibet
q̃dã eoꝝ eẽ i subo vt indidua de gñe accidẽtis
nõ dicũt̃ de subo sꝫ tñ sũt in subo. ¶ Coñr i 3ͦ c.
determinat de q̃busdã añcedẽtib⁹ ad cogni/
tionẽ ꝑdicamẽtoꝝ q̃tũ ad ordinẽ ipoꝝ. Et cõ
tinet duas ptes. In q̃rũ prima ponit talẽ r'laꝫ
qñ alterũ ꝑdicat̃ de altero. vt de subo q̃cũq̃
dicũt̃ ð eo ꝙ ꝑdicat̃. ⁊ oĩa dicũt̃ de subo. vt hõ
ꝑdicat̃ de quodã hoie ⁊ aial ꝑdicat̃ de hoie. g̊
⁊ aial ꝑdicat̃ de aliq° hoie vt q̃dã hõ ẽ homo.
⁊ aial. In secũda parte põit secũdã regulã q̃a
diuersoꝝ geneꝝ ⁊ nõ subalternati positorũ
diuerse sũt spẽs ⁊ dr̃e vt aialis ⁊ scie que sũt di
uersa gña sũt diuerse spẽs ⁊ dr̃e. q2 gressibile
volabl'e bipes sũt dr̃e animalis. sed nulla ea
rum est differentia sciẽtie q2 vna scia nõ dif/
fert ab alia eo ꝙ est bipes vel volabilis. Et ad
dit ꝙ notanter dicitur diuersorum generum
⁊ ñ subalternati positoꝝ. q2 diuersoꝝ generũ
subalternatim positorũ nihil ꝓhibet easdeꝫ
eẽ differentias quia superiora predicantur ð
suis inferioribus quare quecũq̃ differentie
sunt predicati eedem erunt ⁊ subiecti.

Tertio notandum est ꝙ circa hũc textũ
incidunt alique difficultates. q̃a
prius dictum est in principio hãc sciam nõ eẽ
de vocibus ⁊ terminis. Et tamen dici ẽ passio
termini complexio autem ⁊ incõplexio ẽ pas/
sio vocis quare videtur ꝙ prima diuisio nõ ẽ
vtilis ad cognitionem predicamentorũ. Ad
hoc rñdet̃ ꝙ in predicta diuisione dicũt̃ de/
bet capi ꝑ concipiuntur. Ulterius dr̃ ꝙ com
plexio ⁊ incõplexio lꝫ sint passiones vocũ con
ueniũt tamẽ prio ↄceptibus. ¶ Secũda diffi
cultas q2 dici de presupponit eẽ in. g̊ vr̃ ꝙ q̃d
quid ẽ de subo ẽ in subo. qđ ẽ cõtra secũdã di/
sionẽ. Ad hãc dubitationẽ respõdet̃ ꝑ vnam
suppõem ⁊ per vnã distinctionẽ. Suppõ est h̃
ꝙ in secũda dione iste ablatiu⁹ subo capitur
equiuoce. nã qñ ↄstruitur cũ ista prepositiõe
in. tũc significat subm accidẽtis. Sed quãdo
cõstruitur cũ ista prepõe de. tunc significat in
ferius alicuius per se sui superioris. ¶ Distin
ctio ẽ hec ꝙ eẽ in subiecto capitur dupliciter
vno mõ prime intẽtionaliter. ⁊ tũc tm̃ valet
sicut inherere alicui tanq̃ subo vel tanquaꝫ
supposito sicut dicim⁹ nãm esse in supposito.
Alio° 2ͤ intẽtional'r. ⁊ tũc significat tm̃ ꝑdica
tionẽ denoĩatiuã alicui⁹ accidẽtl de subo. tũc
dr̃ ꝙ capiẽdo eẽ i subo pͤ intẽtional'r dici de ꝑ/
supponit eẽ in. Nõ ãt capiẽdo 2ͤ intẽtionalit̃
sic capit̃ in diſione. ¶ Tertia difficultas vtꝝ
pria regula teneat vniuersaliter. Rñdet̃ bre
uiter ꝙ affirmatĩe vel negatĩe tꝫ i oib⁹ termi
nis duab⁹ ↄditiõib⁹ obseruatl. Pria ẽ ꝙ pria
sit affirmatia ⁊ scđa vl'is siue affirmatiua vel
negatiua. ¶ Quarta difficultas q̃ dicant̃ gña
subalternatim posita ⁊ non subalternatiꝫ po
sita. Rñdet̃ ꝙ illa dicũt̃ gña subalternatim
posita quorum vnũ participat quiditatiẽ ali/
ud ⁊ ecõtra ⁊ sunt eiusdẽ cathegoͤ sicut suba
⁊ corp⁹. Et per oppoᵐ gña nõ subalternati po
sita sunt illa que cõtinẽtur in diuersis cathe/
gorijs nec vnum quiditatiue participat reli/
quum. sicut animal ⁊ color.

Conclusio respõsiua due diuisiones
⁊ due regule añpredicam̃
tales sũt i textu sufficiẽt̃ assignate. ↄcl'o satl pꝫ
ꝑ ðclaratiõeꝫ eaꝝ hitã ex nõbilib⁹ iã dictis.

Primo dubitat̃. Utꝝ icõplexa sint i ꝑ
dicam̃to. Pro cui⁹ solutiõe est
supponẽdũ ꝙ arist. i 2° tractatu determiat ð/
ꝑdicamẽtl. ⁊ ↄtꝫ. 6. capitula. In quoꝝ p°. ðter
minat ð ipsis ꝑdicamẽtis ponẽdo vnã gñaleꝫ
enũciationẽ illoꝝ. ⁊ ↄtinet duas ꝑticulas. In
q̃rũ pria intẽdit talẽ diõnẽ. eoꝝ q̃ scđm nullã
cõplexionem dicuntur singulum eorũ aut si/
gnificat substantiam aut q̃litatẽ aut q̃titatẽ
aut aliq̃d. aut vbi. aut qñ. aut sitũ. aut hr̃e aut
agere aut pati. Et de q̃libet eoꝝ dat exᵐ dicẽs.

Est aũt sũba vt dicat̃ figuraliter.i.exẽplarit̃.
hõ equ⁹. q̃ztitas vt bicubitũ tricubitũ. q̃litas
vt albũ nigrũ. Ad aliqd vt magis ꝛ min⁹. vbi
vt in loco. Qñ vt heri. sitũ vt iacet. hr̃e vt esse
armat⁹. facere vt secare. pati vt secari. Cõse/
quẽter in scđa pticula auctoꝛ dic̃ talẽ cõcl'onẽ
.s. ꝙ nullũ p̃dicamẽtoꝝ significat affirmatie
vl' negatie. Quã ꝯclusionẽ ꝓbat duab⁹ rõib⁹.
Quaꝝ pria ẽ. nullũ dicibile cuius cõplexione
cũ alio resultat affirmatio vl' negatio signifi·
cat affirmatie vl' negatie. sꝫ singulũ p̃dicamẽ
toꝝ ẽ tl'e. g̊ nullũ eoꝝ significat affirmatie vel
negatie. nec p ꝯñs aliqđ eoꝝ ẽ ꝯplexũ qꝛ solũ
cõplexũ significat affirmatie vl' negatie. Se/
cũda rõ ẽ ista. Ois affirmatio vl' negatio signi
ficat verum vel falsum. sed nullum predica·
mentoꝛum significat veꝝ vel falsũ. g̊ nullũ p̃
dicamẽtoꝝ significat affirmatie vel negatie.

Secũdo dubitat̃. Utꝝ p̃dicamñta disti
guãt̃ cõuenieñter p suos mõs
p̃dicãdi. Et vr̃ ꝙ sic. qꝛ illud ꝙ diuidit̃ imedi
ate in decẽ p̃dicamẽta ẽ ens cui⁹ nõ sũt dr̃e. g̊
decẽ p̃dicamẽta ñ potuerũt distigui p dr̃as.
relingt̃ ꝙ distinguũt̃ p mõs p̃dicãdi. Añs p
pria pte ẽ notũ. sꝫ p scđa declarat̃. qꝛ dr̃a sem
per ẽ extra rõem ei⁹ qđ diuidit. g̊ si ens hẽret
dr̃as ille eẽnt nõ ens. mõ nullũ nõ ens ẽ cõsti/
tutiuũ alicui⁹ põitiui entl. g̊ p̃dicamẽta non
pñt ꝯstitui sub ente p dr̃as ei⁹. ¶ In oppositũ
arguit̃. qꝛ modus p̃dicãdi seqt̃ mõuꝫ essendi.
g̊ distinctio p mõs p̃dicãdi posterioꝛ ẽ disticti
one modoꝝ eẽndi. ꝛ p ꝯñs nõ ẽ prima. ¶ Ad
dubiũ rñdet̃ p vnã distinctiõem qꝛ p̃dicamẽ
ta pñt dupl'r ꝯsiderari. Uno⁰ prie intentiona
liter ꝛ methaʳ. ꝛ sic dicũt̃ duo. p̃mũ ꝙ sic̃ ens
pria sui disione diditur p finitũ ꝛ infinitũ cre
atũ vl' increatũ. ita ꝛ sil'r ens creatũ ꝛ finitum
imediate diditur in decẽ p̃dicamẽta. ita ꝙ nl'
la sit p̃oꝛ disio bimẽbris. ¶ zᵐ dc̃ꝫ ꝙ ens fini/
tũ pria ꝛ imediata sui dione descẽdit in deceꝫ
p̃dicamñta nõ gdẽ p mõs p̃dicãdi distinctos sꝫ
p quosdã mõs eẽndi ꝓp̃os distinctos ex natu
ra rei quoꝝ glibet hꝫ rõem ꝯ̃ctiui respectu en
tis ꝛ ꝯstituti alicui⁹ p̃dicamẽti. Alio⁰ capiunt̃
p̃dicamẽta scđe intẽtional'r ꝛ logice Et sic ẽt
dicũt̃ duo. Primũ dictũ. decẽ p̃dicamẽta sũ/
pta scđe itẽtional'r sũt decẽ intẽtiões scđe ad
inuicẽ nuãl'r disticte. ita ꝙ h̃ intẽtio cõis gnã/
lissimũ vel p̃dicamñtũ variat̃ vel termiat̃ in
istis decẽ p̃dicamñtis tm̃ nuãliter. cũ h̃ tñ stat
ꝙ q̃libet haꝝ itẽtionũ singulariũ ẽ p̃dicabilis
de plurib⁹ dr̃ntib⁹ spẽ p̃dicatione signata. lꝫ
nõ exercita. ¶ zᵐ dictũ. ex quo zᵉ intẽtiones
causãt̃ p actũ cõpatiuũ intellect⁹. iõ decẽ p̃di
camẽta q̃ sũt decẽ itẽtiões scđe causãt̃ p actũ
intellect⁹ cõpantl gditates p̃dicamẽtales co·
gnitas ad p̃mã sbam quã diuersimode hñt d̃
noiare. ex q̊ vr̃ seq ꝙ pria distictio añ p̃dicam̃
toꝝ logice ꝯsideratoꝛum sumit̃ per diuersos
modos predicandi sicut distinctõ respectuũ
sumitur ex distinctione terminoꝛum.

Tertio dubitat̃. Utꝝ de⁹ sit in p̃dicam̃
to. ad qđ breuiter rñdet̃ p tria
dicta. ¶ Primũ dictũ oẽ reponibile p se ꝛ di/
recte in p̃dicamñto necesse ẽ in se hr̃e oꝛdinẽ su
perioꝛis vl' inferioꝛis. qꝛ vr̃ hoc significari p
hoc nomẽ p̃dicatũ qꝛ in sua significatiõe vr̃ i
poꝛtare q̃zdã cooꝛdiatiõeꝫ. ¶ zᵐ dictũ supius
eẽntiale ꝛ gditatiuũ ẽ ps sui inferioꝛis qꝛ i cõ
ceptu foꝛmali inferioꝛis icludit̃ supius. ꝛ cuꝫ
hoc aliqd aliud qđ ẽ cõtractiuũ ꝛ determina/
tiuũ supioꝝ. g̊ supius ẽ ps eius. ¶ zᵐ dictũ deo
repugnat hr̃e ptẽ. qꝛ deo repugnat q̃cũq3 ip/
fectio: sꝫ ps vr̃ de se iportare quãdã ipfectio·
nẽ sui toti⁹. Ex quibus vr̃ seq ꝙ de⁹ ñ ẽ i p̃di⁰

Ad rationes añ oppositas. ¶ Ad pri
mã dr̃ ꝙ lꝫ coꝛp⁹ aiatũ
ꝭᵐ vocẽ sit cõplexũ sibi tñ coꝛrñdet imediate
te ꝯcept⁹ icõplex⁹ ꝛ a pte rei sibi coꝛrñdet q/
ditas simplex. iõ talis cõplexio vocal' nõ ꝓhi·
bet simplicitatẽ reqsitã ad h⁰ ꝙ aliqd sit in p̃/
dicamẽto. ¶ Ad secũdã dr̃ ꝙ p̃dicari noie põt
capi dupl'r. Uno⁰ p̃cise vt tm̃ valet sic̃ p̃dica·
ri ꝭm modũ ꝛ nõ ꝭᵐ rõem ꝛ sic p̃dicari noie et
rõe nõ icludit p̃dicari noie sꝫ ex ꝓposito disti
guit̃. Alio⁰ capit̃ pmissiue vt.s. secũ pmittit ra
tionẽ p̃dicamñti p̃dicari đ sbo. ꝛ sic oẽ illđ qđ
p̃dicat̃ noie ꝛ rõe p̃dicat̃ ẽt noie. ¶ Ad tertiaꝫ
dr̃ ꝙ nõ debite arguit̃ eo ꝙ minoꝛ non ẽ vl'is
si aũt minoꝛ fuerit vl'is. tunc bñ seqtur. sed si
cut ꝯcl'o erit falsa. ita ẽt minoꝛ. Dicit̃ p̃terea
scđm franciscũ ꝙ ista rl'a vl'r tꝫ in oĩb⁹ termi/
nis prime intentionis. sed qñ fit variatio per
terminos secũde intentionis. ꝯ⁰ nõ tꝫ. sic aũt
arguit̃ in ꝓposito ex parte minoꝛis. ¶ Ad q̈r
tã dr̃ ꝙ figura põt dupl'r ꝯsiderari. vno⁰ mãli
ter vt ẽ.s. q̃ztitas determiata termino vel ter
minis ꝛ sic ẽ in gñe q̈litatis. Alio mõ capit̃ foꝛ
mal'r.s. p ꝯcl'one seu p terminatione lineaꝝ
in superficie ꝛ sic ẽ de genere qualitatl. mõ ñ

ē icōueniēs idē equoce īucīri ī diuersis p̄mtl.

Queritur Utrū s̄ba p̄ma sit magis s̄bia q̄ȝ secūda. ¶ Arguit̄ p̄mo q̄ nō auctoritate et rōne. Prima ē auctas aristo. i B li. volētis. q̄ s̄ba nō suscipit magl nec min⁹
z^m ē porphy. i. c. ð dria. vbi vl't q̄ eē s̄bale vni⁹/
cuiusq̄ȝ ē vnū ⁊ iō nȝ itēsionē nȝ remissionē su/
scipiēs. ¶ Rōe sic. Nulla forma q̄ nō ē ptibl'r
acqsibilis per motū suscipit magis ⁊ min⁹. sȝ
s̄ba nō ē forma partibil'r acqsita per motū vt
videt̄ sentire aristo. i. 7. physi. g̊ vna s̄ba nō est
magis s̄ba q̄ȝ alia. Nec valet dicere q̄ hic capi
tur s̄ba scđe itētōalr̄. qꝛ talis scđa itētio nō ac
grit̄ per motū cū nulli⁹ mot⁹ sit termin⁹ for/
malis. g̊ capiēdo s̄baȝ scđe itētōalr̄ vna non ē
magis s̄ba q̄ȝ alia. ¶ In op^m ē Aristl. i B p̄nti. c.

Primo nōndū ē q̄ p̄ ðclaratōe termi
noꝝ p̄mittūtur due distictōes.
Prima ē. su̇ba pōt capi dupl'r. Uno mō fūda
mētalr̄ ⁊ p denoīato. s. p ipa entitate s̄be de/
nomīata ab actu substādi. Alio mō pōt capi
s̄ba formalr̄. s. p ipo actu s̄bstādi. ¶ z^a distin⁹
ē hec. Act⁹ substādi pōt capi dupl'r. Uno mō
p̄me intētōalr̄. Et B mō iteꝝ dupl'r. Uno mō
p ipo actu substādi i actu. ⁊ sic ē accn̄s ꝯtigen
ter adueīēs s̄be. Alio mō capit̄ p ipo actu sub
stādi i aptitudine. ⁊ tūc ē qdā respcūs aptitu/
dinalis fundat⁹ i s̄ba ⁊ terminat⁹ ad actū sub
stādi i actu. et B mō ꝯuenit s̄be i scđo mō dicē
di p se tanq̄ȝ passio pporciōalr̄. sic aptitudina
lis inherētia ꝯuenit accn̄ti. Sȝ alio mō pōt ca
pi act⁹ substādi scđe itētionalr̄. ⁊ tūc ē qdā re
spectus rōis aptitudinalis q ē ad posse subyci
in propositione essentiali vel denominatiua.

Secundo notādū ē q̄ in B. z. c. deter/
minat aristl. de p̄dicamēto
s̄be. ⁊ ꝯtinet duas partes pricipales. In quaꝝ
p̄ma determinat de s̄ba diffinitiue ⁊ diuisiue
Et ista pars adhuc ꝯtinet duo pūcta. In p̄mo
ponit diffinitiones prime sube ⁊ secūde. ⁊ pre
supponēdo quandam diuisionem substantie
in p̄mam ⁊ secūdam dicit q̄ p̄ma substantia ē
que pprie maxime ⁊ p̄ncipalr̄ substare dicit̄.
vel sic ē que neq̄ȝ de subo dr̄ neq̄ȝ i subo est. vt
aliquis homo aliqs bos. Sȝ scđe sube sūt spēs
in quibus sunt prime sube que dicunt̄ princi
pales sube. Et haꝝ spēꝝ gn̄a. vt aliquis homo
ē in hoie. sub hoie tanq̄ȝ sub spē. ⁊ aial ē genus
illius spēi. ¶ Conr̄ in secūdo puncto declarat
dictas descriptōes. ⁊ ꝯtinet duas particulas.
In quaꝝ prima declarat descriptionē prime
sube. p quo intēdit q̄tuor ꝯcl'ones. Prima ē
q̄ eoꝝ que de subo dicunt̄: nece est nomē ⁊ rō
nē de subo p̄dicari. quā ꝯcl'onē relinquit notā
ex prius habitis. vȝ. ex diffinitiōe vniuocoꝝ
⁊ ex prima regula antep̄dicamētali declarat
tn̄ eam per exēplū. qꝛ hō dr̄ de subo ⁊ p̄dicat̄
noie ⁊ rōe de eo. vt quidā hō ē hō ⁊ est aial rō
nale mortale. ¶ Possȝ tn̄ preter textū assigna
ri alia rō. qꝛ vt prius patuit. in secūda diuisiōe
antepredicamētali esse in subo ⁊ dici de subo
capiūt̄ ibi scđe itētōalr. vȝ. eē in subo p p̄dica
ri accn̄talr ⁊ denoiatiue: ⁊ dici de subo capit̄
p p̄dicatōe eēntiali. mō ꝯstat q̄ in p̄dicatiōe
eēntiali nō solum nomē sȝ etiaȝ rō p̄ti p̄dicat̄
de s̄bo. g̊ quecūq̄ȝ dicūt̄ de subo p̄dicant̄ noie
⁊ rōe de eo. ¶ Secunda ꝯcl'o. eoꝝ que sunt in
subo. i. q̄ denoiatiue p̄dicāt̄ de subo vel scđm
se vel secūdū sua ꝯcreta. in plurimis qdē nec
nomē nec rō p̄dicat̄ de subo. vt accn̄a ī abstra
cto ꝯsiderata. sed in aliquibus nihil qđ phibȝ
nomē p̄dicari aliqn̄ de subo rōe vō ē īpossibl'e
p̄dicari. vt albū cū sit in corpore vt in subo p̄di
cat̄ de eo scđȝ nomē ⁊ denoīatiue. vt hec ē vā
denoīatiua. corp⁹ est albū. sed rō albi nunq̄ȝ p̄
dicat̄ de corpore. ¶ Tertia ꝯcl'o est: oīa alia a
primis subys aut dicunt̄ de subis principali/
b⁹ vt de subo. i. p̄dicant̄ de primis subys tanq̄ȝ
de suis inferioribus. aut sunt ī eis vt ī subis. i.
predicant̄ de primis denoīatiue. Hāc ꝯcl'onē
p vtraq̄ȝ parte declarat aristo. per duas ꝯn̄as
Quaꝝ prima ē qꝛ bn̄ sequit̄. aial predicat̄ de
hoie. ergo aial predicat̄ de aliquo hoie. ꝯn̄tia
tenet. qꝛ ex opposito ꝯn̄tis īfert̄ oppositū an̄/
cedētis. ut si aial de nullo hoie predicat̄ nec
oino de hoie predicabit̄. Secūda ꝯn̄a ē hec.
qꝛ bn̄ seqt̄. color ē in corpore. g̊ ē in aliquo cor
pore. tenet ꝯn̄a sicut prius. qꝛ ex opposito ꝯn̄
tis infert̄ oppositū an̄tis. nā si color nō ē i ali/
quo singulariū corpoꝝ nec oio erit in corpore
Et sic ex duab⁹ ꝯn̄tys predictis cōcludit aris.
q̄ oīa alia a p̄mis subis aut dicūt̄ de subis p̄n
cipalib⁹ vt de subis. aut sunt i ipsis vt ī subis
Ex qb⁹ tribus cōcl'onib⁹ vult aristo. hr̄e q̄ p̄/
me sube dicūt̄ maxime ⁊ pricipalissime eo q̄
oīb⁹ subyciuntur predicatōib⁹ siue eēntiali/
bus siue denoīatiuis. ¶ Conr̄ p modū correla
ry īfert quartā cōclusionē que hec ē. q̄ nō exi

stētib⁹ primis subys ipossibile ē aliqd aliorū eē. qꝛ vt patuit i cōclōne tertia oīa alia a p̄mis subys aut dnr̄ de primis vt de subis. aut sunt i eis vt in subiectis. ergo ꝛc̄.

Tertio notādū ē ꝙ circa hūc textū oriū tur aliq̄ue difficultates. Prima ē. vtrū aliqs hō aliqs bos dicanẗ p̄me s̄be. Ad quā rn̄r p̱ duas distīctōes. Prima ē. idiuiduū capiẗ dupl̄r: vt i ꝓposito sumiẗ. vno mō ꝓ aggregato ex q̄ditate ꝛ dr̄ia idiuiduali p̄cise. alio⁹ capiẗ ꝓ aggregato ex q̄ditate ꝛ dr̄ia idiuidua li exn̄tia cū oib⁹ accidētib⁹ circūstātionātib⁹ q̄ scd̄z porphy. i. c. de spē ꝛ dr̄ia. sūt septē ꝯtēta i h̄ v̄su. Forma figura loc⁹ stirps nomē p̄ria tp̄s. Indiuiduū p̄ᵐᵒ vocaẗ idiuiduū vagū. sꝫ idiuiduū 2ᵐᵒ dr̄ eē indiuiduū circūstationatū. ¶ 2ª distinᵒ. Aliqs hō pōt capi dupl̄r. vno mō ꝓ aggregato ex termio coī ꝛ signo particulari ꝛ sic nō ē p̄ma s̄ba. sꝫ po⁹ dr̄ eē ens per accn̄s. Alio mō pōt capi ꝓut circūlocutiue rep̄n̄tat idiuiduū primo mō qd̄ ē idiuiduū vagū. ꝛ sic ē prima s̄ba. ¶ 2ª difficl̄tas. qr̄ a ph̄o prime s̄be vocāẗ i textu p̄cipales s̄be. Dr̄ ꝙ iō fit qꝛ pricipali⁹ substāt vt pꝫ p̱ suā diffinitōez in q̄ poniẗ ꝓprie ad excludēdū accn̄tia q̄ ꝓprie nō dicunẗ substare. qꝛ i p̄mo posterioꝝ dr̄ ꝙ ista ē per se. lignū ē albū. sꝫ ista ē per acn̄s. albū ē lignū. eo ꝙ. s. s̄bm nō subr̄ scd̄z se sꝫ rōe sui mat̄l qd̄ ē subm̄ albedinis. 2ᵒ poniẗ priñʳ ad excludēdū scd̄as subas: q̄ ꝛ si substāt i ꝓpōib⁹ tn̄ adhuc p̄cipali⁹ substāt prime sicut deducebat aristo. i duab⁹ ꝯn̄tys p̄dcis. Poniẗ tertio maxime ad excludēdū tā accn̄tia q̄ꝫ s̄bas scd̄as. vel ad excludēdū spēs q̄ etsi magis substāt q̄ꝫ gen⁹ nō tn̄ maxie. ¶ Tertia difficultas. vtrū sit possibile aliqd̄ p̄dicatū p̄dicari de s̄bo scd̄z nomē ꝛ tn̄ nō p̄dicari scd̄m rōez cū tn̄ de q̄cū q̄ꝫ p̄dicaẗ diffinitū ꝛ ēt sua diffinitio. Rn̄r ꝙ p̄dicatū predicari scd̄z rōez de s̄bo pōt intelligi dupl̄r. Uno mō tanq̄ꝫ rō subi. ꝛ sic i p̄dicationib⁹ p̱ accn̄s p̄dicaẗ vt nomē p̄dicati ꝛ nō vt rō. Alio mō pōt itelligi rōez p̄dicari de s̄bo n̄ q̄dē vt rō subi sꝫ vt qd̄cūq̄ꝫ p̄dicatū. vt fit i ꝓpōnib⁹ denoīatiuis. sic̄ nomen p̄dicati p̄dicaẗ denoīatiue de subo. ita ꝛ etiā rō illi⁹ p̄dicati p̄dicaẗ etiam denominatiue de illo subiecto.

Conclusio rn̄salis. Pria s̄ba ē magl s̄ba q̄ꝫ 2ª qꝛ illa s̄ba ē magl suba q̄ pl̄ib⁹ substat tāi p̄dicatōe accidentali q̄ꝫ eēntiali. sꝫ p̄ª s̄ba ē h⁹ vt patuit i 2ᵒ nōbili. g̃

Primo dubitaẗ vtrū cuiuslibꝫ predicamēcati idiuidua sint p̄rie sube ꝛ gn̄a ꝛ spēs sint scd̄e s̄be. Pro quo ē aduertēdū ꝙ Aristo. i h̄ scd̄o pūcto declarat descriptōez secūdaꝝ substātiaꝝ. ꝛ itēdit tres ꝯclusiones Prima ē hec. de numero secūdaꝝ subaꝝ spēs ē magis suba q̄ꝫ gen⁹. quā ꝯcl̄one ꝓbat duab⁹ rōib⁹. Prima rō ē ista. qꝛ illud qd̄ ē ꝓpinqui⁹ prime sube ē magis suba. sꝫ spēs ē prima s̄baꝫ g̃ ꝛc̄. minorē ꝓbat. qꝛ illud est magis suba p̱ qd̄ ꝯueniēti⁹ ꝛ manifestati⁹ assignaẗ qd de prima suba. sꝫ per spēz ꝯueniēti⁹ assignaẗ qd de prima suba q̄ꝫ per gen⁹. g̃ ꝛc̄. minor ꝓsillogismi declaraẗ per exēplū. qꝛ siqs diffiniat quēdaꝫ hoīez manifesti⁹ assignabit hoīez q̄ꝫ aīal. qꝛ illud ꝯueniēti⁹ assignaẗ in diffinitiōe alicuius qd̄ ē sibi magis ꝓpriū. sꝫ hō ē magis ꝓpriū respectu alicui⁹ hoīs q̄ꝫ aīal qd̄ ē coē. g̃ diffiniendo quēdā hoīez ꝯueniēti⁹ diffiniẗ per hoīem q̄ꝫ per aīal. Silr̄ siqs vellet diffinire q̄ꝫdā arborē ꝯueniēti⁹ assignabit i sua diffinitōe arborē q̄ꝫ plātā. Scd̄o ꝓbaẗ eadē ꝯclusio. qꝛ sicut se hn̄t prime substātie ad oīa alia ita se habēt spēs ad genera. sꝫ prime sube ex eo dicūẗ maxime ꝛ p̄ncipales sube. qꝛ oib⁹ alys substāt: ꝛ nō ecōtra. g̃ cū spēs substet ipi gn̄i ꝛ nō ecōtra seqẗ ꝙ spēs ē magis suba q̄ꝫ genus. Ex quo cōcludit Aristo. ꝙ d̄ numero. scd̄aꝝ subaꝝ spēs ē magis s̄ba q̄ꝫ genus. ¶ Scd̄a ꝯclusio. de numero spēꝝ sp̄alissimaꝝ que sūt scd̄e substātie vna non ē magis substantia q̄ꝫ alia. ꝓbaẗ. qꝛ assignādo qd de aliq̄ prima suba nō ꝯueniēti⁹ nec manifestāti⁹ assignaẗ vna spēs q̄ꝫ alia. vt si q̄raẗ quid sit sortes nō familiari⁹ rn̄deẗ ꝙ ē hō q̄ꝫ si q̄raẗ qd est morelus. rn̄deẗ ꝙ ē equus Et subiungit incidenter ꝙ de numero primarū subaꝝ vna nō ē magis substātia q̄ꝫ alia. vt aliquis homo nō ē magis substātia q̄ꝫ aliquis equus. ¶ Tertia ꝯclusio. nihil ē substātia scd̄a nisi gn̄a ꝛ spēs de gn̄e substātie. cui⁹ assignanẗ due rōes. quaꝝ prima. ille dicunẗ substātie q̄ indicāt quid de prima substātia. sꝫ tm̄ gn̄a et spēs de predicamēto substātie sūt h⁹. ergo ꝛc̄ minor pꝫ qꝛ illa sola indicāt qd de prima s̄ba q̄ predicanẗ i quid de prima substātia. sꝫ soluꝫ gn̄a ꝛ spēs de predicamēto s̄be predicanẗ i qd vt siquis querat d̄ aliquo hoīe. vtpura d̄ sorte quid ē sortes. ꝯueniēter rn̄r ꝙ ē hō ꝛ ꝙ ē aīal. ꝛ vt patuit familiari⁹ rn̄deẗ ꝙ ē homo q̄ꝫ ꝙ ē aīal. siquis v̄o rn̄derit ꝙ sortes est albus vel

ꝙ currit: vel ꝙ aliud taliũ accñtiũ nõ assignabit quid ꝫ assignabit extranea que sũt extra quiditaté. Secunda ratio est sicut se hñt prie sube ad omnia alia. ita se habent scđe substantie ad accidentia. Sed prie sube se habét ad oia alia sic ꝙ dicũtur pncipales sube eo ꝙ omnib⁹ alijs subyciũtur vel ꝫm pdicatiõem eẽntialé vel scđm denoĩatiuã. ġ gña ⁊ spés de genere sube cũ post illas subyciantur accidẽtibus merito debẽt dici scđe sube. Minor ðclaratur q2 eo ꝙ aliquem hominem dicis eẽ grãmaticum. ergo hoiem ⁊ aial dicis eẽ grãmaticum similiter autem in alijs.

Secũdo dubitatur. Utrum due ɔseqñtie quas Aristoteles adducit ad pbandum tertiam conclusionem sint sufficientes. Et videtur ꝙ non quia in ipsis committitur fallacia consequentis. arguendo affirmatiue a superiori nõ distributo ad inferius. hic dicitur ꝙ predicte ɔñe sunt sufficiẽtes ꝓpterea q2 loc⁹ a supiori ad inferi⁹ affirmatiue. bñ valet in predicationibus eẽntialibus lꝫ nõ in pdicationib⁹ accidẽtatib⁹. Qđ pꝫ ꝑ ꝑ porphyriũ in de coitatibus generis ⁊ dr̃e. vbi vult ꝙ ɋdɋd verificatur de genere inɋtũ genus ẽ ⁊ de dr̃a inɋtnm dr̃a ẽ. etiam verificat̃ de quolibet concepto sub ipsis. ℭ Scđo patet idé per aristotelꝫ scđo topicoꝝ. vbi docet terminare pbleumata de spẽ. ⁊ dicit ꝙ prio aspiciendum ẽ vtrũ insit generi ⁊ si sic constituẽda sũt pbleumata ex quib⁹ videtur patere ꝙ locus a superiori ad inferius tenet affirmatiẽ significare vera lꝫ h̃ sit verũ. vr̃ tamẽ minus sufficiẽter dictũ ꝙ in pdictis cõsequẽtys nõ solũ arguit̃ in pdicamẽtis eẽntialib⁹. ſꝫ ẽt arguit̃ in accñtalib⁹ ⁊ denoĩatiuis. vt pꝫ i regl'a cũ dr̃ si color ẽ in corpe. ergo ẽ in aliquo corpe Ideo aliter rñdetur ad dubiũ pmittẽdo vnã talem distinctionem. s. ꝙ tripliciter cõtingit arguere a superiori ad inferius affirmatiẽ ⁊ sine distributione. vno modo disiunctiue sicut qñ termin⁹ cõis supponit determiate tũc sub ipso licet descendere ad sua inferiora disiunctiue. Secundo non contigit arguere a superiori ad inferius disiunctim sicut quando terminus cõmunis supponit confuse tm̃. Tertio copulatiue ⁊ ad quodlibet suorũ inferiorum seorsum. ⁊ isto modo contingit descendere s̃ h̃ suo superiori nisi ipsuꝫ distribuatur. Tunc dicitur ad dubiũ ꝙ licet a superiori ad inferius nõ semꝑ teneat ɔña formaliter. ʒ᷑ tñ formalr̃ tꝫ ɔña a superiori ad inferiora prio vl' scđo modis sumpta in quo sensu accepit aristo. in predictis consequẽtys: ad cuius demõstratioẽꝫ arguebat aristo. a supiori ad inferius.

Tertio dubitatur. Utrũ hoc sit veruꝫ ꝙ nõ existentib⁹ pmis subys impossibile est aliqđ alioꝝ eẽ. Et vr̃ ꝙ nõ ꝑ porphiriũ in de coitatibus gñis ⁊ dr̃e. vbi vult ꝙ sublato gñe auferũt̃ dr̃e ꝫ nõ ecõtra. q2 si oẽs dr̃e interimerẽt̃ adhuc intelli põt suba aiata sẽsibilis ex quo videt̃ inuere ꝙ ad destructionẽ posterioris nõ seqt̃ destructio prioꝝ. Iteꝫ ꝙ Aristo. in 2° thopicoꝝ vult ꝙ loc⁹ ab inferiori ad supius nõ teneat negatiẽ. ℭ Ad dubiũ duplr̃ põt rñderi. vno mõ metha^r. ⁊ tũc dicũtur duo. Primũ ꝙ pmis subis nõ existẽtib⁹ ipossibile ẽ aliqđ alioꝝ manere in actuali existentia de scđis subys. pꝫ q2 actualis existentia ẽ ɋdã mõus ɋditatiuus ɋ seqt̃ heceitatẽ mõ ðstructo priori destruit̃ posteri⁹. ġ destructis pmis s̃bis destruit̃ hecceitas ɋditatis vl' 2ᵉ subẽ. destruit̃ ẽt actualis exñtia q̃ sequitur hecceitatẽ de accñtib⁹. Secũdo pꝫ q2 accidẽtia mendicant suam existentiam in suis subiectis. Sed inter omnia accidentia eẽ actualis existentie est prius. ġ remoto vel destructo esse existentie a subiecto remouet̃ etiam ab actionibus que non existunt preter subiectum saltẽ naturaliter. ℭ Secũdũ dictum. pmis subis non existentibus in actuali existentia possibile est secũdas manere in esse obiectiuo vel quiditatiuo. qđ patet. quia nullo singulari existente adhuc potest quiditas intelligi ⁊ terminare actum intellectus sicut patꝫ de rosa in hieme. Aliter potest solui logice ꝑ quo pmittitur vnum dictum ꝙ a logico consideratur prima substantia scđa suba et accidens vt in eis fũdatur rl'o rõis q̃ dicit̃ secũda intentio. sicut prima suba ɔsiderat̃ sub ratõe subycibilitatis. ⁊ scđa s̃ba ɔsiderat̃ sub rõe pdicationis eẽntialis. ⁊ accñs sub rõe pdicationis accidentalis. ⁊ hoc dictum patuit in secunda diuisione ãtepdicamẽtali. ⁊ i 2° dubio pcedentis qõnis. Tũc dr̃ ad dubiũ ꝙ destructis pmis s̃bys ipossibile ẽ aliquod coꝝ eẽ. pꝫ q2 relatiã posita se ponũt ⁊ ꝑempta se pimũt Sed prima substantia dicitur relatiue ad secũdam ⁊ accñs vt patuit. ġ ⁊c̃. Si vero intelligatur de destructione logica que exercet̃ per

ꝑdicationem exercitam negatiuã. tũc erit sensus ꝙ q̃ñcũq; aliqđ ꝑdicatũ ꝟe negat̃ de oib⁹ ꝓmis sb̃ysipossibile ẽ idẽ ꝑdicatũ affirmari đ z^{is}. ¶ Ad auc̃tẽ porphyry. Dr̃ ꝙ porphiri⁹ intellexit ꝙ destructo posteriori vel inferiori potest manere superius in esse quiditatiuo. Et ad auctoritatẽ Aristo. rñdetur ꝙ Aristoteles vult ꝙ ab vno iferiori ad supius nõ valet loc⁹ negatiue. bñ vz tñ ab iferiorib⁹ sil̃ sũptis.

Ad rationes añ oppo^m. Ad ꝓmã ãt ꝯcedit̃ đ suba p^{o°} sz negatur đ sb̃a z^{o°}. Sil̃r dr̃ ad scđaz auc̃itatẽ. Ad rõez dr̃ sic̃ p⁹ ꝙ capit̃ hic sb̃a z^c itẽtional̃r. Et ad replicã dr̃ ꝙ suscipere magl ⁊ min⁹ põt dupliciter ꝯsiderari. vno° p^c intẽtional̃r ꝓut tm̃ valet sic̃ subam aliquã hr̃e latitudinẽ ⁊ gradũ ⁊ sic nõ ꝯuẽit sb̃e z^c itẽtional̃r sũpte. Alio mõ põt capi z^c intẽtional̃r vt tm̃ valet sic̃ subyci vel ꝑdicari de aliquo cum ꝭ aduerbio magl ⁊ min⁹. ⁊ sic sb̃a z^c intẽtional̃r bñ suscipit magis ⁊ min⁹. Et si vlteri⁹ dicatur ꝙ mod⁹ ꝑdicãdi supponit modũ eẽndi. Rñdetur vt supi⁹ dictũ ẽ ꝙ sic̃ mõus ꝑdicãdi đ actu significato in scđis intẽtionib⁹. ita sil̃r modus eẽndi sup q° fũdat̃ mõus sb̃ycibilitatl vl̃ ꝑdicabilitatl dz fieri i p^{is} itẽtõib⁹. vz in suba scđo mõ dicta.

Ueritur Utrũ due prime ꝓprietates sube sint sufficiẽtes. ¶ Arguitur prio ꝯ ꝓmã qꝛ vel non eẽ in subo capit̃ p^c intẽtionaliter vel z^c intentionaliter. nõ primo mõ qꝛ loc⁹ nõ ꝑ se ꝯsiderat res vl̃ ꝓmas intentiones. Nõ ẽt z^{o°} qꝛ tũc nõ ꝯueniret oi. nõ enim ꝯueniret ꝓmis sb̃is. qđ ꝓbat̃ qꝛ nõ eẽ in subo z^c intentionaliter tm̃ valet sic̃ ꝑdicari de aliquo ⁊ nõ denoiatiue. Sed ad ꝓmas subas nulla ẽ ꝑdicatio. g̊ ⁊c̃. ¶ Arguit̃ scđo quia ꝯuenit chimere ⁊ entib⁹ fictis cũ nõ sit in sb̃o. igit̃ ⁊c̃. ¶ Arguit̃ tertio ꝯtra secũdã regulã omnis diffõ ꝯstituit̃ ex gñe ⁊ dr̃a. sz dr̃e non est dr̃a. g̊ dr̃a eẽntialis nõ hẽt diffinitionẽ. ⁊ per ꝯñs nõ ꝑdicat̃ vniuoce. In oppositum ẽ aristoteles.

Primo notandũ ẽ. ꝙ ꝓ declaratõe terminoꝝ ponũtur due distinctiones ⁊ duo dicta. ¶ Prima distinctio est hec. Suba põt capi dupl̃r. Uno mõ p^c intentionaliter. Alio mõ z^c intentional̃r. ¶ Scđa distin° eẽ in sb̃o capit̃ dupl̃r. vno° p^c intẽtionaliter ⁊ sic pri° diffiniebat̃ ab Aristo. ꝙ est eẽ in aliquo nõ sicut ꝑs ei⁹. sz impossibile ẽ eẽ ipm̃ sine illo in quo ẽ. Alio° capit̃ z^c intẽtional̃r vt tm̃ vz sicut ꝑdicari denoiatie. iõ scđm hoc põt prima ꝓprietas dupliciter exponi. vno° p^c intẽtiõaliter. ⁊ tũc ẽ sensus. cõe ẽ oi sb̃e hr̃e eẽ. ⁊ illud eẽ habere per se. ⁊ non in alio tanq̃ in subiecto. z°. põt exponi scđe intentionalit̃ ⁊ tũc ẽ sẽsus cõe ẽ oi sube ꝑdicari de aliquo vere ⁊ affirmatiue. ⁊ de nullo denoiatiue. ¶ Primũ dc̃m ẽ istud. lz suba scđe intentõnal̃r sũpta sit i sb̃o de quo ꝑdicatur denoiatiue ꝑdicatiõe exercita ꝑdicatõne tamẽ signata ꝑdicat̃ eẽntialiter ⁊ nõ denoiatie. verũtamẽ tl̃is ꝑdicatio eẽntialis dz exerceri i ꝓmis intẽtionib⁹. ¶ z^m dictũ ꝑdicari vniuoce ẽ ꝑdicari noie ⁊ rõne sic ꝙ rõ ꝑdicati sit essentialis subiecto.

Secundo notandũ ẽ. ꝙ in z^a ꝑte istius capituli determinat Aristo. de ꝓprietatib⁹ ⁊ cõitatibus sube q̃ sũt nũero sex. Quaꝝ pria ẽ. cõe ẽ oi sb̃e i sb̃o nõ eẽ: qa p^a sb̃a ñ ẽ i sb̃o nec z^a ẽ i sb̃o. ⁊ mõ sũt pl̃es sube. g̊ cõe ẽ oi sube in subo nõ eẽ. Maior ꝓ pria parte pz. qꝛ pria sb̃a nec ẽ in sb̃o nec dr̃ de subo vt pz ꝑ diffinitionẽ ei⁹. Scđa ꝑs pz qꝛ hõ nõ ẽ in subo neq; aial nõ ẽ in subo lz dicat̃ de sb̃o ⁊ sic đ alys. g̊ nulla scđa sb̃a ẽ in sb̃o. z° ꝓbat̃ idem qꝛ nihil eoꝝ q̃ ꝑdicãtur noie ⁊ rõe sũt in subo sed ois scđa suba ꝑdicat̃ noie ⁊ rõe. g̊ ⁊c̃. Minor pz qꝛ hõ ꝑdicatur ꝭm nomẽ ⁊ scđm rõnez de aliquo hoie ⁊ similiter aial scđm rõem ⁊ secũdũ no^n ꝑdicat̃ de hoie. g̊ ois scđa suba ꝑdicatur noie ⁊ rõe. Uerũtamẽ ista ꝓprietas nõ cõuenit soli sb̃e. sed ẽt cõuenit dr̃e eẽntiali. quia nihil ꝙ ꝑdicat̃ noie ⁊ rõe ẽ in subo sed dr̃a essentialis ꝑdicat̃ noie ⁊ rõe. g̊ dr̃a nõ ẽ in subiecto. minor pz qꝛ bipes ⁊ gressibil̃e sũt dr̃e hois ꝯstituẽtes hoiez. ⁊ tñ nõ sũt in hoie vt i subo. eo ꝙ ꝑdicãtur de hoie scđm no^n ⁊ scđm rõnez. Nã de quocũq; ꝑdicat̃ no^n dr̃e vt de subo de eodẽ ꝑdicat̃ rõ ei⁹. ¶ Cõsequẽt̃ remouet qđdã dubiũ. Põt aligs sic dubitare ꝙ ꝑtes sube nõ sũt eo sb̃e ꝙ sũt i toto qđ ẽ qđdã sb̃z. ¶ Ad hoc rñdet aristo. ꝙ ꝑtes nõ sũt in toto quasi in sb̃o eo. s. ꝙ nõ sũt in eo sic̃ añs in subo vl̃ tãq; extrinsecũ sz magl tãq; ꝓn^m itrĩsecũ ꝯstituti^m. Scđa ꝓꝑetas ẽ ista ꝙ oib⁹ subys ⁊ dr̃ys earuz ꝯuenit vniuoce ꝑdicari de primis. Et ꝓbatur sic qꝛ q̃cũq; ꝑdicãt̃ de speĩb⁹ ⁊ indiuiduis vt đ sb̃is ꝑdicãt̃ vniuoce. sz z^c sb̃e ⁊ dr̃e ꝑdicantur de speĩb⁹ ⁊ indiuiduis qꝛ a pricipali suba nul-

la ē p̄dicatio. g̊ ꝛc̄. Maioꝛ declaratur q2 quecūꝗ p̄dicātur noīe ꝛ rōe p̄dicāt̄ vniuoce. sed q̄cūꝗ predicātur de speciebus ꝛ indiuiduis p̄dicantur noīe ꝛ rōe. g̊ p̄dicant̄ vniuoce. maioꝛ p3 quia illa que p̄dicātur de specieb9 ꝛ indiuiduis sūt scđe sub̄e ꝛ dr̄e eaꝝ. nam species p̄dicat̄ de indiduis. gen9 vero p̄dicatur de speciebꝰ ꝛ indiuiduis. ꝛ silr̄ dr̄a p̄dicat̄ de spēbus ꝛ indiuiduis. sed pria suba recipit rōem generis ꝛ ēt speī. Quecūꝗ.n. de p̄dicamēto dicunt̄ eadē ꝛ de subo dicūt̄. silr̄ spēs ꝛ indiuidua recipiūt rōem dr̄e. g̊ dr̄a p̄dicatur de spēbꝰ ꝛ indiuiduis noīe ꝛ rōe. ꝛ p̄ ꝯn̄s vniuoce. q2 vniuoca dicūt̄ quoꝝ nomē ē cōe ꝛ ratio ē eadē.

Tertio notandū ē ꝙ circa textū incidūt tres difficultates. Prima ē vtrū dr̄a subalis sit suba. Et videtur ꝙ non q2 dic̄ Aristo. primā ꝓprietatē sub̄e nō cōuenire soli sub̄e eo ꝙ ꝯuenit dr̄e. g̊ dr̄a non erit sba. Itē dr̄a neꝗ est prima sba cū dicatur de subiecto neꝗ etiam ē scđa suba cū nō sit neꝗ species neꝗ genꝰ. g̊ non ē suba. Pro rn̄sione ponitur vna distinctio .s. ꝙ suba pōt dupliciter considerari. vnoꝰ ꝓ eo solū ꝙ ē q̄ditatiuū in p̄dicamento sub̄e. Et hēt rōem p̄ticipantis vel participati. 2c dr̄a substātialis nō ē suba. Secūdo capitur suba ꝓ oī eo ꝙ eēntialiter ē in p̄dicamento sub̄e siue participet ꝯceptū formalem sub̄e siue non. ꝛ hoc mō dr̄a subalis ē suba. Et ex h̄ p3 responsio ad obiecta. ¶ Scđa difficultas ex quo dr̄a subalis nō h3 diffinitionē vtꝝ sibi ꝯueniat p̄dicari vniuoce de primis sbys. Rn̄det̄ ꝙ si dr̄a nō hēat rōem idest diffinitōnē quiditatiuā. hēt tamē rōem .i. cōceptū formalē quiditatiuū ꝛ eēntialē scđm quē sibi cōuenit p̄dicari vniuoce de primis. ¶ Tertia difficultas. vtrū prima ꝓprietas ꝯueniat primis subys. Et vr̄ ꝙ sic. quia vt dr̄ in textu cōuenit oē sub̄e. g̊ cōuenit primis subys. ¶ In oppositū arguitur q2 a principali suba nulla est p̄dicatio. ¶ Ad dubiū rn̄r ꝙ ista ꝓprietas exposita pc intētionaliter ꝯuenit gn̄aliter oibꝰ sbys si tn̄ exponat̄ 2c intentionaliter solu3 ꝯuenit 2is subys eo ꝙ pc sbe nō ꝯuenit p̄dicari. pōt tamen ꝓbabilius dici ꝙ siue exponatur pc intētionaliter vel scđe intentionaliter sp̄ conuēit oībus subys. ¶ Et ad argum in oppositū cū dr̄ ꝙ a principali suba nulla ē p̄dicatio. mō ista ꝓprietas exposita scđe intētionalr̄ significat p̄dicatōem de aliquo ꝛ respcū illius p̄dicari denoīatiue. Dicit̄ ꝙ l3 prīa suba nō p̄dicet̄ de aliquo tāꝗ de subo seu de p̄se inferiori. p̄dicat̄ tamē p̄dicatione essentiali de seipsa ꝛ de sua dr̄a indiduali cū ipā ꝯuertibili. ꝛ h̄ sufficit ad verificandum dictam proprietatem de ipsa prima substantia.

Cōclusio rn̄salis due prie ꝓprietates sub̄e sunt sufficientes vt patet ꝑ deductiōem positā i prīo notabili.

Primo dubitatur. Utrū d̄terminatio maioꝛ sit in gn̄e q̄ in spē. Pro cuius determinatione ē supponendum ꝙ aristoteles in tertia particula ponit tertiā ꝓprietatem que ē hec. ꝙ oīs suba videtur hoc aliquid significare. Et hoc verbū vr̄ non ē expssiuu3 veritatis sed verisilr̄s. q2 in quibusda3 substantys videlicet in primis ē indubic verum q̄m significant hoc aliquid .i. vnū numero. de quibusdā aūt videtur silr̄ sicut de substātys 2is que vidēt̄ significare hoc aliqd sub appellatione ꝛ figura. hoc ē ꝓpter siltudine3 appellati qđ est hoc aliquid cū significato secūdarū substantiaꝝ· qđ ē quid coē ad appellata sed tn̄ non ē hoc ꝓprium sed magis significant quale quid quia secūde substātie. neꝗ tm̄ vnū numero est queādmodū et pc sub̄e sic̄ homo vel aīal dicūtur de pluribus. Cōsequēter circa illam ꝓprietatem remouet dubium Nam ex hoc ꝙ dictum ē .s. ꝙ scđe substantie significant quale quid. videretur fortasse ꝙ significarent aliqđ q̄le accidētale. sicut albu3 qđ tamen non ē ita. nō.n. scđe sub̄e significāt simpliciter quale qd. q2 album nihil aliud significat nisi qualitatem. sed genꝰ ꝛ spēs circa substantiam qualitatē determināt hoc est significant aliquā subam clificabilem. ꝛ addit ꝙ in genere amplioꝛ sit determinatio q̄ i spē q2 aīal plus complectitur q̄ hō. ideo per plures dr̄as eēntiales pōt genꝰ detmiari q̄ spēs

Secundo dubitatur. vtru3 abstractu3 ꝛ concretum idem significent. Pro cuius solutione premittende sunt due difficultates. ¶ Prima est vtrum substātia prima vel secūda sint voces vel termini. Nam vocis vel termini est significare. s3 prima substātia significat hoc aliquid et secunda significat quale quid. igitur videtur ꝙ prima substantia ꝛ scđa sint voces vel termini. Ad quā respōdetur per duo dicta. ¶ Primu3 est ꝙ significare hoc aliquid est significare q

ditatem vltimate determinatam ꝑ differen/
tiam indiuidualem. sed significare quale qd
ē significare qditatē vlteriꝰ clarificabilē seu
determiabilē ꝑ dr̄az indidualē. ¶ zᵐ dcͣz ē ꝙ
ista ꝓꝑetas dꝫ expōi logicalr̄ ⁊ i termis suppo
bilibus mālr̄. vt sit sēsus. pria ſ͛ba significat
h aliqd. i. termini singl'es significātes ꝑmam
ſ͛baz significāt h aliqd. Sꝫ ista ꝓpō zᵃ ſ͛ba sig/
nificat q̄le qd sic expōit termi cōes significā/
tes ¶ zᵃᵐ subaz significāt q̄le qd. zᵃ difficl'tas
vtrū albū significat solā q̄litatē scōm ꝙ dr̄ in
textu. Et vr̄ ꝙ nō ꝑ arist. 3ᵒ thopicoꝝ. vbi vult
ꝙ albū ⁊ cetera ꝯcreta nō sūt in ꝑ̄dicamto ꝑꝑ
duplex significare. Rn̄r ꝑ vnaz distictionem
ꝙ albū pōt ꝯsiderari dupl'r. vnoᵒ vt ē noⁿ adie
ctiuū adiectīe tētū ⁊ sic significat solam quali
tatem ⁊ non differt a suo abstracto nisi i mo/
do significandi graˡⁱ. Alioꝰ pōt capi vt est noⁿ
adiectiuū substātiuatū. ⁊ h dupl'r. vnoᵒ vt hꝫ
suppōez simplicē ⁊ sic significat q̊ddā aggre/
gatū ex ſ͛bo ⁊ albedie. Alioᵒ pōt capi vt hꝫ sup
positiōem ꝑsonalē. ⁊ sic ꝓbabil'r pōt dici ꝙ si
gnificat q̄litatē ⁊ cōnocat ſ͛bꝫ ꝑ quo suppont.

Tertio dubitat̄. Utrū ꝑtes ſ͛be sint ſ͛be
Et vr̄ ꝙ nō. qꝛ vel eēnt spēs cuiꝰ
sūt ꝑtes vel nō. Non priᵐ qꝛ tūc ꝑs nō distin/
gueretur a toto cuiꝰ ē ꝑs. Nō scōm qꝛ tūc totū
⁊ ꝑs distinguerent̄ eēntialr̄. ¶ In oppoᵐ argui
tur qꝛ pᵒ phisicoꝝ dr̄ ꝙ ex nō ſ͛ba nō fit ſ͛ba sꝫ
ex ꝑtibꝰ sub̄e fit ſ͛ba. g̊ ꝑtes sub̄e sūt ſ͛be. ¶ Ad
dubiū rn̄r per duas distinctōes. Prima ē aui
cene in sua metaphica dicētl ꝙ subͣ pōt capi
dupl'r. vno mō vt ē genꝰ analogū: ⁊ sic diffinit̄
ſ͛ba ē ens nō in sub̄o ⁊ isto mō deꝰ mā ⁊ forma
⁊ gn̄aliter ꝑtes ſ͛be sūt ſ͛be. Alio mō capit̄ ſ͛ba
vt ē genus vniuocū. ⁊ tūc sic diffinit̄. ſ͛ba ē ens
ꝑ se hn̄s qditatē ſ͛balē per se eēntialē ⁊ n̄ i ſ͛bo
Et sic negat̄ de deo ⁊ de mā ⁊ forma. ⁊ ēt ipsa
vt sic ē genꝰ gn̄alissimū ⁊ nō prioᵒ. zᵃ distictio
ꝑtes ſ͛be sūt in triplici dr̄a. q̄dā sūt ꝑtes qdita
tiue cꝰ sūt genꝰ ⁊ dr̄a. ⁊ de talibꝰ nō ē inconue
niēs ꝙ sint ꝑ se ſ͛be. Alie sūt ꝑtes eēntiales cꝰ
sūt mā ⁊ forma q̄ eēntialiter ꝯstituūt totū cō
positū. Alie sūt ꝑtes q̄ntitatiue q̄. s. nō ꝯueniūt
ſ͛be inquātū ſ͛ba ē. sed inq̄ntū ē q̄nta ⁊ extensa.
⁊ istis duobꝰ mōis ꝑtes ſ͛be lꝫ sint reductiue i
vno ꝑ̄dicamēto cū suo toto nō tn̄ per se eo qꝛ
nō sūt entia apta nata ꝑ se existere. sed solū in
toto cuius sūt ꝑtes. ¶ Posset tn̄ ꝓbabilit̄ dici
ꝙ sūt sub̄e ꝑ se capiēdo subaz pro omni eo qd

essentialiter est in predicamento substantie.

Ad rationes an̄ oppᵐ. ¶ Ad primaz
pꝫ solutio in scd̄a diffi
cultate tertij nōbilis. ¶ Ad scd̄am rn̄r ꝙ ista
ꝓprietas nō ē mere negatiua sꝫ presupponit
vnā affirmatiuā. s. eē vt patuit in pria difficul
tate tertij notabilis mō chimere ⁊ entibꝰ fictl
non conuenit eē. iō nec ꝯuenit eis illa ꝓꝑetas
¶ Ad tertiā pꝫ solutio in scd̄a difficultate ter
tij notabilis. ⁊ hec de questione.

Ueritur vtrū tres vlti
me proprieta/
tes sub̄e sint in textu sufficien
ter assignate. ¶ Arguit̄ prio
ꝯtra primā ꝑtē. qꝛ oīs forma
q̄ pōt eē terminꝰ motꝰ hꝫ con
trarium cū oīs mutatio vel motꝰ sit de cōtra/
rio in cōtrariū ꝑ phm. 5ᵒ phisi. sed forma ſ͛ba/
lis pōt eē terminus motꝰ. g̊ forma ſ͛balis hēt
ꝯtrariū. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ſ͛ba hēbit ꝯtrariū. minor patꝫ
qꝛ omnis forma hn̄s latitudinē graduū infra
eādē spēm pōt eē terminꝰ motꝰ. sꝫ forma ſ͛ba
lis ē hꝰ vt patebit ifra. g̊ pōt eē terminꝰ motꝰ.
zᵒ ꝯtra scd̄az qꝛ oīs forma hn̄s gradus eiusdē
rōis sil'cōponibiles in eadē ꝑte ſ͛bi pōt inten
di ⁊ remitti. sꝫ forma ſ͛balis est hꝰ g̊ ſ͛ba susci/
pit magis ⁊ minꝰ. Minor pꝫ qꝛ qd ē ꝑfectiōis
iꝑfectiori nō dꝫ negari sed accidētia q̄ sūt im
ꝑfectiora ſ͛ba hn̄t gradus eiusdē rōis siml' cō
possibl'es in eadē ꝑte ſ͛bi. g̊ ēt ſ͛ba poterit hr̄e
tales gradus. Non eni vr̄ qn deꝰ possit facere
vnā aiaz ꝑfectōrē hꝫ ſ͛baz q̄ aliā. ¶ 3ᵒ arguit̄ ꝯ
tertiā qꝛ mutatio ſ͛be vocat̄ gn̄atio vel corru
ptio ab aristo. 5ᵒ phisicoꝝ. sꝫ ꝑ gn̄ationē vl' cor
ruptionē subͣ manens eadē i numero non ē
susceptibilis ꝯtrarioꝝ. g̊ ſ͛ba cū sit vna ⁊ eadē
numero ꝑ sui mutatiōem nō est susceptibilis
cōtrarioꝝ. ¶ In oppoᵐ est aristo. in textu.

Primo notandū ē. ꝙ ꝑ declaratione
terminoꝝ ponuntur tres disti
ctiones. Quarum prima ē. duplex ē cōtrarie/
tas. s. actiuitatis ⁊ denominationis. Contra/
rietas actiuitatis est repugnātia duarum for
marum actiuoꝝ ⁊ passiuarum adinuicez mu
tuo se expellentium ab eodem subiecto. ⁊ sic
capitur in ꝓposito. cum dicitur ꝙ substantie
nihil est contrarium. sed contrarietas deno/
minationis est repugnantia quarūcunq; for/
marum a quibus possunt capi incōpossibiles
denoiationes respectu eiusdē subi ⁊ sic nō ca

pitur in proposito. quia tunc due differentie substantia les et generaliter quecunque diverse species dicuntur contrarie. ¶ Secunda distinctio aliquid dicitur suscipere magis et minus dupliciter. uno modo formaliter et terminative. et sic illa forma que est terminus motus intensionis et remissionis suscipit magis et minus. Alio modo materialiter et subiective et sic illud suscipit magis et minus. quod est subiectum forme suscipientis magis et minus. et sic substantia suscipit magis et minus. Tertia distinctio aliquid dicitur suscipere contraria dupliciter. uno modo logicaliter. et sic illud dicitur suscipere contraria de quo predicantur denominative termini contrarii denominatione extrinseca et successive. alio modo physicaliter. et sic illud dicitur suscipere contraria cui per realem inherentiam possunt successive due forme contrarie convenire et utroque modo substantia suscipit contraria.

Secundo sciendum est quod in hanc particulam philosophus ponit quartam proprietatem substantie que est hec. quod substantie nihil est contrarium. Quam probat inductive. quia prime substantie quid erit contrarium. quasi diceret nihil. Similiter secunde substantie nihil est contrarium quia homini nihil est contrarium nec etiam animali. Verumtamen hec proprietas non convertitur cum substantia sed convenit pluribus aliis utputa quantitati. bicubito enim nihil est contrarium. nec similiter decem. nec aliter talium quantitatum est aliquid contrarium. Circa tamen predicta obiicit quod aliquis forte posset dicere multum et parvum adinvicem contrariantur et similiter magnum et parvum et tamen sunt quantitates. ergo quantitati erit aliquid contrarium hanc obiectionem soluit aristo. per interemptionem dicens quod nullum horum predictorum contrariantur alteri. cuius rationem assignabat in predicamento quantitatis. ¶ Consequenter ponit quintam proprietatem substantie. scilicet quod videtur substantia non suscipere magis et minus. Nec hoc obstabat quod prius dictum est. scilicet quod prima substantia est magis substantia quam secunda: quia licet substantia accepta pro actu substandi suscipit magis et minus. tamen substantia pro eo accepta quod subsequitur tali actui non suscipit magis et minus. Et hoc declarat per exemplum quia unus homo in uno tempore non est magis vel minus homo quam in alio tempore nec unus est alteri homini magis et minus homo. Sicut idem corpus in uno tempore dicitur magis et minus album et etiam magis vel minus calidum quam in alio tempore. Consequenter ponit octavam et ultimam proprietatem que est hec quod maxime proprium videtur esse substantie cum sit una et eadem numero quod sit susceptiva contrariorum. dicit tamen quidam quod ista dictio maxime est nomen adiectivum ut construitur cum hoc concreto substantie ut sit sensus maxime substantie. i. prime substantie est proprium. Et illa proprietas est propria quarto modo secunde substantie. quia comiter omni et soli. ut patet inductive quia substantia cum sit una et eadem numero est capax contrariorum ut quidam homo cum sit unus et idem numero aliquando quidem fit magis album et aliquando minus aliquando palidus aliquando frigidus et pravus et studiosus. Sed in nullis aliis a substantia hoc videtur convenire. quia idem color cum sit unus et idem numero non erit albus et niger. nec eadem actio una et eadem numero manens erit prava et studiosa. ¶ Sed circa hanc proprietatem movet aristoteles duas obiectiones. ¶ Prima obiectio est de oratione que manens una numero quandoque est vera et quandoque falsa. ut hec oratio sortes sedet est vera sorte sedente. et falsa ipso surgente. et tamen verum et falsum sunt contraria. ergo eadem oratio numero suscipit contraria. ¶ Secunda obiectio est de visu. i. opinione que cum sit una et eadem numero quandoque est vera et quandoque falsa. ut siquis opinetur aliquem sedere ipso sedente verum putat sed eo surgente falsum opinatur. has duas obiectiones simul soluit aristoteles dupliciter. Primo per distinctionem quia aliquid potest intelligi recipere contraria dupliciter. uno modo secundum sui mutationem sicut album mutatum fit nigrum. et frigidum per sui mutationem fit calidum etc. et sic opinio vel oratio non recipiunt contraria. Alio modo aliquid dicitur recipere contraria per mutationem alterius et sic opinio et oratio recipiunt contraria. Nam oratione et opinione non mutatis fit vera vel falsa per mutationem rei. ¶ Secundo soluit predictas obiectiones per interemptionem dicens quod oratio et opinio non recipiunt contraria. et huiusmodi rationem assignat. quia illud quod recipit contraria mutatur et patitur ab eis. sed nec oratio nec opinio ex eo quod vera est vel falsa non mutatur. nec aliquid patitur. sed passio fit circa rem de qua est oratio vel opinio quia ab eo quod res est oratio dicitur vera vel falsa. et non in eo quod sit capabilis idest receptibilis contrariorum Maiorem declarat Aristoteles quia substantia suscipit langorem et sanitatem et candorem et nigredinem per sui mutationem. ideo proprium erit substantie quod sit una et eadem numero secundum sui mutationem esse susceptibilem contrariorum. Consequenter recapitulat.

Tertio sciendum ē. ꝙ circa hunc textū incidunt tres difficultates. Prima est vtrū veritas sit ens absolutū vel respectiuum. Ad quam rñr per tres distinctiones. Quarū prima ē. Duplex ē vitas quia quedam ē in rebus. ⁊ alia in intellectu. ¶ Scđa distinctio in rebus veritas dupliciter sumit̄. vno° absolute. alio modo cōpatiue. s. per cōpatōez rei ad intellectum cognitū. veritas in re absolute sūpta ē ꝯformitas seu similitudo scđꝫ mutationem vel adequationez rei ꝓducte ad ꝓducentem. Dicitur secūdū mutationem ꝓpter veritatē rerum creatarum q̄ imitātur exēplar diuinū vel creatū a quo ꝓducuntur. ⁊ in aliquo mō assimilantur. Secūdo dicitur vel adequationē ꝓpter veritatem que inuenitur in filio dei que ē veritas in qua ē sūma ⁊ adeq̄ta similitudo ad primū ꝓducens. Sed veritas in rebus per comparationem ad intellm̄ cognoscentē ē ꝓpria rei entitas ꝓ q̄to de se ē manifestatiua sui cuiq; intellectui poteti ipsam cognoscere. ⁊ ē propria rei entitas ꝓ q̄to de se est manifestatiua et pro q̄to est sibi assimilatiua intellectu mediāte. s. actu vel specie intelligibili mediante qua assimilatione res ē in intellectu sicut cognitum ī cognoscēte. ¶ Tertia distinctio veritas ī intellectu est duplex secūdū ꝙ duplex est operatio intellectus. vna est veritas simplex correspondens actui simplici intellectus. Alia ē veritas complexa correspōdēs actui cōplexo intellectus Unde veritas simplex ⁊ icōplexa ē cōformitas actus simplicis ad obiectum intelligibile simplex ⁊ huic vitati nō opponitur falsitas sꝫ tm̄ ignorantia qꝛ simplex act° intellect° nūq̄ ē formaliter falsus. scđm ꝙ videt̄ sentire Aristoteles 3° de anima dicens. ꝙ intellectus circa suum qđ quid est semper est verus. sed veritas complexa est conformitas seu aptitudo conformitatis actus compositi ītellectus ad obiectum complexum cui veritati priuatiue opponitur ignorantia ⁊ contrarie opponit̄ falsitas. Ex quo pꝫ ꝙ entitatiue vitas ē respect° Et si q̄rat̄. vtrū sit realis vel rōalis. Rñr ꝙ vitas q̄ est ī reb° est respectus realis. vitas aūt q̄ ē ī intellectu ex parte sui fundamti ē realis ex ꝑte termini vel respect° est rōalis. Primū patet qꝛ vitas fundat̄ in actu intellectus que est quedam qualitas absoluta realis. sed eius terminus est obiectum cognitū qđ vt sic non hꝫ eē reale sꝫ diminutū. ¶ Scđa difficltas ī quo est subiectiue veritas fūdamentalis ⁊ realis. ad illā iā pꝫ solo qꝛ vitas fūdamtalis ⁊ realis ē in rebus subiectiue. Sed vitas intellect° et formalis ē subiectiue in actu simplici vel cōplexo intellectus. ⁊ si dicatur ꝙ in sola ꝯpōe ⁊ diuisione intellect° est veritas vel falsitas scđm aristotelem pmo peryermēias. ꝓ nunc respōdetur ꝙ in sola cōpositione ⁊ diuisione intellectus ē veritas obiectiue vl' falsitas nō quidē subiectiue sed obiectiue. nam intellectus aliquādo reflectitur super suū actum cōparando ipsum ad obiectum. vtrū videlicet sit sibi similis ⁊ conformis vel non. ⁊ in illa cōparatione intelligit ipsam conformitatem q̄ ē formaliter ipsa veritas. Talis autem reflexio non ē sine compositione ⁊ diuisione intellectus qꝛ ī sola compōe ⁊ diuisione intellect° ē vitas obiectiue. ¶ Tertia difficltas vtrū eadē oro numero scđꝫ sui mutatōez recipiat cōtraria. ¶ Ad quā respondetur per quatuor dicta. ¶ Primū ē. impossibile ē duo predicata ꝯria formaliter ⁊ intrinsece denoiare idē sbꝫ sine mutatione ipius. ¶ 2m dictum veritas ⁊ falsitas generātur respcū orōnis mentalis qꝛ vt patuit veritas orōnis mētalis ē ꝯformitas ipi° orōnis ad obm vl' significatū respcū eius ⁊ falsitas ē ipi° difformitas. ¶ 3m dictū mutatiōe fcā circa terminū alicui° respect° variat̄ et ille respcūs. ⁊ iō re mutata corrūpit̄ ꝯformitas orōnis ad rē ⁊ ex ꝯsequēti corrūpitur vitas orōnis. ¶ 4m dictū qđ seqt̄ ex p̄cedētib° oro vna ⁊ eadē nūero manēs ē susceptia ꝯriorū. pꝫ qꝛ ē susceptia vitatis ⁊ falsitatis que cōtrariātur. Quid g̊ dicēdū ē ad auctoritatē aristotelis q dicit ꝙ oro dr̄ vera vel fl'a nō ꝑ mutationem sui sꝫ ꝑ mutationē rei. scđo dicit ꝙ nō suscipit ꝯria. Ad primū dictū Arist. rñr per vnā distinctiōem ꝙ duplex ē mutatio. quedā ē mutatio ad se qñ. s. aliqđ suppositū mutat̄ sꝫ aliqđ absolutū. ⁊ de tali loqtur aristo. qꝛ nulla talis mutatione fcā in orone sed tm̄ in re dicitur oro va vl' falsa. Alia ē mutatio q̄ ē ad aliđ qñ. s. aliqđ mutat̄ scđm aliquē respectuꝫ: ⁊ sic oro bn̄ mutat̄. Ad scđꝫ pꝫ qđ sit dicendū in p° nōbili. oro eniꝫ bene suscipit cōtraria denoiationis licet non actiuitatis.

Conclusio rñsalis tres vltime ꝓprietates sbe sūt sufficiēt assignate. g̊ ⁊c. pꝫ ꝑ ꝯclaratōez ī pmo notabili.

Primo dubitaẽ. Utrũ sba in sua enti
tate habeat gradus scꝫ quos
ipsa suscipit magis ꝛ minus. Rñdeẽ ab aliqb⁹
negatiue quoꝝ rões facte sunt i oppositũ preẽ
quas adducit alia rõ. qꝛ ois gradus forme ad
ueniẽs rei ꝯstitute in eẽ eẽntiali est accñs ei⁹.
sed si forma sbalis hrẽt gradus tũc vltim⁹ gra
dus adueniret sbe ꝯstitute in suo eẽ eẽntiali.
g̊ ille gradus erit accñs illius sbe: ꝛ p ꝯñs sba
i sua nã ñ suscipit magl neqꝫ min⁹ sꝫ accñtal'r
solũ. Aly rñdẽt ꝙ sba ꝯsideraẽ duob⁹ modis
Uel scðm suã pcisã qditatẽ ꝛ eẽntiã. ꝛ sic non
suscipit magis ꝛ minus. Alio mõ ꝯsideraẽ q̃ꝫm
ad suã naturã siue quãtũ ad suã qditatẽ nõ p/
cisam sed vt coicabilis ẽ suis indiuiduis. ꝛ sic
suscipit magis ꝛ minus. ¶ Aly ponũt aliã di/
stinctionẽ p qua premittiẽ vna distinctio tri
mẽbris. de quoꝝ quolibet mẽbroꝝ ponũẽ ali
qua dicta. Distinctio est hec. sbe triplex ẽ mo
dus quoꝝ nullus est eẽntialis sibi. Primus ẽ
modus substandi p se ꝛ primo oibus accñtib⁹
Et de hoc pmo mẽbro ponũẽ aliqua dicta. pm
dictũ ẽ. modus sustandi ẽ pprius sbe. patꝫ. qꝛ
ab illo mõ substãdi iponiẽ sbe nomẽ. qꝛ sba dr̃
a substãdo. et sic logẽ aug⁹ cũ dicit. ꝙ deus p/
prie nõ dꝫ dici substãtia. vñ dicit in primo de
trini. c. z. Manifestũ est deũ abusiue substã/
tiã vocari. ¶ zm dictũ. Modus substãdi ẽ acci
dẽtal' sbstãtie. pꝫ. qꝛ sbstare ẽ qdã ordo seu re
spectus sbi ad aliud. iste aũt ordo nõ ẽ de itri/
seca rõne sbe. ergo ẽ sibi accñtalis. ¶ 3m dictũ
Modus substãdi inest sbe in ordine ad poste
rius. pꝫ. qꝛ modus substãdi ẽ quidã ordo ꝯue
niẽs sbe i ordine ad accñtia. mõ accñs ẽ poste
rius sbe. g̊ ꝛc̃. ¶ 4m dictũ. Modus substãdi ẽ
positiuus. qꝛ vt iã patuit iste modus ẽ quidaꝫ
respcũs cuius vtrũqꝫ extremũ ẽ positiuũ. g̊ ꝛ
ipse respectus. Añs pꝫ. qꝛ ille respectus qui ẽ
sbstare fundaẽ in sba substãte ꝛ terminaẽ ad
accñs cui sbe substat. mõ tã sba q̃ꝫ accñs sunt
entia positiua. g̊ ꝛc̃. ¶ z⁹ modus sbe ẽ eẽ per se
ꝛ nõ esse in alio subiectiue. ꝛ de hoc modo po/
nunẽ tria dicta. Primũ ẽ ꝙ eẽ per se siue non
eẽ in alio sbiue: qð idẽ ẽ ꝯuenit sbe in ordine
ad pri⁹. pꝫ. qꝛ eẽ per se ẽ: quidã ordo ipsius sbe
ad aliqð pmũ sbm in quo nõ hꝫ eẽ sbiue. ¶ zm
dictũ. eẽ per se ẽ modus formalis ꝛ negatiu⁹.
pꝫ. qꝛ vt patuit eẽ per se ẽ ordo sbe terminat⁹
ad extremũ formal'r negatm̃. g̊ ille ordo ẽ for
maliter negatiuus. Añs pꝫ. qꝛ ille ordo siue re
spect⁹ q est esse per se fundaẽ in sba ꝛ termiaẽ
ad nõ ens. qꝛ illud in q̊ sba poniẽ videẽ eẽ sic̃
in sbo ẽ nihil. ¶ 3m dictũ. eẽ per se ẽ modus ac
cidẽtalis respcũ sbe. Tũ primo qꝛ negatio est
extra rõeꝫ formalẽ sui positiui. Tũ z° qꝛ nega
tio reduciẽ ad gen⁹ siue affirmatõis opposi e
sed affirmatio siue modus positiuus cui oppo
nitur iste modus negatiuus qui est esse per se
est eẽ in alio qui modus est de genere accñtis
Tertius modus sbe est per se stare siue esse
ens per se. et de isto ponunẽ tria dicta. Quoꝝ
primuꝫ est modus substãdi in se qui conuenit
sbe i ordine ad se. ¶ zm dictũ. Modus substã
di in se ẽ accñtalis. Ista duo dicta patebunt
in declaratione terty dicti quod ẽ tale. ꝙ mo
dus subsistẽdi in se vel per se ẽ modus eẽndi
negatiuus scꝫ rẽ lꝫ scꝫ rõeꝫ sit positiuus. pꝫ
qꝛ ille modus eẽndi resoluiẽ in duplicẽ modũ
eẽndi priorẽ videlꝫ in modũ eẽndi per se ꝛ nõ
in alio sbiue. ꝛ ille ẽ ꝯceptus negatiuus accñ/
talis. g̊ ꝛ modus substãdi per se vel eẽndi p se
erit modus negatiuus. vel resoluiẽ in moduꝫ
eẽndi qui est eẽ in se sbiue. mõ esse in se sbiue
nihil aliud est q̃ꝫ nõ hrẽ aliquid p sbo. ꝛ talis
modus ẽ negatiu⁹. g̊ ꝛ pcedẽs. sꝫ ꝙ ille modus
sit positiu⁹ scꝫ rõeꝫ pꝫ. qꝛ subsistere per se vl'
eẽ per se nõ ẽ aliud q̃ꝫ eẽ in se. mõ esse in se for
mal'r positiue dicit relationẽ rõnis eiusdẽ ad
seipm. qꝛ nihil realiter ꝛ positiue est subm̃ sui
ipsius. qꝛ tũc idẽ eẽt subm̃ ꝛ accñs. g̊ nihil re/
ferẽ ad seipm tãq̃ꝫ ad subm̃ real'r ꝛ positiue sꝫ
tm̃ scðm rõneꝫ. ꝛ per ꝯñs modus subsistẽdi p
se qui tãtũ valet sicut eẽ in seipso sbiue ẽ mo/
dus positiuus scðm rõeꝫ. ¶ 3° sic. eadẽ subsi/
stentia qua suba sbstat accñtib⁹ sbsistit in se.
sed substãtia substare accñtibus ẽ terminare
depẽdẽtiã accñtiũ ad ipaꝫ. g̊ subsistere in se ẽ
terminare depẽdẽtiã sui ad se que depẽdẽtia
est relatio rõis. ergo modus subsistẽdi per se
lꝫ realiter sit modus negatiuus: tñ scðm rõeꝫ
ẽ modus positiuus. Hoc supposito ab eisdeꝫ
poniẽ talis distinctio ꝙ substãtia põt capi du
pl'r. vno mõ quãtũ ad eius ppriũ modũ eẽndi
qui est eẽ per se ꝛ nõ in alio sbiue. qui est qdã
modus negatiuus vt patuit. ꝛ sic suba non su
scipit magis nec minus nec infra eandẽ spẽm
nec in diuersis hꝫ latitudinẽ graduũ. ꝛ sic in/
telligiẽ dictũ aristotelis cũ dicit subaꝫ nõ su/
scipere magis nec min⁹. Et gñal'r oẽs auctori
tates aristo. videntur hoc sonare. ꝛ debẽt in/

telligi capiẽdo sub̃az isto mõ q̃ztũ.s.ad modũ eẽndi per se. Alio mõ põt capi sub̃a quãtũ ad entitatẽ substractã huic mõ eẽndi. Et sic ĩfra eãdẽ spẽm hz latitudinẽ graduũ scd̃z quos su scipit magis ꝛ minus. qd̃ ꝓbat p̃mo per articulũ parisiensez in quo dr̃ ꝙ quicunq̧ dixerit aiam xp̃i nõ eẽ perfectiorẽ ꝛ nobiliorẽ anima iude ĩ puris nãlibus error. 2° rõne sic: ꝓ qua supponit̃ ꝙ sint duo corpora nãlia eiusdẽ spẽi ꝛ eiusdẽ dispõnis quãtũ ad oĩa excepta sola realitate ꝛ entitate: quoꝝ vnũ sit duoꝝ pedũ ꝛ aliud sit vnius pedis. ꝛ corpus duoꝝ pedũ cõdẽset̃ quantũ ad dimẽsiones eius quousq̧ veniat ad quãtitatẽ vnius pedis hoc totũ ẽ possibile. quo supposito arguit̃ sic. Oẽ corp⁹ scd̃z s̃baz excedẽs aliud manẽte ei⁹ tota s̃ba vt tota semper excedit scd̃z s̃baz illud. s; corp⁹ duorũ pedũ scd̃m s̃baz excedit corpus vnius pedis. s; ip̃o ↄdẽsato remanet ipsa tota s̃ba ei⁹. g̊ postq̧ erit ↄdẽsatũ ꝛ reductũ ad q̃ztitatẽ vni⁹ pedis illud excedet aliud corp⁹ vnius pedis: ꝛ erit maius eo s; nõ magis extẽsiue: g̊ ẽ necio magis itẽsiue q̃z alia. ꝛ ꝑ ↄñs vna s̃ba ẽ magis s̃ba q̃z alia itẽsiue eiusdẽ spẽi. ꝛ sic s̃ba suscipit magis ꝛ minus. ¶ Jtẽ oẽ qd̃ mutat̃ formal'r ꝛ terminatiue parti ẽ ĩ termino in quo: ꝛ parti ĩ termino ad quẽ ex sexto ph̃ico. s; dic̃ ↄmtator ꝟ hr̃evitatẽ ĩ q̃tuor gñib⁹. s. s̃ba. q̃litate q̃ztitate ꝛ vbi. g̊ s̃ba ĩ sua entitate ꝛ nã hz ꝑtẽ ꝛ partẽ nõ q̃ztitatiuã. g̊ gradualẽ. ꝛ ad rõez p̃me opinionis rñdet̃ ꝙ dupl'r intell'r aliquid eẽ accñs. vno mõ q2 ẽ alteri⁹ gñis ab eo cui aduenit nõ faciẽs ꝑ se vnũ gen⁹ cũ eo. ꝛ sic 2⁹ gradus forme s̃balis adueniẽs p̃mo gradui vl' ip̃i forme nõ ẽ accidens. q2 facit vnũ ꝑ se cũ p̃mo gradu ꝛ cũ ip̃a forma. Alio mõ intell'r accñs ꝓ oĩ eo sine quo res põt eẽ. ꝛ sic 2⁹ gradus forme ẽ accidẽs respcũ p̃mi. q2 p̃m⁹ põt eẽ sine secundo.

Secundo Dubitat̃ quid sit gradus formal'r ꝛ entitatiue. Rñr premittẽdo duas distinctiões. Prima ẽ ꝙ duplices sũt gradus eẽntiales. q̃dã sũt gradus eẽntiales siue eẽntiaꝝ: ꝛ isti gradus dicũt̃ eẽ vltime perfcões eẽntiaꝝ scd̃z q̃s q̃libet eẽntia ẽ limitata ad certũ gen⁹ ꝛ ad certã spẽm: et ex his gradib⁹ ↄstituitur ordo vniuersi. Aliȷ sũt gradus perfcõnz vnitiue ↄtẽtaꝝ ĩ eadẽ eẽntia. et isto mõ ẽ sermo ꝺ gradib⁹. ¶ 2ª distictio alicui⁹ forme specifice q̃truplices pñt assignari partes. q̃dã sũt partes eẽntiales vt mã ꝛ forma. Alie sunt partes quiditatiue sicut genus ꝛ differẽtia. Alie sunt partes perfectionales secundum quas competit sibi totalitas seu quantitas perfectionalis. Et alie sunt partes materiales: cuiusmodi sunt partes subiectiue. Tunc respondetur ad dubium ꝙ gradus forme est quedam porcio perfectionalis forme specifice extra eius conceptum quiditatiuũ. ipsam tamen formam specificam infra suum conceptum includens: coincidens cum eadem essentialiter: ꝛ inclusa realiter ĩtra cõceptuz vage ꝛ determinati indiuidui vagi determinate. Et ex ista descriptione tanguntur sex ↄditiones gradus forme. Prima ↄditio ẽ ꝙ gradus est q̃dã porcio perfcõalis. q2 forma specifica de se ẽ limitata hñs quãdã totalitatẽ siue q̃ztitatẽ. Et illi⁹ totalitatis gradus ẽ ꝑs siue porcio. Scd̃a ↄditio ẽ ꝙ sit extra ↄceptũ q̃ditatiuũ ꝛ specificũ forme. q2 nisi sic seq̃ret̃ ꝙ vbicũq̧ reperiret̃ forma specifica ibi eẽnt oẽs isti gradus. ꝛ sic tãta eẽt perfectio ĩ vno ĩdiuiduo quanta esset in omnibus simul sumptis. Tertia conditio est ꝙ gradus est quod includit formam in suo conceptu quiditatiuo quia in quolibet gradu saluatur ratio forme specifice. quod non esset nisi includeret̃ quiditatiue ĩ ip̃o gradu. Quarta ↄditio. ꝙ grad⁹ ẽ idẽ eẽntial'r cũ sua forma specifica. q2 grad⁹ addit⁹ forme sic ↄ̃hit formã ꝙ facit vnũ eẽntial'r cũ ea. Quĩta ↄditio ẽ ꝙ gradus ĩcludit̃ real'r cũ ↄceptu ĩdiuidui: q2 l; forma specifica q̃ditatiue sũpta abstrahat ꝛ ꝓ̃scidat a gradu: tñ vt exñs est necio ↄcernit aliquẽ illoꝝ graduũ. mõ forma specifica nõ existit nisi ĩ ĩdiuiduo. iõ gradus forme real'r ĩcludit̃ ĩ cõceptu indiuidui. Sexta cõditio ꝙ gradus vage in cõceptu ĩdiuidui vagi ꝛ determĩate ĩ cõceptu ĩdiuidui determinati. nã sicut duplex ẽ ĩdiuiduũ. s. vagũ ꝛ signatũ: sic ẽt dicẽdũ ẽ ꝺ gradu.

Tertio dubitatur. Utrum gradus forme sint adinuicẽ realiter distincti. Respondetur ꝙ non. sed omnes cadũt in vnam realitatem actualez. quia ex distinctis in actu non potest fieri vnum in se nisi alterũ sit in potentia ad aliud. ergo si illi gradus essent actu realiter distincti non possent constituere vnam realitatem actualem. Aliter respondetur per sex dicta. ¶ Primum est. sicut partes in linea constituunt vnam lineam totalem et quantam quantitate extensiua. sic ꝛ

plures gradus forme constituunt vnam formã totalem ⁊ quantam quantitate extensiua ¶ Secundũ dictũ. sicut partes in linea constituunt hanc indiuisionẽ ⁊ vnitatem. ita gradus forme habent in forma quã constituunt vnitatẽ ⁊ indiuisionẽ. ¶ Tertium dictũ sicut partes vnite in linea sunt linee non totales ⁊ simpliciter. sed partiales ⁊ scðm quid. ita gradus vt sunt vniti in forma sũt forme non totales ⁊ simpliciter ꝫ partiales ⁊ scðm qd. ¶ 4m dictũ sicut partes vt vnite in linea sũt i actu existendi tñ licet vt sunt i actu diuise ⁊ i actu subsistendi. ita gradus vt sunt vniti in forma hñt eẽ in actu existẽdi. lꝫ vt sunt actu disi habeant eẽ in actu subsistendi. ¶ Quitũ dictũ sicut partes linee sũt in actu diuise siue ꝯiũcte in actu distinguũtur realiter. sic ⁊ gradus forme siue sint actu diuisi ad se inuicẽ siue actu vniti in se inuicẽ distiguũtur realiter. ꝙ aũt distinguãt realiter qñ sũt actu diuisi satis est manifestũ. qꝛ quecũqꝫ sepati existere possint illa distinguũtur realiter. sed partes linee sũt actu diuise ⁊ ẽt gradus forme actu diuisi a se inuicem existũt separatim. g̊ distinguũtur realiter. ꝓbatur ẽt ꝙ distinugãt realiter qꝛ sũt actu vniti in forma ꝓ cui⁹ ꝓbatione premittũtur due suppositiones. prima ẽ respect⁹ realis actualis presupponit extrema realia in actu. ¶ Scða suppõ respect⁹ qui requirit distinctionẽ extremoꝝ nõ põt eẽ realiter i actu nisi extrema sint realr actu distincta. tunc sic formatur rõ. vnio partiũ linea vel vnio graduum forme in forma ẽ respect⁹ q nõ põt esse nisi inter extrema distincta. qꝛ idẽ vniri sibi ipsi includit contradictionẽ. sed tota linea vl etiam tota forma existẽte in actu vnio suarũ partium vel graduum ẽ realiter i actu. ergo ille partes erũt distincte realiter ⁊ actualiter ⁊ similit illi gradus erũt adinuicẽ distincti realiter ⁊ actualiter. ¶ Sextum dictũ sicut partes linee añ disionem non dicunt mlte linee simpliciter. sed multe linee scðꝫ qd ⁊ ꝑtiales disticte. tñ adinuiceꝫ realiter ⁊ actualiter existẽtes post disionẽ ꝑtiũ actu dicũtur multe linee simplr plures subsistẽtes. ita gradus vt sũt vniti in forma non dicũtur plures forme simpliciter. sed plures ẽm qd. ⁊ partiales realiter ⁊ actualit existẽtes. ⁊ post diuisionẽ forme i ꝑtes graduales illi gradus ples dicũtur plures forme simpliciter ⁊ multe ⁊ subsistentes.

Ad rationes añ oppositũ. ad primã ad maiorem rñdet ꝑ distinctionẽ qꝛ ꝯtrarium põt capi duplr. vno modo cõiter. s. ꝓ mutatione vel ꝓ quocunqꝫ ipossibili ⁊ sic ꝯr maior illo mõ. Alio modo ꝓprie ⁊ sic negatur ꝙ ad ꝗtitatẽ ⁊ vbi ẽ motus qui tamẽ nõ hñt ꝯtrariũ ꝓprie captũ. ⁊ ad maiorẽ ꝯceditur ꝙ forma substãtialis põt eẽ terminus mot⁹. Et si arguat ꝙ forma sub̃alis ẽ terminus generatõis. g̊ si ipsa sit termin⁹ motus sequitur ꝙ generatio erit motus quod ẽ contra Aristotelem quinto phisicorum. negatur consequentia. quia licet forma substantialis sit terminus generationis tamen grad⁹ consequens illam formam que intenditur nõ introducitur per generationem. sed per motum intentionis. Ad secũdam patuit solutio in primo dubio. Ad tertiã dicitur ꝙ alicuius potest esse mutatio dupliciter. vno modo formaliter ⁊ terminatiue ⁊ sic generatio dicitur esse mutatio sub̃e. Alio modo subiectie ⁊ materialit. ⁊ sic alteratõ ⁊ quicunqꝫ alius motus vel mutatio potest esse ipsius substantie tãqꝫ subiecti. Et hec de questione.

Queritur Utrum quãtitas sit vnuꝫ genus generalissimum ab aliis distinctum. ¶ Arguitur p̊mo ꝙ non. quia nullum gen⁹ predicatur denominatiue de suis speciebus. sed ꝗtitas ꝑdicatur dnoiatie de suis spẽib⁹ vt hec est vera superficies est quanta linea est quanta. ergo non est genus. ¶ Arguitur secundo ꝙ omne genus habet vnam rationem primam equaliter participatam ab omnibus illius generis. Sed quantitas non habet vnam talem rationeꝫ. ergo ⁊c. Minor patet. quia talis ratio vel esset ratio mensure vel ratio diuisibilitatis. Non primũ quia ratio mensure prius cõuenit quantitati discrete ꝗ̃ continue. Nam vlne non cõuenit mensurare nisi scðm ꝙ in seipsa replicatur. igitur ⁊c. nec scðꝫ. quia rõ diuisibilitatl prius conuenit continuo ꝗ̃ discreto. Nam numerus causatur ex diuisione continui tertio phisicoruꝫ. ergo cum quãtitas non habeat vnaꝫ rationem equaliter participantem sequitur ꝙ non erit genus. In oppositum arguitur ꝑ Aristotelem ponentem quantitatem eẽ vnuꝫ de decem predicamentis.

Gradus
forma
Linea
Contrarium
Generatio
partes
mutatio

Primo sciendum est. ꝙ pro intellectu questionis ponitur vna diffi- cultas. Utrum. s. ratio mensure sit propria rō q̄titatis ¶ Ad quā quidā respōdent affir- matiue cui⁹ rōem assignāt. quia in isto libro Aristo. probat orōnē eē q̄titatē. quia ei ꝯuēit rō mēsure. ḡ ⁊c̄. Arist. distinguit spēs q̄titatis per orōnē mēsure sicut superficies ⁊ locus po nūtur eē spēs disticte. q̄ lꝫ nō distinguant̄ in ratiōe diuisibilitatꝭ distinguūtur tamē in rōne mēsure. ex quo ꝯcludit ipsas spēs distinctas. Deinde cōtra hoc obycit̄. q̄ rō gn̄is eque pri mo inest suis spēbus. Sed rō mēsure pri⁹ con uenit q̄titati discrete q̄ ꝯtinue vt patuit i 2° argumēto an̄ oppositū. Et ad rōes hoc ꝓban tes pōt respōderi ꝙ Aristo. ꝓbat orōnem esse q̄titatē. Et silr̄ distiguit spēs q̄titatis per ra- tionē mensure rectā nō tāq̄ per rōem eētia lem ⁊ ꝓpriā sed tāq̄ per ꝓpriā passionem ei⁹ ita ꝙ mēsura nō ē ꝓpria rō q̄titatis. Sed est q̄dā passio ꝯsequēs ꝓpriā rōem eius.

Secundo notandū ē. ꝙ in hoc tertio caplō determinat Aristo. d̄ q̄titate. Et cōtinet duas partes principales. In q̄ꝝ prima determiat de quātitate quātū ad eius eētiaꝫ. ⁊ ista pars ꝯtinet duas parti culas. In quarū pria determiat de quātitati bus per se. ⁊ cōtinet duo pūcta. In quoꝝ prio determinat de quātitatib⁹ discretis. Et intē- dit quatuor ꝯclōnes. in quarū prima pōit du as diones quātitatis. quarū pria est. Quātita tis aliud cōtinuū aliud discretū. Et non ē vis si nō dicat̄ alia. q̄ adiectiuū substantiuatū in neutro pōt vere dici de masculino femino et neutro. vt vir ē aliq̄d ⁊ mulier ē aliq̄d. Et vir ē aliq̄d aliud a muliere. Et mulier est aliud a viro. Uel pōt sic expōi q̄titatꝭ id ē p̄dicamēti Quātitatis aliud gen⁹. s. subalternū ē ꝯtinuū ⁊ aliud discretū. Scd̄a diuisio ē ista q̄titatū quedā ꝯstant ex plurib⁹ hn̄tib⁹ positionē ad- inuicē. Alia vero cōstāt ex nō habētib⁹ positō nem. Scd̄a cōclusio tāgit declarationē gn̄alē ⁊ exēplarē p̄c dionis dicēs ꝙ q̄titas discreta est numeris ⁊ orō. Sed q̄titas ꝯtinua est vt linea sup̄ficies aut corp⁹ aut locus aut temp⁹ Et iste due vltime spēs. s. temp⁹ ⁊ locus ipor- tant mēsurā cū quadā interruptōne ad deno tandū forsitā ꝙ habēt aliū modū mēsurandi q̄ tres priores eo ꝙ mēsurāt extrinsece ⁊ tres prime mensurāt intrinsece vel hoc fit ad de notādū ꝙ sunt quātitates ꝑ accidēs vt vr̄ in nuere Aristo. in. 5° methaphice vbi dicit ꝙ tē p⁹ ⁊ mot⁹ sūt quantitates per accidens.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hūc textū mo uet̄ vna difficultas que sit ꝓpria rō q̄titatis per quā essentialiter distinguitur eius species. ¶ Ad quā rn̄det̄ breuiter ꝑ duas ꝓpōes. ¶ Prima est diuisibilitas i ꝑtes eius- dem rōis nō eētialis rō quātitatis. pꝫ q̄ nul lus respect⁹ formalit̄ ē ꝓpria rō absoluti. sꝫ diuisibilitas ē respect⁹ formalr̄. q̄ dic̄ q̄dā ap titudinē ad diuisionē. ḡ diuisibilitas nō ē ꝓp̄a rō eētialr̄ q̄titatꝭ. ¶ 2° sic. potētia ⁊ act⁹ didūt oē ens. sed act⁹ diuidēdi nō inest eētialr̄ quā titati quia tūc quātitas sꝑ esset actu diuisa. ḡ nec potentia ad diuidēdū est eētialis quan titati. ex quo pꝫ ꝙ tale ꝓpriū quātitatꝭ est di uisibilis in partes eiusdē rōis: ⁊ silr̄ ista quan titas ē mēsuratiua substātie. nō sūt per se i p° modo sed in scd̄o. q̄ ibi p̄dicat̄ passio de suo subiecto ¶ Scd̄a ꝓpō habere partes eiusdeꝫ rōnis est ꝓpria rō q̄titatis. pꝫ quia diuisibi- litas in partes eiusdē rōis ē prima passio quā titatis ꝯsequēs per se rōem ei⁹. sed ꝯseq̄tur h̄ qd̄ est hēre partes eiusdem rōis. ḡ illud est ꝓ- pria ratio quātitatis quā tn̄ Aristo. circunloq tur per diuisibilitatē tanq̄ per p̄mā passionē eius. Unde ex diuersis passionib⁹ eliciuntur a philosopho quatuor passiones q̄titatis sic se hn̄tes per ordinē. prima passio ē diuisibilitas in ꝑtes eiusdē rōis. Scd̄a ē eē finitū vel infi- nitum. Tertia ē eq̄le vel inequale. Quarta ē rō mēsure. nam oīs mensura per se intelligit̄ eē equalis vel inequalis mēsurato. q̄ mēsura tum ē eq̄le vel inequale. ideo mensuratur.

Cōclusio rn̄salis q̄titas ē gen⁹ gn̄alis- simū ab alys distinctum. q̄ habet vnū modū eēndi siue vnā rōem eētia lē distinctā a rōne cuiuslibet alteri⁹ p̄dicamē- ti ꝑticipabilē eētialit̄ ab oīb⁹ illi⁹ p̄dicamēti. ⁊ est diuisibilis i plura vlterius formalit̄ diui sibilia vt patuit in secundo notabili. nec habꝫ aliquod genus supra se qd̄ contrahat. ergo est genus generalissimum.

Primo dubitat̄. Utrū nūer⁹ ⁊ oratio sint species q̄titatis discrete. Pro cuius solutione supponēdū ē ꝙ Aristo. i hac parte ꝓbat istam ꝯclusionē que ē tertia s. ꝙ numer⁹ sit quātitas discreta. q̄ illud est q̄titas discreta cui⁹ ꝑtes ad nullū terminum

copulantur. sed partes numeri sūt hmōi. g̊ ⁊c. Minor pꝫ primo in ꝑtibꝰ aliquotis qꝛ qnqꝫ et qnqꝫ sunt ꝑtes denarij. ⁊ tñ non cōiūgūtur ad aliquē terminū cōem sed sꝑ vna pars manet discreta ⁊ separata ab alia. ⁊ 2° ꝓbatˀ idē de ꝑtibus non aliquotis. qꝛ tria ⁊ septez sunt ꝑtes non aliquote denarij. ⁊ tamē ad nullū terminū cōiungūtur. sꝫ sꝑ vna ē discreta ⁊ separata ab alia. Quarta ꝯ°. ē. oro ē ꝗ̄titas discreta. qꝛ sibi cōpetit mēsurare. Nā ꝑ orōnē mensuratˀ sillaba breuis ⁊ lōga. ⁊ hoc intelligitˀ de orone vocali. ⁊ non de mētali qꝛ de orone vocali dicimus ꝙ sillˀe sūt longe. ⁊ debēt ꝓferri tꝑe lōgo. alie aūt breues. ⁊ debēt ꝓferri tꝑe breui. sꝫ ꝙ sit discreta pꝫ qꝛ ad nullū terminum cōem particule eiꝰ copulātur. non eni aliquis terminus cōis ē ad quē sillabe ⁊ voces copulantur sed quecūqꝫ sillaba est diuisa ab alia.

Secundo dubitatˀ. vtꝝ i orōe sint aliq̄ ꝑtes aliq̊te ⁊ nō aliq̊te sicut i nūero. Rñsio patebit i solutōe duarū ꝓuaꝝ difficltatū. Prima ē qd sit pars aliquota ⁊ qd nō aliquota. Rñdetˀ ꝙ ꝑs aliquota ē q̄ aliquotiens sumpta reddit totū adequate vt quiqꝫ ē pars aliquota denarij. nā si quinqꝫ bis accipiatur reddit numerū denariū adequate. sed pars nō aliq̊ta ē q̄ aliq̊tiens sūpta nunqꝫ reddit suū totū adequate sꝫ plus vel minꝰ vt tria vel septē sūt ꝑtes non aliq̊te denarij. Nā tria non pñt accipi aliquotiēs vt reddāt denariū adequate sed plus vel minꝰ. ⁊ silˀr septez. ¶ 2ª difficultas vtrū oro sit ꝗ̄titas cū non enumeretur. 5° metaphice. inter spēs ꝗ̄titatis. dicitˀ ꝙ sic eo ꝙ sibi competit rō mensure. ⁊ sic diffinitur oro. Est quedā forma numeri adherēs distinctis ꝑtibꝰ vocis in ꝓlatione cōtinua sibi inuicē succedentibꝰ. Aliter rñr ad difficultatem negatiue qꝛ sicut dicit cōmentator qnto metaphice aristoteles in ꝑdicamentis multa locutus ē nō scđm veritatē sed scđm ꝙ cōsuetum erat loqui cōiter ⁊ maxime ꝗ̄tū ad aliorum speculandam veritatē spectabat ad alias ꝑtes principales phiᶜ. s. nālis vel methaᶜᵉ. Et quia tꝑe suo consuetū erat dicere ꝙ oratio erat ꝗ̄titas. iō posuit orōnē tanqꝫ spēs ꝗ̄titatis cū tñ h̄ nō vˀr eē veꝝ. ⁊ iō nec ip̄e in quarto methaᶜᵉ orōnē enumerat inter spēs ꝗ̄titatis.

Tertio dubitatur. vtrū numerꝰ sit spēs ꝗ̄titatis. ⁊ vˀr ꝙ non. qꝛ ois spēs est vna sed partes numeri sꝑ sūt seꝑate adinuicem. nec videtur qualiter possit facere vnū ergo numerꝰ nō ē spēs ꝗ̄titatis. ¶ Ad dubiū rñr ꝙ numerꝰ ē spēs ꝗ̄titatis discrete. ⁊ dicitˀ vltra ꝙ numerꝰ ē vnꝰ formaliter vltima vnitate nō absolute sūpta sed ad priores vnitates ꝯꝑata tāqꝫ scꝫ terminꝰ aggregationis ordiāte. Sed contra h̄ arguitˀ qꝛ nullus respcūs ē formalitˀ forma eēntialis alicuiꝰ absoluti nec facit aliud eē formā substantialē alicuius absoluti. sed cōꝑatio vltime vnitatis ad priores ē formalˀr respectꝰ. g̊ non ē forma eēntialis numeri nec facit illā vnitatem eē formā eēntialem eius. Ideo alˀr rñdetur ad dubiū ꝙ nūerus est vna spēs ꝗ̄titatis ⁊ ē vnꝰ formaliter a sua forma specifica que ē ꝓpria discretio existens in quinqꝫ vnitatibꝰ si sit numerꝰ qnariꝰ tanqꝫ i sua mā. ita ꝙ quinqꝫ vnitates sunt materia ꝟa qnarij. ⁊ ꝓpria discretio existens in illis qnqꝫ vnitatibus ē forma specifica illiꝰ qnarij. verūtamē hmōi forma nō ē nobis noiata. pōt tñ dici ꝙ rō per quā cōuenit qnario diuisibilitas ē ꝓprie forma qnarij. Et si arguatˀ oē accidens hꝫ vnū subm sed numerꝰ nō habet vnū subm. g̊ nō ē vnum accidens. Et ꝑ cōsequens nō ē vna spēs ꝗ̄titatis. Minor pꝫ qꝛ numerus ē in diuersis subis puta in diuersis vnitatibꝰ mālibꝰ. Rñr ꝙ aliqd eē in diuersis subis pōt itelligi duplˀr. vno mō ꝙ scđm se totum sit in vtroqꝫ subiectoꝝ. Et sic ē ipossibile vnū accidens numero esse in diuersis subiectis. Alio mō pōt intelligi accidens in numero eē in diuersis subiectis rōe suaruꝫ ꝑtium scđꝫ ꝙ vna ē i vno sbo ⁊ alia pars i alio. ⁊ sic idē accidens numero pōt eē in diuersis subis. Et si dicatur ꝙ ex illis vnitatibus nō fiet aliquod vnū per se sicut neqꝫ ex subiectis illaꝝ fit vnū per se. Rñdetˀ ꝙ ex illis vnitatibus fit vnum discretū per se. ⁊ tñ ex subiectis ill[illegible]ū non fit vnū per se. vñ nihil ꝓhibet eē maiorē vnitatē in accidentibꝰ ꝗ̄ in subis. Et si iterū obijciatˀ ꝙ accñs ponit suā vnitatē a suo sbo. Rñdetˀ ꝙ accidēs capit vnitatē mālē a subo: nō autē formalē. iō nō ē incōueniens accñs hēre maiorē vnitatē formalē ꝗ̄ suū obiectum.

Ad rationes ante opositum. Ad ꝑmam dicitur ꝙ ista linea ē ꝗ̄ta ⁊ ꝯsilˀes sūt distinguende quia vel ista dictio ꝗ̄tū valet tm̄ sicut hñs ꝗ̄titatem tāqꝫ formā ꝑ se inherētē. ⁊ sic ꝯcedit q' ꝗ̄tū ꝑdicatur denoiatiue de eo de quo ꝑdicatur. et

tūc iste sunt false. linea ē quāta. superficies est quanta. Alio mō capit̄ quātū vt tātū valet sicut hñs partes eiusdē rōis. et sic ista ē vera linea ē quanta. nec ꝓprie ē denoīatiua: sȝ possit dici denoīatiua large. ¶ Ad scdaȝ pȝ qd sit dicēdū ꝙ nec rō mēsure nec rō diuisibilitatis ē ꝓpa rō eētialis q̄titatis sȝ sunt passiōes illius. B aūt qd ē hr̄e partes eiusdē rōnis est propria ⁊ eētialis ratio eiusdem quantitatis.

Queritur Utrū sint tm̄ quattuoꝛ spēs quantitatis hñtes positionē i ꝯtinuo. s. linea. supficies. corpus: ⁊ locus. Arguit̄ pmo ꝙ nō. qꝛ positio ē tm̄ hñtiū locū sȝ linea ⁊ superficies nō hñt locū. qꝛ soli corpori debetur locus. g̊ ⁊c. ¶ Arguit̄ scdo. qꝛ loci ñ ē locus. qꝛ al's eēt ꝓcessus in infinitū. ergo locus nō hȝ positionē i istis partibus. ¶ Tertio sic. si numerus hȝ oꝛdinē ⁊ permanētiā i suis partibus. g̊ ⁊ positionē. ⁊ ꝑ ꝯñs nō sunt tm̄ q̄tuoꝛ spēs i suis partibus pōnē hñtibus. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo notādū ē ꝙ ꝓ declaratiōe terminoꝝ iferius dicēdoꝝ ponūtur quattuoꝛ dicta. Primū ē ꝙ linea. superficies ⁊ corpus dicunt̄ mēsure intrīsece eo ꝙ subiectiue sunt in eo qd mēsurāt. sȝ tēpus ⁊ locus dicūtur mēsure extrinsece eo ꝙ nō sunt subiectiue in suis mēsuratis. ¶ 2m dictū. qꝛ in linea tria pñt signari pūcta. s. pūctū initiās de quo dr̄ ꝙ influxu suo imaginario causat lineā. Alius ē punct⁹ termināns. ⁊ alius initiās ⁊ terminans sil̄. terminās qdē respectu prime partis linee. ⁊ initiās respcū posterioris partis. ⁊ rōe hui⁹ hȝ copulare ⁊ vnire partes linee adiuicē ¶ Tertiū dictū sunt tm̄ tres dimēsiones. s. lōgitudo latitudo ⁊ ꝓfunditas. qꝛ sunt tm̄ tres linee possibiles se intersecare oꝛtogonalie in puncto ad āgulos rectos. ¶ Quartū dictū. qꝛ ad habere pōnē in suis partibus tria regrunt̄ Primo ꝙ ptes sint in toto ita oꝛdinate ꝙ possint significari i quo loco sita ē q̄libet. Scdo ꝙ partes sint copulate ad aliquē terminū cōmunē. Tertio ꝙ habeāt permanentiam.

Secundo notādū ē ꝙ in hoc secundo puncto determinat aristo. d̄ spēbus q̄titatis cōtinue. ⁊ intendit nouē conclusiones. Quaꝝ prima ē. linea superficies et corpus sūt spēs quātitatis continue. de linea pȝ qꝛ linea hȝ copulari ad aliquē terminū cōmunē. s. ad punctū. ⁊ eadē rōe pȝ d̄ superficie ꝙ sit q̄titas continua. qꝛ partes eius copulāt̄ ad aliquē terminū coēȝ. s. ad lineā. simil'r corpus hȝ vnū terminū cōeȝ. s. superficiē: ad quē ꝑticle eius copulāt̄. Igitur linea superficies ⁊ corp⁹ sūt q̄titates cōtinue. ¶ Scda ꝯclo. tēpus ⁊ locus sunt quantitates cōtinue. de tpe pȝ. qꝛ partes eius copulantur ad aliquē terminū coēȝ. s. ad pñs. ideo ē intelligēdū ꝙ ista ꝑs textus in qua dicitur ꝙ pñs tp̄s copulatur ad preteritū ⁊ futurū est intelligendū ꝯuertēdo passiuū in actiuū ita ꝙ sit sensus. pñs tp̄s copl'at pteritū ⁊ futuꝝ. sȝ ꝙ loc⁹ sit q̄titas ꝯtinua pȝ. qꝛ ptes corpoꝛis copulāt̄ ad aliquē terminū coēȝ. g̊ ⁊ particl'e loci. Tenȝ ꝯña. nā partes loci ꝯtinēt singlas partes tpis. sic eiȝ tot⁹ loc⁹ cōtinȝ totū corp⁹. ita ptes loci ꝯtinēt p⁹ corpoꝛis g̊ ꝑticl'e loci copulāt̄ ad eūdē terminū coēȝ ad quē copulāt̄ ꝑticule corpoꝛis. ¶ 3a ꝯ. resumit aliā diuisionē p⁹us tactā. ⁊ ipaȝ declarat. ⁊ ē h̄ . s. q̄titatū alia cōstat ex ptib⁹ hñtib⁹ pōnē in suo toto. Alia aūt ex nō hñtib⁹ pōnē. ¶ 4a ꝯ. Linea. supficies. corp⁹ ⁊ loc⁹ hñt pōnē i suis ꝑtib⁹. de linea pȝ pmo qꝛ illō c⁹ partes hñt situ̅ i toto: ⁊ de qb⁹ pōt ōndi vbi q̄libȝ sita sit ⁊ copulata ad aliquē terminū coēȝ: ⁊ hñt ꝑmanētiā: hñt pōnē i suis ptib⁹. sȝ linea ē h̄ꝯ. g̊ ⁊c. Cōsil'r ꝓbat̄ de superficie tpe ⁊ loco. ¶ Quita ꝯ. nūerus nō hȝ pōnē i suis partib⁹. qꝛ illō ñ hȝ pōnē i suis partib⁹ c⁹ partes nō hñt situ̅ nec copulāt̄ ad aliquē termi coēȝ. sȝ nūer⁹ ē h̄ꝯ. i nuō āt ñ poterit q̄s q̄ ꝓspicere tanq̄ particl'e e⁹ pōnē nisi a se iuicē ꝯnectant̄. ¶ Sexta ꝯ. tp̄s ñ hȝ pōnē i suis partib⁹ quia illud nō habet positionem in suis ptib⁹ c⁹ p⁹ ñ sil̄ ꝑmanēt. sȝ p⁹ tpis sunt h̄ꝯ. g̊ ⁊c. ¶ 7a ꝯ. remouet vnū dubium qꝛ ex q̄ ptes tpis ñ hñt pōnē videret̄ alicui ꝙ nec hēret oꝛdinē. h̄ rmouȝ dum dicēs ꝙ tp̄s magl' hȝ q̄dā pōnē partiū q̄ toti⁹. tp̄s qdē aliud ē pñs aliud posteri⁹. Sil'r ptes nūeri hñt oꝛdinē eo ꝙ p⁹us nūerat̄ vn⁹ q̄ duo ⁊ duo q̄ tres. ⁊ ideo partes nūeri hñt oꝛdinē quēdā. pōnē vo nullā ꝑcipies. ¶ Octaua ꝯ. ōro nō hȝ pōnē i suis ptibus. qꝛ partes orōis nō hñt ꝑmanētiā. qꝛ qd dictū ē nō pōt ampli⁹ sumi. g̊ nō hēbit positiōeȝ Nona conclusio cōcludit predictam diuisionem declaratam. et est hec. ita ꝙ q̄titatū alie constant ex partibus que in eis sunt positionē inuicē hñtibus. Alie autem ex nō hñtib⁹.

Tertio sciendū ē. q circa hunc textū incidunt tres difficultates. ¶ Prima ē vtrū linea superficies ꝛ corpus possint inueniri in eodem subō. ꝛ videtur q nō. qꝛ si linea ineēt alicui subō tūc sibi inhereret longitudo sine latitudine. ꝛ sic nō inhererꝫ sibi supficies ꝛ si supeficies inhereat alicui subō tunc eidem inherebit latitudo ꝛ longitudo sine ꝓfunditate. ꝛ per cōsequens non poterit sibi inherere corpus. Rñdetur q ista tria nūꝙ inuenirentur in re sepata. licet tñ formaliter ꝛ qditatiue separēt. Ideo ad obiectionem respōdetur q negatōnes ille nō sūt negatiōes simplr ideo nō valet obiectio. ꝛ cū dicitur q linea est longitudo sine latitudine. ǵ si inueniat in aliquo subiecto in eodem non inuenit latitudo verū ē q in illo subiecto non inueniret latitudo que sit ipi⁹ linee. sed pōt inueniri latitudo que est superficiei. Siliter ꝛ superficiēs si sit in aliquo subō in eodē non inuenitur ꝓfunditas que sit ipius superficiei. licet possit inuēiri ꝓfunditas corporis. ¶ Secūda difficultas vtrum linea componatur ex punctis. Rñdetur q non. quia nullū ꝯti^m componitur ex idiuisibilibus vt patet in sexto phisicoꝝ. Dicūt tamen quidā q pūctus habet duplicem considerationem. vno modo ꝓ suo fluxu imagiario. ꝛ isto modo dicit materia linee. alio modo potest considerari vt ē termin⁹ vni⁹ partl per modū finis ꝛ alterius per modū principij Ratione cuius sibi conuenit copulare ꝛ vnire ptes linee ad inuicē ꝛ sic pūctus habet rationem forme respectu linee. Cōsimiliter dicetur de linea quia ipa ꝓut ē in potentia ad fluxum cōtinuū in latū dicit eē ṗncipiū mãle superificiei ipsa autē cōsiderata in se ꝛ absolute vt. s. est mēsura rei. s. longū dr eē spēs disticta a superficie ꝛ silr diceret de superficie in ordine ad corp⁹. ¶ Tertia difficultas vtrū linea habeat multitudinem partiū in actu vel i potentia tantū. Respondet per distinctionem quia aliquid dr habere in actu mlta dupliciẗ. vno modo in actu subsistēdi. ꝛ sic in linea nō ē multitudo ptiū actu. alio mō in actu existendi. ꝛ sic nedū ē multitudo ptiū actu in linea. sꝫ infinite partes in actu.

Conclusio responsalis. tantum sunt quatuor species q̄titatis in suis partibus positionem habentes. pꝫ per secunduꝫ notabile.

Primo dubitatur. vtrum ṗter species enumeratas sint alique quantitates per accidēs. Pro cui⁹ respōne ē supponēdū. q Aristo. in hoc 3º pūcto determinat ꝺ q̄titatib⁹ p accidēs ꝛ itēdit duas ꝯclōes. Quarū pria tāgit itētū. ꝛ ē h̄. q̄titates q̄s dicim⁹ ꝓ ṗe sūt q̄titates. s. spēs q̄titatl ꝯtinue ꝛ spēs q̄titatis discrete. sed oīa alia ab istis si dicātur q̄titates hoc ē per accidēs. ¶ 2ª ꝯclo q̄cūq dicūt q̄titates a ṗdictis spēb⁹ q̄titatis. enumeratis sūt q̄titates per accidēs. Probat qꝛ q̄cunq dicunt q̄titates solū per hitudineꝫ ad q̄titates disticitas tales dicunt q̄titates p accidens. sed quecūq alia a ṗdictis q̄titatibus si habeāt q̄titatē dicūt solū q̄titates denoiatiue a ṗdictis q̄titatib⁹. ergo q̄cūq q̄titates ṗter illas dicunt q̄titates per accidēs. minor pꝫ exēplarit qꝛ albū dr multū eo q superficies sit multa. ꝛ actio longa eo q tēpus multuꝫ sit longū. ꝛ motus multus. ǵ albū ꝛ actio sunt q̄titates per accidēs. qđ rōe sic ꝓbat. qꝛ illud cui⁹ q̄titas notificat per aliā q̄titatē ē q̄titas per accñs. sed q̄titates albedis ꝛ actiōis. ꝛ aliorum silium cognoscūt per aliā q̄titatem. ǵ oīa illa sūt q̄titates per accidens ꝛ i hitudine solum ad alias quātitates. Minor patꝫ quia siquis assignet quanta sit actio tempore diffiniat dicendo esse ipsam nūc similiter assignās quantum sit album diffiniet idest notificabit eius quantitatem per superficiem quia quanta est superficies tantum albū fore dices. Iō concludit q sole ille quātitates que dicte sūt sūt q̄titates per se. nihil āt aliarū erit quantitas per se licet forte posset dici per accidens.

Secundo dubitatur. Utrum tempus ꝛ locus sint mensure extrinsece. ¶ Ad dubium respondetur per tres distīctiones. ¶ Prima est. duplex est motus quidam est motus cōmunis cuiusmodi est mot⁹ primi mobilis in eo subiectie realiter existēs alius est motus specialis cuiusmodi sunt motus particularium mobilium ꝛ generabiliuꝫ ꝛ corruptibilium. ¶ Secunda distinctio duplex ē tempus quoddam ē cōmune ꝛ generale qđ per realē inherentiā conuenit motui ṗmi mobilis. ꝛ nulli alteri motui. Aliđ est tp̄s speciale quia per realem inherentiam cōuenit ptic̄laribus mobilibus particulariū mobilium. ¶ 3ª distictio locus pōt capi dupliciẗ. vno modo materialiter seu fūdamētalr. ꝛ sic

est superficies corporis ꝯtinentis ꝯcaua. Alio
mō capit̄ formal̄r: ⁊ sic ē respect⁹ extrinsecus
adueniēs fūdat⁹ i supficie ꝯcaua corpis ꝯtinē
tis ⁊ terminat⁹ ad spēz supficiei ꝯuexā corpis
ꝯtēti. qui quidē respect⁹ vocat̄ locatio actiua
vel locatiuitas. Tūc ponunt̄ quatuor dicta.
Primū dictū ē ꝯparādo tp̄s coē ad motū coēz
⁊ spāle ad motū spālē tp̄s est mēsura extrinse-
ca. pz. q2 vt patuit ē real̄r ⁊ subiue i motu quē
mēsurat. g̊ ⁊c̄. ¶ 2m dictū. ꝯparādo tp̄s coē ad
mot⁹ spāles tūc tēpus ē mēsura extrinseca. pz
q2 nō ē in eo qd̄ mēsurat subiectiue. mensurat
enī mot⁹ particulares i qb⁹ nō ē subiue sz i mo
tu coi. ¶ Tertiū dictū. locus mālīter captus
respectu corporis ꝯtinētis ē mēsura intrinse-
ca. ⁊ respcū ꝯtēti ē mēsura extrinseca. Prima
pars pz. q2 loc⁹ mālīter capt⁹ ē supficies q̄ sub
iectiue existit in corpore ꝯtinēte. g̊ ē eius men
sura intrinseca. Scd̄a pars pz. q2 separatur a
corpore subiue cōtēto. g̊ nō ē mēsura ei⁹ intrin
seca sz extrinseca. ¶ Quartū dictū. locus for-
maliter capt⁹ nulli⁹ ē mēsura. pz. q2 soli quā
titati cōperit rō mēsure. sz loc⁹ formal̄r capt⁹
nō ē q̄ntitas. sz respect⁹ extrinsec⁹ adueniēs d̄
gn̄e vbi. g̊ nō sibi cōpetit mēsurare.

Tertio Dubitat̄. ex quo partes tp̄is nū-
q̄ sunt. sz semper vna ē preterita
⁊ alia ē futura. quō tēpus pōt eē q̄ntitas conti
nua. Ad dubiū rn̄det̄ per duo dicta. Primuz
dictū ē. aliud requirit̄ ad exn̄az entiū p̄manē
tiū. ⁊ aliud ad exn̄az entiū successiuoꝝ. quia
ad exn̄az ētiū p̄manētiū reqrit̄ q̄ oēs partes
simul actu existāt. sz ad exn̄tiā entiū successi-
uoꝝ sufficit q̄ p̄tes sint copulate ad vnū idisi-
bile qd̄ est ꝯtinuatiuū partiū entis successiui.
¶ Secūdū dictū. lz istans non sit tempus nec
pars tēporis. tn̄ ꝓpter sui exn̄tiā dicit̄ totū tē
pus existere. Et gn̄aliter vnūqd̄q̄ successiuuz
d̄r existere. si idiuisibile cōtinuatiuū partiuz
eius existat. qd̄ pz a sili. q2 lz nasus hoīs nō sit
hō: tn̄ ꝓpter simitatē nasi tot⁹ hō d̄r simus. eo
q̄ simitas nō ē nata cōuenire homini nisi per
nasuz. sil̄r q2 exn̄tia nō ē nata conuenire enti
successiuo nisi per idiuisibile cōtinuatiuū par
tiū eius. iō ꝓpter existētiā ipsius idiuisibilis
totū ens successiuū d̄r existere. ¶ Et si querat̄
ex quo cōtinuitas cōuenit motui sicut tēpori
quare aristo. nō posuit motū inter spēs quā-
titatis sicut tēp⁹. Rn̄r per vnā distinctionez
q2 motus pōt tripl̄r cōsiderari. vno mō māl̄r
.s. p ipsa forma fluēte. ⁊ sic est in eodē genere
cū suo temino ad quē. Scd̄o mō pōt capi pro
respcū mobilis trāsmutati ad mouēs trāsmu
tās qui qdē respect⁹ ē extrinsecus adueniēs
de gn̄e passiōis. Tertio capit̄ motus p fluxu
forme q nō est nisi quedā successio partiū ei⁹
scd̄z pri⁹ ⁊ posteri⁹. ⁊ sic isto mō cōuenit motui
cōtinuatio alia formal̄r a ꝯtiuitate magnitu-
dinis ⁊ tp̄is. qd̄ pz. q2 quoꝝ p̄ncipia cōtinuati
ua sunt alia formal̄r ⁊ ipse continuitates sunt
alie formaliter. sed pricipiū cōtinuatiuū mo-
tus quod ē motū eē vel mutatū eē est aliud
formal̄r a principio cōtinuatiuo tēporis quod
ē instās. ⁊ a principio cōtinuatiuo magnitudi
nis qd̄ ē pūctus. ergo cōtinuitatio mot⁹ ē alia
formal̄r a cōtinuitate tēporis ⁊ magnitudinis
Ex hoc ad dubiū d̄r q̄ forte aristo. motū com
prehendit sub tēpore: quod videt̄ inuere p B
qd̄ in textu d̄r. Actio enī dicit̄ lōga ex eo q̄ tē-
pus sit lōgū ⁊ mot⁹ mult⁹. Uel pōt dici q̄ iō
aristo. nō enumerau t motū q2 forsan q̄ntitas
sua nō distinguit̄ a tēpore ex eo q̄ illa succes-
sio scd̄z prius ⁊ posteri⁹ videtur eē tēp⁹. q2 pri
us ⁊ posterius in motu ē tēp⁹. 4. physi. Et hec
oīa ꝓbabiliter ⁊ breuiter sunt dicta. q2 deter
minatio eius magis ad realē ph̄icā q̄ ad logi
gicam pertinet.

Ad rationes Ante oppositū. Ad pri-
mam dicitur. Opera-
tio potest capi dupl̄r. Uno modo ꝓ respectu
partiū permanētiū ad totū i quo hn̄t vnionē
⁊ copulationē. ⁊ sic positio bn̄ conuenit linee.
supficiei ⁊ loco. Alio° capitur positio p ordie
vel respectu partiū permanētiū ad totū ⁊ ad
locū. ⁊ sic tm̄ corpori cōuēit. ¶ Ad scd̄az rn̄r p
idē. ¶ Ad tertiā q̄ hoc nō sufficit. sz cū hoc re
quirit̄ q̄ partes sint copulate ad aliquem ter
minuz cōmunem. non sic autem de numero.

Queritur vtrum q̄ntitas
habeat ꝯriū
Et videt̄ q̄ sic. q2 omnis mot⁹
ē de ꝯrio in ꝯriū. sed ad quanti-
tatē est per se motus. ergo ha-
bet ꝯriū. ¶ In oppo^m ē Aristo.

Primo sciēdū ē q̄ p declaratione q̄sti
onis mote ponitur talis distin
ctio: quātitas potest capi dupliciter. vno mo
do per se ⁊ ab^te vt abstrahitur ab omni poste-
riori. puta a qualitate sēsibili ⁊ a motu. et per
consequens a substantia inquātū sensibili s ē

⁊ vt sic pertinet ad metaphisicū ⁊ ad logicū ꝑ/
ut sup ea fundat̃ intētio logica. nec etiā vt sic
hꝫ ꝯ̃triū. nā i quātitate cōtinua nō ē minimuꝫ:
nec i qꝫtitate discreta ē maximū. Alio mō cō/
siderat̃ phice inquātū cōcernit sbaꝫ nālē. ⁊ ē
termin⁹ corporis nālis. ⁊ sic hꝫ ꝯ̃triū. qꝛ i vtroꝫ
cōposito nāli ex mā ⁊ forma subali trāsmuta/
bili ē ponere maximū mediū ⁊ minimū hñs
latitudinē ꝺm quā ab vno i alterū potest fieri
motus qui est ꝓprie ad quantitatē.

Secundo notādū est ꝙ i hac scḋa ꝑte
determiat Aristo. ď tribus
ꝓprietatib⁹ qꝫtitatis. ⁊ cōtinet tres particlas
In q̃rū prima ponit tres cōclōnes. Quaꝝ pri
ma ē. amplius qꝫtitati nihil ē ꝯ̃triū. vt bicubi/
to tricubito vel alicui taliū. ¶ Scḋa cōclō tā/
git vnā istātiā ꝯ̃ istā ꝓprietatē. quia magnū ⁊
paruū multū ⁊ paucū adinuicē ꝯ̃triāt̃. ⁊ tñ sūt
qꝫtitates. g̊ qꝫtitati ē aliqd ꝯ̃triū. ¶ Tertia cō/
clusio tāgit solōnē istātie iā facte. ⁊ qꝛ in dcā
instātia assumebant̃ duo. s. ꝙ magnū ⁊ paruū
multū ⁊ paucū eēnt qꝫtitates. ⁊ scḋo ꝙ essent
ꝯ̃tria iō ꝑdictā istātiā soluit ꝑ duas ꝯclusiones
partiales. Quaꝝ prima ē. ꝙ ꝑdcā q̈ttuor non
sīt qꝫtitates. ꝓbat̃ duab⁹ rōib⁹. Quaꝝ prima
ē. nihil qḋ nō dr̃ per se sed in sola relōe ad aliḋ
ē qꝫtitas. sꝫ mltū ⁊ paucū magnū ⁊ paruū sūt
h⁹. g̊ nō sūt qꝫtitates. minor pꝫ primo quo ad
primā partē. qꝛ si magnū ⁊ ꝑuū diceret̃ per se
nūqꝫ mōs diceret̃ paruus sꝫ semper mōs dice
ret̃ magn⁹ ⁊ miliū paruū. sꝫ h̃ ē falsū. qꝛ mons
dr̃ paruus respcū alteri⁹ mōtis. ⁊ miliū dicit̃
magnū respectu alteri⁹ milij sui gñis. Scḋo
ꝓbat̃ minor quo ad scḋaꝫ partē. qꝛ nisi multū
⁊ paucū diceret̃ i rlōne ad aliud nūqꝫ diceret̃
hoīes eē multos i domo ⁊ paucos in theatro.
vel plures i vico ⁊ paucos i ciuitate. cū multo
plures sint i ciuitate qꝫ in vico. sꝫ h̃ est falsuꝫ
g̊ etiā nō dicunt̃ per se sꝫ in relatione ad aliḋ.
Scḋa rō. qꝛ bicubitū ⁊ tricubitū ⁊ vnūqḋqꝫ ta
liū significāt qꝫtitatē. magnū vō ⁊ paruū non
significāt qꝫtitatē sꝫ magis ad aliqd. g̊ magnū
⁊ paruū paucū ⁊ multū sūt ad aliqd ⁊ nō qꝫti/
tates. ¶ Secūda ꝯclō partialis. magnū ⁊ par
uū. multū ⁊ paucū non sunt contraria. ꝓbat̃
duabus rōnibus. Prima est. nihil quod non
dicitur per se: sed dicit̃ in relatione ad aliud
habet ꝯ̃triū. sed multū paucū. magnū ⁊ paruū
sunt huiusmodi. ergo non habent ꝯ̃trium. Se
cūda ratio que ducit ad duo incōuenientia
quia si magnū ⁊ paruuꝫ sint cōtraria cōtingit
idem concipere seu reperire cōtraria ⁊ ideꝫ
sibi esse cōtrariū. prima pars ꝯsequētis patꝫ
quia idē simul est magnū ⁊ paruū. ergo si ma
gnū ⁊ paruū sunt cōtraria ideꝫ simul recipiet
cōtraria. Añcedens pꝫ. quia idem cōparatuꝫ
ad aliud est paruum. ⁊ illud idem cōparatuꝫ
ad aliud est magnū. ergo cōtinget eidem ⁊ in
eodem tēpore esse magnū ⁊ paruum. Falsitas
cōsequētis patet. quia lꝫ substātia ideꝫ nume
ro videatur suscipere cōtraria. di⁹ aūt non est
simul ⁊ in eodem tempore. quia nullus est hō
qui sit simul sanus ⁊ simul eger. nec albus et
niger. ergo videtur ꝙ nihil ideꝫ simul suscipi
at contraria. Impossibilitas ꝯñtis quo ad se/
cundā partē pꝫ. quia magnū ⁊ paruū sunt con
traria. sed idem simul ipossibile est magnū et
paruum. ergo idem est sibi contrarium.

Tertio sciendū est ꝙ iuxta hunc textū
mouet aristoteles quandā dubi
tationē. vtrū. s. locus sursum ⁊ locus deorsum
adinuicem cōtrariantur. Et probat sic. quia
philosophi ponunt sursum contrariari illi qḋ
est deorsum. sed sursum ⁊ deorsum sunt diffe
rentie loci. ergo locus habet cotrariū. sed lo/
cus est quantitas. ergo quantitas habet con
trariū. Hanc obiectionē nō soluit aristoteles
potest tamen ad instantiā respōderi per disti
ctionē. quia loc⁹ potest duplr̃ cōsiderari. vno
modo materialiter pro superficie corporis cō
tinētis. ⁊ sic qꝫtitas non habet cōtrariū. Alio
modo capitur locus ꝓ superficie corporis cō/
tinentis cui adest virtus conseruatiua sui lo/
cati. ⁊ sic locus sursum ⁊ locus deorsum rōne
diuersaꝝ virtutū in ipsis ꝯtentaꝝ contrariāt̃.

Conclusio responsalis. Quantitati
nihil est contrarium. pꝫ
per declarationē factā in secundo notabili.

Primo dubitat̃. Utrū quātitas susci
piat magis ⁊ minus. Et videt̃
ꝙ sic. quia vna quantitas est maior alia. ergo
⁊c. Pro responsione supponendū est ꝙ Ari/
stoteles in hac secūda particula ponit duas ꝓ
prietates quantitatis. Quarum vna est hec.
Quantitas non suscipit magis nec minus vt
bicubitū non est magis bicubitū. nec etiam q
narius non suscipit magis nec minus. similr̃
tria vel quinqꝫ dicūtur magis vel minus. nec
tempus alio tempore magis vel minus dicit̃
ergo quantitas nō suscipit magis nec minus.

¶ Conseq̄nter in tertia particula ponit tertiā ꝓprietatē ꝙ maxime ē ꝓpriū q̄ntitati ƀʒ ip̄aʒ equale vel inequale dici. qḋ pʒ inductiue. qꝛ corpus equale vel inequale dr̄. ⁊ numerꝰ eq̄lis vel inequalis. sil'r ⁊ tp̄s. ⁊ simil'r ꝺ alijs spē bus q̄ntitatis. ergo ipsa ē ꝓprie ꝓpria q̄ntitati. qꝛ in nullo alio inuenit̄ q̄ȝ in quātitate. vt affectio. i. dispositio nō dr̄ equalis ⁊ inequalis sed sil'es. sil'r albū nō dr̄ ml'tū equale vl' inequale sed sil'e. ğ ꝓpriū ē q̄ntitati ƀm eā equale vel inequale dici. Et ad rōnē rn̄det̄ ꝙ q̄ntitas bn̄ suscipit maius ⁊ minus ʒ nō minꝰ ⁊ magis.

Secundo Dubitat̄ quomō differunt magis ⁊ minus ⁊ maius et minus. Rn̄r primo ꝙ dupl'r ꝯueniunt. p̄mo qꝛ vtrobiq̄ȝ est quedam cōparatio. scḋo quia vtrobiq̄ȝ est relatio disquiparētie que orit̄ ex disquiparētia ⁊ difformitate terminoꝝ. ʒ differūt qnq̄ȝ modis. qꝛ maius ⁊ minuꝭ iportant cōparationē vnius ad vnū precise in se ⁊ sine tertio. sed magis ⁊ minus iportāt cōparatōeʒ vnius ad vnū non precise sed in cōparatione alicuius tertij quod participant. vtputa alicꝰ forme. Scḋo differūt. qꝛ magis ⁊ minus sūt aduerbia ideo distiguūt̄ sicut modi. ʒ maiuꝭ et minus sunt noīa iō accipiunt̄ non modal'r sed noīaliter: ⁊ significant formas non auteʒ modos forme. Tertio differunt. quia magis ⁊ minus nō dicunt̄ de forma participata sed de ipsis participātibus. sed maius ⁊ minus e cōtrario. Quarto differūt. qꝛ magis ⁊ minus sumūt̄ penes intēsionē forme. sed maius ⁊ minus sumūt̄ penes intēsionē sub̄e. Quinto differūt. qꝛ magis semper presupponit in forma maius. ⁊ non econtra.

Tertio Dubitat̄ vtrū magnū ⁊ paruuʒ ⁊ ml'tū ⁊ paucū sint quātitates. Pro cuius solutione ponunt̄ tres distinctiones. Prima est. multitudo ⁊ magnitudo p̄nt capi dupl'r. vno mō ꝓ fūdamētis excessus. et sic sunt quantitates. Alio mō pro ipsis excessibus: ⁊ sic sunt relationes. ¶ Scḋa distinctio. Magnū ⁊ multū p̄nt capi dupl'r. vno mō vt sunt denoīatia magnitudinis ⁊ multitudinis primo mō. ⁊ sic sunt q̄ntitates. qꝛ magnū ideʒ est qḋ quātitas magna: ⁊ multū idē est qḋ q̄ntitas multa. Alio modo p̄nt capi vt sunt denoiatiua magnitudinis ⁊ multitudinis scḋo mō. ⁊ sic sunt relatiua. ¶ Tertia distiº. magnū ⁊ p̄uū p̄nt capi dupl'r. vno mō ꝓ denoīatis. ⁊ sic oīa corpora siue sub̄e siue accn̄tia p̄nt dici magna l' p̄ua ml'ta vl' pauca. Alio mō ꝓ significatis. s. ꝓ ml'titudine ⁊ magnitudine. ⁊ sic p̄nt dici q̄ntitates vl' relatōes. Rōnes soluuntur ex dictis

Queritur Utruʒ eē ad. sit ꝓpriꝰ modus eēndi ꝯtractiuus eēntialiter entis ad tertiū p̄dicamētū qḋ dicit̄ ad aliquid. super quo fūdetur modus p̄dicādi huius predicamenti. Arguit̄ primo ꝙ eē ad. nō sit modus huius p̄dicamēti. qꝛ eē in. nullius p̄dicamēti ē ꝓpriꝰ modus. ʒ aliq̄ alia res cuius eē in. modus ē. ergo a simili eē ad. nullius p̄dicamēti erit modus ʒ aliq̄ alia res cui cōuenit talis modus. ¶ Arguit̄ scḋo sic. ꝙ nō cōtrahit ens eēntial'r. qꝛ cōceptꝰ absolutꝰ non pōt icludi i ꝯceptu respectiuo. ʒ ꝯceptꝰ ētis ē absolutꝰ. ğ nō includit̄ in ꝯceptu relatōis. ⁊ ꝑ ꝯn̄s nō ꝯhitur eēntial'r ad hoc p̄dicamētū. minor patet. qꝛ ens pōt concipi nullo alio intellecto. ergo cōceptus eius ē absolutus. ¶ Arguitur tertio sic ad idem. ratio formalis relatōis est ad aliud. sed ratio formalis entis non ē ad aliud. ergo rō formalis relationis nō includit ens. ¶ Arguitur quarto sic. quia iste modus esse ad. nō cōstituit hoc p̄dicamētuʒ ad aliqd. qꝛ qua rōne cōcurrit ille modus qui est eē ad. ad cōstitutōeʒ ipsius p̄dicamēti: eadē rōne videt̄ ꝯcurrere iste modus qui ē eē in. ʒ ex illis duobus modis. s. eē in. ⁊ eē ad. nō videt̄ posse cōstitui vna tertia q̄ditas p̄dicamētalis. tū pº. qꝛ isti duo modi vident̄ eē oīno diuersaꝝ rōnū ⁊ nō respicere se inuicē i ordine potentie ⁊ actus. tū scḋo. qꝛ tūc tale p̄dicamētū nō esset simplex ex quo cōponeretur ex illiꝭ duobꝰ modis. qui sūt eē in. ⁊ eē ad. ¶ In oppoᵐ arguitur qꝛ eē ad. icluditur i rōe formali relatōis ⁊ nō tāq̄ȝ cōiꝰ ⁊ cōtrahib.le. ergo includitur tanq̄ȝ modus cōtractiuus coīoris quod est ens.

Primo sciēdū ē ꝙ ꝑ declaratōe terminoꝝ ponūt̄ due difficultates. p̄ma q̄d ē eē i. ⁊ q̄d eē ad. dr̄ pº ꝙ eē i. tātū vʒ. sic iherētia aptitudialis. ⁊ ē q̄dā reꝰ fūdamētal' sūdatꝰ i nā cuiuslʒ nouē p̄dicamētoꝝ accn̄talium teriatꝰ ad sub̄ʒ. q idētificat̄ real'r cū suo fundamēto. ⁊ ide ē ꝙ nō pōt ꝯstituere p̄dicamētū distictū a suo fūdamēto. zº dr̄ ꝙ eē ad. ē q̄dā reꝰ actualis formalis inter duo extrema. a q̄bus real'r distiguūt̄. secluso q̄cūq̄ȝ actu itell'ls

¶ Secunda difficultas quid significet hoc no-
men ad aliqd. Ad quã rñr per tria dicta q̃rum
primũ ẽ quorũdã dicẽtiũ ꝙ hoc noⁿ ad aliqd
cõuenientissime significat nãz hꝰ p̃dicamẽti se
cũdũ ꝙ ẽ genꝰ gñalissimũ ab alijs distinctum
cuius rõem assignat. quia totum esse ⁊ tota na
tura hꝰ p̃dicamenti ẽ ad aliud que quidẽ hitu
do signatur cõuenieter per hoc nomẽ ad ali-
quid. ¶ 2m dictũ est alioꝝ dicentiũ ꝙ hoc noⁿ
relatio significat naturã illiꝰ p̃dicamẽti. ⁊ non
hoc nomẽ ad aliqd nec hoc nomẽ relatiuum.
Cuiꝰ talẽ rõem assignant. qꝛ genꝰ dꝫ p̃dicari ꝑ
se p̊ ⁊ eẽntialiter de spẽibꝰ ⁊ oibꝰ per se ꝯtẽtis
in illo gñe. sꝫ hoc nomẽ relatio est hꝰ. Nõ aũt
hoc nomẽ relatiuũ vel ad aliqd. g̊ ⁊c̃. Minoꝛ
pꝫ qꝛ ꝑ se contẽta in isto p̃dicamñto sũt abstra
cta cuiusmõi sũt pr̃nitas ⁊ filiatio. sed de tali-
bus p̃dicatur eẽntialiť ⁊ ꝑ se hoc nomẽ relatõ
⁊ nõ relatiuũ. nec ad aliquid. ꝙ ãt entia cõcre
ta cuiusmõi sũt relatiua vel ea que sũt ad ali-
quid non contineãtur per se in isto p̃dicamen
to tanq̃ꝫ spẽs vel ꝑ se inferioꝛa sed tantuꝫ re-
ductiue ꝓbatur dupliciter. primo rõe oñsiua
qꝛ illõ qõ ẽ aggregatũ ex rebꝰ diuersoꝝ p̃dica
mẽtoꝝ nõ ꝑ se in aliq̊ vno gñe. sed id qõ signi
ficatur per terminũ concretũ accidentalem
ẽ aggregatũ ex rebꝰ diuersoꝝ gñeꝝ. g̊ non ẽ
ꝑ se in aliquo vno p̃dicamñto. ⁊ ꝑ ꝯñs qõ signi
ficať ꝑ ista noia concreta pater ⁊ filius ⁊ simi
lia non sũt per se in aliquo vno p̃dicamento.
Maioꝛ pꝫ quia illud qõ ẽ ꝑ se in gñe dr̃ eẽ per
se ens ⁊ per se vnuꝫ sexto methace. Sꝫ aggre
gatũ ex rebꝰ diuersoꝝ geneꝝ nõ ẽ ꝑ se ens. nec
ꝑ se vnũ. qꝛ i 3o thopicoꝝ dr̃ ꝙ albuꝫ nõ ẽ i ge-
nere ꝓpter suum duplex significare. 2o ꝓbať
idem sic. quia ois ꝓpositio negatiua est vera
in qua species vniꝰ generis remoueť a spẽ al-
terius generis primo posterioꝝ. g̊ si pr̃ ⁊ filiꝰ
⁊ hmõi concreta eẽnt per se in isto predicamẽ
to. sequeretur ꝙ q̃libet similis ꝓpositio esset
vera. nullus hõ ẽ pater nullus homo est filiꝰ.
⁊ cõsimilis. tenꝫ ꝯña. quia in q̃libet tali nega-
tur spẽs p̃dicamenti relationis de spẽ p̃dica-
menti subẽ 3m dictũ ẽ ꝙ hoc nomen ad aliqd
põt dupliciť ꝯsiderari. vno mõ vt hec ꝓposi-
tio ad. denõt hitudinem ťmi ad terminũ ad queꝫ
sicut pr̃nitas significat hitudinẽ pr̃is ad filiũ
tãq̃ꝫ termini ad terminuꝫ. Et hoc mõ hoc no-
mẽ ad aliqd ⁊ hoc nomẽ rlꝫ sũt sinonima. Et
neutrũ ẽ genꝰ generalissimũ. Alio mõ cõside
ratur hoc nomẽ ad aliquid. vt hec ꝓpõ ad de
notat vel significat hitudinẽ vie ad ťminum
¶ Exm sic pr̃nitas hꝫ hitudinẽ ad filiũ ñ tãq̃ꝫ
termini ad term sꝫ tãq̃ꝫ vie ad term. ⁊ tũc hoc noa
ad aliqd ẽ sinonimũ cũ hoc noie relatio. iõ sic
relatio p̃dicať ꝑ se de spẽbꝰ illiꝰ p̃dicamẽti. et
ẽ genꝰ gñalissimũ. sic ẽt hoc nomẽ ad aliquid

Tertio notandũ ẽ. ꝙ i hoc 3o cao determi
nat Arist. d̃ 3o p̃dicamñto qõ ẽ re
latio siue ad aliqd. Et ꝯtinet duas ꝑtes p̃nci-
pales. In pa determiat de relatiuis ꝭm opini
onẽ platonis. ⁊ alioꝝ ãtiq̊ꝝ. Et ꝯtinet duo pũ
cta. ¶ In p̊ determiat de relatiõe scdꝫ suuꝫ eẽ
eẽntiale. Et itẽdit tres qões. ¶ In q̃ꝝ pria tã
git diffõeꝫ rloꝝ. ⁊ hoc ẽ ad aliqd vo talia dicũť
q̃cũq̃ꝫ ꝭꝫ hoc ipm ꝙ sũt. i. scdm eẽ suũ qõ hñt di
cũtur. i. referunť alioꝝ. i. ad alia sub hitudine
gti casus. vľ dicũť q̃libet aliter ad aliõ. i. sub q̃
cunq̃ꝫ alia hitudie ab hitudine gti casus. pu-
ta sub hitudine acti casus vel ablatiui. ¶ 2a ꝯo
ẽ bimẽbꝛis. ⁊ tãgit declaratõeꝫ diffõis p̃dicte
sub vtroq̃ꝫ mẽbꝛo eiꝰ. pria ꝑs ꝯclõnis ẽ hoc. rela
tiua scdꝫ suũ eẽ referũť ad aliqd sub hitudine
gti casus. ꝓbať iductiẽ p̊ i relatis scdm esse qꝛ
maiꝰ ꝭm hoc ipꝫ ꝙ ẽ dr̃ alteriꝰ. i. referť ad aliqd
sub hitudie gti casꝰ. hoc ẽ qꝛ dr̃ maiꝰ alicꝰ maiꝰ
⁊ duplũ hoc ipm ꝙ ẽ dr̃ alteriꝰ qꝛ dr̃ duplũ ali
cuiꝰ duplũ. ⁊ silr̃ alia relatia ꝭm eẽ sũt hmõi ⁊
declarat in relatis scdm dici qꝛ hitꝰ affectꝰ di-
sciplia ⁊ positio sũt ad aliqd. ⁊ scdm suũ eẽ di-
cunť alioꝝ. nec dicũť alr̃ ad aliõ. i. nõ referũť
sub alia hitudie q̃ꝫ gti. vt hitꝰ dr̃ alicꝰ hitꝰ. Et
põ alicꝰ põ ⁊c de alijs. ¶ 2a ꝑs ꝯnis ẽ ista. aliq̃ re
latia dñr q̃ũlibet alr̃ ad aliõ. pꝫ qꝛ magnuꝫ ẽ
ad aliqd. ⁊ tñ referť ad aliõ sub hinc acti ⁊ non
gti vt magnũ dr̃ ad puũ magnũ. ⁊ ẽt silẽ dr̃ ali
cui silẽ ⁊ sic d̃ alijs. ¶ 3a ꝯo remouet vnã dubi
tatõem arist. qꝛ ista q̃tuoꝛ hitꝰ accubitꝰ statio
⁊ cessio sũt positões ⁊ positio ẽ ad aliqd. iõ ista
q̃tuoꝛ sũt ad aliqd. iõ possꝫ aliqs dubitaŕ. vtꝝ
ista ꝯcreta sedẽ iacere vel stare sint dr̃e põnis
⁊ ꝑ ꝯñs ad aliqd. Rñdet aristo ꝙ hꝰ cõcreta
non sũt põnes. sed sũt quedã põnes denoiati
ue dicte a positionibus.

Tertio sciẽdũ ẽ. ꝙ circa hunc texm oꝛiť
vna difficultas. vtꝝ genꝰ gñalis
simũ hꝰ p̃dicamñti referať ad aliõ sub hinc ali-
cuiꝰ obliq casꝰ vel sit p̃nm referẽdi tm̃. ¶ Et ar
guiť prio ꝯ p̊mã ꝑtẽ. qꝛ si genꝰ gñalissim hꝰ p̃di
camñti refereť ad aliõ. cũ relatia sint simul nã

qua rõne genus gñalissimũ erit gen⁹ genera/
lissimum eadẽ rõe termin⁹ ad quẽ refert̃ ẽ ge
nus gñalissimũ. ⁊ ꝑ ꝯñs in h̄ ꝑdicamẽto sunt
duo gña gñalissima. ꝯña tꝫ. quia ex quo vnuꝫ
relatiuũ nõ ẽ pri⁹ neqꝫ cõmuni⁹ altero. iõ nõ ẽ
maior rõ quare vnũ relatiuũ sit magis genus
generalissimũ q̃ꝫ aliud. Cõtra secũdã partem
arguit̃ sic. qꝛ si genus gñalissimũ huius ꝑdica
mẽti sit ꝓn^m referẽdi. g̊ seq̃tur vt prius ꝙ erũt
duo gña generalissima in hoc ꝑdicamẽto. cõ
sequẽtia tꝫ. qꝛ si genus gñalissimũ sit ꝓncipi/
um referendi aliq̃ extrema signẽt̃ illa i extre
ma. b. ⁊. c. Tũc arguitur sic. aliqua est relatio
ip̃ius. b. ad. c. ⁊ alia relatio mutua ip̃ius. b. ad
c. Sed illa extrema sũt eq̃ coïa ⁊ eq̃ ꝓ̇ma. g̊ il/
le due relationes quib⁹ illa extrema referũt̃
mutuo erunt eq̃ priẽ. ⁊ ꝑ ꝯñs erũt duo extrẽa
gña generalissima. ¶ Ad difficultatẽ rñr ꝙ
gen⁹ gñalissimũ huius ꝑdicamẽti ꝙ ẽ relatio
nõ refert̃. sed ẽ ꝓn^m referendi tm̃. Ad rõnẽ cõ
tra factaꝫ dr̃ ꝙ hoc cõe gñalissimũ relatio est
ꝓncipiũ referẽdi. nõ diuersa extrema adinui/
cem sed idẽ ad seip̃m. puta hoc cõe relatiuuꝫ
ad seip̃m. Nã dr̃ relatiuũ relatiẽ relatiuũ. Et
iõ sicut extrema illius relatõis sũt idẽ. ita ille
relationes mutue sũt eedẽ. ¶ Et si arguat̃ qꝛ
rl̃o in gñe generalissimo sũpta debet eẽ realis
sicut ⁊ quodlibet ꝑdicamẽtũ ẽ reale. sed rela/
tio eiusdẽ ad seip̃m nõ ẽ realis. g̊ relatio i gñe
gñalissimo sũpta nõ ẽ ꝓncipiũ referẽdi idẽ in
numero ad seip̃m. Rñr ꝙ licet rl̃o vna nũe/
ro que ẽ ꝓncipiũ referẽdi eiusdẽ in numero ñ
sit realis sed rõnis tñ relatio vna in spẽ vel in
genere que ẽ referẽdi ꝓncipiũ eiusdẽ in gene/
re vel in spẽ ad seip̃m bene ẽ realis ⁊ sic ẽ in ꝓ
posito. Et si vlteri⁹ dicat̃. inter q̃cũqꝫ duo re/
latiua ẽ hitudo aliqua vna ẜm numerũ. g̊ rl̃o
erit vna scd̃m numeꝝ. Dicit̃ ꝙ vnũ numero
capit̃ dupl'r. vno mõ vt distinguit̃ ꝯtra vnũ
gñe vel spẽ. ⁊ sic negatur ꝯña. alio mõ capitur
vnũ numero ꝓ eo ꝙ cũ alio potest constituer̃
binarium. ⁊ sic cõceditur añs ⁊ consequens.

Conclusio rñsalis. esse ad. est modus
eẽntialis ꝯctiu⁹ eẽntialit̃
entis ad hoc rl̃m super quo fundat̃ modus ꝑ/
dicandi isti⁹ ꝑdicamẽti. ꝯ⁹ ꝓ prĩa pte patꝫ ꝑ ar
gumẽtũ factũ in oppositũ. ⁊ ꝓ vltima pte pꝫ.
qꝛ rl̃o denoïat h̄am in eo qd̃ ẽ ad aliud se ha/
bere. sꝫ iste modus denoiandi fũdatur in isto
mõ eẽndi q̃ ẽ eẽ ad. g̊ relinq̃t̃ ꝯclusio vera.

Primo dubitatur. Utrum relatio di/
stincta realit̃ sit a suo fũdamẽ
to. ¶ Et arguit̃ ꝙ nõ. qꝛ ⁊ si sic sequeret̃ ꝙ qñ
erit sil'itudo ꝙ nõ eẽt q̃litas. ꝯña tꝫ qꝛ rem ab
alia realiter distincta põt de⁹ facere sine alia
re. g̊ si sil'itudo realiter distiguat̃ a q̃litate po/
terit de⁹ facere sil'itudinẽ sine q̃litate. ¶ 2° qꝛ
si sic sequeret̃ ꝙ ignis existẽs parisius ⁊ ibi ca
lefaciens aliqd̃ calefactibile ne ĉio calefacerꝫ
illud calefactibile rome ⁊ in quocũqꝫ alio lo/
co q̃ꝫtũcũqꝫ distãte a parisius. ꝯña tꝫ: qꝛ cale
facto parisius aliq̊ calefactibili fiet noua sil'i/
tudo in calido exñte rome sed calefaciẽs non
agit nisi calefaciẽdo: g̊ ignis exñs parisi⁹ cale/
fiet rome aliqd̃ calefactibile. ⁊ ẽt totũ spaciũ
ꝙ ẽ parisi⁹ vsqꝫ romã. eo ꝙ agẽs mãle ꝑ⁹ agit
in ꝓpinquũ q̃ꝫ in distãs. ¶ 3°. sic. qꝛ si sic seq̃ret̃
ꝙ sortes põt eẽ pr̃ platonis quẽ nũq̃ꝫ genuit. ⁊
qd̃ sortes non eẽt pr̃ ciceronis quẽ tñ genuit.
Primũ incõueniens ꝓbat̃. qꝛ q̃cũqꝫ res exi/
stit i pr̃e platonis põt de⁹ oĩno eãdẽ creare in
sorte. sꝫ pr̃nitas ẽ quedã res ꝑ quã pr̃ platonis
dr̃ formal'r pr̃ ip̃i⁹ platonis. g̊ eãdẽ pr̃nitatem
oĩo põt de⁹ creare de nouo in sorte. ⁊ sic sortes
erit pr̃ platonis quẽ tñ nũq̃ꝫ genuit. scd̃m in/
cõueniẽs ꝓbat̃ qꝛ si pr̃nitas sortis erit realit̃
distincta a sorte ⁊ a cicerone filio suo poterit
de⁹ real'r destruere illã pr̃nitatẽ remanẽtib⁹
sorte platone ⁊ cicerõe. ⁊ tũc sortes erit pater
ciceronis quẽ tñ genuit. ¶ In oppo^m arguit̃.
qꝛ impossibile est sil' ⁊ sel' eandẽ formã intẽdi
⁊ remitti. sed rl̃o intẽdit̃ qñ suũ fundamẽtuꝫ
remittitur: ⁊ econtra qñ fũdamẽtũ intẽditur
rl̃o remittit̃. g̊ rl̃o ⁊ suũ fũdamẽtũ nõ sũt vna
forma realiter. Maior ꝓbatur qꝛ intẽdi ⁊ re
mitti sũt mot⁹ ꝯry. mõ ip̃ossibile ẽ sil' idẽ mo
ueri motib⁹ ꝯrys. Minor ꝓbat̃ qꝛ suppo° ꝙ
sortes sit magis alb⁹ q̃ꝫ plato. ⁊ remittat̃ albe
do sortis tũc sortes fiet magis sil'is platoni. si
vero albedo sortis intẽdat̃ tũc fiet min⁹ sil'is
platoni. eo ꝙ cõtinuo albedo sortis recedit a
gradu albedinis platonis. ¶ 2°. sic. nulla eadẽ
res limitata vltimo mõ põt formaliter ꝯtine/
re opposita scd̃m ꝑfectã idẽtitatẽ eandẽ sibi.
sed in eodẽ fũdamẽto successiue fũdant̃ op/
posite relationes formaliter. g̊ q̃ rõne ꝯtinet
vnam ꝑ idẽtitatẽ pari rõe ꝯtineret aliam re/
lationẽ. ¶ Tertio sic. friuolũ vr̃ eẽ personas i
diuiduis constitui formaliter ex ẽtibus rõis
cum sint realiter distincte. sed persone diuīe

realiter ꝯstituunť relationibus. ergo relatio erit
ens reale. ¶ Quarto sic. quia vnio ipostetica vbi
diuini cum natura humana ē distincta realiť
a naturis vnibilib⁹. ⁊ tamē est relatio. ergo rela
tio ē realiter distincta a reb⁹ absolutis. Ma
ior pz. quia nisi sic sequereť ꝙ verbū possz eē
incarnatū absq3 eo ꝙ assumeret nām huma
nam vel aliquā aliā nāz ꝯñs ē incōueniens.
pz tñ ꝯña. quia deus fecisset nām illam eandez
quā mō assūpsit sine eo ꝙ eaz assūpsisset exq̊
vnio ipostetica est eadem realiter cum nā vni
bili. ⁊ tūc fuisset nā vnibilis .s. verbū ⁊ natu
ra humana seqeuretur ꝙ tūc erit vnio ipostca
verbi cum nā sine assumptione ipsius naturē
⁊ per ꝯñs fuisset incarnatio verbi sine assum
ptione nature. quia incarnatio non ē aliud ꝙ̄
ipostica vnio vbi diuini cuz natura. Propť istas
rationes ⁊ alias cōsimiles rñdetur affirma
tiue ad dubium ⁊ ad rōes in oppositū. ¶ Ad
primā dr̄ ꝙ oēm rem priorē distinctaz realiť
ab alia pōt deus separe. sed nō posteriorē ꝑꝑ
eēntialē ordinē ⁊ depēdētiā. quā hz posterior
a priori. modo rl'o posterior ē eēntialiter suo
fūdamēto. iō nō pōt relationē separe a suo fū
damēto. sed dicetur ꝙ licet de⁹ nō possit face
re sil'itudinē sine q̄litate posset tñ facere duo
alba sine sil'itudine. Ad hoc dr̄ ꝙ de⁹ pōt face
re duo alba sine similitudie actuali ⁊ realiter
disticta. tamen illa alba erūt sil'ia sil'itudie fū
damentali. vel dr̄ ꝙ positis fundamēto ⁊ ter
mino necessario ꝯsurgit relatio extrinsec⁹ ad
ueniēs. iō positis duob⁹ albis necꝰo ꝯsurgit si
militudo nō necessitate depēdētie prioris ad
posterius. sed necessitate nālis exñtie eo mō
quo diceremꝰ ꝙ posita totali cā in eē natura
liter agēte ⁊ in actu poniť effect⁹. ¶ Ad scdaz
dr̄ ꝙ calefacto parisi⁹ aliq⁹ calefactibili fit no
ua rl'o in calido vl' calefacto exñte rome. non
tñ oz ꝙ in eo gñetur noua caliditas. ⁊ cuz dr̄
ꝙ calefaciens nō agit nisi calefaciēdo veruz
ē in actiōe naturali sz actiōe metaphica pť ꝓ
ducere nouā relatiōem in quocūq3 distāti. quia
agēs metaphicū abstrahitur a situ. Et si que
ratur vtrū aliud distans in quo agens remo
tum causat relationē muteť. Diciť ꝙ secūdū
intentionē phi gnto phisicoꝝ videtur eē pro
prium relationi ꝙ acquiratur in aliquo ꝑ so
solam mutationē alterius. vl' pōt dici ꝙ dicit
simplicius super predicamēta ꝙ aliqd muta
tur dupl'r. s. in se. Alio mō ad aliud. aduenien
te aūt relatione subm mutať ad aliud. ¶ Ad
tertiā pz satis ꝙ ꝑꝑ naturalē coexigentiā ex
tremoꝝ ad relationē nō pōt relatio destrui re
manentib⁹ extremis nec pōt aliqua rel'o suꝑ
aliquo fundamento fundata in ordine ad ali
quē terminū repiri i alio fundamēto eadem
i nūero lz tñ i spē vel in gñe possit reperiri.

Secundo dubitať. Utrū oīs rl'o sit in
ꝑdicamēto rl'onis. Pro cui⁹
solutōe ponūtur octo distictiōes. ⁊ vnū dictū.
Prima distinctio ē ꝙ duplicia sūt relatia que
dam sūt relatiua scđm dici. Alia sūt relatiua
secundū eē. relatiua scđz dici sūt illa q̄ de suo
ꝑncipali significato nō iportāt relationē. sed
solū de ꝯnotato suo. Sz relatia scđm eē sūt q̄
de suo principali significato importāt relati
onē. ¶ Scđa distinctio duplex ē rl'o. q̄dā ē re
latio rōis q̄ depēdet ab intellectu i esse ⁊ con
seruari. ⁊ ē i aīa obiectie c⁹ sūt scđe itentiōes
Alia ē rl'o realis que. s. pť existere secluso quo
cūq3 actu itell's. ¶ Tertia distictio ꝙ relatio
nū realiū quedā sūt reales i altero extrēo tm̄
⁊ sūt ille quoꝝ alterū extremū depēdet ab al
tero. sed nō econtra. vt rl'o scie ad scibile. vel
creature ad creatorē. alie sūt reales in vtroq3
extremo. quaꝝ. s. extrema depēdent a se mu
tuo vt relatio pr̄is ad filiū. ¶ Quarta distin
ctio quedā sūt relatiōes disqueparentie qua
rum. s. extrema sūt alteri⁹ ⁊ alteri⁹ rōis vt pr̄
nitas ⁊ filiatio. Alie sť relatiōes eqparentie q̄
rum extrema sūt eiusdē rōis vt similitudo eq
litas. ¶ Quita distictio. quedā sūt relationes
suppōis q̄ sūt ꝑncipales sic dñiuz. Alie sūt sup
positōis que sunt iferiores sic seruit⁹. ¶ Sex
ta. duplices sunt relationes reales quedā sūt
aptitudinales vel fundamētales que. s. requi
runt terminū solū in aptitudie. ⁊ ꝑdicanť de
suis fundamētis per se in scđo mō. Nec ēt di
stinguūť ꝑncipaliter aut realiter a suis fūda
mētis sicut assimilabilitas. lz enim non essz
nisi vnū albū adhuc ipz assimilabile essez ali
cui albo possibili. Alie sūt relatōnes actuales
q̄ reqrunt fundamentū ⁊ terminū actualiť ⁊
realiter existere c⁹ ē similitudo. Nā si solum
essz albū lz ipz essz assimilabile nō tñ ē simile
⁊ talis relatio ꝑdicať contigēter ⁊ ꝑ accñs de
suo fundamento a quo ēt distinguiť realiter
¶ Septima distinctio. relatio actualis est du
plex. quedā ē intrinsecus adueniens que ne
cessario cōsurgit positis extremis. Et dicunť

intrinsecus aduenire eo q̄ ꝯsequūt naturam fundaměti ⁊ termini. Alie sūt extrinsec⁹ aduenientes que. s. nō ꝯsurgūt imediate posito fūdaměto ⁊ termio vt pōita potētia actīa ignis ⁊ posita passiua stupe ignis non agit in stupaꝫ nisi prioꝛ fiat approximatio eorūdē adinuicē. ¶ Octaua distictio rl'onū itrinsec⁹ aduenientiū. quedam distinguūt̄ realr̄ a suo fūdamento sicut pr̄nitas ⁊ similitudo. q̄dā v̄o nō sicut creatio. ⁊ de talib⁹ dat̄ regula scotistica. Ois relatio cui⁹ fūdaměto repugnat eē sine termino ē eadē realiter cū suo fūdaměto lꝫ non formaliter. ¶ Dictū ē istud ad h⁹ q̄ aliqua relatō sit in p̄dicamento relationis q̄tuoꝛ ꝯditiones regrūtur. Prima ē q̄ talis relatō sit scōm esse ⁊ p̄ hoc excludūt̄ relatiā secūdū dici. 2° q̄ sit realis. ⁊ per hoc excludūt̄ 2ᵉ itentōes. Tertio q̄ sit actualis. ⁊ p̄ hoc remouent̄ relatiōes fūdamětales ⁊ aptitudinales que sunt eiusdē p̄dicaměti cū suis fūdaměti. Quarto q̄ sint intrīsecus aduenīētes ⁊ per hoc excludūtur sex vltima alia p̄dicamenta cū sint quidā respectus intrinsecus aduenientes.

Tertio Dubitat̄. Utrūꝫ oīs relatio formaliter contineat̄ sub aliquo p̄dicaměto. ¶ Ad dubiū rn̄r p̄ duas distinctiones ⁊ vnū dictū. ¶ Prima distinctio ad relationem actualē realē intrinsec⁹ aduenientē q̄tuoꝛ conditōes regrūtur. Prima q̄ extrema sint realia. sic q̄ in rōne fundādi vel terminādi non depēdeat ab intellectu. Scđa ē q̄ sint realiter distincta. Tertia est q̄ oriatur ex natura extremoꝝ ⁊ non cōsurgat in eē p̄ actum cōpatiuuꝫ itellectus. Quarta ē q̄ inter extrema sit hitudo mutua. ita q̄ hēant adinuicem mutuam depēdētiā. ¶ Secūda distinctio q̄dam sūt relatiōes que fūdātur super re alicuius p̄dicamenti ⁊ iste dicūtur p̄dicamětales alie sunt relatōnes que nō fundātur sup̄ esse alicuius p̄dicaměti. sꝫ in oī p̄dicamento reponūtur. ⁊ iste dicūtur relationes transcendētes quaꝝ sunt quatuoꝛ genera. Primum gen⁹ est relationū que cōueniūt enti inquantum ens vt. s. abstrabit ab oibus p̄dicamětis ⁊ eorum passionibus. ⁊ hꝫ sunt hitudines ordinis ⁊ diuisiones que sunt inter ens ⁊ passiones eius que quidē passiones sunt vnū verū bonū aligd ⁊ res. 2ᵐ genus est relationū identitatis ⁊ diuersitatis idē enīꝫ ⁊ diuersūꝫ diuidunt ens. 3ᵐ genus est sicut superius ⁊ inferius genus ⁊ species ⁊ consimiles que cuiibet generi cōueniunt. Et si queratur vtrū relatio superioris ⁊ iferioris gn̄is ⁊ sp̄ei sit realis. Rn̄r q̄ tales relationes p̄nt dupliciter considerari. vno modo formaliter vt. s. sunt respect⁹ derelicti i obiecto p̄ actū cōpatiuū itell's: ⁊ sic sūt r̄spcūs rationis. alio modo p̄nt capi fundamentaliter. s. p̄ actibus super q̄bus intellectus fundat illos respectus rōis. ⁊ sic sūt respect⁹ reales trāscendētes de q̄bus in p̄posito ē sermo. Quartum genus ē relationū que sunt in deo cuiusmodi sunt relationes originis ⁊ oēs relatiōes cōes. ⁊ de oibus his relationib⁹ transcēdentibus a quibusdam dat̄ talis regula. Ois relatio que non est realiter distincta a suo fundamēto est ex se transcēdens quia oīs relatio que ē directe in genere relationis vel in aliquo aliorū sex vltimoꝝ p̄dicamentoꝝ est accidēs realiter a suo fundaměto distinctū. Relatio āt que est eadē cū suo fundaměto nō ē accidens sibi. ḡ talis relatio nō erit p̄dicamětalis. quare relingtur q̄ erit transcēdēs. Pōt tn̄ forsan dici q̄ hmōi relationes transcēdētes q̄ditatie sunt in gn̄e relationis licꝫ denoīatiue repiat̄ i quolibet genere. dictum est istud. Ois relatio realis actualis ⁊ non transcēdēs ē in aliquo septē vltimoꝝ p̄dicamětoꝝ quia oē tale vel ē intrinsecus aduenīēs. ⁊ sic ē de p̄dicam̄to relatiōis. si vero fuerit extrinsec⁹ aduenīēs tūc reponit̄ in aliquo sex vltimoꝝ p̄dicamentoꝝ.

Ad rationes Aīi oppositum. Ad primam dicit̄ q̄ non est simile de eē i. ⁊ de eē ad. q2 eē in. ē quidā respectus aptitudinalis vl' fūdamětalis nō distinct⁹ a suo fūdaměto. Jō nō fac̄ aliud sp̄ale genus p̄dicamětale vt patuit ex vltimo dubio. Sed eē ad. est respect⁹ formalis ⁊ actualis distinct⁹ realr̄ a suo fūdaměto. ⁊ lꝫ relatiuis cōueniat eē in. ⁊ eē ad. non tn̄ eodē mō q2 eē ad. ē de formali ⁊ q̄ditatiua rōe ei⁹. sed eē in. seqtur eā p̄ modū cuiusdā p̄p̄etatis. ⁊ iō rl'o non cōponit̄ q̄ditatie ex eē in. ⁊ eē ad. q2 eē in. i nullius absoluti vel respectiui ꝯceptu formali reponit̄. ¶ Ad scōam dr̄ q̄ ꝯcept⁹ entis nec est absolut⁹ nec respectiu⁹. sꝫ abstrabit ab vtroqꝫ sicut diuisū in suo conceptu formali abstrabitur a diuidentibus. Et cum p̄bat̄ q̄ ens pōt i telligi nullo alio cōceptu intellecto dr̄ q̄ illō non solum cōuenit absoluto qō ex oppōito diuiditur ꝯtra respectiuū sed ēt competit in dif

ferenti siue enti cōi diuiso ꝙ ſm suā rōem for
malē. nec ē ad se. nec ad aliō. ¶ Ad tertiam dr̄
ꝙ sicut homo ex sua rōe specifica ē hō forma-
liter. ⁊ non per alia priora ꝯtenta in sua q̄dita
te sic relatio per suā rōem specificā ē ad aliud
licet nō oīa sua priora ītriseca sint formalit̄. et
ad aliud. Et si obyciat̄. ergo relatio non dicit
ꝑ se vnum conceptū: q2 cōpositū ex absoluto:
⁊ respectiuō ē per se vnū. Respōdet̄ ꝙ ex po
tentia eēntiali ⁊ actu ꝓprio fit vnū per se. modo
ens qđ includitur q̄ditatiue in relatiōe sicut
in alys generibus dicit entitatē potentialem
respectu relationis cōtrahētis ⁊ determinan
tis ipsū ens ad certū genus. iō ex ente ⁊ ꝓpria
rōne relationis tm̄ fit vnus per se conceptus
relationis. ¶ Ad tertiam patuit ex prima so-
lutione q2 relatio q̄ditatiue nō cōponit̄ ex eē
in. ⁊ eē ad. sed eē ad. ē de conceptu formali re
lationis ⁊ ē q̄i passio superaddita quiditati.

Queritur Utrū3 oīa re-
latiua dicant̄
ad conuertentiam. ¶ Arguit̄
primo ꝙ non. q2 dici ad ꝯuer-
tiam ē eē sil' nā. sed nō oīa re-
latiua sūt sil' nā. ğ nō oīa dicū
tur ad ꝯuertentiā. Minor ꝓbatur duab⁹ rōi-
bus. Prima ē ꝙ scibile ⁊ scia sūt relatiua. ⁊ tm̄
non sūt sil' natura. ğ nō oīa r'la sūt sil' natura.
Maiorē ꝓbat aristo. q2 scibile prius ē scia. er
go scibile ⁊ scia non sunt sil' nā. Añs ꝓbat ari-
stoles trib⁹ rōibus. q2 in plurib⁹ res p̄existūt
añq3 de ipis hēam⁹ sciam. ğ in paucis videm⁹
sciam ⁊ scibile sil' accipi. Scđa rō scibili đstru-
cto destruitur scia. sed scia destructa nō đstru
itur scibile. ğ scibile ē p⁹ scia. Añs ꝓ vtraq3 par
te p3. q2 si scibile nō sit scia nō ē. s3 si scia nō sit
nō o3 scibile nō eē. na3 si q̄dra^ra circuli sit sci-
bilis nōdū tm̄ ē ei⁹ scia. 3^a rō scibili sublato nō
ē scia. ⁊ tamē contingit plura eē scibilia. ğ sci-
bile p⁹ ē q̄3 scia. Scđo ꝓbatur p̄dicta minor
ꝙ nō oīa relatiua sūt sil' natura q2 sensus ⁊ sci
bile nō sūt sil' natura. ⁊ tm̄ sūt relatia que non
oīa relatia sūt sil' natura. Maior p3. q2 scibile
p̄us ē sensu. ğ scibile ⁊ sensus nō sunt sil' natu-
ra. Añs p3 duabus rōibus quia destructo sen
sibili destruit̄ sensus. sed destructo sensu non
destruitur sensibile. ğ sensibile pri⁹ ē sensu. an
tecedens ꝓ prima ꝑte p3. q2 destructo scibili
destruitur corpus. ğ destructo scibili destrui-
tur sensus. t3 ꝯña. quia sensus ē circa corpus.
vl' in corpe. Añs p3 q2 oē corp⁹ ē sēsibile. 2^a ꝑs
añtis p3. q2 destructo aīali destruit̄ sēsus. ⁊ tm̄
nō destruit̄ sēsibile. ğ sēsu destructo ñ destrui
tur sēsibile. Minor p3 q2 destructo anīali ad-
huc remanet corp⁹ calidū dulce ⁊ amaꝝ. ¶ 2^a
rō sēsus sil' ē cū sēsato. s3 sēsibile p⁹ ē sēsato ğ sē
sibile p⁹ ē sēsu. maior p3 q2 sil' fit aīal qđ ē sēsa
tū ⁊ sēs⁹. mior p3. q2 ignis ⁊ aq̄ ⁊ alia ex qb⁹ cō
stat ip3 aīal p̄us sūtq̄3 aīal. ¶ In opp^m ē arist.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ declaratōe ter
minoꝝ ponūt̄ due difficulta
tates. Pria ē q̄d ē dici ad ꝯuertētiā. Ad qua3
dr̄ ꝙ relatia dici ad ꝯuertētiā ē ipa sic se hēre
ꝙ si vnū refert̄ ad aliud: ita aliud refert̄ ad
ipm. Iō ꝯuertētia ē passio terminoꝝ hn̄tium
ad se inuicē mutuā depēdētiā. 2ª difficultas
q̄t requirūtur ad hoc ꝙ aliqua ad se inuicem
mutuo referātur. Dicit̄ ꝙ q̄nq3. s. subm relati
onis. fūdamētū. termin⁹ a q̄. termin⁹ ad quē. et
ipa relatio. vñ subm r'onis ē illud qđ refertur
per ipsā relationem. s3 fūdamētū ē r'o q̄ ipsa
r'o ē in ipso subo. sed termin⁹ a quo ē ipm r'm
⁊ terminus ad quem ē correlatiuū relatio vo
ē hītudo media int̄ illos duos terminos vb
gr̄a pr̄ refertur ad filiū ꝑ pr̄nitatē que ē q̄dam
hītudo media inter patre3 ⁊ filium. sed subm
illius paternitatis est aīal quod genuit. fūda-
mentum vero ē potentia actiua patris. ⁊ t̄mi-
nus a quo ē hoc relatiuū pr̄. s3 termin⁹ ad quē
est hoc correlatiuum filius. Uerūtamen ad-
huc est differentia inter terminum ⁊ correla-
tiuum quia termin⁹ ē illud qđ ē fundamentū
relationis opposite sicut termin⁹ paternitatl
est potentia passiua fily super q̄ fūdat̄ filiatō.

Secundo sciendum est ꝙ in hac secū
da parte principali determi
nat aristo. de ꝓprietatib⁹ relatioꝝ. Et cōtinet
quinq3 pūcta. In quoꝝ prio ponit primā ꝓꝓe
tatē relatioꝝ q̄ ē hec ꝙ ꝯtrarietas ē in relatō
ne idest in relatiuis vt virtus contrariatur vi
cio. ⁊ disciplina contrariatur ignorantie. ⁊ ta-
men ipsa sūt ad aliq̄d. verūtamen ista ꝓꝓie-
tas nō conuenit oībus relatiuis, quia nō ꝯue
nit relatis ſm eē vt duplo nihil est contrariū
neq3 triplo neq3 alicui talium. In secūdo pū
cto ponit secunda3 proprietatem que est hec
relatiua videntur suscipere magis ⁊ minus.
patet quia simile dicitur magis vel minus si
mile. ⁊ equale dicitur magis vel minus eq̄le
Et tm̄ vtrūq3 ē relatiuū q2 sile dr̄ alicui sile ⁊ i-

eq̄le dr̄ alicui ineq̄le. ⁊ ꝓcedēs ꝓꝑetas nō cō petit oībꝰ relatiuis. qꝛ duplū nō dr̄ magis vel minꝰ duplū. ¶ In 3º pūcto pōit tertiā ꝓꝑetatē q̄ ē h̄. Oīa rl̄atiua dicūt̄ ad ꝯuertētiā. q̄nā probat dupl̄r. pº i his q̄ referūtur adiuicē sub hīnc eiusdē casꝰ. ⁊ h̄ tribꝰ exēplis. Primū ē qđ seruus dr̄ dn̄i seruus. ⁊ dn̄s serui dominus scđm exēplū duplū dr̄ didy dupluȝ. ⁊ didium dupli dimidiū. 3m exēplū. maiꝰ dr̄ minore maiꝰ. ⁊ minꝰ dr̄ maiore minꝰ. ¶ 2º ꝓbat duobꝰ exemplis in his q̄ referūt̄ adinuicē sub hītudine diuersoꝝ casuū vt disciplina dr̄ disciplinati disciplina. ⁊ discipliatū discipline disciplinatū. 2m exēplum vt sensus dr̄ sensati sēsus. ⁊ sensatū sēsꝰ sensatū. ¶ 2º ponit ph̄s vnū impedimētū ꝓpter ꝙ ꝯtingit relatiā nō dici ad ꝯuertētiā. ⁊ ē istđ ꝙ q̄ñcūq; non ē conueniens assigº rl̄i ad suuȝ correlatiuū tūc relatiā nō dicūt̄ ad ꝯuertētiā. vnde talis incōueniens assignatio pōt ꝯtigere duobꝰ mōis. vno mō q̄ñ correlatiuo nō est nōn iposītū. vt si ala assignet̄ ad auē tunc nō dr̄ ad conuertentiā. qꝛ ala nō dr̄ ala auis in eo ꝙ ala sȝ in eo ꝙ alatū: qꝛ multa sūt alata q̄ nō sūt aues si tñ fieret assignatō ꝯueniēs. tūc bñ diceretur ad ꝯuertētiā. vt ala dr̄ alati ala. ⁊ alatū dr̄ ala alatū. Iō cōtra istud impedimētū pōit Aristo. vnū documētū. s. ꝙ q̄ñcūq; correlatio alicuiꝰ. rl̄i nō ē nomē ipositū tūc necesse ē fingere nōn correlatiuum a nomīe relatiuo qđ ꝓbat tribꝰ exēplis. Quoꝝ pmū ē de ala ⁊ alato de quo iam dictū ē. scđȝ exēplū si remꝰ assignetur relatiue ad nauē non erit conueniens assignatio. quia remꝰ nō refert̄ ad naueȝ in eo ꝙ nauis. quia multe sūt naues quarū remi non sunt. iō si correlatiuum remi fingat̄ scđm denoīationē a remo tūc illi cōueniens ē assignatio. Et diceret̄ ad ꝯuertētiā qꝛ remꝰ dr̄ remiti remꝰ ⁊ remitum dicit̄ remo remitum ¶ Tertiū exēplū est de capite. quia si assignet̄ relatiue ad aīl tunc non est conueniēs assignatio. qꝛ caput ñ refertur ad aīal in eo ꝙ aīal. multa. n. sūt aīalia nō habētia capita. iō oȝ correlatiuū fingere scđm denoīatione factaȝ ab hoc noīe caput. ⁊ tūc erit ꝯueniens assignatio ⁊ diceretur ad conuertētiā. vt caput dr̄ capitati caput ⁊ capitatum capiti capitatum. Ex istis cōcludit suū documentum dicēs ꝙ quotienscunq; correlatiuo nō erit nomē impositū. tūc nomē correlatiuū fingatur noīe relatiui. vt ab ala fīgatur alatum. ⁊ a remo remitū. ⁊ tunc si fiet cōueniens assignatō ⁊ sic dicet̄ oīa relatia ad conuertentiam 2º pōt cōtingere incōueniēs assignatio q̄ñ relatiuo ⁊ correlatiuo ē nomen impositū. ⁊ h̄ fit si rl̄m nō assignetur ad suū ꝓpriū correlatiuū. sed ad aliqđ accidens sui correlatiui. tunc non erit cōueniens assignatio. vt si seruꝰ nō assignet̄ ad dn̄ȝ sed ad hoīeȝ aut ad bipedē tūc erit icōueniēs assignatio. ⁊ sic hic capit̄ accn̄s ꝓ oī eo ꝙ ē extra eēntia alicꝰ.

Tertio notandū ē ꝙ circa hunc textum incidit vna difficultas quia ex q̄ contingit conuenienter assignare relatiuum ad suum correlatiuum quomodo poterit sciri quando erit conueniens assignatio. ⁊ quādo nō. Ad hāc dubitationem respondet aristoteles per vnaȝ regulam que stat in duabus consequentys. Quarum prima est. si circūscripti quibuscunq; accidentibꝰ que accidunt ipi correlatiuo relicto solo illo correlatiuo ad quod relatiuum est assignatum. si adhuc dicatur illud relatiuum ad correlatiuum assignatū cōueniens erit assignatio. ⁊ dicetur ad ꝯuertētiam: Hāc ꝯsequātiā declarat Arist. ꝑ exēpluȝ quia si a domino per intellectū ꝓscindātur quecunq; sibi accidūt inquātū dominꝰ. vt puta eē bipedē vel eē perceptibilē scientie ⁊ esse hoiem remanente sola illa ratione que ē esse dn̄m adhuc seruus dicit̄ ad dn̄ȝ. dicit̄ eni seruus dn̄i seruus. ⁊ dn̄s serui dominꝰ. ideo ē cōueniens assignatio serui ad dominū ⁊ adinuicem dicūtur ad conuertentiā. ¶ Secūda cōsequentia ē hec si circunscriptis omnibꝰ alys que accidūt correlatiuo iquātū correlatiuuȝ relicto solo proprio correlatiuo ad quod tale relatiuum ē assignatum non dicatur vlteriꝰ ipsum relatiuum ad correlatiuum. erit incōueniens assignatio. hanc consequentiam declarat aristoteles per duo exēpla. ¶ Primuȝ exemplū est ꝙ seruus assignetur ad hominē tanquā ad correlatiuuȝ. ⁊ per intellectum ꝓscindantur ab homine quecūq; sibi accidunt in eo ꝙ homo non vlterius refertur seruꝰ ad hoiem. Ideo erit inconueniēs assignatio. nec diceretur ad conuertentiā ⁊ quia si seruus dicatur hominis seruus non tamen econtra dicitur homo serui homo. 2m exempluȝ ē de ala q̄ si referatur ala ad auem incōueniens erit assignatō quia si ab aue remoueatur eē alatū tunc ala amplius non erit ad aliqđ quia cum nō sit alatū non erit ala alicuius.

Conclusio Responsalis si fuerit conueniens assignatio relatiui ad correlatiuũ. oĩa relatiua dicẽtur ad conuertẽtiã. cõclõ pȝ ex secũdo ꝛ tertio nõbilib⁹

Primo dubitatur. Utrũ relatiua sunt simul natura. ad qđ dubiuȝ in quarto pũcto rñdet aristo. dicens ꝙ in pluribus relatiuis verũ est ipsa eẽ sil' nã. pȝ quia q̃cunqȝ posita se ponũt ꝛ ꝑempta se perimũt sꝛ̃ sil' nã. ſȝ rl'iua sũt hꝰ. g̊ ꝛc̃. Minor pȝ p̃rio quo ad primã ꝑtẽ qꝛ duplũ ꝛ diduum sũt relatiua ꝛ tñ posita se ponũt. g̊ relatiã põita se ponunt Minor pȝ duob⁹ exẽplis. qꝛ cũ duplũ ẽ dimidium ẽ. ꝛ ecõtra. sil'r cũ sit seruus dñs ẽ. ꝛ ecõtra. 2° pȝ minor q̃ ad secundã ꝑtẽ qꝛ relatiua se auferũt adinuicẽ. g̊ relatĩa ꝑẽptase ꝑimunt Añs pȝ qꝛ si nõ sit duplũ nõ erit didiuȝ nȝ eꝯ.

Secundo dubitatur. vtrũ eẽ sil' natura sit ꝓpriũ quarto⁹ relatĩs. Et videtur ꝙ non. qꝛ pr̃ ꝛ filius sũt relatiua. ꝛ tñ nõ sũt sil' natura. g̊ ꝛc̃. Minor pȝ qꝛ pr̃ ẽ prior filio. ¶ In oppo^m tñ arguiꝛ̃ qꝛ relatiua mutuo referũtur adinuicẽ. ꝛ dicũꝛ̃ ad ꝯuertẽtiã. g̊ vnũ ñ ẽ pri⁹ altero. Dr̃ ꝙ relatiã sũt sil' natura tñ relatiua eẽ sil' nã dupl'r põt itelligi. vno modo q̃ꝫtũ ad eẽ dependens siue eẽ ad aliud qđ eẽ est eis ꝓpriũ inq̃ꝫtũ sunt relatiua. alio⁹ q̃ꝫtũ ad eẽ existẽtie qđ quidẽ eẽ accidit relatiuis inquãtũ relatiua sunt. ꝛ sic nõ oȝ relatiua eẽ sil' natura. qꝛ nõ oȝ ꝙ si pr̃ existat ꝙ fili⁹ existat. ꝛ cõfirmaꝛ̃ ꝑ Aristo. cũ dicit ꝙ si aliquod relatiuũ fuerit ꝯueniẽꝛ̃ assignatũ ad aliquod correlatiuũ. tũc illa dicũꝛ̃ sil' ad cõuertẽtiam ꝛ eẽ simul natura. Alr̃ rñr ꝙ relatiua dicunꝛ̃ eẽ sil' natura nõ solũ q̃ꝫtũ ad eẽ dependẽs ſȝ ẽt q̃ꝫtũ ad eẽ existens. qđ tripliciter ꝓbaꝛ̃. p̃rio qꝛ dicit Aristo. sciam ꝛ scibile nõ eẽ sil' natura eo ꝙ scibile preexistat scie. 2° pȝ cũ dicit ꝙ sẽsus ꝛ sensibile nõ sũt sil' natura eo ꝙ sensibile p̃us sit q̃ꝫ sensus. Ex quo vr̃ sequi ꝙ aristo. per sil' natura intelligat solitatem nõ q̃dẽ dependentie tñ sed existẽtie. Sȝ arguiꝛ̃. sortes puer differt a seipo sene. ſȝ sortes senex ꝛ sortes puer nõ simul existunt. g̊ ꝛc̃. Dr̃ ꝙ ista rñsio intelligitur de re^{ui}⁹ q̃ in hoc p̃dicamẽto reponũtur modo differentie ꝛ differentie nõ reponũtur. in hoc p̃dicamento. 3° confirmaꝛ̃ ꝑ augustinũ in suis p̃dicamentis dicentem illa simul eẽ natura q̃ꝫtum ad ortum ꝛ ad occasum. nã q̃cũqȝ incipiunt eẽ simul ꝛ desinunt eẽ ita ꝙ neutrum est causa alterius dicuntur simul eẽ naturali existentia. sed relatiua sunt hmõi. g̊ ꝛc̃.

Tertio dubitatur. Utrũ relatio terminetur ad aliquod absolutũ vel r̃spectiuum. Et vr̃ ꝙ ad respectiuum qꝛ ad illđ terminatur relatio ad quod ip̃m relatiuũ refertur. sed ad illud referꝛ̃ ad qđ diceretur circũscripto omni alio. illud aũt ẽ correlatiuum et ñ ẽ q̃d absolutũ. g̊ relatiuum terminaꝛ̃ ad correlatiuũ. ꝛ non ad aliquod absolutũ. ¶ Scđo sic. Aristo. ponẽs rl'aȝ de conuertentia relatiuoꝝ. dicit ꝙ si ab aliquo correlatiuo circũscribatur eẽ relatiui ãplius nõ referꝛ̃ ad illud correlatiuum ꝛ cum illud relatiuũ termineꝛ̃ ad illud ad qđ refertur. seq̃tur ꝙ terminatur ad aliqđ respectiuũ ꝛ nõ ad aliqđ absolutũ. Rñdetur ꝙ relatio terminaꝛ̃ nõ ad relatiõeȝ oppositam ſȝ ad fũdamẽtũ opposite relationis. qꝛ circũscripto oĩ respcũ ad albedieȝ q̃ ẽ i sorte adhuc plato alb⁹ dicereꝛ̃ sil'is sorti. lȝ ñ ecõtra. Et tñ in sorte nõ videreꝛ̃ aliq̃d respectiuũ ꝙ possit terminare silitudinẽ platonis ad sortẽ. quare relinq̃tur ꝙ albedo sortis terminabit dependẽtiã silitudinis platonis ad sorteȝ cũ hoc tamẽ ꝙ q̃dã relatio fundaꝛ̃ i absoluto. ꝛ terminatur ad absolutũ sicut silitudo q̃ pro fundamento habet vnã albedinẽ. ꝛ ꝑ termino hȝ aliam albedinem. Aliq̃ñ ãt fundatur ĩ respectu ꝛ terminatur ad respectũ vt distinctiõ inter duas solitudines. aliquando auteȝ fundatur in absoluto. ꝛ terminatur ad respectiuum sicut relatio prioritatis qua fundamẽtum dr̃ eẽ prius relatione fundata in ipso. Aliquãdo vero fundaꝛ̃ in respectiuo ꝛ terminatur ad absolutum sicut relatio posterioritatꝭ qua relatio posterior est fundamento.

Ad rationes añ oppositũ quas mouet aristo. cõtra primã ꝓprietatẽ nõ soluẽdo põt dici veꝝ ẽ de relatiuis scđm dici de qb⁹ relatiuis nõ intelligitur ſȝ de relatiuis scđm eẽ. vtꝝ tñ scia sit respcũs vel nõ patebit in sexto phisicoꝝ. ꝛ hec đ qõe.

Queritur Utrum relatiuorũ determinatio specifica sumaꝛ̃ ex đterminatione fundamẽtorũ ꝛ termioꝝ. ꝛ determinatõ materialis ex distinctione materiali suboꝝ. ¶ Arguitur primo cõtra primaȝ partẽ. in quarundam relationuȝ fundamẽta

genere distinguuntur. τ tñ oēs relatiōes sunt eiusdem generis. ğ distinctio relationū nō potest sumi ex distictione fūdamētoꝝ. Añs pʒ ꝺ paternitate q᷑ fūdat̄ sup ḡnatione actiua τ filiatio sup ḡnatione passiua. ¶ Arguit̄ scd̄o sic cuiuslibet rei distictio specifica cū sit eēntialis sumitur ab aliquo qd̄ ē de eēntia illius. sed nec fundamentū nec terminus sūt de eēntia relatiuoꝝ. ğ ipsaꝝ distinctio specifica non sumitur a fūdamēto vel termino. ¶ Arguit̄ 3° sic contra secūdā ptē q̄siti. quia si sic sequeret̄ ꝙ silitudo τ dissilitudo eēnt idē numero. cōsequēs ē falsū q᷑ spē distinguūtur. ğ nūero pʒ tʒ ꝯña. q᷑ silitudo τ dissilitudo pñt eē in eodē subō nūero. ¶ In oppositum arguit̄ auc̄tate aristo. τ oīum logicorum distinguentium relationes per determinationē absolutoꝝ.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ declaratiōe terminorum ponuntur quattuor distinctiones. Prima est ꝙ relationū triplex ē idētitas. s. generica specifica τ nūeralis. vnde ille relationes dicūtur eedē gn̄e q̄cūqȝ sūt eiusdē p̄dicamēti. τ ille dicunt̄ eedē spē quaꝝ fūdamēta τ termini sunt eiusdē spēi sicut oēs silitudines fundate sup albedinē. τ oēs pr̄nitates fūdate sup eandē potētiā actiuā. Sʒ idētitas numeralis relatōnuʒ sumit̄ ex idētitate numerali subi ad fundamentū. ¶ Scd̄a distictio relationū triplex ē determinatio. s. gn̄ica specifica τ numeralis. vnde ille r̄lones dicuntur distingui genere quecūqȝ ꝯtinētur sub diuersis generib⁹ intelligendo de genere subalterno vt fūdamēta pr̄nitatis τ filiationis que distinguūtur genere. s. gn̄alissimo. Jō iste r̄lationes que sūt paternitas filiatio distinguūt̄ genere subalterno. Sed ille dicunt̄ distingui spē q̄rū fundamētū vni⁹ spēi distinguit̄ a fūdamēto alteri⁹ vel termin⁹ vni⁹ specifice distiguitur a termino alteri⁹. ex quo seq̄t ꝙ ad determinationē specificā relationū sufficit alterum illoꝝ distingui. s. ꝙ fundamēta distinguūtur spē vel ꝙ termini spē distinguūt̄. Jlle vero relationes dicūtur distingui numero quarum fūdamēta distinguūt̄ numero. Ex ista ꝺterminatione inferūt̄ duo correlaria ¶ Prim̄ ē ꝙ non oēs silitudines sūt eiusdē spēi saltem spālissime. pʒ de silitudine fundata sup nigredine: τ alia fundata sup albedine. ¶ 2m̄ correlariū ꝙ nō oēs dissilitudies sūt eiusdē speciei spālissime. pʒ q᷑ sic p̄us de silitudine fundata super nigredine τ alia fūdata super albedine. ¶ 3a distinctō. relationū distinctio numeralis ē duplex quedā est numeralis seu subiectiua. Et sic oīa actiua exñtia in eodē subō numero sūt eadē in numero. Et gn̄aliter quecūqȝ accidentia sūt in materia in qua. Alia ē distinctio numeralis formalis. τ sic tunc illa accidenter dicūtur distingui numero q̄ distinguūtur realiter cuiusmōi sūt relationes fūdate sup fūdamētl realiter distictis. ¶ 4a distictio ꝙ relationū duplex ē distinctio quedā ē intrinseca et eēntialis. Et talis fit per dr̄am intrinsecā τ essentialem. vtputa distinctio specifica per propriam dr̄am specificā. τ distinctio numeralis per ꝓpriā hecceitatē seu per dr̄am nūeralem Alia ē distinctio relationū per intrinseca q̄ sumitur ex parte distinctōnis fūdamētoꝝ τ termioꝝ. τ i ꝭ sensu ꝓcesserūt tres pᶜ distinctōes.

Secundo sciendū ē. ꝙ in hoc quito capitulo mouet aristo. vnam dubitationē. Et cōtinet octo ꝯcl'ones. In pria cōclusione tangit ipsā dubitationē. τ ē ħ. vtrū scilicet aliqua scia sit ad aliqd. ¶ Secunda ꝯ° ē ista nulla prima s̄ba ē ad aliqd: pʒ q᷑ p̄me s̄be nec ꝭʒ se totas nec ꝭʒ ptes sūt ad aliqd. ğ nulla pa s̄ba ē ad aliqd. Primā ptē añtis ꝓbat duobus exēplis q᷑ aliqs hō nō dr̄ alicui⁹ aliqs hō. Nec aliqs bos dr̄ alicui⁹ aliqs bos. Secūdaꝫ añcedētis ꝓbat sil̄r duob⁹ exēplis quia q̄daꝫ man⁹ nō dr̄ alicuius quedā man⁹ nec quoddā caput alicui⁹ quoddā caput licet bñ dicat̄ alicuius caput v'l alicui⁹ man⁹. ¶ 3a ꝯ° ē ħ. 2ᶜ s̄be scd̄m se totas nō sūt ad aliqd. ꝓbat̄ trib⁹ exēplis. q᷑ bō nō dr̄ alicui⁹ bō nec bos alicui⁹ bos nec lignū alic⁹ lignū sʒ alicui⁹ possessio. ¶ 4a ꝯ° ē ħ. 2ᶜ s̄be ꝭm suas ptes videt̄ eē ad aliqd ꝓbat̄ duob⁹ exēplis. q᷑ caput dr̄ alic⁹ caput τ man⁹ dr̄ alic⁹ man⁹. τ tñ caput τ man⁹ sūt ptes scd̄aꝝ s̄baꝝ. ğ 2ᶜ s̄be videt̄ eē ad aliqd. ¶ Quita ꝯ° determiat v̄itatē ꝯcl'onis p̄cedentl. τ ꝭ ꝯditionaliter p duas ꝯditionales. Quaꝝ p̄ma ē ħ. Si p̄cedēs diffinitio eoꝝ q̄ sunt ad aliqd sit sufficiens, tūc min⁹ difficile aut impossibile ē soluere quin aliq̄ s̄ba sit ad aliqd. ¶ Sexta ꝯcl'o tāgit secūdā ꝯditōnalē. τ ē si pa assignata diffinitio ad aliqd nō sit sufficiēs. sed detur alia diffinitio talis ꝙ ad aliqd sūt quib⁹ ꝭ ipʒ eē ē ad aliud quodāmō se h̄re tūc forsan nulla s̄ba erit ad aliqd. ¶ 7a ꝯcl'o tangit dr̄am inter duas istas diffinitiōes. q᷑ prima diffinitio

Numeralis

Relatio

Relatio Identitas

Ad aliqd

Substantia

Distincta.

Diversa

Similitudo

Dissimilitudo

cōuenit oībus relatiuis tā scđm eē q̄z scđm di
ci. sz ista secūda solū ꝯuenit relatiuis scđz esse
quoꝝ totū eē ē ad aliud. ¶ Octaua ꝯclo rspō-
det cathegorice ad p̄dictaz qōnē tactā i quar-
ta qōne. Et ē hec ptes secūdarū subaꝝ nō sūt
ad aliqd. qꝛ si qd diffinite nouerit vnū relati-
uoꝝ diffinite nouerit ⁊ reliquū. sed aliqs pōt
diffinite noscere ptes secūdaꝝ subaꝝ non co-
gnoscendo illa quorū sunt ptes. ġ ptes scđaꝝ
subaꝝ nō sunt ad aliqd. Maiorē ꝓbat duob⁹
exēplis. quoꝝ primū ē. si quis diffinite noue-
rit duplum diffinite nouerit cui⁹ ē duplū. 2m
exēplū. siquis diffinite nouit qđ aliqd ē meli-
us statim diffinite nouit quo meli⁹ est. sz ista
sunt relatiua. ġ siquis diffinite nouerit vnuz
relatiuorum diffinite nouerit ⁊ reliquū. Mi
nor rōis principalis probatur. quia siquis dif
finite nouit quid est caput vel quid est man⁹
non est necessarium scire cuius est manus. vl'
cuius est caput: Et tamen manus. ⁊ caput sūt
partes secundarum substantiarum. Ergo par
tes secundaꝝ substantiarum non sunt ad ali-
quid. neq̄z per ꝯñs aliqua secunda substantia
ē ad aliquid. ¶ Cōsequēter vltimo se excusat
de dictis in hoc capitulo dicens. ꝙ fortasse ē
difficile confidenter declarare aliquid de istl
nisi sepe sint pertractata ⁊ disputata. ideo du
bitare de singl'is dubitationibus nō est inuti-
le. dubitare quidem per rationes probabiles
ad vtranq̄z partem quia tales inducunt ad
inquisitionem veritatis demonstratiue.

Tertio sciendum est. ꝙ iuxta hunc tex-
tum incidunt due difficultates.
Quarum prima est. Uidetur enim ꝙ partes
substantie sunt ad aliquid. quia partes relati
ue dicuntur ad totum. ¶ Ad difficultatem re
spondetur per vnam distinctionez. quia totū
⁊ pars possunt dupliciter capi. Uno modo ꝓ
significatis scilicet pro ipsa totalitate vel par
tialitate: ⁊ sic sunt vere relatiua secundū esse.
Alio modo possunt capi pro denominatis
scilicet pro rebus que denominantur per par
tes et totum. vtputa pro manu vel pro pede.
sic sunt relatiua secūdum dici nec sunt essen-
tialiter ad aliquid sed tantum accidentaliter
⁊ denominatiue. ¶ Secunda difficultas sup
quib⁹ ⁊ quot predicamētis potest fundari re
latio. Ad quam respondetur ꝙ super duobus
predicamentis. scilicet qualitate et q̄ztitate
qđ patet quia omnia relatiua continētur sub
tribus modis relatiuorū enumeratis ab Ari-
stotele quinto metaphisice. sed omnia relati-
ua illorum trium modoruz fundantur super
qualitate ⁊ quantitate. ergo ⁊c. Minor patet
quia relatiua primi modi sunt illa que referū-
tur modo numeri ⁊ vnius vt duplū dimidiū
simile dissimile equale ⁊ inequale. sed vni-
tas ⁊ numerus sunt de genere quantitatis di
screte. ergo relatiua primi modi fundātur su-
per quantitate discreta. Sed relatiua secun-
di modi sunt illa que referuntur modo poté-
tie. et fundantur super naturali potentia acti
ua vel passiua. sed talis potentia naturalis re
ponitur omni i secunda specie qualitatis. er-
go relatiua secūdi modi fundantur super qua
litate: Et relatiua tertij modi sunt illa que re
feruntur. modo mensure non quidem intelli
gendo de mensura quātitatiua sed de mensu
ra entitatiua sicut scientia refertur ad scibile
tanquā mensuratum ad suam mensuram. et
etiam sensus ad sensibile. ⁊ illa fundantur su
per prima specie qualitatis. ergo relatiua ter
tij modi fundantur super qualitate. ⁊ per con
sequens omnia relatiua fundantur sup quā-
titate ⁊ qualitate. Et si dicatur ꝙ pater fun-
datur super generatione actiua. et filius su-
per generatione passiua. ergo aliqua relatio
fundatur super actione ⁊ passione. Respōde-
tur ꝙ quedaz sunt relatiua que requirunt du
plex fundamentum vnum. s. quantū ad suuz
fieri. ⁊ aliud quantū ad suum esse ⁊ permane-
re. verbi gratia paternitas q̄ztum ad suum fie
ri fundat̄ super actōe patris. quia dr̄ pater il-
le qui genuit. sed quātum ad suum esse ⁊ per
manere fūdatur super naturali potentia acti
ua patris. ⁊ similiter filiatio q̄ztum ad suū fie-
ri fundatur super passione filij. licet quantuz
ad esse ⁊ permanere fundetur super naturali
potentia passiua: ex quo patz ꝙ licet aliqua re
latio q̄ztum ad suuz fieri possit fundari super
actiōe ⁊ passione oīa tñ q̄ztū ad significatū eē
⁊ ꝑmanere tm̄ fundant̄ sup q̄litate ⁊ q̄ztitate.

Conclusio rñsalis. disti° spe^ca relatio
rū sumit̄ a distictiōe spe^ca
fūdamētoꝝ vl' t'mioꝝ. ita ꝙ istō disiūctū disti°
spe^ca fūdamētoꝝ l' t'mioꝝ ē cā sufficiēs ad ꝯclu
dēdū ḋterminatōez specificā rl'oꝝ ꝓbat̄. qꝛ di
stictio spe^ca cuiuslibz sūit̄ a ptib⁹ diffōis illi⁹.
sz rl'o diffinitur per suuz fundamētū ⁊ termi-
num. ġ ꝯgrue pōt sumi distinctio specifica ex

parte eorũdem. Sed distinctio materialis relationũ sumitur a distinctiõe materiali fũdamẽtorũ ⁊ subiectorũ. patz quia accidens capit vnitatẽ nũeralẽ ad vnitate sui subi cum h tñ stat ꝙ relatiões intrinsece ⁊ eẽntialiter distiguunť spẽ vl' numero a ꝓprijs drijs sui generis q̃ tñ ꝓpter suam mĩmã entitatẽ latent nobis hmõi dr̃e innotescũt ꝑ terminos vel fũdamẽta tãꝗ nobis notiora. Jõ specificãt distinctionez. vel numeralem relatiuorũ atestantur ex distinctione specifica vel numerali fundamentorum vel terminorum.

Primo dubitatur. Utrũ in suba vl' relatione imediate possit fundari relatio. Et vr̃ ꝙ non quia accidentia imꝑfecta inherent subo mediantibus accidẽtibus magis ꝑfectis. vtputa q̃ntitas mediãte q̃ntitate. sed relatio habet eẽ debilissimũ inter oia ꝑdicamenta scd̃m cõmentatorem duodecio metaphice. ḡ inheret mediantibus alijs accidentibus. ⁊ illa accidẽtia quibus mediãtibus inest relatio subie dicunť fundamẽta relationis. ¶ Jn oppositũ tñ arguitur qꝛ suba precedit quodcunꝗ accidens. ḡ illa ꝓoritas fundatur imediate ĩ suba. ¶ Ad dubium rñdetur ꝑ vnam distinctionem ꝙ duplex ẽ relatio. quedã est transcendẽs q̃ põt reꝑiri in pluribꝰ ꝑdicamentis sicut relatio prioritatis causalitatis distinctionis idẽtitatis ⁊c̃. ⁊ tales tm̃ fundãť in suba quia suba prior ẽ accidentibus. ⁊ ẽ cã cuiuslibet accidẽtis pñt etiaz fundari imediate in relatione. quia vna relatio ẽ distincta ab alia. ẽt aliqua relatio est eadẽ sibi ipsi. alie sunt relationes ꝑdicamentales que ĩmediate fundať suꝑ re alicuius ꝑdicamenti. ⁊ tales a toto genere fundãť suba mediãte qualitate ⁊ q̃ntitate. nec imediate fundãť in suba vl' relatione. Probat albertus ponẽdo duas dr̃as inter ens absolutũ ⁊ relatiuũ. Prima ẽ qꝛ de rõne accidentis absoluti ẽ tm̃ vna dependẽtia. s. aptitudĩalis inherentia ad subm. Sed d rõne accidẽtis respectiui sunt due dependẽtie. vna ẽ ad subm que sibi conuenit inq̃ntũ ẽ accidens. Alia est ad terminũ ⁊ illa sibi cõuenit inquãtum accidens tale est respectiuum. Secũda differentia est hec qꝛ accidens absolutũ imediate causatur a suo subo: nõ autẽ respectiuum ĩmo solum causať in subiecto mediãte accidente absoluto. ex hoc patet qd sit dicendum ad argumenta ex vtraꝗ parte.

Secundo dubitatur. Utrũ vnũ relatiuũ sit de conceptu quiditatiuo alterius. dicitur ꝙ sic. qđ pz per porphiriũ dicentẽ ꝙ necesse in vtrorũꝗ rõibus vtriusꝗ vti. ¶ Scđo sic. eẽ eẽntiale relatiui est ad aliud. sed diffinitio idicat eẽ eẽntiale diffiniti ḡ diffinitio relatiui debet indicare suũ eẽ ad aliud quod nõ eẽt nisi in diffinitione poneretur suũ correlatiuũ. ¶ Tertio sic. illud per qđ cõuenienter ⁊ adequate explicatur natura alicuius dz poni in diffinitione illiꝰ. sed per correlatiuum cõuenienter ⁊ adequate explicať natura relatiui. ḡ relatiuũ debet diffiniri ꝑ suũ correlatiuũ. ¶ Quarto sic. dicit aristo. ꝙ siqs diffinite nouit vnũ relatiuorũ diffinite nouerit ⁊ reliquũ. qđ nõ videtur eẽ verũ nisi in conceptu quiditatiuo vniꝰ relatiui poneretur correlatiuũ. Aliter rñdetur ꝑ vnã diffinitionem et tria dicta. Diffinitio ẽ hec. duplex ẽ diffinitio quedã ẽ pure quiditatiua que explicat principia eẽntialia diffiniti. ⁊ talis vocať diffinitio explicans cõceptũ quiditatiuũ eo ꝙ ĩ tali diffinitione nihil ponitur nisi qđ ẽ de intrinseca rõne eius. Alia est diffinitio non pure quiditatiua. sz data per additamẽtũ. puta q̃ dať ꝑ extrinseca sic̃ per subm vel terminuz. ¶ Primũ dictũ vnũ relatiuũ non ẽ de conceptu pure quiditatiuo alterius. pz. quia vnũ non ẽ de intrinseca constitutione alteriꝰ. ¶ Scd̃m dictũ neutrum relatiuorũ poniť in diffinitione quiditatiua relatiui alteriꝰ. pz. qꝛ neutrũ est priꝰ neꝗ notius. ¶ Tertiũ dictũ in diffinitione data ꝑ additamentũ vnũ relatiuũ diffinitur per suũ terminũ hoc ẽ per suũ fundamentũ sui correlatiui. prima pars patet quia fundamẽtũ correlatiui terminat dependentiam relatiui. ⁊ ẽ prius ⁊ notius ipo relatiuo. ḡ ⁊c̃. ¶ Scđa pars patet. quia sil'r fundamentum relatiui terminat dependentiaz correlatiui. ⁊ ẽ naturaliter prius ⁊ notiꝰ ipo correlatiuo. ergo ⁊c̃.

Tertio dubitatur. Utrũ pater hñs plures filios habeat tot paternitates quot hẽt filios. Rñdetur ꝙ sic quia determinatio nũeralis relationũ sumitur a distinctione numerali fũdamẽtorũ. sed pater quot habet filios tot habet fundamenta distincta numero. s. distinctas generatiões actiuas. ergo habebit tot paternitates distinctas numero. Nec ꝓpter h dz dici plures patres. quia actiua eiusdem spẽi non habent dare vni sbo

nisi vnam denoiationem. nec ēt ē incōueniēs duo accñtia sola numero dr̄a eē in eodē subo. Aliqui tñ rñdēt per duas ꝓpōes. ¶ Pria ē pr̄nitas ꝑ termio adeq̄to ñ h3 hūc filiū vel illuz sed filiū in cōe. ita ꝙ intēdit ꝙ in p̄dicamēto relationis nō sūt indidua. ¶ 2ª ꝓpō. disti° nūeralis relationū sumit̄ ex distinctōe numerali suboꝝ ꝛ non fūdamētoꝝ. qꝛ ipossibile ē idem accidēs i spē plr̄ificari numero nisi ꝑ diuisionez subi. ¶ Rōes i oppoᵐ soluūt̄ i primo notabili

Ueritur Utruz p̄dicamenti q̄litatꝭ sint tm̄ q̄tuoꝛ spēs. ¶ Arguit̄ primo ꝯtra suppositū. qꝛ nullū equocū ē p̄dicamētū. s3 q̄litas est qōdā equocū. g̊ nō ē p̄dicamētū. Minoꝛ p3 ꝑ textū vbi dr̄. ē aūt q̄litas eoꝝ q̄ dicūt̄ multiplr̄. ¶ Arguit̄ 2° ꝯ q̄sitū qꝛ aristoteles 5° methaᶜᵉ int̄ oēs mōs q̄litatꝭ nō enumerat nālē potētiā vl̄ ipotentiā. ¶ Arguit̄ 3° sic. eadē q̄litas in numero ꝯtinet̄ sub p̄ma spē sub 2ª ꝛ ēt sub 3ª. g̊ nō sūt diuerse species adinuicē disticte. ¶ 4° arguit̄ sic. cursoꝛ ꝛ pugillatoꝛ ponūt̄ in pria spē q̄litatis. ꝛ etiaz i scda. g̊ ille spēs nō distinguūt̄ adinuicē. ¶ In oppositū ē Aristoteles.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ declaratione q̄siti ponūtur sex distinctiones. ¶ Prima ē. triplex ē q̄lita. q̄dā ē q̄litas eēntialis. ꝛ ē illa q̄ q̄lificat genꝰ ꝛ eēntialiter ꝯstituit spēm cꝰ ē dr̄a. Alia ē pure accidētalis q̄. s. cōseqtur indiuiduuz. ꝛ vocat̄ q̄litas indiuidui. Alia ē ꝑti eēntialis ꝛ ꝑti accidētalis. ꝛ ē illa q̄ nccīo cōseqtur p̄nª eēntialia spēi cui tñ aduenit post suū eē cōpletū cꝰ ē ꝓpria passio. ¶ 2ª distinctio hitꝰ capit̄ duplr̄. vno mō vt ē respectus extrinsecꝰ aduenīēs derelictꝰ i coꝛpe ex adiacētia oꝛnamēti vel vestimēti ad coꝛpꝰ. ꝛ sic nō ē spēs q̄litatis sed ē vnū p̄dicamētū distinctū a q̄litate. Alio mō capit̄ hitꝰ ꝓ q̄dā q̄litate inherēte. puta ipsā inclinātē ad operandū siue talis sit spēs intelligibilis siue actꝰ itelligendi siue hitus cātus ex talibꝰ actibꝰ. ꝛ sic capit̄ in ꝓposito. ¶ Tertia distinctio potētia capitur duplr̄. vno mō sincaᶜᵉ. s. ꝓ quodā sincatheᶜᵉ āpliāte ad p̄ns ꝛ ad futurū ad sensū q̊ dicimꝰ ꝙ possibile ē terminꝰ āpliatiuꝰ. Alio° capit̄ catheᶜᵉ ꝓ q̄dā entitate que dr̄ eē p̄ncipium quo aliqd agit sicut dicimꝰ ꝙ potētia itellectiua ē principiū quo aīa pōt ꝓducere actū intelligendi. ꝛ sic capitur hic. ¶ Quarta distinctio passio capitur duplr̄. vno mō ꝓ p2io ꝛ immediato effectu actiōis. ꝛ sic ē genꝰ gn̄alissiᵐ. alio mō ꝓ qualitate faciliter mobili. ꝛ sic capitur hic. ¶ Quinta distinctio forma capitur dupliciter. vno mō gn̄aliter. vt. s. dicitur ab iformando. ꝛ sic oē illud ꝙ dat alicui esse aliq̄le siue substātiale siue accidentale dr̄ forma. alio mō capit̄ spāliter vt dr̄ a foris manendo. ꝛ sic capitur in ꝓposito. ¶ Sexta distinctio signū capit̄ dupliciter. Uno modo māliter. s. ꝓ qualitate terminata. alio mō formaliter. s. ꝓ q̄litate consequēte terminatiōem q̄litatis. ꝛ tal̄ qualitas si cōpetur ad aliqd̄ extra. puta ad q̄litatē dr̄ figura. si vero cōpetur ad intra. s. ad formam subalem rei dr̄ forma

Secundo sciendū ē. ꝙ in hoc caplo de terminat Arist. de q̄rto p̄dicamēto qd̄ ē q̄litas. ꝛ ꝯt3 tres ꝑtes p̄ncipales ¶ In quarū p2ia determiat de q̄litate abstractiue significata. ꝛ ꝯtinz septē ꝯclōnes. ¶ Prima ꝯ° tangit diffōem q̄litatꝭ. ꝛ ē h. Qualitas ē scdm quā q̄les eē dicimur. ¶ Scda ꝯ° tangit vnū nōbile. ꝛ ē hec. Qualitas ē de numero eorum q̄ multiplr̄ dicūt̄. i. h3 sub se multas spēs ¶ Tertia cōclusio tāgit primā spēm q̄litatis. ꝛ ē h. Prima spēs q̄litatis ē hitꝰ ꝛ dispō. quaz cōclusionez ꝓbat ponēdo duas dr̄as int̄ hitū ꝛ dispōem. Prima dr̄a ē. hitus ē ꝑmanētioꝛ ꝛ diuturnioꝛ dispōe qd̄ p3 exēplo ꝛ signo. exemplo sic. quia v̄tutes ꝛ scie q̄ sūt quidā hitus videntur eē ꝑmanētioꝛes ꝛ de difficili mobiles a s̄bo. vt siqs sumat ꝑfecte vel mediocrit̄ sciētiaz nō de facili admittit eā nec faciliter sepatur a subo nisi grādis ꝑmutatio facta sit vel ab egritudie vl̄ ab aliquo hꝰ. sic ēt v̄tutes morales iusticia ꝛ castitas nō videt̄ posse moueri nec faciliter permutari a subiecto. sed affectiones. i. dispositiones sunt faciliter mobiles ꝛ cito permutabiles seu auferibiles a subo vt caloꝛ ꝛ frigiditas egritudo ꝛ sanitas. Homo. n. circa eas quodammō efficitur ꝛ cito ꝑmutat̄ ab vna in alteram. vt hō ex calido cito fit frigidꝰ ꝛ ex sanitate cito trāsit i egritudinē. nisi forte per longitudinem tempoꝛis transferantur in nām subi. Sed tūc amplius non dicerētur dispōes imo hitꝰ. ¶ Secūdo patet sigᵒ sic quia discipli non multū retinentes sed faciliter obliti dicuntur hitum nō habere q̄uis ad disciplinas sint melius vel peius dispositi

ideo habitus ē qualitas de difficili mobilis et
dispositio de facili mobilis. Scđa dr̄ia. q2 ha
bitus sunt dispositiones sed non est necesse ꝙ
dispōnes sint habitus. pꝫ signo sic. q2 q habitū
retinēt quodāmō dispositi sunt peius vel me
lius ad ea que hn̄t. sꝫ qui dispositi sunt nō oēs
habēt habitū. ¶ Quarta ꝯclusio tangit scđam
spēm qualitatis. et est hec. Aliud genus quali
tatis est scđm quā pugillatores ⁊ cursores sa/
lubres vel insalubres dicunť. ⁊ simil'r quecūꝫ
dicunť scđꝫ nālē potētiā vel ipotētiā. Hāc cō
clusionē declarat per habitudinē ad primaꝫ
spēm. q2 posset credere aliquis ꝙ cursor ⁊ pu-
gillator dicerēt denoīatiue a dispōnibus vel
habitibus. ⁊ ita erūt in prima spē qualitatis.
illud remouet dicēs ꝙ hic capiť cursor et pu/
gillator nō scđm ꝙ dispositi sūt ad illos actus
sed scđm ꝙ habēt naturalē potētiā ad hoc fa/
ciliter faciēdū vel resistēdū ne a quibuslibet
patianť. ⁊ hoc declarat per quatuor exempla.
Primū ē. sanatiui dicunť qui habēt naturalē
potētiā vt nihil a quibuslibet accn̄tibus pati
antur. Secundū exēplū. egrotatiui dicūtur q
habēt naturalē potētiā nihil patiēdi. Tertiū
exemplū. durū diciť quod hꝫ naturalē poten
tiā nō cito secari. Quartū exemplū. molle est
quod habet naturalem potentiaꝫ cito secari.

Tertio notādum est ꝙ circa hunc textū
incidūt tres difficultates. Qua/
rū prima est. vtrū cū multiplicitate qualitati
stet ipa eē genus generalissimū. Ad quā rn̄r ꝑ
vnam distinctionē. q2 duplex est multiplici/
tas. vna est multiplicitas significatoꝝ. ⁊ cum
tali non stat vniuocatio. nec per ꝯn̄s stat tale
multiplex esse genꝰ. Alia est multiplicitas sup
positoꝝ. ⁊ cū tali stat vnitas rōnis formalis. ⁊
per ꝯn̄s vniº tali an̄te multiplicitate dr̄ qua/
litas multipliciter. ideo stat ipsaꝫ esse genꝰ ge
neralissimū. ¶ Secūda difficultas. vtrū habi
tus ⁊ dispositio se habeāt sicut superius ⁊ infe/
rius vt dr̄ in textu. Rn̄r per duas distinctōes
Prima est. Dispositio pōt capi dupl'r. vno mō
coiter. ⁊ hͦ mō se extēdit ad oēꝫ q̄litatē de faci
li mobilē ⁊ de difficili mobilē. ⁊ sic est quod/
dā superius ad habitū. Alio modo spāl'r capiť
vt se extēdit ad q̄litates facil'r mobl'es a sbo
⁊ sic differt ab habitu sicut perfectū ab imper
fecto in eadem spē. nam scđm boeciū simpli
ciū habitꝰ ⁊ dispositio nō differūt genere nec
specie sed tm̄ nūero. q2 differūt tm̄ sicut puer
⁊ senex eo ꝙ habitus ē dispositio firma: ⁊ dis/
positio est habitus ifirmus. ¶ Scđa distictio
Habitus capiť dupliciter. Uno mō coiter. vt
scꝫ se extēdit ad omnē qualitatē acquisitā de
difficili mobilē. ⁊ tūc se extēdit ad omnē ha/
bitū tā aīe q̄ꝫ corporis. ⁊ sic capiť in proposito
Alio mō capitur habitus pro qualitate acqui
sita in aīa per actū eius disponētē ipsaꝫ ad ꝯsi
miles habitus. ⁊ sic capitur in ꝑmo ethicoꝝ.
⁊ est quoddā iferius ad habitū primo modo
sumptū. ¶ Tertia difficultas. Utrū oēs actus
potētiaꝝ aīe sint in prima specie qualitatis. ⁊
omnes potentie aīe sint in secūda. Rn̄detur
probabiliter quo ad vtranq3 partē affirmati
ue. primū pꝫ. quia nulla actio de predicamēto
actionis potest esse suprema perfectio agētis.
sed omnis actus anime est suprema perfectio
agentis. ergo nullus actus anime est in predi/
camēto actionis. maior pꝫ. quia anteq̄ꝫ agens
agat oportet ꝙ sit supreme ꝑfectū. minor pꝫ.
quia intelligere ⁊ speculari est suprema perfe
ctio aīe. verūtamē tales actus quo ad sua co/
gnomēta possunt dici de predicamēto actiōis
quia cognomināt respectū ad agēs. Secūdū
patet. quia actus ⁊ potentia sunt eiusdem ge/
neris. sed actus anime sunt de genere quali/
tatis. ergo ⁊ potentie eius erunt de genere q̄/
litatis. nec est intelligendū ꝙ potētia vel ipo/
tentia significent aliquid quod sit de genere
qualitatis eēntialiter cū sint noīa respectiua.
sꝫ tm̄ significāt aliquē modū qualitatis abso/
lute. scđm tamē ꝙ ipsa est principiū operatio
nis ⁊ impotentia significat vnū modū quali/
tatis scđm quē ipsa est principium difficulter
agendi vel faciliter patiēdi. Et quia tn̄ huius/
modi qualitates nobis ignote sunt. nobis ta/
men inotescūt per habitudines ad operatōes
quaꝝ sunt principia ideo qualitates huiꝰ spēi
ꝯuenienter noīamus noībus significantibus
illa qualitates non quidē absolute sed i respe
ctu ad habitudinē ad suas operationes. vt ca
lefactiuū significat qualitatē scđm ꝙ ipsa est
principiū illius operatiōis que est calefacere.

Conclusio respōsalis. Predicamenti
qualitatis sunt tm̄ quatu/
or spēs. prima patet. s. ꝙ sit predicamētū. q2 ē
genus gn̄alissimū habēs sub se genera ⁊ spēs.
Secūda pars patet. quia omnis qualitas vel
se tenet ex parte materie. ⁊ sic est quarta spēs
qualitatis. vel se tenet ex parte forme. et hoc

est dupliciter. quia vel talis qualitas ē terminus actiōis. ⁊ sic ē 3ª spēs. vł ipa ē pncipiū actionis. ⁊ hoc dupliciter. quia vel ē pncipiū ꝓpinquum ⁊ cē prima. vel principium remotū ⁊ sic est secunda species.

Primo dubitatur. Utrū albedo ⁊ alij colores illati ex aliqua passiōe puta ex timore vel verecūdia sint q̄litates ð tertia spē qualitatis. ¶ Pro rn̄sione est supponendum ꝙ aristo. in q̄nta ꝯclusione hꝰ ptꝭ tāgit tertiā spēm qualitatis. ⁊ est hec. 3ª vo species q̄litatis sūt passibiles q̄litates ⁊ passiōes hoc ē illa ponūtur in 3ª spē q̄litatis que dicuntur a passione vel a passibili qualitate. hāc cōclusionē declarat per duo exēpla. quoꝝ pmū est. dulcedo amaritudo ⁊ hausteritas ⁊ oīa cognata idest eis similia sunt passiones vel passibiles qualitates. Scōm exēplū vt calor ⁊ frigus albedo ⁊ nigredo. ⁊ ꝙ ista sint qualitates pꝫ quia secūdū ea dicūtur quales. ģ sūt q̄litates. Minor pꝫ quia mel dr̄ dulce eo ꝙ dulcedinem suscipit. ⁊ corpus dicitur albū eo ꝙ albedinē suscipit. Scd̄o ꝓbatur ꝙ sint passibiles q̄litates duabus rationibus. prima rō passibiles q̄litates dicūt nō q2 subiecta q̄ suscipiunt illas q̄litates aliq̄d patiātur ab eis. sed q2 inferūt passionē sensibꝰ. sed dulcedo color ⁊ hꝰ inferūt passionē sensibus. ģ sūt passibiles qualitates. maior pꝫ duobus exēplis. Primū ē quia mel nō dr̄ dulce ꝙ aliq̄d sit passum dulcedinis vel a dulcedie. Scōm exēplū calor et frigꝰ n̄ dicūt passibiles q̄litates eo ꝙ sua subiecta sint aliq̄d passa. sed q2 singulū hoꝝ īfert passionē suo sensui vt dulcedo infert quandā passionē scōm gustū ⁊ calor scōm tactum ⁊ sic de alijs. Scd̄a rō q2 q̄litates dicūt passibiles vł ipassibiles q2 īferūt passionē sensui vł q2 inferunt a passione. sed albedo ⁊ nigredo ⁊ alij colores. lꝫ inferāt passionē sēsui. s. visui tamē plerūq3 inferūt a passionibꝰ. ģ colores sūt passibiles q̄litates. minor pꝫ q2 ꝑ aliq̄3 passionem fiūt multe mutatōes coloruꝫ. erubescēs enī aliq̄s rubeus factꝰ est. ⁊ timens palidus. sꝫ ꝙ hꝰ colores a passionibus illati sint passibiles qualitates ꝓbatur per locum a simili quia colores innati cōuenietes corpori sunt passibiles q̄litates. sed colores q̄ inferūtur ex passionibus sunt sil'es illis coloribus q̄ nāliter insunt corpori. ergo similiter debēt dici passibiles qualitates. Minor declaratur vno exemplo. quia affectio idest q̄litas que nunc facta est circa corpus per verecundiam eadem etiam fit per naturalem passionem. ita vt nāturaliter color sit similis. ¶ Sexta conclusio tangit duas differentias inter passiones ⁊ passibiles qualitates. Prima est passibiles qualitates causantur a passionibus de difficili mobilibus a subiecto. ⁊ non sunt faciliter mobiles a subiecto. sed passiones. causantur a passionibus cito transcendentibus. ideo sunt faciliter mobiles. Secunda differentia quia passibiles qualitaes denomināt nos quales simpliciter. non autem passiones. istas differentias ꝓbat duplr̄. primo in q̄litatibus corporis q2 palor ⁊ nigredo prouenientes ex egritudine longa vel propter estum denominat nos simpliciter quales. ⁊ sunt de difficili mobiles ⁊ iō dicūt passibiles q̄litates. sꝫ palor ⁊ rubedo ꝓueniētes ex timor̄ sūt facilr̄ mobiles. nec sꝫ eas dicimur q̄les. Nā ille qui propt̄ verecūdiam rubicundus factus est non dicitur rubeus. nec ille cui palor inest propter timorem dicitur palidus sed magis aliquid passus. Secūdo patet idē in qualitatibus anime quia q̄litates anime que sunt de difficili mobiles sunt passibiles qualitates ⁊ secundū eas dicimur quales. vt secunduꝫ iracūdiam dicimur iracundi. ⁊ secūdum dementiam dicimur dementes. Sed ille qualitates que sunt de facili mobiles sunt passiones. nec secūdum eas dicimur quales quia ille qui irascitur ꝓpter tristiciam non dicitur iracundus. sed magis aliquid passus. ideo propter hoc tales ꝓprietates sunt passiones ⁊ nō qualitates. Septima conclusio tangit quartam speciem qualitatis ⁊ est hec. Quartum vero genus qualitatis est forma ⁊ circa hoc aliquid constans figura. vt rectitudo ⁊ curuitas. Et ꝙ ille sint qualitates patet quia secunduꝫ eas dicimur quales. Et secūduꝫ triangulitatem aliquid dicitur triāgulatum. Et secūdum quadrationeꝫ quadratum. secūduꝫ rectitudinem rectum. Et secundum curuitatem curuum. ⁊ quia aliquis posset credere ꝙ ista quattuor rarū densum asperum ⁊ lene essent de quarta specie qualitatis. ideo dicit Aristoteles ꝙ non sunt qualitates sed sunt passiones. patet quia significant quādā passionem ꝑtiū sicut pꝫ ꝑ suas diffinitōes.

Nã spissum ẽ cuius partes ad inuicẽ sibi propinque sunt. rarꝝ vo ẽ cuius partes sibi inuicẽ distãt. ⁊ lene ẽ cuius partes in rectum iacẽt. ⁊ asperꝝ ẽ cuius vna pars est inferior et alia superior. Cõcludit finalr̃ ꝙ multi sunt modi q̃litatis. tñ isti p̃dicti sunt principales.

Secundo Dubitat̃. Utrũ passio illata a passione sit qualitas. Pro cuius soĺone ponũt̃ due difficultates. Prima ẽ. vtrũ passio inferat passionẽ. q2 si sic idẽ eẽt cã suiipsius. Ad quã rñdet̃ ꝙ duplr̃ põt capi passio. Uno mõ capit̃ passio ꝑ actu appetitus sensitiui sequẽte cognitõez sensitiuã. vtputa cũ timore ⁊ vecũdia ⁊ hꝰ. ⁊ etiã ꝑ delectatõe vel tristitia ɔñtibus hꝰ actꝰ appetitꝰ sensitiui ⁊ sic itelligit̃ illud qȯ dicit aristo. dulcedinez efficere q̃dã passionẽ circa gustũ: ⁊ calorẽ circa tactũ. Alio mõ capit̃ passio ꝑ q̃dã q̃litate sensibili ɔñte hꝰ actꝰ appetitꝰ sensitiui. q̃ qdẽ q̃litas ẽ de difficili mobilis a subo. et sic itelligit̃ illud qȯ dr̃ in tex. ꝙ passio ẽ iferẽs vel illata a passione. ⁊ ɔtinet̃ sub tertia spẽ qualitatis.
¶ Scȯa difficultas ẽ qlr̃ itellr̃ hoc qȯ dicit̃ in textu. hꝰ aũt passiões dicũt̃. qualitates vo minime. q2 genus semꝑ p̃dicat̃ de suis spẽbus. g̊ cũ passio ɔtineat̃ i tertia spẽ qualitatis de ea erit verꝝ dicere ꝙ sit qualitas. Ad hoc rñdet̃ per distinctionẽ. q2 q̃litas põt capi duplr̃. vno mõ gñalr̃ ꝑ quadã q̃litate ɔstituẽte subm siue diu permanẽte i subo siue nõ. et hoc modo diffinit eã in pricipio hꝰ. c. ⁊ etiã vt sic passio ẽ q̃litas. Alio mõ capit̃ q̃litas stricte ꝑ q̃litate diu permanẽte ⁊ ꝑmanẽter denoiãte sbm. ⁊ sic capit aristo. i assignãdo driam inter passibilẽ q̃litatẽ ⁊ passionẽ. ⁊ dicit passionẽ nõ esse q̃litatẽ. Et sic si vlterius diceret̃ ꝙ fm passionẽ nõ dicit̃ q̃les sꝫ aliqd passi. ergo nullo mõ passio eẽt q̃litas. Rñr ꝙ scȯm passionẽ dicit̃ q̃les a q̃litate p̊ mõ sꝫ nõ scȯo mõ. ¶ Preterea circa textũ ncidit vna alia difficultas quõ drñt forma ⁊ figura. Rñr ꝙ drñt sicut supiꝰ ⁊ inferius. q2 figura ɔuenit tã aiatis q̃ȝ iaiatis sꝫ forma ɔuenit tñ aiatis. primũ pꝫ. q2 figura est terminꝰ siue clausio rei q̃ȝte. talis aũt clausio indrñter ɔuenit tã aiatis q̃ȝ inaiatis. g̊ ⁊c̃. 2m pꝫ. q2 forma ẽ pulchritudo siue turpitudo scȯm quã aliquis dr̃ nõ formatꝰ sꝫ formosus aut turpis. mõ talis formositas solum ɔuenit aiatis. ergo ⁊c̃. Dicũt tñ aliq ꝙ Aristo. i ꝓposito capit formã ⁊ figurã ꝑ eodẽ ita ꝙ ista ɔiũctio. et. teneat̃ expositorie ita ꝙ sit sensus. 4m genus qualitatis ẽ forma. i. figura ɔstãs circa corpus. Et huius rõ põt eẽ q2 tã forma q̃ȝ figura dicũtur eẽ termini qualitatis. mõ termini q̃litatis cõtinẽtur in q̃rta specie q̃litatis.

Tertio Dubitat̃ vtrũ predicte quatuor spẽs qualitatis sint ad inuicem realiter disticte. Ad dubiũ rñdet̃ duplr̃. prio negatiue. sꝫ tm̃ sunt quatuor modi qualitatis explicãtes diuersas quatuor habitudines q̃litatis ad subm. que quidem habitudines plures pñt esse in eodẽ subo. vt color cõparatꝰ ad subm̃ tanq̃ȝ perficiens ipm dicit̃ esse in prima spẽ qualitatis. sed inquãtũ ẽ pricipiũ actionis realis est in secũda specie qualitatis. prout ãt est principiũ operatõis spãlissime imutatõis sensus tũc reponitur in tertia spẽ qualitatis. Et isti dicũt driam eẽ inter modũ ⁊ speciem. q2 spẽs addit driam eẽntialẽ supra illud cuiꝰ ẽ spẽs. sꝫ mõus addit tm̃ dr̃aꝫ accñtaleꝫ supra illud respectu cuiꝰ dr̃ modus. vt albũ ⁊ nigrũ dicũtur eẽ modi respectu hois. eo ꝙ supra hominẽ nõ addũt nisi dr̃iam accñtalẽ que ẽ albedo vel nigredo. Scȯo rñdetur ad dubiũ affirmatiue. ⁊ ad apparẽtiã aliorꝝ dicitur ꝙ loco differẽtiarꝝ eẽntialiũ nobis ig̊ratarũ vtit̃ aristoteles illis differẽtys accñtalibus que sꝫ faciliter vel difficiliter mobiles eẽ principiuꝫ operandi. inferre passionẽ sensui. et exterius disponere substãtiã. ⁊ per illas differẽtias accidẽtales sic possent distingui quattuor spẽs qualitatis. quia tam forma q̃ȝ figura exterior est dispositio substantie ⁊ passio et passibilis qualitas est per se imutatiua sensus. sed nãlis potẽtia vel impotẽtia est qualitas que ẽ per se principiũ naturale operãdi vel patiendi. sed prima species que est habitus ⁊ dispositio non videtur per se sumi ab aliqua differẽtia positiua. sed solum a priuatione differẽtiarũ triũ predictarꝝ spẽrꝝ ita ꝙ illa qualitas que ẽ faciliter vel difficiliter mobilis a sbiecto. nec est dispositio exterior subiecti. nec per se pricipiũ nãle agendi vel patiendi. nec etiaꝫ est ꝑ se imutatiua sensus. q2 talis qualitas dicitur esse prima spẽs qualitatis. Et lꝫ iste differẽtie sint accñtales tñ forme substracte illis differẽtys accñtalibus sunt differentie eẽntiales eẽntialiter distiguẽtes spẽs qualitatis iterse.

Ad rationes ante oppositum. Ad primam dicitur ꝙ pa

tuit solo̾ ī primo notabili. Sed pro secūda responsione supponit̄ ꝙ Aristote. 5. metaᶜᵉ enumerat quatuor modos qualitatis. prim⁹ ē ꝓm quē dr̄ia ſbalis ꝯſtitutiua ſpēi eſt qualitas. secundus eſt forma ⁊ circa hoc aliquid cōſtans figura. tertius eſt paſſio ⁊ paſſibilis qualitas. quartus vō modus eſt habitus ⁊ diſpoſitio. ſuper quo dicit cōmētator ꝙ naturalis potētia vel impotētia ſunt quedā preparatōes vel q̄dā potētie. vt aūt ſunt potētie cōtinent̄ ſub quarto modo. ſed vt ſunt quedā preparatōes tūc nō ſunt niſi quedā priuatōes ipedimētoꝝ nec ſūt aliqd poſitiuū. iō nō enumerātur iter predictos modos. ¶ Dicūt tn̄ quidā ꝙ nāles potētie vel impotētie ſunt quedam habilitates ſiue reſpectus fundamētales nō diſtincti realiter a ſuis fundamētis. ideo non ponunt̄ ī alio predicamēto a ſuis fundamētis. Dicunt vlterius ꝙ tales naturales potētie vel ipotētie ſunt quedā paſſiones eoꝝ ſuper quibus fūdant̄. ideo non faciunt predicamētū diſtictū nec ſpēꝫ p̄dicamēti diſtinctā a ſuis fundamentis. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ ſi calor capiat̄ cū illa p̄ciſione qua eſt principiū operādi. tūc eſt in ſecunda ſpecie qualitatis. Et ſi capiat̄ vt eſt qualitas imutatiua per ſe ſenſus preſcindēdo ab alijs differentijs tunc eſt in tertia ſpecie qualitatis Sed ſi capiat̄ vt eſt qualitas ꝑmanēs ⁊ perficiens ſubiectū preſcindendo a quibuſcunqꝫ differētijs aliaꝝ ſpēꝝ tunc eſt in prima ſpecie. ¶ Ad quartā dicitur ꝙ curſor ⁊ pugillator poſſunt denominari a qualitatibus permanētibus non natural'r inatis ſed acquiſitis et tunc ponunt̄ in vera ſpecie qualitatis. vel poſſunt denoīari a qualitatibus permanentibus non acquiſitis ſed natural'r incxn̄tibus. ⁊ ſic ſunt in ſecūda ſpē q̄litatis. Et hec d̄ qōne.

Queritur Utrum q̄litati ſit ꝓprium hr̄e ꝯtrarium ⁊ ſuſcipere magis et minus. Arguit̄ primo contra primam partem. quia qualitas nō poteſt eſſe terminus ad quē motus. ergo non habet contrariū. ꝯn̄tia tenet quia omnis motus fit de ꝯtrario in cōtrariū. ⁊ de quolibet contrario in ſuū contrariū contingit motum fieri. Añcedēs patet. quia in alteratione que eſt motus ad qualitatē prius oportet terminū a quo corrūpi ⁊ terminū ad quē acquiri. ⁊ per ꝯſequens nō poterit terminare motum. minor patet quia qualitas ī termino a quo cōrūpitur per remiſſionē graduū eius. ſed cuiuſlibet forme intenſibilis vel remiſſibilis infiniti ſunt gradus. ergo per remiſſionē nunq̄ deueniet̄ ad vltimū gradū qualitatis remiſſibilis. Et cum in quolibet gradu ſaluetur rō formalis qualitatis remiſſibilis: ſequitur ꝙ nō poterit corrumpi forma per remiſſionē graduū eius. ⁊ per ꝯſequēs qualitas in termino a quo nō poteſt corrumpi. ¶ Arguitur ſecūdo contra ſecūdā partem. quia iuſticia ſanitas ⁊ egritudo ſunt qualitates ⁊ tamē non ſuſcipiunt magis ⁊ minus cum vna iuſticia non ſit magis iuſticia q̄ꝫ alia. vt dicitur in textu. ergo qualitas non ſuſcipit magis neqꝫ minus. ¶ In oppoſitū eſt ariſtoteles ī textu.

Primo ſciendum eſt ꝙ pro intellectu queſiti ponitur vna diſtinctio ⁊ vnum dictum. Diſtinctio eſt hec. Duplices ſunt gradus forme. quidam ſunt gradus ſpecifici. alij ſunt gradus indiuiduales. vnde gradus ſpecificus eſt vltima perfectio eſſentialis conſtitutiua eēntialiter ſpeciei. Sed gradus indiuidualis eſt quedam portio perfectionis eſſentialis forme ſpecifice cōſtitutiua eſſentialiter indiuidui. ¶ Dictum eſt iſtud. Aliqua qualitas neceſſario habet gradus eiuſdem rationis compoſſibiles in eadem parte ſubiecti Prima pars patet. quia impoſſibile eſt formā aliquam realiter plurificari in pluribus niſi ſit diuiſibilis in plures partes. ſꝫ aliqua qualitas vtputa albedo eſt realiter plurificabilis in plures albedines. ergo neceſſario erit diuiſibilis in plures partes ſecundū illas plures albedines. tales autem partes ī propoſito vocantur gradus. ergo aliqua qualitas neceſſario habet gradus. Secunda pars patet ꝙ ſint eiuſdem rationis. quia in hoc diſtinguuntur gradus ſpecifici a gradibus indiuiſibilibus. quia gradus ſpecifici eo ꝙ ſunt alterius ⁊ alterius rationis conſtituunt diuerſas ſpēs. ergo ad deſtructionē ꝯſequentis ſi gradus indiuiſibiles nō ꝯſtituāt diuerſas ſpēs ſed tm̄ diuerſa indiuidua ſub eadem ſpecie ſequitur ꝙ erunt eiuſdem rationis. Tertia pars patet. ſcꝫ ꝙ ſint ꝯpoſſibiles in eadem parte ſubiecti quia eadem albedo numero que prius in eadem parte ſubiecti eſt remiſſa ⁊ poſterius ē intenſa et econtra. ergo gradus remiſſionis et gradus intenſionis ſe compatiuntur in eadē

parte subiecti.

Secundo sciendum est q in ista parte pricipali determinat aristoteles de cōcreto qualitatis.s.de quali.et intēdit vnā cōclusionē. et est hec. Qualia vero eē dicuntur illa concreta que secūdū qualitates predictas dicuntur denoiatiue vel quolibet aliter ad aliud dicūtur denoiatiue ab ipsis q̄litatibus. Hanc conclusionē pro vtraq parte sui declarat aristoteles. et primo p̄mā per tria exempla.quia grāmaticus dicitur denoiatiue a grāmatica.et iust⁹ a iusticia.et cādidus a candore. Secundo declarat secundā partem.s.q aliqua dicunt qualia a predictis qualitatib⁹ aliter q̄ denoiatiue.quod cōtingit dupliciter Primo quando abstracto non est nomen impositum vt cursor et pugillator sm q dicunt naturales potentias a nulla qualitate dicuntur denoiatiue.quia secūdū q huiusmodi abstractio eorum non est nomen impositū.sed scdm q cursor et pugillator dicunt dispositionem vel habitum tunc abstractio eorum a quibus dicuntur denoiatiue est nomen impositum. vt a disciplina discipliatores et a pugna pugnatores. Secūdo dicūtur nō denoiatiue quādo abstractio est nomen impositū tunc concretū non debite formatur ab abstracto. vt studiosus dicitur non denoiatiue a virtute. ¶ Consequenter in tertia parte principali determiat aristoteles de propositioib⁹ qualitatis.et continet tria puncta. In quorum primo intendit tres conclusiones.Quarum prima est.qualitatibus inest cōtrarietas. probatur tam in qualitatibus q̄ in qualibus. In qualibus quidem sic.quia iusticia cōtrariat iniusticie. et albedo nigredini. In qualitatibus vero sic probatur quia iustus contrariat iniusto et album nigro. ¶ Secūda cōclusio est hec.non omnis qualitas habet contrariū.quia rubeū pallidū et ceteri colores medij non habent contrarium. ¶ Tertia conclusio est hec.Si vnū cōtrariorum fuerit quale reliquū erit quale.probatur exēplo.quia si iniusticia cōtrariat iusticie et iusticia sit qualitas ita iniusticia erit qualitas. qr nec erit quantitas nec ad aliquid.nec vbi.nec aliquod aliorū que non sunt qualitates.ergo erit qualitas. ¶ In secūdo puncto tangit secūdam proprietatē qualitatis.et intēdit tres cōclusiones. Prima ē.qualitas suscipit magis et minus. patet tribus exemplis. quia albū est magis et minus albū.et vnū calidum est magis vel minus calidum altero. et similiter iustum ¶ Secūda cōclusio est hec.proprietas nō cōuenit omnibus qualitatibus. Patet.quia aliquis potest dubitare vtrum iusticia suscipiat magis et minus. quia iusticia non videtur magis et minus iusticia.nec sanitas neq etiā grāmatica. Et licet earum qualia indubitanter suscipiant magis et minus. quia vnus homo indubitabiliter est iustior et sanior altero. et tn̄ eorum abstracta nō vident suscipere magis et minus et vna sanitas nō est magis sanitas q̄ alia. ¶ 3ª cōclusio. Qualitates de quarta spē qualitatis nō suscipiūt magis et minus. qr triangulus et quadrangulus nō suscipiunt magis et minus nec in concreto nec in abstracto.ergo etc. Antecedens patet.qr oēs q̄litates de quarta spē qualitatis vel recipiunt rōnem circuli triāguli vel non.imo recipiunt rōnem alicuius alterius figure.sed ille figure que recipiunt rōem circli vel trianguli non suscipiūt magis neq min⁹. ergo similiter neq alie que suscipiūt hās rōnes.minor patet qr q̄cūq recipiūt equalr rōem circuli vl tri anguli sunt eq̄liter circuli vl triāguli. sed q̄nq recipiunt rōem trianguli vel circuli recipiunt eam equaliter.ergo sunt equalr circuli vl triāglī et per cōns non suscipiunt magis neq minus.

Tertio sciēdū ē q circa hūc textum icidūt due difficultates. Prima ē vtrū quale et qualitas et gnālr abstractū et concretū faciāt diuersa predicamēta. Rndetur probabiliter q non. quia vnūquodq reponit in predicamēto scdm suā eēntiā.modo abstractū et cōcretū eādē eēntiā ipoītāt. et solū dnt per cōnotata.ergo nō faciūt distincta predicamēta. ¶ Secūda difficultas.vtrū qualitati in abstracto designate cōueniat suscipere magis et minus. Rndet ab aliquibus negatiue.sed q̄cūq forma suscipit magis et minus per habitudinē ad subm̄ quod informat. Quod confirmat cōnter tribus auctoritatibus. prima auctoritas ē actoris sex pricipiorum qui dicit q forma est in simplici et inuariabili essentia cons. Secūda ē aristotelis octauo metaphisice. vbi vlt q forme sint fūdamētaliter sicut numeri ita q sicut numerus stat in īdiuisibili sic q nihil sibi pōt addi vel remoueri qn variet species numeri.sic ē q forma est indiuisibilis cui nō pōt aliquid addi vel remoueri qn variet forma specifica. Tertia est in pdicamētis et est

auctoritas aristotelis vt argutũ ẽ ante oppositũ. Sed ab alijs rñdetur per vnã distinctionẽ. qꝛ forma abstracta a sbõ põt duplr̃ ꝯsiderari. vno mõ secũdũ gradũ eius specificũ precise: vt. s. ꝑscindit a suis suppositis. ꝛ tunc non suscipit magis ꝛ minus. sed ẽ idifferẽs ad oẽs gradũ idifferẽter. et sic de se nullũ hꝫ ꝑm. Alio modo põt ꝯsiderari forma scõꝫ gradus suos indiuisibiles quos hꝫ in suis suppositis. ꝛ sic sibi cõuenit suscipe magis ꝛ minus: verũtñ hꝰ gradus indiuisibiles nõ sunt de eẽntia forme lꝫ cũ ea sint ideꝫ eẽntialiter. sed sunt extra cõceptũ formalẽ ipsius forme a quibus forma gditatiue ꝑscindit ꝛ abstrahit. ꝛ ad duas ꝑmas auctoritates dicitur ꝙ intelligitur de forma ꝯsiderata q̃tũ ad eius eẽ specificũ ꝛ eẽ gditatiuũ eiꝰ. Et ad aristotelẽ ĩ ꝑdicamẽtis dicitur ꝙ aristoteles locutus ẽ de forma scõm ꝙ sibi cõpetit existere. Et qꝛ qualitas nõ existit naturaliter sine sbõ ideo dicit qualitatẽ suscipe magis ꝛ minus scõm eẽ qð hꝫ in sbõ ꝛ cõcretiue. Uel põt dici ꝙ ibidẽ aristoteles loqtur cũ ambiguitate vt clare patet intuenti.

Conclusio rñsalis. ꝓpriuꝫ ẽ qualitati hẽre ꝯriũ ꝛ suscipe magis ꝛ minꝰ. ꝓbatur. qꝛ oĩs forma hñs plures gradus ꝯpossibiles ĩ eadẽ parte subĩ suscipit magis ꝛ minus. sed qualitas est hꝰi vt patuit ĩ primo notabili. ergo suscipit magis ꝛ minus. Et ꝙ habeat contrariũ patuit in secundo nõbili.

Primo dubitatur. Utrũ idẽ vniuoce ꝯtineat̃ in gñe relatõis ꝛ ĩ gñe q̃litatis. Pro solutiõe huiꝰ supponẽdũ ẽ ꝙ aristoteles in hoc tertio puncto determinat de tertia spẽ qualitatis. ꝛ cõtinet tres ꝯclusiões. Quaꝝ prima ẽ hec. Propriũ ẽ qualitati scõm eam simile vel dissimile dici. Et ꝙ hoc sit maxime ꝓpriũ pꝫ. qꝛ secũdũ solas qualitates dicit̃ aliquid sĩle vel dissimile. ergo ꝓpriũ est q̃litati scõm eã simile ꝛ dissimile dici. ¶ Scða ꝯclusio tangit quãdã dubitationẽ. qꝛ possꝫ aliquis credere ꝙ aristoteles ĩsufficiẽter determinauit de relatiuis eo ꝙ determinãdo de q̃litate multa interposuit de relatiuis. naꝫ prius dictũ ẽ ꝙ habitus ꝛ dispositio nec sunt ad aliquid. et dicebat̃ ꝙ sunt in prima specie qualitatis. ¶ Tertia ꝯclusio tãgit duas solutões ꝑdicte dubitatõnis. Quaꝝ pria ẽ ꝙ aliqd dr̃ eẽ duobus modis. Uno mõ scõꝫ suũ genꝰ. et isto mõ habitus ꝛ dispõ sunt ad aliqd. Alio modo dicit̃ aliquid eẽ in gñe scõm se. ꝛ sic habitus et dispões sunt in gñe qualitatis. ꝛ ita nõ est incõueniẽs gña eẽ ad aliqd cũ tñ singula illorũ geneꝝ. s. spẽs ꝛ indiuidua nõ sunt ad aliquid. vt disciplina ẽ ad aliquid. qꝛ est alicuius disciplina. sed grãmatica nõ est ad aliquid. quia ñ est alicuius grãmatica. lꝫ sit alicuius disciplina. similiter musica nõ dicitur alicuius musica sed alicuius disciplina. Secũdo soluit̃ ꝑdicta dubitatio ꝑ interẽptionẽ. qꝛ nõ ẽ incõueniens idẽ eẽ quale ꝛ relatiuũ. ꝛ ideo non est icõueniens enumerari in vtrisqꝫ generibus. Dicitur tñ extra textũ ꝙ si aliquid implicꝫ in se rões diuersoꝝ geneꝝ ꝑdicamẽtaliũ nõ debet poni spẽs alicuius illoꝝ geneꝝ vt vult aristoteles quarto thopicoꝝ. sꝫ oportet sibi assignare genus ꝯpositũ ex rõibus illoꝝ ꝑdicamtoꝝ simplicium. Et ideo ad aristotelem posset dici ꝙ hic loquitur dubitatiue nihil asserendo. vel ꝙ intendit ꝙ aliquid quod potest esse proprie de vno genere ꝛ improprie de alio genere sicut habitus et dispositiones proprie sunt de genere qualitatis lꝫ improprie possent dici de genere relationis. et possent vocari relatiua secundum dici. et sic de alijs.

Secundo dubitat̃. Utꝝ forma remissa ꝛ posterius itẽsa maneat idem in numero. Et videtur ꝙ nõ. qꝛ si sic sequeret̃ ꝙ idem numero bis generaret̃. tenet ꝯñtia. qꝛ ꝑ oẽm motum generat̃ terminus ipius motus. sed per motum remissionis generatur forma remissa. et per motum intensionis generatur forma intensa. ergo si forma intensa ꝛ forma remissa sunt vna forma numero. sequitur ꝙ idem numero bis generabitur ¶ In oppositum tamen arguitur. quia nisi sic sequeretur ꝙ aliquid haberet esse de nouo cuius tamen non posset assignari aliqua causa per se. quod est inconueniens. Tenet cõsequẽtia. quia si ab aliquo calido remittat̃ frigidũ decem graduum in vno gradu tunc corrupto decimo gradu remanet frigidum remissum nouem graduum quod accepit esse d̃ nouo cum prius non fuerit. ex quo est aliud numero a frigido decem graduum. et tamẽ illius frigidi nouem graduum non videtur eẽ aliqua causa per se. ergo ꝛc̃. minor patet quia vel causatur per se a calido remittente decimum gradum. sed hoc non. quia nullum contrarium est causa per se cõtrarij. vel causat̃ a

frigido. sed hoc nō. quia vel hoc eēt a frigido p̄cedēte vel a frigido sequēte. sed hoc non qꝛ existente frigido nouē graduū nō āplius ē frigiduꝫ p̄cedēs. ꝛ nō dū ē frigidū sequēs. vł cāt ab aliquo frigido circūstante ꝛ p̄nte. sed hoc nō qꝛ possibile ē ꝙ nullū sit ibi p̄ns q̄re relinqtur ꝙ a nullo cābitur cū nō videat̄ aliqd aliō a quo posset cāri. Et ad priorē rōem rn̄r ꝙ per motū intēsionis lꝫ acqrat̄ nouus gradus non tn̄ noua forma. qꝛ vt patuit in p̄dicamēto. sꝫ licet vn⁹ gradus ab alio sepat⁹ sit forma. tamen vt ē cōiunct⁹ non ē forma sed solū ē po⁹ ꝑfectionis forme. ꝛ iō in motu quo res ꝑficit̄ vł maioratur nō acqrit̄ simplr̄ nouus termin⁹ licet rō terminandi possit nouiter acqri.

Tertio dubitat̄. vtrū sit p̄cisa rō suscipiendi magis ꝛ min⁹. Ad qđ varijs opinionib⁹ diuersis ꝓbablr̄ rn̄r. ꝙ rō p̄cisa suscipiēdi magis ꝛ minus ē latitudo graduuꝫ in forma specifica cōpossibiliū in eadeꝫ parte sbi. pꝫ qꝛ nihil extrinsecū forme vr̄ eē p̄cisa cā suscipiēdi magis ꝛ min⁹. ꝗ aliqd intrinsecum erit hꝰ cā. sꝫ nō aliqd ꝙ sit de ꝯceptu formali qꝛ ex quo tot⁹ ille ꝯcept⁹ includit̄ formalr̄ in quolibꝫ indiuiduo forme seq̄ret̄ qꝛ quodlibꝫ indiuiduꝫ seorsū hēret oēs ꝑfectōnes forme. ꝗ sibi ꝯuenit ꝑ aliqd qđ sic ē intrinsecū forme qđ nō ē extrinsecū aut accidētale respcū illi⁹ formę cꝰ sūt gradus. ꝗ ꝛc. Añs p̄ncipale pꝫ qꝛ qđcunqꝫ extrinsecū forme denoīat̄ a maioritate vel minoritate ipius forme vtputa subm dicitur magis vel min⁹ albuꝫ a maioritate vel minoritate forme albedinis ī eo exn̄tis. Et cōfirmat̄ per simpliciū in p̄dicamētis in capitulo de q̄litate. vbi cōmēdat architeꝫ. dicēs sic. mirabilis archites breui sermone cām ei⁹ qđ suscipit magl ꝛ min⁹ insinuat dicēs q̄litas enī infinitatem quādā ꝑticipat. iō scđm rōeꝫ ei⁹ hꝫ ꝙ suscipiat magis ꝛ min⁹ nō ex participātibus. ex quib⁹ v̄bis pꝫ clare ꝙ q̄litas suscipiat magis ꝛ minus pp suā infinitatē. hec auteꝫ infinitas non videtur eē nisi quedam latitudo graduum vel illimitatio forme.

Ad rationes Ante oppositū. Ad primam dicitur ꝙ sicut ī linea sunt tres ꝑtes quedā sūt potentiales sicut sunt partes eiusdē ꝓportionis ꝛ ille sunt īfinite. Alie sunt ꝑtes actuales que dicunt̄ partes eiusdem q̄litatis. Et iste sunt finite sic etiam in latitudine forme sunt quidam gradus potentiales qui sunt infiniti. Et alij sunt gradus actuales qui sunt finiti. Ad secūdaꝫ partꝫ solutō in scđo nōbili. ꝛ h̄ de tractatu q̄litatꝭ.

Ueritur Utrum habere contrariuꝫ ꝛ suscipere magis ꝛ min⁹ conuenienter assignētur ꝓprietates p̄dicamentoꝝ actionis ꝛ passiōis. ¶ Arguit̄ primo cōtra suppositū quia quecūqꝫ sūt idē realiter ꝛ numeraliter nō sūt predicamēta distincta sꝫ actio ꝛ passio sunt idem realiter ꝛ numeralit̄. ꝗ non sunt p̄dicamenta distincta. maior pꝫ qꝛ p̄dicamēta distinguūtur genere. ꝗ non sūt idē numero. minor patet quia actio ē act⁹ actiui. ꝛ passio est actus passiui. sed idem numero est actus actiui ꝛ passiui. pꝫ per aristotelē scđo de anima. igit̄ actio ꝛ passio sūt idē realr̄ numeraliter. ¶ Arguitur scđo ꝙ non habeāt cōtrarium qꝛ actio ꝛ passio non p̄nt eē termini motus. ꝗ non h̄nt contrariū. tꝫ ꝯn̄a quia de quolibet ꝛ ꝯtrario cōtigit moueri in aliud ꝯtrariū. añs pꝫ ꝑ Aristo. 3° phisicorum vbi vult ꝙ ad actioneꝫ non ē motus per se quia si sic motus eēt motus. Et per idē ꝓbatur ꝙ non suscipiūt magis ꝛ minus quia omnis forma intēsibilis vel remissibilis pōt esse per se terminus motus sed actio ꝛ passio non possunt eē termini motus. ꝗ non suscipiunt magis ꝛ minus. ¶ In oppositum est aristoteles in textu.

Primo sciendum est. ꝙ ꝑ declaratione quesiti ponūtur tres distinctiones. ¶ Prima est hec. duplex est respect⁹ quidā ē respectus intrinsecus adueniēs qui consurgit īmediate posito fundamento ꝛ termino. Alius est respect⁹ extrinsec⁹ adueniens qui non consurgit īmediate posito fūdamēto ꝛ termino. Sed requiritur aliqua alia dispositio vtputa approximatio terminorū vel hꝰ. ¶ Secūda distinctio duplex est actio. quedā ē transiens. ꝛ est illa q̄ de se respicit terminū. vel est illa q̄ est per se ꝓductia alicui⁹ termini. ꝛ talis actio est de predicamento actionis. Alia est actio īmanens que de se non respicit aliquē terminum. ꝛ est q̄dam q̄litas se habēs per modum actus scđi nullius termini ꝓductiua sed ipsa est finis ꝛ terminus ꝓductiu⁹. ꝛ talis actio est de genere qualitatis. ¶ Tertia est distinctio. duplex est actio quedam est que nihil aliud est q̄ꝫ respectus quo agens re

fertur ad patiens. ꝛ ista est predicamentuꝫ distinctum a passione. Alia est actio acta q̄ est quedam effectus prioris actionis. ꝛ illa idētificatur realiter cum passione. Et istam distinctionem videtur ponere simplicius super ꝑdicamenta querens q̄re facere ponitur in predicato ꝛ nō actio. Ad quod respondet ꝙ ideo ē ꝙ factio dicitur de actiōe ꝛ de effectu actionis. Ex quo seqtur ꝙ effectus actionis est factō. ꝛ non illa q̄ est predicamentum sed factio fctā.

Secundo sciendum est. ꝙ in hoc capitulo se expedit aristoteles de sex vltimis predicamentis. ꝛ continet duas conclusiones. Prima tangit duas proprietates actionis ꝛ passionis. ꝛ est hec. Recipit autem facere ꝛ pati ꝯtrarietatē. ꝛ etiam magis ꝛ minus. Prima pars patet. quia calefacere et frigefacere sunt contraria. similiter calefieri ꝛ frigefieri. ꝛ tamen ista sunt agere ꝛ pati. ergo agere ꝛ pati habent contrarium. Secūda pars patet quia aliquid dicitur magis vel minus calefacere. ꝛ aliqd magis ꝛ minus calefieri. sed ista sūt agere ꝛ pati. ergo agere ꝛ pati suscipiunt magis ꝛ minus. In secunda conclusione breuiter se expedit de quatuor vltimis ꝑdicamentis. ꝛ est hec. de situ dictum est in ꝑdicamento ad aliquid. De alijs autem nihil dicetur nisi ea que dicta sunt in primo capitulo hui⁹ tractat⁹ scilicet ꝙ hēre significat hitu atum eē vel calciatum eē. ꝛ vbi significat esse in loco. ꝛ sic de alijs.

Tertio notandum est. ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. Prima est quid ē actio ꝛ qd est passio. Respōdetur ab actore sex principioꝝ ꝙ actio est forma accidentalis secūdum quā in id ꝙ subycitur agere dicimur. ꝛ passio est effect⁹ illatioꝫ actionis. ¶ Secunda difficultas. vtrū calefacere ꝛ frigefacere contrariētur. Et videtur ꝙ non qa conueniunt simul eidem subiecto. ergo non contrariātur. Añs pꝫ de aqua tepida cui si imp̄matur manus frigidissima ipsaꝫ calefaciet. Si vero sibi ponatur man⁹ calidissima ipsam frigefaciet. Respondetur ꝙ calefacere ꝛ frigefacere possūt dupliciť considerari. Uno modo pro per se significato ꝙ est ip̄a calefactio actiua ꝛ sic non contrariantur. Alio modo possunt capi pro denoiato siue ꝑ fundamento illarum actionum que sunt calefactio ꝛ frigefactio. ꝛ sic contrariantur. Et ratio distinctionis est quia nulli respectui in quātū respectus competit habere contrariū nec suscipere magis ꝛ minus. sed tātū sibi cōuenit per accidens rōe. s. fundamenti vel termini. vt si sint duo alba in alio ꝛ in alio gradu ꝑpter intensionem vel remissionem alicuius illarum albedinū intēditur vel remittitur similitudo q̄ est inter duo alba.

Conclusio respōsalis actio transiens formaliť accepta. s. ꝑ r̄spectu agentis ad passum ꝛ passio sunt ꝑdicamēta distncta qu ibus per accidens insunt predicte ꝑprietates. Pria pars patet quia hēnt sub se genera ꝛ species. ꝛ non habent aliquod genus supra se ꝛ habent etiam diuersos mōs denominandi substantiam agentem vel patientem. ergo sunt predicamenta distincta. Secunda pars pꝫ in secundo notabili. ꝛ ꝙ eis cōueniat per accidens pꝫ ex 3° notabili.

Primo dubitatur. vtrum actio ꝛ passio sunt entitates formaliter absolute vel respectiue. ꝛ videť primo de actione ꝙ sit entitas absoluta. qꝛ nullus respect⁹ est finis ꝛ vltima perfectio finis potētie actie sed actio est vltima perfectio et vltim⁹ finis potētie actiue scđm aristotelē nono metaphisice. vbi dicit. nō eni videmus vt visū habeamus. sed econtra. ideo habemus visuꝫ vt videamus. Ad dubium rñr ꝙ sunt respectus extrinsecus aduenientes. qđ ꝑbať quia illud ꝙ eēntialiter ē ad aliud ē eēntialiter respect⁹ sꝫ actio ē eēntialiter ad aliud. Nam impossibile est cōcipere actionē quin cōcipiať aliquid qđ fit per ipsā. modo dicit aristoteles ī ꝑdicamēto relationis ꝙ illud ꝙ nō pōt in se concipi nł lo alio concepto est eēntialiter rło. ergo actio erit eēntialiter respectus: ꝛ cōfirmať qꝛ oīs forma absoluta que pōt ab agente naturali ꝑduci in subo ꝑducitur mediāte actiōe de ꝑdicamento actiōis. Si igitur actio sit forma absoluta. ꝛ producatur ab agente naturali in sb̄iecto ꝑducetur mediāte actiōe. ꝛ sic actionis erit actio qđ est falsum. Sed ꝙ sit respect⁹ extrinsec⁹ adueniens pꝫ quia non consurgit immediate pōitis termino ꝛ fundamento. qꝛ posita potentia naturali actiua. ꝛ potentia passiua aq̄ nondū erit actio nisi adinuicem approximēť. Ponūt tñ quidā alio mō dr̄aꝫ iter respectuꝫ intrinsecus aduenientē ꝛ respectū extrinsec⁹ aduenientē qꝛ respectus extrinsecus

adueniēs est ille cuius alterū extremorū ē ꝑfectio extrinseca alteri⁹ vt agens aliquo modo extrinsece ꝑficit passū ꝛ locus locatū. ꝛ habitus subm̄ suū. ꝛ qñ. rez tpalem. sed respcūs intrinsecus adueniēs ē ille cuius alterū extremū nō ꝑficit extrinsece alterū sicut pꝫ discurrendo per oēs mōs relatōnis. Non eni duplū perficit didium nec ecōtra. lꝫ relatio dupli sit ꝑfectioꝛ relatione didy. Sil'r pr̄ inq̄tū pr̄ nō ꝑficit filium lꝫ perficiat ip̄m ꝑ actū gn̄ationis per quē filius accipit eē. non tñ̄ ꝑficit ipsuꝫ ꝑ respectum pr̄nitatis. Et ad rōem factā in oppositū. rñr per distinctionē maioris. qꝛ respectus pōt dupl'r ꝯsiderari. vno modo scd̄m se ꝛ formaliter vt. s. excludit suū terminū sicut calefactio excludit caloreꝫ gēitū. ꝛ sic nullus respectus ē vltima ꝑfectio nec finis alicui⁹. alio modo ꝯsideratur respectus nō vt excludit. sꝫ vt includit aliquo mō terminū quē attingit. ꝛ sic actio vel ēt respectus pōt eē vltima perfectio rei rōne termini quē attingit.

Secundo dubitaꝫ. Utruꝫ actio formaliter ꝛ subiectiue sit in agente ꝛ passio in ipso patiēte. ꝛ vr̄ ꝙ non. quia si sic sequeretur ꝙ agens iq̄ntū agēs patereꝫ. cōsequēs ē falsū. pꝫ tñ̄ ꝯña qꝛ agens inquantum agēs reciperꝫ actionē. ꝛ sic pateretur ab ea. ꝛ confirmaꝫ qꝛ si actio eēt in agēte ꝛ non transiret in passū tanq̄ȝ in subm̄. seq̄retur ꝙ ōis actō eēt imanēs qd̄ est falsū. Confirmaꝫ ēt per aristotelē scd̄o de aīa vbi dicit ꝙ actio ꝛ passio sꝫ in patiēte ꝛ non in agente. ¶ Ad dubiū rñr affirmatiue ꝙ ꝓbaꝫ qꝛ ōis forma realit ꝛ formaliter informās idē subm̄ pōt de illo ꝑdicari ꝛ ip̄m denoīare. ḡ si actio sit realiter ꝛ formalit i patiēte seq̄tur ꝙ patiens inquantuꝫ patiens erit agēs. Confirmaꝫ qꝛ in eo ē actio subiectiue in qua ē p̄nci^m^ elicitiuū act⁹. sed in agēte est actiuitas q̄ ē potentia ad eliciendū actū. ergo actio ē in agente subiectiue. Et ad p̄mam rōeꝫ in oppositū rñr per distinctionē qꝛ forma dupliciter pōt recipi in aliquo. vno mō mediāte passione. ꝛ sic tūc illud ꝙ sic recipit formā patitur. alio modo pōt forma recipi in alio non mediāte passione. sed tm̄ mediāte inherentia illius forme recepte in subo q̄ qdē inherentia ē de genere relationis. ꝛ in tali receptione recipiens non patiꝫ. sic aūt actio recipiꝫ in agente ꝛ non p̄mo mō. ¶ Ad secūdā rñr ꝙ actio potest dupl'r dici imanēs vno mō formal'r. s. ꝙ formaliter maneat in agente. ꝛ sic ōis actio est imanēs. Alio mō pōt actio dici imanēs causaliter qꝛ. s. nihil relinquiꝫ extra se. ꝛ sic nō ōis actio ē imanēs. ꝛ ad auctoritatē aristo. ꝛ consimiliter ad oēs vidētes hoc idē sonare diciꝫ ꝙ intelligiꝫ de actione acta. ꝛ nō de actiōe q̄ ē respectus. Ex quo pꝫ ꝙ actio ꝛ passio realiter distinguūꝫ qꝛ sunt duo respectus in diuersis subiectis realiter subiectati.

Tertio dubitatur. Utruꝫ quatuoꝛ vltia ꝑdicamenta sint entitatis absolute vel respectiue. Ad qd̄ rñr per quatuoꝛ dicta. Primū ē vbi est circūscriptio corpis locati a circūscriptōne loci ꝓcedēs que diffinitio data ab actore sex p̄ncipioꝝ sic ē intelligenda Nam ex applicatiōe supficiei ꝯcaue corporis locantis ad corp⁹ locatum derelinqtur in ipsa superficie qdā respectus extrinsec⁹ adueniens qui vocaꝫ vbi actiuū vel noīe simplici locatiuitas cuius concretū ē loc⁹. ꝛ ex ꝑte corporis locati derelinqtur alius respectus mutu⁹ extrinsecus adueniēs q̄ vocaꝫ vbi passi^m^. ꝛ ꝺ illo vbi passiuo daꝫ ꝑdicta diffō. ¶ 2⁹ dcꝫ qñ. est ꝙ ex adiacentia tpis in re tēporali derelinquitur. ꝓ cuius intellectu ē aduertēdū ꝙ ex applicatiōe seu adiacētia tpis mensurantl ad rem temporalē quā mensurat derelinqꝫ duplex respectus mutu⁹ quoꝝ vn⁹ fūdaꝫ in tpe et termiaꝫ ad rē tēporalē q̄ vocaꝫ qñ actiuū. ꝛ alius fūdaꝫ in re tpali ꝛ terminaꝫ ad tēpus qui vocaꝫ qñ passiuū de quo daꝫ dicta diffō. ¶ 3^m^ dictū positio est qdā ꝑtiū situs ꝛ gn̄ationis ordinatio. Ad cuius euidētiā supponiꝫ ꝙ ex applicatione ꝑtiū loci ad locatū derelinqꝫ duplex respectus mutu⁹. quoꝝ vn⁹ fundaꝫ i ꝑtibus loci. ꝛ terminaꝫ ad ꝑtes locati. ꝛ vocatur situs actiue dict⁹. Alius fundaꝫ in ꝑtibus locati ꝛ terminaꝫ ad ꝑtes loci qui vocaꝫ situs passiue dict⁹. ¶ Quartū dictū hit⁹ ē corporuꝫ ꝛ eoꝝ que circa corpus sūt adiacētia. Ad cui⁹ intellectum conformiter sicut ad ꝑcedēs supponitur ꝙ ex applicatiōe seu adiacentia vestimēti vel cuiuscūqꝫ ornamenti ad corp⁹ consurgit duplex respectus extrinsecus mutuus Quoꝝ prim⁹ fūdaꝫ in vestimēto applicato et terminaꝫ ad corpus ꝛ ille vocaꝫ hitus actiue dictus. Alius fūdaꝫ i corpe ꝛ terminaꝫ ad vestimētū q̄ vocaꝫ hit⁹ passiue dictus.

Ad rationes Añ oppositū ad primā ꝯceditur ꝙ actio acta

pfecto

Respectus

Actio

passio

forma

ꝛ passio sunt idem realiter ꝛ nuāliter ꝫ actō q̄ ē respect⁹ distinguit̄ realiter a passiōe ꝛ ē p̄dicamētū distinctū a passione vt patuit in pͦ dubio. ¶ Ad secūdā patuit solutio i tertio notabili qñ dictū ē qm̄ neqꝫ actioni neqꝫ passioni sicut nec cuicūqꝫ respectui conuenit per se terminare motū vel habere contrarium vel etiam suscipere magis ꝛ minus sed tantum ꝑ accidens. s. ratione suppositi vel termini.

Queritur Utrū opposītio sit entitas realis cōis vniuoca ad oppositionē relatiuā contrariā priuatiuā ꝛ cōtradictoriā. ¶ Arguit̄ p̄mo ꝙ sic argumēto cōmuni qꝛ qñcūqꝫ intell'ꝰ nr̄ ē certus de aliquo vno ꝯceptu ꝛ dubi⁹ de duob⁹ necessario cōceptus de quo ē cert⁹ ē alius ab illis duob⁹ de q̄b⁹ ē dubius. sed intell'ꝰ nr̄ ē cert⁹ ꝙ oppō p̄uatiua ē oppō ꝛ etiā ꝙ oppō ꝯdictoria ē oppō. ꝛ tñ pōt dubitare vtrū sit oppō p̄uatiua vel oppositio ꝯtradictoria eo ꝙ pōt dubitare vtrūꝫ sit p̄uatio vel sit purū nihil sicut ē ne° que est extremū ꝯtradictiōis. ḡ necessario ē alius cōceptus oppōnis in se a ꝯceptib⁹ oppōis priuatiue ꝛ oppōis ꝯtradictorie de q̄b⁹ tñ verificat̄ eēntialiter. ḡ ē cōis vniuoc⁹ eis. ¶ In oppositum arguit̄ nihil ē cōe vniuocū enti ꝛ nihilo. sed aliqua illarū oppōnum est ens ꝛ alia est nihil vel saltem ens rōnis. ḡ oppositio nō est cōis vniuoca respectu illaꝝ q̄ttuor oppōnū.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝓ declaratiōe terminoꝝ ponitur vna distinctō ꝛ quattuor dicta. ¶ Distictio ē hec. oppō pōt capi dupl'r. vno mō fūdamētaliter ꝓ eo. s. ꝙ ē fundamētū oppositōnis ad modū qd̄ dicim⁹ albedinē eē fundamētū sil'itudinis. alio modo capit̄ formal'r ꝓ ipsa. s. rōe formali oppositionis qua aliqd̄ s̄bm denoiat̄ formal'r oppositū. ꝛ sic ē formalis repugnantia duoꝝ extremoꝝ nō p̄mittētiū se sil' in eodē respcū eiusdem. ¶ Primū dictū ens reale positiuū pōt eē fundamētū oppōis. pꝫ de oppōe ꝯtraria et relatiua quarū ābo termini sūt positiui. ¶ 2ᵐ dictū. ens reale p̄uatiuū pōt eē fundamētū oppōis. pꝫ de oppōe p̄uatia q̄ fūdat̄ sup p̄uatione hñte veꝝ eē reale p̄ter aiā. Qd̄ ꝓbat̄ qꝛ hitus non remouetur formal'r ab aliquo s̄bo nisi ꝑpter aliqd̄ icōpossibile sibi positiuū vel p̄uatiuū. ꝫ lumē ē hitus siue forma positiua q̄ formal'r ꝛ real'r remouet̄ ab aere. ḡ h̄ erit ꝑꝑ aliqd̄ positiuū vel p̄uatiuum existēs formal'r in aere ꝛ cū lumē hꝫ icōpossibilitatē. ꝫ tale ñ pōt eē positiuū eo ꝙ lumē nō hꝫ formā positiuam ꝯriā sibi. ḡ illd̄ qd̄ remouet lumē ab aere erit p̄uatio hñs tñ eē formal'r ꝛ ex nā rei i aere ¶ 3ᵐ dictū purū nihil pōt eē fūdamētū oppōis vt pꝫ de oppōe ꝯdictoria c⁹ fūdamtū vel terminus ē negatō simpl'r q̄ ē puꝝ nihil. ꝙ āt tal' negatio sit purū nihil ꝓbat̄. qꝛ si negatio eēt i re p̄ter aiam vł in aliquo s̄bo de quo vere diceretur h̄ eēt potissime qñ sua affirmatio nō eēt in tali s̄bo: sed h̄ nō. ꝙ pꝫ qꝛ si negationes eēnt realiter in s̄bis de quib⁹ vere dicūt̄ qñ i eisdē sue affirmatōes nō sūt. sequeret̄ ꝙ vbicunqꝫ sue affirmatiōes nō eēnt ꝙ deberēt poni ille negationes. sed hoc non quia affirmatio non inuenitur in quiditate subiecti illius negatōnis. igitur in eadem debet poni illa negatio. vbi grā. Illa ne° q̄ ē nō lapis vere dr̄ d̄ homine. ḡ si ex nā rei ineēt̄ i hoīe sequeret̄ ꝙ cū ista affirmatio q̄ ē lapis nō inenit̄ i q̄ditate hominis ꝙ i eadē debuit poni sua negatio q̄ ē nō lapis. ꝙ ē fl'm qꝛ de nullius entis positi' q̄ditate ē neg° aliq̄. ḡ illa ne° q̄ ē nō lapis nō erit de q̄ditate hoīs. ꝛ ꝑ ꝯñs nullū hēbit eē extra aniā. ¶ 4ᵐ dc̄m oppō ꝯdictoria ē ens rōis. patꝫ qꝛ oppō realis hꝫ vtrūqꝫ extremū extra aiam ḡ ad destructionē ꝯsequēt' oppō q̄ nō hꝫ ābo extrēa extra aiā nō erit realis sed oppō ꝯtradictoria hꝫ negationē ꝓ altero extremo q̄ nō ē ens real'r sed rōnis.

Secundo notādū ē ꝙ i h̄ 3° tractatu determiat ari. de post p̄dicamētis. ꝛ ꝯtꝫ q̄nqꝫ capl'a. in quoꝝ pͦ determinat de post p̄dicamēto oppōis. Et continet duas p̄tes p̄ncipales. In q̄ꝝ pͦa determiat d̄ q̄tuor sp̄ēb⁹ oppōis ꝛ ꝯtinet q̄tuor pūcta. Quorū pri ᵐ ꝯtꝫ sex ꝯcl'ones. Quaꝝ pͦa ē ꝙ alteꝝ dr̄ oppōi alt'o q̄drupl'r. pͦo° sic relatiā vt duplū dimidiū. 2° vt ꝯria vt boᵐ ꝛ malū. 3° vt p̄ᵘᵃ vt cecitas ꝛ vis⁹. 4° vt ꝯdictoria vt affir° ꝛ neg°. vt sedet ñ sedet. ¶ 2ᵃ ꝯ° ē h̄ relatiē oppōita sūt illa q̄cūqꝫ hoc ipꝫ qd̄ sūt alioꝝ dicūt̄ vł q̄uolibet al'r ad aliud. Hāc ꝯcl'onē declarat. pͦo i his que referuntur sub habitudine eiusdem casus vt duplum dicitur alicuius scilicet dimidij duplum. 2° declarat sub his que referuntur sub habitudine diuersorum casuum. vt disciplina dicit̄ disciplinati disciplia ꝛ disci

sciplinatũ dr̃ disciplia disciplinatũ. ¶ Tertia
ↄclusio tangit drãm ↄtrariorum a relatiuis.
⁊ ẽ hec. cõtraria differũt a relatiuis. qꝛ contra
ria non referuntur adinuicem sicut relatiua.
ꝓbatur duobus exemplis. qꝛ bonũ non dicit̃
mali bonum. sed malo ↄriũ. silr̃ albuȝ non dr̃
nigri album. sed album dicitur nigro contra
rium. ¶ Quarta cõclusio tangit vnã disioneȝ
ↄtrariorũ. ⁊ est hec ꝙ ↄ̃rioꝝ quedã sunt medi
ata. alia vero ĩmediata. hanc cõclusionẽ nõ ꝓ
bat Aristoteles. sed eam inuit ex duabus con
clusionibus sequẽtibus. ¶ Quinta conclusio
tangit diffinitionẽ ↄtrariorum immediatoꝝ
⁊ est hec. cõtraria ĩmediata sũt quoꝝ necesse
ẽ alterum inesse suo ꝓprio susceptibili. Pro
batur duobus exẽplis quia lãgor ⁊ sanitas sũt
contraria ĩmediata respectu corporꝭ aĩalis. qꝛ
necesse est aĩal semper eẽ sanuȝ vel languidũ.
similiter par ⁊ impar sunt contraria ĩmediata
circa numerũ eo ꝙ necesse ẽ oẽm numerũ eẽ
parẽ vel imparẽ. quia oĩs numerꝰ ẽ hñdãs vł
pfectꝰ. Sexta cõclusio tangit diffõem ↄ̃rioꝝ
mediatoꝝ ⁊ ẽ hec. cõtraria mediata sũt quoꝝ
non ẽ necesse alterum ineẽ ꝓprio susceptibili
ꝓbatur duobus exẽplis qꝛ album ⁊ nigrũ sũt
cõtraria mediata respectu corpis vt non ẽ ne
cesse oẽ corpus semper eẽ album vel nigrũ qꝛ
põt eẽ fuscũ vel palidũ. silr̃ prauum ⁊ studio
sum sũt contraria mediata respectu corporũ.
quia nõ est necesse vnũquodq; eẽ prauum vel
studiosũ. ⁊ subdit ꝙ ↄtrarioꝝ mediatoꝝ que
dam sunt quorum media habẽt noĩa imposi
ta sicut iter albũ ⁊ nigrũ sunt ista media q̃ sũt
fuscũ ⁊ palidũ. Alia sunt contraria mediata q̊
rum media nõ hñt noĩa ĩposita. sed noĩantur
per negatiõem vtriusq; extremi vt sũt prauũ
⁊ studiosũ ẽ mediũ qd̃ neq; ẽ prauũ neq; studi
osum sicut forsan opa pueroꝝ que nõ sũt neq;
mala neq; bõa eo ꝙ ñ fiũt ſꝫ d̃ liberatõeȝ rõis

Tertio sciendũ ẽ. ꝙ circa hũc textũ ici
dunt tres difficultates. Quaruȝ
prima ẽ hec. vtrũ conuenieter assignentur q̃
tuor genera oppõnum. Et videtur ꝙ nõ. quia
oĩa coincidunt in vnum tertiũ. g̊ non distiguũ
tur adinuiceȝ. Añs patȝ quia oĩa opposita sũt
relatiua cum scd̃m suum totum eẽ sint ad ali
ud. g̊ omnis oppõ est relatio. consequentia te
net per maximã thopicã si concretũ in cõcre
to ⁊ abstractum in abstracto. ⁊ per cõsequens
oẽs oppões coincidũt cũ rł̃one. vel saltẽ conti
nent̃ sub relatione. Ad difficultatẽ rñr qꝛ oĩa
opposita sunt relatiua. ⁊ ꝙ oĩs oppõ ẽ relatio
ſꝫ cũ hoc stat ꝙ nõ oĩa oppõita sũt relatiẽ op
posita nec ẽt oĩs oppõ est oppõ relatiua qꝛ op
positio relatiua est q̃dã respectꝰ disq̃parentie
fũdatꝰ sub duabꝰ relationibꝰ que adinuicẽ re
latiue opponũt̃. mõ nõ oĩs oppõ ẽ talis rł̃o dis
quiparãtie sed forsan magꝭ rł̃o equiparãtie lȝ
oĩs oppõ sit rł̃o nõ tamẽ oĩs oppõ ẽ relatia op
positio. ¶ Scd̃a difficultas vtrũ ĩ textu cõue
niẽt distinguãt̃ ↄ̃ria a relatiuis per hoc ꝙ rela
tiua referũtur adinuicẽ no ãt ↄtraria. Et vide
tur ꝙ non qꝛ illa q̃ dicũtur in hitudĩe ad aliõ
adinuicẽ referũt̃. sed ↄtraria sũt hꝫ. nihil eniȝ
ꝑ seĩpm ẽ ↄtrariũ sed tñ in hitudine ad aliud
g̊ adinuicẽ referũtur. ⁊ cõfirmat̃ quia cõueni
ent dr̃ ↄtrariũ cõtrario cõtrariũ. g̊ referuntur
adinuicẽ. Ad difficultatẽ rñr per vnã distin
ctionem ⁊ duo dicta. Distinctio est hec contra
ria pñt duplr̃ ↄsiderari. vno mõ ꝓ ꝑ se signifi
cato. s. ꝓ ipã ↄtrarietate q̃ ẽ q̃dã hitudo inter
duo extrẽa cõtraria. Alioꝰ pñt capi ꝓ denoĩa
to vȝ ꝓ q̃litatibꝰ suꝑ qbꝰ fundat̃ talis hitudo
cꝰ sũt albũ ⁊ nigrũ. ¶ Primũ dc̃m ẽ istud. con
trarie oppõita sũt relatiẽ oppõita. ⁊ adinuicẽ
referũt̃ sub hitudine obliq casus ⁊ hoc capien
do ↄtraria formaliter. ⁊ ꝓ ꝑ se significato. pȝ
qꝛ ↄ̃rie oppõita sic sũt q̃dã relatiões eq̃paran
tie suꝑ qbꝰ põt fũdari vna rł̃o disq̃parẽtie q̃ ẽ
distictio siue oppõ illarũ relationũ adiuicẽ. ſꝫ
talis rł̃o disq̃parantie ẽ relatiua oppõ. g̊ ↄtra
rie oppõita sũt relatiue oppõita. ꝙ ẽt referãt̃
adinuicẽ patuit priꝰ qꝛ ↄtrariũ dr̃ ↄ̃rio ↄ̃rium
⁊ ecõtra. ¶ 2m dictũ capiẽdo ↄ̃ria fũdamẽtalr̃
non sunt relatiue opposita nec adinuicẽ refe
rũtur. p̃mũ pȝ quia ↄtraria vt sic nõ sũt relati
ua ſꝫ sũt q̃litates absolute. g̊ ñ sũt rł̃iue oppo
sita. tȝ ↄñã qꝛ rł̃atiua oppõ fũdat̃ suꝑ relatis.
vt iã patuit. Scd̃a ps pȝ qꝛ albũ nõ dr̃ nigri al
bum vt dr̃ in textu. g̊ nõ referũt̃ adiuicẽ. ¶ 3a
difficultas vtꝝ sint aliq̃ ↄtraria ĩmediata. vt
videt̃ dicere textꝰ. Et vr̃ ꝙ non qꝛ si aliq̃ eẽnt
talia tũc ipã ſm se nõ hẽrẽt mediũ. g̊ nõ eẽnt
ↄtraria ſꝫ ↄtradictoria. tȝ ↄñã qꝛ ↄ̃dictio ẽ op
positio cꝰ scd̃m se nõ ẽ dare mediũ. Rñr ꝙ lȝ
ↄtraria ĩmediata nõ hẽant medium formale
hñt tñ mediũ subiem ꝙ natũ ẽ subiici vtriq;
ↄtrarioꝝ. ſꝫ ↄtradictoria nõ hñt ſꝫ medium
qd̃ subiiciatur vtriq; eorum cum alterum sẽꝑ
sit non ens cuius non ẽ aliquod subiecti.

Conclusio responſalis.oppoſitio a toto genere nõ ē entitas rea
lis cõis vniuoca ad quattuoꝛ gña oppoſitionũ
priꝰ enumeratarꝫ. Prima pꝫ.quia illud ꝙ i
ſua ſignificatiõe includit ens rõis nõ ē a toto
genere ens reale ſed oppõ in ambitu ſiue ſi/
gnificationis includit oppõem ꝯdictoriã que
eſt ens rõis.ğ oppõ a toto genere nõ eſt ens re
ale.Scđa ps pꝫ.quia enti reali ꝛ enti rõnis nõ
ē aliqđ cõe vniuocũ.ſed aliqua oppõ ē ens re/
ale ꝛ aliqua ē ens rõis.ğ oppõ nõ ē eis cõmu/
nis vniuoca.Maioꝛ pꝫ qꝛ vniuoca hñt idẽti/
tatē in eo in quo vniuocantur.ſed ens cũ non
ente nõ ē hmõi.vt pꝫ ꝑ Ariſt.4°.methaᶜᵉ dicen
tem.Nec nõ ens enti nec ens non enti eſt idē
aut diuerſum.ergo ꝛ cetera.

Primo dubitatur.Utrũ eodē gñe oppoſitionis opponãtur abſtra/
cta ꝛ ſua concreta.Pro dubio ſupponẽdũ eſt
ꝙ ariſto.in hoc 3°.pũcto determinat de oppo/
ſitiõe priuatia.ꝛ intẽdit tres ꝯcluſiones.Qua
rũ pria tangit diffinitionē priuaᵘᵉ oppoſitorũ
ꝛ ē hec.priuatiue oppoſita ſũt illa que habent
fieri circa idē ſubm ordie irreuocabili ꝛ tpe đ
terminato.Prima ps pꝫ.quia cecitas ꝛ viſus
ſunt priuatie oppõita.ꝛ hñt fieri circa oculũ
tãꝗ circa idē ſubm.Alia pars pꝫ.ꝙ habeãt fi
eri ordine quodã ꝛ tpe determinato.qꝛ eden
tulus nõ ē ille qui nõ hꝫ dẽtes neqꝫ cecꝰ nõ ē
ille ğ nõ hꝫ viſũ.ſꝫ ğ nõ hꝫ quãdo ē aptus hẽre
Prima pars pꝫ.qꝛ multe ſũt gñationes.i.gña
ta que neqꝫ habẽt dentes neqꝫ viſum.ꝛ tñ nõ
dicũtur edẽtata neqꝫ ceca.¶Secũda ꝯcluſio
tangit dr̃am int̃ priuationē ꝛ priuari.ꝛ ēt iter
hitum ꝛ hẽre hitum.Et ē hec priuari non ē pri
uatio neqꝫ etiam hẽre habitũ ē habitus.Pro
batur exẽplo ꝛ rõne.exẽplo.qꝛ viſus ē habi/
tꝰ.ꝛ tamē habere viſum nõ ē hitꝰ neqꝫ ēt hitꝰ
ē habere viſũ.ſꝫ hẽre viſũ eſt hẽre hitum.ſilr
cecitas ē priuatio.ſed nõ ē priuari.licet cecuꝫ
eē ſit priuari.ğ priuari non ē priuatio.neqꝫ ha
bere hitum ē hitus.¶Secũdo ꝓbatur rõne
quia ſi illa eẽnt eadem tũc ꝑdicarẽtur de eo/
dem.ꝯñs ē falſũ.ğ ꝛ añs.Falſitas conſequen
tis pꝫ.qꝛ homo dicitur cecꝰ.ꝛ tñ homo non di
citur cecitas.¶Tertia ꝯcl'o ponit conuenien
tiã inter illa duo abſtracta que ſũt priuatio ꝛ
hitus ad ſua concreta que ſũt priuari ꝛ haber̃
hitum.ꝛ ē hec.iſta duo concreta q̄ ſũt priuari
ꝛ habere hitũ eodē modo opponũtur ſic̃ ſua
abſtracta que ſunt priuatio ꝛ hitus.qꝛ ſicut ce
citas opponit̃ viſui.ita cecũ eē oppõit̃ huic ꝙ
ē viſum habere.¶Conſequẽter in quarto pũ
cto determinat de contradictoriys.ꝛ intendit
duas ꝯcl'ones.Prima ē ꝙ res que ſubiacẽt af
firmatiõi ꝛ negatiõi non ſũt ipſa affirmatio ꝛ
negatio.pꝫ quia affirmatio ē orõ affirmatiua
ꝛ negatio ē orõ negatiua.ſed illud ꝙ ſubiacet
affirmationi ꝛ negationi.ſ.ſignificatũ eorum
nõ ē orõ affirmatiua vl' negatia.ğ ꝛc̃.¶Secũ
da ꝯcluſio ponit conuenientiã int̃ affirmatio
nem ꝛ negationē ꝛ ſua ſignificata q̄ ſubiacent
eis.ꝛ eſt hec ſicut orõ affirmatiua ꝛ orõ nega/
tiua opponuntur adinuicē cõtradictorie.ita
ſignificata q̄ ſubiacent affirmationi ꝛ negatõ
ni vt ſedet ꝛ non ſedet opõit̃ ꝯdictorie ꝛc̃.

Secundo dubitatur.vtrũ hitus ꝛ ꝑuatio ordine quodã inſunt ſuiſ
ſubiectis.Et videt̃ ꝙ ſic.quia priuatio dicit
corruptionē hitus.ſed corruptio ꝑſuppõit eſſe
ꝛ terminat̃ ad nõ eē.ğ priuatio ꝑſuppõit hitũ
in ſubõ.¶In oppoſitũ arguit̃.qꝛ ſi ſic ſeque/
ret̃ ꝙ nullus diceret̃ cecꝰ a natiuitate ꝙ ē fal
ſum.Ad dubium reſpõdet̃ per tres diſtinctio
nes ꝛ duo dicta.Prima diſtinctõ ē ariſt.5°.me
taphice.ꝙ tripl'r contingit ꝑuatõem ꝛ hitum
fieri circa idē ſubm.vno mõ circa idē ſubm ĩ
numero.ꝛ ſic ſortes dr̃ cecꝰ.Alio modo circa
idem ſubꝫ in ſpē ꝛ ſic homo dr̃ cecus.alio mõ
dr̃ circa idem ſubiectum in genere ꝓximo.et
iſto modo talpa dicit̃ ceca qꝛ ſcđm ſuuꝫ genꝰ
ꝙ eſt animal eſt apta nata videre.Tertio cir
ca idem ſubm in genere remoto.ꝛ ſic planta
dicitur ceca.quia ſcđm ſuum genꝰ remotum
qđ eſt viuẽs vel animatum põt videre.Secũ
da diſtictio habitus põt capi dupliciter.vno
modo ꝓ propria forma poſitiua inherẽte ali
cui ſubõ.Alio modo capitur magis cõiter.ſ.ꝓ
ipſa forma poſitiua vel pro ꝓxis diſpoſitioni/
bus cõnaturalibus imediate diſponẽtibꝰ ad
talē formã.Tertia diſtinctio priuatio põt du
pliciter capi.vno modo ꝓ corruptione actus
ſeu forme poſitiue exiſtentis in ſubiecto ꝛ ſic
opponitur habitui priuatio.Alio modo ca/
pitur priuatio ꝓ corruptiõe ꝑncipiorum ſeu
diſpoſitionum cõnaturalium imediate diſpo
nẽtium ad formam.¶Primuꝫ dictũ priuatõ
ꝑſupponit in ſubiecto hitum primo modo ſũ
ptum.patet quia cum corruptio ſit mutatio
deperditiua ſemꝑ ꝑſupponit formam que ꝑ

ipsam corruptionē deperditur. sed ꝑuatio primo modo dicit corruptionē hītus primo mō. ḡ ꝛc. 2ᵐ dictum priuatio scđo modo dicta presupponit in subō hītū 2ᵒ. licet nō ꝑmoᵒ. pȝ sic ꝑus qꝛ talis priuatio ē corruptio hitꝰ prio mō

Tertio dubitatur. Utrū sit aliqua ꝑpositō realis constituta ex rebꝰ. et hoc mō distinguēdo res ꝯtra signuȝ. ¶ Ad dubium respōdet ꝑbabiliter per quatuor dicta ¶ Primū dictum nulla quiditas in potentia obiectiua existēs hȝ aliquod eē reale. pȝ. quia vel ergo talis quiditas hēt aliquod esse a se vel ab alio. non a se qꝛ tunc eēt deus cū solus deus habeat eē independēt a se. ꝛ omne aliō habet eē dependens a deo. Et confirmatur ꝑ illud ioannis primo. Omnia per ipsū fcā sūt. Et etiaȝ per aristotelē duodecio metaphisice Ubi vult ꝙ in diuersitate ētiū ē vnꝰ primꝰ ꝑnceps a quo oīa capiunt eē dependēter. Nō ēt ab alio. quia nihil hēt eē ab alio nisi per ꝑductionem. ḡ si q̄ditas in potentia obiectiua habeat aliquod eē reale ab alio. seq̄retur ꝙ erit ꝑducta anteq̄ sit ꝑducta ꝙ est falsum ꝛ incōueniens. ¶ Scđm dictum de q̄ditatibꝰ i potētia obiectiā formari pñt aliq̄ ꝑpositiones pȝ. quia de ipsis verum ē dicere ꝙ habēt esse ꝑducibile. ꝛ gn̄aliter oēs ꝑpōes de primo ꝛ secundo modis dicendi per se possunt formari de q̄ditatibus in potentia obiectiua. ¶ 3ᵐ dictum ꝑpositio est compositio vel non est sine compositione extremoꝝ. pȝ qꝛ in omni propositōe necesse ē ꝑdicatum vniri subiecto. ꝑ hoc etiam distinguit̄ a terminis ꝛ alyis noībꝰ q̄ nō sūt ꝑpōes. quia in ipis non ē debita compositio extremoꝝ que necc̄io exigit̄ ad propositionem. ¶ Quartū dictum talis ꝯpō extremorū ꝑpōis est ens rationis. pȝ qa ad compositionem realem req̄ritur ꝙ extrema habeāt esse reale. talis compō non est realis sed extrēa cōpositionis ꝑpōis n̄ hñt eē reale. vt pȝ per primᵐ dcm. ḡ tal ꝯpositio n̄ ē real. ex h̄ iferūt duo corrolaria. Primū ē ꝙ ad h̄ ꝙ aliq̄ extrēa vniāt̄ i ꝑpōe sufficit ꝙ habeant eē cognitum. pȝ correlarium de ꝑpositionibꝰ formatis de quiditatibus in potentia obiectiua. scđȝ correlariū quia nulla ꝑpositio ē realis ad istum sensū ꝙ extrema vt sic sunt vere res habentes veruȝ eē reale. pȝ quia ꝑpositio formata de quiditate habente eē in potentia obiectiua siue eē ꝑducibile non est realis vt prius patuit. ḡ nulla alia. consequentia tenet. quia non videt̄ maior ratio de vna q̄ de omnibus alyis.

Ad rationes Añ oppositum dicitur ad minorem ꝙ intellꝰ nō est certus de aliquo cōceptu sed de aliquo voce tantum cōi equiuoce predicabili de q̄tuor generibus oppositionum.

Queritur Utrum de q̄ditatibus hñtibus eē in potentia obiectiua possint formari ꝑpōes affirmatiue vere in quibus ꝑdicatum dicatur de subō ꝑdicatōne dicēte. hoc ē hoc. ¶ Arguit̄ prio ꝙ non qꝛ ꝑm scotū i oī tali ꝑpōe denotat̄ idētitas extremoꝝ. sed q̄ditatibꝰ i potētia obiectia nihil potest eē idem. ḡ de ipsis non pñt formari ꝑpositiones vere ꝑdicatione dicēte hoc ē hoc. Minor pȝ ꝑ aristo. 5ᵒ methaᶜᵉ vbi dicit ꝙ solū ens dr̄ idē vel diuersū. sed q̄ditates i potētia obiectiua sunt purū nihil. ḡ nulli dicūtur eē idem. Et cōfirmat̄ ꝑ aristo. in hoc passu qui dicit ꝙ socrate existente altera illarū est vera socrates est sanus vel socrates lāguet sed cū socrates oīo non sit neutra earum est vera ꝑdicatione dicente hoc ē hoc. ¶ In oppositū arguit̄. quia nisi sic sequeretur ꝙ piret omnis scientia. qꝛ scīa est tm̄ rerꝰ ꝑscindenᵐ ab oī exn̄tia ꝛ cōtingētia. sed hꝰ sūt q̄ditates in potētia obiectiua. ḡ de ipsis formari possunt propositiōes affirmatiue vere vel scibiles.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝑ declaratiōe terminoꝝ ponūtur aliqua dicta. ¶ Primū dictū q̄ditas est oē illud qđ significatur per terminū positū in rōne formali alicuius siue talis rō sit diffinitio quiditatiua siue non. sicut aīal ꝛ rationale sunt q̄ditates cū ponāt̄ in diffinitione formali hoīs. ¶ 2ᵐ dcm potētia obiectiua ē illa ꝑm quā res dicūt̄ esse ꝑducibiles añq̄ ꝑducāt̄. ꝛ habeāt exn̄tiam. ¶ 3ᵐ dictū veritas ꝑpōis est quidā respectus cōformitatis actꝰ intellꝰ siue ꝑpōnis mentalꝰ ad rē de qua format̄ talis cōceptus. ¶ Quartum dictū duplex ē eē quoddā ē eē potentiale siue ꝑducibile ꝛ obiectiᵐ. Aliud est eē actuale. ꝛ illud iteruȝ ē duplex. qꝛ qđdā est eē actuale verū. ꝛ ē illud scđm quod cōuenit rei t̄minare actionem agentis realis ꝑducentis rem extra suam cām. Ideo tale eē tm̄ cōuenit rei exn̄ti in actuali existentia. Aliud est eē actua-

le diminutū. ⁊ est scd̄m ꝙ cōuenit rei termia/
re actū intellectus per quē dr̄ res ꝓduci in eē
cognito. ⁊ tale eē conuenit denoīatiue tam rei
exn̄ti ꝙ̄ nō exn̄ti. ¶ Quintum dictū ⁊ si quidi
tas in potentia obiectiua habeat eē potētiale
vel etiā eē actuale dinutum nō tamen hꝫ ali
quod verū eē. nec essentie nec exn̄tie. Primū
pꝫ quia quiditas in potētia obiectiua tm̄ hēt
eē virtuale in suis causis possibilibꝰ eā ꝓduce
re. ǧ habet eē potentiale. 2ª pars pꝫ. qꝛ vt sic nō
sibi repugnat intelli imo ab eterno fuit intel/
lecta ab intellectu diuino. ǧ potest eē cognita
qđ ē eē actuale dinutum. Tertia ps pꝫ quia si
ꝗditas in potentia obiectiua hēret aliqđ veꝝ
eē reale siue essentie siue exn̄tie sequeret̄ vel
ꝙ deus nō eēt oīpotens vl' ꝙ res simul hērēt
entitatem aliquam realem ⁊ nō hērent aliꝗ̄
entitatem realem. qđ ꝓbatur quia vnūqđqꝫ
aliud a deo capit suum eē reale a deo. ǧ si ꝗdi
tas ꝓducibilis habeat aliquod eē reale hēbit
illud a deo. vel ergo poterit deus illam reali/
tatem destruere vel non. Si non. ǧ non ē om
nipotens quia pōt aliꝗd facere ꝙ non potest
destruere. Si sic. igitur destructa illa realita/
te ip̄ius ꝗditatis vel ipsa quiditas iteruꝫ ē ꝓ
ducibilis vel non. si non sequeretur ꝙ priꝰ qđ
deus non eēt omnipotens quia non posset ꝓ/
ducere illud qđ potuit produceř. si sic. ergo cū
eē ꝓducibile sit esse reale sequeretur ꝙ illa ꝗ
ditas habebit esse reale. ⁊ tamen tale eē pone
batur destrui a deo. ergo simul esse reale ⁊ nō
habebit esse reale ⁊ sic de alijs.

Secundo notandum est. ꝙ in ista secū
da parte ṗncipali determiat
Aristoteles de differentijs inter species oppo
sitionis. Et continet quinqꝫ cōclusiones. Pri
ma est hec. priuatiue opposita differunt a rela
tiue oppositis. probatur duabus rationibus
quia relatiue opposita referuntur adinuicem
sub habitudine alicuius obliqui casus. non āt
priuatiue opposita vt visus non dicitur ceci/
tas visus nec econtra. licet bene dicatur visio
nis priuatio. Secūda ratio quia relatiua di/
cuntur ad conuertētiaꝫ. non autem priuatiue
opposita. quia licet cecitas dicat̄ visionis ceci
tas. tamen visus non dicitur cecitatis visus.
¶ Scđa conclusio est hec ꝙ priuatiue opposi/
ta differunt a contrarie oppositis. ꝓbatur du
abus rationibus. Prima est hec quia oīa con
traria vel sunt mediata vel imediata. priuati
ue opposita dr̄nt tam a contrarijs mediatis
ꝙ̄ imediatis. ǧ priuatiue opposita dr̄nt a con
trarie oppositis. Minor pꝫ ⁊ primo de cōtra/
rijs imediatis. quia necesse ē semper aliquod
cōtrariorum imediatoꝝ inesse suo susceptibi
li. sed non ē necesse alterum priuatiue opposi
torum in eē suo susceptibili. quia ille ꝗ nōdū
hēt tempus determinatum a nā ad videndū
non dicitur cecus neqꝫ videns. scđo patet idē
in contrarijs mediatis. quia nūqꝫ est necesse
alterum contrariorū mediatorum semper in
esse suo proprio susceptibili. vt non est neces/
se omne corpus esse calidum vel frigidum ni
si alterum insit a natura quia medium potest
inesse. Sed in priuatiue oppositis aliquando
ē necesse alterum illorum in eē proprio susce/
ptibili. s. post tempus determinatum. Qđ au/
tem in contrarijs mediatis quorum alterum
inest a natura sit necesse alterum determina
te inesse suo susceptibili. pꝫ quia in talibus cō
trarijs si vnum insit naturaliter impossibile
est sibi reliquum in esse vt igni a natura inest
esse calidum ⁊ niui esse candidam. Impossi-
bile est enim ignē esse frigidum ⁊ niuē nigrā.
sed in priuatiue oppositis vtrūqꝫ indifferent̄
potest inesse. Secunda ratio quia in omnibꝰ
contrarijs tam mediatis ꝙ̄ immediatis con/
tingit subiectum mutari de vno in aliud. Et
econtra nisi alterum insit a natura sicut igni
inest a natura esse calidum. Sed in priuatiue
oppositis licet possit fieri mutatio ab habitu
in priuationem non tamen econtra. Prima
pars patet quia sanus potest fieri languidus.
⁊ ecōtra. Et candidus pōt fieri niger ⁊ ecōtra.
etiam studiosus potest fieri prauus. ⁊ ecōtra
prauus potest fieri studiosus. Nam si pra/
uus sit deductus ad meliores exercitationes
⁊ ad doctrinas. ita ꝙ assuescat in bonis ope
ribus hodie faciendo vnum bonum. Et etiaꝫ
similiter modicuꝫ proficiet vt melior sit hoc
est erit dispositus ad bonitatem. sed si semꝑ
assuescat in bonis operibus. ⁊ sumpserit mo
dicum crementum in bonum palaꝫ est ꝙ aut
perfecte mutat̄ de prauitate in bonitatē aut
sumet satis crementum in bono. si. n. melior
fiat dispō ad virtutem vel sumpserit a ṗnciᵒ
qđcunqꝫ crementū in bono. simile erit ṗdica
bile eundē sumere amplius cremētū i bono.

Et ſi iſtud crementũ magis ac magis fiat. tũc
prauus reſtituetur perfecte in contrariũ ha-
bitũ. ſ. in bonũ niſi tempore forte ſuſpenſum
ſit. hoc ẽ niſi tale crementũ per lapſũ tpis fue
rit diſuz. ¶ Secũda pars minoris pz. ꝙ nõ cõ
tingat de priuatione fieri regreſſũ in habituz
hoc ꝓbatur tribus exẽplis. qꝛ cecus nõ iteruz
fiet videns nec caluꝰ iteꝝ fiet ꝯmatꝰ. nec edẽ
tatus q̄ ẽ ſine dẽtibus rurſus poſſunt ei oriri
dentes. ¶ Tertia cõcluſio ꝯdictorie oppoſita
differũt ab oĩbus alijs oppoſitis. pz quia i cõ-
tradictorijs neceſſario ſemꝑ alterũ eſt veruz
ꝛ alterum falſũ. Sed hoc nullis alijs oppoſi-
tis cõuenit. g̊ ꝛc̃. Añs pz qꝛ aliqua ſũt ꝯdicto-
ria incomplexa vt langor ꝛ ſanitas ꝛ aliqua re
latiua. vt duplũ ꝛ dimidium. ꝛ etiã ſunt aliq̃ ꝑ
natiue oppoſita incõplexa vt viſus ꝛ cecitas
modo nullũ incomplexũ ẽ verũ vel falſuz. ſũt
inſuper aliqua alia ꝯdictoria cõplexa. vt iſta
ſocrates eſt ſanꝰ contrariat̃ iſti. ſocrates ẽ lan
guidus. Silr̃ aliqua ſunt priuatiue oppoſita
complexa vt ſocrates ẽ cecus ſocrates eſt vi-
dens. ꝛ i talibꝰ ſi ſubm ſit neceſſe ẽ alteruz eẽ
verũ ꝛ alterũ falſũ. vt ſocrate exiſtẽte neceſſe
eſt ꝙ ſit languidus vel ſanꝰ. Sed ſocrate non
exiſtẽte neutrum eoꝝ eſt verũ. ſed ambe ſunt
falſe. ſed in ꝯtradictorijs ſiue ſubm ſit ſiue nõ
ſit ſemꝑ ẽ neceſſe alterum eẽ verũ ꝛ alteꝝ fal-
ſũ. vt ſiue ſocrates ſit ſiue nõ ſit neceſſe ẽ alte-
rum eẽ veruz. ſ. ſocratem languere vel ſocratẽ
nõ lãguere. ¶ Quarta cõcluſio ꝓprietates cõ
trarioꝝ ſũt quinq;. hanc ꝯcluſionẽ innuit ari-
ſtoteles enumerãdo illas quinq; ꝓprietates.
Prima eſt. bono ſemꝑ ꝯtrariat̃ malũ ſz aliqñ
malo cõtrariatur malũ ꝛ aliqñ bonũ. Primũ
pz quia ſanitas cõtrariatur langori ꝛ iuſticia
iiuſticie. ꝛ forti debilitas. Secũdum pz. quia
egeſtati ſiue defectui ꝯriatur ſuperabũdãtia
quoꝝ vtraq; eſt malũ. i valde tñ paucis repit̃
malũ malo ꝯtrariari. ſz i pluribꝰ malo ꝯtraria
tur bonũ. Secũda ꝓprietas ſi vnũ ꝯtrarioꝝ
ſit in nã non ẽ neceſſarium reliquũ eẽ in natu
ra vt oĩbꝰ exñtibꝰ ſanis ſanitas erit. ꝛ tñ ſuuz
ꝯrium qđ ẽ lãgor non erit. ſilr̃ oĩbꝰ exñtibus
albis albedo erit nigredo vero non erit. Ter-
tia ꝓprietas impoſſibile ẽ ꝯtraria ſil̃ ꝯuenire
eidẽ vt ſi plato ſit ſanus ip̃z ĩpoſſibile ẽ lãgue
re. Quarta ꝓꝑetas oĩa ꝯtraria habẽt fieri nã
liter circa idem ſubm in genere vt langor ꝛ ſa
nitas circa corpꝰ aĩalis ꝛ albedo ꝛ nigredo ha
bent fieri circa corpus. aut ſiũt circa idez ſub
iectum in ſpẽ. vt iuſticia ꝛ iniuſticia circa aĩaz
Quita ꝓprietas neceſſe eſt cõtraria eẽ i eodẽ
genere vt albũ ꝛ nigrum in genere coloris. eo
rum eni genꝰ eſt color. aut in diuerſis gñibus.
vt iuſticia i gñe ṽtutis ꝛ iiuſticia i gñe negcie.
aut ip̃a erũt diuerſa gña. vt bonũ ꝛ maluz

Tertio ſciendũ ẽ. ꝙ circa p̃dicta tangũ
tur due difficultates. Quarũ pri
ma eſt. vtrum quecunq; p̃dicata iudifferẽter
poſſint verificari de q̇ditatibꝰ i potẽtia obiec
tiua. ad quam ſuppoſitis prius in primo nota
bili probabiliter reſpondet̃ ꝑ tria dicta. Pri-
mũ eſt de q̇ditate habente eẽ in potentia ob-
iectiua p̃ciſe nulla ꝓpõ dicens. hoc eſt hoc pt̃
annunicari vera. pz quia veritas eſt quedam
cõformitas ad ſuum ſignatũ. ſz q̇ditas vt pre
ciſe ẽ i potentia ẽ purũ nihil. g̊ vt ſic non vide
tur ꝓpõſitio poſſe ſibi conformari cuz talis cõ
formitas videatur eẽ q̇dã reſpectus poſitiuus
regrens terminum poſitiuũ. Scd̃m dictum
p̃dicata contingentia ꝛ per accidens non pñt
verificari de q̇ditate niſi iam exñte. pz qꝛ i eſ-
ſentialr̃ ordiatl ſicut prius non ineſt nec po-
ſterius. ſed in ordine contingentiũ exñtia ẽ ꝑ
mo contingẽs. ꝛ ſi nõ inſit q̇ditati nec etiã alia
poſteriora contingentia ſibi inherebũt. Terᵐ
dictum per ꝓpõem affirmatiuã verã dicentẽ
hoc eſt hoc. poſſunt enunciari predicata per
ſe de q̇ditatibus habentibus eẽ actuale dimi
nutũ. licz ẽt habeant eẽ in potentia obiectiua
pz quia ad veritatem talium ꝓpoſitionũ ſuffi
cit extrema habere eẽ conceptum. ſed quidi-
tates habentes eẽ actuale diminutũ habẽt eẽ
conceptum. g̊ ꝛc̃. maior pz. quia veritas ꝓpo-
ſitionis eſt circa compoſitionem ꝛ diuiſionez
intell̃s que primo concipit terminos anteq̃
vniat. g̊ videt̃ ꝙ eſſe conceptum terminoruz
ſufficiat ad veritatẽ ꝓpõis ex ip̃is ꝯſtitute. zᵒ
ſic. fundamentum ꝛ terminꝰ ſufficiẽter diſpo
ſiti videntur eẽ ſufficiẽs cauſa reſpectus fun-
damenti int̃ ea. ſed veritas ꝓpõis eſt quedaz
reſpectus rationis fũdatus in actu completiuo
intell̃s. Et terminatus ad obm cognitum. g̊ eſ
ſe cõceptũ terminorum cuz actu completiuo
intellectus. videt̃ ſufficere ad veritatem pro
poſitionis. lz non habeat aliquod eſſe reale. ꝛ
hoc eſt ꝙ videtur dicere ſcotus tertia diſticti-
one p̃mi ꝙ intellectus diuus qui habet eſſe
ſimpliciter per ſuã itellectionẽ dat q̇ditatibꝰ

eē cognitū qđ ē eē ꝓm gd v̄tute cuius ipe gditates hn̄t v̄tutē motiuā intell's nr̄i ad cogscēdū v̄itates sinceras ⁊ icōmutables. ❡ 3ª difficultas vtꝝ ipossibile sit ignē eē frigidū ⁊ niuē eē nigrā. ⁊ vr̄ ꝙ sic. q: calidū ⁊ frigidū ꝯriant̄. ſ3 ꝯtraria nata sūt fieri circa idē ſb̄m. ğ si igni isit eē calidū poterit sibi ꝯueīre eē frigidū. Et ꝯfirmat̄ ꝑ ph̄m. 2° thopicoꝝ vbi dicit ꝙ si alicui ſb̄o assignet̄ aliqđ p̄dicatum ꝯtrariū i esse oȝ videre si ꝯtrariū illi⁹ sibi possit ineē. ⁊ si nō destruēdū ē ꝓbleuma. Ad difficultatē rn̄r per tria dicta. ❡ Pri^m^ ē ꝙ nō ē possibile saltē ignē eē frigidū ⁊ niuē eē nigrā. ❡ 2^m^ dc̄m aliq̄ caliditas ē nata separi a suo ſb̄o. vt puta ab aq̄ calida. ğ et caliditas est nata separi ab igne. T3 ꝯn̄tia q: oīs caliditas ē eiusdē rōis. ❡ 3^m^ dc̄m ꝙ caliditas pōt capi ꝓ q̄dā q̄litate de 3ª spē q̄litat). ⁊ sic sibi n̄ repugnat separi ab igne. Alio mō capit̄ ꝓ q̄dā nāli potētia de 2ª spē q̄litatis ⁊ sic ipossibile ē eā separi ab igne. Ad arg^m^ rn̄r ꝙ nō oȝ circa qđcūq3 ſb3 natū sit vnū fieri ꝙ circa idē reliquū natū sit fieri. ſ3 sufficit ꝙ circa aliqđ subm circa ꝙ natum ē fieri vnum sit natū fieri reliquū. ⁊c̄ l3 frigiditas nō sit nata fieri circa ignē tn̄ frigiditas ⁊ caliditas nata sūt fieri circa idē subm puta circa aquam. ⁊ ꝯsil'r posset dici ad ꝯfirmatiōem vl' diceret̄ ꝙ cōsiderationes topice sūt vere vt in plurib⁹.

Conclusio rn̄salis de gditatib⁹ hn̄tibus esse in potētia obiectiua pn̄t formari ꝓpōes affir^ue^ v̄e ad sēsū ia3 ꝺ̄claratū. h ꝯclusio p3 ex dictis ⁊c̄.

Primo dubitat̄. Utꝝ iter ea q̄ mutuo se cōsequūt̄ sit ordo. ꝓ rn̄sione supponēdū ē ꝙ ari. in h 2° caplo determinat de 2° postp̄dicamēto ꝙ dr̄ pri⁹. ⁊ ꝯt3 q̄nq3 ꝯclusiones ꝓm q̄s sūt q̄nq3 mōi prioris. Quaꝝ prima ē h ꝙ p̄m⁹ mōus ē prioritas t̄pis ꝓm quē3 modū illđ ꝙ ē seni⁹ vl' antiquus dr̄ pri⁹. Secūda ꝯ° ē ꝙ 2°: dr̄ pri⁹ ꝙ nō ꝯuertit̄ ꝓm ꝯn̄a3 ſbsistēdi. ⁊ vocat̄ ꝯn̄a subsistēdi q̄ arguit̄ respcū h⁹ v̄bi ē de scđo adiacēte i an̄te ad illđ v̄bū ē ꝺ scđo adiacēte in ꝯsequēte. ⁊ ꝓm istū modum vnū ē pri⁹ duob⁹. Duobus.n. exn̄tibus i actu mox vnū eē necesse ē. vno āt exn̄te nō necesse ē duo eē. ❡ Tertia ꝯ° ē h ꝙ 3°° aliqd dr̄ pri⁹ ꝓ3 quēdā ordinē nō quēcūq3. ſ3 scđm ordinē nature ⁊ ꝯpōis vt i geometria elemēta sūt priora his q̄ scribūt̄ vt in grāmatica elemēta. i. litter̄ sūt priores sillabis. ⁊ in orōne. i. in rethorica ꝓemiu3 prius ē narratōe. Quarta ꝯ° q̄rto mō dr̄ prius qđ ē digni⁹ ⁊ honorabilius. iō consueuerunt plurimi honorabiliores ⁊ a se magl dilectos apđ se priores docer̄. ⁊ ille ē alienissim⁹ mōus p̄oris. Quīta ꝯcl'o h mō dr̄ p̄⁹ nā. s. quādo aliq̄ duo ꝯuertūt̄ scđm eēndi ꝯn̄ām. ⁊ vnū ē cā alteri⁹. illud.n. qđ ē cā vocat̄ p̄us vt res et orō v̄a de ipa re conuertūt̄. ⁊ res ē cā v̄itatis orōnis. iō res ē p̄⁹ nā v̄itate orōnis. maiorē ꝓbat q: si ē hō tūc v̄a ē orō q̄ dr̄ hō ē. ⁊ si ista ꝓpositio hō ē sit vera tūc ita ē in re ꝙ hō ē. 2° ꝓbat̄ minor q: orō nō ē cā rei ſ3 res videt̄ quodāmō eē cā. veritatis dū enim res ē vel non ē orō v̄a vl' f'la dr̄ eē. ❡ Consequēt̄ in h 3° caplo determinat de tertio postp̄dicamēto ꝙ ē sil'. ⁊ itēdit tres ꝯcl'ones. Quaꝝ pria ē prio mō dr̄ simul quoꝝ gn̄atio ē i eodē gn̄e ⁊ ē i eodē t̄pe q: illa quoꝝ gn̄atio ē in eodē t̄pe vnu3 nec ē p̄us nec posteri⁹. ğ sūt sil'. Scđa ꝯclusio q̄cūq3 ꝯuertūt̄ scđm eēndi ꝯn̄ām. ⁊ neutꝝ ē cā alteri⁹ dicūt̄ eē sil' nā. vt duplū ⁊ didiū inter se ꝯuertūtur q: si duplū ē didiū ē. ⁊ si didiu3 ē duplu3 ē ⁊ neutrū est cā alteri⁹. ğ sūt sil' nā. Tertia ꝯcl'o q̄cūq3 didūt aliqđ gen⁹ dicūt̄ ēt sil' nā vt gressibile volabile ⁊ aq̄tile didūt hoc gen⁹ ꝙ est aīal. q: nulla haꝝ d̄r̄arum est prior aut posterior altera. igitur sunt simul natura.

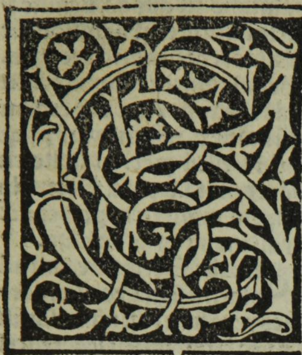
Secundo dubitat̄. Utꝝ illud a q̄ non ꝯuertit̄ ꝯn̄a subsistēdi sit p̄⁹ nā. Et vr̄ ꝙ nō q: si sic seq̄ret̄ tria icōueniētia. pri^m^ ꝙ gen⁹ pōt eē sine suis d̄r̄ys. 2^m^ ꝙ genus posset eē sine suis sp̄eb⁹. 3^m^ ꝙ spēs oīb⁹ suis indiduis seclusis poss3 existere. ꝯn̄a ꝺ̄clarat̄. q: a spē vel d̄r̄ys ad gen⁹ nō ꝯuertit̄ ꝯn̄a subsistēdi nec sil'r ab indiduis ad spē3. ergo spēs pri⁹ ē natura suis indiuiduis. ⁊ sil'r gen⁹ ē pri⁹ natura suis sp̄eb⁹. ⁊ ēt d̄r̄ys diuisis ei⁹. mō scđ3 scotū ⁊ frācīscū pri⁹ natura dr̄ eē illđ qđ pōt existere sine alio ⁊ ecōtra. ğ gen⁹ poterit existere sine suis sp̄eb⁹ vel d̄r̄ys ⁊ spēs sine suis indiuiduis. Ad dubiū rn̄r a^uc^. ꝙ gen⁹ posse eē sine suis sp̄eb⁹ pōt intell'i dupl'r. q: vel itelligit̄ ꝙ gen⁹ pōt sine suis sp̄eb⁹ collectiue sūptis. ⁊c̄ nō oȝ imo ipossibile ē cu3 gen⁹ nō sit p̄ter suas spēs. Alio modo pōt itelligi ꝙ gen⁹ pōt eē sine suis spēbus diuisiue sūptis. ⁊c̄ oȝ intelligi gen⁹ posse eē sine suis sp̄eb⁹ vt aīal pōt eē sin̄ hoīe eo ꝙ pōt saluāri i bruto. sil'r pōt eē aīal sine bruto eo ꝙ pōt saluari in hoīe. ⁊ sil'r dicet̄ de spē in ordine ad sua indiuidua. Al'r posset rn̄deri ad du-

bium per vnam distinctionem qr aliquod eē prius nā pōt intelligi dupl'r. Uno° scōm nālem intelligētiam. qñ. s. vnum scōm suū conceptū formalē ꝛ ꝯpletū natū ē itelligi prius alio. ꝛ̄c capitur prius nā in 2° mō prioris. nec oꝫ de tali prius posse existere sine posteriori. alio° pōt intelligi prius nā scōm naturalem existētiam rei qñ. s. vnuꝫ pōt existere sine alio qō depēdet in eē ab ipso. ꝛ non ecōtra. ꝛ sic forsan intelligit̄ tertius modus prioris ꝛ etiā predicta diffō data a scoto huius quod ē prius natura.

Tertio dubitat̄. vtrum illud qō alteratur necessario noueat̄ alys motib°. p rñsione ē supponēdū q aristo. in hoc q̄rto ca° determinat de quarto postp̄dicamento qō ē mot°. ꝛ intendit quatuor ꝯclones. Quaꝝ prima ē q sex sūt spēs adinuicē distincte. patꝫ qr gñatio nō ē corruptio neqꝫ augmētatio ē diminutio neqꝫ alteratio est loci mutatō. Scōa ꝯclusio illud q alteratur nō ē necesse moueri per aliquā spēm motus. pꝫ quia cōtingit aliqd pluries mutari scōm passiones ꝛ passibles q̄litates. vtputa de albedine in nigredinē ꝛ tamen non augebitur neqꝫ minuet̄ neqꝫ ab alio motu mouebitur. ḡ. 3ª rō ad idē. qr si sit necesse id qō alteratur mutari alys motib°. tūc alteratio erit eadem cum alys mutationib°. ſꝫ hoc ē falsum qr si sit eadem cum alys mutationib°. sequeret̄ q illud q mouet̄ aliquo alio motu alteretur. ꝛ ita illud q auget̄ alteret̄. ſꝫ hoc ē falsuꝫ. quia quadrāgulus circumposito gomone creuit. ꝛ tñ nulla ē facta alteratio circa quadrangulū cū nō sit mutata spēs q̄drangnli. ḡ alteratio non ē eadē alys motib°. 3ª cōclusio qes simpl'r ꝯtrariatur motui licꝫ aliquādo motus motui cōtrarietur. Prima ps pꝫ inductiue qr gñationi corruptio est ꝯtraria. ꝛ augmentatio ē ꝯtrari i diminutiōi. ꝛ mutationi scōm locū maxie videtur ꝯtrariari qes secundum locū. Scōa ps pꝫ qr mutationi que ē ad locum sursum ꝯtrariatur mutatio q̄ ē ad locū deorsū. Quarta cōclusio nō ē facile assignare qd ꝯtrariat̄ motui alteratiōis. pꝫ qr motui alterationis nō vr̄ aliqua qes sibi opponi. lꝫ possit dici q alteratōi scōm vnam q̄litatē sit contraria quies scōm eandē q̄litatē vel alia mutatio scōm aliā alteratōem ꝯtrariam. vt album fieri cōtrariat̄ ei q ē albū non fieri. vel etiam alia mutatio scōm q̄litatē contrariam que est nigrum fieri. ¶ Consequēter in 5° ꝛ vltimo capitulo determinat arist. de vltio postp̄dicamento qō ē hēre de quo ītēdit vnā ꝯclonē. s. q hre dr̄ multis mōis. ꝯ° pꝫ iductie enumerādo ei° mōs qui sūt nūero octo. Prim° mōus ē hēre affectū. i. dispositionē. aut habere aliquā aliā q̄litatem vt habere disciplinaꝫ vel virtutem Scōs modus ē hēre q̄titatē vt hēre bicubitū Tertius ē hēre ea q̄ sunt circa corpus vt vestimentū vel tunicā. Quart° ē hēre aliqd p modum ornamēti sicut hēre annulū in digitum. Quint° ē hēre mēbrū seu ptē integralē. vt habere manū. Sextus ē habere contētū vt lagena ꝯtꝫ vinū. Septim° ē hēre possessionem vt hēre domū vel agrū. Octauus ē hēre vxoreꝫ. Et iste ē alienissim° mōus. qr nihil ē aliud habere vxorē q̄ cū ea hitare. modo sic cū muliere hītat vir ita mulier cū viro. ꝛ addit vlteri° q forte apparebūt aly modi sed magl vsitati pene enumerati sunt.

Ad rationes āñ oppositū. ¶ Ad primam dicit̄ q lꝫ qditates i potētia obiua nō hēant eē reale hūt tñ eē ꝯceptū. ꝛ scōm illud eē hūt idētitatem sufficiētē ad verificandū ppōem de ipis. ¶ Ad cōfirmationē pꝫ. q aristo. arguit de p̄dicatl contingētib° ꝛ p accñs q nō ꝯueniūt qditati in potētia obiectia. sed tñ qditati hūti existētiam. Et hec de questione vltima p̄dicamētoꝝ.

Finis predicamentoꝝ.

Ircainitiũ primi libri periermẽias querit᷑. Utrũ scripture sint ad placitũ signa vocum. ꝛ voces passionũ aie. passiones vo rerum nãles similitudines. Arguit᷑ primo ꝯ primas pticulas. qꝛ illð significat terius qð ꝓdicat. ſʒ ĩ ꝓpõe scripta terius script⁹ nõ ꝓdicat voces ſʒ res. nec ĩ ꝓpõe vocali terius vocalis ꝓdicat passiões aie ſʒ res. g̊ scripture nõ sũt signa vocũ. nec voces passionũ. minoꝛ pʒ. qꝛ termin⁹ ĩ ꝓpõe sũpt⁹ illð ꝓdicat ꝓ quo ĩ ꝓpõe sumit᷑. ſʒ ĩ ꝓpõe scripta terius sumit᷑ ꝓ reb⁹ ꝛ ñ ꝓ vocib⁹. ꝛ silr ĩ ꝓpõe vocali vocib⁹ ꝓ reb⁹ vtimur ꝛ nõ ꝓ passiõib⁹ aie. g̊ termi scripti vel vocales ꝓdicãt res ꝛ nõ voces vel passiões aie. Et ꝯfirmat᷑. qꝛ voces ꝛ scripture sũt eadẽ apð oẽs. g̊ nõ significãt ad placitũ ſʒ nãliter. Añs pʒ. qꝛ ex similib⁹ elemẽtis ꝯstituit᷑ iste termin⁹ script⁹ vel vocalis hõ a quocunq3 ꝛ cuiuscũq3 ídiomatis scribat᷑ vel ꝓferat᷑. g̊ ẽ idẽ apud oẽs ¶ Arguit᷑ scðo sic ꝯ tertiã particulã. qꝛ ꝯcept⁹ diuersificãt᷑ apð diuersos. g̊ nõ significãt nãlr. Añs pʒ. qꝛ de eadẽ re oĩo formant diuersi diuersos ꝯcept⁹. ¶ In oppositũ ẽ aristoteles.

Primo sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ ðclaratõe terioꝝ ponũt᷑ aliq̃ dcã. Primũ ẽ ĩ ꝓposito solũ sit mẽtio de voce articulata q̃ a boecio sic diffinit᷑. Est illa q̃ ẽ copulata cũ aliquo sensu. i. ꝯceptu mẽtis ei⁹ q loq̃t ꝛ ꝓfert᷑. ¶ Secũdũ dictũ. scriptura ẽ q̃dã ꝓtractio lrãꝝ ad placitũ iponẽtis istituta ad aliq̃d significãdũ. ¶ Tertiũ dcm̃. significare nãlr ẽ itellectui suum significatũ nulla ipõe volũtaria ꝑcedẽte repñtare. ꝛ significare ad placitũ ẽ mediãte ipõe volũtaria suũ significatũ repñtare. ¶ 4ᵐ dcm̃ per modũ cuiusdã suppõis ad h ꝙ itellect⁹ itelligat vident᷑ q̃tuoꝛ ꝯcurrere. primũ ẽ obm̃ qð ẽ res ipa cognita. Scðʒ ẽ ipse itell's. Tertiũ ẽ spẽs itelligibilis. Quartũ ẽ act⁹ cognoscẽdi q̃ ẽ ipa intellectio. ¶ 5ᵐ dcm̃. pa⁹ aie ñ ẽ obm̃ cognitũ. pʒ. qꝛ obm̃ ẽ ipa res. ſʒ passio aie nõ ẽ ꝓpa res. ſʒ pa⁹ aie ẽ nãlis similitudo rei. g̊ passio aie nõ ẽ res siue obm̃ cognitũ. ꝓp idẽ nõ ẽ etiã itellcũs. qꝛ itellcũs ñ ẽ nãlis similitudo rei sicut ẽ ipsa pa⁹. ¶ Sextũ dcm̃. passio nõ ẽ spẽs itelligibilis q̃uis ipsa sit nãlis similitudo rei. pʒ. qꝛ pa⁹ seq̃tur actũ intellcũs quẽ terminat. sed spẽs itelligibilis ꝑcedit actum itellcũs cũ ab ipa causet᷑. g̊ pa⁹ ñ ẽ spẽs itelligibilis. Nec ꝓpter idẽ ẽ act⁹ itellñdi. qꝛ ipsa pa⁹ teriat actũ itellñdi. ꝛ ẽ terians ꝛ teriata. ¶ Septimũ dcm̃. nihil reale hñs eẽ ſbiuũ ĩ aia vel ex aiaʒ ẽ pa⁹ aie. pʒ satis ex dcis. ¶ Octauũ dictũ. passio aie ẽ ens rõis. qꝛ ẽ q̃dã nãlis similitudo rei ad ex ficta tanq̃ʒ idolũ ab actu ipĩus aie hñs eẽ ĩ aia solũ obiue. ita ꝙ ci⁹ eẽ ẽ ĩ eẽ cognosci ad modũ ꝙ domificatoꝛ vidẽs domũ ad extra fingit qðdã idolũ qð ẽ similitudo ipius dom⁹ ĩ suo itellcũ hñs eẽ obiuũ tm̃. et tale idolũ vocatur passio anime.

Secũdo sciẽdũ ẽ ꝙ liber periermenias. i. de iterptatione seu enũciatiõe ꝯtinet duos libros partiales. ĩ quoꝝ p̊ deteriat᷑ de ꝓpõe de ineẽ. cui⁹. ſ. ſbm ꝛ ꝓdicatũ sunt simplicia: ꝛ ꝯtinet tres tractat⁹. quoꝝ p̊mus ẽ ꝓemiũ ĩ quo tãgit itẽtionẽ suã que cõtinet vnũ capitulũ ꝛ vnã cõclusionẽ q̃ ẽ hec. oʒ p̊ cõstituere. i. diffinitionẽ oñdere quid sit nomẽ. q̃d vbum. ꝛ postea q̃d negatio. i. oꝛõ negatiua. ꝛ affirmatio. i. oꝛõ affirmatiua. ꝛ quid enũciatio. i. quid oꝛatio. ¶ Conñr in scðo tactatu determinat de partibus enũciationis ꝛ ꝯtinet tria capitula. ĩ quoꝝ p̊ iquirit aliquas particulas ponẽdas in diffinitione partiũ oꝛationis. ꝛ continet sex ꝯclusiones. q̃rũ prima est h Ea que sunt in voce. i. voces sunt note earum passionũ q̃ sunt in aia. ꝛ ea que inscribuntur. i. scipture sunt note earum que sunt in voce. ¶ Secunda conclusio tangit ꝯuenientiã inter voces ꝛ scipturas. ꝛ est hec. sicut littere nõ sunt eedẽ apud omnes sic nec voces sunt eedẽ apud omnes. ¶ Tertia conclusio tangit conuenientiã inter passiones anime ꝛ res ad ex. quia sicut res sunt eedẽ apud omnes ita passiones anime que sunt naturales similitudies reꝝ sũt eedẽ apud oẽs. Et ex his ꝯclonib⁹ põt cõcludi ꝙ signoꝝ aliq̃ sũt significatiua ad placitũ vt voces ꝛ scripture. aliq̃ vo sũt significatiua naturaliter vt passiones anime. ¶ Quarta conclusio. amplius non determinat᷑ de his rebus sed magis spectat ad libruʒ de anima.

¶ Quinta ↄclusio. queadmodū in aīa aliquo-
tiēs ē intellcūs.i.ↄcept⁹ qui ē sine vero vel fal
so. aliquotiēs vero ē ↄcept⁹ qui significat veꝝ
vel falsū. sic ē etiā i voce. qꝛ quedā sūt q̄.s.sunt
ↄplexe veꝝ vel falsū significātes. vt enūciati
ones. q̄dā icōplexe n̄ significātes veꝝ neqꝫ fal
sum. vt noīa ⁊ v̄ba. primā partē ↄcl'onis ꝓbat.
qꝛ circa ↄpōnez vel diuisionē intellcūs ē v̄itas
vl' falsitas. Secūdā partē ꝓbat. qꝛ noīa ⁊ v̄ba
sine ↄplexiōe ⁊ diuisiōe sūpta sūt ↄsil'is itelle
ctui q̄ ē sine vero ⁊ falso. qꝛ hō vel albū si sibi
nō addat̄ aliqd nō significat veꝝ ⁊ falsū. ¶ 6a
ↄcl'o. nomē per se sūptū nō significat veꝝ ⁊ fal
sū. pꝫ ꝑ locū a maiori. quia lꝫ hoc nomē ycoc-
nus aliqd significet. nōdū tn̄ significat veꝝ et
falsum nisi sibi addat̄ eē vel nō eē simpliciter
vel scd̄m tempus. i. nisi sibi addat̄ verbum p̄-
sentis temporis vel preteriti aut futuri t̄pis.

Tertio sciēdū est ꝙ pro itellectū q̄ōis i-
cidūt tres difficultates. Prima
ē q̄liter se hn̄t ad enūciationē prius enumera-
ta. Rn̄r ꝙ diuersimode. qꝛ nomē ⁊ v̄bū se hn̄t
ad ānūciationē tāq̄ꝫ partes itegrales. ⁊ affir.
⁊ negatio tāq̄ꝫ ꝑtes s̄biue. orō v̄o et enūciatio
sicut ꝑtes q̄ditatiue. orō v̄o se habꝫ vt gen⁹ ad
enūciationē. cuius d̄ria circūlogt̄ ꝑ hoc ꝙ ad-
ducit̄ ⁊ enūcia. ¶ Scd̄a difficultas q̄re arist.
nō ꝓmisit se determinatuꝝ de ꝓpōe ipotheti
ca. Rn̄r ꝙ iō fecit. qꝛ nō d̄t a caca nisi sic̄ vnū
⁊ multa: iō cognita caca faciliter cognoscitur
ipothetica. Uel d̄r ꝙ hoc fecit qꝛ ꝓpō ipothe
tica nō significat v̄itatē absolutā sꝫ solū ↄditi
onatā. s. ex suppōe suaꝝ partiū. mō i d̄mōstra-
tione ad quā p̄icipaliter ordinat̄ iste liber ē
veritas absoluta. Et ꝑꝑ eādē cām pretermisit
tractatum de sillogisimis ipoteticis. ¶ Tertia
difficultas vtrū ↄcept⁹ sic̄ ⁊ res sint idē apud
oēs. scripture aūt ⁊ voces sint diuerse. Ad quā
rn̄r ꝑ vnā distictionē ⁊ duo dicta. Distinctio ē
hec. aliqd eē idē vel diuersū apud oēs pōt du-
pliciter itelligi. vno mō i significādo ⁊ repn̄tā
do. Alio mō i eēndo. ¶ Primū dcm̄ ē istd̄. scri
pture nō sūt eedē apud oēs i significādo ⁊ re
pn̄tādo. sꝫ tn̄ i eēndo. Prima ꝑs pꝫ quia nec si
gnificāt nec repn̄tāt idē apud oēs. Scd̄a pars
pꝫ. qꝛ scripture sūt q̄dā res q̄rū eē nō variat̄
ꝑpter diuersitatē idiomatū. verūtamē lꝫ sint
eedē i eēndo secūdū spēꝫ nō tn̄ secūdū nūeꝝ.
Similiter idē pꝫ d' vocib⁹. qꝛ sūt eedē i eēndo
apud oēs. nō tn̄ i significando. ⁊ hoc itellīdo
de significato volūtario ad quod. s. significā-
dū fuerūt ad placitū istitute. qꝛ significatiōe
nāli pn̄t apud oēs idē representare. s. seipsas.
¶ 2m dictū. passiōes aīe sunt eedē apud oēs in
significādo. ⁊ etiā i eēndo possunt dici eedem
spē lꝫ nō secundū numeꝝ. Prima pars pꝫ. qꝛ
spēs lapidis exn̄tꝭ i itellcū greci vl' itellectu
latini semper idē repn̄tāt. s. lapidē. Secunda
pars pꝫ. qꝛ ꝑ aliā spēm numero apprehendit̄
vnus lapis. ⁊ per aliam ali⁹. ⁊ sic de alijs.

Conclusio rn̄salis. Scripture sunt ad
placitū signa vocū ⁊ voces
passionū. passiones vero sunt reꝝ nāles simili
tudines. primū pꝫ. qꝛ latin⁹ nō scit legere scri
pturā grecā. ⁊ hui⁹ nō videt̄ cā nisi qꝛ ignorat
voces quibus scripture ordinātur in significā
do. ḡ scripture ad placitū sunt signa vocū. Et
ↄsil'r secūda pars pꝫ. qꝛ latini non itelligūt vo
ces grecas eo ꝙ ignorāt ↄceptus quib⁹ ille vo
ces subordinant̄ i significādo. ḡ ↄsimiles vo-
ces apud grecū repn̄tāt aliquē ↄceptū quē tn̄
nō repn̄tāt apud latinū videt̄ ꝙ voces ad pla
citū sunt signa ↄceptuū. Tertia pars pꝫ. quia
passiōes sunt nāles similitudines nāliter res
repn̄tātes. ergo apud omnes.

Primo Dubitatur. Utrū enūciatio sit
subm̄ hui⁹ libri vel iterp̄tatio.
Ad q̄d rn̄r per duas distinctōes ⁊ vnū dictuꝫ.
Prima distinctio ē hec. Interp̄tatio capit̄ du
pliciter. vno mō vt ē vnius lingue per aliā ex
positio. vel vt ē expō vnius nois min⁹ noti ꝑ
aliud magis notū. ⁊ sic capit̄ hic. Alio mō capi
tur ꝓ voce significatiua. ⁊ hoc dupl'r. vno mō
general'r. et sic diffinit̄ a ↄmētatore. Interp̄ta
tio ē explicatio rei per sermonē secundū vnū-
quēqꝫ modū. Ab alberto sic diffinit̄. est qua
de re vt in v̄bis eis vtunt̄ ad reruꝫ explanati-
onē vt sunt vel non sūt v̄tualiter vl'r. Et a boe
cio sic diffinit̄. Interp̄tatio ē vox ꝑ seipsā ali-
qd ad placitū significās siue sit ↄplexa siue i-
cōplexa. Ex qua diffinitōe iferūtur tria corre
laria. primū ē istud. ꝙ sincathegoreumata nō
sūt iterp̄tatōes. qꝛ ꝑ seipas nihil significāt. 2m
ꝙ voces nāl'r significātes nō sūt iterp̄tatōes
qꝛ magis sūt nate ad exprimēdū ↄceptū q̄ꝫ ad
eū iterp̄tādū. 3m corrl'm ē ꝙ iterp̄tatio sic acce
pta ē coīs ad noīa ⁊ v̄ba ⁊ ad oēs orōes. ⁊ sic ē
i plus q̄ꝫ enūciatio. sed alio mō capit̄ iterp̄ta.
spāl'r. vt ē orō enūciatiua i q̄ veꝝ ⁊ falsū iueīt
et sic iterp̄ta. enun. ⁊ ꝓpō ↄuertūt̄. Ex q̄ diffi

nitione inferunt duo correlaria. primū ꝙ noⁿ ⁊ v̄bū nō sūt inteꝑtatōes s₃ magis partes interpretatōis sil'r orō deꝓcatiua ⁊ alie orōes n̄ idicatiue nō sūt iterpretatōes. q₂ magis ordināt ad recōfirmādū mētis affcm̄ q̄₃ ad significādū ꝯceptū v̄u₃ ⁊ falsū. ¶ Scđa distin:iter pretaº seu enūº pōt capi dupl'r. vno mō prime itētōal'r ⁊ ꝓ denoīato. s. ꝓ oī orōne ꝯplexa ex s̄bo p̄dicato ⁊ copl'a. de q̄. s. orōe denoīatiue p̄dicat' ista scđa itēº enūciaº Alioº capit' scđe intētōaliter ⁊ ꝓ significato. s. ꝓ q̄dā relatōe rōis fūdata suꝑ tali orōe ꝯplexa ⁊ termiata ad suū significatū. ⁊ sic enūciaº nō ē aliqd ꝯplexū nisi forsan p̄dicatōe mālī eo mō q̄ dicerem⁹ albū eē corp⁹ vel sub̄a₃. ¶ Dictū ē istud. enūciº scđe itētōal'r capta ē subm̄ attributōis h⁹ libri. p₃ vt pri⁹. q₂ patuit i 3º nōbili enūciaº h₃ pricipia formalia ⁊ q̄ditatiua partes itegrales partes sub̄itas etiā passiōes q̄ sunt significare v̄um vel falsū. Oppō eq̄pollētia ⁊ ꝯuersio. ⁊ sibi cōueniūt ꝯditōes sub̄i attributōis. ḡ de ea ē scia tāq̄₃ de s̄bo h⁹ libri. ḡ enūciatio ē subiectū. ⁊c̄.

Secūdo Dubitat'. vtrū vox idifferēter significet ꝯceptū vl' rē. q₂ si sic seq̄ret' ꝙ q̄libet vox eēt equoca cū pl'a significaret. Ad dubiū rn̄r ꝙ vox significat ꝯceptū ⁊ rē ad ex̄. differēter tn̄. q₂ significat ꝯceptū vt a q̄ emanat sua significatio. s₃ significat rē ad ex̄ obiue vt ad quā iponit' ad significādū. Ex quo iferunt' duo correlaria. primū ē ꝙ i significādo talis ē ordo vocis vel scripture ad ꝯceptū sed qn̄cūq₃ ꝯcept⁹ corn̄dēs voci significat rē ad ex̄ tūc neceē ē ꝙ vox corn̄dēs illi ꝯceptui significet illā eādē rē. 2ᵐ correᵐ est ꝙ scripture voces ⁊ ꝯcept⁹ sic seh̄nt ꝑ ordinē ꝙ scripture significāt mediātib⁹ vocib⁹. ⁊ voces mediātibus ꝯceptib⁹. ⁊ ꝯcept⁹ significant ip̄as res se ipsis imediate. ⁊ nō ꝑ aliqd aliud. iō si ꝯcept⁹ ꝑ possibile ⁊ ipossibile mutarent' ꝼm suā significatōe₃ ēt vox ⁊ scriptura mutaret'. ¶ Ad rōnē rn̄r ꝙ vox nō dr̄ equoca tm̄ ex eo ꝙ significat diuersa s₃ q₂ significat diuersa obiue. mō vox nō significat obiue diuersa. q₂ significat mētis ꝯceptū vt a quo emanat vox i significādo. sed significat rē ad ex̄ vt obiectum.

Tertio Dubitat'. Utrū i sola ꝯpōe ⁊ diuisione itellcūs sit v̄itas vel falsitas. Suppōitis q̄busdā p⁹ dcis circa sextā ꝓprietatē s̄bie ⁊ vltimā. q. p̄dicam̄toꝝ rn̄r per duas distictōes ⁊ tria dcā. Prima distiº duʳ ē v̄itas. q̄dā ē i reb⁹. alia ē i itellcū. ¶ 2ª distiº v̄itatē eē i aliq̄ pōt 4ʳ ꝯsiderari. q₂ vel ē i aliquo s̄biue. vel obiue. vel tāq̄₃ i cognoscēte. vl' tāq̄₃ i signo. vel tanq̄₃ i cā. ¶ pᵐ dcm̄. v̄itas rei ē in re tāq̄₃ i s̄bo cū sit q̄dā ꝯformitas rei ad suā cām ꝓducētē. ⁊ ē i ꝓpōe tāq̄₃ i sig. i itellcū tāq̄₃ i cognoscēte. ⁊ i ꝓducēte rē ipsā tāq̄₃ i cā. ¶ 2ᵐ dcm̄ v̄itas itell's q̄ ē q̄dā ꝯformitas act⁹ ei⁹ ad obm̄ ē i itellcū sub̄iue ⁊ i actu ei⁹ fūdamētaliter. ⁊ i obº cognito teriatiue. i re mediāte intellcū cāliter. ⁊ i ꝓpōe vocali tanq̄₃ in signo. Ex quo sequūt' duo correª. pᵐ ꝙ itell's vel ꝓpō mētalis denoiat' a v̄itate denoiatōe itriseca. s₃ res vel ꝓpō denoiat' v̄a denoiatōe extriseca. 2ᵐ correlariū. cessāte q̄lib₃ actu itellcūs nulla ꝓpō formal'r v̄a vel falsa. q₂ fundamēto destructo destruit' relatio fūdata i ipso. s₃ v̄itas ē respc̄s fūdat⁹ i actu itellcūs. ḡ ip̄o destructo destruit' ⁊ ipsa v̄itas. ¶ Tertiū dcm̄. ꝼm mētē p̄hi ꝙ in sola ꝯpōe ⁊ diuisiōe itellcūs ē v̄itas vel falsitas obiue. p₃. q₂ v̄itas ē q̄dā ꝯformitas. ⁊ falsitas ē q̄dā difformitas. s₃ talis ꝯformitas vel difformitas nō cognoscit' nisi ab itellcū reflectēte supra suū actū ꝯꝑando ip₃. s. ad obm̄ penes ꝯformitatē vel difformitatē. talis āt ꝯparatio ⁊ refectio nō ē sine ꝯpōne ⁊ diuisione. ergo in sola ꝯpōe ⁊ diuisione itellcūs est v̄itas obiue.

Ad rationes Añ oppositū. Ad p̄mā dr̄ ꝙ teriusp̄dicat idē qđ significat obiue iō vox sēper p̄dicat rē quā significat obiue. n̄ āt ꝯceptū quē significat tāq̄₃ id a q̄ emanat vox i ꝼndº. Ad ꝯfirmatōe₃ dr̄ ꝙ apđ oēs voces vel scripture s't ecdē i eēndo n̄ āt i significāº vel repn̄tāº. ¶ Ad scđa₃ dr̄ ꝙ l₃ đ eađ re sub alia ⁊ alia formalitate poss₃ ab eodē vel a diuersis formari diuersus ꝯcept⁹ i spē tn̄ đ eadē re oio ⁊ sub eadē formalitate l₃ possint formari diuersi ꝯcept⁹ i nūero. n̄ tn̄ i spē.

Queritur Utrū difºnois i q̄ dr̄. nomē ē vox significatia ad placitū sine tꝑe. c⁹ nulla pars separata significat sit sufficiēs. Arguit' p̊ ꝙ n̄ q₂ aliq̄s ꝯcept⁹ m̄talis ē nom̄: ⁊ tn̄ n̄ ē vox. nec ēt significat ad placitū. ḡ male dr̄ ꝙ nom̄ ē vox significatiua ad placitū. ¶ Arguit' 2ºc oē ens nāle tꝑe m̄surat'. s₃ vox ē ens nāle. ḡ tꝑe mēsurat'. s₃ noⁿ ē vox. ḡ m̄surabit' tꝑe. ⁊ ꝑ ꝯn̄s significabit cū tꝑe. ¶ Arguit' 3ºc q̄dq̄d ē vl' pt eē extremū ꝓpōis ꝑ se significat. s₃ aliq̄

ps nois ɔpositi separata p̄t eē extremū ꝓpōis.
g partes nois ɔpositi separate sunt ꝑ se signi-
ficatiue. añs pȝ de ista dictōe pr̄familias. cui⁹
partes separati sūpte pñt eē extrema ꝓpōnis
vt dicēdo. hō ē pr̄ ꝛ regit familias suas. ¶ In
oppositū ē aristoteles.

Primo sciēdū ē q̄ ꝓ itellcū terioꝝ po-
nūt̄ tres distictōes. p̄ma ē. no"
p̄t capi duplr̄. vno° scd̄e itētōalr̄ ꝓ per se signi-
cato. ꝛ tc̄ significat q̄ȝdā itētiōeȝ scd̄aȝ q̄ ē q̄dā
rlo rōis derelicta i signo per actū itellcūs ɔpa
rātis signū ad suū signatū. Aº° capit̄ ꝓ denoia
to. s. ꝓ ipso signo d̄ q̊ denoīatiue p̄dicat̄ illa re
latio rōis. ¶ Scd̄a disti°. nom̄ sūptū ꝓ denoia-
to ē 3ᶠ. s. mētale. vocale. ꝛ scriptū. nom̄ mētale
ē ɔcept⁹ mentis nāliter repn̄tatiu⁹ rei q per se
apt⁹ nat⁹ ē eē subm̄ enūciatōis mētalis. nom̄
vocale ē vox cathe^ca ad plm̄ repn̄tatiua sui si-
gnificati. q̄ per se ꝛ significatie sūpta p̄t eē sbȝ
enūciatōis vocalis ꝛ ꝓportōabilr̄ diffiniri p̄t
nom̄ scriptū. ¶ Tertia disti°. vox p̄t capi du-
pliciter. vno°. vt ē termin⁹ p̄ᶜ itētōis. ꝛ tc̄ ē q̄dā
q̄litas realis d̄ tertia spē q̄litatis se hn̄s ad no
mē sic subm̄ ad accn̄s. ꝛ tc̄ ista ē p̄dicatio mā-
lis subi. s. de accn̄te. nom̄ ē vox. Aº° capit̄ vox
2ᶜ itētōaliter. ꝛ tc̄ significat vnā relōeȝ rōnis
quā itellcūs cāt i voce ɔparādo ipaȝ ad suū si
gnificatū iponēdo eā ad significādū. ꝛ tc̄ possȝ
dici gen⁹ nois. ꝛ tc̄ erit p̄dicatio formalis ge-
neris de specie dicēdo. nomen est vox.

Secūdo sciēdū ē q̄ i h̄. 2. c. d̄teriat aris.
de ꝑtib⁹ itegralib⁹ enūciatiōis
ꝛ ɔtinet duas partes. i q̄ꝝ p̄ma itēdit. 5. ɔclōes
Prima tāgit diffōneȝ nois. ꝛ ē h̄. nom̄ ē vox si
gnificatiua ad placitū sine tpe. c⁹ nulla pars ē
significatiua separata. hāc vltimā particulaȝ
ꝓbat aris. q2 partes nois ɔpositi q̄ magl̄ vidēt
significare nihil significāt. nā i h̄ noie eqfer⁹
partes ei⁹ nihil significāt per se queādmodū
ē i orōe q̄ ē equ⁹ fer⁹ ¶ Scd̄a ɔ°. n̄ silr̄ se hn̄t par
tes nois ɔpositi sic partes nois simplicl̄. pȝ. q2
partes nois simplicis n°° sūt significatie sepa
rate. sȝ partes nois ɔpositi apparēt aliq̄d signi
ficare eo q̄ hn̄t potētiā ad significādū. nō tn̄
actu aliq̄d significāt. q2 n̄ hn̄t signē separatā a
toto vel ab alia parte cui per ɔparatōȝ vniūt̄
¶ Tertia ɔ°. nom̄ significat ad plm̄. pȝ. q2 n̄ si-
gnificat nāliter. g significat ad plm̄. Añs pȝ. q2
nom̄ solū significat q̄n̄ fit nō. i. q̄n̄ ab istōne vo
lūtaria iponit̄ ad significādū. Et ɔfirmat̄. q2
illrāti soniferaꝝ n̄ sūt noīa eo q̄ significāt nā
liter. g nullū significās nāliter ē nom̄. ꝛ ꝑ ɔn̄s
nom̄ significat ad plm̄. ¶ 4. ɔ°. nom̄ ifi^m n̄ ē no
mē ƀm logicū. pȝ. q2 nō hō n̄ ē nom̄ nec ē ei no
mē ipositū q̊ possȝ noīari vel appellari. q2 nec
ē orō affirmatia nec ē orō negatia. sȝ p̄t vocari
nom̄ ifi^m. g nom̄ ifi^m non est nomē ƀm logicū.
¶ 5. ɔ°. noia obliq̄ n̄ sūt noia scd̄ȝ logicū. pȝ idu
ctiue. q2 catonis catoni n̄ sūt noia sȝ casus no
minū. ɔueiūt tn̄ ꝛ dn̄t noia obliq̄ cū noib⁹ re-
ctis. ɔueiūt q̄dē i rōe. i. in significato. q2 nom̄
rectū ꝛ nom̄ obliquū hn̄t id̄ significatū. sȝ dif
ferunt q2 si noi recto addat̄ h̄ v̄bū ē fuit vel
erit significat veꝝ vel falsū. sȝ si illd̄ id̄ addat̄
noi obliq̊. vt dicēdo. catonis ē. vel catonis fu-
it vel erit nōdū significat veꝝ vel falsū. sic ex
illa parte text⁹ solȝ elici cois auctas q̄ veꝝ vl̄
falsū presupponunt congruū vel incongruū.

Tertio sciēdū ē q̄ circa hūc tex. icidunt
tres difficultates. p̄ma ē. vtrū p̄
dicta diffi°. nois ɔueiat oi noi mētali vocali vl̄
scripto. Rn̄r duplr̄. p̊ ponēdo duo dcā. p̄mū
q̄ nom̄ dicit̄ analo^cc de noie mētali vocali vel
scripto ita q̄ nom̄ vōle sit p̄ncipali⁹ analogū.
¶ 2. dcm̄ q̄ q̄n̄ diffinitū ē analogicū tc̄ totalis
diffi° dȝ ɔuēire pricipali analogato. ꝛ suffic̄ q̄
scd̄ȝ aliq̄s partes diffōnis ɔueiat ceteris ana-
logatis. Ex qb⁹ iferūt̄ duo correlaria. primū.
q̄ h̄ diffinit̄ nom̄ i sua tota coītate vt. s. p̄dicat̄
d̄ noie m̄tali vōli ꝛ scripto. 2^m correlm̄. q̄ hec
diffi°. ɔuenit istis. 3. analogatl̄. sȝ dn̄ter. q2 to-
ta diffi°. scd̄ȝ oēs suas partes ɔueit noi vocali
sȝ alys tm̄ ɔueiūt aliq̄ partes diffōis. Alit̄ rn̄r
q̄ p̄dcā diffi°. solū dat̄ de noie vōli. c⁹ rō p̄t eē
q2 lib̄ iste ordiat̄ ad sciam d̄ sillo°. i q̄ pricipali⁹
agit̄ d̄ sill'is vōlib⁹ per q̊s ꝓmpti⁹ ꝛ magis ex-
pedite possum⁹ disputare. Et si dicat̄ q̄ logic⁹
nō hȝ ɔsiderare voces vt sepius patuit. conce-
dit̄ capiēdo vocē p̄ᶜ itētōalr̄. h̄ āt diffinit nom̄
vocale ꝛ scd̄e itētōalr̄ sūptū. ¶ 2ᵃ disti°. vtꝝ va
cuū chimera ycoceru⁹ ꝛ silia sint noia. ꝛ videt̄
q̄ n̄. q2 nihil significāt. Rn̄r q̄ terminus cois
supponēs v̄bo significāti actū aīe iteriorē am
pliat̄ ad stādū pro his q̄ sūt vel fuerūt vel erūt
vel pn̄t imaginari eē sub forma termi suppo-
nētis. Jōlȝ ista noia n̄ significēt aliqd̄ quod ē.
tn̄ significāt aliq̄d imaginabile. Uel pōt dici
q̄ nihil iponit̄ ad significandū ꝑ vocē nisi vt ē
ɔceptū vl̄ cognitū. iō lȝ significatū illaꝝ diffi
nitionū n̄ hēat eē veꝝ reale: hēt tn̄ eē cognitū

qđ sufficit ad h ꝙ ꝑ vocē significet. ❡ Tertia
difficultas vtꝝ ꝑtes noīs ↄpōiti sepate aliqd
significēt. rn̄r ꝑ vnā distīctōnem ⁊ duo dicta.
Distiᵒ ē h. ꝑtes noīs ↄpōiti pn̄t dupl'r ↄsidera-
ri. vnoᵒ vt sūt ꝑtes noīs siue vniūt ad ↄstituti
onē vniᵒ noīs ↄpōiti. 2ᵒ pn̄t ↄsiderari vt sunt
extra noⁿ. ⁊ h dupl'r. vnoᵒ vt sūt ī orone tāq̄ꝫ ꝑ
tes eiᵒ. alioᵒ extra oronē. ⁊ his duobᵒ mōis nō
sūt ꝓꝑe ꝑtes noīs ↄpōiti q꞉ ꝓꝑe nihil dr̄ ꝑs ni
si vt ī actu ē vnita alteri ad ↄstitutōnem totiᵒ.
Primᵐ dcm̄ ē istud. noīs ↄpōiti ꝑs aliq̄ alteri nō
vnita dictōaliter vl' alteri vnita orōaliter ē si-
gnificatia. pꝫ de hac dictōe ferᵒ q̄ si ꝑ se suma
tur vl' sit actu vnita ī hac orone egferᵒ ē signi-
ficatia. ❡ 2ᵐ dcm ē istđ nulliᵒ noīs ↄpōiti pars
alteri dictional'r vnita vl' ab alia sepatī ītelle-
cta ē significatia. ⁊ ī hoc sēsu ꝓbat ari. partes
noīs ↄpōiti sepatas nihil significare.

Conclusio rn̄salis diffō noīs ē sufficiē
ter assignata in textu Con
clusio satis pꝫ ex secundo notabili.

Primo dubitat. Utruꝫ iste voces buf
baf sint significatie ad plꝫ sine
tpe. Rn̄r ꝑ tres distictiōes. ❡ Quaꝝ pria ē h
significatiuū pōt capi dupl'r. vnoᵒ vt dic̄ potē
tiā ad significādū ⁊ᶜ tm̄ vꝫ sic̄ potēs significar
⁊ h mō buf baf ⁊ gn̄aliter oīs vox ē significati
ua eo ꝙ pōt iponi ad significādū. alio mō pōt
capi significatiuū vt dic̄ aptitudinē ad signifi
cādū ⁊ tm̄ vꝫ sic̄ aptū natū significare. ⁊ h mō
sola vox actu ipōita ad significādū ē significa
tiua. ❡ Scđa distictō aliq̄ꝫ vocē significare ad
pl'm pōt dupl'r ītelligi. vno mō sic ꝙ significat
ad plꝫ ꝑmi iponēt) vel alicᵒ totiᵒ cōitatis. scđo
mō dr̄ significare ad pl'm q꞉ significat ad pl'm
cuiuslibꝫ volēt) eā īstituere. ⁊ᶜ noⁿ n̄ dr̄ signifi
care ad pl'm sꝫ prio mō. ❡ Tertia distictio noⁿ
significare sin̄ tpe pōt ītelligi tripl'r vel ꝓut
h dictio sine significat exclusionē circa signi-
ficatū vocis ⁊ᶜ illa vox dr̄ significare sin̄ tpe cᵒ
significatū vel ꝑtes significati n̄ ē tp̄s nec ꝑs
tpis. ⁊ᶜ multa noīa cꝯ sūt tp̄s dies ānᵒ mēs nō
dn̄r significare sine tpe. Uel illa dᵒ sine dic̄ ex
clusionē circa significatōneꝫ vocis ⁊ᶜ illa vox
dicit significare sine tpe q̄ nō significat suū si
gnificatū ī tpe vel qn̄ tp̄s ē ⁊ᶜ adhuc ml'ta noᵃ
imo forte oīa n̄ dn̄r significare sine tpe. 3ᵒ pōt
ītelligi ꝓut h dᵒ sine significat exclusionē cir-
ca modū significādi ipiᵒ vocl. ⁊ᶜ illa vox dici-
tur significare sine tpe q̄ ꝑter suū ꝑncipale si-
gnificatū d̄ suo mō significādi n̄ repn̄tat tp̄s l'
aliq̄ꝫ drāꝫ tpis. ⁊ sic noⁿ dr̄ significare sine tpe.
⁊ hoc mō pꝫ rn̄sio ad dubiū ⁊c̄.

Secundo dubitat. Utrū noⁿ ifinitum
sit vox icōplexa aliqd ponēs
Rn̄r ꝑ duas distictiones ⁊ duo dicta. ❡ Pria
disticᵒ ē h. duplex ē vox. s. ↄplexa ⁊ icomplexa
Uox cōplexa ē cᵒ significatū dcpēdet a signi-
ficato suaꝝ ꝑtiū sic ꝙ significatuꝫ ꝑt) sit ꝑs si-
gnificati totiᵒ ⁊ totū significatū sit significatū
totiᵒ. sꝫ vox īↄplexa ē cᵒ totū significatū ē ade
q̄tū voci. ita ꝙ ꝑs significati n̄ corrn̄deat ꝑti
vocis nec eↄ. ❡ Scđa distᵒ ī noīe duplex pōt
ↄpō ↄpōiti ↄcipi. q̄dā ē intrīseca q̄ ē ↄpō q̄lita-
tis a q̄ nomē iponit cū s̄ba cui nomē iponitur.
Alia ē ↄpō extrīseca q̄ ↄuēit nōi vt ē ꝑs oronis
Ex h sequūt tria correlaria. Primū ē ꝙ negᵒ
addita nōi negās ↄpōem extrinsecā reddit ne
gatiuā ꝓpōem. 2ᵐ ꝙ neᵒ addita nōi negās cō-
pōem intrinsecā tm̄ fac̄ noⁿ infinitū q꞉ tm̄ ne-
gat ↄpōem q̄litat) de s̄ba. ❡ 3ᵐ correᵐ nomen
ifinitū ē cᵒ ꝑuata ē q̄litas deteriata remanēte
s̄ba ifinita. primū dictū noⁿ infinitū nō ē vox
incōplexa pꝫ q꞉ ↄponit ex noīe finito ⁊ negati
one. ❡ 2ᵐ dictū nomē ifinitū nihil pōit. q꞉ illđ
dicitur aliqd ponere qđ ē verificabile de aliq̄
pōitiuo determinate. sꝫ noⁿ ifinitū indifferen
ter ꝑdicat d̄ ente ⁊ nō ente iō nihil ponit.

Tertio dubitat. vtrū nomē obliquū sit
nomē s̄m logicū. Et vr̄ ꝙ sic. qa
pōt eē subm̄ enūciatiōis sicut pꝫ ī ꝓpōe moda
li ❡ Ad dubiū rn̄r ꝑ distinctōem q꞉ nomē pōt
capi dupl'r. vno mō cōiter ꝓ oī eo ꝙ pōt subij
ci respcū v̄bi ꝑsonalis vel ipersonalis siue mo
di finiti vel infiniti. ⁊ sic nomē obliquum pōt
dici nomen. Alio modo pōt capi nomen ꝓ eo
ꝙ pōt subijci in ꝓpōe respcū verbi ꝑsonalis ꝑ
sent) tēporis indicatiui modi tantuꝫ ⁊ sic obli
quus nō est nomē scđm logicum.

Ad rationes ante oppositū. ❡ Ad
ꝑmā dr̄ ꝙ ↄceptᵒ men
tis n̄ ē nomē vocale de q̄ ꝑncipaliter diffinit.
patuit in 3ᵒ notabili. ❡ Ad secūdam dr̄ ꝙ h ca
pitur vox scđe intētionaliter vt patuit in prio
notabili. ❡ Ad tertiam cōceditur ꝙ pars no-
minis cōpōiti vt non est alteri vnita dictiona
liter vel etiam vt est vnita alteri oronaliter ē
significatiua non autem vt est pars nominis
compositi ⁊ alteri dictōaliter vnita vt patuit
in tertio notabili. ⁊ hec de questione.

Queritur vtrū diffō vbi sit in textu sufficiēter assignata. ¶ Et arguitur pmo q̄ nō. qz in ista diffōe nō ponit gen⁹ diffiniti. g̊ nō ē sufficiens. Añs pz quia vox significatia ad plm ē gen⁹ respcū nois ꝛ verbi. g̊ sicut ponit in diffōe nōis. ita dz poni in diffinitiōe vbi. ¶ Arguit z° in hac ppōe. de⁹ ē trinus. istud verbuz ē. nō significat tp̄s. Tū quia ipsa fuit va añq̄ tp̄s eēt. videlicet añ creatōez mūdi. Tū qz eē dinum nō mēsurat tpe. g̊ male dr q̄ vbū ē q̄ significat tp̄s. ¶ Tertio sic. in hac ppōe. hō currit. h̄ pdicatū currit est vbū ꝛ tñ nō ē nota eoꝝ que de altero dicūtur. ergo ꝯ diffinitionem. ¶ In oppositū ē aristoteles.

verbū

vox

Primo sciendū ē. q̄ p itellu questiōs ponūt due distinctōes ꝛ vnuz dictum. ¶ Prima distinctio ē hec. q̄ aliqd aliud est significare tēp⁹ ꝛ aliud ē significare cuz tpe. Quia significare tp̄s ē de significato pncipali iportare tp̄s sicut ista noia ānus dies. sz significare cū tpe ē pter pncipale significatū de suo mō significādi iportar aliq̄z drāz tpis. ꝛ h̄ mō vba ꝛ pticipia dicūt significare cum tpe. ¶ z° dist° ē h̄ aliqd dr duplr significare cū tpe vno° qz vl significat cū tpe determiate vel indeteriate. Significar cū tpe deteriate ē significatū pncipl'e iportare pcise sub vna drā tpis sic q̄ nō sub alia. ꝛ h̄ mō vba dicūt significare cū tpe. Nā istud vbū amo significat actū amādi eē vl fieri in tpe pn̄ti. Sed significare cū tē poꝛe indeteriate ē suū significatū pncipale importare sub vna drā tpis ꝛ nō tñ pcise sz q̄nq̄z sub alia rōe alic⁹ additi. ꝛ h̄ mō pti° dicūt significare cū tpe ideteriate sic h̄ pticipiuz amans q̄n addit vbo pn̄tl tpis. tūc significat eē vl fieri p tpe pn̄ti. Sz q̄n addit vbo pteriti tpis tūc significat actū amādi fuisse i pterito. si vo addat vbo futuri tpis significat actū amādi fore in futuro. verūtamē respcū cuiuscūq̄z vbi cuiuscūq̄z tpis sumat h̄ pticipiū amās sēp ē pn̄tl tpis. qz lz aliq̄n significet actū amādi fuisse in pterito vl fore in futuro hoc nō ē nisi p quāto tale tp̄s fuit vel erit pn̄s. Dictū ē istud q̄ petr⁹ hispan⁹ ꝯsiderās vbū pcise vt distinguit ꝯtra no° ꝛ orōnē nō būit ponere in diffōe vbi istam pticulā. ꝛ ē eoꝝ q̄ d altero dicūt nota. Sz phs ꝯsiderās vbū vt distinguit ꝯtra quodlz extremū ppōis. ꝛ ꝯtra quālibet ptē extremi. ita q̄ vbū q̄ est ps subi vl pdicati ñ meretur dici v̄m apud logicū eo q̄ nō copulat pdicatū cuz subiecto nec talē copulam icludit. iō ponitur ista particula i diffōe vbi data a pho.

tempus

participium

petrus hispan.

Secundo sciendū ē q̄ in hac z° parte d terminat Aristo. de vbo qd continet q̄tuoꝛ ꝯclōnes. ¶ Prima tangit diffinitionē vbi. ꝛ ē hec. verbū āt ē q̄ cōsignificat tp̄s c⁹ nulla pars extra aliqd significat. ꝛ ē sēp eoꝝ q̄ de altero pdicāt nota. Pria pars pz. qz cursus ē nomē. currit vo ē verbuz. ꝛ h⁹ drā vr eē qz currit cōsignificat tp̄s nō āt cursus. Vltimā partē pbat qz verbū ē sp nota. i. signum vnionis ꝛ ꝯpōis eoꝝ q̄ pdicāt siue eēntialiter siue accidētalr de sbo. ¶ Scda ꝯ° ē vbū infinitū nō ē verbū apud logicū. pz qz nō currit nō laboꝛat sūt verba infinita. ꝛ tñ non sūt verba. g̊ ꝛc. Maioꝛ pz. qz tali drē verbi c⁹ nō currit. non laboꝛat nō ē nomē impositū sz tñ pn̄t dici verba ifinita. Minoꝛ pz. quia nō currit nō laboꝛat cōsignificāt tp̄s. ꝛ sūt note eoꝝ que pdicant de alio. nō sūt tñ verba sed sunt infinita verba qz simplr pdicāt de q̄libet qd ē ꝛ qd ñ ē. ¶ Tertia ꝯ° verba obliq̄ non sūt verba quia amauit amauerat sūt verba obliq̄ ꝛ tñ nō sūt verba sz sūt casus verbi. Differt eni verbuz a verbis obliqs qz verbū cōsignificat tp̄s pn̄s. sz obliquū verbū cōsignificat tp̄s pteritū vl futuꝝ q̄ cōplectūt ꝛ copulāt ad pn̄s. ¶ Quarta ꝯclusio mouet q̄ddā dubiū. ex q̊. n. dcz ē q̄ verbū ē nota eoꝝ q̄ de altero pdicant posset aliqs credere q̄ verbū scdm se ꝛ p se extra propositionē dictū nō eēt nota. nec vox significatiua: h̄ remouēs dic q̄ vba fm se dicta sūt nomina ꝛ significāt aliqd. qz ille q dicit vbū solitarie sumptū ꝯstituit intellm simplicē ꝛ q audit qescit. ꝛ lz ipm vbū sic solitarie sūptū significet aliqd tñ nōdū significat aliqd verum vl falsum. nec affirmatiuum nec negatiuum. qd pz exēplo. qz si hoc vbū ē purū dixeris. i. accepteris solita° sine ꝯpōe ꝛ disione ipm q̄dem nihil ē hoc ē nō significat aliqd affirmatie vl negatie vere vt false qz significat quādā ꝯpōem quā sine ꝯpōitl. i. extremis nō ē intelligere.

Tertio sciendū ē. q̄ circa hūc textū incidūt tres difficultates. Prima ē vtꝝ vbū sit sp nota eoꝝ q̄ de altero dicūt. Ad q̄ rn̄r p tres distinctōes ꝛ tria dicta. Prima distinctio ē h̄. duplex ē vbū. s. substātiuū c⁹ ē h̄ vbū sū es est qd significat quēdā actū ꝯplexi-

nitꝫ extremoꝝ ꝓpõis. Aliud ẽ ṽbũ adiectiuũ qd̾ iõ dr̃ adiectiuũ q̾ꝛ in sua significatiõe aliqd addit vltra hoc ṽbũ sum es ẽ. ¶ Scd̾a distin° quodlibet ṽbũ adiectiuũ includit duo. s. actũ gñalẽ q̾ iportat̃ ꝑ hoc ṽbũ est. Et actũ specialẽ q̾ dr̃ res ṽbi iportata ꝑ ꝑti^m descẽdens a tali ṽbo. ¶ Tertia distinctio duplex ẽ p̃dicatũ qd̾ daꝫ ẽ p̃dicatũ formale. ⁊ a quodã sic videlꝫ ab alberto diffinit̃. Est qd̾ intra se ꝯcipit formã ꝑ quã retorquet id qd̾ inest ad aliud cui inest. ⁊ de quo dr̃ vt de s̃bo. Talis ãt forma ẽ ipsa ꝯpõ quã ṽbũ intra ꝯcipit ꝑ hoc ꝙ significat actũ alteri inherẽtẽ. iõ hoc ṽbũ ẽ p̃dicatũ formale qd̾ ẽ copulatiuũ p̃dicati mãlis cũ s̃bo. Aliud ẽ p̃dicatũ mãle qd̾ ẽ res ṽbi significata ꝑ ꝑti^m vl̾ aliqd significatũ ꝑ no^n. ¶ Primũ dc̃m ẽ istud hoc verbũ est sꝑ ẽ nota eoꝝ q̃ de altero p̃dicãtur. pꝫ q̾ꝛ hoc verbũ ẽ ex eo ꝙ intra se cõcipit ꝯpõem ẽ nota siue signũ vnionis p̃dicati cum s̃bo. ¶ 2^m dictũ nullũ verbũ adiectiuũ ẽ d̾ se nota eoꝝ q̃ de altero p̃dicãtur. pꝫ q̾ꝛ nota cõpositiõis distinguit̃ a quolibet extremo cõpositõis. sꝫ verbũ adiectiuũ i ꝓpõe sũptũ sꝑ ẽ extremũ vl̾ ꝑs extrẽi ꝓpõis. g̊ de se nõ sibi cõuenit eẽ nota eoꝝ q̃ de altero p̃dicãt̃. ¶ 3^m dc̃ꝫ quodlibet verbũ vel sc̾d̾m se vel ꝭm aliqd sui ẽ nota eoꝝ que de altero dicũt̃. Prima ꝑs pꝫ de hoc ṽbo ẽ eo ꝙ ẽ copl̾a ⁊ nõ extremũ nec ꝑs extremi. iõ de se est nota eoꝝ q̃ de altero p̃dicãt̃. De 2° pꝫ q̾ꝛ verba adiectiua rõe act⁹ gñal̾ quẽ includũt hñt virtutẽ copulãdi p̃dicatum cũ s̃bo. g̊ verba adiectiua ꝑ aliquid sui hñt ꝙ sint note eoꝝ q̃ de altero p̃dicãt̃. ¶ Scd̾a difficultas vtꝝ verba sc̾d̾m se dicta sũt noĩa. Rñr p̾io ꝑ distinctionẽ q̾ꝛ no^n dupl̾r accipit̃. vno° spãl̾r videlicet ꝓut ẽ ꝑs or̃onis ab alijs distincta. ⁊ sic verba nõ sũt noĩa. Alio° capit̃ no^n general̾r vt idẽ ẽ ꝙ notamẽ. i. nota mẽtl̾ seu sig^m ꝯceptus. ⁊ sic verba sũt noĩa. Alr̃ rñr per duo dicta. p̾mũ ẽ ꝙ ṽba sc̾d̾m se solita^c ⁊ extra or̃onem sũpta absoluũt̃ a cõpõe exercita siue ab accidẽtali vnione p̃dicati cũ s̃bo. nũq̃ꝫ tñ absoluũt̃ a ꝯpõe aptitudiali seu ꝯcepta q̾ꝛ adhuc sũt nata poni in ꝓpõe ꝑ modũ vniti extremorũ. ¶ 2^m dictũ verba dicta sc̾d̾m se. i. solita^c extra or̃onẽ accepta sũt noĩa. i. sĩl̾ia noĩb⁹. pꝫ q̾ꝛ noĩa accepta secũdũ se aliqd significant nõ tñ repñtãt veꝝ vel falsũ. sed tm̃ repñtãt ꝯceptũ simplicẽ sic ẽt ṽba extra or̃onẽ capta cum absoluat̃ a ꝯceptione exercita non significãt aliquid veꝝ vel falsum sꝫ repñtant ꝯceptũ simplicẽ. Tertia difficultas ẽ. vtrũ ṽba obliq̃ ⁊ infinita sint ṽba sc̾d̾m logicũ. rñr ꝑ vnã distinctionẽ ⁊ vnũ dc̃m. Distinctio ẽ h̾. enũciaᵒ p̾t capi dupl̾r. vno° cõiter ꝓ or̃one significante aliq̊ veꝝ vl̾ f̾l̾m siue hoc significet p̾mo ⁊ ꝑ se finite ⁊ deteriate siue nõ. 2° capit̃ enũciatio spãliter ꝓ or̃one q̃ p̾io ⁊ ꝑ se finite deteriate significat veꝝ vel falsũ. Dictũ ẽ istud. verba obliq̃ ⁊ infinita. sĩl̾r noĩa obliq̃ ⁊ infinita sunt ꝑtes enũciatiõis p̾mo° sũpte nõ tñ 2do. ⁊ q̾ꝛ logic⁹ p̾ncipal̾r capit enũciatõeꝫ 2°. iõ ṽba obliq̃ vl̾ infinita vel ẽt nomina obliqua ⁊ infinita non sunt nomina apud logicum.

Conclusio rñsalis. diffõ ṽbi ẽ sufficiẽter intextu assignata. conclusio patet ex dictis prius.

Primo dubitat̃. vtꝝ ĩfinitũ ṽbũ aliqd põat. rñr ꝑ duo dicta. ¶ Pri^m dictũ qd̾ ad hoc ꝙ aliquod ṽbũ possit infinitari due ꝯditiões reqrũt̃. Prima est ꝙ tale ṽbũ significet actũ spãlem rõe c⁹ hoc verbũ est ꝙ tm̃ significat actũ gñalẽ nõ põt infinitari. Secũda ꝯditio ꝙ talis act⁹ spãlis sit finit⁹ ⁊ non infinit⁹ defectu c⁹ ṽba iam infinita nõ pñt infinitari. ex qb⁹ ĩfert̃ diffõ ṽbi infiniti. ⁊ ẽ cui⁹ p̃uat⁹ ẽ actus spãlis remanẽte actu gñali ĩdeterminato. ¶ Sc̾d̾m dictũ. ṽbũ infinitũ nihil ponit. pꝫ q̾ꝛ ꝑ negationẽ infinitaꝫ additã ṽbo negat̃ qcqd põitiuũ erat in illo verbo cuꝫ tm̃ act⁹ gñalis in verbo sit idẽtificat⁹ cũ actu speciali. iõ negatio act⁹ spãlis negat̃ ⁊ act⁹ gñal̾. Et ꝯfirmat̃ rõe text⁹. q̾ꝛ nihil positiuũ p̃dicat̃ indifferẽter de ente ⁊ nõ ente. sꝫ verbũ ĩfinitum p̃dicat̃ de ẽte ⁊ nõ ente eq̃l̾r. g̊ nihil põit

Secundo dubitat̃. Utꝝ verbũ infinitum in or̃one põitũ maneat infinitũ. Rñr ꝙ nõ. q̾ꝛ negatio de sua virtute sꝑ hꝫ fieri ad ꝯpõem p̾ncipaliorẽ. sed ꝯpõ p̃dicati cũ s̃bo q̃ ꝯcipit̃ in actu gñali ip̃ius verbi p̾ncipaliorẽ in ꝓpõe q̃ꝫ ꝯpõ actus spãlis cum actu gñali. g̊ ne° addita ṽbo i propõe sumpta negabit ꝯpõem p̃dicati cũ s̃bo. ⁊ ꝑ ꝯñs ver^m erit negatũ ⁊ nõ infinitatũ. ⁊ ꝯfirmat̃ ꝑ arist. q̾ꝛ arist. 2° h⁹ ĩ doc: ꝓpões ml̾tiplicat̃ q̃ sũt de alijs verb̾ ab hoc verbo est. al̾r q̃ꝫ illas de hoc verbo ẽ de 2° adiacẽte. Sꝫ ꝓpões de hoc verbo ẽ 2° adiacẽte nõ multiplicãtur penes p̃dicatum finitũ ⁊ infinitũ. g̊ nec ꝓpões de alijs verbis. ⁊ per ꝯñs verba nũq̃ꝫ infinitãt̃ i enũci

Infinitate

Negatio

ciatiõe. Alr rñr q verbũ infinitũ i orõne posi tũ manet infinitũ. Qd confirmatur triplici auctoritate. Pria ẽ arist. i textu dicẽtis q vbũ infinitũ ẽ nota eo q de altero pdicat. sz ñ pt eẽ nota eo q pdicat de aliq nisi vt actu sumi tur in ppõe. g vbũ manz i ppõe ifinitũ. ¶ 2a auctoritas ẽ arist. i textu dicẽtl q vbũ ifim silr ẽ i quolibz qd ẽ z in quolibet qd nõ ẽ. Qd cõir sic exponit. Uerbũ ifim idifferẽter pdicat taz de ente q de nõ ente. Nõ. n. pdicat nisi vt ẽ i enũciatiõe. g positũ in enũciatione manz infi nitũ. ¶ 3a ẽ auctoritas arist. prio posterio z fa cientis talẽ demõstratõez. qcqd nõ scintillat ẽ ppe. sed planete nõ scintillãt. g planete sũt p pe. in hac eni demõstratõe hoc verbũ nõ scin tillat est infinitũ z nõ negatũ. g vbum i orõne positum manet infinitũ. Minor pz. qz si hoc verbũ non scintillat fuerit verbũ negatũ tũc argueret minore negatia in pria fia ex qua ni hil sequitur. Item ẽt argueret ex duab nega tiuis ex quib ẽt nihil seqtur. Et ad pbatiõez pcedẽtl oppõis dr q negatio infinitans addi tur verbo p ppõem. z facit vnã enũciatõnem cũ eo. iõ talis negatio solũ negat compõez in trinsecam verbi q ẽ põ act spãlis cũ actu ge nerali z relinquit põez extrisecã q ẽ põsitõ actus spãlis cũ subo affirmata z non negata. z ad auctoritatẽ rñr q loc ab auctoritate nega tiue nõ tz. rõ tñ qre arist. ñ docuit mltitudinẽ talium ppõnum. hoc fuit quia non ẽ facile co gnoscere drãm inter ppõnem de predicato in finito. z aliã ppõez negatiuã d pdicato finito.

Tertio dubitat. Utrũ vbũ possit absol ui a cõnotatiõe tpis. Rñr p vnã distinctionẽ z duo dicta. Distinctio ẽ h verbũ absolui a cõnotatione tpis põt dupli intelligi. Uno sic q nullũ tps nec determiate nec ideter minate cõsignificet. Alio põt intelligi absol ui a cõnotatione tpis sic q nullũ tps cõsigni ficet sz oẽ indeteriate. ¶ Primũ dictuz ẽ istõ hoc verbũ ẽ vtroqz mõ põt absolui a cõnota tione tpis. De primo pz quia quecũqz vlia pt itells seorsũ a cõceptu simplici intelligere põt z illa vlia per vnum actum simplicem vnire z copulare. sed intellectus põt cõcipere hõiez z aĩal duob cõceptibus simplicib pcisis a cõ notatõe tpis. g p vnũ actũ simplicẽ pscidentẽ a cõnotatione tpis poterit illos duos cõcept copulare. sed talis actus cõpatiuus est verbũ. g verbũ põt absolui a quacunqz cõnotatiõe tẽ poris. De 2o pz quia multe sunt ppões necel sarie z dẽmõstrabiles formatẽ de hoc verbo ẽ. sed in talibus hoc verbũ ẽ connotat aliqd tẽ pus deteriate. sed oẽ ideteriate. g zc. Minor pz qz i ppõibus demõstratiuis esse debet dici de oi posteriori scire ad qd reqrit vlitas tpis ¶ 2m dictũ vbum pteriti vel futuri tpis nõ po test absolui a cõnotatione tpis pz quia nihil di citur fuisse nisi coexisteret tpe pterito nec eti am fore nisi coexisteret i futuro ergo z cetera

Ad rationes añ oppositũ. Ad pmaz dr q iste pticule vox si gnificatiua ad placitũ satis itelligũtur ex dif finitõne nõis pri data. ¶ Ad secũdã cõcedit q i ista ppõe deus ẽ trinus. ex quo est necessa ria. iõ h vbũ ẽ pscindit a cõnotatione tpis. z si qs dicat ipm non absolui a tpe. tũc sensus erit q deus i pñti tpe ẽ trin. distinguit tñ illa p positio qz deũ eẽ trinũ in tpe pñti põt dupli i telligi. vno qz mẽsuretur tpe pñti zc ẽ falsa vl qz coexistit tẽpore pñti zc ẽ va. nec seqt incon ueniens. Ad tertiã dr q lz hoc vbũ adiectiuũ currit de se non sit nõ eo q de altero dicunt tñ rõe act gñalis i eo inclusi dr eẽ nota eoruz que de altero pdicantur.

Queritur Utz difo orõ nis indifferẽ ter cõueniat tã orõni perfecte q imperfecte. ¶ Et arguitur pmo ctra suppõitũ qz si orõ eẽt vox eẽt significatiã nãlit vel ad plz. nõ nãliter qz nõ idẽ repñtat apud oẽs. nz ẽt ad plm. qz iposi ẽ pa dictõis z vocl icõplexe. g orõ ñ significat ad plm. z per cñs ñ ẽ vox significatia. ¶ Arguit 2o sic. legit ẽ orõ qz subordiat cõceptui cõplexo z pporcõabili. z tñ partes ei nihil significãt. g male dr c par tes aliqd significãt separate. ¶ Arguit 3o ppõ ipotẽca est orõ z tñ partes ei separate aliqd si gnificãt vt affir vel ne. ergo male dicitur nõ vt affirmatio vel negatio. ¶ Arguitur quarto eqfer ẽ oratio iperfecta qz sbordiat cõceptui cõplexo ipfecto. z tñ ei ptes sepate ñ sigñr aliqd g difo orõnis ñ cõueit orõni ipfecte. minor pz qz ptes dictõis cõpõite figure sepate nihil signifi cãt. ¶ In opm arguit qz nihil põit i difme orõis per qd excludat oratio iperfecta. g indifferen ter cõueit tã orationi perfecte q iperfecte.

Primo sciẽdũ ẽ. q p declaratõne ter minoz ponit vnũ dictũ cũ tri

b⁹ distinctiōib⁹. Dictū ē istō ꝙ h̄ diffinit̄ oratio vocal'r ꝛ n̄ mētalis. nec scripta sic̄ dictū ē p⁹ de noīe ꝛ verbo qꝛ oratio mētalis vl' scripta n̄ ē vox significatiā ad plm̄. ¶ Pria dist.º duplex ē vox. q̄dā ē vox simplex ꝛ icōplexa .q̄.s. nō coponit̄ ex plurib⁹ vocib⁹ significatiuis q̄ꝝ quelibet pars ē per se vna dictio vl' q̄ꝝ cuilibet n̄ corrn̄det in mēte vn⁹ concept⁹. Alia ē vox cōplexa q̄ componit̄ ex plurib⁹ vocib⁹ q̄ꝝ q̄libꝫ ē vna dictio vl' q̄ꝝ cuilibet corrn̄dēt aliqs cōcept⁹ i mēte. ¶ Scōa distictio oratio pōt capi dupl'r. vno⁰ scōe itētional'r .s. ꝓ ꝑ se significato. ꝛᶜ ē q̄dā r'lo rationis fūdata i voce complexa ꝛ teriata ad significatū ei⁹. ꝛ h̄ mō h̄ diffinitur. Alio mō pōt capi p̄me itētional'r ꝛ ꝓ dnominato. ꝛ tūc ē q̄dā vox complexa q̄ dicit̄ vna n̄ qꝛ partes ei⁹ hēant adiuicē dbitā ꝯnexionē vel ꝑ modū deteriatōis ꝛ deteriabilis vel rōe aduerbij vl' ꝯiūctionis vniēt' partes orōnis. ¶ Tertia distinctio duplices sūt partes orationis. q̄dā sūt ꝓpiqꝫ sicut dictōnes. alie sūt partes remote vt littere ꝛ sillabe. de partib⁹ āt ꝓpinqs itelligitur p̄dicta diffinitio.

Secundo sciendū ē. ꝙ in hoc secundo capitulo dteriat arist. d partib⁹ eēntialib⁹ enūciationis. Et ꝯtꝫ duas partes p̄ncipales. In q̄ꝝ p̄ma tāgit duas ꝯcl'ones. Pria ē h̄. Oratio ē vox significatiā c⁹ partes aliqd sūt significatiue separati. vt dictio ꝛ nō vt affirmatio. Hāc vltimā particulā ꝓbat aristoteles qꝛ hō ē pars orationis ꝛ tn̄ significat aliqd vt dictio ꝛ non vt affirmatio. sꝫ si addat̄ ei verbū tūc erit affirmatio vel negatio nō tn̄ q̄libet pars orationis idifferēter. qꝛ vnica nominis sill'a nō significat vt dictio. ꝓbat per locum a maiori. qꝛ i hoc nomīe sorex ista sillaba sor nihil significat. sed ē vox sola. verūtamen i duplicib⁹. i. in nominibus composite figure partes aliquid significant. ꝛ non scōm se idest actu vt dictum est prius in primo capitulo de nomine. ¶ Secunda conclusio ē hec oratio significat ad pl'm qꝛ non significat tanq̄ꝫ instrumentū naturaliter ad aliquid deputatum. ergo significat ad placitū. ¶ Conr̄ i secūda parte p̄ncipali determinat de ipsa enunciatiōe. ꝛ continet duodecim ꝯclusiones. In quaꝝ pria tangit diōnē oratiōis. s. in indicatiuā ipatiuā ꝛc̄. Et ponit diffōem enūciatiōis ꝛ ē hec. Orō enunciatiua ē oratio non ōis sed in qua veruꝫ vel falsum ē. pꝫ quia oratio deprecatiua ē oratio. ꝛ tamen non est oratio enunciatiua qꝛ nō est vera neqꝫ falsa. ¶ Secunda conclusio elic̄ orationem que pertinet ad logicū. ꝛ est h̄. orationes alie ab enunciatiua magis sunt rethorice vel poetice considerationes. sed sola oratio enunciatiua est pn̄tis speculatiōis. ¶ Tertia conclusio tangit primam diuisionem enūciationis. ꝛ est hec. Enunciationum alia ē vna alia est plures. ¶ Quarta conclusio tangit secundam diuisionem. ꝛ est hec. enūciationum alia est affirmatiua alia est negatiua. ¶ Quinta conclusio tangit tertiam diuisionem. ꝛ est hec. enunciationū vnarum. alie sunt sim'r vne Alie sunt coniunctiue vne. et he tres vltime conclusiones tanguntur mixte in textu cū dicitur est autem vna prima enunciatiua. oratō affirmatio deinde negatio. alie vero deide cōiūctione vna. ¶ Sexta ꝯclusio remouet q̄dā dubiū qꝛ ex quo dictū ē ꝙ ē enūciatio aliq̄ vna simpl'r non posset aliqs credere ꝙ ita esset simpliciter vna ꝙ nullā hēret compositionē hoc remouet dicens ꝙ nulla est talis que ita sit simpliciter vna ꝙ careat compositione sed necesse est oēm enunciationē esse ex verbo vel ex casu verbi quarum quelibet compositionem ioportet. ꝛ confirmatur per locum a maiori quia si aliqua oratio eēt enunciatiua sine verbo vel casu verbi maxime hoc esset verum de diffinitione propositionis. sed hoc nō quia diffinitio hominis non est oratio enūciatiua nisi sibi addatur hoc verbū ē vel fuit vel erit. g̊ nulla est oratio enūciatiua nisi sit cōposita ex verbo vel casu verbi. ¶ Septima conclusio ista diffō aīal gressibile bipes significat aliqd vnū n̄ tn̄ ꝙ partes inuicem sibi sint propinque idest continue prolate. sed quia talis continuitas etiam reperitur in his que sunt vnum per accidens. ostendere tamen quam vnitatem haberet diffinitio est alterius negocij scilicet metaphisice considerationis. ¶ Octaua conclusio innuit diuisionem enunciationis in vnum ꝛ plures ponens diffinitionem vtriusqꝫ membri. Prima est hec enunciatio vna est que vnum de vno significat vel coniunctiue vna. Sed enunciatio plures est que plura ꝛ non vnum significat vel inconiūcte. ¶ Nona cōclusio quia dictuꝫ est ꝙ enunciatio vna significat vnum de vno posset aliquis credere ꝙ significaret vnuꝫ sicut nomē vel verbum. hoc dubium remouet tangendo

nonā conclōnē. ⁊ ē hec. Nomē vel verbū ē dᵒ sola. iō nō significat sicᵗ enūciatio. pȝ duplr. qꝛ ꝯtingit ꝓferre noⁿ vł verbū vno mō rn̄dēdo ad interrogatōem factā. alioꝫ nō rn̄dēdo sed spōte ꝓferēdo nomē vel verbū per se. ⁊ vtroꝫ ꝙ mō nomē vł verbū nō significat sicut enūᵒ gᵗ ⁊c̄. Decia ꝯclo inuit vnā distinctōem enūciationis in enūciationē simplicē. ⁊ cōpositaȝ Et tāgit diffōem mēbroꝝ. ⁊ ē hec enunciatio simplex ē q̄ enūciat aliqd de aliquo vel aliqd ab aliquo. Sȝ enūciatio cōposita ē q̄ cōponiᷓ ex his. s. ex enūciationibᵒ simplicibᵒ. Undecima ꝯclo inuit quandā dionē enūciatiōis simplicis per enūciationē de p̄nti de p̄terito ⁊ de futuro tāgit diffōem enūciationis simplicis q̄ ē h̄. enūciatio simplex. i. vna simplr. ⁊ ē vox significatiua de eo ꝙ ē aliqd vel nō ē queadmodum tp̄a diuisa sūt. Duodecia cōclo tāgit diffōes affirmatiōis ⁊ negationis. p̄ia est hec affirmatio ē enūciatio alicuius de aliquo. sed negatio ē enūciatio alicuius ab aliquo.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hūc textū incidūt tres difficultates. Prima ē vtꝝ oṙo sit vox significatiā ad placitū vel nāliter. Et vr̄ ꝙ nāliter argum̄to plōnis qꝛ vtutꝭ nālis instrumētū dȝ eē nāle. sed oṙo ē instrumētū vtutis iterp̄tatiue q̄ ē nālis. Est eni istrumētū quo aīa suas ꝯceptiones iterp̄taᷓ. ergo erit nālis. Et per ꝯn̄s significabit nāliter. Ad difficultatē rn̄r ꝙ oṙo significat ad placitū. ⁊ ad rōem platonis rn̄r distinguēdo maiorē qꝛ virtutis nālis duplex ē istrm̄. quoddā ē immediatū ⁊ virtuti nāli vnituȝ. ⁊ sic maior ē vera. aliud ē istrm̄ remotū. ⁊ a virtute nāli separatū. ⁊ d̄ illo maior ē falsa. Tūc ad ꝓpositū dr̄ ꝙ oṙo non ē instrm̄ ꝓpinquū sȝ nouē istrumēta q̄ sūt guttur lingua palatū ⁊c̄. sūt instrum̄ta ꝓpinqua qbᵒ aīa vtiᷓ iiterp̄tatōe suoꝝ ꝯceptuū oṙo āt ē instrm̄ remotū ⁊ artiᷓ ciale. iō significat ad placitū. ⁊ nō nāliter. ¶ zᵃ difficultas q̄re in diffōe oṙonis repetiᷓ ista particła. vox significatiua. ⁊ tn̄ nō repetūtur iste particule sine tēpore vel cū tēpore finita ⁊ recta. Respōdetur per tria dicta. primuȝ est ꝙ ⁊ si ista particula vox significatiua fuerit cōis nomini ⁊ verbo ⁊ etiam ipsi oṙoni debuit tamen in diffinitione oṙonis repeti quia ex eo ꝙ oṙo comp̄lectiᷓ plures voces potuisset aliquis dubitare. vtrum oṙo sit vna vox vel plures voces. Et etiam videtur oṙonem eē nō significatiuā saltem distincta significatiōe a significatiōe nōis ⁊ verbi. ⁊ iō ad denotandū ꝙ oṙo habet vnū significatū qd̄ ē neutrū resultās a significatiōe suaꝝ partiū debuit in sua diffinitione poni ista particula vox significatiua. ¶ Secūdus dictū. nō fuit necesse ponere indiffinitione oṙonis istam particulam ad placitū. qꝛ oṙo nō fuit imposita ad significandum p̄io ⁊ ꝑ se sȝ solū rōe suaꝝ ptiuȝ. ⁊ ex ꝯn̄ti qꝛ nō nulli crediderunt oṙonem significare nāliter. iō ad excludendum errorem illorum ꝓbat aristo. ꝙ oṙo significat ad placitum. ¶ Tertium dictū indiffinitōe oratiōis non debuerunt poni iste particule sine tempore cum tempore finita ⁊ recta. Tum qꝛ si ponerentur tūc nō ꝯuenirēt oi oṙoni. Tū scd̄o qꝛ si ponātur iste particłe n̄ ꝯuenirent ſm se totā sed solum rōe suaꝝ ptiū ⁊ adhuc nō conuenient partibus ratione qua sunt partes. sed rōe suoꝝ modoꝝ significādi. ¶ Tertia difficultas vtꝝ diffinitio oṙonis cōpetat ꝓpōi hypotᶜᵉ. Et videtur ꝙ non qꝛ partes eius non significant vt dictio sed vt affirmatio vel neᵒ. ad difficłtatē rn̄r affirmatiue. ⁊ ad rōnem rn̄r per istam particulaȝ cuiᵒ partiuȝ ⁊c̄. ponitur ad distinguēdū oṙonem ꝯtra nomē ⁊ verbū q̄ꝝ nulla pars ē significatiā vt dictio. iō ab eisdē sufficiēt diffiniᷓ oṙo. sȝ aliq̄ eiᵒ partes necessario significēt vt dᵒ. Nā licet partes remote oṙonis cꝰ sūt lr̄e ⁊ sillᵉ nō significēt vt dᵒ ⁊ partes ꝓpinque orationis ipoᶜᵉ n̄ significēt vt affirᵒ tn̄ qꝛ alique partes vel ꝓpinque vel remote significant vt dᵒ. ideo eis competit diffō orationis ad quod denotandū vsᵒ ē aristo. ista constructione partitiua cuius partium ⁊ non dicit cuius partis.

Conclusio rn̄salis diffinitio orationis indifferēter ꝯuenit tā orationi perfecte q̄ȝ iperfecte. Conclo pȝ ex ratione facta an̄ oppositū ⁊ ex notabilibus.

Primo dubitaᷓ. Utꝝ dio oṙonis in affirmatiuā ⁊ negatiuā sit dio generis in suas sp̄es. Ad quā rn̄r per duo dicta. ¶ Priᵐ ē affirᵒ ⁊ negᵒ triplr accipiūᷓ. Unoᵒ ꝑ actu intellᵉs q̄ itellectᵒ affirmat vel negat. zᵒ capiᷓ neᵒ ꝓ instrum̄to negādi. s. ꝓ isto aduerbio negādi nō. ⁊ his duobᵒ mōis non capitur in predicta diuisione. Tertio mō capiᷓ affirᵒ ꝓ oratione affirmatiā ⁊ negatio ꝓ oratōne negatiua. ⁊ᶜ capiᷓ in predicta diuisione. Secundum dictum predicta diuisio est diuisio gn̄is

i suas spẽs qꝛ enũciatio p̄dicat̃ i gd de affir[nc] ⁊ nega[nc]. ⁊ affirmatio ⁊ ne[o] d̃nt plusq̈ numero cũ differat plusq̈ due affirmatões aut due negatões. g̊ affir[o] ⁊ neg[o] sũt spẽs ip̄i[9] enũtiationis. Et si obyceret̃ qꝛ circul[9] pẽdẽs añ tabernã ẽ oꝛ̃o ⁊ tñ nõ ẽ affirmatia vel negatia. g̊ dio erit isufficiẽs. Maioꝛ p3 qꝛ significat veꝝ vel falsũ. nã ⁊ eq̄polere videt̃ ꝓpõi vere vel false significat eni tñ sic ħ ꝓpõ hic vẽdit̃ vinũ. rñr negãdo maiorẽ ⁊ ad ꝓbatõe3 d̃r ꝙ ad hoc ꝙ aliq̃d signũ ad placitũ significans sit ꝓpõ vel oꝛ̃o non sufficit ꝙ significet verũ vel falsum. s3 req̄rit̃ ꝙ in tali signo ad pl'3 significãte sint ꝑtes q̃ sep̄ate ⁊ dise subordinẽt̃ ꝑtialibus ꝯceptib[9] ꝯponẽtib[9] oꝛ̃onẽ mẽtalẽ cui subordinat̃ tale signũ ad placitũ significatiuũ. mõ i circulo nõ sũt aliq̄ ꝑtes q̃ subordinãt̃ ꝑtib[9] illi[9] oꝛ̃onis mẽtalis i ista domo vẽdit̃ vinũ. ℂ Itẽ si fit oꝛ̃o q̃rit̃. an sit oꝛ̃o mẽtalis vocalis v'l scripta. ⁊ claꝝ ẽ ꝙ nullũ istoꝝ ẽ dicendũ. Querit̃ ẽt q̃uõ ꝯuert. t̃ ⁊ q̃ sit sua ꝯ̃dictoria ⁊ sua eq̄polens. ⁊ q̃liter ex ea ⁊ cũ alia poterit fieri ꝓpõ ipothetica ⁊ ẽt sil'r's. ⁊ qꝛ ista non videt̃ facil'r posse attribui circulo pẽdẽti ante tabernam. Ideo non videtur esse oratio.

Secundo dubitat̃. Utꝝ sola oꝛ̃o indicatiua sit enũciatio. Et v'r ꝙ nõ. qꝛ ista oꝛ̃o si nullus peccaret null[9] puniret̃ ẽ ꝓpõ. ⁊ tñ in ea nullũ ponit̃ v̄bũ idicati mõi maioꝛ p3 qꝛ põt eẽ p̄missa sillogismi vt sic arguẽdo. si null[9] peccaret null[9] hõ puniret̃. sed null[9] hõ peccat. g̊ null[9] hõ puniet̃. Ad dubiũ rñr negatie ⁊ ad Arist. rñr ꝙ intellexit de oꝛ̃onib[9] ꝑfectl q̃ sũt ꝓpões ca[ce]. ⁊ nõ de illis q̃ sũt ipo[ce]. Et si arguat̃. qꝛ illa ꝓpõ ego vellẽ eẽ bon[9] cleric[9] ẽ ꝓpõ cathe[ca] tñ nõ ẽ ꝯposita ex v̄bo indicati mõi. g̊. maioꝛ p3. qꝛ significat veꝝ v'l falsũ. vel taliter dicẽdo. vellem eẽ moꝛtu[9] vel malus aliq̄s nõ mẽtiret̃. ex q̊ ñ diceret falsũ. Rñr ꝙ ista ꝓpõ ego vellẽ eẽ bon[9] cleric[9] põt dup'r capi. vno[o] i suo sẽsu ꝓ̄po ⁊ sibi coꝛrñdẽte ex significatõe suoꝝ terminoꝝ. ⁊[c] nõ ẽ ꝓpõ. qꝛ eq̄polet. isti ego eẽm vellẽs eẽ bon[9] cleric[9] mõ illa nõ ẽ ꝓpõ. Alio[o] põt capi vt eq̄pollet isti volũtas mea ẽ ꝙ sim bon[9] cleric[9] ⁊[c] ẽ enũtiatio. Al'r põt rñderi. s. affirmatie ⁊ tũc d̃r ꝙ tales oꝛ̃ones cõditõales. si null[9] hõ peccaret null[9] hõ puniret̃. vel si ois hõ curreret nullus hõ q̄esceret. et cõsimiles nõ p̄nt eẽ oꝛ̃ones nisi inq̄ñtũ resoluũt̃ in oꝛ̃ones indicatias. vt ista si ois hõ curreret resoluitur i istã si omnis hõ currit nullus hõ q̄escit. Dicit̃ vlteri[9] ꝙ ista ego vellẽ eẽ bon[9] cleric[9]. ⁊ ꝯsil'es de v̄tute sermonis non sũt vere neq3 false nisi ꝑ quanto reducũtur ad vnã de p̄nti vt p[9] patuit.

Tertio dubitatur. Utꝝ q̃libet ꝓpõ mẽtalis sit eẽntial'r cõposita ex pluribus noticys partialib[9]. s. ex subõ ⁊ p̄dicato. sicut ꝓpõ vocalis ex plurib[9] vocib[9] partialibus. Et v'r ꝙ nõ qꝛ si ꝓpõ mentalis taliter cõponeret̃ seq̃retur ꝙ eẽnt due ꝓpositiones sinonime. quaru3 vna eẽt v̄a ⁊ possibilis. ⁊ alia eẽt falsa ⁊ ipossibilis ꝙ ẽ icõuenĩcs. p3 ꝯña qꝛ iste due ꝓpões ois hõ ẽ aial. oẽ aial ẽ hõ. essẽt due ꝓpositiones sinonime qꝛ eẽnt constitute ex eisdẽ terminis. ꝑcise eni3 componũt̃ ex eisdem subis p̄dicatie ⁊ copulis. sũt ẽt similes in foꝛma qꝛ nisi sic ħ maxie eẽt ꝑꝑ sitũ ⁊ oꝛdinẽ terminoꝝ. qꝛ. s. in vna termin[9] min[9] cõis precedit copulam. Et termin[9] magis cõis seq̄tur in alia ꝓpõe ⁊ oꝛdine ecõuerso oꝛdinãt̃. s3 hoc ẽ falsũ qꝛ imediate nõ ẽ situs neq3 oꝛdo ex eo ꝙ sũt in subõ idiuisibili. ℂ Scdõ sic qꝛ si ꝓpõ mẽtalis eẽt cõposita seq̃ret̃ ꝙ eẽt possibile eẽ duo accidẽtia solũ numero d̃ra eẽ in eodẽ sbõ adeq̃te simul non faciẽtia vnũ 3[m]. ꝯñs est falsum. consequẽtia p3. qꝛ i illa mẽtali homo est hõ. hõ ẽ sb3 ⁊ ẽ p̄dicatũ que tñ differũt numero. ℂ Ad dubiũ rñr ꝙ ꝓpõ mẽtalis ẽ vn[9] simplex act[9] nõ compositus ex plurib[9] partialibus notitys sic ꝓpõ mẽtalis repꝛesẽtãs hominem eẽ aial ẽ simplex noti[a] ex cõceptu hominis ⁊ conceptu aialis ꝑꝑ rationes imperfectas qꝛ tñ dic Aristo. in isto pꝛio ꝙ hoc v̄bũ ẽ. significat quãdã compositionẽ que compõ ñ ẽ sine extremis. iõ videt̃ eẽ dicendũ ꝙ q̃libet ꝓpõ siue mentalis siue vocalis est eẽntialiter composita ex suis extremis q̃ sũt subm ⁊ p̄dicatu3. Item dicit aristo. ꝙ veritas ⁊ falsitas ẽ circa compõem ⁊ diuisionem ⁊ ẽ aliquis intellectus simplex siue compõe ⁊ diuisiõe siue veritate ⁊ falsitate ⁊ alius est complexus in quo est veritas vel falsitas. Et ad rationes oppositum concludentes rñr pꝛimo quo ad pꝛima3 negando ꝙ ille ꝓpositiões sint sinonime. Tũ quia extrema aliter ⁊ aliter capiunt̃ eo ꝙ terminus distribut[9] in vna non distribuat̃ i alia ⁊ econtra. Tum etiam quia non est eadem copula sed est alia ⁊ alia specie distincta quia s3 variationem extremoꝛum variantur copule

eo ꝙ copl'e depēdēt ab extremis sic vel sic or‑
dinatl. ⁊ lꝫ imediate nullus ē sit⁹ realis tñ ē si
tus enūciatiuus vni⁹ de alio ⁊ sit⁹ ɔcipiēdi qꝛ
ꝑ p⁹ ɔcipit nāli ordine subm ꝗꝫ ꝑdicatū. ¶ Ad
secūdā ɔcedit ɔñā ⁊ ɔñs. ⁊ dr̄ vltra ꝙ dcꝫ phi
5° metha^{ce} itell'r ð qbuslibet accidētib⁹ intē°‑
nalib⁹ vl' remissibilib⁹ cꝰ ñ st ɔcept⁹ mētales.

Ad rationes añ oppositū fcās. ¶ Ad
primā dr̄ ꝙ orō est vox
significatiua ad pl'm nō ꝙ ipsa sit tota impōita
ad significādū. sꝫ qꝛ suā significatiōem trahit
ex significatiōe suaꝝ ptiū que seorsū ad pl'ꝫ si
gnificāt ex ipositiōe volūtaria. ¶ Ad secūdā
dr̄ ꝙ istud vbū legit pōt dupl'r ɔsiderari. vno
mō pure vbal'r. s. ꝓ eo qð ex sua significatione
ꝓpa significat. ⁊c ē vbū. ⁊ nō orō. Alio° pōt ca
pi ꝓ eo ꝙ vbal'r significat ⁊ ēt ꝓ illo qð signi‑
ficat suū suppōitū qð ē de bonitate intell's ⁊
ɔsue^{nc} grāmaticoꝝ subitell'r. ⁊c sibi correspō‑
det i mēte ɔcept⁹ cōplex⁹ ꝓpōal'. iō pōt dici ꝓ
positio. ¶ Ad tertiaꝫ patꝫ solutio in 3° nōbili.
¶ Ad quartā negat añs. nec suffic ad h ꝙ aliꝗ
vox sit orō ꝙ sibi corrñdeat cōcept⁹ cōplex⁹
sed cū h reqrit ꝙ ꝑtes vocis seorsū sūpte cor‑
rñdeant in significando partibus conceptus.
vt patuit in dubio primo.

ueritur Utrū sint tan‑
tum tres speci
es oppōis adinuiceꝫ distincte. s.
ɔ̄dictoria ɔ̄ria ⁊ subcontraria.
¶ Arguit primo ꝙ nō quia est
aliꝗ oppō subalterna ⁊ relatia
⁊ ꝑuatiua. g̊ nō sūt tm̄ tres. ¶ Arguit 2° iste ɔ̄
dicūt sortes currit. sortes ñ currit. ⁊ tñ retinēt
legē subcōtrariaꝝ. g̊ oppō subcōtraria ⁊ ɔ̄di‑
ctoria nō distinguūt. ɔñā tꝫ. qꝛ leges ꝓpōnuꝫ
oppōitaꝝ diuersificāt scðm diuersitatē oppo
sitionū. maior relinqt nota. sꝫ minor declarat
qꝛ repugnāt i falsitate ⁊ nō i vitate. Prima ꝑs
suppōit va. sꝫ scða ꝑs ꝓbat sic. ꝙ ñ repugnāt i
veritate. qꝛ ꝓ q̊cūqꝫ tꝑe sortes pōt currere ista
pōt eē vera sortes currit. ēt ꝓ quocūqꝫ tꝑe sor
tes pōt nō currere ista pōt eē va sortes nō cur
rit. sꝫ ꝓ vno ⁊ eodē tꝑe sortes pōt currē. ⁊ pōt
nō currere. pōt. n. cras currere. ⁊ pōt ēt cras
nō currere. g̊ ꝓ vno ⁊ eodē tꝑe iste due pñt eē
vere sortes currit sortes nō currit. ⁊ ꝑ ɔñs pñt
sil' eē vere. ¶ Arguit 3° sic. ɔ̄dictorie nec repu
gnant in veritate nec fasitate. g̊ inter cōtradi
ctorias non ē oppō. ⁊ ꝑ ɔñs oppō cōtradicto‑
ria non ē spēs oppōis. Añs pꝫ primo qꝛ non re
pugnant in veritate qꝛ iste due ɔtradicūt. iste
tribulus ē sapidus. iste tribulus nō ē sapidus
⁊ tñ sūt sil' vere. g̊ ⁊c. minor pꝫ qꝛ qð iudicat ab
aliꝗ tota spē illud est verū. sꝫ asinus secūdum
suā totā spēꝫ idicat istud tribulū eē sapidum
g̊ iudicium ē verū qꝛ nā in tota vna spē nō de
ficit. Et ꝑ ɔñs ista ē vera iste tribulus ē sapi‑
dus. sed ꝙ sua negatiua sit vera. pꝫ qꝛ homo a
tota spē iudicat hunc tribulū non eē sapidum
g̊ iudiciū ē verum. Et ꝑ ɔñs ista ē vera iste tri
bulus non est sapidus. Sꝫ añs ꝓ secūda par‑
te pꝫ. s. ꝙ contradictorie nō repugnāt in falsi‑
tate qꝛ iste due cōtradicūt ego dico falsū ego
non dico falsum cum sint singule res diuerse
ꝗlitatis. ⁊ tñ sūt simul false. g̊ contradictorie
pñt eē simul false. minor pꝫ ⁊ primo ꝙ ista af‑
firmatiua ego dico falsū sit falsa casu pōito ꝙ
sortes nullā aliā ꝓpōem dicat nisi istā ego di
co falsū. Tūc sic arguit qꝛ vl' sortes dic veꝝ vl'
fl'm si dicat veꝝ. g̊ veꝝ ē sorteꝫ dicētē falsū. et
tñ nullā ꝓpōem aliā dicit nisi istā ego falsum
dico. g̊ ista ꝓpō ꝓlata a sorte ē falsa ꝓbat etiā
qꝛ sua negatiā. s. ista ego nō dico fl'm sit fl'a. qꝛ
sortes nihil dicit nisi istā ꝓpōem ego dico fl'ꝫ.
⁊ tñ ipa ē falsa vt ꝓbatū ē. g̊ falsū ē sortē nō di
cere falsū. ⁊ ꝑ ɔñs h ꝓpō ego nō dico falsum
erit falsa. ⁊c hēt itērū. s. ꝙ iste due ego dico fl'ꝫ
ego ñ dico fl'ꝫ ñ opponūt. ¶ In oppo^{m} ē arist.

Primo sciendū ē ꝙ ꝓ declaratiōe ter
minorum ponūt ꝗtuor dicta.
¶ Primū dcm ē ꝙ oppō vt hic sumit est re‑
pugnantia duarum ꝓpōnuꝫ in qualitate tm̄
vel in ꝗlitate ⁊ in quātitate simul. In verita‑
te tm̄ vel in falsitate tm̄ vel in veritate ⁊ falsi
tate simul. per p̄mam particulam excluditur
oppō relatiua ⁊ priuatiua per secundā exclu
ditur oppō subalterna que non ē repugnātia
ꝓpōnum in qualitate vel inquātitate sil' vl' i
ꝗlitate tm̄. ¶ Secūdum dcm ad hoc ꝙ ꝓposi
tiones ca^{ce} sint contrarie tres conditiones re
quiruntur. Prima ē ꝙ vna sit vniuersalis af‑
firmatiua ⁊ alia vniuersalis negatiua eiusdeꝫ
subi ⁊ eiusdem ꝑdicati. Secūda conditio est
ꝙ terminus distribuibilis non distributus in
vna distribuatur in alia defectu cuius iste nō
cōtrariantur cuiuslibet hoīs oculus ē dexter
Et cuiuslibet hoīs oculus non est dexter. quia
in neutra distribuitur ille terminus cōis ocu‑
lus. ⁊ ꝙ non sint cōtrarie pꝫ. quia sunt simul

Oppositiones

vere. quia repugnant legi contrariarum. sꝫ cõ
traria ꝑ se ē ista. cuiuslibet hoīs nullus ocl's ē
dexter. ¶ Tertia conditio ē ꝙ termini non te
neantur magis vel minus ample in vna ꝙ̃ꝫ in
alia defectu cuius iste nõ cõtrariãtur. omnis
homo est mulier. nullus homo est mulier. qꝛ ĩ
prima homo tenetur tam pro masculis ꝙ̃ꝫ fe/
minis. ꝛ in secunda pro masculis tantũ. ¶ 3^m
dictum ad oppositionem subcontrariam tres
conditiones requiruntur. Prima ꝙ vna sit ꝑ
ticularis vel indefinita affirmatiua ꝛ alia sit
particularis vel indefinita negatiua eiusdeꝫ
subiecti ꝛ eiusdem predicati. ¶ Secunda con
ditio est ꝙ p̄dicatum in vna teneatur particu
lariter ꝛ in alia vniuersaliter defectu c⁹ iste ñ
subcontrariantur. homo est aīal ꝛ homo aīal
non est. ¶ Tertia conditio ꝙ termini tenean
tur in vtraqꝫ eque ample ꝛ eque stricte ꝛ eo/
dem mõ appellate defectu cuius iste non sub
contrariãtur. quidam homo fuit pridie alb⁹
ꝛ quidam homo non fuit heri albus quia pos
sunt simul esse false. ¶ Quartum dictum ꝙ q̃
dam sunt contradictorie de lege tantum que
scilicet retinent legem contradictoriaruꝫ cu
iusmodi sunt due singulares diuerse qualita/
tis. Alie sunt contradictorie de forma ꝛ de le/
ge simul. Et ad istã quinqꝫ conditiones requi/
runtur. Prima est ꝙ sint opposite qualitatis
ꝛ quantitatis eiusdem subiecti ꝛ eiusdem pre
dicati. Secunda conditio ꝙ quilibet termi/
nus distribuibilis non distributus in vna di/
stribuatur in alia ꝛ econtra nisi forte talis ter
minus cõmunis fuerit determinatio termini
singl'is. qꝛ iste due contradicunt. fortes vidẽs
asinum currit. ꝛ fortes videns asinum nõ cur
rit. ꝛ tamen in neutra ille terminus vidẽs asi/
num distribuitur. Tertia conditio. ꝙ ter/
mini teneantur vniuoce ꝛ non equiuoce. et
non magis vel minus ãple vel stricte seu ma/
gis appetite. Quarta conditio ꝙ si in proposi
tione vniuersali terminus distribuatur in or
dine ad alium terminum stantem confuse tã
tum. tunc ille terminus distributus in vniuer
sali debet distribui in particulari sibi contra/
dicente supponere determinate ꝛ non confu/
se tantum. Ideo iste non contradicunt. om/
nis homo est animal omne animal homo nõ
est. Sed contradictoria per se est ista. quidaꝫ
homo non est animal. Quinta conditio in ꝓ/
positione vniuersali terminus distributus in
ordine ad alium termium sumptum determi
nate debet in particulari sibi ꝯtradicente sta
re confuse tantum ꝛ non determinate defe/
ctu cuius iste non contradicunt. caput hꝫ om
nis homo. ꝛ aliquis homo non habet caput. sꝫ
cõtradictoria per se est ista. omne caput hõ ñ
habet. in qua li hõ supponit cõfuse tantum. et
si dicat̃ ꝙ ille due nõ participãt de eodẽ ordie
qꝛ in prima li homo postponitur copule ꝛ in se
cũda p̄ponitur. Respondetur ꝙ ad hoc ꝙ ꝓ/
positões dicantur participare vtroqꝫ termio
ſm ordinem sufficit ꝙ illud qḋ subycit̃ in vna
subyciatur in alia. ꝛ illud quod predicatur in
vna predicetur in alia siue obseruetur idẽ or/
do situalis siue non.

Secundo sciẽdũ ē ꝙ in hꝫ 3° tractatu d̃
termiat arist. de q̃dã passio
ne intrinseca enũciationis q̃ ē oppõ. Et contꝫ
quatuor capitula. in quoꝝ p̄io determinat d̃
oppõe in se ꝛ ĩ suis ꝑtibus. Et ꝯtinet duas par
tes principales in quaꝝ p̄ia intẽdit duas cõ/
clusiones. ¶ Prima ꝯcl'o ē. oppõ est. pꝫ quia ĩ
omni affirmatione quã contingit negare. ꝛ in
omni negatione quã contigit affirmare est op
positio. Sed omnem affirmationem cõtingit
negare. ergo omnẽ negationem contingit af/
firmare. ergo oppõ est. minorem declarat ari
stoteles tãgendo q̃tuor modos enũciandi q̊ꝝ
duo sunt veri ꝛ duo falsi. Prim⁹ modus enũ/
ciandi ē affirmando hoc verbum ē de ente si
ue de subo supponente ꝓ aliquo. vt dicẽdo ho
mo est. ꝛ iste modus enunciandi est ver⁹. Se
cũdus modus qui est falsus fit enũciãdo hoc
verbum est negatiue de ente vt dicendo ho/
mo non est. Tertius modus qui est etiam fal
sus fit affirmando hoc verbum est de non en/
te. vt dicendo chimera est. Quartus modus
fit negando hoc verbum est de eo quod non ē
siue de non ente vt chimera non est. ꝛ iste mo
dus est verus. Et addit Aristoteles ꝙ sicut ex
parte huius verbi est presentis temporis pos/
sunt formari quattuor modi enunciandi. ita
contingit eodem modo in alys temporibus q̃
sunt extra tempus presens sicut sunt preteri/
tum ꝛ futurum. nec etiam solum contingit va
riare hos quatuor modos enunciãdi ex par
te huius verbi ē secũdo adiacẽte. sed etiaꝫ cõ
tingit variare conformiter in ꝓpoĩbus de ẽ
tertio adiacẽte. vt homo est albus. homo non
est albus. chimera est alba. chimera non est

alba. ¶ Secuda ɔclusio. tāgit diffinitōem op
positionis sub noīe ɔ̄dictionis. ⁊ hec ē. contra
dictio ē affirmatio ⁊ negatio oppōite. ⁊ debēt
intelligi iste ꝑticule eiusdē de eodē non equo-
ce ſʒ cetere conditiones posite in diffinitione
elenchi p̄io elēchoꝝ vbi determinat̄ de sillo
gismis sophisticis Cōsequēt̄ in secūda parte d̄
terminat de spēb⁹ oppōnum. Et intēdit qua/
tuor ɔclusiones. prima tangit vnā diuisionem
enūtiationū ex parte subi. ⁊ q2 tale subm ē no
men vel aliqd sumptū loco noīs ⁊ ē significa
tiuū rei. iō ꝑponit vnam diuisionē rerum que
ē hec reꝝ alique sūt vl'es ⁊ alie sūt singulares
vniuersale qdē ē ꝙ natū ē p̄dicari de plurib⁹
sed singulare nō ē aptū natū p̄dicari de pluri/
bus sed de vno solo. Et vlterius istam diuisio
nem rerū applicando ad ꝑpositū addit ꝙ ne
cesse ē qn̄qꝫ enūciare aliqd ineē vel non ineē
alicui eoꝝ q̄ sūt vl'ia aut singl'ia. ⁊ sic pʒ ꝙ vni
uersale ⁊ singulare valent ad oppōeʒ tāqꝫ ad
suba ꝑpōnū oppositaꝝ ¶ Secūda conclusio
tangit diffōem ɔtrarioꝝ ⁊ ē hec. contrarie sūt
ille in quib⁹ enunciat̄ aliqd̄ predicatū affir/
matiue ⁊ negatiē d̄ aliquo subo vl'i vl'r sūpto.
Et declarat quid ē terminū teneri vniuersali
ter ē ipm teneri cum signo vl'i vt oīs hō est al
bus nullus hō est alb⁹. ¶ Tertia conclusio tā
git diffōem subɔtrariorum ⁊ hec ē. subcontra
rie sunt ille in quibus enunciat̄ idem p̄dica/
tum affirmatiue ⁊ negatiue de eodē subo vl'i
⁊ non vl'r sumpto. Et q̄uis ille nō sint contra/
rie tamen contingit illa que significant̄ ꝑ eas
eē contraria. Et innuit ꝙ vniuersale non tene
ri vniuersaliter ē terminū cōem sumi sine si/
gno vl'i quia istud signū omne non ē vniuersa
le. sed qn̄qꝫ vniuersal'r significat. i. denotat ꝙ
termin⁹ cui additur tenet̄ vniuersaliter ꝑ oī/
bus suis suppositis ꝑ q̄bus distribuitur per ta
lem signū. Circa hoc tn̄ remouet̄ vnū dubiuʒ
quia dictū est ꝙ in aliqua ꝑpositione enūciat̄
vniuersaliter per additioneʒ huius signi oīs.
ideo posset aliquis dubitare. vtrū debeat ad
di subiecto vel p̄dicato vel etiam ex hoc ꝙ di
ctum ē subm aliquando teneri vniuersaliter
posset aliquis dubitare an p̄dicatum possʒ te
neri vl'r. hoc remouet dicens ꝙ nulla affirma
tiua est vera in qua d̄ aliquo vl'i p̄dicatur vl'e
vniuersaliter sumptū. vt ista ē falsa oīs homo
ē oē aīal. ¶ Quarta cōclusio tangit diffōeʒ cō
tradictorioꝝ. ⁊ est hec cōtradictorie sunt ille
in quarum vna p̄dicatum affirmat̄ de subie/
cto vniuersaliter sumpto. Et in illa idē p̄dica/
tum negatur non vl'r sed ꝑticulariter de eo/
dem subo. ⁊ econtra. vt omnis hō ē alb⁹. non
oīs homo ē alb⁹. quidā hō ē albus. vel nullus
homo ē albus. ⁊ sic de oīb⁹ istis ⁊c̄.

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hunc textū in
cidunt tres difficultates. ¶ Pri
ma ē qualiter intelligitur illud dictum ꝙ ɔ̄di
ctio ē affir⁹ vel negatio oppōite. cū tn̄ contra/
dictio sit quedam relatio media iter affirma
tionē ⁊ negationē. ⁊ relatio semꝑ distiguatur
a suis extremis. Respondet̄ ꝙ ibi ē p̄dicatio
m̄alis in qua p̄dicatur fundamētū vel subm
de relatiōe fundata in ip̄o ad modum quo di
cerem⁹ ꝙ pater ē homo. Aliter posset dici ꝙ
ista ꝑpō intelligitur exponēdo concretū ꝑ ab
abstractum. vt sit sensus contradictio ē affir/
matio vel negatio opposite idest oppō siue re-
pugnantia que ē iter affirmationē ⁊ negatio/
nem. ¶ Secūda difficultas qualiter itelligit̄
illud dictum text⁹. qn̄ aūt in vniuersalib⁹ non
vniuersaliter nō sūt ɔtrarie que āt significan
tur eē contraria ē aliqn̄. rn̄r ꝙ sic debet intel
telligi. q̄uis enim ꝑpōes in quibus enunciat̄
ꝑticulariter p̄dicatū de subo affirmatiōe ⁊ ne
gatione non sūt ɔtraria scd̄m modū enunciā/
di tn̄ cōtingit eas scd̄m rē significatam eē cō/
trarias. Et hoc ē verū qn̄ sunt in m̄a naturali
vel remota q2 subcōtrarie in m̄a remota vel
naturali eq̄polent cōtrarÿs. ¶ Tertia difficl'/
tas ē qualiter intelligitur illud dictū textus.
illud qd̄ ē vniuersale p̄dicari vl'r nō ē verum
Rn̄r per q̄ttuor dicta. Primū dictū vniuer/
sale vniuersaliter sumptū nō ē aliqd aggrega
tum ex termino cōi ⁊ signo vniuersali sed est
termin⁹ cōis distributus. ita ꝙ oīs terminus
cōis distribut⁹ dicitur eē vniuersale vniuer/
saliter sumptū. Primū pʒ quia aggregatuʒ ex
termino cōi ex signo vniuersali non ē vniuer
sale. ḡ nō ē vniuersale vniuersaliter sumptuʒ
Scd̄m pʒ quia termin⁹ cōis qn̄ ē distributus
est quoddā vniuersale vel igitur tenet̄ vniuer
saliter ⁊ sic hētur ꝑpositū vl' tenet̄ nō vniuer
saliter. ⁊ hoc ē falsū. quia tūc nō eēt distribut⁹
Secūdū dcm in qualibet ꝑpōe negatiua cu/
ius p̄dicatū ē terminus cōis p̄dicat̄ vniuersa
le vniuersaliter sumptū. pʒ q2 cuiuslibet ꝑpo
sitōnis negatiue p̄dicatū si sit distribuibile di
stribuit̄. Sed termin⁹ cōis distribut⁹ est vni/

uersale vl'r sumptũ vt patuit ex p̃cedēti dicto ḡ ⁊c̃. ¶ 3m dictũ ĩ p̃põe affirmatiua vera quã doq; p̃dicat̃ vl'e vl'r sũptũ. p3. q2 isti⁹ p̃positio nis. tm̃ aial ē hõ. p̃dicatu3 distribuit̃. q2 ifert istam vniuersalẽ. oĩs hõ ē aial. in qua subm̃ distribuitur qd̃ quidem subm̃ erat p̃dicatũ p̃oris p̃positiõis exclusiue. ḡ in ista exclusiua. tã tum aial est homo. istud p̃dicatũ hõ distribuitur. Item in ista p̃põe homo ē ip̃emet p̃dicam distribuitur saltẽ distributione sigillata. ḡ ĩ p̃posito affirmatiua vera p̃dicat̃ aliqñ vl'e vl'r sumptũ. ¶ 4m dictũ ad hoc q̃ aliquod p̃dicam p̃dicet̃ vl'r de subo. nõ o3 illi p̃dicato addere signũ vl'e s3 s bo. ⁊ hoc ē qd̃ intendebat aristoteles in passu p̃allegato. ⁊ sic d̃ alijs.

Conclusio rñsalis tm̃ sc̃ tres spẽs oppositõis formales propositionu3. ɔcl'o satis p3 ex dictl ĩ scd̃o notabili.

Primo dubitat̃. Utrũ ɔ̃rie repugnēt in veritate tm̃ ⁊ subcontrarie ĩ falsitate tm̃. et cõtradictorie formaliter repugnent ex veritate ⁊ falsitate sil'. Pro dubio est supponẽdũ q̃ aristo. in secũdo capitulo determinat de quadam p̃p̃etate oppositaꝝ p̃põnũ q̃ vocatur lex oppositorum: Et cõtinet quiq; ɔclusiones. ¶ Prima cõclusio tangit legẽ cõtrariaꝝ. ⁊ est hec. Contrarie sũt vl'es affirmatiua ⁊ vl'is negatiũa. vt oĩs homo ē iustus. nullus hõ ē iust⁹. iõ ipossibile ē eas eẽ veras. ¶ 2a ɔ̃. tãgit legẽ subcõtrariaꝝ. ⁊ ē hec subcõtrarie p̃nt sil eẽ v̾e. vt q̃dam hõ ē albus. q̃dã hõ nõ ē albus. Uerũtamẽ arist. nõ noĩat illa3 oppõe3 subcõtrariã. sed a boecio vocat̃ oppõ subcontraria. ¶ 3a ɔ̃. tãgit legem condictoriaꝝ. ⁊ ē h̃ q̃ ĩ cõtradictorijs tã vl'iũ q; singulariũ necesse ē alterã eẽ v̾a3 ⁊ alterã eẽ falsã. vt socrates ē alb⁹. socrates ñ ē alb⁹. Et ex h̃ p̃nt elici duo correlaria: Primũ ē q̃ sc̃ q̃dã ɔ̃dictorie d̃ s bo cõi ⁊ q̃dã de s bo singl'i. 2m corre m ē q̃ singulari affirmatiũa ⁊ singl'is negatiũa eorũdẽ extremorũ ɔ̃dicũt. ⁊ iõ ē idẽ iudiciũ de ip̃is q̃tũ ad oppositõem sicut de p̃ticularib⁹ ⁊ indefinitl q̃b⁹ cõuenit oppõ subcõtraria. ¶ Quarta ɔclusio repetit legẽ subcontrariaꝝ ⁊ il'lã p̃bat. ⁊ h̃ ē. subcõtrarie sunt simul vere sed repugnant in falsitate. Secũdam partẽ supponit aristoteles ⁊ p̃mam partem p̃bat quattuor exẽplis Primu3 est istud. iste sunt subcontrarie. hõ ē albus. homo non est albus. ⁊ tamen sũt simul vere. ḡ due subcõtrarie p̃nt simul eẽ vere. 2m exemplu3 ē istud. iste sunt subcontrarie. hõ ē p̃bus. homo non ē p̃bus. ⁊ tamẽ sũt simul v̾e qd̃ p3. quia iste sunt simul vere. homo ē p̃bus homo est turpis. Sed ad istã. homo ē turpis. sequitur ista. homo nõ est p̃bus. ḡ iste due s b contrarie. homo ē p̃bus. homo nõ ē p̃bus. sil' stabunt in veritate. Tertium exẽplum ē istd̃. Iste sunt subcõtrarie. homo est pulcher. hõ ñ est pulcher. ⁊ tamen sunt simul vere q2 iste sil' stant. homo est pulcher. ⁊ homo ē fedus. s3 ad ista3. homo ē fedus. sequitur ista. homo nõ ē pulcher. ergo iste due simul stabunt. homo ē pulcher. homo non ē pulcher. 4m exm ē istud Iste subcontrariãtur homo est. homo nõ est. ⁊ tamen sunt simul vere quia iste due stãt. homo est. homo fit. sed ad ista3. homo fit. seq̃tur ista. homo nõ est. quia qd̃ fit non est ḡ ille due simul stabũt. homo ē homo nõ ē. Uerũtamẽ posset dici q̃ istud exemplum non ponit̃ pro quarto exẽplo. sed ponit̃ tãq; p̃batio p̃mi exẽpli. In quo dicebatur q̃ iste due sũt simul vere. homo ē alb⁹. homo nõ ē alb⁹. p3 q2 iste due simul stãt. homo est alb⁹. homo fit alb⁹. s3 ad istam. hõ fit albus. seq̃tur ista. homo nõ est albus. quia qd̃ fit nõ adhuc est. ḡ iste due. hõ ē albus. ⁊ hõ nõ est albus. sunt simul vere. ¶ Quinta conclusio remouet quoddã dubiũ. dictum est enim q̃ iste sunt simul vere. homo ē alb⁹. ⁊ non est homo albus. ideo aliquis posset credere q̃ etiam iste debẽt simul eẽ vere. non ē homo albus. ⁊ nemo est albus. q2 ista p̃põ. nõ est homo albus. videtur eẽ eadem ⁊ idẽ significare cum ista. nemo est albus. hoc dubiũ remouet aristoteles dicẽs q̃ iste p̃pões. non est homo albus. ⁊ nemo est albus. nec sunt eede3 nec idem significant nec ex necessitate sũt sil' vere. Uerũtamen extra textum potest dici q̃ ista p̃positio. non est homo albus. est distiguẽda. quia vel illa negatio cadit copula3 ⁊ supra totum illud qd̃ seq̃tur eam. ⁊ sic ipsa eq̃pollet de vi sermõis isti. nemo est albus. Alio modo p̃ot intelligi q̃ virtus negationis cadat supra illud verbum ē. non aute3 supra illũ terminũ homo. ⁊ in hoc sensu dicit aristo. q̃ ipsa nõ eq̃pollet huic. nemo est albus. q2 ista. nẽo est albus. est vniuersalis negatiua. sed ista. homo ñ est hõ albus. ē indefinita negatiũa. ⁊ h⁹ confirmatio p̃ot eẽ. quia antiqui imaginabant̃ duas indefinitas diuerse qualitatis ⁊ eorunde3 extremoru3 esse contradictorias. quib⁹ arist.

volens contradicere. dicit ꝙ ista idefinita negatiua. s. nō ē homo albus. non equipollet isti vniuersali negatiue nemo ē albus. ꝛ ideo idefinita negatiua nō cōtradicit indefinite affirmatiue sibi opposite.

Secundo dubitatur. Utrū ꝯtradictio sit maxima oppō. Et videt̄ ꝙ non. q2 maxima oppositio nō icludit̄ i miore. sed oppō ꝯria infert ꝛ includit contradictoriam. ğ oppō ꝯtraria ē sūma oppō. ꝛ per ꝯñs ñ ꝯdictoria. ¶ Ad dubium rñr per quinqꝫ dicta. ¶ Primū ē ꝯtradictoria cōplexa maxīe repugnant p3. q2 repugnant in veritate ꝛ falsitate in q̄litate ꝛ q̄titate. q2 nulli alioꝝ oppositoꝝ ꝯuenit. contraria eni solū repugnāt in veritate q2 possunt simul eē false. ꝛ subcōtrarie pñt sil' eē vere repugnāt autē in falsitate tm̄. ¶ 2m dictū ꝯtradictoria incōplexa maxīe repugnāt extensiue p3. quia illa maxīe repugnant extēsiue que sub disiūctiōe sūpta verificāt̄ de quocunqꝫ conceptibili. siue sit ens siue non ens. s3 ipsa cū copulatiōe sūpta de nullo vno ꝯceptu verificari pñt. sed contradictoria sunt hmōi. nulla eni rō cōceptibilis pōt alterum contradictorioꝝ coniungere q̄rto metaphīce. ğ contradictoria maxime repugnant extēsiue. ¶ 3m dictum ꝯtradictoria maxime repugnāt intēsiue. p3 q2 maxīe repugnaᵃ intēsiue sūt illa que hñt maxime icōpossibilitatē ad eē sil' in eodē sed ꝯdictoria sūt hꝰ q2 per nullam potētiā pñt de eodem verificari aut eē in eodē. ğ ꝛc. ¶ 4m dictū cōtradictoria maxīe repugnant exclusiue p3. q2 excludūt quodcūqꝫ cōe in quo conueniunt. in nullo eni cōi cōueniūt ꝯtradictoria ¶ Quintum dictū ꝯdictoria pñt maxīe ꝛ mīe repugnare ꝛ pmissiue ꝛ fundamētaliter pat3 q2 pñt fūdari in maxīe distātibus ꝛ ēt in his q̄ maxime differūt sicut in his que differūt solū ex nā rei vt sūt diffō ꝛ diffinitū. ꝛ ad rōem in oppositum factam rñr per distinctione3 quia ꝯtraria pñt dupl'r considerari. vno mō pcise i sua rōe formali pscidēte a q̄cūqꝫ alia oppositione. ꝛ sic non inferunt nec includunt cōtradictoria. alio modo possunt capi non pcise sed pmissiue. vt. s. secum permittūt contradictoria ꝛ sic iferūt ꝛ includunt contradictoria.

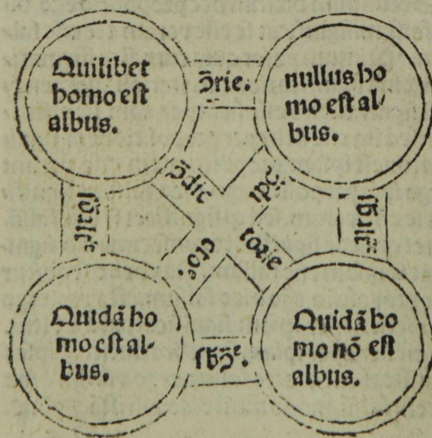
Tertio dubitat̄. vtꝝ vnius affirmatōis sit tm̄ vna negatō oppōita. Pro solutione ē supponēdū ꝙ aristo. in B 3° capiᵒ deteriat de vnitate ꝛ pluralitate ꝓpositionū oppositarum. ꝛ intendit quatuor ꝯclusiōes. ¶ Prima ē vnius affirmationis ē vna negaᵉ opposita p3. q2 negatio debet illud ide3 negare qđ affirmatio affirmat. ꝛ etiam de code3 siue illud idem sit vniuersale vniuersaliter sūptum. vel non vl'r. siue sit singulare. ğ vnius affirmationis est tantū vna negatio. Añs p3 quia si negatio neget aliud de eodē vel idē de alio tunc talis negatio nō erit opposita illi affirmationi. sed erit ab ea negatiua diuersa. 2ᵒ ꝓbat idem exemplariter in duabus speciebꝰ oppositionis. primo in oppositione contradictoria per tria exempla. Primum exemplum est quando subiectum tenetur singulariter quia huic affirmatiōi. sortes ē albus. opponitur cōtradictorie illa negatio que est sortes ñ est albus. Secūdū exēplum huic affirmatiōi. oīs hō est albus. contradictorie opponitur illa negatio. non omnis homo est albus. Tertium exemplum. isti affirmationi. aliquis hō ē albus. opponitur illa negatio. nullus homo ē albus. De subcontrarijs datur vnum exēplū: quia illi affirmationi que est. homo est albꝰ. opponitur illa negatio. que est. homo non ē albus. ergo vni affirmatiōi vna est negatio opposita. ¶ Postea epilogat ea q̄ dicta sūt dicēs ꝙ ex predictis patet. ꝙ oppositarum ꝓpositionum alie sunt contrarie. alie sunt contradictorie comprehendendo subcontrarias in cōtradictorijs. patet ēt quia non in oībus oppositis. si vna est vera reliqua est falsa. sed in aliq̄bus tantum. ¶ Secunda conclusio tangit diffinitionem vnius affirmatōnis ꝛ vnius negationis. ꝛ est hec. affirmatio ꝛ negatio vna. ē illa que vnum de vno significat siue vniuersale sumatur vl'r siue non vniuersaliter. vt oīs homo est albus. nullus homo ē albus. quida3 homo est albus. supposito ꝙ albu3 significat vnum. quia si non significet vnum. sed plura non eēt ꝓpositio vna. ¶ Tertia conclusio oñdit quid sit enunciatio plures. ꝛ ē hec enunciatio in qua ponitur terminus equiuocus ipositus ad significandum diuersa ex quibꝰ non fit vnū ē ꝓpositio plures ꝛ non vna. p3. quia si hoc nomen tunica imponitur ad significādū hominem ꝛ etiā equum. tūc ista propositio tunica est alba. est vna sed plures qđ p3. ga non casu stāte nihil refert dicere. ꝙ tunica ē alba vel ꝙ homo est albus. ꝛ equus est albꝰ. sed iste multa significant ꝛ non sunt vna ꝓpō sed plu

Opositio

res. eo q homo et equus non sunt aliqd vnū. ergo etiā ista. tunica est alba. non erit ppositō vna sed erit propositio plures. ¶ Quarta con/clusio que est correlaria est hec. in his affirmationibus et negationibus in quibus terminus nō est equiuocus necesse ē alteram partē esse veram et alteram falsam. Quod posset sic probari. quia negatio poterit aliquid negare qd affirmatio non affirmauerit. Ultra textū po/test ad dubium responderi per vnam distin/ctionē. quia vel intelligitur textus de opposi/tione contradictoria. vt sit sensus. cuiuslibet affirmationis est vna negatio sibi cōtradictorie opposita. et iste sensus est verus. sꝫ nō ē de mente aristotelis qui dictam pbationē pbat in subcontrarijs vt patuit. Alio modo potest intelligi in eodem genere oppositionis. et sic ē sensus q vniuersali affirmatiue tantū sibi cōtrariatur vlis negatiua. et pticulari affirmatiue tm̄ subcōtrariatur pticularis negatia. vniuersali vero negatiue tm̄ contradicit pticularis affirmatia. et sic iste sēsus ē verus et d mēte ari.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primā pꝫ solutio i primo notabili. ¶ Ad secundam ad pbationem minoris respondetur distinguendo antece/dens et consequens. quia hec determinatio p eodē tempore vel simul. potest determina/re hoc verbum possunt et sic conceditur ante/cedens et consequens sicut bene probat argu/mētū. Alio modo potest determiare hoc verbum eē. et sic tam antecedens q̄ consequens est falsum. Ad tertiam negatur minor. et ad pbationem eius pro prima parte dicitur. q taꝫ asinus q̄ homo recte iudicāt. sed tamen non sequitur q iste contradictorie sint simul vere hic tribulus est sapidus. et hic tribulus nō est sapidus. quia asinus non iudicat q hic tribu/lus sit sapidus simplr. sed q sit sapidus sibi. et illud iudicium est verum. sic etiam canis iu/dicat sibi q ille tribulus non est sapidus sibi. ideo fugit illum. sed homo per apparentiam iudicat q iste tribulus est sapidus asino. et per experientiam iudicat q non est sapidus sibi. et totum hoc est verum. nec ex istis rectis iudicijs potest haberi q ille due sint simul ve/re. iste tribulus est sapidus asino. et iste tribu/lus non est sapidus homini. que non contra/dicunt vt clare patet. Ad probationem secunde partis minoris quando probatur q iste due sunt simul false. ego dico falsum. ego non dico falsuꝫ. Dicitur q affirmatiua est falsa casu stāte. quia equipollet isti. ego dico aliquod falsuꝫ aliud ab isto. ego dico falsum. que ē falsa. sed sua negatiua scilicet. ista ego non dico falsum. est vera. quia equipollet isti vere. ego non dico aliud falsum ab hoc falso. et hoc totū confirmatur per talem regulam. Quod ter/minus nunquam potest supponere pro toto cuius est pars. Ideo hec dictio falsum non potest supponere pro ista tota propositione. ego dico falsum. sed supponit pro vna alia suppo/nente falsa. Aliter respondetur per quinqꝫ dicta. Primum dictum omnis propositio falsi/ficans seipsam est falsa. patet. quia ad verita/tem copulatiue requiritur veritas omnium suarum partium. Sed impossibile ē ista duo predicata verum et falsuꝫ copulatiue sumpta verificari de eadem propositione. ergo propositio significans se esse veram et se esse falsam est falsa. ex quo non potest esse ita sicut per ipsam significatur sed sola propositio significāꝫ se esse veram et se esse falsam dicitur seipsam falsificare. ergo omnis propositio falsificans seipsam est falsa. ¶ Secundum dictum ista ppositio. ego dico falsum habet duplex significatum vnum materiale et alterū consecutiuū Significatum materiale ē illud quod habet propositio ex habitudine suorum terminoꝝ. Sed significatum consecutiuuꝫ ē illud signi/ficatum quod in bona consequentia infertur sequi ex significato materiali propositionis. ¶ Secundum dictum hec propositio ego di/co falsum. significat se esse veram et se esse fal/sam. Primum patet quia cum sit affirmati/ua ex sua significatione materiali siue gene/rali significat ita esse sicut per eam significa/tur. sed ita esse sicut per propositionem signi/ficatur est ipsam propositionem esse veram Ergo ipsa propositio ego dico falsum signifi/cat se esse veram. sed q significet se esse falsā, patet quia de significato consecutionis significat se ipsam esse falsam. Naꝫ bene sequitur hec propositio. ego dico falsum. est vera. ergo ita est sicut per ipsam significatur. Et vltra. ita est sicut per ipsam significatur. sed p ipsaꝫ significat me dicere falsuꝫ. ergo verum ē me dicere falsū. modo nihil dico nisi istā ppōnē.

ego dico falſum. ꝗ ipſa ē falſa. ⁊ per ꝯñs ſeqꝛ ad ipſaꝫ eſſe veram ipſaꝫ eſſe falſam. Ex quo infertur. ꝙ hec propoſitio. ego dico falſuꝫ. eſt vna ꝓpoſitio inſolubilis falſificans ſeipſam. ideo ē falſa. ¶ 4ᵐ dictū. iſta ꝓpō negatiua. ego nō dico falſū. nō eſt cōtradictoria iſtius affirmatiue. ego dico falſū. pꝫ ꝓ. quia eſt ſimul falſa cum ſua affirmatiua. ⁊ faciliter poſſet probari ſicut de ꝓcedēte. pꝫ ſcdo ſuppoſito qꝛ iſta ꝓpō affirmatiua. ego dico falſū. ſignificet per illam lr̃am. a. ⁊ iſta negatiua. ego nō dico falſū ſignificetur per. b. tunc ſic. a. ſignificat ſeipm̄ eſſe falſū. vt prius probatū eſt. et. b. ſignificat b. non eſſe falſū. ⁊ ſimiliter probaret. ꝗ nō ꝯdicunt. tenet ꝯñtia. qꝛ cōtradictio ē affirmatio ⁊ negatio eiuſdē de eodē. ſed in affirmatiua affirmaꝛ hoc predicatū eē falſū de ea ſi in negatiua negeꝛ illud idē predicatū de. b. ꝗ nō affirmaꝛ ⁊ negaꝛ idem de eodē. ¶ Quintū dictum ꝯtraria iſtiꝰ affirmatiue. ego dico falſū. ē iſta ego nō dico falſum. ꝓut illa negatio nō fertur ſuper totā ꝓpōnē. pꝫ. qꝛ iſta affirmatiua. ego dico falſum. equipollet iſti ꝓpōni copulatiue mētali. ſ. verū eſt me dicere falſum. ⁊ falſuꝫ ē me dicere falſū. modo copulatiue contradicit vna diſiūctiua de partibꝰ ꝯdicētibꝰ. ſꝫ iſta. nō ego dico falſū. eqpollet vni diſiūctiue mētali ꝺ partibꝰ ꝯdicētibꝰ. ſ. iſti. falſū ē me dicere falſum. vel veꝝ ē me dicere falſū. ⁊ per ꝯñs ipa cōtradicit priori affirmatiue. Et ꝯfirmaꝛ. qꝛ affirmatiua eſt falſa. ſed ſua negatiua eſt vā. ⁊ non poſſunt ſimul eſſe vere. ꝗ ꝯtradicūt. ⁊c̄.

Queritur Utrū aliqua ꝓpō ſinglaris de futuro cōtingenti ſit determinate vera vel falſa. Et arguiꝛ ꝓ ꝙ ſic. qꝛ hec ē determinate vā. dies iudicij erit. ⁊ ſilꝛ iſta. ſol orietur cras. ⁊ tñ ſunt de futuro ꝯtingēti. ꝗ ⁊c̄. ¶ Arguiꝛ ſcdo ſic. hec ē nec̄ia. futuꝝ ꝯtingēs eſt futuꝝ. cū idē ꝓdiceꝛ de ſeipo. ꝗ pt modificari. modo neceſſitatꝭ. et ſic iſta erit vā omne futuꝝ ꝯtigēs nec̄io ē futuꝝ. ſed illꝺ qꝺ nec̄io ē futuꝝ eueniet de neceſſitate. ꝗ oē futuꝝ ꝯtingēs de neceſſitate eueniet. ⁊ per ꝯñs ꝓpō que eſt de futuro cōtingenti eſt determinate vera. ¶ Arguiꝛ tertio. Deus eque determinate cognoſcit futuꝝ contigēs ſicut preſēs vel preteritū. ꝗ futuꝝ ꝯtingēs eſt eque determinatū ad eſſe verum ſicut preſens vel preteritū. et per conſequens aliqua ꝓpō de futuro contigēti ē determinate vera. Añs pꝫ. qꝛ ſcdꝫ Auguſtinū ſuper Geneſiꝫ. Deus nō nouit aliꝛ facta qꝫ fiēda: ſꝫ certū ē ꝙ deꝰ facta cognoſcit determinate ſicut ſunt vel fuerūt. ꝗ determinate cognoſcit fienda. Prima conſequentia declaratur quia illud quod non eſt determinate verum vel falſum eſt ab aliquo intellectu determinate ſcibile vel cognoſcibile. ergo ſi futurum contingens ſit a deo determinate ſcitum ſequiꝛ ꝙ determinate erit verum vel falſum. ¶ In oppoſitum eſt Ariſtoteles.

Primo ſciendũ eſt ꝙ pro declaratōe terminorum ponuntur quinqꝫ diſtinctiones. Prima eſt. propoſitionuꝫ alia eſt de ſubiecto vniuerſali. alia eſt de ſubiecto parriculari. Secunda diſtinctio. propoſitionū quedam ſunt de preſenti cuius copula eſt preſentis temporis non ampliata. Alia eſt de preterito cuius copula eſt preteriti temporis Et alia eſt de futuro cuius copula eſt futuri temporis. Tertia diſtinctio. propoſitionū quedam ſunt neceſſarie. quedam ſunt impoſſibiles. ⁊ quedam contingentes. vnde illa propoſitio dicitur neceſſaria cuius ſignificatum non poteſt non eſſe ſiue non poteſt eſſe falſū. Et illa dicitur impoſſibilis cuius ſignificatuꝫ non poteſt eſſe ſeu non poteſt eſſe verū. Alia vero dicitur contingens cuius ſignificatum poteſt eſſe non eſſe. Ex quo ſequitur ꝙ illa ꝓpoſitio ſingularis de futuro contingenti cuiꝰ ſubiectum eſt terminus ſingularis et copula

futuri tēporis et cuiꝰ significatū potest fore et nō fore. ¶ Quarta distinctio. aliq̄ ꝓpō pōt dici determiate vera tripliciter. vno mō ꝓut illa dictio determiate: excludit pluralitatem et possibilitatē ad ipsā pro quolibet tempore. Et sic illa est determiate v̄a q̄ sic est vera ꝙ ꝑ nullo tēpore potest esse falsa. sicut ꝓpō necessaria. Scđo mō pōt dici determiate v̄a ꝓut determinate v̄a excludit falsitatē et possibilitatem ad ipsā falsitatē. nō simpliciter pro oī tēpore: sed pro illo instāti pro q̄ est vera. Et sic illa ꝓpositio ē determiate v̄a q̄ sic est vera ꝙ pro illo tēpore pro quo est v̄a nō potest esse falsa. cuiusmodi ē ꝓpositio cōtingens de p̄nti. Tertio mō dicit ꝓpō determiate v̄a prout determiate excludit falsitatē sed nō potētiā ad falsitatē esse in instanti ꝑ quo est vera. Et sic illa propositio ē determiate v̄a q̄ sic ē vera ꝙ nō ē falsa: licet possit esse falsa pro illo tēpore ꝑ q̄ ē vera. Et illa est determiate falsa q̄ sic est falsa ꝙ nō est v̄a licet possit esse vera ꝑ illo tēpore pro quo ē falsa. ¶ Ex q̄ inferūt tria correlaria. Primū est. ꝙ oīs ꝓpō est d̄terminate vera vel falsa h̄ vltio modo. patet. q2 nisi sic. seq̄ret ꝙ esset aliq̄ ꝓpō que neq3 esset vera neq3 falsa. qđ ē falsū. Scđm correlariū. nō oīs ꝓpō est determinate vera vel falsa p̄mo vel secūdo mō. q2 aliter nulla ꝓpō vera esset simpliciter ꝯtigēs ad vtrūlibet. Tertiū correlariū. oīs ꝓpō singularis de futuro cōtingēti est determiate vera vltimo mō. et nō primoꝰ aut secūdo. ¶ Quita distinctio. ista ꝓpositio nō est necessaria in futuris cōtingētibꝰ alterā determiate esse verā vł falsā potest habere triplicē sensū. Unꝰ est sensus quādo a q̄libet parte disiūcte remouet̄ necessitas. et tūc est sensus ꝙ in futuris cōtingentibus vna pars nō ē necessario vera nec necessario falsa. et sic est vera q2 q̄libet pars est ꝯtigenter vera vel falsa. 2ꝰ sensus attēdit̄ scđ3 ꝙ necessitas neget̄ a tota disiūctiua. vt sit sēsus. hec disiūctiua nō est necessaria in futuris ꝯtingentibus altera pars est vera vel ipsa est falsa Tertius sensus ē prout negat̄ necessitas ꝓpōnis a ꝓpōe cathegorica de disiūcto extremo et tūc est sēsus. hec cathēgorica nō est necessaria: altera pars est vera vel falsa. et tunc iste sēsus est falsus.

Tertio Sciendū est ꝙ in h̄ q̄rto capitulo ingrit ph̄s in quibus propositionbꝰ sit determinate veritas vel falsitas. Et continet duas partes principales. In quaꝝ prima disputatiē inquerit intētū. et intendit tres conclusiones. ¶ Prima est h̄. In oībus ꝯdictoriis de p̄nti et de preterito necesse est vnā determinate esse verā et alterā falsam. siue sit de subiecto singulari siue de subiecto vniuersali. tamē in subcōtrariis hoc nō est necesse sicut ꝓbatū est p̄us ¶ Secūda ꝯº. In cōtrariis singularibꝰ de futuro cōtingēti nō est necesse alterā partē esse determiate verā et alterā falsā. Probatur duabus rationibꝰ. Prima rō est ista. q2 si oīs affirmatio vel negatio de futuro cōtingēti esset determiate vera vel falsa seq̄retur ꝙ oīa de necessitate euenirēt. ꝯn̄s est falsū: ergo et antecedens. Cōseq̄ntia patet. quia casu posito ꝙ aliq̄s hō dicat aliqđ futuꝝ: puta ꝙ sortes curret. et alius dicat hoc nō esse futuꝝ ita ꝙ sortes si curret. tūc arguitur sic si omnis affirmatō vel negatio de futuro sit determiate vera vel falsa: necesse est alterū illorū determiate dicere verū et nō vtrūq3. q2 accipiūt duo cōtradictoria q̄ non cōtingit simul esse vera. Et si alter illorū dicat verū determiate. tūc necesse ē sic esse vel sic non esse sicut significat ille qui dicit determiate verū. et per cōsequēs illud de nec̄itate eueniet. Hāc cōclusionē ꝓbat aristo. per simile in illis de presenti. quia si verū est dicere albū est: tunc necesse est albū esse. et si verum est dicere ꝙ albū nō est tunc necesse est albu3 non esse. et ecōtra. vt si est albū: verū est affirmare albū esse. et si nō est albū: verū est negare albū non esse. Et si nō est albū: tunc ille qui affirmat albū esse mentitur. et si albū est: affirmans albū esse nō mētitur. Ergo a simili si alter illoꝝ determiate verū dicit. tunc alterum illoꝝ dictorū necessario erit verū. Et si omnia de necessitate eueniāt: sequitur ꝙ nihil fiet a casu aut ad vtrūlibet. Illud eni fit ad vtrunlibet quod nō est magis determinatū ad esse q̄3 ad nō esse. ita ꝙ nō magis se habet vt fiat q̄3 vt non fiat. sed cū necesse ille qui affirmat vel ille qui negat dicit verū: sequitur ꝙ res erūt determinate ad esse vel ad nō esse. ¶ Scđa ratio si omnis affirmatio vel negatio sit determiate vera vel falsa: sequetur ꝙ de illo qui nūc ē albus semper fuit verū dicere determiate ꝙ erit albus. et sic nō potuit nō fieri determiate. et si albū potuit fieri albū: tūc impossibile fuit ipsū nō fieri albū. et si īpossibile fuit ipsū nō fieri albū: sequitur ꝙ necesse fuit ipsū fieri albū

et per cõsequẽs si omnis affirmatio vel nega-
tio sit determinate vera vel falsa: seqꝛ ꝙ oia
q̃ sunt futura necesse est fieri. ⁊ de necessitate
euenient. et sic nihil fiet ad vtrũlibet neqꝫ a ca-
su. quia illud quod fit a casu nõ fit ex necessita
te. ¶ Tertia cõclusio. in propositiõibus cõtra
dictoriis necesse est alterã partẽ esse verã. nec
potest dici ꝙ neutra sit vera. Probatꝛ duab⁹
rationib⁹. Prima ratio est hec. quia si affirma
tio sit falsa negatio eiusdẽ erit vera ⁊ econtra.
ergo ⁊c. Scda ratio. qꝛ si neutra esset vera tol
leretur cõtingens ad vtrũlibet. nã si verũ ẽ di
cere determinate ꝙ aliquid ẽ albũ: oportet ip-
sum esse albũ. et si verũ est dicere ꝙ aliquid ẽ
magnũ: oportet illud esse magnũ. et si cras sit
verũ dicere ꝙ illud est albũ etiã illud erit al-
bũ. et si cras sit verũ dicere ꝙ est magnũ: etiaꝫ
cras erit magnũ. ergo si verũ est dicere ꝙ nec
erit neqꝫ non erit: oportet ipsuꝫ neqꝫ esse neqꝫ
nõ esse. quod est cõtra rationem cõtingẽtis ad
vtrũlibet quod est indifferens ad hoc ꝙ possit
fieri vel nõ fieri. vt oportet nauale bellũ fieri
et nõ fieri. ¶ Ex quibus ꝯcludit aristoteles ꝙ
si in cõtradictoriis de futuris cõtingentibus si
ue sint de subiecto vli siue particulari necesse
est alterã partẽ esse verã et alterã determiate
falsã: sequeretꝛ ꝙ nihil erit ad vtrũlibet sꝫ oia
erũt de necessitate. et per cõsequẽs nõ oporte
bit nos, neqꝫ cõsiliari neqꝫ negociari eo ꝙ con
similia fiunt ex hys que nõ possũt aliter se ha-
bere. siue etiã laborem⁹ ad hoc ꝙ fiat aliquid
siue non laborem⁹ nũqꝫ propter nostrũ labora
re fiet aut eueniet aliquid. cũ omnia sint ex se
determiata ad sic fieri vel nõ fieri.

Tertio Sciendũ est ꝙ circa hunc textũ
incidũt tres difficultates. ¶ Pri
ma est. vtrũ cõsequẽtia quã fecit aristoteles ĩ
secũda ratione probãte primã conclusionẽ sit
bona que est hec. si omnis affirmatio vel nega
tio esset determiate vera vel falsa sequeretꝛ ꝙ
de illo qd nũc est albũ semper fuit veꝝ dicere
hoc erit albũ. ¶ Et videtur ꝙ nõ. quia licet de
eo quod nũc est albũ fuit prius in tẽpore pteri
to propinq̊ presenti tunc verũ dicere hoc erit
albũ: non tamẽ oportet ꝙ in toto tẽpore prete
rito semper fuerit verũ dicere hoc erit albuꝫ.
¶ Ad predictã difficultatẽ respõdetur ꝙ con-
sequẽtia predicta est bona. Et ad cauillationẽ
cõtra eã factã respõdet aristoteles ꝙ siue ãte
millesimũ annũ dictũ fuerit ꝙ hoc erit albuꝫ
siue in tẽpore preterito propinquo presenti il-
lud idẽ fuerit dictũ nihil refert: quia propter
tẽpus non mutatꝛ veritas propositionis sed ẽ
eadẽ semper quocũqꝫ tẽpore proferatꝛ. ¶ Se-
cũda difficultas. vtrũ bene sequatur omis af
firmatio vel negatio est determiate vera vel
falsa. ergo illaꝝ duarũ cõtradictoriarũ sortes
curret. sortes nõ curret: altera est determiate
vera necessario. ¶ Et videtꝛ ꝙ sic. quia hãc cõ-
sequentiã facit aristoteles in prima ratiõe pro
bante primã cõclusionẽ. Et videtꝛ tamẽ ꝙ nõ.
quia licet postqꝫ iste due ꝯtradictorie sunt for
mate sit necesse alterã determinate esse verã
et alterã falsã: tamẽ anteqꝫ essent prolate non
erat necesse alterã esse determiate verã et al-
terã determiate falsã. ¶ Ad difficultatẽ rñde
tur affirmatiue. Et ad cauillationẽ in opposi-
tũ factam respõdet aristoteles ꝙ ad veritatẽ
vel falsitatẽ illaꝝ propositionũ nihil refert si
aliquis affirmat vel negat illas. quia res eodẽ
mõ se habet siue ille affirmet siue neget. Nõ
eni propter nostrũ affirmare vel negare res e-
rit vel non erit. nec etiã refert siue aliqs affir-
mauit vel negauit in millesimũ magis qꝫ ĩ a-
lio quolibet tẽpore. ¶ Tertia difficultas. vtꝝ
incõuenientia ad que deducũt due pme ratio
nes probãtes primã ꝯclusionẽ sint falsa vel ĩ-
possibilia. scilicet ꝙ omne futurũ de necessita
te eueniet. et ꝙ nihil fiat ad vtrunlibet neqꝫ a
casu. ¶ Respondet aristoteles ꝙ sic ꝯfirman
do per duas rationes. Pria ratio. quia nos su-
mus principia multorũ effectuũ per nostrum
consilium et per nostram negociationẽ. ergo
non omnia de necessitate euenient. consequẽ-
tia patet. quia cõsiliũ nõ est de eo quod neces-
sario sed contingenter eueniet. Antecedẽs ca
pit aristoteles pro principio quo sublato tolli-
tur totus ordo cõditionis humane. Secunda
ratio. quia multa sunt que non semꝑ actu sũt.
imo possunt esse et non esse. fieri et non fieri.
vt possibile est hanc vestẽ incidi et non incidi
quia licet sit possibile ipsam incidi nõ tamen
inciditur sed prius vetustate corrũpitꝛ. similiꝛ
possibile ẽ eã nõ incidi. qꝛ nõ esset possibile eaꝫ
prius exteri nisi esset possibile eã incidi. g̊ non
omnia de necessitate euenient. sed quedã sunt
ad vtrũlibet que nõ sunt magis determinata
ad esse qꝫ ad non esse. et quedã sunt vt ĩ pluri-
bus. sicut contingentia nata. Alia vero cõtigẽ
ter vt in paucioribus. sicut cõtingentia rara.

Ex quo pōtest elici ꝙ triplex est cōtingens. sci
licet ꝯtingēs natū. rarū. et ꝯtigēs ad vtrūlibȝ.

Conclusio Respōsalis. Licet aliq̄ ꝓ
positio de futuro ꝯtingēti
sub disiūctione ad suā oppositā sit vera vel fal
sa. nulla tamē indeterminate. Prima pars pa
tebit in secūdo dubio sequēti. et secūda pars
patet ex declaratiōe habita in scđo notabili.

Primo Dubitatur. vtrū aliqua ꝓposi
tio de futuro ꝯtingenti sit aliq̄
liter determīata anteq̄ȝ ponatur in esse. ¶ Ad
dubiū respōdetur ꝑ tres distinctiōes. et q̄ttu
or dicta. ¶ Prima distinctio. duplex est indeť/
minatio. quedā est que se tenet ex parte cause
et alia ex parte effect⁹. ¶ Scđa distinctio. du/
plex est indeterminatio se tenēs ex parte cau/
se. quedā est de inesse. ⁊ illa ē quedā indeťmi/
natio qua causa est indeterminata ad agere ⁊
ad nō agere. Et dicitur ista īdetermīatio đ in
esse: quia respicit extrema de inesse. Sed alia
est indetermīatio de possibili qua scilicet cau
sa est indeterminata ad posse agere ⁊ posse nō
agere. Et vocatur hec indeterminatio de pos/
sibili: quia respicit extrema đ possibili. siue vt
sunt possibilia. ¶ Tertia distinctio. indetermi
natio se tenens ex parte effectus est duplex. q̄/
dam est indetermīatō de inesse qua effectus ē
indeterminatus ad produci. Alia est indeter
minatio de possibili qua effectus est indeťmi/
natus ad posse produci et nō posse produci. in/
determīatio vero de inesse posterior ē illa de
possibili. sicut agere posterius est ad posse age
re. ¶ Primū dictū. quilibet effect⁹ contingēs
anteq̄ȝ ponatur in esse ē determinat⁹ determi
natione de inesse. sic ꝙ ista est vera: āticħrist⁹
erit. anteq̄ȝ in esse producatur antixp̄s. patet.
quia nihil est scitū nisi secūdū ꝙ est verū. er/
go nihil est determinate scitū nisi quod ē đter
minate verū. sed deus scit determinate anti/
christū fore. ergo ista est determīate vera: an/
tichristus erit. mior patet. quia si deus non co
gnosceret determinate sed tantū indetermia
te et sub disiūctione futura contingentia: seq̄/
retur ꝙ ita certā notitiam possem⁹ habere si/
cut deus habet. consequens est falsū. patet ta
men consequētia. quia de quocunq̄ȝ futuro cō
tingenti nos scim⁹ sub disiunctione ꝙ erit vel
non erit. ¶ Et cōfirmať. quia homo agens per
electionē prius determinat illud āteq̄ȝ ponat
in esse. sed tale est contingēs futurū. ergo futu/
ro contingenti nō repugnat esse determinatū
anteq̄ȝ ponatur inesse. ¶ Secūdū dictū. null⁹
effectus contingens est determinat⁹ determi
natione de possibili. sed ē indeterminatus. pa
tet. quia illud quod potest fieri ⁊ non fieri. esse
et non esse: est indetermīatū indeterminatio/
ne de possibili. sed quilibet effect⁹ contingens
est huiusmodi. igiť ⁊c. Dicitur enī cōtingēs q2
potest esse et nō esse sicut volūtas quādo vult
tunc ē ibi determinatio de īesse: q2 ita vult ꝙ
elicit actū volendi et non elicit actū volēdi si
bi oppositū. et tamē stāte illa determīatione
volūtatis potest velle et non velle. cū sit libe/
ra. ergo ē indeterminata de possibili. licet fue
rit determīata de inesse. ¶ Et si obiciať ꝑari/
stotelē in textu vbi vult ꝙ in ꝓpōnibus de fu
turo contingēti non est determinata veritas.
¶ Rńdeť ꝙ licȝ đtermīate nō possim⁹ cogno
scere q̄ sit illa pars que debet euenire: tū ab ali
quo intellectu ē illa pars đtermīate cognosci/
bilis. ideo licet tale futuꝝ cōtigēs quo ad nos
sit indetermīatū: tū in se ē aliqualiter deťmi/
natū. ¶ Tertiū dictū. causa ꝯtingēs distīguiť
a causa necessaria. in hoc ꝙ causa cōtigens est
indetermīata ad effectū indeťmiatiōe đ possi
bili. puta ad posse agere ⁊ posse nō agere: tū po
test esse đtermīata đtermīatōne đ ineē. q2 vel
talis causa agit: ⁊ tūc ē deťmiata ad agēdū. vľ
ipsa nō agit: ⁊ tūc ē đtermīata ad nō agēdū. sȝ
cā necessaria ē đtermīata đtermīatiōe de ieē
⁊ đ possibili. q2 necessario agit ⁊ nō potest non
agere. ¶ Quartū dictū. cū indeterminatione đ
possibili stat precise cōtigētia. q2 i illo stat pre
cise cōtingentia quo posito precise ponitur to
ta ratio contingētie. sed posita indetermīatio
ne de possibili poniť tota ratio ꝯtingētie. ergo
⁊c. minor patet. quia contingens est qđ potest
esse et non esse. ista autem pertinēt ad indeter
minationē de possibili.

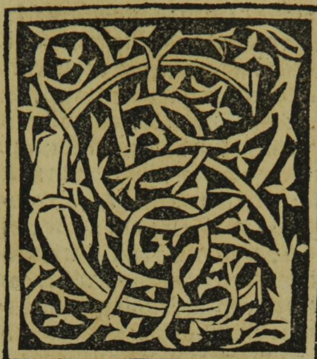
Secundo Dubitatur. vtrum sicut res
se habet ad esse vel non esse
sic se habeat oratio formata de re ad veritatē
vel falsitatem. ¶ Pro cuius solutione est sup/
ponendū ꝙ in hac secūda parte principali hu/
ius capituli determinat aristoteles veritateȝ
questionis prius mote. et intēdit tres cōclusi/
ones. ¶ Quarū prima est hec. ꝙ res secunduȝ
se et absolute non sunt necessarie simpliciter:
sed ex suppositōne. patet. quia omne quod est
quando est necesse est esse. Et omne quod non

est quãdo nõ est necesse est nõ esse: nõ tamen
omne quod est necesse est esse. nec oĩe quod
nõ est necesse ẽ nõ esse. quia nõ est idẽ aliqd ne
cessario esse quãdo est. et aliqd necessario es
se simpliciter. similiter nõ est idẽ aliquid non
esse quando nõ est. et aliquid simplicit̃ neces-
sario nõ esse. Et illius ꝓpõnis posset extra tex
tũ assignari talis ratio. quia ĩpossibile est idez
simul esse et nõ esse. ⁊ ideo quãdo aliqd est im
possibile est illud idẽ simul nõ esse. ergo quan
diu est necesse est ipsũ esse. similiter si aliquid
nõ sit tunc quãdiu nõ est ĩpossibile est ipsũ eẽ.
et per cõsequẽs necessariũ est ipsũ nõ esse quã
diu non est: quia impossibile nõ: et necesse eq
pollẽt. ¶ Scđa cõclusio. res cõparata ad suuz
oppositũ nõ habet necessitatẽ essẽdi simplici-
ter. sed sub disiũctione ad suũ oppositũ. patet.
qꝛ de quolibet est necesse ꝙ sit vel nõ sit. vl' ꝙ
sit futurũ vel ꝙ non sit futurũ. licet neutrũ se
orsũ sit necessariũ đtermĩate. vt nõ est necesse
nauale bellũ fore cras. vel nõ fore cras capien
do vtrũqꝫ diuisim. qꝛ talis veritas pertinꝫ ad
necessitatẽ absolutã. tamẽ sub disiũctione vni
us ad alterũ necesse ẽ nauale bellũ fore cras.
vel nõ fore cras. quia hec pertinet ad necessi-
tatẽ disiunctã. ¶ Tertia conclusio. sicut res se
habet ad esse. ita se habẽt orationes de rebus
ad veritatẽ. quia sicut sunt quedã res que nõ
sunt determĩate ad esse. cuiusmodi sũt ille res
que sũt ad vtrunlibet. sic et sunt quedã oratio
nes que nõ sunt determĩate ad veritatẽ et fal
sitatẽ. cuiusmodi sũt propõnes de futuro con-
tingenti. et sicut sunt quedã res que nõ semꝑ
sunt: nec semper nõ sunt. sed vna est sub disiũ-
ctione ad aliã: ita etiã sunt alique cõtrarie in q
bus necesse est alterã partẽ esse verã et alterã
falsã. ¶ Ex predictis inferũtur duo correlaria
Primũ est. ꝙ non est necesse in oibus cõtrari
is vnã partẽ esse determĩate verã. ⁊ alterã de
terminate esse falsã. ¶ 2m correlariũ. nõ est si-
mile de cõtradictoriis q̃ sũt de futuro cõtingẽ
ti. sicut de illis que sunt de presenti. ¶ Ex qb9
omnibus patet determĩatio veritatis questio
nis mote in primo capitulo huius libri.

Tertio Dubitatur. vtrũ ista sit vera: om
ne quod est quãdo est necẽ ẽ esse
¶ Respõdet̃ per distinctionem ꝙ hec dictio
quãdo: potest dupliciť acci pi. Uno mõ aduer-
bialiter. alio mõ ꝯiũctionaliter. vt scilꝫ equa-
let huic cõiũctioni si. sicut patet per boecium
primo libro de sillogismis ypoteticis. vbi dicit
ꝙ ita potest fieri cõditionalis cũ hac dictione
cũ. sicut cũ hac dictione si. nã et ista: cũ homo
est aĩal est cõditionalis. sicut ista si homo est
aĩal. et sunt eiusdẽ potestatis. patet. qꝛ idez
est iudiciũ de hac dictione quãdo: sicut de hac
dictione cũ. et de hoc secũdo mẽbro distinctõ
nis premisse ponũtur tres distinctiões. ¶ Pri
ma distinctio. si hec dictio quãdo: teneat̃ cõ-
ditionaliter: ꝓpositio est duplex. qꝛ potest esse
ꝓpositio ypotetica cõditionalis. vel cathego
rica de cõditionali extremo. ¶ Scđa distictõ.
si dicta propositio sit cõditionalis: adhuc ẽ du
plex. eo ꝙ necesse potest determĩare necitatẽ
cõsequẽtie. et sic est vera. quia sensus est. hec
propositio est necessaria: oĩe quod est si ẽ ip-
sum est. vel potest determinare necessitatẽ cõ
sequentis. et sic est falsa. quia sensus ẽ. oĩe qđ
est si est de necessitate est. ¶ Tertia distinctio.
si predicta propõ fuerit de cõditionato extre-
mo. et sic est duplex. vel põt esse de ꝯditiona-
to predicato. et sic est vera. quia sensus est. de
quolibet de quo est verũ dicere ꝙ ẽ: de eo ve-
rũ est dicere ꝙ necessario est. ¶ Sed si hec di-
ctio quãdo teneatur aduerbialiter. tũc respõ-
detur ad dubium per tres distictiones. ¶ Pri
ma est. predicta propõ potest dupliciter capi.
vno mõ in sensu cõposito. et sic est vera. et tũc
est sensus. hec est necessaria. omne quod ẽ: est
quãdo est. Alio modo potest capi in sensu diui
so. ¶ Scđa distinctõ est hec. propõ capta in sẽ
su diuiso est duplex. quia vel est tẽporalis equi
ualens vni copulatiue. scilicet huic. omne qđ
est aliquãdo est. et omne tale cũ est necesse est
esse. et sic ipsa est falsa. quia secũda pars ei9 est
falsa. ¶ Uel potest esse cathegorica de tẽpora
li extremo. ¶ Tertia distinctio est hec. si dicta
ꝓpositio fuerit cathegorica de tẽporali extre-
mo. adhuc est duplex. quia potest esse de tpali
subiecto. et sic hoc totũ omne quod est quãdo
est: se tenet ex parte subiecti. et de eo denotat̃
verificari istud verbũ esse cũ modo necessita
tis. et sic est falsa. vel potest esse de tẽporali ꝑ-
dicato. et tunc hoc totũ quod est: dicit̃ esse sub
iectũ. et totũ residuũ se tenet ex parte predica
ti. et sic iterũ est falsa. quia bene sequitur: oĩe
quod est de necessitate est quãdo ẽ. sed sortes
est. ergo sortes de necessitate est quãdo est. cõ-
clusio est falsa. ergo et aliqua premissarꝫ. ⁊ nõ
minor. ergo maior. quod est ꝓpositũ. ꝙ autem

ↄclusio sit falsa. patet. quia hec est falsa hec ꝓ-
positio est necessaria sortes est quando est. er-
go hec propositio sortes de necessitate est quã
do est. consequentia tenet. quia si propositio
modalis cuius subiectũ est precise termin⁹ sin
gularis sit falsa in sensu cõposito: erit etiã fal
sa in sensu diuiso. ergo si ista propositio in sen
su composito sit falsa. scilꝫ hec propõ est neces
saria sortes est quando est: similiter sua corre-
spondens de sensu diuiso erit falsa. scꝫ ista: sor
tes de necessitate est quãdo est. veruntamẽ a
quibusdã conceditur vera ista ꝓpositio: omne
quod est de necessitate est quando est.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad primam dicitur ꝙ ista
propositio: dies iudicij erit est determiate ve-
ra et necessaria: non simpliciter et absolute: sꝫ
supposita reuelatione precedẽte. Sed ista pro
positio. sol orietur cras scd̃m mentẽ phoꝝ po
nentiũ mũduꝫ esse eternũ est vera et necessa-
ria. tamen simpliciter est cõtingens et nõ ve-
ra determinate nisi penes tertiũ modum. po-
test enim sol oriri cras et non oriri. ¶ Ad secũ-
dum dicitur ꝙ ista propositio: omne futuruꝫ
contingens necessario est futuruꝫ: potest capi
dupliciter. vno modo in sensu cõposito vt sit
sensus. hec propositio est necessaria: omne fu-
turũ est futurum. et sic est vera. vel potest di
ci in sensu diuiso vt sit sensus. de quocũqꝫ est
verum dicere ꝙ est futurum: verũ est dicere
de illo ꝙ ipsum de necessitate est futuꝝ. et sic
illa est falsa. ¶ Ad tertiam dicitur ꝙ aliquod
futurũ cõtingens licet sit determinatũ deter-
minatione de inesse: non tamẽ est determina
tum determinatione de possibili. vt patuit i
ꝑmo dubio. ¶ Et hec de prio peryermenias.

Irca initiũ secun-
di libri pier-
menias: q̃ri-
tur p̊. Utruꝫ
a negatiã ad
affirmatiuaꝫ
ꝑdicato va-
riato penes
finitũ et infi
nitũ: et econ
tra: sit bona
cõsequẽtia.
¶ Arguitur primo cõtra primã partẽ. quia ne
gatiua nõ est causa illationis affirmatie. ergo
a negatiua nõ sequitur affirmatiua. añs patꝫ
per aristotelẽ 2° prioꝝ vbi vult ꝙ ex puris ne
gatiuis nihil sequit̃. sed si ex negatiua debeat
sequi debet sibi addi vna premissa affirmatiã.
ergo negatiua nõ potest esse causa totalis ife-
rendi aliquã cõclusionẽ. Et cõfirmat̃. quia ꝓ
positio negatiua nihil ponit. sed affirmatiã ali
quid ponit. modo ex nihilo nõ sequitur aliqd.
ergo ex negatiua nõ seqtur affirmatiua. ¶ Ar
guitur 2° cõtra 2ᵃᵐ partẽ. quia nõ sequitur: ho
mo fuit nõ albus. ergo homo nõ fuit albus. qꝛ
antecedẽs põt esse verũ cõsequente exñte fal
so. qꝛ si ponatur ꝙ sortes fuerit heri niger. ⁊ ꝙ
pridie fuerit alb⁹. tũc ħ est vera: homo fuit nõ
albus. sed ista est falsa: homo nõ fuit albus. er
go ⁊c̃. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

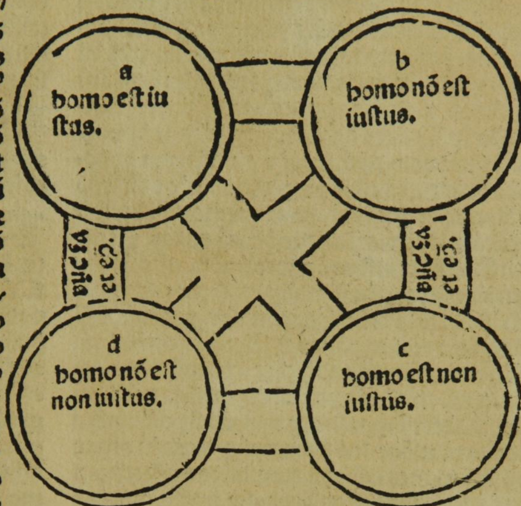
Primo Sciendũ est ꝙ pro declaratio
ne terminoꝝ ponuntur due di
stinctiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio
est hec. duplex ẽ propõ. quedã ẽ de subiecto fi
nito. et ẽ illa cuius subiectũ ẽ terminus finit⁹.
Alia ẽ de subiecto infinito. et ẽ illa cui⁹ subie-
ctũ ẽ terminus infinitus. ¶ 2ᵃ distinctio. pro-
positõnũ quedã sunt de predicato finito. ⁊ sũt
ille quaruꝫ predicata sunt termini finiti. Alie
sunt de predicato infinito. et sunt ille quaꝝ to
tale predicatũ ẽ terminus ifinitus. ¶ Ex quo
sequitur ꝙ ille non sunt de predicato infinito
sortes videt nõ equũ. in riparia sunt nõ pisces
sortes potest nõ currere. et lapis ẽ lignũ nõ al-
bũ. quia in omnibus istis totale predicatũ nõ
ẽ infinitũ. ¶ Primũ dictũ. ꝙ propositio affir-
matiua et propositio negatiua de eisdẽ extre-
mis et eadẽ copula differunt adiuicẽ ex parte

dispositionis copule. qr in propōne affirmatia tēpus iportatū per copulā nō distribuit. sed ī negatiua idē tēpus importatū per copulā distribuitur rōne negatiōis. quia ista propositio sortes fuit albus: eqpollet isti. sortes in aliqua parte tēporis preteriti fuit albus. sed ista: sortes nō fuit albus: equipollet isti: sortes in nulla parte tēporis preteriti fuit albus. ¶ Ex quo sequitur ꝙ arguēdo ab affirmatiua ad negatiuā: cauendū est ne arguatur a non distributo ad distributū ex parte tēporis iportati per copulā. ¶ 2m dictū. ad veritatē tituli questionis requiritur veritas quattuor aliaꝝ propositionū. Prima est. ab affirmatiua de predicato finito: ad negatiuā de predicato infinito: est bona ꝯsequentia. 2a propositio. ab affirmatiua ꝺ predicato infinito: ad negatiuā de predicato finito: est bona cōsequētia. Tertia ꝓpositio. a negatiua de predicato finito: ad affirmatiuā de predicato infinito: est bona consequentia. Quarta propositio. a negatiua de predicato finito: ad affirmatiuā de predicato infinito: est bona cōsequētia. et omnes iste cōsequētie tenent per locū a cōtradictorÿs. de quocūq3 enī affirmatur aliquod predicatū: de eodem vere negatur oppositū eiusdē predicati. et ecōtra.

Secundo Sciēdū est ꝙ in hoc 2o. libro determiat aristoteles de quibusdā passionibus extrinsecis enūciationis. s. de cōsequētÿs et eqpollētÿs: que pro tanto dicuntur passiones extrinsece: qr adueniūt enūciationi nō secūdū se: sed ratione alicui9 extrinseci. puta negationis infinitantis. aut predicatoꝝ coiunctoꝝ vel diuisoꝝ: aut modi determinantis enūciationē. Et continet tres tractat9 In quoꝝ primo determinat de cōsequētÿs ꝓpositionū de inesse. et continet duo capitula. ī quoꝝ primo determiat de cōsequētÿs que adueniūt propositionibus de inesse ratiōe negationis infinitantis. et continet tres partes pricipales: in quaꝝ prima intendit quattuor conclusiones. Prima conclusio ostendit ex quib9 cōstituitur enūciatio: et est hec. ¶ Omnis enūciatio affirmatiua ꝯponitur ex noie et verbo vel ex infinito noie et verbo. Patet. quia omnis affirmatio significat aliquid ꝺ aliquo. sed illud de quo aliquid significat̄ est nomen vel īnomiabile. idest nomē infinitū. et illud quod de alio significatur est verbū. ergo omnis affirmatio est ex nomine et verbo. vel ex infinito nomine et verbo. maior patet. quia in omī affirmatione significatur vnū de vno. g omīs affirmatio significat aliquid de aliquo. mior pricipalis declaratur. quia sicut verbū infinitū non est verbū: sic etiā nomē infinitū non ē nomē. sed est īnominabile. qr scilicet non significat plura sed quodā mō significat vnū qđ non est vnū simpliciter sicut nomē finitū quod significat vnā formā determinatā. sed significat negatōnē alicuius forme. Et quia posset aliqs dubitare vtrū nomē infinitū per se sūptū faciat enūciationē affirmatiuā. ideo remouet illđ dicens ꝙ preter verbū nulla est affirmatio vl negatio. et in hoc patet declaratio cōpleta minoris prius dicte. Addit insuper ꝙ per verbū intelligit verbū presētis preteriti et futuri tēporis. quia quodlibet eoꝝ cōsignificat tēpus. ¶ Secunda cōclusio docet multiplicationē propositionū de est secūdo adiacēte: et est hec. Propositiones de est secūdo adiacente multiplicantur per duas oppositiones. in quarum prima affirmatur et negatur hoc verbū est de subiecto finito. vt homo est. homo nō ē. Et in secūda affirmatur et negatur hoc verbū est ꝺ subiecto infinito. vt non homo est. non hō nō est. Et addit ꝙ similiter possūt multiplicari in terminis vniuersalibus vniuersaliter sūptis. vt omnis homo est. omis homo nō est. ⁊ sicut multiplicantur ꝓpositiones scđm verbū p̄sētis tēporis: ita possunt multiplicari ꝯformiter penes verba preteriti tēporis vel futuri q̄ sūt fuit vel erit. ¶ Tertia ꝯclusio docet multiplicationē propositionū de est tertio adiacēte: et est hec. ꝓpōnes de est tertio adiacēte ī duplo plurib9 modis variant̄ q̄3 ꝓpōnes de est scđo adiacēte. p3. qr ꝓpōnes de est scđo adiacēte solū variant̄ penes finitū vel infinitū subiectū: sed preter hoc ꝓpositiōes de est tertio adiacēte variant̄ penes predicatū finitū et infinitū Et sic in propositionib9 de est tertio adiacente erūt q̄ttuor oppōnes. q̄rū p̄ma erit inter affirmationē et negationē eiusdē subiecti ⁊ eiusdē predicati. vt homo ē alb9 homo nō est alb9. vl homo est iustus. hō nō est iustus. 2a oppō ē int̄ affirmationē ⁊ negationē p̄dicati infiniti ꝺ subiecto finito. vt hō est nō iustus. hō nō est nō iustus. Tertia ē inter ꝓpōnes in q̄bus affirmat̄ et negatur idē predicatū finitū de subiecto infinito. vt nō homo ē iustus. nō hō nō est iustus Quarta oppō est inter ꝓpōes in q̄b9 affirmat̄

et negatur idē predicatū infinitū de subiecto infinito. vt nō hō est nō iustus. nō hō nō ē non iustus. Et similiter possūt sumi q̄ttuor opposi/tiones in terminis vniuersalibus vniuer/saliter sūptis. vt oīs homo est iustus. omis homo nō est iustus. oīs hō ē nō iustus. oīs hō non est nō iustus. oīs nō homo est iust⁹ oīs nō hō nō est iustus. omis nō hō est nō iustus. oīs nō hō nō est nō iustus. Et nō cōtigit plurib⁹ modis variare ꝓpōes de est tertio adiacēte. Et huic cōclusioni adiūgūtur duo dicta. ¶ Primū dictuꝫ. ꝙ q̄ttuor ꝓpōnes p̄me inter q̄s sunt due p̄me oppōnes sic se hn̄t adiuicē secūdū ꝯñaꝫ ꝙ negatiue sequūtur ad affirmatiuas. vt clare patet ordinādo illas quattuor ꝓpōes ad modū cuiusdā figure sicut dicēdū est in libro priorū. vt fiat figura q̄drata in cui⁹ primo angulo qui vocet̄ .a. ponat̄ affirmatiua de p̄dicato finito. et i secūdo sibi opposito q vocetur. b. ponat̄ negatiā de predicato finito. et in tertio āgulo qui vocat̄ .c. posito sub. b. ponatur affirmatiua de predicato infinito. Et in quarto āgulo posito sub. a. qui vocetur. d. ponatur negatiua de predicato infinito. ¶ Ex qua figura sic disposita patet ꝙ affirmatiua non sequitur ad affirmatiuā. vel nega ad negatiuā sꝫ ne^na ad a^uam vł eꝯ. vt ad istā hō est iustus: que est in primo angulo. sequit̄ ista negatiua homo nō est nō iustus. que est i quarto angulo sibi ad modū subalterne opposito. Similiter ad istā negatiuā homo nō est iust⁹: sequitur ista affirmatiua homo est nō iustus. q̄ etiā per moduꝫ subalterne opponit̄ priori negatiue. Et sicut disposite sūt iste quattuor propositiones indefinite: ita possunt disponi sue vniuersales correspōdentes sibi. ¶ Secundū dictū ꝙ nō cōtingit in vniuersalib⁹ angulares simul esse veras. sicut in indefinitis. Et vocat ꝓpositiones āgulares ꝓpositiones oppositas ad modū subalternarū vel contradictoriarū. ¶ Quarta cōclusio docet multiplicare ꝓpōes in quibus ponit̄ aliud verbū ab isto verbo est sciłꝫ verbū adiectiuū. et dicit ꝙ ꝓpōnes q̄ sūt de alio verbo ab h̄ verbo est: eodē mō mł'tiplicant̄ sicut ꝓpōnes de est 2ᵒ adiacēte. sciłꝫ variando subiectū penes finitū et infinitū. et predicato semper manēte finito. ¶ Ex quo dicūt aliqui ꝙ verbū positū in enūciatiōe nō potest infinitari. et addūt adhuc ꝙ in ꝓpōnib⁹ vłib⁹

de subiectis ifinitis nega⁹ debꝫ addi fin̄o coꝑposito a pte subiecti. et nō debꝫ addi signo vłi.
¶ Sequit̄ figura de qua supra est mētio.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hunc textū incidūt qnq3 difficultates ¶ Prima ē. quot modis possunt multiplicari ꝓpositiones de est secūdo adiacente. ¶ Rn̄detur ꝑ duo dicta. ¶ Primū dictū. ꝓpositiones de est scd̄o adiacēte nō possūt multiplicari variādo predicatū penes finitū et infinitū. patꝫ. quia i illis nō ponit̄ aliud predicatū matiale ab hoc verbo est. sed illud nō potest ifinitari. ergo ꝛc. ¶ 2^m dictū. ꝓpositiones de est 2ᵒ adiacēte variando subiectū penes infinitū possūt multiplicari vsq3 ad quadragintaocto ꝓpōnes et vigintiq̄ttuor oppōes. nec pn̄t vltra multiplicari. patet. q2 vel subiectū manēs finitū de ipso affirmatiue et negatiue enūciat̄ h̄ v̄bū est. ꝛ sic sumūt̄ due ꝓpōes diuerse q̄litatis ꝛ vna oppō. vel subiecto manēte ifito d̄ ipso enūciat̄ affirmatie vel negatie h̄ v̄bū est: ꝛ etiā sumūt̄ due alie ꝓpōes diuerse q̄litatis ꝛ vna oppō. et sic erunt due oppōnes et q̄ttuor propōes. que si multiplicētur penes vniuersale pticulare idefinitū ꝛ singulare: erūt sexdeci ꝓpositiones ꝛ octo oppōes. et si iteꝝ mł'tiplicent̄ penes p̄sēs preteritū ꝛ futuꝝ erūt q̄dragintaocto ꝓpōnes et vigintiq̄ttuor oppōnes. ¶ Scd̄a difficultas quot modis pn̄t mł'tiplicari ꝓpōes d̄ est 3ᵒ adiacēte. ¶ Rn̄detur ꝑ vnā distictōnē. ꝛ duo di/

ex tertio adiacēte

cta. ¶ Distictio est hec. ppōnū de est tertio adiacēte quedā sunt in quibus explicite ponitur nomē vel participiū pro predicato materiali. et alie sunt in quibus ponitur tantū verbū adiecti^m. ¶ Primū dictū: ppōes de est tertio adiacente p̄mo modo possūt mltiplicari vsq3 ad nonaginta sex ppōnes. et quadragita octo oppositiones. Patet. quia ex parte subiecti variando ipsū penes finitū et infinitū pn̄t sumi q̄draginta octo ppōnes et vigintiq̄ttuor oppōnes sicut dictū est in propositionib⁹ de est scd̄o adiacēte. et quia in talibus predicatū potest ifinitari: ideo variādo predicatū penes predicatū finitū et infinitū pn̄t totidē sumi sc3 q̄dragintaocto propōnes et vigintiq̄ttuor oppōes. Et sic in toto erūt nonagintasex ppōnes. ⁊ q̄dragintaocto oppōnes. ¶ Secūdū dictū. propōnes de est tertio adiacēte scd̄o mō dicte eodē modo multiplicant̄ sicut propōes de ē secūdo adiacēte supposito q̄ verbū nō possit infinitari in oratiōne. sed si dicatur q̄ verbū i orone positū manet infinitū. tunc tales multiplicantur ad tantū numeꝝ sicut alie ppositiones de est tertio adiacēte in quibus ponitur nomē explicite vel participiū pro predicato materiali.

est

¶ Tertia difficultas. qd est hoc verbū est. predicari secūdū tertiū adiacēs. ¶ Respōdet aristoteles q̄ istud verbū ē dicitur predicari tertiū adiacēs quando post ipsū ponitur explicite nomē vel participiū pro predicato materiali. vt in hac oratione homo est iustus. Et lic3 h̄ verbū est: sit z^m secūdū sitū: tamē est tertiū secundū naturā vniētis et vnibilis. q2 vniēs sēper reqrit vnibilia. Et ex opposito dicitur hoc verbū est: predicari z^m adiacēs: quia ipsum est predicatū materiale vel ipsū includens. ita q̄ preter hoc verbū est: nō ponitur explicite aliquod predicatū materiale. ¶ Quarta difficultas. quo modo intelligitur illud dictū textus: in propositionibus vniuersalib⁹ non similiter contingit angulares esse veras sicut in ppōibus indefinitis. ɔtingit tamē aliquādo. ¶ Respondet̄ per duo dicta. Primū dictū. stāte dispositione propōnū in q̄ttuor angulis facta in z° notabili: ppōes ille dicunt̄ angulares que adinicē opponūtur mō cōtrario cōtradictorio subcōtrario vel subalterno. ¶ Z^m dictū. in propositionibus vl'ib⁹ ille que opponūtur modo cōtrario nō sunt simul vere. sed ille q̄ opponūtur modo subalterno stant simul i veritate. s3 in propositōnibus indefinitis tā ille que opponūtur modo subalterno q̄3 ille que opponunt̄ modo cōtrario sūt siml' vere. ¶ Quita difficultas. vtrū signo particulari vel vniuersali nō possit sibi addi negatō infinitās. Ad dubiū rn̄detur q̄ licet signo vl'i vel particulari nō possit addi negatō ifinitās: pōt tn̄ addi ne^o negās.

Conclusio Respōsalis. A negatia ad affirmatiuā predicato variato penes finitū et infinitū et ecōtra: est bona cōsequētia. vt patuit ex dictis in prio nōbili.

Primo Dubitat̄. vtrū semꝑ valeat cōsequētia ab affirmatia ad negatiuā predicato variato penes finitū et infitū. ¶ Rn̄detur q̄ semꝑ valet qnq3 casibus obseruatis. Prim⁹ est q̄ nō arguat̄ in ppōnibus de p̄terito vel futuro. q2 nō seqtur sortes fuit non alb⁹. g̊ sortes nō fuit albus. q2 añcedēs potest esse verū sine ɔn̄te. vt pri⁹ patuit. ¶ Z⁹ casus ē q̄ nō arguat̄ in p̄dicatis cōpositis. ideo nō seqtur sortes vid3 nō asinū. g̊ sortes nō vid3 asinū. ¶ Terti⁹ casus ē. q̄ nō arguat̄ in ppōibus modalib⁹. ideo nō seqt̄. sortes pōt nō esse alb⁹ ergo sortes nō pōt esse alb⁹. ¶ Quart⁹ casus ē q̄ nō arguat̄ in termīs respectiuis. vt nō seqt̄ sortes ē nō pat̄. g̊ sortes nō ē pater. q2 pōt simt̄ esse pater ⁊ nō pater. pōt eni esse pat̄ ⁊ fili⁹ ⁊ ꝑ cōseq̄ns pater ⁊ nō pater. ¶ Quit⁹ est q̄ nō arguatur i termīs obliquis. ideo nō seqtur hois est nō asin⁹. ergo hois non est asin⁹. ¶ Alit̄ rn̄detur q̄ sēper valet ɔn̄a tantū duabus ɔditionibus obseruatis. ¶ Pria cōditio q̄ nō arguatur a nō distributo ad distributū ex p̄te tp̄is cōnotati ꝑ copulā. ⁊ ideo nō seqt̄ sortes fuit nō albus. g̊ sortes nō fuit albus. lic3 bn̄ seq̄tur sortes in oī tp̄e preterito fuit nō alb⁹. g̊ sortes nō fuit albus. ¶ Scd̄a ɔditio. q̄ tale p̄dicatū sit ifinitū. defectu cui⁹ cōseq̄ntie facte i vltis q̄ttuor casib⁹ nō tenēt. vt p3 in termīs respectis i q bus videt̄ tenere ɔn̄a. q2 l3 nō seq̄t̄: sortes est nō pater. ergo sortes non est pater arguendo respectu diuersoꝝ: tn̄ bene seqtur arguēdo respectu eiusdē. q2 ipossibile est siue in absolutis siue i respectiuis ɔdictoria v̄ificari de eodē.

Secundo Dubitat̄. vtrū sicuta negatiua ad affirmatia3 subo manēte eodē predicato variato penes finitū et ifinitū val3 ɔn̄a formaliter: ita etiā teneat a negatia ad affirmatiuā predicato manēte eodē: ⁊ subo variato penes finitū ⁊ ifitū. ¶ Rn̄det̄

q ex negatia nūq̄ seqtur formaliter affirmatiua nisi pōita cōstātia subi qȝ ꝓpō negatia nihil pōit. affirmatiua vo aliqd pōit. Aliṫ rn̄r ꝑ duo dicta. Primū q a negatia ad affirmatiuā solum pdicato variato penes finitū ⁊ infinitū formaliter tȝ ꝯn̄a obseruatis duab⁹ ꝯditionibus p⁹dictis siue ponat̄ cōstātia subi siue nō quia non oȝ ad hoc q ꝓpō affirmatiua de i eē ⁊ de pn̄ti sit vera ponere ꝯstantiam realē subi iō bene seqtur. homo nō ē alb⁹. ḡ homo ē non albus. tȝ ꝯn̄a ꝑ locū a contradictorijs. ⁊ etiam ꝑ primū principiū i quo dr̄ de quolibet affir⁹ vel negatio vera ⁊ de nullo ābo simul. ¶ Secūdū dictū a negatia ad affirmatiuā subo variato penes finitū ⁊ infinitū ⁊ pdicato manente eodē ⁊ ecōtra valet ꝯn̄a tribus conditionibus obseruatis. Prima q non arguatur a nō distributo ad distributū ex pte tpis cōnotati per copulam. Scda ꝯditio q totū subm sit infinitū. Tertia conditio q pdicatū si termin⁹ singularis. nā bn̄ seqt̄. nō homo ē sortes. ḡ sortes non ē hō. Silr̄ seqt̄. nō albū ē sortes. ergo album non ē sor. ⁊ ēt econtra. Et dr̄ notanter si pdicatum sit terminus singularis. qȝ si fuerit terminus cōmunis non valet ꝯn̄a. sicut nō sequitur. non homo est iustus. ergo homo nō est iustus. nec etiam sequitur econtra. Et hoc est quod intendebat aristoteles cum dicit q ille que sunt de subo infinito sūt extra illas q̄ sunt de pdicato infinito quo ad ꝯn̄am. loqtur enim de istis in qb⁹ predicatū ē termin⁹ cōis.

Tertio dubitatur. Utrum noia ⁊ verba transposita idē significēt. Pro dubio supponendū ē q Aristoteles in hac secunda parte pncipali declarat qdā prius minus bene declarata. Et intendit quinq̄ cōclusiones. Quarum prima declarat vnū prius dictum. ⁊ ē hec. in vlib⁹ terminis vlr̄ sumptꝫ nō contingit angulares simul eē vles sicut contingit in terminis nō vlr̄ sūptis. pȝ qȝ iste due oē aial est iustū. nullū aial ē iustū. sunt cōtrarie. Sed ꝯtrarie nunq̄ erūt simul vere. ḡ iste non sunt simul vere quāuis eis opposite eoꝝ ꝯdictorie que adinuicem sunt subcōtrarie sint aliqn̄ simul vere sicut iste. nō oē aial est iustū. aliquod aial ē iustum. Et vltra iste due. nullū aial ē iustū. ⁊ oē aial ē non iustum. conuertūt̄ adinuicem eo q vna sequitur ad alterā ⁊ ecōtra. ḡ si ista vniuersalis affirmatiua. oē aial est iustum. non stet in veritate cum ista sua contraria. nullū aial ē iustum. nec etiā stabit in veritate cum ista. omne aial ē nō iustū. q̄ conuertitur cum priorē vlī negatiua. ⁊ per ꝯsequēs vniuersalib⁹ terminis vlr̄ sumptis non cōtingit angulares. i. ꝓpōes que modo cōtradictorie opponūtur simul stare in veritate. sȝ q ad istā. nullū aial ē iustū. seq̄tur ista. omne animal ē non iustū. pbat Aristoteles. quia bn̄ seqtur. nullus hō ē iustus. ḡ ois homo ē nō iustus. qȝ nisi sic oppositum ꝯn̄tis stabit cū añte sed oppositum ꝯn̄tis ē. non ois homo ē non iustus. ad quā sequitur. aliqs homo ē iust⁹. Sȝ ista pticularis affirmatiua repugnat añcedēti. s. isti. nullus homo ē iustus. ḡ prima cōseq̄ntia fuit bona. s. ista. nullus homo est iustus. ergo ois homo ē non iustus. q autē seq̄tur. non ois homo est non iustus. ḡ aliquis homo est iustus. pbat aristo. cum dicit. oȝ eni eē aliq̄ hoc ē. si non omnis homo ē non iustus. opȝ q aliqs homo sit iustus. ¶ Scda cōclusio remouet quoddā dubium. dictū ē enim q negatia de pdicato finito infert affirmatiuā de pdicato infinito. ideo posset aliquis dubitare vtrū ex aliqua rn̄sione negatiua data ad aliquā questionem affirmatiuam liceat sēper inferre affirmatiuā de pdicato infinito eiusdē qualitatis cum ea que interrogatur. rn̄det aristo. in teris singularibus ex respōsione negatiua de pdicato finito. lȝ inferre affirmatiuam de pdicato infinito. sed non in terminis vlib⁹. vt si q̄rat̄ ē ne socrates sapiens. ⁊ rn̄deat̄ q non. conueniēter infertur ergo sortes ē non sapiens. sed in vlibus nō sic. vt si querat̄. est ne ois homo sapiens. ⁊ rn̄deatur non. tūc non vȝ inferre. ḡ omnis homo ē non sapiens. sed bene infertur non omnis homo ē sapiens. quia ista cōtradicit prie. modo ꝯdictorie non pn̄t simul eē false. Sed ista. omnis homo ē nō sapiēs. ꝯriat̄ p me. mō ꝯtrarie pn̄t simul eē false. ¶ Tertia conclusio remouet aliud dubiū. posset eni aliqs credere q noia ifinita p se sūpta eēnt enunciatōes negatie sine vbo. rn̄det aristo. q non qȝ ois enū⁹ negatia ē va vel falsa sed noia infinita nō significāt veꝝ vel falsuȝ si non addat̄ eis aliquid qȝ q dicit. nō hō. nihil magis dicit veꝝ vel falsū q̄ȝ si diceret homo. Quarta conclusio declarat qd prius dicit arist. s. q ꝓpōes de subo finito ⁊ infinito sunt extra illas q̄ sūt de pdicato finito ⁊. ifinito idest sūt ipertinētes illis quo ad ꝯn̄am nec se inuicem consequūt̄.

Transposita

Interrogata

Et huius dat rõnē. qr hec ꝓpõ de subō īfinito omnis non homo est iustus. nulli ꝓpōni de subiecto finito ē eadē nec significat idē. Silr nec sua opposita. nõ ōis non homo est iustus. Quis tñ ista. non homo est nõ iustus. significet idem sicut sua negatiua de subiecto infinito. ōis non homo non est iustus. ¶ Quinta ꝯclusio remouet quoddā dubiū. nā sepe predicatū preponit̄ subiecto. ideo posset aliquis dubitare vtrū h̄ eēt incōueniēs. vel ꝙ essent noue ꝓpositiones. illud dubiū remouet phs ⁊ dicit ꝙ noīa ⁊ verba transposita idem significant. vt iste due. album est homo. ⁊ est homo albus significant idem. patet. quia nisi sic tunc vnius affirmationis essent plures negatōes. ꝯñs est falsum. quia dictū est vt in principio huius pꝫ ꝙ vnius affirmatiōis est tm̄ vna negatio. patꝫ tamē ꝯñtia. quia negatiua istius. est albus hō. est ista. s. non est albus homo. ḡ si iste due. est homo albus. ⁊ est albus homo. essent disticte ꝓpōnes. tunc negatio istius. est homo albus. erit ista. non est non homo albus. vel ista. non est albus homo. nõ pmā quia ipsa est negatio istius. est nõ homo albus. ḡ secūda scꝫ ista. nõ est albus homo. sed ipsa eadem opponit̄ huic est albus homo. ⁊ est diuersa ab ista negatiua non est albus homo. ḡ vnius affirmatōis erūt due negatiōes. s. istius affirmatiōis. est albus homo. erunt iste due negationes. non est hō albus. ⁊ non ē albus homo. et per ꝯñs transpositione noīs ⁊ verbi eadem fit affirmatio ⁊ negatio. ¶ Et si dicatur ꝙ aristoteles petit principiū accipiēdo illud quod debet probare. accepit enim istā negatiuaꝫ. nõ est homo albus. esse negatiuā istius affirmatiōis. est homo albus. quod est probandū. Respōdet boecius. ꝙ hoc accipit aristoteles pro principio manifesto eo ꝙ idem ⁊ de eodeꝫ negat̄ illa negatio de quo affirmatur affirmatio.

Ad rationes ante oppositum. Ad pmaꝫ dicitur ꝙ duplex est propositio affirmatiua. quedam ē affirmatiua formaliter equiualēter tñ negatiua: ⁊ talis bene sequitur ad negatiuā. nec etiam oportet talē de necītate aliquid ponere in re. Alia est affirmatiua simplicit̄ nulli negatiue equiualens: et talis non sequitur formaliter ad negatiuam. Et per idem respondetur ad confirmationem. ¶ Ad secundam patuit solutio in primo dubio etcetera.

Queritur Utrū tm̄ a diuisis ad cōiūcta sit bona ꝯñtia formalis. ⁊ videtur ꝙ non. quia nõ seq̄t. sortes est albus ⁊ ē aīal. ergo sortes est albū aīal. nec similīr sequitur. sortes est homo ⁊ est aīal. ḡ sortes ē homo aīal. ⁊ tñ arguīt a diuisis ad coniuncta. ḡ ⁊c̄. ¶ Secundo arguīt sic. non sequit̄ quinqꝫ sunt duo ⁊ tria. ergo quinqꝫ sunt duo ⁊ quinqꝫ sunt tria. nec etiā sequitur. asinus est volans si habet alas ergo asinus est volans si hꝫ alas ⁊ tñ arguīt a cōiunctis ad diuisa ḡ ⁊c̄. ¶ Tertio arguīt. non sequitur sortes est magnus et est clericus ergo sortes est magnus clericus. nec sequitur Iste canis est pater et est tuus ḡ est pater tuus. ⁊ tñ arguīt a diuisis ad ꝯiūcta. ergo ⁊c̄. In oppositū est aristoteles.

Primo sciendū ē ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponūt̄ due distinctiones ⁊ tria dicta. Prima distinctio ē hec. predicata possunt dici ꝯiuncta siue vnita dupl̄r. Primo mõ qr ꝯiungunt̄ per aliquā ꝯiūctionē vt sortes ē albus ⁊ musicus. Alio mõ possunt dici ꝯiūcta per negationē mediꝫ. ⁊ sic illa dicūtur cōiūcta quoꝝ vnū imediate ⁊ sine medio addit̄ alteri: vt dicēdo homo albus. ¶ Scōa distinctio. predicata possūt dici diuisa dupliciter. Uno mõ ꝓpter adiunctionē alicuius mediꝫ vnientis vel copulantis illa predicata. vt sortes ē hõ ⁊ albus. Alio mõ pōt dici diuisa ꝑ negationē mediꝫ copulātis vel disiūgētis: vt sortes ē hõ ābulās. ¶ Primū dcm̄. p̄dicata dn̄r i ꝓposito sumi diuisiꝫ qñ sumūt̄ cū ꝯiūctōe media vniēte illa p̄dicata: ⁊ dicunt̄ sumi cōiūctiꝫ qñ sumūt̄ sine ꝯiūctōe: sꝫ tm̄ hn̄t vnionē determinatōis ⁊ determinabilis. ¶ 2m dcm̄. arguere a diuisis ad cōiūcta ē arguere a plib' p̄dicatis sūptis diuisiꝫ ꝑ cōiūctionē mediā ad eadē p̄dicata sūpta cōiūctim sine cōiūctiōe. sꝫ arguere a cōiūctis ad diuisa ē arguere a plib' p̄dicatis sūptis cōiūcte sine cōiūctiōe ad ipsa eadē p̄dicata sūpta diuisim ⁊ ꝑ ꝯiunctionē mediā. ¶ 3m dcm̄. ꝯñā q̄ arguīt a diuisis ad ꝯiūcta aut eꝯ nõ ē formalis. sed mālis. primū patet: qr nõ tenet i oīb' terminis: vt patebit i nõbili seq̄nti 2m pꝫ qr i multis talib' ꝯñtꝫs oppositū consequentis non potest stare cum antecedēte.

Secundo notādū ē ꝙ i h̄ .c. deteriat aristo. d̄ ꝯñtꝫs ꝓpōnū d̄ iesse

ꝑueniētib⁹ rōe ꝑlalitatis ꝑdicatoꝝ cōiūctoꝝ vel diuisoꝝ: ⁊ cōtinet tres partes principales in quoꝝ prima oñdit qd sit enūciatio plures. et cōtinet quatuor cōclusiones. ¶Prima cōclusio ē enūciatio plures ē in qua affirmāť vľ negāť plura de vno vľ vnum de pluribus vľ plura de plurib⁹ dū tñ ex illis plurib⁹ nō fiat vnū zm. ¶2a 𝔠o declarat qͣliter ex illis plurib⁹ dz fieri vnū ad h ꝙ enūciatio in q̄ ponūť illa ra sit enunciatio vna. ⁊ ē h ad hoc ꝙ enunciatio cōstituta ex illis plurib⁹ sit vna. oz ex illis plurib⁹ fieri vnū nō vocalr̄ tm̄ sʒ eēntialr̄ vel vnitate determiationis ⁊ deteriabilis. vt ē h enū° vna. hō ē aial māsuetū bipes. sʒ ista nō ē vna. hō ē alb⁹ ābulās. dato etiaʒ ꝙ illis plurib⁹ cēt vnū nomē ipōitū qd pʒ. qꝛ ex hoie ⁊ ambulāte nō fit vnū zm. iō si aliqs affirmet vnuʒ ꝑdicatū de illis vel illa de aliq̊ subo nō erit affirmatio vna. sʒ solū erit vox. vna affirnes vero multe ⁊ simplr̄ plures. ¶3a 𝔠o. ē. h ꝓpō homo ē albus ambulās. ē simplr̄ plures ⁊ nō vna. pʒ qꝛ illa enū° ē plures simplr̄ ⁊ nō vna ad quaʒ dyaletice interrogatā nō dz dari vna rñsio. sʒ ad illā dyaletice interrogatā nō dz dari vnica rñsio. g̊ ⁊c̄. maior pʒ. qꝛ dyaletica iterrogatio ꝓpōis ē peti°. ꝓpō āt ē vni⁹ ptis 𝔠tradictiōis ¶4a 𝔠o. itrogatio q̄ q̄riť qd ē. nē dyaletica pʒ. qꝛ dyaletica iterro° iterrogat vtrāq; partē cōtradictionis ⁊ petit alterā sibi dari determiate. sed questio qd ē solū ꝓponit vnā ptē 𝔠tradictionis. vt si q̄rať quid ē aial. ibi ē q̄stio qd ē. si vero querať vtrū hō sit aial vel nō tūc est ibi iterrogatio dyaletica. ¶Cōsequēter i secūda pte oñdit qͣliter valet 𝔠ña a disis ad 𝔠iuncta. ⁊ itēdit duas 𝔠clōnes. ¶Pria 𝔠o ē h coꝝ q̄ ꝑdicāť. q̄dā ꝑdicāť disim q̄dā 𝔠iūctim quedam vero nō. Et i hac disione inuit aris. quandaʒ qōeʒ. Nā cū ita sit ꝙ a diuisis ad cōiūcta q̄nq; valeat 𝔠ña ⁊ quādoq; nō q̄ ē rō dr̄e. ⁊ ꝓbando dictoʒ 𝔠clusionē arguit ad vtrāq; partem. prio ad ptē affirmatiuam duob⁹ exēplis Nam bñ seqtur sortes ē aial ⁊ ē bipes. g̊ ē animal bipes. ⁊ silr̄ seqť. sortes ē hō ⁊ ē albus. g̊ ē hō albus. Deinde ꝓbat ptē negatiuā exēplo ⁊ rōe: exēplo sic. qꝛ nō seqť. sortes ē bonus ⁊ ē pistor. g̊ ē bonus pistor. ratōne ducente ad inconuenientia ꝓbat sic qꝛ si semꝑ valeret cōseq̄ntia a diuisis ad cōiūcta. sequereť duo icōuenientia. s. ꝓcessus in ifinitū ⁊ nug°. Primū pʒ duobus exēplis. nam cuʒ homo ē homo. ⁊ albus: ⁊ iterum homo ē homo ⁊ albus. iō hō esset homo hō. ⁊ albus alb⁹. ⁊ sic infinitū sepi⁹ repetendo. Similiter quia cum sortes sit albus ⁊ musicus ⁊ ambulans seqtur ꝙ sortes ē albus musicus ambulans. ⁊ sic i infinituʒ. Sʒ ꝙ sit nugatio. patʒ vno exemplo sic arguēdo. sortes ē bipes ⁊ anial. ergo sortes ē bipes animal. ¶Scda conclusio respondet ad questionem ꝑius motaʒ. ⁊ hec ē a diuisis ad cōiuncta bene valet consequentia semꝑ duabus conditionibus obseruatis. Prima ē quādocūq; predicata disa ꝑdicantur de se inuiceʒ vel de tertio scdm accidens tunc a diuisis nunq̄ contingit inferre coniunctum. patet duobus exemplis. quia non sequitur sortes ē albus ⁊ musicus. ergo sortes ē albus musicus. quia licet sit verum dicere album esse musicum. hoc tamē non ē per se sed scdm accidens. Similiter nō sequitur iste ē bonus ⁊ ē pistor. ergo ē bonus pistor. Sed quando predicata diuisa non predicantur de se inuicem. aut de tertio per accidens. tunc ex ipsis licet inferre coniunctum quia bene sequitur sortes ē animal ⁊ bipes. igitur sortes ē animal bipes. quia animal ⁊ bipes non predicantur de se inuicem scdm accidens. ¶Secūda cōditio ꝙ quando vnuʒ predicatorum. s. secūdū includitur i prio nō ē bona 𝔠ña. quia nō seqtur. sortes ē homo ⁊ ē animal. ergo sortes ē homo animal.

Tertio sciendu ʒ ē. ꝙ circa hunc textum incidūt tres difficultates. Pria ē. vtrum enunciatio plures sit enunciatio. Et videtur ꝙ non. quia secundum aristoteleʒ ꝑmo elenchorum idem ē propositio. ⁊ propositio vna. Ad dubiuʒ respondetur ꝙ sicut animal dicitur analogice de animali picto ⁊ vero. Et propter hoc ista ē falsa de vtute sermonis. animal pictuʒ ē animal. propter istam regulam analogum per se posituʒ stat pro famosiori significato. Tamen ista potest esse va. animal ē pictum propter istam regulam: Talia sunt subiecta qualia permittuntur ab eorum predicatis hoc ē subiectum equiuocum in propositione sumitur pro illo significato cui natū est cōuenire predicatum. silr̄ dicēdū ē de enūciatione q̄ analogice dr̄ de enūciatione vna. et enūciat ōe plures quia enunciatio vna ē vere ⁊ simpliciť enūciatio. sʒ enūciatio

plures ē enūciatio ꝭm quid ⁊ scōm similitudi
nem eo.s.ꝙ in ipsa ē aggregatio pluriū vocū
sicut in vā enūciatione.ideo de vtute sermo/
nis ista ē falsa enūciatio plures ē enūciatio.
sed ista pōt cōcedi vera enunciatio ē enū⁹.plu
res.¶ Secūda difficultas q̄liter intellr̄ illud
dictū textus.qm̄ nec hoc ipm̄ quid est interro
gatō dialetica ē.cū tn̄ in 8⁹.topicoꝝ doceat ter
minare ꝓbleuma de diffōe.Rn̄r ꝙ duplr̄ po
test formari questio de diffōe.vno⁹ per istud
signū interrogatiuum qd.vt q̄rendo qd ē ho/
mo vel aīal.⁊ talis non ē dyaletica eo ꝙ non
ꝯueniēter pōt responderi ꝑ vtrāq; ꝑtē ꝯdictō
nis.sȝ pertinet ad demonstrationē.alio⁹ pōt
formari q̄stio de diffinitione per ista signa in
terrogatiua ne vel an.vt q̄rēdo ē ne aīal rōa-
le diffinitio hōis vl̄ non.⁊ talis n̄ ē questio qd
sed est iterrogatio dyaletica ad quā ꝑ vtrāq;
partem contradictionis potest ꝯueniēter rn̄
deri.¶ Tertia difficl̄tas vtꝝ hec ꝓpositio.ho
mo ē albus.sit secūdū se ⁊ hec.albū ē musicū
sit scdȝ accn̄s cū tn̄ in vtraq; sit p̄dicatio per
accidens.rn̄r ꝙ ꝓpositio pōt dici ꝭȝ se duplr̄
vno⁹ vt li scōm se tm̄ valet sicut per se ⁊ eēn/
tialiter.⁊ sic opponitur ei qd̄ ē per accidēs.Et
hoc modo nulla illaꝝ ē secūdū se.Alio⁹ capit̄
vt opponitur ei ꝙ ē ꝑ aliud siue huic qd̄ ē grā
alteri⁹.⁊ sic ista ē secūdū se.homo ē alb⁹.quia
albū non inest hōi rōne alic⁹ tertij cui vtrūq;
accidit.sed ista ē scōm accidens.albū ē medi/
cum.quia medicū non inest albo nisi ratione
alicuius tertij vtputa sortis ⁊ platonis cui ac
cidit eē albū ⁊ musicū.

Cōclusio vn̄salis.a diuisis ad ꝯiuncta ē
ꝯn̄s formal̄ suppōita grāma
ticali ꝯgruitate locutiōis nec variata signifi/
catione determinati vl̄ deteriabilis aut sup/
positione vel appellatione.ꝓbat̄ q2 non ē da
bilis instātia.ideo n̄ bn̄ seq̄t.iste canis ē pr̄ et
ē tu⁹.ḡ ē pater tu⁹.q2 in p2ia tu⁹ appellat pos/
sessionē illi⁹ canis ⁊ ī scdā possessionē pr̄nitatl

Primo dubitat̄.Utꝝ oīs enūciatio in
qua enūciat̄ vnum de vno sit
enūciatio vna.⁊ oīs alia sit enūciatio plures.
Rn̄r ꝑ q̄nq; distinctiones.prima ē.enūciatio
vna duplex ē quedā ē enūciatio vna.alia est
plures.¶ Scdā distictō enū⁹ plures ē duplex
quedā ē in q̄ explicite p̄dicāt̄ plura de vno
vel vnum de pluribus vl̄ plura de pluribus
⁊ inconiuncte.Alia ē enūciatio plures impli
cite tm̄ cuius alterum extremoꝝ est termin⁹
equiuoc⁹.¶ 3ª distinctio.enūciatio vna est du
plex quedā ē simpliciter alia ꝯiūctōe.¶ 4ª di
stinctio.enūciatio vna coniūctione ē duplex.
quedam ē enūciatione vna coniūctione ꝓpo
sitionū in q̄bus.s.explicite vel implicite con/
iūgūtur due ꝓpōes caᶜᵉ per aliquaȝ ꝯnexiōeȝ
explicitam.sicuti in ista ꝓpositione ipoᶜᵃ vel
consimili.sortes currit.⁊ plato disputat.impli
cite vero sicut in propositiōe exponibili.vt tā
tū homo currit ⁊ ꝯsil̄r.Alia est enūciatio vna
coniūctione terioꝝ in qua.s.alterum termio
rum cōplectitur plures terminos cōiunctos
per aliquam coniūctionē vel aliquod aduer/
bium equalens coniūctioni.vt dicendo sortes
ē albus music⁹.¶ Quinta distinctio ē enūcia/
tio vna simplr̄ ē duplex.q̄daȝ ē cui⁹ ābo extre
ma sunt termini simplices ⁊ vniuoci.vt dicen
do hō ē aīal.homo ē albus.alia est vna enun/
ciatio simplr̄ cui⁹ alterum extremoꝝ vel ābo
extrema cōplectūtur plura se habētia per mo
dum determinationis ⁊ deteriabilis sicut di/
cendo.aīal ē subā aīata sensibilis.vel sortes ē
homo alb⁹.Sed obijcitur dupliciter.primo
auctoritate boecij dicētis qd̄ si d̄ his q̄ subijcis
aut p̄dicas nō fiat vnū non ē ꝓpō vna.⁊ paulo
post addit.ꝙ si ex his que subijcis aut p̄dicas
non fiat vnū sicut ex subā aīata sensibili non ē
ꝓpō vna.Secūdo obijcit̄ auctoritate aristo.
volētis ꝙ si p̄dicēt̄ plura de vno vel vnū d̄ plu
ribus ex q̄bus non fit vnū nō ē enūciatio vna.
sed plura postea dicit quecūq; ꝭm accidēs di
cūtur de eodem vel alterū de altero hec non
erunt vnū.vt albū ⁊ homo dicūt̄ de se inuiceȝ
secūdū accidēs.ḡ ex istis non fit vnū sufficiēs
ad vnitatem enūciatōnis.Ad oīa sil̄r regritur
ꝙ non oȝ ex pluribus subis vel ex plurib⁹ p̄di/
catl fieri vnū eēntialiter ⁊ quiditatiue.sed suf
ficit ꝙ vnum se hēat vt potētia ⁊ alius vt act⁹
eius.⁊ ex ipis fiet vnū sicut ex deteriatione et
determinabili ⁊ sic de alijs.

Secūdo dubitatur.Utrū ex coniūctis
p̄dicatis sempꝛ liceat inferre ip
sa p̄dicata diuisa.¶ Ad dubiū respondet ari/
stoteles in tertia parte huius capituli ponens
talem conclusionem.s.ꝙ ex coniunctis licet ī
inferre diuisa duobus casibus demptis sicut
bene sequitur quidam homo est homo albus
ergo quidam homo est homo ⁊ ē albus.Unde
prim⁹ casus impediens hꝰ ꝯn̄am est quando ē

repugnātia in adiecto. quia non seqtur. adam est homo. et est mortuus. ergo adā est hō mortuus. ¶ Et ad cognoscēdū quādo erit r̄pugnātia in adiecto dat aristoteles tria exēpla. Primū exēplū. quādo ꝯtradictoriū det̃miabil' predicatur de apposita determiatiōe. sicut dicendo homo mortu⁹ est nō homo. 2ᵐ exēplū. quādo propō fit falsa ꝓpter h̄ ꝙ talis determiatō additur determiabili. ita ꝙ ipsū det̃miabile non potest predicari de seipso cū additōe talis determiatiōis. vt h̄ est falsa: hō mortu⁹ est hō. Tertiū. quādo loco determiationis vel determinabilis ponit̃ sua diffinitio. ita ꝙ si diffinitō det̃miationis repugnet determiabili. vel diffinitio determiabilis repugnet determiatiōi: tunc est repugnātia in adiecto. ¶ Secūd⁹ cas⁹ ipediēs hꝰ ꝯsequētiā est quādo alteꝝ predicatoꝝ cōiunctoꝝ inest alteri secūdū accn̄s. tunc nūq̄ꝫ ex cōiūctis licet inferre diuisū. vt nō seqtur. aristoteles viuit vt artista. ḡ aristo. viuit ⁊ est artista. nec ēt seq̄t̃: chymera ē ens opinabile. ḡ chymera est. ⁊ est ens. quia ens nō denotatur iesse chymere simplr̃. sed scd̄m accn̄s siue secūdū gd inquātū scilicet ipsū ens est opinabile. quia opinio nō solū est eius quod est: sꝫ ēt hui⁹ qđ non est. ¶ Dicit̃ insuper ⁊ vltra textuꝫ ꝙ illa predicata dicūt̃ se habere per accn̄s ad aliquod tertiū que ex equo respiciūt illud tertiū et nō vnū per alterū. Et ex opposito illa p̄dicata dicūtur se habere per se ad aliqđ tertiū quādo n̄ ex equo respiciūt illud tertiū: sꝫ vnū inest illi tertio per reliquū. sic ꝙ 2ᵐ se habet ad primū sicut determiatō ad suū determiabile.

Tertio Dubitatur. vtrū bene sequatur sortes est hō mortu⁹. ergo sortes est hō. ¶ R̄ndet̃ per duas distinctiōes. ⁊ duo

Mortuū dicta. Pria distictio ē hec. mortuū pōt capi dupliciter. vno mō p̄uatiue vt scilꝫ iportat p̄uatōnē vite in subiecto vel i corpore quod pri⁹ h̄uit vitā. sicut ꝓportionabiliter cec⁹ dicit̃ iportar̃ priuationē visus in oculo g prius habuit visū. et sic est determiatio diminuēs de rōne hominis. nec pōt verificari de hoīe aut aliq̄ toto aīali. sed solū de corpore p̄uato aīma. sicut ē cadauer mortuū. Alio mō capitur mortuū vt ē participiū preteriti tēporis descēdēs ab hoc v̄bo morior moreris. et sic āpliat terminū cōmunē precedētē ad supponēdū pro pñtib⁹ vel preteritis. nec est plus determiatio diminuēs. nec ēt alia pticipia preteriti tēporis, et vt sic captū ñ est verificabile de corpore p̄uato vita sed d̄ toto animali cōposito ex aīa et corpore. Sed ꝙ sic possit accipi patet duplicit̃. q2 hec ꝓpō cōiter cōcedit̃. scꝫ aliqs hō est mortu⁹. si ergo illđ predicatū mortu⁹ diminueret de rōne homīs tunc inferret cōtradictoriū hoīs cui additur. ⁊ sic sequeret̃ ꝙ aliquis hō esset nō hō. qđ implicat cōtradictionē. ꝯn̄a posset cōfirmari a simili de ista: vidēs est cec⁹. ad quā sequit̃ vidēs est non vidēs. 2ᵒ patet idē. q2 hec ꝯcedit̃: cesar est mortuus. aut ergo cesar accipit̃ pro aggregato ex aīa et corpore. et sic habet̃ intētū. aut ꝓ corpore tātū. ⁊ hoc nō. cū corp⁹ eius nō sit nūc. Secūda distictio ē hec. hō mortu⁹ potest capi duplicit̃. vno° pro hūanitate resultāte ex vnione aīe cū corpore. q̄ de se abstrahit ab esse existētie et ab oīb⁹ accn̄tib⁹ que accidētalit̃ se habēt ad viuere ⁊ ad mori. Alio° capit̃ hō mortuus equoce. scꝫ pro altera ꝑte cōpositi. vtputa pro corpore in q̄ fuit vita. ¶ Primū dictū. capiēdo mortuū ꝑmo° et hoīnē mortuū secūdo mō. hec ꝯn̄a nō valet: sortes ē hō mortu⁹. ergo sortes est hō. patꝫ. quia ibi ē repugnātia i adiecto. Et ꝯfirmat̃. q2 sicut dolabra ablata ei⁹ forma non ē dolabra nisi equoce: sic hō mortuus capt⁹ pro corpore separato ab aīa eius: nō ē hō nisi equoce. 2ᵐ dictū. capiēdo mortuū secūdo mō. et hoiem mortuū ꝑmo°. predicta ꝯn̄a ē bona. patꝫ. q2 bn̄ seq̄t̃: sortes ē hō mortu⁹. ḡ sortes fuit hō. q2 nihil est hō mortu⁹ nisi prius fuerit hō. vltra bene seq̄t̃ sortes fuit hō. ergo sortes ē hō. ergo de primo ad vltimū bene seqtur: sortes est hō mortu⁹. ergo sortes est hō. 2ᵃ ꝯn̄a patet. quia in ꝓpōnib⁹ que sūt perpetue veritat[is]. a propōe de preterito ad ꝓpōnē de pñti. et eꝯ vel a ꝓpōne de presenti ad ꝓpōnē de futuro. et eꝯ semꝑ est bona ꝯn̄a. sicut bn̄ seq̄t̃. de⁹ fuit. ergo de⁹ est et deus erit.

Ad rōnes Ante oppositū dicitur ꝙ solute sunt ex declaratis in primo nōbili.

Queritur Utrū ad habēdū cōtradictionē in modalib⁹ necesse sit ⁊ sufficiat ponere negationē ad modū. ¶ Et arguit̃ ꝓ ꝯtra suppositū. scꝫ ꝙ nulla sit propō modalis. quia vel ipsa est cathegorica vel ypothetica. a sufficiēti diuisiōe. sed non est ypothetica. cū nō cōplectat̃ plures cathegoricas tāq̄ꝫ partes pricipales sui. nec etiā cathegorica. cū i ea Modales

sint plures copule. ergo nulla erit ppõ modalis. ¶ Secũdo arguit̃ sic. iste due nõ sunt cõtradictorie. aĩal esse hoiem est possibile: et aĩal nõ eẽ hoiẽ est possibile. cũ possint eẽ simul ve. et tñ in vna earum modus negat̃. ergo ad dãdũ cõtradictionez nõ sufficit modꝰ negari. Et cõfirmat̃. quia iste due ↄtradicũt. sortẽ neceẽ est currere. sortẽ possibile ẽ nõ currere. et tñ i neutra negat̃ modus. ergo ad dãdũ ↄtradictionẽ in modalibꝰ nõ sufficit modus negari. ¶ Tertio sic. si sufficeret negationẽ poni ad modũ iste essẽt ↄtradictorie. sortẽ currere ẽ neceẽ. et sortẽ currere nõ est neceẽ. sed h est falsũ. ergo etc. mior pz. qr si sic: vna cõtradictoriaꝝ seq̃ret̃ ad aliã. nã bene seqtur. sortẽ currere est neceẽ. ergo sortẽ currere ẽ possibile. vt dicit̃ i textu. et vltra bñ seq̃t̃. sortẽ currere ẽ possibile. ergo sortẽ currere ẽ cõtigẽs qr possibile et cõtingẽs ↄuertũt̃. et vltra bñ sequitur. sortẽ currere ẽ cõtigẽs. ergo sortẽ currere nõ est neceẽ. p cõuersionẽ i oppositã qualitatẽ. ergo de p̃io ad vltimũ bñ seq̃t̃. sortẽ currere est necesse. ergo sortẽ currere nõ est neceẽ. et p ↄñs nõ sunt adiuicẽ ↄtradictorie. ¶ Jn oppm ẽ arist.

Primo Sciẽdũ est q et oẽs logici. pro ↄclaratiõe t̃mioꝝ ponũtur due distictiões. et tria dicta. Pria distictio ẽ h. ppõ modalis ẽ duplex. q̃dã ẽ modalis cõposita in q̃ scʒ modus determiat totũ dictũ videlʒ totũ aggregatũ ex subo et p̃dicato dicti. vt sortẽ currere ẽ possibile. q̃ eq̃pollet huic. talis propositio. s. sortes currit: ẽ possibilis. Alia ẽ ppositio modalis disa cuiꝰ modus nõ detmiat totaʒ cõpositionẽ dicti. sed d̃termiat copulã dicti et res significatas p subiectũ et p̃dicatũ dicti. Secũda distictio ẽ h. ppões modales dise sũt duplices q̃dã sũt in q̃bus ponit̃ idẽ modus. Alie sũt in q̃bus ponit̃ aliꝰ et aliꝰ modus. Primũ dictũ. sicut in ppõnibꝰ de ineẽ se hñt signa vl'ia: vel particularia q̃ ad oppões et eq̃pollentias sumẽdas: ita proportiõabilit̃ se habẽt modi in modalibus. patʒ. qr sicut in illis de ineẽ signa vniuersalia vel pticularia significãt diuersas acceptões subi pro oibꝰ suis suppositis copulatiue vel disiũctiue. sic etiã i modalibꝰ modi significant diuersã acceptionẽ extremoꝝ p oi tẽpore copulatiẽ vel disiũctiẽ. ergo sic in illis de inesse sumit̃ oppõ et eq̃pollẽtia nõ soluʒ ex parte dispositiõis copule penes affirmationẽ vel negationẽ sed etiã ex parte dispõnis subiecti. que vocat̃ quãtitas suppositoꝝ. sic etiã in modalibꝰ oppositio vel equipollentia non solũ est sumẽda ex parte affirmationis vel negationis copule: sed ex parte quantitatis tẽporis importati per modũ. Secundũ dictũ. sicut ad habẽdũ cõtradictionẽ in illis de inesse que sũt d̃ diuersis signis sufficit negationẽ ferri ad copulam precise: sic ad habẽdũ cõtradictionem in modalibus de diuersis modis sufficit negationẽ ferri ad copulã dicti. Pria pars dicti patet. quia iste cõtradicũt: omnis hõ est albꝰ. quidam hõ non est albus. et tamen in neutra eaꝝ negatur signũ: sed tantũ copula verbalis. Secunda pars patet per primũ dictũ. patet etiaʒ aliunde. quia iste cõtradicũt: omnẽ hominem necesse est esse albũ. quendã hominẽ possibile est nõ esse albũ. cum sint in lineis cõtradicentibus. et tamen in neutra negat̃ modus. sed solũ copula dicti. Tertiũ dictũ. sicut in illis de inesse de eodem signo non habet̃ cõtradictoria nisi simul negetur modus et copula: sic in modalibus de eodẽ modo nõ habet̃ cõtradictoria nisi simul neget̃ modꝰ et copula dicti. Prima pars patet. per primã regulam eq̃pollẽtiarum. in qua dicitur q negatio preposita signo eq̃pollet suo cõtradictorio. ergo ad habẽdum cõtradictoriã de eodẽ signo oportet q neget̃ signũ. Et ↄfirmat̃ per aristotelẽ in p̃io huius vbi vult q iste due indefinite diuerse qualitatis hõ est albus. hõ nõ est albus: non contradicũt eo q simul stãt in veritate. ergo videtur q non necesse sit quãtitatẽ subiecti negari ad dãdũ cõtradictoriã affirmatiue sibi preponendo negationẽ. vt dicẽdo nõ homo est albꝰ. Scd̃a pars patet. qr isti ppõni: oẽm hoiem necesse ẽ esse albũ: cõtradicit ista: quẽdã hoiem non necesse est esse albũ. et nulla alia videtur sibi opponi cõtradictorie. ergo etc. Et confirmat̃ per aristotelẽ vbi vult q huius possibile est ãbulare: negatio nõ est ista. possibile ẽ non ãbulare: sed ista. non possibile est ãbulare: in qua modꝰ negatur. ergo ad ↄtradicendũ in talibus necesse est modus negari.

Secũdo Sciẽdũ est q in hoc tractatu determinat aristoteles de oppositionibus et eq̃pollentiis propositionũ modaliũ. et cõtinet tria capitula. Jn quoꝝ primo determinat de oppositõne propositionũ modaliũ. et cõtinet tres ↄclusiones. ¶ Prima cõclusio tangit intentũ. et est hec. determinatis de his scilicet oppõnibus et cõsequentiis ppositionũ de inesse: nunc p̃spi

ciendū e[illegible] [illegible]to modo ſe habēt affirmatões ad
inuicē in p[illegible] [illegible]ſitionibus modalib⁹. Cui⁹ ratõ
eſt. quia tales [illegible] [illegible]ões habēt aliquas dubitati
ones alias ab his [illegible] [illegible]ſūt in propoſitionib⁹ de
ineſſe in quib⁹ nō pō[illegible] [illegible]aliqs modus. ¶ Se
cunda concluſio tangit v[illegible] [illegible]ſtionē. vtrum
ſcilicet ad dādū contradictio[illegible] [illegible] modalibus
ſufficiat negationē ferri ad verbū. [illegible] ad co
pulā. ſic ꝙ modus nō negeť. Et primo p[illegible]
ꝙ ſic. quia contradictio eſt oppoſitio formalis
ergo videtur ꝙ ſimiliter ſit ſumenda in oībus
enūciationibus. ſed in propoſitionibus de in
eſſe contradictio fit ferēdo negationē ad ver
bum. ergo ſimiliter ī modalib⁹ ſumitur cōtra
dictio per negationē latā ad verbuꝫ. maiorem
probat. primo in propoſitionib⁹ in quibus po
nitur hoc verbū eſt. vt iſtius affirmatiōis ho
mo eſt: negatio eſt iſta. nō eſt homo. non auteꝫ
iſta: non homo eſt. Similiter iſtius affirmatio
nis que eſt homo albus. negatio eſt iſta: nō eſt
homo albus. et non eſt hec: ē non albus homo
quia ſi iſta: eſt non albus hō ſit negatio illi⁹ af
firmationis: eſt albus homo. tunc ſequeretur
ꝙ ſi iſta ſit falſa: lignū eſt homo albus. iſta erit
vera. lignū eſt homo non albus. cōſequētia te
net. quia de quolibet affirmatio vel negatõ ve
ra: et de nullo ambo ſimul. ſed conſequēs ē fal
ſum. imo ſunt ſimul falſe. ergo iſte non contra
dicunt. lignū eſt homo albus. lignū eſt homo
non albus. ¶ Conſequēter declarat predictaꝫ
minorē in propoſitionibus in quibus ponitur
aliud verbum ab hoc verbo eſt. quia iſtius af
firmationis ābulat homo: cōtradictoria ñ eſt
āmbulat non homo. quia nihil refert dicere ho
minem āmbulare. et hominē ambulantem eſſe
nec etiam āmbulat homo. et eſt āmbulans homo
ideo videtur ꝙ ſimiliter ſumatur negatio vni
us. ſicut et alterius. ſcilicꝫ ferendo negationē
ad verbū. Conſequenter arguit ariſtoteles ad
partē negatiuā qſtiōis. qꝛ ſi ꝯtradictio ſit ī mo
dalibus ſumēda ferendo negationē ad ṽbuꝫ:
ſeq̃retur ꝙ ꝯtradictorie eſſēt ſiml' ṽe. cōſeq̃ns
eſt ī poſſibile. ergo et illud ex quo ſequiť. ꝯña
patet. qꝛ ſi ſufficeret negationē ferri ad modū
tunc iſte eſſēt ꝯtradictorie. poſſibile eſt eē. poſ
ſibile eſt nō eſſe. poſſibile eſt āmbulare. poſſibile
eſt nō āmbulare. et ſimiliter iſte. poſſibile ē diui
di. poſſibile eſt nō diuidi. et tamē ſunt ſiml' ve
re. quia illud quod eſt poſſibile cū ſit ad vtrū
libet nō eſt ſemper actu. ideo tunc poteſt ſibi
ꝯpetere negatio actus. et ſic quicquid eſt āmbu
labile poteſt nō āmbulare. et quod eſt diuiſibile
poteſt non diuidi. ergo iſte erunt ſil' vere. poſ
ſibile eſt eſſe. poſſibile eſt non eſſe. et per conſe
quens nō ſufficit ad cōtradicendū in modali
bus negationē ferri ad verbū. ¶ Tertia con
cluſio determiate reſpōdet ad queſtionē pri⁹
motā. et eſt hec. ad ſumendū contradictoriā ī
modalibus neceſſe eſt modū negari. Patꝫ du
[illegible]bus rationibus. Prima ratio eſt iſta. quia ad
co[illegible]dicēdū in modalibus oportꝫ dicere ne
gationē[illegible] [illegible]rri ad modū. vel dicere ꝯtradicto
rias ſimul ſta[illegible] in veritate. ſꝫ iſta ſecūda pars
eſt ī poſſibilis. ergo [illegible]ima pars eſt eligenda. in
qua dicitur ꝙ oportet m[illegible]dū negari. ita ꝙ iſti⁹
affirmationis poſſibile eſt eſſe. negatio eſt iſta
nō poſſibile eſt eſſe. ⁊ ſimiliť dicēdū eſt de ꝯti
genti neceſſa° et ī poſſibili. Secūda ratõ eſt h.
ſicut ſe habēt eſſe ⁊ nō eſſe in illis de ineſſe: ita
ſe habet modus in modalib⁹. ſꝫ in illis de ineē
eſſe et non eſſe ſūt oppōnes. ideſt copule. ⁊ ſub
iectū et p̄dicatū dicūť res ſubiecte. ergo ſimili
ter ī modalib⁹ modi erūt oppōnes. i. copule. ta
les eni modi nō ſūt deťmiatões ſubī vel pre
dicati. ſed ſūt oppōnes d̄terminātes ṽitatē aut
falſitatē ꝑpoſitionū. ſicut eſſe et non eſſe ſunt
oppōnes determinātes veritatē aut falſitatē
ꝑpōnū de ineſſe. mō ad ꝯtradicēdū in illis de
ineſſe oꝫ iſta ṽba eſſe ⁊ ñ eſſe negari. g̊ ſilr̄ ī mo
dalibus ad ſumēdū ꝯtradictionē oportet mo
dū negari. Patet ꝑ ſingl'os modos. qꝛ iſti⁹ poſ
ſibile ē ñ eſſe: negatio ē iſta. non poſſibile ē nō
eſſe. eius vero que eſt poſſibile ē eſſe: nega° nō
eſt h. poſſibile eſt nō eſſe. quia vt patuit pn̄t ſil'
ſtare in veritate. et ſe īuicē ꝯſequūť. ideſt inſe
runt ſe mutuo ꝑ ꝯuerſionē in oppoſitā qualita
tē. et hoc capiēdo poſſibile pro ꝯtigēti ad vtrū
libet. ſꝫ iſte: poſſibile ē eſſe. poſſibile ē ñ eſſe. cō
tradicūt. nec ſil' ſtāt. ⁊ ꝯſimiliť iſte: poſſibile ē
nō eſſe. et non poſſibile eſt non eſſe. que nūq̃
ſunt ſimul vere aut falſe. Similiter iſti⁹ affir
matōis neceſſariū eſt eſſe: negatio nō ē iſta: ne
ceſſariū eſt non eſſe. ſꝫ ē iſta: ñ neceſſariū eſt eē
⁊ ſimiliť iſti⁹. neceſſariū ē nō eſſe. negatio ē iſta
non neceſſariū eſt nō eſſe. Et ſimiliter iſte due
impoſſibile eſt eſſe. non impoſſibile eſt eſſe: cō
tradicunt. et ſimiliter iſte due: impoſſibile eſt
non eſſe. et non ī poſſibile eſt non eſſe. Ex qui
bus cōcludit ariſtoteles ꝙ vniuerſaliter opor
tet dicere. ꝙ in propoſitionibus modalib⁹ eſſe

et nõ esse se habent sicut res subiecte ad quas
non est ferēda negatio ad habēdũ cõtradictõ
nẽ.sed ẽ ferēda ad vnũ tantũ videlz ad modũ
ita ꝙ modales in quaꝝ altera negatio fertur
ad modũ putãde sũt cõtradictorie. vt possibi-
le nõ possibile.cõtingẽs nõ contingẽs.ipossibi
le nõ ipossibile.necessariũ non necessariuz. ve
rũ nõ verũ. Et in hoc inuit ꝙ verũ et falsũ cõ-
stituũt ꝓpõnẽ modalem.

Tertio Sciẽdũ est ꝙ circa hũc textũ oc-
cunt tres difficultates. ¶ Pria est. vtrũ ad cõ
tradictionẽ ꝓpõnũ de inesse sufficiat addere
negationẽ copule. Et videt ꝙ sic. qꝛ dicit arist.
in textu ꝙ isti9 affirmatiõis q̄ ẽ esse albũ hoiez
negatio ꝯtradictoria ẽ ista: nõ esse albũ hoinẽ.
et similr̃ isti9 affirmationis ãbulat hõ: negatio
est nõ ãbulat hõ. ¶ In oppositũ argr̃ ꝑ aristo. ꝓ
bui9 in fine p̃mi capituli tertij tractat9 vbi dic̃.
opponi autẽ affirmationẽ negationi dico con-
tradictorie qꝛ vniuersalr̃ significat ei qd̃ est nõ
vlr. vt oĩs hõ albus est. nõ oĩs homo alb9 est. g̃
negatio lata ad copulã nõ sufficit ad ꝯ̃dictõnẽ.
¶ Rñdet per distictionẽ. quia duplex ẽ ꝓposi
tio de inesse. q̃dã ẽ ꝓpõ singularis que ẽ de sub-
iecto singulari. et ad cõtradictionẽ in talibus
sufficit negationẽ ferri ad copulã. vt iste ꝯtra-
dicũt. sortes currit. sortes nõ currit. Alie sũt ꝓ
positiões de subo cõi. Et ad ꝯtradicẽdũ in tali
bus duo reqrũtur. p̊. disparitas quãtitatis subi
ita ꝙ in vna subiectũ teneat vlr. ꝛ i alia ꝑticu-
lariter. 2° reqrit̃ disparitas copule penes affir
mationẽ ꝛ negationẽ. Et ad aristo. in textu rñ
detur ꝙ nõ vult tales opponi ꝯtradictorie. sz
tantũ itẽdit ꝙ negatio nõ facit ꝯ̃dictionẽ nisi
addat̃ copule. nõ aũt qñ addr̃ alicui extrẽo ꝓ-
põnis. ¶ 2ª difficultas. vtrũ ꝓpões modales i
quib9 negatio postponit̃ mõ sint aliquo° repu
gnãtes. ꝛ adiuicẽ opposite. Et argr̃ ꝙ nõ. qꝛ ta
les pñt sil'eẽ ṽe vt ꝓbat aristo. de istis ꝓpoib9
possibile ẽ ãbulare. possibile ẽ nõ ãbulare. pos-
sibile ẽ diuidi. possibile ẽ nõ didi. ¶ Rñdet ꝑ
tria dicta. Primũ. ꝓpões modales ð diuersis
modis. scz ð nec̃io possibili ꝛ ipossibili i qb9 ne°
postponit̃ mõ ꝯ̃dicũt. nec pñt sil' stare i ṽitate.
2m dictũ. ꝓpões modales ð eodẽ mõ scz de ne
cessario vl' ipossibili i q̃ꝝ altera postponit̃ ne°
mõ repugnãt i ṽitate. pñt ei sil' esse false. pz. qꝛ
sũt ꝯ̃rie. vt nec̃e ẽ eẽ. nec̃e ẽ ñ eẽ. ipossibile esse
ipossibile nõ eẽ. 3m dictũ. ꝓpões de possibili
vel ꝯtĩgẽti in qbus ne9 solũ fert̃ ad ṽbũ nõ re
pugnãt in ṽitate sed bñ in falsitate. 3. qꝛ sunt
subcõtrarie. vt possibile est esse. possibile ẽ nõ
esse. ꝯtigẽs esse cõtingẽs nõ esse. et de illis tã-
tũ locut9 ẽ aristo. cũ dixit ꝓpões modales i q-
bus negatio ponit̃ ad ṽbũ nõ ꝯtradicere sz sil
stare i ṽitate. ¶ Tertia difficultas. vtrũ istud
ṽbũ infinitiui modi esse se teneat i modalib9 ex
parte subiecti. vl' ex pte copule. Et videt̃ ꝙ ex
parte subi. ꝑ aristo. q dicit vlr ei q̃admodũ di-
ctũ est esse quidẽ ꝛ nõ esse oportz ponere q̃ad
modũ subiecta. ¶ Rñdet ꝑ duo dicta. Prim ẽ
ꝙ ad similitudinẽ mat̃ie q̄ subicit̃ forme sub-
iectũ et p̃dicatũ q̄ sũt mãle in ꝓpõe dicũt̃ res
subiecte. ꝛ ad sil'itudinẽ forme q̄ opponit̃. i. ad
uenit materie copule ꝓpõnũ dicũt̃ esse per se
oppõnes. Ex quo patz ꝙ per rẽ subiectã arist.
nõ itellexit subm ꝛ etiã p̃dicatũ mãle. qd̃ patz
cũ dicit. subiecte ṽo res hoc qdẽ albũ ꝑ qd̃ itel
ligit p̃dicatũ mãle illud ṽo hõ. per qd̃ itelligit
subm. vt satis haberi põt ex suis exẽplis pri9 di-
ctis. 2m dictũ. esse ꝛ nõ eẽ non sũt subiecta nec
se tenẽt ex parte subiecti sed ex parte copule.
patet. quia nihil quod est vnitiuũ extremoruz
ꝓpositõnis est subiectũ vel se tenẽs ex ꝑte sub
iecti. sed hoc verbũ infinitiui modi esse est vni
tiuũ extremoꝝ propositionis modalis. vt infe-
rius patebit. ergo non est subiectũ nec se tenz
ex parte subiecti. Et ad aristo. respondet̃ ꝙ so
lũ voluit dicere ꝙ in modalib9 esse et non esse
habẽt similitudinẽ cũ rebus subiectis. quia sic
negatio addita rei subiecte. idest subo vel pre
dicato materiali in illis de inesse nõ facit ꝯtra
dictionẽ nisi simul feratur ad copulã. sic etiaz
in modalibus negatio lata ad verbuz precise
sic ꝙ non ad modũ non facit contradictionez
Et illa similitudo patet in textu. cum dicitur:
esse quidẽ et non esse oportet ponere q̃admo-
dũ subiecta. idest ad similitudinẽ rei subiecte
negationẽ vero et affirmationẽ hoc facientez
scilicz cõtradictõnẽ oportet opponere ad vnũ
idest tãtũmodo ad modũ. quasi dicat. ex quo
ex parte de ly esse vel non esse non sumitur af
firmatio vel negatio in modalibus. ideo esse ꝛ
non esse se habebunt tanq̃ res subiecte. Et qꝛ
ex parte modi sumitur affirmatio vel negatio
ideo modus dicitur copula.

Conclusio Rñsalis. ad cognoscendũ ꝯ̃dictionẽ i modalibz q̄ sũt
de eodẽ mõ nõ sufficit negationẽ ferri ad ṽbũ
sz reqrit̃ mod9 negari. Hec 2° satis pz ex dictis.

Primo dubitat̃. Utrũ ꝓpões de im/
possibili ꝛ necessario sequant̃
ↄtradictorie ad ꝓpões de possibili ꝛ cõtingẽti
Pro declaratione terminoꝝ ꝓ premittit̃ vnũ
dictũ: ꝙ illa ꝓpõ dr̃ seq cõtradictorie ad aliã
que fuit sibi eqpollẽs per negationẽ ꝓpositã
mõ.i.modo dissil'iter se habẽte. sed illa ꝓpõ di
cit̃ seq ↄ̃rie ad aliã q̃ sit sibi eqpollẽs ꝑ nega/
tionẽ latã ad verbũ tm̃. illa v̾o dicit̃ ad aliam
sequi cõtrarie ꝛ contradictorie que fit sibi eq/
pollẽs per negatõnẽ ꝓpositã ꝛ postpositã mõ.
hoc supposito negatiue. Rñdet aristo. ad du/
biũ in.2.c. huius tractat⁹ in quo determinat ꝺ
equipollẽtijs ꝛ ↄñtijs modaliũ. ꝛ ↄtinet q̃tuor
ↄcl'ones. Quaꝝ prima tãgit ordinẽ ꝓpõnum
modaliũ ꝭm antiquos: ꝛ est hec. antiqui posu/
erunt istas ꝓpões se inuicẽ ↄsequi ꝛ equipol
lere per primã lineã. s. possibile ẽ eẽ. ↄtingẽs ẽ
eẽ. nõ ipossibile ẽ eẽ. ꝛ nõ nec̃io ẽ eẽ. sed in se/
cunda linea posuerũt istas equipollere. s. possi
bile ẽ nõ eẽ. ↄtingẽs ẽ nõ eẽ. nõ ipossibile ẽ nõ
eẽ. ꝛ nõ nec̃ium ẽ nõ eẽ. In tertia v̾o linea po/
suerũt istas. nõ possibile ẽ eẽ. nõ cõtingẽs ẽ eẽ.
ipossibile ẽ eẽ. ꝛ nec̃e ẽ nõ eẽ. In quarta posu/
erunt istas equipollere. s. nõ possibile ẽ nõ eẽ.
nõ ↄtingẽs ẽ nõ eẽ. impossibile ẽ nõ eẽ. ꝛ nec̃e
ẽ eẽ. Et addit aristo. ꝙ iste ordo põt clare pa/
tere describẽdo figurã q̃drangularẽ. ¶ Scd̃a
cõcl'o oñdit in quo bñ dixerunt antiqui. et est
hec. Ad non impossibile sequunt̃ cõtradicto/
rie. i. modo dissimiliter se habẽte ad possibile
ꝛ ad contingens: ꝛ ad nõ possibile ꝛ nõ ↄtigẽs:
sicut bñ dixerũt antiq. Et hoc est intelligẽdũ
referendo singula singulis. ita ꝙ ad ipossibile
sequatur non possibile ꝛ nõ ↄtingens. ꝛ ad nõ
ipossibile sequit̃ possibile ꝛ cõtingẽs. ita ꝙ ad
negationẽ de ipossibili seq̃tur negatiã de pos/
sibili: ꝛ econuerso. ¶ Tertia ↄclusio oñdit i q̃
defecerũt antiq: que est hec. antiqui male or/
dinauerũt ꝓpões de necessario in prima et
secũda lineis. patet quatuor rõibus. Prima
ratio est ista. q2 nõ nec̃e eẽ ꝛ possibile eẽ nõ eq
pollẽt. ꝛ tamẽ eas ordinauerũt in prima linea
Añcedẽs pꝫ: q2 necesse nõ eẽ. ꝛ possibile eẽ op/
ponũt̃ ↄtradictorie. ergo iste nõ equipollent.
possibile esse. ꝛ non necesse esse. Secũda rõ.
propões primi ꝛ tertij ordinis ↄtradicunt. sꝫ
iste nõ ↄtradicũt. necesse non eẽ. et nõ necesse
esse. ergo in primo ordine non debẽt poni ista
non necesse esse: cum in tertio ordine ponat̃
illa: necesse non esse. aliter due contradcõrie
essent simul vere. quia iste due. necesse non eẽ
ꝛ non necesse esse. sunt simul vere. Tertia ra/
tio. necesse ꝛ impossibile opponunt̃ contrarie
ergo adinuicem equipollent contrarie. i. per
negationẽ latã ad verbũ dicti. et per ↄñs si in
prima linea negetur impossibile ꝛ affirmatur
dictũ esse negabitur etiã necesse. ꝛ eius dictũ
Prima conseq̃ntia patet. quia iste equipollẽt.
necesse esse. impossibile non esse. ꝛ iste. impos/
sibile esse. necesse non eẽ. Quarta ratio. si iste
equipollent. impossibile esse. ꝛ non necesse eẽ
tunc contradictorie sequerentur adinuicem.
Coñs est impossibile. ergo ꝛ añcedẽs. Coñtia
patet. quia bene sequitur. necesse eẽ. ergo pos
sibile esse. tunc si possibile esse sequatur. ergo
non necesse esse. ergo de primo ad vltimũ se/
quetur necesse esse. ergo non necesse esse. que
sunt contradictorie. ꝙ autẽ necesse. sequatur
possibile esse. patet. quia nisi sic tunc eius con
tradictoriũ sequitur. i. simul stat. s. non possibi
le esse. ꝛ ad non possibile esse. sequitur impos
sibile eẽ. quod non potest stare cum necesse eẽ
¶ Quarta cõclusio ordinat predictas propo/
sitiones secũdũ opinionẽ ꝓpriã: ꝛ est hec. Ad
istã. possibile ẽ eẽ. seq̃t̃ ista nõ necesse ẽ nõ eẽ.
et sic non debent poni in eodem ordine. Con/
clusio patet duabus rõnibus. Prima ẽ. ꝙ ad
possibile esse. non sequit̃ necesse eẽ. nec nec̃e
non eẽ: nec etiaꝫ non nec̃e eẽ. et tamen ad pos/
sibile eẽ. oportet seq aliquã de nec̃io. ergo ad
possibile eẽ. sequit̃ ista. non necesse est non eẽ
Añcedens pro prima parte. pꝫ q2 cum possibi
le eẽ. stat possibile non eẽ. sed quod est nec̃e eẽ
non est possibile non eẽ. ergo ad possibile eẽ. ñ
sequit̃ nec̃e eẽ. Secũda pars añtis pꝫ. q2 pos/
sibile eẽ. nõ ẽ nõ necesse eẽ. g̊ ad possibile eẽ. ñ
seq̃tur nec̃e nõ eẽ. Sꝫ tertia pars añtis pꝫ. s. ꝙ
non sequit̃. possibile eẽ g̊ necesse eẽ. probatũ
ẽ in q̃stione p̃cedẽti. Scd̃a ratio ẽ ista. q2 ad ñ
possibile eẽ. sequit̃ impossibile eẽ. ꝛ necesse ñ
eẽ. g̊ ad possibile eẽ. quod est ↄ̃dictoriũ añtis
sequit̃ nõ ipossibile eẽ. ꝛ non necesse non eẽ. q̃
sunt ↄ̃dictoria ↄñtis. Hanc ↄcl'onẽ non ꝓbat
aristoteles. sꝫ posset ꝓbari: eo ꝙ i terminis cõ
uertibilibus si ad añs sequit̃ aliquod ↄñs. tũc
ad oppositũ añtis sequitur oppositum ↄñtis.

Secundo Dubitatur. Utrum ista pro
positio sit particularis nega
tiua. sortẽ possibile ẽ non eẽ. Et videt̃ ꝙ ñ. q2

sua contradictoria ē negatiua. igitur ipsa ē af firmatiua. ꝯn̄tia tenet. qꝛ propōes cōtradicto rie dn̄r eē diuerse qualitatis. An̄s pꝫ per phꝫ in textu. c. precedēti sic dicētē. eius vero que ē possibile nō eē. negatio ē. nō possibile ē non eē Ex qua auctoritate pꝫ istam eē negatiuā. non possibile ē nō eē. ⁊ per ꝯn̄s sua opposita erit af firmatiua. ¶ 2° sic. qꝛ sicut se hꝫ verbū in illis de inesse. ita modus in modalib⁹. sed ī illis ō ieē verbo non negato manet propō semp affir matiua. ğ similiter in modalibus si modus nō negetur propositio erit affirmatiua. Et confir matur. quia istius propositionis. sortem possi bile est non esse. nec tota copula nec principa lior pars copule negat̄. ğ est affirmatiua. ꝯn̄a tenet. qꝛ propositio denoiatur affirmatiua vł negatiua ex parte copule. An̄cedēs pꝫ pro pri ma parte. quia illius propōnis copula est hoc totū. possibile ē eē. mō illud totū nō negat̄. ğ copula non negatur. Secunda pars pꝫ. quia modus est pricipalior pars copule: cū a modo denominetur propō modalis. Et tamē mod⁹ nō negatur ğ propō nō ē negatiua. In opp^m tamē argr̄ qꝛ eius contradictoria ē affirmatiā igitur ipsa ē negatiua. tꝫ cōsequētia qꝛ due ca tegorice cōtradictorie repugnant in veritate An̄s pꝫ qꝛ sibi cōtradicit ista affirmatiua sortē necessario ē eē. Et confirmat̄ qꝛ ipsa eqpolet vni negatiue. s. isti sortē nō necesse ē eē. Ad du biū rn̄det̄ ponēdo vnā distinctionē ⁊ duo dcā Distinctio ē hec. Quātitas ꝓpōnū pōt attēdi penes tria. Prio mō ex pte toti⁹: et sic oīs ma terialis pōt dici modalis. Alio mō ex pte sub iecti dicti. ⁊ tūc ꝓpō modalis ē eiusđ q̄titatis cū sua preiacēte. vocat̄ eni ꝑiacēs propō corre spōdēs dicto. Tertio pōt attēdi q̄titas ex pte modi. et sic oēs propōes modales dn̄r eē vłes vel particulares. qꝛ oēs de contingēti vel pos sibili sūt pticulares ex parte modi. Et oēs de necessario ⁊ ipossibili sūt vłes ex parte modi. Ex qua distinctōne elicit̄ tale documētū. quo ad oppōnē vel eqpolētiā modaliū oꝫ attēde re nō solū ad q̄titatē modi: sꝫ ad q̄titatē mōi et subiecti dicti simul. qꝛ iste nō contradicunt simpłr. quoddā aial necesse est eē hoiem: ⁊ q̄d dā aial possibile ē non eē hoiem. sed si variet̄ q̄titas subiecti dicti erūt simpłr ꝯtradictorie Primū dictū. Ista propositio sortē possibile ē non eē ē singularis ex parte subiecti dicti: ⁊ ꝑ ticularis ex pte modi. Scđꝫ dictū ꝙ ipā ē sim pliciter negatiua. pꝫ qꝛ pricipalior pars copłe negat̄: puta ꝫ vbū eē. ergo ipsa ē negatiua. ꝙ aūt iste infinitiu⁹ eē sit pncipalior pars copłe pꝫ. qꝛ illud ē pricipalior pars copłe scđm cui⁹ exigētiā grāmaticalit̄ ordinant̄ extrema pro positionis. sed extrema isti⁹ propositionis or dinant̄ scđm huius verbi exigentiā infinitiuī modi eē. Nā subiĕ ponit̄ in accusatiuo ut pos sit sibi reddere suppositū: et ꝑdicatū inclusuꝫ i ipso ifinitiuo silr ponit̄ in actō: ut possit con strui cū isto ifinitiuo eē. ⁊c. Aliqui tamē rn̄dēt per distictionē qꝛ ista propositio potest dupłr ꝯsiderari. vno modo inq̄tū ē ꝓpositio cathe gorica ⁊ sic ē negatia. Alio modo potest ꝯside rari inq̄tū ē modalis. et sic est affirmatiua eo ꝙ modus non negat̄. Tamē rn̄sio prior vide tur melior. eo ꝙ affirmatio uel negatio ꝯuēit ꝓpositioni inq̄tū modalis. Et ad rationes factas an̄ oppo^m. Ad primā dr̄ ꝙ Aristoteles ꝑ negationē intellexit ꝯtradictoriā. Ad secū dā patuit ꝙ nō ē oīno dissimile. Ad t̄tiā ꝯcedi tur ꝙ tota copula non negat̄: sed pars pricipa lior. ⁊ ꝫ sufficit. Et licet propositio denomine tur modalis a modo: non tn̄ sequitur ꝙ mod⁹ sit principalior pars copule: qꝛ non semper fit denominatio a principali.

Tertio dubitat̄. Utrū propositio mo dalis ⁊ de inesse differāt specie. Respondet̄ per duo dicta. Primū ē ꝙ sunt eiusdē speciei subalt̄ne. qꝛ sūt propositiones cathegorice. Secundum dictū ꝙ differūt spe cie specialissima. pꝫ qꝛ habēt oppositiones et formas specie distinctas. Itē habēt diuersas passiones proprias. differūt etiā eēnalit̄ plus q̄ due propositiones de inesse. sed propositio nes de inesse differūt numero. ergo proposi tio modalis et propositio de ineē differūt pl⁹ q̄ numero. ⁊ ꝑ ꝯn̄s differūt specie. Et si quera tur vtrū ista sit de ineē vel modalis sortes po test currere. Respondetur per distinctionem quia vel potest resolui in istam sortem possibi le est currere: ⁊ sic est modalis. vel potest resol ui in hanc. sortes est potens currere. et sic est simpliciter de inesse. quia copula eius non est modificata. Nam hoc verbum est dicitur esse precise copula: et hoc totum potens currere est predicatum materiale.

Ad rationes ante oppositum. Ad primam dicitur ꝙ pro positio modalis est categorica: que licet com

plectat̃ p̃tes copulas ptiales. hʒ tñ vnã copulam totalẽ aggregatã ex vbo ⁊ mõ modificã-te. ¶ Ad scðam dr̃ q̃ ↄtradicũt de modo ⁊ cõ-trariãt ð dicto legẽ subcõtrariaꝝ retinentes. Et ad ↄfirmationẽ patuit q̃ modo i ppositio-nib⁹ de diuersis modis ad hñdum ↄtradicto-riam ñ oꝫ modũ negari. ſʒ tñ qñ sũt de eodẽ? ¶ Ad tertiã ↄcedit̃. pria ↄña. ⁊ cũ infert̃ q2 si sic sequeret̃ vnũ ↄtrariũ seq ad reliquũ. Rñr q̃ ad neĉe eẽ seq̃t̃ possibile eẽ capiẽdo possibile p poss bili alto. ⁊ non pro possibili qð ↄuertit̃ cum contingenti ad vtrũlibet.

Queritur Utrum ad ne-cesse esse seq̃t̃ possibile eẽ. ¶ Et arguit̃ q̃ ñ. q2 q̃dq̃d sequit̃ ad ↄñs bõe ↄñe seq̃t̃ ad eius añs. ſʒ ad possibi-le eẽ seq̃t̃ possibile nõ eẽ. g̃ ð p̃mo ad vltimũ bñ seq̃t̃ neĉe eẽ. g̃ possibile non eẽ. qð ẽ falsuꝫ. q2 ↄñs ↄtradicit añcedẽti. Mi-nor pꝫ p aristo. i textu dicẽtẽ. q̃ idẽ vr̃ possibi-le incidi ⁊ non incidi: ⁊ ẽt eẽ ⁊ non eẽ. g̃ ad pos-sibile eẽ. seq̃tur possibile non eẽ. ¶ In oppo^m ẽ aristo. in suo textu.

Primo sciendũ ẽ. q̃ p intellectu questi ponuntur due distinctiões. ¶ Prima distinctio ẽ h. duplex ẽ vl̃e. q̃ddã ẽ i p̃dicãdo. s. q̃ p̃dicat̃ de alio eẽntialiter ⁊ ñ cõ-uertibilit̃. ⁊ sic possibile est vl̃e respectu neciꝫ. q2 oẽ necesse eẽ ẽ possibile esse. ſʒ non oẽ pos-sibile eẽ. ẽ necesse eẽ. intelligẽdo de possibili alto. ⁊ sic intelligẽdo de possibili alto ista ↄña tꝫ ab iferiori ad supius neĉe eẽ. g̃ possibile eẽ. Aliud ẽ vl̃e in distribuẽdo qð iterũ ẽ duplex. q2 quoddã distribuit quo ad supposita sicut si-gnũ vl̃e. vel aliq̃d sibi eq̃pollens qð distribu-it cõmunẽ terminũ cui addit̃ p oib⁹ suis sup-positis copulatiẽ. alið ẽ vl̃e qð distribuit quo ad tp̃a. ⁊ ẽ illud qð facit tenere copulaꝫ copu-latiẽ p plurib⁹ dr̃ys tp̃m. ⁊ h̃ modo tꝫ ista ↄse-quentia a toto in q̃ñtitate ad suã p̃tẽ. hoc ẽ ne-cesse eẽ. g̃ hoc ẽ possibile eẽ. q2 li neĉe distribu-it p oibus dr̃ys tẽpoꝝ copulatiuẽ. ⁊ li possibi-le facit copulam accipi p pluribus differẽtyꝫ tẽpoꝝ disiunctiuẽ. adhuc ẽ aliud vl̃e in ãpliã-do qð. s. ampliat terminũ ad stãdũ p plurib⁹ differentys tempoꝝ copulatiuẽ cuiusmõi est neĉe. ⁊ sic ista consequentia necesse eẽ. g̃ possi-bile eẽ. tenet per locũ a tota copulatiua ad dis-iunctiuam constitutam ex eisdem propositi-onibus. ⁊ sic patet q̃ tribus modis potest ista consequentia. necesse esse. ergo possibile esse probari vera. ¶ Secunda distinctio. possi-bile potest capi dupliciter sicut contingens cuꝫ quo conuertitur. primo capitur pro possi-bili alto quod ẽ commune tã ad illud qð ẽ ne-cessariũ q̃ȝ ad illud q̃ non est necessarium dũ tamen non sit impossibile. Et sic ista conseq̃n-tia necesse eẽ. ergo possibile esse. tenet p locũ ab inferiori ad superius. vt prius patuit. alio modo capitur possibile pro possibili determi-nato. ⁊ hoc dupliciter scðm q̃ eius sũt due spe-cies. quia vel capitur p possibili qð est necessa-rium. ⁊ sic predicta cõsequentia tꝫ per locum a cõuertibilib⁹. quia tunc necesse ⁊ possibile conuertuntur vel capitur possibile p illo q̃ ñ est necessarium nec impossibile. Et istud diui-ditur i tres modos. scilicet. possibile. natũ. ra-rum. ⁊ ad vtrunlibet. ⁊ sic non sequitur neces-se esse. ergo possibile esse. vt deducit ratio fc̃a ante oppositum.

Secundo sciendum ẽ. q̃ in hoc tertio capitulo aristoteles docꝫ or-dinare determinate propositiões modaleꝫ. Et continet quatuor ↄclusiones. prima ponit̃ sub forma dubitationis. que est hec. vtrũ ad neĉe eẽ. seq̃tur possibile eẽ. ⁊ arguit ad vtrãq̃ p̃teꝫ dubitationis. Prio ad partẽ affirmatiuam. q2 si nõ sequitur necesse eẽ. ergo possibile eẽ. tũc contradictoriũ cõsequẽtis seq̃tur ad añcedẽs sed contradictorium consequentis. s. non pos-sibile esse. ñstat cum añcedente. igitur ⁊c̃. Et si aliq̃s dixerit q̃ ↄdictoria istius possibile eẽ nõ ẽ ista nõ possibile eẽ. tũc erit ista. possibile nõ eẽ. ſʒ vtreq̃ sũt false. illa de neĉio exñte v̓a. g̃ quecũq̃ fuerunt dicta istaꝝ ↄdicere isti. pos-sibile eẽ. nõ stabit cũ ista necesse esse. ⁊ ad par-tem negatiuam arguit sic. sicut argutum fuit supra ante oppositum. ¶ Tertia conclusio cõ-tinet duas diuisiones quas aristoteles pre-mittit pro solutione dubitationis. ¶ Prima diuisio est hec. q̃ potentiarum quedam sunt rotionales. ⁊ iste manentes eedem sunt pluri-uꝫ contradictoriarum idest potentie rationa-les valent ad opposita. Alie sunt irrationa-les. Et harum quedã valent ad opposita. Alia vero non. sicut vis calefactiua ignis est po-tentia irrationalis. ⁊ non valet ad opposita.

quia non pōt nō calefacere. Et ex hac diuisio/ne soluitur argumētū factū ad partē affirma/tiuā per itereptionē añcedētis. nō eni ad pos/sibile eē. sequitur possibile nō eē. ¶ Scđa di/stictio ē. possibile dr̄ equiuoce qꝛ aliqđ ē possi bile qđ iam actu ē sicut illud ē possibile qđ cō/iunctum ē actui vt possibile ē aliquē ambula/re qñ actu ambulat. Aliud est possibile qđ pōt eē vel agere. ⁊ tale vocatur possibile distās ab actu vel possibile ante actum. ⁊ sic ille pōt am bulare qui nōdū ambulat. sed in futuro ābu/labit. ⁊ ē dr̄a inter ista possibilia quia possibile secūdo mō dictū. soluȝ reperitur in reb⁹ mo/bilib⁹. i. transmutabilibus gñabilibus ⁊ corru ptibilib⁹. sed possibile p̄mo modo dictum re/peritur tam in reb⁹ imobilibus q̄ȝ in reb⁹ mo bilibus. ¶ Tertia cōclusio tangit solutionem dubitatōis mote. ⁊ ē hec. possibile qđ vȝ ad op posita non seqtur ad necesse. sed possibile qꝫ ñ vȝ ad opposita bñ seqtur ad necesse. Simillit̄ possibile añ actum no sequitur ad necesse sed si capiatur cōiter. s. ꝓ illo qđ non ē impossibile tunc sequitur ad necesse. Qđ probat aristote/les. qꝛ possibile sic sumptū ē cōe ad necessari/um. ⁊ se habet sicut totum vniuersale respe/ctu necessary. modo ad ꝑticulare seqtur vni/uersale. ḡ ad necesse eē sequitur possibile eē. sed nō oio. i. vniuersaliter ꝓ qualibet spē pos/sibili vt patuit. ¶ Quarta cōclusio. collectiua que seqtur ex ꝑdictis ē hec. forrasse neċarium ē prim⁹ modus inter oēs modos. ꝓbat aristo/teles dupliciter. primo ponendo figurā moda liū in qua p̄ponit ꝓpōes de necessario. scđo il/las de possibili. 3º de contingenti. ⁊ vltimo de impossibili. 2º ꝓbat ratōne. quia sempiterna/⁊ illa que semper actu sunt. sūt priora. sed neces sarium semper ē. ḡ. Ex hoc infert vnam diuisi oneȝ entiū. qꝛ quedam sūt semꝑ in actu sicut p̄me sube vt de⁹ ⁊ intelligētie. Alie sunt actu ⁊ potestate in qbus actus nō prior ē. sed tpe poste rior. Alia vero nūq̄ȝ sunt actu sed solū ptāte. si cut continuum ē in potētia ad diuidi in infinitū sed nūq̄ȝ erit actu diuisū. ⁊c̄.

Tertio notandū ē. qꝫ circa hunc textum incidūt due difficultates. ¶ Pri ma ē. vtꝝ valeat illa ꝯña quā facit aristo. si ad necesse eē nō seqtur possibile eē. ḡ oppōitum bñ seqtur. ⁊ rñr qꝫ nō. Et ad aristo. pōt dici qꝫ lr̄a fuit corrupta ex translatione vel ex vicio scriptoꝝ. vel pōt dici loco h⁹ verbi seqr̄. dȝ in telligi hoc verbū stat. qꝛ quodlibet cū quolibȝ vel ei⁹ oppoᵐ stat. vt pȝ ex primo prioꝝ. ¶ Se cūda difficultas vtrū potētia irrōalis valeat in oppōita. Respondetur distinguēdo de du/plici potētia. quia quedā ē potētia actiua. ⁊ ta lis potētia in irrōnabilibus nō vȝ in opposita qꝛ vt iam patuit. licet ignis possit comburere nō tñ pōt non comburere. Alia ē potentia pas siua que se tenet ex parte materie. ⁊ illa potē/tia i irrōabilibus valȝ i opposita. vt mā ignis pōt calefieri ⁊ frigefieri. sed posset obyci quis potentia bruti est irrōalis ⁊ tamen brutū pōt ābulare ⁊ ñ ābulaᶜ. vt de se satis patet. ḡ potē tia actiua irrōnalis valet ad opposita. ꝓpter hoc aliter respondetur per vnum dictū ⁊ vnā distinctionē. Dictum ē istud potētiā rōnalem vocat aristo. illā que ſm dictamē ⁊ directiōeȝ rōnis pōt agere. cꝰ ē intellectus ⁊ voluntas. sȝ potentia irrōnalis ē q̄ scđm dictamē rōis non pōt agere. sicut sunt bruta ⁊ alia inaiata. Disti ctio est hec. potentiam valere ad oppōita pōt dupl'r intelligi. Uno᷒ qꝫ possit ad opposita cō tradictorie. ita qꝫ posse ad opposita. sit idē qđ posse agere vel posse non agere. ⁊ sic non tātū potentia rōnalis. sed etiam irrōalis pōt ad op posita. vt brutum pōt ambulare ⁊ non ābula/re. Alio modo sumitur posse ad oppōita ꝯrie. . s. qꝫ possit ꝓducere effect⁹ ꝯrios. ⁊ sic sola po/tentia rōalis valet ad opposita. non tamē in q̄ cunq̄ȝ oppōita. sed ad illa que sequūr̄ actū vo/lendi vel nolēdi. ⁊ lȝ intellect⁹ qñq̄ȝ possit ad opposita sicut ad actus itelligendi oppositos ⁊ ad act⁹ exteriores. nō tñ pōt ad quecūq̄ȝ op/posita necꝑ. qꝛ quādoq̄ȝ nō ē in potētia aīe in telligere ⁊ nō intelligere. aut assētire alicui ꝓ positioni vel non assentire eidē. imo gñaliter potētia rōnalis respectu p̄mi act⁹ itelligēdi ñ pl⁹ pōt i oppōita q̄ȝ ignis calefaceᵣ et ñ caʳᵉ. sȝ volūtas semꝑ ē nata ꝓducere velle vl' nolle.

Conclusio rñsalis. ad necesse eē seqr̄ possibile eē. capiendo pos sibile ꝓ possibili alto. vel possibili necessario ñ āt seqr̄ capiēdo possibile pro possibili nō ne cessario. ꝯº patȝ ex dictis.

Primo dubitar̄. Utꝝ ī modalib⁹ ꝯpo sitis eodē mō sit sumēda oppō sicͭ i modalib⁹ diuisis. ꝓ cui⁹ declaratōe soluū/tur tres difficultates. Quaꝝ p̄ma sit h. q̄lis ē hec dio ꝓpōis modalis in oppōitam ⁊ diuisaȝ Ad quam respondetur. qꝫ hec est dio analogi

in sua analogato. quia modalis cōpōita non ē modalis nisi fm quid ꝑpter quandā silitu- dinem quā habet cum vera modali. nam in modali cōpōita ponitur modus silis illi. mō g pōit i modali diuisa q̄ ē ve ꝛ modalr simplr.

¶ Secūda difficultas quot ꝯditiones reqrūt ꝛ sufficiūt ad hoc ꝙ aliqs modus faciat ꝓposi tionem modalē ꝓprissime captam. Rñr per quattuor ꝯditiones. Prima ē ꝙ talis modus ꝓus conueniat significatis enūciationū ꝛ p h excludūtur oēs isti modi significatim. repūta tiuū. ꝑ se. ꝑ accidēs. mediatū. ꝛ imediatū. oēs eni isti modi pmo ꝯueniūt enunciationibus.

¶ Secūda ꝯditio ꝙ talis modus nō ꝯueniat significatis enūciationū scdm attributionem ad itellectū. ꝛ per h excludūr isti mōi. scitum oppinatum. creditū. ꝛ imagiatū. ¶ Tertia cō ditio ꝙ talis modus ex ꝯñti conueniat enūci ationib⁹. hoc ē ꝙ talis modus in recto sit vifi cabilis ex ꝯñti de tota ꝓpōe inquantū ꝓposi tio ē. ꝛ per h excludūtur iste deteriatōnes. bñ male. pteritū. futurū. ꝛ ēt cōtingēs ad vtrūl contingēs natū. ꝛ contingēs raro. qa talia nō pñt in recto ꝓprie verificari de ꝓpōe inquan tum ꝓpō est. ¶ Quarta cōditio ꝙ talis mōus ampliet copulam vltra tēp⁹ sue piacentis. Et per hoc excluduntur verum vel falsū. ex quo seqtur ꝙ sunt tantū quatuor modi faciētes ꝓ positiōem modalem ꝓprissime captam. s. pos sibile. altum ꝯtingēe ipossibile ꝛ necesse. ideo ꝓpō modalis ē illa que modificat aliquo isto rum sex modoꝝ. Et si queratur vtrū possibile ꝛ necessarium codē mō ampliant copulā. vr ꝙ non. quia necessarium ampliat ad oē tēpus ꝛ possibile tm̄ ad duo tempora. s. ad pñs ꝛ ad futurum. qꝛ ad preteritū nulla est potentia. Respondetur ꝙ ampliat ad oē tps ꝙ pꝫ. quia necesse esse. ꝛ possibile non eē. contradicūt. g codē mō apliāt. ꝫ ꝯña. qꝛ ꝓpōnum oppōitaꝝ vl' eqpollētiū termi debēt teneri eq̄ aple ꝛ eq̄ stricte. ꝛ ad obiectiōem dr ꝙ possibile potest capi dupliciter. Uno mō spāliter vt tm̄ valet sicut potens vel poterit. ꝛ sic ampliat tantum ad duo tempora. s. ad pñs ꝛ ad futurū. Alio⁹ capitur possibile generalr. ꝛ sic apliat ad om ne tēpus disiunctiue. hoc ē facit terminū pce- dentē ꝛ sequētē ꝓ oibus suis suppositis respe ctu oium drarum tpis disiūctiue. ꝛ hoc modo ꝯtradicit impossibili. qꝛ ampliat ad oē tēpus copulatiue ꝛ negatiue. ꝛ ēt inter ipsū ꝛ neces- se ꝙ ampliat ad oē tempus copulatiue ꝛ affir matiue potest hoc modo stare oppō vel eqpol lentia. ¶ Tertia difficultas ē pncipale qsitū vtrū. s. codē mō sit sumenda oppō i modalib⁹ cōpositis ꝛ diuisis. Ad quā respondet ꝙ non quia alr sumit oppō in illis de in eē ꝛ i modali bus. Nam ad contradicēdum in illis de in eē cū dispitate qtitatis sufficit copulā negari. sꝫ i modalib⁹ cū hoc reqritur ꝙ modus neget. modo ꝓpō modalis composita ē simplr ō in eē. vt patebit in dubio sequenti. g non codē sumit oppō i modalibus cōpositis sic i disis.

Secundo dubitatur. qualiter drnt ꝓpositio modalis cōposita ꝛ diuisa. Rñr ꝙ tripliciter differūt. Pro quoꝝ pma dra pmittitur vna distinctio dicēs ꝙ isti quatuor modi possibile ipossibile contingens necesse pñt dupliciter capi. Uno modo prime intentionaliter. ꝛ vt sunt dre entis. Et tūc pos sibile tm̄ valet sicut ens potens esse. ꝛ necesse tantum valet sicut ens necessarium. ipossibi- le vero sicut ens non potens eē. ꝛ vt sic eis cō petunt quatuor ꝯditiones prius dicte. Alio⁹ pōt capi secūde intētionaliter. ꝛ vt sunt diffe- rentie ꝓpōis ꝛ tunc possibile tm̄ valet sicut ꝓ positio possibilis ꝛ necesse sic ꝓpō necessaria Impossibile vero tm̄ valet sicut ꝓpō impos- sibilis. nec eis vt sic competūt quatuor condi tiones pdicte in pcedēti dubio. Tūc dicit ꝙ modalis diuisa ꝛ composita pmo mō sic diffe runt. quia i modali diuisa ponitur aliqs istoꝝ quatuor modoꝝ prie intentionaliter sumpto rum. sed i modali composita ponitur aliquis illorum sumptorum scōe intentionaliter vel aliquis alius qui pōt de se pdicari de tota ꝓ positione inquātū ꝓpō ē. Secūda dra ē quia modalis diuisa ē simplr ꝛ vere modalis cū in ea ponatur modus cui ꝯueniūt quatuor predi cte ꝯditiones. sed modalis cōposita ē simplr ca^co de in eē. qō pꝫ. quia ꝓpō dicitur ca^ca de i eē. qꝛ in ea est simplex iherētia pdicati ad sub iectum. ita ꝙ talis inherentia non sit modifi- cata per aliquem modum. sed i modali cōpo- sita ē simplex inherentia modi ad dictū. nam in ea modus tantum ē pdicatum materiale ꝫ mediāte copula pñtis tpis idicatiui mōi enū ciat de toto dicto tāq̄ de subo. g ꝛc. ¶ Tertia dra quia ad veritatem modalis compōite re- quiritur ꝛ sufficit veritas vni⁹ ꝓpositionis in qua modus materialiter predicatur de ꝓpōe

correspōdēte dicto vel de noīe ōmonstrante illā ppōem vt ad veritatē istius modalis cōpōite. albū eē nigrū ē possibile. reqritur vitas illius ppōis. hec ppō albū eē nigrū ē possibil' sed ad vitatē modalis diuise requirit̄ ꝛ suffic̄ vitas vni⁹ ppōis in q̄ pdicat̄ modus de orone ꝯposita ex pdicato ꝛ pnoīe dicti demōstrate illud p quo supponit sub3 dicti. Ut ad veritatem istius ppōis diuise. albū eē nigrum ē possibile. sufficit vitas illius ppōis hoc eē nigru3 ē possibile. per li hoc demonstrando parietez vl' aliquod subm albū. ꝛ si sub3 dicti fuerit terminus cōis non cōnotatiuus sicut in ista omne astꝝ eē supra nostrū orizontē ē possibile. reqritur q̄ modus possit pdicari de orone cōposita ex pdicato dicti ꝛ singularib⁹ illius termini cōis vel pnoīe demonstrāte illa singularia vt dicēdo hoc astrum eē supra nr̄3 orizontem ē possibile. ꝛ hoc astꝝ eē supra nostꝝ orizōte3 ē possibile. ꝛ sic de alijs. ita q̄ per li hoc demōstretur aliud ꝛ aliud astrum.

Contingēs

Tertio dubitatur. vtrum oēs ppōes de contingenti reponātur in eisde3 lineis vel in diuersis. Rn̄r per q̄ttuor dicta. ¶ Primū q̄ ppōnes de contingēti alto reponūtur in eisdem lineis sicut ppōes de possibili. Propōes aūt de possibili reponūtur i diuersis lineis vt deducit aristo. in textu. ¶ Scōm dictū ppōes de ꝯtingēti necessario reponunt̄ in eisdem lineis sicut ppōes de necessario. p3. q2 adinuicē ꝯuertūtur. ¶ Tertiū dictū q̄ propositio de contigenti non necessario equipollet vni copulatiue constitute ex duabus propositionibus de possibili in quarum vna dc̄m negatur ꝛ in alia affirmatur sicut ista. sortes est contingens ad vtrumlibet currere. equipollet isti capulatiue. sortem currere est possibile. ꝛ sorte3 possibile ē non currere. cuius cōdictoria erit vna disiunctiua constituta de ptibus contradicentibus. puta ista disiunctiua sortē non possibile est currere vel sortem nō possibile est non currere. ¶ Quartum dictu3. omnis propō affirmatiua de contingenti ad vtrumlibet in qua scilicet modus non negat̄. ponitur in duabus lineis. in prima ꝛ in secunda. Et omnis negatiua de huiusmodi contingenti in qua. s. modus negatur ponitur in duabus lineis. s. in tertia ꝛ in quarta.

Ad rationez ante oppositum facta3 soluta est in primo notabili. ꝛ hec de questione.

Queritur Utrum cōtrarietas in enunciationib⁹ vocalib⁹ sit sumenda penes contrarios mōs enūciandi aut penes pdicata ꝯtraria. ¶ Arguitur p̄io q̄ penes pdicata contraria. quia dicit arist. in pdicamētis. q̄ ista. socrates ē languidus. contrariatur isti. socrates est sanus. ergo ꝯtrarietas sumit̄ penes pdicata ꝯtraria. ꝛ non penes ꝯtrarios modos enuciandi. ¶ Arguitur scd̄o sic. ꝯtrarietas enūciationū sumit̄ a cōtrarietate oppositoꝝ. ꝛ ꝯtrarietas oppositoꝝ a ꝯrietate reru3 enūciataꝝ. ḡ ꝯtrarietas enūciationis vere sumitur ex pte reꝝ. ¶ Arguit̄. 3⁰. plus opponunt̄ enūciatiōes de ꝯrijs pdicatis q̄3 ille q̄ sunt de ꝯrijs mōis enūciādi. ḡ magis sumit̄ ꝯrietas ex pte ꝯtrarioꝝ pdicatoꝝ. an̄s p3. q2 plus reqritur ad verificādū affirmatiuā de pdicato cōtrario q̄3 ad verificādū illā de mō enunciandi contrario. ¶ In oppo^m^ arguit̄ p aristotelem.

Primo notādū ē q̄ p declaratiōe terminoꝝ ponūt̄ due distinctiōes ꝛ duo dicta. Pria distinctio. ꝯtrarietas capit̄ dupl'r. vno⁰ spāliter put ē repugnātia duarū ppōnū ꝯtrariaꝝ. ꝛ^c^ nō ca^r^ hic. Alio⁰ gn̄al'r pro quacūq3 repugnātia quarūcūq3 ppōnum oppositaꝝ aliquo triū geneꝝ oppōnis ppōnis. ꝛ sic capitur hic. ¶ Scd̄a distictio. aliqua dicūtur ꝯtraria dupl'r. vno⁰ formaliter ꝛ itrinsece ꝛ sic illa sūt contraria q̄ sūt p̄ria fūdamēta cōtrarietatl sicut res significate p oppōnes contrarias. Alio⁰ aliq̄ dicūt̄ eē ꝯria extrīsece. et obiectiē. ꝛ^c^ illa dicūt̄ ꝯtraria quoꝝ ob^ta^ vl' significata sunt contraria sic sūt enūciationes vl' oppōnes. ¶ Primū dictū. illi modi enūciādi qui sūt eorūdē extremoꝝ quorū vn⁹ ē affirmatiuus ꝛ ali⁹ ē negatiuus dicūtur ꝯtrarij. s3 illa pdicata dicūt̄ ꝯtraria quecūq3 hn̄t repugnantiā ad sim'l ꝛ sel' verificari de eodē subo licet bene successiue. sic albū ꝛ nigꝝ. ¶ Scōm dictum cū termini se teneāt ex pte māe ppositionis ꝛ modus enūciādi ex parte forme. iō ppōes que sūt de cōtrarijs modis enunciandi simpl'r magl debēt dici ꝯrie q̄3 ille q̄ sunt de pdicatl ꝯrijs p3. q2 denoīatio magl sumit̄ ab eo qd̄ se t3 ex pte for^e^ q̄3 ab eo qd̄ se t3 ex pte ma^e^.

Secundo sciendū ē q̄ in hoc 3⁰ tractatu g t3 vnicū capitulum inue

stigatur ex pte cuius attenditur ɔtrarietas in enūciationib⁹ ⁊ oppōib⁹. ⁊ continet vnā ɔclusionem principalē quā format per modū questionis. vtrū. s. ppōi affirmatie ɔtrarietur ppositio de mō enunciandi ɔtrario. aut cōtrarietur alia ppō affirmatiā de pdicato contrario sicut si huic propositioni affirmatie. oīs hō ē iustus. ɔtrariat̄ ista negatiā. nullus hō est iustus. aut ista. oīs hō ē iiust⁹. Et silr isti. ioānes ē iustus ɔtrariatur ista. ioānes nō ē iust⁹. Ad hanc questionē rn̄det aristo. ꝙ pdictaꝝ enunciationū ille que sūt de contrarijs extremis ñ sunt ɔtrarie. sed ille q̄ sūt de ɔrio mō enūciandi. qđ pbat. qꝛ sicut se hn̄t enūciationes mētales q̄tū ad contrarietatē ⁊ nō ɔtrarietatē sic se hn̄t enūciationes vocales. qꝛ ea que sūt ī voce sūt note eoꝝ que sūt ī mēte. sed orones mētales que sūt de ɔtrario mō enūciandi sūt cōtrarie ⁊ nō ille que sūt de contrarijs extremis g̊ silr ē ī enūciationib⁹ vocalib⁹. Minorē probat aristo. octo rōib⁹ quaꝝ prima est hec. opiniones ɔtrarie nō pn̄t silr eē vere. sed oīs opinio qua oppinat̄. ꝙ bonū ē bonū. ⁊ illa q̄ oppinatur. ꝙ malū ē malū sūt simul vere ⁊ tamē bonū ⁊ malum contrariātur. g̊ oppiniones q̄ sunt de rebus vel de extremis contrarijs non sunt ɔtrarie. ❡ Scđa rō de bono ē vna opinio qua oppiatur ꝙ bonū ē bonū ⁊ ē vera. ⁊ ēt alia opinio qua oppinat̄ ꝙ bonū nō ē bonū. ⁊ alia qua oppinatur bonū eē aliqd qđ nec ē nec pōt eē sicut si opinetur ꝙ bonū ē malū. ⁊ pter h̄ ē aliqua alia opinio qua opinatur bonū nō esse illud qđ ipm̄ ē. vel g̊ oēs iste ɔtrariantur pme affirmatie vel solū scđa q̄ ē negatiā. s. ista bonū non ē bonū. Primū nō ē dn̄dū. qꝛ cū tales sint infinite opiniones sequeret̄ ꝙ idē ī infinitū cōtrariaret̄. g̊ relinqtur scđꝫ. s. ꝙ ista negatiua. bonū nō ē bonū. contrariatur isti. bonuꝫ ē bonū. rōne ɔtrarij modi enūciandi. ❡ 3ª rō inter illas enūciatōes ē pria ɔtrarietas ī q̄ ē prima falsitas. sed pria falsitas ē iter modos enūciandi ɔtrarios. g̊ est prima ɔtrarietas. minor pꝫ. qꝛ pria falsitas ē iter illa iter q̄ fiūt gn̄ationes ⁊ corruptiones. sed gn̄ationes ⁊ corruptiones sunt inter eē ⁊ non eē q̄ sūt contrarij modi enūciandi. g̊ ⁊c. ❡ 4ª rō. opinio v̄a secūdum se contrariat̄ opinioni false fm̄ se. vꝫ opinio q̄ opinamur bonū esse bonū ē vera scđm se. sed opinio qua opiamur. bonū nō eē bonū. ē secūdū se falsa. illa aūt q̄ opinamur bonū eē malū scđm accidēs ē falsa eo ꝙ non accidit bono eē malum. ❡ 5ª rō. opiniones ɔtrarie debēt plurimū distare. sꝫ opiniones de ɔtrarijs modis enūciandi plus distāt q̄ ille q̄ sūt de reb⁹ contrarijs ⁊c. ❡ 6ª rō opinioni vere ⁊ simplici cōtrariatur opinio falsa ⁊ simplex. sed opinio boni qn̄ bonū ē. est v̄a ⁊ simplex opinio boni qn̄ nō ē bonū ē falsa ⁊ simplex. non āt opinio bōi qn̄ ē malū. qꝛ iplicat aliā ⁊ non ecōtra. ❡ Septima rō. contrarietas cuꝫ sit repugnantia formalis vniformiter debet sumi ī oīb⁹ terminis sed penes cōtrarietatē reꝝ vel terminoꝝ nō pōt sumi cōtrarietas ī oīb⁹ opinionib⁹. vt pꝫ ī his que non hn̄t contrariū sicut ē homo. g̊ ⁊c. ❡ Octaua rō sic se hn̄t iste. bonū ē bonū. ⁊ nō bonū ē bonum. ita iste. bonū non ē bonum. ⁊ ñ bonū ē non bonum. g̊ p locū a transmutatis pportione. sicut se hn̄t iste. ñ bonū ē bonuꝫ. et iste. non bonū ē non bonū. ita iste bonū ē bo^m. ⁊ bonū ñ ē bonū. sed due prime sūt contrarie. g̊ ēt due secūde erūt ɔtrarie. minor pꝫ. qꝛ isti ñ bonū ē bonū. non contrariat̄ ista. non bonū ē malū. nec ista. non bonū ñ ē malū. qꝛ ille tres sunt silr vere ⁊ non silr false. relinqtur ergo ꝙ isti. non bonū ñ ē bonū. contrariatur ista. ñ bonū ē bonū. ⁊ p ɔn̄s eadē rōe isti. bonū ē bonuꝫ ɔtrariabitur ista. bonum non est bonum.

Tertio notandum est. ꝙ circa hunc textum incidunt due difficultates. ❡ Prima est. vtrum due indefinite diuerse q̄litatis sint adinuicem contrarie. Et videtur ꝙ sic per aristotelem in textu dicenteꝫ. ꝙ nō bonum est bonum. contrariatur bonum non est bonum. Respondet aristoteles ꝙ nihil refert q̄tum ad intentionem suam ponere vniuersalem vel indefinitam. quia per indefinitam intellexit vniuersalem affirmatiuam cui contrariatur vniuersalis negatiua. Et cōtradicit particulari negatiue. sicut isti. omne bonum est bonum. contrariat̄ ista. nullū bonuꝫ ē bonū. ⁊ contradicit isti. aliqđ bonū nō ē bonum. ❡ Scđa difficultas vtꝝ due ɔtrarie possint silr eē vere. Respondet aristoteles ꝙ enūciatio vera non potest esse contraria enunciationi vere quia sicut contraria in enunciando non contingit simul eē in codeꝫ subiecto secūdum realem inherentiam licet bene successiue. ita etiam due enunciationes ⁊ oppiniones contrarie nunq̄ possūt simul eē vere. lꝫ aliqn̄ successiue sint vere.

Indefinita

Conclusio ṽſalis. In enũciationib⁹ vocalibus eſt ſumēda cõtrarietas penes ꝯrios modos enũciandi. non autem penes predicata contraria. concluſio patet ex dictis in ſecundo notabili.

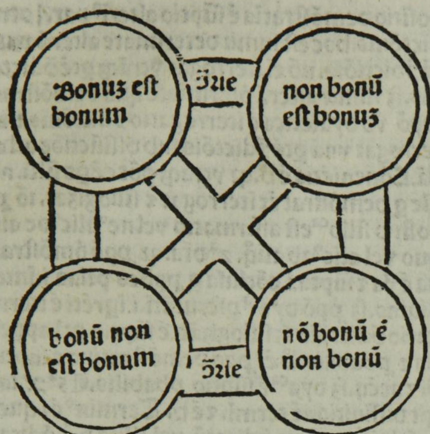
Primo dubitatur. Utrũ in ꝓpõibus vocalibus mētalibus ⁊ oppinionibus anime reperiatur eodē modo contrarietas. Rñr per duo dicta ¶ Primum dictum ꝙ in ipſis ꝑtim eodē modo. reperiṫ contrarietas. ⁊ partim non. Primũ pꝫ. qꝛ ſicut cõtrarietas oppinionũ attenditur penes cõtrarios modos oppinandi. ſic ⁊ in mentalib⁹ ⁊ vocalibus enũciationib⁹ attēdiṫ ꝯtrarietas penes ꝯriũ modũ enũciandi. Scḋm pꝫ. quia q̄dam ꝓpões vocales aut mentales non ſunt formalṫ ⁊ intrinſece ꝯrie cum poſſint ſimꝉ eē in eodem ſubo. ſed tñ opponũtur quo ad eſſe ſimul veras. ſed oppiniões mētales hñt ſilꝛre pugnãtiã quo ad eē ſimul i eodem intellectu Cuius rõ forſan põt eē. quia oppio vltra ꝓpoſitionē mentalē addit aſſenſum. modo impoſſibile ē ſimul aſſentire ꝓpõib⁹ ꝯrijs vꝉ cõtradictorijs. iõ ille oppiniones ſeu aſſenſus dicũtur inter ſe habere repugnantiam nõ ſoluꝫ q̄tũ ad non eē ſilꝛ ſꝫ ēt q̄ᵐ ad ſtare in ṽitate in eodē ſubo ſiue i eodē itellectu. qꝛ impoſſibile ē eundē intellectum ſimul aſſentire ꝯtrarijs vel contradictorijs. ¶ Scḋm dcm̃ ꝯtrarietas ꝑus ꝯuenit ꝓpõibus mētalib⁹ q̄ vocalibus aut ſcriptis pꝫ. qꝛ illis prius ꝯuenit ꝯtrarietaſ qb⁹ ꝑus ꝯuenit ṽitas aut falſitas. ſꝫ ſic eſt de enũciationib⁹ mētalib⁹ cũ ſignificēt nãliter. ⁊ nã hñt ꝙ ſint ṽe vꝉ falſe. alie ṽo ad placᵐ.

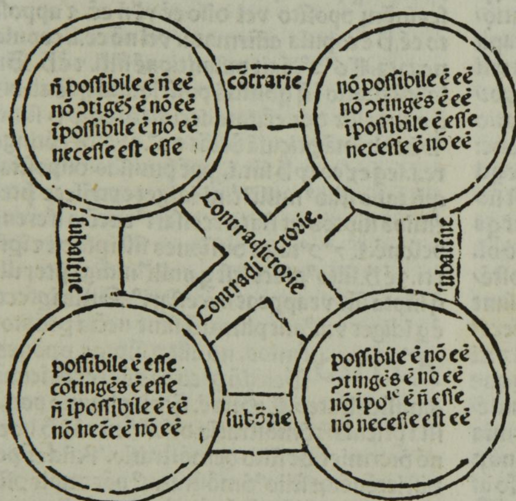
Secundo dubitatur. q̄ ꝓpoſitio dṙ primo ⁊ ꝑ ſe falſa. ⁊ q̄ ꝓpõ dicitur ſimplex. Rñr per vnaꝫ diſtictionē ⁊ duo dicta. Diſtictio ē h̄. ꝓpõ pṫ dici ꝑmo ⁊ ꝑ ſe falſa duplꝛ. vno⁹ qꝛ iter ꝑdicatũ ⁊ ſubm nihil mediat ꝑ qḋ poſſit oñdi ꝑdicatũ falſe ieē ſubo. ⁊ᶜ iſta ē prio falſa. bonũ ē malũ. qꝛ ꝫm ariſt. prio poſterioꝝ. illa ꝓpõ in q̄ ꝑdicaṫ oppoᵐ de oppoſito ē falſa. Alio⁹ põt dici prio ⁊ ꝑ ſe fꝉa. qꝛ ante ipſã non ē alia magis falſa ad quã ſit reducibilis. ⁊ ſic illa in qua negatur idem de ſe ipſo ē prio ⁊ ꝑ ſe falſa: nõ ãt illa in qua ꝑdicaṫ vnũ contrariũ de alio ꝯtrario. Primũ dictuꝫ ē iſtud. ꝓpõ prio ⁊ per ſe falſa dṙ in ꝓpoſito eē illa cui⁹ extrema ſũt termi gñationis ⁊ corruptõis. ꝙ pꝫ. qꝛ eē ⁊ nõ eē ſũt termini gñatõis ⁊ corruptionis. ⁊ᶜ ſũt mõi enũciandi ꝯtrarij. ⁊ ꝑma ꝑdicata q̄ pñt vere vel falſe ꝑdicari de aliquo. Scḋm dictũ illa ꝓpõ vocaṫ in propoſito ſimplex reſpectu alteri⁹ q̄ nec implicat nec infert aliã. ſed implicaṫ ⁊ inferṫ in alia. ſicut in iſta. bonũ non ē bonũ. in ordine ad iſtam bonum eſt malum. ⁊ cetera.

Tertio dubitaṫ. vtꝝ iſte ſint contrarie. bonũ ē bonũ. ⁊ bonũ non ē boᵐ. ſicut videtur dicere ariſto. in textu. Rñr per diſtinctionē ꝙ ꝯtrarietas põt capi dupliciter vno⁹ large vt ſe extendit ad oēm oppõneꝫ ꝓpõnum vtroqꝫ termino ꝑticipantiũ repugnãtium in q̄litate. ⁊ ſic bene dicũtur cõtrarie vel ſunt ſubcontrarie. Alio⁹ capiṫ ꝯtrarietas ſpãliter ꝑ repugnantia duaꝝ ꝓpõnum vꝉium in quãtitate ⁊ ṽitate repugnãtiũ. ⁊ᶜ nõ ſũt cõtrarie. licet tñ ꝑticipent legē contrariaꝝ. qꝛ non pñt ſimul ſtare in ṽitate ⁊ equpollēt duab⁹ vniuerſalib⁹. ſicut quelibꝫ indefinita de mã nãli equpollet vni vꝉi hoc ē ꝙ intellexit ariſto. cum dicit manifeſtuꝫ ē igiṫ. cũ nihil inter ē nec vꝉr ponem⁹ affirmatiẽ. eo ꝙ itellexit de ꝓpõib⁹ i definitꝉ i mã nãli q̄ q̄ ad ṽitatē vel falſitatem equpollēt vꝉib⁹. iõ ſi fuerit diuerſe q̄litatis dicuntur contrarie.

Ad rationes Añ oppõitum. ¶ Ad ꝑmam dṙ ꝙ ariſto. ſolũ voluit eas eſſe enũciationes de ꝑdicatis contrarijs. nõ aũt voluit eas eē contrarias. ¶ Ad ſecũdã dicitur ꝙ res poteſt capi duplꝛ. vno⁹ generaliter pro omni ſignificabili ſiue complexe ſiue incomplexe. Et ſic conceditr añcedens. Alio modo capitur res ſpecialiter ꝑ vera entitate cuiuſlibet realiter exiſtentis ⁊ habentis ēt verũ eē reale ⁊ ſic negatur añcedēs ¶ Ad tertiam negatur añs. reſpondetur ad ꝓbationem ꝙ conceſſo añcedēte. negaṫ ꝯña. qꝛ diſiũctiua de ꝑtibus contradicētibus plus opponũtur copulatiue q̄ copulatiua copulatie.

Explicit liber periermenias.

Circa Initiū p̄mi libri p̄oꝝ. Queritur primo. Utrū ad hūc primū libruȝ noue logice q̄ vocat̄ liber p̄oꝝ: spectet d̄tmiare de sillogismo simpliciter dicto ℭ Et argr̄ primo q̄ nō ɔtra p̄mā partē. q̄ʒ scia cū sit accidēs sp̄uale tēpore nō mēsurat̄. sed nouitas ⁊ vetustas sunt q̄dā tēpoꝝ dr̄e. ḡ vna scia nō dr̄ noua. ⁊ alia vetus. ℭ Argr̄ 2° q̄ʒ i veteri logica det̄minat̄ de termis ⁊ ꝑpōnibꝰ precedētibꝰ sillo^m simplr̄. ergo illa ps logice magis meret̄ dici p̄or q̄ logica noua. ℭ Argr̄ tertio sic. ad totā logicam spectat d̄termiare de sill'o simplr̄. ḡ nō tātū ad hāc partē logice. ℭ In oppositū tñ est aristo.

Primo Sciēdū ē q̄ pro declātione terminor ponūt̄ .4. distictiones. Pria distin°. est h̄. aliq̄ scia pōt dici vetꝰ vel noua duplr̄. vno° i ordie ad tēpꝰ q̄ʒ scʒ vna fuit prius tēpore mēsurata. ⁊ sic nulla scia dr̄ vetꝰ vel noua. Alio° scia pōt dici vetꝰ vel noua scd̄m ordinē nature. eo scʒ q̄ subm̄ vniꝰ est priꝰ natura subiecto alteriꝰ. et sic illa ps logice q̄ tradit̄ in libris p̄cedētibꝰ dicit̄ vetꝰ. ⁊ illa ps logice q̄ dat̄ i isto libro ⁊ seq̄ntibꝰ dicit̄ noua. eo scʒ q̄ i logica veteri determiat̄ d̄ t̄minis ⁊ ꝑpōibꝰ q̄ sūt partes sillogismi de q̄ nō d̄termiat̄ i noua logica. mō ptes ordine nature p̄cedūt suū totū. igr̄ ⁊c. 2^a distictio. scia de sill'o duplex ē. q̄dā ē iuētiua. q̄ scʒ docet p̄cipalr̄ modū iueniēdi mediū ad q̄dcūq̄ propositū facilit̄ ostēdendū seu ꝑbabilit̄. sic ē scia libri thopicorū ⁊ elēchoꝝ. Alia ē scia de sill'o q̄ dr̄ resolutiua siue iudicatiua. vl' analetica q̄ p̄ncipaliter docet modū r̄soluēdi sillo^m i sua p̄ncipia. cꝰ ē scia prioꝝ ⁊ posterioꝝ. Et lʒ i libro prioꝝ doceat arist. artē iueniēdi mediū i q̄libʒ sill'o. et i 2° posterioꝝ doceat inuenire q̄d q̄d est: ñ tñ dr̄ scia iuentiua. eo q̄ nō docet talē iuētionē vt in ea sistat. sʒ vt eo iuēto vlteriꝰ sillo^m in sua p̄cipia resoluat. Tertia distictō. duplex ē resolutō quedā ē resolutio cōsequētie. q̄ scʒ resoluit̄ sillogismꝰ in sua p̄cipia sibi ɔueniētia rōne illationis. cꝰ sūt termi ⁊ ꝑpōnes. modus ⁊ figura et de hac resolutiōe ɔsiderat̄ i duobꝰ libris p̄orū. Alia est resolutio ɔ̄ñtꝭ qua resoluit̄ ɔ̄ñs necessariū in sua p̄cipia necessaria ꝑpter quoꝝ necessitatē ipsū ɔ̄ñs ē necessariū. et q̄ʒ resoluꝰ ɔ̄ñtꝭ posterior ē resolutiōe ɔ̄ñe: quia vbicunq̄ est resolutio ɔ̄ñtꝭ: ibi est resolutio ɔ̄ñe. ⁊ nō eɔ̄ ideo liber in quo agit̄ de resolutiōe ɔ̄ñe vocat̄ liber prioꝝ analeticoꝝ. idest prioꝝ resolutionū. analexis eni grece est idē q̄ resolutio latie liber vero in q̄ agit̄ de resolutiōe ɔ̄ñtꝭ intitula

tur liber poꝝ analeticoꝝ. idest posterioꝝ reso-
lutionū. Quarta distinꝰ. sillo⁹ simplr̄ pōt capi
duplr̄. vnoº vt ly simplr̄ tātū valet sic͞ vl̄r quan
tū scilꝫ ad oia sua pꝛicipia. et oēs suas partes.
tā integrales ꝗꝫ subiectiuas. tā propinqs ꝗꝫ re
motas. quātū etiā ad suas partes subiectiuas.
passiones. et sua pꝛicipia. et sic de ipso determi
nat̄ in oibus libris logice. Alioº capit̄ sillo⁹ sim
pliciter vt ly simplr̄ tantū valꝫ sicut icōtracte.
quātū scꝫ ad ea que sibi cōueniūt gr̄a sue fōe i
oi materia indr̄nter abstrahēdo tn̄ ab hac ma-
teria vel ab illa determiate. et sic de ipso agit̄

Secundo Sciēdū ē in libris prioꝝ. ꝙ iste liber ititulat̄ liber po-
rum analeticoꝝ ɔtinēs duos libros partiales
In quoꝝ prio determiat̄ de sill'o simplr̄ quan
tū ad substātiā. et continet septē tractat⁹. i qͦꝝ
prio determiat de qbusdā reqsitis ad gn̄atio-
nē et formationē sill'oꝝ. ⁊ cōtinet qͣttuoꝛ capi-
tula. Quoꝝ primū ē pꝛohemiale. qđ cōtiet vni
cā ɔclusionē in q̄ tāgit intētū. ⁊ ē hec. ¶ Opor-
tet dicere circa quid et de quo ē itentio sūptio
pꝛesentis operis: qm̄ est circa demōstrationē:
et de dmōstratiua disciplina. oꝫ etiā dicere qd
est ꝓpositio. et quid est termin⁹. et quid est sil-
logism⁹. et quis sillogism⁹ dicat̄ perfect⁹. et qs
iperfect⁹. quid sit in toto esse. quid sit dici d oi.
et quid dici de nullo. Et in hac cōclusiōe ostē-
dit que sūt ptes integrales sill'i. et dicit ꝙ sunt
termi et ꝓpōnes. sillo⁹ vero perfect⁹ ⁊ ipfect⁹
sunt ei⁹ partes subiectie. Et dici de oi vel dici
de nullo sūt pꝛicipia regulatia sillogismi ꝑ que
sillogismi perfecti habēt necessitatē et euidē-
tiā illatiōis ɔcl'onis. ¶ Cōseqnt̄ i 2ºc. dtermia
tur d ptib⁹ mālib⁹ sill'i. ⁊ ɔtiet. 7. ɔcl'oes. Quaꝝ
pꝛia tāgit diffionē ꝓpōis. ⁊ ē h. Propō ē orō af
firmatia vel neͣͣ alic⁹ de aliqͦ. vl' alic⁹ ab aliqͦ.
¶ 2ª ɔº tāgit dionē ꝓpōis. ⁊ ē h. ꝓpōnū alia est
vl'is. alia pticular]. ⁊ alia ē idefinita. ꝓpōnē ei
singularē ɔphēdit sub idefinita. ¶ 3ª ɔº tangit
diffinitiōes mēbroꝝ p̄dicte dionis. ⁊ ē h. ꝓpō
vl'is ē illa q̄ oi aut nulli iesse significat. Sꝫ pro
pō pticular] ē q̄ alicui ⁊ alicui nō ⁊ n̄ oi ineē si-
gnificat. Sꝫ idefinita ē q̄ ineē aut nō ineē sigt
sine vl'i vel ptiͣͥ sig. vt ɔrioꝝ eadē ē disciplina
voluptas n̄ ē sūmū bonū. ⁊ h diffio silr̄ ɔpetit
ꝓpositioni singulari. quia ieē aut nō inesse si-
gnificat sine vl'i vel pticulari signo. ¶ 4ª ɔº tā
git ɔueniētiā vnā. ⁊ duas dr̄as iter ꝓpōnē de-
mōstratiuā ⁊ dyaleticā. Pꝛia dr̄a ē hec. qꝛ pro
positio demōstratia ē sūptio alteriᵘˢ part] ɔtra
dictōnis. hoc est sumit determiate alterā par-
tē ɔdictiōis. nō ei iterrogat vtrāqꝫ ptē ɔdictō
nis. sꝫ sumit alterā dtermiate quā demōstrat.
ꝓpō vͦ dyaletica ē iterrogatio ɔdictōnis. i. in
terrogat vnā ptē ɔdictōis sub disiūctiōe ad a-
liā. Couenietia ē h. qꝛ vtraqꝫ pōt eē ps sill'i. nā
ille q demōstrat ēt iterrogat ⁊ sillogizat. iō ꝓ-
positio silloᶜᵃ est affirmatio vel neº alic⁹ de ali-
quo vel alic⁹ ab aliqͦ. 2ª dr̄a. qꝛ ꝓpō dmōstrat]
ua ē vͣa ⁊ sūpta. i. cōclusa ꝑ ꝓpōes pꝛias. i. ime-
diatas. sꝫ ꝓpō dyaᶜᵃ ꝑscrutāti. i. igrēti ē iterro
gatio ɔdictōis sꝫ sillogizāti ē sūptio pt] appen
tis ⁊ ꝓbabilis. h ē. ꝓpō demōstratiua ē sūptio
vͣi ⁊ nec̄y. sꝫ dyaᶜᵃ ē sūptio ꝓbabilis. ¶ 5ª ɔº tan
git diffinitionē termi. ⁊ ē h. Termin⁹ ē i queꝫ
resoluit̄ ꝓpō. vt p̄dicatū. vel illud d qͦ p̄dicat̄
scꝫ subm ɔposito vel diso eē vl' n̄ eē. ⁊ apposi
to eē. h ē copula affirmata. vel nō eē. i. copula
negata. ¶ 6ª ɔº tāgit diffinitionē sill'i. ⁊ ē h. Sil
lo⁹ est oratio i q̄ qbusdā posit] aliud qdē ab his
q̄ posita sūt de nec̄itate accidit in eo ꝙ h sunt.
Hāc vltimā pticulā dclāt duʳ. qꝛ ɔº dr̄ cōtinge
re. i. seq ex eo ꝙ h sūt. i. ꝓpt̄ p̄missas dispositas
qm̄ talis sillo⁹ nulli⁹ t̄mi idiget extrisece p̄ter
t̄mios sūptos vt fiat necessari⁹ ⁊ nec̄io iferens
ɔcl'onē. ¶ 7ª ɔº tāgit diffiones sill'i pfecti ⁊ ipfe
cti. ⁊ ē h. sillo⁹ pfect⁹ est q nulli⁹ indigꝫ p̄ter illa
q̄ sūpta sūt vt appeat necessari⁹. Sill's ipfect⁹
ē q idiget vni⁹ aut pluriū q̄ sunt nec̄ia ꝑ sūptos

Tertio t̄mios. nō aūt ꝑ sūptas ꝓpōnes. Sciēdū ꝙ circa hūc textū icidūt
6. difficultates. ¶ Pꝛia ē. q̄re i ꝓhemio ponit̄
illa pticula: ⁊ dmōstratia disciⁿᵃ. cū tn̄ i h libro
nō dtermiet̄ de sill'o demōstratio. Rn̄det̄ per
distictōnē. qꝛ sillo⁹ dmōstratiu⁹ pōt duplr̄ ɔsid
rari. vnoº. quātū ad rōnē ei⁹ ɔmunē i q̄ ɔuenit
cū alys sill'is dmōstratis. q̄ qđ rō ɔis ē nec̄itas
illatōis ɔcl'ois ex p̄missis ꝑ et adeq̄te ɔueniēs
sill'o simplr̄. et sic i isto libro dtermiat̄ de sillo
gismo dmōstratio. Alioº ɔsiderat̄ sillo⁹ demon
stratiu⁹ quātū ad ei⁹ rōnē specialē q̄ ē nec̄itas ⁊
euidētia p̄missaꝝ. ꝓpt̄ quā nec̄itatē ⁊ euidēti
am ɔº efficit̄ nec̄ia ⁊ euidēs. ⁊ d ipo vt sic dt̄mi
nat arist. i libro posterioꝝ. ꝓpt̄ tn̄ magnā ɔue-
entiā isti⁹ libri cū libro posterioꝝ sil' ꝓhemiat i
isto libro ꝓ āb ob⁹ libris. nā ꝑ h ꝙ dic̄ circa de
mōstrationē tāgit nec̄itatē illatōis ɔcl'onis de
q̄ p̄ncipalit̄ itēdit i h libro. ꝑ h ꝙ addit et dmō
stratia disciⁿᵃ tāgit nec̄itatē ⁊ euidētiā p̄missa-

rũ. de q̃ pricipalr̃ tractatur⁹ ẽ i duob⁹ librꝉ po/
sterioꝝ. ¶ 2ᵃ difficultas. q̃re iste liber hꝫ ꝯnexi
onẽ cũ libro posterioꝝ magꝭ q̃ꝫ cũ libro elẽcho
rũ vel thopicoꝝ. Rñdet egidi⁹ ꝺ roma ꝙ rõ ẽ
qꝛ sillo⁹ ꝺ q̃ pricipalr̃ ꝯsiꝺrat̃ i h̵ libro imeᶜᵉ oꝛ
dinat̃ ad silloᵐ ꝺmõstratiuũ i q̃ maxie repitur
bõitas ꝛ pfectõ sill'i simplr̃. Jtẽ ẽt vt patuit pri
us i h̵ libro ꝺtermiat̃ ꝺ r̃solutõe ꝯñe. ꝛ in libro
posterioꝝ ꝺ resolutiõe ꝯñtꝉ. cũ g̊ vtriusq̃ꝫ libri
scia sit r̃solutõ. iõ maxiaꝫ ꝯnexionẽ hr̃e videt̃.
¶ 3ᵃ difficultas. q̃lis sit diffio ꝓpõis pri⁹ data.
Rñdet̃ ꝙ illa diffio ꝓpe nec ꝺbet dici diffio.
nec ꝺscriptõ. eo ꝙ nullũ ge⁹ diffinit̃ ꝑ suas dif
ferẽtias diuisiuas. mõ affirmatiuũ et negatiᵐ
sũt dr̃e disiue ꝓpõis. Jdeoq̃ꝫ meli⁹ ꝺbꝫ dici q̃/
dã notificatõ expliᵘᵃ dionis ꝓpõis q̃ notificaᵒ
tm̃ ꝯueit ꝓpõni caᶜᶜ. ꝛ ñ ꝓpõi ypoᶜᶜ. eo ꝙ ypo/
thetica ꝓpe nec ẽ affirmatiua nec neᵘᵃ. ¶ 4ᵃ.
difficultas. q̃re ꝺmõstratoꝛ ñ iterrogat sic dya
letic⁹. Rñdet egidi⁹ ꝙ ꝺmõstratoꝛ ꝓcedit ex
v̇is ñ curãdo ꝺ ꝯsẽsu rñtꝉ. eo ꝙ oꝫ adiscẽtẽ cre/
dere. i. assẽtire p̊ncipiys ꝺmõstratõis. sꝫ dyale/
tic⁹ ẽ obiectiu⁹. ꝛ iõ q̃rit ꝯsẽsũ rñtis. vt ex ꝯces
sis vlteri⁹ valeat arguere. ꝛ ꝺ h̵ tractabit̃ p̊ po
sterioꝝ. Cã aũt q̃re ꝓpõ dyaletica sũit vtrãq̃ꝫ
ꝑtẽ ꝯdictõis põt eẽ ex eo ꝙ nihil ꝓhibꝫ q̃dam
falsa ꝗbusdã v̇is eẽ ꝓbabiliõ. vt dr̃. s°. thopico
rũ. ꝛ qꝛ dyaletic⁹ ꝓcedit ex ꝓbabilibus. iõ sũit
vtrãq̃ꝫ ꝑtẽ ꝯtradictõis. cũ sit ꝓbabilis. ¶ 5ᵃ dif
ficultas. q̃re sillo⁹ dr̃ orõ. ꝛ ñ orões. Rñdꝫ boe
cius ꝙ diffio sillogismi sic ẽ itelligẽda. Sillo⁹
ẽ orõ. i. ꝯgeries orõnũ i q̃ ꝗbusdã. s. duab⁹ p̊mis
sis: positꝉ. i. dispositꝉ i mõ ꝛ figura. aliud ꝗdẽ. s.
ꝯ°. q̃ ẽ alia ab his q̃ posita sũt. i. a p̊missis ꝺbite
dispositꝉ accidit. i. seq̃t̃ ꝺ nec̃itate. eo ꝙ h̵ sũt. i.
ꝓpt̃ ꝺbitã dispõnẽ p̊missaꝝ. ¶ Sexta difficul/
tas. qꝺ ẽ substãtiuũ istoꝝ duoꝝ adiectioꝝ ali
cui⁹ aut vni⁹ ꝛ pluriũ positoꝝ i diffionib⁹ sill'i ꝑ
fecti ꝛ ipfcti. Rñdet̃ ꝙ illoꝝ adiectioꝝ varia
sũt substãtia. ꝓꝫ ꝙ duʳ hꝫ diffiones pñt expõi.
nã vno°. sic expõit̃ diffio sill'i ipfecti. ẽ ille sillo⁹
ꝗ vni⁹ idiget. i. vno. s. ꝯuersiõe vel trãspõe. aut
pluriũ. i. plurib⁹. s. ꝯuersiõe ꝛ trãspõe sil'. Alio°
sic põt expõi. sillo⁹ ipfect⁹ ẽ ꝗ idiget vni⁹. i. cõ/
uersiõe vni⁹ ꝓpõis. aut pluriũ. i. ꝯuersiõe pluri
um ꝓpõnũ ꝛ trãspõe sil'. q̃ ꝗdẽ sũt nec̃ia. i. ꝗ sil/
logismi hñt euidẽtẽ nec̃itatẽ illatõis ꝑ sũptos
t̃mios. i. ꝙ maneãt idẽ t̃mi. nõ aũt ꝑ sũptas ꝓ

Conclusio põnes. qꝛ nõ manẽt eedẽ. Rñsalis. Ad hũc librũ pri

mũ noue logice spectat ꝺtermiare ꝺ sill'o simʳ
. i. icõtracto. pꝫ. qꝛ ꝺ ꝯioꝛib⁹ ꝛ magꝭ vl'ib⁹ pri⁹ ẽ
ꝺtermiandũ. sꝫ sillo⁹ simplr̃ ẽ ꝯioꝛ ꝛ magꝭ vl'is
q̃ꝫ ꝺmõstra°. cũ ois ꝺmõstra° sit sillo⁹. ꝛ ñ e ꝯ. aᵒʳ
ẽ ph̵i i ꝓhe° ph̵icoꝝ. bᵒʳ ẽ arist. i p̊n° p̊mi. c. scꝺi

Primo tractat⁹ hui⁹ libri. igr̃ ꝯ° v̇a.
Dubitat̃. vtrũ sillo⁹ simpliciter
sit subꝫ h⁹ libri p̊oꝝ. Et videt̃ ꝙ nõ. qꝛ sillo⁹ sim
plr̃ ẽ subm̃ toti⁹ logice. g̊ ñ ẽ subꝫ isti⁹ ꝑtꝉ. tꝫ ꝯña
qꝛ nihil idẽ ẽ subꝫ toti⁹ ꝛ ꝑtꝉ. ¶ 2° sic. sillo⁹ simʳ
trãscẽdit methas h⁹ scie. g̊ ñ ẽ subm̃. tꝫ ꝯña: qꝛ
subꝫ ꝺꝫ esse adeq̃tũ scie. añs pꝫ. qꝛ sillo⁹ simʳ se
extẽdit ad sillm̃ dyaleticũ ꝛ ꝺmõstratiuũ. ꝺ ꝗ
bus ñ agit̃ i h̵ libro sꝫ i libro thopicoꝝ ꝛ poste
rioꝝ. g̊ sillo⁹ simʳ ñ ẽ subꝫ h⁹ libri. ¶ 3° sic. sillo⁹
simʳ ñ v̇ificat̃ de p̊ncipalr̃ ꝯsideratꝉ i h̵ libro. g̊
ñ est subꝫ. tꝫ ꝯña. ꝑ ꝯdões subi attributõis. añs
pꝫ. qꝛ i h̵ libro p̊ncipalr̃ ꝯsiderat̃ ꝺ. 4. spẽb⁹ ar
gum̃tatõis. q̃ sũt iductõ. ẽptiema. exᵐ. ꝛ sillo⁹.
mõ sillo⁹ ñ v̇ificat̃ ꝺ illis spẽb⁹. g̊ ꝛ c̃. ¶ Jn opᵐ
ẽ arist. ꝛ oẽs sui expositoꝛes. ¶ Rñdet̃ ad du/
biũ ꝑ duas distictões. ꝛ duo dicta. Pria disti°.
sillo⁹ simʳ. i. ñ ꝯtract⁹ sñ addito põt duʳ ꝯsiꝺra
ri. vno°. ꝓm rõnẽ ei⁹ gñalẽ p̊cisã. ñ ꝺscẽdẽdo ad
aliquã ei⁹ rõnẽ spẽalẽ. ꝛ tũc sillo⁹ dr̃ eẽ ꝯña sui
ꝯñtꝉ v̇e illatia. vel alio°. cõsiꝺrat̃ sillo⁹ ꝓm rõeꝫ
ei⁹ gñalẽ ñ p̊cisã. et tũc sillo⁹ est ꝯña sui cõse/
quẽtis vere illatiua. et vere vel apparẽter pro
batia. Scꝺa distinctõ. sillo⁹ simplr̃ põt ꝯsidera
ri duplr̃. vno°. p̊rie itẽtiõalr̃. et sic ẽ q̃dã orõ cõ/
posita ex añte ꝛ ꝯñte. Alio°. põt capi scꝺe itẽtio
naliter. ꝛ tũc ẽ ꝗdã respect⁹ rõnis fũdat⁹ super
hitudie añtꝉ et ꝯñtis. Primũ dictũ. sillo⁹ simʳ
p̊me itẽtiõaliter quãtũ ad rationẽ ei⁹ gñalẽ p̊/
cisã ꝯsiderat⁹ nõ ẽ subꝫ libri p̊oꝝ. pria ꝑs patꝫ.
qꝛ sillo⁹ sũpt⁹ p̊rie itẽtionalit̃ ẽ ꝗd ꝯplexũ. g̊ ñ ẽ
subꝫ. scꝺa ꝑs pꝫ: qꝛ sillo⁹ ꝯsiderat⁹ quãtũ ad rõ
nẽ ei⁹ gñalẽ ñ p̊cisã trãscẽdit methas h⁹ scie. vt
pri⁹ deducebat̃ in secũdo argum̃to. ¶ Ad rões
dubij. Ad p̊mã dr̃ ꝙ sillo⁹ simplr̃ cõsiderat⁹ q̃
tũ ad rationẽ gñalẽ ei⁹ nõ p̊cisã ẽ subꝫ toti⁹ lo/
gice. sꝫ ipse ꝯsiderat⁹ quãtũ ad ei⁹ rõnẽ gñaleꝫ
p̊cisã ẽ subꝫ hui⁹ libri. Et ꝑ idẽ rñdet̃ ad scꝺaꝫ.
Ad t̃tiã dr̃ ꝙ sillo⁹ simplr̃ ꝗ põebat̃ eẽ subꝫ h⁹
lib̃ ñ ẽ spẽs argum̃tatõis. sꝫ cũ ipa arguⁿᶜ ꝯuer
tit̃. qꝛ hñt eãdẽ rõnẽ foꝛãlẽ p̊cise. nã argu° i ge
neralitate sua sũpta ñ viʳ icludet̃ i sua rõe foꝛ/
mali nisi v̇tutẽ illatiuã: quã p̊cise icludit sill'o⁹
simʳ. vt patuit. ꝛᶜ accepit ysidoꝛus. 9. ethiologi
aꝝ dicẽs ꝙ sill's grece idẽ ẽ ꝙ argu° latie. iõ sic

argumētatio est verificabilis de ēptimemate
inductione ⁊ exēplo. ita etiā sillogism⁹ simpli-
citer de eisdē verificat̄. Secūdū dictuȝ. sillo⁹
simpliciter sūptus secūde itētionaliter ⁊ quā-
tū ad rationē eius generalē precisam est subie
ctū libri priorū. quia sillo⁹ sic cōsiderat⁹ habet
ꝑtes subiectiuas. c⁹ sunt sillogismi facti i bar-
bara et celarēt. ⁊c̄. vt infra patebit. Habet eti
am pricipia que sūt in triplici dr̄a. nā quedam
sūt mālia. sicut termi ⁊ propōnes. quedā vero
formalia. sicut modus ⁊ figura. et quedā regu
latiua siue probatiua. sicut sunt dici de oi. ⁊ di
ci de nullo. Habet etiā passiōes de ipso demō-
strabiles. vt sūt iste. scilȝ cōstare ex trib⁹ termi
nis. cōstare ex duab⁹ propōnib⁹ cōcludere vni
uersaliter. cōcludere particularit̄. cōcludere
affirmatiue vel negatiue. ġ est subiectum.

Secūdo Dubitat̄. vtruȝ sillo⁹ simplicit̄
sit gen⁹ respectu sillogismi de-
monstratiui. dyaletici. ⁊ sophistici. Et videtur
ꝙ sic per aristo. p̄io thopicoꝝ correlarie iferē
tē. species igit̄ vt figuraliter sic cōpleti a^{ue} sunt
que dicta sunt. in quo videtur inuere ꝙ sillo⁹
demōstratiu⁹ dyaleticus et sophistic⁹ sūt speci
es sillogismi simpliciter. ergo sillo⁹ simpliciter
est gen⁹. Secūdo sic. sillogism⁹ simpliciter ve-
re predicatur in quid de his trib⁹ tanq̄ȝ de dif-
ferentib⁹ specie. ergo est gen⁹ eorū. cōsequētia
tenet per diffinitionē gn̄is. antecedēs pro pri-
ma parte patet. q̄ȝ si querat̄ quid est sillo⁹ dya
leticus cōueniēter respōdet̄ ꝙ est sillogismus
et sic de alijs. 2ª pars patet. q̄ȝ sillogism⁹ demō
stratiu⁹ et sillogism⁹ dyaletic⁹ plus differūt q̄ȝ
duo sillogismi dyaletici inter se. aut q̄ȝ duo sil-
logismi demōstratiui inter se. sed duo sillogis-
mi dyaletici ad inicē. aut etiā duo sillogismi d̄
monstratiui differūt numero inter se. ergo sil
logism⁹ demōstratiu⁹ ⁊ dyaletic⁹ differūt plus
q̄ȝ numero. et per cōsequens differunt specie.
Tertio sic. quia sillo⁹ simpliciter se habet ad il
los tres sillogismos sicut gen⁹ vel totū in mo-
do. vt videt̄ a sufficiēti dione. nō 2^m. quia totū
i mō est termin⁹ sūpt⁹ sine addito respcū suypsi
us sūpti cū addito. sȝ sillo⁹ simplr̄ nō ē termin⁹
sūpt⁹ sine addito sȝ poti⁹ cū addito. vtputa cuȝ
illo addito simplicit̄. ġ relinqt̄ ꝙ erit ge⁹. ¶ In
oppositū argr̄. q̄ȝ si sillo⁹ simplr̄ sit ge⁹ ad illos
sillōs seq̄ret̄ ꝙ ad librū prioꝝ sit spectaret de-
termiare de sillō simplr̄ dya^{co} ⁊ d̄mōstratiuo.
qd̄ est falsū. ¶ Rn̄det̄ ad dubiū ꝑ qnq̄ȝ dicta.

Primū ē istud. ꝙ ge⁹ debet ꝯbi ad suas spēs ꝑ
dr̄as essētiales ⁊ forāles. n̄ aūt mālēs. pȝ. q̄ȝ q̄
sunt diuersaꝝ specieꝝ bn̄ hn̄t eādē materiaȝ.
sic hō et asin⁹. sȝ nūq̄ȝ pn̄t hr̄e eādē formā vlti
matā ⁊ eis adeq̄tā. iō dr̄a mālis n̄ fac̄ draȝ spe-
cificā sȝ poti⁹ nūeralē. iō si gen⁹ ꝯhat̄ ad aliq̄ i
feriora sua ꝑ dr̄as mālēs tūc ꝑ h⁹ dr̄as talia in
feriora differrēt nūeralr̄ tātū. ⁊ n̄ specifice. 2^m
dictū. ex ꝑte fōe sill'i vel cuiuscūq̄ȝ alteri⁹ ꝯn̄e
fōalis. 4. videt̄ se tenere. p̄mū ē q̄ȝtitas ꝓpō-
nū. rōe cui⁹ sill'i facti i barbara ⁊ i dary nō sūt
eiusdē forme. eo ꝙ p̄misse nō sūt eiusdē q̄ȝtita
tis. 2^m ē q̄litas ꝓpōnū. rōe c⁹ sill'i facti i barba-
ra. ⁊ sill'i facti i celarēt nō sūt eiusdē forme. ex
eo ꝙ premisse n̄ sūt eiusdē q̄litat]. 3^m ē ꝙ copu-
la tā pricipalis q̄ȝ min⁹ p̄ncipalis. c⁹ sūt tēp⁹ et
modus āpliatōis ⁊ r̄strictiōis copulaꝝ. rōe cu
ius sill'i ꝯstituti ex ꝓpōib⁹ de inēe. ⁊ sill'i ꝯstitu
ti ex ꝓpōib⁹ modalib⁹ n̄ sūt eiusdē forme. 4^m.
est sit⁹ et ordo t̄mioꝝ ⁊ ꝓpōnū. v̄tute c⁹ ordis
ꝯ⁹ seqtur forālr̄ ex p̄missis. d̄fectu cui⁹ sill'i prie
figure n̄ sūt eiusdē forme cū sill'is 2^e aut 3^e figu
raꝝ. Sȝ ex ꝑte ma̅ie sill'i se tenēt t̄mi ⁊ p̄misse
⁊ ēt ꝯdōes earūdē. vt v̄itas falsitas. nec̄itas ⁊
ꝓbabilitas. notioritas. ⁊c̄. Tertiū dc̄m. sillo⁹
dr̄ demōstratiu⁹ ꝓpter nec̄itatē p̄missaꝝ. q̄ȝ. s.
p̄misse sūt nec̄ie. ⁊ sillo⁹ dr̄ dyaleticus ꝓper ꝓ-
babilitatē p̄missaꝝ. q̄ȝ scȝ ꝓcedit ex p̄missis ꝓ
babilib⁹. vt arist. videt̄ inuere i 2ª dr̄a quā po
nit iter ꝓpōnē d̄mōstratiuā ⁊ dyaleticā. Ex q-
bus correlarie seq̄t̄ ꝙ eē d̄mōstratiuū ⁊ eē dy
aleticū sūt dr̄ie mālēs sill'i. q̄ȝ sillo⁹ dr̄ d̄mōstra
tiu⁹ vt patuit ꝓpt̄ nec̄itatē p̄missaꝝ. ⁊ dr̄ dyale
tic⁹ ꝓpt̄ ꝓbabilitatē earūdē. mō nec̄itas ⁊ pro
babilitas sūt ꝯdōes se tenētes ex ꝑte ma̅ie. ġ
eē d̄mōstratiuū ⁊ eē dyaleticū sunt dr̄e mālēs
sill'i. 4^m dictū. sillo⁹ simplr̄ n̄ ē gen⁹ respcū sill'i
dyaletici ⁊ d̄mōstrati. pȝ. q̄ȝ gen⁹ debet ꝯbi ad
suas spēs ꝑ dr̄as forālēs ⁊ n̄ mālēs. sȝ sillo⁹ sim
plicit̄ ꝯbit̄ ad illos sillōs ꝑ dr̄as mālēs. ꝯbit̄ ei
ꝑ illas dr̄as q̄ sūt eē dyaleticū. eē d̄mōstratiuū
sȝ iste sūt dr̄e mālēs sill'i. ġ ⁊c̄. 5^m dc̄m. sillo⁹ sim
plr̄ ē totū i mō r̄spcū sill'i dya^{ci} ⁊ d̄mōstrati. pȝ.
q̄ȝ sillo⁹ simplr̄ ē t̄min⁹ sūpt⁹ sine addito. sȝ sill's
dyaletic⁹ aut d̄mōstratiu⁹ est idē t̄min⁹ sūptus
cū addito. ġ ⁊c̄. Et si obyciat̄ ꝙ totū i mō d̄bet
vl'r p̄dicari d̄ suis ꝑtib⁹. sic ista ē v̄a: ois hō alb⁹
est hō. sȝ sillo⁹ simplr̄ n̄ v̄ificat̄ vl'r de sill'o dya^{co}
aut d̄mōstratiuo. nā iste sūt false: sill's dya^{cus} ē
sillo⁹ simplr̄. sillo⁹ d̄mōstratiu⁹ est sill's simplr̄.

q₂ sill'ls dialeticus est sillogismus ꝯtractus ad mãm ꝓbabilẽ: demõstratiuus ṽo ad mãm necessariã. ſʒ sill'ls simplr̃ ẽ sill'ls nõ ꝯtractus. mõ ista ẽ falsa. sillo⁹ ꝯtract⁹ ẽ sillo⁹ cõtract⁹. ğ silr̃ ista erit falsa. sillo⁹ dialectic⁹ est sillo⁹ simplr̃.
℟ñdeᷣ ꝙ sillo⁹ simplr̃ ẽ sillo⁹ nõ ꝯtract⁹. idẽ est in sua rõe formali ꝑscindẽs a quacũq₃ mã determinata sicut ꝯprobaᷝᷝᵉ vel necessitate. sillogism⁹ ṽo dialectic⁹ nõ sic ꝑscindit. sed ĩ rõne formali includit mãm ꝓbabilẽ. ⁊ sillo⁹ demõstratiuus mã₃ necessariã. ⁊ iõ h⁹ ꝯtractio vel incõtractio nõ impedit ṽificationẽ₃ vnius de alio. ¶ Ad rões añ oppositũ dr̃ ꝙ aristo. ꝯcepit spẽm large. v₃. pro quocunq₃ minus cõmuni respectu magis cõmunis: siue illud minus cõmune fuerit spẽs vel pars in mõ. ¶ Ad secũdã diciᷣ ꝙ sillo⁹ dialectic⁹ ⁊ ꝺmõstratiu⁹ nõ plus differũt eẽntialr̃ ĩ rõne sill'i simplr̃ q̃₃ duo demõstratiui ĩter se. vel duo sillogismi dialetici ĩter se: l₃ tñ plus differãt ĩ rõe sill'i ꝓbatiui. sic homo albus ⁊ homo niger eẽntialiter nõ plus differũt in gñe aialis q̃₃ duo hoĩes nigri: ğ tm̃ differũt nũero. q̃₃uis tñ in genere totali. v₃. coloris plus differãt. q₂ differũt specie. ¶ Ad tertiã diciᷣ ꝙ ista dictio simplr̃. nõ ẽ determinatio istius termini sillo⁹. sed est determinatio nostri modi ꝯcipiẽdi. vt sit sensus. sillo⁹ simpliciter. i. sillo⁹ ꝯsideratus simplr̃. s. cũ ꝑcisiõe a quacũq₃ mã. Et ideo cũ diciᷣ sillo⁹ simpliciᷣ nõ exprimiᷣ terminus cũ sua determinatione sed tm̃ terminus per se sumpt⁹. ideo bñ dr̃ eẽ totũ ĩ mõ respectu sill'i demr̃atiui ⁊ dialectici.

Tertio Dubitaᷣ que sint spẽs sillogismi simpliciter. ⁊ cuius generis sillogismus dialecticus ⁊ demr̃atiuus sunt species. Ad primã partẽ põt rñderi ꝙ spẽb⁹ sillogismi simplr̃ nõ sunt noĩa imposita. sed si. a. ĩponeretur ad significãdũ silloᵐ hñtẽ ordinẽ premissarũ penes qualitatẽ ⁊ quãtitatẽ. ⁊ penes debitã subiectionẽ ⁊ ꝑdicationẽ suoꝝ terminoru₃ virtute cuius ordinatõis sequiᷣ formaliter cõclusio in prima figura tunc. a. esset spẽs vna ꝑma sillogismi simplr̃. ⁊ si. b. ĩponereᷣ ad significandũ dispõnẽ ꝑmissaꝝ scdm̃ exigẽtiã scd̃e figure. tunc. b. eẽt vna alia spẽs sillogismi simpliciter. ⁊. c. diceretur alia spẽs si imponereᷣ ad significãdũ sill'os ordinatos in ꝑmissis fm dispõnẽ tertie figure. Uel põt dici ꝙ isti modi barbara celarent. ⁊ sic de aliys sunt spẽs sillogismi simplr̃. q₂ de eis ꝑdicaᷣ eẽntialr̃ ⁊ in q̃d sillo⁹ simplr̃. ⁊ ꝯtrahiᷣ ad illas spẽs ꝑ drias cõtrahẽtes formã sillogisticã. ⁊ ita respectu illorũ modoꝝ posset dici genus cũ vlterius poss₃ determinari. q₂ mã sillogismi simplr̃ diciᷣ eẽ tres termini ⁊ due ꝓpõnes. s₃ forma eius ẽ debita ordinatio triũ terminoꝝ ⁊ duaꝝ ꝓpõnũ virtute cuius ordinis ꝯclusio sequitur formaliter ex premissis. Et q₂ isti modi. barbara celarẽt. includũt eẽntialiter h⁹ debitã ordinationẽ triũ terminoꝝ ⁊ duaꝝ ꝓpõnum ideo pñt dici drie formales respectu sillogismi simplr̃. ⁊ sillogismi facti ĩ illis modis dicũᷣ formalr̃ ⁊ specifice distigui. ideo pñt dici spẽs sillogismi simplr̃. ¶ Ad secũdã partẽ dubij rñr ꝑ duo dicta. Primũ dictũ ẽ ꝙ mã sillogismi ꝓbatiui sũt termini ⁊ ꝓpõnes. s₃ ei⁹ forma dr̃ eẽ notioritas ꝑmissaꝝ respectu ꝯclusionis ratione cuius notioritatis premisse hñt virtutẽ ꝓbandi ꝯcl'onẽ. Et ideo exquo iste drie que sunt eẽ dialecticũ ⁊ eẽ demõstratiuũ includũt eẽntialr̃ h⁹ notioritatẽ ꝑmissaꝝ. ideo pñt dici drie formales respectu sillogismi ꝓbatiui ꝯtrahentis ipm ad istas spẽs que sunt sillo⁹ dialecticus ⁊ sillo⁹ demr̃atiu⁹. ¶ Secũdũ dcm̃. sillo⁹ ꝓbatiuus est genus respectu sillogismi demr̃atiui ⁊ dialectici. p₃. q₂ sillo⁹ ꝓbatiuus predicatur ꝺ ipis in quid. ⁊ ꝯtrahiᷣ ꝑ ipsas ad drias formales. c⁹ drie sunt eẽ dialecticũ ⁊ eẽ demr̃atiuũ q̃₃uis tm̃ h⁹ drie sint mãles respcũ sillogismi simplr̃. ergo sillo⁹ ꝓbatiuus est genus respcũ sillogismi demõstratiui ⁊ dialectici.

Ad rationes ante oppositũ soluuntur in primo notabili.

Et hec de questione.

Queritur Utrũ dici de omni ⁊ dici ꝺ nullo sint prima principia regulatiua sill'oꝝ. Et videᷣ ꝙ ñ. q₂ prima pricipia regulatiua sillogismoꝝ debẽt eẽ ṽa ⁊ necessaria. s₃ iste due orões dici ꝺ omni ⁊ dici de nullo nõ sunt vere ⁊ nec̃ie. cũ nõ sint enũciationes. ergo nõ sunt sufficientia principia regulatiua sillogismoꝝ. ¶ Arguiᷣ secũdo sic. sillo⁹ expositori⁹ ẽ bon⁹ sillo⁹. cũ eo vtaᷣ aristo. tãq₃ bono sill'o. ⁊ tñ nõ regulaᷣ ꝑ dici de oĩ. ⁊ dici ꝺ nullo. cũ neutra ꝑmissaꝝ sit vl'is. ğ ⁊c̃. ¶ Arguiᷣ tertio sic. sillogismi regulati ꝑ dici de oĩ ⁊ dici de nullo sũt ꝑfecti. s₃ multi sunt sillogismi ĩꝑfecti. ğ ꝑ h⁹ ꝑncipia nõ sufficiẽter regulanᷣ.

oēs sillogismi. maior pꝫ. q₂ aristo. ɔcludit sillōs pme figure fore pfectos eo ꝙ regulanť p dici de oī ꝛ dici de nullo. minor pꝫ. q₂ sillogismi secūde ꝛ tertie figuraꝝ sunt impfecti: vt pꝫ per aristo. q ad eoꝝ pfectiōes docet eos reducere ad modos prime figure. ℭ In oppositū ē arist.

Primo sciēdū ē ꝙ p declaratōe terminoꝝ ponunť tres difficultates. Prima ē. ex quo cuilibet sillo° ɔpetit diffinitio sillogismi simplr̄ q̄re dr̄ aliqs impfcūs. Rn̄r p distinctionē. q₂ sillogismi duplex est pfectio Quedā ē pfectio eēntialis q̄ ɔsistit i debita dispōne ꝛ ordinatōe triū terminoꝝ ꝛ duaꝝ ppōnū. ꝛ in tali pfcōe qlibet sillo⁹ cuiuscūqꝫ figuꝛ ē perfcūs. Alia ē accn̄talis q̄ ɔsistit i euidēti illatōe ɔclōis. q̄ euidētia ɔuenit sillo°. eo ꝙ imediate regulať per dici ō oī si sit affirmatiu⁹ aut dici de nullo si sit negatiu⁹. ꝛ i tali pfcōe accn̄tali dn̄r sillogismi pme figure eē perfci. sillogismi scōe ꝛ tertie figuraꝝ dn̄r iperfci. g vt perficiāť idigēt reductōe ad sillōs siue mōs pme figure. vn̄ reducere sillōs iperfcōs ad pfcōs ē ostendere euidētē illationē neciaꝫ vni⁹ sillogismi q ē ieuidēs p aliā neciā illationē q̄ ē euidēs. ℭ Scōa difficultas. qd ē sillm̄ regulari p dici de oī. aut dici de nullo. Rn̄r ꝙ ē tres terminos i debita forma sillogistica formalr̄ ordinare scōꝫ exigētiā maioris i q̄ ē dici de oī aut dici de nullo. ℭ Tertia difficultas. q̄re dici de oī ꝛ dici ō nullo dn̄r eē pncipia regulatiua sillogismoꝝ. Rn̄r per duo dcā. Primū ē istud. nullus sillo⁹ ē bon⁹ nisi reguleť per dici de oī si sit affirmatiu⁹. vel dici ō nullo si sit negatiu⁹. sed dr̄nter. q₂ sillogismi pme figure imediate regulanť per h⁹ pncipia. sed sillogismi scōe et tertie figuraꝝ cū sint iperfci solū regulāť idirecte ꝛ mediate. s. p⁹ reductionē ipsoꝝ ad modos prime figure. ℭ Scōꝫ dictū. ista orō. dici de oī circūlogť nobis vnā ppōneꝫ verā maximā ꝛ euidētē. s. istā. qcqd dr̄ de sbo distributo dr̄ de q̄lꝫ ɔtēto sub eo. per quā maximā regulanť oēs sillogismi affirmatiui. vt siqs neget ɔn̄aꝫ factā i barbara pōt sic pbari. q₂ qcqd dr̄ ō sbo distributo dr̄ ō qlꝫ ɔtēto sub eo. sꝫ i barbara maior extremitas dr̄ ō medio distributo i maiore ppōe. g diceť ō q̄lꝫ ɔtēto sub eo. mō minor extremitas ē qōdā suppositū mediū. g i ɔclōe maior extremitas diceť ō minori. ꝛ silr̄ posset dici ō oib⁹ alijs ɔn̄tijs affirmatiuis. Cōsilr̄ ꝛ ista orō iperfcā dici ō nullo eqpollet isti axiem. qcqd remoueť ab aliquo sbo distributo illō idē remoueť a quolꝫ ɔtēto sub eo. scōm quā maximā regulāť oēs sillogismi negatiui vt faciliter patere potest intuenti.

Secundo sciēdū ē ꝙ in tertio. c. determiat aristo. ō pncipijs regulatiuis sillōꝝ q̄ sūt dici ō oī ꝛ dici ō nullo. Et itēdit duas ɔclōes. prima ē h̄. alterū eē i altero toto. ꝛ alteꝝ predicari ō altero ostēdēdū ē vniuersaliter. h̄ ē dici ō oī ꝛ eē i toto sūt idē. iō suffic̄ diffinire alteꝝ illoꝝ. ℭ 2ª ɔ°. tāgit diffōeꝫ ei⁹ q̄ ē dici ō oī ꝛ ē h̄. dicim⁹. n. ō oī pdicari qñ nihil ē sumere sb sbo ō quo alteꝝ. s. pdicatū n̄ dicať. Et addit ꝙ silr̄ pt accipi diffi°b⁹ qō ē dici ō nullo: ꝛ ē qñ nihil ē sumere sub sbo sbi a q̄ n̄ remoueať pdicatū. Et dic̄ egidi⁹ ꝙ arist. dic̄ sbi ꝛ n̄ sub sbo vt ɔphēdat tā partes sbiuas q̄ partes itegrales: q₂ lꝫ partes sbiue posite sint sub ipo toto qō ē qōdā sbm: tn̄ ptes itegrales i ppōe dn̄r eē sub suo toto tāqꝫ sub sbo. vtreqꝫ tn̄ ptes sūt toti⁹ vt sbi. ℭ Et si dicať i hac ppōe sor. currit. nihil ē sumere sub sbo ō q̄ n̄ dicať pdicatū: eo ꝙ sub sor. nullū sit iferi⁹. ꝛ tn̄ ibi n̄ ē dici ō oī. g ꝛc. Rn̄r ꝙ ista diffi° n̄ dꝫ itelligi puꝛ negatia sꝫ eqpollet isti affirmatie. dici ō oī ē ppō vl̄is. i q̄ pdicatū denōť accn̄talit̄ ɔueīre cuilibꝫ supposito sbi. Et similit̄ exponi possꝫ diff° ei⁹ qō ē dici ō nullo. sic scꝫ. Dici ō nullo ē ppō vl̄is negatiua in qua predicatū denotať accidētaliter remoueri a quolibet supposito sbi.

Tertio nōndū ꝙ circa hūc tex. icidūt. 3. difficultates. Pria ē. vtrū dici ō oī. ꝛ eē i toto sint pcise sinoma. Rn̄r ꝙ lꝫ sint idē sm rē tn̄ dr̄nt scōꝫ rōeꝫ: q̄re n̄ sūt sinoma. nā eē i toto ē ɔdi° reⁿᵃ sbi i ordine ad pdicatū. q₂ pdicatū ɔtinet totū sic̄ supi⁹ suū iferi⁹. sꝫ dici ō oī ē ɔdi° respciua pdicati i ordie ad sbꝫ. q₂. s. pdicatū dr̄ ō oib⁹ suppositis sbi ℭ 2ª difficultas. vtꝝ i hac ppōe. hō ē aīal. sit dici ō oī. ꝛ videť ꝙ sic. q₂ pdicatū dr̄ ve ō q̄lꝫ suppo°ᵒ sbi. g ꝛc. ℭ In opm tn̄ arʳ. q₂ pdicatū n̄ denōť accn̄ʳ ieē cuilꝫ supp° sbi. g. Rn̄r p vnā distictōeꝫ. ꝙ duplex ē dici ō oī. qōdā ē poristicū. ꝛ ē pdicatū dici aⁿᶜ ō pdicato distributo. vt hō ē aīal. Aliud ē dici de oī posteriorīsticū. qō ē pdicatū affirmari ō sbo p q̄libet ei⁹ supposito ꝛ p q̄libet tpe. sicut in q̄libꝫ ppositione directa i mā nāli. Tūc dr̄ ꝙ i hac ppōe. hō ē aīal. ē dici ō oī posteriorīsticū. ꝛ nō dici de oī poristicū. ℭ 3ª difficultas. q̄lr̄ ɔueniūt ꝛ drn̄t dici de oī posterioriᶜᵘᵐ ꝛ dici ō oī poriᶜᵘᵐ

Rñr ꝙ duplr̃ cõueniunt ⁊ triplr̃ dr̃nt. Conueniũt primo qꝛ reperiũt̃ in eadẽ ꝓpõe. vt pꝫ in ista. ois hõ ẽ aĩal. ibi enim ẽ dici de oi prioristicũ eo ꝙ p̃dicatũ dr̃ affirmatiue de sb̃o distributo. ⁊ ẽt dici de oi posterioristicũ ꝙ tñ nõ inuenitur in sua cõuertẽte. qꝛ p̃dicatũ dr̃ ṽe ⁊ affir^ue de subo ꝓ q̃libet supposito ⁊ ꝓ quolibet tẽpore. 2º ꝯueniũt qꝛ qñqꝫ in ꝓpõne conditionali repit̃ dici d̾ oi posterioristicũ vel p̃oristicũ qđ tñ nõ iuẽitur in sua conuertẽte. sicut i ista. hõ ẽ aĩal. ẽ dici de omi prioristicũ qđ tñ nõ inuenitur in sua conuertẽte. s. in ista. quoddã animal ẽ hõ. similiter in ista. omnis hõ currit. ẽ dici d̾ omni prioristicũ. ⁊ tñ in sua cõuertẽte q̃ ẽ ista quoddã currẽs ẽ hõ nõ ẽ dici de oi prioristicuꝫ Differũt ãt primo sic. qꝛ dici de omni prioristicum reperit̃ solũ in ꝓpõe vniuersali. Sꝫ dici de omni posterioristicũ põt reperiri tam i ꝓpõe vniuersali q̃ꝫ particulari vel indefinita. Secũdo drñt qꝛ dici de omni prioristicũ reperit̃ tã in ꝓpõe ṽa q̃ꝫ falsa vel impossibili. Sed dici de omni posterioristicũ reperit̃ solũ in ꝓpõe ṽa ⁊ nec̃ia. ¶ 3º differũt qꝛ ad dici de omi prioristicum sufficit vniuersalitas suppositorũ. Sed ad dici de omni posterioristicum requiritur vniuersalitas suppositorum ⁊ temporum simul.

Conclusio ṽnĩsalis. Dici de omi ⁊ dici de nullo sunt suffi^a principia regulatiua sillogismoꝝ. pꝫ qꝛ per illa duo pricipia primo ⁊ directe pñt ꝓbari sillogismi prime figure ⁊ mediate vel idirecte ꝓbãt̃ sillogismi secũde ⁊ 3^e figuraꝝ per reductionem eorum ad sillogismos prime figure.

Primo dubitatur. vtꝝ sit necesse conclusionẽ eẽ aliaꝫ a p̃missis. Respõdetur ꝙ cõclusio dꝫ eẽ alia a p̃missis copulatiue sũpt) ⁊ a q̃libet p̃missarum seorsũ sumptaꝝ. qꝛ illđ itẽdebat aristo. per illã particulã positã in diffõe sillogismi. aliud gdẽ. per quaꝫ particulam excludũtur affirmatõẽs siue ꝯñe quibus arguitur a tota copulatiua ad quãlibet eius partẽ. ⁊ ab exponẽtib⁹ ad expositam quia in talib⁹ ꝯclusio dꝫ eẽ eadẽ cũ añcedẽte vl̃ cũ altera ꝑte ei⁹. Alr̃ rñr ꝑ tres distinctõẽs ⁊ sex dicta. Prima distinctio ẽ hec. terminoꝝ positoꝝ in sillogismo gdã vocãt̃ ꝓpõẽs cꝰ sũt subm ⁊ p̃dicatũ. quidã ṽo vocãtur sillogistici cꝰ sũt maior extremitas. minor extremitas ⁊ mediũ. ¶ 2ª dist^o. ꝓpõnũ in sill'o põitaꝝ q̃daꝫ dñr gñales: ⁊ tales in sill'o tm̃ sũt due. s. añs ⁊ ꝯñs. accipiẽdo añs ꝓ copula ꝯstituta ex maiori ꝓpõe ⁊ miori. Et ꝯñs capit̃ ꝓ ꝯ^ne. q̃dã ãt dicũt̃ sillogistice. ⁊ iste s̃t tres i sillõ. s. a^or b^or ⁊ ꝯº. ¶ 3ª dist^o. terioꝝ ⁊ ꝓpõnũ silli duplex ẽ alietas q̃dã ẽ võlis. s. qñ vox illius ẽ alia ñ solũ mãlr̃ in voce alteri⁹ sic̃ chiera icoceru⁹ sũt diuerse voces. alia ẽ alietas officiy. s. qñ vna vox q̃rit aliqđ offi^m qđ ñ q̃rit alia cꝰ sũt vox sb̃i ⁊ vox p̃dicati. ¶ Pri^m dc̃ꝫ ẽ istđ i q̃libet bono sillõ s̃t sex termi. s̃ꝫ vocẽ mãlr̃ distincti. pꝫ. qꝛ i q̃lꝫ sill'o sũt tres ꝓpõẽs. Quaꝝ q̃libet constituit̃ ex duob⁹ teris. ¶ 2^m dc̃ꝫ i q̃libet bono sill'o tm̃ sunt duo termini ꝓpõnales ⁊ officialr̃ disticti. pꝫ. qꝛ glibꝫ terius põit⁹ in sillõ vel ẽ p̃dicatũ vel ẽ sb̃ꝫ. ¶ 3^m dc̃ꝫ in q̃libet bono sillõ tm̃ sũt termini sillogistici ⁊ officialr̃ disticti. pꝫ qꝛ glibꝫ termin⁹ positus in sillogismo vel est maior extremitas vel ẽ minor extremitas vel medium. ¶ Quartũ dc̃ꝫ. ⁊ si i q̃libꝫ sillogismo sint tãtũ due ꝓpõẽs gñales tñ regrunt̃ tres ꝓpõẽs sillogistice. Pria ꝑs pꝫ. qꝛ i q̃libet sillogismo sufficiũt añs ⁊ ꝯñs q̃ dñr eẽ ꝓpõẽs gñales. Secunda ꝑs pꝫ. qꝛ in quolibet sillõ ẽ maior ꝓpõ. minor ⁊ ꝯº. ¶ Quitũ dc̃m ad bonũ sill'ꝫ sufficiunt tres termini sillogistici officialr̃ distincti. ⁊ tres ꝓpõẽs sillogistice officialr̃ disticte. pꝫ. qꝛ h̾ ẽ bon⁹ sillogism⁹ ex oppõitis in cesare. nulla disciplina ẽ sophia. ois disciplia ẽ sophia. g̊ nulla disciplina ẽ disciplia. ⁊ tñ tm̃ sũt duo termini võliter ⁊ s̃m significatũ distincti. s. disciplina ⁊ sophia. ⁊ sũt tres officialr̃ distincti vn⁹ qꝛ gerit offi^m maioris ali⁹ mioris ali⁹ mediy. ⁊ sill'r tm̃ sũt due ꝓpõẽs võlr̃ distincte. sꝫ tñ sũt tres officialr̃ distincte. Quaꝝ p^e ꝯuẽit offi^m maioris ꝓpõis. scđe minoris ⁊ tertie ꝯclusiõis. g̊ cũ p̃dict⁹ sillogism⁹ fit bon⁹. segtur ꝙ ad bonitatẽ sillogismi sufficiũt tres termini ⁊ tres propões hñtes distictõem ex ꝑte officiy. ¶ Sextũ dictũ ad bonũ ⁊ veꝝ sillo^m nõ requirit̃ conclusionẽ eẽ aliã võlr̃ l' s̃ꝫ significatõẽꝫ a p̃miss̃ copla^uc sũpt) ⁊ a q̃lꝫ seorsũ. sꝫ suffic̃ ipaꝫ distingui officialiter solum. patet qꝛ bene sequitur. omnis disciplina est sophia. omnis disciplina est disciplina. ergo omnis disciplia est sophia. ista cõsequentia tenꝫ in barbara. ⁊ tamẽ ꝯº ẽ i voce ⁊ significato p̃cise eadẽ cũ maiore a q̃ so^m distiguit̃ offil'r. g̊ ad bo^m sillm̃ suffic̃ ꝙ sit a^a offilr a q̃libꝫ p̃missaꝝ seorsũ sũptaꝝ. Qđ autẽ p̃dict⁹ sillogismus sit bon⁹. patet: quia ille sillogism⁹

ē bonus ad quē reducitur alius. vt appeat eui dens ꝛ necessarius. sed in pdictis sillōis factis in oppōitis in cesare. pbatur eē euidens p reductionē eius ad pmū sillm factum in barbara. capiēdo oppositū ꝯriū ꝯclusiōis de cesare p minore de barbara. ꝛ maiorē p maiore. iferendo ꝯtrariū mioris. ꝛ arguitur vt prius.

Secundo dubitatur. vtrū cōclusio sit d eēntia silli: ꝛ de h dantur cōiter tres opiniones. Quaꝝ pria ē h. ꝙ ꝯº est de eēntia silli quā pbāt duabꝰ rōibꝰ. Pria est ꝯº ponit in diffōne silli. Dicitur eni sills oro i qua qbusdā pōitis aliud qdē. s. ꝯºg ꝛc. g ꝯclusio includit in eēntia silli. ¶ 2º sic. ꝯclusione sola variata variatur ꝛ modus. ꝛ ex ꝯñti sills. g ꝯº vr eē de eēntia sillogismi. añs pꝫ. qꝛ barbara ꝛ baralipton sūt mōi distīcti q nnsolū distiguūt ex pte ꝯnis. g variotio ꝯnis variat modus ¶ Scda oppinio tꝫ ptem negatiuā. s. ꝙ ꝯº non ē de eēntia silli. pbat quadruplr. Prio qꝛ effectus non ē de eēntia sue cāe. sed ꝯº ē effectꝰ sillogisimi. g ñ ē d eēntia eiꝰ. 2º sic forma eēntialis sillogisimi q ē mōus ꝛ figura saluat i pmissis tm, ergo est preter essentialē formam sillogismi. ꝛ p ꝯñs ē ex eēntiā eiꝰ. ¶ 3º variato aliquo qd ē de eēntia alicuiꝰ variat ꝛ illud. sꝫ cōclusione variata ñ variat sillogismꝰ. g ꝯº nō ē de essentia sillogismi. bºr pꝫ. per phꝫ secundo hꝰ. vbi vult qd idē sills pōt inferre plures conclusiōes. ¶ 4º sic. aristo. vsus finē pmi huiꝰ docet resoluere sillm in tres terminos ꝛ duas ppositiones. g vr ꝙ ꝯclusio sit aduēticia. ꝛ pter eēntiā sillogismi. ¶ 3ª ē oppinio q ꝯsistit i vna distinctione ꝛ duobꝰ dictis. Distinctio est hec sills pōt capi qdruplr. vnoº prie itētionalr. ꝛc ē vna oro compōita ex duabꝰ pmissis ꝛ vna cōclusione cū nō illationis q dr eē hec coniūctio g igr vl sills. 2ºº pōt capi sillogismus scde intētionalr vꝫ. vt ē qdā respectꝰ rōis fūdatꝰ. sr habitudine pmissaꝝ in ordine ad ꝯclusionē. 3ºº capit p ipsa necessaria hitudine pmissaꝝ ad ꝯclusionē. qrto mō capit sills p actu discursiuo itellectꝰ quo discurrit a pmissis ad cōclusionē. ¶ Primū dcꝫ ē istud. si capit sills tribꝰ vltimis mōis cōclusio nō ē d eēntia silli. pꝫ pmo. qꝛ nec pmisse h mō sūt de eēntia istiꝰ scde intentionis que ē sills cū hēat rōem fūdamēti remoti vel termi respcū istiꝰ intētionis 2º q ē sillogismꝰ. Tū scdo. qꝛ fūdamtū ꝛ terminus non sunt de eēntia respcū medij. sed pmisse ꝛ ꝯº se hñt tanꝙ fundametū ꝛ terminꝰ respectu hitudinis necessarie pmissaꝝ ad ꝯclusionē. tū 3º qꝛ nec pmisse nec ꝯclusiones sūt de essentia actꝰ intelligēdi quo itellectꝰ discurrit de pmissis ad ꝯclusionē. ¶ Scdꝫ dictū cōclo ē de eēntia silli prio mō sūpti. pꝫ. qꝛ sills sūptꝰ prio mō formalr ꝛ intrinsece ē oro cōpōita ex pmissis ꝛ ex cōclusione cū nota illationis. ergo intrīsece ꝛ eēntialr cōplectit cōclusionē. ꝛ ex hoc pꝫ quid sit dicendum ad dubium.

Tertio dubitatur. Utrum ad veritatem sillogismi requiratur ꝙ copule pmissaꝝ sint eiusdē tpis. Et vr ꝙ sic. qꝛ nisi sic sequeret ex vo falsū. pꝫ ꝯña sic arguēdo. oīs hō ē albꝰ. adam fuit hō. g adā ē albus. Rñr p duo dicta. Primū dictū ꝙ i bono sillogismo cauēdū ē ne arguat a minꝰ āplo ad magis amplū cū distributione magis āpli. vl ecōtra sine distributiōe. ēt cauēdū ē ꝙ mediū sit magis amplū in pmissa in q maior distribuit ꝙ in pmissa in qua minor distribuitur. dr aūt terminꝰ teneri magl āple qñ in vna ppositōe supponit p aliquo p quo nō supponit in alia. Etc in hac ppōe. hō currit. iste terminꝰ. hō tenetur magis āplc ꝙ in ista aliqs hō currit. qꝛ i pma suppōit indifferēt p viro ꝛ muliere. in 2ª aūt suppōit p viro tm. ¶ 2m dictū ad bōitatē sillogismi ñ regritur ꝙ pmisse sint eiusdē tpis pꝫ. qꝛ bñ segtur. oīs hō currit. oīs hō ē aial. ergo oīs hō currit. vel sic. oīs hō ē albꝰ. qdaꝫ hō fuit niger. g aliqd qd fuit nigrū ē albū. Et ꝯfirmat. qꝛ nisi sic seqret ꝙ nūꝙ valeret sills ex vna de ieē ꝛ alia de modali. cꝰ opm dicet ifra.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam patuit in pmo notabili quomodo per dici de omni ꝛ dici de nullo intelliguntur due propositiones vere ꝛ manifeste que sunt principia complexa regulatiua sillogismoꝝ. ¶ Ad secūdam dicitur ꝙ dici de omni ꝛ dici de nullo sunt principia regulatiua sillogismorum. Quorum medium ē terminus cōmunis non autem illorum quorum medium terminus ē discretꝰ. Potest ēt dici ꝙ nullus sillogismus expositorius tenet gratia forme nisi i virtute dici de omni vel dici de nullo. Et ideo oꝫ vnam premissam equipollere vni vniuersali. in qua sit dici de omni vel dici de nullo. ¶ Ad tertiā dicitur. ꝙ illi sillogismi sunt perfecti qui regulantur imediate per dici de omni vel dici de nullo. illi vero q

Conuer

Iusto

mediate regulant dicũtur imperfecti

Queritur Utrũ ↄuersio in terminis sit ↄña formalis ab argumẽtatõe distincta. Et arguit̃ p̃ q̃ non ↄ p̃mã partẽ. qꝛ ↄuersio ẽ p̃dicati i sb̃m mutatõ ꝛ econ°. g̊ nõ ẽ ↄña. Et ↄfirmat̃. qꝛ i ↄuersiõe ñ ẽ nisi vnũ añs g̊ ↄuersio non ẽ ↄña. tenet ↄña. qꝛ ex vno nihil seqt̃. ❡ Arguit̃ 2° sic ↄ scd̃az partẽ. qꝛ ↄuersio ñ tenet i termis oib⁹ retẽta sili forma arguẽdi. g̊ nõ ẽ ↄña formalis. añs pȝ. qꝛ ñ tenet i termis obliqs nec in termis ampliatiuis. ❡ Arguit̃ 3° ↄtra tertiã partẽ. qꝛ ↄuersio ẽ ↄña emti^ca^. g̊ nõ ẽ ↄña distĩcta ab argumẽtatõe. Añs pȝ. qꝛ cõuersio ẽ ↄña. ꝛ nõ ẽ ↄña sillogi^ca^ nec exẽplaris nec inductiua. ergo est emti^ca^. cõsequẽtia tenȝ a sufficiẽti diuisione. ❡ In oppositũ ẽ aristo.

Conuersio

Primo sciẽdũ ẽ q̃ p declaratõe terminoꝝ ponit̃ vna distictio ꝛ vnũ dcm̃. Distictio ẽ hec. cõuersio põt capi dupl'r Primo p mutatione logicali sit⁹ p̃dicati i sitũ s'bi ꝛ ecõuerso. ꝛ sic cõuersio ẽ passio termioꝝ ꝛ nõ ppõnũ. Alio mõ capit̃ conuersio p necĩa habitudine ppõis cõuertẽtis ad cõuersam. et sic ẽ passio ppõnũ. q̃ iteꝝ ẽ duplex. nã q̃dã ẽ q̃ causat̃ ex parte mutatõis q̃litatis. cuiusmodi ẽ cõuersio i oppositã q̃litatẽ. Alia cãt̃ ex mutatione p̃dicati in subm̃ ꝛ econtra. ꝛ illa vocat̃ cõuersio in terminis q̃ sic cõiter diffinit̃. Conuersio i terminis ẽ duaꝝ ppõnũ categoricaꝝ vtroq̧ termino participãtiũ vni⁹ ad alterã formalis coña. ❡ Dictũ ẽ istud. argu⁹ in sua cõitate sumpta sic põt diffiniri. Est coña in c⁹ añte ponit̃ mediũ nõ positũ i cõñte. ex q̃ diffõne eliciunt̃ due cõdĩtões reqsite ad hoc q̃ aliqd sit arg⁹. Prima ẽ q̃ sit coña necĩa. Scd̃a est q̃ in añte talis coñe ponat̃ vn⁹ termin⁹ nõ posit⁹ in coñte q̃ termin⁹ dȝ eẽ mediũ i reductõe talis ar^nis^ ad sillm̃. Et per h̃ excludit̃ conuersio vbi tam in añte q̧̃ i coñte sunt precise idẽ termini

Secũdo sciẽdũ ẽ q̃ aristo i h̃. 4. c. determinat d̃ p̊ prin⁹ perfcius sillõꝝ scȝ de cõuersione. et cõtinet duas partes p̃ncipales. in q̃ꝝ prima determinat de cõuersiõe ppõnũ de ineẽ simplicit̃. Et cõtinet. 3. cõclões pn^r^. In q̃ꝝ p̃ma tãgit. 3. diuisiones valẽtes ad cognitionẽ que propositiones debent conuerti. ❡ Prima diuisio ẽ hec. ppõnũ alia ẽ de simplici ineẽ. alia ẽ de necĩo ineẽ. ꝛ alia ẽ de ↄtingenti ineẽ. ❡ Scd̃a diuisio. ppositõuȝ s'm vnã quãq̧ locutõeȝ alia ẽ affirmatiua. alia ẽ negatiua. ❡ Tertia diuisio. ppõnũ tã affirmatiaꝝ q̧̃ negatiuaꝝ alia ẽ vl'is. alia ẽ particularis. ꝛ alia idefinita. ❡ Scd̃a ↄ° tãgit q̃tuoꝛ regulas de ↄuersione ppõnũ de ineẽ. Prima regula ẽ h̃. neceẽ ẽ vl'eȝ negatiuã d̃ ineẽ simpl'r ↄuerti in termis. vt si nulla voluptas ẽ bonũ nullum bonũ ẽ voluptas. Scd̃a regula ẽ. nõ ẽ neceẽ vl'eȝ affirmatiuã ↄuerti vl'r. sȝ neceẽ ẽ eã ↄuerti i p̃ticularẽ. vt si ois voluptas sit bonũ necesse ẽ q̃dã bonũ eẽ voluptatẽ. Tertia regula ẽ. neceẽ ẽ particularẽ affirmatiuã ↄuerti particularit̃ in termis ut si q̃dã voluptas sit bonũ: quoddã bonũ erit voluptas. ❡ 4ª regula ẽ. nõ ẽ necesse priuatiuã p̃ticularẽ ↄuerti sim^r^ i termis. qꝛ nõ ẽ necesse q̃ si hõ ñ isit alicui aĩali q̃ ẽt aĩal non isit alicui hoĩ. ❡ 3^a^. ↄ°. tangit pbatões predictarũ q̃ttuoꝛ regularũ per rões formatas i t̃mis nõ significatis. ❡ Primã regulam pbat sic qꝛ bene seqt̃ nullũ. b. ẽ. a. g̊ nullũ. a. erit. b. qꝛ ex oppõito ↄñtis. s. aliqd̃. a. ẽ. b. infert̃ oppositũ añtis. s. aliqd̃. b. ẽ. a. Hoc pbat Aristo. per sillm̃ expositoriũ. qꝛ si ista q̃dã. a. ẽ. b. q̃ ẽ contradictoria ↄñtis sit v̇a: tunc erit aliqd vnũ et idẽ q̃d erit. a. et b. ꝛ sit. c. tũc argr̃ sic per sillm̃ expositoriũ. c. ẽ. a. c. ẽ. b. g̊. b. ẽ. a. ꝛ illa ẽ cõtradictoria añtis. ❡ 2ª regula pbat̃ sic. bene seqtur oẽ. b. ẽ. a. g̊ q̃dã. a. ẽ. b. qꝛ ex oppõito cõseq̃ntis infert̃ oppositũ cõtradictoriũ añtis. vt si nullum. a. sit. b. tunc nullum. b. erit. a. quod ẽ contrariũ isti⁹ oẽ. b. ẽ. a. ❡ 3ª regula pbat̃. qꝛ bene seqt̃ quoddã. b. ẽ a. g̊ quoddã. a. ẽ. b. pȝ qꝛ ex oppõito ↄñtis. s. nullũ. a. ẽ. b. infert̃ oppo^m^ añtis. s. nullũ. b. ẽ. a. ❡ 4ª regula sic pbat̃ qꝛ non seqt̃ quoddã. b. nõ ẽ. a. g̊ quoddã. a. ñ ẽ. b. patet qꝛ ponat̃ q̃. b. sit aĩal: et. a. sit hõ: tũc nõ seqtur si aĩal nõ sit hõ q̃ hõ non sit animal

inesse

Tertio sciedũ ẽ q̃ circa hũc textũ icidũt q̃ttuoꝛ difficultates. ❡ Prima ẽ Quare i p̃ia dione ppõis nõ enumerat ppõnẽ de possibili nec illã de ipossibili. Rõ ẽ qꝛ ppões de possibili ↄuertũt̃ sicut ille de ↄtigẽti et ille d̃ ipossibili sicut ille d̃ necessario. ut ifra patebit. ❡ 2° difficultas. Utrũ per id̃ p̃n^m^ adeq̃te possint pbari q̃ttuoꝛ regule p̃dicte. Rñr q̃ nõ: s. p̃ncipiũ pbandi ppõem vl'em negatiuã: ẽ sillogism⁹ expositori⁹. p̃cipiũ v̇o pbãdi vl'em affirmatiuã ẽ ista maxima. Quodlibet cum quolibet uel ei⁹ oppo^m^ stat. Principium

possibile de possibili

probare

aūt probādi cōuersionē particularis affirma
tiue ē ista maxia. Ois illa cōña ē bona in q̄ ex
opposito ɔñtis infert᷑ oppositū añtis. ¶ Ter
tia difficultas. q̄re particularis negatiua non
cōuertit᷑ simplicit᷑ in t᷑mis. Rō ē duplex. pria
q2 ex v̄is nō seq̄t᷑ falsū. Scda q2 argueret᷑ a nō
distributo ad. distributū. hoc totū p3 cōuertē
do istā. quoddā aial nō ē homo: i hāc: q̄dā hō ñ
ē aial. ¶ Quarta difficultas. q̄re aristo. nō fec̄
mētionē de cōuersione per cōtrapōnē. Rō ē
q2 determiat. aristo. de cōuersione ꝑut ē prin
cipiū effectiuū sillōrū. sed i reductione sillorū
iperfectoꝝ nō debēt accipi noui t᷑mi: s3 in cō
uersione per cōtrapōnē accipiūt᷑ noui termi:
mutant᷑ eni t᷑mini finiti in t᷑minos infinitos.
Ex quo seq̄t᷑ ꝙ tm̄ sūt due spēs cōuersionis. s.
cōuersio simplex ⁊ per accidēs. Est eni cōuer
sio simplex mutatio ꝑdicati i sbm̄ ⁊ ecōtra ma
nēte eadē qualitate ⁊ q̄ātitate scdm quā cōuer
tit᷑ vniuersalis negatiua in seipsā: ⁊ particula
ris affirmatia i seipsā. sed cōuersio per accñs
ē mutatō ꝑdicati i sbm̄ ⁊ ecōtra manēte eadē
q̄litate sed mutata q̄ātitate. et scdm hāc cōuer
tit᷑ vniuersalis affirmatiua in particularē af
firmatiuā: et vniuersalis negatiua in particu
larē negatiuā. ¶ Quita difficultas. vtrū ista ꝑ
pō hō albus ē albus sit cōtigēs vel necessaria
Rñr per duo dicta. Primū dictū ē vna regu
la que potest elici ex textu. sc3 ꝙ quelibet pro
pō particularis affirmatiua ifert duas premis
sas sillogismi expositoꝝ: in q̄rū pria predicat᷑
sbm̄ de ꝓnoie demōstratiuo demōstrāte ali
quod singulare. ⁊ in secūda predicat᷑ ꝑdicatū
de eodē ꝓnoie demōstratiuo. ut ista q̄dā. a. ē
b. infert istas duas singulares ℞. s. c. ē. a. ⁊ hoc
s. c. ē. b. ¶ Scdm dictū. ista ꝓpō. hō albus ē al
bus ꝓbabiliter dicit᷑ eē contingēs. p3 q2 ifert
duas ꝑmissas cōtingētes. g° ipsa ē contigēs. t3
cōseq̄ntia. q2 ex ncīo non seqtur nisi ncm̄. añs
pat3 supposito ꝙ per ꝓnomē demonstratiuū
per se sūptū possit solū demōstrari suppositū
termi absoluti. q2 si debeat demonstrari sup-
positū termi cōnotati oportet sibi addere cō
notatū per talē terminū. vt si dicat᷑ ℞ est albū
solū demōstrat᷑ subiectū albedis. sed si dicat᷑
℞ albū est albū tūc demōstrat᷑ suppositū albi

Conclusio v̄nsalis. Cōuersio ī termis
est cōseq̄ntia formalis ab

Primo Dubi- argumētatiōe disticta
tat᷑ vtrū ad seruādū formalita
tē conseq̄ntie in cōuersionib⁹ sit conueniens
ponere ad subiectū conuertētis istud additū
q̄ð est. ¶ Rñdet᷑ ꝙ illud q̄ð est subiectū ꝑcise
conuerse debet esse ꝑdicatū conuertētis ⁊ ec̄.
Et ex ℞ multotiēs contigit errare non sumen
do debite subiectū ⁊ ꝑdicatū ꝑcisū in ꝓpōib⁹
ideo ad euitādū istū errorē ponūtur 4^or regu
le. ¶ Prima est q̄ñcūq3 in aliqua ꝓpositione
ponit᷑ v̄bū prie vel scde personaꝝ aut verbū
excepte actionis sñ supposito tūc illud suppo
situ q̄ð dat itelligere debet esse subiectū. vt di
cēdo sū in studio li ego ē subiectū. ¶ Scda re
gula. q̄ñcūq3 in aliq̄ ꝓpositiōe ponit᷑ v̄bū adie
ctiuū tūc illō est resoluēdū in suū participiū ⁊
in ℞ verbo est. ⁊ sic totū illud q̄ð seq̄tur ℞ ver-
bū est erit ꝑdicatū. vt dicēdo sor. videt equū
debet sic resolui sortes ē vidēs equū. ⁊ tūc ℞
totū vidēs equū erit ꝑdicatū. ¶ Tertia regu
la. si in aliq̄ propositione ponat᷑ obliqu⁹ ℞ po
test esse duplr̄. q2 vel talis obliquus ponitur a
parte subiecti vel a parte ꝑdicati. si a parte ꝑ-
dicati vel ponitur sine recto vel cū recto. si sñ
recto tūc resoluēdū ē verbū in suū participiū
⁊ sic aggregatū ex obliquo ⁊ participio erit ꝑ-
dicatū. vt dicēdo panis ē in furno sic debet re
solui panis ē exñs in furno vbi ℞ totū. s. exñs
in furno ē ꝑdicatū. Si aūt obliqu⁹ sumat᷑ cum
recto tūc aggregatū ex tali recto ⁊ obliquo ē
ꝑdicatū vt dicēdo brunellus ē asin⁹ sortis. Si
vero talis obliqu⁹ ponat᷑ a parte subiecti ℞ est
duplr̄. vel ponit᷑ cū recto vel sñ recto. si pona
tur sñ recto tūc obliqu⁹ debet resolui in ista
tria. s. in suū rectū: in illud verbū est: ⁊ i istud
pronomē q̄ vel q̄s eiusdē casus cū obliquo. et
tūc suus rect⁹ erit subiectū: ⁊ illud verbū est
erit p̄icipalis copula. ⁊ totū seq̄uēs hoc v̄bū
est erit ꝑdicatū. vt dicēdo regis interest deb3
sic resolui: rex est cui⁹ interest vbi iste termin⁹
rex ē subiectū. ⁊ ℞ verbū ē dr̄ p̄icipalis copl̄a
⁊ totū seq̄uēs ℞ verbū est. s. cui⁹ interest ē pre
dicatū. Si vero obliquus ponatur cū recto: ℞
est dupliciter. vel rect⁹ precedit obliquū. ⁊ tūc
aggregatū ex recto ⁊ obliquo ē subiectum. vt
dicēdo capa sortis est alba: ℞ totū capa sortis
ē subiectū. S3 si obliqu⁹ ꝑcedit rectū tunc ta-
lis obliqu⁹ resoluēdus est in suū rectū ⁊ illud
verbū est. ⁊ etiā in illud pronomen quis vel q̄
eiusdem casus cū obliquo. quia resolutione fa
cta suus rect⁹ erit subiectū. ⁊ illud verbū est i
ipso iclusū erit copula. ⁊ totū residuū erit pre-

dicatū. vt dicēdo hoīs oculus ē dexter. dꝫ sic resolui in istā. hō est cuius ocul⁹ ē dext. vbi li hō ē pcise sbm. Et totū sequēs ħ vbū ē. s. ħ aggregatū c⁹ ocul⁹ ē dext est pdicatū. ¶ 4ª regula si aliq̄ determinatio addat̄ pdicato cōuerse dꝫ illō totū poni p sbo conuertētꝭ. vt nullus bomo falsē ē aīal. totū ħ exñs false aial. dꝫ eē subꝫ conuertētꝭ. ex qb⁹ pꝫ ꝙ ad seruādū pcisionē ⁊ totalitatē sbi ⁊ pdicati dꝫ addi ad sbꝫ ɔuertētis illud additū qð ē. Nā ħ additum conuertibilr̄ equalet pticipio isti⁹ vbi ē. ⁊ qꝛ pti^m isti⁹ vbi ē pdicat̄. vel ē ps pdicati. ideo adhuc cū illo addito fit ð pciso pdicato pcisū subiectum.

Secundo dubitat̄. vtꝝ ad seruādū formalitatē ɔñe in conuersionib⁹. nec̄e sit ponere in conuertēte aliqð additū qð faciat terios eodē° supponere sic̄ in cōuersa. Rñr p vnā distictionē ⁊ q̄tuoꝛ dicta. Disti° ē ħ. duplices sūt suppositiones. q̄dā sūt oio repugnātes. ⁊ sūt ille q̄ sic se hñt. ꝙ termin⁹ supponēs secūdū vnā suppositionē non potest inferre seipm supponētē scdm aliā. Alie sūt ptiꝫ conueniētes ⁊ ptim differentes. qñ. s. termin⁹ supponēs scdm vnā suppositionē infert seip^m supponētē secūdū aliā ⁊ ñ eɔ. ¶ Primū dictū ē. a suppositiōe simplici ad psonalē non vꝫ consequentia. nec eɔ. vt ñ seqt̄ bomo ē spēs. g° aliquis bomo ē spēs nec econtra. ¶ 2^m dictum. a suppositione mãli ad psonalē vel simplicē ñ vꝫ conseq̄ntia. nec ecōtra. vt ñ seqt̄ bomo ē dictio dissillaba. g° aliqs bomo ē dictio dissillaba nec econtra. ¶ Tertiū dictuꝫ a suppositione determinata ad distributā ñ vꝫ coña. sꝫ bene ecōtra. qꝛ tūc argueret̄ a ñ distributo ad distributū. ¶ Quartū dcꝫ. a supp^{ne} confusa tm̄ ad determinatā ñ ē bona conseq̄ntia remanēte sincathegoreumate confūdēte. sꝫ bñ econtra: ex qb⁹ pꝫ ꝙ ad seruādū formalitatē consequētie in conuersionib⁹ nec̄e ē ponere in conuertēte quoddā additū qð faciat ter^m suppo^{re} eodē° sicut in conuersa. Et ad cōuertēdū istā. bomo ē dictio dissillaba dꝫ aliqd addi. g° q̄dā dictio dissillaba ē ista dictio bomo.

Tertio dubitat̄. Utꝝ ad seruandū formalitatē consequētie in cōuersionib⁹ sit ponēdū aliqð additū in conuertente. qð faciat terminos teneri eque ample. ⁊ eq̄ stricte ⁊ eque appellate sicut in conuersa. Respondet̄ ꝙ sic. vt ista. nullū mortuū ē bomo. dꝫ cōuerti sic. g° nibil qð ē bomo ē mortuum. Et ista. nullus bomo ē mortuus. dꝫ cōuerti. g° nullū mortuū ē vel fuit bomo. Silr̄ ista. nullus bomo ē mulier. dꝫ cōuerti. g° nulla mulier ē aliqs bomo. sꝫ ista. sortes pmittit tibi denariū. dꝫ sic conuerti. g° q̄ddā pmittēs denariuꝫ ē sortes. Ex bis trib⁹ dubijs pñt elici q̄tuoꝛ regule req̄site ad conuersionem. q̄ si obseruent̄ in conuersis conuersionū ñ erit dabilis instātia. Prima ē ꝙ ðbite sumat̄ subꝫ ⁊ pdicatū. Et illð qð pcise ē sbm i vna sit pdicatū in alia: et econtra. ⁊ boc ꝭꝫ artē datā i p° dubio. ¶ 2ª ꝙ ñ arguat̄ a suppositione repugnāte ad suppositionē repugnātē ⁊ bꝰ ꝭꝫ artē datā in scðo dubio ¶ 3ª ē ꝙ termini teneāt̄ eq̄ stricte ⁊ eq̄ āple in conuersa ⁊ in conuertēte. ¶ 4ª ꝙ ñ fiat variatio appel^{nis} sicut patuit in tertio dubio.

Ad ratiōes Añ oppositū. soluūtur ex ante dictis. ⁊ bec de questione dicta sufficiant.

Queritur Utrū oēs ppositōes de necio ⁊ oēs affir^{ue} de ɔtigēti eodē° cōuertāt̄ sic̄ ille de ineē. negatiue vō de ɔtingēti ñ necio ɔuertāt̄ oppōito mō sicut ille de inesse.

¶ Arguit̄ p° ɔ pmā ptē. qꝛ nō seqt̄. nullū boieꝫ eē ridētē ē nec̄e. g° nullū ridēteꝫ eē boinem est nec̄e. Itē nō seqt̄ oēꝫ grāmaticū eē boiem est nec̄e. g° aliquē boiem eē grāmaticū ē nec̄e. itē non seqt̄. creātē eē deū ē necesse. g° nec̄e ē deū eē creātē. ergo ille de necessario non ɔuertūt̄ eodē mō sic̄ ille de ieē. ¶ Arguit̄ 2° ɔ scðam partem. qꝛ non sequitur. oē animal contingit esse sanū. g° quoddā sanū contingit eē animal. cuꝫ añs sit veruꝫ ⁊ consequens sit falsum eo ꝙ oē sanum de necessitate est animal. ergo ppōnes affirmatiue de contingenti non conuertūtur eodē modo sicut ille de ineē. ¶ Arguitur tertio cōtra tertiam partē. quia bene seqtur. nullam tunicam contingit eē albam. ergo nulluꝫ album contingit esse tunicaꝫ. g° vniuersalis negatiua de contingēti eodē modo conuertitur sicut vniuersalis negatiua ð ineē. Antecedēs patet in textu. Et confirmatur quia particularis negatiua de contingēti nō necessario potest conuerti simpliciter. ergo propositiōes negatiue de contingenti non necessario non se babent opposito modo ad illas de inesse. Antecedens patet. quia argueretur a ñ distributo ad distributum. ¶ In oppositum ē aristo.

Conuersio

Modales

Primo sciēdū ē qꝫ ꝓ declaratiōe terio rum ponūt̄ q̄tuor distictiones ¶ Prima distinctō ē h̄. ꝓpōnes modales pn̄t hr̄e duplicē sensū.s.cōpositū ꝛ disū. in cōuersi onib⁹ āt illaꝝ ꝓcedendū ē a sensu cōposito ad sensū cōpositū. vel a sensu diso ad sensū disum ꝛ nō a sensu diuiso ad cōpositū vel econtra ne cōmittat̄ fallacia ꝯpōis ꝛ disionis. ¶ Secūda distictio. ꝓpositōnū modaliū q̄dā sūt affirma tiue in qb⁹.s. dc̄m manet affirmatū siue mōus neget̄ siue n̄. Alie sūt negatiue in qb⁹.s. nega° fert̄ ad dc̄m siue modus neget̄ siue nō. ita qꝫ in ꝓposito modales dicūt̄ a^{ue} in qb⁹ ne° non ē lata ad dc̄m siue fuerit lata ad modū siue nō. Et ille dicūt̄ negatīe in qb⁹ negatio fert̄ ad di ctum siue fuerit lata ad modū siue nō. Simili ter in propōito vocant̄ ille vl'es vel ꝑticulares q̄ sūt vl'es vel ꝑticl'ares ex ꝑte subi dicti. ¶ 2^a distinctio ꝓpōitionū modaliū q̄dā sūt de ne cessario i qb⁹.s. ponit̄ ille mod⁹ necesse. Nam dr̄a ē inter ꝓpōem nec̄iaꝫ ꝛ ꝓpōem de nec̄io.

Necessaria

qꝛ nec oīs ꝓpō nec̄ia ē de nc̄io nec ecōtra. Alia ē ꝓpō de ꝯtingēti nō qꝫ ipsa sit cōtingēs. sꝫ eo qꝫ in ipsa ponit̄ mōus cōtingētie. Alia ē d̄ con tingēti possibili in q̄.s. ponit̄ ille mod⁹ ꝯtigēs capt⁹ in sua cōitate ꝓ cōtingēti alto. Alia ē de ꝯtingēti nec̄io in q̄ ponit̄ iste mod⁹ contingēs capt⁹ ꝓ ꝯtingēti nec̄io. Et alia dr̄ de ꝯtingenti nō nec̄io in q̄ ponit̄ ꝯtingēs captū ꝓ nō nec̄io

Contingēs

¶ Quarta distinctio duplr̄ pōt intelligi moda les ꝯuerti. Uno mō ƀm se totas. ita qꝫ modus fiat subm ꝛ totū dictū fiat p̄dicatū ꝛ ecōtra. et de tali cōuersione n̄ tractat arist. i textu. Alio mō pōt intelligi qꝫ ꝯuertāt̄ ƀꝫ suas ꝑtes.s.q̊ ad dc̄m. ita qꝫ p̄cisū p̄dicatū dc̄i fiat p̄cisū sƀꝫ dc̄i. ꝛ eꝫ. ꝛ d̄ tali cōuersione modaliū tractat arist.

Secundo sciendū ē. qꝫ in secūda parte p̄ncipali h⁹ capituli determi nat ari. de ꝯuersione ꝓpōnuꝫ modaliū. Et cō tinet duo pūcta. In p̄io determiat de ꝯuersioni bus ꝓpōnū de nec̄io ꝛ intēdit duas ꝯcl'ones. Quaꝝ p̄ma ē h̄. oēs ꝓpōes de nec̄io cōuertun tur sic ille de in eē. pꝫ qꝛ vl'is negatiua ꝯuertit̄ in vl'em negatiuā. sꝫ vl'is affirmatiua ꝛ ꝑticl'a ris affirmatiua ꝯuertūt̄ in ꝑticularē affirma tiuā. Prima ꝑs pꝫ. qꝛ bn̄ seqt̄ nullū.b.eē.a. est nec̄e. g̊ nullū.a.eē.b.ē nec̄e. qꝛ opp^{m} ꝯn̄tis r̄pu gnat an̄ti. g̊ ꝯn̄a ē bōa. An̄s pꝫ. qꝛ opp^{m} ꝯn̄tis ē ista quoddā.a.ꝯtigit eē.b. ad quā seqt̄ ista qō dā.b.ꝯtingit eē.a. q̄ꝝ vtraqꝫ ꝑs repugnat an̄

Conuersio

cedēti. Scōa ꝑs pꝫ. qꝛ bn̄ seqt̄. oē.b. nec̄e ē esse a. g̊ q̄ddā.a. necesse ē eē.b. qꝛ ex oppōito ꝯn̄tis s. nullū.a.ꝯtingit eē.b. infert̄ oppōitū an̄tis.s. nullū.b.ꝯtingit eē.a. ꝛ sil'r ꝓbari pōt conuer sio particl'aris affirmatīe. ¶ Scōa ꝯ°. ꝓpō ꝑti cularis negatiua de nec̄io n̄ ꝯuertit̄ simpl'r ꝑꝑ cām p̄⁹ dictā in ꝯuersionibus ꝓpōnū de iesse In 2°. pūcto determiat arist. de ꝯuersionibus ꝓ positionū de contingēti. ꝛ continet qnqꝫ ꝯclu siones. ¶ Pria ꝯ°. tāgit vnā dionem cōtingē tis. ꝛ ē hec. cōtingēs dr̄ tripl'r. Nam quoddaꝫ ē contingens necessariū. aliud ē nō nec̄ium. ꝛ aliud contingēs altū qō conuertitur cū possi bili. ¶ 2^a conclusio. oēs ꝓpōes affirmatiue de contingēti conuertūtur sicut ille de in eē. ꝛ d̄ nec̄io. pꝫ. qꝛ bn̄ seqtur oē.b. vel quoddā.b. cō tingit eē.a. g̊ aliquod.a.ꝯtingit eē.b. qꝛ ex op posito ꝯn̄tis.s. ꝯtingit nullū.a.eē.b. infert̄ op positū an̄tis.s. contingit nullū.b.eē.a. ¶ 3^a ꝯ° ꝓpōes negatiue de contingēti alto eodē mo do ꝯuertūt̄ sicut ille de i eē. pꝫ. qꝛ vniuersalis negatiua cōuertit̄ in vl'em negatiuā ꝛ ꝑticula ris negatiua nō conuertit̄ in termis. Pria ꝑs pꝫ per duo exēpla. Primū exēplū ē de contin genti nec̄io. nam bn̄ seqtur contingit nullum equū eē hoiem. g̊ ꝯtigit nullū hoiem eē equū Scōm exēplū ē de contingēti nō nec̄io. quia bn̄ seqt̄ ꝯtingit nullā tunicā eē albā. g̊. contin git nullū albū eē tunicā. qꝛ oppo^{m} ꝯn̄tis repu gnat an̄cedēti. Nā opp^{m} ꝯn̄tis ē. nō cōtingit nullū albū eē tunicā. qō eqpollet huic. nec̄e ē quoddā albū eē tunicā. q̄ sic cōuertit̄. necesse ē quādā tunicā eē albam. ꝛ vtraqꝫ illaꝝ repu gnat an̄ti.s. huic. cōtingit nullā tunicā eē albā Et addit aristo. qꝫ ꝑticularis negatīa de cōtin genti alto nō conuertitur simpl'r ꝑꝑ cām pri⁹ dictam. ¶ 4^a cōclusio. ꝓpōes negatiue de con tingēti ad vtrūlibet nō cōuertūt̄ sil'r sicut ille de in eē. qꝛ vl'is negatiua de contingēti nō cō uertit̄ simpl'r. sꝫ ꝑ accidēs tm̄ vel in oppositā q̄litatē. sed particularis negatiua bn̄ conuer titur simpl'r in ꝑticularē negatiuā vt inferius videbit̄ capitulo de cōtingēti. Sꝫ qꝛ dicit p̄⁹ istas negatiuas. contingit nullū hoiem eē al bum. nec̄e ē nullū hoiem eē equū. crederꝫ ali quis qꝫ iste sunt simpliciter negatiue. iō ad h̄ remouēdū posuit arist. quintā conclusionē.s. qꝫ ꝓpōes in quibus modus affirmat̄ ꝛ v^{m} ne gatur nō sūt negatiue. imo hn̄t affirmatiuam figurā: idē sūt de spē ꝓpōnum affirmatiaꝝ. pꝫ

Contingēs

Negatiua

q̄ꝛ ſicut ſe hꝫ eē ⁊ ñ eē in illis de ineē. ita ſe hēt
modus ĭ modalibꝰ. Sꝫ in illis ꝺ ineē. ille dicū
tur ſimpl'r affirmatiue in qbꝰ affirmat̄ h̄ v̄bū
eſt. ğ in modalibꝰ ille ſunt ſimpliciter affirma
tiue in qbꝰ affirmat̄ modus. Minoꝛ pꝫ. quia
iſte ſunt ſimpliciter affirmatiue ē nō bonū. eſt
non albū. ⁊ vl'r qñ dr̄ hoc ē non hoc. ⁊ qꝛ nō fe/
ci mētionem de cōuerſione ꝓpōnum de p̄di/
catis infinitis cꝰ ſūt iſte. eſt non bonū. eſt nō
album. crederet aliqs ꝙ alioꝰ conuerterēt̄ q̄ꝫ
dictum ſit. hoc remouēs dicit ꝙ hꝰ ꝓpōes de
pꝛedicatis infinitis eodem mō cōuertūtur ſic̄
alie affirmatiue de quibus dictum eſt ſuperi
us in pluribus locis ⁊ cetera.

Tertio ſciendū ē. ꝙ circa hunc textū in
cidūt q̄tuoꝛ difficultates. ¶ Pꝛi
ma vtrū ſit verū illud qꝺ dicitur in textu .ſ. ꝙ
in omnibꝰ affirmatiuis de contingēti ſil'r ſe
hēbant ſm conuerſionē ſicut in illis de in eſſe
Et vr̄ ꝙ non qꝛ non ſeqtur contingit ad vtrūli
bet. oē ens eē deum ğ cōtingit ad vtrūlibꝫ q̄n
dam deū eē ens. cū añs ſit verū ⁊ ɔñs falſum.
Rñr per duo dicta. ¶ Pꝛimū ꝙ in hoc capl'o
p̄ncipaliter ītēdit ariſt. de modalibꝰ in ſēſu cō
poſito ꝙ conuertūt̄ ſicut ille de in eē. Quarū
conuerſio pōt pꝛobari per illud p̄ncipiū. ſi añ/
cedens ē nec̄cī conſequēs erit neceſſariū. ⁊ ſi
añs ſit cōtingēs ɔñs erit contingēs. ¶ Scōm
dictū ꝙ p̄dicta concluſio textꝰ oꝫ intelligi de
ꝓpōibꝰ de contingenti in ſenſu cōpoſito ⁊ ca
piendo contingens ꝓ cōtingēti neceſſario vl'
ꝓ contingēti alto qꝛ ꝓpō de cōtingēti ad vtrū
libet ñ ɔuertit̄ in illaꝫ de eodē mō. ſꝫ ĭ vnā de
ɔtigēti alto. qꝛ ñ ſeqt̄ contingit ad vtrūlibet.
oē aïal eē hoīem. ğ ɔtigit ad vtrūlibet quēdā
hōīnē eē animal. cū añs ſit verū ⁊ conſequens
falſū. Sed ſi in anᵗᵉ capiat̄ contingēs ꝓ cōtin
genti ad vtrūlibet ⁊ in ɔñte ꝓ contingēti alto
et tūc bene valet conſeq̄ntia. ¶ Scd̄a difficul
tas q̄re ē ꝙ vl'is negatiua de contingenti non
cōuertit̄ ſimpl'r ſꝫ bñ ꝑticularis negatiua. rō
p̄mi ē. qꝛ vl'is negatiua de contingēti ad vtrū/
libet equipollet vl'i affirmatiue q̄ nō cōuerti/
tur ſimpliciter. Sed tm̄ ꝑ accidēs. iō neqꝫ vni
uerſalis negatiua ſibi eq̄pollens pōt conuerti
ſimpliciter. Rō ſcd̄i ē quia particularis nega/
tiua de contingenti ad vtrūlibet ē equipollēs
vni particulari affirmatiue que pōt conuerti
ſimpliciter. iō ⁊c̄. ¶ Tertia difficultas qual'r
eſt ſaluabile ꝙ ꝓpoſitiones modales in qbuꝫ
verbū negatur ſolū. ⁊ non modus eē affirma/
tiuas cū tñ in ſcd̄o periarmenias tales dicte
ſint negatiue. Rñr per vnam diſtinctionem
⁊ duo dicta. ¶ Diſtinctio eſt hec. ꝓpoſitiones
modales in quibus verbū negatur ⁊ non mo
dus ſunt duplices q̄dam ſūt de ſenſu diuiſo.
Alie ſūt de ſenſu compoſito. ¶ Pꝛimū dictuꝫ
ē iſtud. ꝓpoſitiones modales de ſenſu diuiſo
in qbꝰ dictuꝫ negatur ſolū ⁊ nō modꝰ dñr ſim
pliciter negatiue. qꝛ in talibus pars p̄nᵒʳ copu
le negatur. vt in ſecūdo periarmenias diceba
tur. ¶ Secūdū dictū modales compoſite in
quibus ſolum verbū negatur ⁊ non modꝰ ſūt
ſimpliciter affirmatiue ꝑ rationē textus addi
tam ad hanc concluſionē. pꝫ ēt aliunde quia
nūq̄ꝫ ꝓpoſitio reddit̄ negatiua niſi copula p̄n/
cipalis negetur. Sed in modalibus compoſi
tis modi includūt hoc verbū ē quod debꝫ eſſe
copula pꝛincipalis in ipſis. Nam tm̄ vꝫ conti
git ſicut contingens ē. tale āt v̄bum in ipis in
cluſum nō pōt negari per ſolā negationē latā
ad dictū. Sed cū hoc reqritur ꝙ negꝰ feratur
ad modū includentē talē copulā v̄balez. Ul/
tra dr̄ ꝙ in modalibꝰ compoſitl ſi p̄ter modū
pōat̄ explicite hꝰ v̄bū eſt. idicatiui mōi. tūc ad
dādā negatiuā ſufficit negationē ferri ad illꝺ
v̄bū eſt. lꝫ ñ ferat̄ ad modū vt iſta eſt affirma
tiua nec̄e ē nullū. b. eē. a. ⁊ tñ iſta ē negatia ne/
ceſſe ñ ē. b. eē. a. in q̄ tñ neᵒ ñ cadit ſupꝛa modū
Sil'r iſta dr̄ negatiua contingēs ñ ē. b. eē. a. ñ
qꝛ neᵒ cadat ſupꝛa modū. ſꝫ qꝛ cadit ſupꝛa co/
pulam īplicatā in h̄ v̄bo contingit. ¶ Quarta
difficultas vtrū idē reqrit̄ ⁊ ſufficiat ad v̄ita
tem ꝓpōnum de oībus modis contingentis.
Rñr ꝙ ñ ſꝫ ad v̄itatē ꝓpōis de contingenti
alto reqritur ⁊ ſufficit ꝙ ita poſſit eſſe ſicut ſi
nificat̄ ꝑ eius dictū. ideo ad ɔ̄riā eiꝰ dandā oꝫ
dare vnā negatiuā de poſſibili. Sꝫ ad v̄itatez
ꝓpōis de contingēti nec̄io reqrit̄ ⁊ ſuffic̄ illꝺ
idē ꝙ v̄ificat̄ ꝓpō de contingenti nec̄io. ⁊ ſil'r
daret̄ contradictoꝛia eius ſicut daret̄ ɔ̄dicto/
ria de neceſſario. Ad v̄itatē āt ꝓpoſitionū de
contingenti ñ neceſſario requirit̄ veritas vni
us copulatiue cuius pꝛima pars ſit negatiua
de neceſſario. ⁊ ſecūda ſit negatiua de impoſ/
ſibili. ⁊ ideo ad dandum eius contradictoꝛiā
oꝫ dare vnā diſiūctiuā ꝺ ꝑtibꝰ ɔtradicētibus

Concluſio reſponſalis. oēs ꝓpoſitio/
nes de neceſſario vel con/
tingenti neceſſario tam affirmatiue q̄ꝫ nega/

tiue ꝛ oēs affirmatie de ꝯtigēti ꝛ oēs negatie
de cōtigēti altro ꝯuertūť eodē° sic̄ ille de icē. ſʒ
negatie de ꝯtigēti nō nec̄io oppōito mō ꝯuer/
tūť. qꝛ vl'is negatia ꝯuertiť ꝑ accn̄s. ꝛ ꝑticula
ris negatia simplr̄. ꝯ°. q̄rtū ad oēs suas partes
satis probata est. in textu.

Primo dubitať. vtꝝ modales cōposi/
te possint ꝯuerti q̄ ad se totas:
ꝛ modales diuise possint ꝯuerti q̄ ad dictum
Ad p̄mā ꝑtē dubÿ. rn̄r ꝑ duo dicta ꝛ vnā di/
stinctōeʒ. ℂ Pri^m dc̄ʒ ē istud modales ꝯuerti
ſʒ se totas ē modū q directa p̄dicatiōe p̄dica
tur ō dcō fieri ſ ſʒ ꝛ dc̄ʒ fieri p̄dica^m. ℂ 2^m dc̄ʒ
modales cōpōite de vi sermōis sūt simp^r ca^{ce}
de ineē. ꝛ sin^{res}. vt alias patuit in 2° ꝑiermeni/
as. ℂ Dist° ē h̄. duplices sūt modales. q̄dā sūt
in qb⁹ poniť mod⁹ designat⁹ aduerbialr̄ q̄ ꝑ/
p̄e dicūť modales dise: ꝛ ille n̄ pn̄t ꝯuerti ſʒ se
totas cū aduer^m n̄ possit subÿci ꝑ se nec p̄dica
ri. Alie sūt modales i qb⁹ mod⁹ designať noia
liť. ꝛ tales ꝑp̄e vocāť modales ꝯposite. ꝛ ille
pn̄t ꝯuerti ſʒ se totas. qꝛ ista ē bōa ꝯuersio bo
minē eē al'ē nec̄e. ḡ nec̄e ē hoiēʒ eē al. qꝛ opp^m
ꝯn̄tl. s. n̄ nec̄e ē hoiēʒ eē aial. n̄ pt̄ stare i v̄itate
cū an̄te. ꝛ lʒ mod⁹ debeat ſp ꝑ p̄dicari directa ꝛ
ordiata p̄dicatōe pōt tn̄ subÿci p̄di^{rie} idirecta
ꝛ oēs tales ꝯuersiōes sūt ꝯuersiōes simplices
Ad scd̄aʒ ꝑtē dubÿ rn̄r ꝑ vnā distictōeʒ q̄ ē h̄.
modales disas ꝯuerti q̄ ad dc̄ʒ pōt du^r itelligi
vno° put ꝯuer°. idē ē. ꝙ ō pciso ſ bo dci facere
pcisū p̄dica^m. ꝛ ecōtra. ꝛ h̄° cōir solʒ capi ꝯuer
sio i modalib⁹. nec h̄°. modales diuise pn̄t for
malr̄ ꝯuerti i modales disas. qꝛ n̄ seqť. crean/
tē eē deū ē nec̄e. ḡ deū eē crantē ē nec̄e. qꝛ i sē/
su diso an̄s ē veꝝ ꝛ ꝯn̄s falsū. Alio° pn̄t moda
les dise cōuerti capiēdo cōuertere put idē ē
ꝙ facere illō ꝑnomē hoc. demōstrās illō ꝑ q̄
suppōebat subm̄ dci eē p̄dicatū dci ꝛ eꝯ. ꝛ^c mo
dales dise formalr̄ cōuertūť i modales disas.
vt bn̄ seqť creantē eē deū ē nec̄e. ḡ deū eē h̄ ē
nec̄e demōstrādo ꝑ h̄ hoc illud pro quo suppo
nebat creans in subiecto dicti.

Secundo dubitať. Utꝝ ꝑpōes ō pos/
sibili ꝯuertāť eodē° sic ille ō
cōtingēti ꝛ ille de ipossibili cōuertāť eodē°. si
cut ille de nec̄io. Rn̄r ꝑbablr̄ ꝙ sic. Pria pars
pʒ. qꝛ cōtigēs ꝛ possibile cōuertūť 2^a ps pʒ. qꝛ
ꝑpōes de necessario ieē. ꝛ ꝑpōes de nec̄io nō
ineē. cōuertūť eodē°. ſʒ ꝑpōes de ipossibili in
eē eq̄ualēt illis de nec̄io n̄ inee. ḡ ꝑpōes de im
possibili eodē°. cōuertūť sic̄ ille de nec̄io. Nec
ē itelligēdū ꝙ a^{ue} de ipossibili cōuertāť eodē
mō sic̄ a^{ue} de nec̄io ꝛ ne^{ue} de ipossibili sic̄ ne^{ue} ō
nec̄io. qꝛ bn̄ seqť oēm hoiem eē aial ē necesse
ḡ quoddā aial eē hoiem ē necesse. ꝛ tn̄ nō seqť
oē aial eē hoiēʒ ē ipossibile. ḡ quēdā hoiem eē
al'ē impossibile. ſʒ ē itelligēdū ꝙ ꝑpōes de i/
possibili conuertūť eodē°. sic̄ ille de nec̄io qb⁹
eq̄pollēt. ꝛ qꝛ ista. oē aial eē hoiēʒ ē ipossibile.
eq̄pollet vni ꝑticulari negatie de necessario. s.
isti. q̄ddā animal non eē hominēʒ ē necesse. q̄
n̄ potest conuerti. ideo nec p̄cedens. vniuersa
lis potest conuerti.

Tertio dubitať. vtꝝ ꝑpōes de necessa/
rio negato cōuertāť eodē° sicut
ille de nec̄io affirmato. ꝛ ille de ꝯtigēti negato
sicut ille de cōtingēti affirmato. rn̄r ꝑ vnā di/
stinctōem tres suppōes ꝛ duo dicta. ℂ Prima
suppō ē h̄. ꝑpōes dn̄r de contigēti negato in q
b⁹ ferť negatio ad cōtingēs: vt dicēdo. hoiem
eē aial nō ē ꝯtingēs. ꝛ ille dn̄r de nec̄io negato
in qb⁹ negatio ferť ad modū vt dicēdo. oē aial
n̄ eē hoiem ē nec̄e. ℂ 2^a suppō ꝑpō de mō ne/
gato n̄ āpli⁹ mereť dici de illo° ſʒ de alio° cui
eq̄pollet. sic̄ negatia disiūctia nō ꝑp̄e dr̄ disiū
ctiua ſʒ magl co^{ua} de ꝑtib⁹ ꝯdicētib⁹. ℂ 3^a sup/
positio. oēs ꝑpōes de nec̄io negato eq̄pollent
vni de cōtingēti affirmato ꝛ de dictl ꝯdicenti
bus. silr̄ oīs ꝑpō de contigēti negato eq̄pol/
let vni de nec̄io affirmato. ℂ Pri^m dictū ē istō
ꝑpōes de nec̄io negato debēt cōuerti sic̄ ille
de contingēti affirmato. qb⁹ eq̄pollent vt ista
quēdā hoiem eē albū nō ē necesse. sic cōuerti/
tur. quoddā albū eē hoiem n̄ ē necesse. qꝛ sua
eq̄pollēs de contigēti affirmato. s. ista. nullūʒ
hoiem eē albū ē contingēs conuertiť simplr̄.
ex quo seqť ꝙ ista oē aial eē hoiem nō ē neces
se. sic dʒ conuerti. ḡ quēdā hoiem eē aial non
ē necesse: cū an̄s sit veꝝ ꝛ ꝯn̄s falsū saltē in sē/
su cōposito. ꝛ h̄ ē iō. qꝛ illa eq̄pollet vni ꝑticu/
lari negatiue de contingenti affirmato. s. isti
quoddā al' n̄ eē hoiem ē contingēl. q̄ nō pōt cō
uerti. ḡ nec p̄cedēs vl'is poterit conuerti. ℂ 2^m
dictū. ꝑpōes de contingēti negato eodē mō
conuertūť sicut ille de nec̄io affirmato quib⁹
equipollēt. vt ista quēdā hoiem eē aial non ē
contingēs. sic conuertitur. ḡ quoddā aial esse
hoiem non est cōtingens. quia sua equipollēs
de necessario. s. ista quendam hoiem esse aial
est necesse. conuertitur simpliciter.

Ad rationes Ante oppo[m]. Ad primã dr̃ q̃ si in illis trib[9] cõuersionibus arguat̃ a sensu cõposito ad sensũ compositum tũc consequentia erit bona. s3 si cut cõseq̃ns est falsũ. ita ⁊ añs. Si vero arguatur a sensu diuiso ad sensum diuisũ et dseq̃ntia erit bona. ⁊ tñ añs ⁊ ɔñs erũt va. Si aũt alr̃ arguat̃ cõmittit̃ fallacia compõis ⁊ diuisionis. Ad secundam dr̃ silr̃. Ad tertiã dr̃ q̃ ista propositio est de contingẽti alto ⁊ nõ de contigẽti nõ necessario. qr q̃ñcunq3 in aliqua propositione accipitur contingẽs sine addito tunc de vi sermonis in illa propositione stat pro contingenti alto. Ad confirmationem dicitur q̃ i illis de inesse semper est inconueniens arguere a non distributo ad distributum non autem semper inconueniens ẽ in modalibus.

Queritur Utrum quatuor combinationes vtiles prime figure sint formales ɔñe. ¶ Arguitur prio q̃ non. quia non seq̃tur ois essẽtia diuina est pater. omnis filius i diuinis est essentia diuina. ergo omnis filius in diuinis est pater. ⁊ tamen ibi est dispositio prime combinationis. ergo in pria combinationе non est consequẽtia formalis. ¶ Arguit̃ secundo sic. non seq̃tur. nullum viuens gñabitur. omnis homo est viuẽs. ergo nullus hõ generabitur. ⁊ tamen est dispõ secũde combinationis. igitur ⁊c̃. ¶ Tertio sic. non sequitur oẽ es est naturale. statua est es. ergo statua est naturalis. ergo tertia combinatio non est formalis consequentia. ergo ⁊c̃. ¶ Arguitur quarto non sequitur. nullum dextrum est sinistrum alicuius hominis oculus est dexter. ergo alicuius hominis oculus non est sinister. ⁊ tamẽ ibi est dispositio quarte combinationis. ergo ⁊ cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum est. q̃ pro declaratione terminorum ponunt̃ due diffinitiones ⁊ vna distinctio. ¶ Pria diffõ est fi[a] ẽ possibilis triũ terioꝝ ordina[o] penes sbiectõe3 ⁊ pdicatõnẽ. Et diuidit̃ i tres figuras q̃rũ diffões patebũt i textu. ¶ 2[a] diffõ ẽ h̃. cõbiatio siue mod[9] qõ idẽ ẽ: ẽ duaꝝ ꝑpositionũ s3 dbitã q̃litatẽ ⁊ q̃ñtitatẽ possibil' dispõ. ¶ Dist[o] ẽ h̃ tri[x] ẽ distrib[o] q̃dã ẽ distributio in terio q̃ sit q̃ñ dãdo singl'es alic[9] vl'is ñ sũt aliqs terius extrisec[9]. s3 s h3 ꝑpõis vl'is singulariʒat̃ p h̃ pro no[9] demõstratiuũ. h̃. vt singulars isti[9] vl'es oẽ aiatũ ẽ corp[9] si fiat distributõ i terio debẽt sic dari hoc aiatũ ẽ corp[9]. ⁊ hoc aiatũ ẽ corp[9] ⁊ ñ ẽ aliqð aiatũ q̃n sit corp[9]. alia ẽ distrib[9] ex̃ ter[m] q̃ñ singl'es explicãt̃ addẽdo aliqð extrinsecus. vt singl'es pdcẽ ꝑpõis vl'is sic explicãt̃ h[o] qð ẽ aiatũ ẽ corp[9]. ⁊ illð qð ẽ aiatũ ẽ corp[9] nec est aliqd qð sit aiatũ q̃n sit corp[9]. ¶ 3[a] distributio ẽ extra nũeꝝ q̃ñ. s. singl'es alic[9] vl'is explicãt̃ p aliũ nũeꝝ a numero s bi vl'is sic singulares dicte vl'is sic explicãt̃ h̃ q̃ sũt aiatũ sũt corp[9]. ⁊ ea q̃ sũt aiatum sũt corp[9] p h̃ ⁊ illa demonstrando ptes corpis aiati. s. manũ ⁊ pedẽ ⁊ non sũt aliq̃ que sũt aiatũ quin illa sint corp[9]. Ex ista distĩctõe elicit̃ tale documẽtũ. Si i maiori pdictaꝝ ɔbiationũ sit distri[9]tã in terio q̃ ex̃ ter[m] tam i nũero q̃ ex̃ nũeꝝ tales combinationes erũt ɔñe formales. Si autem in ipsis sit solum distributio in termino etiam erũt ɔñe formales.

Secundo notandum ẽ q̃ in hoc secũdo tractatu determinat aristoteles de formatione silloꝝ ex propositionib[9] de ineẽ. Et continet q̃tuor capl'a. q̃ꝝ p[m] ẽ in q̃ doc3 formationẽ silloꝝ ex propositionibus de ineẽ i pria figura. Et ɔt3 decẽ conclusiones. In q̃ꝝ pria ꝑponit. itẽtũ. ⁊ ẽ h̃. his deteriatl q̃ supi[9] sũt declarata. Iã dicẽdũ ẽ p q̃ q[o] ad terios ⁊ q̃ ad propositiones. ⁊ q̃ñ q̃ ad figurã ⁊ quõ q̃ ad modũ fiat ois sillo[9]. ⁊ postea dicẽdũ ẽ de dẽmonstratione. ⁊ hõ cãm assignat. qr sillo[9] ẽ vniuersalior q̃ demonstratio. g[o] p[9] determinãdũ ẽ de sillogismo sim[r] q̃ð demõ[ne]. Añs p3. qr ois demonstratio est sillogismus. sed non omnis sillogism[9] est demonstratio. ¶ Secunda conclusio tangit diffinitionem prime figure ⁊ est hec. quando igitur tres termini sic se habent adinuicem. vt postremus. idest minor extremitas sit in toto medio idest subyciatur vniuersaliter ⁊ affirmatiue respectu medy ⁊ medium sit in toto primo sic. vel non sic idest subyciatur vniuersaliter affirmatiue vel negatiue respectu maioris extremitatis tunc necesse est sillogismum perfectum esse extremitatu3 id est concludere extremitate3 de extreitate. Et declarat termios dicẽs q̃ mediũ ẽ q̃ñ ipm ẽ in alio. s. in maiori extreitate. ⁊ aliõ. s. h[o] extreitas ẽ i ipso. s. medio ⁊ ẽ va positione medy positio vel mediũ. S3 extrẽa sũt quoꝝ vnũ ẽ in medio ⁊ in alio ẽ mediũ. ⁊ in hac conclusio ne continet̃ due combinationes vtiles q̃ faci

unt scdam τ tertiā conclusiones. Prima com binatio ē h. ex duab⁹ vlib⁹ affirmatiuis in pri ma figura fit bon⁹ sillō. pȝ. qꝛ si. a. de oi. b. τ. b. d oi. c. ꝑdicet necē ē. a. de oi. c. ꝑdicari. qꝛ talis sillō regulat̄ p dici de oi. ¶ Scđa cōbinatio ē ex duab⁹ vlib⁹ q̄ꝝ pria ē negatiua τ scđa vlis affirmatiua. fit bon⁹ sillogism⁹ in celarēt. pȝ. qꝛ si. a. de nullo. b. τ. b. de omni. c. ꝑdicet neces se ē. a. de nullo. c. ꝑdicari. qꝛ talis sillogism⁹ re gulatur per dici de nullo. ¶ Quarta cōclusio aʳᵉ vniuersali affirmatiua τ minore vniuersa li negatiua. ñ fit bon⁹ sillogism⁹ in prima figu ra. pȝ. qꝛ in tali combinatione sūt dabiles ter mini in qb⁹ oi τ in quib⁹ nulli. termi in quibus omi. vt aial hō equ⁹. termi in qb⁹ nulli. vt aial hō lapis. ¶ Quinta ɔ̄. ex ambab⁹ vlib⁹ nega tiuis in pria figura nihil sequtur. pȝ. qꝛ i tali di spositione τ in tali cōbinatōe sūt dabiles ter mini i qb⁹ oi τ in qb⁹ nulli. termi in qb⁹ oi sunt sciētia linea. medicia. termi in qb⁹ nulli sunt scia. linea vnitas. ¶ Sexta ɔ̄ꝰ ꝙ aʳᵉ vli affir matiua τ bʳᵉ ptiʳˡ affirmatia. fit bon⁹ sillo⁹ in dary. ¶ Septia ɔ̄ꝰ aʳᵉ vli negatiua τ bʳᵉ ptiʳˡ af firmatiua fit bon⁹ sillo⁹ in ferio. ¶ Octaua ɔ̄ꝰ ex vna vli τ altera pticulari dispōitis aliter q̄ȝ duob⁹ mōis ꝑdictis nūq̄ȝ fit bon⁹ sillo⁹. ſȝ cō binatio inutilis. τ ad declaratiōnē teriorū ad dit ꝙ aʳᵉ extremitas ē terius in quo ē mediū. ſȝ bʳᵉ extrēitas ē terius q ē in medio. ¶ Cōñr ꝓbat tres ꝑdictas ɔ̄clusiones. i. sextā septimā τ octauā. Et p̄ ꝓbat sextam. qꝛ si. a. insit omi. b. τ. b. alicui. c. tūc necē erit. a. alicui. c. icē. qꝛ tal sillo⁹ regulatur per dici de oi. ¶ Septima ɔ̄. ꝓbat̄ sic. qꝛ si. a. nulli. b. insit. τ. b. alicui. c. tunc necē ē. a. alicui. c. non incē. qꝛ talis sillo⁹ regu latur per dici de nullo. Et addit ꝙ siue minor fuerit particularis siue idefinita. dū'tñ fuerit affirmatiua semper fit bonus sillogismus.

Tertio sciēdū ē. ꝙ circa hūc textū icidit vna difficultas. Utꝝ. s. oēs sillī ꝑme figure sint pfecti. Et vr̄ ꝙ ñ. qꝛ sillo⁹ pfe ct⁹ ē q de necessitate τ euidēt isert suā ɔ̄clusio nē. Sȝ i pria figura multi sūt sillogismi q ō ne cessitate nullā cōclusionē iferūt sic̄ i illis i quo rum dispōe inueniūt termi in qb⁹ oi τ qb⁹ nul li. Pro rñsione ē supponēdū ꝙ aristo. i hac p te ꝓbat secūdā cōclusionē q̄ ɔ̄tȝ sex cōbinati tiones iutiles. ¶ Prima ē hec. maiore particu lari affirmatia. τ bʳᵉ vli affirmatia. 2ᵃ ē aʳᵉ pti ulari negatia τ bʳᵉ vli affirmatia. 3ᵃ ē aʳᵉ pticu lari affirmatia τ miore vniuersali affirmatiua q̄rta ē maiore pticulari negatia τ bʳᵉ vniuersa li negatia. Quīta ē. maiore vniuersali affirma tiua τ miore pticulari negatia. Sexta ē maio re vniuersali negatia τ miore pticulari negati ua. Duas prias ɔ̄biatiōes simul ꝓbat ari. qꝛ si a. alicui. b. inest vel ñ iest. τ. b. oi. c. inest. ñ seq̄t̄ ɔ̄ꝰ. ſȝ sūt dabiles termi. in qb⁹ oi. τ in qb⁹ nulli Termi i qb⁹ oi sūt. bonū. hit⁹. prudētia. Et ter mini in qb⁹ nulli sūt. bonū. hit⁹. indisciplina. Est. n. idisciplia hit⁹ oppōit⁹ prudētie. Tertiaȝ τ q̄rtā cōbiationes simul ꝓbat. qꝛ si. b. nulli. c. inest. a. vō alicui. b. inest. vel ñ iest. ñ erit sillo⁹. qꝛ dabiles sūt termini i qb⁹ oi. vt albū equ⁹ ci gn⁹. τ ēt termi i qb⁹ nulli: vt albū. equ⁹. coru⁹. Et addit ꝙ siue maior fuerit pticularis siue i definita idē erit iudiciū. ¶ Quita ɔ̄biᵒ ꝓbat̄. qꝛ si. a. q̄dē oi. b. iest. τ. b. alicui. c. ñ iest. vel ñ oi inest. ñ erit sillo⁹. ſȝ erū dabiles termini i qb⁹ oi. vt. aial. hō. alb⁹. τ termini in qb⁹ nulli. vt al cign⁹. τ nix. ¶ Sexta ɔ̄biatio ꝓbat̄. qꝛ si. a. nul li. b. isit: τ. b. alicui. c. isit ñ erit sill⁹. ſȝ erūt da biles termi i qb⁹ oi. vt iaiatū. hō. nix. τ termi i qb⁹ nulli. vt iaiatū. hō cign⁹. ¶ 2ᵒ ꝓbat̄ due vl time ɔ̄biⁿᶜˢ. s. ꝙ bʳᵉ ptic̄lari negatia. τ aʳᵉ vli si ue affirmatia siue negatia ñ erit sill⁹. qꝛ miore vli negatia nihil seq̄t. ḡ ēt miore exñte pticu lari negatia nihil seq̄t. tȝ ɔ̄ña p idefinitā. qꝛ ꝙ ñ seq̄t ad añs ñ seq̄t ad ɔ̄ñs. ſȝ vlis negatia ē añs ad pticularē negatiuā vl idefinitā. ḡ si ad vlēȝ negatiuā ñ seq̄t ɔ̄ꝰ nec ēt ad pticularem negatiuā sibi subalternā. τ ex hac rōe elicit ista rl'a ɔ̄ñaꝝ. qō ñ seq̄t ad añs ñ seq̄t ad ɔ̄ñs. No na ɔ̄biᵒ pȝ. qꝛ ex duab⁹ ptic̄lariб⁹ vl alt'a idefi ta τ alt'a definita. i. parʳˡ aut ēt ābab⁹ idefinitl q̄litercūq̄ȝ dispōitl ñ fit sillo⁹. ſȝ dat̄ termi i q b⁹ oi. vt aial. albū. hō. τ termi i qb⁹ nulli. vt al albū. lapis. Decia ɔ̄ꝰoēs sillī facti i hac figu ra ſȝ dispōem q̄tuor ɔ̄binationū vtiliū sīt per fecti. pȝ qꝛ oēs tales regulāt̄ imediate per di ci de oi si sint affirmatiui vel per dici de nullo si sint negati. ɔ̄cludit vlteri⁹ correlarie ꝙ per hāc figurā oñdūtur oia gña ꝓbleumatum. s. vle affirmatiuū τ vniuersale negatiuum par ticulare affirmatiuum τ particulare negatiᵐ.

Conclusio rñsalis. 4. sīt cōbiatōes vti les prie figure q̄ sīt ɔ̄ñe for males trib⁹ cōditōib⁹ obſuat. Pria ꝙ sēp in maiori fiat distri⁹ tā i terio q̄ȝ ex ter ᵐ. 2ᵃ ē ꝙ illud precise ꝙ est subiectum vel predicatum

in vna sit subm vel ꝑdicatū in alia. Tertia ꝙ termi teneātur vniformiter passionū sine variationū logicalium. s. suppositionis, ampliationis, appellationis, ⁊ sic de alys.

Primo dubitaẽ. Utrū ꝯcedẽs ꝯn̄az eẽ bonaz i q̄ dāẽ termini in qb⁹ oi ⁊ i qb⁹ nulli possit deduci ad aliqđ icōueniẽs. R̄n̄r per q̄tuor dicta. ¶ Primū dictū i formatione sillogismoꝝ p̄rie figure vtiẽ aristo. istis trib⁹ l̄ris. a. b. c. ꝑ. a. intelligẽdo maiorẽ extrẽitatẽ ꝑ. b. mediū. ꝑ. c minorẽ extremitatẽ. ¶ 2^m dictū q̄buscūq̧ trib⁹ terminis datis sillogizabilib⁹. in p̄ria figura dꝫ capi p̄m⁹ ꝑ maiori extremitate. scđs ꝑ medio. ⁊ terti⁹ ꝑ miori extremitate. ¶ 3^m dictū termi i qb⁹ oi sunt tres termini ex qb⁹ ꝯstitui p̄nt due p̄misse vere cū q̄b⁹ stat i v̄itate vna v̄lis affirmatia cōpōita ex extrẽitatib⁹ illaꝝ p̄missaꝝ. Sed termi i qb⁹ nulli sūt tres termini ex qb⁹ cōstitui p̄nt due p̄misse vere cū qb⁹ stat in v̄itate vna v̄lis negatia cōpōita ex extremitatib⁹ illaꝝ p̄missaꝝ. ¶ 4^m dc̄m cōcedẽtes ꝯn̄am in q̄ iueniunẽ termini i qb⁹ omni ⁊ in q̄bus nulli eẽ bonā deducuntur ad alterū istoꝝ incōuenientiuꝫ vel ꝙ ex veris seq̄tur falsum. vel ꝙ due cōtrarie vel contradictorie sunt simul vere.

Secūdo dubitaẽ. vtrū ꝑ aliq̄ꝫ maximā possit reprobari ꝯn̄a in q̄ dāẽ termini in quib⁹ oi ⁊ in quib⁹ nulli. r̄n̄r ꝑ duo dicta. ¶ Primū dc̄m. ois cōbinatio inutilis i probaẽ gn̄aliter eo ꝙ in ipsa dātur termini in q̄bus omni ⁊ in qb⁹ nulli. ⁊ econtra. ois cōbinatio vtilis est bona. ⁊ ꝓbaẽ eo ꝙ ipsa regul'r ꝑ dici đ oi vel dici đ nullo. ¶ 2^m dc̄m. cōbinatio ad quā dātur termini in qb⁹ oi ⁊ in qb⁹ nulli. ꝓbaẽ eẽ mala ꝯn̄a. ꝑ istā maximaꝫ ꝙ ad aliqđ an̄s nunq̄ꝫ seq̄tur aliqđ ꝯn̄s cuꝫ quo an̄cedente stat aliqđ icōpossibile ipsi cōseq̄ẽti. iō ad p̄missas de oi no seq̄ẽ ꝯ^o de oi quia cū illis p̄missis stat ꝯ^o đ nulli q̄ ẽ icōpossibilis ꝯclusiōi đ oi.

Tertio dubitaẽ. vtrū ꝓbatio ꝑ indefinitam teneat in v̄tute alicui⁹ maxime. r̄n̄r ꝑ duo dicta. Primū dcꝫ ꝙ ꝓbatiōe ꝑ indefinitam ẽ ōn̄dere aliquā ꝓpōeꝫ. nō seq̄ ad ꝑticularẽ vel indefinitā ex eo ꝙ nō seq̄tur ad suā vniuersalẽ que ẽ an̄s ad ꝑticularem v'l indefinitā. ¶ 2^m dc̄m ꝓbatio per idefinitū. tenet in v̄tute isti⁹ maxie. ꝙ nō seq̄ẽ ad an̄s bone ꝯn̄e. non seq̄ẽ ad ei⁹ ꝯn̄s. ⁊ ẽt i v̄tute istius. q̄dq̄d non seq̄tur ad an̄s cum aliquo addito. nec seq̄tur ad consequẽs cū illo addito. ¶ Rationes ante oppōitū. soluūtur in p̄rio notabili.

Queritur Utrum sint tantum q̄ttuor cōbinationes vtiles scđe figure. ¶ Et arguiẽ ꝙ nō. q̄ꝛ due p̄me cōbinatōnes solū differunt ꝑ penes transpositionem premissarum. ergo non sūt distincte. ¶ 2° sic. b^re negatiua in prima figura nihil seq̄tur neq̧ i secūda. ¶ 3° sic. non seq̄tur q̄libet singularis alicuius v̄lis est vera. sed ista ꝓpō singularis. sortes est asinus non ẽ vera. ḡ ista ꝓpō non ẽ singularis alicui⁹ vniuersalis. ⁊ tn̄ arguitur in q̄rta cōbinatione. ergo ⁊c̄. ¶ In oppositū est aristo.

Primo sciendū ẽ. ꝙ ꝑ declaratiōe terminoꝝ ponūẽ q̄nq̧ dcā. ¶ Pri^m valet ad cognoscẽdū dispōeꝫ debitā scđe figure. ⁊ ẽ istud. q̄n̄cūq̧ mediū ꝑdicaẽ in vtraq̧ p̄missaꝝ talis sillogism⁹ ẽ i secūda figura. Alia dicta valẽt ad cognoscẽdū debitam q̄ꝫtitatẽ ⁊ q̄litatẽ p̄missaꝝ secūde figure. Quoꝝ p̄muꝫ ẽ istud. a^re ꝑticulari i secūda figura nihil seq̄ẽ. pꝫ tripl'r. p̄mo q̄ꝛ ex vero sequereẽ falsū. scđo arguereẽ a non distributo ad distributū. tercio q̄ꝛ in tali disputatiōe sūt dabiles termini i quibus oi ⁊ in qb⁹ nulli. ⁊ ex hoc dicto ifertur aliud. s. ꝙ i 2^a figura maior sꝑ debet eẽ v̄lis. ¶ 3^m dictū ex puris affirmatis i secūda figura nihil seq̄tur. pꝫ tū p̄rio q̄ꝛ ex v̄o sequereẽ falsum. tū secūdo q̄ꝛ arguereẽ a nō distributo ad distributū. tū 3° q̄ꝛ i tali disputatiōe sūt dabiles termini i q̄bus omni ⁊ i q̄bus nulli. tum q̄rto q̄a ꝓpter cōuenientiam aliquoꝝ extremoꝝ i aliquo medio cōi nō seq̄ẽ conueniẽtia illoꝝ iter se. ¶ Quartū dc̄m ꝙ i secūda figura sꝑ cōcluditur negatie. pꝫ q̄ꝛ i secūda figura sꝑ altera ẽ affirmatia ⁊ altera negatia. sed si altera p̄missarū fuerit negatiua ꝯ^o debet eẽ negatia. ergo in secūda figura semper concluditur negatie.

Secundo sciendū ẽ. ꝙ i hoc scđo capitulo determinat de sillogismis secūde figure. ⁊ diuiditur i tres ꝑtes. Quarum p̄ria continet q̄nq̧ cōclusiones. Quaruꝫ p̄ma tangit diffōnem secunde figure. ⁊ ẽ hec. q̄n̄ v̄o idem huic q̄dem omni illi vero nulli inest vel vtriq̧ omni vel nulli figuram q̄deꝫ h̄ voco secūdam. ¶ Secunda cōclusio tāgit diffinitōnem medy. ⁊ est hec. Mediū in hac figura ẽ ꝙ ꝑdicatur de vtraq̧ extremitate ⁊ po

nitur foras extremitatum ⁊ est primus termi
nꝰ positõne. ¶ 3ª cõclusio tangit diffinitõnem
extremitatũ. ⁊ ẽ h. extrẽitates sũt de qbꝰ p̃di-
catur mediũ. ¶ 4ª ꝯ. tãgit diffõez maioris ex
tremitatis. ⁊ miorif. ⁊ ẽ hec. maior extrẽitas ẽ
q̃ iuxta mediũ põita ẽ. ⁊ ẽ mediꝰ terius põitio
ne. s3 bᵒʳ ẽ q̃ lõgiꝰ sita ẽ a meᵒ ⁊ ẽ vltimꝰ terius
positione. ¶ 5ª ꝯ. tãgit duo correlaria. Primᵐ est
nullus sill's 2ᵉ figure ẽ pfectꝰ. 2ᵐ ẽ q in hac 2ª
figura põt fieri sill's vl'is vl' ptic'ari. Ultra tex
tũ ponũt duo dicta. Primũ dc̃3 q aristo. i for
matiõe sillõꝝ 2ᵉ fiᶜ vtit bis tribꝰ l'ris: m. n. x. p
m. itelligẽdo mediũ p n. maiorẽ extremitatẽ.
⁊ p x. minorẽ extremitatẽ. 2ᵐ dc̃m q mediu3
dr̃ eẽ foras extremitatũ eo q ẽ extra ãbitum
maioris extremitatis. iõ ẽt dr̃ primꝰ terminꝰ
põitõne eo q de alys p̃dicat̃. S3 maior extre
mitas dr̃ sita extra mediũ. qr p̃dicat̃ de miori
extremitate sicut mediũ. ⁊ dr̃ mediꝰ terius po
sitione qr subr̃ respectu medy ⁊ p̃dicat̃ respcũ
mioris. S3 minor dr̃ eẽ lõgiꝰ sita a medio. qa
mediũ sp p̃dicat̃ ⁊ minor nũq̃ p̃dicat̃ s3 sp s b
ycitur. ex q̊ p3 q qbuscũq̃ tribꝰ termis datis
ex qbꝰ d3 fieri sill's in secũda figura primꝰ ter
minꝰ d3 capi pro medio. scd̃s pro maiore. ⁊ ter
tius pro minori extremitate.

Tertio sciendu3 ẽ. q in scd̃a pte hꝰ capl'i
docet aristo. formare cõbiatõẽs
vtiles 2ᵉ fiᶜ. ⁊ ꝯt3 sex ꝯⁿᶜˢ. ¶ Pria ꝯᵒ ẽ hec. qñ-
cunq̃ ãbe p̃misse sũt vl'es dũ mõ altera fuerit
affirmatia ⁊ altera fuerit negatia indr̃nter sp
erit bonꝰ sill's. ⁊ i h tãgit duas cõbinatiões vti
les. Pria. maiore vl'i negatia ⁊ miore vl'i affir
matia fit bonꝰ sill's i cesare. p3. qr bñ seqt̃. si m
de. n. qdẽ nullo p̃dicat̃ de. x. vo oi. q̊. n. qdẽ de
x. nullo p̃dicat̃. p3. qr cõuersa maiore simplici
ter hẽtur scd̃s mõus prie figure. ¶ 2ª ꝯbiatio
est ista. aʳᵉ vl'i affirmatia ⁊ bʳᵉ vl'i negatiua fit
bonꝰ sill's. vt si. m. p̃dicet̃ de oi. n. ⁊. n. de nullo
x. tũc nec̃e ẽ. m. de nullo. x. p̃dicari. Nã bʳᵉ cõ-
uersa simpl'r ⁊ p̃missis trãspõitis hẽbit̃ sill's in
2ᵒ. prie fiᶜ. ¶ Tertia ꝯ. tãgit pfectiõe3 taliu3
ꝯbiationũ. ⁊ ẽ hec. tales cõbinatiões pñt redu
ci p ipossibile ad primã figurã. nã ex oppõito
ꝯdictorio ꝯclusionis cũ p̃missa affirmatia se-
qtur oppᵐ p̃misse neʳᵉ in dary. ¶ Quarta ꝯ. tã
git primã ꝯbinatiõem inutilẽ ⁊ ẽ h. qñ ãbe p-
misse sũt vl'es aᵘᵉ. tũc nõ erit sill's. qr ibi erũt da
biles termi i qbꝰ oi vt suba. al'. hõ. ⁊ termini i
qbꝰ nulli. vt suba al' lapis. ¶ Quinta ꝯ. tangit
aliã cõbinationẽ inutilẽ. ⁊ ẽ h. qñ ambe p̃mis-
se sũt vl'es neᵘᵉ. tunc nõ fit sillogismus. qr da-
biles sũt termi in qbꝰ oi. s. linea. al'. hõ. ⁊ termi
ni in qbꝰ nulli. s. linea. al'. lapis. ¶ Sexta ꝯcluꝰ
tangit qđdã correlariũ. si in scd̃a figura debe-
at fieri sillogismꝰ vl'is nec̃e est terminos sic se
habere vt dictum est.

Conclusio vñsalis Tm̃ sunt q̃ttuor cõ
binationes vtiles in secun
da figura. s. due vl'es ⁊ due pticulares. de du
abus vl'ibꝰ patuit in secũdo notabili. de dua-
bus pticularibꝰ patebit in dubio sequenti.

Primo dubitatur. vtrũ altera vl'i tan-
tũ vel ãbabꝰ vl'ibꝰ qualr̃cũq̃
dispõitis sp valeat silloꝰ in scd̃a figura. ¶ Pro
solutione supponit̃ q arist. in tertia pte hꝰ ca-
pituli deteriat de formatiõe sillõꝝ pticulariũ
⁊ ꝯtinet octo ꝯclusiones. Quaꝝ pria ẽ qñcũq̃
maior ẽ vniuersalis ⁊ mior pticularis dũmõ
sint oppõite q̃litat' sp erit bonꝰ sill's. in hac ꝯⁿᵉ
tãgũt due cõbiatõnes vtiles. Quaꝝ prima ẽ.
aʳᵉ vniuersali negatia ⁊ miore pticulari affir-
matia fit bonꝰ sillogismꝰ. vt si. m. insit nulli. n.
⁊ insit alicui. x. nc̃e ẽ. m. alicui. x. nõ ieẽ. p3. qa
si ꝯuertatur aᵒʳ q̃ ẽ vniuersalis negatia tc̃ erit
sill's prie figure in ferio. Secũda cõbinatio ẽ
hec. maiore vniuersali affirmatia. ⁊ miore pti
culari negatia fit bonꝰ sillogismꝰ. vt si. m. insit
oi. n. ⁊ alicui. x. non insit ẽt nc̃e ẽ. n. alicui. x. nõ
ieẽ. p3 reducẽdo talẽ sillogismũ ab barbara p
ipossibile capiẽdo opᵐ ꝯⁿⁱˢ cũ maiore inferen
do opᵐ mioris i barbara. ¶ Scd̃a ꝯ. tãgit du-
as cõbinationes iutiles. pria ẽ. maiore pticu-
lari negatia ⁊ miore vniuersali affirmatia nõ
fit sill's. qr i tali dispõe sũt dabiles termi. in q
bꝰ oi. vt aial. suba. corꝰ. ⁊ termi in qbꝰ nulli. si
cut aial. albũ corꝰ. ¶ Scd̃a ꝯbᵒ ẽ h. aʳᵉ pticu
lari affirmatia ⁊ bᵒʳᵉ vniuersali negatia nõ fit
sillogismꝰ. qr sũt dabiles termini i qbꝰ oi sicut
suba. aial. lapis. ⁊ termi i qbꝰ nulli sic̃ suba aial
scia. ¶ 3ª ꝯ. tãgit vnã r̃gulã gñalẽ ⁊ ẽ h. ex vna
vniuersali ⁊ alia pticulari ãbabꝰ exñtibꝰ affir
matis vel negatis ñ fit sillꝰ. ista regula ꝯt3. 4.
ꝯbiatiões iutiles. Pria. aʳᵉ vniuersali negatia
⁊ bʳᵉ pticulari negatia nihil seqt̃. p3 dupl'r qa
ibi sũt dabiles termi. i qbꝰ oi. ⁊ i qbꝰ nulli t̃mi
in qbꝰ nulli sũt nigꝝ. nix. aial. s3 termini i qbꝰ
oi ñ sũt dabiles si bᵒʳ ꝯpatiat̃ suam subcõtra-
riã. qr ex illa ꝯⁿᵉ de oi cũ aʳᵉ ifert̃ opᵐ ꝯdictori
um subcõtrarie mioris. 2ᶜ due ꝯdictorie cẽnt

ſimul vͤe.2ᵒ ꝓbaẗ ꝑ ideſinitā.qꝛ qn̄ bꝰʳ ē vniuerſalis negatiā nihil ſeqẗ.g̊ nꝫ qn̄ ipā ē particularl negatia. ¶ Quarta ꝯᵒ tāgit ſcðaꝫ cōbiationē inutilē.⁊ ē h.aʳᵉ vniuerſali affirmatiua ⁊ bʳᵉ ꝑticulari affirmatiā n̄ fit bonꝰ ſillꝰ.pꝫ.qꝛ ſūt dabiles ẗmini i gbꝰ nulli.vt ſūt.albꝰ.cignꝰ lapis.Sꝫ termi i gbꝰ oi n̄ ſūt dabiles.ſi bᵒʳ ſecū cōpatiaẗ ſuā ſubcontrariā ꝑꝑ cām priꝰ dictam.vbi tn̄ dcā mioꝛ nō cōpateretẗ ſuā ſubcōtrariā bn̄ tn̄ pn̄t dari termini in gbꝰ oi.ſicͭ ſ ba aial hō.pōt ēt talis cōbinatio ꝓbari inutilis ꝑ idefinitū.qꝛ ex duabꝰ vniuerſalibꝰ affirmatiuis nō fit ſillꝰ in ſcða figura.g̊ nꝫ ex aᵒʳᵉ vniuerſali ⁊ mioꝛe ꝑticulari affirmatis n̄ fiet etiā ſilloꝰ. ¶ Quita ꝯᵒ tāgit tertiā cōbiationē ⁊ eſt h.aʳᵉ ꝑticulari ⁊ mioꝛe vniuerſali ābabꝰ exn̄tibꝰ negatis n̄ fit ſilloꝰ. pꝫ. qꝛ ſūt dabiles termini i gbꝰ oi.vt ſūt.albū.aial.coꝛuꝰ.termi i gbꝰ nulli.ſicͭ albū lapis coꝛuꝰ. ¶ Sexta ꝯᵒ tangit q̄rtā cōbinationē iutilē.⁊ ē h.maioꝛe ꝑticulari affirmatiā ⁊ mioꝛe vniuerſali affirmatiua nihil ſeqẗ.qꝛ ſͭ dabiles termini i gbꝰ oi:vt ſūt albū.aial.cignꝰ.⁊ termi in gbꝰ nulli.vt ſūt albū.aial.nix. ¶ Septia ꝯᵒ coꝛrelaˢ ex ꝑ̄dictis ē hec.alr̄a ꝑticulari tm̄.⁊ altera vniuerſali ambabꝰ exn̄tibꝰ ſilis q̄litatl n̄ fit ſillꝰ.pꝫ ex dictl ¶ Octaua ꝯᵒ ē h.ābabꝰ ꝑticularibꝰ gbuſcūqꜫ diſpōitis penes q̄litatē n̄ fit ſillꝰ.⁊ illa ꝯᵒ ꝯtꝫ q̄ttuoꝛ ꝯbiatōes iutiles q̄s declarat ariſtote. Qꝛ in tali diſpōe ſūt dabiles termi i gbꝰ oi ſicͭ albū.al.hō.⁊ termi i gbꝰ nulli.vt albū.aial.iaimatū.Coñr epilogat dcā dicēs.māifeſtū ē ex dictl qm̄ ſi termi ſic ſe hēant adinnicē: vt dcꝫ ē.tūc fit ſillꝰ de necīte.ifert poſtea duo coꝛreᵃ primū ē ꝙ oēs ſilli bꝰ figure ſūt iꝑfecti.ꝑficiūtur āt ꝑ reductōem ad primā figurā.ſ.per conuerſionē vel per ipoſſibile.2ᵐ coꝛrelariū ꝙ in hac figura n̄ fit ſillꝰ affirmatiuꝰ.ſꝫ oēs ſͭ negatiui ꝯcludētes ꝯcluſionē negatiuā.ex gbꝰ oibꝰ pꝫ.ꝙ in iſta figura ſūt ſexdeci cōbinatōes q̄rū quatuoꝛ ſͭ vtiles ⁊ duodecim inutiles.

Secundo dubitaẗ.vtꝝ reductio ſillogiſmoꝝ iperfectoꝝ ad perfectos ꝑ cōuerſionē aut per ipoſſibile teneat in vtute alicꝰ maxie.Ad dubiū rn̄r per duas ſuppoſitōes ⁊ duo dcā. ¶ Pria ſuppō ē h.ad reducēdū ſillogiſmos ſcðe figure ad ſillōs prie per ipoſſibile oꝫ capere maioꝛē ꝓ maioꝛe ⁊ oppoᵐ ꝯdictoꝛium cōcluſionis ꝓ mioꝛe.⁊ inferre oppoſitū minorl. ¶ Secūda ſuppō.ad reducēdū ſillogiſmos tertie figure per ipoſſibile ad primam oꝫ capere mioꝛē ꝓ bʳᵉ:⁊ ꝯdictoꝛiuꝫ concluſionis ꝓ aʳᵉ ⁊ iferre oppᵐ maioꝛis. ¶ Priᵐ dictum reductio ſillogiſmoꝝ per ꝯuerſionez imperfectoꝝ ad perfcōs tꝫ i vtute iſtiꝰ regule. gcquid ſeqẗ ad cōſequens bone ꝯn̄e.ſeqẗ ad eiꝰ an̄s.mō conuertens ē conſequēs cōuerſe.g̊ illa concluſio q̄ ſeqtur ad conuertentē in ſillogiſmo perfecto ſeqẗ ēt ad conuerſā in ſillogiſmo iꝑfecto. Scðꝫ dcꝫ reductio ꝑ ipoſſibile ſillogiſmoꝝ iperfectoꝝ ad perfectos tꝫ i vtute iſtiꝰ maxie.ois illa ꝯn̄a ſillogiſtica ē bōa i q̄ ex oppōito cōcluſionis cum altera premiſſaꝝ infertur oppoſitū alterius premiſſe.

Tertio dubitaẗ.vtrū maioꝛe vniuerſali ⁊ bʳᵉ particulari in ſcða figura ſint dabiles termini i gbꝰ oi.rn̄r ꝑ duo dicta. ¶ Primū dictū.vbi minoꝛ nō compatiẗ ſuaꝫ ſubcōtrariā.tūc in tali diſpōne bn̄ cōtingit dare terminos in gbꝰ oi.ſicut lapis aial hō.Sic arguendo.nullū aial eſt lapis.quidam hō non ē lapis.cum illis duabꝰ veris ſtat iſta vniuerſalis affirmatiua.omnis hō eſt animal.ſi vo ambe ſint affirmatiue.tunc termini in quibus omni ſunt ſuba.animal.homo.arguēdo ſic.oē aial ē ſuba.gdā hō ē ſba.cū illis ſtat iſta vniuerſalis affirmatia.ois hō ē aial. ¶ 2ᵐ dcꝫ qn̄cūqꜫ bᵒʳ ſecū ꝯpatiẗ ſuā ſubcōtrariā tūc i tali diſpōe n̄ ſūt dabiles termi in gbꝰ oi.pꝫ quia tūc duo ꝯdictoꝛia ſtarēt ſimul i vitate.pꝫ ꝯn̄a.ex aʳᵉ vniuerſali negatiā ⁊ ꝯᵒⁿᵉ q̄ poniẗ vniuerſalis affirmatiā ꝯcluſa per termios i gbꝰ oi cōcludiẗ vniuerſalis negatiā ꝯdictoꝛia ſubcōtrarie mioꝛis.mō iſta ꝯdictoꝛia ſtāt i vitate cū illa ꝑmiſſa de oi.⁊ illa ꝑmiſſa de oi ſtat i vitate cū ſubcōtraria mioꝛis.g̊ de ꝑmo ad vltiᵐ vniuerſalis negatiā q̄ ꝯdicit ſubcontrarie mioꝛis ſtabit i vitate cū illa ſubcōtraria.vbi gr̄a arguendo ſic.nulluꝫ.m.eſt.n.omne.x.eſt.m.⁊ iſta fit concluſio affirmatiua de omni ex iſtis duabus ſequitur in celarent.ergo nulluꝫ.x.ē.m.mō iſta concluſio vniuerſalis negatiua cōtradicͭ iſti particulari affirmatie.qðdā.x.ē.n.que pōiẗ eē ſubcōtraria mioꝛis.⁊ vltra iſta cōᵒ ſtat i vitate cū mioꝛe.ſ.cū iſta.oē.x.ē.m.q̄ fuit conᵒ de oi ⁊ q̄ ſtabat i vitate cū illa ſubcontraria qðdā.x.ē.n.g̊ de primo ad vltimum iſta vniuerſalis negatiua nullū.x.eſt.n.ſtabit i vitate cuꝫ illa particulari affirmatiua ſibi contradictoria.quoddam.x.eſt.n.

Ad rationes Ante oppōitum. Ad p̄mā dr̄ ꝙ licet sola p̄mis sarum transpositio nō variet figurā bene tamen variat modū. Ad secūdam negatur ɔña q2 non ē simile eo ꝙ ī secūda figura illa p̄missa debet esse affirmatiua q̄ post reductionem ad p̄mā efficit minor cū miore particulari negatiua nihil sequatur. Ad tertiam dicitur qđ bene seqtur. sed sicut cōclusio ē falsa. ita ꝛ minor. Et hec de questione.

Queritur Utrum in tertia figura miore negatia ꝛ cōclusione vniuersali valeat formaliter ɔña: ꝛ vr̄ ꝙ sic. Quia bñ seqtur. oīs sol ē lucidissim⁹ planeta. nullus sol ē luna. ġ nulla nulla est lucidissimus planeta. Secūdo sic. bene seqtur. aliqs hō ē sortes. nullus hō ē asinus. ergo nullus asinus est sortes. Tertio sic bene sequit̄. oīs homo ē aīal. null⁹ homo ē asinus. ergo nullus asinus ē animal. Quarto si[c]. plus pñt due vniuersales q̄3 vna vniuersalis ꝛ alia ꝑticularis. sed vna vniuersalis ꝛ alia particularis cōcludūt particularē ġ due vniuersales pñt inferre vnā vniuersalez. Et cōfirmatur. q2 ɔ:ꝰ sꝑ dz eē eadem alicui p̄missarum. In oppositum ē aristoteles.

Primo notandū ē. ꝙ ꝓ declaratione terminoꝝ ē supponēdū ꝙ aristoteles in tertio capitulo determinat de formatione sillogismoꝝ in tertia figura. Et continet tres ꝑtes principales. In quaꝝ pria ponit quedā p̄ambula que cōtinētur in sex conclusionib⁹. Prima cōclusio ē hec. Si āt eidez. huic quidē omni illi vero nulli inest vel ābo nulli vel omni figurā quidē hāc voco tertiam. Secūda conclusio. mediū ī tertia figura ē de quo p̄dicātur ambo extrema ꝛ ē foras extremitatū ꝛ ē vltim⁹ termin⁹ positione. Tertia ɔclusio ē hec. extremitates sunt que p̄dicātur de medio. Quarta cōclusio ē hec. maior extremitas ē que longius sita ē a medio. Quita cōclusio ē hec. minor extremitas ē q̄ iuxta medium posita ē. Sexta cōclusio tangit duo correlaria que ex his p̄dictis inferūtur. Primum ē ꝙ in tertia figura nulli fiunt sillogismi perfecti. Secūdum correlariuz. in tertia figura potest fieri sillogismus vniuersaliter ex premissis vniuersalibus ꝛ ēt ex premissis nō vniuersalibus. s3 altera exñte particulari. Preterea. vltra textum ponuntur tria dicta. Primū dictum. ꝙ in tertia figura vtitur aristo. istis lr̄is p. r. s. ita ꝙ. p. ē maior extremitas. r. ē mior extremitas. ꝛ. b. ē medium. iō quibuscunq3 trib⁹ terminis datis ad sillogizandū in tertia figura. dz p̄mus terminus capi pro maiore. scđs ꝓ minore. ꝛ tertius ꝓ medio. Scđm dictū quādocunq3 medium subycitur in vtraq3 p̄missarum tunc ē dispō tertie figure. Tertiuz dc̄m. arguere a non distributo ad distributum ē arguere ab vno termino non distributo in antecedente ad eundez terminū distributū in cōsequente. ꝛ talis argumentatio nō v3. q2 talis terminus non distribut⁹ se h3 vt ɔñs respectu termini distributi. ideo arguendo a non distributo ad distributum. arguit̄ a pōne ɔñtis ad positionez añcedētis. iō cōmittit̄ falla ɔñtis.

Secundo sciendū ē. ꝙ in secūda parte p̄ncipali docet aristo. formare sillogismos in tertia figura. Et contin3 duas ꝑticulas. prima docet formare sillogismos ex duab⁹ vl̄ibus. ꝛ ɔtinet. 5. ɔcl̄ones. Prima ē hec. ex ambab⁹ vl̄ib⁹ affirmatiuis seqtur particularis affirmatiua in darapti. vt oē. s. ē. p. oē s. ē. r. ġ qđdam. r. est. p. Consequētia ꝓbat̄ tripliciter. primo per conuersionē. q2 conuertendo minorem per accidens fit sillogismus ī 3° prime. Secūdo ꝓbatur ꝑ impossibile capiendo op^m ɔclusiōis ꝓ maiore ꝛ minorē ꝓminore ad īferēdū oppōitū ɔtrarium maioris in celarent. Tertio p3 idem per expōem. i. per sill'm expositoꝝ. nam si p̄misse illius sill'i sint ve tūc erit aliquod suppositū medy de quo p̄dicāt̄ ābe extremitates. ꝛ sit. n. ꝛ arguat̄ sic. B. sc3. n. est. p. hoc ē. r. ergo quoddā. r. est. p. ista cōclusio sequitur ad p̄missas sillogismi expository. ġ ēt seqtur ad premissas vniuersales. quia quidqd seqtur ad ɔñs seqtur ad añs. mō due vniuersales sūt añs ad duas premissas sillogismi expository. ¶ Secūda cōclusio tangit secundā cōbinationem vtilem. ꝛ ē hec. maiore vniuersali negatiua ꝛ minore vniuersali affirmatia fit sillo⁹ ɔcludēs particularē negatiuā ī felapton vt nullū. s. est. p. oē. s. est. r. ġ quoddā. r. nō ē. p. Et tot modis pōt ꝓbari ista consequētia sicut p̄cedens. q2 pōt ꝓbari p̄ reducēdo ad ferio. minore conuersa per accidēs: ꝛ secūdo reducendo per impossibile ad barbara capiēdo oppositum contradictoriū cōclusionis cum minore ad inferendū ɔriū maioris. Sed tertio mō

ſcȝ per expōnē nō probat ariſt. Poſſet tn̄ pro
bari ſicut precedēs. ❡ 3ª ꝯcluſio tāgit primam
cōbinationē inutilē et ē hec. maiore vlī affir
matiua ⁊ minore vlī negatiua nō fit ſill'ſ. q2 in
tali diſpōe ſunt dabiles termī in qbꝰ oī. ut aľ
equus hō. ⁊ termī i quibꝰ nulli ut aľ equus hō
❡ Quarta ꝯcluſio tāgit ſcꝺam ꝯbinatōnē iuti
lē et ē hec ābabꝰ premiſſis vniuerſalibꝰ nega
gatiuis nō fit ſill'ſ. q2 ibidē ſūt dabiles termī
in quibus oī. ut ſūt aīal equus inaīatū. termī
i qbꝰ nulli ſūt hō equus aīatū. ❡ Quīta ꝯ.epi
logat oēs ꝯbinatōes pri ꝰdictas. Cōſeqnter i
ſecūda particula docet formare ſill'os ex alťa
ꝑticulari: et ꝯtinet ſex cōcluſiones. ❡ Pria cō
cluſio ex duabꝰ affirmatiuis quaꝝ vna ē vni
uerſalis et alia particularis fit bonꝰ ſillogiſmꝰ
Et illa cōcluſio cōtinet duas cōbinatiōes vti
les. Pria ē: maiore particulari affirmatiua: et
miore vniuerſali affirmatiua ſequiť cōcluſio
particularis affirmatiua. i diſamis: ut quodꝺ
s.ē.p. oē.s.ē.r. ergo qddā.r.ē.p. Nā maiore et
cōcluſiōe ꝯuerſis ſimpliciť ⁊ premiſſis trāſpo
ſitis fit ſilloꝰ in ťrio prie. Scꝺa ꝯbinatō ē hec
maiore vlī affirmatiua ⁊ miore ꝑticulari affir
matiua fit ſilloꝰ ꝯcludēs particularē affirma
tiuā in datiſi. ut oē.s.ē.p. quoddā.s.ē.r. ğ quod
dam.r.ē.p. q2 miore ꝯuerſa ſimpliciť fit ſilloꝰ
in dary. Et addit ariſt. ꝙ iſte cōbinationes ſi
cut et precedētes pn̄t tripliciť ꝓbari. ſcȝ ꝑ cō
uerſionē. per impoſſibile. ⁊ per expoſitionem
❡ Scꝺa ꝯcluſio tāgit tertiā ꝯbinationē vtilē
⁊ eſt hec. maiore particulari negatiua et mino
re vniuerſali affirmatiā fit ſillogiſmꝰ ꝯcludēs
particularē negatiuā i bocardo. ut qꝺdā.s.nō
ē.p. oē.s.ē.r. ğ qꝺdā.r.nō ē.p. Iſtā ꝯbinationeȝ
ꝓbat ariſt. dupliciť prio reducēdo ꝑ ipoſſibľe
q2 ex oppoſito cōtradictorio cōcluſiōis cū mi
nore infert oppoſitū ꝯtradictoriū maioris. in
barbara. Scꝺo pōt ꝓbari ſine deductione ꝑ
ipoſſibile. ſ. ꝑ expōnē ſumēdo aliqꝺ ꝑticulare
ſub.s. ſcȝ.n. Et arguať ſic. B ſcȝ.n. nō ē.p. B ē.r
ğ qꝺdā.r.nō ē.p.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū icidunt tres diffi
cultates. ❡ Pria ē. vtrū maiore vniuerſali et
minore particulari vel ecōtra diuerſe q̄litatꝭ
indifferenter valeat ſilloꝰ in 3ª figura. Rn̄dȝ
ariſt. per 3. ꝯcluſiōes. ❡ Prima ē maiore vni
uerſali affirmatiua ⁊ minore ꝑticulari negati
ua nō fit ſilloꝰ. q2 ſūt dabiles termī in qbꝰ omī
⁊ in qbꝰ nulli. termī in qbꝰ oī ut aīatū hō aīal.
⁊ ťmī in qbꝰ nulli nō ſūt ſumēdi. q2 mior ſecū
cōpatiť ſuā ſubcōtrariā. q2 ex maiore ⁊ ſua ſb
cōtraria inferť cōtradictoriū cōcluſionis de
nulli. vbi tn̄ mior nō cōpatiť ſuā ſubcōtrariā
dabiles ſūt termī in qbus nulli. ſ. aīatū. lapis.
aīal. 2ª pȝ idē ꝑ idefinitū q2 ex maiore vniuer
ſali affirmatiā ⁊ miore vniuerſali negatiā ſeq
tur nulla cōcluſio. ergo neqȝ maiore vniuerſa
li affirmatiā ⁊ miore ꝑticulari negatiā. ❡ 2ª cō
cluſio. maiore vniuerſali negatiā ⁊ miore par
ticulari affirmatiā fit ſilloꝰ cōcludens ꝑticula
rē negatiuā in feriſō. vt nullū.s. eſt.p. aliqꝺ.s.
eſt r. ergo aliqꝺ.r. nō eſt.p. patet q2 miore con
uerſa ſimplř fit ſilloꝰ in ferio. ❡ 3ª cōcluſio. ma
iore particulari affirmatiā ⁊ miore vniuerſali
negatiua nō fit ſilloꝰ. q2 dabiles ſūt termini i
qbꝰ omni: vt aīal hō ferrū. termī in qbus nulli
vt animal ſcientia ferrū. ❡ Scꝺa difficultas.
vtrū ex puris particularibꝰ vel ex puris nega
tiuis altera particulari tm̄: valeat ſilloꝰ in ter
tia figura. Rn̄det ariſtoteles per duas cōclu
ſiones. Prima eſt hec. ex duabꝰ negatis al
tera vniuerſali ⁊ altera particulari nō fit ſillo
giſmꝰ. Iſta cōcluſio cōtinȝ duas cōbinatiōes
iutiles Prima ē hec. ex duabꝰ negatiuis ma
iore particulari et minore vlī non fit ſilloꝰ. q2
ſūt dabiles ťmini in qbꝰ omni. vt ſunt animal
hō ferrū. ⁊ termini in qbꝰ nulli. vt ſūt aīal ſciē
tia ferrū. Scꝺa cōbinatio inutilis eſt h. ex pu
ris negatiuis maiore vlī ⁊ minore ꝑticulari n̄
fit ſillogiſmꝰ. termini in qbus nulli ſūt coruꝰ
nix albū. ťmini in qbꝰ oī nō ſūt ſumēdi ſi mior
cōpatiať ſuā ſubcōtrariā. q2 ex iſta cōcluſiōe
de omni ⁊ iſta ſubcōtraria minoris ſeqreť cō
tradictoriū maioris in dary. pōt etiā dicta cō
binatio ꝓbari inutilis ꝑ indefinitū: q2 ex dua
bus vniuerſalibꝰ negatiuis non ſeqť aliq̄ con
cluſio. ğ nec qn̄ maior ē vlīs negatiua. ⁊ mior
ꝑticularis negatiua. Scꝺa cōcluſio. ex pu
ris particularibꝰ vel indefinitis nihil ſeqť. et
cōtinet q̄ttuor cōbinatiōes iutiles q̄s ariſto
teles ſimul ꝓbat eſſe inutiles dādo ťminos in
qbus omni. vt animal hō albū. ⁊ ťminos in q
bus nulli. vt animal inaīatū albū. Cōſequenť
in fert epilogationē predictaꝝ.

Concluſio Rn̄ſalis. In tertia figura
miore negatiā ꝑticulari ni
hil ſeqť. nec etiā pōt concludi vniuerſaliť. Tū
prio: q2 ex vīs ſequereť falſū. Tū ſcꝺo q2 mul
totiēs argueretur a non diſtributo ad diſtribu
tū vel ex parte maioris extremitatis q2 i ma
iore non diſtribuiť ⁊ i concluſione diſtribuiť.

⁊ ꝫ ſi maioꝛ fuerit negatiua vel ex parte mioris extremitatis que ĩ mioꝛe nõ diſtribuit̃. et in concluſione diſtribuit̃ ſi maioꝛ fuerit vl'is.

Primo dubitat̃. vtrũ omẽs ſillogiſmi triũ figurarũ reducãt̃ ad mõſ vniuerſales pꝛie. Pꝛo dubio ſupponẽdũ ẽ ꝙ ariſt. in hac t'tia ꝑte ex oib⁹ figuris ĩfert quiꝗ coꝛrelaria. Pꝛimũ ẽ. ex puris particularib⁹ ſiue affirmatis ſiue negatiuis in aliqua figura nihil ſeq̄t̃. ¶ Scõm coꝛreᵐ. maioꝛe affirmatia ſiue vl'i ſiue ꝑticulari. ⁊ mioꝛe vniuerſali negatiua valet ſillo⁹ in oĩ figura ad cõcludẽdũ idirecte mioꝛẽ extremitatẽ de maioꝛe. ⁊ in ꝫ tangit duos mõs generales ad oẽm figuram. ſ. fapeſmo ⁊ friſeſomoꝝ. de q̄b⁹ exẽplificat. et eos perficit ꝑ cõuerſionẽ ſimplicẽ ⁊ per trãſpõnẽ pꝛemiſſaꝝ. ¶ Tertiũ coꝛreᵐ. de particularib⁹ ⁊ idefinitis eſt idẽ iudiciũ quo ad ſillõs. ¶ 4ᵐ coꝛrelariũ. oẽs ſilli ĩperfecti perficiũt̃ per pꝛimã figurã. pꝫ q2 oẽs ſilli ĩperfecti perficiunt̃ oñſiue. ſ. per cõuerſionez aut per ĩpoſſibile. et vtroꝗ mõ perficiũt̃ per reductionẽ ad pꝛimã figurã. g̊. ⁊c̃. ¶ Quītũ coꝛreᵐ. oẽs ſilli triũ figuraꝝ reducũt̃ ad mõs vl'es pꝛie figure. pꝫ q2 õs ſilli ſcðe figure ⁊ oẽs ſilli ꝑticulares pme figure ⁊ oẽs ſilli t'tie figure reducũt̃ ad mõs vl'es pꝛie figure. g̊. ⁊c̃. Añs ꝓ pꝛia ꝑte pꝫ q2 ſilli vl'eſ ſcðe figure reducũt̃ ad mõs pꝛie figure ꝑ conuerſionẽ vniuerſalis negatiue. ⁊ modi ꝑticulares ſcðe figure reducũtur per ĩpoſſibile. ſecunda pars añtis pꝫ. q2 mõi particl'ares pꝛie figure reducũt̃ per ĩpoſſibile ad mõs vniuerſales ſcðe figure: ſed modi vniuerſales ſcðe figure reducũt̃ ad mõs vniuerſales pꝛie figure. g̊. ⁊c Maioꝛẽ ꝓbat ariſt. reducẽdo dary ad cameſtres per ĩpoſſibile. capiẽdo contradictoꝛium ꝯcluſiõis ꝓ maioꝛe. ⁊ ĩferẽdo ꝯtradictoꝛiũ minoꝛis. ⁊ ſimilit̃ ferio reducit̃ ad ceſare capiendo: ꝯtradictoꝛiũ ꝯcluſiõis ꝓ mioꝛe ⁊ maioꝛez ꝓ maioꝛe. ⁊ ĩferẽdo ꝯdictoꝛiũ mioꝛis. Tertia pars añtis pꝫ q2 ſilli vniuerſales t'tie figure reducũt̃ ĩmediate per ĩpoſſibile ad mõs vl'es pᵉ figure. ⁊ modi particulares in q̄b⁹ altera p̄miſſaꝝ ẽ particularis reducũt̃ ĩmediate ad mõs particulares pᵉ figure per cõuerſionẽ: ⁊ modi particulares pꝛie figure reducũt̃ ad mõs vniuerſales eiuſdẽ fiᵉ. g̊. ⁊c̃. Et ex oib⁹ illis cõcludit ariſt. ꝙ oẽs ſillogiſmi triũ figuraꝝ reducũtur ad mõs vniuerſales pꝛime. Similiter extra textũ pꝫ ꝙ ariſt. vtit̃ tm̃ duob⁹ mois reducẽdi ſillogiſmos ĩperfectos ad perfctõs. ſ. per cõuerſionẽ et reductione per impoſſibile deductiõe ex indefinito vel per expõnẽ nõ vtit̃ ariſto. reducẽdo ſillõs ĩperfectos ad perfctõs ꝗuis tñ vtat̃ ad pꝛobãdũ bõitatẽ alic⁹ ꝯñe.

Secundo dubitat̃. vtrũ ſillo⁹ expoſitori⁹ ſit ṽe ſill's inferẽs foꝛmalit̃ ⁊ de neceſſitate ſuã ꝯcl'onẽ. ¶ Rñdet̃ ꝑ q̄tuoꝛ dicta. Pꝛimũ ẽ iſtud: ſill's expoſitori⁹ eſt ſillo⁹ in aliq̃ triũ figuraꝝ diſpoſitus ꝓcedens ex alt'a p̄miſſarũ affirmatiua cui⁹ mediũ ẽ termin⁹ ſingularis ſingularit̃ ⁊ vniuoce tẽt⁹. Ex iſta diffinitõne eliciũt̃ tres ꝯdõnes req̄ſite ad bonũ ſillogiſmũ expoſitoꝛiũ. ¶ Pꝛia ẽ ꝙ talis ſillo⁹ ſit diſpoſitus in aliq̃ triũ figurarũ. Scða ꝙ altera p̄miſſarũ ſit affirmatiua. q2 ex puris negatiuis nihil ſeq̄t̃. Tertia ꝙ mediũ ſit t'minus ſingularis ſingularit̃ ⁊ vniuoce tẽt⁹. ⁊ dr̃ termin⁹ ſingularis: ad drãz ſillogiſmoꝛũ quoꝛũ mediũ ẽ termin⁹ cõis. Dr̃ ẽt ſingularit̃ tẽt⁹ ad drãz termĩ ſingularis materialr̃ tẽti. dicit̃ vniuoce. ad drãz termĩ ſingularis equoce tẽti. ¶ 2ᵐ dictũ. mediũ ſillogiſmi expoſitoꝛy dr̃ teneri ſingularit̃ ⁊ vniuoce qñ ſibi põt addi illð oẽ qð eſt. Ex quo inferunt̃ q̄ttuoꝛ coꝛrelaria. Pꝛimũ ẽ ꝙ omnis ſillo⁹ expoſitoꝛi⁹ de ſe ẽ imperfect⁹. 2ᵐ ꝙ talis ſillo⁹ debet perfici addendo termĩo ſingulari ꝫ totũ oẽ qð ẽ. ita ꝙ ſẽper a terĩo diſcreto ad vnã ð oĩ ſi ſit affirmatiu⁹ valeat ꝯña. vel ſi ſit negatiu⁹ ꝙ a terĩo diſcreto ad vnã de nullo valeat cõſeq̄ntia. 3ᵐ coꝛrelariũ. oĩs ſillo⁹ expoſitoꝛi⁹ debꝫ r̃gulari per dici ð oĩ vel dici ð nullo: lꝫ nõ ĩmediate. 4ᵐ coꝛrelariũ. oĩs ſillo⁹ expoſitoꝛi⁹ reductie ẽ in aliq̃ triũ figurarũ. ¶ Tertiũ dictũ. oĩs ſillo⁹ expoſitoꝛi⁹ eſt ṽe ſillo⁹. ꝓbat̃ tripl'r. Pꝛimo. q2 oĩs ſillogiſm⁹ q̄ regulat̃ per neceſſaria pꝛincipia ⁊ ꝑ maxĩas per ſe notas ẽ ṽe ſillo⁹: ſꝫ ſillo⁹ expoſitoꝛi⁹ ẽ huiuſmodi. ergo ⁊c. minoꝛ pꝫ q2 oĩs ſillogiſm⁹ expoſitoꝛi⁹ affirmatiu⁹ regulat̃ ꝑ iſtaz maximã. Quecũq3 vni ⁊ eidẽ ſingulari ſũt eadẽ: illa int̃ ſe ſũt eadẽ. ⁊ ꝫ ĩtelligẽdo ð ſingl'ari ſingl'arit̃ ⁊ vniuoce tẽto. Sꝫ oẽs ſilli expoſitoꝛy negati r̃gulãt̃ ꝑ iſtã maxĩaz Quoꝛũcũq3 duoꝛũ vnũ ẽ alicui ſingl'i idẽ cui alterũ ẽ diuerſũ: illa ſũt inter ſe diuerſa. 2º. ꝓbat̃ idẽ q2 ſill's expoſito⁹ ꝯtĩeit ꝯpleta diffĩo ſilli. cũ3 hẽat duas p̄miſſas ĩ mõ ⁊ ĩ figura diſpoſitas. qð pꝫ addẽdo me⁰ ꝫ totũ oẽ qð ẽ. ¶ 4ᵐ dictũ. ſill's expoſitoꝛi⁹ ẽ ꝯña foꝛmalis. q2 tꝫ in oib⁹ termĩs ꝯſili

forma arguẽdi retẽta. Et si obyciatur quia sill' ex positori' nõ tñ i teris cõib'. sed solũ i teris singularib'. ergo nõ ẽ cõña formalis. negatur cõña. quia termin' cõis variat similem formã arguendi cum variet quãtitatem propositionis.

Tertio dubitatur: Utrum sillogismi 3ᵉ figure possint probari per expõnem. i. per sillm̃ expositorium. Rñr per q̃tuor suppões et vnũ dcm. ¶ Pria suppõ ẽ h. qdqd sequitur ad cõsequẽs hõe cõñe. sequitur ad ei' añs. ¶ 2ᵃ qlz particularis affirmatia pt iferre duas pmissas sill'i expositorỹ vt patuit i 3º notabili. 3ᵉ qõis h' pmi poz. ¶ 3ᵃ suppõ. nulla particular] neᵘᵃ gra for' pt inferre duas pmissas saltẽ expositorỹ. quia sep altera pmissaꝝ sill'i ẽ affirᵘᵃ. sed nũq̃ ex neᵘᵃ sequitur affirmatia. ¶ 4ᵃ suppõ. pmisse cuiuslibet sillõi 3ᵉ fiᵉ possũt iferre duas pmissas sill'i expositorỹ. vt bñ sequitur. oĩs hõ ẽ al. oĩs hõ ẽ risibilis. ergo aliqđ ẽ aial. et illud idẽ ẽ risibile. Ex q̃ sequitur q i processu probatõis per expõnem dicũt esse tres processus. vn' ẽ a pmissis sill'i probãdi ad pmissas sill'i expositorỹ. 2' ẽ a pmissis sill'i expositorỹ probãdi ad cõclusionẽ probandã. 3' ẽ a pmissis sill'i probãdi ad cõclusionẽ probandã. Primus processus tñ i v̄tute 4ᵉ suppõis. 2' in v̄tute sill'i expositorỹ. 3' in v̄tute pᵉ suppõis. ¶ Dictũ ẽ istõ. oẽs et soli sill'i tertie figure pñt probari per expõem. pz. quia añq̃ aliqs sill' possit probari per expõitões regrit q pmisse talis sill'i sint eiusdẽ subiecti. Sed h cõuenit oĩb' et solis sillogismis tertie figure.

Ad rationes añ opᵐ. Ad tres pmas dr q ille cõñe sunt bone gra materie. et ñ gra forme. quia i alÿs teris ẽ dabil' istãtia. ¶ Ad 4ᵐ dr q due vl'es pñt plusq̃ altera tm̃ vl'is q̃tũ ad euidẽtiã illationũ cõclusionis. et ñ q̃tũ ad q̃titatẽ illationis cõclusiõis illate. ¶ Ad cõfirmatõem dr q cõceditur q cõclusio debet esse semper similis alicui pmissarum in qualitate et non in q̃titate.

Queritur Utrum ex pmissis de necẽo vl' altera de ieẽ et altera de necẽo eodẽ mõ sit sillogizãdũ sicut i illis de ineẽ. ¶ Arguitur primo q nõ quia nõ sequitur oẽ albũ de necessitate ẽ coloratũ. oẽ albũ de necẽitate ẽ sba. ergo q̃dã sba de necẽitate ẽ colorata. gr̃c. Et cõfirmatur quia nõ sequitur. oĩs hõ albus de necẽitate ẽ alb'. oĩs hõ alb' de necẽitate ẽ hõ. ergo quidã homo de necessitate ẽ albus. et tamẽ arguitur ex puris de necessario. ergo rc. ¶ Arguitur secũdo. non sequitur omnis homo de necessitate est animal. omnẽ grammaticum de necessitate est homo. ergo omne grãmaticum de necessitate est animal. Et confirmatur. quia nõ sequitur. omnis grãmaticus de necessitate ẽ grãmaticus. omnis grãmaticus ẽ homo. ergo aliquis homo de necessitate ẽ grãmaticus. et tamen arguitur ex vna de inesse et altera de necessario. ¶ Arguitur tertio non sequitur. nullus homo de necessitate est asinus. omne currens est asinus. ergo nullum currens de necessitate est homo. quia premissis existentibus veris, conclusio potest esse falsa. Item q non sequitur in prima figura. omne animal currit. omnis homo de necessitate est animal. ergo omnis homo de necessitate currit. et tamẽ arguitur ex vna de necessario. et altera de inesse. ergo et cetera. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo sciendum. q pro declaratõe terminorum ponitur vna diuisio quã põit aristoteles i tertio tractatu. vbi determinat de generatione sillogismoꝝ ex illis de necessario. Qui quidẽ tractatus continet duo capitula. quorum primum determinat de generatione sillogismorum vniformi de necessario. et continet octo conclusiones. Quarum pma tangit vnam diuisionem. Et est h. ppositionũ quedam sunt de simplici ineẽ. quedam vo de necessario ineẽ. et alie de contingẽti ineẽ. Et iste sũt diuerse. qđ probat. quia quecũq̃ possunt adinuicem separi sunt diuersa. sic ẽ de pdictis. quia aliquod contingit ineẽ homini. Et tamen non inest sibi. sicut contingit hominez esse album. licet actu non sit albus. Et etiam aliquid inesse homini puta album qđ non iest de necẽitate. ¶ Secũda cõclusio est hec ex premissis de inesse de necessario et de contingenti diuersi fiunt sillogismi. ¶ 3ᵃ cõclusio. ex puris de necessario fere eodẽ mõ silogizatur sicut in illis de ineẽ. Est tamen in hoc differẽtia. quia propositiones de necessario addunt supra illas de inesse istum modum necesse. ¶ Quarta conclusio est sicut sillogismus ex ambab' de inesse infert conclusionem de inesse. ita sillogismus ex ambabus de necessario infert conclusionem de necessario. Et similiter regulatur talis sillo' de necessario per dici de oĩ si sit affirmatiu' vl' per diciõ nullo si sit negatiu'

¶ Quīta ꝯ° in sillogismis de necīo. silr̄ conuer titur ꝓpō negatiua sicut in illis de ineē. ⁊ etiā eodē mō sumitur dici de oī ⁊ dici de nullo. sic in illis de ineē. ¶ 6ª cōclusio silli de necessario pficiūtur per ꝯuersionē sicut in illis de inesse ¶ 7ª conclusio nō ē idem modus ꝓbandi sillogismos ō necessario factos i bocardo ⁊ i baroco sicut in illis de ineē. q2 in illis de ineē pficiūtur silli facti in illis duob⁹ mōis. reducēdo p impossibile ad pmā figurā. sed sillogismi ō necessario pficiūtur per expōnem. idē p sillm expositorium sicut silli de ineē facti in illis modis g p⁹ pbati sūt p sillm expositorm. ita silr̄ ꝓbari pñt sillogismi de necessario vt patebit intuēti

Secundo sciendū ē. ꝙ scōm capitulū ē istud i quo deteriat aristo. de gñatōe difformi seu mixta silloꝝ ex altera pmissaꝝ de necīo. ⁊ altera de ineē. Et ptz quatuor ptes. ¶ Prima ē de formatōe taliū sillogismoꝝ in pria figura. Et ꝯtinet q̄tuor ꝯclōes ¶ Pria ē, in mōis vlib⁹ prie figure ex maiore de necīo ⁊ brc de ineē. seqtur ꝯ° de necessario. ꝓbat aristo. exemplificando de istis trib⁹ literis. a. b. c. ⁊ ꝙ tales sint perfecti. pz q2 regulātur imediate p dici de oī. ⁊ dici de nullo. ¶ 2ª ꝯ° in eisdem modis. arc. de ineē. ⁊ minore ō necessario non seqtur ꝯ° de necīo. pz duplr̄. q2 si sic. tūc ex cōclusione de necessario ⁊ brc de necessario sequeretur subalterna maioris ō necessario q̄ tñ plerūqꝫ ē contingēs. ¶ 2° sic. q2 si ad talē dispōem seqretur ꝯ° de necīo tūc ex veris sequeref falsū. arguēdo sic. oē aīal mouet. ois hō de necessitate ē aīal. g ois hō de necessitate mouetur. Et silr̄ idē sequeretur arguēdo in celarent maiore negatiua ex eisdem teris. ¶ 3ª cōclusio in modis particularibus pmissa vli existente de necessario. seqf ꝯ° de necīo. vt ꝓbat aristo. arguendo de istis tribus lr̄is. a. b. c. ⁊ ꝙ tales silli sint pfecti. pz. q2 regulāt per dici de oī ⁊ dici de nullo. ¶ 4ª ꝯ° in sillis pticularibus. si pmissa particularis fuerit de necīo ñ seqf ꝯ° de necīo. vt pōt deduci sic deductuꝫ ē in mōis vlib⁹. In secūda pte docet formare sillos ex vna de ineē. ⁊ alia de necessario in secūda figura. ⁊ continet q̄tuor ꝯclusiōes. Quarū pria ē h. in sillis vlib⁹ 2e figure negatia existente de necīo ꝯ° erit de necīo. ꝓbat arist. sillogizādo ex istis terminis. a. b. c. ⁊ pficiēdo tales sillogismos p ꝯuersionē vlis neuc. ¶ Scōa ꝯ° i mōis vlib⁹ scōe figure si affirmatia fuerit de necīo ñ erit ꝯ° de necīo. pz triplr̄. p q2 modi vles 2e figure pficiūt reducēdo ad pmā figurā p ꝯuersionē simplicē vlis neuc. q p⁹ ꝯuersionē efficif maior in pria figura. mō arc de inesse ⁊ brc de necīo ñ seqf ꝯ° ō necīo i pria fiª. 2° q2 si seqret ꝯ° de necīo. tūc ex illa ꝯnc ⁊ pmissa aiua q ponif de necīo ifertur subalterna maioris de necīo q̄ vt in pluribus ē cōtingēs. Tertia rō. q2 si sic tūc seqref ex veris falsuꝫ arguēdo sic. nullū albū ē aīal. ois hō de necītate ē aīal. g null⁹ hō de necītate ē albus. ¶ Tertia ꝯ° in mōis pticularib⁹ 2e figure vli negatiua existente de necessario seqref ꝯ° de necīo. vt pōt deduci sicut deductū ē in mōis vlib⁹ ꝙ pz arguendo in istis teris. a. b. c. ⁊ pficiēdo talē sillogism p ꝯuersionē simplicē vniuersalis neuc ō necīo ¶ Quarta ꝯ° i baroco q̄cūqꝫ pmissaruꝫ fuerit de necīo ñ ē necesse ꝯclusionē eē de necīo. quia si sic tūc ex veris sequeref falsū arguendo i istis teris. hō. albū. aīal. ¶ In tertia pte docet idē i tertia figura. ⁊ cōtinet q̄tuor cōclusiōes. Quarum pria ē h. si ābe pmisse sint vles. tūc altera idifferenf existente de necīo seqf ꝯ° de necīo. pz ardo i istis trib⁹ lr̄is. a. b. c. ⁊ pficiēdo tales sillogismos p ꝯuersionē. ¶ Scōa ꝯ° i sillis vlib⁹ ⁊ negatis. si negatia sit de necīo ꝯclusio erit ō necessario. ⁊ si affirmatiua sit de necessario nō oꝫ cōclusionē eē de necessario. pria ps pz exēplariter. scōa ps triplr̄ pz. Primo sic. q2 sillogismi tertie figure vniuersales negatiui reducūtur ad pmā per conuersionem per accidēs vniuersalis affirmatiue que p⁹ reductionem efficitur minor in prima figura. mō minore ō necessario in prima figura non sequitur cōclusio de necessario. Secūdo sic. q2 ex illa cōclusione de necessario ⁊ pmissa affirmatiua que ponitur de necessario. ifertur subalterna maioris de necessario. que plerūqꝫ ē contingens Tertio sic. quia tūc ex veris sequeretur falsū vt sic arguendo. nullus equ⁹ ē bon⁹. ois equ⁹ de necessitate ē aīal. g quoddā aīal de necessitate non ē bonū. ⁊ similiter ideꝫ sequeretur si caperētur illi termini. vigilans. anial. equus. ¶ Tertia ꝯclusio in modis particularib⁹ tertie figure si pmissa vniuersalis sit de necessario conclusio erit de necessario. Sed si particularis fuerit de necessario. non oꝫ conclusionem eē de necessario. Prima pars pz arguendo in eisdem terminis sicut prius ⁊ perficiendo tales sillogismos per conuersioneꝫ. Scōa

ꝑs pꝫ dupliꝛ. Primo qꝛ post reductionē taliuꝫ silloꝝ ad p̄mā figurā p̄missa ꝑticularis efficiṫ minor et non maior. modo minore de necessario in prima figura non sequiṫ conclusio de necessario. ❡ Scđo sic. qꝛ tūc ex veris sequereṫ falsū arguēdo sic. qđdā aial đ necessitate ē bipes omne animal vigilat. ğ qđdā vigilās de necessitate ē bipes. ❡ Quarta conclusio. in sillis ꝑticularibus et negatiuis ꝯtie fiᶜ. si vniuersalis negatiua sit de necessario conclu° erit đ necessa°. sed si vlis affirmatia vel ꝑticularis negatia fuerit de nec̄io: nō seq̄ṫ conclusio de necessa°. Ex quo seq̄ṫ ꝙ in bocardo q̄cūq̃ premissarū fuerit de necessa°: non seq̄ṫ conclusio đ necessa°. Prima ꝑs pꝫ. arguēdo in eisdē terminis sic pri⁹. Scđa ꝑs pꝫ. qꝛ tunc ex veris seq̄reṫ falsū arguēdo sic. p̊ qn̄ vlis affirmatiua ē đ nec̄io. q̊dā homo ñ vigilat. oīs homo de nec̄itate ē al. ğ q̄dda al de nec̄itate ñ vigilat. 2° qn̄ ꝑticularis aᵘ³ est đ nec̄io arᵈ° sic. nullum albū vigilat aliqđ albū de nec̄itate ē al. ğ aliqđ albū de necessitate ñ vigilat. 3° pꝫ. ideꝫ qn̄ ꝑticularis negatiua ē de nec̄io vt qđdā al de nec̄itate ñ ē bipes. oē al moueṫ. ğ aliqđ qđ moueṫ de nec̄itate ñ ē bipes. ❡ In q̄rta ꝑte p̄ncipali infert tria correlaria q̄ sūt tres conclusiones. Quaꝝ prima ē. sill⁹ ñ est de ineē nisi vtraq̃ p̄missaꝝ fuerit de in eē. sed sill⁹ ē bn̄ de nec̄io si altera p̄missaꝝ sit de nec̄io. vel pōt sic formari ꝯ° ñ eē de ineē. nisi āb̄e p̄misse sint de ineē. lꝫ ꝯ° possit eē de nec̄io. si altera p̄missaꝝ sit de nec̄io. ❡ 2ª ꝯ° in oīb⁹ sillis siue affirmatis siue negatis nec̄e ē ꝯclusioneꝫ similē eē alicui p̄missaꝝ. ita ꝙ si ꝯ° sit de ineē altera p̄missaꝝ dꝫ eē de ineē. sed si ꝯ° fuerit de nec̄io nec̄e ē alterā p̄missaꝝ eē đ nec̄io. ❡ 3ª ꝯ° nūq̃ ꝯ° ē de nec̄io si nulla p̄missaꝝ fuerit de nec̄io. nec pṫ seq ꝯ° de ineē si neutra p̄missaꝝ fuerit de inesse. ❡ Consequenter epilogat de omnibus p̊⁹ dictis.

Tertio sciendū ē ꝙ circa hūc textū incidūt q̄tuor difficultates. ❡ Pria ē h̄. q̄re arist. deteriat de gn̄atiōe silloꝝ ex ꝓpōib⁹ đ nec̄io ⁊ ꝯtigēti cū tn̄ sill⁹ simpʳ abstrabat tā a mā nec̄ia q̃ ꝓbabili. Rn̄r ꝑ vnā distictōnē ꝙ nec̄iū ⁊ ꝯtigēs pn̄t duʳ ꝯsiderari. vno mō pᶜ itētōnalr̄ vel caᶜᶜ. ⁊ isto° sūt ꝯditōes mā les ꝓpōis. Alio° pn̄t capi simᶜᶜ vel 2ᶜ intētionalr̄: ⁊ᶜ sūt q̄dā deteriationes addite ꝓpōib⁹ ꝓcedētes a mā ꝓpōnis vel silli qꝛ ꝓpō ꝯtigēs vel đ necessario pōt esse vera ⁊ falsa. possibilis ⁊ impossibilis. cōtigēs ⁊ nec̄ia. ❡ Secunda difficultas. quare in diōne posita i p̄ncipio hui⁹ tractat⁹ nō facit aristoteles mētionē đ h̄ qđ ē possibiliṫ ineē ⁊ nō possibiliṫ ineē. Rn̄detur ꝑ duo dicta. Primū ē ꝙ possibiliṫ ineē cōuertiṫ cū eo qđ est cōtingēter ineē: mō de eq̄pollētib⁹ idē est iudiciū. ideo nō facit aristoteles mētionē de eo qđ est ipossibiliṫ ineē ❡ Secūdū dictū. q̄libet ꝓpō de ipossibili cuius modus nō negaṫ eq̄pollet vni de necessa°: iđo eodē mō sillogizādū est ex illis đ ipossibili sicut ex illis de necessario q̄b⁹ eq̄pollēt. ⁊ inde ē ꝙ aristoteles nō facit mētionē de eo qđ ē ipossibiliter ineē. ❡ Tertia difficultas. vtrum sit eodē mō sillogizādū ex āb̄ab⁹ đ necessario: sicut ex āb̄ab⁹ de ineē. ⁊ videṫ ꝙ nō qꝛ nō seq̄ṫ i bocardo. quoddā aial esse album nō est necesse. oē aial de necessitate est sēsitiuū. ergo qđdā sēsitiuū de necessitate ē nō esse albū. ❡ Rn̄deṫ ꝑ duo dicta. Primū est ꝙ ꝓpō de necessa° dṙ esse illa ꝓpō in q̄ poniṫ ille modus necesse nō negat⁹. qꝛ ꝓpō in q̄ negaṫ ille mod⁹ necesse nō est āpli⁹ de nec̄io sed est de cōtingēti. ❡ Scđm dictū. ex āb̄ab⁹ de necessario eodē mō sillogizandū ē sicut i illis de ineē: obseruato ꝙ nō arguiṫ a sēsu diso ad sēsū cōpositū vel eꝯ. Ad obiectōnē dṙ ꝙ nō argr̄ ex puris de nec̄io: sed maior est de cōtingēti ⁊ mior de nec̄io. ad quā dispōnē nō seq̄ṫ ꝯclusio de necessario. vt patebit in tractatu seq̄nti. ❡ Quarta difficultas. vtrū maiore de ineē ⁊ miore de necessario i pria figura seq̄tur aliq̄ cōclusio ❡ Rn̄deṫ ꝓbabiliṫ ꝙ in quolibꝫ mō triū figuraꝝ ex vna de necessario ⁊ alia de ineē quecūq̃ sit illa indr̄nter seq̄tur ꝯclusio de ineē patet. qꝛ q̄cq̄d seq̄ṫ ad cōseq̄ns seq̄ṫ ad an̄s. sed ꝓpō de necessario ifert suā preiacētē de ineē. mō ex āb̄ab⁹ de ineē sꝑ seq̄ṫ cōclusio de inesse ergo etiā ex vna đ necessario ⁊ alia de ineē sꝑ seq̄ṫ cōclusio đ ineē.

Conclusio vn̄salis. Ex āb̄ab⁹ de necessario fit eodē mō sillo⁹ sicut ex āb̄abus de ineē in qualibet figura. sed maiore de necessario ⁊ miore de ineē seq̄tur ꝯclusio de necessario i pria figura. ⁊ nūq̃ aliter salṫe gr̄a forme. Sꝫ in secūda figura vli negatia exn̄te de necessario ⁊ alia de inesse sequiṫ formaliter conclusio de necessario ⁊ nunq̃ aliter In tertia vero figura vniuersali existente de necessario quo ad modos affirmatiuos ⁊ vniuersali negatiua existente de necessario quo

ad modos negatiuos semper sequitur ꝯ°. ꝺ ne
cessario ⁊ nũꝙ̃ aliter. ex quo seqꝛ̃ ꝙ in baroco
⁊ bocardo ex vna ꝺ necessario ⁊ altera ꝺ iesse
nũꝙ̃ seqꝛ̃ cõclusio de nec̃io. hec cõclusio quo
ad oẽs suas ꝑtes satis patet ex p̃rio et secũdo
notabilibus.

Primo Dubitaꝛ̃. vtrũ maiore ꝺ neces-
sario et miore de ineẽ sequaꝛ̃ formaliꝛ̃ cõclu-
sio de necessario i p̃ria figura. Et videꝛ̃ ꝙ nõ
qꝛ nõ seqꝛ̃ in barbara: nec̃e ẽ oẽm hoiem esse
aial. oẽ currẽs est hõ. ergo necesse est oẽ cur-
rẽs esse aial. qꝛ ãbe ꝑmisse sũt ꝟe supposito ꝙ
solus hõ currat. ⁊ tñ cõclusio erit falsa. ergo et
cetera. ¶ Rñdeꝛ̃ ꝑ duo dicta. Primũ ẽ ꝙ i hoc
scđo capitulo isti⁹ tractat⁹ loquiꝛ̃ aristoteles ꝺ
ꝓpõib⁹ de necessario in sẽsu cõposito. ¶ Secũ
dũ dictũ. arguẽdo ex mixtis de necessario ⁊ ꝺ
ineẽ debet capi ꝓpõ de ineẽ simplr̃ et nõ ꝓpõ
de ineẽ vt nũc. Uocaꝛ̃ aũt propõ de ineẽ sim-
plr̃ illa cui⁹ predicatũ sẽper cõuenit subiecto:
et est vera sẽper. Sꝫ propõ de ineẽ vt nũc est
propõ in q̃ predicatũ cõuenit aliqñ subiecto ⁊
aliqñ nõ et est vera pro nũc licet nõ sit vera ꝑ
sẽper. sicut sũt propõnes ꝺ materia cõtingẽti.
¶ Ad obiectionẽ rñdeꝛ̃ ꝙ mior est de ineẽ vt
nũc ideo nõ valet ꝯña. ¶ Sed aliter rñdeꝛ̃ ad
dubiũ et probabili⁹ per tria dicta. ¶ Primũ. i
scđo capitulo hui⁹ tractat⁹ loqꝛ̃ aristoteles de
ꝓpõnib⁹ de necessario in sẽsu diuiso. Patꝫ tri
pliciꝛ̃. p̃rio qꝛ nisi sic sequereꝛ̃ ꝙ p̃ria cõclusio
hui⁹ capituli in q̃ dicit aristo. ꝙ maiore de ne-
cessario ⁊ miore ꝺ iesse coiter siue sit de neces
sario simplr̃ siue de necessario vt nũc esset fal
sa. ꝯñs ẽ falsũ. g̊ ⁊c̃. cõsequẽtia pꝫ. qꝛ maiore ꝺ
necessario in sẽsu cõposito ⁊ miore de nec̃io vt
nũc: nõ seqꝛ̃ ꝯclusio de necessario in sẽsu ꝯpo
sito vt dicebat precedẽs opĩo. ergo debꝫ capi
maior in sẽsu diuiso. Qđ aũt in hac cõclusiõe
intẽdat aristoteles de propõne de ineẽ cõiter:
patebit in scđo dicto. ¶ Secũdo argr̃ ad idem
qꝛ in hoc scđo capitulo itẽdit aristo. de sillogis
mis ꝯstitutis ex ꝓpõnib⁹ ꝺ necessario vt disti
gunꝛ̃ ab illis de ineẽ. sed ꝓpõnes ꝺ nec̃io in sẽ
su cõposito nõ distinguntꝛ̃ ab illis ꝺ ineẽ vt pa
tuit in scđo ꝑiermenias. g̊ intẽdit de ꝓpõibus
de necessario i sẽsu diuiso. maior pꝫ per aristo.
circa p̃cipiũ p̃rimi capituli hui⁹ tractatus sic
dicẽtẽ: manifestũ aũt qñ sill'S vnũqđꝙ̃ horuꝫ
diuisũ erit. et nõ similiter se habẽtib⁹ termis
sed hic qdẽ necessari⁹ ille ꝟo ex his que simplr̃
insũt: ille aũt ex contigẽtib⁹ et seqtur ꝯclusio
in necessarijs qdẽ fere similiꝛ̃ se habet vt i his
que insũt. g̊ ⁊c̃. Ex quo textu videꝛ̃ satis notũ
ꝙ aristoteles in hoc tractatu intẽdit de sillo-
gismis ꝯstitutis ex ꝓpõnib⁹ de necessario que
distingũꝛ̃ ab illis ꝺ inesse. ¶ Tertio sic. qꝛ i tra
ctatu sequẽti ꝺteriat aristo. de sill'is ꝯstitutis ex
ꝓpõib⁹ de mat̃ia ꝯtingẽti in sẽsu diuiso. g̊ a si-
mili i h tractatu intẽdit ꝺ sill'is factis ex ꝓpõi
bus ꝺ nec̃io de sẽsu diuiso. maior pꝫ ꝑ aristo. in
p̃rio capl'o sequẽtis tractat⁹ vbi intẽdit ꝺ ꝓpo
sitionib⁹ de ꝯtigẽti quaꝝ subiecta ãpliantꝛ̃. ta-
les sũt in sẽsu diso vt patuit i scđo ꝑiermenias
g̊ ⁊c̃. h aũt itẽdit cũ dicit: qñ aũt ꝯtigere h qđ
ineẽ huic duplr̃ ẽ accipe: aut ei cui iest h: ãt cui
ꝯtigit h ipsũ eẽ. ¶ Scđꝫ dictũ. in h scđo capl'o
capit aristo. ꝓpositionẽ ꝺ ineẽ ꝯiter vt se extẽ
dit ad ꝓpositionẽ de ineẽ simplr̃: ⁊ ad ꝓpõnẽ
de ineẽ vt nũc. Patꝫ tripliciꝛ̃. p̃rio sic. qꝛ aristo
teles non videꝛ̃ equoce capere ꝓpositionẽ de
ineẽ i p̃rio capitulo ⁊ in scđo hui⁹ tractat⁹. sed i
p̃rio capl'o capit propositionẽ ꝺ ineẽ ꝯiter. g̊ et
in scđo. mior pꝫ per aristo. sic dicẽtẽ: nã multa
insũt non tñ ex necessitate. ¶ Scđo sic repro-
bãdo ꝯbinationes iutiles aristoteles accepit
propositiones ꝺ ineẽ vt nũc vt patuit in secũ-
do notabili. sed talis iprobatio non videꝛ̃ suf
ficere nisi ex illa ꝺ ineẽ vt nũc cũ alia ꝺ neces-
sario posset fieri ꝯbinatio vtilis. ¶ Tertio sic.
quecũꝙ̃ ꝯcl'o seqꝛ̃ ad aliquã propositionẽ iũ-
ctã cũ alia eadẽ videꝛ̃ seq ad aliã propositõnẽ
similis forme iũctã cũ eadẽ ꝑmissa. sed propo
sitio ꝺ ineẽ vt nũc ⁊ propositio ꝺ ineẽ simplici
ter sũt sil'is forme. ergo si ad ꝑmissã de ieẽ sim
pliciꝛ̃ cũ vna de nec̃io seq̃tur ꝯcl'o ꝺ nec̃io: ita
similiter ad ꝑmissã de ineẽ vt nũc cũ vna de
nec̃io debet seq ꝯ°. de necessario. ¶ Tertiũ di
ctũ. maiore de necessario ⁊ miore de inesse si
ue sit de ieẽ vt nũc siue de ieẽ simplr̃ seqꝛ̃ for-
maliter ꝯ° ꝺ necessario i p̃ria figura. dũ tñ sub
iectũ conclusionis restringaꝛ̃ ꝑ illudadditũ
qđ est. ne arguaꝛ̃ a min⁹ amplo ad magis ãplũ
cũ distributione magis ãpli. ex ꝑte subiecti cõ
cl'onis qđ non ãpliaꝛ̃ i miore cũ sit subiectũ ꝓ
positionis ꝺ inesse de p̃nti. et in ꝯcl'one ãpliaꝛ̃
ratione modi ꝺterminãtis copulã dicti. ꝓbaꝛ̃
qꝛ nũꝙ̃ iueniꝛ̃ istãtia. ¶ Et ad obiectionẽ du-
bij respondeꝛ̃ ꝙ si maior sit de sensu composi
to non valet consequẽtia. si vero fuerit de sen
su diuiso tũc bene seqtur conclusio.

Secundo dubitat͂. vtrū ex vna de necessario in sēsu ꝯposito ⁊ alia de ineē valeat sillo⁹. R̃ndet͂ p vnā distinctionem: ⁊ duo dicta. ¶ Distinctio est hec. modales composite possūt dupliciter considerari. Uno modo secundum se totas. Alio mō quātū ad sua dicta. ¶ Primū dictū est istud. modales cōposite prio mō capte sūt singl'es ideo ex ipsis fit sillo⁹ expositori⁹ tantū sicut ex propositionib⁹ singularibus de ineē vt bn̄ seqt͂ in pria figura. oēm hoiem esse aial' ē nec͂. aliqd̄ vex est hoiem esse aial. ergo aliqd̄ vex est necessariū. Similiter bn̄ seqt͂ in scd̄a figura q̄ddā cotigēs est oēm hoiē currere. q̄ddā vex ē oēm hoiem currere. g̊ q̄ddā vex est cotigens in tertia figura. etiā bene seqt͂ oēm hoiez currere est contingens oēm hoiez currere ē possibile. g̊ quoddā possibile ē contigens. ¶ Scd̄m dictū. si modales composite considerāt͂ q̄tuz ad sua dicta tm̄ tūc ex ipsis fit sill's ex altera d̄ necessario et altera de inesse sicut ex illis de necessario i sensu diuiso. h̄ addito. s. q̄ p̄missa de inesse dz capi de inesse simplicit͂. et non de inesse vt nunc.

Tertio dubitat͂ vtrū ex altera de necessario ⁊ alia de inesse vel ex puris de necessario valeat sillo⁹ in baroco ⁊ bocardo. Et videt͂ q̄ non q̄z illa consequētia non est bona in cui⁹ ex opposito ꝯsequētis non potest inferri oppositū ātecedētis s; ex opposito conclusionis de baroco cū altera p̄missax nō pōt inferri oppositū alteri⁹ premisse ut vult arist. i textu g̊ tales cōsequētie nō sūt bōe. ¶ R̃ndetur q̄ ex puris de necessa⁹ bn̄ fit sill's in baroco et bocardo. Et pōt h̄ cōsequētia probari eē bona reducēdo per ipossibile ad barbara. sed q̄z in tali reductione debet capi oppositū conclusiōis quod ē de contigēti. ⁊ arist. nondū determiat de formatōe sillox ex propōib⁹ de cōtigēti. ideo ne peteret pricipiū nō probat eos reducēdo per ipossibile ad primā figuraz: sed probat eos per exponētē. Probare aūt p exponētē scd̄m aliquos ē probare per sill'm expositoriū accipiēdo. s. aliquod singl'are sub medio ⁊ de illo enūciare ābas extremitates scd̄z q̄titatē premissarū ut satis patuit i primo notabili. ¶ Aliter dicit͂ q̄ particularis negatiua d̄ necessario equipollet vni negatiue. ideo i omni sill'o partic'aris negatiua pōt poni loco sue. vl'is vel eꝯ. et ideo probare per exponētē ē loco ptic'aris negatiē accipe suā vl'ez negatiaz. Aliter dicitur q̄ probare per exponētē ē loco particularis negatiue accipere vnā vniuersalē negatiuā in qua subicit͂ aliqd̄ iferius cōtentū sub subiecto particularis negatiue cū isto addito qd̄ ē: vt sic fiat sill's in baroco. oē. b. de necessitate ē. a. q̄ddā. c. de nec̄itate nō est. a. g̊ quoddā. c. de nec̄itate nō est. b. tūc debet sumi aliqd̄ sup^m sub. c. vtputa. d. sic arguēdo. oē. b. d̄ nec̄itate est. a. nihil qd̄ ē. d. de nec̄itate ē. a. g̊ nihil qd̄ est. d. de necessitate ē. b. et sic infert͂ exponēs cōclusiōis de baroco. Et iste scd̄s sillo⁹ pōt perfici reducēdo ad celarēt miore ⁊ cōclusione ꝯuersis simplicit͂ ⁊ premissis trāspositis sic arguēdo in celarēt. nullū. a. de nec̄itate ē. d.: oē. b. de necessitate ē. a. g̊ nullū. b. de nec̄itate est. d. ad quā cōclusionē seqt͂ per cōuersionez simplicē nihil qd̄ est. d. de necessitate est. b. et illa est exponēs cōclusiōis ad quā cū. d. sit suppositum ipsius. c. sequitur q̄. c. de necessitate non est. d. et per cōsequens de primo ad vltimū ista sequitur ad premissas de baroco. Et similiter patet de bocardo.

Ad rationes ante oppositūz. ¶ Ad primā dicitur q̄ si ambe premisse sumantur in sensu composito vel ambe in sensu diuiso cōclusio bene sequetur. sed sicut conclusio est falsa ita aliqua premissarū necessario erit falsa. Si vero altera premissarū sumatur in sensu cōposito et alia in sēsu diuiso non valet consequentia. sed cōmittitur fallacia cōpositionis et diuisionis. Et similiter dicitur ad confirmationem. ¶ Et similiter ad secundam rationem dicitur q̄ si maior sit de sensu composito non valet consequētia eo q̄ minor est de inesse vt nūc. Si vero maior fuerit de sensu diuiso tūc bene sequitur cōclusio. sed sicut conclusio est falsa: ita etiam et maior est falsa. ¶ Et similiter diceretur ad tertiam rationem.

Ueritur Utrū diffinitio contingentis sit sufficiens In qua dicitur. Contingens est quo non existente necessario posito esse vel non esse nullū sequitur impossibile. ¶ Et arguitur primo q̄ nō. quia ista diffinitio non cōuenit omni contento sub diffinito. ergo nō est sufficiēs. añs patet quia non cōuenit contingenti necessario. ergo ⁊c̄.

¶ Arguitur 2° deū eē ē contingēs. Et tñ deum
eē ē neciium. ġ male dr̄ cōtigēs ē. quo nō exñte
necio. maior pȝ. q2 deū eē ē possibile. ġ ē cōtin
gēs. q2 possibile ⁊ ꝯtingēs cōuertūr̄. ¶ Arguit̄
3°. si ista diffō eēt bona sequeret̄ ꝙ hoiem esse
asinū eēt cōtingēs. ꝯñs ē falsū cū sit ipossibile
pȝ tñ ꝯña. q2 hoiem eē asinū nō ē neciuȝ ⁊ ho
minē eē asinū positū eē vel hoiem eē asinum
pōitū nō eē nulluȝ seqt̄ ipossibile cum ista sit
vna disiūctiua. cu⁹ secunda pars est vera. ¶ In
oppositum est aristoteles.

Primo sciendū ē. ꝙ ꝑ declaratōe ter
minorū ponūt̄ due distintōes.
Quarū p̄ma ē h̄. duplex ē disiūctū. qōdā est di
siunctū ꝑ se. vt sortes currit vel nō currit. ⁊ ad
veritatē talis disiūcti reqrit̄ ⁊ sufficit veritas
vni⁹ ꝑtis. Aliud ē disiunctū cōditionatū ⁊ ad
vitatē talis disiūcti reqritur vitas vtriusqȝ par
tis. q2 tale disiūctū eqpollet copulato. vt si di
catur. siue sortes sit siue non sit ipse est homo.
Et ad vitatē isti⁹ disiuncti. cōditōati reqrit̄ ve
ritas illi⁹ copulatiue. vt si sortes sit ipse est hō
⁊ si sortes nō sit ipse ē hō. ¶ 2ª distinctio. ista ꝑ
positio. s. contingēti posito eē vel nō eē nullū
seqtur impossibile: pōt habere duplicē sensuȝ
q2 vno° pōt eē vna disiunctiua cuius vtraqȝ ꝑs
sit ꝯditionalis. ⁊ tūc est sensus. si contingens
ponatur ineē nullū seqtur ipossibile. vel si cō
tingēs ponat̄ nō eē. nullū sequitur impossibi
le. ⁊ tūc sorteȝ eē asinū ē contingens. qō patȝ.
per suā exponētē. sic eni exponit̄. sorteȝ eē asi
nū posito ineē nullū seqtur impossibile vl' sor
teȝ eē asinū posito nō ineē nullū seqtur ipossi
bile. illa disiunctiua est vera cū secūda ꝑs ei⁹
sit vera. ġ ista erit ēt vera. sorteȝ eē asinū ē cō
tingens. Alio mō pōt eē vna cōditionalis cu
ius añs ē vnū disiunctū. ita ꝙ sit sensus. si con
tingēs ponat̄ eē vel ñ eē nullū sequit̄ ipossibi
le. Et ad vitatē h⁹ reqritur vitas isti⁹ copulati
ue. si cōtingens ponat̄ ineē nullū seqtur ipossi
bile. ⁊ si contingēs ponat̄ nō ineē nullū sequit̄
impossibile. q2 quodlȝ disiūctū ꝯditionatum
eqpollet cōditionali copulato. Illud aūt disiū
ctum vocat̄ cōditionatū qñ alicui⁹ conditio
nalis. añs ē vnū totū disiūctū. vt si sortes sit vl'
non sit ipse est homo

Secundo sciēduȝ ē. ꝙ iste ē qrtus tra
ctatus in quo ph̄s determi
nat de gñatione sill'oꝝ ex propōitionib⁹ de cō
tingēti ⁊ continet decē capitula. Quoꝝ pmū
qō ē de qbusdā pābulis valentib⁹ ad suū ꝓpo
situ cōtinet sex ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ pria tāgit
determināda ⁊ ē h̄ ꝙ p⁹ formatōeȝ sill'oꝝ ō ne
cessario dicem⁹ de ꝯtingēti qñ quo ad figurā
⁊ quo mō. quo ad modū. ꝑ q̄ quo ad terios. ⁊ q̄
ad ꝓpōs. ⁊ c̄ erit sill⁹ de cōtingēti. ¶ 2ª ꝯ° tāgit
diffōem cōtigētis. ⁊ ē h̄. contingēs ē quo nō ex
istente necio. posito aut eē vel non eē nullū se
quitur ipossibile. q̄si dicat contingēs ē qō nec
ē neciū. nec impossibile istā diffōem ꝓbat ari
stoteles supponēdo p̄ ꝙ ꝯtigēs equoce signifi
cat ꝯtingēs neciium. ⁊ ꝯtingēs nō neciium. hoc
suppōito ꝓbat sic diffōem. q2 nō contingit eē
ipossibile eē. ⁊ necio nō eē equalent in 3° ordi
ne modaliū vel se inuicē consequūt̄. ġ sue op
posite. s. cōtingēs eē nō ipossibile eē ⁊ nō nece
nō eē equalēt ⁊ ꝑ ꝯñs contingēs nec ē neciium
nec impossibile. Primā ꝯñam ꝓbat aristo. q2
de q̄libet ē affir° vel ne°. va. ¶ 3ª ꝯ°. oēs ꝓpōes
de contigēti differētes solū penes affirmatio
nē vel negatiōem dicti conuertūt̄ adinuicem
pȝ duplr̄. p̄ inducēdo tā in vlib⁹ q̄ȝ in ꝑticula
rib⁹ q̄ȝ indefinitis. q2 ista. cōtingit eē ꝯuertit̄
cū ista. contigit nō eē de vlib⁹. vt ista cōtingit
oi ineē ꝯuertitur cū ista. ꝯtingit nulli ineē. de
ꝑticularib⁹ ēt vt ista contingit alicui ineē. cō
uertitur cum ista. cōtingit alicui nō ineē ⁊ sic
de aliys. ¶ Scdo pȝ idē rōe sic. q2 illō qō cōtin
git eē ñ ē necesse eē. ⁊ ꝙ ñ ē necesse eē. possibi
le ē nō eē. ⁊ si ꝯtingat ipȝ nō eē. seqt̄ ꝙ illud ꝙ
contigit eē. ꝯtingit nō eē. Ex q̊ remouet qōdā
dubiū. q2 dc̄m ē ꝙ ꝓpōes que opponūt̄ penes
affirmatōem ⁊ negatōem dicti conuertūtur
adinuicē. posset aliquis credere ꝙ iste essent
simplr̄ negatie. Illud dubium remouet dicēs
ꝙ ꝓpōes negatie de dicto hñt affirmatiuam
figurā. id est sūt simplr̄ affirmatie. q2 cōtingēs
silr̄ se hȝ i modalib⁹. sic̄ ē in illis de inesse

Tertio sciendū ē. ꝙ circa hūc textū ici
dunt aliq̄ difficultates. ¶ Pria
ē. vtrū ad necessitatē ꝓpōis opporteat subȝ ꝑ
manere. ¶ 2ª difficultas est. vtꝝ casus ⁊ fortu
na ꝯtingāt in ꝯtingēti ad vtrūlȝ. ¶ Pro solu^ne
istaꝝ difficultatū supponēdū ē ꝙ arist. i qrta
ꝯ^ne h⁹ capituli tāgit vnā diuisionē contingētis
⁊ ē hec. contingēs dr̄ duob⁹ mōis. q2 quoddaȝ
ē contingēs natum. ⁊ est illud quod plerunqȝ
fit. ⁊ aliquando deficit. ideo non ē necessariuȝ
vt hoiem canescere augeri vel minui. Et ꝙ ta
le cōtigens non sit necessarium. ꝓbat aristo.

q₂ hoīem canescere nō ē necesse eo ꝙ hō non sp̄ est imo interdū corrūpitur. tñ qñ homo est aut ut in pluribꝰ. aut ex necessitate sibi cōuēit canescere. Aliud ē contigēs infinitū qḋ. s. pōt eē ⁊ nō eē. fieri ⁊ non fieri. vt aial ābulare vel aiali ābulante fieri tremitū. Et gñaliter quecūqꝫ fiunt a casu dicūtur fieri contingenter ⁊ ad vtrūlibet q₂ nullū tale ē magis deteriatuꝫ sic eē q̄ꝫ ecōtrario. ¶ Quinta ꝯº tangit vnā cōuenientiā. ⁊ duas drās inť ista contingētia: Et ē hec. vtrūqꝫ contingēs conuertiť in oppōitā q̄litatē. sꝫ ñ eodē mō. q₂ ꝓpō ḋ ꝯtigēti nato cōuertiť in ꝓpōem de ꝯtigenti raro vt hoiem cōtingit canescere. ḡ hoiem ꝯtingit nō canesceř conuersa ē de ꝯtingēti nato ⁊ conuertēs de cōtigēti raro. Siľr contigēs raꝝ conuertiť i cōtingēs natū qḋ euenit vt in pluribꝰ. vt ista ꝯtigit matrē odire filiū q̄ ē de contingēti raro cōuertitur in istā de contigēti nato, ḡ contingit mřem nō odire filiū. Sꝫ ꝯtingēs infinitū cōuertiť in idē genꝰ contigētis. ¶ Secūdo differunt. q₂ ex contingētibꝰ infinitis nō fiūt dmōstrationes. sꝫ ex ꝯtigēti nato bñ fiūt demonstratiōes. q₂ pene oēs orōnes diace ⁊ affirmationes fiūt ex contigēti nato. ⁊ lꝫ ex contingēti infinito nō fiat sillꝰ demonstratiuꝰ. tñ ex ipso fit bona forma silloca. ⁊ fiūt boni sillogismi formales. lꝫ tñ ñ ponať aut querať in scia demonstratia. iō ad ꝑfectā sciam habendam de forma sillogistica ⁊ de mōis formalibꝰ silloꝝ ꝯgrue determinať hic de sillis ꝯstitutis ex ꝓpōibꝰ de contingēti nato. ¶ Sexta ꝯº tāgit duos sensus ꝓpōis de contingēti. ⁊ ē h̄. ꝓpō ḋ cōtingēti pť dupľr exponi. q₂ vľ significat p̄dicatū ineē ꝯtigēter illi cui inest sbm. aut significat p̄dicatū ineē ꝯtigēter illi cui contigit ineē subm. vt ista ꝓpō. quoddā. b. ꝯtigit eē. a. equalet isti disiūctiue quoddā qḋ ē. b. qḋ contingit eē. a. vel qḋ cōtingit eē. b. ꝯtigit eē. a. cꝰ rōem inuit talē. q₂ ꝓpō de possibili hꝫ duos sensus. ḡ ⁊ ꝓpō de ꝯtingēti hēbit duos sensus. tꝫ ꝯña. q₂ in ꝓpōe nihil drt ponere ꝯtigēs aut possibile. añs pꝫ. q₂ ista ꝓpō oē. b. ē possibile eē. a. equipollet isti disiūctiue oē qḋ ē. b. possibile ē eē. a. vel oē qḋ possibile ē eē. b. possibile ē eē. a. Addit p̄terea modū ꝓcedēdi in gñatione silloꝝ de ꝯtigēti. q₂ p̄ determinādū ē de gñatiōe sillogismoꝝ de contigēti. sub ista acceptione qḋ contingit eē. c. ꝯtigit eē. b. ⁊ qḋ ꝯtigit eē. b. contingit eē. a. Et ꝯñr determinat de gñatione sillogismoꝝ de contigēti in qbꝰ subꝫ accipiť pro p̄ntibꝰ. vꝫ sub ista acceptione qḋ ē. b. contigit eē. a. Et ratio ordis ē. q₂ sicut i gñatione sillogismoꝝ de nec̄io p̄us determinādū ē de gñatione vniformi q̄ꝫ de gñatōne difformi mixta ita a fili p̄us determinādū ē de gñatione vniformi silloꝝ de contigēti q̄ꝫ de gñatione mixta. Sꝫ in gñatione vniformi q̄ ē ex āba bꝰ de contigēti accipiť contigēs ꝓut facit subm teneri ñ solū ꝑ p̄ntibꝰ sꝫ ꝑ futuris ⁊ possibilibꝰ vꝫ in isto sensu ꝙ contigit eē. b. contigit eē. a. Sꝫ i gñatione mixta ex vna de ineē. ⁊ alia de contingēti accepit contigēs ꝓm ꝙ facit subm accipi ꝑ p̄ntibꝰ. ḡ ⁊c̄. ¶ hꝰ supposito dř ad p̄mā difficultatē ꝙ ad nec̄itatē ꝓpōnis affirmatiue ñ reqriť subꝫ manere nisi forsan i p̄dicationibꝰ accidētalibꝰ. ideo ista ꝓpositio. homo canescit ñ ē nec̄ia sꝫ contigēs. ¶ Ad secūdā difficultatē dř ꝙ casus fit i contigēti ad vtrūlibet. vt patuit in p̄ria conne hꝰ nōbilis cꝰ tamen oppm coiter teneť in scḋo phisicoꝝ. ⁊ ibidē patebit.

Conclusio

rñsalis. diffiº ꝯtigētis i textu posita ē sufficiēs. pꝫ satl conclusio ꝑ ratione hitā. ad scḋaꝫ rōeꝫ hꝰ capł

Primo

dubitať. vtrū sola neº lata ad vbū dicti faciat ꝓpositionem modalē negatiuā. Et vř ꝙ ñ ꝑ arist. in textu q dicit ꝙ iste ꝓpositiones. contingit quoddā. b. non eē. a. ⁊ contingit nullū. b. eē. a. sūt simplř affirmatiue. ⁊ tñ in ipsis negať vbū dicti. ergo ⁊c̄. ¶ In oppom arguiť ꝑ ea q̄ deteriata sūt p̄us in 2º ꝑiarminias. Rñr ꝑ duas distinctiones ⁊ tria dicta. Prima distinº ē ista ꝓpositionū modaliū q̄dā sūt de nec̄io q̄dā de iposibili ⁊ q̄dā de contingēti ⁊ q̄lꝫ illarū adhuc ē duplex. q₂ q̄dam ē de sēsu composito. Alia de sensu diuiso. Secūda distº. ꝓpō modalis ḋ contingēti de sēsu composito ē triꝶ. q₂ q̄dā est de contingēti alto. Alia ē ḋ contingēti nec̄io ⁊ tertia ē de contingēti ñ nec̄io. Prim dc̄m ē istḋ nulla ꝓpositio modaľ de sensu composito est negatiua nisi modus aut copula inclusa i modo negeť. 2m dc̄ꝫ oīs ꝓpositio modaľ de sensu diuiso alia ab ea in q̄ poniť contingēs non nec̄iuꝫ censeť negatiua ꝑ solā negatōnē lataꝫ ad vbū dicti. ista duo dicta satl patēt ex 3º notabili 4e q̄stionis hꝰ p̄mi. 3m dc̄ꝫ negaº lata ad vbum dc̄i ñ sufficit reddere ꝓpositionē de contingēti ñ nec̄io negatiuā. ꝑ cuius ꝓbatione ponūť due suppositiones. Prima suppō ē

Modales

hec. due cõditiones necessario requirũtur ad
hoc ꝙ aliqd sit contingens non necessarium:
que elici põt ex diffinitione contingẽtis ĩ tex
tu posita. Pria ẽ hec ꝙ ipm nõ sit necessarium
Scda ꝙ ex ipso nullũ sequat̃ impossibile. id ẽ
ꝙ ipsũ nõ sit impossibile. Ex ista suppõe sequi
tur scda regula. oĩs propositio de contingenti
non necessario equipollet vni copulatiue cui⁹
pria pars ẽ negatiua de necessario et secũda ẽ
negatiua de impossibili. et ista copulatiua per
equipollẽtiã infert vnam aliam copulatiuam
cuius vna pars ẽ de cõtingenti ĩ qua nulla põi
tur negatio. et secũda ẽ de cõtigẽti in qua põit̃
negatio lata ad verbũ. ut ista quoddã. b. cõtin
git eẽ. a. capiẽdo cõtigit ꝑ cõtingẽti nõ neces-
sario. equipollet isti copulatiue quoddã. b. cõ
tingit eẽ. a. et qõdã. b. cõtingit non eẽ. a Silit̃
ista qõdã b. contingit non eẽ. a. equipollet isti
copulatiue. qõdã. b. cõtingit esse. a. et quoddã
b. contingit non eẽ. a. Istis suppositis probat̃
dictũ sic. nulla ꝑpõ cẽset̃ negatiua nisi illa cui⁹
principalis copula negat̃: sed cuiuslibet ꝑposi
tionis de contingẽti non necessario copula pn
cipalis ẽ ꝯiunctõ copulatiua ex quo eqpollet
vni copl'atiue. g̊ nulla talis cẽset̃ negatiua: nisi
cõiunctõ copulatiua neget̃. modo coniunctio
copulatiua non negat̃ nisi per solã negationẽ
latã ad modũ cũ in eo cõcipiat̃ huiusmodi cõ
iunctio copulatiua. g̊ sola negatio lata ad mod
ĩ ꝑpõib⁹ de contingẽti nõ necessa° sufficit red
dere propositionẽ negatiuam.

Secundo dubitat̃. vtrũ ab ineẽ ad cõ
tingere ineẽ valeat ꝯña. Re
spondet̃ ꝑ tres suppões ꝛ vnuz dictũ. ¶ Pria
suppõ ẽ h̃. arguere ab ineẽ ad cõtingere inesse
ẽ arguere a ꝑpõe de ineẽ ad ꝑpõem de cõtin-
gẽti manẽte eodẽ subo eodẽ p̃dicato: ꝛ eadez
copula dicti. vt. a. ẽ. b. g̊. a. contingit eẽ. b. ¶ 2ª
suppõ ẽ h̃. in ꝑpõe ꝯtingẽti sbm ãpliat̃ ad ea q̃
sũt ꝛ põt eẽ sub forma termi supponẽtl. Sz in
illis de ineẽ restringit̃ subm ad supponẽdum
ꝑ his q̃ sũt sub forma termi supponẽtis saltẽ
si copula sit pñtis tpis. ¶ Tertia suppõ ẽ hec.
in ꝑpõe vl'i de subo ãpliato. sensus dz dari co
pulatiue vel copulati. sed in ꝑpõe ꝑticulari vl'
indefinita sẽsus debz dari disiũctiue vel disiun
ctim. ¶ Dictũ ẽ istud. in ꝑpõib⁹ indefinitis vl'
ꝑticularib⁹ ab ineẽ ad contingere ineẽ. ẽ for-
malis ꝯña ꝛ nõ ecõtra. Sz in ꝑpõib⁹ vniuer-
salib⁹ a ꝯtingere ineẽ ad ineẽ est formalis ꝯña
saluata copula de pñti. ꝛ capiendo contingẽs
ꝑ contingenti alto sed nõ econtra.

Tertio dubitat̃. vtrũ ꝯtingẽs in sua cõ-
munitate sũptũ sit p̃cisum ꝛ ade
quatũ diffinitũ p̃dicte diffõis. Rñr ꝑ vnã di-
stinctõem ꝛ tria dicta. Distin° ẽ h̃. ꝯtingẽs po
test capi triplr̃. p° põt capi ꝑ contingẽti alto. 2°
ꝑ ꝯtingẽti nec̃io. ꝛ 3° ꝑ ꝯtingẽti nõ necessario
¶ Primũ dictũ ẽ istud. qñcũqꝫ aliqd ẽ cõmu-
ne plurib⁹. ꝛ alteri illoꝝ nõ ẽ nomẽ ĩpositũ tũc
ex vsu ꝛ modo loquẽdi illud cui nõ ẽ nomẽ ĩ-
positũ vocat̃ noĩe illius cõis sicut ꝯtingẽs al
tum ẽ cõe ad nec̃ium ꝛ nõ nec̃ium. mõ contin
gẽti nec̃io ẽ nomẽ ĩpositũ. vocat̃ eñi necessari
um. alt̃i v̾o nõ ẽ nomẽ ĩpositũ iõ qñcũqꝫ põit̃
contigẽs sine addito ex modo loquẽdi ꝛ ꝑ re-
strictionez vsualẽ ꝯtigẽs accipit̃ ꝑ ꝯtingenti
ñ nec̃io. ideo lz in rigore ƀmonis. ista sit conce
denda deũ eẽ ẽ contigens. tñ ex vsu ꝛ mõ lo-
quẽdi ẽ falsa. ¶ 2m dictũ est istud. p̃cisũ ꝛ adeq̃
tum diffinitũ p̃dicte diffinitionis ñ ẽ contin-
gens acceptũ ꝑ ꝯtingẽti alto. qꝛ tũc diffinitio
ñ competeret cuilꝫ contẽto sub diffinito. ¶ 3m
dc̃z. p̃cisũ ꝛ adeq̃tũ diffinitũ ẽ contingẽs non
nec̃im. qꝛ lꝫ ponat̃ sine addito: tñ ꝑ restrictio-
nem vsualẽ restringit̃ ad stãduz p̃cise pro con
tingenti non necessario.

Ad rationes añ oppositũ due p̃me
soluũtur ex vltimo du
bio. Et tertia soluitur ex primo notabili.

Queritur Utrũ solũ in p̊
ma figura ꝛ ter
tia ẽ sill⁹ ex ãbab⁹ de cõtingẽti
non aũt in scda figura. ¶ Et ar
guit̃ ꝙ ñ. p̃mo qꝛ ñ seqt̃ oẽ albũ
eẽ hoiem ẽ ꝯtingẽs. oẽ risibile
eẽ albũ ẽ contigẽs. g̊ oẽ risibile eẽ hoiem ẽ con
tingens. Et confirmat̃. qꝛ ad premissas eẽ con
tingẽtes non sequit̃ conclusionẽ eẽ contingẽ
tem g̊ in pria figura ex ãbabus de contingẽti
non sequitur conclusio de contingenti. ¶ Se
cũdo arguitur. vniuersalis negatiua de conti
genti bene conuertit̃ simpliciter g̊ in secunda
figura ex puris de contingenti fit bonus sill's
Añs pz qꝛ bene seqt̃ nullũ hoiez contigit cur
rere g̊ nullũ currens contingit eẽ hoiem. quia
ex opposito conseq̃ntis qõ ẽ aliqõ currens ne-
cesse ẽ eẽ hominẽ infert̃ oppositũ añtis quod
est aliquẽ hoiez necesse ẽ currere ¶ Tertio ar
guit̃. non seqt̃ in tertia figura oẽm hoiem con

tingit eē coloratū: oēm hoīez cōtingit eē albū
ğ quoddā albū cōtingit eē coloratū. et tñ argu
itur ex puris de contingēti. ğ. ꝛc. ¶ In oppoᵐ
est aristoteles.

Primo Sciendū ꝙ illud capitulū in q̊
docet aristoteles formare sillꝰos ex puris ꝺ cō
tigēti cōtiet sex cōclusiōes. q̃rū pꝛia ē h̄. ex du
abꝰ vlibꝰ affirmatiuis de cōtigēti fit sillꝰs pfe
ctꝰ ad cōcludēdū vlem affirmatiuā de cōtigē
ti i barbara. pꝫ qꝛ bñ seq̄r oē. b. cōtigit eē. a. oē
. c. cōtigit eē. b. ğ oē. c. cōtingit eē. a. ꝙ aūt seq̄r
pbat arist. qꝛ imediate rl̄at p dici ꝺ oī. qꝛ si aᵒʳ
resoluat̄ scdꝫ modū priꝰ dictū sic ꝙ oē qꝺ con
tigit eē. b. cōtigit eē. a. tūc sub. b. directe sūit̄. c.
cū dr̄ oē qꝺ cōtigit eē. c. cōtigit eē. b. ğ ꝯᵒ. direcre
seq̄r p dici ꝺ oī. ¶ Scđa cōclusio ē h̄. aʳᵉ vl̄i ne
gatiua de ꝯtigenti. et miore vl̄i aⁿᵃ de cōtigen
ti fit sillꝰs pfectꝰ ad cōcludēdū vlem negatiuā
de cōtigēti in celarēt. pꝫ qꝛ tl̄is sillꝰs imediate
rl̄at̄ p dici de nullo. qꝺ posset declarari sicut
pcedēs. ¶ Tertia cōclusio. ex puris de cōtigē
ti maiore vl̄i affirmatiua ꝛ miore vl̄i negatia
fit bonꝰ sillꝰs i t̄tia figura: lꝫ ipfectꝰ. qꝛ p sūptas
ppōes nulla seq̄t cōclusio. ut patuit priꝰ i gñā
tōe sillꝰorū de ineē: cōuersa tñ miore i oppōitā
q̄litatē ꝛ cōclusiōe fit bonꝰ sillꝰs ex ābabꝰ affir
matiuis i barbara. ¶ Quarta cōclusio ē h̄. ex
ābabꝰ vlibꝰ negatiuis de cōtigēti fit bonꝰ sil
logismꝰ cōcludēs vlem negatiuā de cōtigēti.
pꝫ qꝛ cōuersa bʳᵉ i oppositā q̄litatē fit bonꝰ sil
logismꝰ i scđo pꝛie: vl̄ cōuersis vtrisq̄ꝫ i opposi
tā q̄litatē fit sillꝰs i p pᵉ. ¶ Cōcludit ex dictis
ꝙ bʳᵉ negatiua vel ābabꝰ negatiuis nō fit sillꝰs
pfectꝰ: sꝫ bñ fit sillꝰs ipfectꝰ q pficit̄ p cōuersio
nē i oppositā q̄litatē. ¶ Quīta cōclusio. aʳᵉ exñ
te vl̄i ꝛ bʳᵉ ptiʳⁱ siue ābe sint aᵘᶜ siue ābe nega
tiue siue alt̄a affirmatiua siue alt̄a negatia sp
vꝫ sillꝰs ex puris de cōtingēti. Hāc cōclusionē
pbat arist. exēplificādo i istis t̄mis. a. b. c. Ad
dit tñ ꝙ qñ bᵒʳ ē affirmatia tales sillꝰi sūt pfcti
sed qñ bᵒʳ ē negatiua tales sūt ipfecti: pficiūt̄
āt p ꝯuersionē i oppōitā q̄litatē. ¶ 6ᵃ ꝯᵒ. aʳᵉ pʳⁱ
q̄litercūq̄ꝫ pmisse disponāt̄ penes q̄litatē nō
fit sillꝰ ex puri ꝺ ꝯtigēti. pꝫ tribꝰ rōibꝰ. ¶ Priᵃ
rō ē h̄. qꝛ si aᵒʳ sit pʳⁱˢ possibile ē subꝫ aʳⁱˢ trāscē
dere ꝛ eē i plus q̄ꝫ pdicatū. Et iō bᵒʳ ppō pt̄ eē
ꝺa q̄ꝫᵐ ad illꝺ s̄bꝫ i q̊ s̄bo aᵒʳ excedebat pdicaᵐ
ꝛᶜ nulla eēt ꝯiūctō extreītatū i medio. Et per
ꝯñs nulla ꝯᵒ. qꝛ ꝯᵒ. ñ seq̄r nisi v̄tute vnionis ꝛ
ꝯnexionis extreōꝝ i meᵒ. ¶ 2ᵃ rō qꝛ i tali dispō
ne sūt repibiles termī i qbꝰ de nečitate oī ꝛ ter
mini i qbꝰ de nečitate nulli. termini in qbꝰ de
nečitate oī sūt al̄. albū. hō. vt sic āguēdo qꝺdā
albū. ꝯtigit eē al̄. oēꝫ hoīeꝫ ꝯtigit eē albū cū il
lis stat ista vl̄is aⁿᵃ de nečio. oīs homo de neči
tate ē al̄. ꝛ ꝯsil̄r possꝫ exēplificari i eisdē teris
formādo ābas pmissas neᵘᵉˢ. Sꝫ t̄mi i qbꝰ de
nečitate nulli sc̄ al̄ albū vestis sic arguēdo qꝺ
dā albū ꝯtigit ñ eē al̄. oēꝫ vestē ꝯtingit ñ eē al
bā cū illis duabꝰ v̄is stat vl̄is neⁿᵃ ꝺ nečio. oīs
vestis de nečitate ñ ē al̄. ¶ 3ᵃ ratio. qꝛ oīs sillꝰ
vl̄ ē ꝺ ieē vl̄ de nečio vl̄ ꝺ ꝯtingēti. sed maiore
ptic̄lari ñ fit sillꝰ de ineē. nec de necessario vt
supius ońsū ē: nec de ꝯtingēti. qꝛ vt dictū ē in
tali dispositione sunt dabiles termī in quibus
de nečitate oī: ꝛ i qbꝰ de necessitate nulli. Con
sequēter ex pdictis infert duo correlaria. Pᵐ
aʳᵉ non exñte particulari ex puris de contigen
ti siue ābe sint affirmatiue siue negatiue sēp
seq̄r conclusio de contigēti i pꝛia figura: lꝫ dif
ferēter. qꝛ si mioꝛ fuerit affirmatiua fit sillꝰ
pfectꝰ. qñ vero mioꝛ ē negatiua fit sillꝰ ipfe
ctus. ¶ 2ᵐ correlariū. i istis sillꝰis dꝫ capi cōti
gēs scđm ꝙ priꝰ ē diffinitū. s. p ꝯtinⁿˢ nō nečio.

Secundo Sciēdū ꝙ quintū capitulū
huius tractatꝰ in quo arist.
determinat gñationē sillꝰoꝝ ex ābabꝰ de ꝯtin
gēti in secūda figura contiet sex conclusiones.
Pꝛia ē hec ex ābabꝰ de contigēti siue sint affir
matiue siue negatiue siue vl̄es siue particula
res non fit sillogismus in secūda figura. ¶ Se
cunda conclusio ē h̄. ex affirmatiua de iesse et
altera de contingēti nūq̄ꝫ fit sillꝰ i secūda fi
gura. ¶ Tertia conclusio. ex negatiua ꝺ inesse
et altera de contigēti sēper fit sillꝰ bonꝰ in se
cūda figura. ¶ Quarta conclusio in secūda fi
gura codē modo sillogisādū ē ex vna ꝺ neces
sario et altera de contingēti sicut ex vna de in
esse et altera de contigēti. ita ꝙ loco illius de
ieē ponat̄ propositio ꝺ necessaᵒ. ¶ 5ᵃ conclusio
codē mᵒ. dꝫ capi contingēs i sillꝰis scđe fiᶜ: sicut
i sillꝰis pꝛie figure. ille cōclusiones posteriꝰ de
clarabūt̄. ¶ Sexta conclusio tāgit vnū qꝺ est
supponēdū i gñatione sillꝰoꝝ ꝺ contigēti i scđa
figura et ē hec vniuersalis negatiua de cōti
gēti non conuertit̄ in vniuersalē negatiuā de
termis trāspositis ut non seq̄r nullū. b. contin
git eē. a. ğ nullū. a. contigit eē. b. capiēdo sēper
contingens pro contigenti non necessaᵒ ꝛ pro
bat arist. tribꝰ rationibꝰ. Prima ratio est hec.

si vniuersalis negatia de cõtigenti ꝯuerteret simpliciť in termis: etiã vl'is affirmatia ꝺ cõtigẽti cõuerteret ĩ teris qꝺ est falsũ. ꝯñã pꝫ. qꝛ vl'is negatia ꝺ cõtigẽti ⁊ vniuersalis affirmatiua ꝺ cõtigẽti eodẽ mõ ꝯuertunť. g̊ si vna conuerteret simplr̃ in teris: ita ⁊ alia. ¶ Scꝺa rõ est hec. oĩs illa ꝯñã ẽ mala ĩ q̃ aliqꝺ repugnat ꝯñti qꝺ nõ repugnat añcedẽti sed cũ eo stat in ꝟitate: sed qñ uniuersalis negatia ꝺ cõtigenti ꝯuertiť simpliciter in termis aliqꝺ repugnat ꝯñti qꝺ stat cũ añcedẽte. g̊ ⁊c. mioꝛ pꝫ sic arguendo. nullũ hoiẽ cõtingit esse albũ g̊ nullũ albũ cõtingit esse hoiẽ. nã ista. aliqꝺ albũ nec̃e est nõ esse hoiẽ. stat in ꝟitate cũ isto añcedente nullũ hoiẽ cõtigit esse albũ ⁊ tñ repugnat isti cõsequẽti nullũ albũ cõtingit esse hoiẽ. g̊ ⁊c. ¶ Tertia rõ. in oĩ bõa cõsequẽtia ex opposito ꝯñtis põt inferri aliqꝺ icõpossibile añcedẽti. sed in ꝯñã q̃ vniuersalis negatia ꝺ ꝯtigẽti cõuertiť simplr̃ ex ꝯtradictorio ꝯñtis nõ inferť aliqꝺ icõpossibile añcedẽti. g̊ ⁊c. mioꝛ pꝫ qꝛ ĩ ista cõuersiõe nullũ. b. cõtigit esse. a. g̊ nullũ. a. cõtigit esse. b. oppositũ ꝯñtis ẽ nõ ꝯtigit nullũ. a. esse. b. ex q̃ nõ seqť ista aliqꝺ. a. necesse ẽ esse. b. qꝛ ista nõ cõtingit nullũ. a. esse. b. hꝫ duas cãs sue ꝟitatis. s. vel qꝛ aliqꝺ. a. necesse est esse. b. vel qꝛ aliqꝺ. a. necesse ẽ nõ esse. b. sed a ꝓpõne hñte plures cãs sue ꝟitatis ad vnã istaꝝ nõ valet ꝯñã. g̊ ⁊c. Ex quo ifert aristo. ꝙ ꝯtradictoria isti⁹. cõtigit oẽ. b esse. a. ẽ ista disiũctia necesse ẽ aliquod. b. esse. a. vel necesse ẽ aliqꝺ. b. nõ esse. a. ⁊ ista eadẽ disiũctia cõtradicit isti nullũ. b. ꝯtigit esse. a. Cõsequenť aristo. repetit vnã partẽ pꝛie cõclusiõis. s. ꝙ ex puris vniuersalib⁹ de ꝯtigẽti nũq̃ꝫ fit sillo⁹ in secũda figura. quã probat duab⁹ rõnib⁹. ¶ Pꝛia est hꝫ qꝛ vel tales sillogismi ꝑficerenť per cõuersionẽ: vel per ipossibile. nõ per cõuersionẽ: qꝛ vniuersalis negatia de ꝯtigẽti nõ põt cõuerti i terminis. vt probatũ ẽ. nec ꝑ ipossibile. qꝛ ꝯ⁹ de cõtingẽti habet ꝓ cõtradictorio vnã disiũctinã cui⁹ vna pars ẽ affirmatia ꝺ necessaꝰ ⁊ alia pars ẽ negatia ꝺ necessario. mõ talis disiũctia nõ põt esse premissa in sillogismo saltẽ cathegorico. de quo aristo. intẽdit pꝛicipaliť in hoc libro. ¶ Scꝺa rõ est hec. quia ĩ scꝺa figura ex ãbabus ꝺ cõtingenti vel seqtur cõclusio de inesse vel ꝺ cõtingẽti. nõ pꝛimũ: cũ neutra ꝑmissaꝝ sit ꝺ inesse. nec zᵐ: qꝛ in tali dispõne dabiles sũt termĩ in qbus oĩ. vt aĩal homo albũ. et termi in qbus nulli. vt equ⁹ homo albũ. Repetit cõsequenť pꝛimã cõclusionẽ quo ad aliam partẽ videlꝫ ꝙ ex ambabus de cõtingẽti siue ãbe sint particulares siue altera tãtũ nũq̃ꝫ fit sillogism⁹ in secũda figura. qꝛ in tali dispositione sũt dabiles termĩ in qbus omni ⁊ in qbus nulli. sicut dati sunt in vniuersalib⁹.

Tertio sciẽdũ est ꝙ istud est octauũ capitulũ i quo docet aristo. formationes sillogismoꝝ ex puris de contingenti in tertia figura. ⁊ cõtinet decẽ cõclusiões. Quarũ pꝛima est hec. Ex ambab⁹ de cõtingẽti vel altera tãtũ fit sillogism⁹ in tertia figura. Ista conclusio patebit in sequentib⁹. ¶ Secunda conclusio est hec. quãdo vtraq̃ꝫ pꝛemissaꝝ est de contingẽti vel altera est de cõtingenti ⁊ altera de inesse seqtur cõclusio de contingenti. ¶ Tertia cõclusio. ex vna de necessario ⁊ altera de contingenti si illa de necessario sit affirmatiua: seqtur cõclusio de contingenti tantũ. sed si sit negatiua seqtur duplex cõclusio. s. negatiua de contingenti. et negatiua de inesse. ¶ Quarta cõclusio. contingens capitur i hac figura sicut in figuris pꝛecedẽtibus. ¶ Quinta conclusio. ex duabus vniuersalib⁹ affirmatiuis de contingẽti seqtur cõclusio de contigẽti in darapti. patet qꝛ minoꝛe cõuersa ꝑ accñs fit sillo⁹ in tertio mꝺ pꝛĩe figure. ¶ Sexta cõclusio. ex duab⁹ de contingẽti maioꝛe vniuersali negatiua et minoꝛe vniuersali affirmatia seqtur cõclusio de cõtingẽti in felaptõ. pꝫ qꝛ mioꝛe ꝯuersa per accidẽs fit sillo⁹ in q̃rto mõ pꝛie figure. ¶ Septia ꝯclusio. ex ãbab⁹ negatis ꝺ ꝯtigẽti fit bon⁹ sillo⁹ lꝫ iperfect⁹. qꝛ vtrisqꝫ ꝯuersis i oppositã q̃litatẽ fit sill's i darapti si mioꝛ tm̃ ꝯuertať fiet sillo⁹ ĩ felaptõ. ¶ Octaua cõclusio. in modis ꝑticularib⁹ ex ãbab⁹ de contigẽti valet sillo⁹. vel nõ valet sicut i illis ꝺ inesse. et debet itelligi ista silitudo quãtum ad q̃ꝫtitatẽ ꝓpõnũ: nõ aũt quãtũ ad q̃litatem qꝛ i illis ꝺ ineẽ mioꝛe negatia i 3ᵒ figura nõ fit sillo⁹. sꝫ i illis ꝺ ꝯtingẽti mioꝛe negatia bñ fit sillo⁹ eo ꝙ põt ꝯuerti i oppositã q̃litatẽ. Hanc conclusionẽ ꝓbat aristo. pꝛio quãtũ ad datisi ꝑ ꝯuersionẽ simplicẽ mioꝛis. ⁊ q̃ꝫtum ad disamis ꝑ ꝯuersionẽ simplicẽ maioꝛis ⁊ ꝯclusiõis cũ trãspõne ꝑmissaꝝ. zᵒ quãtũ ad ferisõ ꝑ conuersionẽ simplicẽ mioꝛis fit sill's i ferio. de bocardo aũt ñ facit aristo. mẽtionẽ: tñ pť ꝓbari qꝛ maioř ⁊ bʳᵉ ⁊ ꝯᵒne ꝯuersis i oppõitã q̃litatẽ

fit sillogismus in disamis. ¶ 9a cōclusio i mōis p̄ticlarib⁹ tertie fi. ex puris negatis de ꝯtigēti nō fit sillogism⁹ pfect⁹. ſ3 vtrisq̄ ꝯuersis vl' alterā ꝯuersa in oppōitā q̄litatē fit sill⁹ i aliquo p̄dictoꝝ modoꝝ. ¶ Decia ꝯ⁹ ex puris pticularib⁹ vel indefinitis n̄ fit sillo⁹. q2 in tali dispōe sūt dabiles termini i qb⁹ de necītate oi. vt al'. bō. albū. ꝛ termini in qb⁹ de necessitate nulli. vt. equus. homo. album.

Conclusio vn̄salis. ad q̄sitū ex puri ð contingēti fit bon⁹ sill⁹ i p̄ma figura ꝛ in tertia duab⁹ ꝯditionib⁹ obseruatis. ſ3 nūq̄ in scd̄a figura. ¶ Pria cōditio ē. q̄ i pria figura a°r fit semper vniuersalis. Secūda ꝯdi⁹ q̄ð i tertia figura altera p̄missaꝝ sit ſp vl'is. ꝯ⁹ p oi sua pte patet ex predictis.

Primo dubitat̄. vtrū cōbinationes inutiles ex puris de contingenti sufficiēter possint reprobari dādo terios i qb⁹ oi ꝛ i qb⁹ nulli. R̄n̄r p duas suppōes ꝛ vnū dc̄3 ¶ Pria suppō ē hec. ad hoc q̄ aliq̄ cōbinatio i utilis reprobet̄ p terios in qb⁹ oi ꝛ in qb⁹ nulli reqritur q̄ conclusio de oi ex sua nā repugnet cōclusioni de nulli. ¶ 2a suppō vl'is affirmatia ꝛ vl'is negatia de ꝯtigēti ex sua nā n̄ repugnāt imo ēt ex sua nā cōuertūt̄ ꝛ sil' stāt. Ex qb⁹ seqtur q̄ ad dādū terios in quib⁹ oi ꝛ in quibus nulli in cōbinationib⁹ de contigēti nō sufficit dare vl'em affirmatiuā ꝛ vl'e3 negatiuā de cōtingenti. q2 ille ex sua nā nō repugnāt. ſ3 ad dādū termios in qb⁹ oi. o3 dare tres terminos ex qb⁹ fiant due p̄misse de cōtingēti vere. cū quibus stat in vitate vl'is affirmatiua de necessario. Ad dandū eni terios in qb⁹ nulli. o3 dare tres terios de quib⁹ fiunt due p̄misse vere de contingēti cū qbus stat vl'is negatiua de necessario. ¶ Dictū est istud. cōbinationes inutiles ex puris de cōtingēti sufficienter reprobātur dando terminos in qb⁹ oi ꝛ in quib⁹ nulli. q2 si cum aliquib⁹ p̄missis stet vniuersalis affirmatiua de necīo ipossibile est ad illas p̄missas sequi quancunq̄ negatiuam siue illa negatiua fuerit de ineē siue de necessario siue de cōtingenti cum quelibet talis repugnet ꝛ sit incōpossibilis affirmatiue de necessario. Si vō cū aliquib⁹ premissis stet vl'is affirmatia de necessario tunc ad illas p̄missas nulla pōt seq ꝯ⁹ affirmatiua cum quelibet affirmatiua de ineē de necessario aut de contingēti sit incōpossibilis negatiue de necessario. modo vt patebit i possibile ē ad aliquod an̄s sequi aliqð ꝯn̄s sic q̄ cum illo antecedente stet aliquod qð sit incompossibile cōsequenti.

Secūdo dubitatur. vtrum negatiua de contingēti non necessario possit conuerti simpliciter in terminis. R̄n̄r p tres suppositōnes ꝛ vnū dictū. ¶ Prima suppō est hec. Ul'is negatia de contingēti h3 duplicē sensum. s. compositū ꝛ diuisum. ¶ 2a suppō. q̄ si vniuersalis negatiua de ineē sit contingens. etia3 vl'is negatiua de termis transpositis erit contingens. ¶ 3a suppō q̄ cuiuslibet vl'is negatie de contingēti subm āpliatur ad supponēdum p his que sunt ꝛ possunt eē sub forma termini supponētis. ¶ Dictū est illud vl'is negatia de contingēti non necessario bene pōt conuerti simpl'r in terminis duab⁹ conditionibus obseruatis. Prima est q̄ in tali conuersione arguatur a sensu cōposito ad sensū ꝯpositū. quia arguēdo a sensu diuiso ad sensū diuisū non est formalis ꝯn̄a. vt non seqtur oēm hoiem cōtingit nō eē albū. ergo oē albu3 contingit non eē hoiem. quia aliquod albū. vtputa cign⁹ nc̄io n̄ ē homo. ¶ 2a conditio q̄ non arguatur a magl' amplo ad min⁹ āplū cū distributōe magl' āpli. vt bene seqtur hec ē contingēs. nullus homo currit. g° h̄ ē contingēs. nullū currēs est homo. cum non sit dabilis instantia.

Tertio dubitatur. Qualiter debet dari cōtradictoria de contingēti n̄ necessario. R̄n̄r per duas suppōes ꝛ vnum dictum. ¶ Prima suppō ē hec. illa sola ppositio dicitur de contingenti non necessario in qua non negatur contingens non necessariū. ¶ 2a suppositio quelibet ppositio de contingenti non necessario equipollet vni copulatiue cuius vna pars ē negatiua de impossibili habēs p̄cise idem dictū sicut illa de contingēti ꝛ alia pars est negatiua de necessario hēt etiā ide3 dictum sicut illa de contingēti. ¶ Dictū ē istō cuilibet ppōi de contingēti nō necessario in q̄ modus non negatur contradicit primo ꝛ immediate vna ppō de contingenti non necessario in qua modus negatur: vt isti. sortes contingit currere. contradicit ista. sortes non contingit currere. sed quia q̄libet ppō de contingenti non negato equipollet vni copulatiue. iō sua contradictoria de contingenti negato eqpollet vni disiūctiue cuius vna pars est affirmatiua de necessario tam de dicto q̄3 de modo. ꝛ

alia ē de necessario negatiua quo ad dictū tm̄. iō talis disiūctiua pōt dari ꝓ ↄdictoria pme

Ad rationes añ oppōitū. ¶ Ad pmã distinguit maior. quia vel ambe pmisse sūt de sensu cōposito. ⁊ tūc non seqtur conclusio. Nã si añs ē falsū ita nō opz ↄñs eē falsū. sed pōt eē verum. ita conformiť non seqtur ꝙ si pmisse sint contingētes ꝙ cōclusio sit cōtingens. vel ambe pmisse sumūť in sensu diuiso. ⁊ sic bene seqtur. qꝛ sicut cōclusio ē falsa ita etiam maior. ⁊ per hoc pz solutō ad confirmatiōem. ¶ Ad secūdã pz solutio in secūdo dubio. ¶ Ad tertiã dř ꝙ si conclusio sit de sensu cōposito ⁊ pmisse de sensu diuiso. nō seqtur conclusio. sed cōmittitur fallacia compositionis. Si vero pmisse ⁊ ↄ° sumãtur in sēsu diuiso. tunc bñ valet ↄña. ⁊ hec de questiōe.

Queritur Utrū i oi figura ex altera de ineē ⁊ alia de cōtingēti valeat sillo°. Et vř ꝙ ñ. qꝛ nō seqť. oēz hoiem cōtingit ridere. oē currens ē hō. g̊ oē currens cōtigit ridere. ¶ 2° arguiť. qꝛ si sic tūc argueret a mī° amplo ad magis ãplū cū distributiōe magis ampli. pz ↄña. qꝛ cū in pria figura bre de in eē subm stat ꝓ pñtib° tm̄. ⁊ in ↄonc q̃ ē de contingēti illud idē subm stat ꝓ pñtib° ⁊ futuris. g̊ ⁊c. ¶ 3°. arguiť. nō seqtur oē albū cōtingit eē aial. ois hō ē alb°. g̊ oēm hoiem cōtingit eē al'. ¶ 4° arguiť. non seqť. ois hō ē risibilis. quendam hoiem ↄtigit ñ ridere. g̊ quēdã hoiez cōtingit ñ eē risibilē. ¶ In oppom est aristote.

Primo sciēdū ē. ꝙ istud ē 3m capitulūz in quo aristo. deteriat de fornc sillogismoꝝ ex vna de ineē ⁊ altera de cōtigēti in pria figura. ⁊ continet q̃tuordeci ↄclusiones. Pria ē hec. are de contingēti ⁊ bre de in eē fit sillo° ꝑfectus concludēs ↄclusionē de cōtingēti ad vtrūlibz. ⁊ h itelligēdo ꝙ maior capiať de cōtingēti c° subm restrigiť ad supponēdū ꝓ his q̃ sūt. hanc ↄclusionē ꝓbat aristo. exēplificãdo in barbara ⁊ i celarēt ꝑ istos terminos. a. b. c. ⁊ regulãdo sillm factū i barbara ꝑ dici de oi. sill'z ãt factuz in celarēt ꝑ dici de nullo. 2ª ↄ° maiore de ineē ⁊ minore de contigenti fit bon° sill° iperfect° cōcludens ↄclusionē de cōtingēti capto ꝓ possibili. Qð autez talis sillo° sit iꝑfect°. pz. qꝛ ex oppōito cōclusionis cū altera pmissaꝝ inferēdo oppōitū alterius pmisse ꝑficiūť. ¶ 3ª ↄ°. tãgit vnū pnm supponēdū in h cap°. ⁊ ē hec. cuiuslibet bone ↄñe si añs sit possibile ↄñs ēt ē possibile. pz. qꝛ si nō sit ita. tūc detur oppōitū. s. ꝙ añs sit possibile. ↄñte exñte impossibili. Tunc arguiť. si añs ē possibile ↄñte exñte impossibili. g̊ añs poterit fieri sine ↄñte ⁊ per ↄñs añs poterit eē sine cōsequēte. qð ē falsuz. qꝛ si añs ē. oz necio ↄñs eē. Scða consequētia pz. qꝛ oē qð fit qñ factū est ē. 4ª ↄ°. i proposito nō solū capiť possibile ꝓ possibili distante ab actu. sed ꝓ possibili coniūcto actui. ¶ 5ª cōclusio remouet quoddã dum. dictū ē enim ꝙ ad. a. seqtur. b. ⁊ ꝙ si. a. sit possibile ꝙ ēt. b. ē possibile. posset aliquis credere ꝙ per. a. ꝑhs intelligat vnã solã ꝓpōnez que debeat eã añs. Rñdet aristo. ꝙ nō. qꝛ ex vno nihil seqtur supple sillogistice. sed semꝑ ðbēt eē ad min° due ꝓpōnes. iō ꝑ. a. non itelligitur vna ꝓpō cača. sed vna ꝓpō ipoča copulatiua ↄstituta ex duab° pmissis ad quã copulatiuaz seqtur formalř ↄ°. ¶ 6ª ↄ°. ex añcedēte falso ⁊ nō ipossibili nūq̃ȝ seqtur ipossibile. lz bene sequatur falsū. pz. qꝛ si añs ñ sit impossibile tūc ipm erit possibile. ⁊ si sit possibile ↄñs etiã erit possibile. ⁊ per conseq̄ns si ex possibili lz falso sequatur impossibile idem simul erit possibile ⁊ impossibile. ¶ Septima conclusio tangit ꝓbatōnem 2e conclusionis. s. ex maiore de ineē ⁊ minore de contigēti. seqtur ↄ°. de contingēti ꝓ possibili. qꝛ ex oppōito conclusionis cum miore pōita ineē seqtur oppositū maioris i tertia figura. sicut exēplificat aristo. in barbara ⁊ celarēt. Et ꝙ ista deductio sufficiat ad perficiendū talē sillm. ꝓbat aristo. qꝛ lz minor sit falsa. non ē tñ ipossibilis mō ex falso ⁊ non ipossibili. qð seqtur nō oz eē impossibile. ¶ Octaua conclusio in cōbinatiōe illa in qua maior ē de ineē. ⁊ minor de contingēti. debet capi maior de ineē simplř ⁊ nō de ineē vt nunc. pz. qa si maior capereť ð ieē vt nūc. i tali dispōe eēnt dabiles termi in qb° oi. s. mouens. hō. animal ⁊ termini in qb° nulli. s. mouens. homo equ°.

Nona ↄ°. maiore de ineē ⁊ miore de contingenti: semper sequitur conclusio de contingenti possibili. pz. qꝛ in tali dispōe non sequiť formaliter conclusio de contingenti ad vtrūlibet. nec conclusio de contingēti nō necessa° sed aliqñ seqť vna ⁊ aliquando alia. g̊ formaliter seqť illa de ↄtingēti alto. siue de cōtingēti capto ꝓ possibili. Añs ꝓ prima parte pz. sic ar

guendo.nullum intelligēs ē coruus. oēm ho/minē contigit eē intelligentē. ḡ nullū hominē contingit eē coruum. ista conclusio non ē de contingēti ad vtrūlibet. sed ē de contingenti necessario. ❡ Secūda ꝑs pꝫ. sic arguēdo. nul/lum sciens mouetur. oēm hoīem contingit eē scientē. ergo nulluꝫ hoīem contingit moueri. ista conclusio non ē de contingēti necessario. sed de contingēti ad vtrūlibet. Decima cō clusio. minore negatiua de contingenti vl' am babus negatiuis ī prima figura fit sillogismꝰ mixtꝰ. ⁊ imperfectus. ⁊ debet ꝑfici per conuer sionem minoris in oppositam qualitatē. Un/decima conclusio minore negatiua de ineē ñ fit sillogismus. quia sunt dabiles termini in quibꝰ oī vt. aīal. albū. nix. ⁊ termini in qbus nulli vt aīal. homo. album. Et ex ꝑdictis īfert aristo. ꝙ in modis vniuersalibus maiore de ī/eē ⁊ minore de contingēti sēper fit sillogismꝰ Duodecia ɔclusio. maiore vlī de contingenti siue affirmatiua siue negatia. ⁊ miore particu lari affirmatia de ineē fit sillogismus perfectꝰ in dary vel ī ferio. pꝫ. qꝛ talis sillogismꝰ regula tur per dici de omni. si sit affirmatiuus. ⁊ dici de nullo si sit negatiuus. ❡ Tredecima cōclu/sio. maiore vlī de ineē. ⁊ minore particulari ꝺ contingēti siue ambe sint affirmatie siue nega tiue. siue vna sit affirmatiua ⁊ alia negatia ſꝑ fit sillogismus īperfectus ḡ potest eodem mō perfici sicut dictuꝫ ē ī vniuersalibus. ❡ Quar ta decia conclusio. minore negatia de ineē vl' maiore particulari qualitercūqꝫ ꝑmisse dispo nātur non fit sillogismus. qꝛ ī talibus combia tiōibus dabiles sunt termini in quibus omni ⁊ in qbꝰ nulli. De pria combinatione termī in quibus omni. sūt. albū. aīal. nix. sed termi ni de quibus nulli sunt. album. aīal. pix. De se cūda combiatione termī in qbꝰ de necessitate oī. sunt. albū. aīal. hō. ⁊ termini de qbus de ne cessitate nulli sūt. albū. aīal. tunica. ❡ Prete/rea addit aristo. ꝙ si ābe ꝑmisse sint particu/lares vel indefinite non seqtur conclusio. sed dabiles sunt termī ī qbꝰ oī ⁊ ī qbꝰ nulli ḡ dati sūt ī ꝑcedēti ɔbiⁿᶜ q̄ maior pōebat ꝑticularis.

Secundo sciendū ē. ꝙ hꝫ ē sextū capiᵐ ī quo aristoteles agit de ge/neratione sillogismoruꝫ ex vna de ineē ⁊ alia de contingenti in secūda figura ⁊ ɔtinꝫ nouē conclusiones. Pria ē hec. in modis vlibus secūde figure negatiua exñte de contingenti ⁊ affirmatia de ieē ñ fit honꝰ sillꝰ. pꝫ. quia ī ta/li dispositione dabiles sunt termini in quibꝰ de necessitate omni. vt sanum. anial. homo. ⁊ termini ī quibus de necessitate nulli. vt sanū. equus homo. ❡ Secunda conclusio est hec. ī modis vniuersalibus secūde figure vniuersa li negatiua existente de ieē. ⁊ altera de contin genti. seqtur conclusio de contingēti. pꝫ. quia bene seqtur in cesare. nullum. b. est. a. omne. c. contingit esse. a. ergo nullum. c. contingit esse b. patet. quia minore conuersa simpliciter fit sillogismus ī celarēt. ⁊ similiter exēplificaret̄ in camestres conuertendo minorem ⁊ cōclu/sionem simpliciter ⁊ premissis transpositis fi/et sillogismus in celarent. ❡ Tertia conclusio ex ambabus negatiuis altera de inesse ⁊ alte ra de contingenti fit sillogismus inperfectus ḡ perficitur conuersa illa de contingenti ī op/positam qualitatem. ❡ Quarta conclusio in modis vniuersalibus vtrisqꝫ premissꝭ aᵘⁱˢ vna de contigēti. ⁊ altera ꝺ inesse non erit sillogis mus. qꝛ dabiles sunt termni in quibus de ne cessitate oī. vt sanum. anial. homo. ⁊ termini ī quibus de necessitate nulli. vt sanum. equꝰ. homo. ❡ Quinta conclusio eodem modo fit sillꝰ ī modis particularibus sicut ī modis vni uersalibus. Nam ī modis particularibꝰ scḋe figure affirmatia exñte de iesse siue fuerit vni uersalis siue particularis. ⁊ negatiua de con tingēti non fit sillꝰ. quia inueniūtur termini ī qbus de necessitate omni ⁊ in qbus de neces sitate nulli. sicut dati sunt in pria conclusione ❡ Sexta cōclusio. ex vniuersali negatia de in eē ⁊ particulari affirmatiua de contigenti fit sillꝰ ɔcludēs ɔclusionē ꝺ cōtigēti possibili. pꝫ. qꝛ cōuersa simʳ vlī neᵘᵃ fit sillꝰ ī ferio. ❡ 7ᵃ ɔᵒ. ī mōis ꝑticularbꝰ si ābe ꝑmisse sint neᵘᵉ ⁊ vlis fuerit ꝺ ieē fit sillꝰ ipfcūs ḡ ꝑficit̄ ꝑ cōuersiōeꝫ ī oppōitā q̄litatē ꝑmisse ꝺ cōtigēti. ❡ Octaua ɔᵒ si ꝑmissa ꝺ ieē fuerit ꝑtiʳⁱˢ negatia ⁊ alia de ɔⁱⁱ siue aᵘᵃ siue neᵘᵃ ñ seqt̄ ɔᵒ. qꝛ pñt iuēiri ter mini ī qbꝰ de necītate oī. vt sanū. aīal. hō. ⁊ ter mini ī quibꝰ de necītate nulli. vt sanū. equus. hō. ❡ Nona ɔᵒ. si ābe ꝑmisse sint particulares vel idefinite vna de cōtigenti ⁊ altera de ieē. q̄litercūqꝫ se habeant penes affirmatōeꝫ ⁊ ne gatōnem nulla seqtur ɔᵒ. ꝓbatur sicut ꝑcedēs dando terios in qbus omni ⁊ in quibus nulli. ❡ Consequenter nonum capitulum in quo ꝺ terminat aristot. de generatōne sillogismoꝝ

in tertia figura ex vna de cōtīgēti ꝛ alia de inesse. ꝛ continet octo conclusiones. Quarū ꝑma ē hec. in tertia figura ex vna de ineē ꝛ altera de contingenti seqtur solū cōclusio de cōtingēti ꝛ nunq̄ȝ de ineē. ¶ Secūda conclusio in tali mixtione de ineē ꝛ contingēti erit vel ñ erit sillogism⁹. sicut in illis de inesse intelligēdo de similitudine quo ad quantitatē ꝛ ñ quo ad qualitatē ꝓpositionū. Nā minore negatiua de contingēti fit sillo⁹ in tertia figura nō autē si fuerit de ineē. ¶ Tertia conclusio ex duabus vniuersalib⁹ affirmatiuis quecunq̄ȝ fuerit de contingēti seqtur cōclusio de cōtingenti. quia si maior fuerit de contigenti minore conuersa per accidēs. tunc fiet sillogism⁹ in dary. Si vero maior fuerit de inesse per conuersionem ei⁹ per accidens cū trāspōne ꝑmissarū fit sillogismus in dary. ¶ Quarta ↄclusio ex ambab⁹ vniuersalib⁹ maiore negatiua ꝛ miore affirmatiua q̄cūq̄ȝ illarū fuerit de cōtingenti. seqtur conclusio de cōtingēti. quia si maior fuerit de contingēti. minore cōuersa ꝑ accidens fit sillogismus in ferio. Si vero ecōuerso minor fuerit de cōtingenti ipsa cōuersa per accidens fiet sillo⁹ in ferio. ¶ Quinta conclusio ex ābab⁹ vniuersalibus minore negatiua de contingēti siue maior fuerit affirmatiua siue negatiua fit sillogismus imperfect⁹ q perficitur per cōuersionē minoris in oppōitā q̄litatē. ¶ Sexta ↄclusio ex vna vniuersali ꝛ alia particulari si ambe sint affirmatiue. vel si vniuersalis sit negatiua. fit sillo⁹. qd̄ pȝ per reductionem ad ꝑmam figurā. ¶ Septima ↄclusio maiore particulari negatiua. ꝛ miore vniuersali affirmatiua fit sillo⁹. ꝓbatur sicut probatum ē in illis de inesse capiendo. s. oppōitū conclusionis cū minore īferēdo oppōitū maioris. ¶ Octaua conclusio ex puris parcularibus vel indefinitis nō fit sillo⁹. q2 dabiles sūt termini in quibus de necessitate oī. vt aīal hō album. ꝛ termini. ī quibus de necessitate nulli. vt equus homo album.

Tertio sciendū est ꝙ circa hunc textuȝ incidūt tres difficultates. Pria quid reqritur ad possibilitatē ↄsequentis. Respōdetur per vnam suppōem ꝛ vnum dictuȝ ¶ Suppositio ē hec. ꝙ ex primo notabili pñt elici quattuor regule consequentiarum. Quarum prima ē siātecedens est. cōseqnēs ē. que sic non debet intelligi. quia si ꝓpō que ē añs sit. ꝙ sit etiā illa que ē consequēs. Sed sic dȝ intelligi. ꝙ si sit ita in re sicut significatꝰ ꝑ añs sic ēt ē in re sicut significatur per ↄñs. ¶ Secūda regula. si añs est possibile ↄñs est possibile. i. si possit ita eē sicut significatꝰ per añs pt̄ ēt ita eē sicut significatꝰ per ↄñs. ¶ Tertia rl'a ex añcedente possibili nūq̄ȝ sequitur ↄsequēs ipossibile. ¶ Quarta r̄gula si añs sit necīuȝ cōsequens ē necessariū. i. si sit necīuȝ ita eē sicut significatur per añs ēt necesse ē ita eē sicut significatꝰ per ↄñs. ¶ Dictū est istud ꝙ ad possibilitatem ↄñtis requiritur ꝙ ipsū ꝭm se totū sit possibile. ita. s. ꝙ si ↄñs componatur ex pluribus ꝓpositionibus requiritur ꝙ ābe sint possibiles ꝛ adinuicem cōpossibiles. Et ideo ad ipossibilitatē consequētis sufficit vel ꝙ vna sit ipossibilis vel ꝙ vtraq̄ȝ sit incōpossibilis. vel ꝙ vna sit icompossibilis alteri. ¶ Secūda difficultas. vtrum ex mixtis de contigēti ꝛ ineē si maior sit de ineē ↄ° debeat eē de ineē simpliciter. Et videtur ꝙ non. quia aristo. ad ꝓbandum octauaȝ conclusionē positā in primo nōbili vtitur isto sillogismo. nullū sciens mouetꝰ oēm hoīem contingit eē scientē. g̊ nullū hoīeȝ ↄtingit moueri. vbi tñ maior ē de ieē. vt nunc Rñdet cōmentator ꝙ maior est de ineē simpliciter ad hunc sensū. ꝙ nullū sciens mouetur in sua scia. eo ꝙ sciens habet hitum firmū ꝛ imobilem. ¶ Tertia difficultas. vtrū secunda cōbinatio tacta in scd̄a cōclusione scd̄i notabilis possit perfici per primaȝ figurā. Et vꝰ ꝙ non. quia talis perfectio fieret per conuersionem simplicē cōclusionis de camestres q̄ non pōt conuerti simpliciter cum sit vniuersalis negatiua de contingēti. Respondetur ꝙ sicut in prima figura maiore de ineē ꝛ miore de contingēti seqtur conclusio de contingēti ꝓ possibili. ita in secūda figura ex vl'i negatiā de inesse ꝛ vl'i affirmatiua de contingēti. seqꝰ ↄ°. de contingēti ꝓ possibili. mō vl'is negatiā de contingēti ꝓ possibili conuertitur eodem modo sicut illa de ineē. vt patuit versus principium huius primi.

Conclusio vñsalis ex altā de ieē. ꝛ altera de cōtingēti ē formal' cōsequentia ad concludendū in omni figura cōclusionē de contingēti quo ad primā figuram patet quattuor conditiōib⁹ obseruatis. ¶ Prima ꝙ maior sit vniuersalis. ¶ Secūda ꝙ minor ñ sit negatiua de ineē. ¶ Tertia ꝙ maior

de inesse sit de inesse simpliciter ⁊ non de iesse
vt nunc. Quarta si mior sit de inesse subm cō-
clusionis q̄ est de contingenti dꝫ restringi secū
dū exigentiā copule minoris. Et gn̄aliter i pri
ma figura si maior sit de contigēti tūc sillo⁹ est
perfectus cōcludēs cōclusionē de contigenti
nō necessario. si v̄o mior fuerit de cōtigēti sill⁹
ē impfect⁹ ⁊ cōcludit ꝯclusionē de cōtingenti
ꝓ possibili. quo ad secūdā figurā pꝫ: duabus
ꝯditiōib⁹ obseruatis. Pria ꝙ maior sit vniuer
salis. Scd̄a ꝙ illa inesse nō sit affirmatiua.
q̊ ad tertiā pꝫ: etiā duab⁹ conditōnib⁹ obserua
tis. Pria ꝙ altera premissaꝝ sit vl'is. Scd̄a ꝙ
minor nō sit negatiua de inesse.

Primo Dubitatur vtrū ex vna de cō-
tingēti ⁊ altera de necessario
valeat sill's i prima figura. ¶ Pro dubio ē sup
ponēdū ꝙ arist. i h̄ q̄rto capitulo determiat ð
gn̄atione mixta silloꝝ ex vna de cōtingenti ⁊
alia de necessario. ⁊ ꝯtinet q̄ttuordeci conclu-
siones. quarū septē sūt per modū q̄rūdā regu
larū gn̄aliū. p̊ p̄mittit ordinē ⁊ ꝯsequēter quas
dā reliquendo notas aliquas probat. Pria g̊
ꝯclusio ē h̄. In mixtione ð nec̄io ⁊ ꝯtingēti fit
sillo⁹ in oīb⁹ modis i quibus fiebat i mixtione
de inesse ⁊ contingēti: dū tn̄ loco premisse ð in
esse ponat̄ illa de nec̄io. Cui⁹ rō ex textū pōt as
signari. qꝛ illa de inesse cū sit nec̄ia claudit̄ in
illa de nec̄io ⁊ ipsā infert: ideo quicqd pōt illa
de inesse: etiā potest illa de necessario. ¶ Se
cunda conclusio. maiore ð ꝯtingēti ⁊ minore
de nec̄io fit sillo⁹ perfect⁹ duꝫ tn̄ maior fuerit
vl'is et mior nō fuerit negatiua. ut pꝫ qꝛ regu-
latur per dici de oī ⁊ dici ð nullo. ¶ Tertia cō
clusio si ābe premisse sint affirmatiue cōclusio
erit de ꝯtingēti ⁊ non de inesse ⁊ ꝑ ꝯn̄s neqꝫ de
nec̄io: diuersimode tn̄ qꝛ si maior sit affirmati
ua de ꝯtingēti ad vtrūlꝫ seq̄t̄ ꝯ.º de ꝯtigēti ad
vtrūlꝫ: si vero maior fuerit de nec̄io ⁊ minor ð
ꝯtingēti ad vtrūlibet seq̄t̄ ꝯclusio de ꝯtingēti
pro possibili. ¶ Quarta ꝯclusio i modis nega-
tiuis si illa de nec̄io fuerit affirmatiua sequit̄
conclusio de contingenti et non de inesse neqꝫ
de necessario. ¶ Quita cōclusio in mōis nega
tiuis si illa de nec̄io sit negatiua pōt sequi con
clusio de contingēti ꝓ possibili et ēt negatiua
de inesse. ¶ Sexta ꝯclusio. in hac mixtione cō
clusio de ꝯtingēti dꝫ eodē mō capi sicut in pre
cedēti mixtione. s. i modis ꝑfectis ꝓ contingē
ti ad vtrūlꝫ. ⁊ in iperfectis ꝓ contingenti possi
bili ¶ Septima ꝯclusio. in hac mixtōe non se-
q̄tur conclusio de nec̄io negatione postposita
sed bene sequit̄ conclusio de nec̄io negatione
preposita modo. Haꝝ ꝯclusionū q̄ttuor tm̄ ꝓ
bat. s. scd̄am. q̄rtā. q̄ntā. ⁊ septimaꝫ. Et p̊ ꝓbat
septimā. nā si premisse sint vl'es affirmatiue ⁊
maior sit de nec̄io mior vero de cōtingēti seq̄t̄
cōclusio non de nc̄io sed de contigēti pro pos-
sibili. ut bn̄ seq̄tur oē. b. ð necessitate ē. a. oē. c.
cōtingit eē. b. g̊ oē. c. cōtingit eē. a. Qð aūt talis
sill's sit impfectus ꝯcludēs ꝯclusionē de ꝯtin
genti pro possibili pꝫ. qꝛ ex opposito ꝯclusiōis
cū miore posita ineē infert̄ oppositū mioris i
bocardo. ¶ 2.º declarat secūdā ꝯclusionē. qꝛ be
ne sequit̄ oē. b. cōtigit eē. a. oē. c. de nec̄itate cō
tingit eē. b. g̊ oē. c. ꝯtingit eē. a. qꝛ regulat̄ ꝑ di-
ci de oī. ¶ 3.º declarat quītā ꝯclusionē. ⁊ p̊ ꝙ se
q̄tur ꝯclusio negatiua de inesse. ut bn̄ seq̄t̄ oē
b. de necessitate nō ē. a. oē. c. contingit eē. b. g̊
nullū. c. ē. a. qꝛ ex opposito ꝯclusiōis cū ꝯuersa
maioris infert̄ oppositū mioris. sꝫ ꝙ sequatur
ꝯclusio de contingēti ꝓ possibili pꝫ. qꝛ qcquid
sequitur ad cōsequēs seq̄t̄ ad an̄s. sed ad taleꝫ
dispōnē sequit̄ negatiua de ineē ad quā sequi
tur negatiua de contingēti ꝓ possibili. g̊ ad ta
lē dispōnē bn̄ sequit̄ cōclusio negatiua de con
tingenti pro possibili. ¶ 4.º ꝓbat q̄rtā ꝯclusio-
nē q̄ ꝯtꝫ duas ꝑtes. Pria pars ē ꝙ in mōis ne
gatiuis affirmatiua exn̄te de nec̄io ⁊ negatiua
de contingēti sequit̄ conclusio de contigenti
ad vtrūlꝫ. pꝫ quia i prima figura negatiua de
contingenti ⁊ affirmatiua de ineē sequit̄ ꝯclu
sio de contingēti ad vtrūlibet. g̊ eadē ꝯclusio
seq̄t̄ si loco affirmatiue de ineē ponat̄ affirma
tiua de nec̄io. ꝯn̄a tꝫ per primā ꝯclusionē. Se
cūda pars ꝯclusiōis ꝙ in tali mixtione nō seq
tur cōclusio de ineē vel de nec̄io. quā ꝓbat du
pliciter. qꝛ talis negatiua de ꝯtingēti est ma-
ior: modo maiore de contingēti i pria figura sē
per sequit̄ ꝯclusio ð cōtingēti ⁊ nūqꝫ de inesse
¶ 2.º sic qꝛ si seq̄ret̄ ꝯ.º de ineē tūc talis mod⁹ ar
guēdi nō possꝫ deduci ꝑ ipossibile. nā si ex op-
posito ꝯclusionis cū maiore sumat̄ oppositūꝫ
mioris erit ꝯbinatio inutilis i scd̄a figura. sꝫ si
capiat̄ oppositū ꝯclusionis cū miore ad iferē-
dū oppositū maioris fiet ꝯbina⁹ inutilis i t̄tia
figura. ¶ Octaua ꝯ.º miore negatiua de cōtigē
ti fit sill's ipfect⁹ q ꝑficit̄ ꝑ ꝯuersionē i opposi
tā q̄litatē. ¶ Nona ꝯ.º miore negatiua ð nec̄io
q̄liscūqꝫ sit maior nō vꝫ sill's. qꝛ sūt dabiles ter

mini in quibus de necessitate omni. ut aīal al-
bum nix. ⁊ termi in quib⁹ de necessitate nulli.
ut aīal albū pix. ¶ Decima cōclusio. ī modis ꝑ-
ticularib⁹ p̄rie figure negatiua exn̄te de neces-
sario pōt sequi duplex cōclusio. s. tā de ineē ꝙ̄
de contingenti pro possibili. Probat̄ ista con-
clusio sicut quīta cōclusio prius ꝓbata. ¶ Un-
decima cōclusio. in modis particularib⁹ nega-
tiuis. si illa de necessario sit affirmatiā et alia
de contingenti negatiua sequitur cōclusio de
cōtingēti ad vtrūqꝫ. ꝓbat̄ eodē mō sicut quar-
ta. ¶ Duodecima cōclusio. si v̄lis affirmatiua
sit de necessario ⁊ particularis affirmatiua de
contingenti sequitur conclusio ð contingenti
⁊ posset probari sicut in modis vniuersalib⁹.
¶ Tredecima cōclusio. maiore partic̄lari vel
ābabus particularib⁹ qualitercūqꝫ disponan-
tur non fit sillogism⁹. qꝛ dabiles sūt termi i q-
bus oī ⁊ in quibus nulli. Nā minor ē cōtingēs
et v̄lis ⁊ maior ē particularis de necessario. t-
mini in quib⁹ oi sūt aīal albū homo. ⁊ termi ī
quib⁹ de necessitate nulli. sūt aīal albū tūica.
qn̄ aūt maior ē particularis cōtingēs de possi-
bili ⁊ mior vniuersalis negatiua de necessaº
termi ī quib⁹ de necessitate oi sūt. aīal. album
coru⁹. ⁊ t̄mi ī qb⁹ de nec̄itate nulli sūt al̄. albū
pix. si v̄o mior fuerit v̄lis affirmatiua ð nec̄io
⁊ maior particularis de contigēti. t̄mi ī quib⁹
de nec̄itate oi sūt. albū. cign⁹. aīal. ⁊ termi ī q-
bus nulli sūt. aīal. albū. nix. vbi v̄o āb̄e sūt par-
ticulares termi ī quib⁹ oi sūt. aīal. albū hō ter-
mini ī quib⁹ nulli sūt. aīal. albū. inaīatū. ¶ De-
cimaquarta conclusio epilogat predicta ⁊ est
h̄. oēs cōbinatōes vtiles in mixtione de inesse
et cōtingēti sūt etiā vtiles in mixtiōe de neces-
sario ⁊ cōtingēti. dū tn̄ illa de necessaº ponat̄ ī
loco illius de inesse. Est tn̄ dr̄a in h̄ qꝛ si illa ð
nec̄io sit negatiua ⁊ alia ð cōtingēti affirmatia
seq̄t̄ duplex ɔclusio. s. negatiua de inesse ⁊ ne-
gatiua de cōtingēti ꝓ possibili. sic aūt nō erit
in mixtione de inesse et contingēti.

Secundo Dubitatur vtrum ex vna de
nec̄io ⁊ alia de contingenti
valeat sillo⁹ in secunda figura. ¶ Pro solutōe
ē supponendū ꝙ in h̄ scd̄o capit̄lo determiat
arist. de mixtione sillogismoꝝ ex vna de nec̄io
⁊ altera de contingēti in scd̄a figura. ⁊ ɔtꝫ duo-
deci cōclusiones. q̄rū p̄ria ē h̄. In secūda figu-
ra v̄lī aᵘᵃ de cōtingēti ⁊ v̄lī negatiua de nec̄io
sequit̄ duplex cōclusio. s. de ineē ⁊ de ɔtingēti
ꝓ possibili. Qð aūt seq̄t̄ ɔº de ɔtingēti probat
arist. arguēdo in cesare ⁊ reducēdo ad primaꝫ
figurā per cōuersionē simplicē in illis ð nec̄io
Sed ꝙ seq̄t̄ ɔclusio de iesse: ꝓbat arist. qꝛ ex
opposito ɔclusionis cū aʳᵉ infert̄ oppoᵐ mino-
ris. Dicit preterea ꝙ dicta cōclusio sit̄ ter ꝓba-
ri pōt arguēdo in camestres. ¶ Scd̄a ɔclusio
In modis v̄lib⁹ scd̄e figure ex affirmatiua de
nec̄io ⁊ negatiua de contingēti nulla seq̄t̄ con-
clusio. P̊ ꝙ non sequat̄ cōclusio de ɔtingēti: pꝫ
qꝛ in tali dispōe stat ɔclusio ð necessaº q̄ oppo-
nitur ɔclusioni de ɔtingēti: arguēdo ī istis ter-
minis. hō. albū. cign⁹. Scd̄o ꝓbat ꝙ nō sequa-
tur ɔclusio de nec̄io duabus rōib⁹. Pria ē h̄.
In scd̄a figura nō seq̄t̄ ɔclusio ð nec̄io nisi alt̄a
premissaꝝ vel saltē v̄lis negatiua fuerit ð ne-
cessario. sed neutrū istoꝝ ē in ista mixtione. ḡ
⁊c̄. Scd̄o sic. qꝛ cū tali dispōe stat v̄lis affirma-
tiua de nec̄io: arguēdo in istis termis. mouens
aīal. vigilans. ⁊ capit̄ mouens pro motu sēsus
vel ymaginatōis: qꝛ oē vigilās mouet̄ ꝙ̄tū ad
spūs missos a corde ad sēsus exteriores: ideo
reputat arist. istam eē verā. oē vigilās ð neces-
sitate mouet̄. ¶ Tertia ɔclusio. in tali mixtōe
ex ābab⁹ negatiuis fit sillo⁹. qꝛ illa de ɔtingen-
ti conuersa in oppositā qualitatē fit sillo⁹ ī ce-
sare vel camestres. ¶ Quarta ɔº. In tali mixti-
one ex ābab⁹ affirmatiuis nulla seq̄t̄ ɔº. Prio
ꝙ non sequat̄ ɔº de ineē vel de nec̄io pꝫ. qꝛ ī se-
cūda figura sēper cōcludit̄ negatiue: mō ɔº ne-
gatiua de ineē vel de nec̄io nō seq̄t̄ nisi altera
premissaꝝ sit negatiua de ineē vel de nec̄io. sꝫ
ꝙ nō sequat̄ ɔclusio de ɔtingēti siue affirmati-
ua siue negatiua pꝫ. qꝛ ī tali dispōe stat v̄lis ne-
gatiua de nec̄io q̄ interimit ɔclusionē affirma-
tiuā de ɔtingēti. sicut arguēdo ī istis trib⁹ ter-
minis. albū. cign⁹. hō. ¶ Quinta ɔº. in modis
particularib⁹ scd̄e figure si maior fuerit v̄lis
negatiua de nec̄io. ⁊ mior particularis negati-
ua de cōtingenti: sequit̄ conclusio de ɔtingēti
pro possibili. Pꝫ qꝛ cōuersa simpliciter illa ð
necessario fit sillogismus in ferio. Sexta con-
clusio. in modis particularibus secunde figur̄
affirmatiua exn̄te de nec̄io et negatiua de cō-
tingenti: non fit sillogismus. Probat̄ sicut se-
cunda conclusio precedens. ¶ Septima ɔclu-
sio. in modis particularibus secunde figure ex
ambabus affirmatiuis non sequitur cōclusio.
ꝓbatur sicut quarta conclusio. posset etiaꝫ ꝓ-
bari penes indefinitum. ¶ Octaua conclusio

ex ambabus negatiuis: illa tamen de necessa rio existente vniuersali fit sillogismus imper fectus qui perficitur conuertēdo in oppositā qualitatē illā de cōtingenti. ¶ Nona ꝯclusio. ex ābabus particularibus vel indefinitis nō fit sillogism⁹. quia sūt dabiles termini in q̄bus de necessitate omni. sicut album aīatum ani mal. et termi in quibus de necessitate nulli. si cut album inanimatū animal. ¶ Decima cō clusio epilogat predicta: et ē hec. ex predictis manifestū est ꝙ in secunda figura vniuersali existente de necessario fit sillogismus conclu dens duplicē conclusionē: scilꝫ de inesse et de contingenti pro possibili. ¶ Undecima conclu sio. in mixtione de contingenti et de necessario eodē modo sillogizandum est sicut ex mixtio ne de contingenti et de inesse. intelligendo ꝙ semper loco illius de inesse ponatur illa de ne cessario. ¶ Duodecīa conclusio. manifestū est ex predictis ꝙ omnes sillogismi secunde figu re sunt imperfecti. perficiuntur autē per rdu ctionē ad primā figuram.

Tertio dubitatur vtrū in tertia figura valeat sillogismus ex mixtione de contingenti et necessario. ¶ Pro solutōne est supponendū ꝙ aristoteles in decimo capi tulo determīat de generatione mixta de con tigenti et necessario in tertia figura. in quo in tendit duodecim cōclusiones. ¶ Quarū prīa est hec. in tertia figura ex mixtis de contingē ti et necessario ambabus affirmatiuis sequit̄ conclusio de contingenti tantum. et non de in esse. ¶ Secunda cōclusio. in modis vniuersa libus negatiuis tertie figure illa ꝺ necessario existente affirmatiua sequitur cōclusio de cō tingenti et non de inesse. ¶ Tertia cōclusio. i modis vniuersalib⁹ negatiuis si illa de neces sario sit negatiua seqtur duplex conclusio. sci licet de inesse. et de contingenti pro possibili. ¶ Quarta cōclusio. in tertia figura ex mixtis de contingenti et necessario nūꝗ sequitur cō clusio de necessario. ¶ Quinta conclusio. i ter tia figura minore negatiua de contingenti fit sillogismus iperfectus qui perficitur per con uersionē eius in oppositā qualitatem. sed si di cta minor fuerit negatiua de necessario nō fit sillogismus quia sūt dabiles termi in quibus de necessitate omni. vt sōnus equus dormiēs homo. capiendo ly homo pro medio. ⁊ ly som nus pro maiore. et equus dormiens pro mino re. termini in quib⁹ de necessitate nulli. vt sō nus equus vigilans homo. ¶ Sexta cōclusio. in modis particularib⁹ affirmatiuis tertie fi gure vna de necessario et alia de contingenti sequitur conclusio de contingenti solū. ¶ Se ptima conclusio. in modis particularibus ne gatiuis tertie figure affirmatiua existente de necessario et negatiua de contingenti sequit̄ conclusio de contigenti solū. ¶ Octaua cōclu sio. ex eisdem modis si illa de necessario fue rit negatiua sequitur duplex conclusio. scilꝫ ꝺ inesse. ⁊ de contingenti pro possibili. ¶ Nona cōclusio. ex vna vniuersali et altera particula ri et minore negatiua de contingenti fit sillo⁹ imperfectus qui perficitur per cōuersionem minoris in oppositam qualitatē. ¶ Decīa con clusio. in predicta dispositione si minor fuerit negatiua de necessario nulla sequitur conclu sio. probatur sicut de modis vniuersalibus. Undecima cōclusio epilogat predicta ⁊ est h̄. ex predictis manifestū est quando et quo mō erit sillogismus in tertia figura. et quādo seq tur cōclusio de ꝯtingenti vel de inesse. ¶ Duo decima cōclusio. oēs sillogismi huius figure sunt imperfecti. perficiūtur aūt ꝑ reductionē ad primā figurā. ¶ Ex predictis rn̄det̄ ad tria dubia. Prio ad primū ꝙ in prima figura sem per valet sillogismus ex altera de necessario ⁊ altera de contingenti: duabus cōditionibus obseruatis. Pria est ꝙ maior sit vniuersalis. Scd̄a est ꝙ minor nō sit negatiua de necessa⁹. ¶ Secūdo respōdetur ad 2ᵐ dubiū ꝙ in secū da figura valet predicta mixtio duabus cōdi tionib⁹ obseruatis. Pria ꝙ maior sit vniuer salis. Et secūda ꝙ illa de necessario sit negati ua. ¶ Tertio respōdetur ad tertiū dubiū ꝙ in tertia figura valet etiā predicta mixtio: dua bus ꝯditionib⁹ obseruatis. Pria ꝙ altera pre missa sit vl'is. Scd̄a ꝙ b⁹ nō sit ne^ua de nec̄io.

Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primā et ad tertiā simī rn̄det̄ ꝙ nō bn̄ arguit̄ eo ꝙ i tali mixtiōe pre missa de ineē debet esse de i neē simplr̄. hic au tē mior ponit̄ de inesse vt nūc. ¶ Ad scd̄aꝫ dr̄ ꝙ subiectū ꝯclōnis debꝫ restrigi ad stādū p ei se pro eisdē sicut subiectū mioris. ¶ Ad q̄rtaꝫ cōcedit̄ ꝙ nō seq̄t̄. eo ꝙ miore negatia i 3ᵃ fi^a nihil seq̄t̄. si vo mior q̄ ē ne^ua de cōtigēti ꝯuer tat̄ i oppositā q̄litatē: tc̄ bn̄ seq̄t̄ ꝯ⁹ nō q̄dē ne^ua sed ꝑticlaris a^ua de ꝯtigēti. ¶ Et h̄ de q̄stione.

Queritur Utrum omis sillo⁹ sit in aliq̃ trium figuraꝝ. Et videt̃ ꝙ nõ quia iste est bonus sillo⁹ oīs hõ ē aīal. oē aīal ē substantia g̊ ois homo est substantia. ꝛ tñ nõ ē in aliqua triũ figuraꝝ. ¶ 2° sic. ex ꝓpõnib⁹ exclusiuis reduplicatiuis et ifinitis fit bon⁹ sillogismus ꝛ tñ non ē in aliq̃ triũ figuraꝝ. g̊ ꝛc. ¶ Tertio arguit̃ sic. iste ē bonus sill⁹ sortes videt oēm equũ: brunellus ē equ⁹ g̊ sortes videt brunellũ. et tñ non ē in aliqua triũ figurarum g̊. ꝛc. ¶ In oppositũ ē aristoteles.

Primo Sciēdũ ē ꝙ pro declaratione termioꝝ questionis ponũt̃ q̃tuor distinctiones ꝛ vna suppõ. Prima distin° ē hec. duplex ē sillo⁹. quidã ē cathegoric⁹ cui⁹ vtraqȝ premissaꝝ ē ca^ca^. alius ē ypotetic⁹ cui⁹ vtraqȝ vel altera premissaꝝ ē ypo^ca^. ¶ Scđa duplex est sillo⁹ cathegoric⁹. quidã ē cui⁹ mediũ ē termin⁹ cõis cõiter tētus. alius ē cui⁹ mediũ ē termin⁹ singularis singulariter tētus sicut sillo⁹ expositori⁹. ¶ Tertia distinctio. sill⁹ cathegoric⁹ iterũ ē duplex. quidã ē cõstitutus ex rectis. quidã vero ex obliq̃s. ¶ Quarta distinctio sillo⁹ cathegoric⁹ ē duplex. quidã ē ōñsiuus qui assumit duas premissas in modo et figura dispositas virtute cui⁹ dispõis ifert suam cõclusionē. ali⁹ ē sillo⁹ ex ypothesi qui ex cõcesso a r̃nte ifert cõclusionē ex cui⁹ iterēptione ifert suã conclusionē probãdã. ꝛ iste iterũ ē duplex. q2 q̃dã ē sillo⁹ ad ipossibile. de quo dicetur in secũdo hui⁹. Ali⁹ ē sillo⁹ ad trãsũptuȝ qui se trãsfert ad aliquã ypothesim ꝓbãdã. ex qua ypothesi ꝯcludit ꝓpositũ. ut si opponēs velit ꝓbare ꝙ aīa hoīs ē imortalis. tũc petito cõsēsu r̃ntis ꝙ simile ē iudiciũ đ aīa equi ꝛ hominis se trãsfert opponēs ad probãdũ ꝙ aīa equi ē imortalis. quo probato ifert principale ꝓpo^m^ videlȝ ꝙ aīa hoīs ē imortalis. ꝛ h̄ ꝓpter ꝯcessionē respõdentis sibi datã. ¶ Suppõ ē h̄ aliquē sillm̃ eē i aliqua triũ figuraꝝ: ē ipsũ habere duas premissas i quib⁹ extremitates cõclusionis vniũtur i aliquo medio dispõito secũdũ exigentiã dispõis alicui⁹ figure.

Secundo Sciēdũ ē ꝙ quitus tractat⁹ i quo aristo. declarãdo prius supposita in gñatione silloꝝ tam vniformi q̃ȝ difformi docet resolutõnē silloꝝ in sua principia. et continet quattuor capitula. quoꝝ p^m^ in q̊ ōñdit̃ numerus figuraꝝ sillogisticaruȝ. continet pricipaliter duas cõclusiones. Pria ē h̄ oēs silli iperfecti ꝑficiũt̃ ꝑ reductionē ad modos vniuersales prie figure. quã ꝯclusionē relinquit notã tã ex dictis q̃ȝ ex dicēdis. tũ q2 dictũ ē ꝙ silli impfecti perfici pñt ꝑ reductõem ad primã figurã. Tũ q2 stati ꝓbabit̃ ꝙ oēs sillo^mi^ sũt i aliq̃ triũ figuraꝝ. ¶ 2^a^ ꝯ° q̃ ē principalis hui⁹ capituli ē h̄. oīs sillo⁹ ē i aliq̃ triuȝ figuraꝝ. pȝ q2 oīs sillo⁹ siue affirmatiu⁹ siue negatiu⁹. siue v̄lis siue particularis ē ōñsiu⁹ vel ex ypothesi. sed oīs talis ē i aliqua triũ figurarũ g̊. ꝛc. Miorē ꝓbat arist. ꝑ q̃ȝtũ ad ei⁹ primam ꝑtē. s. ꝙ oīs sillo⁹ ōñsiu⁹ ē in aliq̃ triũ figuraꝝ cui⁹ ꝓbationē innuit in gn̄q ꝯclusiõib⁹: quaꝝ primã tãgit in illa parte text⁹. si g̊ oporteat. a. de. b. sillo^re^. ē hec. Ad sillogisãdũ aliquã ꝓpositionē necio ē sumere vnã ꝓpõnē nõ participãtē vtroq̃ termio cũ ꝓpõe sillogisãda. ut ad sillogisãdũ istã ꝯclusionē. b. ē. a. nõ oȝ accipere ꝓ añte istã eãdē ꝓpõnē. b. ē. a. sȝ vnã aliã. q2 tũc peteret̃ principiũ. ex q̊ ꝓpõ sũpta ē eadē cũ ꝓpõe sillogisãda. ¶ 2^a^. ꝯ°. q̃ tangit̃ ibi. Si aũt. a. de. c. ē h̄. Ad sillogisãdũ aliquã ꝓpõnē nõ sufficit capere vnã premissã etiã i quacũq̃ figura q2 ex vnica premissa: nihil sequit̃ formaliter ꝛ sillogistice. ¶ Tertia cõclu°. q̃ tãgit̃ ibi. Si g̊ sumat̃. a. de alio. ē h̄. Ad sillogisãdũ aliquã cõclusionē nõ sufficiunt quecunq̃ due premisse sȝ oȝ quãlȝ illaꝝ participare vno termio cũ ꝓpõe sillogisãda. sic intelligēdo ꝙ si vna premissaꝝ participet vno termio ꝙ altera participet altero termio ꝛ ãbe nõ participēt eodē termino. pȝ q2 si ad sillogisãdũ istã ꝯclusionē. b. ē. a. sumat̃ aliq̃ ꝓpõ nõ cõicans i aliq̊ termio cum ista ꝓpõe sillogisãda: nihil ꝓhibet fieri sillm̃ a. d. b. aut non erit ꝑ ea q̃ sũpta sũt. h̄ ē ꝙ talis sillo⁹ nõ cõcludet istã. b. ē. a. eo ꝙ altera p̄missarũ sēꝑ erit ipertinēs ꝛ nõ cõicãs in altero termino cũ ꝯclusione. ¶ Quarta cõclusio q̃ tãgit̃ ibi. Omino eni dicim⁹. ē h̄. Ad sillogisãdũ aliq̃m ꝯclusionē oȝ capere terminũ mediũ q̄ aliquo° se hēat subyciēdo vel predicãdo in ordine ad termios ꝓpõis sillogisãde. pȝ q2 sicut sillo⁹ simpliciter q̄ nõ ē ꝯ̄ctus ad aliquã ꝯclusionē ꝓcedit ex p̄missis simpliciter et non contractis seu copulatis ad aliquã ꝯclusionē. sic etiã sillo⁹ ꝯ̄ctus ad hãc ꝯclusionē vel ad illã dȝ ꝓcedere ex premissis copulatis ad talē conclusionem: sed premissas copulari ad aliquã ꝯclusionem

est ipsas cõuenire in aliquo termio medio qui per illas premissas se habeat subyciendo vel ꝑdicãdo in ordine ad termios cõclusiõis sillogizãde. ex quo cõcludit aristo. ꝙ necesse ẽ mediũ esse cõmune vtriusq; extrẽitatũ. nõ quidem cõmunitate ꝑdicatiõis. sed cõmunitate copulationis extremoꝝ cõclusionis. ¶ Quita ꝯclusio que tãgitur ibi. ergo si necesse: est hec. omis sillo⁹ ostensiu⁹ est in aliqua triũ figuraꝝ. Patz quia in oi sillogismo ostẽsiuo sumitur aliquod mediũ cõmune vtriusq; extremorum. et hoc tripliciter. quia vel illud cõmune subycit̃ vni extremoꝝ: et predicat̃ de alio. ⁊ sic ẽ pria figura. vel predicat̃ de vtrasq;. et sic est secũda figura. vel subicitur vtrisq;. et sic ẽ tertia figura. Et licet aliq̃ cõclusio possit sillogizari per vnũ mediũ vel per plura: semper tamẽ redibũt eedẽ figure. quia si mediũ variet̃ variabitur ⁊ sillogismus. et sic qualitercunq; mediũ variet̃ necesse est ipsũ se habere ad extrema altero triũ predictoꝝ modorũ. ideo ois sillo⁹ erit i aliqua triũ figuraꝝ. Ex his quinq; cõclusionib⁹ posset formari talis ratio ad probãdũ primã partem predicte minoris. quia in oi sillogismo ostensiuo necesse est accipere aliquã propõnẽ ꝑ quã ostenditur predicatũ cõclusionis de subiecto. vel ergo illa propõ sumitur sola. et sic nõ fit sillogism⁹. vt dicebat secũda conclusio. vel ꝗ illa propositio sumitur cũ vna alia. et hoc dupliciter. vel ille due ꝓpositiões cõmunicãt vtroq; termino cũ ꝯclusiõe sillogizanda. ⁊ sic ñ fit sillogism⁹. sed petitur pricipiuz. vt dicebat ꝑma ꝯclusio. vel ergo in nullo termio participãt. et sic iteꝝ non fit sillogism⁹. quia sunt impertinentes respectu ꝯclusionis sillogizãde. vt dicebat tertia cõclusio. vel participãt in altero termio tantũ. et hoc dupliciter. qꝛ vel ille due ꝓpões copulant̃ subyciẽdo vel predicãdo vnũ tertium mediũ cũ extremo ꝓpõnis sillogizãde. vt tangebat̃ in quarta cõclusiõe. vel nõ: si nõ. tũc fit sillo⁹. si sic hoc est dupliciter. vt deducebat quita cõclusio. quia vel ille termin⁹ medi⁹ subicitur in ꝑma et predicat̃ in secũda. et sic est ꝑma figura. vel ꝑdicat̃ in vtrasq;. ⁊ sic est secũda figura. vel subycitur in vtrasq;. et sic est tertia. et cũ nõ sint plures habitudines medy ad extrẽa cõclusionis sillogizãde sequitur ꝙ omnis sillo⁹ est in aliqua triũ figuraꝝ. Cõsequent̃ probat secũdã partẽ dicte minoris. scilz ꝙ ois sillogismus ex ypotesi est in aliq̃ triũ figuraꝝ.

Pro cuius probatione adducit duas cõclusiones partiales. ¶ Quaꝝ prima est hec. omis sillogismus ad ipossibile est in aliqua triũ figurarũ. patet. quia omnis sillogism⁹ ostensiu⁹ est in aliqua triũ figuraꝝ. sed sillo⁹ ad ipossibile quo ad ei⁹ primũ processũ est ostẽsiu⁹. ergo ⁊c̃. mior patet. quia sillo⁹ ad ipossibile est ꝗ ex concesso ab aduersario cũ vno mãifeste vero sillogizat ostensiue aliquod falsũ. ex cui⁹ falsitate infert falsitatẽ propõnis cõcesse a respõdente. vt si quis proponat istã propositionẽ: dyameter est assymeter. et respõdens eã negauerit. tunc accipit̃ cõtradictoria ei⁹ scilicet ꝙ dyameter ẽ symeter. ex qua infertur ꝙ superabũdãtia erut equalia perfect]. idest ꝙ numer⁹ impar erit eq̃lis numero pari. quod est ipossibile. ex cui⁹ impossibilitate infertur falsitas illi⁹ ꝓpõnis assũpte dyameter est assymeter. et tamen concluditur veritas sue cõtradictorie. scilicz isti⁹ dyameter nõ est assymeter. que erat cõclusio ꝓbãda. ¶ Secũda cõclusio partialis est ista omẽs aly sillogismi ex ypotesi fiunt in aliqua triũ figuraꝝ. patet. quia in oibus sillogismis ex ypotesi alys fit sillogism⁹ ad transũptũ. sed sillogismus ad transũptum fit in aliqua triũ figurarum. cum ostẽdat ex aliquo transũpto aliquã conclusionẽ. ergo omnes sillogismi aly ex ypothesi fiunt in aliqua triũ figuraꝝ. et sic omnis sillogismus tam ostensiu⁹ q̃z ex ypothesi fit in aliqua triũ figuraꝝ. Infert vlterius ꝙ omnis sillogismus perficitur per primã figurã reducendo ad modos vniuersales prime figure.

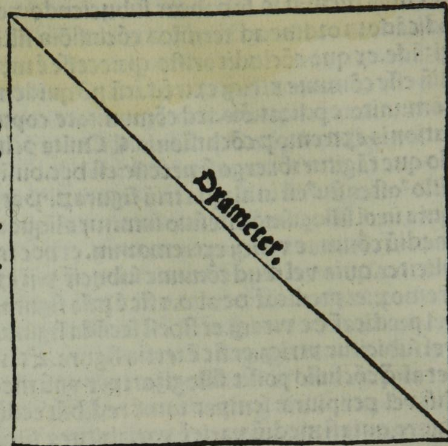
Tertio Sciendũ est ꝙ circa hunc textũ incidit vna difficultas. vtruz ista sit vera. dyameter est assymeter. ¶ Respõdetur per q̃ttuor suppositiones. ⁊ duo dicta. Prima suppositio est hec. quadratũ est figura habens quattuor latera equalia. Secũda suppõ dyameter est linea longissima in quadrato diuidens quadratũ in duas partes equales procedens ab vno cono quadrati ad aliud sibi oppositũ cõtradictorie. Tertia suppõ. costa quadrati est linea qua clauditur quadratũ. cuiusmodi sũt quattuor linee ex quibus perficitur quadratũ. Quarta suppositio. symeter est idẽ ꝙ cõmensurabile coste quadrati. ¶ Primũ dictũ. ad hoc ꝙ alique quãtitates sint ꝯmẽsurabiles oportet ꝙ habeant vnã mensurã cõmunẽ que aliquotiens sũpta reddat primã quantitatẽ precise. ⁊ illa eadẽ aliquotiẽs sũpta red-

Quadrati
dyamete
Costa
symeter

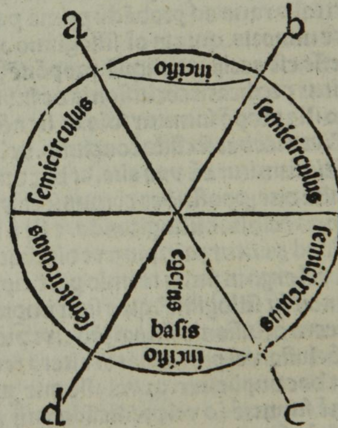
dat secundā quantitatem precise. vt numerus par et numerus impar sunt quantitates cōmensurabiles. quia habent mensuram cōmunem scilicet vnitatem. vnitas enim bis sumpta reddit precise quantitatē numeri paris. et etiam vnitas ter sumpta reddit precise quātitatem numeri imparis. ¶ Secūdū dictum. ista ꝓpositio: dyameter est coste symeter est falsa. patꝫ quia dyameter est assymeter. idest non cōmēsurabilis coste quadrati. ¶ Circa capitulum sequens oritur etiā vna difficultas. quid est angulus equicrus. Respondetur per vnam suppositionem. et vnū dictum. ¶ Suppositio est hec. ꝙ a centro circuli ad eius circunferentiā protenduntur duo recti dyametri cōcludentes vnam portionē circuli. qui scilicet dyametri vocentur. a. b. ex ductu autem illoꝝ duoꝝ dyametrorum. a. b. a centro circuli ad eius circunferentiam causatur angulus qui vocatur triangulus semicirculi. et anguli causati ex incidentia linearum. a. b. supra circunferētiam circuli vocantur anguli semicirculi. ¶ Secunda suppositio. ꝙ a puncto. a. ad punctū. b. protendatur linea recta concludens vnam portionem circuli que linea vocetur basis. tunc anguli causati ex incidentia basis supra circulū ex vtraqꝫ parte vocantur anguli incisionis: signabiles per istas litteras. c. d. sed triangulus causatus supra lineas. a. b. vocatur triangulus equicrus: siue equitybiarum. cuius āguli causati ex protractiōe ipsius basis supra lineas. a. b. vocātur equi anguli ad basim. signabiles ꝑ istas duas litteras. e. f. ¶ Dictum est istud. triangulus equicrus est triangulus constitutus ex tribus lineis rectis equalibus.

¶ Pro faciliori declaratione huius presentis textus et questionis: et maxime tertij notabilis quo ad eius primā difficultatem poni solet prima figura sequens in proxima colūna.

Quadratū.

¶ Similiter ad euidentiam secunde difficultatis tertij notabilis questionis precedētis: solet poni figura sequens.

Conclusio Responsalis. Omīs sillogismus est in aliqua trium figurarū. Hec cōclusio satis patet per rationē textus. intelligendo tamē cōclusionē de sillo cathegorico. quia oīs sillo⁹ cathegoricus ē formaliter vel reductiue in aliqua triū figurarū.

Primo Dubitatur. vtrū in omni sillogismo necesse sit aliquā ꝑmissarum esse affirmatiuā. et aliquā esse vniuersalem. ¶ Pro dubio supponit ꝙ aristo. in hoc secundo capitulo ōndit aliqua necessario requisita ad hoc ꝙ aliquis sillogism⁹ sit dispositus

secundū aliquam figurā. et continet quinq3 cō
clusiones. ❡ Quaꝝ prima est hec. in omni sil-
logismo necesse est aliquā premissaꝝ esse affir
matiuam. ❡ Secūda cōclusio. in omni sillogis
mo necesse est aliquā premissaꝝ esse vniuersa
lem. quia si neutra ꝑmissaꝝ esset vniuersalis:
sequeretur aliquod illoꝝ duorum incōuenien
tium. vel ꝙ nō ostēderet propositū. vel ꝙ pe-
teretur pricipiū. quoꝝ quodlibet ipedit boni-
tatem sillogismi saltē probatiui. ꝯsequētia pa-
tet q̄ttuor exēplis. Quorū primū est morale.
non eni sequitur: voluptas est studiosa. s3 mu-
sica est voluptas. ergo musica ē studiosa. quia
vel in maiori sumit̄ voluptas pro musica vo-
luptate. et sic est petitio pricipij. vel sumit̄ ꝓ
aliqua alia voluptate. et sic nō ostendit̄ ꝓposi
tū nisi ad subiectū maiori addat̄ signū vniuer
sale. Alia tria exēpla sunt mathematica. quo-
rū primū est. anguli semicirculi sunt equales.
sed anguli. a. c. et. b. d. sunt anguli semicirculi.
ergo inter se sunt equales. Scd3 exēplū. angu
li incisionis sūt eq̄les. sed anguli. c. d. sūt angu
li incisiōis. g̊ anguli. c. d. sunt equales. Tertiū
exēplū. si ab equalib⁹ equalia demantur q̄ re-
manēt erūt equalia. sed āguli incisiōis sūt eq̄-
les. ergo ab ipsis dēptis angulis semicirculi ꝛ
angulis equicr⁹ erūt equales. isti sillogismi nō
valēt. nisi subiecto maioris addatur signū vni
uersale. ❡ Tertia ꝯ. cōclusio vniuersalis non
sillogizat̄ nisi ex duab⁹ vniuersalib⁹. sed parti-
cularis pōt indifferēter cōcludi: vel ex duab⁹
vniuersalibus. vel ex altera vniuersali tantū.
❡ Quarta ꝯ. si conclusio sit vl'is oportet ābas
ꝑmissas esse vl'es. si tamē ābe ꝑmisse sint vl'es
nō oportet cōclusionē esse vniuersalē. ❡ Qui
ta ꝯ. in oi sillogismo nec̄e est aliquā ꝑmissarū
esse similē cōclusiōi. nō solū quātū ad affirma
tionē et negationē: sed quātū ad hoc ꝙ est de
inesse vel de cōtingēti vel nec̄io non tn̄ oportꝫ
huiusmodi si̅litudinē attēdere ex ꝑte q̄ntitatꝭ
ꝓpōnū. Cōsequēter epilogat omia pri⁹ dicta.

Secūdo Dubitat̄. vtrū ois sillogismus
ꝯstet tātū ex trib⁹ termis ꝛ du-
abus propositionibus. ❡ Pro cui⁹ solutōe sup
ponitur ꝙ aristo. in hoc tertio capitulo docet
resoluere sillogismos in sua pricipia materia
lia. et cōtinet septē cōclusiōes. ❡ Quarū pria
est hec. omnis sillogismus habet tres termios
et nō plures. Patet. q2 omnis sillogism⁹ vnus
vnicā habet cōclusionē. aut plures. nō plures.
quia tūc nō esset vn⁹. ergo habet tantū vna3.
vel ergo vna cōclusio ostēditur ꝑ vnicū medi
um. vel per plura. nō per plura. quia tūc sillo-
gismus non esset vnus. ergo per vnū tantū. et
per cōsequēs in omi sillogismo nō est nisi vnū
mediū. et duo extrema. et sic nō erūt nisi tres
termini. ꝙ autē sillogismus nō sit vnus si con-
clusio ostendat̄ per diuersa media patet. sup-
posito ꝙ cōclusio sillogizāda sit. e. que debeat
ꝯcludi per ista q̄ttuor media. a. b. c. d. tūc opor
tet ꝙ. a. et. b. se habeāt sicut totū et pars. quia
si aliter se haberēt ex eis nihil concluderet̄. si
vero se habeant sicut totū et pars tunc vel ex
ipsis cōcludit̄. e. aut aliquod aliud. si primu3.
sic erunt plures sillogismi. et sic eadē conclu-
sio ostēdet̄ per plures sillogismos. si non. tunc
frustra assumebantur ille premisse. ❡ Secun
da cōclusio. omnis sillogism⁹ constat tantū ex
duabus propositionib⁹. Patet. quia omnis sil
logismus habet tantū tres terminos. g̊ habet
tantū duas ꝓpōnes. tenet ꝯn̄a. quia ex tribus
termis non fiūt nisi due ꝓpōnes partim diffe
rentes et partim cōuenientes. ❡ Tertia ꝯclu-
sio. si in aliqua demōstratiōe premisse nō sint
pares. hoc est sint plures vel pauciores duab⁹
tunc necesse est ꝙ oino talis demōstratio n̄ sit
sillogistica. vel ꝙ aliq̄ sint sūpta que nihil faci
unt ad illationē cōclusiōis. ❡ Quarta ꝯclusio.
numer⁹ propōnū sillogismi est perfect⁹. quia ē
numer⁹ par. sed numer⁹ terminoꝝ est abūdās
quia est numerus impar. ❡ Quinta conclusio
est hec. numerus terminoꝝ sillogismi semper
excedit numeꝝ propositionū in vno. quia pro
positiones sunt due. et termi sunt tres. ❡ Sex
ta conclusio. in sillogismis cōpositis aliquan-
do termini sunt pares. et aliquando ipares. sē
per tamē termini excedūt numerū propōnu3
in vno. ❡ Septima cōclusio. numer⁹ ꝓpositio
nū semꝑ excedit numerū cōclusionū in vno.

Tertio Dubitatur. vtrū vniuersalis af-
firmatiua sit difficillima ad ꝯclu
dendū. ❡ Pro solutione supponitur ꝙ in hoc
quarto capitulo ostendit aristoteles que ꝯclu
sio est facilis ad sillogizandū. et que difficilis.
Et continet octo cōclusiones. ❡ Quaꝝ prima
est hec. illa conclusio est facilis ad sillogizādū
que concludit̄ in plurib⁹ figuris: et per plures
casus. idest per plures modos. et illa cōclusio
est difficile sillogizabilis que i paucioribus fi-
guris. et per pauciores modos concluditur.

¶Secūda ɔclusio. vniuersalis affirmatiua so lū cōcluditur in prima figura. ⁊ i vno solo mō. vniuersalis autē negatiua concluditur in vno mō prime figure: et in duobus secūde. sed particularis affirmatiua cōcludit̄ in vno mō prie figure. et in tribus tertie. particularis vero negatiua per primā figurā concludit̄ vno mō. p secundā duobus modis. et per tertiā trib⁹ modis. ¶Tertia ɔclusio. vniuersalis affirmatia est difficillima ad cōcludēdū. ¶Quarta ɔclu⁹ propō vniuersalis est facillima ad destruēdū. quia destruitur per suā particularē ɔtradictoriā que est faciliter sillogizabilis. ¶Quita conclusio. facili⁹ est cōstruere particularē q̄ ɔ̄struere. quia particularis nō pōt destrui nisi p cōstructionē sue vniuersalis ɔtradictorie que est difficillima ad cōcludēdū. ¶Sexta ɔ⁹. q̄ttuor genera propōnū ɔ̄struūtur per se iuicē. sc3 vniuersalis affirmatia per particularē negatiuā. et ecōtra particularis affirmatiua per vniuersalē negatiuā. ¶Septima ɔclu⁹ propō vniuersalis nūq̄ construitur per ꝑpositionē particularē sibi subalternā. sed bene ecōtra. ¶Octaua cōclusio. facilius est destruere vniuersalez q̄ cōstruere. quia vniuersalis vno solo modo construitur. sed destruitur duobus modis.

Ad rationes Ante oppositū. ¶Ad p̄mā dicitur ꝙ ille sillo⁹ est virtualiter in prima figura quia nō differt a pria nisi per solam transpositōnē premissaꝝ que transpositio nō diuersificat figuraz. ¶Ad secūdā et tertiā dicitur ꝙ tales sillogismi sunt formalit̄ vel reductiue in aliqua triū figuraꝝ.

Queritur Utrū ad sciētiam libri priorū pertineat dare artem iueniēdi mediū. ¶Et arguit̄ p̄rio ꝙ nō. quia sciētia libri priorū est resolutoria. sed si daret artē iueniēdi mediū esset iuentiua ergo ⁊c̄. ¶Secūdo arguitur. illa sciētia tractat de resolutiōe cōseqn̄tie ⁊ nō ɔ̄ntl. ergo non habet resoluere sillo^m i sua pricipia materialia. et per cōsequēs nō habet dare artē inueniēdi mediū. ¶Tertio argr̄ in hac scientia determiat de sillogismo nō contracto. sed regule artis iueniēdi mediū solum possūt applicari ad sillogismū cōtractū. cū ibi solū debeāt esse añcedētia et cōsequētia. ergo ad istā sciētiā ñ pertiet dare artē iueniēdi mediū. ¶In oppositū tamen est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione terminoꝝ quibus vtit̄ aristoteles in textu ponūtur sex suppositiōes. Pria suppositio est hec. omnes cōbinationes tā vtiles q̄ iutiles significantur per dictiōes cōtentas in his versibus. Fecana. cageti. dafenes. hebare. gedacho. Hebali stant: sed non cōstāt febas. hedas. et heca. Secūda suppō est hec. predictaꝝ nouē dictōnū sex prime trissyllabe representant cōbinationes vtiles. et alie tres dissyllabe representant cōbinationes iutiles. Tertia suppositio. ꝙ ātecedēs ad subiectū vl̄ predicatū conclusionis est termin⁹ qui ꝟe vniuersaliter et affirmatiue natus est subyci i ꝓpositione respectu subiecti vel predicati ɔclusionis. Sed cōsequēs ad subiectū vel predicatum est termin⁹ qui vere vniuersaliter ⁊ affirmatiue natus est p̄dicari de subiecto vel predicato cōclusionis. Extraneū vero ad subiectuz vel predicatū cōclusionis est termin⁹ qui vere vniuersaliter et negatiue natus est subyci vel predicari de subiecto vel predicato cōclusiōis Quarta suppō. in predictis sex dictionib⁹ trissyllabis vltia vocalis designat qualitatē ⁊ quātitatē cōclusionis sillogizāde. ita ꝙ si in vltio loco ponatur. a. designat propositionē vniuersalē affirmatiuā. et. e. designat vniuersalē negatiuam. i. vero designat particularē affirmatiuam. sed. o. designat particularē negatiuam sillogizandā. Quinta suppō. predictaꝝ dictionū tertia vocalis representat totā cōclusionez sillogizandā. sed due prime vocales q̄ sunt. a. ⁊ e. representāt extrema ipsius cōclusiōis. ita ꝙ a. representat predicatū. et. e. representat subiectū conclusiōis sillogizāde. Sexta suppositio est h̄. in predictis dictionib⁹ iste tres littere b. c. d. designant habitudinē medy ad predicatū cōclusiōis. ita ꝙ. b. denotat mediū esse cōsequēs ad predicatū cōclusiōis. et. c. denōt mediū esse antecedēs ad predicatū cōclusionis. d. vero denotat mediū esse extraneū ad predicatū ɔclusionis. Sed iste tres littere. f. g. h. denotāt habitudinē ad subiectū cōclusiōis. sic. f. ꝙ. f. denotat ꝙ mediū debet esse cōsequēs ad subiectū cōclusionis. g. vero denotat ꝙ medium debet esse añs ad subiectū cōclusiōis. sed h. denōt ꝙ mediū deber esse extraneū ad subiectū cōclusionis. Ista suppositio patet p hos versus. Predicat. a. b. seqn̄s c. pcedit. d. sit ex̄. E. subyt. f. sequitur. g. precedit. h. sit extra.

Secundo Sciendū est φ in hoc sexto
tractatu dat aristoteles artē
inueniendi mediū ad quodlibet gen⁹ cōclusi/
onis sillogistice sillogizādū. et cōtinet tria ca/
pitula. in quoꝝ prio declāt hꝯ artē inueniēdi
mediū. et continet duas ptes principales. qrū
prima cōtinet duodeci cōclusiōes. et in pria tā
git intētū que ē hec. ¶ Nūc dicēdū est quo mō
erim⁹ ydonei ad sillogizādū ad ꝓpositū. ꝛ per
quā viā sumētur principia ad inferēdū quasli
bet cōclusiōes. qꝛ nō solū oꝫ cōsiderare gñatō
nē silloꝝ. sed etiā oportet habere prōptitudi/
nē faciēdi eos. Alie quiqꝫ cōclusiōes tāgūt gn
qꝫ cōsideratiōes gñales. ¶ Quaꝝ pria ē h. eo/
rū que sūt q̄dā sūt talia que de nullo v̄e ꝛ vni/
uersaliter p̄dicātur. vt cleon ꝛ callias. et omne
quod est singulare ꝛ sensibile. nā pene vnūqꝺ
qꝫ sensibiliū est hꝯ vt de nullo predicet̄ nisi se
cūdū accñs. vt dicēdo albū ē socrates. veniēs
est callias. Alia sūt q̄ predicātur de istis ꝛ etiā
alia que predicant̄ de ipsis. vt aīal predicatur
de hoie. ꝛ hō de callia. Alia sūt q̄ de alys predi
cant̄ et de quib⁹ nulla priora predicāt̄ nisi ſm
opinionē. i. denoiationē. quia alias esset ꝓces/
sus in infinitū qꝺ est falsū quia in sursū pergē/
tibus quādoqꝫ statur. vt patebit prio posterio
rū. ¶ Scꝺa cōsideratio ē hec. data aliq̄ ꝯclusi/
one oportet cōsiderare ea q̄ sūt ꝯuertibilia cū
terminis illi⁹ cōclusiōis. sicut sunt diffinitiōes
et prop̄e passiōes eaꝝ. ¶ Tertia cōsideratio.
oportet cōsiderare añcedētia et cōsequētia et
extranea cōclusiōis probāde. ¶ Quarta cōsiꝺ
ratio. oportet ꝯsiderare q̄ sūt illa cōsequētia q̄
se cōsequūt̄ essentialit̄ in eo qꝺ quid est. et que
accidētaliter. ¶ Quita cōsideratio. oporꝫ ꝯsi/
derare que sūt illa q̄ cōsequūt̄ scꝺm veritateꝫ
et que secūdū opinionē. quia quanto aliqs pl'a
taliū poterit iuenire: tāto magl est ydoneus ad
sillogizandū cōclusionē propositā. et quāto ta
lia erūt veriora tanto efficaci⁹ demonstrabit.
¶ Alie quiqꝫ cōclusiōes tāgūt quiqꝫ cōsidera/
tiones speciales. Quaꝝ pria est hec. ad dāduꝫ
cōsequēs alicui⁹ oportet dare illud quod cōse/
quitur ad ipsū totū. idest illud qꝺ predicat̄ vni
uersaliter de ipso. et ad sumēdū añcedētia oꝫ
accipere illud quod añcedit. idest qꝺ subycit̄
vniuersaliter. nō tamē φ signū vniuersale po/
natur ad predicatū. vt dicēdo hoiē esse oīe
animal. vel musicā esse omnē disciplinā qꝛ il/
la ꝓpositio in q̄ signū vniuersale ponit̄ ad pre
dicatū est iutilis et ipossibilis. vt oīs hō est om
ne aimal. vt omnis iustitia est oīe bonū. Se
cūda cōsideratio. ad dādū cōsequētia alicuius
oportet sumere cōsequētia propria ꝛ nō ꝯseq̄n
tia q̄ sunt cōmunia ad vtrūqꝫ extremū ꝯclusi
onis. Tertia cōsideratio. ad sumēdū extranea
alicui⁹ extremi ꝯclusionis oportet sumere ex̄/
nea propria et nō cōmunia subiecto vel predi
cato. Quarta cōsideratio. oportet sumere ꝯña
que sēper vel vt in plurib⁹ ꝯsequūtur. Quinta
ꝯsideratio. nō oportet sumere pro ꝯsequētib⁹
illa que sequūtur ad oīa. ¶ In secūda pte de/
clarat in speciali artē inueniendi mediū. et cō/
tinet duo pūcta. quoꝝ primū cōtinet octo cō/
clusiones. ¶ Prima cōclusio est hec. ad cōclu/
dendū vniuersalē affirmatiuā oportet capere
aliqd quod sit cōsequēs ad subiectū cōclusiōis
et illud idē sit antecedēs ad predicatū ei⁹. ꝛ sic
fiet sillo⁹ in barbara. ¶ Secūda ꝯclusio. ad cō
cludēdū particularem affirmatiuā oportet ca
pere mediū qꝺ sit ātecedēs tā subiecto qꝫ pre/
dicato cōclusionis. et sic fiet sillogism⁹ in dara
pti. ¶ Tertia ꝯclusio est hec. ad cōcludēdum
vniuersalē negatiuā in secūdo mō prime figu
re. vel in p̄mo secūde: oportet capere medium
quod sit cōsequēs ad subiectū. et extraneū ad
predicatū. ¶ Quarta cōclusio. ad cōcludēduꝫ
vniuersalē negatiuā in secūdo scꝺe oportet ca
pere mediū qꝺ sit cōsequēs ad predicatū ꝛ ex
traneū ad subiectū. ¶ Quita cōclusio. ad sillo
gizādū particularē negatiuaꝫ in scꝺo tertie su/
mendū est mediū qꝺ sit ātecedēs ad subiectū
et extraneū ad predicatū. Has quiqꝫ cōclusio
nes declarat aristoteles per ordinē vno nota/
bili. supposito scilꝫ φ predicatū cōclusionis si/
gnificetur per. a. et. per. b. cōsequēs ad ipsuꝫ. ꝛ
per. c. añcedēs. per. d. vero extraneū ad predi/
catū cōclusionis. sed. e. sit subiectū cōclusiōis.
et. f. cōsequēs ad ipsū. et. g. antecedēs. et. h. ex/
traneū ad subiectū hoc supposito prio probat
primā ꝯclusionē. nā si quis velit probare hanc
cōclusionē: oīe. e. est. a. debet pro medio cape
re c. f. arguēdo sic in prio prie. omne. c. f. est. a:
oīe. e. est. c. f. ergo oīe. e. est. a. Declāt secūdo
scꝺam cōclusionē. nā si quis velit probare istā
quoddaꝫ. e. est. a. debet pro medio capere. c. g.
arguēdo in prio tertie sic. oīe. c. g. est. a. omne
c. g. est. e. ergo quoddaꝫ. e. est. a. Tertio declāt
tertiā cōclusionē. nā si quis velit probare istā
ꝯclusionē: nullū. e. est. a. debꝫ ꝓ medio capere

d.f.arguẽdo in secũdo mõ prime.nullũ.d.f.est a.omñe.e.est.d.f.ğ nullũ.e.est.a. Quarto pbat quarta cõclusio.quia probãdo istã nullũ.e.est a.in pmo secũde debet pro medio capi.b.b. arguẽdo sic.omñe.a.est.b.b.nullũ.e.est.b.b.ğ nullũ.e.est.a. Ultio pbat vltimã cõclusionẽ. naz ad cõcludẽdũ in scdo tertie istã pticularẽ negatiuã quoddã.b.nõ est.a.debet capi pro medio d.g.sic arguendo.nullũ.d.g.est.a.omñe.d.g.est b.ğ quoddã.b.non est.a. ¶ Sexta cõclusio. ad sillogizandũ particularẽ affirmatiuã idirecte debet pro medio capi.b.g.arguẽdo sic. omñe.b. g.est.a.omne.c.est.b.g.ergo omne.c.est.a. que cõclusio si cõuertatur infert illã particularez affirmatiuã:quoddã.a.est.c. ¶ Septia cõclu⁹ volenti probare aliquã conclusionẽ inspiciendum est ad ãtecedẽtia cõsequẽtia et extranea predicati et subiecti cõclusionis.quia ad ea inspiciẽdum est per que probatur omne gen⁹ cõclusionis.hoc autẽ fit p predicta.ğ rc. ¶ Octaua cõclusio est. ꝙ inspiciendo ad antecedẽtia et cõsequẽtia oportet accipere antecedẽtia et cñia magis vniuersalia. quia cuicũqȝ inest minus vniuersale:eidem iest magis vniuersale.

Tertio Sciendũ est ꝙ in secũdo puncto ponit aristoteles cõbinatiões in vtiles.et continet quiqȝ conclusiones. In quarum prima resumit cõbinatiões prius enumeratas. Et subdit vnũ documẽtũ ꝙ non oportz capere illa que sequũtur ad oia.idest tã ad subiectũ ꝗ̃ ad predicatũ ꝯclusionis.quia ex ipsis non potest fieri sillogismus.neqȝ affirmatiuus quia argueretur ex puris affirmatiuis in secũda figura.neqȝ negatiu⁹.cum ipsa de nullo posset negari. ¶ Secũda cõclusio tãgit primã cõbinationẽ inutilẽ quando mediũ est cõseqñs ad vtrũqȝ.scilz ad predicatũ et ad subiectũ cõclusionis:tunc talis cõbinatio est iutilis. quia in tali dispositione arguitur ex puris negatis i secũda figura. ¶ Tertia cõclusio tangit secundam cõbinationem inutilẽ quando mediũ est antecedens ad predicatũ r extraneũ ad subiectum:talis dispositio est iutilis.quia in tali dispositione arguitur miore negatiua in prima figura. ¶ Quarta cõclusio tangit tertiã cõbinationẽ iutilem.scilicz quãdo medium est extraneũ ad vtrũqȝ: talis cõbinatio est iutilis. quia arguitur ex puris negatiuis. ¶ Quinta conclusio refutat vnam ꝯsiderationem antiquorum quã ponebant valere ad cõcludendum negatiue.et ẽ hec. data aliqua cõclusione negatiua oportet videre ad antecedẽtia r cõsequentia subiecti r predicati.et videre an illa cõsequentia sint sibi ad iuicem cõtraria.et si sic: tũc sũt cõuenientia media ad cõcludendũ predicatũ non inesse subiecto.et de hoc exẽplificat in terminis non significatiuis. Sed extra textũ potest poni tale exẽplum in terminis significatiuis.vt sit ista ꝯclusio.nulla iustitia est iiustitia. cõsequẽs ad subiectũ est virtus. et consequẽs ad predicatũ est vitiũ.ideo vterqȝ est medium vel saltem potest sumi pro medio ad ostendẽdum istam cõclusionẽ. nã primũ quod est virtus potest accipi pro medio in secundo mõ prime figure arguẽdo scilicet sic. nulla virtus est iiustitia.omis iiustitia est virtus.ergo nulla iustitia est iiustitia. Et similiter posset exẽplificari in primo modo secũde figure. sed viciũ põt sumi pro medio in secũdo secũde arguẽdo sic. omnis iiustitia est viciũ. nulla iustitia est vicium.ergo nulla iustitia est iiustitia. Istam cõsiderationem reprobat aristoteles. quia vel ad concludendum talem conclusionem oportet sumere vtrunqȝ pro medio. vel alterũ tantuz. non vtrunqȝ.quia talis sillogism⁹ haberet plura media.non alterũ tantũ.quia alterũ nõ habet virtutem cõcludendi ratione dicte cõclusionis. sed primũ habet virtutẽ cõcludẽdi ratione tertie regule superi⁹ date.et secundũ ratione quarte regule superius date.

¶ Ut ars inueniendi mediũ cunctis sit facilis plana atqȝ manifesta:ad eius declarationẽ ponitur sequens figura: que cõmuniter propter eius apparentẽ difficultatem pons asinoꝝ nũcupatur:licet intellectis dictis in hoc passu oĩbus possit esse familiaris ac intellecta.

A p̄tum

Ant̄s ad predicatū

Extraneum

Consequens ad predicatum

C

D

B

predicati

Habitudines

Potēs ↄcludere vlēs affirmatiuā in

Potēs con .s. i felapton

Potēs ↄclu .i. cesar

Potēs concludere particularē in baralipton

Potēs ↄcludere fresō. z p̄dicare

Incōstens quia ex puris affirmatiuis i secunda figura nihil sequitur.

Potēs ↄcludere p̄dicare affirmatiuā i tertia figura i darapti disamis z datisi.

Incōstāt oīb' figuris z ibi nihil seq̄

Inconstās in oībus figuris. qz ex puris negatiuis nihil sequitur i quacunq; figura fuerint.

dere vlēs negatiuā i p̄a z 2ª fi° celarēt z p̄dicare negatiuā i ferio z festino

cludere p̄dicare negatiuā i 3ª fi° bocardo ferison

affirma

barba

vlēs neg. i 2ª fi° i cesa. z cāe nega. i eadē .s. i baroco

z p̄dicare affirma tiuā i darii

tiuā tamen indirecte

i 1ª vl 3ª modo ne gatiuo s; p̄ medium

G

H

F

subiecti

Habitudines

Extraneus

Antecedēs ad subiectum.

Consequens ad subiectum

E s̄biectū

Conclusio Respõsalis. ad istã scientiam pertinet dare artẽ inueniendi mediũ. patet. qꝛ finis huiꝰ sciẽtie ẽ pfecta cognitio sillogismi q̃ nõ potest haberi nisi sciamꝰ ꝓpter ꝛ faciliꝰ ↄponere sillogismos. ergo

Primo ars est necessaria in ista sciẽtia. Dubitatur. vtruꝫ ars predicta inueniẽdi mediũ valeat in sillogismis ex ypothesi. ¶ Pro dubio supponẽdũ ẽ ꝙ aristo. in hoc secundo capitulo ostẽdit istã artẽ esse sufficiẽtem ad omnẽ sillogismũ. et continet sex cõclusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. predicta ars est generalis ad omnẽ sillogismũ per impossibile Patet. qꝛ ista est gñalis ad omnẽ sillogismum ostẽsiuũ. vt patuit in capitulo precedẽti. ergo est generalis ad omnẽ sillogismũ per impossibile. ↄña tenet. qꝛ quicqd sillogizatur ostẽsiue sillogizatur per ipossibile. et ecõtra. ꝙ autẽ cõclusio sillogistica ostensiue possit sillogizari ꝑ ipossibile probat aristo. in conclusiõe ꝑticulari affirmatiua et vl'i negatiua. vt sit hec ↄcluꝰ nullũ. e. est. a. ostẽsiue sillogizata in camestres ꝑ hoc mediũ. b. h. arguẽdo sic. oẽ. a. est. b. h. nullũ. e. ẽ b. h. ergo nullũ. e. est. a. ista ↄꝰ per eosdẽ terminos sillogizatur ꝑ ipossibile. capiẽdo ↄtradictoriũ ↄclusiõis cũ maiore ad iferẽdũ ↄ̃dictoriũ minoris arguẽdo sic i dary. oẽ. a. est. b. h. q̃ddã. e. est a. ergo quoddã. e. est. b. h. cõclusio est falsa. ergo et aliq̃ premissaꝝ. nõ maior. ergo minor. q̃ ẽ ↄtradictoria ↄclusiõis prioris sillogismi oñsiui. ꝛ tũc vltra. illa mior scꝫ quoddã. e. est. a. est falsa. ergo sua ↄtradictõ. s. nullũ. e. est. a. est vera. ꝛ illa fuit ↄclusio priori sillogismi oñsiui. Similr̃ ꝙ illa ↄꝰ q̃ sillogizatr̃ ꝑ ipossibile possit oñsiue sillogizari ꝓbat aristo. qꝛ ex opposito ↄclusionis silli ꝑ ipossibile cũ ꝑmissa q̃ manet eadẽ i sill'o oñsiuo ꝛ per ipossibile ifert oppositũ illius qđ fuit ostẽsũ ad ipossibile. ꝛ ↄsimilr̃ posset ďclari de ꝑticulari affirmatiua. In hoc tñ ẽ dr̃a iter sillogismũ ostẽsiuũ ꝛ ad ipossibile. qꝛ i sill'o oñsiuo neće est ꝙ ãbe ꝑmisse sumãt̃ tãq̃ vere. ꝛ i sill'o ꝑ ipossibile neće ẽ ꝙ aliq̃ ꝑmissaꝝ sumat̃ tãq̃ falsa. ¶ Scđa cõcluꝰ ars predicta ẽ gñalis ad oẽm sillo͠m ad trãsũptũ. qꝛ licet silloꝰ ad trãsũptũ nõ ostendat pricipalẽ cõclusionẽ ꝑ hãc artẽ: tñ oñdit cõclusionẽ ad quã se trãsfert. ideo quo ad illã cõclusionẽ indiget illa arte. ¶ Tertia cõcluꝰ ista ars est gñalis ad oẽs sill'os secũdũ q̃litatẽ i subiecti. qꝛ talis silloꝰ sillogizat vl'e loco ꝑticulari. ergo in tali sillogizatiõe indiget arte predicta. Et etiã ad sillogismũ secũdũ inspectionẽ ꝑticularẽ. cõtingit eni et alio mõ sillogizare quedã hoꝝ. vt vniuersalia ꝑ particularẽ ispectionẽ ex ypothesi. et hoc ẽ supposita ↄuertibilitate termioꝝ. vt declãt aristo. ꝑ tmĩnos nõ significatiuos tã de vl'i negatiua q̃ affirmatiua. ¶ Quarta cõclusio. per artẽ dictã fiũt sillogismi de modo. qꝛ in talibus oportet aspicere ad antecedẽtia cõsequentia ꝛ extranea sicut in illis de inesse. ergo ista ars est illis generalis sicut illis de inesse. Est tamẽ in hoc differentia. quia in sillogismis de inesse oportet accipere antecedẽtia ↄsequẽtia et extranea que similiter isũt vel non insũt. sed in illis de cõtingenti oportꝫ accipere añcedẽtia et extranea q̃ contingunt siue possũt inesse vel nõ inesse. Ex quibꝰ infert ꝙ non est possibile aliquẽ sillogismũ fieri nisi secũdũ artem dictam. patet. quia non est possibile fieri aliqueꝫ sillogismum gn sit in aliqua trium figurarum. sed omnis talis fit secundũ artem prius dictã. ergo ꝛc. Infert secundo ꝙ predicta ars inueniendi medium est sufficiens ac cõueniẽs ad omnẽ philosophiam disciplinam ꝛ artem. per philozophiã intelligit aristoteles sciẽtias speculatiuas. per artem vero scientias factiuas. et per disciplinaꝫ intelligit sciẽtias morales siue actiuas. ¶ Quita conclusio tangit tres regulas quibꝰ ꝓpter erimꝰ ad quẽlibet sillogismũ. Prima regula ẽ hec. ꝙ ad sillogismũ oportet abũdare i cõseq̃ntibus añcedẽtibꝰ ꝛ extraneis ꝛ illa ↄstituere ꝑ tres termios qui sunt mediũ et duo extrema. qꝛ sic maxime sillogizat̃ propositũ. Secũda regula. aliter cõsiderãdũ est ad sillogizãdũ destructiue. et aliter ad sillogizãdũ cõstructiue. quia destruẽtẽ oportet aspicere ad extraneuꝫ subiecti aut predicati. nõ autẽ construentem. Tertia regula. ꝙ aliter cõsiderãdũ est ad sillogizãdũ secũdũ veritatẽ. idest demonstratiue. et aliter ad sillogizãdũ scđm opionẽ. i. thopice ꝛ dyaletice. qꝛ ad sillogizãdũ demonstratiue oꝫ cape ꝓpões vas. sed ad sillogizãdũ dyaͨͤ sufficiũt ꝓpões ꝓbabiles. ¶ Sexta ↄꝰ remouet quoddã dubiũ. qꝛ dictũ est illã artẽ methodũ esse cõmunẽ ad inueniẽdũ mediũ in qualibet scientia. ideo posset aliquis credere ꝙ per istã artem possent sillogizari principia scientiarũ. Hoc rẽouet dicẽs ꝙ pricipia q̃ sũt circa singulas sciẽtias cognoscuntur per experientiã. sicut principia astronomie q̃ habẽt sensũ mẽoriam

et experientiã. Nã pħi frequẽter ↄsiderãtes
in motib⁹ astroꝝ de nocte apparẽtiã iuenerꝫ
pricipia astrologie ex qb⁹ pricipijs formauerꝫ
faciliter rões et demonstratõnes: et sicut ẽ de
astrologia ita similiť ẽ de alijs sciẽtijs. Uerũ
eñ lꝫ ista ars nõ sit vtilis ad sillogisãdũ princi
pia: est tñ vtilis ad sillogisãdum ⁊ demõstran
dũ ex ipis. q: hita cognitione principioꝝ ꝑ exi
gentiã tũc ꝑtinet ad istã artẽ ponere talia pn-
cipia ĩ forma sillogistica ⁊ ex his formař dmõ
strationes. Nã si nihil omittatur secundũ hy
storiã id est eorum que secũdũ veritatẽ dicta
sunt de consequentibus añtibus et extraneis
subtiliter et vere poterim⁹ formare sillõs de
his quoꝝ põt eẽ sillo⁹. cognoscem⁹ etiã faciliť
quoꝝ non põt eẽ demõstratio aut sillo⁹. Cõse-
quenter epilogat de oĩb⁹ prius dictis.

Secundo Dubitať vtrũ ars diuidẽdi sit vtilis ad inueniendũ me-
diũ sillogismi simplř vel demõstratiui. Et vid
tur ꝙ non q: aristoteles reprobat ãtiquos vtẽ
tes diuisione ad sillogisandũ. ¶ Pro solutione
supponiť ꝙ arist. i h tertio capitulo reprobat
quasdã opiniones falsas ãtiq̊ꝝ circa artẽ iuẽi
endi mediũ. Dixerũt eñi quidã ꝙ diuisio esset
necessaria ⁊ sufficiẽs ad inuẽtionẽ medij sillĩ.
eo ꝙ vꝫ ad demõstrãdũ diffinitionẽ de diffini
to i q̃ demõstratione saluať potissime rõ sillĩ
simplř. ⁊ ↄtinet q̃ttuor ↄclusiones. quaꝝ pria
ẽ h. ꝙ talis via sillogisandi cõtineť aliquo mõ
sub arte inueniendi mediũ prius data. Nã di-
uisio. i. sillo⁹ diuisiu⁹ ẽ velut ĩfirm⁹ sillo⁹. id est
ẽ sillo⁹ quo ad primũ processũ. sed ẽ infirmus
id ẽ idebite dispositiu⁹ quo ad scdm ei⁹ ꝓcessũ
sed h latuit ãtiq̊s vtẽtes via diuisiua ad cõclu-
dẽdũ diffinitionẽ de diffinito g sũt decepti. q:
nõ intellexerũt ꝙ nõ cõtingit sillo^re per viam
diuisiuã. neq͡ intellexerunt quomõ contingit
sillogisare per artẽ prius datã. ¶ Secunda ↄ°
per sillm̃ diuisiuũ nõ põt ↄcludi diffinitõ d dif
finito. pꝫ q: null⁹ sillo⁹ capiẽs mediũ ↄmunl⁹
maiori extremitate sillogisat vľem affirmati
uã. sed sillo⁹ diuisiu⁹ ẽ huiusmodi. g̊ non sillo-
gisat vľem affirmatiuã. ⁊ per ↄñs non vꝫ ad sil
logisandũ diffinitõnẽ g vľr dꝫ sillogisari d suo
diffinito ¶ Scda rõ ille sillo⁹ ẽ iutilis ad ↄclu
dẽdũ diffinitionẽ i q̊ petiť pricipiũ: sed i sillõ
diuisiuo petiť pricipiũ. g̊ ⁊c̃. Minor vtriusq͡
rõis ꝓbať duob⁹ exẽplis. P^m ẽ oẽ aial ẽ morta
le vel immortale: sed oĩs hõ ẽ aial. g̊ oĩs hõ est
mortalis vel ĩmortalis. sꝫ null⁹ hõ ẽ ĩmortalis
g̊ oĩs hõ ẽ mortalis. in ista ↄclusiõe ẽ petitõ pn
cipij q: deberet eã ꝓbare. s. istã null⁹ hõ ẽ im-
mortalis. ⁊ tñ assumit eã tanq͡ verã. Itẽ illud
mediũ qd̊ est aial ẽ cõius ꝑdicato ↄclusiõis qd̊
ẽ mortale ⁊ sic ẽ ↄmuni⁹ maiori extremitate.
¶ Scdm exẽplũ. oẽ aial mortale ẽ hñs pedes
vel non hñs pedes. sed oĩs hõ ẽ aial mortale. g̊
oĩs hõ ẽ hñs pedes vel non hñs pedes. sed nõ
est nõ hñs pedes g̊ ẽ hñs pedes. In isto exẽplo
ẽ petitio principij ex parte a^ris que ẽ eque du
bia sicut cõclusio pricipalis. ⁊ accipiť mediuꝫ
ↄmuni⁹ maiori extremitate. ¶ Tertia ↄ°. ꝑ sil
logismũ diuisiuũ nõ cõtingit dmonstrare ali
quod alioꝝ predicatoꝝ. puta neq͡ genus neq͡
ꝓpriũ neq͡ accidẽs. Probat vnico exẽplo. ut
si quis velit ꝓbare ꝙ dyameter ẽ symeter. et
arguať sic. oĩs longitudo ẽ symeter vľ assyme
ter. sꝫ dyameter ẽ lõgitudo g̊ dyameť ẽ symeť
vel assymeter. Ibi ẽ bon⁹ sillo⁹. sed si vlterius
subsumať ista mior dyameť nõ ẽ symeter ife-
rendo ergo dyameter ẽ assymeter. ibi ẽ petitõ
pricipij. q: ista minor subsumpta est eque du-
bia sicut conclusio principalis. ¶ Quarta con
clusio. tangit duo correlaria. quorũ primũ est
ꝙ per diuisionẽ non ẽ sillogisare affirmatiue
vel negatiue propositum. pꝫ q: per eã non con
tingit sufficienter sillogisare diffinitionẽ d dif
finito neqꝫ aliquod alioꝝ predicatoꝝ. ¶ Se-
cundũ correlarium. modus diuisiuus non est
vtilis ad sillogisandũ diffinitionẽ de diffinito
ad quod tamẽ videtur eẽ maxime vtilis. Con
seqũẽter epilogat oĩa determiata in preceden
tibus capitulis.

Tertio Dubitatur. vtrũ omnis sillogis-mus ex ypothesi fiat secundum
artem prius datam. ¶ Pro responsione ponũ
tur due difficultates. Prima est. Utrum per
idem medium possit conclusio sillogistica per
impossibile. sillogisari ostensiue vel econtra.
Respondetur per tres suppositiones ⁊ vnum
dictum. Prima suppositio est hec. In sillogis-
mo per impossibile sunt tres processus quoꝝ
primus procedit ex opposito contradictorio
ꝓpositionis negate a respondente qui vocať
ypothesis cũ vna propõne manifeste vera ad
inferendum vnam conclusionẽ manifeste fal
sam. et illum primum processum vocat aristo
teles sillogismum mendacij. Secundus pro
cessus procedit a falsitate conclusionis primi

processus ad falsitatē vnius premisse.⁊ tertiꝰ
processus procedit a falsitate illius premisse
ad veritatem sue contradictorie que fuit ypo
tesis negata a respondente.¶Secūda suppō
conclusio sillogismi mēdacij conuenit in vno
termino cum conclusione eius sillogisata per
impossibile.et in alio termino differt ab eadē
¶Tertia suppositio.ille terminus in q̊ differt
conclusio sillogismi mendacij cum conclusio
ne sillogisata per impossibile debet capi ꝓ me
dio ad sillogisandum dictam conclusionē ostē
siue.¶Dictum est istud.conclusio sillogisata
per impossibile sillogisatur ostensiue capien/
do contradictorium conclusionis sillogismi
mendacij cum premissa vera inferendo con/
tradictorium alterius premisse. Ex quo patꝫ
ꝙ non per idem medium cōclusio sillogisata
per impossibile sillogisatur ostensiue.patet qꝛ
medium per quod sillogisatur aliqua conclu/
sio per impossibile non ingreditur conclusio/
nem sillogismi mendacij: et tamen medium
per quod sillogisatur ostensiue eadem conclu
sio prius sillogisata per impossibile: igreditur
conclusionem sillogismi mēdacij.ergo ⁊c̄.Exē
plum huius posset sic formari.ut si ista cōclu/
sio nullum.e.est.a.sillogisatur per impossibi/
le sic.omne.a.est.b h.quoddam.e.ē.a.g̊.quod
dam.e.est.b h.conclusio est falsa ergo aliqua p̄
missarum.s.minor.⁊ vltra: minor est falsa.scꝫ
ista quoddam.e.est.a.ergo sua contradictoria
scꝫ ista nullum.e.est.a.erit vera.ista vniuersa
lis negatiua est per impossibile sillogisata per
illud medium.a.que tamen ostensiue sillogi/
satur per medium.b h.sic arguendo in came/
stres:omne.a.est b h.nullū.e.ē.b h.ergo nullū
e.est.a ¶Secunda difficultas.Qualiter diffe
runt adinuicē sillogismus ad transumptū:sil/
logismus secundum qualitatem in subiectis ⁊
sillogismus secundum inspectionem particu/
larem.Respondetur ꝙ sic differūt.quia sillo
gismus ad transumptum est qui se trāsfert ad
aliquid magis notum probandum.ex quo ꝓ
bato infertur principale intentum virtute cō
cessi a respondente.ut si quis velit probare ꝙ
aīa sortis sit immortalis.et habeat concessum
a respondente ꝙ simile est de anima sortis et
de anima platonis.tunc si opponens se trāsfe
rat ad probandum ꝙ anima platōis est imor
talis:quo probato virtute concessi infertur ꝙ
anima sortis est immortalis,ibi est sillogismꝰ
ad transumptum.Sed sillogismus secunduꝫ
qualitatem in subiectis ē qui se transfert ad ꝓ
bandum aliquam conclusionem consimilis q̄
litatis id est veritatis vel falsitatis cum cōclu
sione principali.et talis translatio dupliciter
potest fieri.Uno modo quando fit translatō
ad aliam propositionem que cum conclusiōe
principali est eadem:secūdum qualitatem.id
est secundum affirmationem et negationem.
et secūdū substātiā.i.scd̄m termios conclusi
onis.ut si quis velit probare aliquā ꝓpōnem
vniuersalē.⁊ se transferat ad ꝓbādū vnam
particularem ex qua inferat suam vlem:talis
sillogismꝰ noīe ꝯmuni vocat̄ silloꝰ scd̄m q̄lita
tem in subiectis.⁊ noīe speciali pōt vocari sillꝰ
scd̄m inspectionē particularē.Alia fit transla
tio ad aliā propōnē:que cū conclusione prici
pali nō conuenit nec in qualitate nec i t̄minis
vt si quis velit probare ꝙ nullum animal est
egrū.et se trāsferat ad probādum ꝙ omē aīal
ē sanū.quo probato infert per locū a cōtradi/
ctorijs ꝙ nullum animal est egrū.ibi ꝓprie ē
silloꝰ secūdū qualitatem in subiectis.Et gene
raliter posset vocari silloꝰ secūdū qualitatem
in subiectis ille qui se transfert ad probanduꝫ
aliquam conclusionem q̄ cū cōclusione princi
pali habet aliquā habitudineꝫ localē virtute
cuius habitudinis ex ea probata contingit in
ferre ꝯclusionē principalē.ut si quis velit pro
bare ꝙ domificator est bonus:et se transferat
ad probandum ꝙ domus est bona.quo proba
to per locū ab effectu ad causam:inferat ꝙ do
mificator est bonus.ibi ē silloꝰ secūdū qualita
tem in subiectis.¶Ex his pꝫ responsio ad du
bium.ꝙ omnis sillogismus ex ypothesi vel est
sillogismus per impossibile.uel per transum/
ptum.vel secundum qualitatem in subiectis
vel secundum inspectōem particularem.aut
contentus ab aliquo illorum.sed quilibet tal'
quo ad eius primum processum vtitur arte p̄
dicta.ergo omnis sillogismus ex ypothesi fit
secundum artem predictam.

Ad rationes

Ante oppositum.¶Ad
primaꝫ dicitur ꝙ sicut
dictum est versus principium huius.ista sciē
tia non solum est inuenta ut sit solum ibi sta/
tus:sed ut cōponat sillogismum quo cōposito
resoluat ipsum.et sic finaliter vocatur resolu
toria.¶Ad secundam negatur consequentia
quia medium non solū ē principiū cōsequētie

sed etiam consequentis. ¶ Ad tertiam respō
detur per tres distinctiōes ꝛ tria dicta. Pria
distinctio. duplex est materia sillogismi. que
dam est materia generalis. cuiusmodi sunt
termini et propositiones. Alia ē materia spe-
cialis que magis proprie debet dici conditio
materie. cuiusmodi est probabilitas. Secun
da distinctio. duplex est probabilitas. quedā
est generaliter dicta que non ē aliud q̄ꝫ gene
ratio credulitatis alicuius consequētie. Alia
est specialis cuiusmodi ē probabilitas demō
stratiua. probabilitas thopica. et ꝓbabilitas
sophistica siue apparens. Tertia distictio. du
plex est silogismus contractus. quidam ē con
tractus ad materiam generaliter dictam. et
sic omnis sillogismus est contractus. q꞉ ōis
sillogismus constat ex duabus propositōnibꝰ
ꝛ tribus termis. Alius est contractus ad con
ditionem materie. s. ad probabilitatē ī genere
Alius ē contractus ad probabilitatē in specie
¶ Primum dictum. ista scia considerat de sil
logismo contracto ad materiā generalē. q꞉ de
terminat de sillogismo constituto ex tribꝰ ter
minis et duabus propositionibꝰ. ¶ Secundū
dictum. ista scientia considerat de sillogismo
contracto ad probabilitatem in genere. q꞉ do
cet artem inueniendi medium ad quanlibet
propositionem sillogisandam: ex qua arte ha-
betur ꝙ nō quilibet terminus potest esse me-
dium ad concludendum quālibet conclusio-
nem. qđ non esset nisi in ista arte consideraret
de sillogismo probatiuo sue ꝯclusionis. ¶ Ter
tium dictum. ista scientia non considerat de
sillogismo contracto ad materiam specialiter
dictam vel ad probabilitatē specialiter dictā.
quia illud videtur repugnare rationi subiecti
huius scientie que est incontractio. Et per h
patet solutio tertie rationis.

Queritur Utrum orationes reduplica-
tiue similiter omnes consequē
tie non sillogistice sint ad sillm
reducibiles. ¶ Arguitur primo
contra primam partem. q꞉ ora
tōnes reduplicatiue non sunt sillogisabiles g̊
non reducuntur ad sillogismum. Antecedens
patet. quia si reduplicabiles essent sillogisabi
les: h esset potissime addendo reduplicatōnē
maiori extremitati. sicut deducit aristoteles ī
textu. sed hoc nō. q꞉ reduplicatio denotat cau
sam inherentie predicati ad subiectum. sed ta
lis causa attenditur ex parte subiecti. g̊ potiꝰ
debet reduplicatio ferri ad minorem extremi
tatem uel ad medium q̄ꝫ ad maiorē. ¶ Secū
do arguitur contra secūdā partem. q꞉ cōuersi
ones sūt cōsequētie non sillogistice. ꝛ tamē n̄
reducunť ad sillm̄. g̊ nō ōis consequētia nō sil
logistica est ad sillm̄ reducibilis. Minor patꝫ
quia in conuersione tantum sūt duo termini.
¶ Tertio arguitur. q꞉ ista est bona consequen
tia nō sillogistica. domꝰ ē g̊ paries est. ꝛ tn̄ non
pōt reduci ad sillm̄. g̊ ꝛc. mīor pꝫ. q꞉ in ea non
sūt nisi duo termi. g̊. ¶ Et ꝯfirmať q꞉ in loco a
ꝯiugatis. ꝛ a casibꝰ vbi ē bona ꝯn̄a sūt q̄ttuor
ťmi. g̊ talis locꝰ non pōt ad sillm̄ reduci. ¶ In
oppositū est aristo. in textu.

Primo Sciendum ē ꝙ ꝓ dclaratione
termioꝝ ponūť due suppōes ꝛ tres distinctio
nes. ¶ Pria suppō ē h. in q̄libet ꝓpōe redupli
catiua q̄ttuor p̄ncipaliť reqrūť. s. signū redu-
plicatiuū. ťminꝰ supra quē cadit illđ signū r̄du
plicatiᵐ. sbm pricipale. ꝛ p̄dicatum p̄ncipale.
¶ 2ª suppō. reduplicaᵒ nūq̄ꝫ addēda ē p̄dicato
sic ꝙ p̄dicatū sit tiᵒ s̄ quē cadit dcio r̄dupliᵘᵃ.
pꝫ. q꞉ t̄lis ꝓpō cēt falsa ꝛ ūintelligibil. ꝛ iđ essꝫ
cā īherētie sui ipsiꝰ. ut ista ē ūintelligibil hō est
aīal īq̄ꝫtū rōalis saltē si expōať calr̄. ¶ Prima
distinᵒ reduplicatiᵐ pōt capi duplr̄. vnoᵒ ꝓprie
ꝛ sic ē ťmiꝰ supra quē cadit imeᵗᵉ signū reduᵐ.
Alioᵒ capiť cōiť. s. ꝓ aggregato ex signo redu-
plicatio ꝛ ťmio supra quē cadit tale signū. ꝛ sic
capit arist. ī textu. ¶ Scđa distᵒ reduplicatiᵐ
addi medio pōt duplr̄ intelligi. vnoᵒ tāq̄ꝫ con
structibile alteri cōstructibili. ꝛ sic reduplicaᵐ
bn̄ pōt addi medio. Alioᵒ tāq̄ꝫ ps mediꝫ: ita ꝙ
ipsū mediū ꝛ ipm reduplicatiuū faciāt totum
mediū. ꝛ sic reduplicatiuū nō additur medio.
¶ Tertia distinctio est. duplex ē consequētia. Cōseqntia
quedam est sillogistica in qua ponuntur due
premisse ī modo ꝛ figura disposite. et talis nō
est reducibilis ad aliam cōsequētiam. sed de
se est euidens. Alia est consequentia non sillo
gistica: in qua scilicet ponitur antecedens non
dispositum in modo et figura. licet tamen ex
eo sequatur necessario consequens. et omnis
talis consequentia est mediate vel immedia-
te ad sillm̄ reducibilis. Ex quo seqtur ꝙ si sit
aliqua consequentia que nullo mō sit ad sillm̄
reducibilis: ipsa non est necessaria. seqť etiam
ꝙ ōis ꝯn̄a tenet in virtute ꝯn̄e sillogistice.

Secundo Sciendū ē q̄ in hoc septimo tractatu determīat arist. de reductiōe sillogismoꝝ in modo et figura ꝛ ēt consequētiaꝝ nō sillogisticaꝝ ad ꝯñam sillogisticā. ꝛ continet quinqꝫ capitula in quoꝝ prio determīat de reductione sillogismoꝝ ex ꝓpositionibus de inesse et ex termis finitis rectis ꝛ simplicibus. ꝛ ꝯtinet duas ꝑtes: quaꝝ prima continet qnqꝫ ꝯclusiōes. ¶ Pria conclusio ē h̄ post hec q̄ dicta sunt de gñatione sillogismoꝝ nunc dicēdū ē quomō reducem⁹ sillo̅s in predictas figuras. ꝛ huius ratōnē assignat. qꝛ illa cōsideratio restat de sua tota intētione. nā si inspexerim⁹ gñationē sillogismoꝝ ꝛ habuerimus potestatē inueniēdi mediū ad qualꝫ conclusionē ꝓpositā si post h̄ reduxerim⁹ sillogismos in predictas figuras hēbimus finē illius qd̄ ē ꝓpositū i principio ꝛ ēt per ea ꝯfirmabūtur prius dicta ꝛ apparebūt māifestiora. Alie tres seqūētes tāgunt tria documēta. Prim̄ documētū ē istud. data aliq̄ ꝓpōe sillogistica prius oꝫ tētare. i. resoluere sillm̄ in duas ꝓpōnes qꝛ facilius ē diuidere aliquid in maiora q̄ꝫ in miora. sed ꝓpōes sūt maiores termis. eo q̄ cōposita sēper sūt maiora his ex qbus cōponūꝰ. Scōm documētū. hitis duab⁹ ꝓpōib⁹ oꝫ vid̄ere q̄ illaꝝ se hēat ut totum. i. ut maior. ꝛ alia ut pars id est ut mior. vel forte ꝑ totū itellexit p̄missā vniuersalē ꝛ per partē itellexit premissā particularē. qꝛ si neutra ē vl̄is nō erit cōsequētia sillogistica. Tertiū documētū. oꝫ videre vtrū in sillō sit sūptū aliqd̄ sup̄fluū vel omissū aliqd̄ necessariū. qꝛ tūc remouēdū ē sup̄fluum et sumēdū ē necessa^m. ¶ Quarta conclusio r̄mouet vnū ipedimētū. qꝛ ex eo q̄ dictū ē sillꝫ reduci ad duas ꝓpōnes: crederet aliqs q̄ hīs oro̅ reducta ad duas ꝓpōes eēt sillogistica. h̄ remouēs dicit arist q̄ nō. qd̄ ꝓbat duob⁹ exēplis. P^m exēplū ē. non substātijs interēptis nō interimiꝰ subā. sed partib⁹ subē interemptis iterimiꝰ subā. g̊ partes subē sūt subē. lꝫ ista cōsequētia sit ne͞cia ꝛ reducta ad duas ꝓpōnes: nō ē tn̄ sillogistica nisi saltē maior ponaꝰ vl̄is. sic arguēdo quibuscūqꝫ iterēptis iterimiꝰ sb̄a ille sunt subē: sed partib⁹ substātie interēptis iterimiꝰ subā g̊ partes substātie sūt substātie. Scōm exēplū. si hō est animal ē: ꝛ si aīal ē sb̄a ē. g̊ si hō ē substātia ē. illa ꝯñā ē ne͞cia ꝛ r̄ducta ad duas ꝓpōes: nō tn̄ ē sillogistica ꝓpter iordinatū situm termīoꝝ scōm subiectionē ꝛ predicationē: tn̄ possꝫ sic ad sillm̄ reduci. oē illud quo posito ponitur aīal ē sub̄a: sed hoīe posito ponitur aīal g̊ hō ē substātia. Et addit aristo. q̄ in talibus decipimur credēdo tales orōes esse sillogisticas eo q̄ videmus cōclusionē necessario sequi. nā lꝫ ois sillo⁹ cōcludat d̄ necessitate non tamē econtra. nō eni oē illud quod cōcludit de necessitate ē sillogismus.

Tertio Sciendū ē q̄ in hac secūda ꝑte docet arist. oro̅nes non sillogisticas ad sillōs reducere. ꝛ intēdit quinqꝫ ꝯclusiones quarū pria ē hec. Dita aliqua consequētia non sillogistica ꝛ ipsa reducta ad duas propositiones: reducēda ē ad tres termīos quoꝝ vnus prediceꝰ in vna ꝛ subiciaꝰ in alia. ꝛ sic est pria figura. vel vnus illoꝝ predicabiꝰ in vtraqꝫ et sic ē scd̄a figura. vel subicieꝰ in vtraqꝫ et sic ē tertia figura. Et rō hui⁹ ē. qꝛ si vn⁹ t̄mioꝝ istoꝝ nō sumereꝰ bis talis oro̅ nō posset reduci ad sillm̄ cū in ea non eēt mediū. ¶ Secūda cōclusio ē hec. hita aliqua cōsequētia nō sillogistica iam reducta ad tres termīos ꝛ duas ꝓpōes oꝫ videre ad cōclusionē si sit vniuersalis vel particularis. qꝛ multotiēs a qualitate vel quātitate conclusionis cognoscit figura sill̄i. Nā si conclusio sit vl̄is affirmatiua reducēda ē ad primā figurā ad quā si nō possit reduci nō vꝫ sillo⁹. si vero cōclusio fuerit vniuersalis nūq̄ꝫ reducēda ē ꝯñā ad tertiā figurā. si etiā fuerit affirmatiua nō dꝫ reduci ad secūdā figurā. Addit preterea ph̄s q̄ si aliq̄ ꝯclusio possit sillogisari in diuersis figuris tūc nō solū oꝫ aspicere ad cōclusionē: sed ad dispōnē medij: secūdū eni variā dispōnē medij variatur ꝛ figura. Alie tres ꝯclusiones tāgunt tria ipedimenta. quoꝝ primū ē istud. qꝛ frequēter accidit falli circa sillo̅s credēdo alios sillo̅s qui non sūt ex eo q̄ in tali consequētia ē dispō triū termīoꝝ et duarū ꝓpōnū in figura. Et hui⁹ dat duo exēpla. P^m ē istud. aristomenes intelligibilis sēper ē: sed aristomenes ē aristomenes intelligibilis g̊ aristomenes sēper ē. ista ꝯñā nō ē sillogistica. tū qꝛ neutra premissaꝝ sumiꝰ vniuersaliter. tū qꝛ premisse sūt v̄e ꝛ cōclusio falsa. cū aristomenes sit corruptibilis. Si v̄o maior sumereꝰ vniuersaliter sic dicēdo. ois aristomenes intelligibilis sēper est: tūc ipsa erit falsa sicut et cōclusio. Scōm exēplū michalus musicus corrūpeꝰ cras: sꝫ michalus ē michal⁹ musicus g̊ michalus corrūpetur cras. Ista ꝯñā n̄

vz ppi cās pri⁹ datas. Et subdit q̄ ista dceptō
prouenit eo q̄ putamus nō differre propōem
pticularē a ppōe vniuersali. ¶ Scōm ipedimē
tum est: eo q̄ in resolutiōe talis orōis ad tres
termios capiunt̄ p concretis termī abstracti
qd̄ declarat duobus exēplis. Primū ē in pria
figura. ut de necessitate nulla egritudo est sa/
nitas. ois hō est eger. ḡ de necessitate null⁹ hō
ē sanus. Scōm exēplū est in scd̄a figura. nulla
egritudo de necessitate est sanitas. oēm hoiez
ɔtingit eē sanū. ḡ nullū hoiem ɔtigit de necc/
sitate eē egrū. ¶ Tertiū exēplum in tertia fiª.
oi hoi contingit iesse sanitatem. oi hoi cōtigit
inesse egritudinē. ḡ alicui egritudini contigit
inesse sanitatem. ppter indebitā expositionē
terminoꝝ concretorū in abstractos non seqt̄
conclusio eo q̄ premissis exñtibus veris con/
clusio ē falsa. Nā et si ɔ̄ria possint oia eidē ines
se saltē successiue: non tamē possunt sibi iuicē
inesse. ¶ Tertiū ipedimētū ē eo q̄ ad resoluē
dū sillogismos in tres termios: nō oz tētare sē
per accipere tres terios simplices. sed aliquā
do debet accipi terminus complexus. Cuius
causam assignat duplicē. Pria est hec. qz qñqꝫ
termino qui est mediū in sillō non ē nomē sim
plex impositū: ideo tūc nimis difficile esset re/
soluere talē terminū in nomē simplex. Scd̄a
causa qz quandocūqꝫ extrema conclusiōis se
habēt adinuicē imediate p priuationē termī
simplicis. ut si quis velit demōstrare q̄ trian/
gulus equicrus habet tres āgulos. poterit ca/
pi illud mediū simplex qd̄ est triangul⁹. sz ad
demonstrandū istā. ois triāgulus hz tres: non
potest capi aliquod mediū simplex: sed com/
plexum qd̄ est diffinitio trianguli. Et si extra
textum obiciatur q̄ in duobus exēplis datis
in p̊ impedimēto sit bona consequētia necīa.
cū i eisdē meᵐ sit termin⁹ discretus discrete tē
tus. igr̄ videt̄ ɔclusio sequi de necessitate per
sillm̄ expositoriū. Pōt dici q̄ illoꝝ exēploruz
non requirit̄ verificatio. ut patebit ifra. Alit̄
dicitur q̄ forte illa noia aristomenes itelligi/
bilis vel michalus musicus nō sunt ppria no
mina. sed forte in greco sunt noia communia.
Uel pōt tertio dici q̄ lz sequatur conclusio ð
necessitate expositorie: non tñ sillogistice ꝛ se
cūdū artē prius datā. Quarto pōt dici sicut vi
detur sentire arist. q̄ licet mediū sit terminus
discretus discrete tentus: non tñ est bon⁹ sill's
expositorius. nec seqt̄ cōclusio de necessitate.

Primū pz qz maior nō est reducibilis ad vnā
de omni. quod tñ necessario requirit̄ ad bonū
sillm̄ expositoriū prime figure. Scd̄z pz. quia
pōt añs eē verū consequēte exñte falso. Naz
si nunc michalus sit musicus ꝛ cras destruat̄
sua musica: tunc ista maior erit vera. michal⁹
music⁹ corrūpet̄ cras. qz nō erit cras michal⁹
music⁹. et similiter mior est vera. ꝛ tamē ɔclu
sio ē falsa. s. michalus corrumpet̄ cras. qz cras
adhuc erit michalus. ꝛ inde ē q̄ nō seqt̄ con/
clusio de necessitate. sed si maior reducat̄ ad
vnā de omni sillo⁹ erit bon⁹ sic arguendo oē
qd̄ est michal⁹ musicus corrūpet̄ cras. sed mi
chalus est michalus musicus ḡ michalus cor
rūpetur cras. ꝛ sicut conclusio ē falsa ita etiaz
maior: nō eni oinē quod est michalus music⁹
corrūpetur cras. sed sola musica michali.

Conclusio Rñsalis. Oēs ɔñe nō sillo
gistice ꝛ orōnes redupliue
sūt ad sillm̄ reducibiles. Pria ps pz ex p̄dictis
et secūda patebit in dubijs sequentibus.

Primo Dubitat̄ vtrū ex obliqs possit
fieri sillo⁹ in omi figura. ¶ Pro
solutione est supponēdū q̄ arist. in hoc secūdo
capitulo determiat de resolutōne sillogismoꝝ
ex obliquis et intēdit octo cōclusiones. quarū
pria ē hec. In sillogismo nō sēper oz capere ter
minos in recto sed sepe sumuntur in obliquo.
vt dicendo contrarioꝝ vna est disciplina. ꝛ nō
dicitur q̄ contraria sunt vna disciplina. ¶ Se
cunda conclusio est hec. in prima figura maio
re de recto et minore de obliquo sequitur con
clusio de obliquo. ut ois sophia ē disciplina: bo
ni est sophia ḡ boni ē disciplina. ¶ Tertia ɔclu°.
In prima figura maiore de obliquo et mino
re de recto sequitur conclusio de obliquo. ut
cuiuslibet q̄lis id est contrarij est disciplina. sz
bonū est quale. ḡ boni est disciplina. ¶ Quarta
conclusio. in prima figura vtraqꝫ ð obliquo se
quitur conclusio de obliquo ꝛ qñqꝫ de recto.
exēplū primi. ut cuiuscūqꝫ est disciplina illius
est genus. sed boni est disciplina ergo boni est
genus. Exēplū secūdi. cuiuscūqꝫ est disciplina
hoc ē genus. sed boni est disciplina ḡ bonū ē ge
nus. ¶ Quita conclusio. in scd̄a figura negatia
exñte de obliquo seqtur cōclusio de recto: sic
in modis affirmatiuis. pbat̄ duob⁹ exemplis.
Primū exēplū. nullius mot⁹ aut generatiōis
est motus vel generatio. sed voluptas est gene
ratio vel motus. ḡ voluptas non ē motus nec

oblequus

n

generatio. Scdm exeplũ. nulli⁹ signi est signũ
sed ipsius risus est signũ ergo ipse risus non est si
gnũ. ¶ Sexta ↄclusio. in tertia figura eodem
mõ sillogisat̃ ex obliquis sicut in aliis figuris.
pbat vno exẽplo. q2 deo nõ ẽ tẽp⁹ opportunũ
sed deo est estas ergo estas non est tẽpus opportu
nũ. maior p3. q2 deo nihil ẽ proficiẽs. ¶ Septia
ↄclusio tãgit vnũ documẽtũ. s. q in resolutõe
sillogismoꝝ ex obliquis termi sũt accipiẽdi in
recto: tñ in ↄstitutõe sillogismoꝝ ex obliqs t̃-
mini pñt accipi secũdũ quẽlibet nois casum.
utputa scdm genitiuũ. ut dupli ẽ subduplum.
aut scdm datiuũ. ut huic inest hoc. aut scdm ac
cusatiuũ. ut illud feriẽs ẽ vidẽs. aut scdm no-
minatiuũ. ut homo ẽ aial. vel scdm quẽlibet
aliũ casũ. ¶ Octaua ↄclusio tangit vnũ aliud
documẽtũ. s. q totiẽs pdicatũ dr̃ ieẽ subiecto
quotiẽs diuersa sũt predicata. hoc ẽ. qtiẽs modi
pdicandi variari pñt scdm diuersitatẽ casuũ
et hoc simpliciť aut secũdũ qd. vel scd3 termios
simplices cõplexos. vel penes affirmatõnem
vel negationẽ. Et addit q huiusmodi resolu-
tiõe sillogizãdũ ꝛ t̃minãdũ ẽ illud qd meli⁹ ẽ.

Secundo dubitat̃ vtrũ in sill'o redu-
plicatio debeat poni ĩ dupli
catio ad mediũ. ¶ Pro solutione supponit̃ q
aristo. in hoc tertio capl'o docet resolutõnẽ sill'o
rũ ex reduplicatis. et cõtinet duas ptes. Qua
rũ pria cõtinet duas cõclusiões. ¶ Prima est
hec. in sill'is reduplicatis reduplicatũ sẽp de-
bet addi maiori extremitati. sed nũq̃ medio.
Patet q̃ttuor exẽplis. primũ ẽ. si fiat sill's con
cludẽs q iustitie ẽ disciplina in eo q bonũ: o3
reduplicationẽ poni ad maiorẽ extremitate3
sic arguẽdo: boni ẽ disciplina in eo q bonũ. s3
iustitia ẽ bona. ergo iustitie ẽ disciplina i eo q bo
nũ. Si vo addat̃ reduplicatio medio sic argu-
endo boni i eo q bonũ ẽ disciplina. sed iusti^a ẽ
bona i eo q bonũ. ergo iustitie ẽ discipliа. maior
erit va ꝛ mior falsa ꝛ iintelligibilis. Cui⁹ causa
ex textũ põt assignari. q2 si reduplicatõ pone-
ret̃ in pdicato mioris tũc ↄnotaret vl'itatẽ p-
dicati. mõ ois ppõ est falsa ꝛ iintelligibilis in
q̃ predicat̃ vl'e vniuersaliť sũptũ. saltẽ si sit af
firmatiua. 2^m ex^m. boni est disciplina inquãtũ
bonũ. sed salubre ẽ bonũ. ergo salubre ẽ disciplia-
tũ inquãtũ bonũ. Tertiũ exẽplũ. nõ exñs est
iopinabile in eo q nõ exñs. sed ycoceru⁹ est ñ
exñs. ergo ycoceru⁹ ẽ iopinabilis i eo q nõ exñs.
Quartũ exẽplũ. oẽ sensibile est corruptibile i
eo q sensibile. sed ois hõ ẽ sensibilis. ergo ois hõ
est corruptibilis in eo q sẽsibilis. ¶ Scda cõ-
clusio. nõ ẽ eadẽ dispõ medii ad sillogizãdu3
cõclusionẽ simpliciť. idest sñ reduplicatõne. ꝛ
cõclusionẽ reduplicatiuã. q2 ad sillogizãdum
aliquã cõclusionẽ simplr̃ absq3 reduplicatiõe
debet mediũ capi sñ reduplicatõne. vt ad sil-
logizãdũ istã cõclusionẽ nõ reduplicatiuã bo-
nũ ẽ disciplinatũ. sufficit p medio cape aliqd
ens puta hõestũ sic arguẽdo. oẽ hõestũ ẽ disci
plinatũ. bonũ ẽ honestũ. ergo bonũ ẽ disciplinatũ
Sed ad sillogizãdũ ↄclusionẽ reduplicatia3
deb3 mediũ capi cũ reduplicatiõe q̃ ẽ mioris
extremitatis. sic arguẽdo. ẽs ẽ disciplinatũ in
eo q honestũ. sed bonũ ẽ ens. ergo bonũ est disci
plinatũ in eo q honestũ. Et addit aristo. q si
illud mediũ ẽs fuisset captũ sine reduplicatio
ne cogẽte ipsũ ad ptẽ subiectiuã tũc valuisset
solũ ad cõcludẽdũ cõclusionẽ simpliciť ꝛ sine
reduplicatõe. ¶ In scda pte ponit documẽtũ
ad reducẽdũ orones sillogisticas ad alios sil-
logismos. ꝛ cõtinet duas ptic'las. Quaꝝ pria i
tẽdit septẽ cõclusiones q̃ sũt septẽ documẽta
p sillogismis oñsiuis. ¶ Primũ documẽtũ ẽ
istud. In reduplicatõe ↄñaꝝ ad sill'os o3 cape
re nomẽ magis notũ p noie min⁹ noto. ꝛ etia3
oronẽ p orone. vt nihil differt dicere suspica-
bile ẽ gen⁹ opinabilis: ꝛ opinabile nõ est gd su
spicabile. ideo notior illaꝝ duarũ ppõnũ põt
sumi pro alia ignotiori. Vñ ex textũ põt dici
q suspicabile ꝛ opinabile se habẽt sicut min⁹
cõe ꝛ magis cõe. opinabile eni dicit firmiorẽ
adhesionẽ q̃ suspicabile. ¶ Secũdũ documẽ
tũ. in sillogizãdo o3 cape illos terios i pmissis
q debẽt iferri i cõclusiõe. vt si ↄ° debeat sumi
cũ reduplicatiõe o3 illã reduplicatõnẽ poni i
altera pmissaꝝ. vt si debeat ↄcludi ista cõclu
sio voluptas ẽ bonũ: nõ deb3 poni i premissis
reduplicatio. tñ ad sillogizãdũ istã voluptas
est bonũ i eo q bonũ: deb3 i premissis poni re
duplicatõ. ¶ Tertiũ documẽtũ. multũ refert
sumere ppõnes vl'es vel pticulares. q2 ex vni
uersalib⁹ potest cõcludi ↄ° vl'is. ex pticularib⁹
aũt neq̃q3. oportet etiã i pria figura ponere maio-
rẽ vl'e3 vel pticularẽ q2 si sit pticularis nulla
seqt̃ ↄclusio de necitate. si vo fuerit vl'is seqtur
de necitate ↄ° vl'is vel pticularis scd3 exigẽtiã
mioris sibi addite. ¶ Quartũ documẽtũ. pro-
pter põnẽ exẽploꝝ nũq̃ accidit icõueniens. q2
nõ sumũt̃ tanq̃ va. sicut geomet̃ q dicit lineã

pedalē ꝛ rectā esse sñ latitudīe. q̄ nō ē ita. ideo nō oꝫ exēpla eē vera. Expōne eni vtimur vt ñ ita sit: sed vt sētiat q discit. ¶ Quītū documentū ꝙ aliqñ vnꝰ sillꝰs perficit ꝑ multas sillogizatiōes qñ scꝫ maior ꝛ mior ꝓbanꝰ. nō tñ oꝫ ꝙ huiusmodi ꝓsillogizatiōes fiāt i eodē mō ꝛ in eadē figura cū pricipali sillō. ¶ Sextū documētū. ad vidēdū in q̄ figura debeat pōi sillogismꝰ multū cōfert aspicere ad ꝯclusionem qꝛ si ꝯcluꝰ sit vlis nō pōt esse i tertia figura. si fuerit affirmatia nō potest eē in 2ª. Si vo fuerit vlis affirmatia tm̄ pōt esse in ꝑ pme. ¶ Septimū documētū. ad iterimēdū vnā diffionē nō oꝫ destruere totā diffionē sed sufficit vnā partē iterimi ad cuiꝰ iterēptionē tota diffio destruiꝰ. sicut ad destruēdū istā diffinitionē: aq̄ est potꝰ humidus: sufficit destruere ꝙ aq̄ nō est potꝰ sic arguēdo. oīs potus est trāsmutabilis i substātiā bibētis. sed aqua nō est huiusmodi. ergo aqua non est potus. et per cōsequēs non est potus humidus.

Tertio dubitaꝰ vtrū sillogismi ex ypothesi possint reduci ad aliquā triū figurarum ¶ Pro solutione supponēdū est ꝙ in hac secūda parte ponit aristoteles aliq̄ documēta de reductione sillogismoꝝ ex ypothesi. Quorum primum est istud. sillogismi ex ypothesi quantū ad totū sui non reducunꝰ ad aliquā triū figurarū qꝛ in eis non sillogizaꝰ propositum ex termis positis sed solū virtute cōcessionis ipsius respōdētis. quā quidē concessionē vocat aristoteles ad placitū. quia respondēs ad placitū concedit istā ypothesim datā. vt si qs velit probare ꝙ cōtrarioꝝ non sit eadē disciplina. et petat sibi concedēdū a respondēte ꝙ simile sit ꝺ ptāte et de disciplina. ꝛ se transferat ad ꝓbādū ꝙ cōtrarioꝝ non est eadē potestas sic arguēdo. sanatiui et egrotatiui non ē eadē potestas. sed sanatiuū ꝛ egrotatiuū sunt ꝯria. ergo contrarioꝝ non ē vna eadē potestas. nā licet ista conclusio sit sillogistice ostēsa et posst iste sillogismꝰ resolui in tres termios et duas propositōnes: tñ nondū est sillogizatū propositū. scilꝫ ꝙ oīm contrarioꝝ est eadē discīna nisi virtute ypothesis concesse a respondēte. Similiter sillogismꝰ ad impossibile non sillogizat pricipale propositū sed sillogizat aliqꝺ i possibile ex cuiꝰ impossibilitate infertur vitas propositi. ¶ Secūdū documētū est istud. naꝫ licet sillꝰs ad ipossibile et sillogismus ad trāsūptum conueniāt in hoc ꝙ non sillogizāt pricipale propositū. tamē differunt in hꝰ ꝙ sillogismus ad trāsumptū cōcludit pricipale propositū ex concessione respondētis. vt ꝯcessa ista ypothesi sile est de ptāte et disciplia et sit probatū ꝙ ꝯtrarioꝝ non est eadē potestas: simul erit ꝓbatū ꝙ ꝯrioꝝ nō ē eadē disciplina. sed i sillogismo ad ipossibile non ꝯcludiꝰ ꝓpositū vtute concessionis rñdētis sed ꝓpter positionē et concessionē falsi a respōdēte. vt si qs cōcedat ꝙ dyametꝰ ē symetꝰ habꝫ necio ꝯcedere istud māifeste flm̄ ꝙ iparia sūt eq̄lia pibus.

Ad rationes ante oppositū. ¶ Ad primā diciꝰ ꝙ reduplicatio debet poni ad maiorē extremitatē tāq̄ pars extremi illiꝰ cuiꝰ maior extremitas ē ps. non aūt tāq̄ reduplicās maiorē extremitatē. ¶ Ad scōaꝫ dꝛ ꝙ ꝯuersio potest rduci ad sillogismū ꝑ additōnē vniꝰ premisse in q̄ idē predicatur ꝺ seipso sic ꝙ ꝯuersio ꝓpositionis affirmatie habet reduci ad tertiā figurā ꝛ ꝯuersio negatie ad scōaꝫ figurā. ¶ Ad tertiā dꝛ ꝙ ista ꝯña debꝫ sic reduci ad sillm. qñcūqꝫ domꝰ est paries est. sed domꝰ est. g̊ paries ē. ¶ Ad q̄rtā dꝛ ꝙ locꝰ a ꝯiugatis licet non possit reduci ad vnū sillm̄ eo ꝙ sūt q̄ttuor termi: tñ potest rduci ad duos sillꝰs. vt pꝫ ꝑcticāti. ¶ Et h ꝺ q̄one.

Queritur utrū ex ppositionibꝰ ꝺ terminis infinitis eodē modo sit sillogizādū sicut ꝺ ꝓpositōnibus de teris fitis. ¶ Et argꝛ q̄ ñ. qꝛ ꝓpō aⁿᵃ ꝺ pdicato ifito ꝛ neⁿᵃ ꝺ pdicato fito eqpollēt. g̊ ex eis silr ē sillogizādū. aňs pꝫ. qꝛ iferūt se mutuo. vt pꝫ i ꝯuersione ꝑ ꝯpositionē. g̊ eqpollēt. ¶ Scdo sic. ꝓpō ꝺ pdicato ifito ē simplr neⁿᵃ ex q̄ ifert vnā negatiaꝫ g̊ ex ea ñ est sillogizādū eodē modo sicꝰ ex aⁿᵃ ꝺ pdicato fito. ¶ 3ᵒ argꝛ sic. tmi fiti ꝛ infiniti ꝯdicūt g̊ ꝓpōes ex eis cōstitute ꝯdicūt. ꝛ ꝑ ꝯñs ñ ē ex ipis eodē mō sillogizādū. ¶ In oᵐ ē arist.

Primo sciēdum est ꝙ istud est quartum capl'm i q̊ aristo. ꝺteriat ꝺ reductiōe figuraꝝ adseiuicē q̄ fit qñ eadē ꝯᵒ i vna figura ꝯclusa oñdꝛ posse ꝯcludi i aª ꝑ sillꝫ oñsiᵐ ñ aūt ꝑ ipossibile. ꝛ ꝯtꝫ sex ꝯclōnes. pria ē h. ¶ Qñ eadē ꝯᵒ pōt ꝯcludi i diuersis figuris sillꝰs ꝯcludēs talē cōclōnē i vna figura pōt reduci i aliā figurā vbi ꝯcludiꝰ eadē ꝯᵒ. sicꝰ sillꝰs negatiuꝰ pme rduciꝰ ad sillꝫ negatiuū 2ᵉ. ꝛ eꝯ.

Secūda cōclusio. nō oēs sillogismi prime figu
re possunt reduci ad secūdā figurā. pꝫ qꝛ bar
bara et dary nō reducūt̄ ad scđaꝫ figurā eo ꝙ
in ipsa solū concluditur negatiue. sed celarent
reducitur ad cesare. ⁊ ferio reducitur ad festio
maiore vtriusqꝫ modi conuersa simplr̄. ¶ Ter
tia conclusio. cesare camestres et festino redu
cuntur per conuersionē ad celarēt ⁊ ad ferio.
baroco autem non reducitur per cōuersionē.
¶ Quarta ꝯclusio. nō omēs modi tertie figure
reducūtur ad primā: nec eꝯ. Scđa ps pꝫ. qꝛ lꝫ
dary et ferio reducātur ad datisi ⁊ ferison per
cōuersionē mioris: tamē barbara ⁊ celarēt nō
reducuntur ad tertiam figuram ꝑ cōuersionē
eo ꝙ in tertia figura solū concluditur particu/
lariter. Scđo ꝓbat̄ pria pars conclusionis. qꝛ
bocardo non reducitur ad primā figurā ꝑ con
uersionē. sed oēs alij modi tertie figure redu/
cūtur ad primā figurā vel per cōuersionē per
accidēs. vel per conuersionē simplicē. Ex quo
infert vnū correlariū ꝙ prima figura et tertia
adinuicē reducūt̄ per ꝯuersionem mioris: sic
intelligendo ꝑ conuersionē illi⁹ ꝓpōis que de
bet eē mior in pria figura. ⁊ ideo lꝫ disamis re
ducatur per cōuersionē maioris: oꝫ tñ ꝑmissas
transponi. ⁊ tūc illa maior conuersa fiet mior
in prima figura. Similiter prima figura ⁊ secū
da reducūtur adinuicē per ꝯuersionē maioris
ad sensū nuper datum. ¶ Quinta cōcluso. mo
di vniuersales secūde figure non reducūt̄ ad
tertiā figurā. cum in tertia figura solū conclu/
datur particl'ariter. nec etiā modi affirmatiui
tertie figure pñt reduci ad scđam figurā. eo ꝙ
in secūda figura nūqꝫ concludit̄ affirmatiue.
sed festio reducit̄ ad ferisō per ꝯuersionē sim
plicē vtriusqꝫ premisse. ⁊ similiter felaptō ⁊ fe
rison ꝑ cōuersionē vtriusqꝫ premisse reducun
tur ad festino. baroco vō ⁊ bocardo non redu
cunt̄. ¶ Sexta cōclusio tāgit tria correlaria.
Quoꝝ primū est. baroco ⁊ bocardo nō possūt
reduci ꝑ cōuersionē ad tertiā vel secūdā: sicut
nec reducunt̄ ad primā. 2m correlariū. ꝙ isti
duo modi soli q sūt baroco ⁊ bocardo reducū
tur ꝑ ipossibile. 3m correlariū. ex dictis mani/
festū est q̄liter oporteat sillo̅s et figuras r̄du
ci adinuicē. nō qdē vt vna per aliā perficiat̄
qꝛ pria per scđaꝫ aut tertiā perfici non habet.
sed vt ostēdat̄ q̄liter eadē cōclusio pōt cōclu/
di in diuersis figuris.

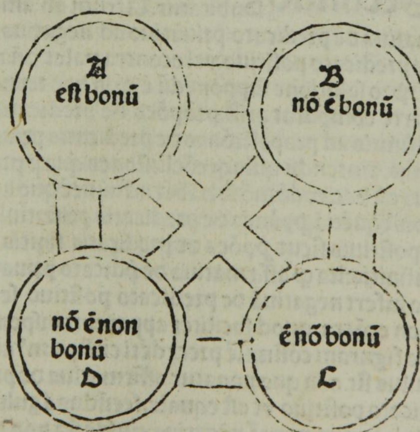
Secundo Sciendū est ꝙ istud quītū
capitulū ī quo aristo. intēdit resolutionē sillo̅
rū in termis ifinitis cōtiet tres ꝑtes. In q̄ꝝ p̄/
ma oñdit ꝙ negatia đ ꝑ̄dicato finito nō eqpol
let affirmatie đ ꝑ̄dicato ifinito. ⁊ cōtiet duas
ꝯclōnes. ¶ Quaꝝ pria ē h̄. affirmatia đ predi
cato infinito ⁊ negatia đ predicato finito cui⁹
modi sūt iste due est nō albū. non ē albū: non
significāt idē. patet. qꝛ isti⁹ affirmatie est albū
negatia ꝯtradictoria ē ista: nō est albū. nō aūt
ista est non albū. g̊ non significāt idē. Añs pa/
tet trib⁹ rationib⁹. Quaꝝ pria est ista. simile ē
đ istis ꝓpositionib⁹ est albū est non albū: sicut
de istis potest ābl'are potest ñ ābulare. scit bo
nū scit non bonū. sꝫ isti⁹ potest ābulare ꝯ̄dicto
ria ñ est ista potest non ābulare sed ista ñ po/
test ābulare. nec etiā isti affirmatie scit bonū:
contradicit ista scit non bonū. g̊ a simili isti aue
est albū non ꝯ̄dicit ista est non albū: sed ista ñ
est albū. mior pꝫ. qꝛ ꝯ̄dictorie non pñt siml' sta
re in v̄itate. sed iste due potest ābulare. pōt ñ
ābulare. siml' stāt in v̄itate. nihil eni refert di
cere potest ābulare potest non ābulare. ⁊ dice
re potēs ē ābulare. potēs est non ābulare. sed
iste due simul stāt. g̊ et sūt eqpollētes. ⁊ ꝑ ꝯñs
non ꝯ̄dicūt. et sil'r posset ꝓbari đ istis scit bom
scit non bonū. qꝛ sūt simul v̄e. qꝛ ille due qbus
eqpollēt. s. est sciēs bonū. est sciens non bonū:
sūt siml' v̄e. cū idē sit sciēs bonū et sciēs nō bo
nū. Scđa ratio ē h̄. qꝛ esse non eq̄le et non es/
se eq̄le non significāt idē. g̊ a simili est albū. et
non ē albū. añs patꝫ. qꝛ ista affirmatiua đ ꝑ̄di
cato ifinito ē non eq̄le: aliqd poit. negatia vō
nihil ponit. g̊ non sūt idē. sed ꝙ ista ē nō eq̄le
aliqd ponat ꝓbat aristo. qꝛ ad ipsā seq̄t̄ aliqd
h̄ est subiecto isti⁹ ꝓpositionis aliqd subiacet
de q̊ nō ē veꝝ dicere ꝙ ē ieq̄le. alias esset idē
dicere đ q̊libet ꝙ ē eq̄le vel nō eq̄le. qđ ē flm̄.
qꝛ chimera neutrū hoꝝ ē. sed ista negatia nō
est eq̄le. nō idiget tali subiecto. g̊ affirmatia đ
ꝑ̄dicato ifinito. ⁊ negatia đ ꝑ̄dicato finito non
sūt idē. Tertia rō. ad affirmatiaꝫ đ ꝑ̄dicato in
finito seq̄t̄ aliqd qđ nō seq̄t̄ ad negatiaꝫ đ pre
dicato fīto. g̊ nō sūt idē. añs pꝫ. qꝛ ad istā. est li
gnū nō albū. seq̄t̄ ista g̊ ē lignū. nō aūt seqtur
ad istā nō ē lignū albū. ¶ Scđa ꝯ° tangit tria
correlaria. Primū corm. isti⁹ affirmatōnis est
bonū: negatio ꝯ̄dictō non ē ista est ñ bonū. sed
ista ñ est bonū. pꝫ. qꝛ đ q̊libet ē affirmatio vel
nega° v̄a: ⁊ de nullo ābo siml'. sed đ eodē vtpu
ta đ chimera vel đ eo qđ vl'r non ē: flm̄ ē dice

re q est bonū. et q est nō bonum. Secūdum correlarium. ista propositio est non bonū: ē affirmatiua. patz. quia omnis oratio est affirmatiua vel negatiua. sed ipsa non ē negatiua. cuz non sit negatiua istius est bonū. ergo ipsa erit affirmatiua. Tertiū correlariū. istius affirmationis: est non bonū: negatio est ista: nō est non bonū. Patz. quia cuilibet affirmationi est sua negatio opposita. sed ista est affirmatiua cui ñ potest assignari alia negatio. ergo ꝛc.

Tertio Sciendum est q circa hunc textum incidunt due difficultates. ¶ Quaꝝ prima est hec. vtrum esse non albuz et non esse albuz idē significent. Et videtur q sic. quia ab vno ad aliud est bona cōsequentia et eᷓ. vt patuit in secūdo piermenias. ꝙ videntur idē cōuertibiliter significare. Jn oppositū videtur esse aristoteles in principio huiꝰ capituli. ¶ Respōdet per distinctionem. quia ista duo significare idē potest dupliciter intelligi. vno modo quantū ad moduz enūciandi. et sic non significāt idē. quia vna habet modū enūciandi simpliciter negatiuū. et alia habet modum enūciādi simpliciť affirmatiuū. Alio mō pōt itelligi q significēt idē quo ad veritatē et falsitatē. et sic sunt idē et significāt idē. quia si vnū illoꝝ sit veꝝ: et reliquū necessario erit verū. si etiā vnū sit falsū: et reliquū. et inde ē q i bona cōsequētia inferūt se mutuo. Et si obyciatur. qꝛ scōm phm in textu. iste due: nō ē albū. ꝛ est nō albū: se habēt ad inuicē sicut iste. nō est potēs ābulare. et est potēs nō ābulare. ꝫ iste due vltime nec sūt eedē quo ad modū enūciādi. nec ꝙ ad veritatē vel falsitatez. nec ab vna ad aliā nec econtra valet ꝯña. ꝙ ꝛc. Rñdeť q aristo. non intelligit q sit oino simile de istis ꝛ de alys. sed soluz vult q in istis est simile ꝙ ad modū enūciādi. quia sicut ista: ē potēs nō ambulare habet modū enūciādi simplr affirmatiuū: ita ista: est nō albū. ꝛ sic ista: ñ ē potēs ambulare est negatia: ita cōsimiliť ista: nō esse albū est simplr negatiua. ¶ Secūda difficultas vtrū nomē infinitū aliquid ponat. Et videtur q nō. per aristotelē ꝑ piermenias vbi vult partē negatiuā esse verā. eo q nomē infinitū eq̄liter ē in eo qꝺ est. et in eo qꝺ nō est. ¶ Jn oppositū arguiť per aristo. in pñti capitulo vbi diď. q huic qꝺ est nō equale aliquid subiacz. qꝺ nō videť veꝝ nisi istud nomē infinitū nō equale aliqd ponat. ¶ Rñdeť cōiter q nomē infinitū substātiuū nihil ponit. sed nomē infinitum accidētale aliquid ponit. sicut hoc nomē nō eq̄le ponit suū subiectū q subiaceat non eq̄litati. ¶ Aliter tamē respōdeť cōformiter ad ea ꝙ dicta sūt prio piermenias. quia nullū nomē infinitū siue substātiuū siue adiectiuū aliqd ponit. patet. qꝛ nomē aliquid ponere est ipsū virtute sui significati predicari de aliꝙ ente positiuo. sed nomē infinitū eq̄liter ꝑdicať de ente ꝛ de non ente. ergo nihil ponit. Et ad auctoritatē textus diciť q huic noi infinito non equale aliqd subiacet scꝫ inequale. non q ipsū ponat: aut q ad nō eq̄le sequať ineq̄le. sed sibi subiacet secūdū predicationē. quia nō equale ꝑdicatur de ineq̄li.

Conclusio Rñsalis. Eodē mō sillogizādū ē ex ꝓpōnibus de ťmis finitis sicut ꝛ de infinitis. Jsta cōclusio satis patet tā ex dictis in secūdo notabili. ꝙ ex dicendis in dubys seq̄ntibus.

Primo Dubitať. vtrū affirmatiua de ꝑdicato finito. ꝛ affirmatia de predicato ifinito possint simlʼstare. ¶ Pro rñsione supponēdū ē q aristo. i 2ª pte oñdit q̄liť valet ꝯña a ꝓpōne de ꝑdicato finito: ad ꝓpōnē de ꝑdicato īfinito. ꝛ itēdit quinq ꝯclones. ¶ Quaꝝ pria tāgit dispōnē q̄tuor ꝓpōnū i figura cuiꝰ pmꝰ angulꝰ sit. a. in ꝙ pōať affirmatia de ꝑdicato finito. scꝫ ē bonū. 2ꝰ sit. b. in ꝙ pōatur negatia ꝺ ꝑdicato finito. vt ñ ē bonū. 3ꝰ sit c. q pōať sub. b. i ꝙ pōať affirmatia ꝺ ꝑdicato ifinito. vt ē nō bonū. 4ꝰ vo q pōať sub. a. sit. d. in ꝙ pōať negatia ꝺ predicato ifinito. vt nō est nō bonū. ¶ Seqtur figura de ꝙ logť ista ꝯ:

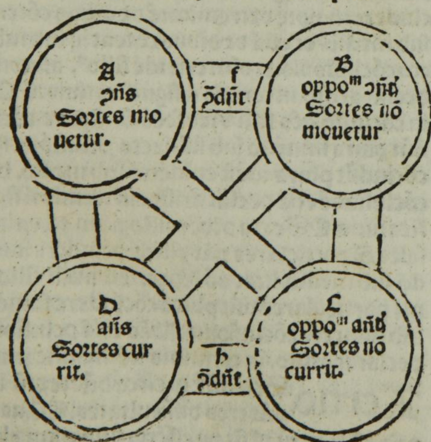

Esse nō al
Nō ē al

Alie quattuor conclusiones tãgunt quattuor regulas. Quarũ prima est hec. ab affirmatiua de predicato ĩfinito ad negatiuã de predicato finito est bona ꝯña. vt bene sequitur est nõ albũ ergo nõ est albũ. pꝫ. qꝛ ad istã est non albuꝫ sequitur ista nõ est albũ vel eius oppositũ stabit. sed eius oppositum nõ põt stare. qꝛ iste nõ possũt simul stare hoc ẽ nõ albũ ꝛ hoc ẽ albuꝫ ¶ Secũda regula. a negatiua de predicato finito ad affirmatiuã de predicato infinito non valet cõsequẽtia. pꝫ. qꝛ nõ sequitur hoc nõ est lignum albũ ergo hoc est lignum non album. qꝛ quod oĩno nõ est lignum nec ẽ lignũ albuꝫ nec lignũ non album. ¶ Tertia regula, ab affirmatiua de predicato finito ad negatiuã de de predicato infinito est bona ꝯña. vt bene sequitur. hoc est album ergo hoc nõ ẽ nõ album pꝫ. qꝛ ad istam est album sequitur ista non est non albũ vel eius oppositũ stabit. sed oppositum eius non potest stare. qꝛ iste non simul stãt est album et est non albũ. ¶ Quarta regula. a negatiua de predicato infinito ad affirmatiuam de predicato finito non valet cõsequentia qꝛ non sequitur non est lignum nõ albũ ergo est lignũ albũ. ¶ Ex his infert duo correlaria Primũ est. affirmatiua de predicato finito ꝛ affirmatiua de predicato infinito vt iste est album est non album non possunt simul stare. Secũdũ correlariũ. negatiua de predicato finito et negatiua de predicato infinito non se inuicem cõsequuntur. tamẽ possunt simul stare in veritate. qꝛ quod non est lignũ albũ nõ est etiam lignum nõ album.

Secundo Dubitatur. Utrum ab affirmatiua de predicato priuatiuo ad negatiuaꝫ de predicato positiuo vel econtra valet ꝯña. ¶ Pro solutione supponẽdũ ẽ ꝙ in hac tertia parte comparat arist. propões de predicatis infinitis ad propositiões de predicatis priuatiuis. ꝛ intendit quinqꝫ cõclusiones quaꝝ prima est hec. eodẽ mõ se habẽt ad inuicẽ quo ad consequẽtiã ꝓpões de predicatis priuatiuis ꝛ positiuis sicut ꝓpões de predicatis finitis ꝛ infinitis: ita ꝙ affirmatiua de ꝑdicato priuatiuo infert negatiuã de predicato positiuo sed non ecõtra. quod faciliter apparebit disponẽdo figuram cõsimilẽ precedẽti cuius primus angulus sit. a. in quo ponatur affirmatiua de predicato positiuo vt est equale. secũdus ãgulus sit. b. in quo ponat̃ negatiua eiusdẽ scꝫ non est equale. ꝛ tertius sit. c. in quo ponatur affirmatiua de predicato priuatiuo. vt est inequale. ꝛ quartus qui ponitur sub. a. sit. d. in quo ponit̃ negatiua de predicato priuatiuo. scꝫ nõ est inequale. ¶ Secũda conclusio ꝓbat vnũ prius declaratũ scꝫ ꝙ affirmatiua de predicato infinito et negatiua de ꝑdicato finito nõ significãt idem supposito ꝙ detur aliqua ꝓpositio vniuersalis in qua predicatũ ĩest subiecto pro aliquibus suppositis ꝛ pro aliquibus nõ. sicut posito ꝙ aliqua entia sint alba et aliqua nõ: tũc arguit̃ sic. ista propositio vniuersalis omia entia sunt alba est falsa ergo sua cõtradictoria erit vera. sed ista affirmatiua de predicato infinito oĩa entia sunt non alba ẽ simul falsa cũ prima. ergo non est contradictoria prime. ꝛ per cõsequens ista negatiua nõ oĩa entia sũt alba erit sua contradictoria. ergo a simili istius affirmationis est albũ negatio non est ista scꝫ est nõ album. sed ista negatiua non est albũ. et sicut dictum est de ista vniuersali in plurali numero oĩa entia sunt alba ita dicẽdũ est de ea in singulari numero scꝫ ꝙ istius oẽ ens est albũ contradictoria non est ista oẽ ens est nõ album sꝫ ista nõ oẽ ens ẽ albũ. ¶ 3a ꝯo tãgit duas regulas. quaꝝ prima ẽ. Affirmatia de ꝑdicato infinito eodẽ mõ sillogizat̃ sicut affirmatiua de ꝑdicato finito. ꝓbat aristo. rõne. ꝛ exemplo. Rõe sic. qꝛ affirmatiua de ꝑdicato ĩfinito nõ sillogizat̃ eodẽ mõ sicut negatiua de ꝑdicato finito. ergo sillogizat̃ eodẽ mõ sicut affirmatiua de ꝑdicato finito. añs pꝫ. qꝛ affirmatia de ꝑdicato ĩfinito ex quo ẽ simpliciter affirmatia debet sillogizari in modo affirmatiuo. et tñ negatia de ꝑdicato finito sillogizat̃ ĩ mõ negatiuo. ergo nõ eodẽ mõ sillogizãt̃. 2o pꝫ exemplo. qꝛ bñ sequitur: oĩe aial ẽ musicũ. oĩs hõ ẽ aial. ergo oĩs hõ ẽ musicus. ita ẽt sequit̃. oĩe aial ẽ nõ musicũ. omnis homo est aial. ergo omnis homo est non musicus. 2a regula vniuersalis negatiua sillogizatur ĩ tribus mõis. scꝫ in scdo prime ꝛ duobus primis scde sed vlis affirmatiua tm̃ sillogizatur in primo prime. ¶ Quarta ꝯo tãgit vnã regulã ꝯsequẽtiarũ que cõtinet quattuor partiales regulas Prima regula est hec. si ad aliquod añs sequitur aliquod ꝯsequẽs et nõ ecõtra. tunc ad oppositũ ꝯsequẽtis sequitur oppositũ antecedẽtis. Secũda regula si ad antecedẽs sequitur aliquod cõsequens ꝛ nõ ecõtra: nõ oꝫ ad oppositũ añtis sequi oppositũ cõsequẽtis. Alia regula. oppositũ añtis põt stare ĩ veritate cũ opposito ꝯsequentis. Quarta regula oppositũ cõsequẽtis non

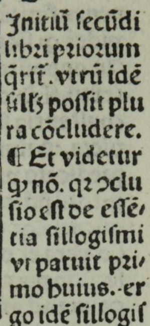
põt stare cũ ãñcedẽte. ¶ Pro ɔ̃clãriõe istaꝝ regulaꝝ cõstituat̃ figura q̃drata cuiꝰ p̃mus ãgulus sit.a.i q̊ ponat̃ ɔñs.s.sortes mouet̃.ꝛ 2ꝰ sit b.i q̊ põat̃ oppo^{m} ɔñt] sc3 sortes nõ mouet̃.ꝛ 3ꝰ sit.c.i q̊ põat̃ añs.s sortes currit.et 4ꝰ q ponat̃ sub.b.sit.d.i q̊ põat̃ oppo^{m} añt].s.sortes ñ curr^{t} B supposito ꝓbat̃ p̃ria r̃gl̃a.s.ꝙ si ad.c.seq̃t̃.a. tũc ad.b.seq̃t̃.d.qꝛ ad.b.seq̃t̃.d. vel eiꝰ oppo^{m} stabit.qɗ ẽ.c.stabit cũ.b.ꝛ vltra.ad.c.seq̃t̃.a.g̊ si.c.stet cũ.b.ẽt.a.stabit cũ.b.qɗ ẽ falsũ.cũ ɔ̃dicãt. Tertia r̃gl̃a ꝓbat̃.s.ꝙ.a.ꝛ.d.pñt sil'stare. qꝛ.c.qɗ ẽ oppo^{m} ipsiꝰ.d.ñ seq̃t̃ ad.a.s3 bñ eɔ̃.g̊ oppositũ ipiꝰ.c.qɗ ẽ.d.stabit cũ.a.qꝛ q̃olib3 cũ q̊lib3 vel eiꝰ oppo^{m} stat. 4^{a} r̃gl̃a ꝓbat̃.s.ꝙ.b.ꝛ c.nõ stãt sil'.qꝛ q̃cq̃d stat cũ.c.stat cũ.a.g̊ si.b.staret cũ.c.staret ẽt cũ.a.ꝛ sic ɔ̃dictõ sil' starẽt. 2^{a} ɔ^{o} ꝓbat̃.s.ꝙ ad.d.nõ seq̃t̃.b.qꝛ.d.stat cũ.a.g̊ si ad.d.seq̃t̃.b.tũc ẽt.a.stabit cũ.b.qꝛ q̃cq̃d stat cũ añte stat cũ ɔñte.s3 B ẽ icõueniẽs.qꝛ.a.ꝛ.b. ɔ̃dicũt. ¶ 5^{a} ɔ^{o} rẽouet quãdã sophisticã argumẽtationẽ ꝑ quã poss3 ꝓbari.qꝛ ad.d.seq̃t̃.b.supposito ꝙ.f.sit neꝰ ɔ̃dictõ ad.a.ꝛ ad.b. et sil'r.h. sit neꝰ ɔ̃dictõ ad.c.ꝛ ad.d.tũc arg̃r sic.ad.c.seq̃tur.a.g̊ ad.f.seq̃t̃.b.g̊ ad.d.qɗ ẽ oppo^{m} de.b.seq̃t̃.b.qɗ ẽ oppo^{m} de.f. Rñdet aristo.iterimendo suppo^{m}.s.ꝙ vnũ ꝛ idẽ ɔ̃dicat duobꝰ oppositis.nã si.a.sit esse bonũ.ꝛ.b.sit nõ eẽ bonũ.tũc ipsũ.a.ɔ̃dicit.b.ꝛ nihil aliud nisi eq̃polleat ipsi b.iõ.f.nõ ɔ̃dicit.a.et.b.seorsũ sũptis.qꝛ.f. equipollet vni disiũctiue.ꝛ ɔ̃dicit vni copulatiẽ cõstitute ex.a.ꝛ.b.mõ disiũctiua neutri p̃ti copulatiue seorsũ.s3 toti copulatiẽ cõtradicit.

¶ Seq̃tur figura superius descripta.

Tertio dubitatur. Utrũ a negatiua ad affirmatiuam p̃dicato variato penes finitũ ꝛ infinitũ valeat cõsequentia. Et videt̃ ꝙ sic per arist. in secũdo periarmenias. In oppositũ tamen videtur arist. in p̃cedenti textu. ¶ Dicitur ꝙ valet consequentia posita constantia subiecti. Aliter respondetur ꝑ tria dicta. Primu3 ẽ.ab affirmatiua ad negatiuã predicato variato penes finitu3 ꝛ infinitũ sic ꝙ totũ p̃dicatũ infinitetur bene valet consequentia.qꝛ de quolibet ẽ affirmatio vel negatio vera et de nullo ãbo simul.sicut dictũ ẽ in secũdo peryarmenias. Secũdũ dictum a negatiua ad affirmatiua3 predicato variato penes finitũ et infinitum bene valet cõsequentia dũ tamẽ totũ predicatũ infinitetur. Si vero totum predicatum sit complexũ et altera pars eius solum infinitetur non valet consequentia. Prima pars dicti patuit in secundo periarmenyas.secũda pars patet in presenti textu. Tertium dictum.si totum predicatu3 infinitetur: tunc a negatiua ad affirmatiuam predicato variato penes finitũ ꝛ infinitũ vniuersaliter valet cõsequẽtia siue ponatur constantia subiecti in negatiua siue non. p3 quia ista cõsequentia tenet in virtute primi principy quod est.de quolibet est affirmatio vel negatio vera ꝛ de nullo ambo siml'. ergo vniuersaliter tenet in omnibus terminis.

Ad rationes Ante oppositum ¶ Ad primam dicitur ꝙ lic3 affirmatiua de predicato infinito ꝛ negatiua de predicato finito equipolleant quo ad veritatẽ ꝛ falsitatẽ nõ tamen quo ad modũ enunciandi.modo a diuersis modis enũciandi abstrabitur diuersus modus sillogizandi. ¶ Ad secũda3 negatur consequentia.qꝛ ad talẽ illatione sufficit cõpossibilitas cõsequentis cum antecedente siue non. ¶ Ad tertiam conceditur ꝙ propositiones constitute ex predicatis finitis et infinitis contradicũt ex parte predicatorum non tamẽ ex parte copule. ¶ Et hec de primo priorum.

Irca Initiū secūdi libri priorum q̄rit̄. vtrū idē sill'z possit plura cōcludere. ¶ Et videtur ꝙ nō. q2 ꝯclusio est de essētia sillogismi vt patuit primo huius. ergo idē sillogismus nō potest cōcludere plures cōclusiones. ¶ Secūdo sic. vni⁹ cause ē vn⁹ effectus. sed cōclusio est effect⁹ premissaꝝ. vt habet̄ scdo phicoꝝ. ḡ per easdē p̄missas nō possūt inferri plures ꝯclusiōes. ¶ Tertio sic. sillo⁹ procedēs per diuersa media ad eādē ꝯclusionē est plures ꝛ nō vn⁹. vt patuit p̄ hui⁹. ḡ a simili sillogismus procedēs per idē mediū ad diuersas cōclusiones erit plures ꝛ nō vn⁹. ¶ In opm est aristo.

Primo Sciēdum est ꝙ pro declātiōe termioꝝ questiōis ponūt̄ quattuor suppōnes. Quaꝝ pria est h̄. potestas sillogismi est quedā ꝓprietas sill'i cōueniens sillogismo rōne forme sillogistice valēs ad veritatis manifestationē et falsitatis ostēsionē. Secūda suppō. sex sūt potestates sill'oꝝ. que cōtinent̄ in isto v̄su. Plu. falsū. circu. ꝯuertit̄. ipos. et oppos. Tertia suppō. pria ptās sillogismoꝝ est eūdē sillogismū posse ꝯcludere plures conclusiōes. Qd̄ cōtingit tripliciṫ. p̊. per cōuersionē cōclusionis. qn̄ scz ex duab⁹ premissis infert̄ vna cōclusio cōuertibilis. ꝛ 2°. ex eisdē premissis infert̄ cōuertēs dicte ꝯclusiōis 2° pōt idez sillogism⁹ plura cōcludere sumēdo i post. idest sub medio distributo sumere pl'a inferiora cōtenta sub eo. Tertio mō idē sillo⁹ potest plura cōcludere sumēdo in lat⁹ idest sumēdo sub minore plura supposita illi⁹ minoris. nec pōt idē sillo⁹ plura cōcludere sumendo sub maiori extrēitate. q2 hoc nō posset fieri nisi variādo maiorē extremitatē qua variata variat̄ et sillo⁹. Quarta suppō cōtinet tres regulas q̄bus pōt cognosci qui sillogismi p̄nt plura cōcludere p̄ sūptionē. Prima est. sub termio distributo potest fieri subsūptio. Scd̄a regula. sub termino distributo nō potest fieri subsūptio. Tertia regula. subsūptio euidēs fit solū sub subiecto. ex quo sequit̄ ꝙ sub maiore nō fit subsūptio euidens. quia semp̄ predicat̄ in prima figura: i q̄ tamē fit euidentior subsūptio.

Secundo Sciēdū ē ꝙ secundus liber prioꝝ in quo detmiat aristo. de quibusdā passionib⁹ sillogismoꝝ cōtinet. 3. tractatus. In quoꝝ p̊ determiat de ptātibus sillogismoꝝ. et cōtinet sex capitula: secūdū ꝙ sunt sex potestates. In prio determiat de pria potestate. et cōtinet sex cōclusiōes. ¶ Quarū prima est epylogatiua omniū determinatoꝝ in prio hui⁹. ꝛ est hec. determiatū ē prius i quātis figuris et per quales et quot propōes ꝛ terminos et quādo q̊ ad figurā ꝛ quo mō quo ad modū potest formari quilibꝫ sillo⁹. detmiatū est etiā ad quid respiciēdū est volēti ꝯcludere affirmatiue vel negatiue. ꝛ quo mō pōt inueniri mediū ad quālibet ꝓpōnē propositā sillogizandū. ¶ Secunda cōclusio tāgit vnā diuisionē sillogismi. et ē hec. sill'oꝝ alii sunt vniuersales. et alii particulares. ¶ Tertia ꝯclusio. omnes sill'i vniuersales et oēs particulares affirmatiui plura cōcludūt per cōuersionē ꝯclusionis. sed particulares negatiui cōcludūt vnā solā ꝯclusionē. patet. q2 oēs alie cōclusiones a particulari negatiua cōuertūtur. particularis autē negatiua nō cōuertit̄. ḡ cōclusio v̄a. añs declarat aristo. i termis nō significatiuis. ꝛ q2 posset aliq̄s credere ꝙ ꝯclusio nō esset propō. hoc rēouēs dicit aristo. ꝙ cōclusio est ꝓpositō cū sit enūciatiua alicui⁹ de aliq̊. ¶ Quarta conclusio. oēs sillogismi v'les prie figure possūt cōcludere maiorē extremitatē de oibus cōtentis sub medio. et etiā de oibus cōtentis sub subiecto cōclusionis. et oim erit idē sillo⁹. añs etiaꝫ declāt aristo. in termis n̄ significatiuis. ¶ Quinta cōclusio. oēs sill'i v'les secūde figure cōcludūt plura sumēdo sub subiecto ꝯclusiōis. sꝫ n̄ cōcludūt plura. idest euidēter sub medio. hāc cōclusionē etiā declāt aristo. in termis n̄ significatiuis. ¶ Sexta ꝯ°. oēs sillogismi tā vniuersales q̄ꝫ particulares p̄nt plura ꝯcludere sumēdo sub medio. licet nō sēper. sed nulli sillogismi particulares p̄nt plura cōcludere sumēdo sub subiecto cōclusionis. Hāc etiā ꝯclusionez declarat aristo. in terminis nō significatiuis.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quaruꝫ pria est h̄. vtrū ꝯ° sit de essētia sillogismi plura

cōcludētꝪ. Rñdetᷣ per duas distictiões. ⁊ vnū dictū. Pria distictio ē h̃. ɔclusionē esse de essētia sillogismi pōt duplr̃ itelligi. vno mō ꝙ sit d̃ diffinitiōe essētiali. Alio mō ꝙ sit pars constituēs ⁊ ɔponēs sillogismū. sic ꝙ sillo⁹ sit vna oratio totalis essētialiter ɔposita ex duab⁹ premissis et cōclusiōe. Scd̃a distin° eūdē sillogismū posse ɔcludere plēs cōclusiões pōt duplicitᷣ itelligi. vno mō per locutionē de per se siue gratia totius ita ꝙ tot⁹ sillo⁹ accipiatᷣ pro añcedēte ex q̃ iferuntᷣ plures cōclusiões. et sic non est possibile. Alio mō per locutionē grã ptꝪ. sic ꝙ in sillo sit aliqua pars vel aliq̃ propō ṽtute cui⁹ possūt iferri plures cōclusiões. ⁊ sic deb3 intelligi cū dicitur ꝙ idē sillo⁹ pōt plura ɔcludere. Dictum est istud. cōclu° ē d̃ essētia silli cōcludētꝪ plura. ⁊ h̃ ꝑ locutionē grã ptis. ❡ Scd̃a difficultas. vtrū sillo⁹ ɔcludēs maiorē extremitatē de oib⁹ vel de plurib⁹ suppositꝪ medij disim sūptꝪ sit vnus vel plēs. Rñdetᷣ ꝑ duo dicta. Primū3 ē istud. sillo⁹ cōcludēs maiorē extrēitatē de pluribus suppositꝪ medij ē simplr̃ plures et nō vn⁹. P3 q2 cōclusiōe vãta diuersificatᷣ ⁊ sillo⁹. s3 in tali processu sūt plēs cōclusiões. g̊ sūt plēs sillogismi. maior p3. q2 vãto aliq̊ qd̃ est d̃ essētia alic⁹ variatᷣ ⁊ illud. s3 ɔclusio ē de essētia silli. g̊. ⁊c̃. 2ᵐ dc̃m. talis sillo⁹ ē vn⁹ scd̃3 qd ⁊ ꝑ locutōne3 grã ptꝪ. p3. q2 illud qd̃ cōueit pti pōt ꝑ locutione grã ptꝪ d̃noiare totū. s3 tales plēs ɔclōes cōcludūtᷣ ꝑ aliquā ptē ꝑmi silli. g̊ talis sillo⁹ pōt dici ɔcludere plēs ɔclusiões. ⁊ eē vn⁹. ❡ 3ᵃ difficultas. vtrū ista ptās teneat i ṽtute alic⁹ maxie. Rñdetᷣ ꝙ fūdatᷣ i duab⁹ regulis. q̃ꝝ pria ē. quicqd seqᵗᷣ ad ɔñs bōe ɔñe seqᵗᷣ ad ei⁹ añs. 2ᵃ ē. qcqd ꝑdicatᷣ de aliq̊ termio ɔi distributo: dr̃ et de q̊libet cotēto sub eo. Ex his p3 ꝙ ista scia ē vtilis dyalc° ad ꝓbādū suas ɔñas. ē ēt vtilis d̃mōstratori ad augēdū demōstratōnes sumēdo i post: vel i latus.

Conclusio

Rñsalᷣ. idē sillo⁹ pōt ɔcludere plēs ɔclusiões. itelligēdo ꝙ sit d̃noia° ꝑ locutōnē grã ptꝪ. h̃ ɔ° p3 ex dictꝪ.

Primo

Dubitatᷣ. vtrū ɔtigat ex ṽis sillogizare ɔclusionē falsā. ❡ Pro solutōe supponēdū ē ꝙ aristo. i h̃ 2° c. d̃terminat d̃ scd̃a ptāte sillo꞊ꝝ q̃ ē posse sillogizare veꝝ ex falsis. ⁊ ɔtiet tres ptes. scd̃3 tres cōclusiões pricipales q̃s itēdit pricipalr̃ i h̃ capitulo ꝓbare. pria ꝑs ɔtinet. 4. ɔclusiões. ❡ Quaꝝ pria tāgit duas supꝑōnes. Pria ē h̃. cuiusl3 silli nec̃e ē ābas ꝑmissas esse ṽas. vel ābas eē falsas. vel alterā esse verā. et alterā eē falsā. 2ᵃ suppō. cuiuslib3 silli cōclu° nec̃io ē ṽa vel falsa. ❡ Scd̃a cōclu° tāgit tres cōclusiões partiales h⁹ capituli. Pria ē h̃. ex ꝑmissis verꝪ ñ contigit iferre cōclusionē falsā. Scd̃a cōclu° ex falsis ꝑmissis cōtingit iferre cōclusionē verā. Tertia cōclu° ex falsis premissis ñ cōtigit sillogizare cōclusionē ṽa3 propter qd. l3 bñ q2. ❡ Tertia cōclusio tāgit ꝓbationē ꝑme cōclusiōis triū ꝑdictaꝝ. sc3 ꝙ ex ꝑmissis ṽis nō contigit sillogizare falsū. q2 si antecedēs ē: cōseq̄ns ē. ⁊ si cōseq̄ns ñ ē: añs nō est g̊ si añs ē veꝝ. cōseq̄ns erit veꝝ. ⁊ si cōsequēs ñ ē veꝝ: añs ñ erit veꝝ. q2 detᷣ oppositū: tūc idē simꝪ erit ⁊ ñ erit. nā añs vtputa. a. cū sit veꝝ aliqñ erit. ⁊ cōseq̄ns ex q̊ tūc ē falsū ñ erit. ⁊ vltra si ātecedēs sit nec̃e ē cōseq̄ns eē. ⁊ sic idē cōseq̄ns simul erit ⁊ ñ erit. ❡ Quarta ɔ° rēouet q̊dā dubiū. nā i ꝑdicta rōe vtitᷣ aristo. ista lr̃a. a. ꝓ añte. ⁊. b. ꝓ ɔñte. iō posset aliqs credere ꝙ ꝑ a. itelligeret solū vnā ꝑmissā. et tūc ñ eēt nec̃e ꝙ si. a. eēt veꝝ: ꝙ. b. eēt veꝝ. Jstud dubiū rēouet arist. dicēs ꝙ ꝑ. a. ñ itelligit vnā solā ꝓpōnē cathegoricā. s3 vnā copulatiuā ɔstitutā ex duab⁹ ꝑmissis. q2 ex vno nihil seqᵗᷣ d̃ nec̃itate. nā illud qd̃ seqᵗᷣ ex alio ē ɔ°. s3 ad iferēdū ɔclusionē reqrūtᷣ tres termi ⁊ due ꝓpōes. g̊ ⁊c̃. Ex q̊ ɔcludit aristo. ꝙ. a. significat ābas ꝑmissas. ⁊ si. a. idest ābe ꝑmisse sint ṽe: nec̃e ē. b. idest ɔclusionē eē verā. alias cōtingeret idē simꝪ eē ⁊ nō esse. vt supra ꝓbatum est.

Secūdo

Dubitatᷣ. vtrū ex ꝑmissis falsis sillogistice possit seq ɔclusio ṽa. ❡ Pro solutōne supponēdū ē ꝙ aristo. i scd̃a pte h⁹ capituli ꝓbat secūdā ɔclusionē pri⁹ datā. sc3 ꝙ ex premissis falsis seqᵗᷣ sillogistice ɔ° vera. quā ꝓbat aristo. inductiue i oi figura. Et ꝓ hui⁹ ꝓbatione itēdit. 6. cōclusiões. ❡ Quaꝝ ꝑma est. i modis vlib⁹ prie figure ex ābab⁹ falsis i toto vel i pte pōt seq ɔclusio ṽa. pria ꝑs p3 sic arguēdo i barbara. ois lapis ē aial. ois hō ē lapis. g̊ ois hō est aial. ⁊ i celarēt sic arguēdo. nullus hō ē aimal ois lapis ē hō. g̊ nullus lapis est aial. Scd̃a ꝑs p3. sc3. ex ābab⁹ pti falsis sic arguēdo i barbarā. oē albū ē aial. ois hō ē alb⁹. g̊ ois hō est aimal. in celarēt sic arguēdo. nullū albū ē aimal. ois lapis ē alb⁹. g̊ null⁹ lapis est aial. ❡ Secūda ɔ°. in modis vlib⁹ ꝑme figure ex maiore in toto falsa. et miore ṽa. nūq̃3 seqᵗᷣ cōclusio vera. sed ex maiore i pte falsa. ⁊ miore ṽa: seqᵗᷣ cōclusio

Vera
falsa
Añtedēs
cōsequēs

vera. Pro cui⁹ probatiōe supponit aristo. ꝙ illa propō dicit̃ in toto falsa cui⁹ cōtradictoria ē vā. H supposito ꝓbat̃ sic cōclu⁹: qꝛ qñ maioꝛ est in toto falsa sua cōtraria erit vā: ex q̃ cōtraria cū mioꝛe vā seqt̃ cōtraria ꝯclusiōis. sꝫ ipossibile ē cōtrarias sil' esse vās. g̊ si maioꝛ sit i toto falsa et mioꝛ vā cōclusio erit falsa. 2ª pars ꝯclusionis patꝫ sic arguēdo i barbara. oē albū ē aial. ois cign⁹ est alb⁹. ergo ois cign⁹ est aimal. in celarēt arguit̃ sic. nullū albū est aimal. ois nix ē alba. ergo nulla nix est aimal. ¶ Tertia cōclu⁹ maioꝛe vā et mioꝛe falsa i toto vel i parte seqt̃ ꝯclusio vera. pria ps patet arguēdo sic i barbara ois equ⁹ est aial. ois hō est equ⁹. g̊ ois hō est aial. ꝛ in celarēt argr̃ sic. nulla medicia est aial. ois musica ē medicina. ergo nulla musica ē animal. 2ª pars patꝫ sic arguēdo i barbara. ois hō ē aial. oīe gressibile ē hō. g̊ oīe gressibile est aial. in celarēt vo arguit̃ sic. nulla prudētia est aial. ois cōtēplatio ē prudētia. g̊ nulla cōtēplatio ē aial. vł sic in termis notioꝛib⁹. nulla albedo ē aial. ois coloꝛ ē albedo. g̊ null⁹ coloꝛ ē aial ¶ Quarta ꝯclusio. in modis particularib⁹ prie figure pōt seq veꝝ ex ābabus falsis siue in toto siue i parte. vel ex altera falsa siue in toto siue i parte. quā cōclusionē pro oī sua parte probat aristoteles formādo duos sill'os in dary. ꝛ in ferio. ¶ Quita ꝯclu⁹ in oibus modis scđe figure pōt sillogizari veꝝ ex ābab⁹ falsis siue in toto siue i parte. vel ex altera tātū falsa siue in parte siue i toto. hāc cōclusionē ꝓbat aristo. in oib⁹ mod s. vt pꝫ practicāti. ¶ Sexta ꝯ⁹ in omnib⁹ modis tertie figure ꝯtigit sillogizare veꝝ ex ābab⁹ falsis siue i toto siue i pte. vel ex vna vā et altera falsa aut in toto vel i parte. Hanc ꝯclusionē ꝓbat iductiue. sic ꝑcedētes. Ex qb⁹ infert duo coꝛrelaria. Primū est ꝙ si cōclusio sit falsa nec̃e ē ābas vel alterā premissarū esse falsā. Secūdū coꝛrelariū. si cōclusio sit vā nō est necesse vtrāqꝫ vel alterā p̃missaꝝ esse verā Et per hoc patet respōsio ad dubiū.

Tertio Dubitat̃. vtrū ad idem añs affirmatū vł negatū seqt̃ idē ꝯseqñs ¶ Pro dubio supponēdū ē ꝙ aristo. in hac tertia parte ꝓbat tertiā cōclusionē pricipalē. scꝫ ꝙ ex falsis nō seqtur veꝝ ex necessitate. i. propter qd. Pro cui⁹ probatiōe probat tres cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē hec. i oī bōa ꝯña si ꝯñs sit falsū: nec̃e est añs esse falsū. pꝫ. qꝛ qñcūqꝫ aliq̃ duo sic se hñt adiuicē ꝙ vno existēte nec̃e est aliud esse: tūc si 2m nō sit nec etiā p̃mū erit. sed añs et cōsequēs sic se habēt ꝙ antecedēte existēte nec̃e ē cōsequēs eē. ergo si cōseqñs nō sit idest si sit falsū. nec añs erit. idest erit falsum. ¶ Secūda ꝯ⁹ in oi bōa cōsequentia si cōseqñs sit verū: nō opoꝛtet añs esse veꝝ. pꝫ. qꝛ antecedēte nō existente potest ꝯñs esse. g̊ añcedente exñte falso potest ꝯñs esse verū. ¶ Tertia cōclusio. ex falsis nō seqtur verū propter qd. Patet. qꝛ si sic: tūc ad idē añs affirmatū vel negatū. idest ad duo ꝯtradictoria sequeret̃ idē consequēs. qđ est ipossibile. patet. quia si duo contradictoria seqrent̃ ad idē: tunc cōtradictoria seqrentur ad se iuicē. qđ est falsū. patet cōseqñtia. posito ꝙ iste ꝯñe sint bone. a. est albū. ergo b. est magnū. ꝛ. a. nō est albū. ergo. b. non ē magnū. nā ex opposito cōsequētis seqtur oppositū añcedētis. sic arguēdo. b. nō est magnū. ergo. a. nō est albū. et vltra per aliā cōsequētiaꝫ seqtur. a. nō est albū. ergo. b. ē magnū. ꝛ per cōsequēs de prio ad vltimū seqtur. b. nō est magnū. g̊. b. est magnū. vbi vnū ꝯ̃dictoriū sequeretur ad aliud. ¶ Tūc dicit̃ ad dubiū. ꝙ ad ideꝫ esse et ad nō esse nō sequitur aliqd de nec̃itate sed ad añs esse. idest esse verū seqtur cōseqñs esse verū. ergo ad ꝯñs nō esse. idest esse falsuꝫ nō sequitur ātecedēs esse. idest esse verū.

Ad rōnes Ante oppositū. ¶ Ad p̃maꝫ cōcesso añcedēte negat̃ cōsequētia. qꝛ in cōsequēte est locutio gratia ptl. ¶ Ad secūdā dicit̃ ꝙ premisse nō sūt causa cōclusiōis i essēdo sꝫ i ꝯseqñdo. ¶ Ad tertiā dicit̃ silr sic ad p̃mā.

Queritur Utꝝ sill's circularis teneat foꝛālr̃ i oib⁹ termis ¶ Argr̃ p̃ ꝙ nō ꝑ aristo. in textu q dicit ꝙ tātū tenet i termis cōuertibilib⁹. dicit eni. in his aūt q̃ cōuertūt̃ est oia mōstrare per se iuicē. ¶ Secūdo argr̃. sillo⁹ circularis nō est vn⁹ sillo⁹ sꝫ plures. g̊ nō est sill's. ¶ Tertio argr̃ sic. i sill'o circulari petit̃ pricipiū. ergo nō ē bon⁹ sill's. ¶ In oppositū est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ tertiū capitulū in q̊ determiat aristo. de tertia potestate sillogismoꝝ q̃ est sillogizare circulariter continet tres partes. In pria docet sillogizare circulariter in p̃ma figura. et cōtinet sex conclusiones. ¶ Quaꝝ p̃ma describit sillogismū circularem ꝛ est h. sillo⁹ circularis est q ex cōclusiōe ꝑoris

sillogismi cū ꝯuersa vni⁹ premisse infert aliā
premissā sic arguēdo in barbara, omē.b.est.a.
omē.c.est.b.ǧ omē.c.est.a. si capiat̃ ꝯclusio cū
ꝯuersa minoris ad inferēdū maiorē fiet sillo
gismus i eodē mō. vt omē.c.est.a.omē.b.est.c.
ǧ omē.b.est.a. ¶ Secūda ꝯclusio ē h̃. aliter nō
potest fieri sillo⁹ circularis videlicet nisi ex cō
uersa vni⁹ p̃misse cū ꝯclusione iferendo aliā
p̃missā. Patet. q2 si in secūdo sillo acciperetur
aliud mediū a t̃mis in p̃ sillogismo posit] illud
mediū nō esset de illo circulo. Similit̃ si i secū
do sillo sumerētur eedē p̃misse sic̃ in p̃mo vel
etiā ꝯuerse eaꝝ tūc nō fiet reuersio. et ꝑ ꝯse
quēs neq̧ circulatio. et iō oportet ex ꝯclusiōe
reuerti ad alterā p̃missaꝝ. Tertia ꝯclu⁹ sillo⁹
circularis solū fit i termis ꝯuertibilib⁹. Patz.
q2 sillo⁹ circular] solū fit per ꝯuersionē simpli
cē vniuersalis affirmatiue. talis aūt ꝯuersio
solū fit in termis ꝯuertibilib⁹. ǧ ⁊c̃. ¶ Quarta
ꝯclusio docet sillogizare circulariter i barba
ra. et est ꝯclusio quīꝗ mēbris. Primū mēbrū
ꝙ ex ꝯclusiōe prioris sillogismi cū ꝯuersa mi
noris ifert̃ maior i barbara. ꝓbat aristo. eodē
exēplo q̊ pri⁹. 2m mēbrū. ꝙ ex ꝯclusiōe prioris
sillogismi cū ꝯuersa maioris ifert̃ mior d̃ bar
bara. patz simili exēplo. Tertiū mēbrū. ex ꝯn
uertēte ꝯclusiōis cū miore ifert̃ ꝯuertēs ma
ioris de barbara. vt facto tali sillogismo: omē
b.est.a.omē.c.est.b.ǧ oē.c.est.a.pōt ꝯuertens
maioris sic sillogizari circularit̃. oē.c.est.b. oē
a.est.c.ǧ omē.a.est.b. 4m mēbrū. ex ꝯuertēte
ꝯclusiōis cū maiore infert̃ ꝯuertēs mioris de
barbara. patet exēplo. sic̃ pri⁹. Quītū mēbrū.
ex ꝯuertētib⁹ premissaꝝ infert̃ circularit̃ ꝯ
uertēs ꝯclusiōis. vt posset patere exēplo. sic̃
pri⁹. Ex quib⁹ inferūt̃ duo correlaria. Primuz
est ꝙ sillogism⁹ circular] pōt fieri i termis con
uertibilib⁹. in alijs v̊o nō. 2m correlariū. ꝙ sil
logism⁹ circular] est vtilis d̃mōstratori. ¶ 5a cō
clusio docet sillogizare circularit̃ i celarēt. et ē
hec. ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa mior] sillogizat̃ cir
cularit̃ maior de celarēt. sz mior nō pōt sillogi
zari circularit̃ ꝑ ꝯuersionē simplicē maioris.
nisi illa maior ꝯuertat̃ in vnā affirmatiuaz de
subō ifinito. vt ista maior negatia: nullū.b.est
a. nō debz ꝯuerti i istā: nullū.a.ē.b. sz i hāc. cui
nulli iest.a. huic oi iest.b. que eqpollet isti affir
matie de subō infinito. omē qd̃ ñ est.a.est.b. vl̃
isti: oē ñ.a.ē.b. vel si fiat talis sillo⁹ i celarent.
nullū.b.est.a.oē.c.est.b.ǧ nullū.c.est.a. pōt mi
nor sillogizari circularit̃ sic arguēdo. oē nō.a.ē
b. omē.c.ē.a.ǧ oē.c.est.b. ¶ Sexta ꝯclusio do
cet sillogizare circularit̃ i modis ꝑticularibus
p̃ie figure. ⁊ ē h̃. maior nō ē sillogizabilis cir
culariter. sz tātū mior. p̊mū pz. q2 maior ē vni
uersalis q̃ nō pōt ꝯcludi nisi ex ābab⁹ vl̃ibus.
2a pars patz. q2 ex ꝯclusiōe cū ꝯuertēte maio
ris ifert̃ circularit̃ mior de darij. et sil'r i ferio
ex ꝯclusiōe cū ꝯuertēte maioris ifert̃ mior. et
d̃bet maior ꝯuerti i vnā affirmatiuā de subō i
finito. sic̃ dictū ē i celarēt. ¶ In 2a ꝑte docz sil
logizare circularit̃. i scd̃a figura. et ꝯtīet duas
ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ p̃ia ē h̃. i scd̃a figura affir
matiua p̃missa nō pōt sillogizari circularit̃. sed
bñ priuatia. p̃ia pars patz. q2 ex q̊ in 2a figura
altera p̃missaꝝ sēꝑ ē negatia. iō si p̃missa affir
matia d̃beat ꝯcludi circularit̃ argueret̃ ex pu
ris negatis. Uerūtñ ex̃ textū ē itelligēdū ꝙ lz
p̃missa aa nō sit sillogizabilis ꝑ ꝯuersionē sim
plicē p̃misse neue: ē tñ sillogizabilis ꝯuertēdo
p̃missā negatiuā i vnā affirmatiuā d̃ subō ifini
to. sic̃ dictū ē i celarēt. Scd̃az ꝑtē ꝯclonis pro
bat aristo. q2 ex ꝯclone cū ꝯuertēte p̃misse aue
ifert̃ p̃missa neua. vt pz arguēdo in cesare ⁊ ca
mestres. ¶ 2a ꝯ. i modis ꝑticularib⁹ 2e figure
maior q̃ ē vl̃is nō pōt sillori circularit̃. eo ꝙ ta
lis debz ꝯcludi ꝑ duas vl̃es. sz bor q̃ ē ꝑticular]
pōt sillori circularit̃ capiēdo ꝯclonē cū ꝯuertē
te aoris. vt iductie pz arguēdo i festio ⁊ baroco.

Secundo Sciēdū ē ꝙ in 3a ꝑte huius
capituli docz aristo. sillore cir
cularit̃ in tertia figura. ⁊ itēdit tres ꝯclusiōes
¶ Quaꝝ p̃ia ē h̃. in modis vl̃ib⁹ 3e figure neu
tra p̃missaꝝ est circularit̃ sillogizabilis. Patz.
q2 p̃missa vl̃is non pōt sillori nisi per ābas vni
uersales. sed i tertia figura ꝯclusio sēꝑ est ꝑti
cular]. ergo per ipsā nō pōt sillogizari aliq̃ pro
positio vniuersalis. et per ꝯsequēs in tertia fi
gura ex quo ꝯclusio sēꝑ ē particularis nō pōt
in ea sillogizari aliq̃ ꝓpō vniuersalis. ⁊ sic i ter
tia figura nō ꝯtigit circulariter sillogizare ali
quā premissā modoꝝ vniuersalium. qui modi
dicūtur vniuersales nō quia ꝯclusio sit vl̃is:
sz quia ābe premisse sūt vniuersales. ¶ Secū
da ꝯclu⁹ in modis ꝑticularib⁹ tertie figure ali
quādo pōt vna premissaꝝ sillogizari circulari
ter. et aliquando non. quia in modis affirmati
uis si mior fuerit vniuersalis potest maior sil
logizari circulariter. si vero maior propositio
fuerit vniuersalis: tunc neutra premissarum

circularis

directe erit sillogizabilis circulariter. ergo. ꝛc.
Antecedēs ꝓ pria parte patet in disamis. vbi
ex cōclusione cū ꝯuersa mioris infert̄ directe
maior. Scđa pars pꝫ in datisi. qꝛ ex ꝯclusione
cū cōuersa maiorꝭ ꝑ infert̄ cōuersa miorꝭ. ⁊ 2°
vel idirecte ipsa mior. Simil̄r in modis ꝑticu/
larib⁹ negatiuis ꝑmissa vl̄is nō est sillogizabi/
lis circulariter. ſꝫ bn̄ premissa ꝑticularꝭ. sic̄ in
bocardo ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa miorꝭ infertur
maior. ⁊ in ferison ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa maio/
ris ifert̄ mior. et illa maior debet ꝯuerti i vnā
affirmatiuā de subō ifinito. vt pri⁹ dictū ē i ce/
larēt. ❡ Tertia ꝯclusio tangit q̄ttuor correlā.
Quoꝝ primū est. ꝙ in pria figura sillogizatur
circularit̄ ꝑ ipsāmet primā figurā. sicut in mo
dis affirmatis. et etiā per tertiā. sicut i modis
negatis. Et si obyciat̄ ꝙ sillo⁹ circularꝭ factus
in celarēt videbat̄ esse fact⁹ per primā figurā.
Dicit̄ ꝙ licet sit per ꝑmā figurā secūdū verita
tem. tamē maior habet in se vim tertie figure
qꝛ illa maior negatia: nullū. b. est. a. resoluitur
in istā. cui nulli inest. a. huic oī inest. b. in q̄ ipli
cat̄ ꝙ de aliq̄ termio eodē d̄ quo negat̄. a. vni
uersaliter: de illo eodē affirmat̄. b. vl̄r. ⁊ i hoc
tangit̄ dispositio tertie figure. Scđm correla
riū. ꝙ in modis vniuersalib⁹ scđe figure aliqñ
sillogizat̄ circularit̄ per ꝑmā figurā. sicut in ce
sare. vbi ex ꝯclusiōe cū ꝯuersa mioris ꝑ ⁊ dire
cte infert̄ cōuertēs maioris i celarēt. ⁊ idirćte
infert̄ ipsa maior i cesare et aliquādo ꝑ secun/
dā figurā. sic̄ in camestres. et etiā ꝑ tertiā figu
rā. sicut dictū est d̄ modis negatiuis ꝑme figu/
re. Tertiū correlariū. ꝙ in tertia figura semꝑ
ꝯcludit̄ particularit̄ per eandē figurā. licet in
datisi mior sillogizet̄ circularit̄ ꝑ primā figu/
ram. sed hoc est indirecte et mediāte cōuersio
ne. ❡ Quartū correlariū. oēs silli secunde vel
tertie figure nihil sillogizāt circulariter ꝑ pri/
mā figurā. sed solū per seipsas. et si aliqñ sillo/
gizent per primā hoc tamē est idirecte per cō/
uersionem conclusionis.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hūc textum
icidūt q̄ttuor difficultates. ❡ Pria ē h̄. ad q̊t ē
vtilis sillo⁹ circularꝭ. Respōdet̄ ꝙ ē vtilis de/
mōstratori. qꝛ scđꝫ ꝯm̄tatorē. s. phicoꝝ. effcūs
intđū sūt nobis notiōes quātū ad qꝛ est q̄ꝫ sue
cause. iō per qꝛ ē effectuū cōtingit d̄mōstrare
quia ē causaꝝ. et iteꝝ per cām cōtingit demō
strare ꝓpter q̄d effectuū. ⁊ isto circulo vsus ē
aristoteles. s. phicoꝝ. vbi ꝑ eternitatē motus
demōstrat primū motorē esse imobilē. deīde
reuertēdo per imobilitatē primi motoris de/
monstrat ꝑmū motū esse eternū. ❡ Secunda
difficultas. vtrū sillo⁹ circularꝭ solū teneat in
terminis cōuertibilib⁹. Rn̄det̄ ꝙ sillo⁹ circu
laris est ꝑ se species cōtēta sub sillogismo sim
pliciter. mō sillo⁹ simpl̄r in sua ratōne formali
cōi est cōsequētia forālis. ergo etiā et sillo⁹ cir/
cularis. et per ꝯn̄s tenebit in oībus termis. ve
rū est tamē ꝙ si sillo⁹ circularꝭ debeat ꝓcede/
re ex veris tantū debet fieri in termis ꝯuerti
bilib⁹. ❡ Tertia difficultas. vtrū sillo⁹ circula/
ris nečio fiat per cōuersionē vni⁹ ꝑmisse. Rn̄
det̄ per vnā suppōnē. ⁊ vnū dictū. Suppō est
hec. ad ꝑfectū et ꝯpletū sillogismū circulareꝫ
reqrunt̄ sex processus sillogistici. quoꝝ ꝑmus
est a ꝑmissis ad cōclusionē. et secūd⁹ et tertius
ꝓcedūt a cōclusiōe cū ꝯuersa vni⁹ premisse ad
inferēdū aliā premissā. quart⁹ et q̄nt⁹ ꝓcedūt
a cōuertēte cōclusiōis cū vna ꝑmissaꝝ ad ife
rēdū aliā premissā. et sext⁹ procedit a ꝑmissis
cōuersis ad cōuertētē ꝯclusiōis. Dictū ē istud
ad sillogizādū circulariter neč̄e ē alterā ꝑmis
saꝝ vel ꝯclusionē ꝯuerti. patet. qꝛ det̄ opposi
tū. et sic nūq̄ꝫ ꝯtigeret sillogizare circulariter
vniuersalē affirmatiuā. qꝛ vel ꝯ° adderet̄ ma
iori. et tūc erit dispō scđe figure: i q̄ nūq̄ꝫ ꝯclu/
ditur affirmatie. vl̄ adderet̄ ꝯclu° miori. ⁊ tūc
erit dispositio tertie figure. in q̄ nūq̄ꝫ cōcludit̄
vl̄r. ❡ Quarta difficultas. vtꝝ ꝯuersio vl̄is ne
gatie i vnā affirmatiuā sit forālis. ⁊ fctā ꝯuer
siōe valeat sillo⁹ i celarēt. Ad ꝑmū dr̄ ꝙ talis
ꝯuersio n̄ est forālis eo ꝙ n̄ tenet in oīb⁹ t̄mis.
nō eni seq̄t̄: null⁹ hō est lapis. g̊ oē q̄d n̄ ē lapis
est homo. sed tantū tenet in termis negatiue
ꝯuertibilibus. Dicūt̄ autē termi negatiue cō/
uertibiles quādo neuter termioꝝ vere nega
tur nisi de reliq̊: aut de quib⁹ alius predicatur
ideo lapis et hō non sūt termi negatie cōuerti
biles. sed substātia et accn̄s. et etiā termi con
tradictorij. sicut homo et nō homo. Ad secun
dā partē difficultatis dicitur ꝙ talis sillo⁹ va
let posita constātia terminoꝝ. propter cui⁹ de
fectum non sequitur: omne quod nō est accn̄s
est substātia. nulla chymera est accidens. ergo
omnis chymera est substātia. cū an̄s sit verū.
et cōsequens falsum.

Conclusio Rn̄salis. sillo⁹ circularꝭ fō
maliter tenet tā in termis ꝯuertibilib⁹ q̄ꝫ n̄ cō
uertibilib⁹. Hec cōclusio satis patet ex dictꝭ.

Primo dubitat. vtrū sill's ꝯuersiuus sit vna potestas silloꝝ ab alijs distincta. ¶ Pro respōsione est supponēdū ꝙ quartū capitulū in q̄ determiat aristo. de q̄r/ta ptāte sillogismoꝝ que est cōuersiue sillogizare cōtinet tres partes. In quaꝝ prima docz cōuersiue sillogizare in pria figura. et cōtinet sex cōclusiones Quaꝝ prima tangit diffinitō/nē sillogismi cōuersiui. et ē hec. ¶ Sillogism⁹ cōuersiuus est q ex opposito cōclusionis cum vna premissaꝝ infert oppositū alteri⁹ premis/se. Ex qua diffinitōne patet ꝙ hic aristo. nō in/tendit de cōuersione ꝓpōnū in termis: sed de cōuersione in oppositā q̄litatē. ¶ Secūda ꝯ⁹ dupliciter cōtingit sillogizare cōuersiue. vno mō capiēdo cōtradictoriū cōclusionis. vt om/ni inest. c. et alicui nō inest. c. Alio mō capiēdo cōtrariū ꝯclusionis. vt oi inest. c. nulli inest. c. vel alicui inest. c. et alicui nō inest. c. et sic sub cōtrario cōprehēdit oppositū subcōtrarium. ¶ Tertia cōclusio. in modis vniuersalib⁹ prie figure ex opposito cōtrario cōclusiōis cū ma/iore pōt sillogizari cōuersiue cōtrariū minoris. et ex cōtrario ꝯclusionis cū minore non potest sillogizari cōuersiue cōtrariū maioris. sed so/lū cōtradictoriū eius. Hāc probat aristo. idu/ctiue in barbara et celarent. nā in barbara ex opposito cōtrario ꝯclusionis cū maiore: infer/tur cōtrariū minoris in camestres. sed ex ꝯtra/ria eius cū minore infert cōtradictoria ei⁹ in felaptō. Simili͛t in celarēt ex cōtraria cōclu/sionis cū maiore. infertur cōtraria minoris in cesare. et ex cōtraria cōclusionis cū miore: in/fert ꝯtradictoria maioris in darapti. ¶ Quar/ta cōclusio. in modis vlib⁹ prime figure ex op/posito cōtradicto⁹ cōclusionis cū altera p̄mis/saꝝ interimit ꝯtradictorie alia premissa: ⁊ nō cōtrarie. Scđa pars patet. q2 i modis vniuer/salib⁹ cōclusio ē vlis cui⁹ cōtradictoria est par/ticularis. mō cōclusio vniuersalis solū potest cōcludi ex ābab⁹ vniuersalib⁹. Primā partez cōclusionis probat aristo. inductiue. q2 in bar/bara ex opposito cōtradicto⁹ ꝯclusiōis cū ma/iore: infert cōtradictoria miōris in baroco. s3 ex ꝯdictoria ꝯclusionis cū miore: infert con/tradictoria maioris in bocardo. Simili͛t in ce/larēt ex cōtradictoria cōclusionis cū miore: i/fert cōtradictoriū maioris in disamis. sed ex cōtradictorio cōclusionis cū maiore: infertur cōtradictoria minoris in festino. ¶ Quita con/clusio. in modis pticularibus prime figure ex cōtradictoria cōclusionis cū vna premissaꝝ infert ꝯtradictoria alteri⁹ premisse. ¶ Sexta cōclusio. in eisdē modis ex subcōtraria cōclu/sionis cū altera p̄missaꝝ nō contingit iterime/re aliā premissaꝝ. Hec cōclu⁹ ex textū pōt sic ꝓbari. q2 sill's cōuersiuus tenet in virtute ist/us maxie: ꝙ a destructōe cōsequētis infertur d̄structio an̄cedētis. mō vna subcōtraria non interimit reliquā eo ꝙ pn̄t simul esse vere. iō i tali processu nō argueret a destructione cōse/quētis ad destructionē antecedētis. Hāc con/clusionē declarat aristo. inductiue. q2 in darij ex cōtradictoria cōclusionis cu3 miore infert cōtradictoria minoris in camestres. ⁊ in eodē mō ex cōtradictoria cōclusionis cū miore: in/fert cōtradictoria maioris in ferisō. Simili͛t in eodē mō licet ex subcōtraria cōclusiōis cū maiore inferat subcōtraria mioris in baroco tn̄ illa subcōtraria non interimit miorē eo ꝙ due subcōtrarie pn̄t simul esse vere. sed ex sub/contraria cōclusionis cū miore non contigit i/terimere maiorē. quia tūc argueret ex puris particularib⁹. Similiter in ferio ex contradi/ctoria cōclusionis cū altera premissaꝝ cōtigit interimere cōtradictorie aliā premissā. sed ex subcōtraria neutra p̄missaꝝ interimitur. Et per hoc patet responsio ad dubium.

Secundo dubitatur vtrū in omibus modis secunde ⁊ tertie figu/raꝝ possit quelibet premissa sillogizari ꝯuer/siue. ¶ Pro solutōne supponēdū est ꝙ in secū/da parte d̄termiat aristo. de mō sillogizādi cō/uersiue in secūda figura. et cōtinet quattuor conclusiones. ¶ Quaꝝ pria est. in secūda figu/ra nō concludit cōuersiue cōtraria maioris: sed tātū ꝯtradictoria eius. probat aristo. quia maior scđe figure semꝑ est vniuersalis et de/bet interimi per tertiā in qua semꝑ concludit pticularis. g̃ ⁊c̄. ¶ Secūda cōclusio. in secūda figura mior cōuersiue interimit tā ꝯtrarie q̄3 ꝯtradictorie. Has duas ꝯclusiones simul pro/bat inductie aristo. in cesare et camestres. q2 in camestres ex cōtraria cōclusionis cū maio/re: potest inferri cōtraria minoris in barbara. ⁊ eodē mō ex cōtraria cōclusionis cū minore: infert cōtradictoria maioris in felaptō. Sil͛r in eodē ex ꝯtradictoria ꝯc̄lonis cū miore: ifer/tur cōtradictoria maioris in ferisō. et ex eadē ꝯdictoria cōcl̄onis cū maiore: ifert ꝯdictoria

minoris in dary. ꝛ dicit esse similiter de cesarẽ sicut dictũ ē de camestres. qꝛ ex cõtraria ꝯclusionis cũ minore de cesare infertur ꝯ̃dictoria maioris in darapti. sed ex contradictoria conclusionis eius cũ miore: interimiẽ cõtradictoria maioris in disamis. ꝯtraria vero minoris sillogisaẽ ex ꝯtraria cõclusionis cũ maiore in celarent. sed eius contradictoria cõcluditur i ferio capiendo ꝯtradictoriũ ꝯclusionis cũ maiore. ¶ Tertia ꝯclusio. i modis particularibus scd̃e figure ex ꝯtraria et subcõtraria ꝯclusiõis neutra ꝑmissaꝝ interimiẽ ꝓpter cãm dictam i prima figura. ¶ Quarta ꝯclusio. in eisdẽ modis ex ꝯtradictoria ꝯclusionis interimiẽ vtraqꝫ premissaꝝ. Has duas cõclusiones simul ꝓbat arist. inductiue. qꝛ in festino ex subcontraria cõclusionis cũ miore nõ põt interimi maior. eo ꝙ ãbe ꝑmisse erunt particulares. sed ex subcontraria cõclusionis cũ maiore ꝯtingit inferre subcõtrariã mioris in ferio. tñ illa subcontraria nõ iterimit miorẽ. eo ꝙ due subcontrarie pñt simul esse vere. sed i eodẽ mõ ex cõtradictoria ꝯclusionis cũ miore interimiẽ contradictorie maior in disamis. ꝛ ex ꝯtradictoria conclusionis cũ maiore interimitur ꝯtradictorie minor in celarẽt. Similiẽ in bocardo ex sb̃contraria cõclusionis nibil interimiẽ. sꝫ ex cõtradictoria ꝯclusionis cũ miore necñ iterimitur ꝯtradictorie maior in bocardo. ꝛ ex ꝯtradictoria cõclusionis cũ maiore interimiẽ ꝯtradictorie mior in barbara. ¶ Consequẽẽ in tertia parte ꝓsequiẽ de tertia figura. ꝛ itẽdit duas ꝯclusiones. Prima ē ista. ꝙ in t̃tia figura ex ꝯtraria. i. subcõtraria ꝯclusionis neutra ꝑmissarũ interimiẽ. ¶ Scd̃a ꝯclusio. ex cõtradictoria ꝯclusionis iterimiẽ vtraqꝫ premissaꝝ. prio ꝓbat primã ꝯclusionẽ iductiue. qꝛ in darapti ex subcõtraria ꝯclusiõis nibil interimiẽ. nã si sumaẽ subcõtraria ꝯclusiõis cũ miore fiet sillogism⁹ i pria figura maiore paricula ri. sꝫ si sb̃contraria ꝯclusionis iungaẽ cũ maiore bñ inferẽ particularis neua. in baroco. sꝫ illa nõ iterimit miorẽ de darapti. Scd̃o ꝓbat idẽ in disamis. qꝛ ex subcontraria ꝯclusionis cũ minore arguiẽ maiore particulari in pria figura. ꝛ ex eadẽ subcõtraria cũ maiore: arguiẽ ex puris ꝑticularib⁹ in scd̃a figura. Tertio ꝓbat in datisi qꝛ si subcõtraria ꝯclusiõis iũgaẽ cũ minore: argueretur ex puris particularib⁹: si vo eadẽ subcõtraria iũgaẽ cũ maiore: fiet sillo⁹ in baroco ad ꝯcludẽdũ subcõtrariã mioris q̃ ñ iterimit minorẽ. Quarto ꝓbat idẽ in felapton. qꝛ ex sb̃contraria ꝯclusiõis fiet sillo⁹ in pria fia are ꝑtirl si vo iũgaẽ cũ are: ꝯcludr̃ vna ꝑticlaris neua q̃ stat i vite cũ brc de felaptõ. Quito pꝫ idẽ i ferisõ qꝛ ex sb̃cõtraria ꝯcluñis cũ minore argr̃ ex puris ꝑticlarib⁹. si vo iungaẽ cũ maiore ꝯ̃cludeẽ tm̃ sb̃cõtraria bris. ¶ Postea declãt scd̃am cõclusionẽ inductiue. qꝛ in darapti ex ꝯtradictoria ꝯclusiõis cũ miore iferẽ ꝯtraria maioris i celarẽt. sꝫ ex ꝯtradictoria ꝯcluñis cũ are iterimitur bor. in cesare. ꝓbat idẽ i disamis. nã ex contradictoria ꝯclusiõis cũ brc intimiẽ ꝯtradictoria maioris in celarẽt. sꝫ ex ꝯtradictoria ꝯclusionis cũ maiore inferẽ ꝯtradictoria mioris in festino. Tertõ ꝓbat idẽ i datisi vbi ex ꝯtradictoria ꝯclusiõis cũ brc iferẽ ꝯtradictoria maioris i ferio. ꝛ ex ꝯ̃dictoa eiusdẽ ꝯclusiõis cũ arc iferẽ ꝯtradictoa mioris in cesare. 4º. ꝓbat id̃ in felapton. nã ex ꝯtradictoria ꝯclusionis cũ minore iferẽ ꝯ̃ria maioris in barbara. ꝛ ex ꝯ̃dictoria eiusdẽ ꝯclusiõis cũ maiore iferẽ ꝯtraria mioris i camestres. 5º. pꝫ idẽ in ferisõ. qꝛ ex cõtradictoria ꝯclusiõis cũ miore iferẽ ꝯtradictoria maioris in dary. ꝛ ex ꝯtradictoria ꝯclusionis cũ maiore iferẽ ꝯtradictõ mioris in camestres. de bocardo vo arist. nõ facit mẽtionem. de q̊ tñ similis ē determia°. sicut de alys. Et ex ꝑdictis ifert tria correlaria. Pm ē. silli prie figure ꝯcludũẽ ꝯuersiue ꝑ scd̃am ꝛ t̃tiã figuras qꝛ mior sẽper iterimiẽ ꝑ scd̃am figurã eo ꝙ id̃ ꝑdicaẽ i maiore ꝛ i ꝯclusiõe. id̃ si sil iũgaẽ erit dispõ scd̃e figure. sꝫ maior interimiẽ in tertia fia eo ꝙ i ꝯclune ꝛ in miore idẽ subiciẽ. ꝛ ideo si sil iungãẽ erit dispositio tertie figure. Scd̃m correm. in sillis scd̃e figure mior sep iterimiẽ ꝑ primã figurã. eo ꝙ illd̃ qd̃ ē sbm maioris ē ꝑdicatũ ꝯclusionis. ideo si ꝯclusio iungaẽ maiori erit dispositio prime fie. sꝫ maior iterimiẽ ꝑ t̃tiam figurã. eo ꝙ idẽ ē sbm ꝯclusionis ꝛ mioris ideo si sil iũgãẽ erit dispositio t̃tie figure. Tertiũ correm. in 3a fia aor sẽp iterimiẽ ꝑ ꝑmã figurã. eo ꝙ i 3a fia idẽ ē sbm ꝯcluñis ꝛ ꝑdicatũ mioris. ideo si sil iungãẽ erit disposi° pc fic. sꝫ bor i 3a fia iterimiẽ ꝑ scd̃am qꝛ idẽ ē ꝑdicatũ ꝯcluñis ꝛ mioris. ꝛ ideo si sil iungãẽ erit disposi° 2c fic.

Tertio Dubitaẽ. Quot modis ꝯueñiũt ꝛ dr̃nt sillo⁹ ꝯuersiu⁹ ꝛ sill⁹ ad impossibile. Rñdeẽ ꝙ triplicit ꝯueñiũt ꝛ q̃druplr̃ citer differũt. p̊ ꝯueñiũt qꝛ fiũt ex eisdẽ termis

et eadē fiᵃ. Scđo qꝛ idē sillꝰ modo ē ꝯuersiuus ꝛ ad ipossibile. 3º qꝛ vterqꝫ ꝓcedit ex opposito alicuiꝰ ꝓpositionis. Sꝫ dr̄nt. ꝑ. qꝛ sillꝰ ad ipossibile ñ ꝑsupponit aliquā conclusionē sillogisticā: sꝫ solū ꝑsupponit aliquā ꝓpositionē negatā a rñdēte. sylloꝰ vō conuersiuꝰ sēꝑ ꝑsupponit aliquā ꝓpositionē sillogisatā. 2º dr̄nt. qꝛ sillꝰ conuersiuꝰ vꝫ ad ondēdū bonitatē consequētie. sꝫ silloꝰ ad ipossibile vꝫ ad ondēdū vitatē alicuiꝰ ꝓpositionis. 3º dr̄nt. qꝛ sillꝰ ad ipossibile sꝑ ꝓcedit ex altā falsa. sꝫ sillꝰ conuersiuꝰ potest ꝓcedere ex āmbabꝰ vis. 4º dr̄nt. qꝛ silloꝰ ad ipossibile ꝓcedit tm̄ ex opposito ꝯdictorio: sꝫ sillꝰ conuersiuus indifferēter ꝓcedit ex opposito ꝯrio vel contradictorio.

Ad rationes Añ oppoᵐ. Pria soluta ē. ¶ Ad scđam dr̄ ꝙ scđus ꝓcessus ꝓꝑe dꝫ dici circularis: in comꝑatione tñ ad pᵐ. Uel dicit ꝙ pōt dici vnꝰ silloꝰ ꝓpt̄ vnitatē t̄mioꝝ. ¶ Ad tertiā potest dici ꝙ petitio principij stat cū sillogismo simpliciter. ꝛ hec de q̄stione.

Queritur Utrū vl'is affirmatiua possit ꝓbari ꝑ ipossibile in pria figura: ¶ Arguit̄ ꝙ ꝙᶜ. qꝛ q̄cunqꝫ conꝰ ē sillogizabilis ōnsiue eadē ē sillogizabilis ꝑ ipossibile ꝛ eꝯ. ut patuit in q̄nto tractatu ꝑmi huiꝰ vsus finē. sed vl'is aᵘᵃ ē sillogizabilis ōnsiue in pria figura ḡ ꝛ ēt ꝑ ipossibile. ¶ 2º argr̄ᶜ. q̄cūqꝫ ꝓpositio sillogizat̄ ꝑ alias figuras: illa eadē potest silloʳⁱ ꝑ ꝑmā figurā vt vult arist. ꝑ posteri. sꝫ vl'is aᵘᵃ est ꝑ ipossibile sillogizabilis i alijs figuris. ḡ ēt in pria. ¶ 3º sic. ibidē dicit arist. ꝙ pria fiᵃ ē potior alijs. ḡ si in alijs figuris ꝑ ipossibile concludatur vl'is affirmatiua ita ēt i pria figura. ¶ In oppositum est aristoteles in textu.

Primo Sciēdū ē ꝙ 5ᵐ caᵐ in q̊ d̄t̄miat arist. de q̄nta ꝑtē sillꝰꝝ cōtꝫ sex cōclusiōes. ¶ Pria ē in pria ꝑte sui i q̄ tāgit diffiⁿᶜᵐ sillꝰi ꝑ ipossibile ꝛ ē h̄. Sillꝰ ꝑ ipossibile ē q ex oppōito cōcluⁿⁱˢ ꝓbāde cū aliq̄ māifeste vō ifert vnū māifeste fl'm: ex cuiꝰ falsitate infert̄ falsitas vniꝰ ꝑmisse. ꝛ ex eiꝰ falsitate fialit̄ infert̄ vitas ꝓpōis negate a rñdēte. Ex q̄ diffinitōe pꝫ ꝙ ad sillm̄ ꝑ ipossibile r̄grūt̄ 4ᵒʳ ꝓcessus. ut satl ꝺclātū ē i ꝑ libro i 4º caº septimi tractatꝰ. Hāc diffinitōnē ꝺclāt arist. cōꝑādo sill'z ꝑ ipossibile ad sillm̄ cōuersiuū. qꝛ sillꝰ cōuersiuus ꝛ silloꝰ ad ipossibile fiūt i oībꝰ figuris ꝛ i eisdē termis. Differt tñ qꝛ silloꝰ ad ipossibile ꝑsupponit vnā conclusionē solū negatā uel concessam a respondente. sed silloꝰ conuersiuꝰ presupponit vnā conclusionē sillogizatā: ex cuius opposito cū altera ꝑmissarū iferi̅ oppoᵐ alt̄iꝰ ꝑmisse. ¶ Secunda conclusio. vniuersal' affirmatiua nō sillogizat̄ per impossibile in prima figura. pꝫ. qꝛ hoc esset sumēdo contrariā vl' cōtradictoriā. non contrariā. qꝛ a falsitate vnius contrariarū non seq̄t̄ veritas alteriꝰ. eo ꝙ due contrarie possūt siml' esse false. nec fit ēt sumēdo contradictoriā. qꝛ contradictoria vl'is aᵘᶜ ñ potest esse ꝑmissa alicuiꝰ sill'i prie figure. ñ enī potest eē maior. qꝛ contradictoria vl'is aᵘᶜ ē ꝑticularis negatiua: modo i pria figura maiore ꝑticulari negatiua nihil seq̄tur. nec ēt potest esse mior. qꝛ miore negatiua nihil seq̄t̄. ¶ Tertia conclusio. ꝑticularis affirmatiua bñ sillogizatur ꝑ ipossibile i pria figura. pꝫ qꝛ capiēdo ꝑ ypothesi contradictoriā ꝑticularis affirmatiue q̄ ē vniuersal' negatiua. ꝛ sibi addēdo miorem sumēdo aliā sub subiecto infert̄ vl'is negatiua in celarent. vel particularis negatiua in ferio. ꝛ ex falsitate illiꝰ conclusionis, infert̄ falsitas maioris que ē contradictoria particularis affirmatiue. Et addit arist. ꝙ sumendo subcontrariā ꝑticularis affirmatiue ñ erit silloꝰ in prima figura. qꝛ t'lis subcontraria ñ potest eē ꝑmissa i pria figura. ¶ 4ᵃ conº. vl'is negatiua ē ꝑ impossibile sillogizabilis i pria figura sumēdo ꝑticl'arē affirmatiuā ꝓ ypothesi ꝛ addēdo vnā maiorē i q̄ ꝓ meº accipit̄ aliq̄d supiꝰ ad subm̄. ¶ 5ᵃ. conº ꝑticl'aris negatiua sillogizat̄ i prima figura ꝑ impossibile capiēdo ꝓ ypothesi vl'ez affirmatiuā ꝛ addēdo minorē sumendo aliq̄d sub subiecto maioris. ¶ Sexta conº. particl'aris negatia ñ silloⁱᵇʳ ꝑ ipossibl'e capiēdo suā sb̄contrariā. Probat arist. tribꝰ ratiōibꝰ: q̄rū prima ē h̄. Quia ꝓpositio sillogizāda i sill'o ꝑ ipossibile cū ꝓpōe vā dꝫ interimere ꝓpōnē sillogizādā. sed vna subcōtraria ñ iterimit aliā cum possit sil' eē ve. ḡ ꝛc̄. Scđa rō ē. qꝛ ꝓpō sūpta ꝑ ipossibile que opponitur propositioni sillogizande debet interimi propter interemptionē conclusionis. quod tamen non contingeret si ille due subcontrarie essēt sil' ve. qꝛ tūc ꝑmissa vā interimeret̄ propter falsitatē conclusionis false. Tertia ratio ē. quia in sillogismo per impossibile conclusio falsa debet sequi non tm̄ ꝙ sequatur propter falsitatem propositionis

assūpte.sed ꝑpter falsitatē premisse opposite ꝑpōi probande.sed si talis premissa opposita sit subcōtraria propositioni probande contingeret eas simul stare i veritate.ideo ex tali sb contraria cum sit vera non sequit̄ ꝯclusio falsa.Ex quo infert duo correlaria.Primum est ad sillogisandū per impossibile non est sumendū ꝯriū sed ꝯdictoriū.qꝛ sumendo ꝯdictoriuȝ concluditur cōclusio ꝓbanda esse necessaria: si sit sillo⁹ demōstratiuus.vl' ꝯcludit̄ eā eē ꝓbabilē.i.ꝑpō ꝓbabilis si talis sillo⁹ fuerit dyaleticus.Scōm correlariū.oēs ꝑpōnes ab vli affirmatiua ostenduntur per impossibile i pria fi^a.

Secundo Sciendū ē q in secūda pte huius capituli docet sillogisare per impossibile in secūda figura:ꝛ intēdit quattuor conclusiones.quarū pria ē h̄.vniuersalis affirmatiua est per impossibile sillogisabilis in secūda figura.patet.capiendo ꝓ ypothesi contradictoriā vlis affirmatiue ꝛ addendo vnā maiorē sumēdo aliquid inferius sub predicato.Et addit aristo.q pro ypothesi non oȝ sumi contraria.eo q a falsitate vnius contrariorꝫ non sequitur veritas alterius.¶ Scḋa ꝯclusio.particularis affirmatiua est per ipossibile sillogisabilis in secūda figura.capiendo scȝ ꝓ ypothesi eius contradictoriam et addendo vnam maiorē vel minorē.nec debet sumi sub contraria talis particularis affirmatiue.propt causā dictam i prima figura.¶ Tertia conclusio.vniuersalis negatiua est per impossibile sillogisabilis in secūda figura capiendo pro ypothesi eius contradictoriā ꝛ addendo vnā vleȝ pro maiore.¶ Quarta conclusio.in secunda figura particularis negatiua sillogisat̄ per iposibile capiēdo pro ypothesi eius contradictoriam ꝛ addendo vnā vniuersalē negatiuā.¶ Cōsequēter in tertia parte docet sillogisare ꝑ impossibile in tertia figura.Et intendit quattuor cōclusiones quaꝝ pria est h̄.Uniuersalis affirmatiua sillogisat̄ per impossibile in tertia figura capiendo pro ypothesi contradictoriā eius et addendo vniuersalē affirmatiuā pro minore.nec debet sumi ei⁹ contraria.quia tunc nō ꝯcluderetur propositū.¶ Secūda ꝯclusio.in tertia figura particularis affirmatiua sillogisat̄ ꝑ ipossibile:sumēdo ꝓ ypothesi contradictoriā eius ꝛ addendo vnā vlem affirmatiuā vel particularē affirmatiuā ꝓ miore.¶ Tertia conclusio.in tertia figura per ipossibile sillogisatur vniuersalis negatiua capiendo pro ypothesi contradictoriā ei⁹ ꝛ addendo vnam vniuersalē affirmatiuā ꝓ miore.¶ Quarta cōclusio.particularis negatiua sillogisat̄ per impossibile:capiendo cōtradictoriā eius iunctaȝ cum vna vniuersali affirmatiua miore.nec oȝ sumi subcōtraria ꝑpter causas dictas i pria figura.Ex quo infert duo correlaria.Primū ē.in omi figura sillogisando per impossibile sēper sumēda est cōtradictoria ꝯclusionis sillogisande:nō aūt ꝯtraria vel subcontraria.Secundū correlariū.ois ꝑpō pōt sillogisari ꝑ impossibile in prima ꝛ tertia figuris.

Tertio Sciendū ē q circa hūc textum incidit vna difficultas q̄ est hec.¶ Utrum eadē ꝯclusio ostensiue sillogisata sit per impossibile sillogisabilis et ecōtra.¶ Pro solutione supponitur q aristo.in q̄rta parte huius capituli cōparat sillm̄ per ipossibile ad sillm̄ ostensiuū penes conuenientiam ꝛ drām.¶ Pria dria est hec.qꝛ demōstratio ꝑ ipossibile accipit p̄missam ꝑpōnē quā vult iterimere cui adiungit vnā premissā veram:ad cōcludēdū vnū manifeste falsum.sed sillo⁹ ostensiu⁹ ponit ābas premissas ꝛ ꝯcludit conclusionem verā quā intendit.¶ Scḋa differētia.qꝛ in demonstratione ostensiua nō oȝ conclusionē anteq̄ demonstret̄ esse prius notā siue i veritate siue in falsitate.qꝛ per demōstrationē notificat̄ eius veritas.sed in demōstratione ad impossibile oportet conclusionem esse pri⁹ notā i falsitate:ut ex ea interimatur assūptū.Conueniūt etiā dupliciter.p̊ qꝛ vtraq̄ demōstratio tā ostēsiua q̄ ad impossibile sumit duas p̄missas concessas.different tamē.qꝛ in demōstratione ostensiua premisse sunt concesse simpliciter cū sint simplr̄ vere.sed nō in demonstratione per impossibile:vna eni p̄missa scȝ vera ē cōcessa simplr̄.ꝛ alia est cōcessa nō simpliciter:sed ab aduersario.Secunda conuenientia.quia fiūt ex eisdē termis.et ois cōclusio oñsiue demōstrabilis pōt ēt demōstrari per ipossibile ꝛ eꝯ.qꝛ ois ꝯclusio affirmatiua ꝛ ꝑ ipossibile sillogisata in pria figura:pōt ostēsiue demōstrari in scḋa figura.ꝛ ois ꝯclusio sillogisata ꝑ ipossibile i scḋa figura potest ostensiue demonstrari i prima figura.ois ēt ꝯclusio sillogisata ꝑ impossibile in tertia figura si fuerit affirmatiua est sillogisabilis ostensiue in pria figura.si vō fuerit ne^{ga} est oñsiue sillogisablis

in secunda figura. h totū pbat arist. exēplarit in tribus figuris..

Conclusio Responsalis. Et si vniuersalis affirmatia per impossibile possit ↄcludi in prima figura: non tñ pōt probari per impossibile in pria figura. Pria pars pȝ. qꝛ vniuersal affirmatiua pōt eē ↄclusio pmi pcessus silli p impossibile facti in pria figura. ğ ꝛc. Scōa ps pȝ qꝛ illa ppō nō ē per impossibile pbabilis in prima figura cuius ↄtradictoria nō pōt eē pmissa in eadē figura. sed pticularis negatiua que est cōtradictoria vl'is affirmatiue nō pōt eē pmissa in prima figura. ğ vl'is affirmatiua non potest pbari per impossibile in prima figura.

Primo Dubitatur Utrū ex oppositis possit fieri sillo⁹ in prima figura. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ sextum capitulū in q̊ determiat arist. de sexta potestate sillogismoꝝ que est sillogizare ex oppositis: continet quattuor partes. in quaꝝ prima intēdit duas conclusiones. quaꝝ pria tāgit q̃ttuor diuisiōes. Prima diuisio ē h. Proponū oppositarū quedā sūt oppōite secūdū veritatē: alie sunt opposite secūdū locutionē. Est eni oppositio scōm locutionē illa que est inter affirmationē ꝛ negationē de eodē subiecto ꝛ de eodē predicato. Scōa diuisio. quadruplices sūt ppōes opposite scōꝫ locutionē. prie sunt sicut vl'is affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. scōe sunt sicͣ vniuersalis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. tertie sunt sicut vniuersalis negatiua ꝛ pticularis affirmatia. q̃rte sūt particularis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. ¶ Tertia diuisio. triplices sūt ppōes opposite scōm veritatē prie sūt vniuersalis affirmatiua ꝛ vl'is negatia. secūde sūt vniuersalis affirmatiua ꝛ particularis negatiua. tertie sūt vniuersalis negatiua ꝛ pticularis affirmatiua. ¶ Quarta diuisio. duplices sūt ppōes opposite scōꝫ veritatē quedā sunt opposite cōtrarie. sicut vl'is affirmatiua ꝛ vniuersalis negatiua. alie sūt opposite ↄ̄dictorie. ut vniuersalis affirmatiua ꝛ pticularis negatiua. ꝛ vniuersalis negatiua et particularis affirmatiua. ¶ Secūda cōclusio. in prima figura nō pōt fieri sill⁹ ex oppositis. pȝ qꝛ uel talis sillo⁹ ē affirmatiu⁹ vel negatiuus. nō affirmatiuus. qꝛ in sillō affirmatiuo oꝫ vtrasqꝫ premissas eē affirmatiuas. sed propōes opposite sic se habēt ꝙ vna ē affirmatiua et alia negatiua. ğ in pria figura nō potit fieri sillo⁹ affirmatiuus ex oppositis. nec etiā sill⁹ negatiu⁹ ex oppositis. qꝛ i oi sillogismo ex oppositis predicatͬ idē in vtraqꝫ premissaꝝ vl' subicitur idē i vtraqꝫ sed in sillogismo negatiuo prie figure nō pdicatur nec subicitͬ ideꝫ in vtraqꝫ premissaꝝ. sed in pria figura aliquid predicatͬ de medio ꝛ in secūda mediū pdicatͬ de alio. ğ i pria figura nō pōt fieri sillo⁹ negatiuus ex oppositis

Secundo Dubitatͬ. vtrū ex oppositis contrarijs ꝛ contradictorijs fiat sillo⁹ in secūda et tertia figuris. ¶ Pro solutione est supponēdū ꝙ arist. in hac secūda parte docet sillogizare ex oppositis in scōa figura ꝛ intēdit duas ↄclusiones. quaꝝ pria ē h. i modis vniuersalib⁹ scōe figure fit sillo⁹ ex oppositis contrarijs. pȝ inductiue p̊ in camestres sic arguēdo. ois disciplina est studiosa nulla disciplina est studiosa. ğ nulla disciplia est disciplina. Similitͬ in eodē bene seqͬ. ois disciplina ē studiosa nulla medicia ē studiosa. ğ nulla medicina est disciplina. Et est intelligēdū ex textū ꝙ in hoc secūdo sillogismo maior et minor non sūt simplicitͬ ꝛ directe opposite. qꝛ nō sunt de eodē subiecto. sed dicūtͬ opposite ↄsecutiue qꝛ si istis duab⁹ premissis addatur ista propō vera ois medicina ē disciplina: ex miore dicti sillogismi cū ista vniuersali affirmatiua vera opposita seqͬ ista pticularis negatia vera. quedā disciplina non est studiosa. ut arguendo sic in felapton. nulla medicina ē studiosa ois medicina est disciplina. ğ quedā disciplina ñ ē studiosa. ꝛ ista cōclusio ↄ̄dicit maiori prioris sillogismi facti in camestres. Et addit arist. ꝙ similia exempla darentur in cesare si trāsponerentur premisse. ¶ Secunda conclusio. in modis particularibus secunde figure fit sillogismus ex contradictorie oppositis. ut sic arguendo in festino. nulla disciplina est studiosa. quedaꝫ disciplina est studiosa. ergo. quedā disciplia ñ est disciplina. vel sic in baroco. ois disciplina ē studiosa quedam disciplina non est studiosa. ğ quedam disciplina non est disciplia. Ex quibus concludit arist. ꝙ ex oppositis cōtrarie et ex oppositis ↄ̄dictorie fit sillo⁹ in secunda figura: dū tamen in āb ab⁹ pmissis sit idē subiectū respectu eiusdem predicati. vel saltē ꝙ subiecta se habeant sicut totū ꝛ pars. i. sicut superi⁹ ꝛ inferius cuiusmodi se habēt disciplina ꝛ medicina. ꝛ hoc dicit propter illas propōes que ñ opponūtͬ simplicitͬ. sed consecutiue. ¶ Conse-

D

quenter in tertia parte docz sillogizare ex oppositis in tertia figura. Et intēdit tres ↄclusiones. Prima ē. in modis affirmatiuis tertie figure non fit sillo⁹ ex oppositis propter causaȝ prius datā i prima figura. ¶ Secunda conclusio. in modis vniuersalib⁹ negatiuis tertie figure fit sillogismus ex oppositis ↄtrarie. ꝓbatur vno exēplo. qꝛ bene sequitur in felapton. nulla medicina est disciplina. oīs medicina ē disciplina. ğ quedā disciplina nō ē medicina. Tertia cōclusio. in modis particularib⁹ negatiuis fit sillo⁹ ex oppositis contradictorie. ꝓbatur vno exēplo. qꝛ bene sequitur i ferison. nulla medicina ē disciplina quedā mediciā ē disciplina. ğ quedā disciplina nō est disciplina.

Tertio Dubitaṫ. ad qd vȝ sill⁹ ex oppoˢⁱˢ ¶ Pro solutione supponiṫ ꝙ in quarta parte ponit arist. ad declarationē predictorū septē notabilia. quoꝝ primū est istud Quādocūqȝ āb̄e premisse sūt vniuersales: tal' sillo⁹ est ex oppositis contrarie. sed si altera ē vl'is et altera particularis: talis sillo⁹ ē ex oppositis ↄ̄dictorie. ¶ Scōm notabile. ad sillogizādū ex oppositis: oȝ sumere opposita ↄ̄rie vl' ↄ̄dictorie ⁊ nūq̄ȝ subcōtrarie. tū qꝛ subcontrarie sūt āb̄e particulares: ex quib⁹ non fit sillo⁹ tū qꝛ sūt āb̄e vere. ideo ex eis non sequereṫ cōclusio falsa. ¶ Tertiū notabile. si vnū opposiᵐ fuerit cōcessū a respōdente oȝ sumere alteruȝ per interrogatōnē vel per sillm̄. ¶ Quartū notabile. in scđa ⁊ tertia figuris sex sūt modi sillogizādi ex oppositis. ⁊ sūt tres modi oppositionis. ⁊ in quolȝ mō oppōnis p̄st sumi duo modi sillogizādi p̄ponēdo vel postponēdo affirmatiuā negatiue. ¶ Quītū notabile. licȝ ex falsis ↄtingat seq̄ verū: tn̄ i sill'o ex oppositis sēp̱ cōcluditur falsū. quia semp̱ ↄcludiṫ negatio eiusdē de seipso. si premisse sint opposite simpliciter. vel cōcluditur negatio superioris de iferiori si premisse fuerīt opposite nō simpliciṫ. sȝ scōm ↄn̄am. ut patuit. ¶ Sextū notabile. sill⁹ ex oppōitis vȝ ad arguēdū. i. ad ↄcludēdū ypotheseos cōtradictoriū. i. ↄ̄dictoᵐ ↄclusionis posite a r̄ndēte. ut si r̄ndēs posuerit ꝙ oē ipar est par. ⁊ tūc sibi ↄcluditur contrarium vel contradictoriū talis ꝓpōnis. ⁊ vocat aristo. talem sillogismum ex oppositis paralogismū. eo forte ꝙ peccat i matīa. ¶ Septimū notabile. opposita p̱ que cōcludiṫ idē de seipso negatiue i sill'o ex oppositis nō accipiūṫ per vnū sillm̄. qꝛ conclusio non ↄ̄plectiṫ simul et explicite vtrūq̄ȝ oppositoꝝ nisi forte talia oppōita sint explicite accepta in maiori ꝓpōe. vt arguēdo sic. oē aīal est albū et non ē albū oīs hō ē aīal. ğ oīs hō est albus et non ē albus. ideo dicit arist. ꝙ oȝ vnū cōtrariū accipere tāq̄ȝ cōcessū a r̄ndēte. ⁊ alterū accipere p̱ sillm̄. uel etiā pōt vtrunq̄ȝ contrariū sumi p̱ aliū ⁊ aliū sillm̄. et deinde ex ipsis tāq̄ȝ ↄcessis a respondente sillogizare.

Ad rationes Ante oppᵐ. ¶ Ad p̄mā negaṫ ↄn̄a. quia ex illis p̄missis nō seq̄ṫ aliud nisi ꝙ vl'is affirmatiua potest sillogizari p̱ ipossibile. ¶ Ad scđam dicitur ꝙ maior hȝ veritatē de sillogizatōe ostensiua non autē de sillogizatōe per impossibile. ¶ Ad tertiā dṙ ꝙ lȝ pria figura sit p̱fectior aliis q̄ȝtū ad euidētiā illationis: nō tn̄ q̄ȝtū ad pluralitatē sillogizatoꝝ saltē p̱ ipossiᵉ. ⁊ h̄ d̄ q̄ōne.

Queritur Utrum petitō pricipiȷ peccet ↄ̄ sillm̄ simpliciṫ. ¶ Et videṫ ꝙ sic. qꝛ ī omi sill'o simpl'r ↄclusio debet eē alia a p̄missis. sȝ i petitione principiȷ ↄclusio non est alia a p̄missis. ğ petitio pricipiȷ peccat contra sillm̄ simpl'r. ¶ Scđo arṙ sic. oīs sillo⁹ imodificatus peccat ↄ̄ sillm̄ simpl'r. sed oēs paralogismi petitionis principiȷ sūt imodificati. ut pȝ p̱ arist. ꝑ elēchoꝝ. ğ ⁊c̄. ¶ Tertio argr̄ sic. petitio principiȷ peccat ↄ̄ sillm̄ dyalecticū. ğ etiam peccat ↄtra sillm̄ simpliciter. tȝ ↄn̄a ab iferiori ad superius. ¶ In oppositū arguiṫ. qꝛ petitio pricipiȷ peccat ↄ̄ solā ꝓbationē. vt arist. videṫ sētire i textu. ğ petitio principiȷ nō peccat cōtra sillm̄ simpliciter.

Primo Sciendū ꝙ secūdus tractatus in quo determiat arist. de tribus peccatis siue defectibus icidētib⁹ ↄ̄ potestates sillogismoꝝ diuiditur in tria capitula. In quorum primo aristo. determinat de primo peccato incidēte circa sillm̄ circularē et cōtinet duas p̱tes. in q̄rū pria ponit sex suppōes q̄ sūt sex ↄclusiones principaliter intente. i pria parte hui⁹ capituli ponit sex ↄclusiones: pria conclusio d̄mōstrat genus petitionis principiȷ ⁊ est hec. petere pricipiū ē non demonstrare ꝓpositū. ¶ Secūda ↄ⁹ tāgit q̄ttuor mōs illi⁹ generis ⁊ ē h̄. q̄ttuor modis ↄtigit nō oñdere ꝓpoᵐ. p̊ qn̄ ꝓponiṫ aliqd sine ꝓbatōe aliq̄ ⁊ sine sillogizaⁿᵉ. 2° qn̄ propositū. i. ↄclu° itēta oñdiṫ p̱ ignotiora. 3° qn̄ p̱

positū oñdit̃ ꝑ eque ignotū. 4°. qñ prius ɔ̄mō
stratur per posteri⁹. qꝛ ois ɔ̄mōstratio. i. sillo⁹
ꝓbatiuus ɔ3 procedere ex notioribus ꝛ prio/
ribus. ❡ Tertia conclusio ostēdit ꝙ nō osten/
dere ꝓpoᵐ ꝛ petere principiū nō conuertunt̃
ꝛ ē h. l3 in q̄ttuoꝛ predictis modis non oñdat̃
ꝓpoᵐ. nō ē tñ necesse ꝙ petat̃ principiū. ❡ 4ª
ɔ°. tāgit vnā dionē ꝑ quā pōt haberi diuisio pe
titionis principij ꝛ est hec. ꝓpōitoꝝ quedā sūt
nata ꝑcipi siue cognosci ꝑ se: sicut pricipia. q̄/
dā vo cognoscūt̃ ꝑ alia sicut ɔclusiones q̄ ɔ̄du
cuntur ex pricipijs. ❡ Quinta cōclusio tangit
diffinitionē petitionis principij ꝛ ē h. Petere
principiū ē accipe aliqd ut ꝑ se notū qꝺ nō est
per se notū. ❡ Sexta ɔ°. tāgit vnā diuisionē pe
titionis pricipij. ꝛ ē h. Petitōnū principij alia
ē statim. alia nō statim. Petere pricipiū stati3
ē accipere aliqꝺ ꝓpoᵐ ad ꝓbandū seip̄m. Sed
petere pricipiū nō stati ē trāsgressiue aliud as
sumere ad ꝓbādū ꝓpoᵐ ꝑ qꝺ nō ē natū ꝓbari
Illud declāt arist. p i lr̄is. ut si a. oñdat̃ ꝑ b. ꝛ. b
ꝑ. c. tūc si. c. sit natū oñdi ꝑ. a. tūc ē petitō p̄nci
pij nō statim. Scꝺo ꝓbat idē i t̃mis signiⁿ¹ˢ. ut
si quis ꝓbet lineas eē paralellas. i. eque distā/
tes. eo ꝙ ñ ɔcurrūt. petit pricipiū. qꝛ lineas nō
ɔcurrere ɔ3 ꝓbari ꝑ h qꝺ ē lineas eē ꝑalellas

Secundo Sciendū ꝙ in secūda ꝑte hu
ius oñdit q̄liter cōtigit pete/
re pricipiū i q̄libet figura. Et itēdit sex ɔclusi
ones. quaꝝ pria est hec. in modis affirmatiuis
prie figure si maioꝛ sit eque dubia sicut ɔclu⁹
ꝛ termi mioꝛis sint ɔuertibiles. tūc petit̃ prici
piū. qꝛ ex ɔclusiōe cū ɔuersa mioꝛis oñdet̃ ma
ioꝛ ꝑ bonū sillm̄ cōuersiuū ꝛ ꝓbatiuū. nec ꝓpt̃
ea ē ymaginādū ꝙ petitio p̄ncipij ipediat sill'3
simplr̃. s3 bñ ipedit ꝓbatōe3 ɔclusiōis. ꝛ h nōt
arist. i textu cū dicit. nūc aūt h ꝓhibet| s3 non
mod⁹. i. ꝙ modus sillogistic⁹ nō ꝓhibet petiti
onē pricipij. eo ꝙ in bōa sillogi3atiōe bñ petit̃
principiū s3 illud qꝺ dictū ē vidl'3 inotioꝛitas
p̄misse q̄ nō ē nata pꝛobari per cōclusionē ꝓhi
bet ꝓbatōnē pricipij. ❡ Scꝺa ɔ°. i mō affirma
tiuo prie figure. si mioꝛ sit eq̄ dubia sic̄ ɔ° ꝛ ter
mini maioꝛis ɔuertāt̃. tūc petit̃ pricipiū. qꝛ ex
ɔuertēte maioꝛis et ɔclusiōe pōt ꝓbari mioꝛ
ꝑ sillm̄ circularē. has duas ɔclusiōes deducit
arist. in litteris. ❡ Tertia ɔ°. in scꝺa ꝛ t̃tia figu
ris ɔtingit petere pricipiū. ❡ Quarta ɔ°. i mo/
dis affirmatiuis t̃tie figure ɔtigit petere pri/
cipiū sic̄ i mōis affirmatis prie figure. ❡ Quin
ta ɔ°. in mōis negatīs cuiuslibet figure ɔtigit
petere principiū. si negatia sit eque dubia sic̄
cōclusio. et termi affirmatī sint cōuertibiles.
qꝛ ex cōclusione ꝛ cōuertēte affirmatie ɔtigit
sillogi3are negatiue. Et addit aristo. ꝙ alit̃ pe
titur pricipiū i scꝺa figura ꝛ in alijs modis ne
gatiuis q̄3 in modis affirmatis. Cui⁹ rō pōt es/
se. qꝛ ꝓpōnes negatie nō eodē mō ɔuertun/
tur sicut affirmatie. nā i ꝓposito est mētio ꝺ
ɔuersione simplr̃ secūdū quā nō conuertūtur
vniuersales negatiue imediate et directe. sed
opoꝛtet eas prius resolui per cōuersionem in
vnā affirmatiuā de subiecto infinito. vt dictū
est in capitulo de sillogismo circulari. ❡ Sex/
ta conclusio tangit vnā diuisionem. et est hec
quedam est petitio principij in demonstrati/
uis. et alia in dyaleticis. Petere principiū in
demonstratiuis est ostendere aliquid esse per
se notum quod secundū veritate3 non est per
se notum. Sed petere principiū in dyaleticis
est assumere aliqd per se notū quod secundū
opinionē non est per se notum. nam licet i dya
leticis ɔclusio sit ignotioꝛ quacunq3 premissa
rū tamē qꝛ videtur notioꝛ et ꝓbabilioꝛ ideo
per eā cū cōuersa vnius premisse cōtingit ꝓ/
bare aliam premissam. et in tali pꝛocessu petit
principiū secundum opinionem.

Tertio Sciendum ꝙ circa hūc textum
incidit vna difficultas que ē hec
Utrū manente consequentia foꝛmali in sillo
gismo possit esse petitio principij statim. Re/
spondetur per vnā distinctionē. quattuoꝛ sup
positōes et duo dicta. ❡ Distinctō est hec. Du
plex est petitio p̄ncipij. quedam ē petitō prici
pij stati i qua eadē ꝓpō secūdū vocē sumitur
ad ꝓbandum seip̄am. Alia ē petitō pricipij nō
statim in qua añs est eque vel magis ignotum
conclusione. ❡ Pria suppō. sillogismus simpʳ
abstrahit a quacūq3 pꝛobatione. ut patuit pri/
mo huius. p3 etiā aliunde. qꝛ si sillo⁹ simplicit̃
eēt ꝓbatiu⁹: tc̄ ois sillo⁹ eēt ꝓbatiu⁹. ɔñs ē flm̄
sic̄ p3 ꝺ sill'o ꝓcedēte ex falsis. ❡ Scꝺa suppō.
i sill'o siplr̃ nō reqrit̃. ꝙ tres t̃mi sint vocal'r di
sticti. p3 quia ē aliqs bonus sillogismus cuius
tm̄ sūt duo termi: vt ē sill's ex oppositis. est eti
am aliquis bonus sillogismus qui non hēt nisi
vnū t̃minū. ut p3 de isto sill'o ex oppōitis aliqs
homo non est homo. omnis homo est homo. g
aliqs homo non est hō. ❡ Tertia suppō. non
est necesse i bono sillogismo conclusionē esse

aliam a qualibet premissa seorsū sumpta. patz qꝛ dabilis est aliquis bonus sillo⁹ ex opposit in baroco qui si reducatur per impossibile ad barbara habebit conclusionem eandē cū vna premissarū. Quarta suppositio. de formali ratione sillogismi simpliciter: tantū duo videnť esse. scꝫ dispositio in modo ⁊ figura ⁊ necessaria illatio. ¶ Primū dictū. omis sillo⁹ ē bon⁹ qui ē i modo ⁊ i figura dispositus ⁊ in q̄ est necessaria illatō. ¶ Secūdū dictū. cū petitōe pncipij statim. stat formalitas consequētie sillogistice. pꝫ qꝛ cū petitione principij stati stat dispositio in modo et figura cū illatione necessaria. g̃ etiā stat formalis consequentia.

Conclusio Responsalis. Neqꝫ petitio principij stati: neqꝫ petitio principij non statiꝫ peccat ꝯ sillm̄ simplr.

Primo Conclusio patet ex dictis. Dubitať. Qualiter cōueniunt et differunt nō causa ut causa. ⁊ non propter hoc accidere falsū. ¶ Pro solutione supponiť ꝙ secūdū capitulū in quo determiat arist.. de secūdo peccato incidente contra sillm̄ per impossibile qꝺ est nō propter h̄ accidere falsum continet tres cōclusiones. Pria conclusio est hec. Non propter h̄ accidere falsum contigit i sillogismo ad ipossibile. pꝫ. qꝛ non propter h̄ accidere falsū habet fieri in sillogismo qui accipit premissā contradicētē: conclusioni ꝺmōstrande. sed hoc fit in sillogismo ad ipossibile. g̃ ⁊c. maioꝛ pꝫ quia si quis assumat aliqꝺ falsū per se sumptum non cōmittit istū defectum. ¶ Secunda conclusio. nō propter h̄ accidere falsū nō accidet in sillogismo ostensiuo. pꝫ duabus rationib⁹. Prima ratio est hec. qꝛ i sillogismo ostensiuo nō affirmatur aliqua p̄missa que contradicat conclusioni respondentis. g̃ i eo non accidit non propter hoc accidere falsū Secūda rō. nō propter hoc accidere falsū fit quādo interimiť aliqua premissa ipossibilis q̄ interempta nihil minus sequiť conclusio falsa et ipossibilis. sed hoc nō fit in sillogismo ostēsiuo. g̃ ⁊c. ¶ Tertia conclusio tangit diffinitionem eius qꝺ ē nō propter hoc accidere falsum et est hec. Non propter hoc accidere falsum est premissa ypothesis in sillogismo per ipossibile sumpta. qua posita vel deposita nihil minus sequitur conclusio falsa vel impossibilis. ¶ Ex hoc videť sequi ꝙ iste defectus sic icidit circa sillm̄ ad impossibile quando i sillogismo per ipossibile ex falsitate conclusionis iterimitur ypothesis que nō ē causa falsitatis ꝯclusionis. ¶ Tunc ad dubiū respondeť ꝙ nō causa ut cā et nō ꝓpter hoc accidere falsū cōueniunt et differūt. cōueniūt eni in h̄ qn̄ ex falsitate conclusionis interimiť aliqua premissa que non ē causa falsitatis conclusionis cōmittitur vtrūqꝫ. sed differūt sicut superius ⁊ inferi⁹. qꝛ non propter hoc accidere falsū se habet ꝑ modū inferioꝛis respectu huius qꝺ est non causa vt causa. qꝛ nō cā ut cā fit generaliter quādo ex ꝯclusione falsa iterimitur aliqua p̄missa q̄ posita vel deposita nihil minus sequiť ꝯclu⁹ falsa. sꝫ non ꝓpter h̄ accidere falsū tm̄ ꝯtigit i sillo per ipossibile. qn̄ scꝫ ex cōclusione falsa interimiť premissa ypothesis q̄ posita vel ꝺposita nihil min⁹ sequiť cōclusio falsa ⁊ ideo cuꝫ dicitur nō propter hoc accidere falsū: istꝺ pronomē ꝺemōstratiuū hoc tantū ꝺemōstrat p̄missā q̄ est ypothesis ita ꝙ sit sēsus. nō propť h̄. i. n̄ ꝓpter ypothesim data ꝫ. accidit. id est sequitur. fasum. i. est conclusio falsa.

Secundo Dubitať. Quot sūt modi qbus ꝯmittiť nō ꝓpter h̄ accidere falsū. ¶ Pro dubio suppōiť ꝙ i secūda ꝑte huius capituli dat ph̄s mōs hui⁹ qꝺ ē nō ꝓpter h̄ accidere falsū. Et itēdit q̄ttuoꝛ cōclusiones. Pria tāgit duos mōs qbus fit nō ꝓpter hoc accidere fl̄m̄. quoꝝ prim⁹ ē māifest⁹. quādo ypothesis nō ꝯuēit i aliq̄ termīo cū ipossibili illato. ut si conclusio sillogiꝫanda per ipossibile sit ista. dyameter est assimeter. ⁊ sumatur ista ypothesis. dyameter nō ē assimeť. cui addať rō ꝫenonis. sic arguēdo. dyameter nō ē symeter. non. ꝯtigit i finita pertransire. sꝫ i q̄libꝫ spacio sūt ifinita pūcta. g̃ non ꝯtigit aliqꝺ spaciū pertrāsire. ⁊ per ꝯn̄s nō ꝯtingit moueri. h̄ cōclusio ē ipossiblis. g̃ ista ypothesis dyameť nō est assymeť ē ipossiblis. ⁊ per ꝯn̄s ꝯclu⁹ pri cipal. scꝫ ista dyameter ē assimeť erit vera. Secūd⁹ mod⁹ ē nō manifestus q fit qn̄ ypothesis cōuenit i aliq̄ t̄mio cū cōclu^ne illata ipossibli. ⁊ h̄ duplr. p̄ qn̄ ypothesis ꝯuenit i subiecto cū s̄bo ꝯclusiōis. alio mō qn̄ cōuenit i predicato. Scꝺa ē h̄. propter ypothesim accidit falsum duplr. p̄mo qn̄ pro secūda premissa subsumiť ipossiblis sub s̄ubo. Scꝺo qn̄ p aliq̄ prima p̄missa sūiť aliq̄ sup p̄dicatū dūmō ypothesis sit alťa p̄missa. ¶ Secūda conclō tangit vnuꝫ argumētū qꝺ est. ideꝫ ipossibile pōt seq ad du

sa ypoteses. g̃ vna illaꝝ est nō propter B acci dere falsū. tenet cōseq̄ntia. q2 de qualibet illa rū est veꝝ dicere ꝙ ipsa posita vel remota ni hil minus accidit ipossibile. ergo q̄libet illaꝝ est nō ꝓpter B accidere falsū. ¶ Quarta ꝯclu sio tāgit solutionē istius argumēti. nā ad B ꝙ aliq̄ premissa sit nō propt̄ hoc accidere falsū oportet ꝙ ipsa posita vel remota sic ꝙ loco e/ ius nulla alia ponat̄ nihil min⁹ sequit̄ ipossibi le. quia si ponat̄ alia loco eius tunc ex illa alia poterit seq̄ idē ipossibile. quia nihil prohibet idē ipossibile sequi ad duas ypoteses. sicut ista cōclusio falsa q̄ est lineas palelas concurrere pōt cōcludi per illā ypothesim ꝙ ois angulus extrinsec⁹ est maior q̄ āgulus intrīsec⁹. potest etiā cōcludi per aliā ypothesim sc3 ꝙ triāgu lus habet plures āgulos q̄ tres equales duo bus rectis. ¶ Et sic patet solutio ad dubiū.

Cautela Respondentis

Tertio dubitatur que et quot sunt cau/ tele quib⁹ respōdēs potest vita/ re istud peccatū quod ē nō propt̄ B accidere falsū. ¶ Pro dubio supponēdū ē ꝙ in hac ter tia parte intēdit aristo. pricipaliter q̄ttuor cō/ clusiones. ¶ Quaꝝ pria rēouet q̄ddā dubiu3 quod accidit circa prius dicta. Dictū est enim supra ꝙ in sill'o per ipossibile q̄nq3 sillogizat̄ falsū qđ tñ nō accidit propt̄ ypothesim falsam datā. ideo posset aliq̄s dubitare vtrū talis cō/ clusio falsa seq̄tur ꝓpter p̄missas v̄as. ¶ Hoc rēouet aristo. dicēs ꝙ in oī sill'o in q̄ est cōclu/ sio falsa necesse ē aliquā premissaꝝ esse falsā. Probat̄ sic. q2 in oī sill'o vel sūt due propōnes tantū. vel plures q̄ due. si due tantū: nece est vtrāq3 vel alterā esse falsā. nā ex veris nō erit sill's falsus. Si v̄o sit ex plurib⁹ ꝓpōnib⁹ q̄ du abus. qđ cōtingit q̄n altera p̄missaꝝ prosillo/ gizat̄ vel vtraq3. necesse ē alterā propōnē sū/ ptā ad huiusmodi ꝓsillogizatōnē esse falsa3. si cōcl'o pricipalis fuerit falsa. ¶ Scđa ꝯ tāgit duo documēta qb⁹ respōdēs potit cauere ne ꝓ pter suā ypothesim datā accidat falsū. Quo/ rū p̄mū est. ꝙ si r̄ndēs ignorauerit ꝯclusionē opponētis debet cauere ne ꝯcedat duas ꝓpō nes in q̄bus bis ponat̄ idē termin⁹. qđ si obser uauerit nō poterit opponēs aliq̄d cōcludere cōtra ipsū. quia sine medio nō est sill's. sed me diū est qđ plerūq3 dicit̄. ideo si r̄ndēs nō cōce dat idē bis: nō poterit opponēs habere medi/ um ad sillogizādū. ¶ Secūdū documētū. si r̄n dēs cognouerit cōclusionē quā intēdit oppo nēs debet cauere ne det sibi talē dispōnē me dy per quā cōcludere possit suā cōclusionem. ⁊ hoc potit r̄ndēs cognoscere sciēdo in q̄ figu ra et in quo mō vnaq3 cōclu⁹ pōt cōcludi. qđ fuit prius ꝺclaratū in prin⁹ hui⁹. ¶ Tertia cō/ clusio tāgit tria documēta ex parte opponētis Quoꝝ primū est istud. opponēs debet latere suā ꝯclusionē ne respōdēs ꝑcipiat eā ita ꝙ sil/ logizet p̄mo ex necessarys iferēdo eā nec ea3 prius ponat. ¶ Scđm documētū. si opponens habeat plura media ꝑ que possit suā cōclusio nē cōcludere: ꝓ debet interrogare media rēo/ tiora. q2 tunc magis latebit respōdētē. ¶ Ter tiū documētū. si opponēs habeat vnicū medi um et non plura ad concludēdū suā cōclusio nem: debet primo interrogare de medio q̄ de maiori vel minori extremitatibus. quia maior ⁊ minor extremitates ponūtur in cōclusione. ideo respōdēs interrogādo alterā illaꝝ extre/ mitatū faciliter posset ꝑpēdere cōclusionē. quod nō contigeret iterrogādo mediū. q2 me diū nō ponitur in cōclusione. ¶ Quarta ꝯclu/ sio tangit quādo fit elenchus et quando non erit circa respondentē. et hoc facit ex eo ꝙ ex conamine opponētis cōtra respōdētē. contin git interdū elenchus. et est cōclusio talis. quā do nos scimus quando et quo mō se habenti/ bus termis fit sillogismus: ex hoc facilit̄ pos/ sumus scire quando fit elenchus. et quando non. Patet. quia si omnes propositōnes date a respondēte sint affirmatiue vel vna affirma tiua et vna negatiua: tunc contingit elenchu3 fieri cōtra respondētem si respondens pri⁹ cō cesserit oppositū huius quod concluditur per illas propositiones. eo ꝙ elenchus est sillogis mus cōtradictorius concludens contradicto riā alicuius prius concessi a respondente. Si vero respondēs nihil concedat imo neget to/ tū: tunc ex propositionibus datis a respondē te non poterit elenchus fieri contra ipsū. Pa tet. quia ex talibus propositionibus cū sint ne gatiue non fit sillogismus. ergo neq3 elench⁹. conseqūtiam probat aristoteles. quia vbiq3 ē elenchus vbi est sillogismus. et non econtra. non enī si est sillogismus necesse est esse elen/ chum. igitur a destructōne consequentis si ex propositionibus negatiuis concessis a respon dente nō possit fieri sillogism⁹: sequitur etiam ꝙ nō poterit fieri elenchus. Et addit aristote les ꝙ similiter si respōdēs non ꝯcedat aliquā

propositionē vniuersalē nō poterit elench⁹ fieri cōtra ipsū. patet. qꝛ sillogismus non fit sine ꝓpositione vlī. ergo neqꝫ elēchus. ꝯñaꝫ ꝓbat aristoteles. quia eadē erit diffinitio sillogismi et elēchi. nō quidē sic intelligēdo ꝙ sit eadem diffinitio simplicit̄. cū differāt sicut superi⁹ et inferius. sed est intelligēdū ꝙ diffinitio sillogismi necessario exigitur ad diffinitionē elenchi. ideo si non fuerit sillo⁹ neqꝫ erit elēchus.

Ad rationes Ante oppositū ¶ Ad p̄mā dicitur ꝙ nō oportet oēm cōclusionē esse aliam a qualibet premissa seorsū sūpta. sed sufficit ꝙ sit alia a p̄missis simul sūptis. ¶ Ad secūdā dicitur ꝙ licet i petitione principij sill's sit īmodificat⁹ quantū ad probationē. non tamen quātū ad illationē. ¶ Ad tertiaꝫ dicitur ꝙ arguit̄ ab inferiori ad superius cum dictione includēte negationeꝫ. quia peccat tantū valet sicut nō obseruat.

Queritur Utrū sit possibile ꝺ eodē simul habere opiones cōtrarias. ¶ Et arguitur prio ꝙ sic quia iudicam⁹ per sensū soleꝫ esse miorē tota terra. et tamē secūdū intellectū iudicam⁹ oppositū. ergo possibile est de eodem simul habere opiones contrarias. ¶ Scḋo arguitur sic. incōtinēs assētit isti propositioni ꝙ nō est fornicandū. et simul eidē dissētit. qꝛ alias nō fornicat̄. g̊ ⁊c̄. ¶ Tertio arguit̄. pōt aliquis simul scire omnē mulā esse sterilē. et ignorare hanc mulā esse sterilē. ergo potest simul habere opiniōes cōtrarias. tenet ꝯñā. qꝛ opiones cōtrarioꝝ sunt cōtrarie ¶ In oppositū est aristoteles in textu.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ ponūtur tres distictiones. ¶ Prima ē hec. duplex est cognitio. q̄dā est apprehēsiua q̄ aliq̄ potētia apprehēdit suū obiectū. et sic possibile est eādē potētiā simul cognoscere opposita. sicut itellect⁹ ponēs differentiā inter duo cōtradictoria apprehendit simul illa ꝯtradictoria. Alia est cognitō iudicatiua que est quidā assensus vel dissensus quo aliquis assentit vel dissentit alicui. et sic non est possibile simul cognoscere opposita. saltē cognitione assēsus. et inter istas cognitiōes sola cognitio iudicatia ꝓpe est opinio. vt alias tangebatur in fine scḋi piarmenias. ¶ Secūda distinctio. opinio potest capi dupliciter. vno modo pro habitu distincto cōtra scientiā ⁊ sic non capitur hic. Alio modo potest capi ꝓ assensu vel dissensu quo aliq̄s assentit vel dissentit alicui cōplexo vel incōplexo. ¶ Tertia distinctio. opiniones possūt dici contrarie dupliciter. vno modo possūt dici contrarie eo ꝙ vna est assensus quo assentimus vni opposito et altera alteri opposito. sicut iste due opiniones quibus quis assentit isti omnis mula ē sterilis. et huic aliqua mula non est sterilis. cont̄riantur. Alio modo dicuntur opiniones ꝯtrarie quādo vna est assensus de aliquo: et alia ē dissensus de eodē. sicut opinio qua assentim⁹ alicui propositioni cōtrariatur opinioni q̄ dissentimus eidem.

Secundo Sciendū est ꝙ tertiū capitulum in q̄ determinat aristoteles de tertio defectu vel peccato incidente cōtra sillm̄ ex oppositis: quod peccatū vocat̄ fallacia cōtrarie deceptionis qua aliquis simul opinatur ꝯtraria. cōtinet duas partes. In prima intēdit q̄ttuor conclusiones. ¶ Quaꝝ prima est hec. sic contingit falli credendo aliquā premissā esse propter hoc accidere falsū. que tamen non est propter hoc accidere falsū: ita cōtingit falli in opinionibus. sicut multotiēs opinamur ꝯtraria: que tamē nō credim⁹ opinari. ¶ Secūda conclusio. si aliquod predicatū secūdū veritatem insit duob⁹ subiectis. et illa duo subiecta verificentur de vno alio tertio subiecto. tunc si quis opinet̄ predicatū īesse primo subiecto et non secundo. et opinet̄ illa duo subiecta simul inesse eidē tertio subiecto: tunc simul opinabitur contraria. Hanc cōclusionē declarat aristoteles in litteris. sed pro faciliori cognitōne possūt accipi alij termi. verbi gratia. sit substantia predicatū quod insit istis duob⁹ subiectis que sunt aīal et sensibile. et homo sit subiectū tertiū de quo verificentur animal et sensibile tunc si quis opinetur istam: oīe aīal est substantia. simul opinabitur ꝙ aīal est substantia eo ꝙ omnis homo est animal. Similiter opinans ꝙ nullū sensibile est substātia simul opinabitur ꝙ nullus homo est substātia. quia omnis homo est sensibilis. et ita si q̄s opinetur istas duas propōnes omne aīal ē substantia. et nullū sensibile est substantia: sub q̄bus possūt subsumi due minores sciłꝫ ꝙ null⁹ homo est aīal. et nullus homo est sensibilis sequitur ꝙ simul opinabitur istas duas ꝯtra

rias omnis homo est substantia. nullus homo est substātia. ꝯsequētia tenet. quia opinās premissas alicuiꝰ sillogismi: simul opinatur cōclusionē eiusdē sillogismi. Et simile exēplū possꝫ poni si loco de sensibile ponatur corpus. et ꝓcedatur vt prius. Primū exēplū dicit aristo. esse per media diuersaꝝ cōiugationū. eo ꝙ ad inuicem non habent ordinē superioris et inferioris. Scōm exēplū dicitur esse per media eiusdē coniugatiōis eo ꝙ ordinanť in eo termi secūdū superius ⁊ inferius. cuiusmodi sūt corpus. et aimal. ¶ Tertia cōclusio. non est possibile sine incōuenienti opinari quattuor ꝑmissas inferentes duas cōclusiōes contrarias. qꝛ tūc aliquis opinareť simul cōtraria in ꝓpa forma. vt si quis simul opinetur istas quattuor premissas. omē. b. est. a. omne. d. est. b. et nullū. c. est. a. et oē. d. est. c. tunc simul opinať istas duas cōclusiones: omne. d. est. a. et nullū. d. est a. et sic opinatur cōtraria in propria forma simul. ¶ Quarta cōclusio. possibile est sine incōuenienti opinari simul vnā premissā vnius sillogismi cū premissa alterius. vel ābas premissas vnius sillogismi cū vna premissa alteriꝰ.

Tertio Sciēdū est ꝙ in hac secūda parte ostendit aristoteles ꝙ nō est icōueniens de eodē simul habere scientiam et ignorātiā. et intendit duas ꝯclusiōes. ¶ Quarum prima est. possibile est scire aliquid i vniuersali. et simul ignorare ipsuꝫ in particulari. Probat aristoteles tripliciter. Prīo exēplo ⁊ hoc sic. quia contingit scire ꝙ omnis triangulus habet tres angulos. et simul ignorare hūc triangulū habere tres angulos. cū contingat ipsum ignorare hunc triangulū esse triangulū et sic contingit scire illam in vniuersali. hic triangulus habet tres angulos. et ignorare ipsaꝫ in particulari. Secūdo probat eandē cōclusionē signo sic. quia plato in ratōe quā faciebat menoni ad probandū ꝙ nostrū scire non erat nisi quoddā reminisci: dicebat nos scire i vniuersali et ignorare ea in particulari. ergo sigm est ꝙ nō est incōueniēs scire aliquid in vniuersali. et illud ignorare in particulari. Tertio ꝓbat hanc cōclusionē ratōne sic. quia scire i vniuersali et ignorare in particulari non sūt contraria. ergo nō est icōueniēs scire aliquid i vniuersali et ipsū ignorare in particulari. Añs ꝓbatur dupliciter. primo exēplo. quia contigit opinari in vniuersali hanc mulā esse sterilem opinando istā omnis mula est sterilis. et tamē simul ignorabitur in particulari: quia ab aliquo creditur hāc mulā habere fetū in vtero. eo ꝙ habet grossum ventrē. Secundo declarat idem ponendo tres modos scire. scilicꝫ scire in vniuersali. scire in agere. et scire in propa forma. et totidem contingit decipi siue ignorare. scilicet in vniuersali. in agere. et in propria forma. et inter istos modos non est incōueniens habere scientiā secundū vnū modum: et ignorare secundū aliū modum. quia non quilibet modus scire opponitur cuilibet mō ignorantie. ¶ Secūda cōclusio. contingit opinari contraria incōplexa cū incōuenienti: et sine iꝯuenienti. patet. quia si quis opinetur ista cōtraria bonū et malū simul eidem inesse. tunc simul opinabitur cōtraria cū incōuenienti. qꝛ tunc opinabitur bonū esse malū. et bonū esse bonū. et malum esse bonū: et malum non esse bonū. Secunda pars patet. quia si aliquis opinetur bonū inesse per se alicui. et malum eidē inesse per accidens. tunc ille simul opinabitur contraria. et hoc sine aliquo incōuenienti.

Conclusio Respōsalis. Impossibile est de eodē habere opiniones contrarias. ¶ Probatur. quia impossibile est contraria simul eidem inesse. ergo impossibile est de eodem simul habere opiniōes cōtrarias. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitatur quid sit scire in vniuersali. in particulari. et in propria forma. ¶ Respondeť ꝙ scire in vniuersali est scire aliquod predicatū inesse alicui iferiori. eo ꝙ scimus ipsū inesse suo superiori. vt scimus hanc mulam esse sterilem sciendo istam propositionē vniuersalē: omnis mula est sterilis. ¶ Sed scire in particulari est scire predicatū inesse ipsi particulari. vt sciendo hanc mulam esse sterilē. ¶ Sed scire in propria forma est scire aliquid in seipso et non in alio. et illud est duplex. scilicet scire in habitu. sicut logicꝰ dormiens scit habitualiter conclusiones logicales. Aliud est scire in actu. sicut logicus actualiter considerans aliquā conclusionē habet scire actuale illius conclusionis. ¶ Dicitur vltra. ꝙ cognitis premissis alicuiꝰ sillogismi nō pertractatis scitur in vniuersali cōclusio illiꝰ sillogismi. sꝫ cognitis ꝑmissis ꝑtractatis ad cōclusionē dicit illa ꝯº sciri in agere. qñ vero i se ipsa cognosciť: diciť sciri in particulari.

Secundo dubitatur. vtrum fallacia contrarie opinionis sit fallacia in dictione vel extra dictionem. ¶ Respondetur per duo dicta. Primum est istud. fallacia contrarie opinionis est deceptio proueniens in opinando eo quod scilicet non credimus opinari contraria in veritate: que tamen opinantur. ¶ Secundum dictum. fallacia contrarie opinionis nec est fallacia in dictione nec extra dictionem: cum non se teneat ex parte rei nec ex parte vocis. sed ex parte nostri intellectus opinantis contraria. et de hoc patebit magis in libro elenchorum.

Tertio dubitatur. vtrum quilibet modus sciendi vel opinandi contrarietur cuilibet modo ignorantie. Respondetur per tres suppositiones et vnum dictum. ¶ Prima suppositio est hec. opinio est assensus intellectus vel dissensus de aliqua propositione. Secunda suppositio. contraria simul opinari est simul duobus contrarijs assentire. Ex quibus sequitur tertia suppositio quod est impossibile simul opinari contraria. patet quia tunc contrarij assensus essent simul in eodem. quod est impossibile. ¶ Dictum est istud. non quilibet modus sciendi vel opinandi contrariatur cuilibet modo ignorandi vel opinandi. patet quia contraria non possunt simul stare in eodem. sed stat eundem intellectum opinari vel scire aliquid secundum vnum modum et opinari vel ignorare secundum alium modum. ideo non quilibet modus cuilibet modo contrarius est. sed scire in vniuersali contrariatur huic quod est ignorare in vniuersali. et scire in propria forma contrariatur huic quod est ignorare in propria forma. Et scire in actu contrariatur huic quod est ignorare in actu. et scire in habitu huic quod est ignorare in habitu contrariatur. similiter de opinari dicendum est.

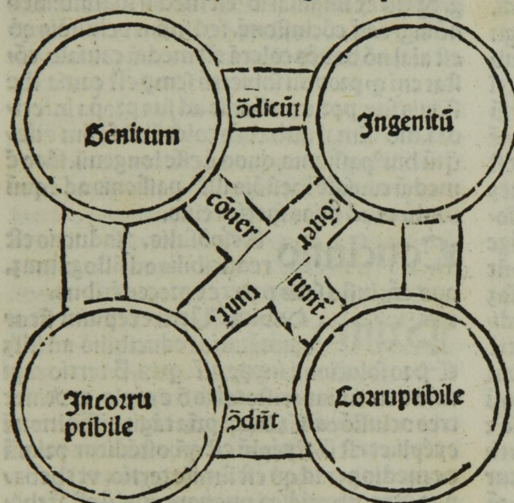
Ad rationes ante oppositum. ¶ Ad primam et secundam dicitur quod bene possumus opinari contraria per diuersas potentias anime. sed non per eandem. ¶ Ad tertiam dicitur quod scire in vniuersali et ignorare in particulari non opponuntur adinuicem. ideo non est inconueniens scire aliquid in vniuersali et illud ignorare in particulari. et hoc de questione.

Queritur Utrum inductio sit reducibilis ad sillogismum. Et arguitur primo quod non. quia inductio non est possibilis. ergo non est ad sillogismum reducibilis. ¶ Secundo. in omni sillogismo sunt tantum tres termini sed in inductione sunt plures tribus. ergo etc. Minor patet. quia in inductione sumuntur plura singularia. ¶ Tertio sic. inductio est sillogismus. ergo non est ad sillogismum reducibilis. Antecedens patet. quia diffinitio sillogismi sibi competit. ¶ In oppositum est aristoteles.

Primo Sciendum est quod tertius tractatus in quo determinat aristoteles de speciebus imperfectis argumentationis eas reducendo ad sillogismum: continet sex capitula. quorum primum continet duas partes. Prima determinat de conuertibilitate terminorum quantum vsque ad reductionem argumentationum imperfectarum ad sillogismum. et continet sex conclusiones secundum quod sunt sex regule. Prima regula est hec. Si alicuius sillogismi extremitates conuertantur inter se. necesse est medium conuerti cum vtraque extremitate. Probat aristoteles primo in barbara dupliciter. probat enim primo sic. quia si extremitates conuertantur inter se: necesse est medium conuerti cum maiori extremitate. quia ex conuertente conclusionis cum minore: infertur conuertens maioris. ut deducit aristoteles in litteris. Secundo probat in barbara quod si extremitates conuertantur inter se necesse est medium conuerti cum minori extremitate. quia ex conuertente conclusionis cum maiore infertur conuertens minoris. Secundo probat predictam regulam in modis negatiuis tripliciter. primo probando quod si medium conuertatur cum maiori extremitate necesse est extremitates conuerti inter se. quia ex conuertente maioris de celarent et minore infertur conuertens conclusionis in camestres. ut deducit in litteris. Secundo probat. quia si medium conuertatur cum maiori extremitate et cum minore: maior extremitas et minor inter se conuertentur. quia ex conuertentibus premissarum infertur conuertens conclusionis. Tertio probat quia si extremitates conuertantur inter se. tunc medium conuertetur cum maiori. quia ex conuertente maioris cum minore concluditur conuertens maioris. ut similiter deducit aristoteles in terminis. ¶ Secunda regula. si quatuor termini quorum duo conuertantur inter se. sicut genitum et corruptibile. et alij duo etiam conuertentur inter se. sicut ingenitum et incorruptibile. tunc si primus contradicit tertio: sicut genitum et ingenitum. sic etiam secundus contradicit quarto. sicut corruptibile et incorruptibile. Minor patet. quia corruptibile et incorruptibile dicuntur de quolibet et de nullo ambo simul. ergo contradicunt. Antecedens pro prima parte patet arguendo sic. omne quod est genitum vel ingenitum est corruptibile vel incorruptibile. sed omne quod est genitum vel ingenitum. ergo omne quod est est corruptibile vel incorruptibile. Secunda pars patet sic arguendo. quicquid est corruptibile vel incorruptibile est genitum vel ingenitum. sed nihil idem est genitum et ingenitum. ergo nihil idem est corruptibile et

incorruptibile. et per ꝯñs corruptibile ⁊ incorruptibile ꝯtradicũt. ¶ Tertia regl'a. si sint q̃ttuor termi q̃ꝝ duo primi adiuicē ꝯtradicant: sicut genitũ ⁊ igenitũ. ⁊ duo secũdi sicut corruptibile ⁊ icorruptibile etiã adiuicē ꝯtradicant. tũc si prim⁹ cõuertatur cũ tertio: secũd⁹ cõuerteẽ cũ q̃rto. Patet. q: deẽ oppositũ. s. ꝙ ingeitũ et incorruptibile nõ ꝯuertanẽ. tũc aliqd erit incorruptibile qđ nõ erit ingeitũ. et si nõ sit igenitũ: tunc erit genitũ. et si sit genitũ: erit corruptibile. eo ꝙ genitũ et corruptibile cõuertũtur. et sic de prio ad vltimũ idē erit corruptibile et incorruptibile. qđ est incõueniēs cũ adinuicē contradicãt. vt patet in figura sequēti:

¶ Quarta regula. si aliqđ p̃dicatũ predicetur vniuersaliter de duobus subiectis et de nullo alio. si vnus illoꝝ subiectoꝝ prediceẽ vl'iter đ alio tũc predicatũ cõuerteẽ cũ illo subiecto. vt si. a. predicetur vniuersalr̃ de. b. et. c. et de nullo alio. si. b. prediceẽ vniuersaliter de. c. tũc. a. ⁊ b. cõuertenẽ. patet. q: omne. b. est. a. et oĩe. a. est. b. g̃. a. et. b. cõuertunẽ. añs pro prima parte supponiẽ veꝝ. Sed scđa pars ꝓbatur sic arguẽdo. oĩe. b. vel. c. est. b. oĩe. a est. b. vel. c. g̃ oĩe. a. est. b. ¶ Quinta regula. si duo predicata predicenẽ vl'r de aliq̃ subiecto. et vtrũꝗ illorũ predicatoꝝ cõuertaẽ cũ tali subiecto. tũc alteꝝ predicatũ predicabiẽ de alio predicato vniuersaliẽ. vt si. a. et. b. prediceẽ vniuersaliẽ đ c. et. c. cõuertaẽ cũ. d. tũc. a. predicabiẽ vniuersaliter de. b. Patet sic arguẽdo. omne. c. est. a. oĩe. b. est. c. ergo omne. b. est. a.

Secundo Sciendũ est ꝙ in hac secunda parte tangit aristo. aliã regulã moralē que pertinet ad electõnē et fugã que talis est. si sint duo predicata opposita q̃rũ vnũ sit eligendũ sicut. a. et aliud sit fugiēdũ sicut. b. et ex alia parte sint duo opposita scꝫ. c. et. d. quoꝝ. c. est fugiēdũ et. d. est eligendũ. tũc si. a. iũctũ cũ. c. sit magis eligēdũ q̃ꝫ. b. iũctũ cũ d. sequiẽ ꝙ. a. sit magis eligēdũ q̃ꝫ. d. Istã regulã probat per duo exēpla supponēdo duas maximas morales. Quaꝝ pria est. magis eligēdũ magis fugiēdo oppõiẽ. ⁊ eque eligēdũ eque fugiēdo. et min⁹ eligēdũ min⁹ fugiēdo. Secũda maxia. magis fugiēdũ additũ eque eligendo nõ facit ipsũ magis eligendũ. ¶ Ex his duab⁹ maxis formaẽ talis ratio. q: si nõ sit ita: deẽ oppositũ. scꝫ ꝙ. a. nõ sit magis eligēdũ q̃ꝫ. d. vel ꝙ. d. sit eque eligēdũ sicut. a. vel g̃. d. erit magis aut eq̃ eligendũ sicut. a. nõ est dãdũ ꝙ sit eq̃ eligendũ: q: tũc oppositũ suũ esset eque fugiēdũ. cũ eque eligendũ sit eque fugiendo oppositũ. g̃ ipsũ additũ. a. nõ faciebat. a. magis eligēdũ. qđ est contra suppositũ. nec etiã est dicēdũ ꝙ. d. sit magis eligēdũ q̃ꝫ. a. quia tũc suũ oppositũ esset magis fugiēdũ. cũ magis eligēdũ magis fugiēdo opponaẽ. ⁊ per ꝯñs. c. iũctũ cũ. a. nõ facit a. esse magis eligēdũ. quod est ꝯtra suppositũ. ¶ Primũ exēplũ est istud: velle dare et nõ dare est magis eligendũ: q̃ꝫ dare et nolle dare. g̃ velle dare est magis simpliciẽ eligēdum q̃ꝫ dare. Et per h verbũ dare seu ꝯcedere itelligit aristo. omnē actũ bonũ et honestũ. ¶ Scđm exēplũ. diligere et nõ coire est magis eligēdũ q̃ꝫ coire et nõ diligere. g̃ diligere ē magis simpliciter eligēdũ q̃ꝫ coire. Añs ꝓbat aristoteles. q: amor finis est maior q̃ꝫ amor eius qđ est ꝓpter finē. cũ eius qđ est ad finē nullus sit amor nisi gratia finis. Et dicit aristoteles simile esse in alijs ꝯcupiscētijs ⁊ artibus. ¶ Ex textu phi iste tres regule extrahi possũt. Pria est. ꝙ si sint aliq̃ duo equaliter eligenda. vt iustitia et veritas. tunc opposita eoꝝ erunt eq̃liter fugiēda. vt iiustitia et falsitas. Secũda regula est. si sint aliq̃ duo quoꝝ vnũ ē magis eligēdũ q̃ꝫ aliud: tũc oppositũ illius qđ est magis

eligēdū erit magis fugiendū ꝙ̄ oppositū alterius qđ est minꝰ eligendū. vt habere vitā ē magis eligēdū ꝙ̄ habere diuitias. ideo perdere vitā est magis fugiēdum ꝙ̄ perdere diuitias. Tertia regula. finis est magis eligēdus ꝙ̄ media ordinata ad finē. vt sanitas est magis eligēda ꝙ̄ ābulatio aut amara potio. similiter dilectio secūdū amorē est magis eligenda ꝙ̄ coitus. quia dilectio est finis coitus.

Tertio Sciendū est ꝙ in hoc tertio capitulo determiat aristo. đ inductione. et cōtinet tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ prima est hec. nō solū dyaletici aut demōstratiui fiunt in aliq̄ triuz figuraꝝ. sed oēs sillogismi rethorici. et generaliter oīs modus arguendi. patet. quia omis credulitas fit in aliq̄ triū figuraꝝ. cū acgratur ꝑ inductionē et sillm. vt sub sillogismo ꝯprehēdēdo ēptiema. et sub īductione exēplū. ergo oēs isti modi fiūt in aliq̄ triū figuraꝝ. Secūda cōclusio tāgit diffinitionē inductionis. et est hec. Sillogꝰ ex īductōe idest sillogismꝰ inductiuꝰ est qui sillogizat maiorez extremitatē de medio per tertiū: id est ꝑ miorē extremitatē. vt oīe nō hn̄s colerā est lōgeuū. sed hō equus mulus et sic de alys non hn̄t colerā. g̊ sūt longeua. ꝯn̄a patet ꝑ q̄ntā reglaz superius datā. qꝛ qn̄cūꝗ duo predicata predicant̄ de aliquo subiecto ⁊ vnū illorū cōuertit̄ cū altero. tūc alteꝝ illoꝝ predicat̄ de alt̄o vniuersaliter. sed nō habere colerā et esse lōgeuū predicant̄ de subiecto ꝯposito ex equo hoīe ⁊ mulo. et sic đ alys. et nō habere colerā ꝯuertitur cū illo subiecto. ideo esse lōgeuū p̄dicatur vniuersalit̄ de nō habere colerā. ¶ Tertia cōclusio tangit tres differētias inter sillm ⁊ inductionē. Pria est hec. quia inductio pōt ostēdere ꝑpōnes tā mediatas ꝙ̄ īmediatas. sꝫ sillogismꝰ nō potest oñdere ꝑpōnes nisi īmediatas. cū omīs sill's fiat per mediū. Scđa dr̄a. sillogismꝰ ostēdit maiorē de miori per mediū. sꝫ inductio ostēdit maiorē de medio ꝑ miorem. Tertia dr̄a. qꝛ sill's est naturalit̄ euidentior ⁊ prior īductiōe. sed inductio ē nobis euidētior ꝙ̄ sillogꝰ. Et si ex̄ textū obiciatur. qꝛ mediū nūꝙ̄ ingredit̄ cōclusionē. g̊ inductio nō ostēdit maiorē de medio ꝑ minorē. Rn̄det̄ per duas suppōnes et vnā distinctōnē. Pria suppō est hec. In sill'o īductio totū aggregatū ex singularibꝰ debet capi pro medio. ⁊ subiectū passiōis ꝑ miori extremitate. passio v̄o ꝑ maiori extremitate. vt sic arguēdo ī 3ª figura. oē qđ ē hō equꝰ mulus ⁊ sic de alys aīalibꝰ nō habentibꝰ colerā est lōgeuū. sed oīe quod ē equꝰ mulus et sic de alys nō habet coleraz. g̊ oīe aīal nō habēs colerā est lōgeuū. ¶ Scđa suppō. in tali dispōne argr̄ in t̄tia figura ꝯclusiōe exn̄te vl'i affirmatia. et ideo ꝯn̄a nō tenet rōe forme sillogistice sed ī v̄tute istius q̄nte regule nuper repetite. ¶ Distinctō est hec. in sill'o duplex pōt assignari mediū. q̊ddā est mediū sillogisticum siue illatiuū: et tale nūꝗ ingredit̄ cōclusionez. Aliud ē mediū causale. et tale pōt īgredi ꝯclusionē. vnde in predicto sill'o inductio totū aggregatū ex singularibꝰ est mediū illatiuū: ideo nō ingredit̄ cōclusionē. sed subm̄ ꝯclusiōis qđ est aīal nō habēs colerā est mediū causale. cōstat eni ꝙ propriū subiectū semꝑ est causa ihesionis sue ꝑprie passionis ad sua prop̊a inferiora. mō aīmal nō habēs colerā est subm̄ adeq̄tū huiꝰ passionis quod ē esse longeuū. ideo ē mediū causale ihesiōis illiꝰ passionis ad equū mulū et ad alias species eius.

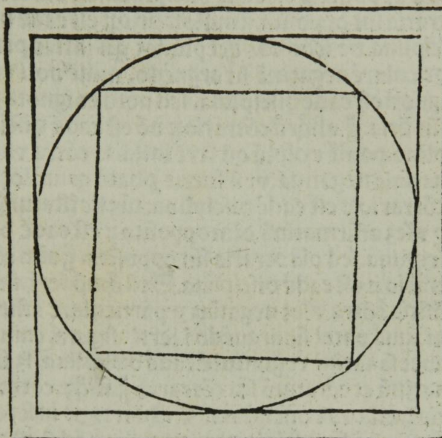
Conclusio Respōsalis. Inductio est reducibilis ad sillogismuz. que cōclusio satis patet ex precedētibus.

Primo Dubitat̄ Utrū exēplum sit argumētatio reducibilis ad sill'z ¶ Pro solutione supponit̄. ꝙ in h̄ tertio capitulo determiat aristoteles đ exēplo. et ꝯtinet tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit diffinitionē exēpli. et est h̄. Exēplū est qn̄ ostēditur primū de medio per id qđ est simile tertio. vt thebanos ꝯtra athenieses pugnare malū est. g̊ thebanos ꝯtra focēses pugnare malū est. qꝛ affines ꝯtra affines pugnare malū est. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit duas dr̄as inter sillogismū et exemplū. Prima est. qꝛ exemplū non procedit a toto ad partē. nec a parte ad totum sicut sillogismus. sed procedit a parte ad partē. Secunda differentia. quia sillogismus est euidentior exemplo. ¶ Tertia cōclusio tangit duas differentias inter exēplū et inductionē. Prima. qꝛ inductō procedit ex omnibus singularibꝰ. sed exēplū procedit ex aliquibus singularibꝰ tantum et non ex omnibus. Secūda differentia. qꝛ in inductione mediū non copulatur cū extremis. sed bene in exēplo. ¶ His suppositis respondetur ad dubiū. ꝙ exēplū est argumen

tatio reducibilis ad duos sillogismos. in quorum primo capitur primū singulare pro medio. et predicatū cōclusionis exēpli pro maiore. et illud in quo ꝯueniūt duo singularia pro minore. vt arguēdo sic per sillogismū. thebanos contra athenienses pugnare malum est. sed thebanos pugnare contra athenienses est affines cōtra affines pugnare. ergo affines cōtra affines pugnare malū est. sic est prim⁹ sillogismus. sed in secūdo sillogismo debet capi ꝓ medio illud seruile in quo conueniūt singularia. et predicatū conclusionis pro maiore. ⁊ aliud singulare ꝓ minore. vt sic arguendo. affines cōtra affines pugnare est malū. sed thebanos pugnare contra focēses est affines pugnare contra affines. ergo thebanos contra athenienses pugnare malum est. ¶ Et sic patet responsio ad primū dubium.

Secundo dubitatur. Per quid distinguitur deductio ab inductione. ¶ Pro quo supponitur primo ꝙ in isto tertio capitulo determinat aristoteles de quadā specie argumentationis scilicet de deductiōe et continet duas conclusiones. ¶ Quarū prīa tangit diffinitionē deductionis et est hec. Deductio est sillogism⁹ cuius propositio maior ē per se nota. et minor dubia: sed eque aut magis credibilis conclusione. ¶ Secunda conclusio tangit duos modos deductiōis. Quoꝝ prim⁹ est quando maior est per se nota et minor dubia: eque tamen aut magis credibilis conclusione. vt omnis disciplina est docilis. virt⁹ est disciplina. ergo virtus est docilis. maior ē per se nota. et minor dubia. que si fuerit eque credibilis conclusioni aut magis: erit deductio. eo ꝙ mediū est propinquius scientie ꝙ̄ cōclusio. facit eni cognitionem cōclusionis pri⁹ dubie. quāuis non faciat scientiā plenā et perfectam. ¶ Secūdus modus est quando minor licet fuerit dubia: tamen paucioribus medijs est probabilis ꝙ̄ conclusio. vt omne equale recti linee potest quadrari. ꝫ circulus est equalis recti linee. ergo circulus potest quadrari. licet illa minor sit dubia tamen potest probari per vnicum mediū scilicet per hoc ꝙ portiones lunares aut circulares circunferentie circuli sunt equales recti linee. et ideo circulus est equalis recti linee. et quia illa minor tantum habet vnicum medium: conclusio vero plura. ideo minor est propinquior sciētie ꝙ̄ cōclusio. ¶ Tunc respondetur ad dubium ꝙ deductio distinguitur ab inductione. quia in inductione ostenditur maior extremitas de medio per minorē. sed in deductione ostenditur maior extremitas de miore per medium simpliciter notius conclusione.

Ad maiorem notitiam dubij precedētis: et maxime secundi modi secunde cōclusionis ac exempli in eo positi. licite hic ponitur figura sequens.

Tertio dubitatur. Utrū in tertia figura possit fieri instātia. ¶ Pro dubio supponitur ꝙ aristoteles in quinto capitulo determinat de instantia. Et continet quattuor cōclusiones. ¶ Quaꝝ prima tangit diffinitionē instantie. et est hec. Instantia est propositio propositioni contraria. ¶ Secūda cōclusio tangit differentiam inter instantiam et propositionē contra quam fertur instātia. et ē hec. Instantia potest esse vniuersalis vel particularis. sed propositio contra quam fit instātia semper est vniuersalis. ¶ Tertia cōclusio. instantia fit duobus modis. scilicet vniuersaliter et particulariter. et etiam in duabus figuris. scilicet in prima et in tertia figuris. ꝙ autē instantia non fiat in secūda figura. sic probat aristoteles, quia propositiones opposite secūdum quas fit instantia non possunt concludi in secunda figura. quia in secūda figura semꝑ concluditur negatiue. ideo non potest instan-

ria fieri in secunda figura: sed tantū in prima et tertia in quibus possunt concludi opposite propositiones secūdū q̄s fertur instantia. vt si probem⁹ aliqd predicatū inesse vniuersaliter subiecto fertur instātia dupliciter. vno° q: pdicatū nulli supposito subiecti iest. ⁊ h in pria figura. Alio° q: alicui nō inest. et hoc in tertia figura exēplū pmi. vt quādo instat per vlez negatiuā. vt si fuerit probatū q oim cōtrarioꝝ sit eadē disciplina: sic instat in prima figura. nulloꝝ oppositoꝝ est eadē disciplina. sed oia contraria sūt opposita. g nulloꝝ ꝯrioꝝ est eadē disciplina. de scdo dat exēplū. scz qn instat per pticularē negatiuā sic arguēdo. nulli⁹ noti et ignoti est eadē disciplina. sed notū et ignotuz sūt ꝯria. g aliqrū cōtrarioꝝ nō est eadē disciplina. ponit exēplū qn fert instātia cōtra vniuersalē negatiuā. vt si fuerit pbatū q nulloꝝ cōtrarioꝝ est eadē disciplina: tūc sic istatur p p vlez affirmatiuā. oim oppositoꝝ est eadē disciplina. sed oia ꝯtraria sūt opposita. g oim cōtrarioꝝ est eadē disciplina. Sed q̄mō fert instātia cōtra vlez negatiaz p particularē affirmatiuā patet sic arguēdo i tertia figura. cuiuslibet sanatiui ⁊ egtatiui ē eadē disciplina. sz sanatiuū et egtatiuū sūt cōtraria. g aliqꝝ cōtrarioꝝ est eadē disciplina. ¶ Quarta ꝯ° in scda figura nō fit instātia. patz duab⁹ ratioib⁹. Prima. quia solū in illa figura fit instātia in q̄ possūt opposita cōcludi. sed in scda figura cū sēp ꝯcludat negatiue nō pnt opposita cōcludi. ergo ⁊c̄. Scda ratio. istātia debz stati esse manifesta. sed sill's scde figure non est stati manifestus. eo q pri⁹ debet reduci ad primā figuram nō eni ē necesse reducere sill'm t'tie figure ad p̄mā. q: sill's tertie figure stati est manifestus p sill'm expositoriū. Ex h infert aristo. q argumētū a signo nō debet fieri in secunda figura. quia arguītū a signo debz statin esse manifestū. Et subdit etiā q oportet inspicere ad alias instātias cuiusmodi est instātia ex ꝯtrarijs. ex simili. et ex auctoritate. et ad instātias particulares: si instātia per pticularē affirmatiaz fiat in prima figura. et p particularem negatiuam in secunda figura.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primā dicit q inductō est possibilis. nec oportet ad inductionē sufficiētē in propa forma oia singularia enumerari. sed sufficit aliq̄ enumerare ⁊ omnia alia cōtinere sub isto addito: ⁊ sic de alijs. ¶ Ad secūdam dicitur q oīa singularia capiūtur pro vno termino. scilicet pro secūdo. vt patuit i secundo notabili. ¶ Ad tertiā dicitur q inductō est sill's vtualiter. eo q ē ad sill'm reducibilis.

Queritur Utrū diffinitō ēptimematis sit sufficiēs. ¶ Et videt q nō. emptiema nō est sill's. g non ē sillogism⁹ ex ycotib⁹ et signis. añs patz. q: in ēptiemate est tantū vna premissa. ¶ Scdo sic. ēptimema ⁊ sillogismus sūt species arguītatiōis distincte. igitur ēptiema nō est sill's. ¶ Tertio sic. iductō ⁊ exēplū pcedūt ex ycotib⁹ et signis. g diffio ēptiematis cōuenit eis. añs pz. q: inductō ⁊ exēplū pcedūt ex pbabilib⁹. ¶ In oppo^m est aristo.

Primo Sciēdū est q pro intellectu q̄siti ponitur vna distin° et q̄ttuor documēta. ¶ Distinctio est hec. ēptiema esse sillogismū potest dupliciter intelligi. vno mō q sit sill's actualiter ⁊ formaliter sic q habeat actualiter duas premissas i modo ⁊ in figura dispositas. et sic emptimema nō est sillogism⁹ Alio modo virtualit' et reductiue ita q sit reducibile ad sillogismū. et sic ēptimema est sillogismus. ¶ Primū documentū. si in aliq̄ emptimemate sint tres termini tantū. terminus non positus in conclusione debet capi pro medio et predicatū cōclusionis pro maiori extremitate. subiectū vero conclusionis pro miore. ¶ Secundū documētū. si predicatū conclusionis ponatur in antecedēte tunc tale est maior cui debet addi minor. ¶ Tertiū documentū. si subiectū conclusionis ponatur in antecedēte tunc tale antecedēs erit minor et deest maior. ¶ Quartū documentū. si in aliquo emptimemate sint tantū duo termini: sicut est in cōuersionibus tunc debet addi vna premissa in qua predicatur idem de seipso. sed si sint pl'es termini q̄ tres: tunc tale emptimema est rducibile ad plures sillogismos. vel plures termini sunt reducibiles ad tres terminos.

Secundo Sciendum est q sextū capitulū i quo determiat aristo. de emptimemate cōtinet tres partes. Quaꝝ pria ꝯtinet sex cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est h. ycos est propositō probabilis. Qd sic declarat

aristoteles qꝛ illud quod i pluribꝰ scitur sic esse aut nõ esse: factũ aut nõ factũ est probabile. sed ycos est huiusmodi. mioꝛ patet. qꝛ ycos est sicut odire iuidẽtes ⁊ diligere amãtes. illa aũt cõtingũt vt i pluribꝰ. ḡ ⁊c̃. ¶ Scd̃a cõclusio. signũ est ꝓpõ ðmonstratiua vel probabilis. patet. qꝛ illud q̃ exñte necesse ē aliud eē. ⁊ q̃ facto necesse est aliud esse factũ et q̃ futuro nec̃e est aliud esse futuꝝ ipsũ ē ꝓpositio necessaria ðmõstratiua vel ꝓbabilis. sed signũ est huiusmodi. ḡ ⁊c̃. ¶ Tertia ꝯ. correlatiua ex p̃cedẽtibꝰ tãgit diffinitionẽ emptimematis. et ē h̃. Emptimema est sill's ex ycotibus et signis. ¶ Quarta cõclusio oñdit in q̄bus figuris fit emptimema. et est h̃. ẽptimema fit in tribus figuris. patet. qꝛ ẽptimema tot modis fit ⁊ variat̃ q̃t modis variat̃ signũ. eo q̄ signũ est mediũ in ẽptimemate. sed signũ variatur tripliciť scꝫ tres figuras. ḡ ⁊ emptimema. mioꝛ patꝫ exẽplo capiẽdo mediũ qd̄ est signũ cõuertibile cũ maiori extremitate sic arguẽdo i pꝛia figura. omis mulier hñs lac pepit. sed h̃ mulier habet lac. ergo pepit. 2m est in t̃tia figura sic arguẽdo psitacus est sapiẽs. psitacꝰ ē studiosus. ḡ sapiẽs ē studiosꝰ. 3m exẽplũ ē i scd̃a figura sic arguẽdo. oē pariẽs est palidũ. hec mulier ē palida. ḡ hec mulier peperit. Et subdit q̄ si sumat̃ tãtũ vna p̃missa sic est ẽptimema. si autẽ sumãt̃ due sic est sill's. ex ẽptimemate eni fit sill's ex additione vniꝰ p̃misse. ¶ Quita ꝯ. cõpat emptimemata triũ figuraꝝ adiuicẽ. et est h̃. Emptimẽa prime figure si fit ex veris est insolubile. sed ẽptimema qd̄ fit p̃ t̃tiã figurã quãuis ꝯcludat verũ tñ nõ est insolubile. ẽptiema v̄o qd̄ fit i secũda figura oĩno ē solubile eo q̄ procedit ex puris affirmatiuis in scd̃a figura. ¶ Sexta ꝯ. cõparat mediũ p̃me figure ad media ẽptiematũ aliaꝝ figuraꝝ. et est h̃. illud signũ qd̄ accipitur ꝓ medio in pꝛia figura vocat̃ ꝓdigiũ eo q̄ est ꝓbabilissimũ maxie veꝝ et facit scire. sed illa signa q̃ sũt media in aliys figuris habẽt rationẽ extremitatũ nec ðicũt̃ ꝓdigia sꝫ tm̃ signa.

Tertio Sciendũ est q̄ circa hunc textũ incidũt tres difficultates. q̄rum pꝛia est hec. q̄d est emptimema esse solubile vel insolubile. R̃ñdet̃ q̄ ẽptiema ðicit̃ isolubile qd̄ habet nec̃itatẽ illationis. ⁊ iõ ðr̃ insolubile quasi nõ solutũ a foꝛma sillogistica. et per oppositũ ẽptiema ðr̃ solubile qd̄ ē solutũ a foꝛma sillogistica nec hẽt nec̃itatẽ illatõis. ¶ Secũda difficultas. vtrũ ẽptimema tertie figure hẽat nc̃itatẽ illatiõis cũ sit solubile. R̃ñdetur q̄ ẽptimema tertie figure duabꝰ ðe causis potest ðici solubile. p̃mo qꝛ ꝓcedit ex puris p̃ticularibꝰ ex q̄bus sillogisticẽ nihil seq̄t̃. licet interdũ valeat cõseq̄ntia p̃ sill'm expositoriũ. vt sic arguẽdo. psitacꝰ est studiosus. psitacꝰ est sapiens. ḡ sapiẽs ē studiosus. 2. ðr̃ ẽptiema solubile. qꝛ in eo procedit̃ ab vno p̃ticulari ad aliqd̄ certũ et ðetermiatũ suppositũ ⁊ tñ ðebꝫ solui negãdo cõseq̄ntiã qꝛ a p̃ticulari ad ðet̃miatũ suppositũ nõ valet cõseq̄ntia. ¶ Tertia difficultas. vtrũ qd̄libet ẽptimema in scd̃a figura factũ sit solubile. R̃ñdet̃ p̃ ðistictõnẽ. dupliciter põt fieri ẽptiema in scd̃a figura. vnoꝰ ex puris affirmatis. et tale oĩno est solubile. Alio mõ ex alt̃a affirmatia ⁊ alia negatia ⁊ tũc si ãbe p̃misse sint v̄e tũc ipsũ ē oĩno isolubile.

Conclusio R̃ñsalis. diffinitio ẽptimematis est i textu sufficient̃ posita. patet ex dictis in secundo notabili.

Primo Dubitatur. vtrũ scd̃m naturales passiones trãsmutãt̃ simul aĩa ⁊ coꝛpꝰ. ¶ Pro solutiõe supponit̃ q̄ in scd̃a p̃te huiꝰ capituli ðat reg'as q̄bus faciliter poterimꝰ cognoscere naturales ꝓprietates rerũ per signa eo q̄ talia signa sũt media i ẽptiematibus. et cõtinet vnã conclusionẽ q̃ est h̃. Per signa possumꝰ cognoscere naturales passiones reꝝ. Pro cuiꝰ probatõne poit aristo. ðuas suppõnes. Quaꝝ prima est hec. si cõcedant̃ naturales passiones trãsmutare coꝛpus simul ⁊ aĩmã ðerelinquẽdo signũ et vestigiũ sui in toto: possibile est nos per illud signũ ðe subiecto cognoscere illas passiones nat̃ales. vt si q̄s adiscens musicã scd̃m aliq̄d sit mutatũ vt puta secũdũ aĩam nõ tamen secundũ totũ cõpositũ talis mutatõ nõ est naturalis quia nõ trãsmutat totũ cõpositum ⁊ ideo non habet signũ naturale in subiecto. sed alie passiones naturales cuiusmodi sũt timoꝛ concupiscentia et ira transmutãt totũ subiectũ in eo ðerelinq̄ndo aliquod signũ naturale. ¶ Secũda suppositõ vnicuiq; passioni scd̃m speciẽ suam coꝛrespondet aliqua certa ðispositõ tẽpoꝛis que ē signũ talis passionis. ita q̄ vnius passionis est vnũ ꝓpriũ signũ per quod talis passio potest cognosci. Ex illis duabus suppositionibus infert aristoteles ꝯc'õnẽ p̃us positã q̃ sic posset ꝓbari. qꝛ passio nat̃alis habet signũ i subo cuius est.

passione ...

Secundo Dubitatur q̄t docum̄ta ponit aristoteles ad inueniendũ signa passionũ naturaliũ. ¶ Rn̄det aristoteles in tertia parte huiꝰ capituli: ponēs duo documēta. ¶ Primũ. si aliqua passio insit alicui subiecto vniuersaliter ⁊ velimꝰ scire ꝓpriũ signũ illiꝰ passionis tũc oportet cōsiderare cuꝰ speciei nō vniuersalit̄ cōueit talis passio. si tn̄ aliqbus idiuiduis eiꝰ cōuenit, et aliqbꝰ nō. Et ↄ̄siter cōsiderādũ ē si sit aliqd accidēs qd cōseq̄tur talē passionē in illis pluribꝰ qbꝰ cōueit: q2 tale accidēs erit prodigiũ talis passiōis. sic formādo. reperit̄ in oībꝰ leonibꝰ et cũ h̄ i aliqbus hoībus et i aliqbꝰ nō. ideo si h̄r̄e magnas sũmitates g̊ssas ⁊ bn̄ cōpaginatas seq̄t̄ hoiez forte: tũc habere g̊ssas sũmitates erit signũ illius passiōis q̄ ē fortitudo. ¶ Scd̄z documētũ. si in aliq̊ vno subō sint plures passiōes naturales sicut leo ē fortis ⁊ magnanimꝰ. cũ cuiusl3 naturalis passiōis sit aliqd signũ si velimꝰ inuenire signũ vniuscuiusq3 passiōis debemꝰ īspicere ad aliud subm̄ in q̊ iuenit̄ vna passio sine alia. ⁊ cōsequēter cōsiderādũ ē q̄le accidēs cōcomitat̄ illā passionē in subō q2 tale accidens erit prodigiũ talis passiōis in tali subō cui ābe passiōes insũt. sicut leoni iest fortitudo ⁊ liberalitas. signũ aũt fortitudis ē habere magnas sũmitates. signũ vero liberalitatis hic nō nominat̄. dicit tn̄ albertꝰ ꝙ habere latā frōtē est signũ liberalitatis. si g̊ velimꝰ scire qd est sig^m fortitudis in leone cōsiderādũ est ad hoiem et equũ et ad alia suba in qbꝰ inuenit̄ fortitudo et non liberalitas. et videre si h̄r̄e magnas sũmitates cōsequat̄ illā passionē i illis pluribus subiectis. ⁊ si sic erit signũ fortitudinis in leone in q̊ inueniũtur ambe passiones.

Tertio Dubitatur per quā figurā possumus iudicare d̄ talibus passionibus. ¶ Respondet aristoteles ꝙ per primā figurā. quod sic probat. quia signũ passionis cōuertitur cũ ipsa passione et est in plus q̄ȝ subiectum illius passionis. ergo talis sillogismꝰ debet disponi in prima figura. ān̄s patet exēplo quia habere grossas sũmitates et esse fortem iter se ↄuertũt̄. q2 nisi sic tũc vniꝰ passiōis non esset vnũ signũ adequatum. ⁊ habere grossas sũmitates est in plus q̄ȝ leo. quia ↄuenit alys.

Ad rationes Ante oppositũ dicitur ꝙ solute sunt ex primo nōbili. ¶ Et hec de scd̄o prioꝝ dicta sufficiant.

Irca initiũ primi libri posteriorũ. Querit̄ primo. Utrũ d̄ sillogismo demōstratiuo sit sciētia tanq̄ȝ de subiecto attributionis scientie libri posteriorum.

¶ Arguitur primo ꝙ non. quia nullius corruptibilis est scientia. sed sillogismꝰ demōstratiuus est corruptibilis. ergo de eo nō est sciētia. mior patet. q2 oīs sillogismꝰ demōstratiuus ē mētalis vocalis vel scriptus. et quilibet talis est contingēs ⁊ corruptibilis. g̊ ⁊c̄. ¶ Secũdo arguitur sic. quia sillogismꝰ demōstratiuus ē ens per accidens aggregatũ ex subiecto ⁊ passione. ergo de eo nō potest esse sciētia. ¶ Tertio sic. omnis scientia acqrit̄ per sillm̄ demonstratiuũ. sed notitia sillogismi demonstratiui non potest acqri per sillogismũ demonstratiuũ. ergo notitia sillogismi demōstratiui nō ē scientia. mior patet. qnia si de sillogismo d̄mōstratiuo haberetur scientia per sillogismũ demonstratiuũ vel ergo de tali sillogismo esset sciētia, vel nō. nō primũ. quia vel de ipso acqr̄retur scientia per seipsũ. vel per aliũ. nō per seipsũ. quia tũc idē esset notũ et ignotũ. nec ꝑ aliũ. quia esset processus in infinitũ. nec est dicēdũ 2^m scil3 de illo alio sill'o demōstratio nō habeatur scientia. quia si de sill'o demōstratiuo sit sciētia: etiā de quolibet ꝑticulari sill'o d̄mōstratiuo erit sciētia. ¶ In oppositũ est liconiensis super prio posterioꝝ qui in principio comēti poit demōstratōnē esse subiectũ i hac scientia. Pro cuius intellectu.

Primo Sciendũ est ꝙ pro declaratione terminoꝝ ponũtur q̄ttuor distictiones. ¶ Prima est hec. alicuiꝰ scientie duplex est obiectũ. quoddā est obiectũ totale et est illud quod im̄ediate terminat actũ sciēdi siue qd im̄ediate et directe scitur. cuiusmodi est cōclusio demōstratōnis vel eius totale significatũ. et de eo est sciētia tanq̄ȝ de scibili propinquo ⁊ totali. Aliud est obiectũ partia-

le scientie et illud est subiectũ cõclusionis de/
monstrationis vel qditas significata per tale
subiectũ. ⁊ de tali est sciẽtia tanq̃ȝ de scibili re
moto. et illud prope debet vocari subiectum:
precedẽs vero dicitur obiectũ. ¶ Secũda di/
stictio. sillogism⁹ demõstratiuus potest dupli͛
capi. vno modo p͛rie intẽtionaliter ⁊ pro dno
miato. et tũc omis sill's procedẽs ex veris ⁊ i/
mediatis vocat̃ sillogism⁹ demõstratiu⁹ p͛me
intẽtionalit͛ sũptus. et de quolibet tali sill'o p̃/
dicat̃ denoiatiue illa itẽtio secũda sillogism⁹
Alio modo potest capi secũde intẽtionaliter
et pro significato et sic sill's est vna secũda in/
tẽtio q̃ denoiatiue predicat̃ de q̃libet sillogis/
mo procedẽte ex premissis veris ⁊ imediatis
¶ Tertia distinctõ. sillogism⁹ demõstratiuus
põt dupliciter capi. Uno mõ pro aggregato ex
qditate ipsius secũde itẽtionis et ex illa rõne
formali que est dmonstrabilitas. et sic est ens
p accidẽs. sicut aggregatũ ex hoie et risibili/
tate est vnũ ens p accidẽs. Alio mõ põt capi p̃
qditate ipsius secũde intẽtionis sub illa tamẽ
ratione formali que est demõstrabilitas. ⁊ sic
est ens p se. ¶ Quarta distictio. quiditas signi
ficata per istã secũdã intẽtionẽ sillogism⁹ de/
mõstratiuus potest dupliciter ɔsiderari. vno
modo quantũ ad eius esse essentie et qditati/
uũ. et sic est incorruptibile. Alio modo põt cõ
siderari quãtũ ad ei⁹ esse particularis exñtie
et sic est contingẽs et corruptibilis.

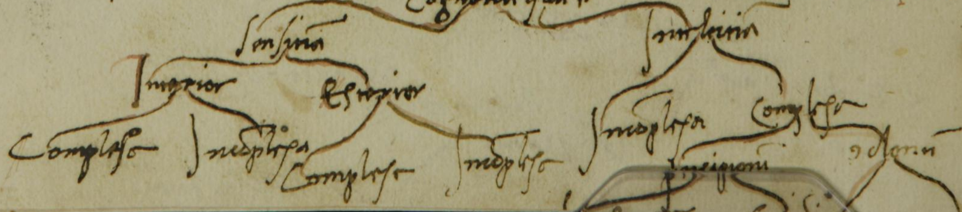
Secundo Sciendũ est q̃ iste liber in/
titulatur liber posteriorũ
analeticorũ. idest resolutionũ. et ɔtinet duos
libros partiales. Prim⁹ cõtinet nouẽ tractat⁹
in quorũ primo determiat de sill'o demõstrati
uo quãtũ ad eius substãtiã: et continet tria ca
pitula. Primũ determiat quedã cõmunia an/
tecedẽtia ad cognitionẽ demõstratiõis. et cõ/
tinet duas partes principales. In prima ostẽ
dit necessitatẽ sill'i demõstratiui per vnã con
clusionẽ que talis est. ¶ Omnis doctria ⁊ oĩs
disciplina itellectiua fit ex preexñti cognitio
ne. Hãc cõclusionẽ inductiue probat aristo. in
tribus sciẽtys. primo. in sciẽtys demõstratis
p quas acgritur scientia. quia sciẽtie mathea
tice et oẽs artes demõstratiue fiũt ex preexi/
stenti cognitõne. Scdo probat in sciẽtys dya
leticis per quas acgritur opinio. qr oẽs sciẽtie
dyaletice acgruntur per inductionẽ et sill'm.
ergo oẽs sciẽtie dyaletice fiũt ex preexñti co/
gnitiõe. tenet ɔña. quia sillogismus procedit
ex precognitione alicui⁹ vniuersalis. Sed in
ductio procedit ex singularibus q̃ [illegible] sũt nobis
manifesta. Secũdo probat eãdẽ cõclusionẽȝ
in sciẽtys rethoricis que generãt persuasionẽ
quia sciẽtie rethorice generant persuasionẽ p
exẽpla et emptimemata. sȝ exẽpla ⁊ ẽptiema
ta fiũt ex preexñti cognitiõe. ergo et sciẽtie re
thorice fiũt ex preexñti cognitõne. mior patȝ
quia inductio et sill's fiũt ex preexñti cogniti
one. ergo etiã exẽplũ et emptiema. tenet ɔña
qr exẽplũ est inductio. et ẽptiema est vere sil
logism⁹. Ex quibus patet q̃ aristo. per doctri
nã et disciplinã non solũ intelligit habitũ sci
entialẽ cõclusionis. sed quãcũq̃ȝ notitiã acqsi
tã de cõclusiõe siue illa notitia sit scientia siue
opinio vel persuasio. qr omis illa talis notitia
vt ipse probat fit ex preexñti cognitiõe princi
pioȝ. diuersimode tñ: quia notitia scientialis
cõclusiõis fit ex preexñti cognitiõe p̃ncipioȝ
veroȝ et necessarioȝ sed opinio fit ex pexi/
stẽti cognitione p̃ncipioȝ probabiliũ. persua
sio vero fit per aliq̃ signa priora vniuersalia.

Tertio Sciendũ est q̃ circa hũc textũ
incidũt tres difficultates. Pria
est hec. que ẽ necessitas sillogismi demõstrati
ui. ¶ Respõdet̃ per duas suppões ⁊ vnũ di
ctũ. ¶ Prima suppõ est hec. q̃ in hoc libro in/
tendit p̃ncipalit͛ manifestare principia essẽti/
alia demõstratiõis. ¶ Scda suppõ. cuiusl; rei
ordinate ad aliquẽ finem necessitas sumit̃ ex
pte finis. vt dicitur secũdo phicoȝ. ¶ Ex quo
seqtur tale dictũ. necessitas silli demõstrati
ui est per seipsũ in nobis generari sciẽtia. qr fi
nis sillogismi demõstratiui ẽ scire. ergo neces/
sitas eius sumit̃ ex parte ipsius scire. ¶ Scda
difficultas. ad quid pposuit aristoteles hãc p
positionẽ. Omis doctrina. ⁊c. ¶ Rñdet̃ q̃ i h
libro intẽdit aristoteles de sill'o generatio sci
entie. ideo habuit suppõere sill'm demõstrati
uũ esse. ⁊ etiã ipsũ scire esse. cũ sit finis silli de/
monstratiui. ad extirpandũ tamẽ aliquas fal
sas opiniones destruentes scire habuit i prin/
cipio huius operis ostendere modum quo in
nobis scire et scientia generantur. et istũ mo/
dum tangit per illam propositionẽȝ primam
Omnis doctrina et omnis disciplina intelle/
ctiua fit ex preexistenti cognitione. ¶ Ex qua
prima propõne sic intellecta sequitur primo
q̃ scire de nouo acquirit̃ per demõstrationẽ.

quod ē cōtra achademicos dicētes nihil cōtingere scire sed oīa ignorari. et etiā cōtra platonicos asserentes nos nihil posse scire de nouo sed ꝙ nostrū scire ñ est nisi oblitoꝝ reminisci. Hos duos errores rēouet aristoteles ī sua prima ꝓpōne: qꝛ doctrinā aut disciplinā siue scientiā in nobis fieri ex preexñti cognitōne: est sciētiā in nobis generari per aliqđ argumētū. ꝛ nō prope nisi ꝑ veꝝ argumētū qđ est argumētū đmōstratiuū. ğ sciētiā fieri ex preexñti cognitiōe est ipsā generari per sillogismū đmonstratiuū maior patet. qꝛ sciētiā fieri ex preexistenti cognitōe est eā fieri procedendo ab illa cognitiōe preexñti ad illud de quo sciētiā acquirimus. talis eni processus est argumētū. ğ sciētiā fieri ex preexñti cognitiōe est eā acqri per sillm̄. et potissime ꝑ sillm̄ đmōstratiuū. ¶ Tertia difficultas. vtrū exēplū sit inductio. ꝛ ēptimema vere sill's. Rñdeť per talē distinctōnē ꝙ in illis ꝓpositionib⁹ potest intelligi esse predicatio materialis ita ꝙ plura exēpla sint materia vni⁹ inductiōis et plura ēptiemata sint materia vnius sillogismi. et in illo sensu dicte ꝓpositiones sunt cōcedēde. Alio mō pōt esse ibi predicatō formalis: ita ꝙ exēplū sit formaliter iductio ꝛ ēptiema formaliter ẜe sill's. et sic ille propōnes sunt negande.

Conclusio Respōsalis. de sillogismo đmōstratiuo est sciētia tanq̄ꝫ de subiecto libri posterioꝝ. Prima pars pꝫ qꝛ sillogism⁹ demōstratiu⁹ habet pñcipia ꝛ ꝑtes scilꝫ dignitates et ꝓpositōnes īmediatas. habet etiā partes scꝫ đmōstratōnē vniuersalē particularē. affirmatiuā et negatiuā ōñsiuā ꝛ ad ipossibile. habet etiā passionē de seipso demōstrabilē scꝫ scire. Secūda pars patet ꝑ diffinitionē subiecti attributionis.

Primo Dubitatur vtrū omis notitia fiat ex preexñti cognitōe. ¶ Et videtur ꝙ nō qꝛ notitia sensitiua nō fit ex preexñti cognitiōe neqꝫ etiā intellectiua. qđ patꝫ qꝛ tāta ē proportio inter ītellectū et suū obiectū quanta est inter sensū et suū obiectū. sꝫ sēsus apprehēdit aliquod sēsibile đ nouo nullo obiecto prius cognito. ğ similiter intellectus potest aliqđ ītelligibile pri⁹ apprehēdere nullo obiecto prius cognito vel apprehēso. Et cōfirmatur. qꝛ quicqd potest virtus inferior illđ pōt virtus superior. sed intellectus est virtus superior ad sensū. ğ cū sensus possit habere notitiam sensitiuā non preexñte aliq̄ notitia sensitiua: ita et intellect⁹ poterit habere aliquam notitiā intellectiuā nulla notitia sēsitiua p̄existente. ¶ Scđo sic. notitia nō generať ex alia nisi per discursū. sed discursus est a premissis ad cōclusionē. ğ videť ꝙ oīs notitia que generatur ex alia sit cōpleta. et per cōseq̄ns habeť saltē ꝙ nulla notitia intellectiua icōplexa fit ex aliqua notitia intellectiua preexñte. ¶ In oppositū arguiť per aristotelē probātē ꝙ omnis doctrina et omnis disciplina intellectiua fit ex preexñti cognitiōe. ¶ Rñdeť per quinqꝫ distinctiones et vnū dictū. ¶ Prima distictō duplex est cognitio. q̄dam est sensitiua et est illa notitia quā habet sēsus de obiecto sensibili sibi pñtato. Alia est cognitio intellectiā ꝛ est illa notitia quā habet intellect⁹ de obiecto intelligibili pñtato in se vel per propriā speciem vel per speciē alteri⁹ virtualiter ipsuꝫ cōtinētis. ¶ Secūda distinctō. duplex est cognitō sēsitiua. quedā est interior quam habet sensus interior de obiecto suo. Alia est exterior quā hꝫ sensus exterior de suo obiecto. ꝛ vtraqꝫ illarū adhuc est duplex: quedā est incōplexa q̄ scilꝫ sensus interior vel exterior apprehēdit vnū obiectū sensibile per se et solitarie. Alia ē cōplexa qua apprehēditur vnū obiectū sensibile per cōparationē ad aliud. sicut patet de illa cōclusione luna eclipsať. que quādoqꝫ sēsu visus ꝑcipiť. ¶ Tertia distin° cognitō intellectiua est duplex. quedā est icōplexa que est đ obiecto icōplexo: cuiusmodi est cognitio intellectiua termioꝝ. Alia est cōplexa que est đ obiecto cōplexo. sicut est cognitio propositionū. ¶ Quarta distin° cognitō itellectiua cōplexa est duplex. scilꝫ principioꝝ. et cōclusionū. ¶ 5ª distinctio. cognitio principioꝝ et cōclusionū est duplex. quedā est intellectiua. alia est sēsitiua. ¶ Dictū est istud. cognitio intellectiā cōclusionū fit ex preexñti cognitiōe intellectiā principioꝝ. et cognitō itellectiā p̄ncipioꝝ fit ex preexñti cognitōe intellectiā terioꝝ. cognitio vero intellectiā terioꝝ fit ex preexñti cognitiōe sensitiua interiori. sed cognitō sēsitiā interior fit ex preexñti cognitōne sensitiā exteriori. et ibi est status. qꝛ cognitō sensitiā exterior saltē incōplexa nō fit ex preexñti cognitiōe. ¶ Et ad primā ratōnē rñdeť negādo maiorē. ponēdo duas dr̄as inter intellectū ꝛ sensum. Quaꝝ pria se tenet ex parte obiecti. naꝫ

sensibile qd est obiectū sensus existit in re pro portionaliter ipsi sēsui. et ideo sensus appbē dit statim suū ppriū sensibile nullo alio preco gnito. sed intelligibile licet sit proportionabi le intellectui post abstractōnē: ante abstractō nē nō existit in re pportionatū ipsi itellectui. ideo itellect⁹ ad hoc q̄ intelligat: aliqd prere grit. indiget eni intellectu agēte disponēte ob iectū vt fiat pportionatū intellectui. indiget etiā sensib⁹ exteriorib⁹. quia intellect⁹ noster pro statu vie nō est natus accipere notitiā nisi per misteriū sensus. ¶ Alia differētia se tenet ex parte potētiarū. q2 itellectui ouenit discur rere de vno in aliud rōne cui⁹ intellect⁹ deueit de notitia vni⁹ in notitiā alteri⁹. talis autē di scursus nō cōuenit sēsui. imo sensus tantū suc cessiue suū sēsibile apprehēdit. ¶ Ad cōfirma tionē dicitur q̄ in quodcūq3 sensibile pōt sen sus sentiēdo in idē sensibile pōt intellect⁹ ipsū per abstractōnē intelligēdo. licet nō similiter q2 sensus pcipit sensibile nulla cognitiōe pex istente. qd nō cōpetit itellectui. ¶ Ad scdā3 re spondet per distictionē. nā quadruplicit̄ pōt aliq̄ sciētia causari ab alia. ¶ Uno⁹ obiectie. et sic ex notitia sēsitiua causat̄ notitia itellectia q2 notitia sēsitiua est sicut obiectū intellectus ideo ex ea causat̄ obiectiue notitia intellecti ua. 2⁰ mō elicitiue: et sic notitia sēsitiua interi or causat̄ ex notitia sensitiua exteriori. et etiā notitia intellectia ex alia. q2 vt vult commenta tor. auicena. et alij expositores: virt⁹ extiatia siue cognitia ex intētionib⁹ sēsatis elicit itētio nes nō sēsatas. sicut ouis ex motu et figura lu pi sensatis sēsu visus: elicit speciē īimicitie nul lo sensu sensatā. sic z intellect⁹ cū sit virt⁹ supe riora speciebus accidētiū potest elicere speciē substātie. et sic ex cognitiōe accidētiū causat̄ elicitiue notitia substātie. Tertio⁰ abstractiue q2 ex cōceptu ɔfuso albi quo cōfuse et indisti cte intellect⁹ cōcipit albedinē z subiectū eius potest itellect⁹ abstrahere duos cōcept⁹ disti ctos seorsū: scil3 cōceptū accidētis. et cōceptū substātie. ergo ex vna notitia ɔfusa causatur abstractie alia notitia ppria. Quarto⁰ discur siue causat̄ vna notitia ab alia. q2 ex notitia p̄ missa2 discurrēdo ad ɔclusionē causatur noti tia ipsius cōclusionis.

Secundo Dubitatur. vtrū notitia sciē tifica sillogismi demōstratiui: acqratur p sillo gismū demōstratiuū. ¶ Et videtur q̄ nō. quia sillogismus per quē acquiritur sciētia de sillo gismo demōstratiuo pcedit ex cōibus et non ex pprijs. ergo nō est demōstratiu⁹. tenet ɔña quia sill's demōstratiu⁹ debet procedere ex p prijs. aūs patet. q2 si per aliquē sill'm acqrere tur sciētia de sillogismo demōstratio maxime esset per istū: omnis sillogism⁹ procedēs ex pre missis veris z imediatis facit scire. sed oīs sil logism⁹ demōstratiu⁹ ē huiusmodi. g̊ oīs sillo gism⁹ demōstratiu⁹ facit scire. sed h̄ nō. patet. q2 ille sillo⁹ procedit ex cōibus applicabilibus cuilibet materie. g̊ nō est demōstratiu⁹. ¶ In oppositū arguit̄. q2 oīs notitia sciētifica acqri tur p aliquē discursū. ergo notitia sciētifica sil logismi demōstratiui debet acqri p discursu3 vel ergo ille discursus ē sciētific⁹ vel nō. nō 2ᵐ quia talis ē ɔposit⁹ ex duab⁹ p̄missis in modo et figura dispositis. vt patuit arguēdo āte op positū. si dēt q̄ talis discursus sit sillogisticus. vel ergo erit sill's simpl'r vel sophistic⁹. neut2 pōt dici. vt de se patet. aut erit dyaletic⁹. s3 hoc nō. quia sillo⁹ dyaletic⁹ nō est generatiu⁹ scien tie sed oppinionis. relinquitur g̊ q̄ talis discursus est sill's demōstratiu⁹ vel oportebit ponere ali quē aliū sill'm a pdictis: et pñter oporteret po nere aliā logicā docētē illū sill'm. ¶ Ad dubiū rñdetur per tres suppōes. z vnū dictū. ¶ Pri ma suppō. q̄cūq3 aliq̄ passio demōstrat̄ ð ali quo superiori vniuersaliter sūpto. etiā ex cōse quēti demōstrat̄ de q̄libet inferiori illi⁹ superi oris. ¶ Secūda suppō. omne illud ex quo pro cedit demōstratio debet esse notū. et illud ad qd tēdit debet esse ignotū. ¶ Tertia suppō. li cet īplicet ɔdictōnē eādē ppositionē esse simt̄ notā et ignotā ab eodē intellectu. tamē nō est incōueniēs idē subiectū ab eodē intellectu es se simul notū et ignotū respectu diuerso2 pre dicato2. vt idē intellect⁹ potest simul scire q̄ aliqs hō sit rationalis. et ignorare de eode3 q̄ sit alb⁹ vel sedēs. ¶ Dictū ē istud. nō ē icōueni ens q̄ illa demōstratio prius facta ante argu mētū in oppositū dubij per quā acqritur noti tia sciētifica sillogismi demōstratiui sit simt̄ no ta et ignota respectu diverso2 predicato2. q2 itellect⁹ noster cognoscēs diffiōnē demōstra tionis scit illā particularē demōstratiōnē esse demōstrationē: ignorat tamē illā facere scire eo q̄ nōdū habet habitū sciētificū de hac con clusione: omnis demōstratio facit scire. Et ex hoc satis patet respōsio ad dubiū. ¶ Et ad ra

P

tionē ante oppositū respōdetur per vnā distinctionē. Dupliciter cōtingit intelligere demōstrationē procedere ex proprijs. vno mō ꝙ procedat ex proprijs simpliciter et in se. et sic nō oportet demōstrationē procedere ex proprijs. alias nulla esset demonstratio methaphisicalis. cū methaphisicalia sint omibus cōmunia. Alio modo pōt itelligi demōstratio procedere ex proprijs in ordine ad cōclusionē. quia. s. premisse explicāt propriā causā ꝛ imediatam cōclusionis. et sic omis demōstratio debet procedere ex proprijs.

Tertio Dubitatur. vtrū doctria et disciplina sint vnus et idē habitus. ¶ Pro solutione ponūtur tres difficultates. Prima est hec vtrū notitia primi pricipij cōplexi sit doctria vel disciplina. ¶ Rūdet ꝙ nec sic. nec sic. Cuius ratio est. quia doctrina aut disciplina dicitur notitia alicui⁹ ppōnis que primo appet dubia aut falsa. sed prima principia nō possūt videri falsa aut dubia. ergo notitia primorum principiorum nec est doctrina nec disciplina. maior patet per linconiensē dicentem ꝙ non docemur vel adiscim⁹ nisi illud qd cū pro cōcipimus est nobis dubiū vel apparet falsum. et post dubitationē et cōtrariā opinionē manifestatur nobis eius veritas. mior patz. quia sicut graue de natura sua est inclinatū ad grauandū si nō ipediat: ita intellectus de natura sua inclinatur ad assētiendū vero sibi presentato. ita ꝙ nō potest tali vero sibi presentato nō assentire. cū ergo prima pricipia sint vera et euidētissima nō possunt intellectui apparere falsa aut dubia. ¶ Secūda difficultas. vtrū notitia cōclusionis debeat dici doctrina et disciplina. ¶ Rūdet affirmatiue ꝙ sic. et vt patuit habit⁹ ꝯclusionis que prius erat dubia vl' apparēs falsa vocat doctrina et disciplia. sed cōclusio ante demōstrationē est dubia vel apparēs falsa et per demōstrationē manifestat eius veritas. ergo eius cognitio vel habit⁹ cōclusionis vocat doctrina et disciplina. licz differēter. quia vt vult albert⁹: habit⁹ cōclusiōis dicitur disciplina pro tanto ꝙ est habit⁹ quiescens in aima scientis. sed ille idē habit⁹ dicit doctrina inquantū procedit a doctore in disciplulū. vel potest dici ꝙ per doctrinā intelligit aristoteles sciētiā acquisitā mediāte doctore. et per disciplinā intelligit scientiā acqsitā per īuētionē. quia vtraqz fit ex preexistēti cognitione. ¶ Tertia difficultas. quis vocat doctor generans sciētiā. Respōdet liconiēsis ꝙ nec ille qui exteri⁹ docet. nec littera scripta exterius visa proprie debet vocari doctor sed h duo mouēt et existūt. sed verus doctor est qui mētē illuiat et veritatē ostēdit: et ille est itellect⁹ qui quādo habet notitiā aliquarum premissarū et cū hoc videt necessariā illationē alicui⁹ cōclusionis: ex illis premissis causat in seipso scientiā vel doctrinā illius cōclusionis. Ex quo patet ꝙ idē potest esse doctor ꝛ discipulus. nā intellectus pro quāto causat illā doctrinā dicitur doctor. vt vo eā recipit: dicitur discipl's. ¶ Ex his patet respōsio ad dubiū ꝙ doctrina et disciplina sunt idē habitus cōclusionis differentes penes cōnotationes. qr disciplina cōnotat receptionē habit⁹ in discipulo. et doctrina ꝯnotat pgressū bitus a doctore i discipl'm.

Ad rationes Ante oppositū. due prime soluūtur in prio notabili. et tertia soluitur ex secūdo dubio.

Queritur Utrum tantū sint due pcognitiones. scilicet quid est: ꝛ quia est. ¶ Et videt ꝙ non. quia qttuor sunt questiōes vere scibiles. ergo quattuor sunt precognitiones. tenet ꝯsequētia: quia questio ꝛ precognitio se habēt sicut certū ꝛ dubiū. et sic sūt opposita. modo tot modis dicitur vnū oppositorum quot modis dicit reliquū. ¶ Arguit secundo. tria sunt precognita. ergo tres sūt pcognitiones. tenet cōsequētia. quia quodlz pcognitū habet propriā precognitionē. Et confirmatur. quia precognitū et precognitio sūt relatiua. ergo plurificato vno plurificatur et reliquū. ¶ Tertio sic. i quarto methaphisice demōstrat aristoteles de dignitate quia est. ꝛ etiam in hoc libro ostendit de subiecto et passione quid est. ergo non sūt precognita. et per cōsequēs non erunt alique precognitiōes. igitur ꝛc. ¶ In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratōne terminorum ponūt qttuor distinctiones. Quarum prima est hec. precognitio capitur tripliciter. vno mō vt est precognoscētis actio. et sic precognitio est notitia pcedēs notitiā scientificā cōclusionis. Alio mō precognitio est precogniti passio. Tertio mō precognitio est idē ꝙ esse precognitū. duobus pmis

modis capiendo precognitionē: quid est et q2
est non sunt precognitōnes sed ipsoꝝ sunt pre
cognitiones. l3 bñ 3°: ¶ 2ª distictō. Duplex ē
precognitū. quoddā est imediatū. et est illud
qđ de alio precognoscitur. et sic quid est: et q2
est sunt precognita. Aliud est precognitū me-
diatū quod est illud de quo aliud precognosci
tur. et sic subiectū et passio et dignitas sūt pre
cognita. Ex quo sequitur ꝙ capitur precogni
tio pro precognito imediato. ¶ Tertia distin-
ctio. quid est: et quia est. possūt dupliciter con
siderari. Uno° capitur quia est vt ipsū est sub-
iecti vel dignitatis. et sic est precognitio. Alio
modo capitur vt est cōclusionis vel passionis
et sic est questio. Similiter quid est subiecti
absolute cōsiderati est q̄stio. sed quid ē subie-
cti considerati in ordine ad passionez est p̄co
gnitō. potest etiā dici ꝙ nō est incōueniēs idē
successiue esse certū et dubiū. ideo nō est icon
ueniēs ꝙ illa duo scilicet quid est et quia est
primo sint questiōes et postea quādo fuerint
termiate sint precognitiōes. nec est simile de
propter qđ: quia post termiationē q̄stionis ꝓ
pter quid ipsa bene ē cognitō. sed nō precogni
tio. ¶ Quarta distinctō. tantū esse duas preco
gnitiōes potest dupliciter intelligi. vno mō i
genere. et sic tantū sūt due. quia istud cōmūe
genus precognitio diuidiť in duas species su
balternas. scilicet in precognitionē quid est.
et precognitionē quia est. Alio modo potest i-
telligi ꝙ tātū sunt due in specie specialissima
et sic propō est falsa: quia sunt tres precogniti
ones in specie specialissima scil3 quid est. et q2
est. sed quia est diuiditur i quia est subiecti. et
quia est dignitatis: et sic erunt tres precogniti
ones in specie specialissima.

Secundo Sciēdū est ꝙ in secūda par
te huius capituli determiat
aristoteles de precognitione cōclusionis sillo
gismi demōstratiui. et continet tria puncta. in
quorū primo determiat de precognitione cō-
clusionis quātū ad sua pricipia materialia. q̄
sunt subiectū et passio. et efficiētia que sūt pre
misse. et cōtinet vnā conclusionē que est hec.
¶ Necessariū est p̄cognoscere dupliciť. idest
due sunt precognitiones. Patet. quia de aliq-
bus oportet precognoscere quia sūt: cuiusmo
di sunt dignitates. et alia sunt de quib⁹ oport3
precognoscere quid est qđ diciť per nomē. sič
sūt passiones. Alia vero sūt de quib⁹ oport3 p̄-
cognoscere vtrūq3 scil3 quid est. et q2 est. cuius
modi est subiectum conclusionis. ergo tantū
sunt ponende due precognitiones. scil3 quid
est. et quia est. Antecedens predictū patet ex
emplariter. quia de ista dignitate scilicet De
quolibet est affirmatio vel negatio vera: opor
tet precognoscere quia est vera. et de ista pas-
sione que est triangulus oportet precognosce
re quid est. idest quid significatur per tale no
mē. sed de illo subiecto quod est vnitas. opor-
tet precognoscere vtrūq3. scil3 quid est quod
significat iste termin⁹ vnitas. et quia est. hoc
est ꝙ est ens non prohibitū. nec ipossibile.

Tertio Sciendum est ꝙ circa hunc tex
tum incidunt due difficultates.
¶ Quarum prima est hec. vtrum precognitio
quid est sit precognitio alicuius ingredientis
demonstrationē. ¶ Ad quam respondeť per
tres distinctiones. et sex dicta. ¶ Prima di-
stinctio est hec. scilicet. quid est diffinitio quid
nominis. et quid est diffinitio quid rei. Diffini
tio quid nominis est oratio explicans ratōnē
vocis ad suū significatū. Sed diffinitio quid
rei. est oratio explicans ipsam rem. ¶ Secun-
da distinctio est hec. dupliciter potest acquiri
scientia i nobis. vno modo potest in nobis ac
quiri scientia per inuentionē. sicut docet phi-
losophus in fine secūdi huius. Alio modo po-
test in nobis acquiri scientia per doctrinam. si
cut scientia acquisita in aliquo per actū docē
tis. ¶ Tertia distinctio. Duplex est demōstra
tio. scilicet demonstratio propter quid. in qua
scilicet demonstrať propria passio de suo pro-
prio subiecto per diffinitionē quiditatiuā sub
iecti. Alia vero est demōstratio quia est. q̄ pro
cedit ab effectu ad causā. ¶ Primū dictū. ari-
stoteles hic enumerat precognitiones cōmu-
nes omniū demonstrationū. tam quia q3 pro-
pter quid. cōsimiliter etiam et ipse enumerat
hic omēs precognitōnes cōmunes cuiuslibet
scientie. tam sciētie acquisite per inuentionē.
q3 scientie acquisite in nobis per doctrinam.
¶ Secūdū dictum. diffinitio quid rei nō pre-
supponitur siue precognoscitur in omi demō-
stratione. Quod probatur sic. nam aliquādo
demonstratur diffinitio quid rei de subiecto:
et hoc per propriā passionem ipsius subiecti.
vt satis patet. ergo in tali demōstratione non
p̄cognosciť seu p̄supponiť qđ rei ill⁹ subiecti.
tene3 ɔña: q2 nihil idē ē p̄cognitū et dmōstratū.

¶ Tertiũ dictũ. qd rei nõ presupponit̃ in omi demõstratiõe ꝓpter qd. patz. qꝛ iterdũ subiectũ nõ habet diffinitõnẽ qd rei sed tãtũ habet aliquã primã passionẽ per se notã et idemonstrabilẽ ḋ ipso per quã demõstrant̃ oĩes passiones posteriores de illo subiecto. sicut i methaphisica ibi fiũt demõstrationes ꝓpter qd et potissime de ente: cui⁹ nõ est diffinitio quid rei. ¶ Quartũ dictũ. i demõstratõne ꝓpt̃ qd ꝛ simplicit̃ potissima cui⁹ subiectũ habet diffinitionẽ qd rei: necesse est de subiecto precognoscere quid rei. patet. qꝛ in tali demõstratione diffinitio qd rei subiecti ẽ mediũ. ergo de ipsa oportet habere precognitõnẽ. ¶ Quitũ dictũ. qd nois debet precognosci in oĩ demõstratõe tã quia est: q̄ꝫ propter qd. patz. qꝛ ignorato qd significat̃ per nomẽ. de tali nomine nihil põt demõstrari. ¶ Sextũ dictũ. quid nois est ꝑcognitio: nõ autẽ quid rei. patet. qꝛ illud ẽ solum precognitio qđ in qualibet demõstratiõe precognoscit̃ necessario. sed qd nois est huiusmodi. nõ autẽ quid rei. ergo quid nois ẽ precognitio. ¶ Ex his inferunt̃ tria correlaria. Primũ est. de dignitate oportet presupponere qd est patet. qꝛ ḋ dignitate oportet ꝑsupponere qꝛ ẽ: ergo et quid ẽ. tenet cõsequentia. qꝛ ignorato qd significat̃ per dignitatẽ nõ potest sciri ꝙ ipsa sit vera. tamẽ significare aliquid nõ cõuenit dignitati nisi rõne suaꝝ partiũ. ideo qd nominis eius nõ enumerat̃ inter precognitões. sed posteri⁹ enumerabit i q̃rto capitulo tertij tractatus hui⁹ primi cũ dicit. qcquid igitur significẽt prima et que sũt ex primis accipiũtur. et sequit̃: ꝙ autẽ sint principia quidẽ necesse est accipere. idest supponere. alia qdẽ demõstrare. ergo de pricipijs presupponit̃ quid nois. ꝛ quia est. ¶ Scõm correlariũ. ḋ subiecto oportet presupponere qd est. quod explicat̃ ꝑ diffinitionẽ subiecti. ¶ Tertiũ correlariũ. de passione oportet presupponere quid est: idest quid significat̃ per ipsã. Et per hoc patet responsio ad dubiũ. scilz quid nois est precognitio dignitatis subiecti et passionis. ¶ Secũda difficultas. vtrũ quia est sit precognitio. ¶ Respõdetur per vnã distictionẽ. ꝛ tria dicta. Distinctõ est ħ. duplex ẽ qꝛ est: scilicet cõplexoꝝ. et incõplexoꝝ. Quia est cõplexoꝝ ẽ idẽ ꝙ esse verũ. sed qꝛ ẽ incõplexoꝝ est idẽ ꝙ esse verũ quod ẽ esse exñtie. vel esse diminutũ qđ est esse qditatiuũ vel essẽtie. ¶ Primũ dictũ. de dignitate oportet precognoscere qꝛ est. patet. quia de ipsa precognoscit̃ ꝙ est vera. ¶ Scõm dictũ. de subiecto precognoscit̃ qꝛ est. nõ quidẽ quãtuz ad verũ esse existẽtie: sed quãtũ ad esse quiditatiuũ vel existẽtie. Pria pars patet. qꝛ multorũ est sciẽtia que nõ existũt actualiter. 2ᵒ pars patet. qꝛ ad ħ ꝙ de aliq̃ sit sciẽtia sufficit ꝙ ipsũ non sit ens ꝓhibitũ vel ipossibile. sed ꝙ ipsũ possit esse. ¶ Tertiũ dictũ. de passione non ꝑcognoscit̃ qꝛ est. pz. qꝛ nihil idẽ precognoscit̃ et demõstrat̃. sed qꝛ est passionis ꝑ demõstrationẽ oñdit̃. ergo nõ precognoscit̃. Ex his patet rñsio ad dubiũ. scilz quia est dicit̃ esse ꝑcognitio. qꝛ in oĩ demõstratõe oportet presupponere premissas demõstratiõis esse veras. ꝛ ꝙ subiectũ nõ sit ens prohibitũ sed habeat aptitudinẽ ad actualẽ existentiam.

Conclusio Respõsalis. tantũ sũt due precognitiões: scilz quid ẽ. ꝛ quia est. Patet per rõnẽ text⁹. patz etiã aliũde. quia sũt tãtũ tria precognita. de quoꝝ duobus ẽ vna precognitio. nã de dignitate ꝛ subiecto simul̃ precognoscit̃ qꝛ est: sed de subiecto et passione precognoscitur quid est: ergo tãtũ sunt due precognitiões. ¶ Et ħ de q̃stione.

Primo Dubitat̃. vtrũ possibile sit nos aliqd scire ḋ nouo. ¶ Pro solutione supponit̃ ꝙ in hac tertia particula poit aristoteles differẽtiã inter ꝑncipia effectia cõclusiõis quãtũ ad eoꝝ precognitõnẽ. et ꝓtinet vnã cõclusionẽ que ẽ hec. aliq̃ suple principia demõstrationis pri⁹ tẽpore cognoscũtur q̄ꝫ cõclusio et aliqua simul tẽpore cognoscũtur cũ cõclusione. Patet. qꝛ qñcũqꝫ aliqs scit aliquã maiorẽ alicui⁹ silli demõstratiui. et nõ scit minorẽ pertractatã sub illa maiore. tũc pri⁹ scit illã maiorẽ q̄ꝫ cõclusionẽ. si vo cognita maiore sciuerit miorẽ cõtineri sub vniuersalib⁹. idest esse debite sũptã sub medio vniuersalit̃ sũpto tũc simul tẽpore cognoscet pricipia et cõclusionẽ. ¶ Patet exẽplo. qꝛ si qs sciat illã vniuersalẽ omnis triangulus habet tres: nondũ scit istã cõclusionẽ ꝙ hec figura in semicirculo descripta habet tres. ꝫ si cognita illa maiore vll simul cognoscat hũc triãgulũ qui est ḋscript⁹ in semicirculo esse triangulũ simul cognouit hãc cõclusionẽ. scilicet ꝙ hic triãgulus habet tres. dũmõ inter minorẽ extremitatẽ ꝛ medium non sit aliquod mediũ per quod possit oñdi mediũ de miori extremitate. illud autẽ qđ

Re cognoscitur inesse medio nõ per aliud medium est vltimũ idest singulare ipsius vniuersalis quod de nullo alio dicitur. ¶ Consequenter ĩ tertia particula determiat de precognitõe cõclusionis in suis principijs. ⁊ continet tres cõclusiones. ¶ Quarũ prima est hec. anteq̃ sciatur cõclusio per inductõnẽ aut per sill'm oportet q quodã mõ cognoscat̃. ⁊ quodã mõ ignoretur. ita q sciat̃ in vniuersali. et ignoret̃ simpliciter. idest ĩ particulari. sicut illa cõclu⁹ triãgulus habet tres aliquo mõ scitur ĩ suis p̃missis. et quodã mõ ignoratur. Hanc cõclusionẽ probat aristoteles ratione ducẽte ad ĩpossibile. quia si cõclusio non sciret̃ quodã modo ĩ p̃missis nec aliquo mõ ignoraret̃ sequeret̃ incõueniẽtia platonis in discipulo suo mẽnone. scilicet q aut nihil contingeret sciri. aut q scire nõ esset nisi reminisci. et sic intellect⁹ non adisceret aliquid de nouo. sed solũ ea que p̃us nouit. ¶ Secũda cõclusio tangit reprobationem cuiusdã solutionis quã antiqui dabãt ad rationẽ platonis. Erat autẽ ratio platonis hec. q2 ille qui oĩa scit nihil adiscit. vel si aliquid adiscat suũ adiscere nõ est aliud q̃ remisci. sed q̃cũq̃ ĩperitus in quacũq̃ arte cognoscit omĩa. ergo nihil adiscit de nouo. maiorẽ relinq̃t notã. sed minorẽ sic declarat. accipiendo quẽdã ĩmpitũ in geometria et in quacũq̃ alia sciẽtia quẽ ĩperitũ interrogabat plato de principijs geometrie per se notis. primo declarãdo t̃minos. et ex illis termĩs cõstituendo principia p̃ se nota. et sic per ordinẽ procedẽdo vsq̃ ad cõclusiones. ad q̃ omĩa interrogata vsq̃ ad ꝯclusiones verũ per singula respõdebat ille ĩperitus. hoc autẽ nullaten⁹ facere potuisset: nisi illa prius cognouisset. ergo illã conclusionẽ prius sciebat anteq̃ in scientia geometrie instrueretur aliquo mõ. et pari mõ probaret̃ q sciebat principia et cõclusiones oĩm aliaꝝ sciẽtiarũ ãteq̃ instrueret̃ in eis. ¶ Secũdo sic arguebat plato. si quis sciat istã vniuersalẽ: omnis dualitas est par. et per eã velit adiscere istam particularẽ scilicet q hec dualitas est par. aut ergo sciẽdo istã vniuersalẽ: omĩs dualitas est par: scitur simpliciter q hec dualitas est par. aut simpliciter ignorat̃. si simpliciter scitur et adiscat̃. tunc adiscere erit scitoꝝ remisci. si vero simplicit̃ ignoret̃. ergo simil' ignorabit̃ ista: oĩs dualitas ẽ par. cũ ista dualitas quã tu non scis esse dualitatẽ sit v̄a dualitas. ¶ Ad istud argumẽtũ respõdebant antiq̃ q sciendo istam omĩs dualitas est par: nõ scitur vniuersaliter oẽm dualitatẽ esse parẽ. sed solũ scitur illã dualitatẽ esse parẽ: quã prescitur esse dualitatẽ. ¶ Istã solutionẽ reprobat aristoteles dupliciter. p̃mo sic. quia illud scitur cuius demõstratio habetur. sed per demonstrationẽ habetur notitia de omni dualitate simpliciter. et non solũ de dualitate que prescit̃ esse dualitas. ergo sciẽdo illã q omĩs dualitas est par. scit̃ vniuersaliter de omĩ dualitate q ipsa ẽ par. Secũda ratio. nulla premissa demõstratõis accipiebat̃ cũ illo addito: quã tu scis esse dualitatẽ. sed accipiebat̃ simpliciter de omni dualitate. ergo etiã ista cõclusio: omĩs dualitas ẽ par scitur simpliciter de oĩ dualitate. et nõ solũ de dualitate q̃ prescit̃ esse dualitas. ¶ Tertia cõclusio tangit verã solutionẽ ad argumẽtũ platonis que ẽ hec. nõ est incõueniens vt opinor adiscere de nouo illud quod scim⁹. dũmõ non sciam⁹ illud eodẽ modo quo adiscim⁹. vt si sciamus cõclusionẽ in vniuersali. et adiscamus eã simpliciter. idest ĩ p̃ticulari. ⁊ ĩ p̃pa forma.

Secundo Dubitatur. vtrũ eodẽ actu intellectus possint cognosci premisse et cõclusio demõstratiõis. ¶ Respõdet̃ per duas suppões. et duo dicta. ¶ Prima suppositio. Impossibile ẽ plures actus intelligendi simul esse in eodẽ intellectu. Patet per auicẽnã dicẽtẽ q sicut ĩpossibile est idẽ corp⁹ diuersis figuris figurari: ita ĩpossibile ẽ eũdẽ ĩtellectũ diuersis actib⁹ intelligẽdi informari. Et confirmatur. quia duo actus non videntur habere maiorẽ incõpossibilitatẽ q̃ infiniti. ergo si in eodẽ intellectu possent esse simul duo actus ĩtelligẽdi etiã poterũt esse infiniti. qđ ẽ ĩcõueniens. Itẽ ꝯtingit plura scire. intelligere vero nõ. sed hoc nõ videtur verũ nisi propt̃ ĩcõpossibilitatẽ actuũ ĩtelligẽdi. ⁊ ꝯpossibilitatẽ habituũ. ergo licet plures habit⁹ possint simul esse in eodẽ intellectu. nõ tamẽ plures actus. ¶ Secũda suppositio. per aliũ actũ ĩtellectus noster ĩtelligit propõnẽ ⁊ extrema propositionis seorsũ sũpta. Patet. quia intellect⁹ noster duob⁹ actib⁹ intelligit distincte et seorsũ duo extrema p̃põnis. et vno actu intelligit totã propõnẽ. ergo alio actu cognoscit intellectus noster ipsã p̃põnẽ et extrema illi⁹. ¶ Primũ dictũ. intellect⁹ noster simul ⁊ vnico actu intelligit propõnẽ et extrema p̃põnis seu ter

minos propositionis et ipsã propositionẽ. patet. quia intellect⁹ noster duob⁹ actibus distinctis intelligit termios distįcte. et postea desinũt esse illi duo actus. et tũc intellect⁹ format vnũ tertiũ actũ qui virtualiter cõtinet perfectionẽ duoꝝ actuũ precedẽtiũ. et illo tertio actu intelligit simul totã propõnẽ et termios eius. non tamẽ tanꝙ̃ multa: sed pro quãto habent rationẽ vnius cõplexi. ¶ Secũdũ dictũ et si tribus diuersis actib⁹ intelligẽdi intellectus noster cognoscat distįcte duas premissas sillogismi et conclusionẽ: tamẽ eodẽ actu põt simul cognoscere premissas et conclusionem. Prima pars patet. quia cuilibet obiecto intellectus corresp̃odet propri⁹ actus intelligendi sed due premisse seorsũ sũpte et cõclusio sunt tria diuersa obiecta intellect⁹. ergo in intellectu corresp̃odẽt eis tres diuersi actus intelligendi. Scḋa pars patet. quia itellect⁹ vno primo actu intelligit maiorẽ. et postea alio actu distincto a precedẽte intelligit minorẽ. et postea intelligit applicationẽ siue practicatõnẽ premissaꝝ ad cõclusionẽ. et in fine discursus abiectis alijs actib⁹ precedẽtib⁹ format vnũ tertiũ actũ virtualiter ꝯtinẽtẽ perfectionem actuũ precedẽtiũ per quẽ simul intelligit conclusionẽ et principia. Et sic patet respõsio ad dubiũ. ¶ Posset tamẽ probabiliter superaddi vnũ dictũ scilicet ꝙ nõ est ipossibile plures actus intelligendi simul esse in eodẽ intellectu. quod patet. quia alius est actus quo intelliguntur extrema alicuius ꝑpositionis et ipsa tota propositio. quia primus a secũdo separatur: sed illi duo actus simul stãt in eodẽ itellectu. Impossibile est enĩ cõponere simplices terminos et ꝯpositionẽ intelligere sine intellectione simplici terminoꝝ. ergo simul stant. ¶ Et confirmatur. quia alio actu cognoscũtur extrema differentie. et ipsa differẽtia inter extrema. sed intellectus simul cognoscit aliqua extrema et ponit differentiã inter illa. ergo illi actus simul stant. mior videtur nota per aristotelẽ 2° de anima vbi videtur probare sẽsuꝫ ꝯmunẽ cognoscere obiecta sensuũ particulariũ per hoc ꝙ ponit differentiã inter illa.

Tertio Dubitatur. vtrũ maiore et miore cognitis: simul tẽpore cognoscatur ꝯclusio. ¶ Respondet̃ per tres distinctiones. et duo dicta. ¶ Distinctio prima est hec. maior et minor possũt dupliciter itelligi. vno modo seorsũ et distincte. Alio modo simul et cõiuncte siue vt sunt pertractate. Dicunt̃ autem premisse pertractate: quãdo minor scitur esse debite sũpta sub maiore. ¶ Secũda distinctio. aliqua dicuntur simul tẽpore dupliciter. vno modo simultate adequationis. et sic illa dicunt̃ simul tẽpore que sunt in eodẽ tẽpore precise et adeq̃te ita ꝙ tẽpus mẽsurãs durationẽ vnius precise mẽsurat durationẽ alterius. sic ꝙ in quocũꝗ tẽpore verũ est dicere ꝙ vnũ est: in eodẽ tẽpore veꝝ est dicere aliud esse. et sic premisse applicate et cõclusio non cognoscuntur simul tẽpore. Alio modo aliq̃ dicuntur simul tẽpore simultate imediatiõis q̃ sic se habẽt ꝙ vnũ est stati post reliquũ. ita ꝙ inter tẽpus mẽsurans durationẽ vni⁹: et tẽp⁹ mensurans durationẽ alteri⁹: non est aliq̃d tẽpus mediũ. et sic cognitis premissis applicat[is] simul tẽpore cognoscit̃ cõclusio. ¶ Tertia distinctio. duplex est cognitio. scilicet in vniuersali. et in particulari. Cognitio in vniuersali ẽ cognitio alicuius non in se: sed in suo antecedente. sed cognitio in particulari est cognitio alicui⁹ in se et in propria forma. ¶ Primũ dictũ. cõclusio cognoscitur in vniuersali simul tẽpore simultate adeq̃tionis cũ premissis applicatis. sed in particulari cognoscit̃ cũ ꝑmissis applicatis simul tẽpore simultate imediationis ¶ Scḋm dictũ. premisse ꝑtractate pri⁹ natura cognoscũtur q̃ꝫ ꝯclusio. licet simul tp̃e. Pr̃ia pars patet. q: cã prior est natura suo effectu. sed cognitio premissaꝝ applicataꝝ ẽ cã cognitionis cõclusionis. igitur cognitio ꝑmissaꝝ prior est natura q̃ꝫ cognitio ꝯclusiõis. Secunda pars patet. q: posita causa totali sufficiente et nõ ipedita ponit̃ effectus. sed cognitõ ꝑmissaꝝ applicataꝝ est causa totalis ⁊ sufficiens cognitõnis cõclusionis. ergo premisse applicate simł tẽpore cognoscũtur cũ ꝯclusiõe.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad primã dicit̃ ꝙ licet cognitio et q̃stio adiuicẽ opponant̃. nõ tamen q̃stio et precognitio. ⁊ ideo tot sunt q̃stiones q̊t sunt cognitõnes. nõ autẽ sunt tot precognitõnes. ¶ Ad scḋaꝫ patuit solutio ex primo notabili. ¶ Ad tertiã dicit̃ ꝙ aristo. in q̃rto methaphisice ostẽdit primũ pricipiũ solũ a posteriori ⁊ per rõnes thopicas. et etiã in hoc libro nõ ostẽdit diffinitionẽ subiecti et passiõis vt eas oñdat vel demõstret sed ponit eas per modũ

quarūdā supponū. Et ad confirmationē patuit solutio ex primo notabili.

Ueritur Utrū due diffinitiones scire sint in textu sufficiēter assignate. ¶ Et videt̄ q̄ nō. quia de ente scđʒ q̄ ens ē sciētia. et tamē ens non habet causas. ergo scire nō acquirit̄ per causā. ¶ Secūdo sic. de cōtingētib⁹ natis est sciētia. et tamē ɔtigētia nata possūt aliter se habere. ergo sciētia non est eoꝝ que nō possūt aliter se habere. ¶ Tertio sic. de rebus generabilib⁹ et corruptibilib⁹ est scientia. et tamē possunt aliter se habere. ergo ꝛc. ¶ In oppositū tamen est aristoteles.

Primo Sciendū q̄ pro declaratione terminoꝝ ponūtur q̄ttuor distinctiones. ¶ Pria distictio. scire scđm liconiensē capit̄ q̄druplicit er. scʒ ɔiter. ꝓprie. ꝛ magis ꝓpe. ꝛ maxie ꝓprie. Sciētia ɔiter capta ē ɔprehēsio cuiuslibet vitatꝭ. et sic sciūtur contingētia erratica siue ad vtrūlibet. Sciētia ꝓprie dicta ē cōprehēsio veritatis eoꝝ que sēp vel frequētius vno mō se habēt. ꝛ sic sciūtur cōtingētia nata. Sed sciētia magis ꝓprie est ɔprehēsio veritatis eoꝝ que semp vno mō se habēt. et sic in mathematicꝭ sciūtur pricipia ꝛ ɔclusiones. Sciētia vō proprijssime capta est ɔprehēsio veritatꝭ eius qđ ē imutabiliter ꝑ cōprehēsionē cause imutabilis i eēndo et in causando a q̄ ipsū habet esse imutabile. ꝛ sic capitur in diffione scire. ¶ Scđa distinctō. duplex ē modus scire. q̄dā ē scire simpliciter q̄ cognoscit̄ res in pticulari ꝛ in ꝓpria forma. Ali⁹ est modus scire scđm accidēs siue sophistico mō et est cognitio rei in alio. sicut q̄n particulare cognoscit̄ in vlī. vel pars in suo toto. vel accidēs in suo subiecto. vel effect⁹ in sua causa. ꝛ sicut ɔclusio cognoscit̄ in ꝑmissis. ¶ Tertia distinctio. hec ꝓpō: scire est causā propter quā res est cognoscere. potest habere duos sensus Prim⁹ est cōposit⁹. et tunc sic explicat̄. scire ē cognoscere causā esse causā ꝓpter quā res est et sic nō capit̄ hic. quia tūc particula sequēs. s. et quoniā illius ē causa superflueret. Ali⁹ ē sēsus diuisus qui pōt sic explicari. scire ē cognoscere illā rē propter quā est illa res. ¶ Quarta distictio. causa pōt dupliciter sciri. vno modo absolute ꝛ seorsuʒ ab effectu. et talis cognitio cause nō facit nos cognoscere effectum. Alio modo potest cognosci causa respectiue. vt scilʒ ē applicata ad effectū. ꝛ sic facit scire effectū.

Secundo Sciēdū est q̄ 2ᵐ capitulū hui⁹ tractatus cōtinet q̄ttuor partes. In quaꝝ pria determiat de fine sillogisimi dmōstratiui: q finis ē scire. et cōtiet q̄ttuor ɔclusiōes. ¶ Quaꝝ pma tāgit diffionem scire. ꝛ est hec. Scire aūt opinamur vnūq̄dq̄ simpliciter ꝛ nō sophistico mō qđ ē scđm accidēs cū causā arbitramur cognoscere ꝓpt̄ quā res ē et quoniā illi⁹ est causa. ꝛ nō est ɔtingere aliter se habere. Hanc diffinitōnē probat aristoteles a signo ꝑ ɔmunē estimationē omniū. q2 tā sciētes q̄ non scientes vtunt̄ aliq̄ mō scire. sed oēs vtūtur scire eo mō quo diffinitū est ergo ꝛc. mior patet. q2 tā sciētes q̄ nō sciētes opinant̄ se habere scientiaʒ q2 credūt habere causā ꝛ nō habēt. sicut sophistici. sed scientes habēt causā et sciūt per causā. ergo signū ē q̄ scire ē bn̄ diffinitū. ¶ Scđa ɔclusio tāgit vnū correlariū qđ ē tale. cui⁹ proprie ē sciētia illud ē īpossibile aliter se habere. ¶ Tertia ɔclusio se excusat de dterminatiōe alioꝝ modoꝝ scire ꝛ est hec. si sit aliq̄s alius modus scire dicet̄ inferius. ¶ Quarta ɔclusio tāgit scđaʒ diffionez scire. et est hec. scire est ꝑ demōstrationē intelligere. ¶ Extra textū ē aduertēdū q̄ in prima diffinitōne scire tāgūt̄ q̄ttuor ɔditōes q̄ vidētur exigi ad hoc q̄ de aliq̄ ꝓpe habeat sciētia. Nā primo requirit̄ causa ipsius scibilis. qđ denotat̄ per primā particulā. cū dicitur. cū cām arbitramur cognoscere. 2⁹ requirit̄ imediatō cause. qđ denotat̄ per scđam pticulā. scilʒ propter quā res ē. Tertio requirit̄ applicatō cause ad effectū siue premissaꝝ ad ɔclusionez. qđ dnotat̄ per illā particulā. et quoniā illi⁹ ē causa. Quarto requiritur ꝓprietas cōclusiōis scibilis et cause eius scilicet premissaꝝ. qđ tāgit̄ ꝑ istā particulā. et nō ē ɔtigere alit̄ se habere.

Tertio Sciendū q̄ circa hunc textū incidūt tres difficultates. ¶ Pria est hec. vtrū ad pfectā notitiā alicui⁹ necē sit oēs cās cognoscere. ¶ Rñdet̄ ꝑ vnā distictionē. ꝛ duo dicta. ¶ Distinctō est hˀ. duplicit̄ pōt aliq̄d sciri pfecte. vno⁹ perfectiōe certitudis ꝛ euidētie. et sic illud scitur pfecte de quo habemus notitiā certā ꝛ euidētē per pricipia certitudinalit̄ ꝛ euidēter nota. Alio mō scit̄ aliq̄d pfecte pfectione totalitatꝭ et completiue. ꝛ sic illa cōclusio scitur perfecte isto mō que scitur

euidenter per oĩa media per que põt sciẽtifi/
ce demõstrari. ¶ Primũ dictũ. ad perfecte ali
quid sciendũ perfectione certitudis et euidẽ/
tie nõ est necesse scire quãlibet cãm ei⁹. patz.
quia quelibet causa ẽ mediũ sufficiẽs ad cau/
sandũ notitiã sciẽtificã de suo effectu. sed q̃li/
bet talis notitia est perfecta perfectione cer/
titudinis ⁊ euidẽtie. ergo ⁊c. ¶ Secũdũ dictũ
ad perfecte aliq̃d sciẽdũ perfectione totalita/
tis et cõpletiue necesse ẽ cognoscere quãlibet
causã eius. qꝛ alias non scirenť omnia media
per que talis effect⁹ natus est sciri. ¶ Secũda
difficultas. vtrũ obiectũ scibile debeat esse ne
cessariũ et icorruptibile. ¶ Respõdeť p tres
distictiones. et duo dicta. ¶ Prima distinctio
est hec. duplex est obiectũ scibile. scilicet ꝯple
xũ. sicut cõclusio. Aliud ẽ incõplexũ. sicut sub
iectũ cõclusionis. ¶ Secũda distictõ. duplex
ẽ necessitas. quedã ẽ necessitas que ẽ differẽ/
tia vel passio ꝓpõnis. et talis opponiť falsita/
ti. et sic illud ẽ necessariũ qđ nõ potest eẽ falsũ
Alia ẽ necessitas que ẽ differẽtia entis. et illa
opponiť non entitati. et sic illud ens diciť ne/
cessariũ qđ nõ põt esse nõ ens. ¶ Tertia disti/
ctio. quiditas significata per subiectũ cõclusi/
onis habet duplex esse. quoddã ẽ esse q̃ditati/
uũ. et tale esse habuit ab eterno incorruptibi/
liter ⁊ imutabiliter. habet etiã esse existẽtie qđ
de nouo acq̃riť per actionẽ generãtis. et secũ
dũ tale esse quelibet res creata ẽ corruptibil.
ac etiã possibilis aliter se habere. ¶ Primũ di
ctũ. obiectũ scibile cõplexũ est necessariũ ne/
cessitate opposita falsitati. patet. quia tale ob
iectũ est cõclusio demõstrationis que nũq̃ po
test esse falsa. ergo ⁊c. ¶ Secundũ dictũ. obie
ctũ scibile icõplexũ necessario ⁊ incorruptibi
liter est ens. ⁊ habet esse q̃ditatiuũ imutabile
⁊ ipossibile aliter se habere. ¶ Tertia difficul
tas. vtrũ propõnis scibilis notitia sit sciẽtia ꝓ
prijssime dicta. ¶ Rñdetur per duas supposi
tiões et vnũ dictũ. ¶ Prima suppõ ẽ hec. pro
positio scibilis est ꝓpõ necessaria et dubitabi
lis nata fieri euidens per propositiões neces/
sarias et euidẽtes per discursũ sillogisticũ ad
ipsã applicatas. ¶ Secũda suppõ. ad hoc q̃ aliq̃
ꝓpositio sit proprijssime scibilis: q̃ttuor cõdi/
tiones req̃ruť. Prima q̃ sit necessaria. patz
per istã particulã. et nõ ẽ ꝯtingere aliter se ha/
bere. per quã excluduť euidẽtes notitie pro
positionũ cõtingẽtiũ que nõ sũt sciẽtifice. Se
cunda cõditio. q̃ sit dubitabilis. quia quelibz
ꝯclusio demõstratiõis ẽ questio vere scibilis.
modo q̃stio ẽ dubitabilis propõ. et per hoc ex
cluduť oẽs ꝓpões per se note que ex q̃ non
sũt dubitabiles: nõ sũt etiã scibiles. Tertia cõ
ditio. q̃ talis propositio sit nata fieri euidens
per priores propõnes necessarias et euidẽtes
⁊ per hoc excluduť alique ꝓpões necessarie
⁊ dubitabiles que sũt nate fieri euidẽtes p ex
perientiã. sicut ista: ignis ẽ calidus. ¶ Quarta
ꝯditio. q̃ tales premisse applicenť cõclusioni
per discursũ sillogisticũ. ¶ Dictũ ẽ istud. cuius
libet ꝓpositionis scibilis cui cõpetunt condi/
tiones prius posite notitia ẽ sciẽtifica proprijs
sime dicta. Patet per diffinitionẽ ꝓpositiõis
scibilis proprijssime dicte prius posite.

Conclusio

Respõsalis. Due diffiniti
ones scire sunt in textu suf
ficiẽter posite. patet ex dictis in 2° notabili.

Primo

Dubitatur. vtrũ due diffinitiõ/
nes demõstratõnis sint i textu
sufficiẽter posite. ¶ Pro respõsione supponiť
q̃ aristoteles in secũda parte hui⁹ capituli de/
terminat de sillogismo demõstratiuo. et cõtiet
q̃nq̃ cõclusiões. ¶ Quaꝝ prima tãgit diffiniti
onẽ demõstratõis sũptã ex parte finis. ⁊ est h.
Demõstratio ẽ sillo⁹ apoditicõ. idest faciẽs sci
re. Diciť eni apoditicõ. ab ypos qđ est de. ⁊ di/
sus qđ est disciplina. quasi sillo⁹ disciplinalis.
vel sillogism⁹ de disciplina. Et addit aristo. q̃
demõstratio dicitur esse sillo⁹ disciplinalis si/
ue sciẽtialis nõ quia ea vterentur alie sciẽtie:
sed quia in habẽdo eã demonstrationẽ etiam
habem⁹ sciẽtiã. ¶ Secũda ꝯclusio tãgit diffi/
nitionẽ demõstratiue sciẽtie siue sillogismi de
monstratiui sũptã ex parte materie. et ẽ hec.
Sillogism⁹ demõstratiu⁹ est sill'us procedẽs
ex primis veris ⁊ imediatis notiorib⁹ et prio
ribus causisq̃ ꝯclusionis. Et addit aristoteles
q̃ talis demõstratio ꝓcedit ex proprijs. eo q̃
procedit ex principijs primis et veris. Princi
pia autẽ prima et vera sũt propria. ergo demõ
stratio procedit ex proprijs. ¶ Tertia ꝯclusio
tãgit differẽtiã inter sillogismũ simplr. ⁊ sillo
gismũ demonstratiuũ: quia sillogism⁹ simpli/
citer non necessario ꝓcedit ex premissis veris
et imediatis. et ideo non facit sciẽtiã. sed sillo
gismus demonstratiu⁹ necessario procedit ex
premissis veris primis et imediatis. et agene
rat scientiã. ¶ Quarta cõclusio declarat par/

ticulas positas in diffinitiōe materialis demō strationis. et primo probat q̄ sillogism⁹ demōstratiuus procedat ex veris. q2 cōclusio demō strationis est vera. ergo ⁊ premisse sūt vere. tenet ɔña. q2 cōclusio vera nō scitur nisi ex p̄missis veris. aīs pat3. quia qđ nō est nō contingit scire: vt q̄ dyametros sit symetros. Scđo probat q̄ procedit ex primis imediatis et indmō strabilib⁹. q2 conclusio non scit̄ nisi per demō stratione. vel ergo p̄misse illi⁹ demonstrationis sūt indemonstrabiles. vel non. si sic: habetur propositū. si non. ergo per eas non scietur conclusio nisi secundū accidēs. eo q̄ tales premisse non faciūt scire ɔclusionē nisi prius fuerint demōstrate. Tertio probat q̄ p̄cedat ex causis. quia ɔclusio scitur per premissas. g̃ premisse sūt cause ɔclusionis. tenet ɔña: q2 scire est causā rei cognoscere. Quarto probat q̄ p̄cedat ex priorib⁹ ⁊ notiorib⁹. quia procedit ex causis. ergo procedit ex notiorib⁹ et priorib⁹. tenet ɔña. quia oīs causa est prior ⁊ notior suo effectu. Et subdit q̄ premisse non solū sūt priores altero modo scil3 in essēdo: sed etiā in intelligēdo et sciēdo. ¶ Quita conclusio est hec. priora et notiora dicunt̄ dupliciter. scilic3 simpliciter. ⁊ quo ad nos. non eni idē est pri⁹ natura. ⁊ prius quo ad nos. neq3 natura noti⁹. ⁊ nobis noti⁹. dicunt̄ autē quo ad nos priora ⁊ notiora que sūt proximiora sēsui. Sed illa dicuntur priora et notiora simpliciter: que sūt a sensu remotiora. cuiusmodi sunt vniuersalia. singularia vero sunt sensui proximiora. Et subiūgit q̄ demonstratio procedit ex proprys. quia demonstratio p̄cedit ex p̄mis. vt patuit. g̃ procedit ex p̄prys. Idē eni dico p̄mū ⁊ p̄priū.

Secundo Dubitatur. vtrū ista cōseq̄ntia sit bona. qđ non ē non est scire. ergo demonstratio procedit ex veris. Et videtur q̄ nō. quia verū procedit aliquādo ex falsis. ergo si conclusio sit vera non oportet p̄missas esse veras. ¶ In oppositū arguitur per ph̄m qui facit illā cōsequētiā. ¶ Pro responsione premittit̄ vna suppositio. scilicet q̄ hec p̄positio demonstratio facit scire ɔclusionē: potest habere duos sensus. vno modo q̄ sit locutio gratia partis eo modo quo dicim⁹ sanari q2 torax sanat̄. et sic demonstratio facit scire ɔclusionē. quia vna pars demonstratiōis scilicet premisse: facit scire conclusionē. Alio modo potest esse locutio gratia toti⁹. et sic demōstratio non facit scire conclusionē ex quo conclusio ē pars itegralis demōstratiōis. ¶ Tūc respondet̄ ad dubiū affirmatiue: quod patet. quia bene seqtur. qđ non est non scit̄. g̃ qđ scitur est verū. et vltra qđ scitur ē ver℞. ergo qđ scitur illud scit̄ ex veris. et per. ɔñs demōstratio procedit ex veris. pria ɔña probatur. quia bene seqtur: qđ non ē non scit̄: ergo quod scit̄ est. per ɔñam econtrario. Et vltra qđ scit̄ est ergo qđ scitur ē verū. quia idē ē esse ⁊ esse ver℞ 2ª ɔsequētia patet. scil3 ista: qđ scit̄ ē verū: ergo qđ scit̄ illud scitur ex veris. q2 verū non seqtur ex falsis propter qđ nec demonstratiue. vt patuit scđo prior℞. Et per hoc pat3 qđ sit dicēdū ad rationē concludentē oppositum.

Tertio Dubitatur. vtrū non ens possit sciri. ¶ Rńdet̄ p̄ duas distictiones. et vnū dictū. ¶ Prima distinctio est hec. duplex est non ens. quoddā est non ens ɔplexum. et sic quelibet propositio falsa est non ēs Aliud ē non ens incomplexū. et sic illud qđ ē īpossibile esse vel prohibitū dicit̄ non ens. sic chymera. ¶ Secūda distictio. p̄positio falsa potest dici ens ɔplexum dupliciter. vno modo intrisece ⁊ formaliter ita q̄ ētitas p̄positionis false sit entitas ɔplexa. et sic quelib3 propositō falsa dicitur ens ɔplexū. Alio modo extrinsece ⁊ ab obiecto siue significato ei⁹. et sic illa propositio ē ens ɔplexū cuius significatu3 totale est ens. sic q̄ est ita sicut ipsa significat illa autē propositio cui⁹ significatū totale ē nō ens dicitur esse non ens ɔplexum. ¶ Dictū est istud. nullū non ens ē scibile. Patet p̄mo d̄ nō ente incōplexo. quia oē scibile incomplexū est diffinibile. sed non ens incomplexū non ē diffinibile. ergo nec scibile. 2º pat3 idē de nō ente ɔplexo. quia nullū falsū ē scibile. sed nō ens ɔplexū est falsū. ergo non ens ɔplexum nō est scibile. maior patet. quia demonstratio debet p̄cedere ex veris premissis que sūt cause conclusionis. sed verū non est causa falsi. ergo ⁊c. Et si querat̄ quomodo premisse sunt cause cōclusionis. Respondet̄ q̄ premisse d̄monstrationis possūt capi tripliciť. vno⁹ pro ipsis p̄positionib⁹ vocalib⁹ ex quib⁹ demonstratie infertur vna ɔclusio vocalis. et sic p̄misse non sunt cause ɔclusionis q2 vna vox non ē causa alterius vocis. Alio modo pñt capi premisse pro suo totali significato. et etiā cōclusio pro suo totali significato. et sic premisse sunt cause to-

talis ꝯclusionis. quia sic esse sicut significatur per premissas est cā quare sic est sicut significatur ꝑ ꝯclusionē. Tertio modo pñt capi premisse pro notitijs causaꝝ. et cōclusio pro notitia ꝯclusionis. et sic premisse sūt cause ꝯclusionis. quia notitia siue cognitio illaꝝ premissarū. est causa cognitionis conclusionis.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad primā dicit̄ ꝙ licet entis in sua simplici quiditate cōsiderati non sit aliqua causa: tamē entis considerati per habitudinē ad passiones demōstrabiles d̄ ipso est bene aliq̄ causa per quā de eo demōstrant̄ ille passiones. ¶ Ad secūdā dicit̄ ꝙ licet cōtigētia nata nō sint sēp: tamē propōnes in quibus predicant̄ coꝝ propria de ipsis sūt necessarie et semp vere. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ licet res naturales sint corruptibiles in esse exñtie: sūt tamē icorruptibiles quātū ad esse exñtie ⁊ qditatiuū earū. ¶ Et hec de q̄stione.

Queritur Utrū quelibet propō imediata sit per se nota. ⁊ ecōtra. ¶ Et arguitur ꝙ quelibet ꝓpō imediata sit per se nota. qꝛ ois ꝓpō idemōstrabilis est ꝑ se nota. sꝫ quelibꝫ ꝓpō imediata est idemōstrabilis. ġ q̄libet propō imediata ē per se nota. maior patꝫ qꝛ propō indemōstrabilis pōt esse nota ꝑ se ⁊ nō per aliud qꝛ tūc esset demonstrabilis. ġ est per se nota. ¶ Scdo sic. illa propō est ꝑ se nota qua nō ē altera prior neqꝫ notior. sed ꝓpō imediata ē huiusmodi. ergo ⁊c̄. ¶ Tertio argr̄ sic. probādo ꝙ nō ois propō per se nota sit imediata. quia aliqua talis est demōstrabilis. ergo nō est imediata. ¶ In oppositū tñ est aristo.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ ponūtur due diffinitiones. ¶ Quaꝝ pma ē propōnis imediate. que sic i textu diffinit̄. Propō imediata est q̄ non ē altera prior neqꝫ notior. Secūda diffio ē propōnis per se note. que sic a quibusdā diffinitur. Propō per se nota est propō imediata q̄ vel alia sibi equalēs in significando nata ē esse naturaliter nota cuilibet vtēti ratiōe absqꝫ indigentia notitie alicui⁹ extrinseci. ¶ Ex qua diffinitione eliciunt̄ q̄ttuor cōditiones reqsite ad hoc ꝙ aliqua propō sit per se nota. Pria est ꝙ sit propō imediata. quia propō per se nota sicut dignitas est species ꝓpōnis imediate. Ex quo seqtur ꝙ nulla propō demonstrabilis est per se nota. cū nulla talis sit imediata. Secūda cōditio ꝙ talis propō nata sit esse naturaliter nota cuilibet. vel saltē aliqua sibi equiualēs in significādo. quia eadē propō numero cuilibet nō est per se nota. Tertia conditio ꝙ sit nata esse nota cuilibet vtēti ratione. et ꝑ hoc excludunt̄ aliq̄ propōes que licet sint certitudinaliter note alicui: non tamen cuilibet. Quarta cōditio ꝙ sit nota absqꝫ idigentia notitie alicui⁹ extrīseci: quia tunc nō esset per se nota sed per aliud extrīsecū posset notificari. nō tamē per hoc excluditur notitia terminoꝝ quia ipsa nō est extrīseca sed intrinseca ꝓpositioni. et huic diffinitioni satis cōcordat diffinitio propōnis per se note a scoto posite: pro qua p̄mittunt̄ due suppōes. ¶ Quaꝝ prima ē. nulla propō potest alicui itellectui esse nota sine notitia suoꝝ termioꝝ. sed ois oratio fit nota ꝑ suos termios. vt patet per phm primo huius dicētē ꝙ prima pricipia cognoscim⁹ inquantū termios cognoscim⁹. ¶ Secūda suppō est h. cū dicitur ꝓpositio per se nota. hec determiatio per se nō excludit generaliter qdcunqꝫ qd potest esse causa notificationis propōnis. sed solū excludit quācūqꝫ causam vel rationem q̄ est extra per se cōceptū ꝓpōnis per se note. Pria pars patꝫ. qꝛ nō excludit termios. vt dicebat p̄ma suppō. nulla eni est propō per se nota seclusa notitia termioꝝ. Scda pars patꝫ. qꝛ hec determiatio per se excludit om̄e illud qd pōt esse mediū ad demōstrandū talē ꝓpōnē sed tale mediū oportet esse extra per se conceptū termioꝝ. vel saltē alteri⁹ termi propōis. ¶ Ex his duabus suppōnibus infert̄ talis diffinitio propōnis per se note. Est eni illa que ex ꝓprijs termis q̄ sunt aliqd eius. et nō per aliquid aliud qd sit extra termios habet euidentē veritatē. hoc ē. ꝙ per nullā aliā veritatem cōplexā cuiuscūqꝫ ꝓpōnis habet euidentiaꝫ. vt ista: omne totū est maius sua parte.

Secūdo Sciendū ꝙ in tertia parte huius capituli docet aristoteles d̄ propōne imediata. et intendit decē cōclusiones. ¶ Prima cōclusio ostēdit quid sit principiū demōstrationis. et est hec. ꝙ principiū demōstrationis debet esse propositio imediata: ¶ Secūda ꝯclusio est hec. propō imediata est qua non est alia prior ¶ Tertia ꝯclusio ē hec. propō est enūciationis altera pars enūcians

vnū de vno. ¶ Quarta ꝯclusio est hec. propositio dyaletica est ꝙ̄ similiter accipit quālibet partē ꝯtradictōnis indr̄nter. Quita ꝯ° est h̄. propō demōstratiua ē propō accipiēs determinate alterā partē ꝯtradictionis. scilꝫ partē verā. Sexta ꝯclusio ē hec. enūciatio ē que accipit quālibet partē ꝯtradictionis. Septia cōclusio. cōtradictio ē oppositio cui⁹ secūdum se non est dare mediū. Octaua ꝯclusio est hec. affirmatio ē pars ꝯtradictionis affirmans aliquid de aliq̄. Sed negatio ē pars ꝯtradictōis enūciās aliqd ab aliquo. Nona ꝯclusio inuit quādā diuisionē. et diffinit mēbra illi⁹ diuisionis. diuisio ē hec. propōnū imediataꝝ alia est positio. alia vero dignitas. Positio ē propō imediata quā nō contingit demōstrare: et quā nō est necesse quēlibet adiscētē habere. idest non est necesse illuꝫ qui debet edoceri in aliq̄ sciētia cognoscere ꝙ talis positio sit vera. Sꝫ dignitas est maxīa quā non ē necesse demonstrare. tamē est necesse quēlibet docēdum habere. Et ꝙ sint aliq̄ tales maxīe probat aristoteles. quia in vsu cōmuni cōsueuerūt ponere quasdā maxias. ergo signū est ꝙ sūt aliq̄ maxime. Decia ꝯclusio tāgit diōnē pōnis. ⁊ diffinitiones mēbroꝝ eius. Diuisio est h̄. positōnū alia ē suppositio. et alia est diffinitio. Suppositio ē positio quālibet partē enūciatiōis accipiēs. scilicet affirmatiuā. et negatiuaꝫ. Sed diffinitio nō est accipiēs quālibet partē enūciationis. ꝙ aūt diffinitio sit positio et nō suppositio probat aristo. primo primā partē. qꝛ indiuisibile secūdū quātitatē est diffinitio vnitatis. et tamē est positio quia arismetic⁹ ponit eā. igitur ⁊c̄ 2^m patet. qꝛ indiuisibile scđm quātitatē. et esse indiuisibile scđm quātitatē: non sunt idē. sicut nō ē idē vnitas et esse vnitatem sed ꝑmū scilicet idiuisibile scđm quātitatē est diffinitō. 2^m vero qđ est esse idiuisibile scđꝫ q̄tꝫ titatē est suppositio. ergo diffio nō ē suppō.

Tertio Sciendū est ꝙ circa hūc textuꝫ incidūt tres difficultates. Prima est. qualiter differūt propositio dyaletica: et enūciatio. Et videt̄ ꝙ sint ideꝫ. quia vtrisqꝫ ꝯpetit eadē diffinitio scilꝫ hoc qđ est similiter accipere quālibꝫ partē ꝯtradictionis. Rūdet̄ ꝑ vnā distictionē. quia propōis duplices sūt partes. quedā sūt partes itegrales. vt subiectū et predicatū. et de istis nihil est ad pn̄s. Alie sunt partes subiectiue. et iste sunt duplices. quia quedam sumūtur ex parte forme siue copule propositionis. cuiusmodi sunt propositio affirmatiua. ⁊ ꝓpositio negatiua. Alie sunt que sumūtur ex parte materie vel conditiones materiales propositionis. cuiusmodi sunt verum. falsū. necessarium. probabile ⁊ iprobabile. et isto modo capitur in proposito. in diffinitione propositionis dyaletice. sed primo modo sumebatur in diffinitione enūciationis. Secunda difficultas. ad quid potest cognosci si aliqua propositio sit imediata. Respondetur ꝙ per duas conditiōes que ex textu eliciuntur. Prima conditio est ꝙ talis propositio sit vera. Secūda conditio est. ꝙ predicatū talis propositionis de nullo prius predicetur q̄ꝫ de subiecto. Ex quo sequitur ꝙ nulla conclusio demonstrabilis est propositio imediata. Ex textu etiā habentur due conditiones requisite ad hoc ꝙ aliqua propositio possit esse positio. Quarū prima est. ꝙ non sit demonstrabilis. Secunda conditio est ꝙ nō sit necesse ꝙ quilibet adiscēs volens doceri assētiat ei. siue sciat eam esse veram. Similit̄ ex textu possunt elici due conditiones ipsius dignitatis. Prima cōditio est ꝙ sit propositio īmediata. Secunda est ꝙ sit nota cuilibet qui debet edoceri. et ista aliquando vocatur maxima. aliquādo vero cōmunis animi ꝯceptio et quandoqꝫ propositio per se nota. ¶ Tertia difficultas est hec. vtrum omis propositio in qua predicatū est de diffinitione quiditatiua subiecti sit per se nota. et etiaꝫ econtra. Respondetur primo ad primā partē. et hoc negatiue. quia aliqua talis propositio cognitis terminis potest esse dubia vtenti ratiōe. ergo nō quelibet talis est per se nota. tenet cōsequentia. per diffinitionē propositionis per se note superius positā. antecedēs patet de ista ꝓpositione albedo est colo₂ que est dubia ceco. et etiam de istis propositōnib⁹. intellectus ē substantia. intellectus est qualitas. q̄ multis philosophis sunt probleumatice. Dicitur secūdo ꝙ nō cuiuslibet propositionis per se note predicatū est de diffinitione quiditatiua subiecti vt patet de ista: si aliqua eidem sūt equalia: illa inter se sunt equalia.

Conclusio Responsalis. Quelibꝫ ꝓpositio ꝑ se nota ē imediata. sed nō eꝯ. Patꝫ. qꝛ ꝓpō per se nota ⁊ dignitas idē sūt. sed dignitas est species ꝓpositiōis

imediate. ergo etiā ꝓpositio per se nota est
species ꝓpōnis imediate. Scd̄a pars patet.
q꞉ ꝓpō in qua predicatū ē de diffinitiōe qdi
tatiua subiecti est imediata. sed nō omnis ta/
lis est per se nota. ¶ Et hec de questione:

Primo dubitat̄. vtrū sit necesse ma/
gis credere et scire principia q̄
cōclusionē. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. quia cōtingit ꝑ
sensū credere cōclusioni sine demōstratione:
vt si qs videret lunā eclipsari haberet credu/
litatē de hac cōclusione luna eclipsat̄. ꝛ tamē
ignoraret pricipia illi⁹ cōclusionis. g̊ ꝛc̄. ¶ Se
cundo sic. credulitas cōclusionis ē acqsibilis
per plura media. ergo magis ē credēdū ꝯclu/
sioni q̄ pricipijs. tenet ꝯn̄a. quia quodlibꝫ me
diū demōstratiuū auget credulitatē demon
strationis per ipsū demōstrate. g̊ ꝛc̄. ¶ Rn̄de
tur ad dubiū supponēdo ꝙ aristoteles i q̄rta
parte huius capituli cōparat notitiā premis/
saꝝ ad notitiā cōclusionis penes magis ꝛ mi/
nus. et intēdit quattuor cōclusiones. ¶ Qua
rū prima est hec. in omni demōstratōne prin/
cipia sūt magis nota q̄ cōclusio. Patet. q꞉ illa
que sūt scita et ꝓpt̄ q̄ alia sciūtur sūt magis
scita. sed principia demōstratiōis sūt magl sci
ta. et propter ipsa sciūtur cōclusiones. ergo ip
sa sūt magis scita. maior patet. q꞉ propter vnū
qdq̄ tale. et illud magis. vt illud ꝓpt̄ quod
amam⁹ magis est amatū. vt si quis amat ma/
gistrū propter discipulū: tūc magis amat disci
pulū. ¶ Secūda ꝯclusio. ipossibile ē magl sci/
re cōclusionē q̄ principia. Pro cui⁹ probatio
ne ponūtur a linconiēsi tres suppōnes. Pria
est hec. principioꝝ demonstrationis quedam
sunt indemōstrabilia simpliciter. scilicet que
nō cōtingūt idest nō sequūtur ex aliquib⁹ pri/
orib⁹ et que possūt demōstrari. Alia sunt prin
cipia q̄ sūt simpliciter demōstrabilia et cōtin
gūt idest sequūt̄ ex aliqbus prioribus pricipi/
is per que possūt demōstrari. ¶ Secūda sup/
positio. notitia cōclusionis demōstrate voca/
tur sciētia. sed notitia principioꝝ siue illa sint
indemōstrabilia simpliciter siue indemōstra
bilia secūdū qd: tamē respectu cōclusionis de
mōstrate illoꝝ notitia vocat̄ itellect⁹. ¶ Ter
tia suppositio. ex quo cognitio principioꝝ que
est itellect⁹ est melior dispositio q̄ sciētia. hic
est ꝙ habēs habitū huiusmodi pricipioꝝ vo/
catur i proposito melius dispositus q̄ sciens.
et habēs notitiā cōclusionis vocatur sciens.
His suppositis formatur sic ratio a linconiē/
se. quia necesse ē magis scire principia q̄ con
clusionē. ergo ipossibile ē magis scire cōclusio
nē q̄ principia. antecedēs patet. q꞉ neq̄ sciēs
neq̄ meli⁹ disposit⁹ q̄ si contigerit sciens ma
gis scit que scit. idest cōclusiones q̄ ea scilicet
principia que non contingūt idest nō sequun/
tur ex aliquibus prioribus. ergo sciens et me/
lius dispositus q̄ sciēs magis scit principia q̄
cōclusionē. et per cōsequēs nō magis scit con
clusionē q̄ principia. Et confirmat̄. quia pro/
pter vnūqdq̄ tale et illud magis. sed sciens ꝛ
magis dispositus q̄ sciens assentit conclusio/
ni propter premissas. ergo magis scit premis/
sas. ¶ Tertia conclusio. non solū oportet ma/
gis cognoscere principia q̄ cōclusionē. imo ni
hil debet esse notius in scientia q̄ ipsa princi/
pia. Hanc conclusionē nō probat aristoteles
sed ex dictis relinquit notā. Posset tamen sic
probari. quia omnis propositio scita vel ē pri/
cipium. vel conclusio. a sufficienti diuisione.
sed conclusio non est magis scita q̄ principia.
vt patuit in questione precedenti. ergo in sci/
entia nihil magis scitur q̄ pricipia. Ex hac cō
clusione infert aristoteles vnū correlariū qd̄
est quarta cōclusio. scilicet ꝙ sicut nihil est no
tius in scientia principijs veris in sua veritate
sic etiā nihil est notius in falsitate oppositorū
principioꝝ ex quibus fit sillogism⁹ contrarie
deceptionis. patet. quia oportet scientē ꝑ de
monstrationē simpliciter esse omnino credi/
bilem cōclusionis demōstrate ex principijs.
quod non cōtingeret si opposita principiorum
non essent euidētissima in falsitate. quia quā/
to quis dubitat de falsitate oppositoꝝ: tanto
dubitat de veritate illorū principiorū. vt si du
bitet de illis principijs nō poterit simpliciter
adherere principijs. ergo neq̄ cōclusioni. et ꝑ
consequens non habebit euidētissimā notiti/
am de cōclusione. ¶ Ad rationes dubij respō/
detur per talē distictionē. notitia siue credult
tas cōclusionis potest dupliciter acqri. vno mō
per sensū siue per experientiā sensitiuā. et sic
ꝯclusio pōt esse magis cognita q̄ pricipia. illa
tn̄ notitia nō ē sciētifica. Alio mō pōt acqri ꝑ
demōstratōnē. et h̄ dupliciter. vno mō q꞉ vel ꝑ
vnā demōstrationē tātū. et sic credulitas pri
cipiorū ē maior credulitate cōclusionis. Alio
mō pōt acquiri ꝑ pl'es dmōstratōes. ꝛ tūc stat
credulitatē ꝯclōnis esse maiorē q̄ credulitas

principiorũ. quia quelibet demõstratio auget credulitatẽ conclusionis in certo gradu. ideo poterũt fieri tot demõstratiões quot cõclusio habebit plures gradus credulitatis ꝗ̃ ipsa pn̄ª.

Secundo Dubitatur vtrũ ista ꝓpõ sit vera: ꝓpter vnũquodq; tale: et illud magis. ¶ R̃ndetur per vnã distictionẽ. ⁊ vnũ dictũ. Distictio ẽ hec. hoc aduerbiũ magis potest dupliciter accipi. vno mõ intensiue vt scilꝫ dicit intẽsionẽ forme. ⁊ sic nõ capitur i ꝓposito. Alio mõ capit̃ vt dicit prioritatẽ ordinis. et sic sumit̃ in proposito. ¶ Dictũ est istud dicta propositio ẽ vniuersaliter vera: duabus ꝯditionib⁹ obseruatis. Pria ꝯditio. ꝙ predicatũ dicat̃ vniuoce de causa et causato. Scda cõditio. ꝙ predicatũ dicat̃ secũdũ magis ⁊ min⁹ de causa et causato. accipiẽdo magis et min⁹ nõ vt dicũt intẽsionẽ vel remissionẽ sꝫ ordinẽ prioritatis et posterioritatis. Ex quo seq̃t ꝙ ista est vera: pater ẽ magis hõ ꝗ̃ filius. qꝛ pat̃ est prius hõ ꝗ̃ fili⁹. ¶ Aliter respõdẽt alij dicẽtes predictã propõnẽ esse verã: quattuor cõditiõibus obseruatis. Prima est. ꝙ arguat̃ i causis vniuocis. Hoc ẽ ꝙ predicatũ in quo fit ꝯparatio cõueniat vtriq; ꝯparabiliũ. ideo nõ seq̃tur aer est calidus ꝓpter solẽ. ergo sol est magis calidus. quia caliditas nõ inest formalit̃ sed tantũ effectiue soli. Secũda cõditio ꝙ arguatur i causis per se. scilicet ꝙ vnũ illoꝝ que sic adinuicẽ cõparant̃ sit causa alteri⁹. nõ solũ in essẽdo simplicit̃: sed etiã in essẽdo tale. ꝓpt̃ cui⁹ defectũ nõ seq̃tur: domificator et dom⁹ sũt albi. sed dom⁹ est ꝓpter domificatorẽ. ergo domificator est magis alb⁹. qꝛ licet domificator sit causa per se dom⁹. nõ tamẽ est causa per se dom⁹ albe. Tertia ꝯditio. ꝙ predicatũ in quo fit cõparatio participet̃ secũdũ magis ⁊ min⁹ ab extremis cõparatis. ideo nõ seq̃t: filius est hõ propter patrẽ. ergo pater ẽ magis hõ ꝗ̃ filius. qꝛ esse hominẽ non est natũ ab aliq̃ participari secũdũ magis et minus. Quarta cõditio. ꝙ sit causa sufficiẽs et adequata respectu illi⁹ effect⁹. ita ꝙ nõ possit effect⁹ produci ab aliq̃ alia causa. ratione cui⁹ non seq̃tur: hõ est ebri⁹ ꝓpter vinũ. ergo vinũ ẽ magis ebriũ. qꝛ vinũ nõ est totalis cã inebriatiõis. sed pt̃er hoc req̃rit̃ ascẽsus fumi ad cerebrũ. ligatio sensuũ. ⁊ alia huiusmodi. ¶ Et hec de dubio.

Tertio Dubitatur. vtrũ stet principiorũ et cõclusionis esse eũdẽ habitũ numero. et ꝙ habitus principiorũ sit notior habitu cõclusionis. ¶ Respõdet̃ per talẽ distinctionẽ. Pricipia possũt cognosci dupliciter. vno⁹ in instanti discursus. Alio mõ in instãti imediate seq̃nti discursũ. intellect⁹ enĩ prio format vnũ actũ intelligẽdi per quẽ cognoscit maiorẽ. et ex illo actu freq̃nter elicito generat̃ habit⁹ maioris. et cessante illo actu format itellect⁹ aliũ actũ per quẽ cognoscit minorẽ. et ex tali actu frequenter elicito generat̃ habit⁹ minoris. cessante vero illo actu format intellect⁹ virtute illorũ duoꝝ habituũ vnũ tertiũ actũ qui cõtinꝫ perfectionẽ actuũ precedẽtiũ per quẽ siml' cognoscit pricipia et ꝯclusionẽ. et ex tali actu freq̃nter elicito gñatur vn⁹ habit⁹ quo cognoscimus pricipia et cõclusiones. qui tamẽ realiter distinguitur a duob⁹ actibus precedẽtib⁹. Ex quo patet respõsio ad dubiũ. qꝛ licꝫ idẽ numero sit habitus pricipioꝝ ⁊ cõclusionis. tñ habitus principioꝝ erit intẽsior habitu ꝯclusionis. et hoc itelligẽdo de distictis habitib⁹ pricipiorũ et ꝯclusionis. ¶ Ex quib⁹ inferunt duo correlaria. Primũ. ꝙ nullus est meli⁹ disposit⁹ ꝗ̃ sciẽs. quia sciẽs nõ solũ habet habitũ pricipiorũ: sed ⁊ cõclusionis simul. Scdm correlariũ ꝙ habẽs habitũ principioꝝ inquãtũ talis: est melius disposit⁹ ꝗ̃ sciẽs siue habẽs habitum cõclusionis inquãtũ talis.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad pmã dicitur ꝙ licet nulla ꝓpõ imediata possit esse nota per demõstrationẽ. tamẽ multe ꝓpões imediate cognoscũtur per experiẽtiaꝫ que ẽ notitia extrinseca illi propõni. ideo multe sũt propões imediate que nõ sunt per se note. ¶ Ad scdaꝫ dicitur ꝙ licet ꝓpositio imediata sit prior ⁊ notior i suo genere: nõ tamẽ simpliciter. ¶ Ad tertiã dicit̃ ꝙ licet ista propõ imediata: oĩe totũ est mai⁹ sua parte sit demõstrabilis demõstratione qꝛ est: nõ tamẽ demõstratione propter qd.

Queritur Utrũ sit possibile circularit̃ demõstrare. ¶ Et videt̃ ꝙ sic. quia causa potest demonstrari per effectũ. et effectus per causam. ergo cõtingit circulariter demõstrare. ¶ Secũdo sic. cause sibi inuicẽ sũt cause. vt habet̃ 2° phisicoꝝ. ergo poterũt sibi inuicẽ demõstrari. et per cõseq̃ns possibile est circulariter demõstrare. ¶ Tertio sic. cõtigit

sillogizare circulariter. vt prius patuit in secū
do priorū. ergo et circulariter demōstrare. te-
net ꝯsequētia. quia termi sillogismi dmōstra-
tiui sunt magis susceptibiles sillogizatōis cir
cularis q̄ȝ sillogismi simpliciter. qꝛ termini de
mōstratiōis sunt cōuertibiles. ¶ In oppositū
tamen est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratōe
terminoꝝ ponitur vna diffinitio. et vna disti
ctio. ¶ Diffinitio est hec. demōstratio circula
ris est que ex cōclusione prioris demōstratio
nis cū cōuertēte vni⁹ premisse infert aliā pre
missā. sicut dicebat̄ de sillogismo circulari in
secūdo prioꝝ. ¶ Distictio ē hec. quadruplicit̄
potest intelligi fieri demonstratio circularis:
vno modo variādo gen⁹ demōstratōnis scili-
cet demōstrationē quia est in propter qd. vel
ecōtra. quia quādo esse alicui⁹ cause ē ignotū:
et esse sui effect⁹ ē notū. tunc cōtingit ꝑ demō
strationē qꝛ ē demōstrare causā per effectum
si vero esse cause sit notū. ⁊ esse effect⁹ sit igno
tū. tunc per demōstrationē propter qd cōtin-
git effectū demōstrare per causā. ¶ Scđo mō
ꝯtingit circulariter demōstrare variādo vnū
genus cause in aliud gen⁹ cause. vt demōstrā-
do causā finalē per efficientē. ⁊ ecōtra. ¶ Ter
tio mō qn̄ notitia alicui⁹ conclusionis accipit̄
per plures demōstratiōes tūc cōclusio pōt cē
notior q̄libet premissaꝝ seorsū sūpta. ideo cō-
clusio potest assumi ad demōstrandū quālibȝ
premissā. ¶ Quarto mō quādo ꝯclusio solum
demōstrat̄ per vnā demonstrationē et ipsa as
sumit̄ ad probādū et demōstrādū aliquā pre
missā. nō variādo gen⁹ demōstratōis nec gen⁹
cause. et tale gen⁹ demōstratōis circularis est
īpossibile. Alie autē demōstrationes sunt om
nes vsitate et possibiles.

Secundo Sciēdū ē ꝙ in h quarto ca-
pitulo excludit aristoteles duos errores anti
quoꝝ circa prius dicta incidentes. ⁊ continet
quiqȝ cōclusiōes. Quarū pria tangit illos du
os errores. et ē hec. ¶ Ex q̊ dictū ē pricipia es
se magis credibilia q̄ȝ cōclusiōes. et etiā ꝙ ni
hil magis scit̄ q̄ȝ principia: videt̄ sequi ꝙ prin
cipioꝝ ē scientia. ideo antiq ignorantes equo
cationē hui⁹ nominis scientia inciderūt in va
rios errores. Quidā eni dixerūt ꝙ nihil ꝯtin
git sciri. Aly autē dixerūt ꝙ omniū scilȝ tā pn
cipioꝝ q̄ȝ cōclusionū ē sciētia per demōstrati
onē. et propter h posuerūt demōstrationē cir
culare per quā principia demonstrarent̄. sed
neutrū illorū dictoꝝ ē verū neqȝ necessarium
vt dicit aristo. ¶ Scđa conclusio tangit moti-
uū primi erroris. qꝛ principia nō sciūtur. ergo
nihil potest sciri. tenet ꝯn̄a: qꝛ si principia non
sciūtur nec etiā sciuntur ea q̄ sequūtur ex eis.
an̄s patet. qꝛ vel esset processus in infinitū in
pricipys. vel stat⁹. si primū: tunc principia nō
sciūtur. qꝛ impossibile ē infinita pertransire.
si sit stat⁹ in principys tūc erūt aliqua pricipia
quoꝝ nō erit demōstratio. et per ꝯn̄s neqȝ sci-
entia. et si ipsoꝝ nō sit sciētia: tūc nulloꝝ erit
sciētia. quia si non cōtingit scire principia non
ꝯtingit ea scire que sūt ex his. cōclusiones eni
nō sciunt̄ simpliciter neqȝ proprie sed solū ex
ꝯditione si principia scian̄t. ¶ Tertia ꝯclusio
tangit motiuū secūdi erroris. et ē tale. oīm est
dmonstratio. ergo omniū ē sciētia. antecedēs
patet. quia possunt per se iuicē circulariter de
mōstrari. ¶ Quarta ꝯclusio tangit solutionē
primi motiui ponēdo talē cōclusionē. nō om-
nis sciētia ē demōstratiua idest per dmōstra-
tionē acquisita. sed aliquoꝝ est sciētia indmō-
strabilis. Patet. quia pricipioꝝ ē sciētia ⁊ nō
demōstratiua sed idemōstrabilis. ergo nō om
niū ē sciētia demōstratiua. mior patet. qꝛ sta-
tus ē in pricipys. ergo sciētia ipsoꝝ nō ē dmō-
stratia. et sic pricipia non sciūtur ꝑ priora. sed
per seipsa cognitis suis termis. nā pricipia co
gnoscim⁹ in quātū t̄mios cognoscim⁹. ¶ Qui-
ta cōclusio tāgit solutionē secūdi motiui. ⁊ est
hec. īpossibile ē simplicit̄ circulo demōstrare.
patet tribus rationib⁹. Prima ratio ē h. omis
dmonstratō fit ex priorib⁹ et notiorib⁹. ergo si
ꝯtingeret circulo demōstrare idē esset pri⁹ et
posteri⁹. not⁹ et ignotus respectu eiusdē. quia
īpossibile ē eadē siml̄ esse p̊ora ⁊ posteriora: ni
si altero mō. idest nisi scđm diuersos modos.
qꝛ aliquid pōt esse pri⁹ quo ad nos. et pri⁹ sim
pliciter. idest q̊ ad naturā. Inductio eni proce
dit ex notiorib⁹ quo ad nos: et demōstratō ex
notiorib⁹ simpliciter. Scđa ratio. si demōstra
tio circularis esset possibilis seq̄retur ꝙ idem
posset demōstrari ꝑ seipsū. et ꝙ demonstrare
aliqd non esset aliud q̄ȝ dicere: si h est: hoc est
Patet cōsequētia. qꝛ si ad. a. seq̄tur. b. ⁊ ad. b.
seq̄tur. c. et ad. c. sequat̄. a. tunc ad. a. sequitur
a. et sic demōstrare non ē aliud q̄ȝ dicere: si. a.
est: a. est. quod ē incōueniēs. Et addit ꝙ nihil
refert siue ponant̄ tres termi aut plures aut

pauciores ꝗ̄ tres. Tertia ratio. quecūqꝫ sunt
circulariter demōstrabilia sunt ꝯuertibilia ⁊
in primo modo prīe figure sillogizabilia. sꝫ nō
omnia sūt cōuertibilia nec in prīo prime sillo-
gizabilia. ergo non oīa sunt circulariter ōmō-
strabilia. Et addit ꝙ in demonstratione nihil
seqtur nisi ponant̄ adminꝰ due ꝓpōnes.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa hūc textū in-
cidūt tres difficultates. ¶ Qua-
rum prima ē hec. vtrū ad cognitionē ꝓpositi-
onis ꝑ se note sufficiat cognoscere suos termi
nos. Et videt̄ ꝙ sic per aristotelē in textu dicē
tē. principia cognoscimꝰ inquātū termios co-
gnoscimꝰ. ¶ In oppositū argr̄ qꝛ si sic. seq̄ret̄
ꝙ cuiuslibet ōmōstratōis propter qd. ꝯclusio
esset ꝑ se nota. tenet ꝯn̄a. qꝛ talis ꝯ̊scit̄ per qd
qd ē sui subiecti. sed illud qd̄ qd est non ē ex̄ ꝑ
se ꝯceptū subiecti. ergo talis cōclusio scit̄ pro
pter solā cognitionē suoꝝ termioꝝ. ¶ Rn̄de
tur per vnā suppositionē. ⁊ vnū dictū. Suppo
sitio ē hec. alius est ꝯceptꝰ per se qditatis vt di
stincte iportat̄ per diffinitionē. et aliꝰ quidita-
tis vt cōfuse et indistincte iportat̄ per nomen
diffiniti. ita ꝙ ē aliꝰ cōceptꝰ diffinitionis ⁊ diffi
niti. patet. qꝛ si esset idē ꝯceptꝰ per se diffinitō
nis ⁊ diffiniti: seq̄ret̄ ꝙ in demōstratōe potis
sima esset petitō ꝑncipij. tenet ꝯn̄a. qꝛ i demō
stratiōe potissima qd̄ quid est alteriꝰ extremi
est mediū. ergo altera premissaꝝ nō differt a
cōclusione nisi sicut diffinitō a suo diffinito. et
per ꝯn̄s si idē precise esset ꝯceptꝰ diffinitionis
et diffiniti sequeret̄ ꝙ altera premissarū erit
precise eadē cū ꝯclusione. et sic erit petitio ꝑn
cipij. ¶ Ex quo seqtur ꝙ aliqs pōt habere con
ceptū diffiniti nō habēdo cōceptū diffinitōis
¶ Dictū est istud. ad hoc ꝙ aliqua ꝓpō dica-
tur ꝑ se nota nō reqritur ꝙ sit nota ꝓpt̄ co-
gnitionē quid rei suorū terminorū. sed sufficit
scire quid noīs. Patet. quia multe sūt ꝓpōes
per se note quarū termi nō habēt quid rei. Ex
quo seqtur ꝙ illa ꝓpō dicit̄ per se nota q̄ est
nota propter solā cognitionē quid noīs t̄mio-
rū. ¶ Secūda difficultas. vtrū sit incōueniēs
eadē sibi inuicē esse priora et posteriora. Rn̄-
detur per tres suppōnes. et vnū dictū. ¶ Pri-
ma suppositio ē hec. illud dicit̄ prius secūduꝫ
naturā qd̄ est prius secūdū debitū processuꝫ
nature. vnde debitꝰ processus nature est ꝓces
sus a causis ad suos effectꝰ ideo cause sūt prio
res secūdū naturā suis effectibus. ¶ Secūda
suppositio. Illud est prius quo ad nos quod ē
prius secūdū debitū processū nostri intellectꝰ
Debitus eni processus itellectꝰ est procedere
a sensibilibus ad itelligibilia. ideo singularia
sunt priora quo ad nos. ¶ Dictū est istud. non
ē incōueniens eadē simul esse priora et poste-
riora sibi iuicē scd̄m diuersos modos priorita
tis et posterioritatis. ¶ Tertia difficultas. vtrū
in relationibus prioritatis et posterioritatꝭ va
leat cōsequētia de primo ad vltimū. ¶ Rn̄de
tur per distictionē. Duplices sunt relationes.
quedā sunt relationes disquiparētie. et in talꝭ
bus est bona ꝯsequētia siue circularis siue nō
dūmodo nō fiat variatio penes mediatū et i-
mediatū. vt bene seqtur. si. a. est prius. b. et. b.
sit priꝰ. c. ergo. a. est prius. c. sed non sequitur:
sortes est filiꝰ platonis. plato est filius socratꝭ
ergo sortes est filius socratis. Alie sunt relatō-
nes equiparētie: et in talibꝰ nō valet conseq̄n
tia circularis. quia non sequitur. sortes ē simi-
lis platoni. ⁊ plato est similis sorti. ergo sortes
est similis sorti.

Conclusio Responsalis. Non est possi-
bile circulo demonstrare. Hec cōclusio patet
ex secūdo notabili. ¶ Et hec de questione.

Primo Dubitat̄. Utrū diffinitio de oꝭ
i textu posita sit sufficiēs. Pro
respōsione supponit̄ ꝙ aristoteles in secundo
tractatu postq̄ꝫ probauit ꝙ demōstratō proce
dit ex primis veris et imediatis vult probare
ꝙ demōstratio procedat ex necessarijs. ⁊ quia
necessitas primo et maxime reperitur i ꝓpo-
sitionibus habētibus has tres conditiones. q̄
sunt de omni. de per se. et de scd̄m ꝙ ipsū. iō i
hoc tractatu intēdit in tribus capitulis deter-
minare de istis tribus conditionibus. Primū
capitulū in quo determinat aristoteles ō om-
ni: continet q̈ttuor cōclusiones. ¶ Quaꝝ pria
est hec. sillogismꝰ demōstratiuus procedit ex
necessarijs. Patet. qꝛ oīs sillogismꝰ faciēs sci-
re procedit ex principijs necessarijs. sed omīs
sillogismus demonstratiuꝰ facit scire. ergo ⁊c̄.
maior patet. quia omnis sillogismus faciens
scire facit scire conclusionē necessariā. sed cō-
clusio necessaria nō scitur nisi per pricipia ne-
cessaria. vt infra patebit. ḡ ⁊c̄. maior pro sillo
gismi patet. qꝛ omnis sill's faciens scire facit il
lud quod est ipossibile aliter se habere. sed ta
le est necessariū. vt patuit in 2ͦ ꝑiermenias. er
go oīs sillogismus faciēs scire ꝯclusionē: facit

scire ꝯclusionē necessariā. ¶ Secūdaᵃ ꝯclusio
ꝑponit intētū principale. et est hec. accipiēdū
est idest cōsiderādū ē ex quibꝰ et qualibꝰ pre/
missis veris fiūt demōstratiōes. ex quibꝰ quā
tū ad essētiā. et ex qualibꝰ quātū ad cōditōes
qꝛ nō sufficit premissas demōstratōis esse ve/
ras et necessarias. sed cū h̄ requiritur ꝙ sint
de omni. de per se. ⁊ de scōm ꝙ ipsū. ¶ Tertia
cōclusio tāgit ordinē determinādorū. et est h̄
anteꝗ̄ ostēdamꝰ ex quibus et qualibꝰ fiat de/
mōstratio oportet ꝑus ostēdere: quid sit ð oi.
secūdo quid sit de per se. et tertio quid sit vni
uersale. Cuiꝰ rationē assignat linconēsis qꝛ iste
tres cōditiōes sine eaꝝ diffinitionibꝰ nō sunt
satis note. ideo oportet eas diffiniri. ne cū fue/
rint demōstrate intentiones eaꝝ sint ignote.
¶ Quarta cōclusio tāgit diffinitionē de omī. ⁊
est hec. Predicatū dico de omī quod vtiqꝫ est
nō in quodā q̄dē sic: in quodā autē nō. nec ali/
quādo quidē sic: aliq̄n vero nō. Probat dupl̄r
ꝑmo duobꝰ exēplis. Primū exēplū. aīal dici
tur de omī hoīe. si enī est verū dicere aliquem
esse hoīem: verū est dicere ipsū esse aīmal. et
sic nūc alteꝝ aliq̄n alterū. Scōm exēplū. omī
linee iest pūctꝰ. ibi est de omni posterioristicū.
qꝛ punctꝰ est in qualibet linea et semꝑ. 2º pro
bat eādē signo sic. qꝛ nos ferimꝰ instātias ꝯtra
ꝑpōnes demōstratiuas in quibꝰ predicatum
solū inest subiecto pro aliquibus suppositis et
pro aliquo tēpore. ergo signū est ꝙ ad de omī
requiritur ꝙ predicatū insit pro quolibet sup
posito subiecti. et pro omni tēpore. Ex quo pa
et responsio ad dubiū.

Secūdo Dubitatur. qualiter differūt di
ci de omni prioristicū. et dici de omni posteri/
oristicū. ¶ R̄ndet ꝙ quadrupliciter differūt
primo. qꝛ ad dici de oī prioristicuꝫ requiritur
actualis distributio. sed ad dici ð omī posteri/
oristicū sufficit aptitudinalis distributio. 2º
differūt. quia ad dici de omni posterioristicuꝫ
reqritur vniuersalitas suppositoꝝ et tēporuꝫ
ita ꝙ predicatū insit subiecto ꝑ quolibet sup
posito subiecti et pro quolibet tēpore. sed ad
dici de oī prioristicū sufficit vniuersalitas sup
positoꝝ. Tertio differūt. quia dici de omī ꝑo/
risticū solū iuenitur in propōne vniuersali. sed
dici de omni posterioristicū pōt iueniri tā i ꝑ/
positionibꝰ vniuersalibꝰ ꝗ̄ nō vniuersalibus.
Quarto differūt. qꝛ ꝑpositio in qua est dici de
omni posterioristicū sēper est vera et necessa/
ria. sed propositio in qua est dici de oī prioristi
cū potest esse vera vel falsa contingēs vel ne
cessaria. Ex quibꝰ patēt tres cōditiones req̄si/
te ad dici de omī posterioristicū. Prima ꝙ ꝑ/
positio in qua ē dici de omni sit sēper. idest sē/
per sit ita sicut significat. Scd̄a cōditio ꝙ pre
dicatū insit subiecto vniuersaliter pro omībꝰ
suppositis tā actualibꝰ ꝗ̄ aptitudinalibꝰ tā exi
stētibus ꝗ̄ nō existentibus. Tertia ꝯditio. ꝙ
predicatū insit subiecto pro quolibet tēpore ⁊
pro quolibet supposito subiecti.

Tertio Dubitatur. vtrū propositio ð oī
per solā non existētiā terminorū
suoꝝ sit falsificabilis. ¶ Respondet per duo
dicta. Primū est. ꝙ propositio i qua est dici de
omni posterioristicū ē omino infalsificabilis.
Patet. quia quādocūqꝫ aliqua propō cuiꝰ ter/
mini supponūt pro eodē est vera et manet sē/
per vera quādiu termi supponūt pro eodē. ſꝫ
termi propōnis de omni posterioristico semꝑ
supponūt pro eodē. ergo ⁊c. mior patet. qꝛ t̄mi
ni talis propōnis supponūt pro quiditatibꝰ ab
strahētibus ab actuali existētia que vt sic h̄nt
esse incorruptibile imutabile ⁊ necessarium.
¶ Scōm dictū. aliqua propō est de oī que ꝯsti
tuitur ex termis ꝯibus quoꝝ nullū singulare
actualiter existit. patet. qꝛ in propositionibus
de omni sūt predicationes essentiales ⁊ per se
sed in predicatōibꝰ per se nō reqritur actualis
existētia termi rerū pro quibus termi suppo/
nūt. quia tales termi supponūt pro quiditati/
bus que per actū generationis trahunt̄ vl̓ tra
hi possūt ad actualem existentiam.

Ad rationes Ante oppositū dicitur
ꝙ soluūtur ex dictis in
ꝑmo notabili. ¶ Et hec de questione.

Queritur Utrū sola pro
positio que ē in
secūdo mō dicēdi per se sit pro
ꝑprie scibilis. ¶ Et videt̄ ꝙ non
qꝛ propō in qua predicat̄ diffi/
tio materialis de suo diffinito
est demōstrabilis per diffinitōnē suā formalē
et tamē non est in secūdo mō dicēdi per se. er
go non sola ꝑpō de scd̄o modo dicēdi per se ē
proprie scibilis. ¶ Secūdo arguit̄ sic. ista ē sci
bilis ysocheles habet tres. et tamē nō ē in se/
cūdo mō dicēdi ꝑ se. cū subiectū nō sit de dif/
finitione predicati. ergo ⁊c. ¶ Tertio sic. ꝯclu
sio in qua demōstratur causa per effectū non

est in secūdo modo dicēdi per se. et tamē non
est vere scibilis. ğ 7c. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratio
ne termioꝝ ponit̄ vna diffini/
tio. et quattuor documenta. ¶ Diffinitio ē h.
propō per se scōm liconiensē est illa cui⁹ quidi
tas vni⁹ extremi egredit̄ a quiditate alterius
¶ Primū documētū. quādocꝫ quiditas subie
cti egredit̄ a q̄ditate predicati. tūc sēper talis
ꝓpositio ē in pimo mō dicendi per se. patet. qꝛ
qñcūqꝫ predicat̄ diffio vel pars diffinitiōis ð
suo diffinito ibi est prim⁹ modus dicēdi per se
sed qñcūqꝫ predicat̄ diffinitio vel pars diffio/
nis tūc q̄ditas subiecti egredit̄ a q̄ditate p̄di/
cati ergo 7c. Ex quo infert linconiēsis ꝙ i prio
modo dicēdi per se cadūt oēs ille predicatōes
q̄ obliq̄ predicāt per se causā efficiētē vel ma/
terialē formalē vel finalē de suo causato. qꝛ il
lud a quo aliud habet esse necessario ponit̄ in
diffinitione qꝺquid ē eius. ergo quādocūqꝫ p̄/
dicatū est cā subiecti necesse ē cōtineri in diffi
nitiōe subiecti. et ꝑ ꝯñs talis predicatio ē in p̄/
mo mō dicēdi ꝑ se. ergo ꝯtinet q̄ttuor mōs ꝑti
ales. Prim⁹ est qñ predicatū est pars diffinitō
nis subiecti. vt hō ē aial. Scōs est quādo p̄di/
catū est tota diffinitio subiecti. vt hō est aial
rōnale. Terti⁹ quādo predicatū quiditatie vl̄
essētialiter icludit̄ in pimo genere subiecti. vt
hō est ens. Quart⁹ qñ predicatū ē diffinitō vel
pars diffinitiōis nō subiecti sed alicui⁹ inclusi
q̄ditatie in subiecto. vt hō est corp⁹. ¶ Scōm
documētū. qñcūqꝫ quiditas predicati egredit̄
a q̄ditate subiecti: talis predicatio ē in secūdo
mō dicēdi per se. patet. qꝛ qñcūqꝫ predicatum
recipit subiectū in sua diffinitione ibi ē secun/
dus modus dicēdi per se. sed q̄ditas predicati
dicit̄ egredi a q̄ditate subiecti quādo predica
tū recipit subiectū in sua diffinitione. ğ 7c. Ex
quo seq̄tur secūdū linconiēsē ꝙ in secūdo mō
dicēdi ꝑ se cadūt omia illa que obliq̄ predicāt
causatū per se de sua causa ꝑ se. patet. qꝛ qñcū
qꝫ quiditas predicati qꝺ est accidēs nō ꝑ acci/
dens essētialiter egredit̄ a quiditate subiecti
ibi est scōs modus dicēdi per se. illud autē cu/
ius quiditas per se causat̄ a q̄ditate alteri⁹ ē
per se causatū illi⁹. ergo 7c. Et cōtinet tres mo
dos partiales. Prim⁹ modus ē quando predi
catū est propa passio subiecti. vt triāgulus ha
bet tres. Scōs modus qñ predicatū est passio
superioris essētialiter ad subiectū. vt ysoche/
les habet tres. Tertius modus ē quādo predi
catū est passio alicui⁹ inferioris per se ad subie
ctū. vt figura habet tres. ¶ Tertiū documen
tū. oīe illud qꝺ habet esse per se sic ꝙ nullo° ē
in alio sicut accidēs in subiecto nec superi⁹ in
suo inferiori: ē per se i tertio° sicut sūt pme sub
stātie. sed illud qꝺ nō ē nisi qꝛ alterū ē: dicitur
esse ꝑ accidēs. ¶ Quartū documētū. qñcunqꝫ
subiectū ē causa quare p̄dicatū sibi inest. talis
ꝓpō est in q̄rto mō dicēdi per se. qꝺ fit tribus
modis. Prio qñ subiectū ē causa imediata ꝙ
p̄dicatū iest sibi 7 alys. vt aial rōnale ē risibi/
le. 2° mō qñ subiectū icludit essētialit̄ cām q̄re
predicatū sibi inest. vt hō est risibilis. Tertio
mō qñ act⁹ alicui⁹ cause formalis predicat̄ de
effectu illi⁹ cause. vt calefaciens calefacit. do/
mificās domificat. Et differūt isti modi. quia
duo primi modi sūt modi dicēdi siue predicā/
di per se. terti⁹ est modus essēdi per se. et quar
tus est modus causandi per se.

Secundo Sciendū est ꝙ in hoc 2° ca/
pitulo detmiat aristo. ð mo/
dis dicēdi ꝑ se. et cōtiet sex ꝯclusiōes. ¶ Qua
rū pria tāgit primū modū dicendi per se. 7 est
hec. illa predicata per se prio insūt subiecti qñ
cūqꝫ ponūtur in rōne dicēte qꝺq̄d ē eius. patꝫ
deducēti. qꝛ linea per se pmo inest triāgulo. 7
pūctū per se p̊ inest linee. qꝛ substātia ipsoꝝ ē
ex his. ß est i diffione substātiali triāguli poni
tur linea. et in diffinitiōe substātiali linee poi
tur pūct⁹. Ex quo infert aristoteles ꝙ qñcūqꝫ
predicata ponūtur in ratione dicēte qꝺq̄d est
idest i diffinitōne q̄ditatia subiecti illa insūt ꝑ
se in prio mō. ¶ Scđa ꝯclusio tāgit 2m modū
dicēdi ꝑ se. et ē hec. illa predicata predicātur i
scđo mō dicēdi per se in quoꝝ qꝺq̄d est ponit̄
subiectū. Patet sex exēplis. pmū exēpluꝫ. vt
rectū inest linee. 2m: vt circulare iest linee. 3m
vt par 7 ipar isūt numero. Quartū. vt pmū et
ꝯpositū insūt numero. Quītū. vt eq̄laterū iest
ysoplero. Sextū. vt esse altera parte longi⁹ in
est scalerō in 2° mō dicēdi per se. ¶ Ex quibus
infert tria correlaria. Primū est. qñcūqꝫ p̄di/
cata sūt talia ꝙ insūt alicui qꝺ est de ratiōe di
cēte q̄d est ipsoꝝ illa predicātur per se in scđo
mō dicēdi per se. Scđꝫ correlariū. qñcūqꝫ pre
dicata insunt aliq̄ istoꝝ duoꝝ modoꝝ insunt
per se. Tertiū correlariū. qñcūqꝫ p̄dicata neu
traliter insūt. idest nō predicātur de subiecti
i pmo mō aut i secūdo mō sed ꝑ accidēs insūt

vt albū et musicū p accidēs isunt aīali. ¶ Tertia cōclusio tāgit tertiū modū dicēdi p se. ⁊ est hec. per se tertio mō sūt illa q̄ cōtinētur i genere substātie ⁊ nō dicūtur de aliq̄ subiecto. Patet exēplariter. q2 albū ⁊ ābulās nō sūt per se i tertio mō eo q̄ predicant̄ denoīatiue de subiecto. sed q̄cūq3 sūt hoc aliqd illa isūt p se itertio modo. Ex q̄ infert q̄ quecūq3 nō dicuntur de subiecto aliq̄ illa sūt p se i tertio modo. illa vō q̄ dicūt̄ de subiecto sūt p accidēs. ¶ Quarta cōclusio tāgit quartū modū dicēdi p se. et ē hec. illud ē p se i quarto mō qd̄ inest alicui subiecto ppter ipsū. h̄ ē quādo subiectū est causa q̄ predicatū sibi iest. sed illud predicatū qd̄ ñ inest subiecto ppter ipsū ē p accidēs. vt h̄ est p accidēs aliquē hoiem ābulātē chorusca uit. q2 subiectum nō explicat vel denotat causā predicati. eo q̄ ābulatio nō ē causa choruscationis. sed ista ē per se: iterfectū iteryt scd̄3 iterfectionē. q2 subiectū explicat causā p̄dicati. aliqd enī interyt ppter qd̄ iterfectū ē. nec̄e ē ei iterfectū interire. ¶ Quita ɔclusio ɔpat istos modos ad demōstrationē ostēdēdo q̄liter eis vtat̄ demōstrator. et ē hec. in simplicit̄ scibilibus. idest i ɔclusionib⁹ demōstratis ineniunt̄ scd̄s ⁊ q̄rt⁹ modus dicēdi per se. q2 inenit̄ modus in q̄ subiectū ē de rōne predicati. et etiā ille modus in q̄ predicata insūt subiectis scd̄m q̄ ipsa. ¶ Sexta ɔclusio. q̄cūq3 insūt p se de necessitate insūt. Patet. q2 quecūq3 p se insūt nō ɔtingit ea nō inesse. ergo ex necessitate isunt. aīs patz. q2 talia predicata aut sūt simplicia. aut ɔposita. et vtroq3 mō ex necessitate insūt. vt linee necessario iest rectū vel obliquū. ⁊ numero par vł ipar. Et subdit q̄ priuatō ɔrietas ⁊ ɔdictio sūt i eodē gñe. i. h̄ñt fieri ēca idē s̄bm et p̄dicatū. Postea recapitulat ea q̄ dicta sūt.

Tertio Sciēdū ē q̄ circa hunc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quarū prima ē hec. vtrū sex exēpla deducta i scd̄o mō dicēdi per se sint ɔuenientia. ¶ R̄ndetur q̄ sic. qd̄ faciliter pōt patere ex ipsoꝝ diffinitionibus. nā ipar ē numer⁹ mediū habēs. sed par ē numer⁹ medio carēs. primū autē ē numerus q̄ sola vnitate pōt numerari. sic ternari⁹. S3 cōpositū ē numer⁹ qui vnitate vel alio numero i differēter numerari potest. sicut nouenari⁹ q̄ pōt numerari p nomen vnitatis. et etiā p tres ternarios. ysocheles vero ⁊ scalerō licet sint species triāguli: tamē hic accipiūtur tāq3 passiones numeri. vñ ysocheles ē numer⁹ qui pōt diuidi i tres ptes eq̄les. sic duodeci. S3 scalerō ē numer⁹ qui pōt diui i duas partes eq̄les ⁊ in vnā ieq̄lē. sicut octo diuidit̄ p duos ternarios et vnū binariū. ¶ Scd̄a difficultas. vtru3 illa ppō in q̄ predicat̄ idē d̄ seipso sit i p̄ mō dicēdi p se. ¶ R̄ndet̄ p duas distictōes. ⁊ vnū dictū. ¶ Pria distictō ē hec. ppōis idētice q̄ttuor sūt gradus. pm⁹ est gñalis. qñ sc3 subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt p eodē. ⁊ sic i oī ppōe affirmatia va ē predicatio idētica. q2 i qualib3 tali subiectū et p̄dicatū supponūt p eodē. z⁹ gradus ē specialis. ⁊ distiguit̄ ɔtra predicatōnē3 directā ⁊ ordinatā. et sic oīs p̄dicatio affirmatiua va q̄ nō ē scd̄3 aliquē modū predicādi gnq̄ predicabiliū pōt dici idētica. Et tertius gradus ē magis specialis qñ sc3 subiectū ⁊ p̄dicatū supponūt p eodē sed diuersa ɔnotant. ⁊ sic predicatio synonimi d̄ synonimo ē predicatō identica. sicut marc⁹ est tuli⁹. Quart⁹ ē maxie specialis quādo sc3 idē scd̄3 rē et vocē predicatur de seipso. vt hō ē hō. Et ad istū q̄ttuor ɔditiones reqrūt̄. Pria. q̄ sit idētitas vocalis subiecti ⁊ predicati. Scd̄a q̄ sit idētitas eoꝝ i supponēdo. ita q̄ pcise supponāt pro eodem. Tertia. q̄ sit idētitas in significādo. Et q̄rta q̄ sit idētitas in ɔnotādo. ita q̄ precise idē cōnotēt ¶ Scd̄a distictō. duplex ē predicatō identica. pria ē simplr̄ dicta qñ sc3 subiectū ⁊ predicatū sūt idē idemōstrabilit̄. ita q̄ nō sint idē int̄ se sed propter idētitatē in vno tertio. Alia ē p̄dicatio idētica qñ sc3 subiectū ⁊ predicatū sunt idē demōstrabiliter. ita q̄ sūt idē ppter idētitatē illoꝝ iter se. vt ista ē idētica: veritas ē bonitas. q2 idētificant̄ inter se ppter idētitate3 quā habēt i ente. ¶ Dictū ē istud. nulla ppō i q̄ est p̄dicatio idētica ppryssime dicta ē i prio mō dicēdi p se. cū tale predicatū nō sit in diffinitiōe subiecti. idē ei nō diffinit seipsū. ¶ Tertia difficultas. vtrū aliq̄ propō in qua ē predicatio denoīatia sit i prio mō dicēdi p se. ¶ R̄ndet̄ per distictōnē. duplex ē predicatio d̄noiatiua. q̄dā ē sūpta ab aliq̄ posteriori essentialit̄ ad subiectū. sic ab accidēte. et talis distinguit̄ ɔtra predicatōnē essētialē. nec ē in pmo⁹ dicēdi p se. Alia ē predicatio d̄noīatia sūpta a pte essētiali vł ab aliq̄ priori essētialiter. si primū: sic ē in prio mō dicēdi p se. si z^m. tūc nō ē i scd̄o mō dicēdi p se directe. s3 reductie: ¶ Quarta difficultas. vtrū oīs predicatio i abstracto sit

vā i prio mō dicēdi ꝑ se. ¶ Rn̄det per distinctō nē. et duo dicta. ¶ Distinctio ē h. predicatō i abstracto ē duplex. q̄dā ē vera ꝑ idētitatē. Alia ē vā formaliter. ¶ Primū dictū. p̄dicatio in abstracto vera ꝑ idētitatē nō ē in prio mō dicendi per se. patꝫ. qꝛ i tali predicatū nō ē in diffione subiecti. Ex q̄ patet ꝙ ista predicatio: bonitas ē entitas. ꝛ ista: hūanitas ē hūanitas. n̄ sūt in p̄mo mō dicēdi ꝑ se. ¶ Scōm dictū ē istud. oīs predicatō siue i abstracto siue i ꝯcreto i q̄ predicatū ponit̄ i diffione subiecti ē directe i prio mō dicēdi ꝑ se.

Conclusio Rn̄salis. Sola ꝓpō i scōo mō dicēdi per se ē scibilis scīa ꝓprie dicta. patet. qꝛ sola talis ē demōstrabilis dmōstratiōe ꝓpter qd ꝛ potissima. g̊ sola talis ē scibilis scientia proprie dicta.

Primo Dubitat̄. vtrū diffio vl'is i qua dicit̄. vl'e ē qḋ iest de oī de per se ꝛ de scōꝫ ꝙ ipsū. sit in textu sufficiēter posita. Et videt̄ ꝙ n̄. qꝛ per se ꝛ scōꝫ ꝙ ipsū idē sūt. vt dr̄ in textu. g̊ i diffione ꝯmittit̄ nugatio. ¶ Pro rn̄sione supponit̄ ꝙ aristo. in h tertio caplo deteriat d tertia ꝯditiōe p̄missaꝝ ꝛ ꝯclusiōis dmōstratōnis scꝫ de vl'i. ꝛ ꝯtinet tres partes. Quaꝝ pria ꝯtinet quattuor ꝯclusiōes. ¶ Pria est h. vl'e est illud predicatū qḋ iest alicui subiecto de oī d ꝑ se ꝛ d scōꝫ ꝙ ipsū. Ex q̊ ꝯcludit aristo. quoddā correlariū. nā ex q̊ vl'e iest d oī de ꝑ se ꝛ scōꝫ ꝙ ipsū manifestū ē ꝙ q̄cūq; sūt vl'ia ex necessitate isūt rebus. idest subiectꝭ. ¶ Scōa ꝯ° probat ꝙ vl'e insit d scōꝫ ꝙ ipsū. qꝛ vl'e iest ꝑ se. g̊ inest scōꝫ ꝙ ipsū. tꝫ ꝯn̄a. qꝛ ꝑ se ꝛ scōꝫ ꝙ ipsū idē sūt. Qḋ ꝓbat duob⁹ exēplis. nā pūctū iest per se linee ꝛ etiā scōꝫ ꝙ ipsū. g̊ ꝑ se ꝛ scōꝫ ꝙ ipsū ideꝫ sūt. 2m exēplū hr̄e tres āgulos iest triāgulo secūdū ꝙ triāgulus. ꝛ etiā sibi inest ꝑ se. g̊ idē ē ꝑ se ꝛ scōꝫ ꝙ ipsū. ¶ Tertia ꝯ° tāgit duas ꝯditiones reqsitas ad h ꝙ aliqḋ p̄dicatū dicat̄ vl'e. ꝛ ē hec. solū illud p̄dicatū qḋ dr̄ de aliq̄ ꝓ oī supposito ei⁹ ꝛ p̊. idest adeq̄te dr̄ esse vl'e. patꝫ vno exēplo. qꝛ illa passio q̄ est habere tres: lꝫ sit demōstrabilis d figura: tn̄ nō dr̄ vl'is respectu figure. eo ꝙ nō ꝯueit cuilibet figure. Similit̄ illa eadē passio q̄ ē hr̄e tres: lꝫ ꝯueiat cuilꝫ supposito ysochelis d q̊ etiā ē dmōstrabilis: tn̄ nō est vl'is respectu ysochelis eo ꝙ ꝯueit alÿs ab ysochele. nec cōueit adeq̄te ysocheli. sꝫ qꝛ adeq̄te et prio ꝯuenit triāgulo: ideo ē predicatuꝫ vniuersale respectu trianguli. ¶ Quarta ꝯclusio. demōstrator p̊ et per se demōstrat vl'e de suo p̄mo subiecto sed de alÿs. puta de inferioribus vel supiorib⁹ ad subiectū dmōstrat̄ predicatū vl'e q̊dā mō. idest ꝑ accidēs. qꝛ de ipsis demōstrat̄ nō prio sed ꝑ habitudinē ad p̄mū subiectū. sic habere tres āgulos demonstrat̄ prio et per se d triāgulo tāq; de prio subiecto. De figura autē q̄ est supior ad triāgulū ꝛ d ysochele q ē inferior lꝫ demōstret̄ ꝑ se h predicatū qḋ est habere tres. nō tn̄ p̊. idest imediate. sꝫ per accidēs aliq̊ alio subiecto p̊ori. Ex illo textu p̄ōt elici ꝙ duplex ē demōstratio. q̄daꝫ est vl'is. in q̄ demōstrat̄ vl'e. idest passio de suo primo subiecto. Alia ē demōstratio ꝑticularis in q̄ scꝫ demōstrat̄ vl'e de superiori vel inferiori ad subiectū primū. ¶ In scōa parte rēouet q̊sdā errores q circa assignatōnē vl'is ꝯtingūt. ꝛ ꝯtinet septē ꝯclusiōes. ¶ Pria ꝯclusio tāgit p̄mū errorē q ē iste. si sit aliqḋ ꝯmune qḋ nō videat̄ habere nisi vnū singulare: tūc si passio illi⁹ cōmunis assignetur ineē inferiori illi⁹ superioris tāq; prio subiecto: tūc ē error in assignatiōe vl'is. ¶ Scōa ꝯclusio tāgit 2m errorē q est iste. si aliq̄ passio insit multis singularib⁹ ꝑ aliqḋ ꝯmūe nobis inoiatū: tūc si assignem⁹ illam passionē alicui illoꝝ singulariū vel oīb⁹ simul tāq; prio subiecto. ꝯtigit error in assignatione vl'is. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit tertiū errorē. ꝛ est iste. si passio alicui⁹ vl'is assignet̄ ineē superiori. et ꝓpter h ꝙ superi⁹ videt̄ ꝯuerti cū inferiori ꝯtingit error in assignatōne vl'is. ¶ Quarta cōclusio tāgit vnū argumētū ꝯtra vltimū errorē qꝛ possibile ē hr̄e sciaꝫ d q̊libꝫ triāglo i ꝑti^{r1} ꝙ habꝫ tres. ꝛ tn̄ igrare d triāglo i ꝯi. g̊ nō ē nec̄e dmōstrare passionē d illo ꝯi. Rn̄dꝫ aristo. ꝙ si igta sit no h qditas triāgli i ꝯi nūq; scim⁹ hanc passionē q̄ ē hr̄e tres d singlib⁹ ips⁹ trianguli. lꝫ ei ꝯcluserim⁹ d oīb⁹ singlib⁹ ei⁹. qꝛ si nō ꝯcluserim⁹ d triāglo i coi: tūc nō scie⁹ eā d singlarib⁹ nisi sophico. ¶ Quita ꝯ° declarat 3m errorē per exm. nā si illud p̄dicatū: nō ꝯcurrere qḋ ē pa° linearꝝ ꝑalelaꝝ dmōstret̄ d lineis rctꝭ tāq; d sbo prio ē error. ¶ 6a ꝯ° tāgit exm d p̊ errore. quia si sub triāglo nō sit nisi vna spēs. s. ysocheles. et pa° trianguli. s. hr̄e tres assignet̄ ieē ysocheli tāq; p̊ subo ē error. ¶ 7a ꝯ° tāgit exm de 2° errore qꝛ illa pa° ꝓportiōabilit̄ ꝯmutari ꝯueit mltis scꝫ numerꝭ magnitudib⁹ lineis tpib⁹ ꝛ corpib⁹ et cuilibꝫ istoꝝ ꝯueit ꝑ mediū inoiatū. iō si assignet̄ ieē alicui illoꝝ iferioꝝ tāq; p̊ sbo ē error.

¶ In tertia parte ponit duo documēta valentia ad debitā assignationē vniuersalis. ⁊ cōtinet duas cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit pmū documētū qđ ē tale. Si duo subiecta sint idē scđ₃ rē. et sint penit⁹ synonia sic ensis ⁊ gladius: tūc quecūqꝫ passio demōstret de vno tāqꝫ de subiecto prio: eadē demōstrabitur de alio. ¶ Scđa ꝯ°. tāgit 2ᵐ documētū qđ ē tale. si sint duo subiecta q̄ nō sint nobis manifesta esse eadē ⁊ de altero illoꝝ fiat demōstratio: tūc si volum⁹ scire de q̊ illoꝝ dicat prio illa passio oꝫ tali subiecto addere oīa sua gn̄a superiora. et oēs differētias diuisiuas. ⁊ omēs species vsqꝫ ad īdidua. quo facto oꝫ ascēdere ⁊ videre qđ ē illud q̊ posito ponit passio. et quo rēoto rēouetur passio. qꝛ illud ē primū subiectū illi⁹ passionis. Et sic patet rn̄sio ad dubiū. ¶ Et ad rōnē in oppositū rn̄det linconiēsis ꝙ per se pōt accipi dupliciṫ. vno° proprie. et tūc ꝑ se ⁊ scđm ꝙ ipsū. et de p̊ sunt idē. et sic capit aristoteles cū dicit. per se aūt ⁊ scđ₃ ꝙ ipsū idē dico. Alio mō capiṫ per se ꝯiter. et tūc ē quasi gen⁹ ad secūdū ꝙ ipsū. ⁊ sic capiṫ in diffinitōne vl'is.

Secundo Dubitaṫ. vtrū oīs propō ī q̄ predicaṫ ꝓpria passio đ suo p̄mo et adeq̄to subiecto sit īmediata: ⁊ sola talꝭ sit de scđ₃ ꝙ ipsū. ¶ Quātū ad priā₃ ꝑtē rn̄detur ꝑ vnā distīctōnē ꝙ duplex ē propō imediata. q̄dā est imediata imediatōne cāe qn̄ scil₃ subiectū ē cā essētialis ⁊ īmediata respectu p̄dicati. sic ista. oīe aīmal rōnale ē risibile. ⁊ sic propō ī q̄ predicaṫ passio de suo prio subiecto nō ē imediata. cū sit demōstrabilis. Alia est imediata imediatiōe subiecti ī q̄ sc₃ predicatū īest suo prio subiecto. ⁊ sic oīs ꝓpō ī q̄ predicatur ꝓpria passio de suo proprio subiecto ē imediata. et pōt demōstrari ꝑ principia essētialia subiecti. ¶ Quātū ad scđā₃ partē dubij rn̄deṫ p̄mittēdo quīqꝫ distictōnes. ¶ Quaꝝ pria est. subiectū passionis ē duplex. quoddā ē primū. cui sc₃ p̊ inest ipsa passio. Aliud ē nō primū: de quo nō prio predicaṫ ipsa passio. ¶ Scđa distictio. subiectū primū ē duplex. quoddā est primū primitate adeq̄tionis de q̊ prio et adeq̄te siue cōuertibiliter predicaṫ ipsa passio. Aliud ē primū primitate ꝑfectiōis qꝛ scil₃ ē perfectius īter oīa quib⁹ īnest ipsa passio. ¶ Tertia distinctio. duplex ē subiectū nō primū. quoddā est nō primū propṫ inadeq̄tionē. eo ꝙ de ipso nō ꝯuertibiliter predicaṫ ipsa passio. Aliud ē nō primū ꝓpter īhesionē qn̄ sibi nō inest passio nisi qꝛ prio īest alteri. vt calefactiuū prio īest calori. et ꝑ calorē īest igni. ideo ignis ē subiectū nō primū calefactiui. ¶ Quarta distictō duplex ē subiectū nō primū ꝓpter iadeq̄tōnē quoddā ē qđ excedit passionē. sicut aīal ē subiectū nō primū risibilitatꝭ. Aliud ē nō primu₃ qđ excediṫ a passione. et sic sortes ē subiectū nō primū risibilitatꝭ. hic aūt ē sermo de subiecto prio primitate adeq̄tiōis. ¶ Quīta distinctio. ad predicationē de scđ₃ ꝙ ipsū tria requiruṅt. prio ꝙ predicatū sit de omi. 2° ꝙ sit de ꝑ se. et tertio ꝙ talis ꝓpō equaleat reduplicatiue in q̄ subiectū ē reduplicatū. sed talis reduplicatia vocaṫ propō de scđ₃ ꝙ ipsū. ¶ Tūc respōdeṫ ad dubiū ꝙ nō sola propō in q̄ predicatur ꝓpria passio de suo subiecto prio ē de secūdū ꝙ ipsū. patet. qꝛ ista ē de scđ₃ ꝙ ipsū rōnale ē risibile. et tn̄ nō predicaṫ propria passio đ suo p̊ subiecto. g̊ ⁊c̄. maior pat₃. quia sibi ꝯueniunt tres ꝯditiones pri⁹ posite. predicatū ei cōueit subiecto đ oī. de ꝑ se. ⁊ cū h̄ ista reduplicatiua rōnale ꝭm qđ rōnale ē risibile: ē v̄a. g̊ ⁊c̄.

Tertio Dubitaṫ. quot modis differunt ꝓportio et ꝓportionabilitas. et ꝯmutata ꝓportio. ¶ Rn̄deṫ ꝙ sic differūt. qꝛ ꝓportio ē cōparatio vni⁹ quātitatꝭ ad aliā. vt ꝯparatio q̄ttuor ad duo. vel sex ad tria dr̄ esse ꝓportio. Ex q̊ patet ꝙ in q̄libet ꝓportiōe sunt duo termī. sc₃ quātitas q̄ ꝯparaṫ. et quātitas cui ꝯparaṫ. S₃ ꝓportionabilitas ē habitudo duaꝝ ꝓportionū adiuicē. vt dicēdo sic se hn̄t q̄ttuor ad duo: ita se hn̄t sex ad tria. Ex q̊ pat₃ ꝙ in qualib₃ ꝓportiōabilitate sūt q̄ttuor termi. qꝛ ī qualib₃ ꝓportionabilitate sūt due propōnes. et in q̄libet ꝓpōne sūt duo termi. g̊ ī q̄libet ꝓportionabilitate sūt q̄ttuor t'mī. quoꝝ duo se hn̄t sic añcedentia. ⁊ alij duo se hn̄t sic ꝯseq̄ntia. qđ pat₃ ī exēplo dicto. nā isti duo termi q̄ttuor ⁊ sex se hn̄t sic añcedētia. ⁊ alij duo termi se hn̄t sic ꝯseq̄ntia. Uerū ē tn̄ ꝙ ē q̄da₃ ꝓportionabilitas ꝯiūcta seu ꝯtinua in q̄ sunt tātū tres termī. vt sic se hn̄t tria ad sex: ita sex ad duodecī. Alia ē ꝓportionabilitas disiūcta siue discōtinua ī q̄ sūt q̄ttuor termī disticti. vt sicut se habent duo ad quattuor: ita se hn̄t sex ad duodecī. S₃ ꝯmutata ꝓportō ē ꝯpatio duorū añcedētiū ⁊ duoꝝ ꝯn̄tiū alicui⁹ ꝓportionabilitatis adiuicē. vt dicēdo. sicut se habent q̄ttuor ad duo: ita se hn̄t sex ad tria. g̊ ꝑmuta-

tā proportionē sicut se habēt quattuor ad sex ita se habēt duo ad tria. ⁊ ī ista ꝯmutata ꝓportione fūdatꝰ locꝰ a transmutata ꝓportione.

Ad rationes Ante oppositū. ¶ Ad p̄mā rn̄det distiguendo maiorē. q2 duplex ē demōstratio. q̄dā est ꝓpt̄ gd ⁊ potissima ī q̄ sc3 ꝺmonstratꝰ propa passio de suo pⁱo ⁊ adeq̄to subiecto per diffinitionē q̄ditatiuā subiecti. ⁊ sic negatꝰ maior. Alia ē demōstratio ꝓpter gd nō potissima in q̄ demonstratur qđcūq3 scibile per causā imediatā ⁊ necessariā et sic ꝯcedit maior. sed negatur ꝯn̄a. ¶ Ad scđa3 dicitꝰ ꝙ habere tres ē tm̄ scibile d̄ ysocbele per accidēs ⁊ sophico mō. sed p̄ scitꝰ d̄ triāgulo. ¶ Ad tertiā ꝯceditꝰ ꝙ causa demonstratꝰ per effectū demōstratōne q2: sed non demōstratiōe propter gd que ꝓp̄e facit scire.

Queritur Utrū demonstratio ꝓcedat ex necessarys. ¶ Et videtꝰ ꝙ n̄. quia aliq̄ ꝓpōnes ex qbꝰ fit demōstratio sūt affirmatiue de iesse et de p̄sēti quaꝝ subiecta p nullo supponere pn̄t. ergo tales pn̄t esse false. et per ꝯn̄s demōstratio nō ꝓcedit ex necessarys. an̄s patet de propōibꝰ ꝯstitutis ex istis subiectis. rosa. nix. pluuia. ¶ Scđo arguitꝰ. q̄libet ꝓpō pōt nō esse vera. g̊ nulla ē necessaria. ⁊ per ꝯn̄s demōstratio nō procedit ex necessarys. an̄s pat3. q2 q̄lib3 ꝓpō pōt nō esse. g̊ q̄lib3 ꝓpō pōt nō esse v̄a. ¶ Tertio argꝰ sic. ista ē cōtingēs hō est aīal. ⁊ tn̄ ex ipsa ꝓcedere pōt demōstratio. g̊ ⁊c̄. maior patet. q2 bn̄ seq̄tur hō ē animal. g̊ hō ē cōpositꝰ ex corpore ⁊ aīa. ꝯn̄s ē ꝯtingēs. g̊ et an̄s. ¶ In oppositū est aristo.

Primo Sciēdū est ꝙ tertiꝰ tractatꝰ in quo ostēdit aristo. ex quibꝰ ⁊ q̄libus debeat procedere demōstratio ꝯtiet q̄nq3 capitula. ¶ In quoꝝ p̄ on̄dit premissas demōstratiōis esse necessarias ⁊ ex his q̄ sūt per se. et cōtinet quattuor ꝯclusiōes. Quaꝝ pⁱa ē hec. demōstratio procedit ex premissis necessarys. Probatꝰ quattuor rōnibꝰ. et vno signo. Pⁱa ratio est hec. oē ipossibile aliter se habere scitꝰ ex necessarys. sed oē qđ scitꝰ ē ipossibile aliter se habere. g̊ oē qđ scitꝰ ex necessarys scitꝰ. Scđa rō. qcq̄d procedit ex his q̄ sūt p se procedit ex necessarys. sed demonstratio ꝓcedit ex his que sūt per se. g̊ procedit ex necessarys. maior patet. q2 p̄dicata q̄ per se insūt necīo isūt rebus. idest subiectis. nā q̄cūq3 p̄dicata isūt per se aut sūt simplicia. et tūc sunt de qđq̄d est subiecti. vel subiectū ē de quodq̄d ē illaꝝ. ⁊ sic necessario insūt. vel illa p̄dicata sūt icōposita. ⁊ talia necessario insūt. q2 necesse est alteꝝ oppositoꝝ sēper iesse subiecto. ¶ Ex qbꝰ ifert duo correlaria. Primū ē istud. si illud qđ scitꝰ sit ipossibile aliter se habere. g̊ oport3 demonstrationē esse ex necessarys. 2m correlariū. sillogismꝰ nō demōstratiuꝰ potest esse ex vis. sed nō ex necys. q2 propriū ē sillo demōstratio esse ex necessarys. Probatꝰ ꝯn̄ter dictā cōclusionē signo. q2 nos ꝓponimꝰ istātias ꝯtra opinātes demōstrare nisi procedant ex necessarys. sed hec instātia nulla esset nisi oporteret pⁱcipia demōstratiōis esse necīa. g̊ ⁊c̄. Ex q̄ infert vnū correlariū. ꝙ illi sūt stulti q̄ bene opinātꝰ accipere pⁱcipia demōstratōis capiēdo solū ꝓpōes probabiles et veras. sic sophiste q̄ f̄m linconiēsē putāt se ꝺmōstrare. Hāc ꝯclusionē sciēs nouit q̄d est sciētia. arguēdo sic. scire ē sciētiā habere. sed h̄n̄s aliq̄d nouit illud qđ habet. ergo sciēs nouit quid ē scia. h̄ argumētatio ē cōtexta ex ꝓpositione vera ⁊ probabili solū ideo nō ē demonstratio. q2 pⁱcipiū demōstrationis nō est ꝓpō ꝓbabilis. nec ēt p̄ncipiū sciētie. nō eni pⁱcipiū sciētie solū debet esse verū sed debet esse p̄mū et propriū circa illđ qđ demōstratꝰ. ¶ Cōseq̄nter adducit tertiā rōnē sūptā a cā ad ꝓbādū dictā ꝯclusionē. q2 oē sciens ꝯclusionē demōstratōis deb3 h̄re mediū ꝓpter q̄d illiꝰ cōclusiōis. sed nō ē possibile h̄re ꝓpter q̄d ꝯclusiōis necīe nisi p mediū necessariū. ergo oportet demōstratōnē ꝓcedere ex necessarys. ¶ Quarta rō. si aliq̄s nō scit ꝯclusionē q̄ tn̄ nō est corruptꝰ nec alicuiꝰ est oblitꝰ et ꝯclusio ē salua ⁊ habet idē mediū qđ prius habuit talis nūq3 sciuit illā ꝯclusionē. sed sciēs p mediū ꝯtingēs pōt nō scire cōclusionē. l3 nō sit corruptꝰ nec alicuiꝰ sit oblitꝰ. ⁊ res sit salua et habeat eādē rationē. g̊ cōclusio nō poterit sciri per mediū ꝯtigēs. sed solū per mediū necessariū. mior patet. q2 cū mediū sit ꝯtigēs aliq̄n corrūpetꝰ. et sic nō sciet ꝯclusionē. q2 nō ēs non ē pⁱcipiū scīe. et licet mediū non sit actu corruptū tn̄ ex q̄ ē cōtigēs poterit aliquando corrūpi. mō possibili posito in esse nullū debet seq̄ ipossibile. et tn̄ si tale mediū ponatꝰ in esse sc3 ꝙ sit corruptū siue falsificatū seq̄retꝰ icōueniens sc3 ꝙ p mediū falsū sciet conclusionē ne

cessariã. ¶ Scđa conclusio. qñ conclusio ē necessaria nihil prohibet mediū per qđ sillogizatur non eē necessariū. qꝛ sicͭ veꝝ potest sillogizari ex falsis. ita conclusio necessaria potest sillogizari ex ñ necessarijs. ¶ Tertia ꝯº. si medium sit necessariū ꝯclusio erit necessaria. Patet. quia sicut ex v̄is sēper sillogizat̄ veꝝ. sic ⁊ ex necessarijs sēper seq̄t̄ necessariū. ¶ Quarta conclusio. si cōclusio ñ sit necessaria: nec mediū erit nec̄iū. Patet. qꝛ si ꝯclusio ñ sit necessaria: vel p̄missе erūt nec̄ie. vel non. si ñ habet̄ ꝓpositū. si sic. ḡ conclusio erit nec̄ia ꝑ conclusionē p̄cedētē. et per ꝯñs eadē conclō erit necessaria. ⁊ non nec̄ia. qđ ē impossibile. Et de ħ ponit aꝝ. exēpluꝫ in istis terminis. a. b. c. ¶ Conseq̄nter recapitulando infert duo correlaria. Primū. oꝫ đmonstrationē ꝓcedere ex nec̄ijs: si ꝯclusio sit nec̄ia. qꝛ impossibile ē scire đ conclusione neq₃ propt̄ qd neq₃ qꝛ: nisi ꝑ mediuꝫ nec̄iū. 2ᵐ correlariū. accipiēs mediū nec̄iū: et opinās ꝙ ñ sit necessariū non habet sciētiā sine procedat ꝑ imediata siue per mediata.

Secundo

Scieudū ē ꝙ in scđo capitulo hui⁹ tractat⁹ ōñdit aristoteles ꝙ demonstratio ē ex his q̄ sūt per se. ⁊ signanter q̊ ad ꝯclusionē. et ꝯtinet duas conclusiones. ¶ Quaꝝ prima ē ħ. conclusio đmōstrationis ē eoꝝ q̄ per se insūt. Probat̄ duab⁹ rationib⁹. Quaꝝ prima ē ħ. qꝛ si ꝯclusio demonstrationis esset illoꝝ q̄ per accidēs insūt seq̄retur ꝙ conclusio đmonstrationis ñ esset nec̄ia. ꝯñs ē contra pri⁹ probata. ḡ oꝫ conclusionē demonstrationis eē illoꝝ accidētiū que isūt ꝑ se scđo⁰. qꝛ qđcūq₃ aliud accñs potest ñ ineē. ḡ si ex talib⁹ esset conclusio demonstrationis ipsa essꝫ contingēs ⁊ ñ nec̄ia. ¶ Contra hoc obicit aꝝ. probādo ꝙ ex p̄missis ꝯtigētib⁹ sequatur ꝯclusio nec̄ia. qꝛ đ p̄missis cōtingētib⁹ fit iterrogatio vt ex ipsis ꝯcessis ꝓcedat̄ ad cōclusionē iferēdā. ḡ licet ex p̄missis ꝯtigētib⁹ absolute sūptꝭ nō seq̄t̄ ꝯclu⁰ nec̄ia: tñ ex p̄missis ꝯtingētib⁹ iťrogatꝭ ⁊ cōcessis bñ seq̄t̄ ꝯ⁰ nec̄ia. Rñder aristo. ꝙ licet ex p̄missis cōtigētib⁹ interrogatꝭ et cōcessis seq̄t̄ cōclusio nec̄ia nec̄itate cōseq̄ntie. nō tñ nec̄itate ꝯseq̄ntꝭ. de q̄ nec̄itate ē ī ꝓposito sermo. Scđa rō. qꝛ đmōstratō fit ex nec̄ijs. sed illa sola sūt nec̄ia scđ₃ vnūqđq₃ ge⁹ entꝭ q̄ insūt vnicuiq₃ gñi ꝑ se. ḡ demōstratio ē ex his q̄ sūt ꝑ se. mioꝛ pꝫ. qꝛ oē qđ iest aut iest ꝑ se aut ꝑ accñs. sed illa q̄ insūt per accñs nō sūt necessaria. relinq̄t̄ ḡ ꝙ illa sola sūt necessaria. ergo insūt ꝑ se. ¶ Ex ħ ifert aristo. ꝙ ille sillo⁹ nō facit scire propt̄ qd cui⁹ premisse sūt cōtingentes. licet ipse sint vere. sicut sūt sillogismi procedētes ꝑ aliq̄ signa. vt si ꝓbet̄. ꝙ oē ꝯpositū ex elemn̄tis ē corruptibile sic arguēdo. oĩe qđ antiq̄tur tēpore ē corruptibile. sed oē ꝯpositū ex elemētꝭ ātiq̄tur i tēpore. ḡ oē tale ē corruptibile. nā lꝫ illi⁹ sillogismi vel ꝯsil̄is p̄misse sēper sint v̄e. qꝛ tamē ille p̄misse non sūt per se ideo talis sillo⁹ ñ facit scire propt̄ qd. Qđ probat aristo. qꝛ scire ꝓpter qd ē scire ꝑ cām. modo tales p̄misse ex q̊ nō sūt per se sed contingētes non sūt cā alicui⁹ conclusiōis scibilis q̄ debet esse per se. ḡ per huiusmodi p̄missas nō scitur ꝓpter qd cōclusio. ¶ Scđa ꝯclu⁰ scire propter qd ē scire primū iesse tertio scđꝫ ꝙ ipsum. propter illud ꝙ primū iest medio. et medium tertio scđm ꝙ ipsū.

Tertio

Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū incidūt tres difficultates. ¶ Quaꝝ pria ē ħ. videt̄ eñi aristo in probatiōe p̄me ꝯclusiōis scđi capituli cōmittere duo incōueniētia. p̄mo ꝙ petit pricipiū. 2⁰. qꝛ videt̄ cōmittere circulū. qꝛ pri⁹ ꝓbauit đmōstratōnē esse ex nec̄ijs eo ꝙ ē eoꝝ q̄ ꝑ se insūt. nūc autē ꝓbat demonstrationē esse eoꝝ q̄ per se isūt. qꝛ ē necessarioꝝ. ¶ Rñdetur ꝙ nō ē incōueniēs qñ aliq̄ ꝯclusio demonstratur ꝑ diuersa media ipsā accipi ad demonstrādū circulariter vnū illoꝝ medioꝝ. mō aristoteles pri⁹ probauit demonstrationē esse necessarioꝝ. nō solū qꝛ ē eoꝝ q̄ ꝑ se isūt. sed etiā ex diffinitione ipsius scire. ⁊ ille modus ꝓbandi siue đmonstrādi fuit potissim⁹ et propt̄ qd. nūc autē demonstrat ꝯclusionē esse eoꝝ que sūt per se eo ꝙ ē necessarioꝝ. ita ꝙ ille modus demonstrādi sit qꝛ tm̄mō nō ē conueniēs circulo đmōstrare mutādo đmonstrationē propter qd i demonstrationē qꝛ. Uel possꝫ dici ꝓbabilit̄ ꝙ aristo. bñ probat demonstrationeꝫ non esse ex his q̄ sūt ꝑ accidēs eo ꝙ ē ex necessarijs. non autē probat demonstrationē eē ex his q̄ sūt per se. ¶ Scđa difficultas. q̊t sūt cause corruptiōis sciētie. Rñdet̄ ꝙ sunt q̄ttuor q̄ pñt elici ex q̄rta ratione adducta ad probandū primā conclusionē p̄mi capitulꝭ. Pria causa ē corruptio sciētis. vt per mortē vel insaniā corrupto eñi subiecto corrūpūt̄ accidētia illius subiecti. Scđa ē corruptio seu falsificatio ꝯclusiōis scite. Tertia ē corruptio rei significa

te per conclusionē. qꝛ corrupto obiecto alicuius habit⁹ corrūpit etiā ille habitus. Quarta causa ē obliuio sciētis. Et potest poni alia scꝫ variatio medij. ¶ Tertia difficultas. vtrū omnis ꝓpositio per se sit necessaria. et cō. Rñdetur probabiliter ꝙ non. imo se hñt sicut superius ⁊ inferi⁹. quia omīs propō per se est nec̄ia sed nō omnis ꝓpositio nec̄ia ē per se. 2ᵐ patet quia ista rationale ē aīmal. et multe ꝯsimiles sūt necessarie. et tamē non sūt per se. cū predicatū nec sit ð diffinitōe subiecti. nec passio ei⁹.

Conclusio Responsalis. Demonstratio procedit ex necessarijs. Hec ꝯclusio satꝭ patet ex rōib⁹ textus.

Primo Dubitatur. vtrum sit possibile demonstratorē descendere de genere in gen⁹. ¶ Pro solutione supponit̄ ꝙ tertiū capitulū in quo aristo. ōñdit ꝙ demonstratio debet procedere ex ꝓprijs cōtiet tres partes. ¶ Quaꝝ p̄ria contiet vnicā ꝯclusionē q̄ ē hec. Non ē possibile demonstrātē descēdere de vno gñe in aliud gen⁹. sic intelligēdo ꝙ demonstrās aliquā passionē de subiecto alic⁹ sciētie non potest eā demōstrare ð subiecto alteri⁹ sciētie. Pro cui⁹ probatiōe premittit vnā ꝓbationē. scꝫ ꝙ in q̄cūqꝫ demonstratōne tria sunt necessaria. vnū ē id quod demonstrat̄. s. conclusio. ⁊ ē illud quod iest alicui generi per se. et per conclusionē solū intelligit passionē. aliud ē dignitas. sūt autē dignitates principia ex q̄bus fit demonstratio. Tertiū ē gen⁹ subiectū. cuius passiones et per se accidētia ostendit demonstratio. Ex q̄bus infert ꝙ principia ex q̄bus ē demonstratio ꝯtingit eē eadē in diuersis sciētijs. et hoc debet itelligi de p̄cipijs cōib⁹ et nō proprijs. Conseq̄nt̄ probat dictā conclusionē trib⁹ ratōnib⁹. Quaꝝ p̄ria q̄ sumitur ex parte subiecti ē hec. q̄cq̄d habet gen⁹ ꝓpriū. i. subiectū propriū circa quod fit demonstratio ñ descēdit de gñe in gen⁹. sed dmōstrator in q̄libet scia habet ge⁹ propriū circa quod fit demonstratio. ḡ non contingit demonstratorē descēdere de genere in gen⁹. maior patet qꝛ quoꝝ genus ē alteꝝ etiā demonstrationes sunt alie. et per ꝯñs non contingit illas demōstrationes ꝯuenire. mior patet exēplariter. qꝛ geometria ē circa magnitudines. et arismetica ē circa numeros. ḡ passiones ipsaꝝ non possunt conuenire nisi dicat̄ ꝙ magnitudīes sūt numeri. i. ꝙ magnitudines contineāt̄ sub numeris sicut inferi⁹ sub suo superiori. quo dato sequeret̄ ꝙ geometria q̄ ē de magnitudinib⁹ contineret̄ sub arismetica q̄ ē de numerꝭ. ⁊ sic contingeret per p̄icipia arismetica demōstrare in geometria passionē de subiecto. Qualit̄ autē vna scia contineat̄ sub alia patebit infra scꝫ in p̄io capitulo hui⁹ tractat⁹. Ex his infert aristo. ꝙ si demōstrator debeat descēdere tūc debet esse idē gen⁹ subiecti. Secūda ratio q̄ sumit̄ ex parte principioꝝ ē hec. in oī demōstratione nec̄e ē mediū et extrema esse eiusdē generis. ḡ principia non possūt esse diuersoꝝ generū. et per ꝯñs ñ ē possibile descēdere de genere in gen⁹. añs patet. qꝛ si non essēt eiusdem generis tūc p̄misse non essēt per se sed eēnt accidētia. i. per accñs. Ex q̄ infert aristo. ꝙ geometria non potest demonstrare ꝙ contrarioꝝ eadē sit scia. neqꝫ ꝙ duo nūeri cubi sit vn⁹ cub⁹. ⁊ gñaliter in vnaq̄qꝫ scia non potest demonstrare id quod ē alteri⁹. nisi subiectū vni⁹ sciētie contineat̄ sub subiecto alteri⁹. qꝛ tunc vna scia potest demonstrare id quod ē alteri⁹ sicut subiectū ꝑspectiue cōtinet̄ sub subiecto geometrie. qꝛ subiectū ꝑspectiue ē linea visualis ⁊ radiosa. subiectū vō geometrie est linea. similit̄ subiectū armonice. i. musice quod ē numer⁹ sonor⁹: ꝯtinetur sub subiecto arismetice quod ē numer⁹. Tertia ratio sumit̄ ex ꝑte passionis ⁊ ē hec. ille q̄ considerat passiōes ꝯuenientes gñi scibili secūdū ꝙ ipsū ñ descēdit ð genere i gen⁹. sꝫ q̄libꝫ demonstrator in q̄libꝫ sciēntia demonstrat passiones ꝯueniētes gñi scibili s̄m ꝙ ipsū. ḡ non ē possibile demonstrātē descēdere de gñe i gen⁹. maior pꝫ. qꝛ tale ꝓcedit ex ꝓprijs p̄ncipijs. mior pꝫ. qꝛ demōstratō ñ demonstrat de lineis p̄dicata q̄ ñ ꝯueniūt lineis s̄m ꝙ linee sūt. vt ñ demonstrat de linea recta ꝙ sit pulcherria lineaꝝ. vel ꝙ ꝯriet̄ līee circulari. qꝛ illa p̄dicata ñ ꝯueniūt linee s̄m ꝙ linea ē. sꝫ secūdū ꝙ līea ē subiectum cōmune. ¶ Ex his respondetur ad dubiū ꝙ non contingit demonstrantē descendere de vno genere in aliud genus. nisi subiectū scientie subalternantis ⁊ subiectū subalternate sint idē simplr̄ vel quodā modo. Dicuntur autē genera subiecta esse eadē simpliciter qñ vnū ē iferi⁹ simpliciter respectu alteri⁹. sic species ē iferior respectu gñis. Sed gña dicūt̄ esse eadē q̄dā mō qñ vnū est iferi⁹ q̄dā mō respectu alterius. sic pars i mō est quodā mō inferior ad suū totū.

Secundo Dubitatur. vtrũ sit possibi
le distictas scientias habere
eadẽ principia. ¶ Pro solutõe premittit̃ ꝙ cu
iuslibꝫ scie duplicia sũt pricipia. q̃dã sũt prici-
pia cõplexa. sic̃ sũt dignitates. Alia sũt princi-
pia icõplexa. cuiusmodi sunt subiectũ ⁊ passio
¶ Intelligẽdo d̃ pricipiys ꝯplexꝭ rñdet̃ ꝑ tres
distictiones Quaꝝ pria ẽ h̃. duplicia sũt princi
pia ꝯplexa. q̃dã sũt ꝓpria q̃ cõstituũt̃ ex diffio
ne essẽtiali subiecti. et q̃dã ꝯmunia q̃ cõstituũ
tur ex termis cõiorib' ⁊ ṗorib' subiectꝭ. ⁊ vtrũ
ꝗ mẽbrũ subdiuidit̃. nã pricipia diuersaꝝ sci
entiaꝝ esse ꝓpria põt duplicit̃ itelligi. vno° ꝙ
illa pricipia sint ꝓpria ꝯclusiõib' diuersaꝝ scia
rũ. et sic diuerse sciẽtie nõ habẽt eadẽ pricipia
ꝓpria. Alio° põt itelligi ꝙ illa sint ꝓpria vni cõ
clusioni et ꝯia vni alteri. ⁊ sic disticte scie bene
habẽt eadẽ pricipia ꝓpria. Similit̃ distictarũ
sciaꝝ esse eadẽ pricipia ꝯmunia potest dupli-
citer itelligi. vno° scd̃m eãdẽ ꝯtractionẽ. Alio
mõ s̃m diuersas ꝯtractõẽs. sic̃ arismetica ꝯ̃bit
ad numeros illud principiũ. si ab eq̃lib' eq̃lia
demãt̃. sed geometria illud idẽ pricipiũ ꝯ̃bit
ad magnitudĩes. ¶ Si v̓o dubiũ q̃rat de prici-
piys icõplexis: rñdet̃ par duas distictõẽs. q̃rũ
pria ẽ hec. Distictaꝝ sciaꝝ esse idẽ subiectũ po
test dupl̃r itelligi. vno° ꝙ sint idẽ per ꝯtinẽtiã
ita ꝙ subiectũ vni' cõtineat̃ sub subiecto alte-
ri'. et sic ẽ possibile distictas scias habere idẽ
subiectũ. sic̃ patꝫ de scia subalternãte. ⁊ subal-
ternata. Alio° põt intelligi ꝙ ṗmũ ⁊ adeq̃tum
subiectũ passionũ vni' scie sit primũ ⁊ adeq̃tũ
subiectũ passionũ alteri' scie. et sic distictaꝝ sci
entiaꝝ nec̃io sũt disticta subiecta. cũ distinctio
scie sumat̃ ex distictõne subiecti. ¶ Scd̃a disti
ctio. Distictaꝝ sciẽtiaꝝ esse eãdẽ passionẽ põt
duplicit̃ itelligi. vno° ꝙ eadẽ passio demõstret̃
de distictꝭ subiectis pris ⁊ adeq̃tis. et sic nõ est
possibile. saltẽ vtraq̃ demõstratõne exñte po
tissima. Alio° ꝙ passio vni' scie demõstret̃ de
subiecto illi' sciẽtie tãq̃ de subo p̊. ⁊ de subo al
teri' scie tãq̃ de subiecto nõ p̊. et sic diuerse sci
entie pñt habere eãdẽ passionẽ. Et addit terti
um modũ q̃ñ. s. passio subiecti vni' scie fit sub-
iectũ alteri' scie. et sic iteꝝ ẽ possibile disticta-
rũ sciaꝝ habere eandẽ passionẽ.

Tertio Dubitat̃. q̃d sit numerus cubus
Rñdet̃ ꝙ ẽ ille q̃ resultat ex du
ctu vni' numeri i seipsũ bis. sic̃ octonari' ẽ nu
mer' cub' resultãs ex ductu binary i seipsum
bis. nã bis duo bis: sũt octo. Similit̃ vigitise-
ptẽ est numer' cub' resultans ex ductu t̃nary
in seipsũ bis. nã ter tria ter sũt vigitiseptẽ. mõ
si vnũ istoꝝ numeroꝝ cuboꝝ ducat̃ in aliũ nu
merũ cubũ. vt deducẽdo octies vigiti septẽ. et
vigesies septies octo resultat vn' terti' nume
rus cub'. scꝫ ducẽtũ sexdeci. et iste numer' cu
bus iteꝝ resultat ex ductu senary i seipsũ bis.
nã sexties sexsexties faciũt ducẽtũ ⁊ sexdeci.
Et sic patꝫ ꝙ ex ductu vni' numeri cubi i aliũ
numeꝝ cubũ resultat vn' terti' numer' cub'.
sed h̃ ꝓbare habet arismetric'. ⁊ nõ geomet̃.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad p̊
mã negat̃ ꝯñs cũ ei' ꝓ-
batiõe. q꞉ lꝫ rosa nix ⁊ pluuia possint nõ esse q̃
tũ ad eẽ exñtie. nõ tñ quãtũ ad eẽ essẽtie. mõ i
ꝓpõe d̃mõstratia t̃mi nõ supponũt ꝓ suis sup-
positꝭ vt actualit̃ existunt. sed supponũt ꝓ his
vt precidũt ab actuali existẽtia. ¶ Ad scd̃aꝫ di
cit̃ ꝙ lꝫ quelꝫ ꝓpõ possit nõ esse. ⁊ per ꝯñs nõ
esse vera nec necessaria nec̃itate aut veritate
formali ⁊ intrinseca. nõ tamẽ nec̃itate aut ve-
ritate extrinseca ⁊ obiectiua. ¶ Ad tertiã d̃r ꝙ
licet actualis ꝯpositio ex corꝑe ⁊ aĩa sit ꝯtin
gẽs: nõ tamẽ ꝯpõ aptitudĩalis. vt alias patuit.

Queritur Utrũ aliq̃ dif-
finitio nata sit
esse tota ꝯclusio v̓lis demon-
strationis. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ. q꞉
diffinitio põt demõstrari d̃ suo
diffinito in dary. ergo saltẽ dif
finitio aliq̃ñ erit ꝯclusio ꝑticularꝭ. ⁊ nõ vniuer
salis. ¶ Scd̃o arg̃r. diffio nõ dicit aliq̃d esse v̓l
nõ esse. vt patuit superi'. g̊ nõ ẽ ꝯclusio v̓lis de
mõstratõis. ¶ Tertio sic. diffio ẽ predicatũ dy
aleticũ natũ termiari ꝑ artẽ dyaleticã. vt patꝫ
prio thopicoꝝ. g̊ non est ꝯclusio demõstratio-
nis. ¶ In oppositũ ẽ aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ declaratiõe t̃mi
noꝝ ponũtur tres distictiõẽs. Quaꝝ pria est.
Duplex ẽ v̓litas. q̃dã ẽ v̓litas distributõis ⁊ p̊
oristica. Alia ẽ v̓litas inhesionis ⁊ analetica. ⁊
isto° illa ꝓpõ dicit̃ v̓lis cui' p̃dicatũ iẽst subic-
cto s̃m ꝙ ipsũ. ⁊ sic q̃libꝫ ꝯ° cuiuslibꝫ d̃mõstra
tõis ꝓpter q̃d ⁊ potissime ẽ v̓lis. Ex q̊ patꝫ ꝙ
q̃rere vtrũ ꝯ° demõstratõis sit v̓lis: ẽ querere
vtrũ ꝯclusio demõstrationis sit scd̃m ꝙ ipsum.
¶ Scd̃a distictio. diffio potest capi dupl̃r. vno
mõ ꝓ oratione indicãte et declarãte essẽtiam
diffiniti. ⁊ sic diffinitio nõ potest esse principiũ

nec ↄclusio demõstratõis.nec ēt tota ðmõstra
tio.licet tñ bñ sit mediũ ðmonstratõis vel p̄di
catũ ↄclusiõis. Alio° põt capi diffinitio ꝓ vna
totali ꝓpõne in q̃ p̄dicat̃ diffinitio de suo diffi
nito.et sic diffinitõ põt esse pͥcipiũ vel ↄ° de
mõstrationis. ¶ Tertia distictio.q̃druplex est
diffinitio.quedã ē data per cãȝ finalē.alia per
causã efficiētē.alia per cãȝ formalē.et alia per
cãȝ materialē. Jlla aũt ꝓpõ in q̃ p̄dicat̃ diffio
materialis de diffinito põt ðmõstrari ꝑ causã
formalē.et formalis ꝑ efficiētē.⁊ efficiēs per fi
nalē. Cui° ratio põt esse scðȝ linconiensē. qꝛ de
mõstratio debet procedere ꝑ cãm.mõ species
siue forma ē cã materie. et efficiēs cã forme.⁊
finalis cã efficiētis inquãtũ efficiēs ē. cũ sit p̄n
cipiũ motiuũ efficiētis ad agēdũ.vt pȝ 2° phisi
coꝝ. Vñ p̊ de aĩa tres assignãt̃ diffinitões ire.
Pͥa ē materialis q̃ ē h̄. Jra est ebulitio siue a
scēsus sanguis circa cor. Alia ē diffinitõ forma
lis.q̃ est h̄. Jra ē appetit° vindicte ꝓ dolore.⁊
per illã formalē põt diffinitio materialis sic ð
mõstrari.oīs appetit° vīdicte pro dolore ē ebu
litio sãguis circa cor.sed i ira ē appetit° vīdicte
pro dolore.g̊ ira ē ebulitio sanguis circa cor.et
ista diffio formalis ē p̄ncipiũ ðmõstratõis. sed
materialis ē ↄclu° demõstratõis. Tertia v̊o ē
ↄposita ex vtraq;.et ē h̄. Jra ē ascēsus sanguis
circa cor ꝓpter appetitũ ↄtrarij doloris. ⁊ ista
tertia diffinitio ē tota ðmõstratio.idest ↄtinēs
oēs termios positos i p̄dicta ðmõstratiõe.scȝ
maiorē extremitatē.miorēȝ. et mediũ. Dr̃t tñ
positiõe a ðmõstratõe in h̄ ꝙ ðmõstratõ ↄtiet
illos termios scðȝ ꝙ ordinant̃ in mõ et figura.
sed predicta diffinitio nõ sic ↄtinet illos.

Secundo Sciendũ ē ꝙ in scða ꝑte hu
ius capituli oñdit ↄclusionēȝ
demõstrationis esse ꝑpetuã. et ↄtinet q̃ttuor
ↄclusiones. Quaꝝ pͥa ē h̄.ðmõstratio ē ex ꝓ
positionib° perpetuis.pȝ.qꝛ oē vl'e ē perpetuũ
sed ðmõstratio ē ex vl'ib°.g̊ ē ex perpetuis. et
per ↄsequēs ↄclusio ðmõstratiõis nec̄cio erit ꝑ
petua.qꝛ ex perpetuo nõ seq̃t̃ nisi ꝑpetuũ. Ex
hac ↄclusiõe ifert aristo. correlarie scðaȝ ↄclu
sionē q̃ ē h̄.corruptibiliũ non ē scia neq; ðmõ
stratio simplr̃ sed solũ scðȝ accidēs.pȝ. qꝛ si cõ
clusio ðmõstratiõis eēt corruptibilis tũc nec̄e
esset aliquã p̄missaꝝ esse corruptibilē ⁊ nõ vni
uersalē.qð ē cõtra cõclusionē p̄cedētē. ¶ Ter
tia cõclusio.corruptibiliũ nõ ē diffinitio. pȝ.qꝛ
corruptibiliũ nõ ē demonstratio. ergo nec dif
finitio.tȝ conseqūntia.qꝛ q̃dã diffio ē principiũ
demonstrationis.alia ē conclusio.et alia ē tota
demonstratio sola positione dr̃ns. ¶ Quarta
conclusio tangit rēotionē cuiusdã dubij. qꝛ di
ctũ ē perpetuoꝝ et icorruptibiliũ eē ðmõstra
tionē et sciaȝ.ideo posset aliq̄s dubitare an eo
rũ q̃ fiũt sepe vel freq̄nt̃ possit haberi scia.cuȝ
talia non sint sēper. Rñdet aristo.ꝙ eoꝝ q̃ fre
quēter sũt inquãtũ freq̄nter fiũt non ē scia. sȝ
inquãtũ sēper.qꝛ scðȝ ꝙ i demonstratione sũt
sēper sũt.licet scðȝ se non sint sēper. sȝ solũ ꝑȝ
partē.sicut sunt defectus lune.

Tertio Sciēdũ ē ꝙ circa hũc textũ inci
dunt due difficultates. Quaꝝ p̄ma incidit cir
ca probationē p̄me conclusionis.⁊ ē h̄. vtrũ se
q̃tur. demonstratio ꝓcedit ex vl'ib°.g̊ ex ꝑpe
tuis.et arguit linconiēsis ꝙ non. qꝛ ðmonstra
tio procedit ex vl'ib° repertis in singularib°. sȝ
vl'ia reꝑta in singularib° sũt corruptibilia.er
go ðmonstratio erit ex corruptibilib°. sȝ ꝓce
dat ex vl'ib°. ¶ Ad hãc obiectionē adducit lin
coniēsis q̃ttuor modos soluēdi.q̊ꝝ vltim° est.
licet vl'ia sint simplr̃ corruptibilia ad corrupti
onē singulariũ:tñ sũt incorruptibilia successi
ue.pͥa pars pȝ.qꝛ vl'ia in seipsis non corrũpũ
tur.sed cũ indigēt singulari tãq; differēte cor
rũpũt̃ ꝑ corruptiõeȝ dr̃ntis corruptibilis. 2ª ps
patet.qꝛ sēper manēt vl'ia per continuã succes
sionē singulariũ.et ad huiusmodi ↄtinuã suc
cessionē saluãdũ dicit ꝙ species q̃ sũt i aliq̄b°
regionib° corrũpũt̃ in hyeme. sic musce ⁊ hui°
modi saluãtur et ꝑmanēt in alijs locis hñtibus
tēperiē.non ei est hora tēporis qui in aliq̃ par
te terre sit tēperies ⁊ tp̄s aptũ gñationi.qð sic
nittit̃ suadere.qꝛ species oēs sũt de ꝑfectione
essētiali vniuersi.g̊ oportet oēs sp̄s in oi hora
manere.aliogn vl'itas mũdi q̄ñq; esset cõple
ta ⁊ q̄ñq; incompleta.qð ē icõueniēs. ¶ Scða
difficultas. q̊ mõ itelligit̃ illud dictũ text° ꝙ
eoꝝ q̃ sepe fiũt ē scia non iquãtũ sepe sed iquã
tũ sēper fiũt. Rñdet̃ ꝑ distinctionē.qꝛ illa que
sunt sepe pñt duplr̃ considerari. vno° in vl'i.et
sic sũt sēper. Aliomodo i particulari.⁊ sic sunt
sepe.et non sēper. Hũc tñ modũ reprobat lin
coniēsis.qꝛ vl'e non põt saluari nisi in aliq̊ suo
rũ singulariũ.g̊ ⁊ si eclipsis in singulari non sit
nec etiã erit i vl'i. Aliter rñdet egidi° ð roma
qꝛ illa q̃ sũt sepe pñt cõsiderari dupliciť. vno° i
quãtũ i effectu.⁊ sic sũt sepe. ⁊ non semꝑ. Alio
modo vt sũt i suis ratõib° cãlibus.⁊ sic sũt sēꝑ.

Contra hũc modũ arguit liconiẽsis. qꝛ nulla
particularꝭ eclipsis ẽ sẽper i suis rõnibꝰ cãlibꝰ
Itẽ qꝛ vel ille cãe sẽper sũt nate ꝓducere talẽ
effectũ. ⁊ sic sẽper ꝓducũt ipsũ. ⁊ ꝑ ꝯñs ille ef
fectꝰ erit sẽper ꝓductꝰ. qꝺ ẽ ꝯ oppionẽ. vł ille
cãe nõ sũt nate ꝓducere illũ effectũ. ⁊ tũc vł il
le effectꝰ erit sẽper ꝓductꝰ vel ñ. si nõ: hẽt pro
positũ. si sic. ğ effectꝰ aliqñ erit ⁊ ñ erit ꝑ causã
qꝺ ẽ icõueniẽs. Ideo alr̃ rñdꝫ liconiẽsis ꝙ de
illis q̃ sepe fiũt põt eẽ scia tanq̃ꝫ de rebꝰ signifi
catꝭ. de qbꝰ tñ sũt ꝓpões ꝑpetue. i. nũq̃ꝫ falsifi
cabiles. Ista eĩ ꝓpõ: q̃tiẽscũq̃ꝫ terra iterponit̃
iter solẽ ⁊ lunã ẽ eclipsis. ẽ ve scita ⁊ ꝑpetua i
astrologia. Et si obiciat̃ qꝛ ẜm eũdẽ liconiẽsẽ
visibiłe ẽ oẽs spẽs i oĩ hora manere. sꝫ eclipsis ẽ
spẽs. ğ sẽper erit eclipsis. Rñdet liconiẽsis ꝙ
illa ꝓpõ itelligit̃ de specie significãte aliquaꝫ
ꝑfectionẽ. mõ eclipsis cũ sit priuatio ñ signifi
at aliquã ꝑfectionẽ.

Conclusio

Rñsalis. aliq̃ diffinitõ na
ta ẽ eẽ ꝯº vłis ꝺmõstratõis. pꝫ. qꝛ aliq̃ diffinitõ
nata ẽ p̃dicari i ꝯclusiõe ꝺmõstrationis ꝺ sbo
ẜm qꝺ ipsũ. ğ nata ẽ eẽ ꝯclusio vłis ꝺmõnis.

Primo

Dubitat̃. vtrũ ꝯtingat vnũqꝺ
q̃ꝫ ꝑ vnũqꝺq̃ꝫ ꝺmõstrare. Pro
rñsiõe supponit̃ ꝙ aristo. i tertia ꝑte huiꝰ capi
tuli oñdit ꝺmonstrationẽ ñ ꝓcedere ex ꝯibus
et continet q̃ttuor cõclusiõẽs. ❡ Quaꝝ pria ẽ
h̃. demõstratio ꝓcedit ex ꝓpꝛys pꝛicipys. ꝓba
tur q̃ttuor rõibꝰ. Pꝛia est h̃. qcq̃d procedit ex
his q̃ sũt per se ⁊ de scꝺꝫ ꝙ ipsũ ꝓcedit ex pro
pꝛys. sed demõstratio ꝓcedit ex his q̃ sũt ꝑ se
et de scꝺm ꝙ ipsũ. ğ ꝓcedit ex ꝓpꝛys p̃ncipys
mioꝛ pꝫ. qꝛ nisi sic seq̃ret̃ ꝙ ꝯtingeret vnãquã
q̃ꝫ ꝯcłonẽ ꝺmõstrare ex vnoq̃q̃ꝫ pꝛinº. qꝺ ẽ fłꝫ.
Ex hac rõne ifert aꝝ ꝙ ñ oĩs sillᵒꝰ ꝓcedẽs ex
vis idemõstrabilibꝰ et imediatꝭ ẽ demõstratõ
Scꝺa rõ. si ꝺmõstratio ꝓcederet ex cõibꝰ tũc
ꝯtigeret demõstrare thetragonismũ. i. circula
re esse eq̃le q̃drato sic̃ brisso ꝺmõstrabat. sꝫ h̃
ẽ icõueiẽs. ğ ⁊c̃. maioꝛ pꝫ. qꝛ ratio brissonis fie
bat per mediũ ꝯẽ qꝺ ꝯueiebat alteri ab extre
mis: ⁊ ita ñ ꝓcedebat ex ꝓpꝛys. Fuit eĩ talis rõ
brissonis. vbicũq̃ꝫ ẽ iueire maiꝰ ⁊ minꝰ ibi ẽ iue
nire eq̃le. sed ẽ iueire q̃dratũ maiꝰ circulo qꝺ
scꝫ describit̃ ex̃ circulũ. ⁊ ẽ iueire q̃dratũ minꝰ
circulo qꝺ scꝫ describit̃ ifra circulũ. ğ ẽt ẽ iueĩ
re q̃dratũ mediũ qꝺ erit eq̃le circulo. pꝫ eĩ qꝛ
licet illiꝰ sillͥ p̃misse sint ve ⁊ idemõstrabiles
tñ ñ sũt de ꝑ se. qꝛ maiꝰ ⁊ minꝰ cõueniũt alys a
figura. ideo illa rõ ñ ẽ ꝺmonstratia. Tertia rõ.
illud qꝺ scit̃ ꝑ mediũ cõe descẽdẽs i aliud geᵒ
ñ scit̃ nisi scꝺꝫ accidẽs. sꝫ demõstratio nõ facit
scire scꝺꝫ accidẽs. ğ ꝺmõstratio non ꝓcedit ex
pꝛicipys cõibꝰ. maioꝛ pꝫ. qꝛ nihil scit̃ scꝺꝫ ꝙ ip
sũ nisi cognoscat̃ ex pꝛicipys illiꝰ ẜm ꝙ illiꝰ. vt
habere tres debet sciri de triãgło ex pꝛicipys
q̃ insũt triãgulo scꝺꝫ ꝙ triãgulꝰ. Quarta ratio
q̃ñcũq̃ꝫ mediũ ẽ in eadẽ ꝓximitate cũ extreis
tũc ꝓcedit̃ ex ꝓpꝛys. sed i ꝺmõstratõe mediũ
ẽ i eadẽ ꝓxĩtate cũ extremis. ğ oĩs ꝺmõstratõ
ꝓcedit ex ꝓpꝛys. mioꝛ pꝫ. qꝛ nisi sic seq̃ret̃ ꝙ
p̃dicatũ nõ ineẽt ꝑ se subiecto. ❡ Scꝺa ꝯº rẽo
uet q̃ddã dubiũ. qꝛ ꝯtigit ꝺmõstrare aliq̃d i ar
monica ꝑ arismeticã. ğ nõ oꝫ mediũ eẽ i eadẽ
ꝓxĩtate cũ extremis. Rñdet aꝝ. ꝙ nulla ꝯº ar
monice põt demõstrari ꝑ pꝛicipia arismetrice
sũpta simplr̃. i. icõtracte. sꝫ debẽt ꝯhi scꝺꝫ exi
gẽtiã subiecti armonice. Ex q̃ ifert aꝝ. dr̃iaꝫ i
ter sciaꝫ suꝑioꝛẽ ⁊ iferioꝛẽ. qꝛ scie suꝑioꝛis ẽ de
mõstrare ꝓpt̃ q̃d. sꝫ iferioꝛꝭ ẽ ꝺmõstrare ipsuꝫ
qꝛ. ❡ Ex h̃ ifert aꝝ. tertiã cõclusionẽ p̃ncipalẽ
huiꝰ ꝑtꝭ. q̃ ẽ h̃. nõ cõtigit demõstrare simplicit̃
vnũqꝺq̃ꝫ ex vnoq̃q̃ꝫ pꝛicipio. sꝫ q̃libꝫ ꝯº ꝺmon
strat̃ ex suis pꝛicipys ꝓpꝛys q̃ ꝓpꝛia pꝛicipia
hñt aliq̃ pꝛincipia ꝯia ꝑ q̃ põt ꝓbari. illa autẽ
ꝯia pꝛicipia cõsiderant̃ in scientys ꝯibꝰ. cuius
modi sũt dyaletica ⁊ methaphica. ❡ Quarta
ꝯº nulliꝰ sciẽtꝭ ẽ ꝺmõstrare pꝛicipia sua ꝓpꝛia.
Patꝫ tribꝰ medys. Pꝛimũ. qꝛ pꝛincipia ꝓpꝛia
sũt pꝛia in illa sciẽtia. ğ i eadẽ sciẽtia ñ ꝯtigit il
la ꝺmõstrare. 2ᵐ mediũ. qꝛ notitia oĩm q̃ cõsi
derãt̃ in illa scia ꝺpẽdet ex illis pꝛincipys. 3ᵐ
mediũ. qꝛ pꝛicipia magꝭ sciũt̃ q̃ꝫ q̃cũq̃ꝫ alia. ex
h̃ infert p̃eminẽtiã methaᶜᶜ ad alias scias. qꝛ
methaᶜᵃ facit magꝭ scire ⁊ ẽt maxie scire. eo ꝙ
ipsa ꝓcedit ex suꝑioꝛibꝰ cãis. ❡ Ultio infert p̃
mã ꝯcłonẽ hꝰ capłi ꝺclaratã q̃ ẽ h̃. nõ ꝯtigit de
mõstrãtẽ ꝺscẽdere ꝺ vno gñe in aliud geꝰ nisi
sicut dictũ ẽ. s. qñ subiecta sũt eadẽ simplr̃ vel
q̃dã mõ. sic̃ ꝯtigit geometrã ꝺscẽdere i metha
phicas vel ymaginatias vł speculatias scias.
etiã arismeticũ ꝯtingit ꝺscẽdere i armonicaꝫ
ꝑ artes mechãicas vł ymagiatiuas intelligit
illas sciẽtias q̃ sũt ꝺ machinis et alys ingenys
bellicosis qbꝰ dimicãt̃ castra. sꝫ ꝑ speculatias
intelligũt̃ sciẽtie ꝑspectiue. ⁊ alie huiusmodi.

Secũdo

Dubitat̃. vtrũ in q̃libꝫ sciẽtia
opoꝛteat ꝺ pꝛincipys illiꝰ scien
tie sẽper q̃d ẽ ⁊ qꝛ ẽ p̃suppõere. ❡ Pro rñsione

ſupponit̃ ꝙ ar̃.in h̄ q̃rto caplõ ꝺteriat ꝺ p̃rici
pijs tã ꝓprijs q̃ꝫ ꝯib⁹ ꝺmõſtratõis.ꝛ ꝯtꝫ ꝺuas
ptes. In q̃ꝝ p̃ria itẽdit ſeptẽ ꝯclões.¶ Pria ẽ
h̄.ꝺifficile ẽ cognoſcere an ſciam⁹ vel nõ.pꝫ.q̃ꝛ
nõ ꝯtigit ſcire aliquã cõcluſionẽ niſi p ꝺmon/
ſtrationẽ ꝓcedẽtẽ ex ꝓprijs p̃ricipijs.ſꝫ ꝺiffi/
cile ẽ cognoſcere an hẽam⁹ ꝓp̃ria p̃ricipia cõ/
cluſiõis ſcibilis.ğ ꝺifficile ẽ nos cognoſcere an
ſciam⁹ vel nõ.maioꝛ pꝫ.q̃ꝛ ſepe opinamur nos
ſcire ſi hẽam⁹ ſill̃ꝫ ex p̃ris v̄is ꝛ imediatl.ſꝫ i h̄
fallimur.q̃ꝛ cũ h̄ reqrit̃ ꝙ talia p̃ricipia ſint p
p̃ria reſpectu ꝯclõnis ꝺmõnde.¶ Scꝺa ꝯ° tã
git ꝺiffionẽ p̃ricipioꝝ.ꝛ ẽ h̄.p̃ria p̃ricipia ſũt il
la q̃ cũ ſint v̄a ñ ꝯtigit ea ꝺmõſtrare.¶ Tertia
ꝯ° ꝯpat principia ꝺmõſtratõis tã ꝯplexa q̃ꝫ in
cõplexa adiuicẽ penes ꝯueniẽtiã ꝛ ꝺr̃iaꝫ.Con
ueniũt eñi i h̄ ꝙ ꝺ oib⁹ p̃ricipijs tã ꝯplexl q̃ꝫ in
cõplexl p̃ſuppõit̃ qd ſignificẽt.ſed ꝺr̃nt.q̃ꝛ de
q̃buſdã.ſ.de ſb̃o ꝛ ꝺignitate p̃ſupponit̃ q̃ꝛ ſũt.
ſꝫ ꝺe alijs.ſ.de paſſionib⁹ ꝺemõſtrat̃ q̃ꝛ ſũt.pꝫ
exẽplarit̃.q̃ꝛ de vnitate ꝛ linea in geometria
p̃ſupponit̃ qd ſignificẽt.ꝛ ſimilit̃ ꝺ r̃cto ꝛ cur/
uo.tñ ꝺ r̃cto ꝛ curuo ꝺmõſtrat̃ q̃ꝛ ẽ.¶ Quarta
ꝯ° tãgit vnã ꝺiuiſionẽ principioꝝ.ꝛ ẽ h̄.princi
pioꝝ ꝺmõſtratõis q̃dã ſũt ꝓp̃ria vnicuiq̃ꝫ ſcie
ſpãli. Alia v̄o ſũt cõia ꝺiuerſis ſciẽtijs ſpãlib⁹
ex^m ꝺ ꝓprijs.vt linea ẽ lõgitudo ſñ latitudine
ꝛ ꝓfũditate.ex^m de ꝯib⁹.vt ſi ab eq̃lib⁹ eq̃lia
auferas reliq̃ ſũt eq̃lia. ¶ Quita ꝯ° oñdit q̃lit̃
ꝺmõſtratoꝛ vtat̃ principijs ꝛ ẽ h̄.ꝺmõſtratoꝛ
nõ vtit̃ p̃ricipijs ꝯib⁹ i ſua ꝯitate manẽtib⁹.ſꝫ
vt ſũt ꝯ̃cta ad ꝓp̃riũ ge⁹ illi⁹ ſcie ſpãlis.vt ariſ/
metica ꝯ̃hit iſtõ p̃ricipiũ ꝯẽ.ſi ab eq̃lib⁹ eq̃lia
ꝺemas ad numeros.ꝛ geometria ꝯ̃hit ipſũ ad
magnitudies ¶ Sexta ꝯ° tãgit ꝺiffionẽ ꝓp̃rio
rũ p̃ncipioꝝ.ꝛ ẽ h̄.ꝓp̃ria p̃ricipia ſũt illa ꝺ q̃b⁹
ſuppõit̃ q̃ꝛ ſũt.ꝛ ꝺ q̃b⁹ i vnaq̃q̃ꝫ ſcia ꝺmõſtrãt̃
paſſiones.vt vnitas i ariſmetica.ꝛ ſigna.i.pũ/
cta.ꝛ linee i geometria.ſil̃r ꝺ paſſiõib⁹ ſuppõit̃
qd ſignificẽt.vt ariſmetica ſuppõit qd ſignifi/
cẽt par ꝛ ipar.ꝛ qd ſignificẽt triãgl̃s ꝛ q̃ꝺrãgu
lus vel cub⁹.i geometria qd ſignificet rõale id
eſt ꝯmẽſurabile.ꝛ ẽt qd ſignificet r̃flexũ ꝛ cur
uũ.¶ Septia ꝯ° q̃ ẽ rñſiua ad ꝺubiũ ẽ h̄.nihil
ꝓhibꝫ q̃ſdã ſcias ꝺmõſtratias p̃dicta tria p̃ri/
cipia ꝺeſpicere.ita ꝙ i p̃ricipio libroꝝ ñ oꝫ illa
tria p̃ſcribi.nec ſp oꝫ ꝙ ꝺoctoꝛ illa tria p̃oꝛdiet
apud ꝺiſcipulũ.cui⁹ rõ ẽ.q̃ꝛ q̃ñq̃ꝫ i ſciẽtijs illa
ſũt manifeſta ꝛ mãifeſte accepta apꝺ oẽꝫ adi/
ſcẽtẽ abſq̃ꝫ eo ꝙ p̃ſcribãt̃ vel p̃ri⁹ ꝺoceãt̃.iõ ſu

perfluũ eẽt p̃ſcribere vel p̃docere.v̄bi g̃ra.i a/
riſmetica opoꝛtet ſpecialẽ mẽtõnẽ faciẽdo ꝺe
numero ſupponere q̃ꝛ ẽ.eo ꝙ nõ ſit ꝺ ſe mani/
feſtũ numeꝝ eẽ.ſꝫ ꝙ calidũ vl̃ frigidũ ſit ñ oꝫ
p̃ſuppõere faciẽdo ſpãlẽ mẽtionẽ in ſcia.q̃ꝛ ad
ſẽſũ notũ ẽ calidũ vl̃ frigidũ.ſil̃r ñ ſẽper ẽ acci
pere.i.p̃ſupponere ꝺe paſſionib⁹ qd ſignificẽt
q̃ꝛ int̃ꝺũ ſũt mãifeſte.ſil̃r nec ꝺ principijs coi
b⁹ oꝫ ſẽp p̃ſuppõere q̃ꝛ ſũt aut qd ſignificẽt.ſi
cut ꝺ illo p̃rin°.ſi ab eq̃lib⁹ ꝛc̃.q̃ꝛ illꝺ p̃rin^m ꝺe ſe
ẽ mãifeſtũ. Uerũtñ addit ar̃.ꝙ lꝫ h̄ tria i p̃n/
cipijs libroꝝ nõ p̃ſcribãt̃.nec ẽt ꝺoctoꝛ apꝺ ꝺi
ſcipulũ ea p̃oꝛdinet ꝺicẽdo ꝺiſciplõ: tu ꝺebes
ſuppõere ꝺ ſb̃o qd ẽ ꝛ q̃ꝛ ẽ.ꝺe paſſiõe qd ẽ.ꝛ ꝺ
ꝺignitate q̃ꝛ ẽ.tñ in ꝺmonſtratione ꝺebẽt illa
p̃ſuppõi ac ſi eẽnt p̃ſcripta vel apud ꝺiſcipulũ
preoꝛdinata.

Tertio Dubitat̃.vt^m ꝯtra ꝺignitatẽ poſ/
ſit inſtãtia ferri.¶ Et videt̃ ꝙ ſic.q̃ꝛ cuilibꝫ ꝓ/
poſitioni ẽ alia ꝓpõ ſibi oppoſita.ğ ꝯtra ꝺigni
tatẽ ꝯtingit opponere.ꝛ per ꝯñs inſtãtia ferri.
¶ Pro rñſiõe ſuppõit̃ ꝙ ar̃.in ſcꝺa p̃te h⁹ ca/
pituli ꝯpat principia ꝺmõſtratõis adiuicẽ pe/
nes ꝺr̃iaꝫ.ꝛ intẽdit q̃ttuoꝛ cõcluſiões.¶ Pri/
ma ẽ h̄.ꝺignitas ñ ẽ ſuppõ neq̃ꝫ petitio.pꝫ ꝺua
b⁹ rõib⁹.Pria.q̃ꝛ ꝺignitas ẽ p̃rin^m qꝺ necẽ ẽ v̄i
ficari ꝓpt̃ ipſũ.ꝛ qꝺ necẽ ẽ eẽ veꝝ ꝓpt̃ ipſũ.ſꝫ
ſuppõ ꝛ petitio ñ ſũt ita.ğ ꝺignitas nõ ẽ ſuppõ
neq̃ꝫ petitõ.Sꝫ h̄ nõt licoñ.ꝙ cognoſcit̃ v̄itas
ꝓpõis a^{nc} cũ videt̃ idẽtitas i ſb̃a ſubiecti ꝛ p̃di
cati.ita ꝙ eadẽ res ipoꝛtet̃ p ſb̃ꝫ ꝛ p̃dicatũ.co
gnoſcit̃ ẽt necẽitas ſill̃i cũ videt̃ idẽtitas vtri⁹
q̃ꝫ extrẽi cũ t̃mio me⁹ i q̃cũq̃ꝫ ğ ꝓpõe vel ſillõ
ſũt mãifeſte idẽtitates ille p ſe ꝛ ab^{te} illa ꝓpõ
ẽ ꝺignitas.ꝛ ſill̃s ꝺr̃ p̃fect⁹. 2^a rõ.ſuppõ ꝛ peti
tio p̃ñt ꝓbari p rõeꝫ ext̃ioꝛẽ.ñ aũt ꝺignitas.ğ
ꝛc̃.b^{or} pꝫ ꝺuab⁹ rõib⁹.Pria ẽ.q̃cq̃d põt ꝓbari
p rõeꝫ ext̃ioꝛẽ idiget ſillõ.ſꝫ ꝺignitas ñ idiget
ſillõ.ğ ꝺignitas ñ põt ꝓbari p rõeꝫ ext̃ioꝛẽ. 2^a
rõ.ꝯ̃ qꝺlibet qꝺ põt ꝓbari p rõnẽ ext̃ioꝛẽ põt
ferri iſtãtia.ſꝫ ꝯ̃ ꝺignitatẽ ñ põt ferri iſtãtia.ğ
ꝺignitas ñ põt ꝓbari p rõnẽ ext̃ioꝛẽ. ¶ 2^a ꝯ°.
tãgit ꝺr̃iaꝫ int̃ ſuppõnẽ petõnẽ ꝛ q̃õnẽ.ꝛ ẽ hec
ſuppõ ẽ ꝓpõ ꝺmõſtrabilis accepta vt ideꝫ mõ
ſtrabil̃.ꝺũ tñ ſit ꝓbabilis adiſcẽti.ꝛ talis nõ ẽ
ſuppõ ſimpl̃r ſꝫ ſolũ q̃ ad adiſcẽtẽ. Sꝫ petitio
ẽ ꝓpõ cui adiſcẽs nec aſſentit nec ꝺiſſẽtit opi/
nãdo ꝯ̃riũ ei⁹.Queſtio v̄o ẽ ꝓpõ ꝓbabil̃ cuius
ꝯ̃riũ opinat̃ adiſcẽs.¶ 3^a ꝯ° tangit q̃ñq̃ꝫ ꝺr̃ias
inter ſuppõnẽ ꝛ ꝺiffinitõnẽ.¶ Pria ẽ.ſuppõ ſi

gnificat esse vł nō eē. diffi io v̄o non. Scđa dr̄a. suppō ē ꝓpō. ſʒ diffio nō. Tertia. qꝛ suppō accipiť ꝑ itellectū cōponētē. diffio v̄o ꝑ itellectuʒ simplicē. Quarta dr̄a. qꝛ suppō ē de numero p̄missaꝝ qb⁹ exn̄tib⁹ nec̄e ē cōclusionē eē. ſʒ diffinitio nō. Quita dr̄a. suppō ē vl̄is vel ꝑticularis. nō aūt diffio. ¶ Quarta cōclusio tāgit rēotionē duoꝝ dubioꝝ. q̊ꝝ pri^m est qꝛ aristo. videtur inuere ꝙ suppō sēꝑ ē v̄a. et tn̄ geometˀ supponit lineā esse bipedalē vel rectā. q̄ tn̄ non ē. R̄n̄det aꝝ. ꝙ geometˀ nō vtiť suppōne fl̄a qꝛ nihil demōstrat ð linea ꝑticulari. ſʒ solū ð liea vl̄i. ¶ Scđm dubiū. qꝛ aliqs posset credere ꝙ vl̄e esset seꝑatū a singularib⁹. R̄n̄det aꝝ. ꝙ n̄ nā vl̄e nō ē vnū ex̄ multa ſʒ ē vnū in mult]. ex quo ifert tres ꝯdōnales. ⁊ vnā cathegoricam. Pria cōdōalis. si nō est h̄. i. singl̄are: nō ē etiaʒ vl̄e. Scđa ꝯditiōalis. si vl̄e non sit: nec mediū ðmōstrationis erit. Tertia ꝯditionalis. si mediū ðmōstratōnis non sit: nec etiā ðmōstratio erit. Cathegorica ē h̄. mediū i demōstratōe est vnū i plurib⁹ nō equocū. ¶ Ad rationeʒ dubÿ dr̄ ꝙ hic non capiť istātia vt ē ꝓpōni ꝯ̄ria vel ꝯ̄dictoria. ſʒ capiť istātia ꝓ dissēsu q̄ qs dissentit alicui ꝓpōni cui tn̄ ali⁹ assētit. mō null⁹ pōt dissentire dignitati.

Ad rōnes Ante oppositū. due p̄me soluūtur ex prio notabili. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ diffinitio considerata ꝑ hitudinē ad p̄dicata p̄dicabilia notiori modo sibi ꝯueientia q̄ꝫ diffinito ē predicatū dyaleticū. ipsa aūt ꝯsiderata ꝑ habitudinē ad suū diffinitū de q̊ nata ē vl̄r et affirmatie p̄dicari potest esse ꝯ⁰ ðmōstratōis.

Queritur Utruʒ demonstrator interroget. ¶ Et videť ꝙ sic. qꝛ in q̄libet scia sūt ꝓp̄e iterrogatiōes. ergo ⁊ ꝓp̄a iterrogata. ⁊ ꝑ ꝯn̄s ð ipsis demōstrator iterrogat. ¶ Scđo argr̄ sic. dubitabile ē iterrogabile. ſʒ conclusio ðmonstratiōis ē dubitabilis. ğ ē interrogabilis: ⁊ ꝑ ꝯn̄s de ea ðmōstrator iterrogat. ¶ Tertio argr̄ sic. q̈ttuor sūt q̄stiōes vere scibiles. vt patebit i z⁰ hui⁹. ſʒ q̄stiōes v̄e scibiles nō pn̄t termiari nisi pri⁹ iterrogenť. ğ nec̄e ē ðmōstratorē iterrogare. ¶ In oppo^m ē aꝝ.

Primo Sciēdū ē ꝙ pro ðclaratōe termioꝝ ponūť tres distictiones. Quaꝝ pria ē h̄. duplex ē iterrogatio. q̄dā ē cathegorica q̄ qs determiate q̄rit alterā parteʒ ꝯ̄dictionis. vt vtrū hō sit risibilis. Alia ē interrogatio disiūctiua q̈ qs q̄rit vnā ꝑtē ꝯ̄dictōis sub disiūctione ad aliā. vt vtrū hō sit aial vel non. ¶ Scđa distictio. demonstratorē interrogare pōt duplr̄ itelligi. vno⁰ ꝙ iterroget p̄missas. ⁊ h̄ iterrogatiōe ca^{ca}. Alio⁰ ꝙ iterroget cōclusionē similiť iterrogatiōe ca^{ca}. ¶ Tertia distictō. ðmōstratorē iterrogare tā premissas q̄ꝫ ꝯclusionē pōt duplr̄ itelligi. vno mō an̄ actualē ðmōstrationē. ⁊ sic pōt iterrogare tā p̄missas q̄ꝫ ꝯclusionē. cū sint sibi adhuc dubie. et h̄ iterrogatione cathegorica. Alio mō in actuali ðmonstratione. ⁊ sic pōt iterrogatiōe cathegorica adhuc iterrogare cōclusionē cū sit sibi adhuc dubia. n̄ tn̄ i actuali ðmōstratiōe iterrogare de p̄ncipÿs. qꝛ i actuali ðmōstratione oʒ p̄cognoscere ð pricipÿs ꝙ sūt v̄a ⁊ nec̄ia.

Secundo Sciēdū ꝙ q̄ntū capitulū in quo ðtermiat aristo. q̄liť scientie sp̄āles vtātur pricipÿs coib⁹ cōtiet q̈ttuor ꝑtes. Quaꝝ pria cōtiet tres ꝯclusiōes p̄ncipales. ¶ Pria ē h̄. nulla ðmōstratio accipit illud p̄ncipiū cōe. nō cōtigit simul idē affirmare ⁊ negare ð eodē nisi cōclusio affirmet p̄dicatū ð subo ⁊ siml̄ neget oppositū p̄dicati ð illo subiecto. ⁊ tūc debʒ capi maior cū negatōe sui oppositi. ſʒ mediū aut mior extremitas n̄ debēt sumi cū suo opposito. qꝛ nihil dr̄t dicere hō est aial. ⁊ dicere hō ē aial ⁊ hō n̄ ē n̄ aial. qꝛ aial p̄dicať ð alÿs ab hoie. Similiť nihil refert dicere calias ē aial. ⁊ dicere calias ē aial ⁊ n̄ calias est n̄ aial. ¶ Scđa cōclusio on̄dit q̄liť istud p̄nci^m de q̊lʒ ē affirmatō vł negatō. igrediť ðmōstratōnē. ⁊ ē h̄. Istud p̄nci^m igrediť ðmōstratōneʒ ad ipossibile. n̄ tn̄ sēꝑ nec vl̄r. ſʒ solū iquātū sufficiēs ē. Dr̄ aūt esse sufficiēs qn̄ ꝯ̄hiť ad ꝓpriū gen⁹ subiectū circa qđ fit ðmōstratō ¶ Tertia ꝯ⁰ infert q̄dā correlaria. Pri^m. oēs scie ꝯicāt. i. vtūť p̄ncipÿs coib⁹ rōe cui⁹ diffinit cōia p̄ncipia. Sūt ei p̄ncipia cōia illa qb⁹ vtūť scie tāq̄ꝫ ex his ðmōstrātes. nec tn̄ sūt illa ð qb⁹ ðmonstrāt. s. subiecta. nec illa q̄ ðmōstrāt. sic passiones. Z^m corre^m. dyaletica dr̄t ⁊ ꝯuenit cū alÿs scijs. ꝯueīt ei. qꝛ oēs alie scie ꝯicāt cū p̄ncipÿs cōib⁹. ſʒ dr̄nt. qꝛ oēs alie scie sūt deťmiati gn̄is idest sūt circa ðtermiatū sbm scibile. ſʒ dyaletica n̄ ē vni⁹ ðtermiati gn̄is. Tertiū corr^m. demōstrator ⁊ dyaletic⁹ dr̄nt. qꝛ dyaletic⁹ iterrogat. ðmōstrator aūt n̄ interrogat ꝓpter idꝙ non ē indr̄ns ad vtrāq̄ꝫ partē ꝯ̄dictionis.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa hunc textuȝ incidunt quattuoꝛ difficultates.
¶ Quaꝝ pria est hec qliter ē possibile ꝙ illud
pꝛicipiū: nō ɔtingit idē simul affirmare et ne-
gare. ingrediat̄ formaliter ðmōstrationē. cū
tātū demōstratio fiat ex ppōnibꝰ cathegori
cis. ¶ Rñdet̄ ꝙ illud pꝛicipiū pōt formaliter
igredi demōstrationē si addat̄ ad maioꝛē ex-
tremitatē. et tūc faciet vnā cathegoꝛicā de co
pulato pꝛedicato sic arguēdo. ois hō ē aial. et
nō est nō aimal. calias ē hō. ergo calias ē aial ⁊
nō ē nō aimal. ¶ Scōa difficultas. vtrū illud
pꝛimū pꝛicipiū. de quolibet ē affirmatio vł ne
gatio igrediat̄ oēm demonstratōnē ad ipossi
bile. ¶ Rñdet̄ per distictionē. qꝛ duplex ē de
mōstratio ad ipossibile. quedā ē q̄ ex opposito
ɔtradictoꝛio ondit veritatē pꝛopositi. et i tali
demōstratiōe ingredit̄ illud pꝛicipiū. Alia est
demōstratio ad ipossibile q̄ pꝛopter nō iherē-
tiā vniꝰ cōtrarij icōplexi ondit inherētiā alte
rius ɔtrarij. vt illa q̄ ondit numeꝝ esse pareȝ
eo ꝙ numerꝰ nō est ipar. et in tali demōstratō
ne nō igredit̄ illud pncipiū. eo ꝙ nō sumit ne
gationē ɔdicētē affirmationi. ¶ Tertia diffi-
cultas. quare dicūtur methaphꝭica ⁊ dyaleti-
ca scientie ɔmunes. ¶ Rñdet̄ ꝙ methaphꝭica
dicit̄ ɔis cōitate pdicatōis. eo ꝙ suū subiectū
pꝛedicat̄ de subiectꝭ oim aliaꝝ sciētiaꝝ. Sed
dyaletica dicit̄ ɔis cōitate vsus et applicatio
nis. qꝛ subiectū dyaletice pōt applicari ed om
nes sciētias. possumꝰ eni per sillꝫ dyaleticū ꝓ-
babiliter disputare de pꝛicipijs ⁊ cōclusiōibꝰ
aliaꝝ sciētiaꝝ. ¶ Quarta difficultas. cū cuius-
libet sciētie sit vnū pꝛopꝛiū subiectū. q̊ mō po
test stare ꝙ dyaletica nō sit detmiate alicuiꝰ
generis subiecti. ¶ Rñdet̄ per distictōnē. qꝛ
vel ꝑ genꝰ subiectū itelligit̄ illud ꝑ qd demō-
strātur passiones. et sic dyaletica ē determia-
te alicuiꝰ generis subiecti. sicut ⁊ qlibꝫ alia sci
entia. Alio mō per genꝰ subiectū pōt intelligi
obiectū totale scie qd ē cōclusio. et sic dyaleti
ca nō est vniꝰ generis subiecti detmiate. ad il-
lū sensū ꝙ cōclusio silli dyaletici nedū pōt es
se vera sed etiā pōt esse falsa. mō cōclusio silli
ðmōstratiui sēꝑ est vͣa. ideo demōstratia sciē-
tia ē determiate vniꝰ generis subiecti. ¶ Uel
sic respōdet̄ ꝭm linconiēsē. quia dyaletica du
pliciter sumit̄. vnoᵒ inquātū ē sciētia ⁊ ꝑs phi
losophie. et sic habet subiectū ꝓpꝛiū. scꝫ sillm
vel scōas itētiōes applicatas pmis pꝛo quāto
ꝑ eas deuenit̄ de noto ad ignotū. Alio mō po
test capi dyaletica inquātū est ars ⁊ instrumē
tū phꝭie quo vtitur i qualibet sciētia. et sic non
habet ꝓpꝛiū genꝰ subiecti. sed est cōmunis oi
bus subiectis omniū aliaꝝ scientiaꝝ.

Conclusio Respōsalis. Demonstra-
toꝛ nō iterrogat. Patet. qꝛ
interrogare ē querere vnā partē ɔtradictiōis
sub disiūctione ad aliā. sed demōstratoꝛ nō q̄
rit vnā partē ɔtradictōis sub disiūctiōe ad a-
liā. sed sumit alterā partē. ergo ⁊c̄.

Primo Dubitatur. vtrū in qualibꝫ sci
entia sint pꝛope interrogatōes
¶ Ad dubiū respōdet aristo. in scōa ꝑte huius
capituli affirmatiue ꝙ sic. Pꝛobat. quia in vna
q̄qꝫ sciētia sūt pꝛopꝛie pꝛopōnes ex qbꝰ fit sil-
logismꝰ. ergo ⁊ pꝛopꝛie iterrogationes. tꝫ ɔn̄a
qꝛ pꝛopō ⁊ iterrogatio sillogistica idē sunt. ois
eni q̄stio quā querit demōstratoꝛ postea fit ꝓ
positio aut ɔclusio demōstratiōis. g̊ ois q̄stio
quā q̄rit demōstratoꝛ ē ex pꝛopꝛijs termis illi
us sciētie. et per conseq̄ns in ðmonstratia sciē
tia sunt ꝓpꝛie iterrogatiōes cōstitute ex ꝓpꝛi
is termis illiꝰ sciētie. ergo similiter erit i alijs
sciētijs. ¶ Ex quibus ifert aristoteles q̄ttuoꝛ
coꝛrelaria. Pꝛimū ē ꝙ n̄ ois interrogatio ē ge
ometrica vel medicinalis. sed solū illa ē geo-
metrica que fit ex ꝓpꝛijs termis geometrie.
ex quibꝰ etiā demōstrat̄ cōclusio i geometria
¶ Scōm coꝛrelariū. geometria ꝑ sua pꝛopꝛia
pꝛicipia habet pꝛobare cōclusiones geometri
cas. nō tamē habet pꝛobare sua pꝛopꝛia pꝛici-
pia. ¶ Tertiū coꝛrelariū. nō opoꝛtet quēlibet
scientē quālibet interrogationē interrogare.
nec ad oē interrogatū rñdere. opoꝛtꝫ tamē
eū interrogare ⁊ rñdere de his que ꝑtinēt ad
ad suā sciētiā. ¶ Quartū coꝛrelariū. si qs dis-
putat cū geometra scd̄ꝫ ꝙ geometra ex his q̄
sūt geometrie bn̄ disputat. si aūt disputet cū
geometra ex his que nō sūt geometrie nō bn̄
disputat. Ideo nō est disputādū de geometria
non geometricis.

Secundo Dubitatur. quot q̄stiōes mo
uet aristoteles circa iterrogatiōes geometri-
cas. ¶ Ad dubiū rñdet̄ ꝙ in tertia parte huiꝰ
capituli mouet tres q̄stiōes. ¶ Pꝛia ē h. quia
dictū est ꝙ sūt aliq̄ iterrogatiōes geometrice
vtrū sint aliq̄ nō geometrice. ¶ Scōa. vtrū i-
terrogatiōes facte scd̄ꝫ quālibet ignoꝛātiam
pꝛicipioꝝ geometrie sint geometrice. ¶ Ter

tia. vtrū sillogism⁹ ignorātie procedēs ex op/
positis principioꝝ sit sillogism⁹ vel paralogis/
mus. Est eni duplex sill's ignorātie. gdā est q
procedit ex falsis et dr̄ peccare ī materia. ē ta
mē sill's simplicit̄. Ali⁹ est sillo⁹ ignorātie qui
appet esse bon⁹ et nō est. et dicitur peccare in
forma sillogismi. sic̄ sillogismi q n̄ fiūt ī debito
mō et debita figura. ⁊ ille cōi noīe vocatur pa
ralogism⁹ disciplie. idest apparēs sillo⁹. ¶ Ad
primā q̄stionē rn̄det aristo. per duo dicta. Pri
mū ē istud. interrogatiōes facte ex alia arte a
geometria sūt nō geometrice. de hoc non dat
exēplū: sed posset sic dari. vt si queratur ī musi
ca. vtrū ton⁹ possit diuidi in duo semitonia eq̄
lia. talis interrogatio ē non geometrica. ¶ Zᵐ
dictū. quia scd̄m geometriā pn̄t fieri interro/
gationes nō geometrice. vt si qs opinetur pa
lelas subire. idest lieas eq̄liter distātes ꝯcur/
rere: est interrogatio nō geometrica. ¶ Ad se/
cūdā questionē rn̄det aristo. q interrogatō fa
cta scd̄z ignorātiā principioꝝ geometrie ē quo
dā modo geometrica: et q̊dā mō nō geometri
ca. nā sic̄ arithinū dicitur duplr̄. vno° qꝛ ē sine
rithino. B̊ ē sine sono. alio mō qꝛ habet prauū
sonū. Similiter nō geometricū dr̄ duplr̄. vno
mō qꝛ nō habet aliqd de geometria. Alio° qꝛ
praue habet aliqd de geometria. sic̄ ē ignorā/
tia q̄ est ꝯtraria pricipijs geometrie. Sed solu
tio tertie q̄stionis patebit in dubio sequenti.

Tertio Dubitatur. vtrū sillo⁹ ignorātie
per quē gn̄at̄ error vel deceptio
sit sillo⁹ vel palogism⁹. ¶ Pro solutōne dubij
ponit aristo. septē differētias īter scias d̄mon
stratiuas ⁊ dyaleticas. ¶ Pria est. qꝛ in d̄mon
stratiuis non fiūt paralogismi sic̄ ī dyaletic̄l. z°
dr̄a. qꝛ mediū in demōstratis sēper habet du/
plicē habitudinē ad extrema. qꝛ habet hitudi
nē ad maiorē q̄ predicat̄ d̄ eo vl'r. et ad miorē
de q̄ predicatur vl'r. nō tn̄ sic predicatur vni/
uersaliter q signū vniuersale ponatur ad p̄di
catū. qd̄ aūt predicatur nō dr̄ oē. idest nō sumi
tur cū signo vl'i affirmatio. Tertia dr̄a. qꝛ illa
q̄ sūt in sciētijs demōstratiuis sūt manifesta ī/
tellectui. sic̄ visibile visui. sed nō in dyaleticis
qꝛ in rōnib⁹ dyaletic̄l latēt multe deceptiōes.
sic̄ patet faciēdo talē sill'm dyaleticū. circul⁹ ē
figura. sꝫ carmia idest met̄ homeri sūt circul⁹
ergo carmia homeri sunt figura. Quarta dr̄a.
quia in dyaleticis pōt fieri instantia. sed nō in
d̄mōstratiuis. qꝛ sillo⁹ demōstratiu⁹ procedit
ex premissis vl'ibus q̄ sunt ve pro quolibꝫ sup
posito. Quinta dr̄a. qꝛ in dyaletic̄l oportet ser/
uare formā sillogisticā. non aūt in demonstra
tiuis. Patet sic. qꝛ senes sic arguebāt ex puris
affirmatiuis in scd̄a figura. qcqd generat̄ in
multiplicata analogia. idest ī maiori ꝓportōe
q̄ꝫ sit corp⁹ ex q̊ generat̄ illud cito generatur:
sed ignis cito generat̄. g̊ ignis generat̄ in m'lti
plicata analogia. Sexta differētia. ī d̄mōstra/
tiuis non potest demōstrari ex falsis veꝝ. iō ē
facilis resolutio a vitate ꝯclusiōis ad veritatē
principioꝝ. patet. qꝛ in methaphic̄l an̄s ⁊ ꝯn̄s
ꝯuertunt̄ ī veritate. qꝛ pro medio nō accipiūt
aliqd̄ accidētale. sed diffinitiones ꝯuertūt̄ cū
extremis. nō sic autē est in dyaletic̄l. Septia
differētia. qꝛ sillogismi dyaletici bn̄ pn̄t auge/
ri p diuersa media. sꝫ sill'i demōstratiui nō pos
sūt augeri p diuersa media. sed bn̄ augent̄ iu/
mēdo in post. idest sub minori extremitate. ⁊
in lat⁹. idest sub maiori extremitate. vt sit ista
ꝯclusio demōstrata: numer⁹ est quāt⁹. sub q̄ꝫ/
to sumit̄ finitū ⁊ infinitū. et sub numero sumi
tur par ⁊ ipar. ¶ Ex his patet respōsio ad duᵐ.
quia sillo⁹ ignorātie p quē causat̄ deceptō vel
error in sciētia est sillo⁹ scꝫ peccās in materia
nō autē ē paralogismus discipline.

Ad rationes Ante oppositū dicitur
q soluūtur oēs ex pri/
mo notabili. ¶ Et hec de questione.

Queritur Utruꝫ sit possi
bile vnā sciētiā
alteri subalternari. ¶ Et videt̄
q nō. qꝛ ꝯtingit d̄mōstratorem
descēdere d̄ vno gn̄e ī aliud ge/
nus. et tn̄ cōtingit descēdere d̄
vno subalternoꝝ in aliud. g̊ nō est possibile sci
entias subalternari. ¶ Scd̄o sic. nulla indiui
dua eiusdē speciei sibi inuicē subalternant̄. sꝫ
oēs sciētie sūt idiuidua eiusdē speciei. g̊ nulle
sciētie sibi iuicē subalternāt̄. ¶ Tertio sic. to/
tius et part̄l est eadē sciētia. sed subiectū scien
tie superior̄l ē totū respectu sciētie iferioris. g̊
d̄ subiecto sciētie supioris ⁊ iferior̄l est eadem
sciētia. et p ꝯn̄s vna nō subalternat̄ alteri. cuꝫ
idē nō subaltnet̄ sibipsi. ¶ In oppoᵐ ē aristo.

Primo Sciendū est q p declaratiōe
termioꝝ ponūt̄ tres distictio/
nes. et tres diffinitōes. et vnū dictū. ¶ Prima
distictio ē hec. duplex ē subaltnatio. quedā est
subalternatio actiua: q̄ aliqd dicit̄ sibi subal-

ternare aliud. Alia ē subalternatō passiua a q̄
aliqd subalternari dicit̄ alteri. ¶ Scđa disti-
ctio. superi⁹ pōt dupliciť ɔtrahi. vno° p dr̄am
essētialē. vocat̄ aūt dr̄a essētialis q̄ addita su-
periori ɔstituit vnū per se inferi⁹ illi⁹ supioris.
vt rōnale additū aīali ɔstituit hoīez. Alio° pōt
ɔtrahi per dr̄az accidētalē. Est aūt dr̄a accidē-
talis q̄ addita supiori ɔstituit vnū ens p accn̄s
sic visuale additū linee ɔstituit vnū ens p ac-
cidēs. ¶ Tertia distinctio. aliquā sciaz alt̄i su-
balternari pōt dupl̄r itelligi. vno° per dnoīati
onē itrinsecā ita q̄ subalternatio sit ppͥetas
itrisece denoīans sciētiā. et sic vna scia alt̄i nō
subalternat̄. Alio° pōt intelligi per dnoīatōnē
extrisecā sic q̄ subalt̄natio sit ppͥetas intri
sece dnoīans subiectū ꝛ extrinsece sciam. ꝛ sic
vna sciētia alteri subalternat̄. ¶ Pͥa diffio ē
hec. subalt̄nare ē subiectū vl̄ mediū alteri sci
entie p̄tialiť mistrare. Scđa diffio. subalt̄nari
ē partē subiecti vl̄ medij ab alia scia recipere
Ex qb⁹ seqtur tertia diffio. aliquā sciētiā alte-
rā sibi subalt̄nare ē illā sciētiā alteri p̄tē subie
cti vel medij dare. ꝛ sic illa scia dr̄ subalt̄nata
q̄ ex altera recipit p̄tē subiecti vel medij. ¶ Di
ctū est istud. ad h̄ q̄ aliq̄ sciētie subalternēt̄ si
bi iuicē q̄ttuor ɔditōes reqrunt̄. Pͥa ē q̄ sub
iectū scie inferiorl cōtineat̄ sub subiecto scien
tie supioris. sic pars in mō sub suo toto. Scđa
q̄ subiectū scientie superiorl ɔhat̄ ad subiectū
scie inferiorl per dr̄az accidētalē. qꝛ si ɔheret̄
per dr̄az essētialē tūc ipsoꝝ eēt eadē scia. Ter
tia ɔditō q̄ talis dr̄a ɔhens nō sit cāta ab illo
superiori. Quarta ɔditio q̄ subiectū scie iferi-
oris sit aliqd ɔstitutū ex subiecto scie superio-
ris cū aliq̄ addito qđ additū faciat vnū per ac
cidēs cū illo superiori. illud aūt facit vnū p ac
cidēs cū altero qđ p̄dicat̄ de altero ɔtigent̄.

Secūdo Sciēdū est q̄ q̄rt⁹ tractat⁹ i q̄
detīmiat aristo. de dmōstratio
ne qꝛ ē q̄ facit scire min⁹ ppͥe ɔtiet duo capi-
tula. In quoꝝ p° poit dr̄iaz iter dmōstratōnē
ppter qd ꝛ qꝛ i eadē sciētia. ꝛ ɔtiet sex ɔclusio
nes. q̄rū pͥa inuit vnā diōnē dmōstratiōis p
diuisionē ipsi⁹ scire qđ ē effect⁹ ei⁹. nā sic est qđ
dā scire ppter qd ē. ꝛ aliud ē scire qꝛ ē. ita alia
ē demōstratō ppť qd. ꝛ alia ē dmōstratō qꝛ ē.
Hāc diuisionē inuit aristo. in pͥa ɔclusiōe h⁹
capituli q̄ ē hec. demōstratio qꝛ ē et ppter qd
dr̄nt dupliciter in eadē sciētia. Prio° qꝛ dmō
stratio ppter qd pcedit ex imediatl. ꝛ accipit
ppͥā causam et adeq̄tam cōclusionis. Sed
demōstratio quia est procedit ex mediatis. eo
q̄ pro medio accipit causā remotā vel effectū
tā ɔuertibilē q̄ꝫ nō cōuertibilē. Scđo differūt
quia demōstratō propter qd procedit per cau
sam imediatā et ɔuertibilē. sed demōstratio
quia est procedit ab effectu. quia nihil phibꝫ
eorū que predicāt̄ effectū esse notiorē sua cā.
ideo per talē effectū cōtingit demōstrare cāꝫ
quia ē. igiť ꝛc. ¶ Scđa ɔclusio tāgit vnū exem
plū de demōstratiōe qꝛ ē que fit per effectum
ɔuertibilē. vt oē nō scintillās ē prope. planete
erratice nō scintillāt. g̊ planete sūt ppe. q̄ aūt
illa demōstratio nō sit propť qd pbat aristo.
quia nō procedit per causā. non eni ex eo q̄ nō
scintillāt prope sūt. sed propter illud q̄ prope
sunt non scintillāt. ¶ Tertia ɔclusio tāgit vnū
documētū ad cōuertendū illā demōstratōnē
quia ē. in vnā demōstrationē ppter qd. ꝛ ē h̄.
si mediū sit maior extremitas ꝛ eɔ tūc erit de
mōstratio ppter qd. vt sic arguēdo. qcqd ē p
pe non scintillat. sed planete sūt ppe. g̊ nō sci-
tillant. ibi ē demonstratō ppter qd. qꝛ pcedit
per causā primā. ¶ Quarta ɔclusio tāgit 2m ex
emplū ad idē: qđ est istud. qcqd auget̄ circula
riter est circulare. luna auget̄ circulariť. g̊ est
circularis. ibi ē demōstratio qꝛ ē pcedēs p effe
ctū. sꝫ si mediū fiat maior extremitas ꝛ eɔ: e-
rit demōstratio ppť qd sic arguēdo. qcqd est
circulare auget̄ circulariť. lūa ē circularl. g̊ au
get̄ circulariť. ibi ē dmōstra° ppť qd pcedens
per cām. nō eni ppť augmētari h̄ ē qꝛ auget̄
circulariť circularl est. sed qꝛ circularl est ideo
auget̄ circulariť. Et addit aristo. q̄ ē dmōstra
tio fit per effectū nō ɔuertibilē: si tn̄ talis effe-
ctus sit notior sua cā. ¶ Quita ɔ° ē h̄. qn̄ me^m
ex ponit̄ est cā rēota. ꝛ tunc nō ē dmōstra° ppť
qd sed qꝛ ē. eo q̄ cā rēota nō ē ppͥa cā. Hanc
ɔclusionē declarat exēplo sic arguendo. oē re
spirās est animal. paries nō est aīmal. g̊ paries
nō respirat. ibi eni est demōstratō qꝛ est proce
dens per causā rēotā et non p causā propͥaꝫ
et imediatā. quia si non esse aīmal esset causa
immediata hui⁹ quod ē nō respirare seq̄retur
q̄ animal esset cā respirādi. ɔseqūēs ē falsum.
ɔñaꝫ tamē pbat aristo. per duas reg̃las. Pri-
ma est. si negatio sit causa ipsius nō esse: etiaꝫ
affirmatio est causa ipsius esse. sicut recipe ca-
lida et frigida sine mensura est causa non sa-
nādi: ita etiam recipere calida et frigida cum

mensura est causa sanandi. ¶ Scđa regula. si
affirmatio sit cā ipsius esse: negatio erit cā ip-
sius nō esse. et intelligūtur iste regl'e de termi
nis ꝯuertibilibꝰ tātū. ¶ Sexta ꝯ°. predicta de-
monstratio debet fieri i scđa figura sic arguē
do. qcqd respirat ē aīal. paries nō ē aīal. g° pa
ries nō respirat. Et rō huiꝰ est. qꝛ mediū se ha-
bet ad maiorē extremitatē scđm excellentiā.
idest scđꝫ excessū. ideo debet predicari de ma
iore. et ꝑ ꝯsequēs erit dispō scđe figure. ⁊ est
illud mediū rēotū sicut erat mediū anatardi
cis qui probat ꝙ i scitis nō sūt sibilatores. eo
ꝙ ibidē nō sūt vites. Dicebat eni ꝙ nō habe-
re vites erat causa huiꝰ qđ est nō habere iocu
latores que ē cā multū rēota. nā causa fistula-
tionis ē lasciuia mētis. sed laciuie mētis ē cau
sa dilatatio sāguis et spirituū ad singula mē-
bra. huiꝰ autē dilatationis cā ē calor vini. ⁊ cā
vini ē vitis. ideo habere vites est causa valde
rēota sibilationis.

Tertio

Sciēdū est ꝙ circa hunc textuꝫ
incidūt q̄ttuor difficultates. ¶ Quaꝝ pria est
hec. vtrū per effectū nō ꝯuertibilē possit fieri
demonstratio. ¶ Rn̄det per vnā distictionē
que ē hec. ōmōstrationē fieri ꝑ effectū nō con
uertibilē pōt quadruplicit itelligi. vno° quan-
do mediū excedit miorē extremitatē. ⁊ ꝯuer
titur cū maiore. et sic bn̄ fit demōstratō. sic ar
guēdo. qcqd non scintillat ē prope. luna n̄ scin
tillat. g° luna ē prope. 2°°. pōt itelligi ꝙ mediū
excedat a miori extremitate. et sic bn̄ fit de-
monstratio ꝑticularis. sic arguēdo. qcqd non
scintillat ē prope. stella nō scintillat. g° stella ē
ꝓpe. Tertio° potest itelligi ꝙ mediū excedat
a maiori extremitate. ⁊ sic bn̄ fit demōstratō
sic arguēdo. qcqd mouet motu ꝓgressiuo ha
bet animā sēsitiuā. sed aīal mouet motu ꝓ
gressiuo: g° aīal habet aiam sensitiuā. Quar-
to modo pōt intelligi ꝙ mediū excedat maio
rē extremitatē. ⁊ tūc nō pōt fieri demōstratō
qꝛ effectꝰ procedēs a pluribꝰ causis nō potest
alterā illaꝝ ꝯcludere. ¶ Scđa difficl'tas. vtm
iste due regule sint vere. si affirmatio ē causa
affirmatiōis: negatio erit cā negatiōis. Scđa
regula. si negatio sit causa negationis. et affir-
matio erit cā affirmatiōis. ¶ Rn̄det ꝑ talē di
stictionē. nā iste due regule pn̄t duplr̄ exponi.
vno modo logicalit. et tūc pria tm̄ valet sicut
ista. si ab aliq̄ ꝓpōne affirmatiua seq̄tur ali-
q̄ ꝓpō affirmatia. tūc a negatia ꝯdicēte ante-
cedēti seq̄tur negatia ꝯdicēs ꝯn̄ti. sensus vero
scđe ē. si a negatia seq̄tur alia negatiua. tūc ab
affirmatia ꝯdicēte an̄ti seq̄tur affirmatia ꝯdi
cēs ꝯn̄ti. et iste regl'e solū tenēt i termis ꝯuer-
tibilibꝰ. qꝛ si argueret in termis nō ꝯuertibi-
libꝰ tūc ꝯmitteret fallacia ꝯn̄tis. arguēdo a ď
structiōe an̄tis. ad destructōnē ꝯn̄tl. Alio mō
pn̄t exponi dicte regl'e phicaliter. et tūc sēsus
prie ē. si aliqs effectꝰ positiuꝰ causet ab aliqua
causa positiua: tūc effectꝰ negatiuꝰ sibi opposi
tus causat a cā negatia priori cause opposita.
vt si sanitas causet a ꝯmēsuratiōe calidoꝝ et
frigidoꝝ. ita nō sanitas siue egritudo causat
ab icōmēsuratiōe calidoꝝ et frigidoꝝ. ¶ Ter
tia difficultas. vtrū ď eadē ꝯclusiōe possimus
habere demōstratōnē qꝛ ē. ⁊ ꝓpter qd. ¶ Re
spondet ꝙ sic in diuersis sciētijs: per diuersa
tn̄ media. ⁊ ēt in eadē scia lꝫ nō ꝑ idē mediū. sꝫ
ꝑ diuersa. vt h ē ōmōstratio qꝛ ē. paries nō est
aīal. g° nō respirat. sed si arguat sic. paries non
habet pulmonē. g° nō respirat. ibi ē demōstra-
tio ꝓpter qd. Quarta difficultas. qd est scin
tillare. Rn̄det ab aliqbꝰ ꝙ est ex̄ se ad modū
ignis vē vel apparēter ignē emittere. sꝫ h non
dicit veꝝ. quia planete cū sint magis lumio-
si magis apparēt ex̄ se ignē emittere. ⁊ tn̄ non
scintillāt. Ideo dr̄ alit ꝙ scintillatio ē appens
tremor rei vise. nā qn̄ res videt de prope sub
maiori āgulo videt: et eā potest visus subtiliꝰ
apprehendere ⁊ de ea iudicare. qn̄ vero res a
lōge videt: tūc sub miori angulo apparet. nec
visus pōt subtiliter iudicare de tali re visa. iō
in visu gn̄atur qdā tremor spirituū visibiliū.
ideo stelle fixe q̄ valde distāt a nobis apparēt
scintillare. idest tremere. sed planete q minus
distāt a nobis in eoꝝ aspectu visus nō caligat
aut tremit. nec per ꝯsequēs videtur huiusmo
di planete scintillare siue tremere.

Conclusio

Responsalis. possibile est
vnā sciētiā alteri subalter-
nari. qꝛ possibile ē ꝙ due sciētie sic se habeant
adiuicē ꝙ subiectū vniꝰ cōtineatur sub subie-
cto alteriꝰ continētia vere subalternatōis. er
go etiā possibile ē ꝙ vna scia alteri subaltnet.

Primo

Dubitatur. vtrū possit sciri ꝓ-
pter qd: ignorato qꝛ est. Pro
responsione supponitur ꝙ aristoteles in scđo
capitulo ponit drām iter demōstrationē pro-
pter quid et quia ē in diuersis sciētijs. et cōti-
net octo conclusiōes. Prima ē hec. demon-

ſtratio quia eſt ꝛ demõſtratio propter ꝗd diffe
runt in diuerſis ſcientijs. quia vniꝰ eſt ſcire ꝓ
pter qd. alteriꝰ vero ē ſcire quia eſt. ¶ Scḋa cõ
cluſio. q̄cūqꝫ ſciētie ſic ſe habēt ꝙ ſubiectū vni
us contineť ſub ſubiecto alteriꝰ tūc vna ſpecu
latur qꝛ eſt. ꝛ alia ſpeculať propter qd. Proba
tur q̈ttuoꝛ exēplis. qꝛ ſpeculatiua. i. perſpectiua
que ſpeculať de magnitudine viſuali ꝯtietur
ſub geometria q̄ ꝯſiderat de magnitudine ab
ſolute. 2m exēplū. machinatiua q̄ cõſiderat de
edificatione turriū et alioꝝ edificioꝝ: ſubalť
natur ſceriometrice q̄ conſiderat de edificatõ
ne abſolute ſeu de cõmēſuratione corporum.
Tertiū exēplū. armonica. i. muſica q̄ eſt de nu
mero ſonoro ſubalternať ariſmetice q̄ ē de nu
mero abſolute. Quartū exēplū. apparentia id
eſt ſciētia nauallis q̄ cõſiderat ſigna ſerenitatꝪ
et tēpeſtatis in celo ſubalternať aſtrologie. q̄
conſiderat ſitus ꝛ motꝰ aſtroꝝ. ¶ Tertia ꝯclu
ſio. q̄dā taliū ſciētiaꝝ ſūt fere vniuoce. q̄dā ꝟo
nō. patet exēplarit pꝛia pars. qꝛ aſtrologia. ap
parentia. armonica et muſica q̄ eſt ſcḋꝫ auditū
non aūt muſica q̄ ē de ſonis humanis. ille oēs
ſunt vniuoce qꝛ cõueniūt in vno noīe et ī vna
nominis ratione. ſūt eni oēs mechanice ſcien
tie. De ſcḋa parte. ſcꝫ de ſciētijs nō vniuocꝪ nō
exēplificat ariſto. ¶ Quarta ꝯcluſio. ſciētiarū
ſēſibiliū. i. inferioꝝ vel ſubalternataꝝ eſt ſcire
quia ē. ſꝫ mathematicaꝝ. i. ſuperioꝝ et ſubalť
nantiū ē ſcire propter qd. patet. quia ſcīe ſupe
rioꝛes habēt demõſtrationes cāꝝ. ideſt princi
pioꝛū ſcientie inferioꝛis. ¶ Quīta ꝯcluſio que
eſt reſpõſiua ad dubiū ē hec. multotiēs conti
git ignoꝛare qꝛ ē. quāuis ꝑ ſcientiā ſuperioꝛem
ſciať propter qd. patet. quia ſicut ſe habet vni
uerſale ad particulare: ita ſe habet ꝓpter qd
ad quia ē. ſed cõtigit ſepiꝰ ſcire vniuerſale igno
rato particulari: ſicut pōt aliqs cognoſcere ꝙ
oīs mula ē ſterilis. et ſimul dubitare vtrū hec
mulla ſit ſterilis. Et huiꝰ cauſa ē. quia nō appli
catur vl'e ad particulare. ſic etiā quando ꝓpť
quid qḋ ſe habet tanqꝫ cauſa non applicať ad
quia ē qḋ ſe habet tāqꝫ effectꝰ contigit tunc ſci
re ꝓpter qd ignoꝛato qꝛ eſt. ¶ Sexta ꝯcluſio.
ſciētie ſubalternate mathematice differūt pe
nes ſubiectionē a methaphicꝪ ſubalternātibꝰ
qꝛ ſcīe mathematice ſubalternate ſūt de ſub
iecto. i. de aliq̊ ꝯtracto per aliquā cõditionē et
vtunť ſpeciebꝰ ideſt foꝛmalibꝰ pꝛincipijs que
accipiūt a mathematica ꝛ que cõtrahunt per
aliquā conditionē materialē. ſicut ſciētie ma
thematice ſubalternātes ſunt circa ſpecies. ꝛ
nō circa ſubiectū. ideſt circa materiā ſiue cir
ca aliqḋ contractū per dr̄aꝫ materialē. licet ei
geometria cõſideret de linea q̄ ē in ſubiecto. i.
in materia. nō tamē vt ē in ſubiecto. ¶ Septi
ma cõcluſio. nedū per duas ſed etiaꝫ per tres
ſcias cognoſcūtur quia ē. et propter qd. Patꝫ
qꝛ geometria q̄ eſt ſubalternās reſpectu ꝑſpe
ctiue. et perſpectiua ē ſubalternās reſpectu ſci
entie de yride. nā eadē cõcluſio de q̈ ſciť quia
eſt in ſciētia de yride. eadē ſciť propter qd aut
ſimpliciter. ideſt per habitū ſciētie perſpectiue
aut ſcḋꝫ doctrinā. i. per habitū ſcientie ſuperio
ris. ſcꝫ geometrie. ¶ Octaua cõcluſio. diuerſa
rū ſcientiaꝝ adiuicē nō ſubalternataꝝ vna co
gnoſcit quia ē: ꝛ alia propter qd. Patet. qꝛ me
dicina et geometria non ſubalternanť. ꝛ tamē
medicī ē ſcire quia de hac propõe: vulnera cir
cularia tardiꝰ ſanantur. et ipſius geometrie ē
ſcire propter qd. ſcꝫ ꝙ circulus eſt omniū figu
rarū rectilineaꝝ capaciſſimꝰ. et eſt cuiꝰ latera
magis diſtāt. vt arguēdo ſic. illa vulnera quo
rū latera magꝪ diſtāt tardiꝰ ſananť. ſed vulne
ra circularia ſunt huiuſmodi. ergo vulnera cir
cularia tardius ſanantur.

Secundo Dubitať. vtrū pꝛima figura
maxime faciat ſcire. ¶ Pꝛo ſolutione ſupponi
tur ꝙ quintꝰ tractatꝰ cõtinet duo capitula. q̊ꝝ
pꝛimū cõtinet vnicā ꝯcluſionē. et eſt h. ¶ Pꝛi
ma figura maxīe faciť ſcire. Probať ſigno. et
tribus rationibꝰ. Signū ē iſtud. qꝛ ſcīe mathe
matice. vt ſūt ariſmetica geometria et perſpe
ctiua faciūt ſuas demõſtratiões per ꝑmā figu
rā. ille autē maxīe faciūt ſcire. ergo ſignū ē ꝙ
pꝛia figura maxīe facit ſcire. ¶ Pꝛia ratio ē h.
in quacūqꝫ figura in q̈ maxīe fit ſilloꝰ propter
qd illa maxīe facit ſcire. ſed ī pꝛia figura maxi
me fit ſilloꝰ propter qd. ergo pꝛia figura maxi
me facit ſcire. maioꝛ patꝫ. qꝛ ſcire propť qd eſt
maxīe ſcire. Scḋa rō. ꝑ quācūqꝫ figurā poteſt
venari qḋqd eſt illa maxīe facit ſcire. ſꝫ ſolū ꝑ
ꝑmā figurā pōt venari qḋqd ē. ḡ ſola pꝛia figu
ra maxīe facit ſcire. maioꝛ patet. qꝛ qḋqd ē ſeu
diffinitio: aut ē pꝛīcipiū demõſtratiōis. aut cõ
cluſio. aut tota ḋmonſtratio poſitiōe differēs.
mioꝛ pꝫ. qꝛ qḋqd ē. i. diffinitio pꝛedicať de eo
cuiꝰ eſt vl'r ꝛ affirmatiue. eiꝰ autē qḋqd ē ſcien
tia affirmatōis ē. vt aīal bipes ꝑdicať vl'r ꝛ af
firmatīe de hoīe. mō in ſcḋa figura ſēꝑ ꝯcludi

tur negatiue.ꝰ in ea nõ potest ꝯcludi diffio de
diffinito. Similiter i tertia figura sẽper cõclu
dit ꝑticulariter.ꝰ in ea non potest concludi diffi
nitio de diffinito. tenet ꝯña. qm̃ quidẽ qd̃ e
vniuersaliũ ẽ. Scd̃a rõ est ista. illa figura q̃ sic
se habet ad alias ꝙ alie indigẽt ea et ipsa nõ in
diget alijs illa maxie facit scire. sed pma figu-
ra nõ indiget alijs sed alie indigẽt ea.ꝰ pria fi
gura maxie facit scire. mior patet. qꝛ ꝑ primã
figurã premisse aliaꝝ figuraꝝ ꝯstipant̃. idest
ꝯdẽpsant̃ ꝛ augent̃ donec ad imediata veniãt
vnde i ꝓposito ꝯdẽpsari est inter mediũ acce-
ptũ ꝛ extrema accipere aliũ t̃minũ imediatio
rẽ pro medio. Sed augmẽtare ẽ supra mediũ
ꝑacceptũ accipe pl̃a alia media imediatõra.

Tertio Dubitat̃. vtrũ ista sit imediata: nullũ ratiõale ẽ irrõnale. ¶ Pro
dubio supponit̃ ꝙ aristo. in h̃ scd̃o capitulo o-
stendit q̃liter ꝓpõ negatiua potest eẽ imedia
ta. et intẽdit q̃ttuor ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ pma ẽ
hec. sicut cõtingit. a. inesse. b. et indiuisibilit̃. i.
imediate. ita cõtingit. a. nõ inesse. b. indiuisibi
liter. idest sic̃ ẽ aliqua ꝓpõ affirmatia imedia-
ta. et ita etiã potest eẽ aliq̃ propõ negatia ime
diata. Patet. qꝛ ꝓpõ imediata ẽ illa que ñ ha
bet mediũ per qd̃ possit demonstrari. sed aliq̃
negatiua ẽ huiusmodi.ꝰ ꝛc̃. ¶ Scd̃a ꝯ˚. illa pro
positio dr̃ mediata cuiꝰ subiectũ vel ꝑdicatuz
vel ãbo simul sunt in aliq̃ toto. i. cõtinẽtur sub
aliquo. sic̃ species sub gñe. Cõclusio probatur
tribꝰ exẽplis scd̃m tres partes eiꝰ. q̃ exẽpla po
nũtur ab aristo. in istis litterl. a. b. c. sed pro ma
iori euidẽtia ponũtur alij termi. Primũ exm̃ ẽ
istud. nulla substãtia ẽ q̃litas. ois hõ ẽ substã-
tia.ꝰ nullus hõ ẽ qualitas. ista ꝯclusio ẽ negati
ua et mediata. eo ꝙ subiectũ eiꝰ est in toto qd̃
ẽ substãtia. in quo tamẽ nõ ẽ h̃ predicatũ q̃li-
tas. cũ ipsũ sit quoddã totũ. Zm̃ exẽplũ ẽ istud
ois hõ est substãtia. nulla q̃litas ẽ substãtia. er
go nulla q̃litas ẽ hõ. ista ꝯclusio ẽ mediata ne-
gatia. qꝛ predicatũ eiꝰ est in aliq̃ toto scʒ in sub
stãtia. nõ autẽ subiectũ: sʒ ipsũ ẽ quoddã totũ.
Tertiũ exẽplũ. nullũ animal ẽ color. omis hõ
est aial.ꝰ nullus hõ est color. ista ꝯclusio est
mediata cuiꝰ subiectũ continet̃ sub aliq̃ toto:
scʒ sub substãtia. et predicatũ cõtinet̃ sub alio
toto. s. sub q̃litate. ¶ Tertia ꝯclusio. possibile
ẽ predicatũ esse in aliquo toto: in q̃ nõ ẽ subie-
ctũ. Patet ex coordinatõibꝰ ꝑdicamẽtoꝝ. qꝛ
illa que sunt in diuersis coordinatõnibꝰ nõ cõ
nectant̃ adiuicẽ sic ꝙ illud qd̃ ẽ in vna coordi
natione sit in alia. Qd̃ patet exẽplo. qꝛ istiꝰ ne-
gatie mediate nullus hõ ẽ qualitas. subiectũ
est in vna coordinatiõe ꝑdicamẽti. scʒ in coor
dinatiõe ꝑdicamẽti substãtie. tũc vel ꝑdicatũ
est de eadẽ coordiatiõe. vel ñ. si non: habet̃ ꝓ
positũ. s. ꝙ subiectũ ẽ in aliq̃ toto in quo non ẽ
ꝑdicatũ. si sic. seq̃ret̃ ꝙ coordinatõ in q̃ ẽ hoc
predicatũ q̃litas erit eadẽ cũ coordinatõe i q̃
est h̃ subiectũ hõ. ꝛ sic coordinatiões erũt per
mixte. Hãc tamẽ declaratõnẽ poit arist. i istis
litterl. a. b. c. ¶ Quarta ꝯclusio. illa ꝓpõ nega-
tiua dicit̃ imediata cuiꝰ neutrũ extremoꝝ est
in toto. Probat̃ ex opposito ꝯñtl. quia si talis
esset mediata tũc alterũ extremoꝝ esset in to
to. qd̃ patet. qꝛ vel talis vl̃is negatiua demon
straret̃ i pria figura. vel i scd̃a. nõ autẽ in t̃tia.
cũ in ea nõ cõcludat̃ vl̃r. Si in pria. tũc medi
um esset i toto. qꝛ in pria figura sẽper mior est
affirmatia. Si in scd̃a. tũc nec̃e ẽ alterã esse af
firmatiuã. qꝛ si vtraqꝫ esset negatia non fieret
sill̃s. Si v̊o altera ꝑmissaꝝ fuerit affirmatiua
tũc alteꝝ extremoꝝ ẽ in toto. ¶ Hoc supposi-
to rñdet̃ ad dubiũ per distinctõnẽ. qꝛ duplex
est negatiua imediata. q̃dã ẽ falsa q̃ fit per ne
gationẽ superioris ꝺ iferiori. Alia ẽ imediata
v̊a. et illa fit duobꝰ modis. Prio. qñ neutrũ ex
tremoꝝ est in toto. vt nulla substantia est q̃li
tas. Alio modo qñ vtrũqꝫ extremoꝝ est in to
to. dũ mõ illa extrema sint due differẽtie ime
diate ex toto diuidẽtes idẽ genꝰ. vt nullũ rõa
le est irrationale.

Ad rationes Ante oppositum. ¶ Ad
primã dicit̃ ꝙ lʒ nõ ꝯtigat demõstratorẽ ꝺscẽ
dere de vno gñe i aliud genꝰ simplr̃. tñ põt de
scẽdere ꝺ vno gñe i aliud qd̃ ẽ idẽ simpliciter
vel quodã mõ. cuiusmodi sũt subiectũ sciẽtie
subalternãtis. ꝛ subalt̃nate. ¶ Ad scd̃aʒ dr̃ ꝙ
licet due scie nõ subalt̃nent̃ sibi iuicẽ denoia
tiõe itriseca ꝛ formali. bñ tñ subalternãtur de
noiatiõe extriseca ꝛ obiectia. ¶ Ad t̃tiaʒ dr̃ ꝙ
maior ẽ intelligẽda de ꝑte subiectiua vel inte-
grali. nõ autẽ de parte in mõ. ¶ Et h̃ ꝺ qõne.

Queritur Utrum defi-
ciente i nobis
aliquo sensu nec̃e sit deficere
scientiam sui proprij scibilis.
¶ Et videt̃ ꝙ nõ. quia destru-
cto aliq̃ sensu adhuc possũt re
manere species intelligibiles in mẽoria. ergo

adhuc potest haberi scientia illius sensibilis. ¶ Secūdo sic. sciētia ē vniuersaliū que cognoscuntur per itellectū et non per sensū. ergo de structo sensu non ē necesse scientiā illius sensibilis destrui. ¶ Tertio sic. sensus ē causa p accidēs sciētie. ḡ ipso destructo possum⁹ habere scientiā. tenet consequētia. quia causa per accidēs est qua destructa nihil min⁹ est effectus ¶ In oppositum tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est φ pro declaratione termioꝝ ponūtur q̄ttuor distinctiones. ¶ Quaꝝ pria est hec. sensus pōt capi dupliciter. vno mō pro actu sentiēdi. et sic nō capit̄ hic. Alio modo pro potētia sēsitiua. ꝛ sic capit̄ hic. ¶ Scda distictio. sensus pōt dupliciter deficere. vno modo a natiuitate. ꝛ sic capitur hic. Alio modo post natiuitatē. et hoc dupliciter. vno modo postq̄ accepte sūt species aliqⁿe sensibiles. et sic nō capitur hic. Alio modo anteq̄ accepte sint alique species sensibiles. et sic capitur hic. ¶ Tertia distinctio. duplex ē sensibile. q̄ddā est per se. et de illo ē ad propositū. Aliud ē per accidēs. ꝛ de isto nō est ad propositū. ¶ Quarta distinctio. duplex est sensibile per se. quoddā ē propriū. et de isto est hic ad propositū. Aliud ē cōe. et de isto non est hic ad propositū. Nec valet instare de substātys separatis que sine sensu reꝝ sensibiliū habent scientiā. de quibus etiā habem⁹ scientiā sine eaꝝ sensatione. quia substātie separate ꝑpter sui simplicitatē ꝛ perfectionē nō indigēt ministerio sensus in intelligēdo. ideo sine sensatione de rebus sensibilib⁹ habēt verā ꝛ certā sciētiā et notitiā. Similiter habem⁹ scientiam de substātys separatis quātū ad cōceptū eaꝝ propriū et quiditatiuū. tamen ille conceptus non ē simplex. de quo potissime intelligitur questio. scilicȝ φ deficiente nobis aliquo sensu a principio natiuitatis īpossibile est nos habere scientiam simplicē et distinctā de sensibilibus illius sensus.

Secūdo Sciendū est φ sext⁹ tractatus in quo determinat aristo. de sillogismo ignorantie qui generat deceptionē siue errorē: cōtinet duo capitula. in quoꝝ primo oñdit q̄ modo in nobis causatur ignorantia praue dispositionis. et cōtinet q̄ttuor partes. Quaꝝ prima tangit quattuor conclusiones. ¶ Prima cōclusio tangit quattuor suppositiones. Quaꝝ pria est hec. deceptio facta per sillogismū ignorantie qui procedit ex oppositis principioꝝ non est ignorātia scdm negationē. sed ignorātia secundū dispositionē. Secūda suppositio. ignorantia praue dispositionis est duplex. quedaȝ est eorum que sunt primo. idest principiorum. Alius est eorū que non sunt primo. idest cōclusionū. Tertia suppositio. ignorātia praue dispositionis est duplex. quedā est simplex. q̄ fit simpliciter opinādo aliquod esse vel non esse Alia fit per sillogismū quando opinio ipsi⁹ esse vel non esse generat̄ in nobis per aliquā rōnē vel sillogismū. Quarta suppositio. ignorantia simplex et ignorantia per sillogismū adinuicē differunt. quia pria solū fit vno mō. scilȝ opinando aliquid esse vel nō esse. sed secūda fit multis modis. vt ifra declarabitur. ¶ Secūda conclusio. si fit aliqua vniuersalis negatiua imediata ꝛ vera tunc si aliquis sillogizet suam cōtrariā per aliquod mediū: ille erit deceptus per sillogismū ignorātie. ¶ Tertia cōclusio. vniuersalis affirmatiua imediata ꝛ falsa potest cōcludi per sillogismū ignorantie tribus modis. Primo. ex ābabus in toto falsis. vt deducit aristoteles in litteris. Potest tamē sic deduci in termis. omnis quātitas est qualitas. omis substātia ē quātitas. ergo omnis substantia ē qualitas. Scdo. ex maiore vera ꝛ minore falsa in toto. vt omnis quātitas discreta est quātitas. omis substātia ē quātitas discreta. ergo omnis substantia est quātitas. Et addit postea aristoteles φ talis ꝑpositio non potest sillogizari ex minori ꝑpōne vera. quia cū conclusio sit imediata: eius subiectū non est i toto. sed si minor sit affirmatiua et vera significabit subiectū esse in toto. quod tamen non est. igitur mior ꝑpositio sēper erit falsa. Tertio modo pōt dicta ꝑpositio sillogizari ex ambabus in parte falsis. sed hoc non deducit aristoteles. potest tamē sic ꝺduci. omne perfectū est substantia. omis quātitas ē perfecta. ergo omnis quantitas est substātia. ¶ Quarta conclusio. propositio vniuersalis affirmatia imediata et falsa solū potest sillogizari in prima figura. sed vniuersalis negatia falsa ꝛ mediata potest sillogizari in prima et secūda figuris.

Tertio Siendū est φ circa hunc textuȝ incidunt quattuor difficultates. ¶ Quaꝝ pria ē hec. vtrū ignorantia sit q̄d positiuū. Rñdet̄ ꝑ distictionē. duplex ē igrātia. q̄dā ē negatiōis q̄ est simplex ne⁹ siue carētia

ſcientie in ſubiecto apto nato. ſicut cū aliquis
nullā penitus cognitionē habet de re. vt puer
nōdū hñs vſū ratiōis. et talis ignorātia nō eſt
pura negatio. qꝛ lapis non igrat. ſed ē carētia
ſciētie cōnotādo ſubiectū in aptitudīe ad illā
Alia ē ignorātia praue diſpoſitionis. ⁊ ē habit⁹
errone⁹ quo aſſentim⁹ oppoſitꝭ pꝛicipioꝝ vel
concluſionū dmōſtratiōis. et ſic ignorātia eſt
quid poſitiuū. ¶ Scḋa difficultas. q̊ mō oppo
nitur ignorātia ſciētie. Rñdeť φ ignorantia
pure negatiōis opponiť priuatiē ſolū ſcientie
ſed ignorātia praue diſpoſitiōis opponiť ꝯtra
rie ſciētie. cū ſit qdā habit⁹ errone⁹ poſitiu⁹ in
pꝛia ſpecie q̄litatꝭ reponibilis. ¶ Tertia diffi-
cultas. cui notitie oppōiť ignorātia praue diſ-
poſitiōis. Rñdeť ꝑ diſtictionē. duplex ē igno-
rātia praue diſpoſitiōis. q̄dā ē qua qs aſſentit
oppoſitꝭ principioꝝ. et talis ignorātia opponi
tur cōtrarie notitie principioꝝ. Alia ē qua qs
opinať vel aſſētit oppoſito concluſionis. ⁊ iſta
opponiť cōtrarie notitie cōcluſiōis q̄ pꝛopꝛie
diciť ſciētia. ¶ Quarta difficultas. q̊ mō i nobꝭ
cauſať ignorantia praue diſpōnis. Rñdeť φ
dupliciter in nobis pōt cauſari. vno mō ſimpli
citer qñ ſcꝫ aliqs exiſtimat vel opinať oppoſi-
tū alicui⁹ principij vel ꝯcluſionis ſine aliq̊ du
ctu rationis. Alio mō qñ opinať vel aſſētit op-
poſitꝭ principioꝝ vel ꝯcluſiōis propter aliquā
rationē quam neſcit diſſoluere.

Concluſio Reſpōſalis. Deficiēte ali-
quo ſēſu neċe ē deficere ſci
entiā propꝛij ⁊ per ſe ſēſibilis illi⁹ ſenſus. quia
omīs cognitio itellectiua depēdet ex cognitō
ne ſēſitiua. g̊ potētia ſenſitiua deſtructa d̄ſtru
itur cognitio itellectiua.

Primo Dubitať. vtrū vl'is negatia im
mediata et falſa poſſit concludi ꝑ ſillogiſmū
igrantie. ¶ Pro ſolutione ſupponiť φ ariſto. i
ſcḋa pte hui⁹ capituli docet cōcludere vlēꝫ ne
gatiuā imediatā et falſā per ſill'm igrātie. ⁊ in
tendit tres cōcluſiōes. ¶ Quaꝝ pꝛia eſt hꝫ. vni
uerſalis negatia imediata ⁊ falſa poteſt i pma
figura trib⁹ modis ſillogizari. p̊ ex ābab⁹ falſis
ſicut declarat ariſto. i lr̄is. Poteſt tñ ſic dedu-
ci in termīs. nulla ſubſtātia icorporea ē ſubſtā
tia. oīs ſubſtātia corporea ē ſubſtātia icorꝑea.
ergo nulla ſubſtātia corꝑea ē ſubſtantia. 2° ex
maiore falſa. et minore v̄a. ſicut nullū corpus
ē ſubſtātia. oē corporeū ē corp⁹. ergo nullū cor
poreū ē ſubſtātia. Tertio ex maiore v̄a ⁊ mio
re falſa. vt nulla q̄litas ē ſubſtātia. om̄e corp⁹
eſt q̄litas. ergo nullū corp⁹ ē ſubſtātia. ¶ Secū
da cōcluſio. vl'is negatia imediata ⁊ falſa non
poteſt i ſcḋa figura cōcludi ex ābab⁹ in toto fal
ſis. Patꝫ. qꝛ ſi ābe ſint i toto falſe: tūc ſue con
trarie erūt v̄e. mō ex cōtrarijs ſuis pōt alio mō
inferri eadē cōcluſio. et ſic ex v̄is demōſtratiē
ſeq̄reť falſū. ¶ Tertia ꝯcluſio. vl'is negatia i-
mediata ⁊ falſa pōt in ſcḋa figura trib⁹ modis
ſillogizari. p̊. ex ābab⁹ in parte falſis. vt nulla
ſubſtātia eſt alba. oē corp⁹ eſt albū. g̊ nullū cor
pus ē ſubſtātia. 2° ex maiore v̄a ⁊ miore falſa.
vt nullū corp⁹ eſt icorporeū. oē corp⁹ animatū
ē incorporeū. g̊ nullū corp⁹ aīmatū eſt corpus
Tertio. ex maiore falſa ⁊ miore vera. vt nullū
corp⁹ eſt ſubſtātia. om̄e corp⁹ aīatū ē ſubſtātia
ergo nullū corpus animatū eſt corpus.

Secundo Dubitať. vtrū vniuerſal' ne-
gatia mediata ⁊ falſa poſſit
cōcludi per ſill'm ignorātie. ¶ Pro ſolutōe ſup
poniť φ ariſto. in tertia parte hui⁹ capituli oñ
dit q̊ mō pōt vl'is negatiua mediata ⁊ falſa cō
cludi ꝑ ſillogiſmū ignorātie tā i pma figura q̄ꝫ
in ſcḋa. ⁊ intēdit quicꝫ cōcluſiōes. ¶ Quarum
pma ē hec. vl'is negatia imediata ⁊ falſa ꝑ me
diū propꝛiū nō pōt in pma figura concludi ex
ābab⁹ falſis. ſed tātū pōt ſillogizari ex maiore
falſa. et miore v̄a. Probat ariſto. premittēdo
diffinitionē medij ꝓpꝛij: q̄ ē hꝫ. Mediū ꝓpꝛiū
eſt per qḋ fit ſill's cōtradictōis. i. ſill's ſciētie ꝯ
dictori⁹ ſill'o ignorātie. tūc ſic probať ꝯcluſio.
qꝛ in ſill'o ignorātie accipiť cōtraria maiorꝭ ſil
logiſmi ſciētie. et ſeruať eadē mior. g̊ ſillogiſ-
mus ignorātie per mediū propꝛiū fit ex maio
re falſa ⁊ miore v̄a. et pōt ſic deduci in termis
nullū aīal eſt ſubſtātia. oīs hō eſt aīmal. g̊ nul-
lus hō eſt ſubſtātia. ¶ Scḋa cōcluſio. vl'is ne-
gatiua mediata ⁊ falſa eodē mō ſillogizať per
mediū nō propꝛiū ſic̄ ꝑ mediū ꝓpꝛiū. dū mo-
do tale mediū p̄diceť vl'r de minori. et maior
vl'r d̄ medio. ſic̄ deducit ariſto. i litterꝭ. ¶ Ter
tia cōcluſio. vl'is negatia mediata et falſa pōt
ſillogizari per extneū ex ābab⁹ falſis. vel ex ma
iore v̄a et miore falſa. ſed nō eꝯ. exēplū primi.
vt nullus lapis ē ſubſtātia oīs hō ē lapis. g̊ nul
lus hō ē ſubſtātia. Exēplū ſcḋi. vt nulla q̄litas
eſt ſubſtātia: oīs hō ē q̄litas. g̊ null⁹ hō ē ſubā.
Tertiā partē ꝓbat ariſto. qꝛ mediū extneū nō
poteſt p̄dicari de miori extremitate. g̊ mior ꝓ
poſitō nō pōt eē v̄a. ¶ Quarta ꝯcluſio. vl'is ne-

gatiua mediata et falſa nõ poteſt in ſecũda figura ſillogizari ex ãbabus in toto falſis. quia tũc contrarie ipſarũ eſſent ỽe. ex quib⁹ ſeq̃ret̃ cõcluſio in alio mõ. ¶ Quita ꝯ. vniuerſalis negatiua mediata et falſa poteſt ſillogizari in ſecũda figura ex altera vera et altera falſa q̃cũq̃ indifferẽter exñte falſa. exẽplũ qñ mior eſt falſa. vt omne aĩal ẽ ſubſtãtia. nullus homo eſt ſubſtãtia. ergo nullus hõ ẽ aĩmal. exẽpluꝫ quãdo eꝯ. vt nullũ aĩal eſt ſubſtãtia. oĩs hõ eſt ſubſtãtia. ergo nullus hõ eſt aĩal. ¶ Conſequẽter in q̃rta pte docet cõcludere vl'em affirmatiuã mediatã et falſã ponẽdo tres ꝯcluſiones ¶ Pria eſt. vniuerſalis affirmatia mediata et falſa non põt ſillogizari per mediũ ꝓpriũ ex ãbabus falſis. ſed tantũ ex maiore falſa ⁊ miore vera. patet. qꝛ eadẽ minor remanet in vtroq̃ ſill'o ſcilicet ſciẽtie ⁊ ignorãtie. et maior mutat̃ in ſuã contrariã. ¶ Scda ꝯ. eodẽ mõ ſillogizat̃ vl'is affirmatia mediata ⁊ falſa ꝑ mediũ alteri⁹ coordinatõis. dũmõ tale mediũ ſit ſimile medio ꝓprio. vt arguẽdo ſic. oĩs color ẽ animal. oĩs albedo ẽ color. g̊ oĩs albedo eſt aĩmal ¶ Tertia ꝯ. vl'is affirmatiua mediata et falſa põt ſillogizari ꝑ mediũ ex̃neũ duobus modis Prio. ex maiore ỽa ⁊ miore falſa. vt oĩs lapis ẽ inaĩat⁹. oĩs hõ eſt lapis. g̊ oĩs hõ eſt inaĩat⁹. 2° ex ãbabus falſis. vt oĩs ſubſtãtia ẽ aĩmal. omnis linea ẽ ſubſtãtia. g̊ omnis linea ẽ aĩal. Tertio ex maiore falſa ⁊ miore vera. vt oĩs ſciẽtia ẽ aĩal: omnis muſica ẽ ſciẽtia. g̊ oĩs muſica ẽ aĩmal. Extra textũ dicit̃ ꝙ mediũ ꝓpriũ eſt illud per qð in vero ſill'o ſcientie põt ſillogizari ꝯcluſio oppoſita ꝯcluſioni ſillogizãde ꝑ ſill'm ignorãtie. ſiue illud mediũ ſit eiuſdẽ coordinationis cũ extremis. ſiue nõ. Sed mediũ nõ ꝓpriũ ſimile tamẽ ꝓprio eſt mediũ alteri⁹ predicamẽti qð tamẽ vl'r predicat̃ de minori. et de ꝯcluſione predicat̃ vl'r maior. Sed mediũ extraneum eſt illud quod vere poteſt negari de vtraq̃ extremitate.

Tertio Dubitat̃. vtrũ ſine actu ſentiẽdi poſſit haberi ſciẽtia. ¶ Pro reſpõſione ſupponit̃ ꝙ in quĩta parte hui⁹ capituli itẽdit ariſtoteles vnã cauſã ignorãtie pure negatiõis q̃ ꝓuenit ex defectu alicui⁹ ſẽſus. et ponit vnicam cõcluſionẽ. que ẽ hec. ꝙ ſi aliq̃s ſenſus defecerit neceẽ ẽ ſciẽtiã illi⁹ ſenſibilis deficere. Patꝫ. qꝛ cũ ſenſus ſit ſingulariũ apprehẽſio cũ defecerit ſingulariũ apprehẽſio deficiet inductio que fit ex ſingularib⁹. deficiẽte autẽ inductione deficiet vl'e. quia ĩpoſſibile eſt vniuerſalia ſpeculari ſine inductione. neq̃ ĩductionẽ ſpeculari ſine ſenſu. deficiẽte autẽ vl'i deficit demonſtratio. cũ demõſtratio ꝓcedat ex vniuerſalib⁹ tantũ. Deficiẽte autẽ demõſtratione deficit ſciẽtia q̃ acq̃rit̃ per demonſtrationẽ. g̊ de primo ad vltimũ deficiẽte ſenſu neceſſe eſt deficere ſciẽtiã ꝓpꝛꝫ ſenſibilis illi⁹ ſenſus. tenet ꝯſequẽtia. qꝛ oẽ quod adiſcim⁹ aut inductõne aut demonſtratione adiſcimus.

Ad rationes Ante oppoſitũ. ¶ Ad pͥmaꝫ dicit̃ ꝙ ſoluta eſt ĩ primo notabili. ¶ Ad ſcðaꝫ rñdet̃ ꝯcedẽdo antecedẽs ⁊ negãdo ꝯñaꝫ. qꝛ licet vl'ia cognoſcãtur ꝑ intellectũ et nõ per ſẽſũ. tamen cognitio vniuerſaliũ depẽdet ex cognitõne ſingulariũ ¶ Ad tertiã dicit̃ ꝙ duplex ẽ cauſa ꝑ accidẽs. quedã ẽ q̃ nihil facit ad productionẽ ſui effectus. vt albũ per accidẽs domificat. Alia eſt ꝑ accidẽs ſine qua non. ⁊ talis neceſſario req̃rit̃ ad productõnẽ effectus. cuiuſmodi eſt ſenſus reſpectu ſciẽtie.

Ueritur Utrũ in dmõſtrationib⁹ ſit proceſſus in ĩfinitũ. ¶ Et videtur ꝙ ſic. qꝛ demõſtratões poſſint augeri in ĩfinitũ. in poſt ſumẽdo vel ad lat⁹. vt dictũ eſt ĩ iſto prio. g̊ ẽ proceſſus i ĩfinitũ in dmõſtratõnibus. ¶ Scðo ſic. primoꝝ principioꝝ ẽ demõſtratio. ergo in demõſtrationibus ẽ ꝓceſſus ĩ infinitũ. añs patet. qꝛ pͥcipioꝝ ẽ ſciẽtia. g̊ eorũ ẽ demõſtratõ. tenet ꝯña. qꝛ ſcire ẽ per dmõſtrationẽ ĩtelligere. ¶ Tertio ſic. de demõſtratione ẽ ſciẽtia. et nõ per ſeipſã. g̊ per aliã demõſtrationẽ. et per cõſeq̃ns ĩ demõſtrationibus erit proceſſus i ĩfinitũ. ¶ Jn oppoſitũ ẽ ariſto.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ vt vult linconienſis iſte tractat⁹ ſicut nec precedens nõ eſt de ꝯplemẽto hui⁹ ſciẽtie: ſed ſoluꝫ de bonitate ſciẽtie. ideo breuiter pertractando diuidit̃ in q̃ttuor capitula. Jn quorum primo p̃mittit q̃ttuor ſuppõnes. q̃rũ prima ẽ hec Omnis ſill'ꝰ ꝯſtat ex trib⁹ termĩs. Scða ſuppoſitio. ꝯ° affirmatiua ſillogizat̃ ex duab⁹ affirmatiuis. et ꝯ° negatia ſillogizat̃ ex vna p̃miſſa affirmatia ⁊ alia negatiua. ¶ Tertia ſuppõ. ex trib⁹ termĩs i ſill'o demõſtratiuo fiunt due ꝓpoſitiones q̃ ſũt principia demõſtrationis.

Quarta suppõ. sill'os dyaletic⁹ et demõstratiu⁹
differũt tripliciter. Prio. qꝛ sill'os dyaletic⁹ solũ
generat opinionẽ ideo solũ procedit ex proba
bilib⁹ neqꝫ demõstrat ꝑpositiones mediatas
eas reducẽdo ad imediatas. sed demõstrator
qui generat verã sciẽtiã debet procedere ex i-
mediatꝭ. ideo si sibi proponatᷣ aliq̃ propõ me-
diata eã demõstrat quousqꝫ ad aliquã imedi-
ataꝫ pertigerit. 2° differunt. quia sillogism⁹ de
mõstratiu⁹ nõ procedit ex hys que predicãtur
scðm accidẽs. sed bene dyaletic⁹. Ex quo ifert
aristoteles ꝙ predicatoꝝ quedã predicantur
scðꝫ se. quedã vero scðꝫ accidẽs. ⁊ hoc duplici
ter. prio. qñ subiectũ predicatᷣ de accidẽte. vt
albũ est hõ. 2° quãdo accidẽs predicatᷣ de sub-
iecto. vt hõ est albus. illa autẽ que neutro mõ
predicantᷣ per se predicantᷣ. ¶ In secũda parte
huius capituli mouet tres q̃stiões. Quaꝝ pri-
ma ẽ hec. dato infimo subiecto. vtrũ sit proces
sus in infinitũ sursũ ascẽdẽdo in predicatꝭ illi⁹
subiecti. ¶ Scða q̃stio. dato supremo predica
to. vtrũ deorsũ sit processus in infinitũ. descẽ-
dendo in subiectis illi⁹ predicati. Et subdit dif
ferentiã inter dictas duas q̃stiones. qꝛ prima
incipit ab infimo subiecto et terminatᷣ ad su-
premũ predicatũ. sed scða incipit a sup̃mo pre
dicato. ⁊ terminatᷣ ad infimũ subiectũ. ¶ Ter
tia questio. vtrũ extremis existentib⁹ finitꝭ sit
possibile media esse infinita. ¶ In tertia par-
te ponit duas ꝯclusiões. Quaꝝ pria ẽ hec. iste
questiões eq̃ possunt moueri i negatiuis sicut
in affirmatiuis. ¶ Scða ꝯ°. iste q̃stiones nõ pos
sunt moueri in terminis ꝯuertibilib⁹. quia i ip
sis nõ est primũ vel vltimũ. sup̃mũ aut ifimũ.

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ in scðo capitu
lo soluit ꝑ° tertiã q̃stionẽ que
ex duabus ꝑmis depẽdet. et cõtinet q̃ttuor cõ
clusiões. Quaꝝ prima ẽ hec. extremis existen
tibus finitis ipossibile ẽ media esse ifinita. pa
tet. quia si extrema sint finita contigit tũc vnũ
predicari de alio. sed si media sint infinita: nõ
posset vnũ de alio predicari. cũ nõ contigat in
finita pertrãsire. g° extremis existẽtib⁹ finitis i
possibile est media esse ifinita. ¶ Scða conclu
sio tãgit solutionẽ cuiusdã obiectõis. nã posset
aliqs dicere ꝙ ꝑdicta rõ extrema suppoit esse
cõiũcta cũ aliq° medioꝝ. qð ẽ falsũ. quia cũ me
dia sint infinita iter vnũ extremũ ⁊ aliud me-
diũ sũt infinita media. Rñdet aristo. ꝙ nihil
differt an illa media sint ꝯiũcta. quia siue sint
ꝯiũcta siue nõ cũ ipsa media sint infinita nũqꝫ
cõtigit vnũ extremũ predicari de alio. ¶ Ter
tia ꝯclusio ẽ hec. si sit stat⁹ in affirmatiuis etiã
erit status in negatiuis. Probat aristo. iductí-
ue in omi figura. Prio. in pria figura cõclusio
negatia ostẽditur ex maiore negatiua ⁊ miore
affirmatia. sed si i illa affirmatia sit dabile pri-
mũ de quo ꝑdicatᷣ predicatũ etiaꝫ erit dabile
primũ a quo in negatia ꝑ° remouetᷣ predicatũ.
ergo si sit stat⁹ in affirmatiuis: etiã erit stat⁹ in
negatiuis. sicut declarat aristo. in termis nõ si
gnificatiuis. Et posset sic declarari ꝑ termios
significatiuos. vt sit hec ꝯclusio negatia null⁹
hõ est quãtitas. cõcludẽda i pria figura ꝑ hoc
mediũ corp⁹. sic arguẽdo. nullũ corp⁹ est quan
titas. oĩs hõ est corp⁹. g° nullus hõ est quãtitas
Huius sillogismi mior ẽ mediata q̃ iteꝝ põt pro
bari i pria figura assumẽdo illud mediũ de q°
pri⁹ vniuersalitᷣ negatᷣ quãtitas. et qð affirma
tur vlr de corꝑe. qð mediũ sit substãtia. ⁊ argu
atur sic. nulla substãtia ẽ quãtitas. oĩe corp⁹
est substãtia. g° nullũ corp⁹ est quãtitas. ex quo
supra substãtiã nõ ẽ sumere aliqð superi⁹ quod
vlr ⁊ affirmatie verificetᷣ de substãtia. g° reliq-
tur ꝙ ẽ stat⁹ tam i affirmatia q̃ꝫ in negatiua. et
similitᷣ deduci põt i alys duab⁹ figurꝭ. ¶ Quar
ta ꝯ° soluit quãdã obiectionẽ. posset ei aliqs di
cere ꝙ licet sit stat⁹ in tali figura: est tñ ꝑcess⁹
in infinitũ demõstrãdo idẽ in diuersis figurꝭ.
¶ Ad hͦ rñdet aristo ꝙ q̃libet illaꝝ figuraꝝ ꝑ
se sũpta ẽ finita. ergo etiã si sint simul sũpte nõ
possũt esse infinite. tenet ꝯñã. quia finita centi
es sũpta non possunt esse infinita.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ tertiũ capitulũ in q°
aristoteles oñdit esse statũ in sur
sũ ⁊ deorsũ ꝑ rõnes logicas ꝯtiet tres ꝑtes. In
quaꝝ pria intẽdit talẽ cõclusionẽ. in predicatꝭ
essẽtialib⁹ q̃ predicãtur de suis subiectꝭ i eo qð
qd est necessario ẽ stat⁹. Probatᷣ. qꝛ nisi sic se-
q̃retᷣ ꝙ nihil cõtingeret diffiniri neqꝫ diffiniti
onẽ alicui⁹ cognoscere. quoꝝ vtrũqꝫ ẽ incõueĩ
ens. patet tñ ꝯñã: qꝛ i diffinitõne alicui⁹ debẽt
capi q̃cũqꝫ de illo ꝑdicantᷣ in eo qð qd est. sꝫ si
huiusmodi ꝑdicata sint ifinita nõ poterũt oĩa
simul accipi. qꝛ ifinita nõ ẽ ꝑtrãsire. g° nec ẽ est
finiri in eo qð qd est ꝑdicãtia. et vltra. si in ꝑdi
catꝭ sursũ ascẽdẽdo sit stat⁹: videtᷣ etiã ꝙ i sub
iectis deorsũ descẽdẽdo erit stat⁹. ¶ In secun
da ꝑte ꝑmittit quiqꝫ suppõnes valẽtes ad de-
clarationẽ sui propositi. ¶ Pria suppõ est hec.

eoꝝ q̄ predicant̄ q̄dā p̄dicant̄ scd̄m se. qñ scilꝫ
subiectū scd̄ꝫ se totū ⁊ nō rōne alteri⁹ subicit̄
respectu sui accñtl. vt dicēdo hō ē albus. Alia
p̄dicātur scd̄ꝫ āccidēs qñ. s. subiectū ñ sꝫ se to
tū sꝫ ratiōe vni⁹ partl sui significati cui adiacꝫ
alia pars significati subicit̄ i ꝓpōe. ⁊ h̄ ꝯtigit
dupliciť. vno° qñ subiectū p̄dicat̄ de accidēte
vt dicēdo albū ē lignū. 2°° qñ p̄dicat̄ accidēs
de accidēte. vt dicendo albū ābulat. Hec sup
positio sic declarat̄. nā i hac ꝓpositione lignū
ē albū. h̄ subiectū lignū scd̄ꝫ se totū subicitur
huic p̄dicato albū. qꝛ sēsus ē ꝙ lignū est subie
ctū qd̄ ve factū ē albū. ideo dicit̄ illa p̄dicatō
scd̄ꝫ se. sed in hac ꝓpositione albū ē lignū. hoc
subiectū albū ñ scd̄ꝫ se totū sed solū ratiōe ma
terialis significati cui adiacet suū significatuꝫ
formale subicit̄ respectu illi⁹ p̄dicati lignū. vt
sit sēsus. aliqd cui accidit esse albū ē lignū. Si
militer cū dr̄. albū ābulat. h̄ subiectū albū ra/
tione sui materialis significati subicit̄ huic p̄/
dicato ābulat. vt sit sēsus. aliqd cui accidit eē
albū ābulat. ideo i his duob⁹ modis dicūt̄ pre
dicata de suis subiectl p̄dicari scd̄ꝫ accñs. Se
cūda suppō. ex q̊ noīa significāt ad placituꝫ iō
ꝓ declaratiōe p̄ncipalis ꝯclusiōis hui⁹ capitu
li possum⁹ noīa ipōere. vt solū illud dicat̄ p̄di/
cari qd̄ p̄dicat̄ scd̄ꝫ se. et ñ scd̄ꝫ accñs. patet. qꝛ
in declaratiōe p̄ncipalis ꝯclusionis hui⁹ capl'i
accipit̄ p̄dicatio vt ordinat̄ ad demonstratio/
nē. sed in d̄monstratione tātū itrāt p̄dicatōes
scd̄ꝫ se ⁊ ñ scd̄m accñs. ideo i eadē ꝓbatiōe de/
bet capi p̄dicatio ꝓ p̄dicatione scd̄m se tātum
Tertia suppō. p̄dicatoꝝ scd̄ꝫ se q̄dā p̄dicant̄ ꝑ
modū substātie. q̄dā vō ꝑ modū q̄litatl aut q̄
titatl. aut alicui⁹ alioꝝ p̄dicamētoꝝ. Et addit
vl'r ꝙ qñ p̄dicatur vnū de vno p̄dicatur sim/
pliciť ibi ē predicatio scd̄ꝫ se. ꝑ qd̄ excludit̄ pre
dicatio in q̄ p̄dicāt̄ plura de vno. qꝛ in tali p̄di
catiōe pōt eē qd ⁊ q̄le sil'. vt dicēdo. sortes ē hō
alb⁹. Quarta suppō. illa q̄ p̄dicāt̄ i eo qd̄ qd est
siue ꝑ modū sub̄e dn̄t ab his q̄ p̄dicāt̄ ꝑ mo/
dū quātitatl aut q̄litatl. ⁊ sic de aliȷs. pꝫ. qꝛ illa
q̄ p̄dicāt̄ i eo qd̄ qd ē sūt illud totū qd̄ ve ē. i. di
cūt totā essētiā subiecti. sic diffīo. aut sūt aliqd
illi⁹ qd̄ ve ē. i. dicūt ꝑtē sub̄e vel essētie illius d̄
q̊ p̄dicāt̄. sic gen⁹ ⁊ dr̄ia. sꝫ p̄dicata accñtalia ñ
significāt aliqd ꝑtinēs ad essētiā subiecti sꝫ a/
liqd accidētale sub̄o. vt cū dr̄ hō ē alb⁹. albuꝫ
nec ē totū qd̄ ve ē hō. nec est aliqd qd̄ ve sit hō
qꝛ ñ dicit totā essētiā nec ꝑtē essētie hoīs. sꝫ cū
dicit̄ hō ē aīal. hō ē qd̄ ve aīal ē. qꝛ esse aīal est
de essētia hoīs. ¶ Quīta suppō remouet quā/
dā obiectionē. posset enī aliqs dicere ꝙ gen⁹ ⁊
species p̄dicātur d̄ suis iferiorib⁹ in eo qd̄ qd ē
et tñ ñ significāt essētiā nec ꝑtē essētie suoꝝ in
ferioꝝ. imo significant aliq̄s ydeas seꝑatas a
suis singularibus. sic posuit plato. Ad hāc ob/
iectionē rñdet aristo. q̄si derisorie dicēdo. gau
deāt gn̄a ⁊ spēs monstra esse. et si sint nihil ad
rationē sūt. h̄ ē vl'ia separata sic dicebat plato
sūt monstra. nec valēt ad d̄mōstratōes. qꝛ de/
monstrationes sūt solū de his q̄ p̄dicant̄ essē/
tialiter ⁊ per se de suis subiectl. mō si gn̄a ⁊ spe
cies ñ inessēt ꝑ se suis inferiorib⁹ sed ab eisdeꝫ
essēt seꝑata de ipsis ñ possꝫ esse d̄mōstratio.

Conclusio Vn̄salis. non ꝯtigit in de/
monstrabilib⁹ procedere i
infinitū. pꝫ. qꝛ stat⁹ est tā in affirmatis q̄ in ne
gatiuis. g̊ ē stat⁹ in oīb⁹. añs ꝓ q̄libꝫ sui ꝑte pro
batū est in textu.

Primo dubitat̄. vtrū vniuersaliter in
oīb⁹ p̄dicatōnib⁹ affirmatiuis sit stat⁹. ¶ Pro
rñsione supponit̄ ꝙ in tertia parte hui⁹ capl'i i
tēdit aristo. duas ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ria est
hec. in p̄dicatl affirmatis dictis scd̄ꝫ se non cō
tingit ire in infinitū penes circulationē. pꝫ. qꝛ
oīa p̄dicata aut sūt substātialia. aut accñtalia.
sꝫ nulla talia p̄dicata p̄dicāt̄ circulariť de suis
subiectl vtrobiqꝫ manēte p̄dicatione scd̄ꝫ se. g̊
in ipsis scd̄ꝫ se non ē ꝓcessus in infinitū scd̄m
circulū. mioꝛ pꝫ p̊ quo ad p̄dicata accidētalia.
qꝛ illud qd̄ ē sub̄m r̄spectu vni⁹ accñtis ⁊ d̄ q̊ il
lud accñs p̄dicat̄ scd̄ꝫ se ñ potest esse accñs re
spectu illi⁹ p̄dicati. vt quātitas ñ est q̄litas. ita
ꝙ alteꝝ sit subꝫ r̄spectu alteri⁹. g̊ ipossibile ē i
p̄dicatōib⁹ scd̄ꝫ se eē ꝓcessū i ifinitū penes cir/
culū. tꝫ ꝯn̄a. qꝛ talis ꝓcessus circularl fit ex eo
ꝙ illud qd̄ subyciť r̄spectu vni⁹ p̄dicat̄ r̄spcū
alteri⁹. ⁊ eꝯ. sꝫ talis ꝯuertibilitas p̄dicatiōis ñ
ꝯtigit i p̄dicatiōib⁹ scd̄ꝫ se. g̊ i eisdē ñ pōt esse ꝓ
cessus circularl i ifinitū. 2° probat̄ dicta hor q̊
ad p̄dicata essētialia. ⁊ h̄ dupl'r. p̊ sic. qꝛ oē p̄di
catū sb̄ale aut ē gen⁹ aut spēs. sed illa ñ sūt ifi/
nita. vt aīal ⁊ bipes p̄dicāt̄ d̄ hoīe. ⁊ hō d̄ calia
sed calias de nullo alio p̄dicat̄. 2° sic. oīa p̄dica
ta sub̄alia diffiniūt spēꝫ. g̊ ñ ē ꝓcessus i infini/
tū in predicatis substātialib⁹. tenet ꝯn̄a dupl'r
p̊. qꝛ ñ ꝯtigit ifinita ꝑtrāsire itelligētē. 2°. qꝛ ñ
ꝯtigit illd̄ diffire d̄ q̊ ifita p̄dicāt̄. 2ᵃ ꝯ°. i p̄dica
tis a^{us} scd̄ꝫ se ñ ꝯtigit ꝓcedere i ifinitū. patet

duabus rationib⁹. Quaꝝ prima est hec. oē qđ predicatꝛ: aut predicatꝛ in qd: aut in quale. aut in quātū. ꝛ sic de alijs. sed oia illa sūt finita. cū gn̄a pdicamētoꝝ sint finita. igiꝛ ꝛc̄. maior pȝ. qꝛ vnūqđqꝫ predicat qđ significat. aut quale. aut quātū. aut huiusmodi. ¶ Ex quo textu qdā eliciūt duas auctoritates ꝯmūes. Pria est illud pdicat termin⁹ quod significat. 2ᵃ. terminus subicit ꝛ supponit qđ significat. Scđa rō. quia si esset processus i infinitū tūc nihil cōtingeret sciri simplr̄. qꝛ scire simplr̄ ē scire ꝑ dmō strationē q̄ resoluit i sup̄mā causā ꝛ imediatā. si ḡ in huiusmodi pdicatꝭ esset ꝓcessus in infinitū nō cōtingeret dmōstrationē resolui in supremā causā et imediatā. ideo nihil ꝯtingeret sciri simpliciter. Post h̄ epilogat dicens ꝙ manifestū ē ex predictis per rationes logicas nō esse processuꝫ i infinitū i demōstratōibus.

Secundo

Dubitatur. vtrū analetice. i. demonstratie possit probari nō esse processū in infinitū in demōstrationibus. ¶ Pro solutiōe supponiꝛ ꝙ q̄rtū capitulū in quo aristoteles ondit statū esse in sursū ꝛ deorsū per rationē analeticā ꝯtinet duas partes. in quaꝝ p̄ma intēdit vnā cōclusionē. q̄ est hec. In demōstrationib⁹ nō ē processus in infinitū. Probaꝛ vna rōne analetica p̄mittendo vnā suppōnē scꝫ ꝙ sūt duo modi pdicādi ꝑ se. Prim⁹ est. qn̄ pdicatū est d diffinitōe subiecti. vt multitudo aut diuisibile sūt de diffinitione numeri. Scđs ē. qn̄ subiectū est de diffinitiōe pdicati. vt numer⁹ est de diffiōne iparis. ¶ Ex q̊ formaꝛ talis ratio. Omis demōstratō est ex pdicatꝭ per se. sed oia predicata per se sūt finita. ḡ ꝛc̄. mior ꝓbaꝛ. prio d predicatꝭ secūdi modi. quia si numero insit ipar. ꝛ ipari insit perfectū. et iperfectū insit alicui alteri: necesse ē ꝙ numer⁹ sit de diffinitōe oim illoꝝ. ideo nō possibile ē ꝙ illa sint infinita. nā alias idē poneretur in diffinitione ifinitoꝝ. Scđo ꝓbaꝛ eadeꝫ mior in predicatꝭ p̄mi modi. qꝛ oia predicata p̄mi modi sunt de diffinitōne subiectoꝝ. ḡ est status in ipsis. tenet ꝯn̄a. quia alias nihil ꝯtigeret diffiniri. ¶ Ex qbus infert aristoteles duo correlaria. Quoꝝ p̄mū est. si aliqđ pdicatū p̄dicetꝛ de duobus subiectꝭ vel de plurib⁹ de se īuicē nō predicātib⁹. aut saltē non pdicātibus de se iuicē vniuersaliter. nō oportet semꝑ ꝙ illud pdicatū insit illis plurib⁹ per aliqđ cōmune. pa. et ꝯn̄a exēplo ꝛ rōne. Exēplo sic. qꝛ ysocheles ysopleres et scalerō sunt tres spēs triāguli. q̊ se iuicē nō pdicanꝛ. quib⁹ tamē ē vna passio cōmunis scꝫ hr̄e tres. que eis cōuenit ꝑ aliqđ cōmune qđ ē triāgulus. non tamē semper sic se habet ꝙ illa passio insit illi cōmuni ꝑ aliud ꝯmune. sed sibi iest per rationē ꝓpriā. Secūdo probaꝛ ratione sic. qꝛ si illud pdicatū insit illis duob⁹ per aliqđ cōe iest iteꝝ illi ꝑ aliud ꝯmune. et tūc esset processus i infinitū. ꝛ sic inter extrema finita essēt infinita media. Et addit aristo. ꝙ illa duo qbus attribuiꝛ illud cōe debent esse eiusdē generis scibilis. dū tn̄ illud ꝯmune pdicetꝛ ꝑ se de eis. quia si ipsa essēt diuersoꝝ geneꝝ tūc cōtingeret illud ꝯmune applicari ad illa diuersa. qđ ē cōtra pri⁹ dicta. vbi dicebatur ꝙ nō cōtingit demōstratorē descēdere d gn̄e in gen⁹. 2ᵐ dictū ex dictis manifestū est scꝫ ꝙ ois ꝓpositio q̄ habet aliqđ mediū inter subiectū et pdicatū ē demōstrabilis. ꝛ ꝓpositiōes ꝑ quas demōstraꝛ illa propō si sint imediate sūt elemēta. i. pricipia dmōstratōnis vt sic dictū ē de ꝓpōnib⁹ affirmatiuis ita dicē dū est de negatis. ꝙ scilꝫ illa negatiua ē dmōstrabilis cui⁹ predicatū pri⁹ remouetꝛ ab aliq̊ subiecto q̄ꝫ a subiecto illi⁹ propōis. vt ista negatiua ē demōstrabilis. nullū corp⁹ est quātitas. per illud mediū qđ ē substātia. Sed illa ꝓpositio negatia ē indemōstrabilis cui⁹ predicatū rēouetꝛ ab aliq̊ subiecto nec ē aliqđ subiectuꝫ de q̊ prius possit rēoueri illud pdicatū. sicut ē ista: nulla substātia est quantitas.

Tertio

Dubitaꝛ. vtrū per quālibet figurā possint ꝓpōes mediate ad immediatas reduci. ¶ Pro solutiōe supponitur ꝙ aristoteles i hac scđa parte itēdit dūas conclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē hec. ad reducēdū ꝓpositiōes mediatas affirmatiuas ad imediatas necesse ē accipere aliquid qđ pri⁹ predicetꝛ de subiecto q̄ꝫ de pdicato illi⁹ propositiōis. pꝫ exēplo. quia ad reducēdū istā affirmatiuā mediatā. omē. b. est. a. necesse ē accipe aliquid qđ prius predicetꝛ de. b. q̄ꝫ de. a. et de q̊. a. ꝑ pri⁹ dicatꝛ q̄ꝫ de. b. et sit illud. c. tūc poterit sic demōstrari. ome. c. est. a. ome. b. est. c. ḡ ome. b. est. a. et si iterū maior sit mediata procedendū est vt pri⁹ quousqꝫ deuētū fuerit ad vnā ꝓpōnē indiuisibilē. i. imediatā iter cui⁹ extrema nihil mediet. Et subdit ꝙ sicut i materialib⁹ illud qđ ē simplici⁹ est pricipiū illoꝝ. sicut in graui idest in gn̄e pōderꝭ vncia ē pricipiū. et in melodya

idest in cōsonātys musicalibus minimū.i. ton⁹. sed in mēbris neruus ē primū pncipiū per qd vnū mēbrū alteri ꝯiūgit̃. et per cui⁹ rupturaꝫ alteꝝ ab altero dissoluit̃. sic etiā in demōstratione ꝓpō imediata que ē vna ⁊ idiuisibilis ē principiū ꝯclusiōis imediate. Ex quo infert aristoteles ꝙ in sill'is demonstratiuis affirmatis mediū qd assumit̃ ad reducēdū ꝓpōnē mediatā ad imediatā nō est extra terminos ꝓpositionis mediate h est nō ē alteri⁹ generis subiecti ꝙ̄ sint tales t̃mi. ¶ Scdā ꝯ° ad reducendū ꝓpōnes negatiuas mediatas ad imediatas accipiendū ē mediū a quo pri⁹ remoueat̃ maioꝛ extremitas ꝙ̄ a mioꝛe. Pꝫ exēplo. sic p̄cedēs. et licet illud mediū sūptū sit extra mioꝛē extremitatē h ē superi⁹ ad eā: non tamē est supꝛa maioꝛē extremitatē. sed mediat inter minoꝛē et maioꝛē extremitates. ⁊ simil' ē se habꝫ in scdā figura scꝫ ꝙ mediū nō cadit extra ābo extrema. sed i tertia figura neq̄ mediū est ex subiectū nec extra p̄dicatū. sed sēper ē inferi⁹ ad subiectū respectu vtriusq̄ extremi. idō ars reducēdi ꝓpositiōes mediatas ad imediatas nō habet locū in tertia figura. quia sumendo mediū fm dispositionē illius figure magis iretur ad ꝓpōnes mediatas ꝙ̄ ad imediatas. vt si ad demōstrādū ꝙ aial sit substātia sumat̃ illud mediū qd ē hō. aut quodcūq̄ aliud iferi⁹ ad qdcūq̄ extremū. tūc patꝫ ꝙ p̄misse magis essēt mediate ꝙ̄ ꝯclusio sillogizāda.

Ad rōnes ante oppositū. ¶ Ad p̄maꝫ dicit̃ ꝙ aristo. soluꝫ loq̄bat̃ ꝯditionaliter. scꝫ ꝙ si sub mioꝛe essēt multa iferioꝛa: tūc demōstratōes possēt augeri in ifinitū subsumēdo sub mioꝛe. ¶ Ad scdam dicit̃ ꝙ principioꝝ ē scia tertio⁹ et non q̄rto⁹. ¶ Ad tertiā rñdetur ꝯcedēdo añs et negādo ꝯñam. qꝛ est status in demōstratione particulari. qꝛ demōstrando passionē de demōstratione vl'i: simul ex cōsequēti demōstrat ō per se ipsa.

Queritur Utrum demōstratio vl'is sit potioꝛ particulari. ¶ Et videt̃ ꝙ nō trib⁹ ratiōib⁹ aristotelis. Et p̄ sic. illa dēmōstratō secundū quā scim⁹ est potioꝛ sed fm demōstrationē particularē magis scim⁹ ꝙ̄ secundū demōstrationem vl'em. ġ demōstratio vl'is nō est potioꝛ particulari. maioꝛ patet. qꝛ facere scire ē tota virt⁹ demōstrationis. ergo illa demōstratio q̄ maxime facit scire est potioꝛ. mioꝛ probat̃. qꝛ illa demōstratio magis facit scire q̄ facit aliqd scire scdm ꝙ ipsuꝫ: ꝙ̄ illa q̄ facit scire scdꝫ aliud. sꝫ dmōstratō p̄ticlar' facit scire hꝫ ꝙ ipsū. vl'is aūt hꝫ aliud. a°r p̄sill'i pꝫ qꝛ magis scim⁹ coꝛiscū esse musicū: ꝙ̄ cognoscam⁹ ꝙ hō est music⁹. mioꝛ declarat̃. qꝛ dmōstratio vl'is solū facit scire de triāgulo eq̄tibiarū. idest de ysocbele. ꝙ habet tres scdm aliud scꝫ scdm ꝙ triāgulus ē. et nō scdꝫ ꝙ ē eq̄tibia. sed demōstratio particularis de eq̄tibia facit scire ꝙ habet tres scdꝫ ꝙ ē equitibia. ¶ Scdo sic. illa dmōstratio ē potioꝛ q̄ ē de ente: ꝙ̄ illa q̄ est de nō ente. sed dmōstratio vl'is ē de non ente. p̄ticular' vo est de ente. ergo p̄ticular' est potioꝛ vl'i. pꝫ. qꝛ si vl'e eēt ens dubiū esset an esset ens aliqd p̄ter singularia. ¶ Tertio sic. illa dmonstratio ē potioꝛ q̄ nō facit errare: ꝙ̄ illa q̄ facit errare. sed demōstratio p̄ticular' nō facit errare. vl'is autē facit errare. ġ particular' ē potioꝛ vl'i. mioꝛ patꝫ. qꝛ dmōstratō vl'is facit opinari vl'e esse aliqd p̄ter singularia. vt ꝙ triangulus ē p̄ter singulares triāgulos. ⁊ figura p̄ter p̄ticulares figuras. et numer⁹ p̄ter p̄ticulares numeros. eo ꝙ demōstrat aliqd de aliq̄ coi analogo sine h ꝙ demōstret de singularibus illi⁹ cois. ¶ In oppositū arg̃. quia illa demōstratio ē potioꝛ que facit scire scdꝫ ꝙ ipsuꝫ ꝙ̄ illa q̄ facit scire scdꝫ aliud. sed demōstratio vniuersalis facit scire scdm ꝙ ipsū. ġ ē potioꝛ particulari. minoꝛ patet. quia demonstratio vniuersalis demōstrat de triangulo ꝙ habet tres scdꝫ ꝙ ipsū. demōstratio vo particularis demōstrat de eq̄tibia ꝙ habet tres sed non secūdū ꝙ ipsū sed scdꝫ ꝙ aliud. scꝫ scdꝫ ꝙ triangulus. vt patebit in solutiōe prime rōnis. igit̃ demōstratio vl'is est potioꝛ particulari.

Primo Sciendū ꝙ pro declaratione termioꝝ ponitur vna distictio et due diffinitiones. ¶ Distinctio ē h. demonstratio potest tripliciter cōsiderari. vno⁹ iquātū sill's. et sic ei cōueniūt sex cōditiōes sibi inuicē oppositionē hñtes. scꝫ vl'e. p̄ticulare. affirmatiuū. negatiuū. ostēsiuū. et ad ipossibile. Secundo mō pōt ꝯsiderari demōstratio inquantū demōstratio. et sic ei cōueniūt iste quattuoꝛ cōditiones: q̄ sūt. procedere ex prioribus ⁊ posterioꝛib⁹. ondere propter qd et quia. Tertio mō potest ꝯsiderari per ꝯparationē ad res significatas. et sic ei cōueniūt iste ꝯditiōes. q̄

unt esse ex ꝯcretis siue magis cõpositis. et ex simplicib⁹ siue magis abstractis. esse de subiecto. et nõ esse de subiecto. Pria diffinitio est h̃ demõstratio vl'is ẽ illa q̃ demõstrat passionez de suo subiecto p̊ et adeq̃to. ¶ Scd̃a diffinitõ. demõstratio ꝑticular͛ ẽ illa q̃ ꝯcludit passionẽ de suo subiecto nõ prĩo. sic̃ dmõstratio q̃ cõcludit ꝙ ois ysocheles hab3 tres. Ex q̊ seq̃t ꝙ demõstratio nõ dr̃ vl'is eo ꝙ ꝯcludat cõclusionẽ determiatã signo vl'i. z° seq̃tur ꝙ demõstratõ nõ dicit̃ ꝑticular͛ eo ꝙ cõcludat cõclusionem determinatã signo particulari.

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ octau⁹ tractat⁹ in quo ꝯparat aristo. demõstrationes penes ꝯditiões q̃ ꝯueniũt demonstrationi inquãtũ ẽ sill's cõtinet tria capitula. i quoꝝ prĩo ꝯparat demõstratõnẽ vl'em ad particularẽ penes certitudinẽ. ⁊ ꝯtinet quattuor partes. In quaꝝ pria mouet tres q̃stiões. Prima est h̃. cũ sit quedã demõstratio vl'is et alia ꝑticularis: dubitat̃ que illaꝝ est certior et melior ¶ Scd̃a q̃stio. cũ sit quedã dmonstratõ affirmatiua. et q̃dã negatiua: dubitat̃ que illaꝝ ẽ certior ⁊ melior. ¶ Tertia q̃stio. cũ sit q̃dam demõstratio oñsiua. et q̃dã ad ĩpossibile: dubitat̃ que illaꝝ ẽ certior ⁊ melior. Et subdit ꝙ illaꝝ triũ questionũ p̊ dtermiabit p̊mã. z° secũdã. et tertio tertiã. ¶ In scd̃a parte soluit p̊mã q̃stionẽ ponẽdo vnicã ꝯclusionẽ. q̃ est h̃. dmõstratio particular͛ ẽ potior vl'i. Probat aristo. trib⁹ rationib⁹ factis ante oppositũ. ¶ In t̃tia parte soluit tres p̊dictas rationes. sic̃ patebit in fine q̃stiõis r̃ndẽdo ad rõnes factas ãte oppositũ. ¶ In quarta parte determiat scd̃3 veritatẽ primã questionẽ ponẽdo vnicã ꝯclusionẽ. q̃ est h̃. demõstratio vl'is ẽ potior q̃͛ particular͛. quã probat septẽ rõnib⁹. que patebũt probando ꝯclusionẽ respõsiuã ad quesitum.

Tertio Sciẽdũ ꝙ z^m. c. ꝯtin3 vnicã ꝯclõnẽ q̃ ẽ h̃. demr̃atio affirmatiua ẽ potior negatiua. Probat̃. 5. rõib⁹. Quaꝝ pria ẽ h̃. illa demr̃atio ẽ potior q̃ ꝓcedit ex pauciorib⁹. s3 demr̃atio affirmatiua ꝓcedit ex paucioribus q̃͛ ne^{ua}. g̊ demr̃atio affirmatia ẽ potior negatiua. a^{or} p3. q2 illa q̃ ꝓcedit ex paucioꝛib⁹ ceter͛ parib⁹ veloci⁹ facit scire. b^{or} p3. q2 l3 vtercq̃ fiat ex trib⁹ termis ⁊ duab⁹ ꝓpõib⁹ affirmatia tñ fit solũ ex affirmatis. s3 negatiua fit ex vna negatia ⁊ alia affirmatia. ꝓbat̃ iteꝝ maior exẽplo. q2 ponat̃ ꝙ illa ꝯ°. e. est. a. debeat ꝓbari ꝑ illa tria media. sc3. b. c. d. vbi gr̃a i termis significatis. ista ꝯ°. ois hõ ẽ corp⁹. citius cog̊scit̃ q̃͛ illa ois hõ ẽ subã. eo ꝙ p̊ma cognoscit̃ ꝑ pauciora media. q2 tm̃ ꝑ illa duo media q̃ sũt al'⁊ corp⁹ aiatũ. s3 scd̃a cognoscit̃ ꝑ tria media q̃ sũt aial. corp⁹ aiatũ. et corp⁹. iõ ad cognoscẽdũ scd̃a3 o3 cogno^{re} p̊mã. s3 nõ eꝯ. Scd̃a rõ. ex ãbab⁹ affirmati põt fieri demr̃a°. nõ ãt ex duab⁹ negatis. g̊ dmr̃a° affirmatiua ẽ potior negatia. Tertia rõ. demr̃a° affirmatia nõ resoluit̃ i negatias. s3 eꝯ. dmr̃a° negatia r̃soluit̃ i affirmatias. g̊ affirmatia ẽ potior. añs p3. q2 ad reducẽdũ negatiuã mediatã ad ĩmediatã o3 ꝯcludi ꝑ vnã affirmatiuã ⁊ vnã negatiuã. s3 ad r̃ducẽdũ affirmatiuã mediatã ad ĩmediatã solũ o3 ꝯcludi ꝑ duas affirmatias. 4^a rõ. affirmatia demr̃at negatiuã. ⁊ ñ eꝯ. g̊ affirmatia ẽ potior negatia. 5^a rõ prin^m demr̃atõis affirmatie ẽ poti⁹ p̊n° demr̃atõis negatie. g̊ affirmatia ẽ potior negatia. añs p3. q2 p̊n^m affirmatie ẽ ꝓpõ affirmatia. ⁊ p̊n^m negatiue ẽ ꝓpõ negatia. g̊ seq̃t ꝙ ꝓpõ affirmatia ẽ potior negatia. p3 3^r. p̊ q2 ẽ notior cũ negatia sit nõ ꝑ affirmatiuã. z°. q2 ẽ ꝑor. a^{u2}. n. significat eẽ ⁊ negatiua significat nõ eẽ. mõ eẽ prius ẽ q̃͛ nõ eẽ. 3°. q2 affirmatiua ẽ sine negatia. s3 ñ eꝯ.

Conclusio R̃nsalis. Vl'is ẽ potior particulari. Probat̃. 7. rõib⁹. q̃rũ p̊ma ẽ hec. Illa demr̃a° ẽ melior ⁊ dignior q̃ magis accipit cãm ꝓpter quã res h3 eẽ. s3 vl'is ẽ h⁹. g̊ ⁊c. a^{or} p3. q2 demr̃a° ẽ sillũs cause ꝓpter q̃d. b^{or} p3. q2 demr̃a° vl'is accipit subm̃ vl'e cui p̊ et ꝑ se inẽ passio. mõ tale subm̃ ẽ magis causa predicati q̃͛ subiectũ particulare. ⁊c. Secũda ratio. Illa demõstratio ẽ potior que ꝓcedit per causã magis vniuersalẽ postq̃͛ nõ cõtigit querere aliã cãm priorẽ. sed demõstratio vniuersalis est huiusmodi. g̊. ⁊c. Maior patet. q2 si ad aliquod interrogatum detur aliquid propter quid tunc vlterius queretur quousq̃ detur vltimum propter quid et tunc opinamur nos scire quando habemus vltimũ ꝓpter q̃d et huius dat duo exẽpla. Primũ ẽ de cã finali vt si queratur propter quã finẽ venit aliquis ad forũ. Respõdetur vt vendat bladum ⁊ si vlterius queratur quare vult vendere bladũ Respõdetur vt soluat debitoribus. Et si vlterius queratur q̃re vult reddere debitori. R̃ndetur vt iuste agat. ⁊ tunc vlterius nõ cõtigit querere. ¶ Secũdũ exẽplũ ẽ de cã formali. vt si queratur ꝓpter quid ãguli eq̃tibiaꝝ habent

duos angulos rectos equales. Respõdet̃ qa
sunt trianguli. Et si queratur quid est triangu
lus. Respondet̃ ꝙ est figura rectilinearum.
⁊ ibi est status nec cõtingit aliã cãm querere.
¶ Tertia rõ. Illa demonstratio ẽ potior q̃ ma
gis recedit ab infinito sed vniuersalis ẽ huius
modi. g̊ ⁊c. Maior pꝫ q2 infinitũ scõm ꝙ ifini
tum nõ est scibile. Minor probat̃. demõstra
tio vniuersalis ẽ de vl̃i. q2 magis recedit a sin
gularibus que sũt infinita. demõstratõ vero
particularis ẽ de ꝑticularibus vni^{9} vl̃is q̃ ma
gis accedũt ad infinitatẽ. ¶ Quarta ratio. de
mõstratio vl̃is plura facit scire q̃ꝫ ꝑticularis
g̊ ẽ potior. Añs pꝫ q2 demõstratio vniuersalis
facit scire vl̃e et particulare simt̃ saltẽ mõ cõ
fuso sed demonstratio particularis tm̃ facit
scire particulare. ¶ Quinta ratio Demonstra
tio vniuessalis accipit mediũ ꝓpinqui^{9} princi
pio q̃ꝫ particularis cũ vl̃is accipiat medium
vl̃ius ergo est potior. Et subdit ꝙ quedã ista
rum rõnũ sũt logice id est cões. scꝫ tertia ⁊ q̃r
ta ⁊ precipue quarta que nõ videt̃ necessaria
eo ꝙ cognito vniuersali nũq̃ꝫ cognoscitur ꝑti
culare in ꝓpria forma. ¶ Sexta rõ. cognoscẽs
vl̃e cognoscit particulare vel i vl̃i vel i ꝓpria
forma ⁊ nõ ecõtra. g̊ talis ẽ potior. ¶ Septia
ratio. Demõstratio vl̃is ẽ itellectualis ⁊ ab in
tellectu percetibilis. demõstratõ vero ꝑticl̃a
ris ẽ sensualis eo ꝙ scit illa q̃ sẽsu ꝑcipiunt̃. g̊

Primo Dubitat̃. Utrũ vl̃is ẽ potior.
demõstratio ostẽsiua sit potior
demõstratõe ad ipossibile. ¶ Pro respõsione
suppõitur ꝙ ari. i h̃ t̃tio caplo cõparat demon
strationẽ ostẽsiuã ad demõstrationẽ ad ipossi
bile. Et itẽdit tres cõclusiões: q̃rũ pria tangit
duas differẽtias inter demõstrationẽ negati
uã ⁊ ad ipossibile: q̃rũ pria ẽ hec. Quia demõ
stratio oñsiua negatiua ꝓcedit ex altera affir
matiua ⁊ altera ne^{ua}. ex quib^{9} oñsiue demon
strat conclusionẽ negatiuã: sed demonstratio
ꝑ ipossibile ẽ q̃ ex opposito ɔclusiõis dmõstrã
de cũ vno manifeste v̾o ɔcludit ɔclusionẽ ma
nifeste falsã. ex cui^{9} falsitate regredit̃ ad falsi
tatẽ ypothesis ꝑ quã dmõstrat̃ v̾itas ɔclusiõis
dmõstrãde. Ex q̊ ifert ɔueniẽtiã ipsaꝝ iter se.
sũt ei ex eisdẽ t̃mis simil̃r ordiatl tã q̊ ad figu
rã q̃ꝫ q̊ ad modũ. Scd̃a dr̃a q2 i dmõstratõe ad
ipossibile ɔ^{o} debꝫ eẽ notior p̃missis. q2 fit ꝓces
sus d falsitate ɔcl̃onis ad falsitatẽ vni^{9} p̃misse
sꝫ eɔ ẽ i dmõstratõe oñsiua ne^{ua}. ¶ Scd̃a ɔ^{o}. d

mõstratio oñsiua negatia ẽ potior q̃ꝫ dmõstra
tio ad ipossibile. pꝫ. q2 illa dmõstra^{o} ẽ potior q̃
fit ex notiorib^{9} credibiliorib^{9} ⁊ p̃orib^{9}. sꝫ illa ẽ
huiusmodi. g̊ ⁊c. i dmõstratiõe v̾o ad ipossibile
ɔ^{o} ẽ notior p̃missis. g̊ ⁊c. ¶ Tertia ɔ^{o}. dmõstra^{o}
oñsiua a^{ua} ẽ potior dmõstratõne ad ipossibile.
pꝫ. q2 affirmatia ẽ potior negatia vt patuit i ca
pitulo p̃cedẽti. sꝫ dmõstratõ affirmatia ẽ poti
or dmõstratiõe ad ipossibile. vt patuit i ɔcl̃õe
p̃cedẽti. g̊ dmõstra^{o} oñsiua affirmatia ẽ potior
dmõstratiõe ad ipossibile. Ex q̊ pꝫ rñsio ad du
biũ. s. ꝙ dmõstratio oñsiua ẽ potior ea q̃ ẽ ad i
possibile. pꝫ q2 ois dmõstratio oñsiua ẽ a^{ua} vel
negatia. sꝫ vtraq̃ꝫ eaꝝ ẽ potior dmõstratiõe ad
ipossibile.

Secũdo Dubitat̃. vtrũ
demõstratiões possint augeri.
Et videt̃ ꝙ ñ. ꝑ arist. i fine t̃tij tractat^{9} vbi dic̃
auget̃ aũt ñ ꝑ media suple dmõstratõis. ¶ In
oppositũ arg̃r ꝑ arist. i tertia rõe posita i 2° ca
plo hui^{9} tractat^{9} vbi dicit ꝙ oꝫ h̃ accipe p̃dica
tias q̃dẽ augm̃tata dmõstratiõe nec̃e est fieri
pl̃es. ¶ Rñdet̃ ꝑ vnũ dictũ. ⁊ vnã distictõnẽ.
¶ Dictũ ẽ istud. dmõstratõ dr̃ augeri in ꝓposi
to. qñ ei^{9} p̃misse sũt mediate ⁊ pñt ꝓbari. si v̾o
p̃misse sint imediate talis dmõstratõ ñ dr̃ aug
mẽtata. ¶ Distictõ ẽ h̃. dmõnes augeri põt in
telligi tripl̃icit̃. vno^{o} ꝑ plurificatõnẽ medij ita
scꝫ ꝙ pl̃a media eq̃ pria accipiãt̃ ad ꝓbãduꝫ
eãdẽ ɔclusionẽ. 2° põt itelligi ꝙ auget̃ ad la
t^{9} vel i post subsumẽdo scꝫ sub medio distribu
to pl̃es miores extremitates vel sub h^{rt} extre
mitate distributa pl̃es alias miores. 3° põt in
telligi dmõstratões augeri ꝓpt̃ sillogizatiõeꝫ
suaꝝ p̃missaꝝ. qñ scꝫ p̃misse vl̃ alt̃a tãtũ ẽ me
diata vl̃ dmõstrabilis. ¶ Tũc rñdet̃ ad dubiũ
ꝙ dmõstratões ñ pñt augeri prio^{o}. sic deducit
auctoritas añ op^{m}. pñt tñ augeri 2° vl̃ 3°. vt ꝓ
bãt auctoritates p^{9} oppositũ.

Tertio Dubitat̃. vtrũ dmõstra^{o} a^{ua} ꝓce
dat ex pauciorib^{9} q̃ꝫ negatia. Rñdet̃ ꝙ dmõ
stratio affirmatia ⁊ negatia hñt p̃icipia eq̃lia
materialia. vtraq̃ꝫ eni fit ex trib^{9} termis ⁊ du
abus ꝓpositionib^{9}. sꝫ ꝑ tãto dr̃ affirmatia fie
ri ex pauciorib^{9} q2 solũ ꝓcedit ex affirmatis.
ne^{ua} v̾o fit ex vna a^{ua} ⁊ alt̃a ne^{ua}. Et si q̃rat̃ si
dmõstratõ ꝑticulari fctã i darij sit potior q̃ꝫ de
mõstratõ fctã i barbara. Rñdet̃ ꝙ dmõstra^{o}
vl̃is i barbara fctã ex eisdẽ t̃mis sic ꝑticulari
fctã i darij ẽ potior q̃ꝫtũ ad euidẽtiã illatõis. ñ
aũt quãtũ ad euidẽtiã eẽntialẽ dmõnis. q̃ est

procedere ex his que sūt de scōꝫ ꝙ ipsuꝫ.

Ad rationes Ante oppositū. Ad pri/mā rn̄det aristo. concedendo maiorē et negādo miorē cū eius ꝓbatione. q̄ꝛ habere tres nō inest eqtibie ſm ꝙ ē eqtibia. sed scōꝫ ꝙ triāgulus ē. qd̄ patꝫ. q̄ꝛ triāgulus ē quoddā cōe ad eqtibiā et predicat̄ de eqtibia ⁊ alijs triāgulis scōꝫ eādē rōnē et nō ſm equocationē. g̊ cū habere tres insit oī triangulo oꝫ ꝙ insit eqtibie scōm ꝙ triangulus. ¶ Ad scōaꝫ rn̄det negādo minorē. quia vl̄ia sūt magis entia q̄ꝫ particularia. qd̄ patet. quia quāto aliqd ē magis incorruptibile tāto ē magis ens sed vniuersale ē magis icorruptibile q̄ꝫ ꝑticulare. g̊ est magis ens. ¶ Ad tertiā rn̄det aristo. negādo miorē. et ad ꝓbationē dicit ꝙ nulla ē necessitas opinari vl̄e esse vnū preter multa. qd̄ patet ꝑ simile. quia pōt demōstrari aliqua passio de aliq̊ accidēte sine substātia. et tamē ꝓpter hoc nō seq̄t̄ ꝙ sit dare accidēs sine substātia. ita ī proposito pōt fieri demōstratio de vl̄ibus sine applicatiōe ad sua ꝑticularia. ⁊ tn̄ ꝓpter hoc nō seqtur ꝙ vl̄e sit res ꝑ̄ter singularia. Et addit ꝙ si aliqs hoc opinet̄ tamē causa illius erroris nō est demōstratō. sed male audiens. idest male itelligēs. ¶ Et hec de q̄stiōe.

ueritur Utrum vnitas habit⁹ sciētifici sumat̄ ab vnitate subiecti. ⁊ diuersitas a diuersitate principiorū. ¶ Argr̄ ꝓ ꝙ nō. quia diuerse scie pn̄t ꝯsiderare idē subiectū ergo vnitas sciētie nō sumit̄ ab vnitate subiecti. aн̄s patꝫ. q̄ꝛ oēs sciētie cōsiderāt ð vniuersali. ¶ Scd̄o sic. sciētia nō capit entitatē a subiecto. g̊ nec vnitatē. tenet ꝯn̄a. quia ab eodeꝫ habet res ꝙ sit ens ⁊ vnū ens. ¶ Tertio sic. distictio sciētiaꝝ sumit̄ a distictione subiectorū g̊ nō a distictiōe principioꝝ. tenet ꝯn̄a. q̄ꝛ ideꝫ nō habet diuersa pricipia disticta. aн̄s patꝫ ꝑ aristo. in ꝓ de aīa dicētē ꝙ secātur scie q̄ꝫadmodū res de q̄bus sūt. ¶ In oppositū ē aristo.

Primo Sciendū ē ꝙ pro declaratiōe termioꝝ ponūtur q̄ttuor difficultates. ¶ Quaꝝ p̄ria ē hec. vtrū vnitas sciētie sumat̄ ab vnitate subiecti. Respōdet̄ per duas distictōes. et duo dicta. ¶ P̄ria distinctō est hec. subiectū alicui⁹ sciētie pōt capi dupliciter. vno mō materialiter scꝫ pro illa simplici q̄ditate de q̄ dmōstrant̄ passiones. Alio mō capitur formaliter pro ipsa quiditate iformata quadā rōne formali q̄ vocat̄ ratio subiectiua. ¶ Scd̄a distinctio. aliqua sciētia pōt dici vna dupliciť. vno mō intrisece et formaliter. Alio modo extrisece ⁊ ab obiecto. ¶ Primū dictū est istud. vnitas sciētie nec formaliter nec obiectiue sumit̄ ab vnitate mat̄iali subiecti. pꝫ. q̄ꝛ idē subiectū pōt cōsiderari in diuersis sciētijs. ¶ Scd̄m dictū. vnitas scie nō formalis sꝫ obiectiua et extrinseca sumit̄ ab vnitate formali subiecti. Prima pars patꝫ. q̄ꝛ scientia est vnū ens reponibile in predicamēto qualitatis formaliter. ergo de se formaliter et intrisece ē vna. tenet ꝯn̄a. quia cuilibet entitati correspōdet sua propria vnitas. Scd̄a pars patet. quia si subiectū sciētie sit vnū in genere scientia dicitur esse obiectiue vna in genere. ergo ⁊ cet̄a. ¶ Secūda difficultas. vtrū distinctio scientiarū sumat̄ precise a distinctione pricipiorum. Rn̄detur per duas distinctōnes. ⁊ duo dicta. ¶ Prima distinctō. distictō est duplex. nā quedā est intrinseca qua aliquid per differentiaꝫ essentialē et intrinsecā distinguitur ab alio. et sic distinctio sciētiaꝝ non potest sumi a distinctione principiorū. Alia est distinctō que fit ꝑ extrinseca. scilicet quādo principiū essentialiter et extrinsece distinctiuū ē nobis inomiatū tunc accipim⁹ vnū extrinsecū pro principio distinctiuo. sicut distinguim⁹ potētias per obiecta. ¶ Secūda distinctio. duplex ē principiuꝫ distinctiuū. quoddam est distinctiuū a priori. Aliud vero est distinctiuū a posteriori ⁊ ꝑ cōcomitātiā. ¶ Primū dictū est istud. distinctio scientiaꝝ essentialis et intrinseca nō potest sumi a distinctione pricipioꝝ ipsius subiecti vel demonstrationis. patet. quia per nihil extrisecū distinguitur aliquid intrinsece et essentialiter. sed principia subiecti vel demōstrationis sunt extrinseca sciētie. ergo per ea nō potest sumi distinctio essētialis ⁊ intrinseca scientie et ideo q̄libet sciētia habet vnā d̄r̄am itrisecā et essētialē q̄ multotiēs ē nobis ignota: per quaꝫ differt a qualibet alia scia. ¶ Scd̄m dictū distinctio extriseca scie sumit̄ a priori ex distictōne ꝑ̄ncipioꝝ. ⁊ a posteriori sumit̄ penes diuersos modos procedēdi i illa sciētia. P̄ria pars pꝫ. q̄ꝛ pricipia sūt nat̄alit̄ ꝑ̄ora subiecti. 2ª ps pꝫ ꝑ aristo. ꝓ de aīa dicētē ꝙ illa scia ē prior et ꝑfectiō q̄ habꝫ ꝑfectiorē ⁊ certiorē modū ꝓcedēdi. Alie due difficltates patebūt i 3° nōbili.

Secundo Sciendū ē ꝙ non⁹ tractat⁹ in q̊ aristoteles determiat ꝺ cōparatiōe sciētie ad sciētiā. ⁊ ad alios habit⁹ cōtinet tria capitula. ¶ In quoꝝ p̊ tāgit de cō- paratione sciētie ad sciētiā. et cōtinet tres par tes. In q̄ꝝ pria scd̄z liconiēsē cōparat vnā de- mōstrationē ad aliā penes ꝯditiones q̄ deben tur ei rōne q̄ ē demōstratio. q̄ cōditiones sunt q̄ttuor. scꝫ esse ex priorib⁹ et esse ex posteriori bus. facere scire ꝓpter qd ⁊ facere scire quia: et scd̄m hoc ponit duas conclusiones. Quarū prima est hec. Scia que ē prior. i. ex prioribus est certior ea que ē ex posterioribus. ¶ Secū da conclusio Demonstratio que facit scire pro pter quid ⁊ q̄r est est notior illa que facit scire quia est tm̄. has duas conclusiōes relinq̄t ari- stoteles notas ex prius habitis. ¶ In scd̄a par te comparat vnā demonstrationē ad aliā pe- nes conditōes q̄ debentur ei in ratione reruꝫ significatarū. q̄ ꝯditōes sūt q̄ttuor. s. eē de sub iecto. et esse de non subiecto. esse ex simplicib⁹ et esse ex magis ꝯpositis. ⁊ ꝯtinet duas ꝯclusi ones: quarū pria est hec. ¶ Scia que est de nō subiecto est certior illa que ē de subiecto. et ca pitur hic subiectum pro materia sensibili vel ꝑ aliqua conditione materiali sensibili. ꝓbat exemplo quia arithmetica que ē de numero qui est non subiectū ē certior ⁊ nobilior q̄ꝫ mu sica que est de numero sonoro qui dicitur esse subiectū. ¶ Scd̄a ꝯclusio. sciētia que ē de sim plicibus est certior ea que ē de magis ꝯpositis aut contractis. vt arithmetica que est de nu- mero est certior q̄ꝫ geometria que ē de magni- tudine. quia vnitas que est principiū numeri est simplicior et prior pūcto. quod ē principiū magnitudinis: Addit eni pūctus supra vnita- tem positionē in ꝯtinuo ¶ In tertia parte cō- parat scias adinuicē penes identitatem et di- uersitatem: ⁊ intendit tres conclusiones: qua- rum prima est hec. ¶ Unitas scie sumitur ab vnitate subiecti ita ꝙ illa sint vnius scie que sūt vni⁹ gn̄is scibilis Hanc ꝯclusionē nō pro- bat arist. potest tm̄ sic ꝓbari. q̄r scia ē quidā mo tus rationis: sed motus capit vnitatē a termio ad quem. terminus autem ad quē scientie est subiectū ipsius scie. q̄r in sciētijs speculatiuis solū q̄rit̄ cognitio subiecti scibilis. et in sciētijs practicꝭ q̄rit̄ cognitio cōstructionis ipsi⁹ subie cti. ¶ Scd̄a cōclusio tāgit q̄ttuor ꝯditiōes req̄ sitas ad h̄ ꝙ aliq̄ scia dicat̄ vna. Quaꝝ pria ē hec. ꝙ talis scia habeat vnuꝫ gen⁹ subiectum. Scd̄a ē. ꝙ tale subiectū cōponat̄ ex aliq̄bus pricipijs primis ex q̄b⁹ procedit demōstratio. Tertia ē. ꝙ habeat partes subiectiuas. Quar ta ē. ꝙ habeat passiones ꝑ se de subiecto ꝑ sua principia demōstrātes. ¶ Tertia ꝯ° distinctio sciētiaꝝ sumit̄ ex distinctiōe pricipioꝝ. patet. quia ex opposito ꝯn̄tꝭ infert̄ oppositū an̄cedē- tis. nā si principia sint eadē: et scie erūt eedē. ergo ille sciētie erūt diuerse quaꝝ pricipia sūt diuersa. 2° patet idē a signo. quia dicim⁹ sciaꝫ subalternatā et subalternātē esse distictas sci entias eo ꝙ habēt principia pria ⁊ idemōstra- bilia distincta et nō eadē. ḡ signū ē ꝙ distictio scientiaꝝ sumit̄ a distinctione principioꝝ. Et subdit aristo. ꝙ eadē ꝯ° potest demōstrari per diuersa media. Prio in medijs eiusdē coordi nationis. et de hoc nō dat ipse exēplū. 2° i me dijs alteri⁹ coordinatōis. sic ista ꝯ° oē qd̄ letat̄ trāsmutat̄. pōt p̊ ōndi ꝑ illd̄ mediū qd̄ ē q̄esce- re. vt oē qd̄ quiescit transmutat̄. omnis letans q̄escit. ḡ oīs letans trāsmutat̄. 2° potest ꝺmō- strari per istud mediū qd̄ est moueri. vt oē qd̄ mouet̄ trāsmutat̄. sed omnis letās mouetur. ergo omnis letans transmutatur.

Tertio Sciendū ē ꝙ circa hūc textū in- cidūt q̄ttuor difficultates. Qua rū pria ē hec. vtrū habit⁹ omniū ꝯclusionū sit idē habit⁹ numero. ¶ Rn̄det̄ probabilit̄ ꝙ sic sicut eni calor ꝑ primū actū calefactōis causat vnū gradū. et per 2ᵐ causat vnū aliū gradū. ⁊ per actū caliditatꝭ tertiū cāt tertiū. et sic in ifi nitū: tādē ex oībus illis gradib⁹ fit vna calidi- tas numero. sic ēt itellect⁹ per actū quē habet circa primā cōclusionē methaphicalē causat vnū gradū hit⁹ totalis methaph̄ici. et ꝑ actuꝫ quē habet circa scd̄aꝫ causat 2ᵐ gradū. ⁊ sic cō seq̄nter. tūc ex illis oīb⁹ habitib⁹ resultat vn⁹ habit⁹ totalis q̄ est vn⁹ vnitate numerali ⁊ cu- iusdā totalitatꝭ. dicit̄ tm̄ vn⁹ in genere ꝓpt̄ vni tatē genericā sui subiecti. ¶ Scd̄a difficultas vtrū subiecti ⁊ passionis ⁊ generaliter omniū cōtentoꝝ in sciētia possit esse vnus habit⁹. Re spōdet̄ ꝙ sic. q̄r subiectū cōtinet v̓tualiter no- titiā cuiuslibet cōtēti sub eo ideo habit⁹ subie cti per idētitatē v̓tualis cōtinētie pōt dici vn⁹ cū habitu oīm ꝯsideratoꝝ in sciētia illa. ¶ Se cūda difficultas. vtrū scia ꝺ icorporeis ⁊ a cor pore sepatꝭ sit certior q̄ꝫ sciētia de corporeis ⁊ cū corpe ligatꝭ. ¶ Et videt̄ ꝙ sic. ꝑ aristotelē i

prima conclusione huius capituli qui dicit ꝙ
scientia que est ex prioribus est certior. ¶ In
oppositum arguitur per cōmentatorē septimo
methaphisice vbi vult ꝙ methaphisica ē cer/
tior omnibus alys et tamē ē de subiectis cor/
pore ligatis. ergo. ¶ Ad dubiū scdm linconiensez
Respondetur affirmatiue ꝙ sic. Pro cuius pro/
batione supponit ꝙ sicut ad hoc ꝙ aliquod ob/
iectum sensibile ab oculo corporali videatur
requiritur ꝙ in tali obiecto infundatur lumē
corporale ita ꝙ quanto in illo maius lumē in/
funditur tāto magis est ab oculo corporali vi
sibile: ita proportionabiliter ad hoc ꝙ aliqd ab
intellectu cognoscatur: requiritur ꝙ in eo īfū
datur lumē spirituale ita. s. ꝙ quanto tale ob/
iectum est magis receptiuum lucis spiritualis
ipsum est propinquius intellectui et ab eodez
magis intelligibile. Hoc supposito format ta
lem rationē: quia notitia illorū entium que sunt
propinquiora ipsi intellectui et lucis spiriritu
alis magis receptiua est certior: sed entia prima
sicut sunt cause vniuersales et intelligentie et
substantie a corporibus separate sunt huius/
modi. ergo etc. Verūtamē a nōnullis negatur il/
lud lumē spirituale necessario preexigi ad in/
telligibilitatem alicuius quiditatis: sed dicūt
vnumquodqz in se habere propriū graduz sue
entitatis et magis sue cognoscibilitatis. huius
tamē difficultatis veritatem requirere altio/
ris eget scientie. ¶ Ad ratōnē in oppositum re
spondet linconiensis ꝙ licet mathematica sit
certior alys sciētys quātū ad intellectū nostrū
grauatū et mole carnis obnubilatū: nō tamē
quātū ad itellectū separatū a tali mole carnis.
¶ Quarta difficultas. Utrū ista conclusio le/
tans transmutatur possit probari per ista duo
media que sunt moueri et quiescere. Et videt
ꝙ non quia demonstrationes non augentur per
media. In oppositum ē arist. ¶ Respondetur
affirmatiue ꝙ sic. et vltra dicitur ꝙ ari. prius
locutus est de demonstratione proprie dicta et
methaphisicali: hic aūt loquitur magis de de
monstratione naturali que ē minus proprie di/
cta demonstratio et illa potest augeri per me
dia. ¶ Et pro declaratione exēpli notat linco
niensis ꝙ in letante sunt duo motus scz inte/
rior et exterior. Nā anqz letās letetur oportet
ꝙ habeat appetitū et spem: visus eni quē ha/
bebat ad rem appetitā vocatur appetitus: sz
prosecutio illius appetibilis vocat spes: post

vero rei executionez illud quod prius vocaba
tur appetitus: nūc vocat amor. quod vero prius voca
bat spes: nūc dr letitia. Est eni letitia dilatatō
sāguis circa cor letātis. ergo post executionez rei
appetite quiescit quātū ad appetitū. sz tn adhuc
mouet motu interiori. qui est dilatatio sangui
nis ad cor

Conclusio Rnsalis. vnitas habitus scie
tifici sumit ab vnitate subiecti. et distictō suit
a distictiōe pricipiorum. Hec ꝯo satis pz ex 2° nobilis

Primo Dubitat. vtrū sensibiliū sit sci-
entia. ¶ Pro solutōne supponi
tur ꝙ in secūdo capitulo excludit aristo. sciē/
tiā a duobus generibus rerum. scilz a casualibus et for
tuitis. et ab his que per sensū percipiūtur. Et cō/
tinet duas partes. In quarum prima intēdit quattu
or cōclusiōes. ¶ Quarum prima ē hec. eius quod ē a for
tuna nō est sciētia per dmōstrationē. Patz. quia
cuius est scia aut ē necessariū aut vt freqnter. sz
illud quod ē a fortuna nō est necessariū neqz fre/
qnter ergo eius quod ē a fortuna nō ē sciētia. ma
ior patet. quia ois demōstratio aut ē per necessa
rias propōnes. aut per propōnes que sūt vere vt
frequēter. mior pbat. quia illa que sunt a for
tuna sunt extra necessariū. et extra freqnter.
Ex quo infert aristo. ꝙ si premisse fuerint ne/
cessarie cōclusio erit necessaria. et si premisse
fuerint vere vt frequēter. conclusio erit vera vt
freqnter. ¶ Scda ꝯo nō contingit aliquid scire
per sensū. Probat duabus rationibus. et duobus
signis. Prima ratio. si cōtingeret aliqd scire per
sensū: seqret ꝙ scire esset sētire. ꝯns ē incōue/
niens. ergo et ans. Scda rō. quia sciētia ē vniuer/
saliū. sed nō contingit sentire vniuersale. ergo nō
contingit scire aliqd per sensū. maior pz. quia
demōstratio ē per ppōes vles. mior probatur
quia sensus nō ē nisi eorū que sūt hic et nūc. vni/
uersale autē non ē hic nec nūc. sed ē vbiqz et sē
per. ergo non contingit sentire vle. Ex quo in
fert ꝙ sentire quidē necesse est singula. i. ꝙ sē
tire contingit singulariter. est autē scientia co
gnoscēdo vniuersale. ¶ Primū signū est. si sē/
sibiliter viderem triāgulū habere tres nōdū
sciremus ipsū habere tres. sed adhuc qreremus
demōstrationē et causā propter quā ipse habz
tres. ergo seqt ꝙ nō ꝯtigit aliqd scire per sensum.
2m signū. si essemus supra lunā et videremus ter
rā obiectā inter solē et lunā tūc videremus lunā
eclipsari. et tamē nō sciremus causā propter quā
vniuersaliter deficit: sed solū sciremus causā p

pter quā nūc deficit. ğ signū est q̄ non cōtigit aliquid scire per sēsū. ¶ Tertia cōclusio tāgit aliq̄ correlaria. Quoꝝ primū ē. sensus non est vniuersaliū sed ex pluribꝰ singularibꝰ multotiens sensatꝭ venamur vnū vl'e. Scōm correlariū. vniuersale est honorabile quādo ostendit causā passionis. Tertium correlariū. cognitio vniuersalis ē honorabilior quacūq̄ cognitiōe sensitiua et quacūq̄ cognitione q̄ nō est p causā. Quartū correlariū. cognitio pricipioꝝ ē honorabilior quacūq̄ alia cognitione. Quītū correlariū. īpossibile ē sentiēdo aliqd scire demōstrabile. nisi aliqs dicat q̄ sentire sit per dmōstrationē scire. secūdū illos q ponebāt q̄ sensus non differt ab itellectu. ¶ Quarta ꝯº tangit remotionē cuiusdaꝫ dubij. qꝛ aliquis possꝫ dicere q̄ sensus nihil faceret ad sciam. Rn̄dꝫ aristo. dicens q̄ q̄dā sūt q̄ ignorant̄ propt̄ dfectū sensus. et si sentirent̄ eoꝝ haberemꝰ scientiā nō q̄ sensus sit causa principalis sciētie. ſꝫ quia ex sensu tanq̄ ex causa occasionali deueīmus in cognitionē propōis vniuersalis. ita q̄ ex pluribꝰ visionibꝰ et sensationibꝰ venamur vniuersale. vt si viderēmꝰ poros qui sūt i vitro nūq̄ dubitaremꝰ q̄ mō lumē pertransit vitrū sed quia sic videmꝰ in vno vitro et conseq̄nter in alijs pluribꝰ vitris: tunc intelligimꝰ sic esse ī oībus vitris. et sic per sensū multiplicatū ducimꝰ in cognitionē ꝓpositōnis vniuersalis. scilicet q̄ omne vitrū permittit lumis trāsitū. ſꝫ quia aliquādo ignoramꝰ illū sensū scꝫ q̄ vitrū sit perforatū: ideo ignoramꝰ propōnē vniuersalē. et ita īpedimur ad sciendū propter qd vitrū est transparens.

Secundo Dubitatur. vtrū omniū sillogismoꝝ principia sint eadē pricipia. ¶ Pro rn̄sione supponēdū ē q̄ aristo. in tertia parte on̄dit q̄ diuersaꝝ sciaꝝ diuersa sunt principia. ⁊ continet duas particulas. Quaꝝ pria tāgit q̄t continet duas ꝯclusiōes. ¶ Prima ē hec. nō omniū sillogismoꝝ sūt eadē pricipia. Patet. quia sillogismoꝝ quidā sunt veri alij sunt falsi. sed sillo͛ꝝ veroꝝ et falsoꝝ non sūt eadē principia. ğ non omniū sill'oꝝ sunt eadē pricipia. et licet ex falsis cōtingat sillogizare verū hoc nō est nisi semel. ħ ē non sēper. qꝛ si altera premissaꝝ sillogismi ꝓcedētis ex falsis prosillogizat̄: tūc i tali ꝓsillogizatione nō contiget ex falsis sillogizare verū. ¶ Scōa cōclusio. nō omniū sillo͛ꝝ falsoꝝ sūt eadē principia. patet. qꝛ quoꝝūdam sill'oꝝ falsoꝝ ꝯclusiōes sūt ꝯrie. et quoꝝūdā ꝯclusiōes sūt īcōpossibiles. ğ n̄ oim sill'oꝝ sūt eadē pricipia. añs pꝫ. qꝛ iste sūt ꝯrie. iiustitia ē iustitia. timor ē audacia. ⁊ vtraq̄ est falsa. iste ēt sūt icōpossibiles. hō ē equꝰ. hō ē bos. eq̄le ē maius. eq̄le ē minꝰ. ſꝫ tl'es ꝯclōnes nō pn̄t ꝯcludi nisi ex pricipijs ꝯrijs falsis aut icōpossibilibꝰ. talia aūt pricipia n̄ sūt eadē. ğ ⁊c̄. ¶ Tertia ꝯº nō oim sill'oꝝ veroꝝ sūt eadē p̄ncipia. Probatur q̄ttuor rōibꝰ. Pria ē ħ. ꝯclusionū gn̄e dr̄ntiū pricipia n̄ pn̄t esse eadē. ſꝫ mlte sūt ꝯclōes ve gn̄e dr̄ntes. ğ eoꝝ pricipia n̄ sūt eadem. maior pꝫ. qꝛ si ꝯclusionū gn̄e dr̄ntiū p̄ncipia essēt eadē. vel ğ huiusmodi p̄ncipia ꝯueīrēt in sursū ħ ē q̄ ꝑmi ꝯueīrēt ꝑm dispōnē zᵉ figure i q̄ scꝫ mediū sēp p̄dicat̄. aut ꝯueīrēt i deorsū. ħ q̄ sillogismi ꝯueīrēt i termis dispositꝭ scōꝫ exigētiam tertie figure in q̄ mediū subicit̄ in vtraq̄. aut cōueīrēt in termio exteriꝰ se hn̄te aut iteriꝰ. ħ ē ꝯueīrēt i dispōne p̄me figure i q̄ mediū subicit̄ respectu maiorꝭ ꝑpt̄ qd dicit̄ eē interius. et idē mediū p̄dicat̄ in scōa ꝓpōe de minore. ideo dr̄ eē exteriꝰ. Scōa rō. si oim sill'oꝝ veroꝝ eēnt eadē p̄ncipia maxīe eēnt p̄ncipia cōmunia. cuiusmodi ē istud. d q̄libꝫ ē affirmatio vel negatio v̄a. sed talia n̄ sūt eadem respectu oim ꝯclusionū demōstrādaꝝ. ğ ⁊c̄. maior pꝫ. qꝛ huiusmodi p̄ncipia ꝯia cū igrediūt̄ dmōstrationē coartant̄ ad ꝓpriū genꝰ subiectū. vt prius patuit. ⁊ freq̄nter illa subiecta sup q̄ fūdant̄ ⁊ erigūt̄ dmōstratiōes dr̄nt gn̄e. ğ nō oim dmōstratōnū p̄ncipia ꝯia sūt eadē. mior patꝫ. qꝛ eorū q̄ erigūt̄ sub dmōstratiōe q̄dā sūt sub q̄litate. q̄dā sūt sub quātitate. Tertia rō. p̄ncipia n̄ sūt multo miora ꝯclusiōibꝰ. sed ꝯclusiōes i diuersis dmōstratiōibꝰ nō sunt eedē. ğ neq̄ p̄ncipia. mior patꝫ. qꝛ ꝯclōnes aliq̄n sūt ex termis assūptꝭ. i. dispositꝭ i scōa vel tertia figuris. vel sūt ex termis admissis. i. dispositꝭ i pria figura ğ ⁊c̄. Quarta rō. q̄rūdā ꝯclōnū p̄ncipia sūt necessaria ⁊ q̄rūdā ꝯtigētia. ſꝫ necia ⁊ ꝯtigētia n̄ sūt eadē. ğ ⁊c̄. ¶ 4ª ꝯº tāgit rēotōnē cuiusdā dubij. nā lꝫ n̄ oiꝫ dmōstratōuꝫ vl'r sil' sūptaꝝ sint eadē p̄ncipia: tn̄ nō videt̄ obstare qn q̄rūdaꝫ demōstratōnū sint aliq̄ p̄ncipia eadē. sic dmōstratōnū logicaliū sūt eadē p̄ncipia logicalia. ⁊ geometraliū geometr̄lia. Rn̄dꝫ aristo. q̄ dicere sic eē nihil aliud ē q̄ dicere q̄ diuersaruꝫ sciaꝝ sūt diuersa p̄nª ꝓpa. ⁊ iō si ꝑpt̄ ħ ꝯcludit aliqs oim dmōstratōnū vniuersalit̄ esse eadē

principia. illud ē multū derisoriū. q2 pari rati one diceret ꝙ oīa entia sūt eadē. q2 omnia entia conueniūt in hoc ꝙ est esse ens.

Tertio Dubitat. vtrū omniū sciētiaruz sint eadē principia. ¶ Pro soluti one supponit ꝙ aristo. in tertia particula intē dit duas cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est hec. nō om niū demōstrationū et sciētiaꝝ sunt eadē prin/ cipia. Probat duab⁹ rationib⁹. Quaꝝ pria est hec. q2 si sic. tūc de quolibet demōstraret qd/ libet. sed illud ē fatuū dicere et multū insipiē ter. g̊ ꝛc. ꝯña pz. q2 sumātur iste due ꝯclusiōes q̄ sūt. a. et. b. et capiātur plura pricipia scz. c. d. f. tūc si per illa possit. a. demonstrari ita ēt ꝛ. b. mior patet. q2 talis indr̄ia principioꝝ nō cōtin git in sciētijs mathematicis q̄ procedūt ex oīno imediatis. neq3 i resolutorijs q̄ ꝓcedūt ab his que ab imediatis originē traxerūt. ¶ Scđa rō. principia sūt ꝓpōes imediate. sed diuersaꝝ sciētiaꝝ diuerse sūt cōclusiōes. g̊ ꝛ diuersa p̄n cipia imediata. tenet ꝯña. q2 ꝯclusiōes suā di/ uersitatē sumūt ex suis proprijs principijs. vt patuit ex capitulo p̄cedenti. ¶ Scđa ꝯ° tangit solutionē eiusdē obiectionis. posset eni aliqs dicere ꝙ pluriū ꝯclusionū dmōstrabilium est vnū principiū imediatū. qđ tamē pōt applica ri ad diuersas ꝯclusiōes. Rñdet aristo. ꝙ licz pria pr̄cipia sint cōia plurib⁹ ꝯclusiōib⁹. tamē in vnoq̊q3 gn̄e scibili ē vnū p̄icipiū primū spe ciale. hē vna pria ꝓpositio imediata ad quaz resoluūtur oēs cōclusiōes q̄ deducunt ex prin cipijs illi⁹ sciētie. et ē illa pria ꝓpositio imedi/ ata que subijcit gen⁹ subiectū respectu sue dif finitiōis. Ex q̄ infert ꝙ nō ꝯtingit demōstra/ re quodlibet ex q̄libet. sed diuersaꝝ sciētiarū necessario principia sūt diuersa. Infert 2°. ꝙ sciētiaꝝ duplicia sūt p̄icipia. q̄dā sunt ex qb⁹ et illa sūt premisse ex quib⁹ vel per q̄s demon strant passiōes de subiectis. Alia sūt principia circa q̄. et ista sūt subiecta sciētiaꝝ circa q̄ sciē tia v̄satur. sicut in arismetica numer⁹ est subie ctū. et in geometria magnitudo. Et subdit ꝙ principia ex quibus sūt cōia. sed p̄ncipia circa que sunt propria.

Ad rationes Ante oppositū. due pri me soluūtur ex primo notabili. ¶ Ad scđaz di citur ꝙ negatur añs. et ad probationē ꝯcesso antecedēte negat cōsequētia. quia hec dictio q̄ꝫadmodū nō dicit circūstātiā cause. sed solū dicit similitudinē. ¶ Et hec de questione.

Queritur vtrū ab eodē itellectu đ eo/ dē obiecto possit siml' ꝛ semel haberi sciētia ꝛ oppio. ¶ Et vi det ꝙ sic. per philosophuz in textu de dyametro scim⁹ ꝙ ē cōmēsurabilis coste. et sil' opinamur de dya/ metro ꝙ sit icōmēsurabilis coste. g̊ de eodem subiecto potest simul haberi scientia ꝛ opinio ¶ Secūdo sic. possibile ē eūdē intellectū siml' habere mediū ꝓbabile ꝛ mediū demōstrati/ uū ad eādē cōclusionē. ergo possibile ē simul habere sciētiā et opinionē de eodē. ¶ Tertio sic. aliqs pōt p̊ per mediū ꝓbabile habere opi nionē de aliq̄ cōclusiōe et postea cognito me/ dio ꝓpter qđ pōt de eadē habere sciaz. sed ad ueniēte sciētia nō destruit precedens opinio. cū talis adhuc possit probare illā cōclusionez ꝑ mediū probabile. g̊ de eodē simul possum⁹ habere sciētiā ꝛ opionē. ¶ In oppositū ē aꝝ.

Primo Sciēdū est ꝙ pro declaratio/ ne termioꝝ ponūt due distin/ ctiones. ¶ Quaꝝ pria ē hec. opinio scđm linco niensē potest capi tripliciter. scilz ꝓprie. ꝯmu niter. et magis ꝓprie. Opinio ꝯmuniter dicta ē cognitio cū assēsu. et sic nō est aliud q̄ꝫ fides vel credulitas q̄ assētim⁹ siue firmiter siue nō alicui ꝓpositioni ꝯtingēti vel necessarie. ꝛ sic opinio ē gen⁹ ad sciētiā. ꝛ ad opinionē proprie et magis proprie dictā. Ex quo seqtur ꝙ om/ nis sciētia ē opinio. et oē scibile ē opinabile. sz nō ecōtra. Opinio ꝓprie dicta ē acceptio vni⁹ partis cōtradictiōis cū formidine ꝛ tiore alte rius partis. et tūc cū assentim⁹ alicui ꝓpositio ni dubitādo tamē de veritate sui ꝯtrarij. talis assensus vocat opinio. Sed opinio magis pro prie dicta est cognitio veri cōtingētis scđm ꝙ huiusmodi. Et ad istā due cōditiōes reqrunt. Primo requirit adhesio vel assensus alicuius ꝓpositionis ꝯtigētis. Ex q̊ seqtur ꝙ nulli⁹ pro positiōis nec̄ie pōt esse opinio ꝓprie ꝛ magis ꝓprie dicta. Scđo reqrit ꝙ talis ꝓpō contin/ gens ab opinādte capiat vt cōtingēs. q2 si talis ꝓpō de facto fuerit cōtingēs. et ab opinādte ac cipiat tanq3 necessaria. tūc stāte tali iudicio n̄ posset opinās de ea habere opionē. ¶ Secun da distictio. sciētie vel opionis duplex ē obie/ ctū. quoddā ē obiectū totale. sicut ē ipsa ꝯclu/ sio scita vel opinata. et sic capit hic. Aliud est obiectū partiale. scz obiectū cōclusionis scite

vel opinate. et de tali nõ intelligit questio.

Secundo Sciēdū ē q tertiū et vltimū capitulū in quo aristo. determinat de cōparatione sciētie ad alios habit⁹ continet tres ptes. In quaꝝ pria agit de cōparatione sciētie ad intellectū et opinionē. et cōtinet quattuor ɔclusiōes. ¶ Quaꝝ pria est hec scibile et sciētia dr̄nt ab opinabili et opinione. Patet. qꝛ sciētia ē vlis et fit per ppōes vniuersales et necessarias. sed opio est circa ppōnes contingētes non necessarias. g̃ rc̄. Scd̄a pars patet. qꝛ scibile ē necessariū et īpossibile aliter se habere. opinabile vo nō est necessariū qꝛ sic possibile aliter se habere esset īpossibile. cū opinabile sit cōtingēs. ¶ Scd̄a ɔclusio tāgit differētiā inter ītellectū et opinionē. qꝛ ītellectus est pricipiū sciētie: opinio autē nō cū sit cōtingentiū. et capit̄ hic intellect⁹ nō pro potētia intellectiua. sed pro habitu cognitiuo principiorū. ¶ Tertia ɔclusio tāgit dr̄iaꝫ inter sciētiaꝫ et intellectū. et est h̄. sciētia differt ab intellectu. qꝛ scientia ē habit⁹ propōis mediate et demōstrabilis. intellect⁹ vo est habit⁹ propōis īmediate et indemōstrabilis. ¶ Quarta ɔ̃. sciētia intellect⁹ et opinio cōueniūt in h̄ q sūt veroꝝ et possūt esse circa ppōnes veras. ¶ Ex quibus infert duo corrolaria. q̃rū primū est. opio est circa verū et falsū. Scd̄ꝫ ē q opinio ē circa verū cōtingēs qd̄ est possibile aliter se habere. Patet trib⁹ rationib⁹. prio per diffinitōnē opinionis. qꝛ opinio ē acceptio ppositiōis mediate et nō necessarie. 2̃. quia incertū dicit̄ de natura opinionis. g̃ opinio ē veri incerti siue ɔtigentꝭ. 3̃. nullus dicit se opinari cognoscēdo aliquid esse īpossibile aliter se habere. sed tūc dicit se scire. g̃ opinio ē veri cōtingentis. et scientia veri necessary.

Tertio Sciēdū est q in scd̄a parte hui⁹ capituli mouet aristo. duas questiōes. et intendit quattuor ɔclusiōes. ¶ Pria cōclusio tāgit ābas questiōes. q̃rū pria est hec. vtrū cōtigat idē sciri et opinari. Scd̄a q̃stio. vtrū sciētia et opinio sint idē. ¶ Scd̄a ɔclusio q̃ est disputatiua tātū est ista. cōtingit idē sciri et opinari. patet trib⁹ rationib⁹. Pria rō ē hec. nihil cōtigit opinari qn contingat illud scire. g̃ cōtingit idē scire et opinari. Scd̄o sic. sic sciēs procedit p ppositiones mediatas q̄usq venıat ad imediatas. similiter et opinās. g̃ cōtingit idē scire et opinari. Tertio sic. sicut cōtingit scire qꝛ et pp̄ter qd. ita contigit opinari qꝛ et pp̄ter qd. ergo cōtingit idē scire et opinari. ¶ Tertia ɔ̃. tāgit solutionē scd̄e q̃stionis. et ē hec. si aliqs habit⁹ acgratur p media q nō sūt possibilia aliter se habere sic sūt diffinitiōes per quas fiūt demonstratiōes. talis habit⁹ erit sciētia et n̄ opio. et habēs talē habitū sciet et nō opinabit̄. Sed si aliquis habit⁹ acgrat̄ per media possibilia alit̄ se habere que nō insūt extremis scd̄ꝫ substātiā nec scd̄ꝫ speciē idest p se: talis habit⁹ erit opio et nō scia. et habēs talē habitū opinabit̄ et nō sciet neq quia neq pp̄ter qd. Si tamē acgratur per imediata erit opinio pp̄ter quid. et p mediata erit opinio qꝛ. ¶ Quarta cōclusio tāgit solutionē prie q̃stionis ad quā respōdet tripliciter. prio per simile. naꝫ sicut eiusdē penit⁹ nō est opinio va et falsa. et sic nec eiusdē peit⁹ ē opinio et sciētia. sed sicut qdā dicūt incōuenientia seq ad hoc q ē eiusdē esse opinionē verā et falsā. vt icōueniēs ē vere opinari dyamet⁹ esse ɔmēsurabile coste q̃drati. similiter seq̄retur icōueniētia ad h̄ q est eiusdē esse opioneꝫ et sciētiā. ¶ Scd̄a solutio. sicut eiusdē dyametri pōt esse opinio va et falsa. n̄ tamē eiusdē penit⁹. differt eni scd̄ꝫ rationē. ita etiā scia et opinio sūt eiusdē. vt de hoie scim⁹ q vere ē aīal sed de hoie opinamur q sit ābulās vel currēs ¶ Tertia solutio. n̄ ɔtigit simul opinari et scire idē. qꝛ tūc aliqs simul opiaret̄ idē posse aliter se habere. et n̄ posse aliter se hr̄e. qd̄ ē incōueniens. Ex qbus ɔcludit corrolarie q īpossibile ē de eodē habere sciētiā et opinionē. licet diuersoꝝ p̄dicatoꝝ respectu eiusdeꝫ subiecti possit haberi sciētia et opinio. vt de hoie respectu risibilis habet̄ scia. sed de homine, respectu huius p̄dicati currit habet̄ opinio.

Conclusio R̄n̄salis. iplicat ɔ̃dictōeꝫ de eodē obiecto totali. vt de eadē ɔclusione habere sciētiā et opinionē siue successiue siue simul. siue ab eodē itellectu siue a diuersis. patꝫ. qꝛ sciētia solū ē de ɔclusione nec̄ia et ipossibile aliter se habere. mō implicat ɔtradictionē eadē ppōnē simul vl successiue in eodē itellectu. vel in diuersis esse necessariā et contingētē. esse possibilem aliter se habere: et esse īpossibilē aliter se habere. ergo iplicat ɔtradictionē siue simul siue successiue siue ab eodē itellectu siue a diuersis ĥ eadē cōclusiōe hr̄e sciaꝫ et opionē.

Primo Dubitat̄. vtrū ppōis imedia

Scietia
Opinio
Intel lectus
Scietia

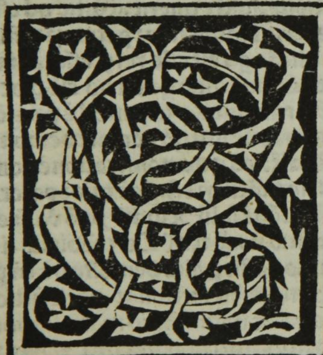
se possit haberi opinio propter quid. ¶ Pro solutione ponūtur tres difficultates. Prima ē h. vtrū opinio possit esse acceptio ꝓpositōis imediate: cū tamē qlibet imediata videaṫ necessaria esse. Rūdetur per vnā distinctionem quia vnā opinionē esse acceptionē ꝓpositiōis imediate potest intelligi dupliciter. Uno mō ꝙ talis propō de facto sit imediata et necessaria: accipiaṫ tamē ab opinātē vt nō necessaria. et sic opinio magis ꝓprie dicta nō potest eē acceptio ꝓpositiōis imediate ⁊ necessarie. cū sē per sit veri ꝯtingentꝭ. Alio modo pōt intelligi ꝙ ipsa sit ꝯtingēs et cū hoc imediata. ⁊ sic opinio bn̄ est acceptio ꝓpōis imediate. ¶ Secunda difficultas. vtrū aliqua ꝓpositio cōtingēs sit imediata. Respondeṫ ꝙ sic. quia vt superiꝰ probatū est fit status tā in predicatis essētialibus ꝙ̄ accidētalibꝰ. ergo sicut sūt aliq̄ ꝓpōes necessarie imediate: ita erūt alique cōtigētes imediate. Unde illa ꝓpositio diciṫ cōtingēs imediata quādo predicatū inest ꝯtingēter subiecto sic tamē ꝙ imediate et adequate fluat a propriys pricipys indiuidui illiꝰ subiecti. sic color contigēter p̄dicaṫ de corpore. et imediate fluit a principys indiuidualibꝰ corporis. iō ista ē imediata corpꝰ est coloratū. ¶ Tertia difficultas. vtrū sit aliq̄ opinio propter qd. Rūdetur ꝙ sic. qꝛ sicut notitia alicuius necessary accepta per propositiones imediatas et necessarias diciṫ scientia propter qd. et etiā notitia alicuiꝰ necessary accepta ꝑ ꝓpositiones mediatas et necessarias dṙ sciētia. sic etiā notitia alicuiꝰ veri contigētis accepta per ꝓpositiōes imediatas ⁊ cōtingētes dicitur opio proptͤ qd. et notitia veri contingētis accepta per ꝓpositiones mediatas et cōtingētes dicitur opinio quia. Ex his patet responsio ad dubiū.

Secūdo dubitaṫ. vtrū ꝺ eodē obiecto possit idē intellectꝰ simul habere sciētiā et opinionē et formidinē. ¶ Ad p̄mā partē respōdeṫ per duo dicta. Primū dictū ē. de eodē obiecto materialiter sūpto scilꝫ ꝑ abstractionē a quacunqꝫ ratione formali possumus respectu diuersoꝝ predicatoꝝ habere sciētiā et opinionē. nō tamē respectu eiusdē predicati. vt ista hō est risibilis est scibilis. sed ista est opinabilis homo ē albus. ¶ 2m dictū. impossibile est de eodē subiecto sub eadē ratione formali habere sciētiā et opinionē. siue respectu eiusdē predicati siue respectu diuersoꝝ. quia eidē subiecto sub eadē ratione formali nō possunt inesse duo predicata quoꝝ vnū insit contingenter et aliud necessario. ¶ Ad scdaꝫ partem dubij respōdeṫ per duas distinctiones. et duo dicta. Prima distinctio est hec. opinio pōt capi dupliciter. vno mō pro actu opinādi. Alio modo pro habitu opinatiuo genito ex multꝭ actibus opinādi. ¶ Scda distinctio. opinio potest adhuc capi dupliciter. vno mō pro actu vꝉ habitu deducēdi propōnē probabilē ex premissis ꝓbabilibꝰ. Alio modo pōt capi pro actu vꝉ habitu assētiendi ꝯclusioni probabili ꝺducte ex premissis probabilibꝰ. et sic capiṫ in proposito. ¶ Primū dictū. de q̄ditate cuiuslibet opinionis ē formido. qꝛ opinari est actualiter vel habitualiter assētire alicui conclusioni probabili cū formidine sui oppositi. ¶ Scdm dictū. cū formido sit ꝺ quiditate opinionis similiter dicendū est de formidine in ordine ad sciētiā. sicut de opinione dictū est prius.

Tertio dubitatur. vtrū solertia sit habitus itellectualis. ¶ Pro solutione supponiṫ ꝙ aristo. in tertia parte huiꝰ capituli ꝺtermiat de quodā habitu qui vocatur solertia. et continet tres q̄stiones. ¶ Quarum p̄ia est hec. vtrū sint sex habitus itellectuales qui sūt intellectꝰ. sciētia. ars. sapiētia ⁊ prudētia. de quoꝝ duobꝰ scilicet de intellectu ⁊ sciētia iā visū est. de alys autē determiare nō est presentis intētionis. quia magis ꝑtinet ad tertiū de anima. et ad sextū ethicoꝝ. ¶ Scda cōclusio tangit diffinitionē solertie. et est h. Solertia ē quedā subtilitas iueniendi mediū i nō ꝓspecto tēpore. i. in tēpore breui et paruo. Et a linconiense sic diffinitur solertia. Est vis penetratiua qua visus mētalis non quiescit super rem visā sed penetrat ipsā vsqꝫ ad aliā rē sibi naturaliter cōiunctā. vt visus mētis apprehēsa re nō quiescit in visiōe illiꝰ rei sed ipsaꝫ cito penetrat donec apprehēderit causam vel effectū rei vise i se. ¶ Primā diffinitionē declarat aristoteles per tria exempla. quoꝝ primū est. si queraṫ quare luna conuersa ad solē amittit splēdorē. statim pōt dicere solers ꝙ ratio ē qꝛ illuiatur a sole. 2m exēplū. si quis pauperem viderit litigantē cū diuite et dicat rationē eē qꝛ a diuite pauper accōmodauit argētū: et diues petit illud: tūc ille est solers. Tertiū exēplū. si qs viderit duos esse amicos qui priꝰ erāt inimici ⁊ causā assignet quia facti sunt amici ꝓpter

amititiā vnius terty. ille est solers. ¶ Tertia ɔclusio. solertia ē habitus quidā naturalis ordinatus ad sciētiā et demōstrationē. Probat ratione. et signo. Ratione sic. quia aliquis cognoscēs causas mediatas stati cognoscit vltimas et imediatas in quibus stat tota resolutō imediatore. sed solers eo ꝙ cognoscit cās mediatas cognoscit vltimas. mō cognoscere cās vltimas vel imediatas alicuiꝰ effectus est cognoscere demōstratiue et sciētifice illū effectū ergo solertia ordinat ad sciētiā et demōstratōnē. Signo sic. qꝛ exēpla prius dicta reduci possunt ad demōstrationē. ergo signū est ꝙ solertia ordinat ad demōstrationē et scientiā. ańs patet reducēdo primū exēplū ad demōstratōnē. arguēdo sic. omne quod illumiat a sole habet splēdorē in parte cōuersa ad solē. sed luna illuminat a sole. ergo luna in parte ɔuersa ad solē habet splendorez. ¶ Ex his respondet ad dubiū ꝙ solertia nō est habitus itellectualis: cū non sit habitꝰ acqsitus. sed est qdā naturalis habilitas anime ad cito et prōpte inueniēdum causā quesiti.

Ad rationes Ante oppositū patuerunt solutiones in primo notabili. et primo dubio. ¶ Et hec de primo posterioꝝ.

Jrca Jnitiū secūdi libꝰ posterioꝝ. queritur p̊. Utrū tātū sint qttuor questiones ve̾ scibiles. scilꝫ si est. qd est. qꝛ est. et ꝓpter quid ē. ¶ Et vidēt ꝙ sint plures. quia sunt plura dubitabilia ꝙꝫ qttuor. cū sint multa ɔtigētia. ğ multo plēs sūt questiones vere scibiles ꝙꝫ qttuor. tenet ɔña. qꝛ questio ē dubitabilis ꝓpō. ¶ Scdo arguit ꝙ sint pauciores. qꝛ nihil ē prescitū ꝛ qsitū. sed si ē et qd est ante demōstrationē presupponūt. cum de subiecto oporteat p̄supponere qd ē et quia est. ğ si ē et qd est nō sunt qstiones ve̾ scibiles. ¶ Tertio sic. illud ve̾ scit qd per demōstrationē ɔcludit. cū scire sit effectus d̄monstratiōis. sed tantū qꝛ est potest per demōstrationē ɔcludi. ğ tātū ē vna qstio vere scibilis. mioꝛ pꝫ. nā quia ē q̄rit de iherētia p̄dicati dubitabilis ad subiectū. talis aūt inherētia per ɔclusionē demōstrationis exprimit. ğ tātū qꝛ ē per demonstrationē pōt ɔcludi. ¶ Jn oppositū ē aristo.

Primo Sciendū ē ꝙ pro declaratiōe termioꝝ ponit vna distictō. et due suppōnes. ¶ Distinctio ē hec. interrogatio pōt sumi dupliciť. vno mō gñaliter ꝓ oi ꝓpōe sūpta cū signo interrogatio. et sic de ꝓponibꝰ per accidēs verꝫ pōt fieri interrogatio. nec i ꝓposito capit sic iterrogatio siue qstio. Alio mō capit iterrogatio specialiť. scꝫ pro ꝓpōe necia dubitabili q̄ pōt demōstrari aut per d̄mōstrationē elici. et sic in ꝓposito capit iterrogatō siue qstio. qꝛ ois talis ē ve̾ scibilis. nec de ꝓpositiōibꝰ per accidēs vis pōt h̄ mō fieri interrogatio. ¶ Pria suppō. qttuor sūt qstiones ve̾ scibiles. q̄ sic adiuicē dr̄nt. qꝛ q̄o si ē q̄rit an res sit. sed qstio qd est q̄rit q̄ res sit. qstio v̾o quia est q̄rit aliqd de aliq̊. qstio v̾o ꝓpter qd q̄rit causaꝫ q̄re h̄ iest huic. Ex q̊ seqť ꝙ due sūt qstiōes q̄ q̄rūt d̄ eē rei simpliciť. s. si ē. ꝛ qd ē. ꝛ alie due d̄ ɔplexiōe rei cū alia re. s. qꝛ ē. ꝛ ꝓpť qd ē. Scda suppō. ad ɔpletā ꝛ ꝑfectā notitiā alicuiꝰ qditatis scibilis sufficiūt qttuor p̄dicte qstiōes. pꝫ. quia de nulla qditate scibili pōt aliqd sciri nisi priꝰ sciat an ipsa sit. ideo pria qstio possibilis fieri de aliq̄ qditate scibili ē qstio si ē. vt si q̄ratur an triāgulꝰ sit. ꝛ cognito ꝙ ipse sit q̄rit que res sit q̄rēdo qd ē triāgulꝰ. scito aūt ꝙ triāgulus ē ꝛ qd ē triāgulꝰ stati mouet itellectꝰ ad iq̄rēdū an veritas aliq̄ seu p̄dicatū ve̾ possit inesse triāglo qd fit ꝑ qstionē qꝛ ē. vt q̄rēdo vtrū triāgulꝰ hēat tres. q̊ cognito igrit cā q̄re triangulus hēt tres. qd fit ꝑ qstionē ꝓpť qd. q̊ scito nihil vlteriꝰ ɔtigit dubitare. ꝛ ꝑ ɔñs neqꝫ q̄rere d̄ triāglo. iō ad ɔpletā ꝛ ꝑfectā notitiā trianguli sufficit cognitō qttuor p̄dictaꝝ qstionū.

Secundo Sciēdū ē ꝙ in h̄ scdo libro d̄termiat aristo. d̄ scibili. Cuius rō pōt eē eo ꝙ i p̊ libro d̄teriauit d̄ d̄mr̄one q̄ ē gñatia scie. ꝛ ēt de ipsa scia q̄ ad scibile r̄fertur. mō r̄latioꝝ eadē ē scia. iō i h̄ 2° tractatu d̄ t̄miat d̄ scibilibꝰ. ꝛ ɔtiet. 6. t̄ctatꝰ. q̊ꝝ pmꝰ ɔtꝫ vnicū caplꝫ i cuiꝰ pria ꝑte igrit nūeꝝ ve̾ scitoꝝ ponēdo. 4. ɔclōnes. ¶ Pria ē h̄. qttuor sūt ve̾ scita. pꝫ. qꝛ qsita ꝛ ve̾ scita sūt eq̄lia numero. sꝫ qsita sūt qttuor. s. si ē. qꝛ est. qd ē. ꝛ ꝓpter qd ē.

ergo vere scita sũt q̃ttuor. maior patet. quia q̃
stiones sũt eq̃les numero his q̃cũq; v̾e scim⁹.
¶ Sed pro declaratione mioris ponũtur due
cõclusiones. Quarũ prima q̃ est scd̾a i ordie ostẽ/
dit qd sit q̃rere quia ẽ simul ponẽdo ordinẽ i/
ter istas duas q̃stiones. sc; qr ẽ. ⁊ propter qd ẽ
⁊ est h̾. q̃rere qr est ẽ querere vtrũ h̾ sit h̾. po/
nẽdo sc; in numerũ. idest addendo isti v̾bo est:
vnũ p̾dicatũ qd̾ ponat numerũ contra ipsũ. vt
vtrũ sol deficiat aut nõ. cui⁹ signũ est. qr cũ sci
mus ꝙ sol deficit cessam⁹ querere qr est. et si
in pricipio scirem⁹ ꝙ deficit nõ quererem⁹ an
sol deficiat aut nõ. g̊ signũ ẽ ꝙ querere vtruz
hoc sit h̾ est q̃rere qr ẽ. scito autẽ quia ẽ q̃rim⁹
ꝓpter qd. vt scito ꝙ sol deficit et ꝙ terra mo/
uetur q̃rim⁹ causã propter qd sol deficit. et ꝓ/
pter qd terra mouet̾. ¶ Tertia ꝯclusio osten/
dit quid sit q̃rere si est. simul ponẽdo ordinez
inter q̃stionẽ si est. et inter questionẽ quid ẽ. ⁊
est hec. Querere si ẽ: est q̃rere vtrũ aliquid sit
vt vtrũ cẽtbaur⁹ sit. aut si de⁹ sit vel non. et nõ
est q̃rere i parte. idest vtrũ cẽtbaur⁹ sit albus
vel nõ. et rursũ nos cognoscentes si est. queri/
mus qd est. et cognito ꝙ hõ et deus sũt. queri
mus qd est hõ. et quid ẽ de⁹. ¶ Ex qb⁹ ꝯcludit
ꝙ tot sunt vere scita quot sunt v̾e quesita. qr q̃
querim⁹ et que iueniẽtes scim⁹ hec et tot sũt.
¶ Ex quib⁹ extra textũ possũt inferri duo cor/
relaria. Primũ est. ꝙ illa eadẽ q̃ ante demon/
strationẽ querim⁹ per demõstrationẽ scimus.
Scd̾; correlariũ ẽ. ꝙ quia est q̃nq; sumit̾ pro
si ẽ. vt patet in littera cũ dicit̾. cognito quia est
et si ẽ qd est q̃rim⁹. ¶ Quarta ꝯclusio. ois que
stio q̃rit si ẽ mediũ. aut qd est mediũ. patet. qr
cũ querim⁹ quia ẽ aut si ẽ. et cũ querim⁹ quid
est et propter qd q̃rim⁹ quid ẽ mediũ. añs pro
pria parte pat; a signo. qr cũ cognoscim⁹ quia
est aut si ẽ aut simpl̾r aut in parte stati cessam⁹
querere si ẽ mediũ et querim⁹ qd est mediuz.
ergo signũ ẽ ꝙ quia ẽ ⁊ si est querũt mediũ si ẽ
Et subdit ꝙ q̃rere qr ẽ in parte est q̃rere vtrũ
luna deficiat vel augeat̾. sed q̃rere si ẽ simpli
citer ẽ q̃rere vtrũ luna sit vel non sit.

Tertio Sciendũ ẽ ꝙ circa hũc textũ in
cidũt aliq̃ difficultates. ¶ Qua/
rũ prima est h̾. vtrũ questiões sint eq̃les nume
ro his q̃ vere scim⁹. Rñdet̾ per vnã distictio/
nẽ. qr aliquid dicit̾ dupliciter esse scibile ꝑ de
mõstrationẽ. vno mõ ꝓprie tãq; id qd̾ scitur.
et isto modo tãtũ qr ẽ passionis per ꝯclusionẽ

demonstrationis expressũ per demõstratõnẽ
v̾e scit̾. Alio modo aliqd ẽ vere scibile ꝑ demõ
strationẽ elicitiue qr scil; habita d̾monstratio
ne elicitiue cognoscit̾ et certitudinaliter. ⁊ sic
sũt q̃ttuor q̃stiones per demõstrationẽ v̾e sci/
biles. Patet. qr hita demonstratiõe per quaz
scit̾ passionẽ inesse subiecto stati elicitiue hẽt̾
termiatio q̃stiõis si ẽ. eo ꝙ nulla veritas ẽ v̾e
sciblis de aliquo subiecto nisi ipsũ subiectuz
habeat esse. ideo cognito ꝙ subiecto ꝯclusiõis
ꝯueniat aliq̃ passio statim elicit̾ ꝙ illud subie
ctũ habeat esse. 2° scita ꝯclusiõe ꝑ mediũ qd̾ est
ipsũ qd̾ qd est stati elicitie cognoscit̾ quid est.
3° habita demõstratione ꝑ quã cognoscit̾ hitu
do causalitatis premissarũ ad ꝯclusionẽ statim
elicitiue cognoscit̾ qd sit esse sicut ꝑ ꝯclusionẽ
significat̾. et potest sic eẽ sicut significat̾ ꝑ pre
missas. et i h̾ elicit̾ ꝓpter qd. ¶ Scd̾a difficul
tas. vtrũ q̃stio qd est sit v̾e scibilis tãq; id qd̾ ꝑ
demõstrationẽ scit̾. Et videt̾ ꝙ sic. qr dicit ari
stoteles ifra ꝙ in hñtib⁹ causã aliaz ab ipso qd̾
qd est potest ipsũ qd̾ qd est demõstrari. ¶ Rñ
det̾ ꝑ q̃ttuor dicta. Primũ dictũ. q̃stio qd est
termiabilis ẽ diffinitiue. p;. qr per illud termi
nat̾ aliq̃ questio ꝑ quod notificat̾ illud qd̾ i ta
li q̃stione q̃rit̾. sed per diffinitionẽ notificat̾ il
lud qd̾ per q̃stionẽ quid ẽ querit̾. g̊ q̃stio qd est
est diffinitiue termiabilis. mior patet. qr diffi/
nitio ẽ oratio idicãs qd est esse rei ꝑ essẽtialia.
¶ Scd̾m dictũ ẽ istud. q̃stio qd est nõ est ꝑ de/
monstratõnẽ termiabilis. p;. qr nihil ẽ ꝑ d̾mõ
strationẽ terminabile nisi qd̾ per talẽ demon/
strationẽ cõcludit̾. sed ꝑ demonstrationẽ non
ꝯcludit̾ qd est sed tãtũ qr est. g̊ ⁊c̄. mior patet.
qr per demõstratõnẽ solũ ꝯcludit̾ ꝓpõ v̾a. sed
qd est ñ ẽ ꝓpositio v̾a. g̊ ⁊c̄. ¶ Tertiũ dictũ. li/
cet vna diffinitio possit ꝑ aliã demõstrari. tñ ꝑ
talẽ demonstrationez ñ terminat̾ ꝓprie q̃stio
qd ẽ. prima pars patet. qr diffinitio mat̾ialis põt
per formalẽ demõstrari. sic̄ patet ifra. 2ª ps p;
qr per eãdẽ demõstratõnẽ terminat̾ illa q̃stio
per quã notificat̾ ⁊ idicat̾ illud qd̾ q̃rit talis q̃
stio. sed per demonstrationẽ in q̃ demõstrat̾ a
liqua diffinitio de suo diffinito per illã diffini
tionẽ solũ notificat̾ ꝙ talis diffinitio iest diffi
nito. ita ꝙ sc; tãtũ scit̾ ꝙ ita ẽ ꝙ tale predica/
tũ iest subiecto. non autẽ scitur quid est ipsuz
subiectũ. ergo per talẽ demõstrationẽ non ter
minatur questio qd est. sed magis quia est. Ex
quo infert quartũ dictũ. licet quid ẽ possit de/

monstrari de eo cuius est tanq̃3 aliquod predicatũ essentiale cõueniens subiecto. non tamẽ i eo qđ qd est. Istud correlariũ sat1 pz ex dict1.

Conclusio Responsalis. Tantũ sunt quattuor questiões ve scibiles. Patet per sufficiẽtiã. quia omnis q̃stio est questio medy. vel ergo querit si est mediũ. vel quid ẽ mediũ. Si primũ: h est dupliciter. vel nõ ponit in numerꝝ. et sic est questio si ẽ. vl' ponit in numerꝝ. ⁊ sic ẽ questio quia est. Si vero querat qd ẽ medium: hoc est dupliciter. vl' non ponit in numerũ. et sic ẽ questio quid est. vel ponit in numerũ. et sic ẽ q̃stio propt' quid.

Primo Dubitatur. vtrũ questio si ẽ sit questio per demõstrationẽ ve scibilis. ¶ Pro solutiõe terminabũt due difficultãtes. Quarũ prima ẽ hec. vtrũ questio si est querat esse essẽtie. vl' esse existẽtie rei. Rñdet per duas distinctiones. et tria dicta. Pria distinctio ẽ hec. esse rei ẽ duplex. quoddã ẽ esse essentie quod idẽ ẽ ꝙ essentia. Est eni essentia quiditas predicabilis de alio in primo mõ dicendi per se. Aliud ẽ esse existentie quod est quidã modus intrinsec⁹. vel entitas quedam formaliter inherẽs supposito quo formaliter et intrinsece suppositũ existit. ¶ Scđa distinctio. esse existẽtie ẽ duplex. quoddã est actuale: quo suppositũ existit. Aliud est aptitudiale quo suppositũ formaliter denoĩatur aptũ natũ existere. ¶ Primũ dictũ. questio si ẽ nõ q̃rit de esse essentie. patet. quia esse essẽtie ẽ idẽ ꝙ essentia. sed q̃stio quid ẽ q̃rit de essentia. ergo si questio si est q̃rat de esse essentie nõ distigueretur a questiõe quid est. ¶ Scđm dictũ. q̃stio si est nõ q̃rit de esse exñtie actuali. patet. quia esse existentie actuale predicat̃ cõtingẽter de subiecto. mõ nullũ predicatũ cõtingẽs est de aliquo vere scibile. ergo q̃stio si est nõ querit esse existẽtie actuale. ¶ Tertiũ dictũ. questio si est q̃rit de esse existentie aptitudinali. patz. a sufficienti diuisione. ¶ Scđa difficultas. vtrũ esse existentie aptitudinale sit vere de suo subiecto demõstrabile. Et videt̃ ꝙ nõ. quia oẽ demõstrabile de aliquo per aliqđ prius et noti⁹ demõstrat̃. sed nihil ẽ notius aut pri⁹ notũ de aliquo q̃3 ꝙ est ipso exñte. ergo ⁊c. minor pz. q2 si aliqd esset notius maxie esset quid est ei⁹ sed hoc nõ. quod patet per aristotelẽ infra dicẽtẽ ꝙ querere qd est ignorato si est nihil est querere. ¶ Respondet̃ per vnã suppõnẽ. et duo dicta. Suppositõ ẽ hec. ad hoc ꝙ aliqua q̃stio sit vere scibilis tantũ videntur tria exigi. prio ꝙ ipsa sit ignota. 2° ꝙ aliquis prius notũ presupponat. 3° ꝙ habeat causã vel mediũ per quod possit demõstrari. ¶ Primũ dictũ ẽ istud. esse existẽtie aptitudinale est vere de subiecto suo demõstrabile. patet. q2 tria predicta sibi cõueniunt. nã esse rei quãtũ ẽ de se ẽ ignotũ. et aliqd presuppõit pri⁹ notũ sc3 quid nois subiecti. habet etiã mediũ siue causã. sc3 diffinitionẽ quiditatiuã ipsius subiecti per quã demõstratur ipsũ esse de subiecto. ¶ Scđm dictũ. esse exñtie aptitudinale subiecti de eodẽ propter qd ẽ demõstrabile. Probat̃ trib⁹ rationib⁹. q2 ois r̃spect⁹ aptitudinalis vel fũdamẽtalis ẽ dmõstrabilis demõstratiõe ꝓpter quid de suo subiecto quiditatiue diffinibili. sed esse aptitudialis existentie est r̃spect⁹ aptitudinalis aut fũdamẽtalis. ergo de quolibet subiecto diffinibili quiditatiue põt dmõstrari ꝓpter quid. maior patet. quia oẽ predicatũ cõueniẽs subiecto i secũdo mõ dicẽdi per se est propter quid demõstrabile de illo subiecto per predicata sibi cõueniẽtia in primo modo dicẽdi per se. sed omnis respect⁹ fũdamẽtalis aut aptitudialis formalis predicat̃ de suo subiecto in secũdo mõ dicẽdi per se. ergo potest demõstrari de illo subiecto ꝓpter qd per diffinitionẽ qditatiua3. ergo de ipso predicat̃ in prio modo dicẽdi per se. Scđo sic. ois propõ habens mediũ pri⁹ se ꝓpt' quid et potissimũ est demõstrabilis ꝓpter qd. sed ois propositio in qua predicat̃ esse aptitudialis existẽtie de suo subiecto diffinibili quiditatiue habet mediũ propter quid et potissimũ prius et noti⁹. ergo per illud potest ꝓpter quid demõstrari. mior patz. quia diffinitõ quiditatiua subiecti cõtinet causã adequatã subiecti et esse eius cõuertibile cũ vtroq3. et ẽ naturaliter prior ⁊ notior suo esse. cũ verificet̃ đ subiecto in prio modo dicẽdi per se. ⁊ ipsũ esse existentie tantũ verificatur in secũdo modo dicẽdi per se. modo predicata primi modi sũt notiora predicatis scđi modi. g° ⁊c. Tertio sic. demonstratio est sillogism⁹ cause. sed quid est est causa ipsius si est. ergo per quid est potest ipsum si est demonstrari. mior patet per philosophum in hoc secũdo dicẽtẽ: ꝙ ide3 est scire qd est. et causam questiõis si est. Ex quibus patet ꝙ ois sciẽtia habens pro subiecto adequato qditatẽ diffinibilẽ quiditatiue potest a priori et

propter quid demonstrare suũ subiectũ esse. ¶ Ad ratioñe ante oppositũ factã respondet̃ ꝙ licet quoad nos esse existẽtie sit prius notũ ꝙ̃ quid est. tamẽ simpliciter q̃stio quid est ẽ prior et notior ꝙ̃ questio si est.

Secũdo Dubitatur. vtrũ in omni dẽmõstratõne necesse sit de subiecto presupponere si est. ¶ Et videt̃ ꝙ sic. quia in oĩ demõstratione illud ẽ supponẽdũ quod ẽ notius et pri⁹ et sine quo ĩpossibile ẽ aliud sciri. sed si est ẽ hui⁹ modi. ergo in oĩ demonstratõne supponit̃ si ẽ: minor patet. qꝛ sine qd est ĩpossibile ẽ demonstratorẽ scire aliqd. cũ quid est sit mediũ dẽmõstrationis. sed si est precognoscit̃ ipsi quid est. ergo simpliciter in oĩ demõstratõne debꝫ presupponi si ẽ. mĩor prosillĩ patet. ꝑ philosophũ ĩ hoc scd̃o dicẽtẽ. manifestũ est ꝙ simpliciter ⁊ qd̃ quid erat esse non sine qꝛ scire est. et seqtur ĩpossibile enĩ scire qd ẽ ignorãtes si est. et paulo post. querere autẽ qd est non habẽtes quia est nihil est querere. et seqtur. sed quãdocũqꝫ autẽ in essẽtia habem⁹ quia est: quid ẽ facile ẽ querere. ergo si ẽ est pri⁹ ⁊ noti⁹ ꝙ̃ quid ẽ. ¶ In oppositũ arguit̃. quia esse existentie qd̃ significat̃ per si ẽ demonstrabile ẽ de subiecto suo ꝑ ipsũ quid ẽ. ergo non in qualibet demõstratione presupponit̃ si est. ¶ Ad dubiũ respõdetur ꝑ distinctionẽ. Dupliciter ꝯtingit a nobis si est sciri. vno mõ simpliciter quãdo scilꝫ cognoscitur si est demõstratiue et per propriã causã ei⁹ que dicit̃ qd̃ quid est subiecti per qd̃ dẽmõstratur ipsũ si est de suo subiecto. ⁊ sic nullo modo precognoscit̃ si est ante demõstrationẽ vl' diffinitionẽ. imo qd̃ quid est precognoscit̃ ipsi si est. sicut cã precognoscit̃ suo effectu. Alio modo potest sciri si ẽ scd̃m qd ⁊ imꝑfecte nõ qdeꝫ per demõstratõnẽ sed per aliqua accidẽtia. vl' per diffinitionẽ descriptiuã. aut etiã per diffinitionẽ quid noĩs ipsius subiecti. et sic necesse ẽ precognoscere si est ãte quãlibet demõstrationẽ vel diffinitionẽ dicẽtẽ quid rei. et in h' sensu procedũt auctoritates ph̃i prius habite.

Tertio Dubitat̃. vtrũ in demõstratõne in qua demõstrat̃ si est de subiecto debeat precognosci si est subiecti. ¶ Et videtur ꝙ nõ. qꝛ nihil idẽ est prescitũ et demonstratũ. sed si est demõstrat̃ g̊ nõ precognoscit̃. ¶ In oppositũ arguitur. qꝛ due precognitiões in q̃libet demõstratione debẽt precognosci. sicut declaratũ ẽ in prio hui⁹. sed si est ẽ ꝓcognitio. ergo in qualibet demõstratione debet precognosci. ergo in illa eadẽ demõstratiõe ĩ qua demõstrat̃ debꝫ precognosci. ¶ Respõdetur cõformiter sicut ad ꝓcedẽs dubiũ ꝙ in tali demonstratõne ĩperfecte ꝓ̃supponit̃ esse de subiecto per quã tamẽ scit̃ perfecte ⁊ cõplete subiectũ esse. Ex quo seqtur ꝙ nõ est incõueniẽs ĩ qualibet demõstratione presuppõere si est de subiecto. et tñ per aliquã demõstrationẽ accipere causã propter quã subiectũ ẽ. Qd̃ pꝫ a simili. qꝛ sicut fuit in prio hui⁹ declaratũ nõ est incõueniẽs in aliq̃ demõstratione precognoscere quia ẽ passionis. et per eãdẽ demõstrationẽ accipere causã ꝓpter quã talis passio ĩest subiecto. sicut cognito ꝙ lumẽ apparet per vitrũ potest ignorare causã ꝓpter quã transit. ⁊ illa per demõstrationẽ accipere. ideo dicit aristoteles in h' 2°. ꝙ cognito si est: querim⁹ quid est. et vltra scire qd ẽ est scire causã ipsius si ẽ. inuenta ergo causa poterim⁹ demõstrare ⁊ cognoscere per causã illud qd̃ prius cognoscebamus sine causa. 2°. sequit̃ ꝙ nõ ẽ inconueniẽs idẽ eẽ precognitũ et scitũ. quia si est ĩperfecte cognoscit̃ ãte demõstrationẽ. et perfecte cog̊scitur ꝑ demõstrationẽ. Tertio seqtur ex omĩbus pri⁹ declarat' tantũ quattuor esse questiones vere scibiles. quia de quacũqꝫ re tantũ q̃tuor possũt queri. prio. vtrũ illa res sit in rerũ natura. siue sit ens ñ probibitũ. et tunc ẽ q̃stio si est. 2°. de quiditate rei scꝫ quid sit. et sic ẽ questio qd est. Tertio de ꝓprietate rei scꝫ q̃ sit ꝓprietas sibi ꝯueniẽs. et sic ẽ q̃stio qꝛ ẽ. Quarto. q̃re illa ꝓprietas insit illi: ⁊ sic est q̃o ꝓpt̃ qd.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad ꝓ̃mã. soluit̃ ex prio notabili. ¶ Ad scd̃aꝫ dicit̃ ꝙ si ẽ subiecti ĩperfecte cognitũ. et etiã qd noĩs ipsius subiecti sũt ꝓ̃cognitõnes. cũ q̊ tamẽ stat ꝙ si ẽ perfecte cognoscit̃ per demõstrationẽ. et etiã qd rei ipsi⁹ subiecti. vt patuit ĩ 3° nõbili. ¶ Ad tertiã patuit solutio ĩ prima difficultate. ¶ Et h' de q̃stione.

Queritur Utrũ oĩs questio vere scibil' sit q̃stio medy. ¶ Et videt̃ ꝙ nõ qꝛ nihil idẽ ẽ presuppositũ ⁊ q̃situ. sed in q̃libet questione mediũ ꝓ̃supponit̃. g̊ nõ querit̃. ⁊ ꝑ ꝯñs nulla ẽ q̃stio medy. ¶ Scd̃o sic. aliq̃ ꝓpõ imediata q̃rit̃. et tñ ipsius non ẽ mediũ. qꝛ alias non esset imediata. g̊ ⁊c̃. ¶ Tertio sic. q̃stio

gd est et questio propter gd sunt questiões ve
re scibiles.et tamẽ non ẽ eoꝝ mediũ. quia ali/
as in medijs esset processus in infinitũ. ¶ In
oppositũ ẽ aristo.dicens. cõuenit itaqꝫ in oib⁹
questionib⁹ querere aut si ẽ mediũ. aut quid ẽ
mediũ.ergo ois questio ẽ questio medij.

Primo Sciendũ ꝙ pro declaratione
termioꝝ ponũt due distinctio
nes.et duo dicta. ¶ Pria distinctio ẽ hec.quat
tuor q̃stiões vere scibiles adiuicẽ quadruplici
ter differũt.prio.quia q̃stio si ẽ et questio quid
est sunt ipsius subiecti.sed q̃stio qr est ⁊ ꝑpter
quid se tenẽt ex parte predicati ꝯclusiõis.pos/
set eni probabiliter dici ꝙ se tenẽt indr̃nter tã
ex parte subiecti q̃ꝫ ex parte predicati. Secũ/
do differũt.quia questio si ẽ.et questio quid ẽ
dicunt̃ esse q̃stiões simplices ⁊ non ponẽtes ĩ
numeꝝ. sed questio qr ẽ et propt̃ quid dicũtur
esse questiões ꝯposite siue ponẽtes in numeꝝ
Est eni questio simplex scd̃ꝫ linconiẽsẽ illa ĩ q̃
ratio scilꝫ forma rei subiecte.et ipsa ratio siue
forma rei predicate nõ sũt due sed vna. Sꝫ q̃/
stio cõposita dicit̃ illa in qua ratio subiecti. et
ratio siue forma predicati sũt due. Tertio dif
ferunt.quia questio si ẽ et questio quia ẽ q̃rũt
an sit aliqđ mediũ.vt querẽdo si est simplr̃ q̃ri
mus si sit aliqđ mediũ per qđ possit ostẽdi ip/
sũ esse.similiter dũ querit̃ de aliquo quia ẽ q̃/
ritur si ẽ aliqđ mediũ per qđ possit ostẽdi ita es/
se.sed questio quid ẽ et propter quid querunt
quod ẽ illud mediũ. Quarto differũt. qr q̃stio
si ẽ et questio quia ẽ non querũt formalit̃ ali/
quod mediũ sed per quãdã cõcomitantiã. eo
ꝙ si aliquid sit aut nõ sit hoc vel illud ꝯueniẽs
est ꝙ sit aliqđ mediũ per quod possit ostẽdi il/
lud esse simpliciter vel ĩ parte. vnde illud esse
quod querit q̃stio si est vocat̃ esse simplr̃. sꝫ il/
lud esse quod querit q̃stio qr est: vocat̃ esse in
parte.sed q̃stio quid est. et questio propter gd
est: q̃runt mediũ formaliter ex modo q̃rendi.
Et posset subiũgi quita differentia. quia q̃stio
si ẽ et questio quia est querũt absolute de me°
an scilicet sit aliqđ mediũ quo possit đmõstra/
ri illud quod per tales q̃stiones q̃ritur. sed q̃o
gd est ⁊ ꝑpter gd presupponũt ꝙ sit aliqđ me/
diũ.et q̃runt quid ẽ illud mediũ: siue illi⁹ me/
dij descriptionẽ. ¶ Secũda distinctio.q̃stionẽ
esse medij potest dupliciter ĩtelligi. vno modo
sic ꝙ omis q̃stio sit q̃stio medij tanq̃ꝫ obiecti il
lius q̃stionis.ita ꝙ mediũ sit formaliter quesi
tũ et vltim⁹ terminus talis q̃stionis. Secũdo
modo potest ĩtelligi ꝙ omis q̃stio sit medij tã
q̃ꝫ alicui⁹ ordiabilis in finale q̃sitũ. ita ꝙ illud
mediũ sit illud per quod deuenit̃ ad notitiã il
lius quod vltimate queritur per talẽ questio/
nem. ¶ Primũ dictũ est istud.nulla questio ẽ
questio medij tanq̃ꝫ obiecti et vltimate quesi/
ti. Patet.quia si sic sequeret̃ ꝙ habito medio
cessaret demõstratio.cõseq̃ns est falsũ.quia hĩ
to medio adhuc cũ ħ reqrit̃ applicatõ medij
ad extremitates.cõseq̃ntia tenet. quia habito
illo quod per aliquã questionẽ queritur cessat
tunc illa questio.ergo si mediũ sit illud quod
queritur sequeretur ꝙ habito medio cessaret
omnis inquisitio. et per cõsequẽs cessaret om
nis demonstratio. Item si ois questio sit q̃stio
medij tanq̃ꝫ obiecti et vltimate q̃siti. seq̃retur
ꝙ in questionib⁹ esset processus in infinitũ. pa
tet conseq̃ntia. quia in omni questione querit̃
semper aliquid dubitabile fieri nobis notum
ergo in omni questione qua querit̃ mediũ tan
q̃ꝫ obiectum queritur aliquod per quod illud
mediũ dubitabile sit nobis notũ. illud autem
aliquod est mediũ.et sic medij esset medium.
et per consequens esset processus in infinitũ
in medijs demõstrationis. quod est incõueni/
ens. ¶ Secundũ dictum. omis questio prope
dicta que est alicuius dubitabilis ĩuenibilis ẽ
questio medij. Secũdo modo probatur. quia
omnis questio querens aliquod finale quesi/
tum querit illud sine quo tale finale attigi nõ
potest.sed sine medio non potest attingi illud
quesitum.ergo in querendo illud finale quesi
tum queritur mediũ requisitũ ad ꝙ tale que
situm sit nobis notũ. relinquitur ergo ꝙ om/
nis questio est questio medij.

Secundo Sciendum est ꝙ in secũda
parte huius capituli intẽdit
aristoteles quattuor cõclusiões. ¶ Quaꝝ pria
est hec. Omis questio querit mediũ. Probat
aristoteles rõne ⁊ exẽplo. Rõne sic. quia ois
questio querit causã. ergo ois questio q̃rit me
diũ.tenet ꝯña.qr causa ⁊ mediũ idẽ sũt. Exẽ/
plo ꝓbat sic. quia cũ queritur vtrũ sol deficit
vel non queritur vtrũ sit mediũ vel nõ. ¶ Se
cunda cõclusio. questio gd ẽ et propter gd est
querũt gd ẽ mediũ.patet. quia causa ⁊ mediũ
idẽ sũt.sed q̃stio gd est ⁊ propter gd est q̃runt
gd est cã.igitur querũt quid est mediũ. minor
pꝫ.qr vel q̃rim⁹ causã subiecti absolute. ⁊ sic ẽ

questio quid est. vt querēdo quid ē hō. vel q̄ri
mus causaꝫ subiecti respectu alicui⁹ predicati
sibi attributi. vt querendo causā q̄re homo ē
risibilis. vel q̄rēdo vtrū luna deficiat. vel vtꝝ
triangulus sit eq̄lis vel ineq̄lis. vel vtrū terra
sit in medio vel non. in oībus istis questionib⁹
querit̄ quid est mediū per quod potest cōclu-
di predicatū inesse subiecto. ¶ Tertia ɔ°. ideꝫ
est q̄rere quid est. et propter quid est. quod pa
tet. quia idem respōdem⁹ ad vtrāqꝫ questio-
nem. ergo ꝛc̄. añs patet duob⁹ exēplis. Primū
exēpluꝫ est istud. si querat̄ quid est defect⁹ lu-
ne. respōdet̄ ꝙ ē priuatio lumis a luna causa-
ta a terra obiecta. similiter si querat̄ propter
quid luna deficit. rñdetur ꝙ propter priuatio
nē luminis causatā a terra obiecta. 2ᵐ exem
plū. si queratur. quid est armonia. idest ɔsonā
tia. rñdet̄ ꝙ ē ꝓportio numeroꝝ i acuto ꝛ g̃ui.
sꝫ si q̄rat̄ ꝓpt̄ qd ɔsonāt. rñdet̄ ꝓpt̄ ꝓportōnē
nūeroꝝ i acuto ꝛ graui. ¶ 4ª ɔ°. oīs questio ē q̄
stio medy. patet. quia habito medio cessat oīs
questio. ergo ꝛc̄. añs patet. quia quādocūqꝫ ali
quod mediū est sensibile et nō sentimus illud:
tunc querim⁹ de illo. vt si essem⁹ supra lunā qñ
luna eclipsat̄. tunc scirem⁹ mediuꝫ propter qd
luna vniuersaliter eclipsat̄. quia viderem⁹ ter
rā obiectā. et tunc nō quererem⁹ neqꝫ si ē. ne-
qꝫ quia neqꝫ propter qd. eo ꝙ cognosceremus
mediū. ergo signū est ꝙ hito medio cessat oīs
q̄stio. Et subdit aristo. ꝙ si viderem⁹ lunā ecli-
psari tamē ꝓpter hoc nō scirem⁹ illā ꝓpositio
nē vniuersalē. quotiēscunqꝫ terra interponit̄
inter solē et lunā tunc ē eclipsis. quia dictuꝫ ē
in secūdo capitulo vltimi tractat⁹ hui⁹ primi
ꝙ si esset sentire triāgulū qd̄ duob⁹ rectis tres
angulos habet querim⁹ vtiqꝫ demōstrationē
et nō sic̄ fatent̄ quidā scirem⁹. ideo dicit nunc
aristoteles ꝙ ex sensu ml̄tiplicato potest elici
ꝓpō vl̄is que est ɔclusio scita. licet eni hñ vide-
am⁹. sed tamē nescim⁹ vtrū semꝑ hoc contin-
gat ꝙ ex eo qd̄ sentim⁹ et vniuersale factū est
nobis scire sensu quid est qd̄ nūc obycit̄. ¶ Cō
sequēter recapitulat. quia dictū est pri⁹ ꝙ idē
est q̄rere quid est et propter qd. sed tamē diffe
rūt. quia propter quid respicit subiectū in or-
dine ad aliquod predicatū quod ei inest per se
vt si querat̄ propter quid triangulus habꝫ du
os rectos. Sed questio quid est respicit subie-
ctū absolute et non in ordine ad aliquod aliud
p̄dicatū. Dictū ē isuꝑ q̊ mō oīs q̄o ē q̄o medy.

Tertio Sciendū ꝙ in secūdo tractatu i
grit aristoteles disputatie. vtrū
qd̄ quid est possit per demōstrationē acquiri.
et continet quiqꝫ capitula. Quoꝝ primū con-
tinet tres partes. In q̄rū prima supposito quo
dā preābulo remouet vnā q̄stionē. ¶ Pream
bulū ē istud. dicēdū est q̊ mō demōstratur qd̄
quid est. et qs est modus cognoscēdi qd̄ qd est
et quid est diffinitio. et quoꝝ est diffinitō. ꝛ pri
mo° inquisitiue et disputatiue ingrendo scilꝫ
aliqd qd̄ ē pricipiū omniū superioꝝ. idest oīm
determinādoꝝ. quod pricipiū ē istud. vtrū scꝫ
possit idem sciri per diffinitionē. et per demō
stratōnē. ¶ Questio ē hec. vtrū sit possibile sci
re idē scd̄m idē per diffinitionē. et per demon
strationē. Ad quā respōdet aristoteles ponen
do talē conclusionē. non cuiuslibet cuius est
demōstratō est diffinitio. Probatur quattuor
rationibus. Prima est. cuiuscūqꝫ est diffinitō
illud est vniuersale et predicatiuū. idest affir-
matiuū. sed nō quodlibet cui⁹ est demōstratō
est vniuersale ꝛ affirmatiuū. ergo nō cuiuslibꝫ
cuius ē demōstratio est diffinitio. maior patet.
quia diffinitio ē manifestatiua ipsius qd̄ qd ē.
quod predicat̄ vniuersaliter ꝛ affirmatiue de
eo cuius est. mior pꝫ. quia alicui⁹ est demōstra
tio i scd̄a figura. ꝛ illud nō ē affirmatiuū. simi-
lit̄ alicui⁹ est demōstratio i tertia figura. ꝛ illd̄
nō ē vl̄e. Scd̄a rō. alicui⁹ ɔclusi i pria figura n̄
ē diffinitio. ꝛ tñ ipsi⁹ est dmōstratō. g̊ ꝛc̄. añs pꝫ
qr isti⁹ cōclusiōis oīs triāgl̄s hēt tres ē demō-
stratio. et tñ nō ē diffio. qr si ipsius esset diffio
cū possibile sit habere diffinitōnē sn̄ dmōstra
tione seq̄ret̄ ꝙ illa ɔ° posset sciri sine dmōstra-
tione. qd̄ ē incōueniēs. Tertia rō. dmōstratō ē
eoꝝ q̄ per se vel scd̄ꝫ accidēs isūt subiecto. sed
diffio nō est eoꝝ q̄ per se aut scd̄ꝫ accidēs insūt
g̊ ꝛc̄. Quarta rō. diffinitō ē de gn̄e substātie. sꝫ
demōstratio nō ē substātia. g̊ nō cuiuslibꝫ cui⁹
ē demōstratio ē diffio. ¶ Extra textū ponūtur
duo dicta. Primū dictū ē istud. qd̄ qd ē seu dif
finitio per se sūpta nō ē vl̄is aut affirmatia. sꝫ
intelligit̄ ꝙ diffinitō de suo diffinito nata est
sēper p̄dicari ꝺe vl̄r ꝛ affirmatie. et nūqꝫ nega
tiue ꝛ ꝺe. Scd̄ꝫ dictū. duplex ē dmōstratio. q̄-
dā ē potissima. et illa solū ē eoꝝ q̄ insūt per se.
Alia ē demōstratio nō potissima. et illa idiffe-
rent̄ ē tā eoꝝ q̄ insūt per se. q̄ꝫ eoꝝ q̄ insūt ꝑ ac
cidēs. Tertiū dictū. ɔtigit scire qd̄ qd ē alicui⁹
subiecti nullā penit⁹ hñs demōstratōnē. Pro-

bat linconiẽsis inductie. q2 in pricipio geome
trie diffinimꝰ lineã. superficiẽ. angulũ. triãgu-
lũ. et circulũ. et sic huiusmodi. ⁊ scimꝰ quid est
vnũqdq3 illoꝝ nullã adhuc habẽtes demon-
stratione. Et si obyciaẽ ꝯtra vnũ priꝰ dictũ in
tertia ratione. q2 diffinitio ẽ q̃ddã predicatu3
ergo male dictũ ẽ ꝙ cognoscẽtes scd3 diffiniti
onẽ nullũ predicatũ cognoscimꝰ. nec3 eoꝝ q̃ ꝑ
se insũt. nec3 eoꝝ q̃ ꝑ accidẽs. Rñdeẽ ꝙ diffi-
nitio inquãtũ diffinitio nõ est predicatũ. s3 ta-
mẽ vt ponit̃ in demõstratiõe bñ ẽ ꝓdicatũ.

Conclusio Respõsalis. omis questio ẽ questio medy. Pat3 ex p̃mo et scd̃o notabilibus.

Primo Dubitat̃. vtru3 cuiuslibet cuiꝰ
est diffinitio sit demõstratio. ¶ Pro solutione
supponit̃ ꝙ aristoteles in scd̃a parte huiꝰ capi
tuli mouet scd̃a3 q̃stionẽ. ¶ Ad quã respõdet
ponẽdo vnã talẽ cõclusionẽ. nõ cuiuslibet cu-
ius ẽ diffinitio ẽ demõstratio. Quã probat q̃t-
tuor rationibꝰ. q̃rũ pria iã facta ẽ sc3 i q̃rta ra
tione conclusionis probate in tertio notabili.
Scd̃a rõ est hec. vniꝰ inquãtũ vnũ est vna scia
siue vnꝰ modus cognoscẽdi. ergo si aliqd̃ est co
gnoscibile ꝑ diffinitõnẽ. nõ poterit cognosci ꝑ
demõstrationẽ. Tertia ratio. q2 si omis illiꝰ sit
demõstratio cuiꝰ est diffinitio: seq̃ret̃ ꝙ aliq̃d
demõstrabile sciret̃ nõ habita demõstratõne
ꝯseq̃ns ẽ falsũ. q2 vere scire aliqd demõstrati-
ue ẽ de eo demõstratõnẽ habere. cõseq̃ntia ꝓ-
bat̃. q2 ꝯtigit scire diffinitionẽ alicuiꝰ nõ habi-
ta demõstratione. sed diffinitio facit scire sim-
pliciter illud cuiꝰ est. g̊ si illud cuiꝰ est diffio sit
demõstrabile: seq̃ret̃ ꝙ aliqd̃ demõstrabile ꝑ
fecte sciret̃ nulla habita d̃mõstratione de eo.
Quarta rõ. diffinitiões sũt p̃ncipia demõstra
tionũ. g̊ sũt indemõstrabiles. et per ꝯñs cuiꝰ ẽ
diffinitio illiꝰ non ẽ demõstratio. primã ꝯñam
ꝓbat aristo. q2 si diffinitiões essẽt demõstrabi
les tũc pricipia essẽt demõstrabilia. et p̃ncipio
rũ essent pricipia. et tũc esset processus in ifini
tũ i pricipys qd̃ ẽ ipossibile. g̊ necesse ẽ diffini-
tiones esse indemõstrabiles. ¶ In tertia par-
te pricipali huiꝰ capituli mouet tertiã q̃stionẽ
sc3. vtrũ alicuiꝰ eiusdẽ sit diffinitõ et d̃mõstra
tio. ¶ Ad quã rñdet per talẽ ꝯclusionẽ. nulliꝰ
eiusdẽ ẽ diffinitio et demõstratio. quam ꝓbat
tribus rationibꝰ. Pria ratio ẽ hec. q2 diffinitõ
est ipsius qd̃ qd est ⁊ substãtie. sed d̃mõstratio-
nes nõ sũt ipsius qd̃ qd est. g̊ ⁊c̃. mior patet. q2
demõstrationes supponũt ipsũ qd̃ qd ẽ. vt de-
mõstratiões mathematice supponũt qd ẽ vni
tas. et qd ẽ ipar. et similiter alie. g̊ ⁊c̃. Scd̃a rõ.
ois demõstratio demõstrat aliqd de aliq̃. sed i
diffinitiõe nõ predicat̃ alteꝝ de altero. cũ eni
dicit̃. aĩal bipes. nec3 bipes de aĩali. nec3 aĩal
de bipede predicat̃. similiter cu3 dicit̃ figura
plana. nec3 planũ de figura. nec3 figura de pla
no predicat̃. Tertia rõ. qd ẽ a q2 est differt et ẽ
alterũ. sed diffinitio oñdit qd est. demõstratio
autẽ oñdit quia ẽ. g̊ nulliꝰ eiusdẽ erit diffinitõ
et demõstratio. tenet ꝯña. q2 alteriꝰ est altera
demõstratio. i. alter modꝰ cognoscẽdi. nisi illa
se habeãt sicut ps ⁊ totũ. q2 qñ aliq̃ se hñt sicut ps
et totũ illud qd̃ demõstrat̃ de vno demõstrat̃
de alio. vt de triãgulo demõstrat̃ ꝙ ẽ habere
tres. ideo etiã demõstrat̃ de ysochele. cũ trian
gulus sit totũ. ⁊ ysocheles sit pars. sed qd est ⁊
quia ẽ nõ sic se habẽt. eo ꝙ neutrũ ẽ alteriꝰ ps
aut totũ. ¶ Ex his inferũtur tria correlaria re
spõsiua ad tres predictas q̃stiões. Primũ est.
nõ cuiuslibet cuiꝰ ẽ demõstratio est diffinitio.
Scd̃m correlariũ ẽ. nõ cuiuslibet cuiꝰ ẽ diffio
est d̃mõstra°. Tertiũ. nulliꝰ eiusdẽ est diffinitõ
et demõstra°. ¶ Infert ꝯñter duo correlaria.
Primũ ẽ. nec diffinitio ẽ demõstratio. nec eꝯ.
nec alt̃ ẽ i alt̃o. 2m correlariũ oia q̃ dicta sũt i

Secundo h̃ caplo dicta sũt disputatie. Dubitat̃. vtrũ eiusdem enti
possit esse realiter diffinitõ. ⁊ demõstratõ. Re
spõsio ꝯsistit in termiatiõe duaꝝ difficultatũ.
¶ Quaꝝ pria ẽ h̃. vtrũ obiectũ diffinibile vl d̃
mõstrabile sit ens i aĩa. vel ex̃ aĩa3. Rñdet̃ ꝑ
vnã distictõnẽ. ⁊ vnũ dictũ. ¶ Distictõ est hec
ens põt capi triplr̃. vno° ꝓ oi significabili cõ-
plexe siue icõxe ⁊ h̃ siue ṽe siue f̃le. sic capiebat
aꝝ. i pꝰ predicamẽtl vbi dic̃. ꝙ res q̃ ẽ sub affir
matiõe vel negatiõe: nõ ẽ affirmatio vel nega
tio. Scd̃o° capit̃ pro oi significabili ꝯplexe vel
icõplexe ⁊ ṽe. sic cepit aristo. i ꝓdicamẽtl in 6a
ꝓprietate sub̃e. vbi dic̃. ꝙ ab eo ꝙ res ẽ vel nõ
est or̃o dr̃ ṽa vel falsa. Tertio° capit̃ pro ẽte si-
gnificabili icõplexe qd̃ hab3 esse veꝝ reale vl
in aĩa vel ex̃ aĩa3. ⁊ sic capiebat aristo. i 5° me-
thaph̃ice vbi diuiditẽs i ens i aĩa. et in ens ex̃
aĩa3. ¶ Dictũ ẽ istud. obiectũ diffinibile aut de
mõstrabile nec ẽ ens in aĩa. nec ex̃ aĩam. q2 nõ
est ens tertio°. sed solũ ẽ ens prio°. aut scd̃o mõ.
¶ Scd̃a difficultas. vtrũ eiusdẽ sit diffinitio ⁊
demõstratio. Rñdet̃ per tres distinctiões. et

vnū dictū. ¶ Prima distinctio est hec. diffini-
tionē esse alicui⁹ pōt dupliciter itelligi. vno᷒ tā
q̄ꝫ diffiniti. ꝛ sic illi⁹ est diffinitō cuius simplex
essentia per diffinitionē explicaꝭ. Alio mō ali-
cui⁹ est diffinitio tāq̄ꝫ pricipij. ꝛ sic illi⁹ est diffi-
nitio cui⁹ ipsa diffinitio ē pricipiū vel dmōstrā
di vel causādi. ¶ Scđa distictio. alicui⁹ esse de
mōstrationē pōt dupliciter itelligi. vno᷒ tāq̄ꝫ
de totali demōstrato. et sic soli⁹ ꝯclusiōis ē de-
mōstratō. Alio᷒ tanq̄ꝫ de dmōstrato ꝑtiali. ꝛ h
duplr̄. vno᷒ tanq̄ꝫ de eo qđ de alio demōstraꝭ.
et sic passionis ē demōstratio. Alio mō tāq̄ꝫ de
illo de q̊ aliud demōstraꝭ. ꝛ sic subiecti demō
strabilis siue scibilis est dmōstratō. ¶ Tertia
distinctio. aliquid sciri ꝑ diffinitionē pōt dupli
citer itelligi. vno mō potest aliq̄d sciri ꝑ diffini
tionē tāq̄ꝫ per istrumētū siue mediū explicās.
Alio modo potest aliq̄d sciri ꝑ diffinitionē tā-
q̄ꝫ per mediū sillogizās. ¶ Dictū ē istud. nulli⁹
eiusdē ē demonstratio ꝛ diffinitio tāq̄ꝫ diffini
ti. licet idē obiectū scibile demōstratiōe sit eti
am scibile ꝑ diffinitōnē tāq̄ꝫ per mediū sillogi
zans. non autē tanq̄ꝫ ꝑ mediū explicās. Patet
per linconiēsē q̄ dicit ꝙ aristo. nō itēdit i h ser
mone dicere ꝙ aliq̄ passio dmōstrabilis n̄ dif-
finiaꝭ. sed intēdit ꝙ diffinitio facit scire rē ali-
quā. et eādē similiꝭ n̄ facit scire demōstra᷒ q̄ꝛ
diffinitio facit scire rē incōplexā. sic̄ est quidi-
tas rei. sed demōstratio facit scire rē cōplexaꝫ
cuiusmodi ē cōclusio.

Tertio Dubitaꝭ. vtrū vna pars diffiniti
onis sit de altera p̄dicabilis. et totius ꝛ partis
sit eadē demōstratō. Respōdeꝭ ad primā par
tē per vnā distinctionē. et tria dicta. ¶ Distin-
ctio ē hec. vnā partē diffinitionis p̄dicari de al
tera pōt duplr̄ itelligi. vno᷒ in diffinitiōe. Alio
modo ex̄ diffinitionē. et hoc dupliciꝭ. vno mō
quiditatiue. et alio᷒ denoīatiue. ¶ Primū dictū.
nulla pars diffinitiōis actualiter p̄dicaꝭ de a-
lia in diffinitione. patet. q̄ꝛ inter partes diffini
entes nulla poniꝭ copula v̄balis. Scđm dictū
nulla pars diffinitiōis ē q̄ditatiue de alia pre-
dicabilis. patꝫ. q̄ꝛ q̄libet pars diffinitōis aut ē
gen⁹ aut dr̄a. sed neq̄ꝫ gen⁹ predicaꝭ de differē
tia. neq̄ꝫ differētia de gn̄e per se et quiditatiue
p̄dicaꝭ. Tertiū dictū. vna ꝑs diffinitionis ex̄
diffinitionē ē de alia parte diffinitōis p̄dicabi
lis denoīatiue. Patꝫ. q̄ꝛ gen⁹ predicaꝭ denoīa
tiue d̄ suis differētijs. ¶ Ad scđaꝫ partē r̄ndeꝭ
per duas distinctiones. ꝛ q̄ttuor dicta. Prima
distinctō. duplex ē pars. quedā ē pars subiecti
ua ꝛ essētialis. Alia ē pars i modo et accidēta-
lis. Scđa distinctio. totū ꝛ pars p̄nt ad dupli-
ces passiones ꝯꝑari. scilicet ad passiōes superi
oris. et ad passiōes inferiorꝭ. ¶ Primū dictuꝫ.
totius in modo ꝛ partis in modo sunt disticte
sciētie. Scđm dictū. toti⁹ et partis subiectiue
respectu passionis toti⁹ est eadē sciētia. scꝫ sciē-
tia totius. Tertiū dictū. toti⁹ et partꝭ respectu
passionis partis ē eadē scīa. scꝫ scientia partis.
Quartū dictū. toti⁹ respectu ꝓprie et adeq̄te
passionis sue. et partꝭ respectu sue ꝓprie ꝛ ade
quate passionis sunt distincte scientie.

Ad rōnes Ante oppoͫ. ¶ Ad p̄iaꝫ pa
tuit q̊ mō ꝑ q̄stionē n̄ q̄riꝭ ip
sū mediū vt dmōstreꝭ. sꝫ vt ꝑ ipsū fiat dubita-
bile notū. ¶ Alie due soluūtur in p̄io nōbili.

Queritur Utrū qđ quid
est possit dmō-
strari de eo cui⁹ est i eo qđ q̄d ē
¶ Et argr̄ ꝓ ꝙ sic. q̄ꝛ passio con
uertibilis cū ipso qđ q̄d ē pōt
esse mediū ad demōstrādū ip-
sum qđ q̄d ē. g̊ qđ q̄d est potest demōstrari de
eo cui⁹ est. aūs patet. q̄ꝛ accidētia magnā ꝑteꝫ
cōferūt ad cognoscēdū qđ q̄d est. vt habeꝭ in
p̄hemio de aīa. ¶ Scđo arguiꝭ sic. qđ q̄d est
materiale pōt demōstrari ꝑ qđ quid ē forma-
le. g̊ qđ quid ē potest demōstrari de eo cui⁹ est
¶ Arguiꝭ tertio sic. qđ q̄d est vni⁹ cōtrarij pōt
demōstrari ꝑ qđ quid ē alteri⁹ cōtrarij. cū vnū
ꝯtrariū sit principiū cognoscēdi reliquū. g̊ ꝛc.

Primo In oppositū tamē ē aristo.
Sciēdū est ꝙ in 2᷒ capitulo ari
stoteles igrit. vtrū qđ q̄d est possit probari d-
monstratiue de eo cui⁹ est per t̄mios ꝯuertibi
les. et intēdit tres ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ia tan
git questionē predictā. In scđa ꝯclusiōe tāgit
quattuor suppōnes. Quaꝝ p̄ia ē. oīs sillo⁹ de
monstraꝭ aliq̄d de aliq̊ per mediū. Scđa sup-
positio. qđ quid ē: ē ꝓpriū cū eo cuius ē i eo qđ
q̄d est. Tertia suppō. qđ quid ē predicaꝭ de eo
cuius ē in eo qđ quid ē. Quarta suppō. qđ q̄d ē
cōuertitur cū eo cui⁹ est. ¶ Tertia ꝯclusio. qđ
quid ē nō potest demōstrari de eo cui⁹ est i eo
qđ quid ē. Patꝫ. q̄ꝛ si ipsius qđ q̄d ē sit demō-
stratio. vel g̊ ābe premisse sumerenꭍ cū illa re-
duplicatiōe in eo qđ quid est sic arguēdo. om-
nis numer⁹ mouēs seipsū est sibiipsi causa vi-
uendi in eo qđ quid est. sed aīma est numerus

seipsū mouēs in eo qđ quid est. ergo aīma ē sibypsi causa viuēdi in eo qđ quid est. vel ḡ tantū altera premissa℞ sumeret̄ cū illa reduplicatione in eo qđ quid est. vel neutra. nō primū quia tunc peteret̄ pricipiū. eo ꝙ in tali mō arguendi oportebit mediū esse qđ quid est minoris extremitatis. et sic supponit̄ qđ quid ē qđ debuit ostēdi. Si vero neutra premissa℞. vel tantū altera sumatur cū tali reduplicatōe tūc per talē sillogismū non demonstrat̄ qđ qd est sed solū sequitur cōclusio in qua maior extremitas simpliciter et sine reduplicatione predicatur de minori. ¶ Consequēter in tertio capitulo intēdit aristo. tribus rationibus probare ꝙ per sillogismū diuisiuū non potest demonstrari qđ qd est. Uocat̄ eni sillogism⁹ diuisiu⁹ sillogismus infirm⁹. qui presupposita aliqua diuisiōe procedit ex destructione vni⁹ parti. ad cōstructionē alteri⁹. vt omis hō est rationalis vel irrationalis. sed nō est irrationalis. ergo ē rationalis. ¶ Prima ratio ē hec. quia diuisio ñ est sillogism⁹. ergo per ipsa℥ nō potest demonstrari qđ quid est de eo cui⁹ est. ātecedēs pat℥. quia sillogism⁹ diuisiu⁹ sicut neq℥ inductiu⁹ nō infert de necessitate suā cōclusionē nisi prius sillogizās sillogizet seu interroget. vel respondēs concedat aliqđ necessario requisitū ad illationē ꝯclusionis. Qđ patet duobus exēplis. Primū est. si volum⁹ probare ꝙ hō est aīatus arguitur sic. ois homo ē animat⁹ vel inanimatus. sed non est inanimat⁹. ergo est animatus. Ille sillogism⁹ non cōcludit de necessitate: nisi respondēs prius concedat diuisionē esse sufficientē. et nihil aliud contineri sub diuiso. Similiter minor est eq̄ ignota sicut ꝯclusio. ideo petitur pricipiū. 2ᵐ exemplū. si quis velit probare ꝙ homo sit gressibilis. et arguat̄ sic. oēe animal aut ē gressibile. aut aquaticū. sed hō ñ est aquatic⁹. ergo est gressibilis. ista cōclusio ñ seq̄tur de necessitate. nisi respōdēs pri⁹ cōcesserit diuisionē esse sufficiētē. et etiā hoiem ꝯtineri sub diuiso. petit̄ etiā principiū: modo quo dictū est. ¶ Scđo sic. non oēe qđ vere predicatur de aliq̄ predicat̄ de eo cōuertibiliter et in eo qđ quid est. sed per diuisionē solū probatur aliquid vere predicari de alio. mō ad ipsu℥ qđ quid ē requiritur ꝙ predicet̄ de eo cui⁹ est conuertibiliter et ī eo qđ quid ē. ergo per viā diuisionis non potest sufficiēter ostendi qđ quid ē. ¶ Tertio sic. in diuisione nō est incōueniēs ponere aliquid superfluū. aut amittere aliqđ de substātia rei. sed diffinitio nihil debet contiere superfluū neq℥ amittere necessariū. igitur. Et subdit duas obiectiōes. qua℞ prima ē hec per diuisiones possūt accipi omnes differētie vsq℥ ad vltimā. ergo qđ quid est poterit notificari per via℥ diuisionis. Rñdet aristo. ꝙ licet diuisio faciat cognoscere qđ quid ē quo ad ei⁹ differentias. non tamē facit cognoscere ipsu℥ quod quid ē sillogistice ⁊ demōstratiue. Secunda obiectō. via diuisionis traditur sub forma sillogistica. ergo potest notificare qđ quid est sillogistice. Rñdet aristo. ꝙ licet procedat sillogistice ad cōcludēdū vnā differentiā cum sua opposita de aliquo. nō tamē ad notificandū qđ quid est siue concludendū.

Secundo Sciendū est ꝙ in quarto capitulo intēdit aristo. tres cōclusiones. ¶ Qua℞ prima ē hec. method⁹ diffinitiua non ē cōueniens ad demōstrandū qđ quid est de eo cuius est. ¶ Probat̄ duabus rationibus. Prima est hec. quia in tali processu diffinitiuo petitur principiū. cū accipiat̄ illud quod intendit̄ probare. ḡ talis processus ꝑ diffinitionē est insufficiēs. mior posset probari arguendo sic. omis oratio indicās quid ē per ꝓpriū genus et per propriā differentiā ꝓpria et conuertibilis cū diffinito est diffinitio ei⁹. sed aīal rationale est huiusmodi respectu hois. ergo animal rationale est diffinitio hominis. Patet quo mō in miore petit̄ principiū. q2 eq̄ ignotū ē hanc orationē aīal rationale indicare qđ hois per gen⁹ et dr̄a℥ ꝯuertibiliter. ⁊ eādē orationē esse diffinitionē hois. ¶ Scđa rō. ad ꝯcludēdū aliquā ꝯclusionē sillogistice non capit̄ diffinitō sill'i ꝑ medio. ḡ ad demōstrandū diffinitōnē de diffito nō debet capi ꝯis diffinitio diffinitiōis ꝑ medio. verūtñ si facto aliquo sill'o neget aliq̄s huiusmōi processū fore sillogisticū. tūc sillogizās poterit accipere diffinitionē sill'i ad probādū ꝙ talis ꝓcessus sit sillogisticus. ¶ Secunda conclusio. qđ quid ē vni⁹ ꝯrīy nō pōt oñdi ꝑ qđ qđ ē alteri⁹ ꝯrīy. vt arguēdo sic. esse diuisibile ⁊ eē idisibile sūt ꝯria ⁊ sil'r bonū ⁊ malū sūt ꝯria. s℥ esse diuisibile ē diffinitō mali. ḡ esse idisibile ē diffio bōi. h ꝯ° p℥ trib⁹ rōnib⁹. Pria ē ꝙ in tali processu ē petitō pricipy eo ꝙ in miori ꝓpōe accipit̄ qđ quid est qđ deb℥ oñdi in ꝯclōe. nā eq̄ du^m ē ꝙ eē diuisibile sit diffio ml'i sic̄ ꝙ eē idisibile sit diffio boni.

Et subdit scđaꝫ rationẽ cõem ad presens capitulũ et precedẽs. quia ille processus ẽ minus sufficiẽs g nõ concludit de necessitate vnitatẽ diffinitõnis. sed neq̃ per processũ diuisiuũ diffinitiuũ aut sillogisticũ cõcludit̃ de necessitate vnitas diffinitionis. g̊ oĩs talis processus est minus sufficiẽs. mioꝛ patet. qꝛ per processũ diuisiuũ aut sillogisticũ põt cõcludi ꝙ hõ est gramaticꝰ et musicꝰ. vbi predicatio nõ ẽ qd vnũ sed plura. ¶ Tertia ꝯclusio. sicut tribꝰ modis predictis videlꝫ per acceptionẽ termioꝝ conuertibiliũ in forma sillogistica aut per viã diuisionis aut per diffinitionẽ ꝯmunẽ diffinitionis nõ potest demõstrari qđ quidẽ: neq̃ tribꝰ alys modis potest demõstrari. ¶ Quoꝝ pmꝰ est. qđ qd est per demõstrationẽ propter quid non potest demõstrari. quia demõstratio propter qd debet procedere ex prioribꝰ et notioribus. sed nihil est prius aut notiꝰ de diffinito q̃ suũ qđ quid est. ergo nõ potest propter qd demonstrari de eo cuiꝰ est. Scđs modus ẽ qđ qd est nõ potest per inductionẽ ostẽdi. qꝛ inductõ solũ procedit ex singularibꝰ. vt si ostendat aliquid de aliquo. nõ tamẽ oñdit hoc inesse huic in eo qđ qd est. Tertiꝰ modus ẽ. qđ qd est non potest ostẽdi demõstratione ad sensũ. quia qđ qd est ẽ obiectũ intellectus et nõ sensus. g̊ qđ quid est sensu aut digito aut tactu percipi non põt. et per cõseq̃ns qđ quid est nõ potest đmõstrari demõstratione ad sensũ. ¶ Ex quibꝰ oibus extra textũ infert̃ ꝙ nullo predictoꝝ modoꝝ potest qđ quid est demõstrari. Patet. qꝛ ad demõstrandũ aliqđ predicatũ de aliq̊ subiecto debet capi mediũ ordinatũ ad illud predicatũ. sed in oĩbus predictis capitur mediũ ordinatũ ad hoc predicatũ quod est h̃ oratio ẽ diffinitio huiꝰ subiecti. vel ad cõcludẽdũ ipsã diffinitionẽ tanq̃ quodcũq̃ predicatũ. et non sub ratione qua ẽ quod quid est.

Tertio Sciendũ est ꝙ in q̃nto capitulo huiꝰ tractatꝰ aristoteles adducit nouas rationes ꝯmunes ad probãdũ ꝙ qđ qd ẽ nõ potest demõstrari de eo cuius est i eo qđ quid ẽ. Et intẽdit tres ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ prima tangit vnã suppõnẽ. q̃ est hec. sciẽrẽ qd est hõ aut qđlibet aliud necẽ est scire qꝛ est. Patꝫ quia de eo qđ nõ est nullus potest scire quid ẽ licet de eo qđ nõ est contingat scire qd significat ratio vel diffinitio exponẽs significatõnẽ nomis. vt cõtigit scire qd significat hoc nomẽ tragelaphus. vel ycoceruus. sed quid ẽ tragelaphus ipossibile est scire. quia tragelaphꝰ nõ habet esse. ¶ Secũda ꝯclusio ẽ h̃. qđ qd est nõ potest demonstrari. Probat̃ tribus ratõnibꝰ. Prima ratio ẽ hec. impossibile ẽ scire quid est non scito quia ẽ. sed nõ est eadẽ notitia ipsius quid est ⁊ qꝛ ẽ. g̊ cũ quia est ostendat̃ per đmõstrationẽ seq̃tur ꝙ qđ quid ẽ nõ põt ostẽdi per demõstrationẽ. Scđa ratio. totũ quod ꝑ đmõstrationẽ acq̃ritur ẽ quia ẽ. ergo qd est nõ põt per demõstratõnẽ ostẽdi. ¶ Et si quis obyciat quia esse siue quia est pertinet ad substãtiam siue ad quod qd rei. ergo demõstrãdo quia ẽ demõstrat̃ aliquid pertinẽs ad qđ quid est rei. Respõdet aristo. dicens ꝙ esse aut nõ substãtia est nulla. idest esse siue qꝛ est nõ est de substantia aut q̃ditate alicuiꝰ rei. Qđ posset sic ꝓbari. quia si qđ quid est ingredit̃ q̃ditatem rei vel est genus vel differẽtia. non differẽtia. qꝛ differentia ẽ principiũ distinctiuũ eius cuiꝰ est differẽtia. esse autẽ nullius ẽ propriũ distinctiuũ. sed magis principiũ cõuenientie. nõ est etiã genꝰ. quia ens nulliꝰ est genꝰ. ergo neq̃ esse siue quia est. tenet ꝯña. quia esse et ens idẽ sunt quod qdẽ probat aristoteles per exẽplũ. quia geometer accipit idest supponit qd significat triãgulus. sed demõstrat quia est triãgulꝰ. nõ autẽ demonstrat qd est triãgulus. quia si geometer demonstraret qd est triangulus tũc per illam demõstrationẽ sciet̃ quid est triãgulus. et tamẽ nõ sciet̃ quia ẽ triangulus. qđ est ꝯtra suppõnẽ prius declaratã. ¶ Tertia ratio. diffinientes per diffinitionẽ qd nois notificãt aliq̃liter qd est licet nõ notificẽt qd rei. ⁊ tñ ñ simꝉ notificãt qꝛ est. g̊ oñdẽs qd est nõ simul oñdit siue manifestat quia ẽ. minoꝛ patꝫ. qꝛ si diffiniatur circulus diffinitiõe quid nois dicendo ꝙ circulus est figura ex cuiꝰ puncto medio oẽs linee recte ad circunferentiã ducte sunt equales. per talẽ vero diffinitionem scietur quid significatur per nomẽ. ⁊ tamẽ non scietur quia est, eo ꝙ cognita tali diffinitione qd nominis: adhuc contingit q̃rere propter qd est circulus quia per talẽ diffinitionẽ non est sũpta causa sui esse. Similiter etiã si diffiniatur mõs eneꝰ dicendo ꝙ illud est corpus eneũ vsquequaq̃ diffusum: scita autẽ tali diffinitione contingit adhuc querere. vtrũ talis mõs eneus sit in rerum natura. sed hoc non contingeret si predicta diffinitio manifestaret quia est. ergo non

simul ostendit̃ vel manifestat̃ quid est ⁊ quia
est. ¶ Tertia ꝯ͞. qꝺ qd est aliquo mõ per diffio
nẽ ẽ demõstrabile. patꝫ. quia quilibet diffini-
ens per suã diffinitionem intẽdit demõstrare
seu manifestare qd ẽ res aut qd significat no-
mẽ. si ergo nulla diffinitio oñdat qd ẽ res: sed
tantũ oñdit qd significat̃ per nomẽ seqtur ꝙ
diffinitio nihil aliud ẽ ꝗ͞ rõ vel orõ explicãs il
lud qꝺ significat̃ per nomẽ. sed h͞ est incõueni-
ens. qꝺ probat aristo. tribꝰ rõnibꝰ. Prima est.
si diffinitio nihil aliud esset ꝗ͞ ratio dicens qd
significat̃ per nomẽ sequerent̃ duo incõueni-
entia. scilicet ꝙ nõ substãtiaꝝ et etiã reꝝ q̃ nõ
sũt esset diffinitio. ꝯña patet. qꝛ nõ ens põt per
aliqꝺ nomẽ significari. sed cuiuslibet nois põt
esse ratio aliq̃ explicatiua illiꝰ qꝺ per tale no-
mẽ significat siue illud fuerit in itellectu siue
extra intellectũ. Scꝺa ratio. qꝛ si diffinitio sit
idẽ precise ꝙ orõ explicatiua qd nois seq̃retur
ꝙ oẽs nostre locutiões ⁊ disputatõnes essent
diffinitiões. patet ꝯña. qꝛ cuilibꝫ oratiõi quã-
tũcũq͞ prolixe põt aliqꝺ nomẽ iponi correspõ
dẽs tali oratiõi que erit declaratiua illiꝰ nois
seq̃ret̃ etiã ꝙ yllias. i. poema homeri de bello
troyano essꝫ diffinitio. qꝺ ẽ ridiculosũ. Tertia
ratio. nulla sciẽtia demõstrat qd nois sed in q̃-
libet scia presupponit̃. eo ꝙ significatũ nomi
nis ẽ ad placitũ. sed iterdũ demõstrant̃ diffio-
nes vt ifra patebit. g͛ diffinitiões nõ significãt
solũ nois interꝓtationẽ. et per ꝯñs diffinitões
declarãt seu manifestãt ipsũ qꝺ qd est. ¶ Cõse
quẽter epilogat. manifestũ ẽ ex dictꝭ ꝙ diffini
tio et sill's demõstratiuꝰ nõ sunt idẽ. nec etiam
eiusdẽ ẽ diffinitio ⁊ sill's. et qꝺ qd ẽ nõ est ꝑ dif
finitionẽ demõstrabile. neq͞ per demõstratio
nẽ aut diffinitionẽ nois simplr̃ scire qꝺ qd est.
Ex qbus oĩbus patet ꝙ qꝺ qd est nõ potest de
monstrari de eo cuiꝰ est qd in eo qꝺ qd est. Ex
textũ dr̃ ꝙ diffinitio qd rei sic a linconiẽse dif
finit̃. est oratio ꝯposita ex sermonibꝰ significã
tibus res predicabiles q̃ sũt possibiles ex natu
ra. et quaꝝ ordinatio ⁊ cõiũctio ẽ possibilis na
tura per modũ qͦ ordinant̃ et cõiungũt̃ in ser-
mone diffinitiuo. et tali diffinitione nihil diffi
nit̃ nisi qꝺ habet veꝝ esse natura. vel saltem ꝙ
est ens nõ prohibitũ. Sed diffinitio quid nois
ab eodẽ sic diffinit̃. est sermo cõpositꝰ qui intẽ
dit explicare rẽ per partes ex quibꝰ ꝯponit̃ a-
pud itellectũ. siue sit similis ꝯpositio in matia
siue nõ. et talis diffinitio nõ explicat quid sit
res. sed quid significat nomẽ siue quid res si-
gnificata ẽ scꝺꝫ esse quod habet in intellectu.
siue habeat esse in natura. siue non.

Conclusio Vñsalis. qꝺqd est nõ põt demõstrari de eo cuiꝰ est i eo qꝺ quid est. Hec ꝯͦ satꝭ patet ex dictis.

Primo Dubitat̃. vtrũ qꝺ qd est possit ostendi per sill'm dyalecticum.
¶ Pro solutiõne supponit̃ ꝙ tertiꝰ tractatꝰ in
quo determiat aristo. veritatẽ coꝝ q̃ in prece
dẽtibꝰ sũt disputata de eo qꝺ qd est: cõtiet duo
capitula. In quoꝝ prĩo dat generalẽ modũ d͛-
mõstrãdi ipsũ qꝺ qd est. et cõtinet duas ptes.
in quaꝝ prĩa cõtinet duas ꝯclusiões. ¶ Prĩa ẽ
hec. speculãdũ est qd coꝝ q̃ dicta sũt sit bñ di-
ctũ. et qd nõ bñ dictũ. et cuius sit diffinitio. et
vtrũ ipsius qꝺ qd sit diffinitõ demõstratõ aut
sill's. ¶ Scꝺa ꝯ͞. idẽ est scire qd ẽ. et scire causã
questiõis si est. Patꝫ. qꝛ si ipsius si est necessa
rio ẽ aliq̃ causa. vel ergo illa cã est eadeꝫ cum
ipso quid ẽ. ⁊ sic habet̃ intẽtũ. vel ẽ alia. ⁊ tũc
vel ẽ demõstrabilis vel idemonstrabilis. si de
monstrabilis tũc ipsius erit alia causa media
per quã demõstrabit̃ in prĩa figura. cũ ꝑdicet̃
vl'r ⁊ affirmatiẽ. et illa causa media erit qꝺ qd
est. ¶ Ex quibꝰ infert tria correlaria. Primũ ẽ.
vnus modus d͛monstrãdi qꝺ qd est talis est. s.
ꝙ põt demonstrari per aliud qꝺ qd ẽ. qꝛ ꝓpri-
oꝝ mediũ debet esse ꝓpriũ. 2ᵐ correlariũ. qꝺ
qd ẽ aliud ẽ demonstrabile. aliud idemõstra-
bile. Tertiũ correlariũ. iste modus ostẽdendi
qꝺ qd ẽ non ẽ demonstratiuꝰ: sed sill's dyaleti
cus. Extra textũ ꝓbat̃ exẽplo quo mõ vnũ qꝺ
qd ẽ potest ꝑ aliud demõstrari. Nã v͛tutis du
plex assignat̃ diffinitio. vna ẽ finalis scꝫ ꝙ vir
tus ẽ habitꝰ procedẽs ad beatitudinẽ. alia est
diffinitio v͛tutis scꝫ ꝙ v͛tus ẽ habitꝰ per rectaꝫ
rationẽ operãs. ⁊ ista põt demonstrari per pri
mã sic arguẽdo. oĩs habitꝰ procedẽs ad btitu-
dinẽ est per rectã rationẽ apparẽs. sed virtus
ẽ huiusmodi. g͛ ⁊c̃.

Secundo Dubitat̃. vtruꝫ diffinitio sit aliquo mõ per demonstrationẽ notificabilis.
¶ Pro solutione supponẽdũ ẽ ꝙ in scꝺa parte
aristo. ostẽdit ꝙ ipsius qd est sit aliquo modo
demõstratio: non ꝙ ipsũ possit demõstrari. sꝫ
qꝛ potest ex demõstratiõe tanq͞ mediũ elici.
Et intẽdit tres ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ prima ẽ h͞.
quãdoq͞ scimꝰ quia est et ignoramꝰ propt qd.
aliqñ vero scimꝰ qꝛ est et propter qd. sed iposs

bile est scire propter quid et ignorare quia est
Similiter aliquādo scim⁹ quia est. idest si est.
⁊ ignoram⁹ quid est. aliquādo v̄o simul cogno
scim⁹ si est ⁊ quid ē. sed ipossibile ē scire quid ē
et ignorare si est. ¶ Scđa ꝯ°. possibile ē scire si
ē dupliciter. vno° secūdū accidēs, et de hoc n̄
dat exēplū. Alio modo per aliud qđ ē ō qđ gd
ē ipsius rei. et de hoc ponit quattuor exempla
Primū est. possum⁹ cognoscere tonitruū esse
per hoc ꝙ sonus nebulaꝝ est. 2ᵐ exēplū. possu
mus cognoscere eclipsim esse ꝑ hoc ꝙ ꝓuatio
lumis est. Tertiū exēplū. possum⁹ cognoscere
hoiem esse per hoc ꝙ aial ē. Quartū exēpluʒ.
possum⁹ cognoscere aiā esse per hoc ꝙ mo
uēs seipsū est. ¶ Tertia ꝯ°. quādo si est alicui⁹
scitur per mediū accidētale: tūc ignorat̄ ipsuʒ
quid ē. patet. qꝛ per mediū accidētale nō scit̄
si ē nisi scđʒ accidēs. ergo tūc ignorat̄ quid est.
tenet ꝯn̄a. qꝛ querere gd ē non habētes qꝛ est
et si est nihil est querere. ¶ Quarta ꝯclusio. si
mul scim⁹ quid ē et propter gd. Patet ratōne
et duobus exēplis. Ratione sic. quia habētes
quia ē facile ē habere gd ē. sed quid ē est cā ip
sius qꝛ ē. causa autē ⁊ propter gd idē sūt. ḡ sci
to gd ē simul scitur ꝓpter gd. Primū exēpluʒ
ē istud. qꝛ scim⁹ lunā eclipsari ꝓpter h̄ ꝙ ē pri
uatio lumis ꝓueniēs ex interpositiōe vmbre
terre. et hoc ē qđ gd ē. 2ᵐ exēplū. si sciam⁹ toni
truū eē eo ꝙ est son⁹ fact⁹ in nubibus propter
extinctionē ignis in nube. tūc ibi ē idē quid ē
et propter gd. hoc exēplū dedit aristo. i forma
sillogistica. ita ꝙ. c. idest minor extremitas sit
nubes. et. a. idest maior extrēitas sit tonitruū
b. vero idest mediū sit extinctio ignis. cōtingit
eni demōstrare ꝙ in nube est tonitruū ꝑ h̄ ꝙ
in nube ē extinctio ignis. Ex quo videt̄ aristo
teles velle diffinitionē predicati siue passiōis
esse mediū in demōstratiōe. qꝛ diffinitio toni
trui q̄ ē predicatū ꝯclusiōis capit̄ ibi pro me⁹.
gd autē de istis sit dicēdū patebit in vltia que
stione hui⁹ secundi.

Tertio Dubitatur. vtrū per diffinitionē
nullo mō ꝯtigat demōstrari qđ gd est. ¶ Pro
solutione supponit̄ ꝙ aristoteles i hoc 2° capi
tulo on̄dit qualiter qđ gd est posset per diffini
tionē demōstrari de eo cui⁹ est. et continet sex
ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē hec. diffinitio forma
lis denotat diffinitionē materialē de suo diffi
nito. Probat̄ premittēdo talē suppositionē. s.
ꝙ quarūdā diffinitionū ē altera causa. quarū
dā autē nō ē altera causa. sicut diffinitiōes fa
cte scđʒ speciē. idest diffinitiōes formales nul
lū habēt mediū neqʒ causā qua possint ōmon
strari. sed diffinitiōes facte scđʒ materiā. i. dif
finitiones materiales possūt habere mediuʒ
siue cām. et tunc format̄ sic rō. quarūcūqʒ ē a
liqua cā per se: illa pn̄t ꝑ illā causā ōmōstrari
sed diffinitio materialis habet cām scʒ diffini
tionē formalē. ḡ pōt demōstrari de suo diffini
to per causā formalē. ¶ Scđa ꝯ°. diffinitiones
quaꝝ nō est alia cā sūt indemōstrabiles de su
is diffinitis. sed diffinitiōes quaꝝ ē alia causa
sūt de suo diffinito demōstrabiles. Pria pars
patet. qꝛ pricipia demōstratiōis sūt indemon
strabilia ⁊ de ipsis p̄supponit̄ qꝛ est. sed diffini
tiones quaꝝ nō est alia cā sunt pricipia demō
strationis. ḡ sunt indemōstrabiles. et de ipsis
oportet presupponere ꝙ verū est eas ineē suo
diffinito. sicut arismetic⁹ supponit quid ē vni
tas. et ꝙ verū est diffinitionē vnitatis sibi cō
uenire. Subdit tamē aristo. ꝙ si alicui nō sint
tales diffinitiones manifeste de diffinito n̄ de
bēt demōstrari. sed tn̄ aliqua leui ratiōe dya
letica ꝓbari. Scđa pars patuit in cōclusione
precedēti. ¶ Subdit tn̄ aristoteles ꝙ licet ta
les diffinitōes habētes alias causas sint ōmō
strabiles de suo diffinito: nō tn̄ demonstrant̄
in eo qđ quid ē. ¶ Tertia conclusio tāgit vnaʒ
diuisionē diffinitionis. et est hec. diffinitionū
quedā est oratio significatiua ipsius qđ gd est
Alio v̄o est orō significatia ipsius qđ significat
nomē. et illa vocat̄ diffinitio gd nois. Alia est
diffinitio que ē ratio demōstrās propter gd ē.
¶ Quarta ꝯ°. tangit duplicē differētiā int̄ duo
pria mēbra predicte dionis. scʒ inter diffinitiō
nē gd nois. et inter diffinitionē gd rei. Prima
dr̄ia est hec. quia cognita diffinitiōne quid rei
simul cognoscit̄ quid est res. sed cognita diffio
ne gd nominis contingit querere iterū ꝓpter
quid res est eo ꝙ per talē diffinitionē quid no
minis nō scitur simplicit̄ quia res ē. sed tantū
secūdū accidēs. Scđa differentia. quia diffini
tio quid nominis solū est vna cōiunctiōe qua
vnitate erit vnū yllias. idest poema de hysto
ria troiana. sed diffinitio gd rei est vna simpli
citer ostēdēs vnū de vno non secūdū accidēs
sed per se. ¶ Ex quo concludit duas diffinitio
nes diffinitionis. Quaꝝ prima est hec. Diffini
tio est orō significatiua ipsius qđ quid est. Se
cūda diffinitio. Diffinitio est oratio ōmōstrās

propter quid est. ¶ Quīta ꝯclusio tangit duas differentias inter diffinitionē quid rei. et diffinitionem propter quid. Prima differentia est hec. quia diffinitio quidrei nō demōstrat ipsum qđ quid est. sed diffinitio propter quid demonstrat ipsum quod quid est. ⁊ est tota demonstratio sola positione differens. Secunda differentia est. quia licet diffinitio quid rei et diffinitio propter qđ significent eandē ratōnē. hoc est tamē secūdū aliū et aliū moduz. q₂ diffinitio propter quid est illa diffinitio que dicit ꝙ tonat propter ꝙ extiguit̄ ignis in nube. et significat illā rationē per modū demōstrationis ꝯtinue. idest non distincte per diuersas propositiones eo ꝙ accipit continue oēs t̄minos demōstrationis sine ordine ⁊ situ ipsoꝝ ī ppōne. Sed diffinitō quid rei est illa diffinitio que dicit ꝙ tonitruū est son⁹ ignis extīcti ī nubib⁹: ⁊ significat eandē rationē per moduz termi. i. diffinitionis. et est solū cōclusio dmōstratōis. ¶ Sexta ꝯclusio colligit tres modos diffinitionū diuersimode ad demōstrationez se habētiū. et est hec. diffinitio que est ī medio idest sine medio que scilicet nō habet mediuz siue causā est oīno indemōstrabilis. sed ē pricipiū demōstrationis. et illa est diffinitio propt̄ quid dicēs. Alia est diffinitio que dicit quid tātū. et illa est demōstrabilis et ꝯclusio demonstrationis. Alia est diffinitio dicēs quid ⁊ propter quid. et illa ē tota demōstratio differens solū a tota demōstratione secūdū positionē ⁊ ordinē terminoꝝ. ¶ Consequēter epilogat dicens. manifestū est ex dictis qualiter ipsi⁹ qđ quid est ē demōstratō. et quo mō nō. quoꝝ qđ quid est potest esse demōstratio et quoꝝ non. quia illoꝝ qđ qđ est que habēt causā potest esse demōstratio. illoꝝ autē que nō habent causā non potest esse demōstratio. manifestū ē etiam quot modis dicitur diffinitio. quia tantuz quattuor modis dicit̄. nā quedā est diffinitio quid nominis. quedā vero quid rei. quedā dicens quid. quedā vero dicēs quid et propt̄ qđ simul. dictū est vltra quo mō qđ quid est dmōstratur. scʒ inquātū significat̄ per demōstrationē solū significantē quid est. et etiā quo mō nō demōstrat̄ scʒ inquātū significat̄ per diffinitionē significātē propter qđ. et dictū ē q̊ mō diffinitio se habet diuersimode ad demōstrationem. et quo modo contingit ꝙ eiusdē ē demōstratio ⁊ diffinitio. et quo mō h̄ nō ꝯtigit.

Ad rationes Ante oppositūz. ¶ Ad primā dicitur ꝙ ipsum quid est potest demōstrari per propriā passionem demonstratione quia ē et a posteriori. nō autem demōstratione propter quid ⁊ a priori. ¶ Ad secūdā conceditur ꝙ qđ quid est potest demōstrari. sed nō in eo qđ quid est. ¶ Ad tertiam similiter dicitur ꝙ qđ quid est vnius contrarij bene potest demōstrare qđ quid est alterius contrarij. sed non in eo qđ quid est.

Queritur Utrū per qđlibet genus cāe possit fieri dmōstratō. ¶ Et arguitur ꝙ non. quia omis dmōstratō est ex primis. sʒ finis nō est primū. ergo per causā finalem nō potest fieri demonstratio. ¶ Secūdo arguitur sic. materia non ē cognoscibilis cum sit ens in pura potentia. ergo non potest eē pn̄cipiū demonstrationis. ¶ Tertio arguitur. ad esse cause non sequitur esse effectus. ergo per causam non cōtingit demōstrare. Antecedēs patet. quia non sequitur. domificator est. ergo domus est. ¶ In oppositū est aristoteles.

Primo Sciēdū est ꝙ in quarto tractatu ostēdit aristoteles quo modo propt̄ quid siue causa se habeat ad demōstrationē. et continet tria capitula. Quoꝝ primū in quo ostendit quo modo per diuersa genera causaꝝ potest fieri demōstratio continet duas partes principales. et itēdit duas cōclusiones. ¶ Quaꝝ pria tangit sex suppositiones. Pria est h̄. scire opinamur cū causaʒ cognoscimus. Scđa suppō. q̄ttuor sūt cause. nā vna est que est qđqđ erat esse. scʒ cā formalis. Alia vō ē in quā nece est esse cū h̄ sit. idest cā material̄. Altera ē aūt q̄ aliqđ primū mouet. i. efficiens. Altera vō cui⁹ cā t̄ finis. Tertia suppō. oēs cōclusiōes demōstrat ōis dmōstrāt̄ ꝑ mediū qđ ē causa. Quarta suppō. cā debet esse talis ꝙ cū ipsa sit nece ē effect⁹ eē. Quīta suppō. lʒ ī dmōstratōe solū capiat̄ vna cā. nō tn̄ debet solū capi vna ꝓpō. sed due admin⁹. Sexta suppō. ille due ꝓpositiones debēt habere vnū mediū sic dispositū ꝙ ex tali sit necesse seq̄ cōclusionem ¶ Scđa ꝯ°. ꝑ qđlibet gen⁹ cause fit dmōstratō. Probat̄ inductiue de oīb⁹ causis. et prio de cā materiali. de q̄ dat tale exēplū mathēaticum. oīs angulus qui continet adeq̄te duas medietates duorū rectorum angulorum est rectus.

sed āgulus triāguli in semicirculo descriptus est hꝰ. igiť. De cā formali non dat exēplū: sed dicit ꝙ ipsum quodqd est erat esse. i. cā formalis est imediata ⁊ necessaria. i. mediū necessariū ad demōstrādū effectū. sed de cā efficiēte dat tale exēplū vt propter qd bellū medorum factū est contra atheniēses. qꝛ atheniēses ī medos cōmiserūt. ⁊ sic demōstratio fit oēs q cōmiserūt ī medos debellati sūt a medis. sꝫ atheniēses cōmiserūt in medos. g̊ debellati sunt a medis. De cā finali dat duo exēpla. Primū. ꝓpter qd ambulat quis post cenā vt sanꝰ fiat. et sic formatꝰ demōstratio. oīs faciēs nō eminere cibos iuxta os ventris vult sanus fieri. sꝫ ambulās post cenā facit nō eminere cibos iux̄ os vētris. g̊ ambulās post cenā vult sanꝰ fieri. Secūdū exemplū. ꝓpter qd vult sanus fieri. Respōdeť vt saluet hoc. s. indiuiduū. Et subdit ꝙ si iste rōes cōmittēť ita ꝙ de maiori extremitate fiat mediū tūc vnaq̄ꝗ rōum apparebit magis eē per cām finalē. Subdit etiam dr̄iam inter cām efficientē ⁊ finalē: qꝛ cā efficiens generatione prior est suo effectu. sed effectus cause finalis prius generatione ꝓducitur q̄ꝫ ipsa causa finalis.

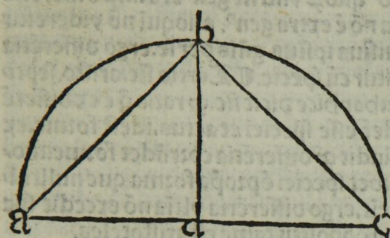
Secundo

Sciendū est ꝙ in secūda parte huius. c. intendit Aristo. quinqꝫ cōclusiones Quarū prima est hec. Eadem cōclusio pōt demōstrari per plures cās. patet duobus exemplis. Primū. vt si queratur ꝓpter quid lumē transit per pellem lucerne. pōt dupl'r rn̄deri. Primo per cām materialem. qꝛ lum̄ est diuisibile in parua corpora que possunt pertransire per poros lucerne qui sunt maiores partibus luminis. Et formatur sic demonstratio. Om̄e diuisibile in parua corpora trāsit per poros lucerne largiores. sed lumē ē huiusmodi. g̊ ⁊c̄. 2° potest rn̄deri per causā finalē. quia causa finalis propter quā lumē transit per pellē lucerne est: vt bn̄ficio luīs de nocte ābulātes non offēdamꝰ pedes. Scd̄ꝫ exēplū. vt si queraꝛ propť qd tonat. potest rn̄deri p̄ per causā materialē scilꝫ ꝙ tonat propter extictionē ignis in nube. igne autē extīcto nec̄e est siccire. i. fremitū facere siue tonari. Scd̄o pōt rn̄deri ꝑ causā finalē. dicūt enī pithagorici ꝙ tonat cā minaꝝ vt scilꝫ hi qui sūt in inferno timeāt. ¶ Scd̄a ꝯclusio. vt ī pluribꝰ effectꝰ naturales fiūt ex diuersis causis. quia naťa agit ꝓpter finē. et etiā in actionibꝰ naturalibꝰ de necessitate reqriť materia. ¶ Tertia ꝯclusio. in materialibꝰ et motibus dupl'r reperiť necessitas. patꝫ de lapide q de necessitate ferť sursū et deorsū. sed hoc nō est ꝓpter eādē necessitatē. quia forte necessitate cause fertur deorsum. necessitate autē impellentꝭ fertur sursū. ¶ Quarta ꝯclusio. ea que sunt ab intelligētia. i. ab intellectu practico cuiusmodi sūt artificialia bene fiūt ꝓpter finem sed nō ex necessitate. patet. qꝛ neqꝫ domꝰ neqꝫ effigies fiūt de necessitate. sūt tamen ꝓpter h̄ idest ꝓpter finē. ¶ Quita ꝯ°. illa q̄ fiūt a fortuna differūt ab his que fiūt a natura vel ab arte. qꝛ illa que sūt a natura vel ab arte sēper fiunt propter aliquē bonū finē. sed illa que fiūt a fortuna nō fiūt propter aliquem finem.

Tertio

Sciendū ꝙ circa hunc textū incidūt due difficultates. Quaꝝ p̊ma est. vtrū angulus trianguli in semi circulo descriptꝰ sit rectꝰ. Rn̄deť ꝙ sic. sicut patꝫ ťtio euclidis. ¶ Pro cuiꝰ probatōne premittuntur q̄ttuor suppōes. Quaꝝ pria est h̄. describatur semicirculus q voceť. a. b. c. cuiꝰ corda q̄ ē dyameter circuli diuidať per mediū in pūcto. d. qd̄ qdē pūctū ē cētrū circuli sup̊ q̄ centro erigatur linea ꝑpēdicularꝭ que tāgat circūferētiaꝫ circuli in puncto. b. et ab illo pūcto ducantur due linee recte ad duo pūcta q̄ sūt. a. et. c. Secunda suppositio ē. ex his oībus lineis cōstituantur duo triāguli. quoꝝ vnꝰ vocetur. d. b. c. ⁊ alius. d. b. a. Tertia suppō. āgulus istius circuli. d. c. b. est medietas vniꝰ anguli recti. patꝫ. qꝛ omnis triāgulus habet tres angulos eq̄les duobus rectꝭ. g̊ triāgulus. d. c. b. habet tres angulos equales duobꝰ rectis. Sꝫ angulus triāguli. d. b. c. est rectꝰ cū causetur a linea perpēdiculari. b. d. ergo alij duo anguli dicti triāguli q̊rū vnus ē angulus. d. c. et aliꝰ est angulus. d. b. in circūferētia semi circuli incidētes sūt equales vni angulo recto. qꝛ isti duo āguli incidentes in circūferētia semicirculi sunt equales inter se eo ꝙ linea ꝑpendicularꝭ. d. b. et linea. d. c. ꝑ quas constituūtur dicti anguli sunt equales. g̊ quilibet illoꝝ duoꝝ angulorū in circūferētia semicirculi incidētiū est medietas vniꝰ anguli recti. et per conseq̄ns angulus triāguli semicirculi est medietas vniꝰ anguli recti. Quarta suppositio. angulus trianguli. d. b. a. est medietas vniꝰ anguli recti. probatur sicut precedēs. ¶ Ex his formatur quedā ratio. oīs āgulus cōtinēs adeq̄te duas medietates duoꝝ āguloꝝ

rectoꝝ est rectus. sed totalis ãgulus. a. b. c. cadens in circũferẽtia semicirculi ꝯtinet adeq̃te duas medietates duoꝝ anguloꝝ rectoꝝ. g̊ totalis angulus cadẽs in circũferẽtia semicirculi ẽ rect⁹. ¶ Ut ista pateãt hic põit̃ ista figura.

¶ Tertia dif ficltas qualiꝫ est notũ ꝙ ꝑ causaꝫ formalẽ possit fieri dmõ stratõ.

¶ Respõdet̃ ꝙ ex prehabitꝭ dupliciter ẽ notũ. Prĩo. quia probatũ ẽ ꝙ diffinitio materialis per formalẽ potest demõstrari. 2º est notũ per predictũ exẽplũ datũ de causa materiali qꝺ etiã ad causã formalẽ põt pertinere. nã si i predicto exẽplo mathematico intelligat̃ aliquid demõstrari de toto per partes: tũc illud exẽplũ pertinet ad causã materialẽ. eo ꝙ partes cõparate ad totũ habent rationẽ materie. vt dicit̃ scꝺo phicoꝝ. Si vero itelligat̃ ꝙ mediũ dicte demõstrationis potest esse medium duoꝝ rectoꝝ sit ratio dicẽs qꝺ qd est recti anguli. tunc talis demõstratio reducit̃ ad causã formalẽ. eo ꝙ ipsũ qꝺ quid est habet rationeꝫ cause formalis.

Conclusio Respõsalis. Per quodlibet genus cause põt fieri demõstratõ. Hec cõclusio satis patet ex primo notabili.

Primo Dubitat̃. vtrũ per eãdẽ causã possit demõstrari effect⁹ sub diuersis differentÿs tẽpoꝝ. ¶ Pro solutiõe supponitur ꝙ aristo. in ħ scꝺo capitulo oñdit quomõ in diuersis rebus fit demõstratio ꝑ causã diuersimode scꝫ ꝙ talis causa ẽ vel nõ est cũ suo effectu. Et continet duas ꝑtes. ¶ In pͥma parte intẽdit vnã ꝯclusionẽ q̃ ẽ hec. in causis que simul sũt et nõ sunt cũ suis effectib⁹ sic se habẽt cause ad effect⁹ ꝙ causa in fieri demõstrat effectũ in fieri. et causa in esse demõstrat suũ effectũ in esse. causa ṽo in fore vel in fuisse demõstrat effectũ suũ in fore vel i fuisse. Hãc ꝯclusionẽ ꝓbat liconiẽsis rõe sic. qꝛ posita cã totali ponit̃ effect⁹. ideo posita cã in facto esse ponitur effect⁹ in facto esse. et posita causa i fieri ponitur effect⁹ in fieri. Sed eadẽ ꝯclu° probatur ab aristo. duob⁹ exẽplis. Primũ ẽ. si queratur ꝓpter qd factus ẽ defect⁹ lune. rñdetur ꝙ ẽ propter ħ ꝙ terra fuit i medio. vel erit defectus ꝓpter hoc ꝙ terra erit i medio. et ẽ defect⁹ propter illud qꝺ terra ẽ in medio. 2ᵐ exemplũ. si cristallũ sit aqua ꝯdẽpsata ꝓpter totalẽ defectũ caloris. ⁊ querat̃ ꝓpter qd facta ẽ cristallus. Rñdet̃ ꝙ propter illud ꝙ facta ẽ aqua ꝯdẽpsata ex totali defectu caloꝛꝭ. Similiter rñdet̃ ad eãdẽ q̃stionẽ iterrogatã sub aliis differẽtÿs tẽporũ. vt dictũ ẽ i ꝑcedẽti ex°.

Secundo Dubitatur. vtrũ in causis q̃ non sũt simul cũ suis effectibus sit idẽ modus demõstrandi. sicut in alÿs. ¶ Pro solutione supponit̃ ꝙ in scꝺa parte huius capituli intẽdit aristo. duas ꝯclusiões. q̃ꝝ pria tangit vnã q̃stionẽ q̃ est hec. ¶ Utrũ i causis que nõ sũt simul cũ suis effectib⁹ sit eadem ratio. ita ꝙ alioꝝ effectuũ sint alie cause. sic ꝙ effectus facti sit cã facta. et effect⁹ futuri sit cã futura. ¶ Scꝺa ꝯclusio tãgit solutionẽ ꝑdicte q̃stiõnis. et ẽ hec. a facto esse posterioꝛꝭ siue effectus ad effectũ esse ꝑoris. idest cãe: est bona demõstratio. et similit̃ a fieri posterioꝛꝭ ad factũ esse prioris. sed a priori ad posteri⁹ nõ ẽ bona demõstratio. nec a facto esse in fieri. Secũdã partẽ probat aristo. scꝫ ꝙ a facto esse cause nõ seqtur factũ esse effect⁹. qꝛ inter factũ esse cause ⁊ inter factũ esse effect⁹ est adhuc medium. ergo in illo tẽpore medio veꝝ ẽ dicere cãꝫ esse. et tamẽ falsũ ẽ dicere effectũ esse. añs patet. qꝛ duo facta esse nõ copulant̃ adiuicẽ. qꝺ patet. quia duo pũcta nõ sunt adiuicẽ copulata. ergo neqꝫ duo facta esse. tenet cõsequẽtia. quia vtraqꝫ sunt idiuisibilia. Scꝺo probatur ꝙ ad factũ esse cause non seqtur fieri effectus quia factũ esse cause est indiuisibile. ergo non potest cõtinuari ad aliquid fieri. tenet ꝯña. qꝛ aliquid fieri est diuisibile. patꝫ etiã ꝯña per simile. quia sicut se habet punct⁹ ad lineã. ita se habet factũ esse ad fieri. sed punctus nõ copulatur ad lineã. ergo nec factũ esse ad fieri. maioꝛ patet. quia sicut in linea sũt infinita pũcta ita in eo quod fit sunt infinita facta esse. Tertio probat duob⁹ exẽplis ꝙ ad factũ esse effectus sequatur factũ esse cause. Primũ exẽplũ quia bene seqtur. dom⁹ est facta. g̊ lapides sũt decisi. Scꝺm exẽplũ. quia bñ seqtur. fũdamẽ

tū est factū. ğ necesse est lapides esse decisas. ambe cōsequētie patēt. quia ex opposito cōsequētis infertur oppositū antecedētis. nā si lapides nō sint decisi. nec fūdamētū est factum nec etiam domus est facta.

Tertio Dubitatur. vtrū in his que generant̄ circulariter fiant demōstratiōes circulares. ¶ Pro solutōe supponit̄ ꝙ aristo. in h̄ tertio capitulo intēdit duas ꝯclusiōes. Quaꝝ prima est h̄. in his aūt que generant̄ circulariter fit etiā demōstratio circularī. dū tamen semꝑ arguat̄ a posteriori ad pri⁹. ꝙ aūt aliqua generentur circulariter probat aristo. exēplo. quia ex terra depluta fit vapor. ex vapore fit nubes ex nube vero pluuia generat̄. et iteꝝ etiaꝫ ex pluuia generat̄ deplutio terre. et sic sēper procedēdo. vt pri⁹. et in his cōtingit demōstrare circulariter. vt sic demōstrat̄ ꝙ terra ē depluta per hoc ꝙ vapores sursū eleuātur. ita etiaꝫ ecōtra. ¶ Scđa ꝯclusio. in his que sūt vel fiūt sēper necesse ē capere mediū qđ sit vel fiat sēper. et in his que sūt vel fiunt frequēter: oporteret capere mediū qđ sit vel fiat frequēter. Secūdā partē probat aristo. exēplo et rōne. exēplo sic. nā ꝙ oīs hō masculus ī maxillis sit barbatus nō accidit sēper sed sicut frequēter. iđo ad h̄ denotandū oportet capere mediū vt frequēter. Rōe sic probat̄. quia si mediū esset vl̄ fieret sēper: oporteret talē rē esse vel fieri sēꝑ. qđ ē cōtra suppositū. ğ in his que sūt vel fiūt vt frequēter debet capi mediū vt frequēter. Cōsequēter epilogat dicēs ꝙ dictū ē pri⁹ quomō qđ quid ē pōt assignari in termis sillogisticis. quādo scꝫ ostēsū est qualiter singula gn̄a cārū in oibus differentys reꝝ debeāt capi pro medio demōstratiōis. Dictū ē insuper q̄liter ipsius qđ quid est ē demōstratio vel diffīo. vel nō.

Ad rationes Ā̄ oppoᵐ. Ad pmā dr̄ ꝙ lꝫ finis sit vltim⁹ ī executiōe. ē tn̄ pm⁹ ī itētiōe. ¶ Ad scđaꝫ gd sit dicēdū parꝫ ī ꝑ phicoꝝ ꝙ. s. maťia đ se ē cogͦscibilis. ꝑnūc tn̄ pōt dici ꝙ lꝫ de se n̄ sit cogͦscibilis ē tn̄ cogͦscibilis ī analogia ad formā. ¶ Ad tertiā iā patuit q̊ mō ad esse cāe ad esse effect⁹ valet ⁊ n̄ valꝫ ꝯn̄a. Et h̄ đ q̄one.

Queritur Utrū ꝑtes diffinitōnis debeant esse in pl⁹ q̄ꝫ diffinitū. ¶ Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ dicit arist. septimo methaphice ꝙ deueniēdū est ad vltias differētias q̄bus habitī tot erunt species quot erūt differētie. sed h̄ nō esset possibile si q̄libet differētia esset ī plus q̄ꝫ sua species. ergo nō quelibet pars diffinitiōis ē ī plus q̄ꝫ diffinitū. ¶ Scđo sic. aristo. ī eodē septio dicit ꝙ nihil ē in diffinitione alicui⁹ q̄ꝫ gen⁹ ⁊ differētie. ⁊ ꝙ possibile ē vnā diffinitionē ꝯstitui ex duob⁹ quoꝝ vnū sit gen⁹ et aliud differētia sed dr̄ia nō ē extra gen⁹. alioqui nō videretur esse diuisiua ipsius gn̄is per se. ergo differētia cōuertitur cū specie. ¶ Tertio sic. aristo. septimo methaphice dicit sic. ꝙ ratio q̄ ē ex differētys videt̄ esse speciei et actus. idest forme. ex quo ꝯcludit ꝙ differētia corrn̄det forme. modo cuilibet speciei ē ꝓpⁱa forma que nulli alteri ꝯueīt. ergo differētia vltia nō excedit speciē. ¶ In oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratione termioꝝ ponit̄ cōiter talis distinctio. duplex ē differentia. quedā est differentia circūloquēs. Alia ē circūlocuta. Et hoc sic declarat̄. quia scđꝫ aristo. septio methaphice forme essētiales reꝝ nō sūt per se nobis note: sed māifestātur ꝑ aliq̄ accidētia q̄ sūt signa illius forme nō autē per accidētia ꝓpria illius speciei. quia talia debēt per diffinitionē đmōstrari đ specie: ideo forma speciei notificatur per aliqua accidētia ꝯīa. et talia accidētia circūloquētia vocant̄ differētie circūloquentes que pro tāto dicūtur differētie substātiales qꝛ producūt̄ ad declarādū formā substātialē. lꝫ sint ꝯiores specie. ille vͦo forme q̄ significātur per illas differētias circūloquētes dicūt̄ dr̄ie circūlocute. ¶ Sed contra istā distictionē ponūtur due ꝓpōnes. Pria ē. q̄libet dr̄ia substātialis sumit̄ a forma substātiali et propria illi⁹ speciei cui⁹ est dr̄a. Scđa ꝓpō. nulla dr̄ia substātialis ē in plus q̄ꝫ species per ipsā cōstituta. qꝛ forma substātialis a q̄ sumit̄ talis differentia cōuertit̄ cū illa specie. ¶ Aliter tn̄ ymagiatur linconiēsis. ꝑ cui⁹ ymaginatiōe ponit̄ vna suppō. vna distictō. ⁊ vnū dictū. Suppō est h̄. qđlibet gen⁹ subalternū quiditatie ꝯponitur aliq̊ mō ex ꝑte sibi maťiali ⁊ ex parte formali. Distictio ē hec. cuiuslibet gn̄is subalterni due sūt prie diones. quaꝝ pria sumit̄ ex ꝑte forme et alia ex ꝑte materie. Vbi gr̄a. posito ꝙ corpora celestia sint aīalia. tūc ī aīali ex parte forme ei⁹ cōueniret vna pria diuisio. qꝛ scꝫ diuideretur per ratiōale ⁊ irrōnale. Sꝫ aīali ex ꝑte ma

terie eiꝰ q̄ ē corpus ꝯueīt vna alia diō q̄ scilꝫ di
uideret̄ ꝑ mortale ꝛ imortale. ¶ Dictū ē istud
dr̄ie formales priꝰ debēt in diffinitiōe ordina-
ri q̄ꝫ differentie materiales sūpte ex parte ma
terie. Patet. qꝛ illud qđ ē essētialiꝰ diffinito de
bet p̄ordinari in sua diffinitōne. sed differētie
sūpte ex parte forme sūt magis essētiales diffi
nito. ḡ ꝛc. Scđm dictū. q̄libet pars diffinitōis
est in plus q̄ꝫ diffinitū. licet totū aggregatū cō-
uertat̄ cū diffinito. Pꝫ exemͦ. qꝛ hō diffinit̄ ꝙ
ē aīal rōale mortale. ꝯstat aūt ꝙ rōale ē i plus
q̄ꝫ hō qꝛ per casū ꝯuenit corporibus celestibꝰ
similiter mortale ē i plus q̄ꝫ hō. qꝛ ꝯuenit etiā
brutis. sed tñ illa tota or̄o de nullo ē verificabi
lis nisi de hoīe: ideo tota diffinitio reddit̄ con
uertibilis cū hoīe. Sed ꝯtra illā opinionē faci
unt ille due ꝓpositiones. Pro solutōne tamē
philosophi dicit̄ ꝙ talis differētia eēntialis ñ
ē noīata nisi per nomē cōe sibi ꝛ alti. et iō dicit
quālibet ꝑtē diffinitōis eē in plꝰ q̄ꝫ diffinitū.

Secūdo Sciēdū ꝙ qntꝰ tractatꝰ i q̊ arꝝ. docet venari qđ qd ē ꝯtꝫ 5. capi
tula. pᵐ docꝫ modū venādi qđ qd ē ꝑ viā ꝯpō-
nis: ꝛ itēdit qnqꝫ ꝯclusiōes. ¶ Pria tāgit itētū
ꝛ ē h̄. Dicto q̄lit̄ cog̊scat̄ qđ qd ē ꝛ ꝓpt̄ qd acci-
piat̄ tāq̄ꝫ mediū i dmōstratōe: nūc dicēdū ē q̄
mō oꝫ venari ea q̄ p̄dicāt̄ in eo qđ qd ē. ¶ 2ª ꝯͦ
tāgit duas diones. Pria ē h̄. eoꝝ q̄ p̄dicāt̄ q̄dā
sūt i plꝰ q̄ꝫ illa i qbꝰ sūt. ꝛ q̄dā nō. Dicūt̄ aūt illa
eē i plꝰ q̄ p̄dicāt̄ vl'r đ aliq̄ ꝛ ñ solū đ illo sꝫ etiā
de alio. 2ª diō. eoꝝ q̄ sūt in plus q̄dā sunt ex̄ ge
nus illoꝝ qbus insūt. et quedā nō. ꝛ de his du
abus diuisiōibꝰ dat arist. vnū exēplū. qꝛ aliqd
est qđ iest oī trinitati. sic ens iest oī trinitati. sꝫ
nō solū trinitati. nec etiā iest tātū numero qui
ē genꝰ trinitatis. ideo ēs ē ex̄ genꝰ trinitatꝭ. sed
ipar iest oī ternario sēꝑ ꝛ vl'r. ꝛ ē i plus. qꝛ ꝯue-
nit quinario. sed tñ nō ē extra genꝰ ternarij. ni
hil eni qđ non ꝯtineat̄ sub numero dicit̄ ipar.
¶ Tertia ꝯclusio tāgit tria documēta ad cog-
scēdū p̄dicata q̄ debēt igredi qđ qd ē. Primū
est. oīa p̄dicata igrediētia qđ qd ē debēt esse i
plus q̄ꝫ diffinitū. nō tñ debēt esse ex̄ genꝰ diffi-
niti. 2ᵐ documētū. tot debēt accipi predicata
ꝙ totū aggregatū fiat ꝯuertibile cū diffinito.
qꝛ totū aggregatum ex ipsis debet significare
essentiā diffiniti. ¶ Ex qbꝰ infert tres diffinitō
nes trinitatꝭ. Pria ē hec. ternariꝰ ē numerꝰ im
par vtrobiqꝫ p̄mꝰ. 2ª ē. ternariꝰ ē numerꝰ ipar
nō potēs alio numero mēsurari. Tertia ē. nu-
merꝰ ipar ex alijs numerꝭ nō ē ꝯpositꝰ. Tertiū
documētū. oīa p̄dicata igrediētia qđ qd est de
bēt esse necīa. patꝫ. qꝛ debēt esse vl'ia. mō vl'ia
sūt necīa. ¶ Quarta ꝯͦ. licet q̄libet pars istius
oratiōis numerꝰ ipar vtrobiqꝫ p̄mꝰ sit in plus
q̄ꝫ ternariꝰ. tñ tota or̄o siml' sūpta est diffinitio
cōuertibilis cū ternario. pria ꝑs pꝫ. qꝛ illa par
ticula numerꝰ ipar ꝯueīt cuilibet numero ipa
ri. ꝛ vltia ꝑticula. scꝫ vtrobiqꝫ p̄mꝰ ꝯueīt dupli
ci. idest binario. 2ª pars pꝫ. qꝛ illud qđ p̄dicat̄
de aliq̊ i eo qđ qd ē. vel ē genꝰ. vel diffinitō eiꝰ.
sed p̄dicta oratio p̄dicat̄ đ ternario i eo qđ qd
est. ꝛ ñ ē genꝰ. ḡ ē diffinitō eiꝰ. pria pars mioris
patet. qꝛ q̄cūqꝫ p̄dicātur necīo đ aliq̊ p̄dicāt̄ i
eo qđ qd ē. sꝫ p̄dicta or̄o p̄dicat̄ necīo đ nume-
ro. ḡ p̄dicat̄ đ eo i eo qđ qd ē. 2ª pars miorꝭ pꝫ.
qꝛ genꝰ sēꝑ i pluribꝰ ꝯicat̄ speciebꝰ. mō p̄dicta
or̄o ꝯueīt solū athomis. i. idiuiduis trinitatis.

Tertio ergo nō est genus trinitatis. Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū inci
dūt due difficltates. Pria est. q̊t modis aliqs
numerꝰ pōt dici p̄mꝰ. Rñdet̄ cū arist. i textu
qꝛ duobꝰ modis. vnoͦ. qꝛ sola vnitate mēsurat̄
ꝛ ñ pōt nūero mēsurari. ꝛ sic oīs nūerꝰ ipar est
p̄mꝰ. 2ͦͦ. dr̄ nūerꝰ esse p̄mꝰ qꝛ ñ ꝯpoit̄ ex pl'ibꝰ
nūerꝭ. ꝛ sic dualitas ē numerꝰ p̄mꝰ. Et pōt ad
diꝫꝰ modꝰ. qñ. s. tl'is nūerꝰ ñ ē ꝯpositꝰ ex duabꝰ
dualitatibꝰ. ¶ 2ª difficultas. vtrū ipar sit đ dif
finitōe ternarij. Rñdet̄ ꝑ distictōnē. qꝛ aliqd
pōt esse de diffinitōne alicuiꝰ dupl'r. vnoͦ. tāq̄ꝫ
dr̄a essētialis essētialit̄ ꝯstituēs spēꝫ q̄ diffit̄. ꝛ
sic ipar ñ ē đ diffione t̄narij. qꝛ nulla ꝓꝑa paͦ
alicꝰ supiorꝭ ē đ diffione qditatia sui iferiorꝭ.
sꝫ ipar ē paͦ nūeri. ḡ ꝛc. Alioͦ aliqd pōt esse de
diffione alicꝰ ꝑ modū circūloq̄ntꝭ dr̄aꝫ subalē
nob̄ inoīatā. ꝛ sic ipar bñ poit̄ i diffione t̄narij

Conclusio Rñsal. q̄lꝫ ꝑs diffionis ē i plꝰ q̄ꝫ diffitū. dū tñ dr̄ie sba
li ꝯuertibili cū spē diffita ñ sit ꝓpriū nomē ipo
sitū. Hec ꝯͦ patet ex dictis.

Primo Dubitat̄. vtꝝ ꝑ viā dionis pos-
sit iuestigari diffio. ¶ Pro solutōe suppoit ꝙ i
2ͦ. c. docet arꝝ. venari qđ qd ē ꝑ viā dionis. ꝛ cō
tiet 2ᵉˢ ꝑtes. q̄ꝝ pria ꝯtiet 2ᵉˢ ꝯclones. ¶ Pria
ꝯͦ tāgit tria docum̄ta ad iuestigādū qđ qd est.
Primū ē. si volumꝰ diffire aliquā spēꝫ ꝯueiēs
ē vt diuidamꝰ genꝰ i suas spēs athomas. i. diuisibi
les et spēalissimas. sic nūerꝰ diuidit̄ in trinitatē
ꝛ dualitatē. ꝛ postea oꝫ tētare. i. assignare diffi
nitōes eaꝝ. vt diffinitōnes recte linee. circuli.

et recti anguli. Scdm documētũ. diuiso genere in suas species specialissimas si volumꝰ assignare diffinitiones ipsaꝝ oportet prio videre cuiꝰ generꝫ sint. vtrũ scꝫ sint de genere quātitatis vel qualitatis. et postea per pricipia ꝯia speculari proprias passiones eaꝝ. quia ex his passionibꝰ sunt manifesta q̄dā athoma. i. differentie idiuisibiles ex quibꝰ cōponũtur species Illud eni qđ ē simplex sicut genꝰ et differētia est pricipiũ omniũ diffinitionũ. Tertiũ documētũ. si faciliter volumꝰ cognoscere genus et differētias alicuiꝰ tunc vtiles sũt diuisiōes generũ scdm differētias. ⁊ licet processus diuisiuus nō sit vtilis ad demōstrādũ qđ quid ē. tamē est vtilis ad colligēdũ predicata ingredientia ipsũ qđ quid est. ¶ Scda ꝯclusio tāgit duo documēta de mō ordinādi illa predicata. Primũ documētũ ē istud. differt preponere prius posteriori. et posteriꝰ priori. vt refert dicere: aial māsuetũ bipes. ⁊ bipes aial mansuetum. Scdm documētũ. nihil relinquēdũ est de his que predicanť i eo qđ quid est. Ad accipiēdũ antē oīa que predicanť in eo qđ quid est oportet diuidere genꝰ nō secũdũ diuisionē alicuius suoꝝ inferioꝝ. quia illa nō continēt omia sua inferiora illiꝰ generꝫ. vt ista diuisio aīmaliũ aliud totũ pēnatũ. aliud diuisũ pennis nō ꝯtinet omne aial: sed solũ cōtinet oē aial pennatũ. vocať eni aīmal totũ pennatũ quod habet allas integras et cōtinuas. sicut vesptilio. Sed aial diuisũ pēnis ē aial cuiꝰ alle distiguntur per diuersas pēnas. sic coruꝰ. ideo aial debet diuidi sua pria diuisione. Uocať autē diō pria alicuius in quā incidit quodlibet inferiꝰ illius diuisi. vt illa ē prima diuisio aīmalis in quā incidit oē animal. et illa ē pria diuisio piscis in quā incidit oīs piscis. et illa etiā ē prima diuisio auis in quā incidit omnis auis. Ex quibꝰ concludit aristo. ꝙ si aliqs procedat sic in diuidēdo ꝙ totũ diuisũ contineať in partibus diuisiōis ex h̄ poterit cognoscere ꝙ nihil ē relictũ de pertinentibus ad diuisionē.

Secundo Dubitatur. vtrũ necē sit diffinientē oīa cognoscere. ¶ Pro solutōe supponitur ꝙ aristo. in secũda parte huiꝰ capituli remouet duos errores. et intēdit tres ꝯclusiōes ¶ Quaꝝ prima tangit solutionē primi errorꝫ. dicebāt eni qdā ꝙ necesse erat diffinientē et diuidētē omnia scire. Qđ sic probabāt. qꝛ nō est possibile cognoscere differentias alicuiꝰ rei nisi cognoscatur quodlibet. neqꝫ etiā ē possibile cognoscere aliquid qđ differt ab alio nisi cognoscatur a quo nō differt. et a quo differt. et a q̊ ē alteꝝ. ergo nō est possibile diffinire nisi cognoscatur quodlibet ens. ¶ Istũ errorē soluit tripliciter. primo dicit h̄ esse falsũ scilꝫ ꝙ oēs differētie faciũt alteꝝ. 2ᵒ dicit ꝙ nō oportet cognoscere oēs differentias per quas aliqd ē alteꝝ ab alio. quia i idiuiduis eiusdē speciei mlte sũt differentie que nō faciũt differre secundũ substantiā neqꝫ per se. Tertio dicit ꝙ ex q̊ per diuisionē accipimꝰ oppositas differentias scimꝰ ꝙ oē suppositũ diuisi incidit hinc. idest sub vna differentia. aut inde. idest sub alia. scimus etiā determinate ꝙ species diffiniēda cōtinetur sub hac differentia. tũc nihil differt si sciamꝰ vel nō sciamꝰ que differentia prediceť đ alijs aut nō. quia siue sciamꝰ siue nō si processerimꝰ eo modo q̊ dictũ est habemꝰ omnē rationē substātie. idest totalē diffinitionēꝫ speciei diffiniende. ¶ Secũda conclusio tangit solutionē siue reprobationē secũdi erroris. Dixerũt eni quidā ꝙ in diuisionibus semper oportet repetere idest petere ꝙ quodlibet suppositũꝫ diuisi contineať sub altero mēbro diuisionis Illũ errorē excludit aristoteles dicēs ꝙ non ē necessariũ hoc petere quia si illa diuisio fiat ꝑ imediata necesse ē oē suppositũ diuisi cōtineri sub mēbris diuisionis. ¶ Tertia cōclusio cōtinet tres cōditiones ad debite constituēdum diffinitionē per viā diuisionis. Prima ꝯditio: ꝙ debēt capi sola predicata que p̄dicantur in eo qđ quid est. Scda ꝯditio. ꝙ talia predicata sint debite ordinata. ita ꝙ magis ꝯmune p̄cedat et minꝰ cōmune sequatur. Tertia ꝯditio. ꝙ nihil pretermittať corũ que pertinēt ad qđ quid ē. Ad saluādā primā conditionē oportet videre de problemate accidētis. ⁊ de ꝓblemate generis. Sed ad saluādũ scdam cōditionē oportet ꝙ illud qđ consegtur ad alia sit primũ. et habito illo oportet videre q̄ sũt sibi propingora et illa sunt priora. sed propter tertiaꝫ ꝯditionē oportet diuidere genꝰ secundũ differentias continētes omne suppositũꝫ diuisi. et sic accipiētur omīa que predicātur in quid de specie athoma cuiꝰ diffinitionē querimus.

Tertio Dubitatur. vtrũ per viā resolutionis possit venari quod quid est ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in tertio caplo docet aristoteles inuestigare diffinitionē ꝑ viā

resolutionis.et continet duas ꝯclusiões pꝛici/
pales.¶ Quaꝝ pꝛia tãgit vnũ documẽtũ qḋ ẽ
tale.si velim⁹per viã resolutiõis aliqd diffini
re oꝫ pꝛio accipe aliq̃ que sint similia scḋꝫ speci
em.et videre si sit eis aliqḋ ꝯmune.2° opoꝛtet
accipe alia q̃ sint diuersa ab illis scḋm speciẽ ⁊
videre si sit eis aliqḋ ꝯmũe q̊usqꝫ deueiamus
ad vnã ꝯmunẽ rõnẽ.et sic illa ꝯis rõ ẽ diffini/
tio.si ṽo nõ possit iueiri vna cõis rõ sed tamẽ
due vel plꝛes:tũc mãifestũ ẽ ꝙ tale diffiniẽduꝫ
nõ erit vnũ sed plura.qḋ declarat ꝑ vnũ exẽ/
plũ.si velim⁹scire qd ẽ magnanimitas oꝫ viḋ
re ad aliquos magnanimos sic ad alcibiadẽ id
est herculẽ.ad achilẽ et ad aiacẽ.isti eni fuerũt
magnanimi.et eis cõe erat nõ tolerare iiuriã.
quia ꝓpt̃ ħ alcibiades dimicauit.achilles ṽo
insanyt.⁊ aiax seipsũ interfecit.ꝯñter oꝫ vide
re ad alios magnanimos vt ad alexãdrũ ⁊ so/
cratẽ.et videre qd erat eis ꝯmũe.erat eni eis
cõe indifferẽter se habere ad ꝓspari ⁊ ipꝛospe
rari.siue eq̃nimiter se habere in ꝓsperꝭ et i ad
uersis.postea oꝫ accipe illa duo.s.ipassibilitas
circa foꝛtunas.⁊ nõ tolerãtia iiuriaꝝ.et vide/
re si sit eis aliq̃ ꝯis rõ.et si sic:illa erit diffinitõ
magnanimitatꝭ.si ṽo ipsoꝝ non sit vna ꝯis ra/
tio.tunc erũt due spẽs magnanimitatꝭ.¶ Se
cũda ꝯclusio tãgit tria coꝛrelaria.Pꝛimũ est.
ꝙ ois diffinitio ẽ alicui⁹ vl̃is.patꝫ.qꝛ medicus
nõ diffinit qd ẽ sanũ in hoc oculo:sed vl̃r diffi
nit sanũ secũdũ diuersas species ei⁹.sic quid ẽ
sanũ in colericꝭ.et qd ẽ sanũ in fleumaticꝭ. 2ᵐ
coꝛrelariũ.facili⁹ est diffinire singulare seu mi
nus vl̃e q̃ꝫ vl̃e.Patꝫ tripliciter.pꝛio.qꝛ oꝫ ascẽ
dere a singularib⁹ad vl̃ia. 2° qꝛ equocatiões
magis latẽt in vl̃ib⁹ q̃ꝫ in athomis.i.in spẽbus
specialissimis.3° pꝛobat̃.qꝛ sic in demõstratõi
bus oꝫ accipe aliqd esse ex aliq̊ certo.sic etiã i
diffinitõnib⁹ oꝫ accipe qḋ quid est ex aliq̊ cer/
to.hoc aũt fit accipiẽdo aliqḋ eoꝝ q̃ singulari
ter dicũtur.vt si volum⁹cognoscere simile nõ
accipiem⁹ oẽ sil̃e.idest simile in vl̃i.sed accipi/
em⁹simile in coꝛpoꝛib⁹et figurꝭ.similiter acci/
pim⁹acutũ qḋ ẽ in voce.Tertiũ coꝛrelariũ.si/
cut nõ cõtingit disputare per methafoꝛas:ita
etiam non contingit diffinire per methaphoꝛ/
ras.sicut dicendo per methaphoꝛã ꝙ homo ẽ
arboꝛ euersa cuius radices sũt capilli.⁊c̃.

Ad rationes Ante oppositũ.patue/
runt solutiones in p̊mo
notabili.¶ Et hec de questione.

Queritur Utrũ pluriũ q̃
stionũ possit es
se idẽ mediũ.¶ Et videt̃ ꝙ nõ
qꝛ vel ille q̃stiões essẽt suboꝛdi
nate vel nõ.nõ p̊mũ.qꝛ media
nõ sũt suboꝛdiata.nõ 2ᵐ.qꝛ tũc
q̃stiões essẽt totalit̃ diuerse.⁊ per ꝯñs ñ possẽt
ꝯicare i medio.¶ Scḋo sic.plꝛes q̃stiões possũt
oñdi ꝑ idẽ mediũ.g̊ eadẽ q̃o põt oñdi ꝑ plura
media.ꝯñs ẽ falsũ.qꝛ demõstratões nõ augen
tur ꝑ media.g̊ ⁊ añs.¶ Tertio sic.mediũ ḋmõ
stratõis debꝫ eẽ ꝓpꝛiũ.g̊ pluriũ q̃stionũ ñ põt
esse idẽ mediũ.¶ In oppositũ est aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ aristo.in q̃rto capi
tulo ostẽdit quo mõ oꝫ inuesti/
gare ꝓpt̃ qd.⁊ itẽdit q̃ttuoꝛ ꝯclusiões.¶ Qua
rũ pꝛia tãgit vnũ documẽtũ ad iuestigãdũ ꝓ/
pter qd qñ ipsũ ẽ vniuocũ ⁊ noiatũ.et ẽ istud.
Si volum⁹scire ꝓpter qd.idest p̊mũ subiectũ
alicui⁹passiõis oꝫ capere superi⁹siue gen⁹ sub/
iectũ illoꝝ quib⁹iest ipsa passio.et videre an il
la passio isit cuilibet iferioꝛi illi⁹superioꝛis sic
tñ ꝙ nulli alteri.et tũc illud superi⁹ erit p̊muꝫ
subiectũ illi⁹passiõis.vt data aliq̃ passiõe aia/
lis cuiusmodi est sõn⁹aut vigilia.si volum⁹sci
re ꝙ aial sit eius ꝓpter qd oꝫ videre si isit om
ni aiali.vt oĩ aui.et oĩ equo.et oĩ hoĩ.⁊ sic ḋ ali
is.et si sic.aial erit ei⁹pꝛimũ subiectũ.¶ Scḋa
ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ ad iueniẽdũ pꝛo/
pter qd qñ ipsũ ẽ inoiatũ.⁊ est istud.si sit aliqḋ
cõmune inoiatũ qḋ insit aliqb⁹vel plurib⁹ oꝫ
videre q̃ necio ꝯsequũtur illud cõe.⁊ tũc illud
cõe erit ꝓpter qd illoꝝ.vt ad habere coꝛnua
sequũt̃ duo.scꝫ habere dẽtes vtrobiqꝫ videlꝫ
in supꝛioꝛi mãdibula.et habere duos vẽtres ꝓ
pter necessitatẽ rumiatõis.ideo illud cõe qḋ ẽ
aial habẽs coꝛnua ẽ mediũ dicens ꝓpter qd il
le passiões insũt illis plurib⁹ aialib⁹.¶ Tertia
ꝯclusio tãgit vnũ documẽtũ ad iuestigãdũ ꝓ
pter qd in analogis.et ẽ istud.si aliq̃ passio in/
sit analogice plurib⁹ opoꝛtet capere ꝓ medio
aliqḋ cõe analogũ qḋ dicat ꝓpter qd talis pas
sio inest illis pluribus.vt sepion spina et os cõ
ueniũt i aliquo coi analogo qḋ ẽ esse fũdamen
tũ coꝛpoꝛis stabilimẽtũ carnis.vnde illud qḋ
vocat̃ os in aiali gressibili vocat̃ spina in pisce
et illud idẽ dicitur sepiõ in malasse et in qbus
dã alys vermib⁹.Est aũt malasse aial molle
carnis cui⁹creatio ẽ ex carthilagine.¶ Quar/
ta ꝯclusio.pluriũ q̃stionũ ꝓpositaꝝ põt eẽ idẽ

mediũ.patꝫ.qꝛ quedã sũt q̃ habẽt idẽ mediuꝫ
gñe.vt echõ yris ⁊ ydolũ.oĩa eni fiũt proptˀ re-
percussionẽ.sꝫ tñ ille repcussiões differũt spe-
cie.qꝛ sonꝰ echõ causatˀ ex repcussiõe aeris mo
ti a corpe sonãte ad aliqđ corpꝰ cõcauũ.Sꝫ yrl
causatˀ ex repcussiõe radioꝝ solariũ ad vapo-
res huidos.ydolũ vͦo apparet ĩ speculo ꝓpter
h ꝙ imutatio mediȷ repcutitˀ ad speculũ.Alia
vͦo sũt probleumata quoꝝ media adiuicẽ sunt
subordinata.vt si q̃ratˀ ꝓpter qđ iundat nylꝰ
magis ĩ fine mẽsis.rñdetˀ ꝙ h ẽ ꝓpter ꝙ finis
mẽsis ẽ magis pluuialis.⁊ si vltra q̃ratˀ ꝓpter
qđ finis mẽsis est vͥnior ⁊ magl pluuialis.rñde
tur ꝙ h est ꝓpter h ꝙ luna deficit que habet
dominiũ sup humores.et ideo deficiẽte luie
eius magis cõmouẽtur vapores ex qbꝰ pluuia

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ in qn- causatˀ.
to caplͦo ꝯpleto sermõe đ dif
finitiõe ostẽdit ꝙ vniꝰ demõstrati ꝑ se et ñ ſm
accidẽs ẽ vna cã ⁊ mediũ demõstratiuũ. ⁊ ſm
h sũt due ꝑtes in hoc capitulo.In pria intẽdit
qnq̃ ꝯclusiões.In quaꝝ pria tãgit vnã questi
onẽ.⁊ est h. ¶ Utrũ cã et causatũ sint simlˀ.ita
ꝙ sic̃ ad esse cause seqtur esse effectꝰ.ita eꝯ.scꝫ
vtrũ ad esse effectꝰ sequatˀ esse cause.Hãc que
stionẽ declarat aristo.duobꝰ exẽplis.Primũ ẽ
vtrũ sic̃ ad arborẽ habere lata folia seq̃tˀ folia
arborl fluere.i.cadere.ita etiã eꝯ seq̃tˀ. zᵐ exẽ
plũ. vtrũ ad defectũ lune seq̃tˀ intpõ terre. sic̃
ad interpõnẽ terre seqtˀ defectꝰ lune. ¶ Scđa
ꝯclusio.si vniꝰ causati nõ sit nisi vna cã: tũc cã
et causatũ simlˀ sũt.Patꝫ duabꝰ rõibꝰ.Pria est
cuiuslibꝫ cãti ẽ aliq̃ cã. vel g̊ posito cãto ponitˀ
illa cã.et tũc habetˀ itẽtũ. vel nõ ponitˀ illa cã.
et tũc nec̃e ẽ ꝙ ponatˀ alia.et tũc illiꝰ causati e-
rit alia cã. ¶ Scđa rõ.cã et cãtũ per se iuicẽ de
mõstrãtur.g̊ simul sũt.añs pꝫ per duas đmon
stratiões.pria est h.oĩe habẽs latũ foliũ fluit
folio.vitis habꝫ latũ foliũ.ergo vitl fluit folio
et in ista demõstratˀ effectꝰ per suã cãm.zᵃ de-
mõstratio.oẽ fluẽs folio habꝫ latũ foliũ. vitis
fluit folio.g̊ vitis habet latũ foliũ.ista ẽ đmõ-
stratio cãe ꝑ effectũ. ¶ Tertia ꝯͦ. cã est ꝓ̇or eo
cuiꝰ est cã.patꝫ.qꝛ nõ cõtingit idẽ esse priꝰ ⁊ po
sterius.ergo cũ iterpõ terre sit cã eclipsis.seqtˀ
ꝙ eclipsis ñ poterit esse cã iterpõnis.ꝙ autẽ i-
terpõ sit cã eclipsis patꝫ. quia in diffinitõe ecli
psis ponitˀ iterpõ. et nõ eꝯ. ¶ Quarta ꝯclusio.
si vniꝰ cãti sint plures cãe licet ex ea seq̃tˀ effe-
ctus.nõ tñ eꝯ. Hanc ꝯclusionẽ declarat aristo

teles ĩ litteris. sed sic potest đclarari ĩ termis.
nã esse vituperabile ꝯueit audaci proptˀ exces
sum.et timido ꝓpter defectũ. ideo istiꝰ cõclu-
sionis aliqđ ẽ vituperabile sũt duo media cau
salia.scꝫ vel quia ipsũ est audax.vel quia ipsuꝫ
ẽ timidũ.et ex qualibet eaꝝ seorsũ contingit i-
ferre effectũ.vt bñ sequitur.iste ẽ audax.ergo
ẽ vitupabilis.et etiã iste ẽ timidꝰ. g̊ est vitupe
rabilis.nõ tamẽ seqtur ecõtra. vt nõ sequitur
iste ẽ vituperabilis.g̊ est audax vel timidus se
orsũ.licet bene seq̃tur vtrũq̃ sub disiũctione.
ideo ad positionẽ talis effectꝰ nõ sequitur posi
tio cuiuslibet cãe seorsũ. ¶ Quita cõclusio. ad
causã vlˀem sẽꝑer seqtur effectꝰ vniuersalis ta
li cause proportionatꝰ. Patet quia mediũ de-
bet esse eq̃le et cõuertibile cũ effectu. patꝫ eti
am per duas demõstrationes.Pria ẽ.omis ar
bor habẽs humidũ cõdẽpsatũ facilius desicca
bile fluit folio.sed oĩs arbor habẽs lata folia ẽ
huiusmodi.g̊ ⁊c̃.Scđa demõstraͦ. procedit ab
effectu ad cãꝫ.vt oẽ fluẽs folio habet humidũ
ꝯdẽpsatũ faciliꝰ desiccabile.sed oĩs arbor ha-
bẽs lata folia fluit folio.ergo omis arbor hñs
lata folia habet humidũ cõdempsatum.

Tertio Sciendũ est ꝙ in scđa parte mo
uet aristo.vnã aliã q̃stionẽ. et in-
tendit sex ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ pria tangit vnã
questionẽ cũ solutiõe eius. q̃stio est hec. vtruꝫ
vnius et eiusdẽ effectꝰ possint esse diuerse cau
se.Ad quã respõdet aristoteles dicẽs ꝙ vnius
effectus ẽ tantũ vna causa per se.quia ratio vl
timi termi idest subiecti est mediũ siue cã.mõ
vniꝰ rei ẽ vnica ratio.sed vnius effectꝰ possunt
esse plˀes cause per accidẽs. ¶ Secũda ꝯͦ. quã
do effectus habet tãtũ vnã causã per se.tũc ip
sa debet esse ꝓportiõata effectui. ita ꝙ si effe-
ctus sit vnꝰ genere mediũ erit vnũ genere.⁊ si
effectꝰ sit analogũ: mediũ erit analogũ. Patet
duobꝰ exẽplis.primũ est. quia proportiõabilitˀ
cõmutari cõuenit numeris ⁊ lineis scđm ana-
logiã.ideo mediũ est analogũ. zᵐ exẽplũ. simi
litudo analogice cõuenit numeris figurl ⁊ co-
loribꝰ.et ideo mediũ ẽ analogũ. ¶ Tertia con
clusio.passio potest đmõstrari de duplici sub-
iecto.de vno tãq̃ꝫ de prĩo subiecto.et de subie-
cto nõ prĩo.si de subiecto primo demõstretur
tũc debet demõstrari de vno tanq̃ꝫ đ prĩo sub-
iecto.si demonstretˀ de subiecto nõ primo. tũc
debet capi ratio primi termi. idest maiorl pro
medio. ¶ Quarta cõclusio.eadẽ passio potest

demõstrari de diuersis subiectis per diuersa media: licet demonstretᷣ de aliquo coĩ ad illa plura subiecta per idẽ mediuꝫ cõmune. ꝓbat per duo exẽpla. primũ est. si illa passio que est habere tres angulos extrinsecos demonstretᷣ de aliquo cõmuni ad triangulũ et quadrãgulũ per vnam rationẽ cõmunẽ quãuis tamẽ de triangulo et quadrangulo demõstretᷣ illa passio per diuersas ratiões speciales. Scõm exẽplũ. hec passio que est folio fluere primo dmõstratur de aliquo coĩ ad vitem et ad ficũ ⁊ ad alias arbores habentes lata folia. et hoc ꝑ aliquod cõmune mediũ quod ẽ humidũ cõdempsatũ in contactu foly ad ramũ. et illud medium ẽ ratio ꝓmi termĩ. idest maioris extremitatis. nam et si queratur. quid est folio fluere. respondetᷣ ꝙ est humidũ in contactu foly ad ramũ condẽpsari. ¶ Quita cõclusio est h̃. vnius effectus possunt esse plures cause. patet. qꝛ esse longe vite demõstratur inesse quadrupedibus aĩalibus per illud mediũ quod ẽ nõ habere coleram. sed de volatilibus dmõstratur per illud mediũ quod est esse siccuꝫ. ¶ Sexta conclusio. si mediũ propriũ per quod cõuenit aliqua passio aliquibus pluribꝰ non sit nobis stati manifestũ. tunc per plura media oportet demonstrare illã passionẽ ita ꝙ procedẽdo capiatur mediũ propinquiꝰ subiecto de quo querimus passionem et sic sempꝫ ascẽdendo a medys minꝰ vniuersalibus ad media magis vniuersalia quousqꝫ deueniamꝰ ad aliquod ꝯmune cõuertibile cũ ipsa passione. Consequẽter aristoteles epilogat omĩa priꝰ determinata.

Conclusio Responsalis. Pluriũ questionũ. idest cõclusionũ dubitabiliũ potest esse idẽ medium. Hec cõclusio satis patet ex dictis.

Primo Dubitatur. vtrũ sit necesse demonstratorẽ determiare de habitu pricipioꝝ ¶ Pro solutiõe suppõitᷣ ꝙ iste est sextꝰ et vltimus tractatꝰ huius secũdi libri. in quo aristoteles ostẽdit qualiter principia sũt nobis nota. ⁊ continet duas partes. In quaꝝ prima tangit tres conclusiões. ¶ Prima ꝯclusio cõtinet duas suppositiones. Pria suppositio est. dicẽduꝫ est de pricipys quis sit habitꝰ illoꝝ. et hoc primo dubitatiue. Secũda suppositio est hec. impossibile ẽ non cognoscẽtẽ prima principia aliquid scire per demõstrationẽ. ¶ Secunda cõclusio tangit tres questiones. Prima est hec. vtrũ principioꝝ ĩmediatoꝝ sit eadem cognitio cũ conclusione, vel nõ. Scda questio. vtrũ omniũ principioꝝ ĩmediatoꝝ sit scientia. vel nullorũ. vel aliquoꝝ sit scientia. ⁊ alioꝝ sit aliquis alius habitus. Tertia questio. vtrũ habitus principiorũ fiant in nobis de nouo. ita ꝙ ĩ nobis prius nõ fuerint. vel si fuerint in nobis: et latuerint nos. ¶ Tertia cõclusio tãgit duo argumẽta ad vtrãqꝫ partem tertie questionis. Primũ argumentũ probat ꝙ sit incõueniens tales habitus fuisse in nobis. ⁊ latuisse nos. qꝛ incõueniens est certissimas cognitiões per demonstrationẽ acquisitas esse in nobis ⁊ latuisse nos. ergo etiã est incõueniẽs ꝙ habitꝰ principiorũ qui sunt certiores sint in nobis et lateãt nos. Secũdũ argumẽtũ probat ꝙ habitꝰ principiorum non possit in nobis de nouo acquiri. et hoc sic. quia omĩs illa cognitio q̃ potest ĩ nobis de nouo acquiri fit ex preexñti cognitione sed cognitio principioꝝ nõ potest fieri ex preexistenti cognitione, cũ sint pria principia et ĩmediata. ergo habitꝰ principioꝝ non fit in nobis de nouo. Ex prima ratione infert aristoteles ꝙ manifestũ est ꝙ non est possibile nos habere habitus principiorũ. et ꝙ lateãt nos. Et ex secunda ratõne infert manifestũ esse ꝙ nõ est possibile ignorãtes ipsa principia de nouo acquirere habitũ ipsorũ principiorum.

Secũdo Dubitatᷣ. vtrũ habitꝰ principioꝝ sit ĩ nobis de nouo acqsibilis. ¶ Pro solutiõe supponitᷣ ꝙ aristo. in tertia ꝑte huiꝰ tractatꝰ soluit tertiaꝫ q̃stionem prius motã. et itẽdit qnqꝫ ꝯclusiões. ¶ Pria ꝯº tãgit duas suppões. Pria suppõ ẽ h̃. necesse ẽ acqrẽtes cognitionẽ pricipioꝝ habere quãdã potẽtiã cuiꝰ tñ cognitõ nõ ẽ honorabilior neqꝫ certior cognitõne ꝑncipioꝝ. ⁊ ista potẽtia videtᷣ ĩesse oibꝰ aĩalibꝰ. pꝫ. qꝛ oĩa aĩalia hñt quãdã potẽtiã natᷣalẽ iudicatiuã quã vocamꝰ sẽsũ. Secũda suppõ tãgit tres diones aĩaliũ. Pria est. licet oĩa aĩalia hẽant sensũ: aliq̃ tñ hñt mẽsionẽ. i. mẽoriã sensibilis in eius absẽtia. alia aũt nõ. illa autẽ ĩ qbꝰ nõ est mẽoria nõ hñt cognitionẽ sensibilis nisi quãdo actu sentiũt sẽsibile. Scda diuisio. aĩaliũ in qbus ẽ mẽoria: q̃dã habẽt rõcinationẽ. ⁊ quedã nõ. Tertia dio. aĩaliũ hñtiũ rõcinationẽ. quedã habẽt experimẽtũ. ⁊ q̃dã nõ. ¶ 3ª ꝯº tãgit modũ gñatõis hitus pricipioꝝ. ⁊ ẽ h̃. ex sẽsu fit mẽoria. ex mẽoria autẽ multotiẽs facta fit experimẽtũ. pꝫ. qꝛ

mĺte meõrie hñt vnũ experimẽtũ numero. ex
experimẽto autẽ fit vnũ vl'e preter multa ge
scẽs in aĩma acceptũ ex oĩbus singularibꝰ. et
illud idẽ ẽ principiũ artꝭ et scie. qꝛ si sit circa ge
nerationẽ ⁊ factionẽ agibiliũ ⁊ factibiliũ. tũc
ẽ pͥcipiũ artis. si vero fiat circa eẽ speculabi-
liũ: tũc ẽ pͥcipiũ sciẽtie. ¶ Tertia ꝯclusio cor-
relaria ẽ hᷓ. ꝙ habitus principioꝝ nõ sunt nobꝭ
determiati idest inati. neqꝫ generãt̃ in nobis
ex habitibꝰ notioribꝰ sed ex sẽsu. Probat arist.
per simile. qꝛ sicͥ i euersione machine. i. pugne
vno stãte stat alter: ⁊ postea alter. q̊usqꝫ tot ag
gregẽt̃ ꝙ ex ipsis fiat vnũ pͥcipiũ pugne. silr
ex mẽoria vniꝰ singl'arꝭ. et ex mẽoria alterius
fit expimẽtũ. et ex expimẽto fit vl'e quod ẽ pͥn
cipiũ artis ⁊ sciẽtie. ¶ Quarta ꝯº. per sẽsum põt
accipi vl'e. patet. qꝛ dũ aĩma stat in ꝯsideratõe
multoꝝ indr̃ntiũ in vno coĩ. tũc in aĩa fit vnũ
vl'e. ideo licet sẽtire sit rei scilꝫ singularꝭ. tamẽ
sẽsus idest aptitudo ad sentiẽdũ est rei vl'is. vt
hoĩs. et nõ callie hoĩs. 2º probat a signo. qꝛ ex
singularibꝰ indicamꝰ vnũ vl'e q̊usqꝫ veniamus
ad vl'e ipartibile. i. ad pͥmũ vniuersale. vt ex
cognitione huiꝰ aĩalis venimꝰ ad cognitõnem
aĩmalis in coĩ. ¶ Quinta ꝯº. necesse ẽ cog̊scere
prima principia ex inductione. Patet. quia sẽ-
sus facit vniuersale per inductionẽ

Tertio Dubitat̃. vtrũ habitꝰ principio-
rũ sit intellectꝰ. ¶ Pro respõsiõe
supponit̃ ꝙ aristo. in vltima parte huiꝰ tracta-
tus soluit primã ⁊ scd͡az questiones priꝰ motas
ponẽdo talẽ ꝯclusionẽ. habitꝰ principioꝝ est i-
tellectꝰ. patꝫ. quia habitꝰ principioꝝ nõ est sci
entia. g̊ habitꝰ principioꝝ ẽ intellectꝰ. cõsequẽ
tiã probat ponẽdo vnã diuisionẽ habituũ potẽ
tie intellectie. quia quidã sũt habitꝰ qui sẽper
circa verũ sunt. vt intellectꝰ ⁊ scientia. Aliȷ sũt
habitꝰ q̄ sunt indr̃nter circa veꝝ ⁊ falsũ. vt opi
nio ⁊ ratio. idest suspicio. añs probat q̈ttuor rõ
nibꝰ. scꝫ ꝙ habitꝰ principioꝝ nõ sit sciẽtia. Pri
ma rõ est hᷓ. principia demõstrationũ sũt notio
ra ⁊ certiora ꝯclusiõibꝰ. ergo habitꝰ pͥcipiorũ
erit notior et certior habitu ꝯclusiõis q̄ vocat̃
sciẽtia. et per ꝯñs habitꝰ principioꝝ nõ ẽ scien-
tia. Scd͡a rõ. oĩs sciẽtia acqͥrit̃ cũ ratõne. s. sup'le
demõstratiua. sed habitꝰ pͥcipioꝝ nõ acqͥritur
cũ ratiõe. ergo habitꝰ principioꝝ nõ est sciẽtia.
Tertia rõ. habitꝰ principioꝝ est verior. i. certi
or qꝫ sciẽtia. sed habitꝰ certissimꝰ intellectꝰ est
ille habitꝰ qui vocat̃ intellectus. ergo habitus
principioꝝ ẽ intellectꝰ et non scientia. Quar-
ta rõ. principiũ sciẽtie ñ est sciẽtia. sed habitus
principioꝝ ẽ principiũ scie. g̊ habitꝰ pͥcipiorũ
nõ ẽ sciẽtia. maior patꝫ. qꝛ principiũ demõstra
tionis nõ ẽ demõstratio. g̊ neqꝫ principiũ sciẽ-
tie ẽ sciẽtia. ¶ Ex q̄bꝰ infert duo correlaria. q̊ꝝ
primũ ẽ. cũ nullꝰ sit aliꝰ habitꝰ cog̊scitiuꝰ sẽper
veri a sciẽtia q̈ intellectꝰ. relinqͥt̃ g̊ ꝙ habitus
principioꝝ ẽ intellectꝰ. 2m correlariũ. sciẽtia hꝰ
libri simplr̃ se habet ad cognitionẽ oĩm reꝝ.

Ad rõnes Ante oppositũ. ¶ Ad pͥam
dr̃ ꝙ lꝫ pluriuꝫ questionũ id
est ꝯclusionũ demõstrabiliũ possit idẽ mediuꝫ
esse in gñe. tñ illaꝝ sunt plura media specie|di
uersa. et etiã adiuicẽ subordinata. ¶ Ad scd͡az
ꝯcedit̃ añs ⁊ negat̃ ꝯña. ⁊ ad ꝓbationẽ respon
det̃ ꝙ sicͭ vniꝰ effectꝰ sunt plures cãe. et vnius
cãe sũt plures effectꝰ et q̄libet põt capi ꝓ me-
dio ẽt eadẽ ꝯº põt dmonstrari ꝑ diuersa media
⁊ per idẽ mediũ pñt demõstrari pl'es ꝯcl'ones
¶ Ad ttiã dr̃ ꝙ mediũ demõstratõis ẽ duplex
q̊ddã ẽ adeq̈tũ ⁊ vltimatũ. ⁊ tale ẽ vnũ tãtũ. ⁊
de illo loqͥt̃ aristo. cũ dicit ꝙ dmõstratões ñ au
gẽt̃ ꝑ media. Aliud ẽ mediũ nõ adeq̈tũ nec to
tale sꝫ tãtũ partiale. ⁊ tale ñ ẽ ꝓpͥũ. imo eius-
dẽ ꝯclusiõis pñt esse plura media ꝑtialia. g̊ ⁊c.

Queritur Utrũ diffinitio
subiecti sit me-
diũ demõstratiõis. ¶ Et videt̃
ꝙ ñ. qꝛ mediũ dmõstratõis po-
tissime debꝫ esse vª põne medi
um. ita scꝫ ꝙ sit prius vna extre
mitate. ⁊ posteriꝰ alia. sꝫ diffinitio subiecti ẽ pri
or vtraqꝫ extrẽitate. g̊ ñ ẽ mediũ demõstratio-
nis potissime. ¶ 2º sic. dicit arist. i p̊ caplo q̄nti
tractatꝰ ꝙ rõ primi termi ẽ mediũ dmõstratõ
nis. g̊ diffinitio subiecti ñ erit mediũ sꝫ diffini-
tio passiõis. tenet ꝯña. qꝛ passio ẽ primꝰ t'minꝰ
cũ sit maior extrẽitas. ¶ Tertio sic. diffio subi
se hꝫ ad passionẽ in gñe cãe efficientꝭ. diffio vo
passiõis se hꝫ tãqꝫ cã formalis ad passionẽ. mõ
potior ẽ dmõstraº q̄ fit ꝑ cãꝫ formalẽ. g̊ diffini-
tio passiõis erit mediũ dmõstratõis potissime.
¶ In oppoᵐ arguͬ ꝑ arist. i vltio. c. q̄nti tractatꝰ
vbi dic̃ ꝙ rõ vlti t'mi ẽ mediũ dmõstratõis po
tissime. sꝫ vltimꝰ t'minꝰ ẽ subm cũ sit hꝰʳ extrẽi
tas. g̊ diffinitio subi ẽ mediũ.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ itellectu q̄siti po
nit̃ talis distinº. duplex ẽ demõstraº. ꝓpt̃ q̄d. q̄
dã ẽ dmõstratõ ꝓpt̃ q̄d ñ potissima in q̈. s. dmõ

ſtraẗ ꝓpꝛia paſſio de ſubiecto ꝑ diffinitõnẽ ip
ſius paſſiõis.et in tali diffinitõ ſubiecti ñ ẽ me
diũ.ſed diffinitõ paſſiõis.qḋ ꝓbaẗ per ariſt.lo/
co ꝓallegato in 2°articlo vbi dicit ꝙ põt eſſe
manifeſtũ ꝙ.a.ſit i.c.ideſt ꝙ tõitruũ ſit i nube
ſed adhuc ꝯtingit q̃rere ꝓpẗ gd. illud aũt ꝓpẗ
gd erit rõ alteriꝰ termi vt i his q̃ ſũt ipſius.a.id
ẽ erit diffio ipſiꝰ.a.mõ.a.ẽ ꝑ̄dicatũ.g̊ diffio pꝛe
dicati erit mediũ ꝓpter gd ad demõſtrãdũ il
lud ꝑ̄dicatũ ḋ ſubo.et ꝯfirmaẗ ꝑ eũdẽ ibidẽ di
cẽtẽ ꝙ ſi demõſtrareẗ tonitruũ eſſe i nube ita
ꝙ nubes ſit ſubƺ. ⁊ tonitruũ ꝑ̄dicatuƺ ꝯcluſio/
nis demõſtrãde. ⁊ accipiaẗ ꝓ meͦ illa oro q̃ eſt
extictio ignis i nube.tunc accipiẗ illud mediũ
dicẽs ꝓpter gd. ⁊ tñ illa oro ẽ rõ ipſius ꝑ̄mi ter
mi.i.maiorl extrẽitatl ſiue ꝑ̄dicati ꝯcluſiõis.g̊
diffio ꝑ̄dicati ſeu paſſiõis ẽ mediũ dicens ꝓpẗ
gd. Alia ẽ demõſtraͦ ꝓpter gd et potiſſima ad
quã requiruntẗ tres ꝯditiones. Pꝛima ẽ. ꝙ in
eius cõcluſione ꝑ̄diceẗ paſſio de ꝓpꝛio ⁊ adeq̃
to ſuo ſubo. vel aliqd qḋ ſe habeat per moduƺ
pꝛoꝑ̄e ⁊ adeq̃te paſſionis. Scḋa ꝯditio. ꝙ tl̃is
paſſio nec̃io ⁊ incoꝛruptibiliẗ ĩſit ſubo. Tertia
ꝯditio. ꝙ pꝛocedat ex ꝑ̄miſſis imediatl quarũ
mediũ ſit vltia cã inherẽtie paſſiõis ad ſubƺ vl
tra quã nõ ꝯtingat vlteriꝰ querere. Ex q̊ ſeq̃tur
ꝙ nulliꝰ ḋmõſtrationis potiſſime diffinitõ paſ
ſionis ẽ mediũ.patƺ. qꝛ oĩs ꝓpoſitio i q̃ ꝑ̄dica
tur diffinitio paſſiõis ḋ ſubo ẽ mediata.

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ de meͦ ḋmon/
ſtratiõis ſũt varie opiniões:
vna ẽ dicẽtiũ nullã diffinitõnẽ eſſe mediũ de/
mõſtrationis. ¶ Pro q̃ ponũẗ tres ſuppoſitio/
nes. ⁊ tria dicta. Pꝛia ſuppõ ẽ h̃. ſola paſſio cõ/
cretiue deſignata ẽ demõſtrabilis ⁊ ſcibilis ḋ
ſubo ꝯcretiẽ ḋſignato. Patƺ.qꝛ paſſio i abſtra/
cto ñ pꝛedicaẗ de ſubo in abſtracto eo ꝙ dicũt
diuerſas foꝛmalitates. vt illa nõ eſt va. hũani
tas eſt riſibilitas. Scḋa ſuppõ.abſtractũ eſt cã
foꝛmalis ꝯcreti. Tertia ſuppõ.paſſiões q̃ inſũt
alicui tãq̃ ꝑ̄ ſubo cãnẗ a foꝛma totiꝰ ſubiecti ⁊
nõ ab altera pte ipſiꝰ ſubi. vt riſibilitas ñ cauſa
tur a coꝛpe.nec ab aĩa ſeoꝛſũ.ſƺ a toto ꝯpoſito.
Pꝛimũ dictũ.diffinitio ſubi ñ ẽ mediũ ad de/
monſtrãdũ paſſionẽ de ſubo.pƺ.qꝛ paſſio ḋbet
pꝛiꝰ verificari de meͦ q̃ȝ de ſubo.ſed paſſio pꝛi
us verificaẗ de ſuo ſubiecto q̃ȝ de gñe vel dr̃a
q̃ explicãẗ ꝑ diffinitõnẽ ſui ſubiecti. 2m dictũ.
diffinitõ paſſiõis ñ eſt mediũ.patet.qꝛ mediũ
debƺ eſſe pꝛiꝰ ſubiecto. ſed diffinitio paſſionis
eſt poſterioꝛ ſubo. Tertiũ dictũ. quiditas ſub/
iecti abſtractiue deſignata ẽ mediũ ḋmõſtra/
tiõis potiſſime.patƺ. qꝛ talis quiditas ẽ cã foꝛ/
malis ſubi dicẽs cãƺ iherẽtie paſſiõis ad ſubie/
ctũ.ergo ipſa eſt medium.

Tertio Sciẽdũ ẽ ꝙ albertiſte dicũt diffi
nitionẽ paſſiõis eſſe mediũ demõſtratiõis po/
tiſſime. Quoꝝ opinio ſtat in duabꝰ diſtictiont
bus.et tribꝰ dictis. Pꝛima diſtictõ ẽ h̃. duplex
ẽ demõſtraꝰ. q̃dã eſt potiſſima i q̃ ſcƺ ḋmõſtra/
tur paſſio ḋ ſuo pꝛimo ⁊ adeq̃to ſubo per ꝑ̄mũ
qḋ gd eſt ſiue per mediũ qḋ ẽ va cauſa inherẽ/
tie paſſiõis ad ſubiectũ oĩs autẽ alia ḋmõſtra
tio diciẗ nõ potiſſima. Scḋa diſtictio. duplex
ẽ diffinitio paſſiõis. q̃dã ẽ diffinitõ foꝛmalis di
cẽs gd ipſius paſſiõis. ⁊ ẽ illa diffinitio q̃ indi
cat abſtractiẽ eſſẽtiã paſſiõis ſm ꝙ ẽ ſpẽs ſub/
oꝛdinata alicui gñi. ⁊ illa daẗ per verũ genꝰ et
verã differẽtiã ipſius paſſionis. Alia ẽ diffini/
tio materialis. ⁊ ẽ illa q̃ indicat eſſe ihẽſiuũ ip/
ſius paſſiõis materialiẗ ⁊ effectiue cãtũ a ſub/
iecto ⁊ a pꝛincipijs ſubiecti. ⁊ illa ẽ duplex.que
dã ẽ q̃ datur per adeq̃tũ ſubiectũ paſſiõis cũ
naturali aptitudine ipoꝛtata ꝑ ipſã paſſioneƺ.
vt riſibile ẽ hõ aptus natꝰ ad ridẽdũ. Alia ẽ q̃
ꝯſtituiẗ ex diffinitiõe ꝯpleta ſubiecti ⁊ ex ipſa
aptitudine. vt dicẽdo ꝙ riſibile ẽ animal rati/
onale aptũ natũ ad ridẽdũ. ⁊ talis diffinitõ di/
cit quid ⁊ ꝓpter gd ipſius paſſiõis. ¶ Pꝛimuƺ
dictũ. diffinitio paſſiõis foꝛmalis ñ eſt mediũ
ḋmonſtrationis potiſſime. patƺ. qꝛ mediũ de/
mõſtratiõis potiſſime debƺ dicere gd ⁊ ꝓpter
gd ipſius paſſiõis.ſed illa diffinitõ tãtũ diĉ gd
paſſiõis.et nõ ꝓpter gd.cũ non explicet eſſe i/
heſiuũ ipſiꝰ paſſionis ſed ſolũ explicat eſſe eſſẽ
tie eiꝰ. Scḋƺ dictũ.diffinitio materialis paſſio
nis data per eiꝰ ſubiectũ ñ eſt mediuƺ demon/
ſtratiõis potiſſime.patƺ.qꝛ tũc mediuƺ ſaltem
ꝓ parte intraret ꝯcluſionẽ. Tertiũ dictũ.dif/
finitio ꝯpleta paſſionis q̃ ſcƺ ꝯſtituiẗ ex diffini
tiõne ſubiecti et aptitudĩe ipoꝛtata per paſſio
nẽ eſt mediuƺ in ḋmõſtratione potiſſima.patƺ
per rationẽ añ oppoſituƺ. Et ꝯfirmaẗ.quia ta/
lis diffinitio dicit gd ⁊ ꝓpter gd paſſiõis. g̊ eſt
mediuƺ ſuffiaẽs demõſtratiõis potiſſime.

Concluſio R̃nſalis. Diffinitio ſubie/
cti ⁊ ñ paſſionis eſt mediũ
demõſtratõis potiſſime. Patƺ.quia illud ẽ me
diuƺ demõſtratiõis potiſſime qḋ explicat cau
ſã vltra quã ñ contingit querere ꝓpter quid.

ſed diffinitio ſubiecti ē huiuſmodi. nō autem
paſſionis. ğ ⁊c. mioꝛ patꝫ ꝑ ariſtotelē paſſu ꝓal
legato vbi poſtꝙ̄ dicit ꝙ mediū demōſtratio
nis ē rō ipſius. a. b. ideſt ꝑ̄mi t̄mi. ſtatī ſubdit.
ſi autē iter huiuſmodi aliqḋ mediū ſit i religs
erit rōnibꝰ. q̄ ſi dicat. ſi pro qꝛ ita ē ꝙ huiꝰ ſcilꝫ
mioꝛis ꝓpoſitionis demōſtratiōis i q̄ ſcꝫ dmō
ſtrabat̄ lunā eclipſari per diffinitionē eclipſis
vel etiā tonitruū eſſe i nubibꝰ per diffinitōnē
tonitrui qḋ ē pꝛedicatū ꝯcluſiōis ſi inꝙ̄ ita ſit
ꝙ huiuſmodi miorl ꝓpōis ſit aliud mediū per
qḋ poſſit dmōſtrari. illud mediū erit ſumēdū
ex religs rōnibꝰ ſcꝫ ex diffinitōe ipſiꝰ miorl ex/
tremitat l q̄ ē ſubiectū ꝯcluſiōis. Ex q̊ manife/
ſte apparet eſſe de mēte ariſto. in h̄ paſſu ꝙ ſē
per ꝯtigit q̄rere ꝓpter qd i demōſtratiōe q̊uſ/
ꝙ̄ accipiat̄ diffinitio ſubiecti ꝓ medio. ⁊ ideo i
demōſtratiōe ſimplicit̄ ꝓpter qd ⁊ potiſſima
diffinitio ſubiecti eſt medium.

Primo Dubitat̄. vtrū diffinitio ſubie/
cti vt ē effectiue cauſatia paſſi/
onis ſit mediū demōſtratōis potiſſime. ¶ Re
ſpōdēt albertiſte ꝑ duas diſtictōnes. ⁊ duo di/
cta. Pꝛia diſtictō. ſubiectū pōt dupliciter cōſi
derari. vno mō abſolute ꝓ ipſa q̇ditate itrinſe
ce ꝑfecta ꝑ ſubſtātialia ſui gn̄is. Alioº pōt ꝯſi/
derari ꝓ ipſa q̇ditate. vt ex ipſa et ſuis pꝛicipi/
is fluūt et effectiue cauſant̄ paſſiones tal' ſub
iecti. Scḋa diſtictio. ſubiectū pōt dupl'r diffini
ri. vno mō diffinitōne indicāte q̇ditatē eiꝰ ab/
ſolutā q̄ reſultat ex q̇ditate gn̄is ⁊ dr̄ie ſui ſubi
vt aīal rōale ē diffinitō hoīs. Alioº pōt diffini/
ri diffinitōe explicāte q̇ditatē ſubi vt ē effecti
ue cauſatia paſſionū illiꝰ ſubi. ⁊ illa ꝯſtat ex ge
nere ⁊ differētÿs ſubi ⁊ ipſa aptitudie iportā/
ta ꝑ paſſionē. vt aīal rōale aptū natū ridere. ē
diffīo hoīs. ⁊ iſta coīcidit cū diffinitiōe ꝯpleta
paſſiōis. ¶ Primū dictū. diffinitō ſubi pꝛioº cō
ſiderati n̄ ē mediū dmōſtratōis potiſſime. pꝫ.
qꝛ illa n̄ explicat cāꝫ iherētie ipſius paſſionis.
2ᵐ dictū. diffinitio ſubi 2º mō ꝯſiderati ē meᵐ
demōſtratōis potiſſime. patet. qꝛ illa coīcidit
cū diffinitiōe ꝯpleta paſſionis. ſꝫ ſupꝛa ꝓbatū
eſt ꝙ diffinitio ꝯpleta paſſiōis ē mediū. ğ ⁊c.

Secundo Dubitat̄. vtrū diffinitio ph̄i
ca ⁊ logica ſubi ſit mediū de/
mōſtratōnis. ¶ Rn̄det doctoꝛ ſctūs ꝑ q̄ttuoꝛ
dicta. Primū ē ꝙ mediū demōſtratōis potiſſi
me debet eſſe vltimū ꝓpt̄ qd ſiue vltia cā vl/
tra quā nō eſt vlteriꝰ q̄rere. cuiuſmodi ē diffi/
nitio ſubi. Scōm dictū. q̄libꝫ paſſio pōt dmō/
ſtrari de ſuo ſubō per diffinitōnē ipſiꝰ paſſiōis
patꝫ. qꝛ diffinitō paſſiōis nat̄a ꝑ̄oꝛ eſt ipſa paſ/
ſione. ğ ꝑ eā poteſt demōſtrari. Tertiū dictū.
diffinitio paſſiōis demonſtratione pꝛopt̄ qd ⁊
potiſſima pōt dmonſtrari d ſubiecto ꝑ diffini/
tionē ſubi. patꝫ. qꝛ diffinitio paſſionis ē eadeꝫ
cū paſſione ⁊ habet cauſā iherētie eiꝰ ad ſubꝫ.
iſta aūt cā ē diffinitō ſubi. ğ ꝑ eādē poteſt dmō
ſtrari. Quartū dictū. diffinitio ſubi ſiue ſit logi
calis ſiue ſit ph̄icalis ꝑ̄dicat̄ imediate d ſubō.
ideo non poteſt eſſe demonſtrabilis d eo. ex q̊
ꝯcludit ꝙ diffinitō ſubi ſiue ſit logicalis ſiue ſit
ph̄icalis ē mediū dmonſtratōnis potiſſime. li
cet tn̄ diffinitio ph̄icalis ſit veriꝰ mediū.

Tertio Dubitat̄. vtrū ꝑ diffinitōnē paſ/
ſionis i demōſtratione ꝓpt̄ qd ⁊
potiſſima poſſit dmonſtrari paſſio extriſeca de
ſubō. ¶ Rn̄det̄ ꝑ talē diſtictōnē. duplex ē paº.
alicuiꝰ ſbi. q̄dā ē paſſio extriſeca q̄ ꝓ cā tōli cū
pꝛicipÿs itriſecl ſubi nec̄io ꝑ̄regrit aliqḋ extri/
ſecū. ſic̄ eclipſis n̄ ſolū cāt̄ a pꝛicipÿs lune. ſed
etiā cāt̄ ab aliq̊ extriſeco ſcꝫ ab iterpōne t̄re. ⁊
tales paſſiōes ꝯm q̊ſdā nec̄io demōſtrāt̄ ꝑ diſ
finitiōes illaꝝ paſſionū. ⁊ n̄ ꝑ diffinitōes ſubo
rū. cū n̄ cauſēt̄ tōlit̄ a ꝑ̇ncipÿs itriſecl illiꝰ ſubi
Alie ſūt paſſiōes itriſece q̄ tōlit̄ ⁊ effectie cānt̄
a pꝛicipÿs itrinſecl ſubi. vt riſibilitas reſpectu
hoīs. ⁊ talis dmōſtrat̄ ꝑ diffinitionē ſubi. Sꝫ
ꝯtra eos pōit̄ talis ꝓpō. nulla paº pōt eē extri/
ſeca ſubō ſic ꝙ cauſet̄ ab aliq̊ extriſeco qḋ nō
ſit ꝑ̇ncipiū ſubi. pꝫ. qꝛ talis paſſio dſtructo illo
extriſeco poſſet n̄ ieſſe ſubō. qḋ falſū ē. qꝛ paº ꝑ
nullā potētiā ſeꝑabil' eſt a ſubō ꝓpt̄ realē idē/
titatē eiꝰ cū ſubō. Ex q̊ ſeq̄t̄ ꝙ eclipſis n̄ ē paº
lune: ſꝫ eclipſabile. qꝛ eclipſis ꝯtigēter ꝑ̄dicat̄

Ad rationes Añ oppoſitū. d luna.
¶ Ad ꝑ̄mā rn̄det̄ negā
do maioꝛē. ſꝫ dbꝫ ſic itelligi ꝙ ſit cā tōlis ꝯclu/
ſiōis. ⁊ iō dbꝫ eſſe pꝛiꝰ vtraqꝫ extrēitate. ¶ Ad
ſcḋaꝫ dr̄ ꝙ iter ſubm ⁊ paſſionē ē duplex oꝛdo
ꝑ̇mꝰ eſt oꝛdo ſillogiſticꝰ. ⁊ ſic paſſio ē ꝑ̇mꝰ t̄mi/
nus. Aliꝰ eſt oꝛdo nat̄e. ⁊ ſic ſubꝫ ē ꝑ̇mꝰ. vl' pōt
rn̄deri ꝑ diſtictionē factā i ꝑ̊ nōbili. ¶ Ad t̄tiaꝫ
ꝯcedit̄ añs ⁊ negat̄ ꝯn̄a. qꝛ ſufficit ꝙ medium
ſit cā formalis ſubi. ¶ Et hec de 2º poſterioꝝ.

Jrca Initu3 pmi libri thopicoꝝ. Queritur p̊. Utrū sillo⁹ sub rõne ꝓbabilitatis sit subiectū adeq̄tū dyaletice. ¶ Et videt̄ ꝙ non. quia dyaletica non ē sciētia. ġ nõ habet subiectū. añs p3. quia dyaletica acq̄rit̄ per sillm̄ dyaleticū. cu3 ad eosdē ꝛ ꝯsimiles act⁹ inclinet habit⁹ ex q̄b⁹ gñat̄. ergo dyaletica ē opio et nõ sciētia. ¶ Secūdo sic. ꝓbabilitas cõuenit sillo demõstratiuo. ġ nõ põt esse ratio formalis subiecti dyaletice. ¶ Tertio sic. sills sub ratiõe probabilitatis nõ est subiectū methaphẏsice. ġ nec dyaletice. ꝯña tenet ꝑ ꝯmētatorē sup q̄rto methaphẏsice q̄ dicit ꝙ dyaletica. methaphẏsica. ꝛ sophẏstica ꝯueniūt i subō. ¶ Jn oppositū ē aristo. ꝛ sui expositores. dicit eni aristo. hūc eni q̄rim⁹ scðm propositū negociū.

Primo

Sciēdū ꝙ pro declaratiõe terminoꝝ ponūtur tres distinctiões. Pria distinctio ē hec. duplex ē dyaletica. sc3 docēs ꝛ vtēs. Dyaletica docēs est habit⁹ quo cog̊scim⁹ sillm̄ dyaleticū i se in suis pricipijs et suis passiõib⁹. et per talē habitū itellect⁹ cog̊scit formā ꝛ modū formādi sillos dyaleticos. iõ v̄tute isti⁹ hitus ꝓducti itellect⁹ format vnū actū sillogisticū ꝑ quē format i aliq̄ scia vnū sill3 dyaleticū ꝛ ex illo ꝛ ꝯsili actu freq̄nt̄ elicito i illa scia ꝛ in alijs sciētijs gñat̄ vn⁹ hit⁹ virtute cui⁹ i t̄mis cuiuslib3 scie siue i q̄lib3 scia põt itellect⁹ formare sillos dyaleticos. ꝛ talis hit⁹ vocat̄ dyaletica vtēs. Ex q̊ seq̄t̄ ꝙ dyaletica vtēs ꝛ docēs sūt habit⁹ disticti. q2 vn⁹ effectie causat̄ ab alio ꝛ etiā vn⁹ ē scia. ali⁹ vero nõ. 2ª distictio. dyaletica põt capi duplr̄. vno mõ ꝓ actu vel hitu deducēdi ꝯclusionē ꝓbabilē ex p̄missis ꝓbabilibus vel etiā ꝓ hitu assētiēdi alicui cõclusioni ꝓbabili ꝺducte ex p̄missis ꝓbabilib⁹. ꝛ sic dyaletica ē opio. ꝛ nõ scia. Alio mõ capit̄ ꝓ actu vel hitu deducēdi ꝓprias passiões silli dyaletici de ipso ex pricipijs necessarijs ei⁹. vel etiā pro actu vel hitu assētiendi ꝯclusioni sic deducte. ꝛ sic dyaletica ē scia acq̄sita ꝑ sillm̄ ꝺmonstratiuū cui⁹ mediū ē diffinitõ silli dyaletici. ꝛ mior extrēitas ē sills dyaletic⁹. ꝛ maior extremitas ē ꝓpria ꝛ adeq̄ta pa° silli dyaci. 3ª distictio. duplex ē ꝓbabilitas. q̄dā ē in gñe. q̄ tantū val3 sic̄ fides vel credulitas. ꝛ talis ē passio necessario ꝯseq̄ns sill3 simplr̄ ꝛ quēlibet ei⁹ spē3. alit̄ nulla petitõ pricipij peccaret ꝯ sill3 simpliciter. Alia ē ꝓbabilitas i spē q̄ i sua rõe icludit formidinē vel modū formidis et ꝯtigētiā vel rõnē cõtigētie. ꝛ talis ē dña essētialis ꝯbēs sillogismū ꝓbatiuū ad esse silli dyaletici.

Secundo

Sciēdū ē ꝙ liber thopicoꝝ in q̊ detmiat arist. ꝺ sillo dyaletico ꝯtiet octo libros ꝑtiales. in q̊rū primo detmiat ꝺ sillo dyaletico i se videl3 quātū ad ei⁹ ꝑtes subiectias ꝛ itegrales. ꝛ ꝯtiet tres tractat⁹. Quoꝝ prim⁹ ē ꝓhemialis ꝯtinēs vnicū capitulū. in q̊ p̄mittit q̄dā p̄ābula valentia ad declarationē sui ꝓpositi. Et ꝯtiet tres ꝑtes. in pria itēdit decē ꝯclusiões. ¶ Jn q̄rū pria tāgit itētū. ꝛ ē h̄. ꝓpositū. i. itētio pñtl negocij ē iueñ re vnā methodū ꝑ quā ex ꝓbabilib⁹ poterim⁹ faciliter sillogizare ꝺ oi ꝓbleumate. et nosipsi sustinētes disputatõnē nihil dicem⁹ repugnās suple põni nr̄e. Et p̊ dicēdū ē q̄d sit sills. ꝛ que sūt ei⁹ differētie. i. spēs. ꝛ ex illis sumat̄ sills dyaletic⁹. q2 hunc q̄rim⁹ scðz propositū negociū. ¶ Scða ꝯ°. tāgit diffiõnē silli q̄ ē h̄. Sills ē oratio i q̄ q̄busdā positl aliq̄d aliud ex necitate accidit ꝑ ea q̄ posita sūt. ¶ Tertia ꝯ° ē hec. Demõstratio ē q̄ñ ex p̄mis verl sills erit. aut ex talib⁹ q̄ ꝑ pria ꝛ v̄a ei⁹ q̄ circa ipsā est sue cognitionis pricipiū sūpserūt. ¶ Quarta ꝯ°. sills dyaletic⁹ est qui ex ꝓbabilib⁹ ē sillogizat⁹. ¶ Quita ꝯ°. Pria ꝛ v̄a sūt q̄ nõ ꝑ alia sed ꝑ seipsa fide3 hñt. p3. q2 i disciplinalib⁹ et in sciētijs nõ o3 iq̄rere ꝺ p̄ncipijs ꝓpt̄ q̄d sint v̄a. sed vnūq̄ðq; h3 fidē. i. credulitatē. ¶ 6ª ꝯ°. Probabilia sūt q̄ vidētur oib⁹ aut plurib⁹ aut sapiētib⁹ ꝛ his oib⁹ aut maxīe notl ꝛ p̄ciptuis. ¶ 7ª ꝯ°. Sills litigiosus est q̄ ex his q̄ vidētur ꝓbabilia ꝛ nõ sūt sillogizat. aut qui ex probabilibus aut ex his q̄ vidētur probabilia et nõ sunt ē apparēs. ꝙ autē nõ omne qð videt̄ ꝓbabile sit probabile pat3 q2 aliqua solū sūt probabilia in superficie ꝛ nihil hoꝝ habet fātasiā. i. probabilitatē. ġ aliqð videt̄ ꝓbabile qð nõ est probabile. ātecedēs p3. quia hoc sepi⁹ accidit circa pricipia litigio-

saꝝ disputationū. illi enī q parua idest subtilia pñt videre stati iudicāt falsitatē taliū pncipiorū falsoꝝ. ¶ Octaua ꝯ° tāgit differētiā iter sillogismū sophicū peccātē i materia ⁊ peccātē i forma. qꝛ sill's peccās i materia ē sill's litigiosꝰ et etiā sill's peccās i forma ē sill's litigiosus. sꝫ nō ē sill's eo ꝙ videt̄ sillogizare ⁊ nō sillogizat ¶ Nona ꝯ°. sill's falsigraphꝰ est q ex cōueniētibꝰ cuidā discipline fit. nō aūt ex vis sill'm facit vt ille q describit semicirculos nō sīc oꝫ. et inducit lineas nō vt iducēde sūt: facit sill'm falsigraphū. ¶ Decia ꝯ° tangit differētiā inter sillogismū falsigraphū ⁊ alios sill'os. qꝛ sylloꝰ falsigraphꝰ nō sillogizat ex p̄mis ⁊ ver) sicut d̄mōstratiuꝰ. nec etiā ꝓbabilibꝰ. sicut dyaleticꝰ. nā in diffinitōne sillogismi falsigraphi nō ponit̄ illud qd̄ videt̄ oībꝰ aut pluribꝰ aut sapiētibꝰ. Ex qbꝰ cōcludit ꝙ spēs sill'oꝝ sūt ille q̄ dicte sūt.

Tertio Sciēdū ē ꝙ in scd̄a pte huiꝰ capituli ingrit phs modū procedēdi in hac scia. et cōtinet vnā ꝯclusionē q̄ ē h. dicēdū est vl'r de p̄dict) oībꝰ spēbꝰ sill'i. et postea dicēdū ē ꝙ de nullo eoꝝ subtilē rationē appetimus assignare sed aliquātulū de ipsis figualiter dicere qꝛ illud arbitramur esse sufficiens. scd̄ꝫ predictā methodū scꝫ posse cognoscere secūdū ꝙ vnūqd̄qꝫ fit. ¶ Cōsequēter i t'tia parte ondit ad q̄ ista scia ē vtilis. et ꝯtiet duas ꝯclusiōes. ¶ Quaꝝ pria ē h. ista scia ē vtilis ad tria scilꝫ ad exercitatiōes. ad obuiatiōes. et ad s'm phiaꝫ disciplias. Pria ps patꝫ. qꝛ illa scia ē vtilis ad exercitatiōes per quā facilit̄ possumus argumētari de q̄libꝫ ꝓposito. sꝫ hāc methodū sequētes vel hñtes d̄ q̄libet ꝓposito facilit̄ argumētari poterimꝰ. g̊ ē vtilis ad exercitationes. Scd̄a ps pꝫ. qꝛ illa scia ē vtilis ad obuiationes ꝑ quā ñ ex ext̄neis sꝫ ex ꝓpꝛis possumꝰ argumētari qcq̄d nobis nō videt̄ v̄e dici. h ē per quā faciliter possumꝰ ꝯdicere pōni rñdēt). sed ista methodus ē huiusmodi. g̊ ⁊c̄. Tertia pars patꝫ duabꝰ rōibꝰ. Pria ē h. illa methodus valet ad scd̄ꝫ phiam disciplinas q̄ reddit nos potētes ad dubitādū de vtraqꝫ parte ꝯdictionis ⁊ ad faciliter speculādū q̄d sit veꝝ ⁊ q̄d sit falsū. sꝫ pñs methodꝰ est huiusmodi. g̊ ⁊c̄. Scd̄a rō ista methodus ē vtilis ad pria pncipia q̄ sūt circa vnāquāqꝫ disciplinā. g̊ ē vtilis ad scd̄ꝫ philosophiā disciplias. añs pꝫ. qꝛ pncipia vniuscuiusqꝫ discipline nō possūt ꝓbari ꝑ aliq̄d illiꝰ sciētie. sed solū ꝓbātur ꝑ aliq̄ ꝯia. sꝫ h ē ꝓpꝛiuꝫ dyaletice. cum sit ingsitiua v'itatis ad oīm methodoꝝ pncipia viā habēs. ¶ Scd̄a ꝯcluꝰ tangit quoddā documētū ad docēdū qñ aliqs habet ꝑfecte hitū dyaletice. ⁊ ē istud. qñcūqꝫ aliqs habet oīa nec̄io reqsita ad dyaletice disputādū ꝑfecte habet hitū dyaletice. patꝫ ꝑ simile. qꝛ ista methodus similit̄ habet̄ sīc rethorica ⁊ alie postreme practice scie. sed rethoꝛ nō dicit̄ eo ꝙ sēꝑ oīno ꝑsuadeat sed qꝛ nihil omittit. idest ignorat de nec̄io reqsit) ad persuadēdū. similiter medicꝰ nō dicit̄ eo ꝙ sēper sanet: sed qꝛ nihil omittit d̄ his q̄ sūt nec̄ia ad sanādū ergo etiā simil'r ē d̄ dyaletica. Ultra textū dicit̄ ꝙ exercitatio in ꝓposito ē q̄dā prōptitudo faciēdi sill'os ex ꝓbabilibꝰ. Sed obuiatio ē q̄dā prōptitudo q̄ faciliter possumꝰ obuiare positioni respondētis per rōnes probabiles.

Conclusio Rñsalis. sill's sub rōe formali ꝓbabilitat) est subiectū adeq̄tū dyaletice. Patꝫ ꝑ diffinitōnē subiecti attributōis. ⁊ probat̄ aliūde. qꝛ illud d̄ cuius partibꝰ pncipys ⁊ passionibꝰ determiatur in aliq̄ scia videt̄ esse subiectū pncipal'r ꝯsideratū in eadē. sed i hac scia determiat̄ de pncipys sill'i dyaletici ⁊ de partibꝰ eiꝰ itegralibꝰ. s. de q̄ttuoꝛ p̄dicat) ⁊ de ꝓbleumate ⁊ ꝓpōe dyaletica. ⁊ d̄ ꝑtibꝰ subiectiuis cuiusmodi sūt cōsideratiōes ꝑ q̄s d̄t'miant̄ ꝓbleumata q̄ttuoꝛ p̄dicatoꝝ de passiōibꝰ eiusdē sill'i sic ꝙ ꝓcedat ex ꝓbabilibꝰ. ⁊ sic d̄ alys. ⁊ sic sill's sub rōe probabilitat) ē subiectū dyace.

Primo Dubitat̄. vtrū sill's demōstratiuus ⁊ litigiosus adiuicē d̄rant. ¶ Et videt̄ ꝙ ñ quia vterqꝫ fit i materia speciali alicuiꝰ sciētie specialis. Respōdet̄ premittēdo duas suppōnes. ¶ Pria suppō est hec. duplex est d̄mōstratio. quedā est demōstratio qꝛ est. et de illa non est ad propositū. Alia est demonstratio ꝓpter quid. q̄ iterū subdiuidit̄. quedam eni est ex primis veris et simpliciter notioribus. et illa tangitur per primā particulā diffinitionis sillogismi demonstratiui prius date in secūdo notabili. Alia est demōstratio propter quid que procedit ex veris et necessarys nō tamē procedit ex primis et notioribꝰ simpliciter. et illa tangitur per scd̄am ꝑticulaꝫ predicte diffinitionis. Secunda suppō. sillogismꝰ litigiosus ē triplex scilicet peccās in materia tātū qui ex apparenter probabilibꝰ recte sillogizat. vt omnis statua est naturalis. sed hercules est statua. ergo

hercules est naturalis. iste sillogism⁹ procedit
ex apparenter probabilib⁹. quia maior videt̃
esse probabilis per vnũ sill'm peccãtẽ i forma
scz per istũ. omẽ es est naturale. statua ẽ es. er-
go statua ẽ naturalis. verũtamẽ q2 predict⁹ sil
logism⁹ obseruat debitã formã sillogismi ꝛ p-
cedit ex maiore apparẽter probabili. ideo eti-
am dicit̃ esse sill's peccãs in materia et nõ i for
ma. Scõs ẽ sill's peccãs in forma tantũ qui ex
probabilib⁹ apparẽter sillogizat. vt ois hõ est
aial. asin⁹ est aial. ergo asin⁹ est hõ. p̃misse sunt
probabiles. cũ sint necessarie. ꝛ ibi solũ saluat̃
apparẽter forma silli. ideo dicit̃ esse sill's pec-
cans in forma. Terti⁹ est sill's peccãs in vtroq3
qui ex apparẽter ꝓbabilibus sillogizat. vt ois
homo ẽ animal. nullũ risibile ẽ homo. g̊ nullũ
risibile ẽ aial. iste ẽ apparẽter sill's. sed q2 argr̃
miore negatiã in p2ia figura: ideo peccat i for-
ma. et minor ẽ apparẽter probabilis per talez
sill'm peccãtẽ in forma. nullũ accidens est hõ.
omẽ risibile est accidẽs. g̊ nullũ risibile est hõ.
¶ Tũc dicit̃ ad dubiũ ꝙ sillogism⁹ litigiosus
differt a sillogismo demõstratio. q2 sill's dmõ-
stratiuus semꝑ ꝓcedit ex veris et recte sillogi
zat. nõ autẽ litigiosus. vt patuit. Et ad rationẽ
añ oppositũ dicit̃ ꝙ licet sillo⁹ litigiosus fiat i
materia speciali alicui⁹ scie specialis sicut ꝛ de
mõstratiu⁹. capiẽdo materiã cõiter scz ꝓpter
ꝓpõnes ex qbus cõstituit̃ sill's. nõ tamẽ capiẽ
do materiã specialiter scz pro quadã cõditiõe
premissaꝝ sillogismi q̃ dicit̃ necessitas ꝓbabi
litas vel apparẽter probabilitas. Et si querat̃
quare nõ enumerat arist. sillogismũ tẽtatiuũ
hic. sicut in p̊ elẽchoꝝ. Rñdet̃ ꝙ hic aristote-
les diuidit sill'm ex parte materie. et quia sill's
tẽtatiuus nõ determiat sibi aliquã certã ma-
teriã. sed qñq3 fit ex necessarijs. qñq3 ex ꝓba-
bilibus. et quãdoq3 ex ĩpossibilib⁹. ideo conti-
netur sub dyaletico: sed in p2io elẽchoꝝ dIdit
sillogismũ ex parte finis. ꝛ quia sillogismi dya
letici ꝛ tẽtatiui nõ est idẽ finis: ideo ibidẽ ipsũ
distinguit a dyaletico.

Secundo Dubitat̃. vtrũ in hoc libro sit
determinandũ de oibus speciebus sillogismi
Et videt̃ ꝙ sic. per aristotelẽ qui dicit. vniuer
saliter autẽ dico de oibus predictl specieb⁹ sil
logismi. ¶ In oppositũ argr̃. quia in libro p2io
rũ determiat̃ de sillogismo simpliciter. ꝛ in li-
bro posterioꝝ de sillogismo demõstratiuo. i li
bro autẽ elẽchoꝝ d̃ sill'o litigioso. g̊ ꝛc̃. Rñde
tur ꝙ in hac methodo vl'r ẽ determinãdũ de
oib⁹ speciebus sillogismi. sed p̊ncipaliter d̃ sil-
logismo dyaletico. de alijs autẽ min⁹ principa
liter. et pro quãto subiacẽt sub proposito. Et si
vltra obijciat̃. q2 sciẽtia videt̃ esse difficiliũ ꝛ
subtiliũ. g̊ insufficiẽter videt̃ dicere ꝙ d̃ nullo
ꝯsideratorũ in hac methodo assignauit rõnẽ
subtilẽ. põt dici ꝙ i hac scia cũ sit ꝯmunis intẽ
dit solũ ꝯia ad vtrãq3 partẽ ꝯtradictõis ꝑtra
ctare. ideo posset dici ꝙ per rõnẽ subtilẽ intel
ligit rõnẽ factã ad aliqd̃ propositũ alterã par
tẽ ꝯdictionis determiate ꝯplectẽs. hic aũt itẽ
dit d̃ sill'o dyaletico q se extẽdit ad vtrãq3 par
tẽ ꝯdictionis. ideo dicit ꝙ figuraliter vult per
trãsire. ꝛ nullã subtilẽ rationẽ vult de illis assi
gnare.

Tertio Dubitatur. vtrũ dya- letice sciẽtie tãtũ sint tres fines
scilz excercitatio. obuiatio. et disciplina secun
dũ philosophiã. ¶ Et videt̃ ꝙ sint pauciores.
q2 vni⁹ rei tantũ est vnus finis. ¶ Respõdet̃ ꝑ
vnã distinctionẽ. et duo dicta. Distictio ẽ hec.
dyaletice duplex ẽ finis. scilz intrinsec⁹ qui est
perfecta cognitio silli dyaletici quãtũ ad prin
cipia et passiones ei⁹. Alius ẽ finis extrinsec⁹.
qui est qdã vsus argumẽtatiõis dyaletice quẽ
habem⁹ ex applicatione eius ad diuersas sciẽ
entias. ¶ Primũ dictũ. dyaletice ẽ vn⁹ finis i-
trinsecus. patet. quia cuiuslibet sciẽtie ẽ tantũ
vn⁹ finis principalis et vltimat⁹. et ille ẽ finis
intrinsec⁹. g̊ ꝛc̃. Scõm dictũ. dyaletice tm̃ sũt
tres fines extrinseci prius enumerati. patz. q2
ad sciam habẽdã ad quã finaliter tanq3 ad fi-
nẽ extrinsecũ ordinat̃ dyaletica principaliter
tria reqruntur. P2io reqritur vehemẽs ꝛ for-
tis retẽtio vel mẽoria. ꝛ hoc tãgit cũz dicit ad
excercitationẽ. q2 excercitatio ẽ causa mẽorie
2° ad sciẽtiã acqrendã requiritur erroꝝ extir
patio. qd̃ fit per obuiatiões. 3° reqrit̃ veritatis
inqsitio. ideo subdit̃ ad scõm phie disciplinas
et isti tres fines ad iuicẽ sic ordinãtur ꝙ excer
citatio ꝓior ẽ obuiatiõe. et obuiatio ꝓior ẽ q̃3 il
le q est ad scõz phiaz disciplinas. Et per hoc pz
responsio ad dubiũ.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad p̊
mã negat̃ añs cũ ꝓbatiõe. q2 dyaletica nõ dr̃
ideo dyaletica ꝙ acqrat̃ per sill'z dyaleticũ. sz
q2 ei⁹ subiectũ ẽ sill's dyaletic⁹. ¶ Ad scõaz pa
tuit solutio in p̊ notabili. ¶ Ad tertiã dr̃ ꝙ me
thaphisica et dyaletica bñ ꝯueniũt i subiecto
quãtũ ad applicationẽ. eo ꝙ subiectũ vtriusq3

est vnicuiqꝫ scie applicabile. sꝫ nõ ꝯueniũt in eadẽ rõe formali subiectiua. ¶ Et h̄ de q̄one.

Queritur Utrũ tãtũ sint q̃ttuor p̄dicata ¶ Et videt̃ ꝙ nõ. q2 qnqꝫ sunt predicabilia. g̊ quiqꝫ sũt p̄dicata. tenet ꝯn̄a. q2 oẽ predicabile est p̄dicatũ. ¶ 2° sic. spẽs ẽ p̄dicatũ. g̊ sunt plura q̃ꝫ q̃ttuor. an̄s pꝫ. q2 spẽs predicat̃ in ꝓpõne termiabili ꝑ artẽ dyaleticam. ¶ Tertio sic. tãtũ sũt tria p̄dicata. scꝫ ꝓpriũ. gen⁹. ⁊ accidẽs. g̊ nõ sũt q̃ttuor. an̄s patꝫ ꝑ philosophũ dicẽtẽ ꝙ omnis ꝓpõ ⁊ oẽ probleuma aut ẽ gen⁹. aut ꝓpriũ. aut accn̄s. ¶ In oppositũ tamẽ est aristoteles.

Primo Sciendũ ꝙ ꝓ declaratiõe t̃minoꝝ ponit̃ vna distinctio. ⁊ vnũ dictũ. Distinctio ẽ hec. p̄dicatũ capit̃ duplr̃. vno mõ prie intẽtionalit̃ adiectiue ⁊ ꝑticipialiter. ⁊ sic predicabile ⁊ predicatũ n̄ differũt nisi penes actũ ⁊ aptitudinẽ. sic amabile ⁊ amatũ. Alio° põt capi scd̄e itẽtionalit̃ ⁊ noialiter. ⁊ tũc sic diffinit̃ Predicatũ dyaleticũ ẽ qd̄ aptũ natũ est predicari de aliq̊ in ꝓpõe dyaletica termiabili ꝑ artẽ dyaleticã nõ reducibilẽ ad aliqd̄ pri⁹ eo s̄m easdẽ ꝯsideratiões. ¶ Dictũ ẽ istud. ex p̄dicta diffinitiõe pn̄t elici tres ꝯditões nec̄io reqsite ad hoc ꝙ aliqd̄ sit p̄dicatũ. Prima ẽ ꝙ tale sit natũ p̄dicari de aliq̊. rõe cui⁹ nullũ indiuiduuꝫ est p̄dicatũ. Scd̄a ꝯdõ ẽ. ꝙ ꝓpõ i q̄ p̄dicat̃ tale predicatũ de suo directo ⁊ imediato subicibili sit t̃miabilis ꝑ artẽ dyaleticã. illa ei ꝓpõ dicit̃ t̃miabilis ꝑ artẽ dyaleticã q̄ põt esse ꝯn̄s alic⁹ ꝯn̄e dyaletice. h̄ ẽ q̄ põt ꝓbari ꝑ aliquẽ locum dyaleticũ. Tertia ꝯdõ ẽ. ꝙ tale p̄dicatũ nõ sit reducibile ad aliqd̄ pri⁹ eo scd̄ꝫ easdẽ ꝯsideratiões. ⁊ h̄ addit̃ ꝓpter ãnexa p̄dicatoꝝ q̄ non sũt p̄dicata. Ex hac ꝯdõe iferũt̃ tria. p̊ falsitas opinionis dn̄tiũ ꝙ ad ꝓpõnẽ dyaleticã t̃miabilẽ ꝑ artẽ dyaleticã reqrit̃ ꝙ subiectũ ⁊ predicatũ sint termĩ cões. eo ꝙ singl'aria r̃liquenda sũt ab arte. qd̄ solũ veꝝ ẽ quãtũ ad numeꝝ ꝓpõnũ et nõ quãtũ ad p̄dicata substãtialia verificabilia d̄ ipis ididuis. 2° seq̄t̃ ꝯtra eosdẽ ꝙ species ẽ p̄dicatũ dyaleticũ. q2 ꝓpõ i q̄ p̄dicat̃ species d̄ suo dirc̄to ⁊ imediato subicibili põt terminari ꝑ aliquẽ locũ dyaleticũ. 3° seq̄t̃ ꝙ gn̄alr̃ q̄libꝫ dr̄a siue gn̄ica siue specifica ẽ p̄dicatum dyaleticũ. pꝫ ex itẽtiõe phi dn̄tl ꝙ dr̄ia substãtialis sub gn̄e ordinãda ẽ. iõ ista duo p̄dicata q̄ sunt spẽs ⁊ differẽtia ꝯtinẽt̃ sub gn̄e. nec faciũt p̄dicatũ ab eo distictũ.

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ scd̄s tractat⁹ cõtinet q̃ttuor ꝑtes. in q̄ꝝ pria itẽdit sex ꝯcl'oes. ¶ Quaꝝ pria ẽ h̄. primũ ꝯsiderãdũ ẽ ex qb⁹. s. pricipiys ꝯplexl vel icõplexl ẽ pn̄s method⁹ ⁊ si sũpserim⁹. i. cognouerim⁹ ex qb⁹ est ista methodus ꝯn̄ter erit dicẽdũ ad q̊t valet ⁊ ad q̃. ⁊ ex qb⁹ fiũt or̄ones. i. argumẽtatiões. ⁊ de qb⁹ fiũt silli. ⁊ q̊ mõ his abũdam⁹. qbus ꝑtractatl sufficiẽter hẽbim⁹ ꝓpositũ declaratũ. ¶ 2ᵃ ꝯ°. ꝓbleumata de qb⁹ silli dyaletici ⁊ or̄ones. i. ꝓpões dyaletice ex qb⁹ fiũt silli dyaletici sũt eadẽ ⁊ numero eq̄lia. ¶ Tertia ꝯ° tãgit numerũ predicatoꝝ. ⁊ ẽ h̄. ois ꝓpõ aut ꝓpriũ aut accidẽs aut gen⁹ aut diffio idicat. Et subdit ꝙ dr̄ia sub gn̄e ordinãda ẽ. ¶ Quarta ꝯ° tãgit dioneꝫ ꝓpriy. ⁊ ẽ h̄. qd̄dã ẽ ꝓpriũ qd̄ significat qd̄ qd ẽ esse rei. et illud vocat̃ termin⁹. Aliud ẽ ꝓpriũ qd̄ nõ significat qd̄ qd ẽ esse rei. et illi nõ est nomẽ ipositũ sꝫ vocet̃ noie sui ꝯis. s. ꝓpriũ. Ex q̊ ifert ex dictl esse mãifestũ ꝙ q̃ttuor sũt p̄dicata. scꝫ termin⁹. i. diffinitõ. ꝓpriũ. gen⁹ ⁊ accn̄s. ¶ Quita ꝯ° rẽouet qd̄dã dubiũ. q2 posset aliqs credere ꝙ aliqd̄ illoꝝ p̄dicatoꝝ esset ꝯplexũ. h̄ rẽouet dicẽs. nẽo aũt opinet̃ nos dicere ꝙ vnũqd̄qꝫ hoꝝ p̄dicatoꝝ ꝑ se dictũ sit ꝓpõ vel ꝓbleuma. sꝫ ex his sũt ꝓbleumata ⁊ ꝓpões. ¶ Sexta ꝯ° poit differẽtiã iter ꝓpõnẽ dyalcticã ⁊ ꝓbleuma dyaleticũ. q2 ꝓpõ dyaletica solũ q̄rit vnã ꝑtẽ ꝯ̄dictõnis. vt dicẽdo putas ne aial gressibile bipes sit diffinitõ hois. ⁊ putas ne aial sit gen⁹ hois. Sꝫ ꝓbleuma dyaleticuꝫ q̄rit vtrãqꝫ ꝑtẽ ꝯ̄dictõnis. vt vtrũ putas ne aimal gressibile bipes sit diffinitõ hois. vel nõ. ⁊ ex h̄ ifert ꝙ ꝓbleumata et ꝓpões dyaletice sũt eq̄lia nũero. q2 ois ꝓpõ fit probleuma ⁊ eꝯ̄ trãsũpto mõ iterrogãdi. ¶ Cõseq̄nter i scd̄a ꝑte det̃miat d̄ q̃ttuor p̄dicatl diffinitie. ⁊ ꝯtinet 4. ꝑticl'as. i q̄ꝝ pria det̃miat d̄ p̊ p̄dicato scilꝫ d̄ diffinitõe tãgẽdo duas ꝯcl'oes. ¶ Pria ẽ hec Termin⁹. i. diffinitõ ẽ or̄o qd ẽ esse rei significãs. Et subdit h̄itudinẽ diffinitiõis ad diffinitũ dicẽs ꝙ aliqn̄ assignat̃ or̄o ꝓ noie ⁊ or̄o pro or̄one. q2 possibile ẽ q̄dã eoꝝ q̄ significãt̃ ꝑ orationẽ termiari. i. diffiniri. Ex q̊ ꝯcludit esse manifestũ ꝙ illi q̄ vtũt̃ vno solo noie ꝓ diffinitione n̄ bn̄ diffiniũt. eo ꝙ ois diffinitõ ẽ or̄o. ¶ 2ᵃ ꝯ°. idẽ ⁊ diuersũ ẽ diffinitiuũ. i. ãnexũ diffionis vt vtrũ bonũ sit idẽ ꝙ hõestũ. ⁊ vtꝝ sẽsus ⁊ di

ſciplina ſint idē vel diuerſa. Probat̄ ꝯ° duab⁹
rōnib⁹. Pria ē h. q꞉ ꝑ idē et diuerſū fit pluria
attritō ⁊ maxim⁹ labor circa aſſignatōnē diffi-
nitōnū. ğ idē ⁊ diuerſū ſūt ānexū diffionis. 2ª
rō. q꞉ illud ē ānexū diffionis qđ termiat̄ ꝑ ean
dē methodū ſic̄ ipſa diffinitō. ſʒ ipſa ꝓbleuma
ta de idē ⁊ diuerſo ſūt huiuſmodi. ğ ⁊c̄. mior ꝓ
bat̄. q꞉ ſi ꝓbauerim⁹ aliq̄ ñ eſſe eadē ſufficien
ter ꝓbauim⁹ ꝙ vnū ñ ē diffinitio alteri⁹. ſed ñ
eꝯ. nō ei ad ꝯſtituēdū diffionē ſufficit oñdere
ꝙ h ē idē illi. q꞉ ſi aliq̄ ſint eadē nō oꝫ diffiones
eaꝝ eſſe eaſdē. ¶ In ſcđa ꝑticl'a determiat de
ꝓpo ponēdo duas ꝯcluſiōes. pria tāgit diffini-
tionē propꝛij q̄ eſt h. ꝓpꝛiū ē qđ nō indicat qd
ē eſſe rei. ſoli aūt īeſt ⁊ ꝑdicat̄ de re. vt eſſe grā
matice ſuſceptibl'e ē ꝓpꝛiū hoīs. q꞉ ſi hō ē: tūc
grāmatice ſuſceptibile ē. ⁊ ſi grāmatice ſuſce-
ptibile ē: etiā hō ē. ꝙ aūt ꝓpꝛiū ꝯueīat ſoli pꝫ.
q꞉ nihil eoꝝ q̄ alteri īſūt ē ꝓpꝛiū. ğ ſignū eſt ꝙ
ꝓpꝛiū ſoli īeſt. añs patet q꞉ dormire nō ē ꝓpꝛi
um hoī eo ꝙ alteri īeſt. nō eni nec̄e ē qcq̄d dor
mit eē hoīnē. ¶ Tertia ꝯ° illud qđ ſoli īeſt ꝑ ali
qđ tēp⁹ forte vocabit̄ ꝓpꝛiū. ſed tñ nō oꝫ voca
ri ꝓpꝛiū ſimplr̄. ſed ꝓpꝛiū qñ. vel ꝓpꝛiū ad a-
liqd. vt qñ aliqs ē a dextris. tūc eſſe a dextris
ē ſibi ꝓpꝛiū qñ. ſic̄ eſſe bipedē ē ꝓpꝛiū hoīs ad
aliqd. ſcʒ in ordine ad equū et canem.

Tertio Sciēdū ē ꝙ circa hūc textū inci
dūt qnq꜠ difficultates. ¶ Prima
eſt. qd ē ānexū. Rñdet̄ ꝙ ānexū ē predicatū
min⁹ pꝛicipale ꝑdicato cui ānectit̄ fore ꝑmiabi
le ꝑ eaſdē ꝯſideratiōes qb⁹ et pꝛicipale ꝑdica-
tū. ¶ Scđa difficultas. vtrū differētia ſit āne-
xū generl. vel ſit ꝑdicatū. Rñdet̄ ꝑ vnā diſti-
ctionē. et duo dicta. Diſtictō ē h. duplex ē dr̄a
q̄dā ē gñica. alia ē ſpecifica. Primū dictū. nul
la dr̄a ē ꝑdicatū. cū q̄libʒ dr̄ia ſit reducibil' ad
aliqđ pꝛi⁹ ea. 2m dictū. q̄libʒ dr̄a ē ānexū alicu
ius ꝑdicati. vt dr̄a gñica ē ānexū hui⁹ ꝑdicati
qđ ē gen⁹. ⁊ dr̄a ſpecifica ē ānexū ſpeciei. ¶ 3ª
difficultas. vtꝝ ſpēs ſit ꝑdicatū vel ānexū ꝓ-
pꝛij. Rñdet̄ ꝑ duo dicta. Primū ē. ſpēs nō eſt
ānexū ꝓpꝛij. q꞉ ꝓpꝛiū ē poſteri⁹ ſpeciei. Ex q̊ ſe
gtur ꝙ idē ꝓpꝛio nō ē ānexū ꝓpꝛij. q꞉ idē ꝓpo
aut ē ſpēs. aut ꝓpꝛiū. ſʒ nec ſpēs nec ꝓpꝛiū eſt
ānexū ꝓpꝛij. ğ ⁊c̄. et ex illo ſeqt̄ ꝙ ꝓpꝛiū nullū
habet ānexū. 2m dictū. ſpēs ē predicatū ſub ge
nere ꝯtētū. patʒ. q꞉ ſibi ꝯueīt diffinitō ꝑdicati
ſuperi⁹ data. ¶ Quarta difficl'tas. quot modis
differūt ꝓpoſitio dyaletica. et ꝓbleuma. Rñ

detur ꝙ ex textu duplex poteſt elici differen-
tia. Pria. ꝙ propō dyaletica preſupponit ihe-
rentiā predicati ad ſubiectū et querit cōſen-
ſum reſpōdētis. probleuma vero ñ preſuppo-
nit talē inherētiā. Scđa differētia. quia propō
dyaletica ſolū querit alterā partē cōtradictō-
nis. probleuma v̄o querit vtrāq꜠ partē. ¶ Qui
ta difficultas. quot ſūt modi ꝓpꝛij. Reſpōde-
tur ꝙ ex textu tres modi poſſūt elici. quia q̊d
dā eſt propꝛiū ad aliquid. vt eſſe bipedē. qđ ꝑ
tanto dicitur propꝛiū ad aliqd ꝙ ē propꝛiū re-
ſpectu hominis cōparati ad quadrupedia. Et
ſimiliter eſſe grāmaticū dicitur propꝛiū ad a-
liquid videlʒ per reſpectū ad alios nō haben-
tes grāmaticā. et ſub hoc modo cōpꝛehēdun-
tur duo pꝛimi modi a porphirio aſſignati. Ali-
ud ē propꝛiū quando. ſcilicet quod cōuenit ali
cui pro aliquo tēpore. vt caneſcere cōuenit ho
mini in ſenectute. vel dormire quādoq꜠ cōue-
nit homini. nō tamē neceſſario et cōuertibili-
ter. Aliud eſt propꝛiū ſimplr̄ quod neceſſario
cōuertibiliter ⁊ accidentaliter cōuenit alicui.
vt riſibile cōuenit hoī.

Concluſio Reſpōſalis. tātū ſūt quat-
tuor ꝑdicata. Probat ariſto. inductione et ſil-
logiſmo iductione ſic. oīs ꝓpō aut oē problen
ma. aut ē ex diffinitōne. aut ex gñe. aut ex pro
pꝛio. aut ex accidēte. ergo tātū ſūt q̄ttuor pre-
dicata. Sillogiſmo ſic. quia oē quod predi-
catur aut predicatur cōuerſim. aut nō cōuer-
ſim. ſi cōuerſim: h ē dupliciter. vel indicat qd
eſt rei ⁊ ſic ē diffio. vel nō idicat quid ē rei. ⁊ ſic
ē propꝛiū. Si autē predicetur nō ꝯuerſim. hoc
eſt dupliciter. quia vel ꝑdicat̄ eſſētialit̄ ita ꝙ
ponatur in diffinitione ei⁹ de quo predicatur.
et ſic eſt genus et differentia. eo ꝙ diffinitō ex
genere et differentijs eſt. vel predicatur acci-
dentaliter ita ꝙ nō ponat̄ in diffinitione eius
de quo predicatur. et ſic eſt accidens.

Primo Dubitatur. vtrū idē et diuerſū
gñe ſit ānexū generl. ¶ Pro ſo-
lutiōe ſupponit̄ ꝙ in tertia ꝑticula determiat
ariſtoteles de tertio ꝑdicato quod eſt gen⁹. po
nēdo duas ꝯcluſiōes. ¶ Pria tangit diffinitio
nē gñis q̄ ē hec. Gen⁹ eſt qđ de plurib⁹ ſpē dr̄n-
tibus in eo qđ qd predicat̄. vltimā particulaꝫ
probat ariſtoteles. q꞉ illud predicatur in quid
quod ꝯuenienter reſpōdet̄ ad interrogatōnē
factā per quid. ſed gen⁹ eſt huiuſmodi. ğ ⁊c̄. mi
nor patʒ. quia aliquis interrogat⁹ quid eſt hō:

cõuenienter respõdebit ꝙ est aimal. ¶ Secũda cõclusio. idẽ et diuersũ gñe est generale. id est annexũ gñis. Patet. qꝛ probleumata de eodẽ ꝛ diuerso gñe terminant̃ per eãdẽ methodũ sicut probleumata de gñe. ġ est annexũ generis. añs patz. qꝛ disputãtes quoniaz aial est gen⁹ hominis et bouis disputãtes erim⁹ quoniã ista sunt sub eodẽ gñe. Similiter si ostẽderim⁹ ꝙ aial sit gen⁹ hois et nõ est gen⁹ lapidis oñdẽtes erim⁹ quoniã nõ sunt sub eodẽ genere. ¶ Cõsequẽter in q̃rta particula determiat de quarto p̃dicato qδ ẽ accidẽs ponẽdo q̃ttuoꝛ cõclusiones. ¶ Prima tangit vnã diffinitionẽ accidẽtis. que ẽ h. Accidẽs est qδ nihil hoꝝ est neq̧ species nec differẽtia neq̧ propriũ neq̧ gen⁹: inest aũt rei. idest subiecto. ¶ Scδa cõclusio tangit scδaz diffinitionẽ accidẽtis q̃ est hec. Accidẽs est qδ contingit vni et eidẽ inesse et nõ inesse. vt sedere aliquãdo inest alicui. et aliquãdo nõ inest eidẽ. ¶ Tertia ↄclusio tãgit differentiã inter istas duas diffinitiones. et ẽ hec. quia scδa ẽ melioꝛ q̃ prima. eo ꝙ secunda per se finita est ad cognoscẽdũ. sȝ ad cognoscẽdũ primã. opoꝛtet scire qd sit gen⁹ quid diffinitio et quid sit propriũ. ¶ Quarta ↄclusio ẽ hec cõparationes scδm magl et minus facte sunt annexũ accidẽtis. vt vtrũ pulchrũ ꝛ bonũ. vel quod magis expedit sit magis eligẽdũ. et vtꝝ vita que est scδz virtutẽ sit suauioꝛ illa q̃ ẽ ꝑm frugalitatẽ. i. illa vita que ẽ scδm delectatiões sensibiles sicut posuit epicuri⁹ et sui seq̃ces. vt recitat aristo. p̊ ethicoꝝ. Hanc cõclusionẽ probat aristo. quia in oĩb⁹ accidẽtib⁹ potest fieri q̃stio secũdũ magis ꝛ min⁹ ergo ↄparatio secũdũ magis et min⁹ est annexũ accidentis. ¶ Ex his ĩfert ꝙ propriũ quãdo et propriũ ad aliqd non sũt simplr̃ ꝓpriũ sed cõtinẽt̃ sub accñte.

Secundo dubitatur. vtrũ alia p̃dicata a diffinitione sint ãnexuz diffinitionis. ¶ Pro solutione supponit̃ ꝙ aristoteles in tertia parte reducit oĩa p̃dicata ad diffinitionẽ. et intẽdit sex ↄclusiões. ¶ Pria ẽ hec. gen⁹ propriũ et accidẽs sũt quodã mõ diffinitiua et annexa diffinitiõis. patet. qꝛ si ostẽdam⁹ aliquid nõ soli inesse sicut gen⁹. per h oñdem⁹ ꝙ tale predicatũ nõ ẽ diffinitio. et si ostẽdam⁹ ꝙ tale predicatũ inest accidẽtaliter ꝛ ñ ꝑ se in eo qδ qd est sicut ꝓpriũ ꝛ accidẽs: siml̃ oñdemus ꝙ nõ inest vt diffinitio. ¶ Scδa cõclusio. nõ omniũ predicatoꝝ est vna certa methodus. Patet. quiã dato ꝙ ipsoꝛũ esset vna certa methodus tamẽ nõ esset eã facile iueni/re. et dato ꝙ iuenirem⁹ tamẽ adhuc esset icerta et raro vtilis ad propositũ negociũ. ¶ Tertia ↄ. data prop̊a methodo de vtroq̧ istoꝝ de q̃ttuoꝛ predicatoꝝ facile erit cognoscere vnũ qδq̧ ipsoꝝ. ¶ Quarta ↄclusio. idẽ dicit̃ triplr̃ scȝ numero specie ꝛ gñe. Eadẽ numero sũt q̊ꝝ noĩa sunt plura. res vero vna. vt tunica. et vestis. Eadẽ specie sũt illa que cũ sint plura sunt plura indifferẽtia scδm speciẽ. vt hõ est alteri hoi. idẽ in specie. et equus eq̊. Etiã eadẽ specie sunt illa quecũq̧ sub eadẽ specie continentur Et similiter eadẽ gñe sunt illa q̃cũq̧ sub eodẽ genere cõtinentur. vt hõ. et equus. ¶ Quinta cõclusio tangit solutionẽ cuiusdã duby. nam due aque descẽdentes ab eodẽ fonte vidẽtur habere aliquã differẽtiaz propter differẽtias oppositas predictis idẽtitatib⁹ eo ꝙ due aque eiusdẽ fõtis plus ↄueniũt q̃ specie. quia plus ↄueniũt q̃ due aq̃ diuersoꝝ fontiũ que tñ sũt eiusdẽ speciei. et tamẽ plures aq̃ eiusdẽ fõtis differũt numero. ergo inter idẽtitatẽ numeralẽ et specificã est vna idẽtitas media. Respondet aristo. ꝙ si inter duas aquas eiusdẽ fõtis sit maioꝛ idẽtitas q̃ inter duas aquas diuersorũ fontiũ illa tamẽ idẽtitas nõ est essẽtialis. sȝ accidẽtalis eo ꝙ vna ẽ validioꝛ clarioꝛ et leuioꝛ altera. nã omnis aqua eadez specie dicitur. Ex quo cõcludit ꝙ illa q̃ sunt eadem numero sunt maxĩe ꝛ indubitãter eadẽ. ¶ Sexta ↄclusio. idẽ numero dicit̃ quadrupliciter. scȝ idez numero noie. quod diffinitũ ẽ supra. vt tunica et vestis. idẽ numero diffinitione. vt aial gressibile bipes: et hõ. Tertio dicit̃ idẽ numero ꝓprio. vt discipline susceptibile: ẽ idẽ hoi. et qδ natura sursũ fert̃: ẽ idẽ igni. Quarto mõ dicit̃ idẽ numero accidẽte. vt sedere et musicũ. sũt idẽ socrati. et hoc vltimũ mẽbruz scȝ ꝙ accñs et subiectũ sũt eadẽ numero. probat aristo. signo sic. quia quãdo volum⁹ vocari aliquẽ ad nos iubem⁹ vocari noie accidẽtis. vt disputãtẽ. vel sedẽtẽ: opinãtes idẽ secũdũ nomẽ ꝛ ꝑm accidẽs significari. ergo signũ est ꝙ accidẽs ꝛ subiectũ sunt eadẽ numero.

Tertio dubitatur. vtrũ diffinitio sit reponibilis in aliquo predicamẽtoꝝ. ¶ Pro solutione supponitur ꝙ in quarta parte intẽdit quattuoꝛ ↄclusiões. ¶ Quaꝝ pria ẽ hec. tãtuz sunt quattuoꝛ predicata. quã ꝓbat sicut dictũ

est in ꝯclusiõe rñsiua ad q̃sitũ. ¶ Scđa ꝯ°. de/
cẽ sũt p̃dicamẽta. scꝫ qd. q̃le. quãtũ. ad aliqd.
vbi. quando. situ͂ esse. habere. facere. pati. ¶ 3ª
ꝯclusio. sẽper accidẽs gen⁹ propriũ ⁊ diffinitio
sũt in aliq̃ istoꝝ predicamẽtoꝝ. patꝫ. qꝛ oẽs ꝓ/
põnes q̃ sũt ex his p̃dicatꝭ significãt aut qd. aut
q̃le. ⁊c̃. ¶ 4ª ꝯ°. cũ ñ sint nisi. 4. p̃dicata ⁊ ðcẽ p̃
dicamẽta: oꝫ vnũ illoꝝ i plib⁹ p̃dicamẽtꝭ r̃pe
riri. et ħ põt esse veꝝ de gñe. qꝛ illud qð signi/
ficat qd ẽ sicut gen⁹ q̃ñq꜄ significat subaꝫ ⁊ q̃ñ
q꜄ quantitatẽ. ⁊ q̃ñq꜄ aliqd alioꝝ predicamen
toꝝ. vt si dicat̃ hõ ẽ aĩal. p̃dicatũ hui⁹ ꝓpõnis
dic̃ qd est. idest est gen⁹ respectu subi ⁊ signifi
cat subaꝫ. ideo illud p̃dicatũ qð ẽ aĩal reponit̃
in p̃dicamẽto subẽ. sed si aliqs dixerit ꝙ albe
do ẽ colo: qd dicit. ⁊ quale significat. ħ est pre
dicatũ illi⁹ ꝓpõnis ẽ gen⁹ subi. ⁊ est de predica
mẽto q̃litatꝭ. similiter si qs dixerit ꝙ magnitu
do cubitalis ẽ magnitudo: qd dicit. ⁊ quãtũ si
gnificat. eo ꝙ p̃dicatũ ẽ gen⁹ respectu subi. et
reponit̃ in predicamẽto quãtitatꝭ. et sic̃ exem
plificatũ ẽ quõ gen⁹ iuenit̃ in trib⁹ p̃dicamẽtꝭ:
ita posset exẽplificari de alijs. Ex qb⁹ cõcludit
aristo. epilogãdo ꝙ illa de qb⁹ fiũt disputatio
nes dyaletice ⁊ ex qb⁹ fiunt sill'i dyaletici sunt
hec. ⁊ tãta ¶ Ex istis dicit̃ ad dubiũ ꝙ diffini°
ñ scđꝫ se totã sꝫ scđꝫ suas partes reponit̃ i p̃di/
camẽto ¶ Pro declaratiõe dubij p̃cedẽtꝭ dici/
tur vltra textũ ꝙ ad ħ ꝙ aliqd sit ꝓprie predi
catũ aut ãnexũ tria reqrunt̃. Prio ꝙ sibi ꝯpe
tat ꝓprie modus p̃dicãdi. et suo ãnexo ꝯpetat
ex ꝯñti. 2°. ꝙ habeat per se ꝓprias cõsideratõ
nes per quas possint cõstitui ⁊ destrui ꝓbleu
mata de ipso. et illas habeat ãnexũ ex ꝯsequẽ
ti. Tertio. ꝙ tale predicatũ hẽat ꝑ se habitudi
nes. et ãnexũ non. nisi ex cõsequẽti. mõ cõstat
ꝙ predicatũ accidẽtis gñis aut ꝓprij hñt ꝫ se
ꝓpriũ modũ p̃dicãdi. ꝓprias ꝯsideratiões et
habitudies locales. ideo ñ merẽtur dici anne
xũ diffinitiõis. sed qꝛ ꝑ easdẽ ꝯsideratiões cõ/
munes ꝯstruũt̃ ⁊ destruũt̃ ꝓbleumata ð illis
sic̃ de diffinitiõe: ꝓ tãto reducũt̃ ad diffionẽ.

Ad rationes Ante oppositũ. oĩes
soluũtur ex prio nõbili

Queritur Utrũ diffini
tio ꝓpõis dya
letice sit sufficiẽs. ¶ Et videt̃
ꝙ nõ. qꝛ nihil qð interrogat̃ est
interrogatio. sꝫ ꝓpõ dyaletica
interrogat̃. g̊ nõ est iterrogatõ

¶ Scđo sic. diffinitõ ꝓpõis dyaletice ẽ nuga/
toria. ergo est insufficiẽs. añs pꝫ. qꝛ ꝓbabile et
diffinitio ꝓbabilis ponũt̃ sine ꝯiũctõe medij
¶ Tertio sic. nihil qð videt̃ oĩb⁹ est interroga
bile. sed aliq̃ ꝓpõ dyaletica videt̃ oĩbus. g̊ ali
q̃ ñ ẽ interrogabilis. ⁊ ꝑ ꝯñs male dr̃ ꝙ ꝓposi
tio dyaletica ẽ iterroga°. ¶ In oppoᵐ tñ ẽ aꝝ.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ pro declaratione
termioꝝ ponũt̃ tres distictões
Pria est ħ. iterrogatio capit̃ duplr̃. vno°. vt est
interrogãtis actio. Alio°. vt est rei interrogate
passio. et istis duob⁹ modis nõ capit̃ hic. Alio°
capit̃ interrogatio ꝓ ꝓpõe iterrogata. ⁊ sic ca
pitur hic. ¶ Scđa distictio. ꝓbabile capit̃ du
pliciter. vno mõ ꝓut ꝓbabilitas ẽ ratõ forma
lis sill'i dyaletici disticta ꝯtra necessitatẽ ⁊ pro
babilitatẽ ⁊ demõstrabilitatẽ. et sic nõ capit̃ i
diffinitiõe ꝓpõnis dyaletice. Alio mõ capitur
gñaliter ꝓut ꝓbabile idẽ est ꝙ apparẽs. ⁊ sic
ẽ magis cõe q̃ꝫ probabile prio° dictũ. et sic ca/
pit̃ hic probabile. Tertia distictõ. aliqd põt vi
deri oĩbus duplr̃. vno°. vere ⁊ certitudinaliter
et sic illud qð videt̃ oĩb⁹ nõ ẽ dubitabile. Alio
mõ dubitatiue ⁊ apparẽter. ⁊ sic capit̃ hic.

Secundo Sciendũ ẽ ꝙ in ħ 2° capitu/
lo det̃miat aristo. de ꝑtib⁹ in
tegralib⁹ et ꝓpriqs sill'i dyaletici. Et ꝯtiet tres
partes. In quaꝝ pria det̃miat de ꝓpõne dya
letica. ⁊ ꝯtinet q̃tuor ꝯclusiões. ¶ Pria tãgit i
tẽtũ. et ẽ hec. dicẽdũ est q̊ mõ sumem⁹. i. abun
dabim⁹ in sill'is dyaleticꝭ. et per q̃ facile pote/
rim⁹ abũdare. prio tñ declarabit̃ quid sit ꝓpõ
dyaletica. et qd sit ꝓbleuma dyaleticũ. ¶ Se
cũda ꝯ°. nõ oĩs ꝓpõ nec oĩe ꝓbleuma ẽ dyale
ticũ. patꝫ. qꝛ null⁹ qui mẽtẽ habet ponet illud
ꝓbleuma esse dyaleticũ qð nulli videt̃. i. qð ẽ
manifeste falsũ. vel qð oĩb⁹ aut plurib⁹ est ma/
nifestũ. ⁊ talia nullã penit⁹ habẽt dubitatõnẽ.
¶ Tertia ꝯ°. tangit diffinitõnẽ ꝓpõis dyaleti
ce. ⁊ est hec. Propõ dyaletica ẽ iterrogatio ꝓ/
babilis aut oĩb⁹ aut plurib⁹ aut sapiẽtib⁹ ⁊ his
vel oĩb⁹ vel plurib⁹ vel maxĩe notꝭ nõ ext̃nea.
hanc vltimã ꝑticulã scꝫ ꝙ ꝓpõ dyaletica ñ sit
ext̃nea probat aristo. quia dyaletic⁹ poĩt illã ꝓ
positionẽ q̃ videt̃ sapiẽtib⁹ nisi sit ꝯ̃ria opioni
bus multoꝝ. g̊ signũ ẽ ꝙ propõ dyaletica nõ
ẽ ext̃nea. ¶ Quarta ꝯ°. tãgit diõnẽ ꝓpõis dyale
tice i tria gña. nã q̃dã sũt ꝓpões dyaᶜᵉ eo ꝙ sũt
sil'es ꝓbabilib⁹. alie sũt dyaᶜᵉ eo ꝙ sũt ꝯ̃rie ꝓ/
babilib⁹. sunt tñ ꝓ̃se scđꝫ ꝯ̃dictionẽ. Uocat̃

autē ꝓpō ꝯria ſm ꝯdictōnē ꝓtēſa q̄ ē de predicato ꝯtrario ⁊ mō enūciādi ꝯdicto⁹. vt iſte ſortes ē alb⁹. ſoꝛ. n̄ eſt niger. Alie ſūt dya^cc qꝛ ſunt opiones ſcḋꝫ vnāquāqꝫ artē iuētā. Primū mēbrū declarat ꝑ duo exēpla. quoꝝ primū ē. ſi ſit ꝓbabile cōtrarioꝝ eſſe eādē diſciplinā. ⁊ etiā erit ꝓbabile cōtrarioꝝ eē eūdē ſēſū. 2^m ex^m. ſi ſit ꝓbabile grāmaticā eē vnā numero. ēt ē ꝓbabile muſicā eē vnā nūero. ⁊ ſi ſit ꝓbabile eſſe plures grāmaticas: ēt erit ꝓbabile eē pl'es muſicas. De 2° mēbro dat duo exēpla. ꝑmū ē ꝺ ꝑdicatꝭ ꝯrys ⁊ mō enūciādi cōtradicto⁹. vt ſi ſit ꝓbabile ꝙ amicꝭ oꝫ bn̄facere. erit ēt ꝓbabile ꝙ amicꝭ nō oꝫ malefacere. qꝛ amicꝭ bn̄facere. ⁊ amicꝭ malefacere ꝯtrariāt. 2^m exēplū ē ꝺ ſubis ꝯtrarys ⁊ mō enūciādi ꝯtradictorio. vt ſi ſit ꝓbabile ꝙ amicꝭ oꝫ bn̄facere. ēt erit ꝓbabile ꝙ iimicꝭ n̄ oꝫ bn̄facere. qꝛ amicꝭ bn̄facere ⁊ iimicꝭ bn̄facere ꝯtrariāt. Et ſubdit ꝙ ē q̄ddā ꝓbabile i pabola cui⁹ ſcilꝫ ſubm̄ ē ꝯtrariuꝫ ſubo ꝓbabilis. et ꝑdicatū ꝑdicato copl'a manēte eadē. vt ſi ſit ꝓbabile ꝙ amicꝭ oꝫ bn̄facere: etiā erit ꝓbabile ꝙ iimicꝭ oꝫ malefacere. Cōſequēter ꝛpetit tertiū mēbrū ꝑdicte ꝓpōis dyaletice. palā aūt ē qm̄ q̄cūqꝫ opiones ſcḋm artes ſūt ꝓpōes dya^cc. pꝫ. qꝛ dyaletic⁹ ponit ea q̄ videt̄ eis q ꝓbati ſūt ⁊ expti in ſua arte. vt i geometria illa q̄ videt̄ ei q ē geometer. et i medicina q̄ videtur ei qui ē medic⁹.

Tertio Sciēdū ꝙ circa hūc textū icidit vna difficultas. vtrū aliq̄ ꝓpō ne͞cia vel ipoſſibilis ſit dyaletica. Rn̄det ꝑ vnā diſtictōnē et vnā ſuppōnē. Suppō ē hec. iſta tria ſcꝫ dyaleticū. probabile ⁊ opiabile ſūt idē. Diſtictō ē h. ꝓpō dyaletica pōt capi dupl'r. vno° gn̄alit̄ pro oī ꝓpōne cui pōt aliqs itellect⁹ aſſētire cū foꝛmidine ſui oppoſiti. i. dubitando de vitare ſui oppoſiti. ⁊ ſic oīs ꝓpō ē dyaletica. ꝑter ꝓpōnē ꝑ ſe notā ⁊ ei⁹ oppoſitā. Alio° capit̄ ſpecial'r ꝓ propōne dubitabili cōtigēti cui⁹ oppoſitū ē ꝓbabile itellectui. ⁊ ſic nulla ꝓpō ꝑ ſe nō eſt dyaletica. ſimil'r nulla propō ne͞cia aut ipoſſibilis eſt dyaletica. ſꝫ oīs propō dyaletica ē ꝯtigens n̄ tamē oīs propō ꝯtigēs ē dyaletica. qꝛ quedā ſūt propōes ꝯtigētes q̄ ſūt ſi'les ꝑ ſe notꝭ. ideo tales nō ſūt dyaletice.

Concluſio Reſpōſalis. Diffinitō dyaletice ꝓpōnis ē ſufficiēs. q̄ ſic debet expōi. propoſitio dyaletica ē ꝓpoſitio iterrogatia n̄ ex̄nea probabilis. i. deſt apparēs oīb⁹ vel plurib⁹ vel ſapiētib⁹. et iſte ꝑticule ponūt ꝓpter multitudinē propōnū dyaleticaꝝ. ꝯ° pꝫ ex dictis.

Primo Dubitat̄. vtrū diffinitō ꝓbleumatꝭ ſit ſufficiēs. ¶ Pro ſolutōne ſuppōit̄. ꝙ i ſcḋa parte hui⁹ capl'i ꝺtermiat ariſt. de probleumate dya^co. ⁊ itēdit q̄ttuoꝛ cōcluſiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit diffionē ꝓbleūatis. q̄ ē h. ꝓbleūa dyaleticū ē ſpecula° ꝑcedēs ad electionē vl' fugā. vl' ad vitatē ⁊ ſcietiā. aut vt ipſū admiculās aut aliqd huiuſmodi aliud. ¶ Scḋa ꝯ° tāgit primā dionē probleūatū q̄ ē h. probleumatū q̄dā ſūt de qb⁹ neutro° opinamur. ⁊ q̄dā ſūt ꝺ qb⁹ pl'es. i. vulgares ꝯtrariāt ſapiētib⁹ ⁊ ſapiētes pl'ib⁹. ⁊ q̄dā ſūt de qb⁹ ſapientes ꝯtrariāt ſapiētib⁹ ⁊ pl'es pl'ib⁹. ⁊ de his ponit albert⁹ exēplū. de ꝑ. vtrū mūdus ſit eternus. aut vtꝝ aſtra ſint paria vel iparia. ꝺ ſcḋo poit. vt vtꝝ dyaletica ſit melioꝛ arte ſutoꝛia. ꝺ iſto ꝯriāt pl'es ſapiētib⁹. exēplū de 3°. vt vtꝝ q̄libet ſtella fixa viſibilis a nob ſit maioꝛ tōta tra. de q̄ ꝯtrariātur ſapiētes pl'ib⁹. exēplū de q̄rto vt vtꝝ ars pelliparia ſit melioꝛ arte ſutō. de q̄ pl'es cōtrariāt int̄ ſe. de q̄nto. vt vtꝝ quiditas gn̄is ſit formal'r ex nat̄a rei diſticta a dr̄ia vel ſpē. de q̄ ſapiētes iter ſe ꝯtrariāt. ¶ Tertia cōcluſio tāgit ſcḋaꝫ dionē ꝓbleūatū. nā q̄dā ſūt propt̄ electōnē ⁊ fugā. vt vtrū voluptas ſit eligēda vel nō. q̄dā ſūt propt̄ ſcire tātū. vt vtruꝫ mūdus ſit etern⁹ vel nō. Alia ſūt q̄ volum⁹ nō ꝑpt̄ ſe ſꝫ propt̄ aliud. ſcꝫ vt ꝑ ipſa aliqd aliud cog̃ſcam⁹. Et ſubdit ꝙ probleumata neut̄ ſūt illa de qbus ſūt ꝯtrary ſill'i vl' cōtrarie rōnes: vt vtrū mūd⁹ ſit etern⁹ vel n̄. ¶ Quarta ꝯ° tangit tertiā dionē probleumatū. nā q̄dā ſūt probleumata neutra q̄ ad vtrāqꝫ ꝑtē hn̄t rōes ꝓbabiles. et q̄dā ſūt de qb⁹ rationē n̄ hēm⁹ propter eoꝝ difficultatē. vt vtrū mūd⁹ ſit etern⁹ vel nō.

Secundo Dubitat̄. vtrū oīs poſitio ſit ꝓbleūa. Pro ſolutione ſupponit̄ ꝙ i tertia pte detm̄iat ariſt. de poſitiōe ponēdo q̄ttuoꝛ ꝯcluſiōes. ¶ Quaruꝫ pria tāgit vnā diffinitionē pōnis q̄ ē h. Poſitō ē opio ex̄nea alicui⁹ notoꝝ ſcḋꝫ ꝑhiaꝫ. Declarat trib⁹ exēplis. Primū exēplū. dicere ꝙ nō ꝯtigit ꝯdicere ſic dicebat ātiſtenes. aut ꝙ oīa mouēt̄ ſic dicebat eraclit⁹. aut ꝙ oīa ſint vnū ens ſic dicebat meliſſus. Et ſubdit ꝙ ꝯtra tales nō debem⁹ diſputare. naꝫ q̄libꝫ contraria opiniōib⁹ proferēte ſollicitū eſſe ſtultū ē. ¶ 2^a ꝯcluſio tāgit ſcḋaꝫ diffionē pōnis q̄ eſt h. Po

sitio ē propositio de q̄ rationē habem⁹ contrariā opinionib⁹. vt ꝙ nō oīne qḋ est ē factū vel eternū q̄admodū dicūt sophiste. dicūt ei mu sicū eē grāmaticū. ꝛ tamē n̄ est factū neq̄ eter nū. ¶ Tertia ꝯ⁹ nō oē probleūa ē positō. sꝫ ois positio est probleūa. pⁱa ps pꝫ. q2 problemua neutrū n̄ ē positō. z⁹ ps patꝫ. q2 de oi positione contrariātur sapiētes plib⁹ vel econtra. vel sa piētes inť se. g̃ ois positio ē probleūa. ¶ Quarta ꝯ⁹ non oē probleūa ē terminādū. pꝫ. q2 problemmata sēsibilia ꝛ penalia n̄ sūt t̄minā da. g eni dubitat vtrū deos oporteat venerari. ꝛ parentes honorare: pena indiget. et qui dubitat vtrū nix sit alba sensu idiget.

Tertio Dubitať. vtrum tantū sint due species argumētatiōis dyaletice. ¶ Pro solutione supponiť ꝙ i tertio caplo hui⁹ tractatus determiat arist. de spēb⁹ argumētatōis dyaᶜᶜ. ꝛ intēdit q̄ttuor cōclusiones. ¶ Quaꝝ pⁱa est h. due sunt spēs argumētationis dyaᶜᶜ. scꝫ inductio. et sill's. ¶ Scđa ꝯ⁹ diffinitio silli data est pri⁹ scilꝫ versus p̄ncipiū hui⁹. ¶ Tertia cōclō. Inductio ē a singularib⁹ ad vlia progressio. vt gubernator erudit⁹ est optimus. auriga eruditus ē optim⁹. ergo ois q est erudit⁹ est optim⁹. ¶ Quarta cōclu⁹ tāgit dr̄am iter sillogismū. ꝛ inductionē. q2 inductio ē verisimilior planior secūdū sēsū notior ꝛ plurib⁹ cōis. sed sill's ē vniuersalior ꝛ ad cōtradicēdū efficacior. Ex q̄ patet ꝙ tātū sūt due spēs argumētationis dyaᶜᶜ. ēptiema vo ad sillm reduciť. et exēplū ad inductionem.

Ad rationes Ante oppositū. omnes solute sunt ex dictis in primo notabili.

Queritur Utrū tātū sint q̄ttuor istrumēta abūdādi in sill'is dyaleticis. ¶ Et videť ꝙ n̄. q2 nulla sūt instrumēta abūdādi i iductōib⁹ dyaletic]. g̃ nec sūt aliq̄ istrumēta abūdādi i sill'is dyaletic]. ¶ z⁹ sic. ꝓpōnū sūptio neccio reqriť ad sillꝫ dyaleticū. g̃ n̄ ē istrumētū abūdādi i sill'is dyaletic]. ¶ 3⁹ sic. multiplic] distinctō ptiet ad sophisticū. dr̄aꝝ iuētio ꝛ silitudis ꝯsideratō ptiet ad methaphīcū. ergo n̄ sūt istrumēta abūdādi i sill'is dyaleticis.

Primo ¶ In oppositū tamē est aristo. Sciēdū ē ꝙ i tertio tractatu determiat arist. de istrumēt] abūdādi i sill'is dyaleticis. Et diuidiť i duo capl'a. Quoꝝ p̄mū continet q̄ttuor ptes. In pⁱa d̄termiat de istrumēto pⁱo abūdādi in sill'is dyaletic]. ꝛ intēdit. s. cōclusiōes. Pⁱa tāgit numeꝝ istrumētoꝝ ꝛ ē h. ¶ Instrumēta per q̄ abūdam⁹ in sill'is dyaleticis sūt q̄ttuor. p̄mū ē ꝓpōnū sūptio. zᵐ est multiplic] distinctio. tertiū ē dr̄aꝝ iuētio. ꝛ q̄rtuꝫ est similitudis cōsideratio. ¶ Scđa ꝯ⁹. tria vltia istrumēta q̄dā mō ꝯtinēt in pⁱo qḋ ē ꝓpositionū sūptio. patꝫ. q2 q̄n distiguim⁹ bonū vel eligēdū: in bonū suaue ꝛ bonū expediēs tūc sumim⁹ propōes. ꝛ q̄n disliguim⁹ sēsū a disciplia eo ꝙ amittētes disciplinā p̄nt eā rursus sumere: sed amittētes sēsū nō p̄nt rursū recupare. similiť q̄n dicim⁹ ꝙ sic se habet sanatiuū ad sanitatē. ita se hꝫ enechiū ad enechiā: tūc sūim⁹ propōes. mō p̄mū istoꝝ ē multiplic] distinctō ꝛ zᵐ ē dr̄aꝝ iuētio. ꝛ t̄tiū ē silitudis ꝯsideratō. g̃ qđlibet istoꝝ ē ꝓpōnū sūptio. ¶ Tertia conclusio tāgit primū documētū ad sumēdū propositiōes. et est. volēs sumere ꝓpōes dꝫ gnq̄ꝫ cōsiderare. pⁱo debet ꝯsiderare ad ea q̄ dicta sūt sic i propōe dyaletica scꝫ ꝙ sumat opiones omniū aut pluriū aut sapiētū. ꝛ hoꝝ vel oīm. vel pluriū. vel notissimoꝝ. z⁹ debet sumere ꝓpōnes ꝯtrarias ꝓbabilib⁹. 3⁹ debet sumere ꝓpōnes q̄ scđꝫ vnāquāq̄ artē sūt iuēte. q̄rto. debet sumere ꝓpōes cōtrarias probabilib⁹ protēsas secundū contradictionē. q̄nto. debet sumere propōnes sil'es probabilib⁹. ꝛ de isto dat duo exēpla. vt si sumam⁹ cōtrarioꝝ esse eādē disciplinā: ēt sumere debem⁹ cōtrarioꝝ eē eūdē sensū. zᵐ exēplū ē. vt si qs sumat ꝙ videm⁹ int⁹ suscipiētes aliqd ꝛ nihil ex mittentes. pōt sumere ꝙ etiaꝫ audim⁹ int⁹ suscipiētes ꝛ nihil ex mittentes. ꝛ olfacimus eodē mō. ¶ Quarta ꝯ⁹ tāgit zᵐ documētū qḋ ē tale. volēs assūere propōes debꝫ assumere illud qḋ videť oibus aut plurib⁹ tāq̄ꝫ p̄ncipiū veꝝ. ¶ Quinta ꝯ⁹ tangit tertiū documētū. volēs sumere ꝓpōes debet sūere diffiones ꝛ descriptiōes vl'iū. vt diffinitiōes boni. ꝛ aīalis. ¶ 6ᵃ ꝯ⁹ tāgit q̄rtū documētū. volēs sūere ꝓpōes debet cape opiones singloꝝ. vt ēpedocles diť eē. 4. elemēta corpū. q2 dyaletic⁹ pōt pōere illḋ qḋ ab aliq̄ ꝓbabiliť dictū ē. ¶ 7ᵃ ꝯ⁹ tāgit 5. documētū. oēs ꝓpōnes dyaᶜᶜ. ꝛ oia ꝓbleūata diduť p tres ptes. nā q̄dā sūt ethice. vt vtꝝ opteat magl pētib⁹ vel legib⁹ obedire si dissētiāt. alie loᶜᶜ. vt vtꝝ ꝯrioꝝ sit eadē disciⁿᵃ. vl' n̄. alie vo phice. vt vtᵐ mūd⁹ sit etern⁹ vel nō. verūtn̄ ille ꝓpōes n̄ d̄bēt oēs

a dyaletico diffiniri. qꝛ difficile ē assignare dif
finitiones eoꝝ sed sufficit eas cognoscere ꝑ exē/
pla. ꝛ aliter phꝰ debebit diffinire ſm veritatē in
dyaᶜᵃ. aut scđz opionē tātū. ¶ Octaua ꝯᵒ tāgit
sextū documētū qđ ē tale. volēs sumere plᵉs
ꝓpōnes ꝑ debet sumere ꝓpōnes magis vlᵉs
et deide diuidere eas in singlᵉs. vt ꝑ oꝫ sume
re ꝙ oppositoꝝ eadē ē disciplina. deīn ꝙ ꝯrio
rū ē eadē disciplina. ꝛ ēt eoꝝ q̄ sūt ad aliqđ est
eadē disciplīa. ꝛ ꝯīter ꝙ bōi ꝛ mali ē eadē di
ciplina. ꝛ etiā albi ꝛ nigri. silᵉr calidi ꝛ frigidi.

Secundo Sciēdū ē ꝙ aristo. in secun/
da parte detᵉmiat de multi/
plici distinctione. ꝛ contiet. 4. ꝑticlᵃs. In pᵃia
ponit aliq̄s ꝯsiderationes ꝺ mlᵗiplici distictō
ne ispiciēdo ad opposita. et cōtinet. 9. ꝯclōnes.
¶ In pᵃia tāgit tᵉle documētū. nō solū oꝫ ꝺter/
minare de diuersis modis mlᵗiplicis. sꝫ oꝫ assi
gnare ratōnes ipsoꝝ modoꝝ illiꝰ mlᵗiplicꝭ. vt
ñ solū oꝫ dicere ꝙ bonū dr̄ de iustitia ꝛ fortitu
dine: de enecbtiuo ꝛ sanatiuo. qꝛ q̄dā dicūt̄ bo/
na ꝑpter h̄ ꝙ talia sūt. q̄dā aūt ꝑpter h̄ ꝙ sūt
ꝑfectia alicuiꝰ. ¶ Scđa cōclusio tāgit ꝑmā cō
siderationē ispiciēdo ad cōtraria. ꝛ ē h̄. si ꝓpo
sitū hēat plura ꝯtraria spē ꝛ noie dr̄a ipsū ē mlᵗ
tiplex. Declarat tribꝰ exēplis. ꝑmū. qꝛ acuto i
voce contrariat̄ graue. ꝛ acuto i magnitudine
contrariat̄ obtusū. iō acutū dr̄ mlᵗiplr̄ sic̄ eius
contrariū. 2ᵐ exēplū. graui i voce ꝯtrariat̄ acu
tū. ꝛ graui in magnitudie ꝯtrariat̄ leue. iō gra
ue ē mlᵗiplex. Tertiū exēplū. bono i aīali ꝯtra
riat̄ fedū. ꝛ bono i domo ꝯtriat̄ pestilēs. ideo
bonū ē multiplex. ¶ Tertia ꝯᵒ tāgit tertiā ꝯsi/
deratiōnē. ꝛ ē h̄. si ꝓpositū hēat plᵃ contraria
eadē noie ꝛ spē dr̄a ꝓpositū ē multiplex. Patꝫ
duobꝰ exēplis. qꝛ albo i voce ꝯtrariat̄ nigrū in
voce. ꝛ albo i colore cōtrariat̄ nigrū in colore.
vox enī ꝛ alba ꝛ nigra dr̄. silᵉr ꝛ color. g̊ ꝯtraria
in voce ꝛ colore sūt eadē noie. Sꝫ ꝙ dr̄ant spē
pꝫ. qꝛ eoꝝ q̄ sūt eadē spē ē idē sēsus. sꝫ istoꝝ nō
ē idē sēsus. qꝛ albū ꝛ nigrū in voce iudicamus
auditu. sꝫ albū ꝛ nigrū i colore iudicamꝰ visu.
2ᵐ exēplū. acuto i humoribꝰ cōtrariat̄ obtusū
ꝛ similiter acuto i magnitudibꝰ cōtrariat̄ ob/
tusū. ista tñ dr̄nt spē. qꝛ vnū ꝑcipimꝰ tactu. ꝛ a/
liud gustu. ¶ Quarta cōcluᵒ tāgit tertiā cōside
rationē. si ꝓpositū i vno subiecto hēat cōtrari
um. ꝛ in alio nō: est mlᵗiplex. pꝫ duobꝰ exēplis.
Primū exēplū. delectatōi q̄ ē i potu cōtraria/
tur tristitia. sꝫ delectationi q̄ ē in cōsiderando
ꝙ dyameter ē coste assymet̄: nihil ē cōtrariuꝫ
ideo delectatio ē multiplex. 2ᵐ exēplū. amare
qđ ē scđz aīmā contrariat̄ odire. sꝫ amare qđ ē
scđz corꝑalē actū nihil ē cōtrariū. iō amare est
equocū ꝛ multiplex. ¶ Quita cōcluᵒ tāgit q̄r/
tā considerationē q̄ ē h̄. si int̄ ꝓpositū ꝛ vnū su
oꝝ contrarioꝝ sit mediū. ꝛ int̄ ipsū ꝛ aliud con
trariū sit idē mediū. ꝓpositū ē mlᵗiplex. ¶ 6ᵃ
concluᵒ tāgit q̄ntā considerationē q̄ ē. si inter
ꝓpositū ꝛ vnū suoꝝ cōtrarioꝝ sit vnū mediū
ꝛ iter ipsū ꝛ aliud contrariū nō sit idē mediū:
ꝓpositū ē multiplex. De istis duabꝰ cōsiderati
onibꝰ dat vnū exēplū. qꝛ mediū albi ꝛ nigri in
coloribꝰ ē fu[s]cū. sꝫ iter albū ꝛ nigrū in voce ni
hil ē mediū nisi forte raucū. q̄dā enī dicūt rau
cā vocē esse mediā. ideo albū erit equocum ꝛ
mlᵗiplex. ꝛ similr̄ nigrū. ¶ Septia ꝯᵒ tāgit sex/
tā considerationē q̄ ē. si iter ꝓpositū ꝛ vnū su
oꝝ contrarioꝝ sint plᵃ media. ꝛ int̄ ipsū ꝛ ali/
ud contrariū sit tātū vnū mediū: ipsū ē multi
plex. vt iter albū ꝛ nigrū in coloribꝰ sūt plᵃ me
dia. sꝫ int̄ albū ꝛ nigrū in voce ē tautū vnū me
diū. scꝫ raucū. ¶ Octaua ꝯᵒ tāgit vnā conside/
rationē ispiciēdo ad contradictoria. ꝛ ē hec. si
vnū contradictorioꝝ ē mlᵗiplex. ꝛ reliquū. vt
si ñ videre sit mlᵗiplex: ita ꝛ videre ē mlᵗiplex
nā ñ videre vno mō tm̄ valꝫ sic̄ ñ habere visū
ꝛ ei opponit̄ videre qđ tātū valꝫ sic̄ hr̄e visuꝫ.
Alioᵒ nō videre tm̄ valꝫ sic̄ ñ vti visu. cui ꝯtra/
dicit videre qđ ē vti visu. ¶ Nona cōcluᵒ tāgit
vnā consideratōnē respiciēdo ad ꝑuatie oppo
sita. ꝛ ē h̄. si vnū priuatie oppositoꝝ dicat̄ mlᵗ/
tipliciter: ꝛ reliquū. vt si sētire dicat̄ ſm aiam
ꝛ scđz corpꝰ. ita insēsibile dicet̄ scđz aiaꝫ ꝛ ſm
corpus.

Tertio Sciēdū est ꝙ aristo.
in tertia ꝑticula docet cognoscere
mlᵗiplex ispiciēdo ad casus. ¶ Et intēdit talē
cōclusionē. si vnū casuū dicat̄ multiplr̄. ꝛ reli/
quū. vt si iuste dicat̄ multiplr̄. scꝫ i cognoscen
do et in iudicādo. etiā iustū dicet̄ multiplicit̄.
ꝛ si sanatiuū dicat̄ multiplr̄ scꝫ qꝛ ē sanitatꝭ ef
fectiuū. aut sanitatꝭ cōseruatiuū. aut sanitatis
seruatiuū. ꝛ etiā sanatie dr̄ mlᵗiplr̄. scꝫ effecti/
ue. cōseruatie. et seruatiue. ¶ Cōseq̄nter i t'tia
particula docet cognoscere mlᵗiplex inspiciē/
do ad gn̄a. et itēdit duas cōclusiōes. Quaꝝ ꝑ/
ma tāgit primā ꝯsiderationē q̄ est h̄. si ꝓposi/
tū reperiat̄ in diuersis ꝑdicamētis: ipsū ē mlᵗ/
tiplex. Patꝫ tribꝰ exēplis. Primū exēplū. bo/
nū in cibis ē effectiuū voluptatꝭ. ꝛ bonū i me

dicina ē effectiuū sanitatis. et bonū in aīa ē q̄-
leficatiuū aīe. facit enī aīaȝ castā. fortē ⁊ iustā:
et similiter ꝺ bono in hoīe. ideo bonū est equo
cū et multiplex. 2ᵐ exemplum. color est genus
albi in corpore. et bene audibile: est genus al-
bi in voce. Tertium exemplū. acutū est multi
plex. qꝛ vox dr̄ acuta eo ꝙ est velox. et angulꝰ
dicit̄ acutꝰ quia mīor ē recto. et cultellus dicit̄
acutꝰ quia habet angulū acutū. ¶ Tertia ꝯclu
sio tāgit secūdā ꝯsiderationē. q̄ ē h̄. si proposi-
tuȝ cōueniat rebꝰ diuersoꝝ geneꝝ nō subalter
nati positoꝝ ipsuȝ ē multiplex. vt h̄ nomen aī
mal potest cōuenire ei qꝺ est asinꝰ. et ei qꝺ est
vas. que sunt gn̄a non subalternati posita. naȝ
asinus ē de gn̄e subē. et vas est de gn̄e q̄litatis
in q̄rta specie. si ꝟo illa gn̄a sint subalt̄nati po
sita nō oȝ ipsuȝ esse multiplex. vt aīal ⁊ auis
sunt gn̄a subalternati posita r̄spectu corui. cor
uus enī dicit̄ aīal volatile bipes. ⁊ etiā dicitur
auis. tamē quia aīal et auis sunt gn̄a subalt̄na
ti posita: nō oȝ ꝙ coruꝰ sit multiplex. h̄ etiā po
test fieri īspiciēdo ad cōtraria. ¶ Cōseq̄nt̄ i ter
tia particula docet cognoscere multiplex īspi-
ciendo ad dr̄ias. et intendit q̄nq̄ȝ cōclusiones.
¶ Quaꝝ p̄ria tāgit primā cōsiderationē que ē
hec. datī significatī alicuiꝰ propositioȝ inspice
re ad diffinitōes eoꝝ et perēpto gn̄e oȝ videre
si p̄cise remaneat eadē dr̄a. et si nō. propositū
est multiplex. vt albū in corꝑe sic diffinit̄. ē cor
pus hn̄s albedinē. sed albuȝ in voce sic diffini
tur. ē vox bn̄ audibilis. mō īterēpto ꝓpo gene
re scȝ corpore ⁊ voce nō remanet eadē differē
tia. quia nō est idē habere talē colorē. et cē bn̄
audibile. ideo albū ē multiplex. Et subdit ꝙ ī
diffinitionibꝰ sepe latet assequēs equocū. iō oȝ
videre si predicata in diffinitōe posita cōueni
ant diffinito ꝑm diuersas rōnes. ¶ Scđa ꝯclu
sio tāgit scđaȝ cōsiderationē q̄ est h̄. si signifi-
cata ꝓpositi nō sint cōparabilia scđȝ magis et
minꝰ. aut scđȝ eq̄le: ipsū est multiplex. vt vox
alba et vestis alba nō sunt cōparabiles. simili
ter humor acutꝰ. et vox acuta non sūt cōpara
biles. ideo albū ē equocū. similiter ⁊ acutū. nā
om̄e vniuocū ē cōparabile scđȝ magis ⁊ minꝰ:
aut scđȝ eq̄le. ¶ Tertia ꝯclusio tāgit tertiā cō
siderationē q̄ est hec. diuersoꝝ geneꝝ et nō su
balternati positoꝝ diuerse sūt differētie ⁊ spe-
cies. vt aīmalis et sciētie. ideo cōsiderādū ē si
ꝓpositū sit differētia diuersoꝝ geneꝝ et n̄ su-
balternati positoꝝ. quia tūc ꝓpositū erit mul

tiplex. qꝺ patet exēplo. quia acutū est differen
tia vocī ⁊ magnitudis. differt eī vox a voce eo
ꝙ vna sit acuta: et alia sit grauis. sic ⁊ magnitu
do differt a magnitudīe. ideo acutū est equo-
cū. Diuersoꝝ enī geneꝝ et nō subalternati po
sitoꝝ diuerse sūt differētie. ¶ Quarta ꝯclusio
tangit quartā cōsiderationē q̄ ē h̄. si propositū
sub eodē noīe hēat differētias diuersoꝝ gene
rū: ipsū est multiplex. vt color q est in corpori-
bus habet istas differentias q̄ sūt disgregare:
et cōgregare visū. sed color qui est in melodys
tales differētias nō habet. ¶ Quīta cōcluᵒ tan
git q̄ntā cōsideratōnē q̄ est h̄. cū sit species nul
lius sit differētia. nā hō et bos nulliꝰ sunt diffe
rentie. ideo cōsiderāduȝ ē si propositū sub eo
dē noīe sit spēs vniꝰ et differētia alteriꝰ tūc pro
posituȝ erit multiplex. vt albuȝ ī corꝑe ē speci
es colorī. et albuȝ in voce ē differentia. dr̄t enī

Conclusio vox a voce eo ꝙ alba sit.
R̄n̄salis. tātuȝ sūt quattu
or instrumēta abundādi in sill'is dyaleticī. pa
tet per sufficiētiā. quia cōtingit abundare ī sil
logismis dyaleticī ex parte vocis. vel ex parte
rei. si primū: h̄ est dupl'r̄. vel ex parte vocī cō-
plexe. et sic ē propōnū sūptio. vel ex ꝑte vocis
incōplexe. ⁊ sic ē multiplicī distinᵒ. Si ex parte
rei h̄ ē dupl'r̄. vel ex parte rei cōueniētie: et sic
est silr̄itudinis cōsideraᵒ. vel ex parte dr̄ie. ⁊ sic
est dr̄aꝝ iuētio. Et vocat̄ istrumētū prōptitu
do q̄dā ad reperiendū faciliter ⁊ prōpte plura
media ad eadē cōclusionē dyaletice ꝓbādū.

Primo Dubitat̄. vtrū de similitudinis
cōsideratiōe spectet ad dyale-
ticū tractare tāq̄ȝ instrumētū. ¶ Pro dubio ē
supponēdū ꝙ arist. in tertia ꝑte p̄cipali huiꝰ
tractatꝰ determiat ꝺ dr̄aꝝ iuētione. ponendo
duas cōclusiōes. ¶ Quaꝝ p̄ria tāgit primā cō
siderationē q̄ ē h̄. oportet cōsiderare dr̄am eo-
rū q̄ sūt eiusdē generis. vt qꝺ est illud in q̊ dif-
fert iustitia a fortitudīe. et prudētia a tēperan
tia. hec enī oīa sūt ex eodē gn̄e. scȝ ex genere ꝟ
tutis. ¶ Secūda ꝯclusio tāgit scđaȝ ꝯsideratō
nē. oportȝ cōsiderare dr̄iam eoꝝ que sūt in di-
uersis gn̄ibꝰ que tamē nō nimiū differūt. vt in
quo differt sēsus a sciētia. nā in his que nimiū
differūt manifeste sūt omēs differētie. ¶ Con-
sequēter in quarta ꝑte p̄cipali ponit tres cō-
clusiones ad cognitōnē similitudis. ¶ Prima
tāgit primā cōsiderationē q̄ ē h̄. oportȝ cogno-
scere similitudines eoꝝ que sūt in diuersis ge-

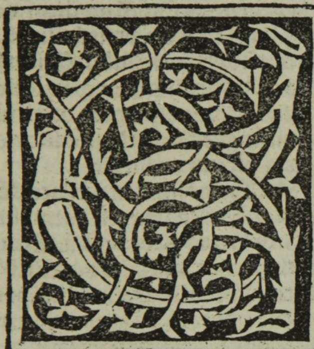
neribus qualiter se habet alterꝫ ad alterũ. nã sic se habet aliud ad aliud. vt sic se habet disci plina ad disciplinatũ ita sensus ad sẽsatũ. opor tet etiã cognoscere q̃liter alterũ ẽ in altero. qꝛ sicut aliud ẽ in alio vt sicut visus ẽ in oculo: ita mẽs est in aĩa. et sicut trãquillitas ẽ ĩ mari: ita serenitas ẽ in aere. ¶ Scd̃a ꝯclusio tãgit scd̃aꝫ cõsiderationẽ q̃ est h̃. oportet ꝯsiderare silitu dinẽ eoꝝ que mltũ differũt. qꝛ per ea faciliter poterimꝰ accipere silitudinẽ ĩ alijs. ¶ Tertia ꝯcluꝰ tangit tertiã cõsiderationẽ. oportꝫ ꝯside rare silitudinẽ eoꝝ q̃ sũt in eodẽ gñe. ꝛ videre si sit aliqđ ꝯmune qđ oĩbꝰ insit vt hoi et equo et cani inest aliqđ cõe in q̊ sũt similia. ¶ H̃ sup posito respõdeᷣ ꝑ talẽ distictionẽ. ꝯsideraᵒ sili tudinis põt dupliᷣ cõsiderari. vnoᵒ vt rõne ip sius aliud inferaᷣ. ꝛ sic ẽ locꝰ dyalecticꝰ ꝛ non in strumẽtũ. Alioꝰ vt per eã itellectꝰ accipiat plu res termios q possũt esse media ad sillogizan dũ dyaletice. et sic est instrumẽtũ.

Secũdo Dubitaᷣ. ad qđ est vtilis mltiplicl distictio. ¶ Pro solutione supponiᷣ ꝙ aristo. determiat de vtilitatibꝰ ꝓdictoꝝ instrumẽtoꝝ. et cõtinet tres partes. in quaꝝ pria intẽdit talẽ cõclusionẽ. multiplicis distinctio ẽ vtilis ad tria. ꝑmo. ad manifestan dũ ꝓpositũ. qꝛ propositũ multiplicl nõ põt eẽ manifestũ nisi sciamꝰ quotiẽs ipsũ dr̃. 2ᵒ ẽ vti lis ad h̃ ꝙ fiat disputatio ad rẽ ꝛ nõ ad nomẽ sed si multiplex sit indistictũ tũc opponẽs ꝛ re spõdẽs nõ capiũt ꝓpositũ ꝓ eodẽ. et sic dispu tãt ad nomẽ. sed si mltiplex sit distictũ tũc op ponẽs videbiᷣ ridiculosus nisi capiat ipsũ sic respõdẽs. Tertio ẽ vtilis ad nõ paralogizari ꝛ ad paralogizare. qꝛ si rñdẽs sciat distictionem mltiplicl: ñ poterit ꝑalogizari ab opponẽte. et opponẽs sciẽs distictionẽ mltiplicl poterit ꝑa logizare respõdẽtẽ nõ sciẽtẽ distictionẽ multi plicl. H̃ tamẽ nõ sẽper accidit ꝫ solũ qñ multi plex in vno sẽsu ẽ veꝝ. et ĩ alio falsũ. Et subdit ꝙ ꝑalogizare rñdẽtẽ nõ ẽ modus ꝯueniẽs dy aletice. qꝛ verẽdũ ẽ oĩno dyalecticl ad nomẽ di sputare. nisi đ ꝓposito nõ possꝫ aliᷣ disputare.

Tertio Dubitaᷣ. ad q̊t ẽ vtilis differen tiaꝝ ĩuẽtio. ¶ Pro rñsiõe suppo nitur ꝙ in scd̃a ꝑte huiꝰ capituli docꝫ aristote teles vtilitatẽ ĩuẽtiõis drãꝝ. et intẽdit talem conclusionẽ. ¶ Differẽtiaꝝ ĩuẽtio vtilis est ad duo. ꝑmo. ad sillos de eodẽ ꝛ diuerso. qꝛ si ĩue nimꝰ differẽtiã aliquoꝝ: oñdemꝰ ea nõ esse ea dẽ sed diuersa. 2ᵒ est vtilis ad cognoscẽdũ dif finitiões vniuscuiusqꝫ qꝛ ꝑ differẽtias separa mus ꝓpriã rationẽ cuiuslibꝫ substãtie a q̃libꝫ alio. ¶ Cõseq̃nter ĩ tertia ꝑte poĩt talẽ ꝯclusio nẽ. similitudĩs cõsideratio vtilis est ad tria. ꝑ̊. ad inductionẽ rõcinationis. qꝛ ꝓpter similitu dinẽ singulariũ ex ipsis singularibꝰ aggrediᷣ inducere vlẽ. ẽ̊ vtilis ẽ ad ĩductiões. añs patꝫ: qꝛ nõ est facile inducere ignorãtibꝰ similia. 2ᵒ est vtilis ad sillos ex ypotesi. qꝛ ꝓbabile est ꝙ sicut se habet in vno similiũ: sic se habet in re liqs. ideo illud qđ ostẽdimꝰ de vno similiũ pos sumꝰ ostẽdere de alijs. Tertio ẽ vtilis ad diffi nitionũ assignationẽ. qꝛ per similitudis ꝯside rationẽ possumꝰ cognoscere aliqđ cõe ĩ q̊ aliq̃ ꝯueniũt. qđ cõe ẽ genꝰ si predicetᷣ in qđ. nã de nũero ꝯiũ illud qđ maxĩe ĩ eo qđ qđ ẽ ꝑ̃dica tur genꝰ erit. valet etiã in illis q̃ nõ sũt eiusdẽ generl. qꝛ illud qđ ẽ cõe illis q̃ nõ sũt eiusdẽ ge neris põt poni ꝓ gñe. Hoc declarat ꝑ duo exẽ pla. Primũ exẽplũ. trãq̃llitas in mari ꝛ sereni tas in aere cõueniũt in h̃ ꝙ vtrũqꝫ ẽ q̃es. ideo q̃es est de diffinitiõne vtriusqꝫ. 2ᵐ exẽplũ. pun ctus in linea ꝛ vnitas ĩ nũero cõueniũt ĩ hoc ꝙ vtrũqꝫ ẽ pricipiũ. ideo pricipiũ ẽ de diffinitiõe eoꝝ. nã vnitas ẽ pricipiũ nũeri. et pũctus ẽ ꝑn cipiũ linee. ¶ Consequẽter epilogãdo ꝯtinuat dicta sua in isto ꝑ̊ detminãda in 2ᵒ dicẽs. istru mẽta per q̃ fiũt silli dyaletici sũt hec q̃ttuor ꝑ̃ dicta. Sed loci ad q̊s predicta instrumẽta sũt vtilia sũt hij q dicẽdi sunt in secũdo huiꝰ.

Ad rationes Ante oppositũ. ¶ Ad ꝑ̊ mã diciᷣ ꝙ licet ꝑ̃dicta instrumẽta ꝑ̊ et per se sint instrumẽta abũdã di in sillis dyaleticl. ex cõsequẽti tamẽ sunt ĩ strumẽta abũdãdi in ĩductiõibꝰ dyaleticl. vel posset cõcedi añs et negari ꝯñs. qꝛ istrumẽtũ dyaleticũ debet reddere hoĩẽ prõptũ ad sta ti reperiẽdũ plura media ad eãdẽ cõclusionẽ dyaletice probãdã. mõ eadẽ ꝯᵒ nõ potest idu ctiue ꝓbari nisi ꝑ vnicũ mediũ. videlꝫ ꝑ aggre gatũ ex suis singularibꝰ. ideo nulla sũt instru mẽta abũdãdi in ĩductiõibꝰ dyaleticl. ¶ Ad se cũdã diciᷣ ꝙ lꝫ ꝓpõnũ sũptio sit neccia ad dya leticũ sillm. tamẽ habitꝰ qui docet nos sume re plures ꝓpões ꝑ quas põt eadem cõcluᵒ dy aletice ꝓbari ẽ instrumẽtũ vtile abũdãdi ĩ sil logismis dyaleticl. ¶ Ad tertiã rñdeᷣ ad pri mã partẽ ꝙ multiplicl distictio põt tripliciter cõsiderari. vnoᵒ vt per eã intẽtiones nõ inten

te rẽoueant̃. et que sũt ad ꝓpositũ accipiant̃. et sic ad quãlibet sciẽtiã pertine t distin° multiplicl. z° potest cõsiderari vt per eã argumentatiões sophistice dissoluũtur. et sic ꝑtinet ad sophisticã. Tertio potest cõsiderari vt ꝑ talez distictioné habeam⁹ plures termios et ex cõsequẽti plura media ad eãdẽ cõclusionẽ ꝓbãdũ. et sic ꝑtinet ad dyaleticũ. Ad scðaꝫ partez rõnis respõdet̃ ꝙ differẽtiaꝝ inuẽtio põt dupliciter ꝯsiderari. vno° vt per eã habeãt̃ diẽ ad demõstrãdũ ꝯclusiões et ad diffiniẽdũ termios. et sic pertiet ad demõstratorẽ et methaphisicũ. Alio mõ cõsiderat̃ vt per eã reperiantur plures termi q possũt esse media ad sillogizandũ dyaletice. et sic est instrumẽtũ dyaleticũ et de similitudis cõsideratiõe. vt patuit i ꝑmo dubio. ¶ Et hec de primo thopicoꝝ.

Irca Initiũ secũdi libri thopicoꝝ. Queritur. Utrũ in accidẽtibus ab iesse ad esse sit fõ lis ꝯña. ⁊ eꝯ ¶ Et videt̃ ꝙ sic. qꝛ causa formalis ñ separat̃ a suo effectu. g̃ ipossibile est albedinẽ alicui inesse et ipsũ nõ esse albũ· et per cõseqñs ab ieẽ ad esse valebit vl'r ꝯña. ¶ Scðo sic. accñtis esse ⁊ eius inesse sũt idẽ. g̊ ab vno ad aliud valꝫ ꝯña. et ecõtra. añs patꝫ ꝑ aristotelẽ septio methaphisice dicẽtẽ ꝙ accidẽtl esse est inesse. ¶ Tertio sic. oĩs forma q̃ ꝑdicat̃ denoiatiue de aliq̊ ẽ ei realiter inherẽs. g̊ ab inesse ad esse valet cõseq̃ntia tenet ꝯña. qꝛ oẽ accñs denoiatiue ꝑdicat̃ de suo subo. ¶ In oppositũ tñ est aristo.

Primo Sciẽdũ ẽ ꝙ ꝓ declaratiõe termioꝝ ponũt̃ diie suppões. et tres distinctões. ¶ Pria suppõ ẽ h. iesse alicui est esse i illo scðꝫ aliquẽ modũ essẽdi in. z^a suppositio. accñs eẽ est ipsũ ꝑdicari ꝺ suo subo. Ex q̊ seq̃t̃ ꝙ q̃rere vtrũ ab ineẽ ad esse valeat cõseq̃ntia ẽ q̃rere vtꝝ a ꝓpõne significãte accñs iherere suo subo. seq̃t̃ ꝓpõ in q̃ ꝑdicat̃ accñs de suo subo. vt albedo iheret sorti. g̊ sortes est albus. ¶ Pria distictõ ẽ h. accñtiũ q̃dã insunt subo sub esse ꝑfecto. sic̃ calor in eẽ intẽso. Alia sũt sub esse iꝑfecto. vt calor in esse remisso. z^a distin° accñtiũ q̃dã insũt i esse ꝑmanẽti. vt rubedo nat̃alis. ⁊ q̃dã isũt in esse trãseũti. vt rubedo ex vecũdia. Tertia distin° accñtiũ q̃dam insũt subo idiuisibili. sic̃ accidẽtia aĩe. Alia isũt subo diuisibili hñti ꝑtes. ⁊ illa sũt duplicia. qꝛ q̃dã insũt toti subo. alia autẽ solũ insũt vni ꝑti subl. ⁊ iteꝝ illa sũt duplicia. qꝛ q̃dã sũt q̃ determinãt certã partẽ in subo. vt simitas sibi ꝺterminat nasũ. q̃dã vo sũt q̃ ñ determinãt sibi certaꝫ ꝑtẽ i subo. ⁊ illa sũt duplicia. qꝛ q̃dã insũt maiori ⁊ ꝑ̊ncipali ꝑti. ⁊ q̃dã insũt min⁹ pricipali parti. ⁊ illa iteꝝ sũt duplicia. qꝛ q̃dã sũt talis nat̃e ꝙ cuicũqꝫ ꝑti insũt sufficiũt denoiare totũ. sic̃ lesura ⁊ egritudo. ⁊ alia nõ sufficiũt denoiare totũ. sicut albedo dentiũ.

Secundo Sciendũ ꝙ scðs liber thopicoꝝ in q̊ determiat aristo. de ꝓbleũate accñtl diuidit̃ in duos tractat⁹. Quoꝝ ꝑm⁹ cõtinet vnicũ capitulũ qð habet duas partes. In quaꝝ ꝑ̊ma itẽdit tres cõclusiões. ¶ Pria ꝯ° tãgit vnã suppõnẽ. q̃ ẽ h. probleũatũ q̃dã sũt vl'ia. vt oĩs voluptas ẽ bonũ nulla voluptas ẽ bonũ. Alia sũt ꝑticularia. vt q̃dã voluptas ẽ bonũ. q̃dam voluptas nõ ẽ bonũ. ¶ z^a ꝯ° tãgit scðaꝫ suppõnẽ q̃ ẽ h. ꝓbleũata vl'ia tã affirmatia q̃ꝫ negatiua sũt priora ꝑticl'arib⁹. pꝫ, qꝛ oñdẽs vl'e siml' ostẽdit ꝑticl'are. vt oñdẽtes ꝙ aliq̃d oĩ iest ostẽdim⁹ ꝙ alicui iest. ⁊ oñdẽtes ꝙ nulli iest: siml' oñdim⁹ ꝙ alicui nõ iest. ¶ Tertia ꝯ° tãgit t̃tiã suppõnẽ q̃ ẽ h. ꝓbleũata negatia sũt ꝑ̊ora affirmatiuis. patꝫ. qꝛ vt i plurib⁹ rñdẽtes afferunt ꝓpositiões affirmatiuas. iõ arguẽtes cõtra ipsos hñt ipsas destruere ꝓbãdo ꝑtẽ negatiuaꝫ ideo ꝓbleũata negatia sũt ꝑ̊ora affirmatinis. ¶ Cõseq̃nt̃ i z^a ꝑte h⁹ capl'i ꝺtermiat ꝺ ꝓbleũate accñtl ponẽdo q̃ttuor ꝯcl'oes. Quaꝝ pria ẽ. i accñtib⁹ difficillimũ est ꝯueniẽtẽ ꝺnoiationẽ ꝯuerti. sꝫ i alijs bñ ꝯtigit. pꝫ ex.° ⁊ rõe. Exẽplo sic. qꝛ i diffione bñ ꝯuertit̃. vt si aĩal gressibile bipes isit alicui. ipsuꝫ erit aĩal gressibile bipes. Sil'r i gñe. si aĩal iest alicui ipsuꝫ erit aĩal. sil'r i ꝓ̊po. vt si grãma^{ce} susceptibl'e iest alicui: ipsũ ẽ grãmatice susceptibl'e. Rõe sic. qꝛ nihil hoꝝ triũ ꝯtigit scðꝫ q̃d ieẽ vl' ñ iesse. qꝛ q̃ðlibꝫ hoꝝ aut simplr̃ iest. aut simpl'r ñ iest. sꝫ i accñtib⁹ nihil prohibet ꝙ aliq̃d isit scðꝫ q̃d. vt albedo vel iustitia. ideo ad ostẽdendũ aliquid esse albuꝫ

vel iustū nō sufficit ostēdere ꝙ albedo vel iustitia sibi insit. ¶ Scđa ꝯclusio tāgit duo peccata vitāda a dyalectico. ⁊ est hoc. duo sūt peccata icidētia i ꝓbleūatib⁹. Primū ē mētiri. quod accidit quādo dicim⁹ inesse illud qđ ñ iest. 2m peccatū est transgredi ꝓpositā locutionē. quod cōtingit quādo noiam⁹ res extraneas noib⁹. vt si appellem⁹ hoiez plātaniū. i. arborē euersā. ¶ Tertia cōclu° tangit vnā cōsiderationē ad ṫminādū probleūa accñtl. et est hoc. si predicatū qđ iest scđz modū essēdi in aliquoꝝ ꝑdicatoꝝ assignatur inesse vt accñs: peccatū ē in assignatōe accidentl. ¶ Quarta ꝯclu° ostēdit circa qđ predicatū maxie cōtingat hoc peccatū. et ē hoc. hoc peccatū maxie accidit in gñe. patz exēplo. et rōne Exēplo sic. quia si quis dicat colorē ineē albedini vt accñs: peccat. qꝛ nō accidit albo colorē esse. cū color sit gen⁹ albi. Ratione probaṫ sic. qꝛ ille qui assignat aliqd inesse vt accñs assigṫ ipsū inesse scđz denoiationez. ꝰ si quis assignet gen⁹ inesse scđz accñs peccat. patz. quia si quis dicat albedinē ineē colori. vel ābulātē moueri peccat. quia a nullo gñe denoiatiua ꝑdicatō diciṫ. sed oia genera vniuoce de specieb⁹ predicātur. nā nomē et rationē gñis spēs suscipiūt. Ex hoc infert ꝙ q dicit albedinē esse coloratā nō assignat hoc inesse vt gen⁹ propter denoiationē. neqꝫ vt ꝓpriū aut diffinitio. qꝛ illa nō insūt alteri a ꝓprijs subicibilib⁹. sed mlta alia ab albedine coloranṫ. vt lignū. lapis. equ⁹. homo.

Tertio Sciēdū ꝙ circa hunc textū incidūt q̄ttuor difficultates. ¶ Quarū pria est hoc. vtrū predicta diō probleūatuz sit sufficiēs. Et videṫ ꝙ nō. quia vl'e ⁊ particularē sūt passiōes soli ꝓpōni couenietes. sed ꝓbleuma ñ ē ꝓpositio. ꝰ ⁊c. Itē sic est aliqđ probleuma ꝑticulare. ita ē aliqđ indefinitū. ¶ Rñdeṫ per talē distictionē. ꝓbleūa pōt capi dupliciṫ. vno° prope vt ē questio vtrāqꝫ partem ꝯtradictiōis ꝯplectēs. Alio° capiṫ min⁹ prope scꝫ pro ꝓpositione data a respōdēte ad ꝓbleūa ꝑmo mō dictū ꝓpositū. ⁊ sic capiṫ hic. Et per hoc patet solutio ad primā rōnē factā. Et ad scđaz diciṫ ꝙ ꝓbleūa idefinitū cōtineṫ sub ꝓbleūate ꝑticulari. ¶ Scđa difficultas. qđ ē ꝓbleūa accidētis. Rñdeṫ ꝙ ē illud q̄ q̄riṫ predicatū inesse subō cū expssiōe ipsi⁹ accñtl. vt vtrū color insit corpori vt accñs. ¶ Tertia difficultas. q̄re phs ꝑ° determiat de ꝓbleūate accñtl. Rñdeṫ ꝙ ꝓpter tria. prio. propter ei⁹ difficultatē 2°. ꝓpter ei⁹ termiabilitatē. qꝛ solū ē termiabile negatiue. et probatū est i textu ꝙ probleūata negatia sūt priora affirmatis. 3°. ꝓpter ꝯuenietiā quā habet cū ꝓbleumate simplicl inherētie. ¶ Quarta difficultas. vtrū gen⁹ possit ꝑdicari de spē denomiatiue. supposit l his q̄ dicta sūt in ꝑdicamētl de denoiatiuis pro nūc rñdetur per duas suppōnes. ⁊ duo dicta. Pria suppositio ē hoc. gen⁹ predicari de specie denoiatiue est cōcretū gñis ꝑdicari de ipsa specie abstractiue designata. vt albedo ē colorata. 2a suppō passio superiorl mltotiēs noiaṫ noie ꝯcreti ipsius supioris. vt quātū est idē ꝙ diuisibile vel habēs ꝑtes. ¶ Primū dictū. cōcretū generl captū pro passiōe ipsius gñis denoiatiue ꝑdicaṫ de ipsa passiōe sic passio. vt linea ē quāta. idest linea ē diuisibilis. vel habēs partes. 2m dictū. cōcretū generis vt generis ē nūq̄ꝫ predicaṫ de spē. vt ista ē falsa. linea ē quāta. vt sit sensus linea habet quātitatē. vel linea ē sub in q̄ꝫtitatl. Ex q̊ patet rñsio ad difficultatē. scꝫ ꝙ nullum gen⁹ predicaṫ denoiatiue de spē. patz. qꝛ dictū est in textu ꝙ a nullo gñe đnoiatia predicatio dicitur de specie.

Conclusio Respōsalis. in oib⁹ accidētibus ab inesse ad esse. ⁊ econtra: est formalis ꝯña. Patet. ꝑ rōnes factas añ oppositū. Et auctoritas aristotelis debet itelligi de accñtib⁹ que aut iperfecte insūt. aut in trāsitu. aut i parte q̄ nō sufficit denoiare totū. 2a pars debet intelligi de accñtib⁹ que ꝑdicāṫ denomiatiue denomiatione itrinseca.

Primo Dubitaṫ. vtrū ꝓbleūa simplicl inherentie sit termiabile ꝑ locos dyaleticos. ¶ Pro dubio supponiṫ ꝙ i tertio tractatu docet aristo. qualiter possit termiari ꝓbleūa simplicis inherētie ꝑ locos itrisecos. et ꝯtinet sex partes. In pria termiat ꝓbleūa simplicl inherētie per locū a toto in quātitate ponēdo vnaz cōclusionē que tāgit talē cōsiderationē. Si aliquod ꝑdicatū assigneṫ inesse alicui subō oi vl' nulli oꝫ cōsiderare ad suas spēs ⁊ nō in infinitis. idest in ididuis. ⁊ si nō sit instātia in spēbus oꝫ iteꝝ diuidere vsqꝫ ad ididua. et si in aliq̊ iueniaṫ istātia destruēdū ē ꝓbleūa. vt si volum⁹ ostēdere ꝙ oim oppositoꝝ ē eadē disciplia. oꝫ ꝑmo videre si eoꝝ q̄ sunt ad aliqd ⁊ cōtrarioꝝ et eoꝝ que sūt scđm ꝑuationē ⁊ habitū. et eoꝝ que sūt scđm cōtradictōnē sit eadē disciplia. ⁊ postea oꝫ videre ad indidua. vt si iusti et iiusti.

dupli et dimidy. cecitatis et visus. esse et non esse sit eadē disciplina. nā si predicatū alicui istorū non insit destruēdū ē probleūa. et valet etiā iste loc⁹ ad cōstruēdū. quia si respōdēs videat predicatū inesse oib⁹ aut plurib⁹ tunc debz cōcedere ppositū. aut ferre instātiā i aliquo. alit̄ erit ad icōueniēs. ¶ Et p hꝫ pꝫ rn̄sio ad dubiū.

Secundo Dubitat̄. vtrū pbleūa simplicis inherētie sit terminabile per locū a diffinitione. ¶ Pro solutōne supponit̄ q aristo. in scda parte t̄miat probleuma simplic] iherētie per locū a diffinitiōe ponēdo vnicā cōclusionē que tāgit talē cōsiderationē. si aliqd predicatū assignet̄ alicui subo ineē oꝫ videre si pdicatū cōueniat diffinitiōni subiecti. et si diffinitio pdicati cōueniat subo. et etiā si diffinitio pdicati cōueniat diffinitioni subiecti si nō: destruēdū ē probleūa. et si sic cōstruēdū est. Declarat per tria exēpla. Primū est. si quis dicat deū facere iniuriā: oꝫ videre qd sit iniuriā facere. nā iniuriā facere est spōte nocere. deo autē nō cōuenit spōte nocere. ideo nec deo cōuenit iniuriā facere. 2ᵐ exēpluꝫ. si quis dicat q studiosus ē inuid⁹. optet videre qd sit iuidia. Est eni iuidia tristitia de apparēti pspe ritate alicui⁹ i nutū boni. et tūc manifestū ē q studiosus nō ē iuidus. quia esset prauus. Tertiū exēplū. si dicat̄ q rephēsor ē inuid⁹. videndū est quid sit vtrūq. rephēsor eni est q tristatur de maloꝝ prosperitate. sed inidus ē qui tristat̄ in bonoꝝ psperitatib⁹. ideo manifestuꝫ ē q rephēsor nō est inid⁹. Ex hꝫ pꝫ rn̄sio ad duᵐ.

Tertio Dubitat̄. vtrū pbleūa simplicis inherētie sit probleūa scdꝫ dyaleticū. ¶ Pro dubio supponit̄ q ad dclaratio nē predictaꝝ ꝯsiderationū poit aristo. tria documēta. ¶ Primū ē. si in diffinitiōe subi vel pdicati acceptū sit aliqd obscuꝝ accipiēda ē diffinitio subi vel pdicati vel ipsi⁹ termi obscuri donec veiam⁹ ad notitiā ppositi. 2ᵐ documētū. si rn̄dēs velit sumere aliquā ppōnē vlēꝫ et ꝯtra eā videat instātiā debꝫ eā sumere cū sua instātia. nā instātia ē argumētū ad ppositum. 3ᵐ exēplū. res appellāde sūt vt plēs eas appellāt. sꝫ q insūt ipsis reb⁹ vel n̄ isūt hꝫ nō ē accipiēdū a plib⁹. nā q sanatiuū sit pfectiuū sanitat] debꝫ dici vt plēs dicūt. sꝫ vtꝝ sanatiuū sit effectiuū sanitat] n̄ ē dicēdū vt plēs: sꝫ vt medici.

Ad rationes Ante oppositū. patuerunt solutiōes ex dict].

Queritur Utrū m̄ltiplex sit ꝯstruēdū vel destruēdū in vtroq sēsu vel in altero tātū. ¶ Et argr̄ p q n̄ sit ꝯstruēdū in vtroq sēsu. qꝛ m̄ltiplex importat sua significata disiūctie. sꝫ ad ꝯstruēdū disiūctiuā sufficit cōstruere vnā partē. g̊ ad ꝯstruēdū m̄ltiplex sufficit ipsū ꝯstruere i vno sēsu. maior pꝫ per aristotelē in pn̄ti textu q pōit significata ipsi⁹ multiplic] opportunū disiūctie sic: opportunū ē expediēs. aut bonū. ¶ 2° argr̄ q nō sit destruēdū in vtroq sensu. qꝛ multiplex iportat sua significata copulatie. sed ad destruēdū copulatiuā sufficit destruere vnā partē. g̊ ad destruēdum m̄ltiplex sufficit destruere in vno sensu. maior patꝫ p aristo. p perye rmēias q dicit q si tunica significet hoiē et equū nihil differret dicere tunica ē alba: et dicere istā copulatiuā. hō ē albus. et equ⁹ est alb⁹. ¶ Tertio argr̄ sic auctoritate aristotelis dicēt]. ad ꝯstruēdū vel destruendū aliqd m̄ltiplex sufficit ipsū ꝯstruere vel dstruere in vno sensu. ¶ In oppositū ē aristo. dicēs. tētandū ē ābo ꝯstruere vel destruere.

Primo Sciēdū ē q pro declaratione termioꝝ ponūt̄ due suppōnes et due distinc ōes. Pria suppō ē h. multiplex nō iportat sua significata copulatie nec disiūctiue. sed incōiūcte. qꝛ qn̄ termin⁹ iponit̄ ad significādū vnū suoꝝ significatoꝝ ipositor non habet respectū ad aliud significatū. Scda suppositio. qdlibet m̄ltiplex ē distiguēdū. et nullū est cōcedēdū. supposito etiā q in vtroq sensu esset veꝝ. similiter nullū m̄ltiplex ē negāduꝫ supposito etiā q in vtroq sēsu esset falsū. Prima distin° duplex ē multiplex. quoddā ē incōplexū siue equocū. et sub tali m̄ltiplici n̄ ꝯtigit dscēdere ad sua significata nec copulatie nec disiūctie. Aliud ē m̄ltiplex ꝯplexū et āphibologicū. et talis ppō n̄ equalet ppōni copulatiue nec disiūctie. sꝫ equalet plib⁹ ca^cis incōiūcte sūpt]. 2° distin° duplex ē m̄ltiplex. qddā ē latēs cui⁹ m̄ltiplicitas latet vel opponētē vel rn̄dētē. et apud illū quē latet tale m̄ltiplex habꝫ rōnē vniuoci. iō sufficit ꝯstruere vel dstruere ipsū i vno sēsu. Aliud ē m̄ltiplex māifestū c⁹ multiplicitas ē māifesta rn̄dēti vl opponēti. et apd illū cui talis m̄ltiplicitas ē manifesta debꝫ pbari in vtroq sensu.

Secundo Sciendū est q in tertia par

te huiꝰ capituli docet aristo. termiare problema simplicl inherētie inspiciēdo ad mltiplex et intēdit quinqꝫ ɔclusiōes. ¶ Quarꝫ pria tāgit vnā cōsideratione ī multiplici equoco latenti q̄ ē hec. si multiplicitas propositi lateat rñdēte tūc propositū ē ɔstruēdū vel destruēdū ẜm vnū sensū si nō possit cōstrui vel destrui scōm aliū sensū. Et subdit ꝙ tale mltiplex diuersimode ē cōstruēdū vel destruēdū. qꝛ ad destruendū ipsū sufficit destruere vnū sēsū sine aliq̄ precōcessiōe. sꝫ ad ɔstruēdū ipsū oꝫ vti preconcessiōe, scilꝫ ꝙ sic ē in vno sēsu: ita ē in alio. nō eni verū ē ꝙ si aia hois sit imortalis ꝙ ois aia sit imortalis. iō priꝰ oꝫ vti precōcessiōe scꝫ ꝙ sicut ē in vna aia: ita ꝛ in oi aia. hoc aūt nō cōtingit in vno multiplici cuiꝰ est vna cōis ratio. sic geometer probat h ꝙ ysocheles habꝫ tres angulos eq̄les duobꝰ rectis. pōt inferri sine aliq̄ pcōcessiōe ꝙ ois triāgulꝰ habꝫ tres. eo ꝙ oim trianglorꝫ ē vna ɔis rō p quā cōuenit h pdicatū qd ē habere tres. ¶ Scda ɔ° tāgit scdaꝫ ɔsideratione de mltiplici equoco manifesto ꝛ nō latēti q̄ est h. si mltiplicitas ppositi sit manifesta tūc ppositū ē cōstruēdū vel destruendū in vtroqꝫ sēsu. vt si opportunū sit mltiplex ad expediēs et bonū. tūc ad cōstruēdū ipsū oꝫ pbare ꝙ opportunū sit bonū ꝛ expediēs. et ad destruendū ipsū oꝫ pbare ꝙ opportunū neqꝫ sit bonū neqꝫ expediēs. ¶ Tertia ɔ° tāgit tertiaꝫ ɔsideratione aspiciēdo ad mltiplex ñ equocū sed ad multiplex ɔplexū. ꝛ est h. si ppositū sit mltiplex ñ scdꝫ equocatione sꝫ alioꝰ tūc nō oꝫ ipsū destruere ī vtroqꝫ sēsu. sꝫ sufficit ipsū construere in vno sēsu tātū. vt ista ē mltiplex hñs tres sēsus. disciplia ē vna pluriū. vnꝰ sēsus ē ꝙ disciplia ē vna pluriū. vniꝰ tāqꝫ finis. et alteriꝰ tāqꝫ eiꝰ qd ē ad finē. sic medicia ē faciēdi sāitatē vt finis. ꝛ cibādi: vt eiꝰ qd ē ad finē. 2ꝰ sēsus disciplia ē vna pluriū sic ꝙ sit ābarꝫ tāqꝫ finiū vel disciplia ē vna ɔriorꝫ. in ɔrys eni nihil alteriꝰ est magl finis altero. Tertiꝰ sēsus ē ꝙ disciplina ē vniꝰ per se ꝛ alteriꝰ p accñs. vt triāgulꝰ p se habet tres āglos eq̄les duobꝰ rectl. sed eglatero p accñs ɔueit. qꝛ accidit triāglo esse triangulū eglaterē. ¶ Quarta cōcluꝰ tāgit q̄rtaꝫ cōsideratione q̄ est h. si propositū fuerit multiplex sic ꝙ sit verꝫ in vno sēsu. et falsū in alio. oꝫ aspicere ī q̄ sensu ē verꝫ et ī q̄ falsū. et si hoc nos lateat: tūc ipsū ē cōstruēdū vel destruēdū sic ppositū mltiplex. Patet duobus exēplis. Primū exēplū. disciplia pōt esse pluriū tripl̄r vt priꝰ dictū ē. 2m exēplū. desideriū ē plurium. vniꝰ vt finis. sic sanitas ē finis medicie. alterius vt eiꝰ qd est ad finē. sic ɔfectio medicialis respectu medicie. Tertiū. desideriū ē alicuiꝰ secūdū accñs. velut in vino ī quo ē al qd dulce. desideramꝰ eni vinū nō in eo ꝙ vinū. sed qm̄ dulce ē. nā dulce p se desiderat̄. vinū autē secūdū accidēs. si eni austerꝫ sit iā nō desiderat̄ ¶ Quita ɔ° tāgit q̄ntā ɔsideratione q̄ ē hec. si l diffinitōe ppositi pōat̄ aliqd nomē icertū tūc oꝫ se trāsferre ad aliqd nomē certū. vt p plano in opione suffic̄ pōere planū vel certū. et p in-

Tertio uestigare oportet ponere q̄rere. Sciēdū ē ꝙ in q̄rta parte huius capituli docet aristo. termiare pbleūa simplicis iherētie p locū a spē ad genꝰ ꝛ eɔ. et itendit q̄ttuor ɔclusiōes. Pria tāgit vnā cōsideratione circa locū a gñe ad speciē. ꝛ ē h. si volumꝰ videre an pdicata cōtraria insint eidē videdū ē vtrū insint gñi illiꝰ speciei. ꝛ si sic cōstruēdū est pbleūa. Probat̄ vno exēplo. si volumꝰ videre vtrū cōtingat sētire recte ꝛ nō recte. vidēdū ē vtrū cōtingat iudicare recte ꝛ nō recte. mō cōtingit iudicare recte ꝛ ñ recte. g̊ etiā cōtigit sētire recte ꝛ nō recte. ɔña tenet. qꝛ iudicare est genꝰ ad sentire. q eni sentit iudicat quodā mō. ¶ Scda ɔ° tāgit scdaꝫ ɔsideratione circa locū a specie ad genꝰ. ꝛ ē h. si volumꝰ videre an pdicata cōtraria insint eidē generi: vidēdū ē si insint speciei. ꝛ si sic: cōstruēdū ē probleūa. Patꝫ exēplo. si ei disciplia sit praua ꝛ studiosa: ēt dispositio erit praua ꝛ studiosa. qꝛ dispō ē genus discipline. ¶ Cōseq̄nt̄ epilogādo dicta sua subdit differētiā iter pdictas duas ɔsideratōnes. qꝛ pria q̄ ē circa locū a gñe ad speciē ñ valet ad ɔstruēdū pbleūa. sꝫ scda ɔsideratō q̄ est circa locū a specie ad genꝰ ē va ad cōstruēdū. Patꝫ. qꝛ nō ē necessariū ꝙ q̄cūqꝫ insūt gñi ꝙ illa speciei insint. nam aial est volatile ꝛ q̄drupes. hō autē nō. sed q̄cūqꝫ insūt speciei necio insūt gñi si eni hō est studiosus: necio aial studiosuꝫ est. Scda dria. quia primꝰ locꝰ q est a gñe ad spēꝫ est veriꝰ ad destruēdū. 2ꝰ autē ē falsus. patꝫ. qꝛ q̄cūqꝫ generi nō insūt: nece ē illa speciei nō iesse. sed quecūqꝫ speciei nō insūt nō ē nece ꝙ illa gñi nō īsint. ¶ Pro tertia ɔclusiōe pmittit duas regl̄as gñales. Pria ē h. de q̄buscūqꝫ pdicatur genꝰ: nece est de illis speciē aliquā illiꝰ generis predicari. 2a regl̄a. q̄cūqꝫ denoiatiue di

tũtur de gñe: necessario dicũt̃ denoīatiẽ de a/
liqua suaꝝ specieꝝ. De pͥa regl'a dat̃ tale exẽ
plũ. vt si de aliq̊ p̄dicet̃ disciplīa: de eodẽ nc̄io
p̄dicabit̃ grãmatica vl' musica. vel aliq̃ aliaꝝ
disciplīaꝝ. De scd̃a regl'a dat aristo. tale exem
plũ. si aliq̄s hẽat disciplinã a qua dicat̃ denoīa
tiue. nec̄io hẽbit grãmaticã. vel musicã. vel re
thoricã vl' aliquã aliaꝝ disciplīaꝝ a q̃ dicetur
denoīatiue. Ex his duabus regulis infert ari/
stoteles talẽ cõsiderationẽ. si aliq̊d predicatũ
assignet̃ inesse gñi: vidẽdũ ẽ an insit alicui su/
arũ specierũ. et si sic. cõstruẽdũ ẽ probleũa. ⁊ si
nõ. destruẽdũ ẽ probleũa. Hoc pꝫ exẽplo. vt si
quis dicat aīmã moueri. cõsiderãdũ ẽ si aīma
possit moueri scd̃ꝫ aliquã suaꝝ specieꝝ. vt pu/
ta augeri minui corrũpi. vel gñari. vel q̃cunq̄
alia specie motꝰ moueri. si eni aīa scd̃ꝫ aliquaꝫ
specieꝝ motꝰ moueat̃. tũc manifestũ ẽ ꝙ mo/
uet̃. Et si scd̃ꝫ nullã specieꝝ motꝰ moueat̃ pa/
lã ẽ qm̃ nõ mouet̃. ¶ Quarta ꝯᵒ tãgit tale do/
cumẽtũ. si aliq̄s nõ sit copiosus ĩ arguẽdo: tũc
debet aspicere ad pl'es diffinitiões vel descri/
ptiões ꝓpositi. nã ad diffinitiões vel descripti

Conclusio ones facilis ẽ argum̃tatõ. Rñsalis. multiplex ꝯstru/
endũ est et destruẽdũ est in vtroq̄ sensu. Con
clusio satis nota est ex pͥmo notabili.

Primo Dubitat̃. vtrũ ad esse añcedẽ/
tis seq̃tur esse ꝯñtꝭ. ¶ Pro du/
bio supponit̃ ꝙ aristo. in sexta parte huiꝰ capi
tuli docet termĩare ꝓbleũa simplicꝭ inherẽtie
inspiciẽdo ad añcedẽtia et ꝯña. ⁊ cõtinet decẽ
cõclusiões. ¶ Quaꝝ pͥa tangit vnã suppõnẽ
et est h̄. añs ꝓpositi ẽ illud q̊ exñte nec̄e ẽ ꝓpo
sitũ esse. Sꝫ ꝯñs ꝓpositi ẽ illud q̊d ex nec̄itate
est ꝓposito exñte. ¶ Scd̃a ꝯᵒ tãgit vnã cõside
rationẽ q̃ ẽ hec. Si nos volumꝰ cõstruere pro/
positũ cõstruẽdũ ẽ añs illiꝰ propositi. ⁊ si volu
mus cũ destruere destruẽdũ ẽ ꝯñs illiꝰ ꝓposi/
siti. ¶ Tertia ꝯcluᵒ tãgit tertiã ꝯsiderationẽ q̃
est h̄. si aliq̄d ponat̃ nec̄io seq ad aliud. vidẽdũ
ẽ si pro aliq̊ tẽpore nõ seq̃t̃ ad illud. et si sic: tũc
nõ erat eiꝰ cõsequẽs. Patet duobꝰ exẽplis. pͥ
mũ ẽ. augeri nõ sẽper nec̄io seq̄t̃ ad nutriri. sꝑ
eni nutriũt̃ aīalia. nõ tamẽ sẽper augẽt̃. zᵐ ex
emplũ. remĩsci nõ nec̄io seq̄t̃ ad scire. qꝛ remi/
nisci solũ ẽ rei preterite. sed scire ẽ tã rei p̄ñtis
q̄ꝫ future. dicimur eni scire p̄sẽtia ⁊ futura. vt
qñ erit defectꝰ solis. nõ ꝯtingit eni remĩsci nisi
illud q̊d ẽ p̄teritũ. ¶ Quarta ꝯᵒ tãgit vnã sup/
positionẽ. ⁊ ẽ h̄. modus sophiste ẽ ꝯcẽdi suũ
respõdẽtẽ ad materiã in q̃ sit ydoneꝰ ad argu/
endũ. et h̄ quãdoq̄ ẽ necessariũ. qñq̄ v̄o ẽ ap/
parẽs. qñq̄ vero neq̄ apparẽs neq̄ necessari/
um est. Est eni nec̄iũ qñ opponẽs accipit añce
dẽtia aut ꝯseq̃ntia in q̄bꝰ est ydoneꝰ ad arguẽ/
dũ q̃ tñ sũt vtilia ad ꝯstruẽdũ vel destruendũ
ꝓpositũ. qꝛ si rñdẽs negauerit ea. tũc nec̄iũ est
vt opponẽs se trãsferat ad ꝓbãdũ ipsa. Est eni
apparẽs necessariũ qñ opponẽs solũ sumit añ
cedẽtia ⁊ ꝯña q̃ apparẽt esse vtilia ad ꝯstruen
dũ vel destruẽdũ propositũ. sed nõ ẽ apparẽs
neq̄ necessariũ si opponẽs solũ ĩtẽdat se trãs
ferre vt redarguat respõdẽtẽ. ¶ Quita ꝯᵒ tan/
git vnũ documẽtũ. dyaleticus debꝫ cauere ne
vtat̃ vltio istoꝝ duoꝝ modoꝝ. qꝛ vltimꝰ moꝰ
videt̃ esse oīno remotꝰ et ex̃neus a dyaletica.
¶ Sexta ꝯᵒ tangit zᵐ documẽtũ. si cõtingat op
ponẽtẽ vti illo tertio mõ: rñdẽs nõ debet esse
discolus. sed debet cõcedere oīa q̃ nõ sunt vti
l'ia ad ꝓpositũ. qꝛ ex oībꝰ talibꝰ oppositis nihil
poterit opponẽs ꝯcludere ꝯtra ꝓpositũ. ¶ Se
ptia ꝯᵒ tãgit vnã cõsiderationẽ. q̊libet ꝓposi
tũ habet ml'ta ꝯsequẽtia ideo ad destruẽdũ ꝓ
positũ sufficit destruere vnũ illoꝝ ꝯsequẽtiũ.
qꝛ vno illoꝝ ꝯñtiũ ĩterẽpto ĩterimit̃ ꝓpositũ.
ꝙ aũt ꝓpositũ hẽat multa cõseq̃ntia ꝓbatur.
quia ille q̄ dicit vnũ dicit quodã mõ multa. vt
ille q̄ dicit hoīnẽ esse: dicit aīal esse. et aīmatũ.
⁊ mẽtis disciplinã susceptibile esse. ¶ Octaua
ꝯclusio tãgit scd̃aꝫ ꝯsiderationẽ ꝙ opponens
debet cauere ne assumat añs difficiliꝰ ad pro/
bãdũ q̄ꝫ ꝯñs vel ecõtra. ¶ Nona ꝯᵒ tãgit ťtiaꝫ
cõsiderationẽ. si fuerint duo p̄dicata quoꝝ
necesse ẽ alteꝝ illoꝝ inesse eidẽ vt hoī egritu/
dinẽ vel sanitatẽ. si volumꝰ oñdere ꝙ vnũ illo
rũ predicatoꝝ insit vel nõ insit cõsiderãdũ est
ad reliquũ. quia si oppositũ insit tunc proposi
tũ nõ inest. ⁊ si oppositũ nõ insit: tũc propositũ
inest. ¶ Decia ꝯᵒ tãgit quartã cõsiderationẽ. q̃
est h̄. in disputatiõe nec̄e ẽ aliqñ et maxīe con
gruũ assumere orationẽ pro nomīe. vt ꝓ eq̃nī
mo nõ debemꝰ capere modestũ. sed istã oratio
nẽ equã aīam habẽs. ⁊ pro magnanimo nõ de
bemꝰ accipere fortẽ vel robustũ. sed magnũ a/
nimũ habẽtẽ. Similit̃ pro bene fortunato de
bemus accipere illũ cuiꝰ fortuna fuerit studio
sa q̄ꝫadmodũ dicit socrates ꝙ bñ fortunatꝰ est
ille q̄ habet aīam studiosã. hãc ei dicebat vniꝰ
cuiuscũq̄ fortunã eẽ. Ex his pꝫ rñsᵒ ad dubiũ.

Necessitas

Secundo dubitatur. vtm illud qđ ex necitate ĩest insit vt ĩ pluribus. et ecõtra. ¶ Pro dubio supponit ꝙ in 2° capitulo docʒ arist. termiare ꝓbleũa simplic] ĩherẽtie ꝑ locos extrĩsecos. ꝛ ꝯtʒ. 4. ptes. In pria docet termiare ꝓbleũa simplic] ĩherẽtie ĩspiciẽdo ad cõtraria. ꝛ cõtiet duas ꝑticulas. q̃ꝝ pria cõtinet q̃ttuoꝛ cõclusiões. ¶ Pria cõclusio tãgit vnã diõnẽ q̃ est ħ. rerũ q̃dã sũt ex necitate. alie vo sũt vt in pluribꝰ. alie vo ad vtrũlibet. ¶ Secũda cõclusio tãgit vnã cõsideratiõnẽ q̃ trimẽbrẽ q̃ est hec. si illud qđ inest de necitate assignetur inesse vt ĩ pluribꝰ. et si illđ qđ inest vt in pluribꝰ assignetur ineẽ ex necitate. ꝛ si cõtrariũ eiꝰ qđ inest vt in pluribꝰ assignetur ieẽ ex necessitate. ꝛ illud qđ ĩest ad vtrũlibʒ assignetur inesse ex necitate vel vt ĩ pluribꝰ. mala ẽ assignatio. pria pars patʒ. illud qđ ex necitate ĩest oĩ ĩest. sed illud qđ inest vt in pluribꝰ nõ oĩ inẽ. et sic assignaretur nõ oĩ inesse illud qđ oĩ inest. Secũda ps patʒ. qꝛ hoĩes sũt pꝛaui vt in pluribꝰ. non tamẽ sũt oẽs pꝛaui nec ex necitate. Tertia pars pʒ. qꝛ cõtrariũ eiꝰ qđ inest vt ĩ pluribꝰ inest vt ĩ pauciorib*. vt si hoĩes in pluribꝰ sint pꝛaui: in paucioribꝰ erũt hõi. ¶ Tertia ꝯ° q̃ tãgit tertiã ꝯsideratiõnẽ ẽ ħ. si rñs dicat aliquod ꝑdicatũ inesse alicui subo nõ determinãdo vtꝝ insit ex necitate vel vt ĩ pluribꝰ tũc apponens debet ipsũ accipe ieẽ aut vt ex necitate. aut vt in pluribꝰ scđʒ ꝙ fuerit sibi vtile. vt si rñdens dicat pꝛauos esse exheredítãdos tũc opponẽs debʒ cape illud eẽ ex necitate. ¶ Quarta ꝯclusio q̃ tãgit q̃rtã ꝯsideratiõnẽ ẽ ħ. si idẽ ponatur sibyspi accidere eo ꝙ significatur diuersis noĩbus. mala ẽ assignaᵒ. vt prodigꝰ. i. talis phs diuidebat voluptates ĩ gaudiũ iocũditatẽ et letitiã. ideo si qs ponat gaudere accidere huic qđ est letari tũc dicit idẽ sibyspi accidere. Et ex ħ patet solutio ad dubiũ.

Inesse

plures
pauciores

Tertio dubitatur. vtrũ sit possibile ꝯ̃ria simul iesse. ¶ Pro dubio supponit ꝙ ĩ tertia perticula ĩtẽdit arist. septẽ cõclusiões. ¶ Quaꝝ pma tãgit vnã suppõnẽ q̃ ẽ ħ. cõtraria pñt ꝯplecti adiuicẽ sex modis. pᵒ. qñ ꝑdicata ꝛ subiecta sũt cõtraria. ꝛ ħ dupľr. pᵒ ĩ istis ꝓpõibꝰ amic] oʒ bñfacere. ꝛ iimic] oʒ malefacere. 2° mõ econuerso. vt iimic] oʒ bñfacere. ꝛ amic] malefacere. Tertio mõ qñ duo ꝯtraria ꝑdicãtur de eodẽ subo. ꝛ ħ dupľr. vt amic] oʒ bñfacere. ꝛ iimicis oʒ malefacere. ꝛ amic] oʒ malefacere. ꝛ iimic] oʒ bñfacere. ¶ Scđa cõclusio tãgit scđaʒ suppositiõnẽ q̃ ẽ hec. due pme ꝯplexiões ñ faciũt cõtrarietatẽ. qꝛ illud qđ ẽ amic] bñfacere ñ est ꝯtrariũ ei qđ ẽ iimic] malefacere. qꝛ vtraqꝫ sũt eligẽda. ꝛ eiusdẽ mor]. siľr id qđ ẽ amic] malefacere ñ cõtrariatur ei qđ ẽ iimicis bñfacere. qꝛ vtrũqꝫ ẽ spernẽdũ ꝛ eiusdẽ mor]. nõ videtur aũt spernẽdũ spernẽdo cõtrariũ eẽ: nisi vnũ sit secũdũ supabũdãtiã. aliud vo scđʒ egestatẽ. i. defectũ. qꝛ supabũdãtia ꝛ egestas sũt đ gñe spernẽdoꝝ. ¶ Tertia cõcluᵒ tãgit tertiã suppõnẽ q̃ est ħ. alie q̃tuoꝛ ꝯplexiões faciũt cõtrarietatẽ. pʒ. qꝛ id qđ ẽ amic] bñfacere cõtrariatur ei qđ est amic] malefacere. qꝛ sunt a cõtrario moꝛe. vnũ eni ẽ boni mor]. ꝛ aliud pꝛaui mor]. ꝛ vnũ ẽ eligẽdũ. aliud vo spernẽdũ. ꝛ simiľr ẽ ĩ q̃libet alia cõplexiõe ꝙ vnũ sẽper ẽ eligendũ. ꝛ aliud spernẽdũ. ꝛ vnũ ẽ boni mor]. ꝛ aliud pꝛaui moris. ¶ Quarta ꝯclusio tãgit vnã cõsideratõnẽ que ẽ hec. eidẽ cõtigit iesse plura ꝯ̃ria. vt amicis bñfacere ꝯtrariatur istis duobꝰ. scʒ iimic] benefacere. ꝛ amic] malefacere. ¶ Quita ꝯ° tãgit scđaʒ ꝯsideratõnẽ q̃ ẽ ħ. si aliqđ ꝯ̃riũ assignetur ĩ esse alicui subo: vidẽdũ ẽ an suũ ꝯtrariũ ĩsit. ꝛ si sic destruẽdũ ẽ ꝓbleũa. qꝛ ĩpossibile ẽ ꝯ̃ria simul eidẽ iesse. ¶ 6a ꝯ° tãgit t̃tiã ꝯsideratõnem si aliqđ ꝑdicatũ assignetur iesse alicui subo vidẽdũ ẽ si ꝓpt talẽ assignatõnẽ ꝯtigat ꝯ̃ria siľ eidẽ iesse. ꝛ si sic: đstruẽdũ ẽ ꝓbleũa. vt si qs dixerit formas ydeas esse ĩ nob: tũc accidit moueri et qescere eidẽ ineẽ. ꝛ siľr sẽsibile ꝛ ĩsẽsibľe. qꝛ forme videtur esse ĩmobiles. sʒ si sint ĩ nob erũt mobiles. nã mouẽtibꝰ nob neciũ ẽ q̃ in nob sũt oĩa simľ moueri. ꝛ ẽt iste forme sũt ĩsensibiles. ꝛ si sint ĩ nob erũt sẽsibiles. qꝛ ꝑ sensũ visus cognoscimus formã q̃ ẽ in vnoq̃qꝫ singulariũ. ¶ 7a conclu° tãgit q̃rtã ꝯsideratiõnẽ. si aliqđ cõtrariũ assignetur iesse alicui subo vidẽdũ ẽ an suũ ꝯtrariũ possit illi inesse. ꝛ si nõ. destruẽdũ ẽ ꝓbleũa qꝛ idẽ ẽ susceptibile ꝯtrarioꝝ. qđ pʒ duobꝰ exẽplis. Primũ ẽ. si qs dicat odiũ eẽ ĩ appetitu irascibili. vidẽdũ ẽ an cõtrariũ odij scʒ amicitia sit ĩ appetitu irascibili. et si nõ. tũc odiũ ñ erit in appetitu irascibili sed ĩ cõcupiscibili sicut amicitia. 2m exẽplũ. susceptibile disciplie ñ ẽ ĩ apetitu ꝯcupiscibili. iõ susceptibile ignorãtie ñ ẽ ẽt in appetitu ꝯcupiscibili. Et subdit ꝙ iste locus valʒ destructie ꝛ nõ ꝯstructie. Et sic pʒ rñsio ad dubiũ.

Contraria

Ad rõnes ãn oppositũ. solute sũt ex dict] ĩ ꝓ nõbili.

QUeritur Utrũ ɔñ̃a ecõtrario ⁊ ɔñ̃a in ipso sint ɔñ̃e formales. Et videt̃ ꝙ nõ. q₂ nõ seqt̃ deus est ens. g̊ nõ ens est nõ deus. g̊ ⁊c̃ Añs pʒ. q₂ vel illa negatio tenet̃ negãter. ⁊ tũc ipsa est falsa cũ equaleat isti nullũ ens ẽ nõ deus. vel tenetur infinitãter. ⁊ sic est affirmatiua cuius subm̃ ꝑ nullo supponit. g̊ ipa est falsa. ¶ Scd̃o sic. nõ seqtur ꝓdigalitas ẽ vitiũ. g̊ liberalitas ẽ virtus. g̊ ɔñ̃a ĩ ipo nõ ẽ formalis. ¶ Tertio sic. nõ seqtur albũ est dulce. g̊ nigrũ est amaꝝ. nec seqtur verũ ẽ congruũ g̊ falsũ ẽ incõgruũ. g̊ ɔsequẽtia in ipso nõ ẽ formalis. ¶ In oppositũ est aristoteles.

Primo Sciẽdũ est ꝙ ꝓ declaratione terminoꝝ ponuntur qnq₃ distinctiões. Prima ẽ hec. duplex ẽ ɔñ̃a. q̃dã est ɔñ̃a ecõtrario. Alia ẽ ɔñ̃a in ipo. ¶ Scd̃a distinctio. ɔsequẽtia ecõtrario ẽ q̃druplex. q̃dã est q̃ fit in ɔ̃dictorys. alia in ɔ̃rys. alia in priuatiue oppositis. ⁊ alia ĩ relatiue oppositis. ¶ Tertia distinctio. ɔñ̃a ecõtrario ꝫm quẽlibet q̃ttuor ꝑdictoꝝ modoꝝ est duplex. q̃dã ẽ ɔñ̃a ecõtrario terminoꝝ. alia ẽ ɔñ̃a ecõtrario ꝓpõnũ. vnde ɔsequẽtia ecõtrario terminoꝝ in cõtradictorys ẽ illa in cuius añte dicitur aliqd̃ ꝑdicatũ de aliquo subõ ⁊ in ɔñ̃te ɔ̃dictoriuʒ subiecti dicitur de ɔ̃dcõrio ꝑdicati. vt oĩs hõ est aĩal. g̊ oẽ nõ aĩal ẽ non homo. Sʒ ɔñ̃a eɔ̃rio ꝓpositionuʒ ĩ ɔ̃dictorys ẽ illa cui⁹ añs ẽ vna ɔditionalis ĩ q̃ ad aliqd̃ añs seqtur aliqd̃ ɔñ̃s. ⁊ ei⁹ ɔñ̃s ẽ vna alia conditionalis ĩ q̃ ad oppositũ ɔñ̃tꝭ seqtur oppositũ añtꝭ. vt si hõ ẽ aĩl ẽ. g̊ si nulluʒ aĩl ẽ nullus hõ ẽ. ¶ Silr̃ ɔñ̃a ecõtrario terminorum ĩ cõtrarys ẽ illa in cui⁹ añte dicitur aliqd̃ ꝑdicatuʒ de aliq̊ subiecto ⁊ ĩ ɔñ̃te contrarium subi dr̃ de ɔ̃rio ꝑdicati. vt iustitia ẽ vt⁹. g̊ vitiũ ẽ iiustitia. Sʒ ɔñ̃a eɔ̃rio ꝓpõnũ in ɔ̃rys ẽ illa cui⁹ ãtecedẽs ẽ vna ɔditiõalis ĩ q̃ ad aliqd̃ antecedẽs seqt̃ aliqd̃ ɔñ̃s. et ei⁹ cõseq̃ns ẽ vna alia ɔditionalis ĩ q̃ ad ɔ̃riũ ɔñ̃tꝭ seqt̃ ɔ̃riũ añcedẽtis. vt si oĩs hõ currit oẽ rõale currit. sʒ nulluʒ rõale currit. g̊ null⁹ hõ currit. Et silr̃ diffiniret̃ ɔñ̃a eɔ̃rio t̃mioꝝ vł ꝓpõnũ ꝑuatiẽ vł relatiẽ oppositaꝝ. ¶ Quarta distĩctiõ. ɔñ̃a ĩ ipo ẽ quadruplex scʒ q̃ttuor gñ̃a oppõis. sic dictũ ẽ de ɔñ̃a eɔ̃rio. ¶ Quita distin⁰. ɔñ̃a ĩ ipso ꝫʒ q̃olibʒ q̃ttuor ꝑdictoꝝ mẽbroꝝ ẽ duplex. q₂ q̃dã ẽ cõseq̃ntia in ipso termioꝝ. alia ẽ ɔñ̃a in ipso propositionũ. Uñ cõseq̃ntia in ipso termioꝝ ĩ cõtradictorys ẽ illa in cui⁹ añcedẽte enũciat̃ aliqd̃ ꝑdicatũ ꝺ suo subo. ⁊ in ɔñ̃te ɔ̃dictoriũ ꝑdicati dr̃ ꝺ cõtradictorio subi. vt hõ ẽ aĩal. g̊ nõ homo ñ ẽ ñ aĩal. Cõseq̃ntia in ipso ꝓpositionũ in ɔtradictorys ẽ illa cui⁹ añs ẽ vna conditiõalis in q̃ ad añs seqt̃ aliqd̃ ɔñ̃s. et ei⁹ ɔñ̃s ẽ vna alia ɔdõnalis in q̃ ad ɔtradictoriũ añcedẽtꝭ seqt̃ contradictoriũ ɔseq̃ntꝭ. vt si hõ ẽ risibile est. g̊ si null⁹ hõ est nullũ risibile ẽ. Sʒ conseq̃ntia in ipso termioꝝ in contrarys ẽ illa in cui⁹ ãtecedẽte enũciat̃ aliqd̃ ꝑdicatũ de aliq̊ subo. et ĩ ɔñ̃te contrariũ ꝑdicati dr̃ ꝺ contrario subi. vt iustitia ẽ vt⁹. g̊ iiustitia est vitiũ. Cõseq̃ntia ĩ ipso ꝓpositionũ in ɔ̃rys ẽ illa in cui⁹ añcedente ꝺnõtur aliqd̃ ɔñ̃s seq ad aliqd̃ añs. ⁊ ĩ ɔñ̃te denõtur contrariũ conseq̃ntꝭ seq ad cõtrariũ añcedẽtis. vt si aliqd ẽ liberalitas illud ẽ vt⁹. g̊ si aliqd ẽ illiberalitas illud ẽ vitiũ. Et similr̃ diffiniret̃ ɔñ̃a in ipso termioꝝ vel propõnũ ĩ aliis oppositꝭ. ¶ Sexta distin⁰. duplr̃ põt formari argumẽtũ ĩ oppositꝭ. vno modo arguẽdo ab vnico opposito ad reliquũ. sic arguẽdo sic. sortes ẽ nõ alb⁹. g̊ sortes ñ ẽ alb⁹. ⁊ sic ñ capit̃ hic. sʒ ꝺ loco illi⁹ argumẽti tractat̃ a petro hyspão ĩ tractatu locoꝝ dyaleticoꝝ. Alio⁰ põt argui a plĩb⁹ oppositꝭ ad sua opposita. ⁊ talis loc⁹ argumẽti solet vocari loc⁹ ab oppositꝭ. ¶ Ex his inferunt̃ duo. prio ꝙ ɔñ̃a eɔ̃rio solũ tenʒ formalit̃ ĩ cõtradictorys. ⁊ cõseq̃ntia in ipso tenʒ formalit̃ in oppositꝭ alys. 2⁰ seqt̃ ꝙ ĩ conseq̃ntia ecõtrario t̃mioꝝ ne⁰ debʒ teneri ĩfinitãter. ⁊ ĩ ɔñ̃a ecõtra⁰ ꝓpõnũ ne⁰ debʒ teneri negãter.

Secundo Sciẽdũ ẽ ꝙ in hac 2ª ꝑte docet arist. t̃miare ꝓbleuma simplicꝭ iherẽtie ꝑ cõseq̃ntiã ecõtrario ⁊ ꝑ ɔñ̃aʒ in ipso. ⁊ ĩtẽdit sex cõclusiões. ¶ Quaꝝ pria ẽ h̃. ĩ cõtradictorys sp̱ valʒ ɔñ̃a ecõtra⁰ aᵘᶜ ⁊ negatiẽ ⁊ cõuertibilit̃. ꝙ valeat affirmatiẽ pʒ duobus exẽplis. Primũ ẽ. bñ seqt̃. hõ ẽ aĩal g̊ ñ aĩal ẽ nõ hõ. 2ᵐ exẽplũ. vt bñ seqt̃. si hõ ẽ aĩal ẽ. g̊ si ñ aĩal ẽ nõ hõ ẽ. Sʒ ꝙ valeat negatiẽ pʒ. q₂ sic seqt̃ bonũ ẽ suaue. g̊ ñ suaue ẽ ñ bonũ: ita seqt̃ bonũ ñ ẽ suaue g̊ ñ suaue ñ est nõ bonũ. ꝙ aũt valeat cõuertibilit̃ pʒ. q₂ sic seqt̃ bonũ ẽ suaue g̊ ñ suaue ẽ ñ bonũ. ita seqt̃ ñ suaue ẽ ñ bonũ. g̊ bonũ ẽ suaue. ¶ 2ª ɔ⁰. ɔñ̃a ĩ ipso valʒ ĩ ɔtrarys. Patʒ duob⁹ exẽplis. ꝑmũ. si fortitudo ẽ vtus ẽ. g̊ si debilitas ẽ viciũ ẽ. 2ᵐ exẽplũ. si fortitudo est eligẽdũ ẽ. g̊ si debilitas ẽ fugiendũ est. Et si

militer valet in alys. ergo ɔña in ipo valet in
oibus ɔtrarys. ¶ Tertia ɔ°. ɔña ecõtrario ra-
ro valet in ɔtrarys. sꝫ in ipsis vt i pluribꝰ valꝫ
ɔña i ipo. pꝫ. qꝛ bñ seqtur enethia ē g̊ sanitas ē
sꝫ nõ seqꝛ̃ egritudo ē g̊ chacochia ē. ¶ 4ª ɔclu-
sio. ɔña ecõtrario nõ vꝫ i p̃uatiue oppositꝭ. sed
semꝑ vꝫ ɔña i ipo. pꝫ. qꝛ bñ seqꝛ̃ visus ē sensus
g̊ cecitas ē insensibilitas. ¶ Quita con°. coña i
ipo semꝑ valꝫ i rl̃iuis. pꝫ tribꝰ exēplis. Primũ
exēplũ. bene seqꝛ̃ triplũ ē multiplex. g̊ subtri-
plũ ē submultiplex. 2ᵐ exēplũ. bene seqꝛ̃ scia ē
opio g̊ scibile ē opinabile. 3ᵐ exēplũ. bene seq-
tur visus ē sẽsus. g̊ visibile ē sensibile. ¶ Sub
dit vnã istãtiã. qꝛ nõ seqtur sensibile ē scibile.
g̊ sensus ē scia. Soluit ꝑ iterẽptõez. nõ enĩ vuꝫ
ē ꝙ sensibile sit scibile. multi enĩ dicũt sensibi
liũ nõ eē sciaꝫ. ¶ 6ª con°. coña i ipo bene valet
negatiue in relatiuis. qꝛ bene seqtur sensibile
non est scibile. ergo sensus non est scientia.

Tertio Sciēdũ ē ꝙ aristo. i tertia parte
docet terminare ꝓbleuma sim-
plicis inherētie ꝑ locũ a casibꝰ ⁊ a cõiugatꝭ. et
cõtinet duas ꝑticulas. q̃rũ p̃ma cõtinet tres
cõclõẽs. ¶ Prima cõclusio tãgit duas suppõ-
nes. Prima ē h̄. ɔiugata sũt illa q̃cũqꝫ se hñt
sicut abstractũ ⁊ cõcretũ nois. vt iusticia ⁊ iu-
stũ. fortitudo ⁊ forte. ¶ 2ª suppõ. casus sunt q-
cũqꝫ se hñt sicut abstractũ ⁊ ɔcretũ aduerbũ
vt iusticia ⁊ iuste. fortitudo ⁊ fortiꝛ̃. ¶ 2° cõ° tã
git primã cõsideratiõeꝫ q̃ ē h̄. qcqd p̃dicatur
de vno cõiugatoꝝ illud p̃dicatur de oibꝰ q̃ sũt
eiusdē cõiugatõis. dicũtur ãt cõiugata ⁊ casus
esse eiusđ cõiugatõis. vt si iusticia sit laudabil'
tũc iustꝰ iustũ ⁊ iuste sunt laudabilia. ⁊ sic iusti
cia est laudabilis ita qđ iuste fit laudabilr̃ fit.
¶ 3ª con° tãgit scđaꝫ cõsideratõeꝫ si aliqđ con
trariũ p̃dicetur đ vno cõiugatoꝝ tũc cõtrariũ
talis p̃dicati p̃dicabitur đ cõtra° cõiugati. vt si
iusticia sit scia iiusticia erit ignorãtia. ⁊ qđ iu-
ste fit sciētifice fit. iõ qđ iiuste fit ignorater fit.
¶ In scđa ꝑticula docet terminare ꝓbleuma
simplicis iherenᶜ ꝑ locũ a gnãtõe ⁊ corruptõe
⁊ itendit duas cõclõẽs. Quaꝝ p̃ma est h̄. locꝰ a
generatõe ⁊ corruptõe tenet affirmatiue ⁊ ne-
gatiue. De loco a generatõe ponit tres maxias.
Prima est. quoꝝ generatões sũt bone ipa sũt
bona. Secundã. q̃cunqꝫ sunt bona eoꝝ gene-
ratões sunt bone. Tertia. si gnãtões sint male
ipa sunt mala. Pro loco a corruptõe ponit du-
as maximas. Prima est. quorum corruptiões
sunt bone ipsa sunt mala. Secunda. quorum
corruptiones sunt male ipsa sunt bona. ¶ Se
cunda conclusio. locꝰ a gñabilibus ⁊ corrupti-
bilibꝰ similiter valet affirmatiue ⁊ negatiue. ꝓ-
bat per duas maxias. Prima ē. si generatiua
sint bona: et ipsa genita sũt bona. Secũda. q̊ꝝ
corrũpẽtia sũt bona: ipsa sunt mala.

Conclusio R̃nsalis. cõsequẽtia econ-
trario tenet formaliter in
contradictorys. ⁊ ɔña in ipso formaliter tenꝫ
in alys oppositis. Hec ɔclusio satꝭ pꝫ ex dictꝭ.

Primo Dubitatur. vtrũ per locũ a silꝛ̃
possit terminari probleũa sim
plicis inherentie. ¶ Pro solutione supponitur
ꝙ in quarta parte huiꝰ capituli docet arist. ter
minare probleuma simplicꝭ inherẽtie ꝑ alios
locos dyaleticos. et prio per locũ a simili ponē
do talē conclusionē. ¶ In similibꝰ similiter se
habẽt. vt si disciplina sit vna pluriũ: et opinio
erit vna pluriũ. et si visũ habere sit videre. silr
auditũ habere erit audire. Et subdit quoddã
documẽtũ ꝙ in similibꝰ oportꝫ arguere ea par
te q̃ sunt similia. et non ea parte q̃ dr̃nt. iõ nõ
sequitur ꝙ si scire sit intelligere ꝙ vnũ scire sit
vnũ intelligere. et ꝙ plura scire sint plura itel
ligere. quia cõtingit plura scire: intelligere au-
tẽ non. 2° termiat probleuma simplicꝭ inherẽ
tie scđm magis et minꝰ ponẽdo talẽ ɔclõnem.
¶ Si simplr̃ ad simplr̃. ⁊ magis ad magis. vt si
voluptas sit bonũ. magis voluptas erit magꝭ
bonũ. et si iiuriã facere sit malũ. magis iiuriã
facere est magis malũ. ⁊ tenet iste locꝰ tã aᵘᶜ q̃ꝫ
negatiue. Tertio docꝫ t̃miare probleũa simpli
cis inherẽtie ꝑ locuꝫ a maiori ad minꝰ ponẽdo
talẽ cõclusionẽ. ¶ Locꝰ a maiori fit tribus mo
dis. p̊. qñ vnũ p̃dicatũ p̃dicaꝛ̃ de duobꝰ subiis.
maxia. si cui magis videꝛ̃ ieē ñ iest. nec cui mi
nꝰ. ⁊ si cui minꝰ videꝛ̃ ineē. ⁊ cui magꝭ. 2°. fit qñ
duo p̃dicata dicũꝛ̃ de vno subo. maxia. si illud
qđ magꝭ videꝛ̃ iesse ñ iest: nec illud qđ minꝰ. ⁊
illud qđ minꝰ videꝛ̃ iesse iest: ⁊ illud qđ magis
3° fit qñ duo p̃dicata p̃dicãꝛ̃ đ duobꝰ subis. ma
xia. si illđ qđ magis videꝛ̃ ineē ñ isit illi cui ma
gis videꝛ̃ iesse. nec illđ qđ minꝰ videꝛ̃ iesse ihe
rebit ei cui minꝰ videꝛ̃ iesse. ⁊ si illđ qđ minꝰ vi
deꝛ̃ iesse isit illi cui minꝰ videꝛ̃ iesse. ⁊ illud qđ
magis ierit ei cui magꝭ videꝛ̃ ieē. Et subdit ꝙ
illis tribꝰ mõis fit locꝰ a silꝛ̃. vt đducit ꝑ exēpla

Secũdo Dubitaꝛ̃. vtrũ ꝑ locũ a s̃m qđ
ad simplr̃ possit t̃miari ꝓbleu-

ma simplicis iherétie. ¶ Pro dubio supponit̄
q i hac vltia ptic'la docꝫ aristo. tmiare pbleu
ma simplicis iherétie p locū ex appōne ponē
do tres cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit vnā cō
sideratōnē q̄ ē h. si aliqd appositū alteri faciat
ipsū tale: ipsū appositū erit tale. vt si aliqd ap
positū alteri faciat ipsū bonū vel albū. illd qd
ē appositū erit bonū vel albū. ¶ Scda ɔcl'o tā
git scdaꝫ cōsideratiōnē q̄ est h. si illud qd est ap
positū alteri faciat ipsuꝫ magis tale: ipsū ē ma
gis tale. Et subdit q solū valet in his q̄ susci
piūt magis ꝛ min⁹. ¶ Tertia ɔ° tāgit tertiā cō
siderationē. q̄ ē h. si illd qd scdꝫ magl ꝛ mi⁹ iest
ipsū simplr̄ iest. qꝛ si aliqd ñ sit albū vel bonū:
ipsū ñ erit magis āt b⁹ albū āt bonū. Et subdit
q ille loc⁹ ñ tꝫ ne^{ue}. qꝛ sortes ñ dr̄ magl vel b⁹
bō. ꝛ tñ ñ proptea ñ dr̄ ñ bō. Cōseqnt̄ i h z° pū
cto hui⁹ pticule docet termiare probleūa sim
plic] iherétie p locū a scdꝫ qd ad simplr̄ ponē
do tres ɔclusiōes. qꝝ pria tāgit vnā ɔsideratō
nē q̄ est h. si aliqd pdicatū isit alicui sub oꝫ qd
cōtigit ét ipsū iee simplr̄. ꝛ silr̄ si isit qñ vel vbi
pꝫ. qꝛ illud qd ē ipossibile simplr̄ iesse alicui ñ
inest sibi scdꝫ qd. nec qñ nec vbi. ¶ Scda ɔ°
tāgit. 6. istātias cōtra pdictā cōclusionē. Pria
ē h. isti sūt natalr̄ studiosi liberales ꝛ casti. g ip
si sūt simplr̄ studiosi liberales vel casti. ɔñā nō
valꝫ. z^{a} istātia. ñ seqt̄. ɔtigit aliqñ aliqd corru
ptibiliū ñ corrūpi. g simplr̄ cōtigit aliqd corru
ptibiliū ñ corrūpi. Tertia istātia. ñ seqt̄. expe
dit vti dieta i loc] egtatis. g simplr̄ expedit vti
dieta. Quarta istātia. ñ seqt̄ possibile ē tm̄ vnū
ens eē i h loco. g simplr̄ ipossibile ē tm̄ vnū ēs
esse. Quita istātia. nō seqt̄. bonū ē mactare pa
trē i triuallis. g simplr̄ bonū ē mactare patrē.
Sexta istātia. nō seqt̄ medicia expedit egtāti
g simplr̄ medicia expedit. ¶ Tertia ɔ°. illd dr̄
simplr̄ q nullo addito dr̄. vt illud dr̄ bonū sim
plr̄ qd nullo addito dr̄ bonū. iō mactare patrē
nō ē bonū simplr̄. sꝫ solū ē bonū alicubi. sꝫ dos
honorare ē bonū simplr̄.

Tertio Dubitat̄ vt^{m} loci a simplr̄. ad ma
gis. ab appōne. ꝛ a scdꝫ qd ad simplr̄ formalit̄
tenēāt. ¶ Ad pmā ptē rñdet p duas suppōes.
tres distictōes. ꝛ tria dicta. Pria suppō ē hec.
simplr̄ i proposito vocat̄ termin⁹ nō cōparati
ue sūpt⁹ cū h aduerbio magis. sed magl i ppo
sito vocat̄ termin⁹ cōpati grad⁹. vel tmin⁹ po
sitiui grad⁹ sūpt⁹ cū illo aduerbio magl. Scda
suppō. arguere a simplr̄ ad magl ē arguere ab
añcedēte in quo ponit̄ aligs termin⁹ nō cōpa
tiu⁹ sine addito hui⁹ aduerby magl. ad ɔñs i q̄
ponit̄ idē termi⁹ cū illo aduerbio magl. vt ar
guēdo sic. sor. ñ ē alb⁹. g sor. ñ ē magl alb⁹. Pri
ma distin°. duplr̄ pōt argui a simplr̄ ad magis.
vno° ab vno simplr̄ ad aliud magis. sic nup ar
gutū ē. Alio° arguēdo a plib⁹ simplr̄ ad pl'a ma
gis. ꝛ h fit qñ i añcedēte sūt pl'a simplr̄. ꝛ i ɔñte
sūt pl'a magl. vt arguēdo sic. albū ē colorātū. g
magl albū ē magl colorātū. Scda disti°. duplr̄
pōt argui a plib⁹ simplr̄ ad pl'a magl. vno° i p
pōib⁹ ca^{lis} qñ scꝫ añs ē vna ppō ca^{ca} i q̄ scꝫ taꝫ
subm q̄ pdicatū sūt tmi simplr̄ sūpti. ꝛ ɔñs est
alia ca^{ca} cui⁹ subꝫ ꝛ pdicatū sūt idē tmi sūpti cū
h aduer° magl. vt iustū ē vtuosū g magl iustuꝫ
ē magl vtuosū. Alio° pōt argui a plib⁹ sim^{r} ad
pl'a magl i ppōib⁹ ypo^{cis} ɔdōalib⁹. sic qñ añs
ē vna ɔdōalis i q̄ ad vnū simplr̄ denōt seq ali
ud simplr̄. ꝛ ɔñs ē vna alia cōdōalis i q̄ ad vnū
magl dnōt seq aliud magl. vt si aligd ē iustū il
lud ē vtuosū. g si aligd ē magl iustū illd ē magl
vtuosū. Tertia distin°. du^{r} pōt fieri ɔpa° de sim
plr̄ ad magl. vno° p ɔpatōnē ppe dictā. qñ scꝫ
dispō i q̄ fit ɔpa° ɔpetit vtriq ɔpabiliū. vni tñ
magl certa ꝛ oteriata ppor^{ne} q̄ alteri. sic qñ bō
ꝛ equ⁹ cōpant̄ i albedie. Alit̄ fit ɔpa° a sim^{r} ad
magl p cōpatōnē abusiuā. qñ scꝫ cōpabilia ali
ter se hñt q̄ dictū sit. ꝛ de ista ñ ē hic tmo. Pri
mū dictū. ab vno simplr̄ ad vnū magis tꝫ for
malr̄ ɔñā ne^{ue}. sed e° tꝫ affirmatie. pria ps pꝫ
qꝛ bñ seqt̄ ethiops ñ ē alb⁹. g ethiops ñ est ma
gis alb⁹. ꝛ sic d silib⁹. z^{a} ps pꝫ. qꝛ bñ seqt̄ petr⁹
ē melior seu magl bon⁹ q̄ iudas. g petr⁹ ē bon⁹
possꝫ ét pbari p illā maxiaꝫ q ɔpatiu⁹ sp psup
poit suū positiuū. sꝫ ñ e°. z^{m} dictū a plib⁹ sim^{r}
ad plura magl arguēdo i ca^{cis} vl'r vꝫ ɔñā: q̄ttu
or cōdōib⁹ obseruat]. Pria ē. q illa q̄ ponūt eē
sim^{r} possint rcipe ɔpatōnē dfectu c⁹ ñ seqt̄ hō
ē aīal. g magl hō ē magl al. z^{a}. q pdica° d sim^{r}
sit qditatia. iō ñ seqt̄. albū est extēsū. g magl al
bū ē magl extēsū. nec se^{r}. albū ē dulce. g magis
albū ē magl dulce. 3^{a} ē. q vnū sim^{r} ñ dicat̄ qdi
tatie d alio sim^{r} ꝛ d suo oppo^{ro}: iō ñ seqt̄ albū ē
colōtū. g magl albū ē magl colōtū. qꝛ colōtū dr̄
qditatie d albo. ꝛ nig qd ē oppositū ei⁹. 4^{a} cō
ditio. q i añte pōat̄ cōstātia tmioꝝ ɔñtl. iō nō
seqt̄ formalr̄. iustū ē vtuosū. g magl iustū ē ma
gis vtuosū. qꝛ posito q oēs hoies eqlr̄ essēt iu
sti añs esset veꝝ ꝛ cōseqns falsū. Istis ɔdōib⁹
obseruatis formalit̄ tenet ɔñā. vt seqt̄ forma

liter. iustũ ē v̄tuosũ. ⁊ magis iustũ est. g̊ magis
iustũ ē magis v̄tuosũ. Tertiũ dictũ. in ypothe
ticl ꝯditiōalib⁹ valꝫ formalr̄ ꝯñа. a plurib⁹ sim
plr̄ ad p̄la magis. obseruatꝭ trib⁹ cōditiōibus
p̄dictis. vt bñ seqt̄ si aliqđ ē iustũ illud ē v̄tuo-
sũ. g̊ si aliqđ ē magis iustũ ipsũ ē magis virtuo
sũ. ¶ Ad scđaꝫ p̄tē dubij rñdet̄ per vnũ dictũ.
Loc⁹ ab oppōe r̄gulat⁹ per duas maxĩas text⁹
enumeratas ĩ dubio p̄cedēti tenet v̄lr̄ tribus
cōdōib⁹ obseruatꝭ. Pr̄ia ē q̄ illud qđ apponit̄
nō sit forma illi⁹ cui apponit̄. defectu cui⁹ non
seqt̄ albedo addita sorti facit sortē albũ q̄ pri⁹
nō erat. g̊ albedo ē vel erat p̄us alba. nec seqt̄
aĩa addita corpi fac̄ ipsũ aĩmatũ. g̊ aĩma ē vel
fuit pri⁹ aĩata. Scđa ꝯditio q̄ p̱ appōnē vnius
ad alteꝝ ñ reddat̄ resultās tale p̱ alterationē
illoꝝ inter se. iō non seqt̄. aq̄ addita calci facit
calcē calidã. g̊ aqua ē vel erat pri⁹ calida. nec
seqtur. calidissimũ additũ frigidissimo fac̄ re-
sultās tepidũ. g̊ calidissimũ ē vel erat pri⁹ tepi
dũ. Tertia ꝯdō. q̄ appositũ nō faciat aliud ta
le de p̱ accidēs. iō nō seqt̄. diuitie apposite hoi
reddũt ipsũ peiorē. g̊ diuitie sũt mľe. ¶ Ad ter
tiã partē dubij rñdet̄ p̱ vnũ dictũ. Loc⁹ a t̄m
q̄d ad simplr̄ tenet formalr̄ ꝯstructiue q̄ttuor
ꝯditionib⁹ obseruatꝭ. Pr̄ia ē q̄ d̄terminatō fa
ciēs dictũ scđꝫ q̄d sit nata ꝯueire toti ⁊ nō sit
restrictia ad p̱tē q̄ nō sufficiat denoiare totuꝫ
ideo non seqt̄. ethiops ē alb⁹ scđꝫ dētes. g̊ ethi
ops ē alb⁹. Scđa ꝯditio q̄ talis d̄termiаº ñ cō
ueiat dicto simplr̄ solũ scđꝫ significatōnē attri
butiuã ⁊ min⁹ principalē. iō ñ seqt̄. lapis ē hō
fict⁹ vel sculpt⁹. g̊ lapis ē hō. Tertia ꝯdō q̄ ta-
lis deťmiatio ñ faciat dictũ simplr̄ aliť suppo-
nere vel p̱ alio. iō ñ seqt̄. chymera ē ēs ymagi
nabile. g̊ chymera ē ens. Quarta ꝯditio. q̄ tľis
determinatio ⁊ dictũ simplr̄ nō sint d̄termiati
ones accñtales nate se inuicē vno mō d̄termi-
nare et seorsũ aliqđ tertiũ. ideo nō seqt̄ sortes
est bonus faber. ergo sortes ē bonus.

Ad rōnes Añ opositũ. ¶ Ad p̄mã dici-
tur q̄ ad debite arguēdũ in
ꝯ̄dictorijs reqrũt̄ due ꝯdōnes. Pr̄ia ē q̄ nega
tio teneat̄ infinitant̄. Scđa q̄ añs sit p̱positō
v̄lis affirmatia vel negatiа. vel p̱ticularꝭ neᵘᵃ.
rōne cui⁹ hec ꝯña ñ valꝫ. nō asin⁹ est ñ hō. g̊ hō
est asin⁹. nec ista homo ē aial. g̊ nō hō ē nō aial
reqrit̄ etiã q̄ in añcedēte ponat̄ ꝯstãtia t̄mio
rũ ꝯ̄ñtis. ⁊ ratio ē q̄ꝛ ꝯña ex ꝯ̄rio termioꝝ ĩ con-
tradictorijs equalet ꝯuersioni p̱ contrapōnē.

¶ Ad scđaꝫ dr̄ q̄ ad debite arguēdũ ĩ ꝯ̄rijs oꝫ
arguere in p̄dicatiōib⁹ per se ⁊ in cōtrarijs int̄
que nō ē mediũ. ⁊ ad arguēdũ ĩ priuatis oꝫ ar
guere in p̄dicatꝭ per se. q̄ꝛ p̄uatio habit⁹ superi
oris restringit̄ per p̄uationē habit⁹ inferioris.
sed ad arguēdũ in relatiuis sufficit arguere in
predicatis p̱ se. Et per h̄ patꝫ respōsio ad t̄tiã.
¶ Et hec de secũdo thopicoꝝ.

Jrca initiũ t̄rij li-
bri thopico-
ruꝫ. Querit̄
vtᵐ illud qđ
est in gñe sit
magis eligē
dũ eo qđ nō
est in gñe. et
bonũ simpli
citer sit me-
lius eo qđ ē
bonũ alicui
¶ Et arguitur p̄io ꝯtra p̄mã partē. q̄ꝛ substan
tia ē magis proprie aliqd q̄ꝫ accidēs. per ph̄m
q̄rto methaph̄ice. g̊ suƀa ē magis p̱prie h̄ ali-
quid q̄ꝫ accñs. mō iustũ est suƀa cũ sit homo iu
stus. et iustitia ē accidēs. g̊ iustũ ē magis p̱prie
h̄ aliqd q̄ꝫ iustitia. et p̱ ꝯñs iustũ dicit̄ esse ma
gis in gñe q̄ꝫ iustitia. ¶ Scđo sic. iustũ est suƀa
⁊ iustitia ē accidēs modo q̄cũqꝫ suƀa a toto ge
nere melior ē ⁊ perfectior accñte. vt pꝫ 7º me-
thaph̄ice. g̊ iustitia ñ ē melior iusto. ⁊ p̱ ꝯñs nō
magis ꝯpetit iustitie esse ĩ gñe q̄ꝫ iusto. ¶ Ter-
tio sic cōtra scđaꝫ p̱tē. q̄ꝛ si aliqd ē bonũ alicui
seqt̄ q̄ est bonũ simplr̄ p̱ locuꝫ a p̱te in mō ad
suũ totũ. et etiã ecōuerso seqt̄ bonũ simplicit̄.
g̊ bonũ alicui. ergo vnũ nō est dignius altero.

Primo ¶ Jn oppositũ tamē ē aristo.
Sciēdũ est q̄ p̄o declaratiōe
termioꝝ ponũt̄ tres suppōnes. ⁊ vnũ dictum
¶ Pr̄ia suppō est h̄. Ex pr̄ia p̱te q̄stionis mote
cōiter eliciũt̄ tres p̱pōes. Pr̄ia ē q̄ iustitia sit
h̄ aliqd. ⁊ nō iustũ. 2ª ē. q̄ iustitia sit in gñe. et
nō iustũ. Tertia est. q̄ iustitia sit melior iusto.
ex q̄ seqt̄ q̄rta scꝫ q̄ aliqđ accidens simplr̄ lo
quendo meli⁹ est q̄ꝫ aliq̄ suƀa. ¶ Scđa suppō q̄
facit ad itellectũ suppōnis p̄cedētis ē h̄. q̄ per
h̄ aliqd intellexit ph̄s formã q̄ꝛ forma ē q̄ dat
esse rei ⁊ esse h̄ aliqd. ⁊ nō solũ itellexit formã
substãtialē sed etiã accidentalē q̄ dat esse aliq̄

le vel aliquātū sed per non hoc aliquid intellexit subm̄ forme. qđ inquātū h9 ē ens in potētia ¶ Tertia suppō ꝙ aristo. in ꝓposito loquit̄ de genere boni ⁊ de bono bonitate morali nō aūt de bonitate nāli. qđ satis pȝ per hoc qđ subiūgit. nā hoc idē i genere boni: illud aūt nō. Ex q̄ infert tale dictū. de intētōe aristotel' eē ꝙ illđ qđ est hoc aliqđ. scȝ forma vt iusticia ⁊ qđ ē in genere boni melius est eo qđ nō est hoc aliqđ: nec ē ꝓprie in genere boni nec de ꝑ se sicut iusticia que ē hoc aliquid ⁊ i genere boni de ꝑ se melior est bonitate morali q̄ȝ iustū. i. subm̄ iusticie a quo circūscribit̄ iusticia: et illud subiectum vt sic dicit̄ nō hoc aliquid ⁊ etiā nō esse i genere boni: bonitate morali. ¶ Pro secūda parte quesiti ponitur talis distictio. bonū simpliciter pōt dupl'r ɔsiđrari. Uno mō vt simpl'r tātū valet sicut sine addito. ⁊ sic nō capit̄ hic. Alio mō pōt capi bonū simpl'r ꝓ eo qđ ē bonū oib9 vel pluribus. ⁊ bonū alicui capit̄ ꝓ eo qđ ē bonū vni soli vl' paucis. ⁊ sic ceteris paribus bonū simpl'r melius ē eo qđ est bonū alicui. qꝛ ceteris paribus quāto bonū cōuenit pluribus tanto melius est.

Secundo

Sciēdū ē ꝙ terti9 liber thopicoꝝ in quo determinat aristo. de ānexo accidētis. s. de ɔparatōe scđm magis ⁊ min9: ɔtinet duos tractatus. Quoꝝ prim9 ɔtinet nouē capitula. In primo itēdit octo ɔcl'ones. Quarū prima ē hec. dicēdū ē de duobus vel pluribus eligibilibus qđ ipoꝝ sit magis eligēdū. ¶ Secūda ɔclusio. nō oportet determinare de ɔparatione eoꝝ que nimiū distant. nā nullus dubitat ꝙ beatitudo sit magis eligēda q̄ȝ diuitie sed detminādū ē de his de q̄bus dubitamus qđ eoꝝ sit magis eligēdū eo ꝙ nullā videmus vnius ad alteꝝ p̄eminētiā. ¶ Tertia cōclusio tāgit vnā ɔsideratōem q̄ est hec. diuturnius ⁊ certius est magis eligēdū intelligēdo ceteris parib9: qꝛ hoies sūt meliores lignis ⁊ lapidib9 q̄ sūt diuturniora. ¶ Quarta ɔcl'o tāgit scđaȝ ɔsideratōeȝ q̄ ē hec. magis eligēdū ē qđ eligit prudēs vel bon9 vir vel lex recta vl' studiosus circa singula in eo ꝙ tales sunt vel scientes in vnoquoq; genere vl' q̄cūq; pl'es vl' oēs eligūt. vt in medicina eligēdū ē qđ pl'es medicoꝝ vl' oēs eligūt. etiā eligibili9 ē qđ gn̄al'r oēs eligūt sicut bonū. oīa eni bonū appetūt. ¶ Quita ɔ° tāgit tertiā ɔsideratōeȝ. illud ē simpl'r vius ⁊ magis eligēdū qđ ē scđȝ meliorē disciplinā. sȝ illud est magis eligendū alicui quod est scđm ꝓpriam disciplinā. ¶ Sexta ɔcl'o tāgit q̄rtam ɔsideratōeȝ q̄ ē hec. illđ qđ ē h̄ aliqđ ē magis eligēdū eo qđ nō ē i genere vt iusticia iusto. iusticia eni ē i genere boni nō aūt iustū. ¶ Septima ɔcl'o tāgit q̄ntā ɔsiderationē. qđ ē ꝓpter se eligēdū ē magis eligēdū eo qđ ꝓpter aliud est eligēdū. vt sanū eē ē magis eligēdū q̄ȝ exerceri qđ ordinat̄ ad sanitatē. ¶ Octaua ɔcl'o tāgit sextā ɔsideratōem. illđ qđ ꝑ se ē eligēdū ē magis eligēdū q̄ȝ illud qđ ꝑ accn̄s ē eligēdū vt magis ē eligēdū amicos eē iustos q̄ȝ inimicos. volumus enim amicos eē iustos etsi nihil ide debeat nobis fieri: ⁊ ēt si sint apud indos. sȝ volum9 ꝑ accn̄s inimicos eē iustos vt nihil nob' nocēat.

Tertio

Sciēdū ꝙ tertiū. c. i quo arist. determiat đ bono ɔparato scđm modū cālitatis ɔtinet q̄tuor particulas. Quaꝝ prima tangit duas ɔclōes de bono ɔparato ad genus cause efficiētis. Quaꝝ prima ē hec. Illđ qđ ē cā ꝑ se boni magis ē eligendū eo qđ ē per accn̄s. vt virt9 ē magis eligēda q̄ȝ fortuna. ¶ Scđa ɔ°. illđ qđ ē ꝑ se cā mali magis ē fugiēdū eo qđ ē cā ꝑ accn̄s. vt vitiū ē magis fugiēdū q̄ȝ ca9 spei. ¶ Scđa particula tāgit. 3. cōclōes ispiciēdo ad cām formalē. Prima ɔ° tāgit p̄mā ɔsideratōeȝ. illđ qđ ē simpl'r bonū magis ē eligendū eo qđ ē bonū solū alicui. vt sanū fieri qđ ē bonū simpl'r magis ē eligēdū q̄ȝ secare qđ solū bonū ē alicui. s. idigēti sectiōe. ¶ Secūda ɔ° tāgit scđam ɔsiderationē. qđ ē bonū a nā ē magis eligēdū eo qđ nō ē bonū a nā. vt iusticia q̄ ē bonū a natura ē mag' eligēda q̄ȝ iustū qđ ē bonū acq̄situ. ¶ Tertia ɔ° tāgit tertiā ɔsideratōeȝ. qđ meliori ⁊ honorabiliori inest illđ ē magis eligēdū. vt illđ ē magis eligēdū qđ inē deo q̄ȝ illđ qđ inē hoi. ⁊ aie q̄ȝ corpori. ¶ In tertia ꝑticula ponit duas ɔclōes ispiciēdo ad cāȝ mālē. Prima tāgit vnā ɔsiderōeȝ. qđ ē ꝓpriū melioris ē meli9 illo qđ ē ꝓpriū peioris. vt qđ dei q̄ȝ hois. nā lȝ de9 ⁊ hō hēant coēȝ ɔuēiētiā: drn̄t tn̄ adinuicē ꝓprijs drn̄tijs. ¶ Scđa ɔ° tāgit scđaȝ cōsiderōeȝ. qđ ē i melioribus vel peioribus vel in honorabiliorib9 ē meli9. vt sanitas melior ē robore vel decore. qꝛ sanitas cōsistit i hūidis ⁊ sicc' ex q̄b9 ꝑus cōstitutū ē al'. sȝ robur cōsistit i neruis ⁊ ossib9. decor aūt ē q̄dā cōmēsuratio mēbroꝝ. ¶ In q̄rta ꝑte ponit. 4. cōclōnes ispiciēdo ad finē. Prima con° tāgit vnā cōsiderōeȝ ⁊ ē h̄. finis ē mag' eligēdus q̄ȝ ea que

sunt ad finē. ¶ Scda ꝯclo tāgit scdā ꝯsiderati
onē duoꝝ medioꝝ ad finē ordīatoꝝ. qd ē ꝓpi
gus fini magl ē eligēdū. Et subdit ꝙ illd ē ma
gis appetibile qd ē ad finē vite ꝙꝫ qd ē ad alid
vt mediū ad btitudinē magis ē eligēdū ꝙꝫ me
diū ad prudētiā. ⁊ mem possibile. i. facile magl
ē eligēdū meꝰ ipossibili. i. difficili. ¶ 3a ꝯo tāgit
tertiā ꝯsiderōez. duobꝰ exn̄tibꝰ effectis cꝰ finis
ē melior ipꝫ ē meliꝰ. Et subdit qdā documē
tū ad cognoscēdū meliorē finē. ⁊ ē istd. si vnus
finis plus supet aliū finē ꝙꝫ aliꝰ finis supet suū
ꝓpriū effectiuū tūc pmꝰ finis ē magl eligēdus
tūꝙꝫ melior. vt btitudo plus supat sanitatē ꝙꝫ
sanitas sanatiuū. g effectiuū btitudis ē meꝰ sa
nitate. ¶ 4a ꝯo tāgit q̄rtā ꝯsiderōez. qd ē meꝰ ꝑ
se ⁊ hōrabiliꝰ ⁊ laudabiliꝰ illd ē magis eligēdū
vt amicitia diuitijs. ⁊ iusticia sanitate ⁊ robor
nā nullus honorat diuitias ꝓpter se: sꝫ ꝓpter
aliud. amicitiā vo ꝓpter se ⁊ si nihil propter eā
dēat nob inee. ¶ Con̄r i. 3. c. deteriat de bonis
ꝯsideratl penes plitatē ⁊ paucitatē. ⁊ ꝯtiet sex
ꝯclōes. Pria tāgit vnā ꝯsiderōez. qn̄cūꝙꝫ erūt
aliq̄ duo sibi iuicē valde silia: ita ꝙ n̄ possumꝰ
aspicere ꝓeminētiā vniꝰ ad alteꝝ: vidēdū ē ad
ꝯn̄a ipoꝝ. qr cꝰ ꝯn̄s ē magis bonū illd ē magis
eligēdū. si aūt ꝯn̄a sūt mala cꝰ ꝯn̄s ē minꝰ malū
illud ē magis eligēdū. ¶ 3a ꝯo tāgit tertiā ꝯside
rōez. pla bona sūt pauciorībꝰ bonis magis eli
gēda. Et subdit vnā istātiā. qr vbi ē vnū eligē
dū ꝓpter alteꝝ vnū tm̄ ē eligēdū magl ꝙꝫ vtꝝ
ꝙꝫ vt sanitas ⁊ sanū fieri nō sūt magis eligēda
ꝙꝫ sanitas ꝑ se: eo ꝙ sanū fieri eligimꝰ ꝓpter sa
nitatē. ¶ 4a ꝯo tāgit q̄rtā ꝯsidrōez. nihil ꝓhibꝫ
n̄ bona eē magis eligēda qbusdā bonis. vt bti
tudo ⁊ aliqd ad qd nō ē bonū sic debilitas sūt
magis eligēda iusticia ⁊ fortitudie. ¶ 5a ꝯo tāgit
q̄ntā ꝯsidrōez. ead bona st magl eligēda cū vo
luptate ꝙꝫ sine voluptate. ¶ 6a ꝯo tāgit sextā cō
siderōez. eadē bona sūt magis eligēda sine tri
sticia ꝙꝫ cum tristitia.

Conclusio. Rn̄salis. Illud qd ē i gn̄e ē
magis eligēdū illo qd n̄ ē i gn̄e. vt bonū simr ē
magis eligēdū eo qd ē bonū alicui ad sensū de
claratū in primo notabili.

Primo Dubitat̄. Utrū ānexū accn̄tl ꝑ
locū a gn̄atiōe ⁊ corruptōe sit cogscibile. Pro
dubio supponit̄ ꝙ aristl. i. 4. c. deteriat d bono
ꝯparato ad tps ad idigētiā ⁊ ad gn̄atōes ⁊ cor
ruptōes. ⁊ ꝯtiet. 3. ꝯclōes. Pria tāgit duas ꝯside
rōnes de bono ꝯparato ad tps. Pria ē h. vnū
qdꙗ ē magis eligēdū i tp̄e i quo magis valet.
pꝫ. 3. exēplis. Primū exm. tristicia ē magis eli
gēda i senectute ꝙꝫ i iuuētute. 2m exm. vt prudē
tia ē magis eligēda i senectute ꝙꝫ i iuuentute:
nemo eni iuuenes eligit i duces: eo ꝙ nō ꝯstat
eos eē prudētes. sed fortitudo magis ē neccia i
iuuētute ꝙꝫ i senectute. Tertiū exm. vt tēperā
tia ē magis eligēda i iuuētute ꝙꝫ in senectute.
magis eī iuuenes ꝙꝫ senes a ꝯcupiscētijs mole
stāt̄. ¶ 2a ꝯsideratio. illud qd i oi tp̄e vel i plibꝰ
ē vtiliꝰ h ē magis eligēdū. vt iusticia ⁊ tēperā
tia q̄ sūt semper vtiles sūt magis eligēde ꝙꝫ for
titudo q̄ aliqn̄ ē vtil. ¶ 2a ꝯo tāgit vnā ꝯsidrōez
de bono ꝯparato ad idigētiā ⁊ ē h. illud q̄ hito
nō idigemꝰ altero ē magis eligēdū ꝙꝫ q̄ hito in
digemꝰ altero. vt insticia ē magis eligēda forti
tudine. nā si oēs eēnt iusti nihil eēt vtilis forti
tudo. si aūt oēs eēnt fortes adhuc eēt vtilis iu
sticia. ¶ 3a ꝯo tāgit vnā ꝯsiderōez de bono ꝯpa
rato ad gn̄atōes ⁊ corruptōes: ⁊ ē h. quoꝝ cor
ruptōes. i. abiectōes sūt fugiēde ipa sūt magis
eligēda. ⁊ quoꝝ gn̄atiōes ⁊ sūptiōes sūt magis
eligēde ipa sūt magis eligēda. ¶ Con̄r i. 5. c. de
teriat de bono ꝯparato penes ꝓximitatē ⁊ sili
tudinē. ⁊ itēdit. 4. ꝯclōnes. Quaꝝ pa tāgit vnā
ꝯsiderōem q̄ ē h. qd ē ꝓximiꝰ bono illud ē ma
gis eligēdū. 2a ꝯo qd ē bono siliꝰ ē magis eligē
dū. vt iusticia iusto. 3a ꝯo qd ē meliori similiꝰ est
magis eligēdū. vt dicūt qdā aiacē eē meliorē
vlixe: eo ꝙ aiax sit similior achili. ¶ Et subdit
istātiā. qr nihil ꝓhibet aiacē eē similiorē achi
li n̄ i eo ꝙ optimꝰ ē. Soluit ꝙ si sit solū similis
i ridiculosiorībꝰ n̄ oꝫ ꝙ sit melior. vt simia q̄ ē
similior hoi ꝙꝫ equꝰ ⁊ tn̄ simia n̄ ē melior equo.
4a ꝯo. illud qd ē siliꝰ meliori illd ē meꝰ ⁊ magis
eligēdū ꝙꝫ illd qd ē siliꝰ peiori. Subdit istātiā.
qr nihil ꝓhꝫ illū q ē similis meliori paꝝ similē
esse. illū āt q est similis peiori ꝯtigit esse valde
similē peiorībꝰ vt si aiax sit paꝝ similis achili:
⁊ vlixes sit valde similis nestori: sic ꝙ aiax sit
paꝝ similis achili i peiorībꝰ: ⁊ vlixes sit nesto
ri peiori valde silis i peiorībꝰ. ⁊ equꝰ ē silior asi
no i meliorībꝰ. simia vo est silior hoi i peiorībꝰ
Dā istātiā n̄ soluit aristl. sꝫ posset solui sic ꝓce
dens. Et per h pꝫ rn̄o ad dum

Secundo Dubitat̄. Utrū illd qd ē acq
rendū difficiliꝰ sit magl eligendū. Pro duo sup
ponit̄ ꝙ i. 6. c. deteriat de bono ꝯparato penes
nobilitatē ⁊ difficultatē. ⁊ itēdit. i4. ꝯclōes. pa
est h. nobiliꝰ est magl eligendū eo qd ē minus

nobile. ¶ Scd̄a ɔclō. qđ ē ad acgrēdū difficilius illud ē magl eligēdū. magis. n. amam⁹ cū habem⁹ qđ ñ ē facile sūere. ¶ 3ª c°. illud qđ ē magl ꝓpriū ē magl eligēdū eo qđ ē coi⁹. ¶ 4ª ɔ°. illđ ad qđ nulla difficultas seʳ ē magis eligēdū eo ad qđ seq̄t difficultas. ¶ 5ª. si h̄ sit meli⁹ illo optimū h⁹ erit me⁹ optio illi⁹. vt hō est melior q̄ȝ equ⁹. iō optim⁹ hō ē melior optio eq̄. ⁊ eɔ̄ si optimū h⁹ sit me⁹ optio illi⁹ ⁊ simʳ: silr h̄ ē me⁹ illo. vt si optim⁹ hō sit melior optio eq̊ ⁊ hō simʳ ē melior eq̊. ¶ 6ª ɔ°. illa sˀt magl eligēda i q̄bus amici pñt participare q̄ȝ illa i q̄b⁹ ñ pñt participare. ¶ 7ª. illud ē magis eligēdū qđ volum⁹ ad amicū facere q̄ȝ illud qđ volum⁹ ad quēlȝ facere. vt iuste agere ⁊ bñ facere ē magis eligēđ q̄ȝ videri bñ facere. etiā amicis volum⁹ bñ facere. alijs aūt suffic̄ videri bñ facere. ¶ 8ª ɔ°. illa sˀt meliora ⁊ magis eligēda q̄ sumūt cū circūstātijs nec̄ijs vt bñ viuere qđ ē bonū ex circūstātia ē magis eligendū q̄ȝ viuere qđ ē bonū simʳ. ¶ 9ª ɔ°. aliq̄ñ meliora ñ sˀt magl eligēda vt ph̄arisimʳ meli⁹ ē q̄ȝ ditari. tñ idigēti ē eligendū ditari magis q̄ȝ ph̄ari. ¶ 10ª ɔ°. bonū ex circūstātia ē magis eligēdū bono nec̄io. ¶ 11ª ɔ°. qđ ñ idiget a° magis ē eligēdū eo qđ a° idiget. vt iusticia fortitudie. ¶ 12ª ɔ°. qđ ē eligēdū sine a°. ⁊ aliđ ñ ē eligēdū sine eo illđ ē magis eligēdū vt ptās sine prudētia nō ē eligēda. prudētia v̄o sine potestate eligēda ē. ¶ 13ª ɔ°. q̄ñcūq̄ȝ aliq̄ duo sic se hñt q̄ negam⁹ alteꝝ nob̄ iesse vt reliquū videaˀt nob̄ iesse tc̄ illđ qđ volum⁹ nob̄ videri iesse ē magis eligēdū. vt igeniosū eē magis ē eligēdū q̄ȝ studere. nā studere negam⁹ vt igeniosi eē videamur. ¶ 14ª ɔ° siq̄s amittēs duo bona de q̄bus q̄uiter ɔtristeˀt tc̄ de c⁹ tristicia min⁹ ē icrepādus h̄ ē magis eligēdū. sȝ si de altero amisso nō tristaˀt ⁊ magis sit icrepādus tc̄ ipȝ ē magis eligēdū. vt si ꝑdēs sciaȝ ⁊ pecuniā nō tristeˀt: et de ꝑditōe scie magis sit icrepādus q̄ȝ de amissione pecunie tc̄ scia ē eligibilior pecūia.

Tertio Dubitaˀt. Utrū bonū propriū sit magis eligēdū bono coi. ℞ñr ꝑ vnā distictōeȝ ⁊ tria dc̄ā. Disti° ē h̄. duʳ ē bonū ꝓpriū. qđdā ē c⁹ vsus vni⁹ ñ ipedit vsū alteri⁹ sic ē đ luie i ordie ad visū. Aliud ē bonū c⁹ vsus vni⁹ ipedit vsū alteri⁹ vt pecūia vl̄ equ⁹ q̄ si ab vno possideāˀt ipediˀt vsus alteri⁹ circa ea. ¶ pᵐ dc̄m. bonū p° dictū q̄ȝto coi⁹ tāto ē meli⁹ saltē ꝑ se vel ꝑ accñs. ⁊ sic itelligiˀt dc̄m arist. p̊ ethi. dñtis. q̄ q̄ȝto bonū ē coi⁹ tāto meli⁹ ē ⁊ diuini⁹ sic ēt itellˀr ɔsideratio superius posita i isto tertio q̄ simʳ bonū magis ē eligēdū eo qđ ē alicui bonū. ¶ 2ᵐ dc̄m. bonū 2°° dc̄m q̄ȝto ē magis ꝓpriū alicui tāto ē sibi me⁹. vt me⁹ ē oi hoi q̄ vn⁹ equ⁹ sit solū sui q̄ȝ si eēt sui ⁊ cū h̄ alteri⁹. ¶ 3ᵐ dictū. lȝ bonū 2°° dc̄m q̄ȝto magl ē ꝓpriū tāto sit me⁹ illi nō tñ seq̄ˀt q̄ sit me⁹ simʳ. q̄ simʳ bonū qđ ē coi⁹ diciˀt simʳ meli⁹ eo q̄ bonū sui ip̄i⁹ sit diffusiuū. ¶ Supaddūˀt isup. 3. difficultates ꝓ declōne text⁹. Prima. vtrū non bona q̄busdā bonis sint eligibiliora. Et videˀt q̄ nō. q̄ si sic se q̄reˀt q̄ malū i aliq̊ casu eēt eligibile: imo etiaȝ pctm̄ mortale eēt eligibile si iungereˀt cū vno alio maiori bono. ℞ñr ꝑ vnā distictōeȝ ⁊ duo dc̄ā ⁊ vnā supposītē. Suppō est h̄. nō bona dñr aliq̄ duo quoꝝ vnū ē bonū ⁊ aliđ nō bonū qđ tñ nō ē malū moralˀr. Distinctio ē h̄. Duplex ē malū. qđdā ē malū ſm se sic q̄ ꝓpter quēcūȝ finē fiat sp̄ ē malū sic̄ ē odiū dei. Aliud ē malū qđ lȝ ſm se sit malū tñ ꝓpter ordinatōeȝ ei⁹ ad debitū finē pōt reddi bonū. vt sustinere famē vel frig⁹ ē de se malū. tñ sustinere famē vel frigus propter sciaȝ ɔsequēdā nō ē malū. Priᵐ dc̄m. si aliqua sint nō bona ita q̄ vnū sit malū primo mō illa nō sunt eligibilia sicut felicitas ⁊ odiū dei illa simul sūpta nō sūt eligibilia. 2ᵐ dc̄m. aliqua nō bona. s. quoꝝ vnū ē bonū eminens. et alteꝝ est malū scđo°. sunt bene eligibilia. sicut esse in luto. et habere centum marcas auri sūt eligibiliora q̄ȝ habere duos denarios tantū. similiˀt sūma felicitas et parua febris sūt eligibiliora q̄ȝ scientia ⁊ diuitie. ¶ Ad ratōnē diciˀt q̄ licet hō eligēdo malū p̄mo mō peccaret mortaliˀt nō aūt eligēdo malū 2° mō. ¶ Scd̄a difficultas. vtrū si oēs hoies essēt iusti non indigerem⁹ fortitudine. ℞ñdeˀt ꝑ duas distinctōes. ⁊ tria dicta. Pria distin° ē h̄. duplex ē fortitudo. q̄dā ē corꝑalis scđȝ quā. s. hō pōt portare magnū pōd⁹. ⁊ đ illa ñ itēdit arist. q̄ quāuis hoies essēt iusti adhuc idigerēt fortitudie tali. q̄ adhuc indigerēt labore ad subueniēdū nec̄ijs ad vitā. a q̄bus nō preseruaret nos iustitia. Alia ē fortitudo moralis de q̄ est i pñti sermo. ⁊ ē q̄dā hīt⁹ moderatiu⁹ passionuȝ que sūt timor et audacia. ¶ Scd̄a distin°. fortitudo moralis duplicē habet actū. quidā ē interior. et ē electio ad aggrediēdū terribilia. vel ad expectādū vel fugiēdū tēpore et loco ɔgruis scundum dictamen rationis. Alius vero est actus exterior qui est q̄daȝ executio corꝑalis

vt pugnare cõtra bellicosos vel viciosos. vel circa ferocia aīalia. ¶ Primū dictū. si oēs homines essēt iusti adhuc idigeremꝰ fortitudine capiēdo fortitudinē tā ꝑ ipsa v̓tute q̃ȝ ꝑ actu iteriori. patȝ. qꝛ fortitudo q̄ ē v̓tꝰ ꝛ etiā actꝰ eiꝰ iterior sūt q̄dā ꝑfectiōes aīe ipsā itrīsece ꝑficiētes. ergo si oēs hoīes essēt iusti adhuc idigeremꝰ fortitudīe. 2m dictū. si oēs hoīes essēt iusti adhuc idigeremꝰ actu ext̄iori fortitudis. pȝ. qꝛ adhuc idigeremꝰ exercitio bellico ꝯtra feras. 3m dictū. si oēs hoīes essēt iusti nō indigeremꝰ actu exteriori fortitudis ꝯtra hoīes. pȝ. qꝛ si oēs hoīes essēt iusti q̄lꝫ vellet tribuere alteri qđ suū ē. et ideo n̄ esset cā belli. ¶ Tertia difficultas. vtrū illud qđ est difficiliꝰ sit eligibiliꝰ. Rꝫspōdet̄ per vnā distictionē. ꝛ tria dicta. Distinctio ē h̄. difficultas rei pōt duplr̄ attendi. vno mō ex ꝑte vsus. alio mō ex ꝑte acq̄sitōis. ¶ Primū dictū est istud. res q̄ ē difficilior̄ vsus ceter̄ paribus nō ē melior. patȝ. qꝛ difficultas acq̄sitiōis ē quedā acq̄sitio malicie ꝛ faciēs ad miorē eligibilitatē iustitie. ideo dicit aristo. i textu q̄ ea ad q̄ nulla difficultas seq̄t̄ sūt eligibiliora. 2m dictū. illa res q̄ ē difficilior̄ acq̄sitiōis āteq̄ȝ acq̄rat̄ ē minꝰ eligibilis. patet sic ꝓcedēs. 3m dictū. res acq̄sita q̄ cū maiori difficultate fuit acquisita ceter̄ paribꝰ est magis eligibilis q̊ ad cōseruationē. ita q̄ eligibiliꝰ est ipsā ꝯseruare q̃ȝ aliā ceter̄ paribꝰ. Ratio est. qꝛ talis res nō ita de facili acq̄rit̄ sicut alia res. ergo ꝛc.

Ad rationes ān oppositū satis patuerūt solutiōes ex dict̄.

Queritur Utrū illud qđ additū ē alteri faciat ipsū magis tale. ¶ Et videt̄ q̄ nō. qꝛ sol facit terrā magis calidā q̃ȝ lignū. et tñ sol nō est maḡ calidus q̃ȝ lignū. ergo ꝛc. ¶ Scđo sic. paruus ignis cui approxīat̄ calefactibile facit ipsū maḡ calidū q̃ȝ magnus ignis cui non ita calefactibile approxīat̄. ꝛ tñ paruus ignis nō ē magis calidꝰ q̃ȝ magnꝰ. ergo ꝛc. ¶ Tertio sic. maior albedo apposita alicui subo fac̄ ipsū maḡ albū q̃ȝ mior albedo. et tñ maior albedo nō ē magis alba. cū idē de seipso nō predicet̄ denoīatiue. ¶ In oppositū tamē ē arist.

Primo Sciēdū ē q̄ in septio capitulo dat aristo. q̄nq̄ ꝯsiđratiōes de bono ꝯparato penes v̓tutē. et scđm h̄ sūt quīq̄ ꝯclusiōes. ¶ Pria ē hec. eoȝ que sūt eiusdē speciei illud qđ habet ꝓpriaȝ virtutē ē magis eligēdū eo qđ nō habet. ꝛ vtrisq̄ habētibꝰ propriā v̓tutē: illud ē magis eligēdū qđ maiorem habet v̓tutē. ¶ Scđa ꝯo. illud qđ additū alicui facit ipsū bonū ē magis eligēdū: q̃ȝ illud qđ sibi additū nō facit ipsū bonū. et si ābo faciant bonū: illud ē magis eligendū qđ facit magis bonū. pȝ per sīle. qꝛ illud ē calidiꝰ qđ calefit q̃ȝ illud qđ nō calefit. ꝛ ābobꝰ calefaciētibꝰ: illud quod maḡ calefacit ē calidiꝰ. ¶ Tertia ꝯo. illđ qđ facit pricipaliꝰ esse bonū maḡ est eligendū q̃ȝ illud qđ facit minꝰ ꝓncipale. vt v̓tꝰ que facit aīam bonā magis ē eligenda q̃ȝ sanitas q̄ facit corpꝰ bonū. ¶ Quarta ꝯo. ispiciēdū est i casibꝰ ꝛ vsibꝰ accñtibꝰ et operibꝰ. qꝛ si hoc sit maḡ eligendū: tūc casus vsus et operatio huiꝰ magis debet eligi: q̃ȝ casus ꝛ operatio alteriꝰ. vt si illud qđ iuste fit sit maḡ eligēdū q̃ȝ illud qđ fortiter fit: tūc iustitia ē magis eligēda q̃ȝ fortitudo. silr̄ aūt et in aliis. ¶ Quīta ꝯo. si aliq̄d additū alteri faciat ipsū magis bonū: et aliud additū sibi faciat ipsū minꝰ bonū: illud qđ maḡ facit bonū ē maḡ eligēdū. ¶ 6a ꝯo. illđ ē maḡ eligēdū cuiꝰ supabūdātia ē maḡ eligēda. vt amicitia ē maḡ eligēda pecuniis. qꝛ supabūdātia amicitie ē maḡ eligēda q̃ȝ supabūdātia i pecūiis.

Secūdo Sciēdū q̄ i. 8o caplo i. 7. ꝯclonibus tāgit. 8. ꝯsideratiōes de bono ꝯparato penes appōnē ꝛ ablationē. Pria est. si aliq̄d appositū alt̄i faciat totū aggregatū magis eligēdū. ꝛ aliud eidē additū faciat totū aggregatū miꝰ eligēdū: tūc p̄mū ē maḡ eligēdū. Et subdit q̄ h̄ ꝯsidera. n̄ hȝ v̓itatē q̄n vnū illorū q̄ addūt̄ ē istrum̄tū illiꝰ cui fit addi. ꝛ alterū nō. lȝ ei falx sit maḡ eligēda q̃ȝ serra: tñ serra sociata cū arte fabricatō maḡ ē eligēda: q̃ȝ falx sociata cū arte fabricatō. ¶ 2a ꝯsidera. illđ ē maḡ eligēdū q̊ rēoto ab aliq̊ illud a q̊ rēouetur r̄manet miꝰ bonū. ¶ 3a ꝯsidera. illđ ē maḡ eligēdū qđ ē eligēdū ꝓpt̄ se: q̃ȝ illđ qđ ē eligendū ꝓpt̄ gl̄iaȝ. vt saītas ē maḡ eligēda q̃ȝ decor. Dr̄ aūt illud esse ad gl̄iaȝ qđ nullo ꝯsciēte n̄ festinaret i esse. ¶ 4a ꝯsidera. ē. qđ eligit̄ ꝓpt̄ se ꝛ ꝓpt̄ gl̄iaȝ ē maḡ eligēdū q̃ȝ illud qđ eliḡr ꝓpt̄ gl̄iā tm̄. ¶ 5a ꝯsidera. si aliq̄ duo sint eligēda ꝓpt̄ se ꝛ ꝓpt̄ gl̄iā: qđ ē honōbiliꝰ ē maḡ eligēđ. ¶ Sexta cōside. illđ qđ ad oīa vel ad plura ē vtile magis ē eligēdū. ¶ Septia cōsi. qđ ē ꝓpt̄ meliꝰ ē maḡ eligēdū. vt illđ qđ ē ꝑꝑ v̓tutem ē magis eligēdū q̃ȝ illđ qđ ē ꝑꝑ delcātōeȝ. ꝛ simi

liter illō ē magis fugiēdū qō ē maioris boni i-peditiuū. vt egritudo magis ē fugiēda fedita te. i. turpitudine. qꝛ egritudo ē ipeditiua studi ositatꝭ ꝟtutꝭ ⁊ voluptatꝭ. ¶ Octaua cōsi°: illō ē magis eligēdū qō semꝑ ē eligēdū ꝙ illō qō qñ

Tertio ꝙ est eligēdū et aliqñ fugiendū. Sciēdū ē ꝙ nonū. c. cōtiet duas ptes. In pria determiat de bono ꝯcto ⁊ ñ ꝯpa-rato: ponēdo duas ꝯsideratōes tactas i duab⁹ ꝯclusiōib⁹. Pria ē h̄. si illud qō ē magꝭ vtile sit magꝭ eligēdū etiā vtile ē eligēdū. vt si honora bili⁹ sit magꝭ eligēdū. etiā honorabile ē eligē-dū. ¶ Scōa ꝯ°: illud qō nālr̄ ē bonū: ē eligēdū. ¶ I. z. pte i. 7. septē ꝯclōnib⁹ tāgit septē cōside ratiōes de bono ꝯpato ⁊ ñ cōtracto. Pria ē h̄. qō ē nālr̄ tale ē magꝭ tale: ꝙ illud qō nō ē nālr̄ tale. Scōa ꝯ°: illud qō facit aliud tale ē magꝭ ta le: ꝙ aliud qō ñ facit ipsū tale. et si vtraqꝫ faci ant talia: illō qō magꝭ fac̄ tale: ē magꝭ tale. 3ª. si duo cōparāt̄ ad aliqō tertiū ⁊ vnū sit magꝭ tale ꝙ illud tertiū. et aliud sit min⁹ tale: tūc p̄-mū ē magis tale vtroqꝫ eoꝝ. 4ª. si aliqō addi-tū alteri faciat totū magis tale. ⁊ aliud eidē ad ditū faciat totū mi⁹ tale: tūc p̄mū ē magꝭ tale. 5ª. illud qō ab alio rēoto facit ipsū magꝭ tale: ip sū ē magꝭ tale. 6ª. illa q̄ sūt ipmixtiora suis ꝯri-is sūt magꝭ talia. vt illud ē albi⁹ qō ē nig̊ iper-mixti⁹. 7ª. illud cui magꝭ cōuenit diffinitio ē ma gis tale. vt si diffinitō albi sit color disgregati-uus visus. illud ē albi⁹ qō ē magꝭ disgregatiu⁹ visus.

Conclusio Rñsalis. si ali- qō appositū alteri faciat ip sū magꝭ tale: tūc illud ē magꝭ tale. Hec ꝯ° ōbꝫ itelligi i causis efficiētib⁹ vniuocꝭ q̄ scꝫ suscipi-unt ōnoiationē sui effect⁹. debꝫ etiā itelligi in causis nālib⁹ ⁊ nō volūtarys. ad eādē etiā faci unt ꝯditiones pri⁹ enūerate in scōa pte vltimi

Primo dubij secūdi libri q̄stiōis vltie. Dubitat̄. vtrū ꝓbleūa pticula re sit eisdē locꝭ dyaleticꝭ terminādū sic̄ ꝓbleu ma vl'e. ¶ Pro dubio suppōit̄ ꝙ aristo. i z° tra-ctatu docet termiare ꝓbleūa pticulare. ⁊ ꝯtꝫ duo capl'a. In p̊ intēdit. 6. ꝯclusiōes ꝭm. 6. cōsi deratiōes. ¶ Pria ē h̄. ꝓbleūa pticulare ē eo-dē mō terminādū sic̄ vl'e. nā interimētes vl' cō struētes vl'e: iterimūt vl' ꝯstruūt pticulare. vt si ꝓbet̄ ꝙ oi iest etiā ꝓbatū ē ꝙ alicui iest. ⁊ si fuerit ꝓbatū ꝙ nulli iest: etiā erit ꝓbatū ꝙ a-licui ñ iest. zª ꝯsidera°: ad t̄minādū ꝓbleūa pti culare ı̄spiciēdū ē ad locū ab oppositꝭ. a ꝯiuga tis. ⁊ a casib⁹. Patꝫ exēplo prio i oppositꝭ ꝯrie. nā sic̄ seqt̄: si ois voluptas est bōa ꝙ ois tristi tia sit mala: ita seqt̄ ꝙ si aliq̄ voluptas sit bōa: ꝙ aliq̄ tristiria sit mala. z° pꝫ de p̊uatis. vt si a-ligs sēsus ñ est pō. q̄dā isēsibilitas nō ē i pō. 3° patet de r̄latis. vt si q̊ddā opinatū sit discipli-natū: q̄dā opio erit disciplina. 4° pꝫ ō ꝯdictori is. vt si q̊ddā iiustū sit malū. q̊ddā iustū erit bo nū. 5° pꝫ ō casib⁹. vt si iiustū sit malū: qō iiuste fit male fit. ⁊ si q̊ddā ōlectabile sit fugiēdū: se' ꝙ q̄dā delectatō erit fugiēda ꝑ locū a ꝯiugatꝭ ⁊ ēt per eūdē locū seqt̄ ꝙ si aliqō ōlectabile ē ꝓficiēs: ꝙ q̄dā ōlectatō erit bona. ¶ 3ª ꝯsi° ad terminādū ꝓbleūa parti'e inspiciēdū ē in gña-tōib⁹ ⁊ gñatis. ⁊ silr̄ in corruptiōib⁹ ⁊ corrupti-uis. Pꝫ trib⁹ exēplis. primū ē. si aliqō corrupti uū ōlectatōis ⁊ discipline sit bonū: q̄dā ōlecta tio vl' disciplia erit mala. zm exēplū. si q̄dā cor-ruptio disciplie sit bōa: vel ei⁹ gña° sit mala. q̄-dā scia erit mala. 3m exēplū. si obliuisci feda. i. t̄pia q̄ aligs egit sit bonū. vl' ea r̄misci sit malū tūc scire illa erit malū. 4ª cōsi°: ad terminādū ꝓbleūata pticl'aria inspiciēdū ē ad locos a ma iori. a minori. ⁊ a sil'i. Et subdit ōr̄aꝫ int̄ istos lo cos. qꝛ loc⁹ a maiori solū tꝫ ōstructie. vt si disci-plina videat̄ magꝭ bonū ꝙ voluptas: tūc si ali q̄ disciplina ñ sit bōa: ēt aliq̄ voluptas nō erit bōa. sꝫ loc⁹ a minori solū tꝫ ꝯstructiue. vt si vo-luptas videat̄ mi⁹ bonū ꝙ disciplina: tūc si vo luptas sit bōa: ēt disciplina erit bōa. Sꝫ loc⁹ a sil'i tꝫ tā ꝯstructiue ꝙ ōstructiue. vt si q̄dā po-testas sit bōa q̄dā disciplina erit bōa. ⁊ si nulla ptās sit bōa: nulla disciplina erit bōa. ⁊ h̄ si po-testas ⁊ disciplina silr̄ sint bōa. 5ª ꝯsidera°: si il-lud qō maxime videt̄ ineē ñ insit: tūc qō min⁹ videt̄ iesse ñ inerit. vt si prudētia ñ sit bōa. tūc nulla alia disciplina erit bōa. 6ª cōsi°: ad t̄minā dū ꝓbleūa pti'e ı̄spiciēdū ē ad locū ex ypothe si. qꝛ si fuerit ꝯcessū sic eē vl' ñ eē in oib⁹ sic ē in vno. tūc si fuerit ꝓbatū ō vno ēt ꝓbatū ē ō oi-bus. vt si fuerit ꝯcessū ꝙ si aia hois sit imorta-lis ꝙ oēs aie erūt imortales: tūc si ꝓbauerim⁹ aiaꝫ hois esse imortalē: simul ꝓbabim⁹ oēs a-lias eē imortales.

Secundo Dubita tur. q̊t modis cōstruūt̄ ⁊ de-struūtur ꝓbleūata indefinita. ¶ Pro solutōe supponit̄ ꝙ in 3°. c. docet arist. t̄minare ꝓbleu ma indefinitū. ⁊ ꝯtꝫ tres ptes. In pria intēdit vnā ꝯclusionē. ⁊ ē h̄. ꝓbleūa idefinitū ōstruit̄ vno°: sꝫ ꝯstruit̄ duob⁹ modis. vt istud ꝓbleūa

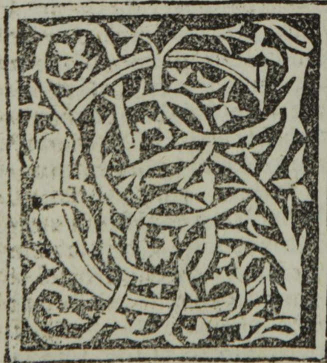
voluptas ē bonū. ōstruit̄ p istā: nulla voluptas est bonū. ⁊ ↄstruit̄ per istas duas ois voluptas ē bonū. ⁊ q̄dā voluptas ē bonū. ¶ Jn 2ª pte docet ōstruere pbleūata sūpta cū ōtermiatione ponēdo talē ↄclusionē. pbleūata idefinita sūpta cū ōtermiatiōe duplr̄ destruūt̄. Pꝫ tribus exēplis. pmū ē. si pōat̄ ista coplatia aliq̄ voluptas ē bonū. ⁊ aliq̄ voluptas n̄ ē bo^{m}: pōt ōstrui p istā ois voluptas ē bonū. ⁊ per istā nulla voluptas ē bonū. 2^{m} exēplū. si pōat̄ ista ppō idefinita exclusiua. tātū vna voluptas ē bōa: pōt destrui triplr̄. vel qꝛ ois voluptas ē bōa. vel qꝛ nulla voluptas ē bōa. vl' qꝛ plures voluptates sūt bōe. 3^{m} exēplū. si positū sit ꝙ sola prudētia sit scia v̄tutū: pōt destrui q̄dru^{r}. vl' qꝛ ois v̄t⁹ ē scia. vl' qꝛ aliq̄ alia v̄t⁹ ē scia. vl' qꝛ ipsa prudentia n̄ ē scia. vl' qꝛ nulla v̄t⁹ ē scia.

Tertio

Dubitat̄ qd ē vtile ad t̄minādū pbleūa ptic'ar̄. ¶ Pro solutiōe suppōit̄ ꝙ i. 3ª pte hui⁹ capituli itēdit arist. ad q̄ ōbem⁹ ispicere ad t̄minādū pbleūata ptic'aria. ⁊ itēdit. 3. ↄc'oes. Pria. ad t̄minādū pbleūata pti^{ria} vtile ē ispicere ad singl'ia. qꝛ si nulli singl'iū isit destruēdū ē pbleūa. si v̄o alicui isit ↄstruēdū ē: 2ª ↄ°. ispiciēdū ē ad gn̄a ⁊ spēs didēdo eas vsq; ad idīdua. ⁊ tūc si p̄dicatū isit oi vl' plib⁹ ↄstruēdū ē pbleūa. vl' dāda ē instātia. 3ª ↄ°. ad t̄minādū pbleūata ptic'ia ispiciēdū ē ad spēs p̄dicati accidētal'. vt si qs dicat ꝙ tēp⁹ n̄ mouet̄ vidēdū ē ad oēs spēs mot⁹. ⁊ si nulla isit tpi: māifestū ē ꝙ tp̄s n̄ mouet̄. silr̄ si volu⁹ pbar̄ ꝙ aia n̄ ē nūerus oꝫ didere nūeꝝ. nā ois nūer⁹ aut ē abūdās aut pfect⁹. iō si aia n̄ sit nūer⁹ abūdās neq; pfectus non erit numer⁹.

Ad rationes

Añ oppo^{m}. soluūt̄ ex spe cificatione q̄onis. ¶ Et h̄ de 3° thopicoꝝ.

Jrca

Jnitiū q̄rti libri thopicorū aristo. Queritur. vtrū qditas gn̄is sit a quiditate dr̄e realr̄ disticta ¶ Et videt̄ ꝙ sic. qꝛ ipossibile ē idē r̄alr̄ esse pricipiū realis cōueiētie et differētie. sꝫ qditas gn̄is ē p̄ncipiū ↄueniētie realis specieꝝ ei⁹. ⁊ qditas dr̄e ē pricipiuꝫ r̄alis differētie illaꝝ spēꝝ. g̊ qditas gn̄is ⁊ dr̄ie sūt r̄alit̄ disticte. ¶ 2° sic. ge⁹ ⁊ dr̄ia sumūt̄ a distinct' reb⁹. g̊ distigūt̄ realr̄. añs pꝫ. qꝛ ge⁹ sumitur a mā. dr̄a v̄o sumit̄ a forma. ¶ 3° sic. ge⁹ nō p̄dicat̄ de dr̄a. g̊ adiuicē realr̄ distigūt̄. añs pꝫ p ph̄ꝫ i textu dicētē ꝙ neq; ge⁹ ō dr̄a: neq; dr̄a ō gn̄e p̄dicabit̄. ¶ Jn oppositū argr̄. qditas generis n̄ ē r̄alr̄ disticta a qditate spēi. nec ēt qditas dr̄e. g̊ adiuicē n̄ distigūt̄ realit̄ qditas gn̄is ⁊ differētie. añs pꝫ. qꝛ qditas gn̄is ⁊ ēt dr̄e p̄dicātur p se i p̊ mō de ip̄a spē.

Primo

Sciēdū ē ꝙ p ōclaratiōe q̄siti est vna opio q̄ poit tria dicta. Primū dictū. in reb⁹ simplicib⁹ abstract' scꝫ a mā ē tātū vna cōpō r̄alis q̄ ē ↄpō ex esse ⁊ essētia. in reb⁹ v̄o mālib⁹ est duplex ↄpō realis. vna ē ↄpō ipsi⁹ eē cū essētia. alia ē cōpō matie cū forma. 2^{m} dcm̄. oē i p̄dicamēto reponibile habet essētiā realr̄ distinctā ab esse. 3^{m} dcm̄. eadē essētia p̄cise iportat̄ p nomē gener' dr̄e ⁊ spēi. lꝫ tn̄ illa noia sumant̄ a diuersis apparētib⁹ realib⁹. Qō sic declarat̄. nā reb⁹ simplicib⁹ est essētia se hn̄s per modū pōlis respectu ipsi⁹ esse. iō ab essētia sūitur nomē gn̄is pōle. respectu dr̄e tn̄ illō nomē adeq̄te significat totū ↄpositū ex essētia ⁊ esse Adhuc i talib⁹ iuenit̄ ipsū esse qō se habꝫ per modū actual' r̄spcū essētie. et ab eo sūit̄ nomē dr̄e significās tn̄ adeq̄te totū ↄpositū. ⁊ ab vt° q; sil' sūpto vꝫ a ↄposito ex essētia ⁊ eē sūit̄ nomē spēi. Sꝫ i qditatib⁹ ↄposit' ex mā et forma alit̄ sūit̄ ge⁹ ⁊ dr̄a. nā a mā q̄ se hꝫ p modū pōlis r̄ordie ad formā sūit̄ nomē gn̄is adeq̄te significās totū ↄpositū ex mā ⁊ forma. ⁊ ab ip̄a forma q̄ se hꝫ p modū actual' r̄spcū matie sūit̄ nomē dr̄e qō ēt significat totū ↄpositū adeq̄te ⁊ a forma toti⁹ q̄ resultat ex vniōe fōe pt' cū mā sūit̄ nomē spēi. ¶ Alia ē opio q̄ pōit. 2. dcā. pmū dcm̄. qditas gn̄is n̄ distigr̄ realit̄ a qditate dr̄e qꝛ si sic: tūc gen⁹ v̄e negaret̄ ō dr̄a. 2^{m} dcm̄. qditas gn̄is ⁊ qditas dr̄e distigūt̄ ex nā rei. qꝛ illa distigūt̄ ex nā rei ō qb⁹ v̄ificāt̄ p̄dicata ↄdictō q̊ꝝ alteꝝ ē r̄ale. sꝫ ge⁹ ⁊ dr̄a sūt h⁹i. vt pbabat rō añ oppo^{m}.

Secundo

Sciēdū ē ꝙ q̄rt⁹ liber thopicoꝝ i q̄ ōtermiat arist. de pbleūate gn̄is didr̄ i. 3. tractat⁹ i p̊ ōtermiat ō gn̄e ↄpato ad spēs ⁊ dr̄as ⁊ n̄ cō tracto. ⁊ ↄtiet. 6. c. i p̊ docet t̄miare pbleūa generl' penes h̄ ꝙ ē p̄dicari i qd. ⁊ ↄtiet. 6. ↄc'oes

Quaꝝ pria tāgit itētū. ⁊ ē h. post ea q̄ dicta sūt nūc dicēdū ē de gñe ⁊ ꝓprio qꝛ sūt elemēta diffinitiōis. Alie. 5. ɔclōes tāgūt qnqꝫ ɔsideratōes. Q̄ꝝ pria ē h. si aliqd assignet̄ eē geᵘ alicᵘ videndū ē si insit oibᵘ cōtētꝭ sub illo. ⁊ si de aliq̊ illoꝝ ꝟe nō ꝑdicet̄ tūc destruēdū ē ꝓbleūa. vt si bonū pōat̄ genᵘ voluptatꝭ. vidēdū ē si aliq̄ voluptas nō sit bonū. ⁊ si sic. tūc bonū nō erit genᵘ voluptatꝭ. 2ª cōsideraᵒ si aliqd pōat̄ genᵘ alicᵘ vidēdū ē si ꝑdicet̄ de eo in eo ꝙ qd ē. ⁊ si nō: ꝺstruēdū ē ꝓbleūa. vt albū in qd nō ꝑdicat̄ ꝺ niue: qꝛ ñ significat qd ipsiᵘ niuis sꝫ potiᵘ q̄le qd. silr̄ mobile ñ ꝑdicat̄ i qd de aīa. mobile ei ñ significat qd sꝫ significat faciēs qd: aut patiēs. ideo mobile ñ ē genᵘ aīe. 3ª cōsiᵒ si aliqd assignetur ꝓ gñe vidēdū ē an sibi īsit diffio accñtꝭ. et si sic destruēdū ē ꝓbleūa. vt albedo r̄spectu niuis. ⁊ mouere seipsū respcū aīe ɔueit diffinitō accñtꝭ. qꝛ vtriqꝫ eidē ɔtigit inēē ⁊ nō iesse. mō accñs ē qꝺ cōtigit eidē iesse et nō iesse. 4ª ɔsiᵒ si aliqd assignet̄ genᵘ alicᵘ spēi. vidēdū ē an ipꝫ ⁊ illa spēs sint i eodē ꝑdicamēto. et si ñ: mala ē assignaᵒ vt si genᵘ sit q̄le sic albū. ⁊ spēs assignata sit sb̄a sic nix vel cignᵘ tūc albū ñ erit genᵘ niuis neqꝫ cigni. silr̄ disciplia ē ad aliqd. bonū āt ⁊ pulchrū ē q̄le. iō bonū ⁊ pulchrū ñ sūt geᵘ disciplie. nā eoꝝ q̄ sūt ad aliqd: gñā sūt ad aliqd. vt mlt̄iplex ē genᵘ duplicꝭ. ⁊ vtrūqꝫ ē ad aliqd. Ex q̊ infert ꝙ vlr̄ genᵘ ⁊ spēs ꝺbēt cōtīeri sub eodē ꝑdicamēto. vt si geᵘ sit sb̄a: ⁊ spēs ꝺbꝫ esse sb̄a. si ꝟo geᵘ sit q̄le: ⁊ spēs ꝺbet eē q̄lis. 5ª ɔsiᵒ si aliqd assignet̄ ꝓ gñe alicᵘ spēi vidēdū ē an ipꝫ ꝑticipet illā spēꝫ. ⁊ si sic: ꝺstruēdū ē ꝓbleūa. qꝛ ꝑticipare ē rōnē participati suscipe. mō spēs suscipit rōnē gñis. ⁊ ñ eɔ̄. nā si vniᵘ ⁊ entꝭ pōat̄ genᵘ esse ad aliqd: tūc cōtigit geᵘ participare spēꝫ nā ꝺ oibᵘ q̄ sūt ens ⁊ vnū ꝑdicat̄. q̄re ⁊ eoꝝ rō.

Tertio Sciēdū ē ꝙ 2ᵐ. c. i q̊ arist. docet termiat̄ ꝓbleūa gñis īspiciendo ad spēꝫ ɔtꝫ qnqꝫ ɔclōes scꝫ qnqꝫ ɔsideratōes. Pria. si aliqd assignet̄ ꝓ gñe alicᵘ spēi: vidēdū ē si talis spēs ꝑdicet̄ de aliq̊ ꝺ q̄ ñ ꝑdicat̄ genᵘ. ⁊ si sic: ꝺstruēdū ē ꝓbleūa. vt ens ⁊ scibile non sūt genᵘ opiabilis. qꝛ opiabile ꝑdicat̄ ꝺ ñ ente. multa ei ñ ētia opiabilia sūt. sꝫ ēs ⁊ scibile ñ ꝑdicāt̄ de ñ ēte. iō ens ⁊ scibile ñ sūt geᵘ opiabilꝭ 2ª ɔᵒ si aliqd assignet̄ iesse alicui vt genᵘ ⁊ non sit spēs mediata: vidēdū ē si ꝑticipet rōnē alicuiᵘ spēꝝ illiᵘ gñis. et si nō: destruēdū ē ꝓbleūa nā ipossibile ē genᵘ ꝑticipar̄ qꝺ nulla spēꝝ ꝑticipat. vt si motᵘ pōat̄ genᵘ voluptatꝭ. vidēdū ē an voluptas ꝑticipet corruptionē vel gñationē vel aliquā aliā spēꝫ motᵘ. ⁊ si nō: tūc motᵘ nō erit geᵘ voluptatꝭ. nā īdidua ꝑticipāt spēm et genᵘ. vt aliqs hō ꝑticipat hoīeꝫ et aīal. 3ª ɔᵒ si genᵘ assignatū ꝑdicet̄ de pauciorībᵘ q̄ꝫ spēs: ꝺstruēdū ē ꝓbleūa. nō ei opiabile ꝑdicat̄ ꝺ plībᵘ q̄ꝫ ēs. nā ēs ⁊ ñ ēs sūt opiabilia. iō opiabile ñ est spēs entꝭ. sꝑ igr̄ genᵘ ꝑdicat̄ de pluribᵘ q̄ꝫ species ꝑdicet̄. 4ª ɔᵒ si genus assignatū ⁊ spēs ꝑdicēt̄ de eq̄libᵘ destruēdū ē ꝓbleūa. vt ēs ⁊ vnū ⁊ oīa trāscēdētia ɔuertūt̄. oīa eni sūt ēs ⁊ vnū. iō ens nō ē genᵘ vniᵘ nec eɔ̄. Silr̄ ꝑncipiū ⁊ primū ɔuertūt̄. qꝛ oē pricipiū ē primū. ⁊ oē ꝑmū ē pricipiū. iō neutrū ē geᵘ alteriᵘ. qꝛ sꝑ geᵘ ꝑdicatur ꝺ plībᵘ q̄ꝫ sua spēs ⁊ dr̄a. 5ª ɔᵒ si aliqd assignet̄ geᵘ alicᵘ ⁊ illud hēat geᵘ qꝺ ñ ɔtineat̄ sub gñe assignato destruēdū ē ꝓbleūa. vt si aliqs ponēs lieas īsecabiles ɔtīeri sub h gñe qꝺ ē diuisibile mala ē assignaᵒ qꝛ alie linee r̄cte eiusꝺ spēi cū lieis īsecabilibᵘ sūt idisibiles ⁊ ñ ɔtinēt̄ sub h gñe qꝺ ē disibile. idr̄ntes ei sibi iuicē sūt

Conclusio scꝫ spēꝫ recte linee oēs. Rñsat̄. qditas gñis ñ distīguit̄ realr̄ a qditate dr̄ie. h ɔᵒ satꝭ pꝫ ꝑ rōnē in

Primo Dubitat̄. vtrū sit oppositū. possibile eādē spēꝫ poni sub diuersis gñibᵘ ñ subaltnati positꝭ. ¶ Pro duᵒ supōit̄ ꝙ i. 3. c. ꝺteriat arist. ꝺ ꝓbleūate gñis īspiciēdo ad aliud geᵘ exr̄neū. ⁊ ɔtꝫ. 5. ɔsiꝺraᶜˢ i. 5. ɔᵒnibᵘ. Pria ē. si alicui spēi assignāt̄ duo gñā nō subaltnati posita ꝺstruēdū ē ꝓbleūa. iō iustiᵃ ñ ē spēs ꝟtutꝭ ⁊ scie. qꝛ nec ꝟtᵘ ɔtiet̄ sub scia nᶜ scia sub ꝟtute. Et subdʳ īstātiā. qꝛ prudēᵃ ē spēs ꝟtutꝭ ⁊ scie. ⁊ tñ neutrū ɔtiet̄ sub aᵒ Soluit instātiā dicēs ꝙ ñ ɔcedr̄ ab oibᵘ prudētiā eē sciētiā. ⁊ si aliqs admittat prudētiā eē sciaꝫ tūc dr̄ ꝙ suffic̄ alteꝝ sub alt̄o ɔtīeri vl̄ ꝙ ābo ɔtinean̄tur sub eodē 3ᵒ sic ꝟtᵘ ⁊ scia ɔtinēt̄ sub h gñe hitus ⁊ dispō. 2ª ɔᵒ si aliqd assignet̄ tāq̄ꝫ geᵘ alicᵘ spēi. vidēdū ē si tale assigtū ⁊ qꝺlibꝫ suū superius predicētur de spē i eo qꝺ qd est. si ꝟo aliqꝺ supioꝝ vl̄ ipꝫ assigtū nō ꝑdicet̄ i qd: destruendū ē ꝓbleūa. 3ª ɔᵒ si assignatū ꝓ gñe aliqꝺ suorū superioꝝ ꝑticipet speciē: destruēdū est problema. nullū ei superioꝝ participat illud qꝺ ē inferioris. 4ª ɔᵒ. si aliqꝺ assignet̄ ꝓ gñe vidēdū est si aliqꝺ superioꝝ illiᵘ gñis ꝑdicet̄ i qd de spē assigta. ⁊ si sic: ɔstruēdū ē ꝓbleūa. qꝛ si vnū supioꝝ ꝺ aliq̊ ꝑdicet̄ in eo qꝺ qd ē. ēt oīa supioꝝ

⁊ inferiora ſi pdicētur de illo pdicabūt in qd Et ſubdit ꝙ ſi dubitem⁹ vtꝝ gen⁹ aſſignatū ſit gen⁹ alic⁹ ſpēi ñ ſufficit oñdere ꝙ aliqđ ſupioꝝ pdicet de illa ſpē i qd. qꝛ illa ſpēs pōt cōtineri ſub aliq̄ iferiōi illi⁹ ſuperiorꝫ. ¶ 5ª ꝯ. ſi dubitem⁹ aſſignatū ꝑ gñe eſſe gen⁹. ꝓ videndū ē ſi aliqđ ſuperioꝝ pdicet in qd ð ſpē gñis aſſignati. poſtea vidēdū ē ſi illa ſpēs ꝯtineat ſub aliq̄ inferiori illi⁹ ſuperiorꝫ. ⁊ ſi nō. tūc aſſignatū ꝑ genere erat gen⁹. vt ſi latio aſſignet ꝑ gñe ābulatiōis ñ ſufficit oñdere ꝙ mot⁹ pdicet ð ābulaōne in qd. ſꝫ cū h oꝫ videre ſi ābula° cōtineatur ſub aliq̄ alia ſpē mot⁹. ⁊ ſi nō: tūc latio erit ge⁹

Secūdo Dubitat. vtrū ābulatiōis. necē ſit oīa ſuperiora alic⁹ gñis pdicari in eo qđ qd ē de q̄lib ſpecie illi⁹ gñis. ¶ Pro dubio ſuppōit ꝙ ariſt. i. 3. c. ðtermiat ð gñe ꝯpato ad ſua ſuperiora. ⁊ intēdit. 3. ꝯclōes Quaꝝ pria ē h. ſi aliqđ aſſignet pro gñe alic⁹ ſpēi. vidēdū ē an ipſū cū oīb⁹ ſupioꝛib⁹ ſuis pdicet i qd de ſpē aſſignata. ⁊ ſi ipſū ge⁹ vel aliqđ ſuperioꝝ ñ pdicet in qd de ſpē: deſtruēdū ē ꝓbleūa. 2ª ꝯ. ſi aliqđ aſſignet ꝑ gñe alic⁹ ſpēi vidēdū ē an tale gen⁹ cū ſua ſpē pdicet ð oīb⁹ idiuiduis i qd. ⁊ ſi ſic ꝯſtruēdū ē ꝓbleūa. ⁊ ſi nō. deſtruēdū ē. Et addit ꝙ gen⁹ nō debꝫ eſſe ſub ſua ſpē: ſꝫ magꝭ eꝯ ſpēs debꝫ eſſe ſub gñe. 3ª ꝯ. ſi aliqđ aſſignet pro gñe alic⁹ ſpeciei vidēdū ē ſi rō illi⁹ gñis pdicet ð illa ſpē ⁊ ð oīb⁹ idiuiduis participātib⁹ illā ſpeciē. ⁊ ſi ſic: cōſtruēdū eſt ꝓbleūa. ſi vō diſſōet i aliq̄: ðſtruēdū ē ꝓbleūa.

Tertio Dubitat. vtrū necē ſit ge⁹ ſēper pdicari ð ſuis ſpēb⁹. Pro du° ſupponit ꝙ in h. 4. c. ponit ariſt. 9. cōſideratōnes ꝯparādo gen⁹ ad dr̄aꝫ. ⁊ ſcđꝫ h erūt. 9. ꝯclōes i h caplō. Pria ē h. ſi dr̄a aſſignet pro gñe. mala ē aſſigna°. vt imortale nō ē gen⁹ dei. qđ pꝫ. qꝛ dr̄a nulli⁹ eſt ge⁹. ſꝫ imortale ē dr̄a. g̃ nō ē gen⁹ dei. maioꝛ pꝫ. qꝛ nulla dr̄ia ſignificat qd. ſꝫ magis q̄le. mīoꝛ pꝫ. qꝛ imortale ē dr̄a aīmalis. dicimus ei. aīaliū alia ſūt mōtalia. alia imortalia. 2ª ꝯ. ſi dr̄a aſſignet ꝑ ſpē ipſi⁹ gñis mala ē aſſigna°. vt abūdās ē dr̄a nūeri iō nō ē ſpēs nūeri. qꝛ dr̄a nō ꝑticipat gen⁹. ſꝫ ſi ipſa poneret ſpēs tūc ꝑticiparet gen⁹. g̃ dr̄a ñ ē ſpēs. 3ª ꝯ. ſi ſpēs aſſignet eſſe gen⁹ ſui gñis mala ē aſſigna°. vt ſi ꝯtinuitas aſſignet ꝑ gñe cōtiguitatꝭ male aſſignatū ē. qꝛ nō oē ꝯtiguū ē ꝯtinuū. ſꝫ oē ꝯtinuū ē cōtiguū. ſilr̄ tēperātia nō ē ge⁹ mixture. qꝛ nō oīs mixtura ē tēperātia. qꝛ mixtura ſiccoꝝ nō eſt tēperātia. ſilr̄ latio nō eſt gen⁹ loci mutatiōnis. qꝛ nō oīs loci mutatio ē latio. nā ābula° nō videt latio eſſe. eo ꝙ ſolus mot⁹ violēt⁹ pene dr̄ latio. 4ª ꝯ. ſi differētia aſſignet pro ſpē: mala ē aſſigna°. vt imoꝛtale nō ē ſpēs dei. eo ꝙ accideret ſpēꝫ dici de plib⁹ q̄ differētia. ſꝫ differētia ſēper de eq̄lib⁹ aut plurib⁹ q̄ ſpēs pdicat Quita ꝯ. ſi dr̄a aſſignet pro gñe ſui gñis: mala ē aſſigna°. vt coloꝛ ñ eſt ſpēs cōgregatiui. neqꝫ nūer⁹ eſt ſpēs iparꝭ. Sexta ꝯ. ſi gen⁹ aſſignetur vt dr̄a mala ē aſſigna°. iō mixtura nō ē gen⁹ tēperātie. nec loci mutatio ē ge⁹ latiōis. eo ꝙ genus ſēp pdicat de plurib⁹ q̄ differētia. Septima ꝯ. ſi nulla differentia gñis aſſignati pdicet de ſpē illi⁹ gñis ipſū nō erit gen⁹ illi⁹ ſpeciei. vt de aīa nō predicat abūdās nec perfectū. iō numer⁹ nō eſt ge⁹ aīe. Octaua ꝯ. ſi ſpēs aſſignata ſit prioꝛ nā q̄ ge⁹ vel ſi poſſit iterimere genus mala ē aſſigna°. qꝛ magꝭ videt ꝯriū eſſe. videt eni ge⁹ eſſe pri⁹ natura ſuis ſpēb⁹: ⁊ eas iterimere. Nona ꝯ. ſi gen⁹ aſſignatū vel ei⁹ dr̄a poſſint nō ineſſe ſpēi. mala ē aſſigna°. vt moueri ñ ē genus aīe. nec veꝝ et falſū ſūt gen⁹ opionis. videtur eni gen⁹ et dr̄a ſeq̄ ſpeciē: ⁊ ſēper pdicari ð ipſa quādiu ſit ſpecies.

Ad rationes Añ oppoſitū dicitur ꝙ bn̄ probāt gen⁹ et dr̄aꝫ eq̄lit̄ diſtingui ex natura rei. ſed ñ ꝓbāt gen⁹ et dr̄aꝫ diſtigui realr̄.

Queritur Utrū gen⁹ ſit vnū a pte rei. ¶ Et videt ꝙ nō. qꝛ nihil qđ eſſentialiter pdicat de multꝭ eſſētialiter diſtictꝭ ē vnū a parte rei. ſꝫ gen⁹ eſt hm̄. g̃ ⁊c̄. maioꝛ pꝫ. qꝛ vel habet vnitatē ſibi ꝓpriā ita ꝙ ſcđꝫ illā vnitatē ſit natū actu pdicari de plurib⁹ q̄rum qđlibꝫ ſit ipſū niſi ab itellectu diſtiguatur. g̃ nihil qđ actu eſſētialr̄ ē pdicabile de plurib⁹ habet vnitatē ex nā rei. ſic ergo ñ erit vna ſꝫ plures. ¶ Scđo ſic. ſi forma gñis ex parte rei eſſꝫ vna. vel illa eſſet eadē cū oīb⁹ ſpēb⁹ vel non. ſi ſic. g̃ nō erit vna ſꝫ plēa ſic ipſe ſpēs ſūt plures ſi aūt ſit diuerſa. vel g̃ erit diuerſa gñe. vel ſpē vel nūero. nullū iſtoꝝ ē poſſibile. g̃ nō ē poſſibile dicere gen⁹ eſſe vnū a parte rei. ¶ Tertio ſic. oīs forma vna dat eē vnū ſimplr̄. g̃ ſi forma gñis eſſet vna diſtincta a formis ſpecieꝝ ſeqretur ꝙ daret eſſe diſtictū ab eſſe ſpecifico. et ſic oē ens eſſꝫ plura ētia. ¶ In oppoſitū argr̄. vnitas ſcie potētie ⁊ paſſionis realis arguit vnita

tē subiecti ⁊ obiecti realis. ſ3 aliq̄ eſt ſcia ⁊ etiā
potētia q̄ habet pro obiecto gen⁹. ſic̄ ariſmeti-
ca ꝓ obiecto habet h̄ gen⁹ qđ ē nūer⁹. et h̄ ge⁹
qđ ē color eſt obiectū viſus. ḡ ſic̄ ſcia et potētia
habēt vnitatē realē: etiā obiecta debēt habe-

Primo Sciēdū re vnitates reales.
ꝙ ꝓ itellectu q̄ſiti eſt vna opio
que ponit tria dicta. Primū. ꝙ gen⁹ ē vnū vni
tate ↄcept⁹. 2m. ꝙ gen⁹ ē vnū vnitate rōnis rō
cinabilis ſe tenētis ex ꝑte obiecti. nō aūt dicit̄
vnū vnitate rōis rōcinātis ſe tenēt l ex parte i
tellect⁹. nā a ꝑte rei in q̄libet ſpē corrn̄det vna
rō vel vnū apparēs cōe a q̊ apparēti ē ipoſitu3
nomē gn̄is. vt i oib⁹ ſpecieb⁹ aialis repit̄ iſtud
apparēs cōe qđ ē ſētire a q̊ ipoſitū eſt nomē ge
neris. 3m dictū. nomē gn̄is de p̄mario ſignifica
to n̄ ſignificat multas ſpēs ſ3 ſignificat eſſētiā
ↄpoſitā ex mā ⁊ forma vel ex eſſe ⁊ eſſētia que
tn̄ eſſētia nō ē vna ſ3 realr̄ ē plēs ſpēs. ¶ Alia ē
opio q̄ poit vnū dictū. ſc3 ꝙ qđlibet ge⁹ ſignifi
cat vnā q̄ditatē realē ita ꝙ ſic ē vna q̄ditas ꝙ
nō plures q̄ditates. l3 tn̄ ſit plurificabilis ⁊ ꝑti
bilis a pluribꝰ ſuppoſitl. vt aial ſignificat vna3
q̄ditatē ſc3 aialitatē diſtictā ex nā rei ↄtra oēs
q̄ditates tā iferiores q̄3 ſuperiores q̄ tota ſine
ſui dione reperit̄ in q̊libet ididuo. ⁊ i q̄lib3 ſpē

Secundo Sciēdū ē ꝙ in h̄ ſexto. c. po-
nit ariſt. q̄nq3 ↄſideratiōes đ
gn̄e iſpiciēdo ad equocationē. et methaphorā
Pria ē. ſi aliqd aſſignet̄ ꝓ gn̄e videdū ē an illa
ſpēs participet ↄtrariū gn̄is aſſignati. et ſi ſic:
mala ē aſſignatio. q2 alias ſiml' idē ↄ̄ria partici
pabit. 2a. ſi aliqđ aſſignet̄ ꝓ gn̄e alic⁹ ſpēi ↄican
tis in aliq̄ in q̊ nullū ↄtētū ſub illo gn̄e pōt coi-
care: mala ē aſſigna°. vt nūer⁹ nō eſt gen⁹ aime
q2 aia ē pricipiū vite ⁊ ei ieſt viuū. ſed nulli ſpe
ciei nūeroꝝ ineſt viuere. 3a. ſi gen⁹ equoce p̄di
cetur de ſpē aſſignata mala ē aſſignatio. q2 ge⁹
⁊ ſpēs ſūt vniuoca. Quarta. ſi aliqd aſſignet̄ ꝓ
gn̄e alic⁹ ſpēi videdū ē ſi illi⁹ gn̄is poſſit eſſe alia
ſpēs. et ſi nō: mala ē aſſigna°. q2 ois gn̄is ſpeci-
es ſūt plēs. Quita. ſi illud qđ trāſūptie p̄dicat̄
đ aliq̄ aſſignet̄ eſſe gen⁹ illi⁹: mala ē aſſignatio
vt cōſonātia n̄ ꝓprie p̄dicat̄ de tēperātia. ſ3 ſo
lū trāſūptiue. ois ei ↄſonātia ꝓpe dicta ē i ſo-
nis. iō cōſonātia non eſt gen⁹ temperantie.

Tertio Sciēdū eſt ꝙ 2⁹ tractat⁹ in q̊ de-
termiat ariſt. de gn̄e ↄtracto ⁊ n̄
ↄparato ↄtinet. 4. c. In p̊ determiat de gn̄e cō-
tracto ad ↄ̄ria ponēdo. 6. ↄſideratiōes. Pria ē.
ſi aliqd aſſignet̄ ꝓ gn̄e alicui⁹ ſpēi: videdū ē ſi
ſpēs habeat cōtrariū. nō aūt gen⁹. et tūc ſi con
trariū ſpeciei ſit in eodē gn̄e cū ipſa ſpē: tūc bo
na eſt aſſigna°. q2 ↄtraria debēt eē in eodē gn̄e
ſed ſi vtriq3 ſit aliqd cōtrariū: tūc ↄtrariū ſpēi
debet poni i ↄtrario gn̄is. Scđa. ſi ↄtrariū ſpe
ciei aſſignate nō ſit in aliq̊ gn̄e ſed ſit gen⁹ alio
rū: tūc ipſa nō debet aſſignari ꝓ ſpē ſ3 ꝓ gn̄e a-
lioꝝ. vt bonū ē gen⁹ ⁊ nō ſpēs. ideo malū qđ ē
ſuū cōtrariū erit gen⁹ ⁊ nō ſpēs. Tertia. ſi tā ge
nus q̄3 ſpēs habeāt ↄtrariū. ſi int̄ gen⁹ ⁊ ſuū cō
trariū nō ſit mediū: etiā inter ſpeciē ⁊ ſuū con
trariū nō debet eſſe mediū. vt inter vitiū ⁊ vir
tutē nō eſt mediū. nec etiā inter iuſtitiā ⁊ iiuſti
tiā erit mediū. Subdit vnā iſtātiā. q2 iter iſta
duo ↄtraria bonū ⁊ malū ē mediū. ⁊ tn̄ int̄ iſtas
duas ſpēs egritudo et ſanitas nihil ē mediū. ḡ
⁊c. Hāc iſtātiā nō ſoluit ariſto. poſſet tn̄ dici ꝙ
ſanitas poteſt capi ꝓ debita ⁊ ↄgrua mēſura-
tiōe q̄ttuor q̄litatū p̄maꝝ. egritudo v̊o ꝓ ipro-
portiōe earūdē q̄litatū. ⁊ ſic int̄ ea nō ē mediū
Alio° pōt capi ſanitas ꝓ h⁹i ꝓportione q̄ttuor
q̄litatū p̄maꝝ. egritudo v̊o ꝓ iproportōne ea
rūdē q̄litatū cū exceſſu facta. ⁊ ſic dicit medi-
cus iter ſanitatē ⁊ egritudinē eſſe mem. Quar-
ta. ſi int̄ gen⁹ ⁊ ſuū cōtrariū ſit mediū ſolū per
abnegatōnē. tūc ꝓbabile ē ꝙ int̄ ſpeciē et ſuū
ↄtrariū eſt ſolū mediū per abnegationē. Qui
ta cōſidera°. ſi ſpēs hēat ↄtrariū ⁊ nō gen⁹. ⁊ in
ter ſpeciē ⁊ ſuū cōtrariū ſit mediū. videndū ē
an illud mediū ſit i eodē gn̄e cū illa ſpē. et ſi n̄:
mala eſt aſſigna°. in q̊ eni gn̄e ſunt extrēa: ⁊ me
diū vt albū nigrū ⁊ medu colores ſūt i gn̄e co
loris. Et ſubdit iſtātiā. q2 ſuperabūdātia ⁊ đfe
ctus ſūt extrēa q̄ ſūt in gn̄e mali. mediocre au
tē eſt mediū et eſt in gn̄e bōi. ḡ nō o3 ꝙ extrēa
ſint in eodē gn̄e cū medio. Hāc obiectionē nō
ſoluit ariſt. poſſ3 tn̄ dici ꝙ nō ſūt ↄtraria ꝓprie
ſ3 large. vel etiā ꝙ ſūt i eode3 gn̄e p̄dicam̄ta-
li. l3 n̄ in eodē gn̄e mor̄l. Sexta. ſi ge⁹ aſſig̃tū
habeat cōtrariū ⁊ nō ſpecies mala eſt aſſigna
tio. Subdit iſtātiā. q2 ſanitas ↄ̄riat̄ egritudi. ⁊
tn̄ febs ⁊ optalmia q̄ ſūt ſpēs egritudis nō hn̄t
ↄtrariū. Eſt ei optalmia q̄dā egritudo oculoꝝ.
Hāc inſtātiā nō ſoluit ariſto. poſſ3 tn̄ dici ꝙ fe
bris et optalmia hn̄t cōtraria nobis inomiata.
Cōſequent̄ epilogādo reſumit tres cōſidera°
nes pri⁹ dictas. Quaꝝ pria eſt. ſi gen⁹ nō habe
at cōtrariū. et ſpecies habeat cōtrariū: tūc vi-
dendū eſt ſi cōtrariū ſpeciei ſit in genere. et ſi

sic ꝓbleuma est ꝯstruẽdũ. ¶ Scḋa. si iter ꝯ̃riũ spẽi ⁊ ipaꝫ spẽm sit mediũ ꝯtẽtũ sub eodẽ gñe cũ extremis ꝓbleuma ẽ ꝯstruẽdũ. ¶ Tertia. si gen⁹ ⁊ spẽs hẽant ꝯ̃riũ vidẽdũ ẽ si ꝯ̃riũ spẽi sit i ꝯ̃rio gñis. ⁊ si sic spẽs est in gñe assignato. qꝛ si cõtrariũ in cõtrario ⁊ ꝓpositũ in proposito.

Conclusio Rñsalis. Gen⁹ dicit vnum ex parte rei. pꝫ. qꝛ plus cõueniũt realiter hõ ⁊ asin⁹ ꝙ̃ hõ ⁊ plãta. g̊ cõueniũt i aliquo vno reali in quo nõ ꝯueniũt hõ ⁊ plãta. sꝫ illud vnũ reale ẽ gen⁹. s. aial. ergo genus dicit vnũ a parte rei.

Primo Dubitaṫ. Utrũ ꝓbleuma gñis sit teriandũ ꝑ locũ a ꝯiugatꝭ ⁊ a casib⁹. ¶ Pro solõe supponiṫ ꝙ i. z. c. ponit aristo. vnã ꝯsiderõeꝫ ad teriandũ ꝓbleuma ꝺ gñe ispiciẽdo ad casus ⁊ ad ꝯiugata. ⁊ ẽ h̃. Ad teriandũ ꝓbleũa ꝺ gñe oꝫ aspicere ad casus. ad ꝯiugata. ad silꝛia. ad gñatõẽs ⁊ corruptõẽs. ad gñatiua ⁊ corruptiua. qꝛ si vnũ sit gen⁹ vnius alteꝝ erit gen⁹ alteri⁹. Exm̃ de ꝯiugatis. vt si iusticia sit disciplia: ⁊ qꝺ iuste fit disciplinate fit: ⁊ etiã iust⁹ ẽ disciplinat⁹. Exm̃ de silib⁹. vt sic se hꝫ suaue ad voluptatẽ ita ꝑficiẽs ad bonũ. sꝫ suaue ẽ gen⁹ voluptatis. ergo ꝑficiẽs ẽ gen⁹ boni. Exm̃ de gñationib⁹. vt si edificare sit oꝑari edificatũ eẽ ẽ oꝑatũ eẽ. ⁊ si discere ẽ reminisci: ⁊ didicisse ẽ recordatũ eẽ. Exm̃ de corruptõib⁹. vt si dissolui ẽ corrũpi: dissolutũ eẽ ẽ corruptũ eẽ: ⁊ dissoluti⁹ ẽ corruptio. Exm̃ ꝺ corruptiuis. vt si dissolutiuũ sit corruptiuũ: dissolui ẽ corrũpi. ⁊ si gñatiuũ ẽ effectiuũ: gñari ẽ fieri ⁊ gñatio ẽ factio.

Secũdo Dubitaṫ. Utrũ ꝑuatio sit eiusdẽ gñis cũ suo habitu. Pro solutõe supponiṫ ꝙ in. z. c. docet aristo. 5. considerõnes ad teriandũ ꝓbleuma gñis ispiciẽdo ad ꝑuatiẽ ⁊ ꝯ̃dcõꝛie opposita. Prima ẽ h̃. si aliqd assigneṫ ꝑ gñe alicui⁹ h̃it⁹ vidẽdũ ẽ an ꝑuatio illi⁹ h̃it⁹ sit i illo gñe. ⁊ si sic: destruẽdũ ẽ ꝓbleuma qꝛ ꝑuatio simpꝉr i nullo eodẽ gñe est aut nõ i vltio. i. i ꝓximo gñe. vt si visus sit sensus cecitas nõ erit sensus. ¶ Scḋa. si gñi ⁊ spẽi opponaṫ ꝑuatio tũc si ꝑuatio gñis nõ sit genus ꝑuatõis spẽi destruẽdũ ẽ ꝓbleuma. ¶ Tertia ẽ. si ꝑuatio gñis sit gen⁹ ꝑuatõis spẽi tũc ꝯstruẽdũ ẽ probleuma. qꝛ si oppositũ i opposito ⁊ propositũ i proposito. vt si cecitas sit isensibilitas visus erit sensus. ¶ Alie due ꝯsiderõẽs sũt de ꝯ̃dcõꝛys. Pria ẽ h̃. si aliqd assigneṫ pro gñe: vidẽdũ ẽ si ꝯ̃dcõm̃ gñis isit spẽi assignate. ⁊ si sic ꝺstruẽdũ ẽ probleuma. vt si suaue sit nõ bonũ bonũ nõ erit gen⁹ suauis. Scḋa ẽ h̃. si aliqd assigneṫ pro gñe alicui⁹ vidẽdũ ẽ an ꝯ̃dcõm̃ gñis sit gen⁹ ꝯ̃dcõꝛy spẽi. ⁊ si sic destruẽdũ ẽ ꝓbleũa vt si bonũ sit ge⁹ suauis n̄ bonũ erit ge⁹ n̄ suauis.

Tertio Dubitaṫ. Utrũ oporteat spẽm eẽ ad aliqd si suũ ge⁹ sit ad aliqd. Pro dubio supponiṫ ꝙ i. 4. c. ponit arist. octo cõsiderõẽs ad teriandũ ꝓbleuma de gñe ispiciẽdo ad rꝉiue opposita. Prima ẽ h̃. si spẽs sit ad aliqd tũc suũ gen⁹ erit ad aliqd. sꝫ si gen⁹ sit ad aliqd non oꝫ ꝙ spẽs ei⁹ sit ad aliqd. Exm̃ ꝑmi. duplũ ẽ ad aliqd sic̃ suũ gen⁹ qꝺ ẽ multiplex. Exm̃ scḋi. vt disciplina ẽ ad aliqd nõ autẽ grãmatica. ¶ Subdit istãtiã. qꝛ nõ videṫ veꝝ illud qꝺ dictũ ẽ i ꝑma parte dicte ꝯsiderõnis. qꝛ bonũ ⁊ pulchꝝ sunt gña v̉tutis ⁊ tñ v̉tus est ad aliqd. bonũ v̉o ⁊ pulchꝝ nõ sũt ad aliqd sed q̈lia. ergo ⁊c̃. ¶ Scḋa ꝯsiderõ. si spẽs nõ referatur ad idẽ rꝉiuũ ꝫm se ⁊ ꝫm suũ gen⁹ ꝺstruẽdũ ẽ ꝓbleuma. vt duplũ dꝛ dimidy duplũ. et silꝛ duplũ dꝛ dimidy multiplex. ¶ Tertia. si spẽs scḋm suũ gen⁹ ꝓximũ ⁊ scḋm oĩa sua gña ꝓxia nõ referaṫ ad idẽ rꝉm destruẽdũ ẽ ꝓbleuma. Subdit istãtiã. qꝛ scia scḋꝫ se referṫ ad scibile: sꝫ scḋm suũ ge⁹ qꝺ ẽ h̃it⁹ ⁊ dispõ nõ ẽ rꝉiuũ scibilis sꝫ añs. ¶ Quarta consideratio. oꝫ videre si spẽs referaṫ ad suũ corre̾m ⁊ ẽt gen⁹ ad suũ corre̾m sub h̃itudine eiusdẽ casus. ⁊ si nõ destruẽdũ ẽ ꝓbleuma. Subdit istãtiã. qꝛ dꝛñs referṫ sub h̃itudine datiui casus ⁊ ẽt genitiui ⁊ tñ diuersũ qꝺ ẽ gen⁹ eoꝝ referṫ sub h̃itudie ablati casus. ¶ Quita cõside°. si cor̾m ⁊ rꝉiuũ referanṫ adiuicẽ sub h̃itudie eiusdem casus: sic cõstruendũ ẽ ꝓbleũa. vt duplũ dꝛ alic⁹ duplũ. ⁊ siliṫ multiplex dꝛ alic⁹ multiplex. ⁊ ẽt ecõ° dꝛ dimidiũ dupli dimidiũ. ⁊ submultiplex dꝛ mꝉtiplicis submultiplex. ⁊ silꝛ disciplinatũ ⁊ opiabile referũṫ ad sua corrꝉiua sub h̃itudie ablati casus. ⁊ tñ opĩo ⁊ dsciplia referunṫ ad opinabile ⁊ disciplinatũ sub h̃itudine geniti casus. ideo opinabile nõ ẽ gen⁹ disciplinati. nec opĩo ẽ genus discipline. ¶ Sexta cõsideratio ẽ. si spẽs referaṫ ad suũ cor̾m ⁊ gen⁹ ad suũ sub habitudine eq̈liũ casuũ. vt donũ dꝛ alic⁹ ⁊ alicui. silꝛ datio q̃ ẽ gen⁹ ei⁹ dꝛ alicui⁹ ⁊ alicui. Est eñi donuꝫ datio irreddibilis. ⁊ qꝛ duplũ dꝛ alicui⁹ ⁊ superans aut maius dicũṫ aliquo aut secundũ aliquod ideo superans ⁊ maius non sunt genera dupli; oẽ eñi superãs ẽ maius i aliquo. ⁊ aliqd

ſuperat: Septima ſi vnū relatiuū ſit genꝰ alterius: tūc correlatiuū generis eſt genꝰ correlatiui ipſiꝰ ſpēi. vt multiplex eſt genꝰ dupli idō ſubmultiplex ē genꝰ dimidij. Ex quo concludit ꝙ ſenſus non eſt genus ſcientie. qꝛ non oē ſcibile ē ſenſibile. nā intelligibiliū quedā ſūt ſcibilia. Septima cōſideratio. ſi relatiua quorū vnū nō ē in altero ponat̄ eē in alio vel ſi illud quod neceſſario ē in altero pōat̄ poſſe nō eē in alio mala ē aſſignatio. vt manſio ſcie q̄ ē memoria debet poni in aīa ⁊ nō in ſcientia: ſ; manſio ſcibilis debet poni in ſcibili ⁊ nō ī aīa. Ex hoc patet ſolutio ad dubiū ꝙ ſi ſpēs ſit ad aliquid ſecūdū eē ita etiā ſuū genꝰ erit ad aliquid ⁊ ecōtra: nō aūt oportet de relatiuis ſecūdū dici.

Ad rónes Ante oppoſitum factas patet ſolutio ex predictis.

Queritur Utrum ens ſit genus: Et videt̄ ꝙ ſic. quia ens p̄dicatur de pluribus differentibus ſpecie in eo ꝙ quid ergo eſt genus. Aн̄s patet: qꝛ ſi queratur quid eſt hoc conuenienter reſpondet̄ ꝙ ē ens. vt ſi querat̄ q̄d eſt equus cōuenienť ēt reſpōdet̄ ꝙ ē ens. ¶ Secūdo ſic. ens eſt analogū ergo iſta ē vera ens ē geꝰ. t; ꝯn̄a qꝛ analogū ꝑ ſe ſūptū ſtat ꝓ famoſiori ſignificato. g̊ cū dicit̄ ēs ē geꝰ: ēs ſtat ꝓ famoſiori ſignificato. ſ. ꝓ ſbā q̄ eſt geꝰ. g̊ iſta ē v̊a ens ē geꝰ. ¶ 3° ſic. ēs ē p̄dicabile. ⁊ n̄ aliud ꝙ̃ genꝰ. g̊ ens ē geꝰ. maior p;. qꝛ ens ē aptū natū p̄dicari de pluribꝰ. ¶ In oppoſitū tn̄ ē ariſto.

Primo Sciendū eſt ꝙ t̄tiꝰ tractatus in quo determīat ariſt. de probleumate generis cōtracto cōtinet ſex capl'a. In primo intēdit ſex cōſideratōes: Quarū prima eſt hec. ſi actus aſſignetur ꝓ genere habitus aut ecōtra mala eſt aſſignatio. vt ſēſus nō eſt motus. qꝛ ſenſus eſt habitus: motus aūt ē actꝰ. Similiť memoria non ē h̄itus cōtentiuꝰ opinionis. qꝛ nulla mēoria eſt h̄itus ſ; magis actꝰ. ¶ Secūda cōſideratio. ſi quis aſſignauerit potētiā cōſequētē ad habitū ꝓ genere illiꝰ habitus mala eſt aſſignatio. vt māſuetudo nō ē abſtinentia ire neq; fortitudo ē abſtinētia timoris. et ſimiliť iuſtitia nō ē abſtinentia lucrorum. Tertia cōſideratio. ſi illud qd̄ ſeq̄tur aliud aſſignetur pro genere illiꝰ: mala eſt aſſignatio. nā triſtitia ſequit̄ ad irā ⁊ opinio ad fidem tn̄ triſtitia nō ē genꝰ ire. nec opio fidei. ¶ Quarta conſideratio. ſi genꝰ ſit ī aliquo vidēdū ē ſi ſpēs nata ſit eē in illo et ſi nō mala ē aſſignatō. vt timor nō ē genꝰ verecūdie. qꝛ verecūdia eſt in appetitu rōali: timor aūt ī aīoſitate. i. ī appetitu irrōali. ſimiliter triſtitia nō ē genꝰ ire. qꝛ triſtitia ē in appetitu cōcupiſcibili: ira aūt ē in appetitu iraſcibili. ¶ Quita cōſideratio ſi ſpecies participet genꝰ ſcd̄m q̄d mala ē aſſignatꝰ. qꝛ hō nō ē aīal ſecūdū q̄d. nec grāmaᶜᵃ ē diſciplina ſcd̄; quid. Ex q̊ infert ꝙ ſēſibile ⁊ diuiſibile non ſūt genꝰ aīalis. qꝛ aīal ſcd̄m q̄d ē ſenſibile vel viſibile ſc; ſcd̄m corpus. qꝛ ſcd̄m animā nō ē ſēſibile neq; viſibile. ¶ Sexta conſideraꝰ. ſi pars integralis aſſignet̄ ꝓ gn̄e ſui totius mala ē aſſignaꝰ. qꝛ nulloꝰ pars d̄ toto p̄dicabit̄ idō corpus nō ē genꝰ aīalis eo ꝙ ē pars illiꝰ.

Secundo Sciendū ē ꝙ in tertio capl'o ponit ariſt. tres cōſiderōes de ꝓbleumate gn̄is ꝯtᵒ ad eligibile ⁊ fugibile. ¶ Prima ē. ſi potētia ⁊ poſſibile aſſignētur ꝓ gn̄e vituꝑātiū vel fugiēdoꝝ mala ē aſſignaº. vt ſophiſta vel detractor vel latro non ē ille q̇ pōt latenter extranea furari. Probat̄ dupl'r. ꝓ qꝛ ſequeret̄ ꝙ deꝰ eēt latro ⁊ prauꝰ eēt ſtudioſus. p; cōſequētia. qꝛ deꝰ ⁊ ſtudioſus poſſūt praua agere. falſitas ꝯn̄tis p;. ſ. ꝙ deꝰ ⁊ ſtudioſus nō ſūt praui. qꝛ q̇l; d̄r prauꝰ ſcd̄m appetitū. 2° ſic. oīs ptās ē eligēda g̊ nulla ptās ē genꝰ vituꝑabiliū. Aн̄s p; ꝑ locū a miori. qꝛ p̄uoꝝ ptātes ſūt eligēde eo ꝙ q̄cq̄d ꝯuēit deo aut ſtudioſo ē eligēdū: ſ; deū ⁊ ſtudioſū dicimus h̄ēre ptātes prauoꝝ. qꝛ pōt deus ⁊ ſtudioſus praua agere. g̊ ⁊c. ¶ Secūda ꝯſiº. ſi ptās. poſſibile. vl' effectiuū ponātur geꝰ honorabilis mala ē aſſignatō. qꝛ oē honorabile ꝓpt̄ ſe ē eligēdū. ſ; oīs poteſtas oē poſſibile ⁊ oē effectiuū ē eligendū ꝓpt̄ aliud. g̊ ⁊c. 3ª ꝯſiº. ſi in duobꝰ vel pluribꝰ gn̄ibus ſit. ⁊ aſſignet̄ eſſe ī alt̄o illoꝝ tātū: mala eſt aſſignatō. vt ſeductor vel d̄tractor n̄ ē ille q̇ appetit īpoſſibile ⁊ nō pōt. vel q̇ pōt ⁊ nō appetit. ſ;

Tertio Sciēdū q̇ pōt ⁊ appetit ſimł. ꝙ in 3°. c. poīt ariſto. 3. ꝯſideratiōnes d̄ gn̄e ꝯꝑato ad d̄ra;. Pria ē. ſi q̇s aſſignet d̄ra; ꝓ gn̄e vel eꝯ. mala ē aſſignatō. vt ſtupor nō ē ſuꝑabūdātia admiratōis. nec fides ē vehemētia opīonis. idō vehemētia ⁊ abūdātia n̄ ſunt genera ſ; differētie. qd̄ probat ph̄s tripl'r. prio per diffinitionē ipſaꝝ. qꝛ ſtupor eſt admiratio ſuperabundans. ⁊ fides eſt opinio vehemens. ergo opinio et admiratio ſunt genera.

supabūdātia vō ꝛ vehemētia sūt dūe. 2° pbatur. qꝛ seqret ꝙ iaiata fidē facerēt ꝛ stupefacerēt. pꝫ. qꝛ illud stupefacit cui iest vehementia opionis vel supabūdātia admiratōis. sꝫ super abūdātia admiratōis inē admiratōi. admiratio stupefaceret. ꝛ vehementia opiniōis inē opiniōi. iō opio fidē faciet. 3° pbat idē. qꝛ seqret ꝙ vehemētia eēt vehemēs ꝛ superabūdātia superabūdās. nā fides ē vehemēs. ḡ si fidēs est vehemētia tūc vehemētia erit vehemens. Similiter stuporē superabundās. ergo si stupor est superabūdātia tūc superabūdātia erit supabūdās. ¶ Scđa ꝯsiđatio. siqs assignauerit passionē eē spēꝫ passi mala ē assignaᵒ. vt immortalitas nō ē spēs vite sēpiterne sꝫ ē eiᵒ passio. pꝫ. qꝛ si ꝯtigat aliquē ex mortali fieri imortalē nō dicimᵒ ipꝫ aliā vitā sumere sꝫ dicimus ipm nouā passionē acqsiuisse. iō vita nō ē genᵒ imortalitatis. ¶ 3ª ꝯsiᵒ. si passio alicuiᵒ subi assignet ꝑ gn̄e illiᵒ subi mala ē assignaᵒ. vt vētᵒ nō ē aer mobilis sꝫ magis aeris motᵒ. ꝙ aūt vētᵒ non sit aer mobilis pꝫ. qꝛ remanet idē aer ipo manēte ꝛ qescēte: ꝛ sic aere qescēte fieret motus. Ex quo ifert aristo. ꝙ male dicebāt antiq niuē eē aquā coagulatā et lutū eē terrā hūido tēperatā. qꝛ neqꝫ nix ē aq̄ neqꝫ lutū terra. Silr male dixerūt antiq ꝙ vinū ē aq̄ putrefacta in vite: sic empedocles dicit vinū eē aquā putrefactā i ligno. qꝛ simplr vinū nō ē aqua.

Conclusio R̄n̄salis. Ens nō ē genᵒ. pꝫ nullū equocū ē genᵒ. ens ē equocū vel saltē analogū. ḡ ens nō ē genᵒ. Uel sic pōt ꝑbari sustinendo ꝙ ens sit vniuocū. qꝛ nullū genᵒ p̄dicat q̄ditatiue de differētys suis. ens p̄dicat q̄ditatiue đ drn̄tys suis. ḡ n̄ ē genᵒ.

Primo Dubitat. Utrū oē genᵒ sit vniuocū. Pro dubio supponit ꝙ i isto. 4. c. ponit aristo. 5. ꝯsiđrōes ad iueniendū probleuma gn̄is ispiciēdo ad trāscēdētia. Pria est h̄. assignatū pro gn̄e nulliᵒ mala est assignatio. Scđa. si oia cōtēta sub gn̄e assignato sint eiusdē spēi mala ē assignatio. Tertia. si illud qđ seqt ad oia ponat genᵒ vel dr̄ia mala ē assignatio. Et subdit ꝙ plura sūt q̄ oia sequūt vt ens ꝛ vnū. tn̄ ens nō ē genᵒ. qꝛ tūc eēt genᵒ oium. ꝛ per ꝯn̄s eēt genᵒ vniᵒ. mō vnū ꝛ ens cōuertūt. ḡ vnū p̄dicaret de eq̄libᵒ sic ens. ꝛ per ꝯn̄s spēs p̄dicaret de eq̄libᵒ sic suū genᵒ. qđ est falsū. qꝛ oꝫ spēs de paucioribus p̄dicari. Si vō dicat vnū eē drīaꝫ entis seq̄t adhuc ꝙ drīa p̄dicabit de eq̄libᵒ sicut suū genᵒ. qđ ē falsū. Quarta. si assignatū pro gn̄e sit i dr̄e i spē assignata mala ē assignatio. vt albū subiue ē i niue iō albū nō ē genᵒ niuis. Quīta. si genᵒ assignatū nō sit vniuocū mala ē assignatio. nā de oibᵒ spēbᵒ p̄dicat vniuoce genᵒ.

Secundo Dubitat. Utrū si spēs suscipiat magis ꝛ minᵒ sit neće ꝙ genᵒ suscipiat magis ꝛ minᵒ. Pro dubio supponit ꝙ aristo. in. 5. c. ponit qnqꝫ ꝯsiderōes ad ꝯminādū probleūa gn̄is per locū a maiori ad minᵒ ꝛ a simili. Pria est h̄. si tā gn̄is q̄ꝫ spēi sit aliqđ ꝯriū tūc si illđ cōtrariū qđ ē meliᵒ ponat i gn̄e peioris mala est assignatio. vt statio melior ē q̄ꝫ motᵒ. iō aīa magis dꝫ dici stabilis q̄ꝫ mobilis. ¶ Scđa. si genᵒ suscipiat magis ꝛ minᵒ ꝛ spēs neqꝫ ꝯm se. neqꝫ scđꝫ rē significatā per ipam suscipiet magis et minᵒ: mala ē assignatio. nā si vtᵒ suscipiat magis ꝛ minᵒ etiā iusticia ꝛ iustū suscipiet magis ꝛ minᵒ. Tertia. si illđ qđ magis videt vel similit dr eē genᵒ ꝛ nō sit genᵒ neqꝫ illud qđ minᵒ aut simr videt eē genᵒ erit genᵒ. vt tristicia ꝛ opio eque silr vident eē genᵒ ire. cū tristat. n. iratᵘ ꝛ opinat se ꝛ exaiat se. ꝛ tn̄ tristicia nō ē genus ire. ḡ neqꝫ opio. ꝛ cōsilīs cōsideᵒ posset dari de spē. Quarta. nō oꝫ ꝙ si aliq duo sic se hēant ꝙ ambo suscipiāt magis ꝛ minᵒ ꝙ vnū sit genus alteriᵒ. vt bonū ꝛ malū suscipiūt magis ꝛ minᵒ ꝛ tn̄ neutrū ē alteriᵒ genus.

Tertio Dubitat. Utrū probleuma gn̄is sit ꝯstructiue teriandū. Pro solōe supponit ꝙ in 6ᵒ ꝛ vltiᵒ c. ponit aristo. 3. ꝯsiderōes ad ꝯstructiue teriandū genᵒ. Prima ē. si aliqđ p̄dicet de pluribᵒ drn̄tibᵒ spē in eo qđqđ illud erit geᵒ illoꝝ. Scđa. si genᵒ assignatū p̄dicet de spē in eo qđqđ vidēdū ē si possit đ pluribᵒ alys spēbᵒ p̄dicari. ꝛ si sic ipꝫ erit genᵒ. Et subdit. 3. drīas int genᵒ ꝛ drām. Prima est ꝙ genᵒ đ plibᵒ p̄dicat q̄ꝫ drā. Scđa. qꝛ genᵒ magis indicat qđ est esse rei q̄ꝫ drā. nā q dic hoiēꝫ eē al magis indicat qđ ē hō q̄ꝫ q dic hoiēꝫ eē gressibilē. qꝛ drā sp significat q̄litatē gn̄is. iō q dic hoiēꝫ eē gressibilē q̄le qđ dic. q vō dicit hoiēꝫ eē al dic qđ ꝛ nō q̄le qđ: cū drīa a gn̄e sit separāda. et ex h̄ pꝫ tertia drīa. qꝛ genᵒ significat qđ. drīa vō q̄le qđ. Tertia ꝯsideᵒ. si vnū ꝯiugatoꝝ sit genᵒ vnius ꝛ alteꝝ erit geᵒ alteriᵒ. vt si musicū sit sciēs musica erit scia. ꝛ si ambulās mouet ābulatio erit motᵒ. Subdit vnū docuᵐ. si aliqđ sēp seq̄t ad aliqđ ꝛ cū eo nō ꝯuertat difficile ē separ ꝙ nō

sit gen⁹. vt qes semper seqtur ad tranquillitatē. sed nō ecōuerso. et diuisibile ad numeꝝ. et nō ecōuerso. nō tamē oꝫ ꝙ ipsū sit gen⁹. patet dādo instātiā. qꝛ nō ens sequit̄ ad oīe qd̄ fit. nā oē qd̄ fit nō est. et nō cōuertit̄. nō eni oē qd̄ nō est fit. et tamē nō ens nō est gen⁹ eius qd̄ fit

Ad rōnes nō eni sunt nō entis species. Ante oppositū. ¶ Ad pmaꝫ dicit̄ ꝙ ens predicat̄ equoce. et non vniuoce. vel pōt dici ꝓbabilit̄ ꝙ licet hō et equus differāt specie respectu aīalis: nō tamē respectu entis. eo ꝙ spēs debēt sub suo gn̄e distigui ꝑ differētias formales diuisiuas illi⁹ gn̄is. mō entis nulle sūt differētie. ¶ Ad scd̄aꝫ rn̄det̄ negādo cōsequētiā. ꝛ ad ꝓbationē rn̄det̄ ꝙ illa regl̄a habet veritatē respectu pdicatoꝝ pme itētionis. nō autē respectu pdicatoꝝ scd̄e intētōnis. ¶ Ad tertiā dicit̄ ꝙ ens ē predicabile ꝯiter sūptū. et nō ꝓprie sūptū. ¶ Et hec de libris thopicorū aristotelis.

Irca Initiū pmi libri elenchoꝝ Querit̄. vtrū de sill'o sophistico sit scientia sophistica distīcta ab aliis partib⁹ logice. ¶ Et arguit̄ prio contra pmā partem. quia de subiecto p̄supponēdū est qd est: et qꝛ est. sed dē sill'o sophistico nō p̄supponit̄ qꝛ est. imo inuestigatur ipsū esse. vt patebit i textu. g̃ de ipso non est scia. ¶ Scd̄o sic. scia sophistica ē apparens sapiētia ꝛ nō exn̄s. vt dr̄ i textu. g̃ scia sophistica non est scia. ¶ Tertio sic. sill's dyaletic⁹ et sophistic⁹ adiuicē opponūt̄. sed oppositoꝝ eadē est scia. g̃ scia sophistica nō ē distīcta a dyaletica de q̄ determiat̄ in libris thopicoꝝ. ¶ In oppositū ē aristo. tū prio: qꝛ in pricipio hui⁹ dicit se determiatuꝝ de elēchis sophistic]. et de his que videtur elēchi. tū 2° qꝛ in fine scd̄i hui⁹ dicit se adīuenisse istā sciam. g̃ scientia sophistica est scientia.

Primo Sciendū est ꝙ pro declaratiōe termioꝝ ponūtur tres distinctiōes. Quaꝝ pria est hec Sillogismus sophistic⁹ pōt capi duplr̄. vno° pme intētionaliter. scilꝫ pro duab⁹ premissis apparēter obseruātib⁹ tres cōdōnes vel alteraꝫ triū cōditionū reqsitaꝝ ad verū elēchū. q̄ sūt. illatio. ꝯtradictio. ꝛ ꝓbatio. et sic non est subm cū sit quid cōplexū. 2° mō pōt capi scd̄e itētionaliter. scꝫ pro vna scd̄a itētione denoīatie predicabili de sill'o apparēter. obseruāte tres pdictas cōditiōes vel aliquā eaꝝ. et sic capit̄ hic. ¶ Scd̄a distin°. sill's sophistic⁹ pōt duplr̄ ꝯsiderari. vno° quātū ad defectū q̄ peccat ꝯtra veꝝ elēchū. et sic ē sola pua° sill'i dyaletici. ꝛ puꝝ nihil. Alio° pōt cōsiderari quātū ad illud positiuū i. q̄ fūdat̄ apparētia bonitat]. rōne cui⁹ sibi ꝯpetit hr̄e cās ꝛ pricipia a qb⁹ naturalr̄ cātur: ꝛ habet passiōes ꝑ illa pricipia dmōstrabiles. et sic capit̄ i ꝓposito. ¶ Tertia distin°. scia pōt dici sophistica duplr̄. vno° formalr̄ ꝛ itrinsece ita ꝙ appareat esse hit⁹ sciētific⁹. ꝛ tn̄ erit erroneus vel deceptori⁹. ꝛ talis n̄ ē scia. Alio° dr̄ aliq̄ scia sophistica denoiatōe extrīseca ꝛ ab obiecto. ita ꝙ ei⁹ obiectū sit sill's sophistic⁹. ꝛ sic scientia sophistica ē hit⁹ vni⁹ ꝯclusiōis hn̄t] ꝑ subiecto sill'ꝫ sophisticū. ꝛ ꝑ pdicato passionē adeq̄tā sill'i sophistici q̄ ē denōtrā ꝑ pricipia essētialia ei⁹. ꝛ sic scia sophistica ē scia. ¶ 4ª distin°. aliq̄ scia pōt dici vna duplr̄. vno° itrisece ꝛ formaliter. ꝛ sic ipsi⁹ sill'i dyaletici ꝛ sophistici n̄ ē eadē⁹ scia. Alio° pōt dici vna obiectie ꝛ extrīsece. ꝛ h̄ triplr̄. vno° ab vnitate ꝯclusiōis demōstrabilis. ꝛ sic sill'i dyaletici ꝛ sophistici n̄ ē vna sciē tia. Alio° pōt dici vna ab vnitate obiecti pmi d̄ q̄ ꝛ suis ptib⁹ demōstrāt̄ passiōes ꝛ pricipia essētialia illi⁹ subi. ꝛ sic adhuc sill'i dyaletici et sophistici n̄ ē vna scia. Tertio pōt dici vna ab vnitate obi pmi d̄ q̄ ꝯsiderat oēs vitates ꝛ oēs defect⁹ circa ipsū ꝯtigētes. ꝛ sic scia thopicoꝝ ꝛ elēchoꝝ poss̄ dici vna scia.

Secundo Sciēdū ē ꝙ liber elēchoꝝ i q̄ determiat aristo. de elēcho sophistico ꝯtiet duos libros partiales. In p̄ detmiat de ꝯstitutione elēchoꝝ sophisticoꝝ ꝛ ꝯtiet. 4. tractat⁹. Prim⁹ tractat⁹ q̄ ē phemial' ꝯtiet vnicū capl'ꝫ i q̄ itēdit ꝓbare gnq ꝯcl'ones. ¶ Pria ꝯ° tāgit itētū. ꝛ ē h̄. Dicem⁹ icipiētes a pmis scd̄ꝫ naturā d̄ elēchis sophistic] ꝛ d̄ his sill'is q̄ videt̄ elēchi: nō tn̄ sūt elēchi: ſꝫ sūt palogismi. ¶ 2ª ꝯ°. sillogism⁹ sophistic⁹ est. pꝫ q̄ttuoꝛ rōib⁹. Pria ē. qdā sūt sill'i q videt̄ esse sill'i: ꝛ sūt ve silli. Aly sūt q videt̄ esse sill'i ꝛ nō sūt silli. mō tales dicū

illatio
Contradictio
Sophisticus
elēchi
Sillogismi

tur elēchi sophistici. ğ elench⁹ sophistic⁹ ē. añs
pȝ ꝑ siſe. qꝛ sic̄ ē i reb⁹ ita ē i oroṅib⁹ sillogisticꝭ.
ſȝ aliq̄ res apparēt eē tales q̄les sūt. aliq̄ v̄o ap
parēt eē tales q̄les ñ sūt. ğ ēt erit i silſis. b^or pȝ.
ꝛ p̊ in entib⁹ aiatꝭ tā ex ꝑte corꝑis q̄ȝ aie. ex ꝑte
aie sic. qꝛ gdā videt̄ hr̄e bonū hitū ꝛ v̄e hn̄t il
lū. alij aūt tribualr̄. i. ꝺ aliq̄ tribu videt̄ hr̄e. vt
iflātes ꝛ fingētes se hr̄e hitū. ex ꝑte corꝑis pȝ.
qꝛ gdā videt̄ pulchri ꝛ v̄e sūt pulchri ꝓpt̄ ꝺco
rē. alij aūt videt̄ pulchri ſȝ ñ sūt ſȝ ꝯponūt fin
gūt ꝛ ornāt se vt appeāt pulchri. z° pȝ idē i iaia
tis. qꝛ q̄dā apparēt argētea q̄ v̄e sūt argētea. ꝛ
q̄dā aurea: ꝛ v̄e sūt aurea. alia appent eē aurea
vl̄ argētea ꝛ ñ sūt. vt litgirea et stānea appent
esse argētea ꝛ ñ sūt. ꝛ auricalca ꝛ felle ticta vi
det̄ eē aurea. z^a rō. alig sūt apparētes silſi. ğ a
lig sūt apparētes elēchi. tȝ ꝯña. qꝛ elēch⁹ ē silſs
ꝯdictori⁹. añs pȝ. qꝛ distātes lōge ñ iudicāt res
tales q̄les sūt. ğ a silſi iperiti i arte sillogizandi
ꝓpt̄ suā iperitiā iudicāt aliq̊s eē silſos q tñ nō
sūt. ꝯña tȝ. qꝛ iperiti velut distātes lōge specu
lant̄. 3^a rō. loc⁹ cōstitut⁹ per noia fact⁹ ē. igr̄ elē
chus sophistic⁹ est. ꝯña tȝ. qꝛ loc⁹ g fit ꝑnoia est
ad ꝺcipiēdū aptissim⁹ ꝛ publissim⁹. añs pȝ. qꝛ
mlti credūt eē i reb⁹ sic̄ ē in noib⁹. ꝛ tñ ñ ē siſe.
ğ ꝛc. a^or pȝ. qꝛ nos ferim⁹ res ipsas ad disputa°
nes ſȝ vtimur noib⁹ notꝭ ꝓ reb⁹. iō credim⁹ sic
esse i reb⁹ sic̄ ē in noib⁹. qꝺ tñ ē falsū. nā noia fi
nita sūt. ꝛ ēt orōnū mltitudo ē finita. res autē
sūt nūero ifinite. iō nec̄e ē eādē orōnē et nomē
vnū significare pl̄a. 4^a rō. mlti ignari sepe ꝺci
piūtur ꝛ sophisticant̄ a sciētib⁹ in disputatiōe.
ğ alig sūt silſi sophistici. ꝯña nō ē. añs pȝ. qꝛ si
cut i nūerꝭ expellūt̄ a sapiētib⁹ illi g nō sūt prō
pti ferre nūeros. i. ferre cū alijs nūerādo ita ēt
illi g sūt ignari ꝛ nō cog̊scētes v̄tutes noim fa
ciliter ꝑallogizāt̄. ğ seq̄t̄ ꝙ talis silſs ē appens
ꝛ ñ exñs. talis aūt v̄ōt silſs sophistic⁹. ğ silſs so

Tertio Sciēdū ē ꝙ cir phistic⁹ est.
ca hūc textū icidūt z. difficltaes
Pria ē. vtrū sit p̊ icipiēdū a ꝑmis scꝺȝ nāȝ. rñ
det̄ ꝙ sic. p̊. qꝛ i illa ꝑte t̄miat̄ q̄o si ē: q̄ scꝺȝ nāȝ
ꝑcedit alias q̄ones. z°. qꝛ p̊ det̄miat̄ ꝺ methis
q̄ sūt finis artꝭ sophistice. ſȝ finis nālr̄ ꝑor ē his
q̄ sūt ad finē. ğ ꝛc. ¶ z^a difficltas. vtrū sit possi
bile vnā orōnē ꝛ vnū nomē pl̄a significare. rñ
det̄ ꝑ distictionē. qꝛ nomē pōt dici vnū duplr̄.
vno° vnitate rōnis significādi. ꝛ sic ipossibile
ē vnū nomē pl̄a significare. Alio° pōt dici vnū
vnitate vocꝭ. ꝛ sic possibile ē vnā vocē plura si
gnificare. ¶ Tertia difficultas. vtrū elēch⁹ so
phistic⁹ sit pura priuatio veri elenchi. Rñdet̄
per distictionē. qꝛ i elencho sophistico duo sūt
cōsiderāda. vnū est māle. qꝺ est due ꝑmisse et
vna cōclu°. Aliud ē formale qꝺ ē apparēs obſ
uātia triū ꝯdōnū req̄sitaꝝ ad veꝝ elenchū. et
talis apparētia forālr̄ ē priuatō veri elenchi. ſȝ
fūdamentalr̄ sit gd positiuū. vt dictū ē in p̊ nō
bili. nā talis apparētia sēꝑ fūdat̄ in aliq̊ positi
uo. vt i fallacia equocatiōis fūdat̄ apparētia i

Conclusio Rñsal. vnitate dictōis:
De silſo sophistico tāq̄ȝ de
subō attributōnis est scia sophistica ab alijs ꝑ
tibus disticta. Cōclusio satꝭ patȝ ex p̊ nōbili.

Primo Dubitat̄. q̊t sūt oꝑa sapientis.
Pro dubio supponit̄ ꝙ aristo. i
tertia ꝯclusiōe tāgit duo opera sapiētꝭ. p̊ ꝑmit
tens talē supponē ꝙ magꝭ oꝑe ꝑciū ē sophisti
ci videri sapiētē q̄ȝ esse et nō videri. patȝ. qꝛ so
phistica scia est apꝑens scia. et ñ exñs. sophista
v̄o est vir copiosus ab apparenti sapiētia et nō
existente. ğ sophiste magis volūt videri facere
opera sapiētꝭ q̄ȝ facere ꝛ nō videri. Sūt ei duo
oꝑa sapiētꝭ. q̊ꝝ primū se tenet ex ꝑte rñdētꝭ. s.
ñ mētiri de gb⁹ nouit. ꝛ h̄ ꝯsistit i bene negādo
vel ꝯcedēdo. z^m se tȝ ex ꝑte opponētꝭ qꝺ ē mē
tientē manifestare. et h̄ ꝯsistit i bñ reprobādo
dicta rñdētꝭ. Ex gb⁹ cōcludit ꝙ disputa° sophi
stica ē nec̄ia sophistis. qꝛ talꝭ disputa° maxie fa
cit sophistas videri sapiētes. ¶ Quarta ꝯ° ē h̄.
q̄ttuor sūt gña disputationū. scȝ doctrialis. dy
aletica. tēptatia. ꝛ litigiosa. Disputationes do
ctriales sūt q̄ ꝓcedūt ex ꝓprijs pricipijs vni⁹
cuiusq̄ȝ disciplie. ꝛ ñ ex his q̄ videt̄ rñdēti. vl
timā ꝑticulā ꝺclāt. qꝛ oȝ credere eū qui discit.
Dyaletice sūt q̄ ex ꝓbabilib⁹ collectie sūt ꝯdi
ctionū. Tētatie v̄o sūt q̄ sillogizāt ex his q̄ vi
dētur rñdēti: ꝛ nec̄e ē eū scire g se simulat hr̄e
sciaȝ. Sȝ litigiose sūt q̄ ex his q̄ vident̄ ꝓbabi
lia ꝛ nō sūt sillogizāt. de ꝺmōstratis dictū ē in
analeticꝭ. de dyaleticꝭ v̄o ꝛ tētatis i thopicꝭ. ſȝ
de agonisticꝭ et litigiosis nūc dicemus.

Secundo Dubitat̄. q̊t sūt methe. Rñ
det arist. ponēdo q̄ntā cōclu
sionē q̄ ē h̄. q̄nq̄ȝ sūt methe. scȝ redargu° falsū.
iopinabile. solocetsm⁹. et nugatio. ꝑ primā so
phista vult videri redarguere rñdētē. ꝑ scꝺaȝ
vult sibi mōstrare falsū. ꝑ tertiaȝ vult ꝙ dicat
ꝯ opionē mltoꝝ. pliū. vel sapiētū. ꝑ q̄rtā vult
ſm locutōnē barbarisare. ꝑ q̄ntā vult ipsū idē

Tertio Dubitat̃. vtrũ freq̃nt̃ dicere: ois ꝓpõ significet seipsã esse vaz.
¶ Rñdet̃ ponẽdo q̃nq̃ descriptões. q̃ttuoꝛ suppões. ⁊ tria dicta. Pria descriptõ ẽ h̃. ꝓpõ insolubilis ẽ illa q̃ habz reflexionẽ supꝛa se. dr̃ aũt ꝓpõ hr̃e reflexionẽ supꝛa se q̃ significat se ipsã aliq̃lr̃ esse vel ñ esse. vtputa: esse verã vel falsã. esse dubiã vel creditã. esse vl̃ez vel ꝑticularẽ. vel esse affirmatiuã aut negatiuã. ⁊ h̃ rõe alicuiꝰ termi i ea positi. qꝛ licet gñali significatiõe ois ꝓpõ significet se esse verã: nõ tñ dicit̃ ois ꝓpõ insolubilis. qꝛ ñ dr̃ isolubilis eo ꝙ nulloꝰ; sꝫ cũ difficultate solui põt. 2ª descriptõ ẽ h̃. ꝓpõ vã ẽ q̃ q̃litercũq; significat ita ẽ. 3ª descriptio. ꝓpõ falsa ẽ q̃ ñ q̃litcũq; significat ita põt esse. 4ª descriptõ. ꝓpõ possibilis est q̃ q̃litcũq; significat ita põt eẽ. 5ª d̃scriptio. ꝓpõ necĩa est q̃ q̃litcũq; significat necĩo ẽ esse. ¶ Prima suppositio. i ꝓpõib' affirmatis ⁊ ver̃ subz ⁊ p̃dicatũ debẽt ꝓ eodẽ suppõere. 2ª suppõ ẽ. ꝓpõ aᵘᵃ significat idẽ esse ꝓ q̊ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ 3ª suppõ. ꝓpõ negatĩa significat ñ eẽ idẽ pꝛo q̊ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. 4ª suppõ. ipossibile ẽ eãdẽ ꝓpõnẽ sil' esse veraz ⁊ falsã. ¶ Primũ dictũ. ois ꝓpõ mũdi significat se esse verã. pꝫ. qꝛ ois ꝓpõ mũdi ẽ affirmatĩa vl̃ negatĩa. sꝫ ois ꝓpõ affirmatĩa significat idẽ esse ꝓ q̊ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. ⁊ ois ꝓpõ negatĩa significat nõ idẽ esse ꝓ q̊ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. g̊ ois pꝛopõ significat se eẽ verã. tꝫ ꝯñã. qꝛ ꝓpõnẽ affirmatiuã esse verã ẽ esse idẽ ꝓ q̊ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. silr̃ ꝓpõnẽ negatiuã esse verã ẽ non esse idẽ ꝓ q̊ supponũt subz ⁊ p̃dicatũ. 2ᵐ dictũ. ois ꝓpõ significãs se esse verã ⁊ se esse falsã est falsa. pꝫ. qꝛ ꝑ q̃rtã suppõnẽ ipossibile ẽ eãdẽ ꝓpõnẽ siml' eẽ verã ⁊ falsã. g̊ ñ q̃litercũq; ipsa significat ita ẽ. g̊ ipsa ẽ falsa. tꝫ ꝯñã ꝑ d̃scriptõnẽ ꝓpõis false. 3ᵐ dictũ. cuilibet copulatiue ꝯ̃dicit aliq̃ disiũctiua ꝯpõ ex ꝑtib' ꝯ̃dicẽtib' partib' copulatiue. pꝫ. qꝛ tales nõ p̃nt sil' esse ṽe neq; siml' false. ⁊ cã falsitat̃ vniꝰ ẽ foꝛ̃alit̃ cã ṽitat̃ alterius. ⁊ ꝯ̊nã cã ṽitat̃ copulatiue ẽ hr̃e ãbas partes ṽas. sꝫ ad h̃ seq̃t̃ ãbas partes disiũctiue constitute ex ꝑtib' ꝯtradicẽtib' esse falsas. g̊ ad veritatẽ copulatiue seq̃t̃ falsitas disiũctiue sibi ꝯ̃dicẽtis. silr̃ cã falsitat̃ copulatiue ẽ hr̃e alterã ꝑtẽ falsã. mõ ad h̃ seq̃t̃ disiũctiaz hr̃e alterã ꝑtẽ verã. q̃re ad falsitatẽ talis copulatiue seq̃t̃ foꝛ̃aliter veritas disiũctiue.

Ad rationes Añ oppositũ. Ad p̊maz dr̃ ꝙ sic̃ patuit p̊ posterioꝝ lꝫ d̃ subõ opteat pꝛesuppõere qꝛ ẽ: tñ ꝑ d̃mõstrationẽ põt iuestigari cã ꝓpter quã ipsũ esse iest subõ. vel põt dici ꝙ scĩa cois sic̃ ẽ scĩa sophistica põt ꝓbare suuz subz esse saltẽ a posterioꝛi sic̃ a sig̊: q̃liter ꝓbat aristo. sill'z sophisticũ eẽ. ¶ Ad scõaz dr̃ ꝙ lꝫ sciẽtia sophistica q̃ foꝛ̃alr̃ ⁊ itrĩsece d̃noiat̃ sophistica sit apparẽs sapiẽtia ⁊ ñ exñs. tñ scĩa q̃ denoiat̃ ab obõ sophistica ṽe ẽ scĩa. ⁊ ñ appẽs tm̃. Ad tertiã patuit solutio ex pꝛĩo notabili.

Ueritur Utrũ ois ꝓpõ i q̃ ponit̃ t̃minus equocꝰ sit distiguẽda. ¶ Et videtur ꝙ nõ. qꝛ ista ẽ simplr̃ neganda ⁊ nõ distiguẽda hõ ẽ pictꝰ. et tñ i ea ponit̃ t̃minꝰ equocꝰ. g̊ ⁊c̃. ¶ Scõo sic. nulla ꝓpõ in q̃ ponit̃ terminꝰ analogꝰ est distiguẽda. ⁊ tñ aliq̃s terminꝰ analogꝰ est equocꝰ. g̊ ⁊c̃. maioꝛ pꝫ. qꝛ vel illud analogũ põit̃ cũ dictiõe restrigẽte. vl̃ ñ. si sic: tũc tenet̃ scõꝫ exigẽtiã restrigẽt̃. si nõ: tũc tenet̃ ꝓ p̃ncipali significato ꝑ illã maximã. Analogũ per se positũ stat ꝓ famosioꝛi significato. ¶ Tertio sic. ois terminꝰ equocꝰ iꝑtat sua significata aut copulatiue aut disiũctiue. g̊ nulla tal' ꝓ ꝓpõ ẽ distiguẽda. añs pꝫ. qꝛ ñ est sumere significata alicꝰ nisi ꝑ aliquã ꝯiũctionẽ. ¶ In oppositũ ẽ arist.

Primo Sciẽdũ ꝙ ꝓ d̃clãtiõe t̃mioꝛũ ponit̃ vna distinꝰ ⁊ q̃nq; regule Distinꝰ ẽ h̃. duꝰ ẽ termiꝰ equocꝰ. q̃dã ẽ a casu q̊ diuers̃ rõib' ⁊ eq̃ p̊ diuersa significat. Aliꝰ est a ꝯsilio q̊ diuers̃ rõib' pl'a significat. vnũ tñ ꝑ pꝛius. ⁊ alteꝝ ꝑ posteriꝰ. Pꝛia r̃gl'a. p̃dicatũ nũq; r̃strigit sbꝫ q̊ ad sig̃tũ ipsiꝰ p̃dicati. vt cũ dr̃ hõ ẽ viuꝰ. ly viuũ ñ r̃strigit hoiez ad stãdũ ꝓ hoib' viuis. vt pꝫ i restrictõib'. p. h. 2ª r̃gl'a. nullꝰ t̃miꝰ põt r̃strigi q̊ ad significatũ r̃strigẽt̃. nisi restringẽs imeᵗᵉ addat̃ t̃mio r̃stricto. 3ª r̃glã. ois t̃miꝰ equocꝰ a ꝯsilio nõ r̃strictꝰ stat ꝓ suo p̃ncipali significato. iux̃ illð. Analogũ. ⁊c̃. 4ª. t̃miꝰ equocꝰ a ꝯsilio restrictꝰ stat s̃m exigẽtiã restrigẽt̃. 5ª. ois t̃miꝰ equocꝰ a casu cui imeᵗᵉ addr̃ aliq̃ d̃terminaꝰ p̃cise ꝯuẽiẽs alt̃i sig̃toꝝ: stat p̃cise ꝓ illo significato. si ṽo tal' sit equocꝰ a ꝯsilio sũptꝰ r̃spcũ p̃dicati ꝯueiẽt̃ d̃termiate vni sig̃toꝝ ⁊ alt̃i nõ: stat p̃cise ꝓ illo sig̃to. qꝛ talia sũt s̃ba q̃lia ꝑmit

Secũdo Sciẽdũ ꝙ 2ꝰ tũt̃ ab eoꝝ ꝑt̃. tractatꝰ i q̊ arist. d̃teriat d̃ locis sophistic̃ ꝯtꝫ. 6. capl'a. In p̊ sũt. 3. ꝑtes. Pꝛia cõtiet. 3. ꝑticl'as. In pꝛia sũt. 6. ꝯclões. ¶ Pꝛia ꝯ:

est hec. duo sũt modi arguēdi sophistice. nā qui
dā sunt in dictione. alij extra dictōnē. ¶ Scḋa
ꝯclusio. modi arguēdi in dictōne sũt sex scȝ eq
uocatio. āphibologia. ꝯpō. diuisio. figura dicti
onis. et accētus. Probat dupl̃r. scȝ inductōe. ⁊
ratione. Inductiōe sic. quia equocatio ē falla/
cia in dictōne. āphibologia. cōpō. diuisio. accē
tus. et figura dictiōis. sũt fallacie in dictiōe. ⁊
nō sũt plures. ergo tātũ sũt sex fallacie in dicti
one. Rōe ꝓbat̃ sic. ois deceptio facta ex eo ꝙ
eisdē noib⁹ vel orationib⁹ nō idē significam⁹ ē
fallacia in dictione. sed iste sex scȝ equocatio ⁊
cete sunt deceptiōes facte ex eo ꝙ eisdē noib⁹
vel orationib⁹ nō idē significam⁹. ergo sex sũt
fallacie in dictione. ¶ Tertia ꝯ° tangit q̄ttuor
exēpla de fallacia equocatiōis. per q̄ tāgũtur
tres modi illius fallacie. Primũ exēplũ. q̄cun
ꝗ discũt sũt sapiētes. grāmatici discunt. g̊ grā
matici sũt sapiētes. Soluit dicēs ꝙ discere est
equocũ ad vti disciplina: siue ad dare discipli/
nā. ⁊ ad accipiēdũ disciplinā. primo° maior est
vera ⁊ mior falsa. z° mō est eꝫ. et in h̊ tāgit pri/
mũ modũ equiuocatiōis qui fit quādo vna di
ctio p̄icipal̃r plura significat. z^m exēplũ. q̄cun
ꝗ expediũt sunt bona. mala expediũt. g̊ mala
sũt bona. Soluit dicēs ꝙ expediēs dr̃ duplici/
ter. scȝ de expediēte in bonis. et de expediēte i
malis qḋ dicit̃ necessariũ. prio mō maior ē fal
sa. ⁊ mior vera. z° mō ecōtra. et in hoc tāgit se/
cũdũ modũ equocatiōis qui fit quādo vna di
ctio significat vnũ principalit̃. et alter ex trā/
sũptione vel ex vsu loquēdi. nō autē ex ipōne
nā expediēs p̄icipalit̃ significat expediēs i bo
nis. sed scḋȝ quid ⁊ ex vsu loquendi significat
expediēs in malis. Tertiũ exēplũ. quicũꝗ sur
gebat stat. sedēs surgebat. g̊ sedēs stat. Quar/
tũ exēplũ. quicũꝗ sanabat̃ san⁹ est. laborās sa
nabat̃. ergo laborās san⁹ est. Istud quartũ ex
emplũ soluit aristo. qꝛ laborās capit̃ duplicit̃.
scȝ pro illo qui nũc ē laborās. vel pro illo q̄ fuit
laborās. p̊mo° mior ē falsa. et etiā ꝯ°. sȝ scḋo mō
mior ē vera. ⁊ etiā ꝯclu°. et i h̊ tāgit tertiũ mo/
dũ qui fit quādo vna dictio per se sũpta tantũ
vnũ significat: addita tamē alteri plura signi/
ficat. vt laborās per se tātũ significat laboran
tē. sed si iũgat̃ per se cũ hoc verbo sanabatur.
significat tā illũ qui est laborās q̄ȝ illũ qui fuit
laborās. ¶ Quarta cōclusio tāgit quiꝗ exem/
pla de fallacia āphibologie. Primũ ē. quoscũ
ꝗ vellēt me accipere vellē ꝙ acciperēt me. sȝ
pugnātes vellēt mē accipere. g̊ vellē ꝙ pugnā
tes acciperēt me. Secũdũ exēplũ. q̄cquid scit
hoc scit. lapidē scit aliquid. ergo lapis scit. Sol
uit aristoteles. maior eni ē duplex. qꝛ possibile
est scitũ vel sciētē significari illa orōne q̄cquid
scit hoc scit. si eni illud ꝓnomē hoc cōstruatur
cũ prio v̾bo a parte post: tũc significat scitũ. si
vero cōstruat̃ cũ z° a parte āte ex vi persone:
tunc significat sciētē. Tertiũ exēplũ. q̄cq̄d vi/
det hoc videt. lapidē videt aliq̄s. ergo lapis vi
det. posset solui eodē mō sic p̄cedēs. Quartus
exēplũ. tu dicis esse hoc quod tu dicis esse. sed
lapidē dicis esse hoc. ergo tu lapis dicl esse. sol/
uitur etiā sicut precedēs. Quītũ exēplũ. q̄cq̄d
cōtingit dicere cōtingit loqui. sed tacētē cōtin
git dicere. g̊ tacētē cōtigit loqui. Soluit aristo
teles. mior eni ē duplex. quia vel significat ꝙ
tacēs pōt loq̄. vel ꝙ cōtingit dicere aliquē esse
tacētē. ¶ Quīta cōclusio tāgit tres modos ge/
nerales equocationis ⁊ āphibologie. vnus est
quādo oratio vel nomē p̄icipalit̃ plura signi/
ficat. vt piscis. et canis. Ali⁹ est quādo soliti su/
mus sic dicere. i. quādo fit trāsũptio in signifi/
catione dictionis vel oratiōis. Terti⁹ est. quā/
do ꝯpositũ plura significat: separatũ v̾o simpli
citer. idest vnũ significat. vt scit seculũ. ista est
duplex. qꝛ vel significat aliquē habere sciētiā
de seculo. vel seculũ habere sciētiā de aliquo.
¶ Sexta cōclusio cōcludit ꝙ āphibologia: et
equiuocatio sēper fiũt circa hos modos.

Tertio Sciēdũ est ꝙ circa hunc textuȝ
incidũt sex difficultates. ¶ Qua
rum p̄ma est h̊. vtrũ termin⁹ equoc⁹ significet
sua significata copulatie. vl̃ disiũctiue. Rñde
tur per vnā distictionē. quia terminũ equocũ
significare sua significata copulatie vel disiũ/
ctiue potest dupliciter itelligi. vno° sic ꝙ talis
cōiũctio copulatia vel disiũctiua cōiũgat iter
istud verbũ significare pluries sũptũ. sicut di/
cēdo ꝙ canis significat canē latrabilē. ⁊ signi/
ficat sydus celeste. et significat piscē marinũ.
et sic ois termin⁹ equoc⁹ significat sua signifi/
cata copulatie. et etiā disiũctiue. Alio° ꝙ illa
cōiũctio cōiũgat inter significata termi equo
ci. ita ꝙ propō vocalis in qua ponit̃ terminus
equoc⁹ correspōdeat vni mētali copulatie. vel
disiũctiue cōposite ex significatis illi⁹ termini
equiuoci. et sic nullus termin⁹ equocus signifi
cat sua significata nec copulatie nec disiũctie:
sed incōiũcte. quia nisi sic seq̄ret̃ ꝙ ista ꝓpō ⁊

Similis:canis ē substātia esset ꝓpō vna equi-
pollēs vni disiūctie vel copulatie.seqret etiaꝫ
ꝙ nulla ꝓpō esset distigueda. ⁊ h̄ ē qd̄ intēdit
egidiꝰ de roma ponēs talē distictionē. Termi
nus equocꝰ pōt duplicit̄ cōparari ad sua signi-
ficata. vnoº vt per ipōnē illa iportat.et sic dicit̄
ea habere sub copulatiōe. lꝫ in suo significato
nullā copulationē iportet. Alioº vt ꝑ itellectū
ad ea referr̄ ⁊ dicit̄ iportare ea disiūctie. qꝛ sic
in habēdo ea hꝫ quādā silitudinē cū illis: i se
tn̄ nō includit disiūctionē. ¶ zª difficultas. ex
quo hec dictō canis nō eqpollet termio aggre
gato ex suis tribꝰ significatꝭ.q̄re ē nomē equo-
cū. Rn̄der̄ ꝑmittēdo talē suppōnē. nomē eq-
uocū ē terminꝰ significās sua significata diuer
sis cōceptibꝰ totalibꝰ nō synōimis. Tūc dicit̄
ꝙ ista vox canis subordinat̄ diuisim ⁊ seorsuꝫ
tribꝰ cōceptibꝰ totalibꝰ repn̄tātibus sua tria si
gnificata. nā subordiat̄ tāq̄ ꝯceptui totali spe
cifico latrabiliū. ⁊ etiā alys cōceptibꝰ. ⁊ inde ē
ꝙ dicit̄ nomē equocū. ¶ Tertia difficl̄tas. vtᵐ
signū vl̄e additū t̄mīo equoco distribuat ipsū
ꝓ oībꝰ suis significatꝭ. Rn̄der̄ ꝙ n̄. qꝛ distribu
ere aliquē t̄minū ē facere ipsū stare ꝙ ab ipso
ad qd̄libet ꝓ q̄ distribuit̄ copulatie descēden
do valeat cōsequentia. sed ista ꝯn̄a non valet
omnis canis currit. g̊ canis latrabilis currit. ⁊
piscis marinꝰ currit. ⁊ sydꝰ celeste currit. iō illa
vl̄is equalet tribꝰ mētalibꝰ icōiūcte sūptis cū
signo vl̄i. ¶ Quarta difficultas. vtrū analogū
per se positū stet ꝓ principali significato ꝑcise.
Rn̄der̄ per distictōnē. qꝛ duplicit̄ pōt itelligi
analogū per se poni. vnoº ex̄ ꝓpōnē sic ꝙ sūat̄
sine q̄cūq̄ addito. ⁊ sic tenet̄ ꝓ vtroq̄ signifi-
cato indrn̄ter. Alioº pōt intelligi ꝙ sumat̄ sine
restrictiōe ipsū restrigēte ad stādū ꝑcise pro si
gnificato minꝰ pꝛicipali. et sic analogū ꝑ se po-
situ stat precise ꝓ pꝛicipali significato. ¶ Qui-
ta difficultas. vtrū sit ponēda vna fallacia vni
uocatiōis: sic̄ equocatiōis. Rn̄der̄ ꝙ nō. quia
i oī paralogismo cātiuo fallacie nec̄e ē aliquā
cām apparētie eē. sed pōt sumi aliqs paralogis
mus hn̄s cāꝫ apparētie ex ꝑte equocatōis. nō
autē ex ꝑte vniuocatōis. g̊ nō ē ponēda falla-
cia vniuocatōis sic̄ equocatōis. pꝛia ꝑs miozis
pꝫ. nā ex q̄ oīs termiꝰ equocꝰ est vnꝰ et idē i mā
⁊ forma: apparētia ē ꝙ etiā hēat vnū significa
tū vel vnū modū significādi. zª pars miorꝭ pꝫ.
qꝛ si aliqs t̄miꝰ equocꝰ sit idē i mā et forma n̄ ē
tn̄ apparētia cū debeat eē diuersus i significa-
to vel in mō significādi. ¶ Sexta difficultas.
vtrū isti paralogismi. laborās sanabit̄. surgēs
sedebat. peccēt penes tertiū modū fallacie eq
uocatiōis. Rn̄der̄ ꝙ peccāt penes fallaciā ac
cidētis vel cōsequētꝭ. ⁊ nō equocatiōis. Pro cᵒ
ꝓbatiōe ponūt̄ due suppōnes. Pꝛia ē h̄. falla-
cia in dictōe ē illa cuiꝰ cā apparētie se tꝫ ex par
te dictiōis ad placitū istitute vel eiꝰ cōsideratō
nis ita ꝙ nō possit fieri talis fallacia sine dicti
onibꝰ ad placitū institutꝭ vel eaꝝ cōsideratōi
bus. zª suppō. fallā ex̄ dictōnē ē fallā cuiꝰ cā ap
parētie se tꝫ ex ꝑte rei significate vl̄ ꝯceptꝰ mē
tis. sic ꝙ pōt fieri sn̄ dictiōibꝰ ad placitū signi fi
cātibꝰ vel eoꝝ cōsideroībꝰ. Tūc sic. fallacia eq
uocatōis cū sit in dictiōe nō pōt fieri sn̄ dictio
nibꝰ ad placitū istitutꝭ. sꝫ ꝑdicti palogismi pos-
sūt fieri ⁊ cāre deceptionē dato ꝙ nulla esset
dictio ad placitū instituta. g̊ nō peccāt ꝑ falla-
ciā equocatōis. maioꝛ ē nota ꝑ primā suppōnē
sꝫ mioꝛ ꝓbat̄. qꝛ isti palogismi i voce cānt falla
ciā per talē cāꝫ apparētie. s. ꝙ dictio eadē i mā
⁊ forma i ꝑmissis vel i altera ꝑmissaꝝ ⁊ i ꝯclu-
siōe deberet teneri ꝓ eodē supposito vel ꝓ eis
dē suppositꝭ. sed talis cā apparētie iuenit̄ i pa-
logismꝭ mētalibꝰ dato ꝙ nulla sit dictō ad pla
citū istituta. Sꝫ cā defectꝰ ē ex eo ꝙ dictō vna
capit̄ pro diuersis suppositꝭ suis ꝓpter ꝯiūctō
nē cū alia ⁊ alia dictōne. sed talis cā pōt etiā in
ueniri i ꝯceptibꝰ vl̄iatis dato ꝙ nulla esset di-
ctio ad placitū istituta. Alit̄ pōt rn̄deri ſm mē
tē aristo. ꝑmittēdo talē suppōnē. ꝙ oīs decep-
tio ꝓueniēs ex variatiōe modi significādi grā
maticalis peccat per tertiū modū fallacie eq-
uocatiōis. vt isti palogismi. qcūq̄ sūt epi sūt sa
cerdotes. sꝫ asini sūt epi g̊ asini sūt sacerdotes.
⁊ ꝯsil̄es peccāt ꝑ tertiū modū fall̄e equocatio
nis. Et soluit̄ per distictōnē. eo ꝙ ista dictō epi
scopi pōt esse gti casus. vel nti casus pl̄is nūeri
Tūc dicit̄ ꝙ predicti palogismi pn̄t dupl̄r cō-
siderari. vnoº vt itelligūt̄ cāre deceptionē ex
variatiōe āpliatōis. ⁊ tūc peccāt ꝑ fallaciā acci
dētis ⁊ ꝯn̄tꝭ arguēdo a magꝭ āplo ad minꝰ am
plū sine distributiōe ex ꝑte subi miozis qd̄ i mio
re āpliatur ad supposita pn̄tia vel ꝑterita. ⁊ in
ꝯclusiōe restrigit̄ i suppōe ad standū ꝓ pn̄tibꝰ
tātū. Alioº possūt intelligi. causare deceptionē
ex vātiōe modi significandi ꝗ̄ē tēpꝰ eo ꝙ illud
ꝑticipiū sedēs pōt cōstrui cū illo v̄bo surgebat
rōne pn̄tꝭ tꝑis vl̄ rōe ꝑteriti ꝑ ipsū ꝯnōti. ⁊ tūc
peccāt per tertiū modū fallacie equocatōnis.

Conclusio Responsalis. Omnis propositio i qua predicatur terminus equiuocus a casu est distinguēda. Hec cōclusio sat; pat; ex dictis.

Primo Dubitat̄. vtrū penes mltiplex potētiale possit sumi aliq̄ falla. ¶ Pro du° supponit̄ q̄ aristo. in 2a particula detmiat de fallacijs peccātib° penes mltiplex pōle. ꝛ intēdit duas cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit. 4. exempla de falla cōpōnis ꝛ dionis q̄ peccāt penes multiplex pōle in orone. Primū exēplū. sedētē possibile ē ābulare. q̄ ppō si sit ꝯpō est falsa q2 significat q̄ h ppō ē possibilis: sedens ābulat. si vo sit diuisa est va. q2 tūc significat q̄ hec ē possibilis: h āmbulat demōstrato sedēte. 2m exemplū. nō scribētē scribere ē possibile. qd soluitur sic̄ p̄cedēs. q2 si sit ꝯposita ē falsa. si vo sit diuisa ē va. Tertiū exēplū. gcunq3 scit litteras nūc didicit illas. si eni h aduerbiū nūc detmiet h vbū scit: est cōposita ꝛ falsa. sed si dtermīnet h verbū didicit est diuisa ꝛ vera. et si h vbū3 didicit dicat̄ esse p̄ricipali° determiabile tūc h aduerbiū nūc sibi additū facit sēsū cōpositū ꝛ ab eo sepatū facit sēsū diuisū. Quartū exēplū. qui vnū solū potest ferre pōt plura ferre. si h determiatio solū detmiet istud detmiabile vnū: tūc ē diuisa et va. si vo determiet hoc vbū pōt: ē cōposita ꝛ falsa. sensus ei diuisus est iste. aligd qd ē vnū solū ferre pōt plura ferre sed sēsus ꝯposit° est iste aligd qd solū pōt ferre vnū potest plura ferre. ¶ 2a ꝯclu° tāgit q̄ttuor exēpla circa fallaciā dionis. Primū exēplum est istud. quinq3 sūt duo ꝛ tria. g° quinq3 sūt paria et iparia. añs ē distinguēdū. q2 si illa cōiūctio ꝛ: cōiūgat iter terios. sic illa ē cōposita ꝛ vera. si vo cōiūgat iter ppōes est falsa ꝛ disa. 2m exēplū. qd est tātūdē et āpli° est equale. sed maius ē tantūdē ꝛ āplius. g° maius ē eq̄le. p̄misse sūt distinguēde. q2 vel illa ꝯiūctio ꝛ: cōiūgit inter tmios. et sic maior ē falsa ꝛ mior va. vel iter ppōnes. et sic ecōtra maior ē va. ꝛ mior falsa. 3m exēplū. ego te posui seruū existētē liberū. nam si h dtermiatio exñtē detmiet hūc accusatiuū seruū: tūc est sēsus. ego posui te exñtē seruū liberū. ꝛ sic ē cōposita. ꝛ va. si vo detmiet hūc accusatiuū liberꝝ sic ē disa ꝛ falsa. et tūc ē sensus. ego posui te exñtē seruū liberū. Quartū exemplū. q̄dragita viroꝝ cētū reliquit diuus achiles. h ppō est distiguēda. quia si ille grūs virorū: determiet̄ p hāc dictionē quīq̄ginta. sic est diuisa et falsa. et est sensus. de q̄dragīnta viris achiles relinq̄t cētū. Si vo iste grūs viroꝝ detmiet̄ per hanc dictionē cētū. sic ē ꝯposita ꝛ va. et est sēsus. de cētū viris achiles relinq̄t q̄draginta. ¶ Ad dubiū rñdet̄ q̄ fallacie cōpōis et dionis peccāt penes multiplex pōle in orone. p3. q2 mltiplex pōle ē dictio vel oro eadē scd3 substātiā diuersa scd3 formā plura significās: sed falla cōpōnis ꝛ diuisiōis prouenīūt ex idētitate materiali ꝯposite ve cū diuisa falsa. vel econtra. g° ꝛc. Cōpositio ē eorū que debēt diuidi falsa vnio. Sed diuisio ē eorū que debēt cōponi falsa sepatio. et ideo qñcūq3 sēsus cōpositus ē ver° ꝛ diuisus falsus est falla dionis. ecōtra vero est fallacia cōpositionis.

Secundo Dubitat̄. vtrū fallacia accētus peccet penes multiplex potētiale in oratiōe. Pro dubio supponit̄ q̄ i tertia ꝯclusiōe p̄ñtis particule ponit aristoteles duo exēpla de falla accēt° p̄mittēs hāc suppositionē q̄ falla accēt° fit magis in scripturis ꝛ poematib° q̄3 in voce. eo q̄ in ꝓlatione satis ꝓspicit̄ falla accētuū. Primū exēplū est istud metuo lōgas pereūte noctes lydia dormis. nā illa dictio metuo pōt esse vna dictio vbalis. ꝛ tūc idē significat q̄ timeo. vel potest esse due dictiōes. et h dupl'r. quia vel ē vnū nomē cum interiectione. et sic ē sēsus. o lydia dormis longas noctes me suple pereūte metu. idest timore. vel p̄ñt eē duo ꝓnoia. et sic est sensus: lydia dormis lōgas noctes me exñte tuo pereūte: vel possūt esse tres dictiones. sc3 duo ꝓnomina et vna iteriectio. ꝛ tūc est sensus. o tu lydia dormis longas noctes me pereūte. 2m exēplū. heu quianā tanti tinxerūt ethera nimbi. h dictio quianā pōt ꝓferri accētu acuto. ꝛ tunc tenet̄ iterrogatiē. vel pōt ꝓferri accētu graui. ꝛ tūc significat cā3 dolori. dicūt tñ quida3 q̄ de falla accēt° nō posuit aristo. exēpla. s3 a trāslatorib° posita sūt ista duo. quoꝝ primū sūptū ē ab oratio. 2m vo a vgilio. ¶ Cōsequēter i tertia ꝑticula detmiat de falla figure dictiōis ponēdo duas ꝯclusiōes. q̄rū pria est h. fallacia figure dictiōis fit quādo nō idē simil'r iterp̄tat̄. vt masculinū feīneū. vel ecōtra. vel quādo neutrū iterp̄tat̄ masculinū vel feīneū. Sil'r quando q̄le iterp̄tat̄ quātū. vel faciēs patiēs. vl' dispositū. i. patiēs agēs. ¶ Scda ꝯ° tāgit vnū exēplū. vt vigere videt̄ significare idem q̄ secare vel edificare. quāuis vigere significet effectū

idest qualitatē. alie vero significāt facere. Ex
quo patet ꝙ fallacia figure dictionis est falla
cia in dictione quia sumit causā apparētie ex
similitudīe vocis cū voce. ꝰ ē falla in dictiōe.

Tertio Dubitatur. vtrū ad veritatē pro
positionis reqratur ⁊ sufficiat ita
esse qualitercūq per ipsā significat. ¶ Et vide
tur ꝙ nō. quia ista esset vā: hō est asinꝰ. eo ꝙ ip
sa significat hoīnē esse. et asinū esse. et ita ē. er
go ipsa ē vera. ¶ 2° sic. ista ꝓpō. ois ꝓpositio est
ꝑticularis. et ꝯsimilit ista nulla ꝓpositio ē ne
gatiua. nō possūt esse vere. et tamen pōt esse ita
q̄litercūq ꝑ eas significat. ꝰ ⁊c. ¶ Tertio sic.
iste cōcedūt vere. cesar ē mortuꝰ. antixp̄s ē ge
nerādus. et tamē nō est ita q̄litercūq ꝑ eas si
gnificat. quia nihil ē qđ per eas significat. cū
ātixp̄s nō sit. nec etiā cesar. ¶ 4° sic. ista est vā:
aīal est hō. et tamē nō est ita qualitercūq sigr.
ꝰ ⁊c. mior pz. qr ipsa significat ꝙ qđlibet aīal ē
homo. qđ non ē ita a parte rei. maior patz. qr si
gnificat aliqđ aīmal esse hoīnē. ⁊ nō plus vnū
aīmal q̄ aliud. ꝰ significat qđlibet aīal esse ho
minē. ¶ Quito sic. quicqd significat per istā
ꝓpositionē qđlibet aīmal ē hō: significatur ꝑ
istā aīal est homo. cū sint precise ex eisdē t'mis
sed pria significat qđlibet aīal esse hoīnē. ergo
⁊ scđa. ¶ In oppositū ē aristo. in post p̄dicamē
tis dicēs ꝙ ab eo ꝙ res est vel nō est orō dicit
vera vel falsa. et etiā in qnto methaph̄ice. vbi
dicit: āpliꝰ esse ⁊ est significat qđ verꝝ. nō eē au
tē et nō est significat qđ non verū sed falsū. est
autē similiter de affirmatione vel negatione.
Ex qbꝰ auctoritatibꝰ videt seq ꝙ ad v̄itatē pro
positionis reqrat ⁊ sufficiat ꝙ q̄litcūq signifi
cat ita sit. ¶ Ad rōnes ꝓbātes oppositū rn̄det
ad p̄mā negādo cōsequētiā. ⁊ ad ꝓbatōnē ꝯce
dit añs. ⁊ cōcedit ēt ꝙ ita ē q̄liter significat il
la ꝓpō homo ē asinꝰ. sed nō q̄litercūq signifi
cat ita est. qr licet significet hoīnē eē. et asinū
esse. tn̄ cū h̄ significat hoīnē esse asinū. qđ n̄ est
ita. Ad scđā cōcessa maiore ⁊ miore negat cō
sequētia. qr lz q̄litcūq significet possit esse ita
tn̄ ꝓ nullo tēpore pōt dici ē ita q̄litcūq signifi
cāt dicte ꝓpōes. nā ꝓpō n̄ dicit significare nisi
quādo ē. mō quādiu ē illa ꝓpō. ois ꝓpō ē par
ticularis. nō ē ita q̄litercūq ipsa significat. ipa
eni significat oēs ꝓpōnē eē particularē. ⁊ n̄ est
ita. cū ip̄amet sit vl'is: ⁊ n̄ ꝑticularis. ideo lz ipsa
nō possit eē vera: tn̄ ipsa ē possibilis. Et ꝯsimi
liter dicēdū ē de ista nulla ꝓpō ē negatiua. Ad
tertiā negat mior. ⁊ ad probationē dr ꝙ illa q̄
sūt: in duplici sūt drā. nā q̄dā sūt q̄ sūt ētitates
simplices. ⁊ sic ꝯcedit ꝙ ꝑ tales ꝓpōes non si
gnificat aliqd qđ sit. cū h̄ tn̄ stat ꝙ sp manent
ꝓpōes v̄e. Alia sūt q̄ sūt ētitates ꝯplexe. cꝰ est
significatū totale ꝓpōnis. vt hoīnē eē aīal. et
sic negat ꝙ nihil sit significatū ꝑ dictas ꝓpōes
⁊ de talibꝰ entibꝰ intelligūt auctoritates addu
cte ad oppoᵐ dubij. Ad q̄rtā ꝯcessa maiore: ne
gat mior. ⁊ ad ꝓbatōnē negat aᵒʳ. ad cꝰ ꝓbati
onē dr ꝙ lz aīal n̄ significet plus vnū aīal q̄ al
terꝝ. significat tn̄ disiūctie qđlibz aīal eē hoīez
⁊ nō copl'atie. sic significat ꝑ illā vl'ez: qđlibet
aīal ē hō. Ad. 5. ꝯcesso añte negat ꝯn̄a. qr lz qc
qd significat ꝑ vnā illaꝝ significet ēt ꝑ aliā. n̄
tn̄ q̄litcūq significat vna ⁊ alia. qr vl'is signifi
cat de q̄libet aīali copulatie ꝙ ipsū sit aīal: sed
ꝑticl'aris significat de q̄libet aīali disiūctie solū

Ad rationes ꝙ ipsum sit aīmal.
Ante oppositū. Ad oēs
patuit solutio ex prio et tertio notabilibus.

Queritur Utrū tātū sint
septē falle ex
dictōnē. ¶ Et argr p̄ ꝙ n̄. qr ois
falla ē ex dictōnē. ꝰ n̄ sūt tm̄. 7.
falle ex dictionē. añs pz. qr ois
falla ē d̄ceptō. sz ois d̄ceptio est
ex dictionē. cū ois falla sit i d̄cipiēte vel i d̄ce
pto. ꝰ ⁊c. ¶ 2° sic. ois falla ē i dictiōe. ꝰ nulla est
ex dictionē. añs pz. qr ois falla ē ꝑalogismꝰ. sz
ois ꝑalogismꝰ fit in dictōne. ꝰ ⁊c. ¶ 3° sic. falla
igrātie elēchi ē ꝯis ad oēs fallas. ꝰ n̄ sūt tm̄. 7.
falle ex dictōnē. ¶ In oppositū est aristo.

Primo Sciēdū ē ꝙ i 2ᵃ ꝑte p̄ncipali hꝰ
capl'i d̄teriat aristo. d̄ fallacijs
ex dictōnē. ⁊ ꝯtz. 3. ꝑticl'as. q̄ꝝ pria ꝯtz. 3. ꝯclu
siōes. ¶ Pria ē h̄. coꝝ ꝑalogismoꝝ q sūt ex di
ctionē. 7. sūt spēs. Pria ē falla accn̄tis. 2ᵃ est fal
lacia scđz qd ad simplr. 3ᵃ ē falla igrātie elēchi
4ᵃ. ē falla ꝯn̄tis. 5ᵃ ē falla petitōnis p̄ncipij. 6ᵃ ē
falla n̄ cāe vt cāe. 7ᵃ ē falla scđz pl'es īterrogaᵒ
nes vt vnā. ¶ 2ᵃ ꝯ° ꝑalogismi accn̄tis hn̄t fieri
qn̄ idē assignatū fuerit silr iesse rei subiecte. ⁊
accidēti. h̄ ē dictu quādo attributū ꝯueniens
rei subiecte idr̄nt attribuit accn̄ti: ꝯmittit fal
lacia accn̄tis. pz. qr ml'ta eidē accidūt q̄ n̄ ē nece
sibi iuicē inesse. ¶ 3ᵃ ꝯ° tāgit duo exēpla. Priᵐ
ē. coruscꝰ est alt ab hoīe. coruscꝰ ē hō. ꝰ coruscꝰ
ē alt a seipo. 2ᵐ exᵐ. coruscꝰ ē alter a socrate: so
crates ē hō. ꝰ coruscus est alter ab homine.

Secundo Sciẽdum est q̀ in scđa pti/
cula itẽdit aristo.4. ꝯclusio/
nes.¶ Pria ẽ h. fallã a scđꝫ qd ad simpliciť fit
qñ aliqđ dictũ solũ iest scđꝫ qd: ꝛ sũiť ieẽ sim/
pliciter. Patꝫ trib⁹ exẽplis. pmũ ẽ istud. qđ est
opiabile est. ꝛ qđ nõ ẽ est opiabile. g̃ qđ nõ ẽ est
Soluit negãdo ꝯñaꝫ. qꝛ nõ ẽ idẽ esse scđꝫ qd ꝛ
esse simpliciter. sic eẽ opiabile ꝛ eẽ. 2^m exẽplũ.
qđ ñ ẽ bõ nõ ẽ. sed aliqd ẽ qđ nõ ẽ bõ. g̃ aliqd est
qđ nõ ẽ. Soluit vt pri⁹ negãdo ꝯñaꝫ. 3^m exem
plũ. yndus. i. ethiops ẽ niger. ꝛ ynd⁹ est alb⁹ ƀm
dẽtes. g̃ ẽ alb⁹ et niger. ꝛ sic erit alb⁹ et nõ alb⁹.
Et subdit q̀ in aliqb⁹ difficile ẽ cog̊scere defe/
ctũ. ꝛ hoc cõtigit quãdo vtrũqꝫ oppositoꝝ vi/
deť iesse subo siue similiter siue eq̃liť. vt si me
dietas rei sit alba. ꝛ alia medietas sit nigra: du
biũ est vtrũ totũ sit albũ vel nigrũ. ¶ 2^a ꝯ. pa/
logismi fallacie ignorãtie elẽchi hñt fieri quã/
do omittiť aliqd pertinẽs ad rõnẽ sillĩi vľ elẽ/
chi. Est eni elẽch⁹ cõtradictõ vni⁹ et eiusdẽ nõ
nois tãtũ. nec rei tãtũ: sed rei et nois simul. nõ
synonimi sꝫ eiusdẽ ex his q̃ data sũt ex nec̃ita/
te accidere: nõ ꝯnũerato qđ erat i pricipio. ad
idẽ. scđm idẽ. similiť. et in eodẽ tẽpore. Et sub
dit duo exẽpla. Primũ ex^m ẽ. duo sũt duplum
vni⁹. ꝛ nõ sũt duplũ triũ. g̃ sũt duplũ et nõ du/
plũ. Soluit. qꝛ h ẽ rspectu diuersoꝝ. et non ad
idẽ. 2^m exẽplũ ẽ istud. istud ẽ duplũ scđꝫ lõgitu
dinẽ. et nõ ẽ duplũ scđꝫ latitudinẽ. g̃ ẽ duplũ ꝛ
nõ duplũ. Soluit. qꝛ nõ arguiť scđꝫ idẽ. ¶ 3^a cõ
clusio. fallã petitiõis pricipij totiẽs fit q̃tiens
cõtingit petere illud qđ ẽ in pricipio. ꝛ pueit
ex h q̀ nõ possum⁹ inspicere vtrũ ꝯ⁹ sit eadẽ a
premissis. vel diuersa. Ex q̃ patet q̀ cã apparẽ
tie ẽ apparẽs diuersitas añcedẽtl ꝛ cõsequen
tis. Causa vͦo defect⁹ est eoꝝ idẽtitas. ¶ 4^a cõ
clusio. fallã cõsequẽtl fit quãdo credim⁹ cõse/
quẽs cõuerti cũ ãtecedẽte cũ q̃ tñ nõ põt con/
uerti. qꝛ cũ añs ẽ de nec̃itate ꝯñs ẽ. sed cũ cõse/
quẽs ẽ putam⁹ añs ex nec̃itate esse. Hoc decla
rat sex exẽplis. primũ exẽplũ. si mel ẽ: rubeũ ẽ
g̃ si rubeũ ẽ mel ẽ. Soluiť negãdo ꝯñaꝫ. qꝛ ar
guiť a põne cõsequẽtl ad põnẽ añcedentis. 2^m
exẽplũ. si pluit terra ẽ madida. g̃ si terra ẽ ma/
dida pluit. 3^m exẽplũ. iste ẽ ꝯptus. g̃ est adulter
4^m exẽplũ. iste est errabũdus de nocte. g̃ ẽ fur
Ad hec oĩa respõdeť p negationẽ ꝯsequentie.
qꝛ arguiť a põne ꝯñtl ad põnẽ añtl. 5^m exẽplũ
est ratio mellissi per quã pbabat vniuersũ eẽ
infinitũ. g arguebat sic. qđ est factũ habet pri/
cipiũ. g̃ qđ nõ ẽ factũ non habꝫ pricipiũ. sꝫ vni/
uersũ ñ ẽ factũ. qꝛ ex nihilo nihil fit. g̃ vniuer/
sũ nõ habet pricipiũ. et p ꝯñs est infinitũ. Rñ/
det aristo. negãdo pmã ꝯñaꝫ. nõ eni seqť: oẽ
qđ est factũ habet pricipiũ. g̃ oẽ qđ habet prici
piũ ẽ factũ. 6^m exẽplũ. si aliqs sit febricitãs ipe
est calidus. g̃ si sit calid⁹ ipse ẽ febricitãs.

Tertio Sciẽdũ ẽ q̀ i tertia particula itẽ
dit aristo. 2. ꝯcľoes. ¶ Pria est h
fallã scđꝫ nõ cãm vt causã cõmittiť qñ assumi
tur, aliq̃ pmissa q̃ nõ est cã falsitatl ꝯclusiõis: sꝫ
tñ crediť q̀ ipsa premissa sit pp̃ter quã seqtur
talis ꝯclusio falsa. Et subdit q̀ solũ habet fie/
ri i sillo ad ipossibile. qđ pꝫ. qꝛ solũ habet fieri i
illo sillo in q̃ nec̃e ẽ iterimere aliquã pmissaꝝ.
sed h solũ cõtigit in sillo ad ipossibile. g̃ ꝛc̃. mi
nor pꝫ vno exẽplo. vt sit ista ypothesis aĩa ꝛ vi
ta nõ sũt idẽ. et arguať sic. aĩa et vita ñ sũt idẽ.
si gñatõ alicui corruptiõi sit ꝯ̃ria nec̃e ẽ aliquã
gñationẽ alicui corruptiõi eẽ cõtrariã. sꝫ mors
ẽ q̃dã corruptio vite ꝯ̃ria. g̃ vita ẽ gñatio et vi
uere ẽ gñari. sꝫ illud ꝯñs ẽ ipossibile. g̃ ipossibi
le ẽ aĩaꝫ et vitã nõ esse idẽ. Rñdet arist. q̀ lꝫ
cõclusio sit ipossibilis nõ tamẽ h pueniť pro/
pter istã ypothesim aĩa ꝛ vita nõ sũt idẽ. sꝫ pro
pter istã minorẽ mors ꝛ corruptio ꝯ̃riať vite.
Ex istis ifert aristo. q̀ ista ꝯclusio nõ ẽ insillogi
ꝫata simplr̃. sꝫ ẽ insillogizata ad ppositũ. qꝛ cõ
clusio ñ inferť ex illa pmissa q̃ postea iterimiť.
Et subdit q̀ p istã fallaciã cõtingit interrogã/
tes ita bñ decipi sic respõdẽtes. ¶ 2ª cõclusio.
falľa scđꝫ plures iterrogatões vt vnã fit quan
do plẽs iterrogatões fiũt sub vno mõ interro
gãdi: ꝛ ad eas dať vnica rñsio ac si esset iterro
gatio vna. pꝫ q̃ttuor exẽplis. Primũ ẽ. vt vtꝝ
terra sit celũ aut mare. 2^m exẽplũ. vt si q̃ratur.
est ne hic ꝛ hic hõ. si dicať q̀ sic g̃ q pcussit hũc
et hũc pcussit hoieꝫ et nõ hoies. 3^m exẽplũ. de/
mõstratl duob⁹ quoꝝ vnũ sit bonũ ꝛ alteꝝ ma
lũ. vtrũ illa sint bõa. vel nõ bona. si dicatur q̀
sint bõa. seqť g̃ aliqđ nõ bonũ eẽ bonũ. Et sub/
dit q̀ aliquãdo rñdẽs ẽ vͤe redargut⁹. qđ est in
telligẽdũ si rñdeat affirmatiẽ. aliqñ vͦo apparẽ
ter. qđ est itelligẽdũ si rñdeat negatiẽ. Subdit
2° q̀ si data fuerit rñsio negatia tũc aliqb⁹ sup
positl cõtigit facere verũ elẽchũ ꝯtra rñdẽtẽ.
4^m exẽplũ demõstrato vno ceco ꝛ alio viden
te. vtrũ illa sint ceca vel nõ ceca. Addit q̀ mul
totiẽs cõtingit deceptio ex eo q̀ silr̃ diffinim⁹
rẽ in singulari ꝛ in plurali. vt cecũ est quod nõ

habet visũ:natũ est tamẽ habere. Sȝ ceca sũt
que nõ habẽt visũ nata sũt tamẽ habere.

Conclusio Respõsalis. tantum sũt se
ptẽ fallacie ex̃ dictionem.
Hec cõclusio satis patet ex supra dictis.

Primo Dubitat̃. vtrũ scutũ cuiꝰ medi
etas ẽ alba ⁊ alia nigra sit albũ
vl̃ nigrũ. ¶ Rñdet̃ ꝑ tria dicta. Primũ dictũ
tale scutũ nec ẽ albũ nec ẽ nigrũ. qꝛ nihil deno
miat̃ simplr̃ tale:nisi maioꝛ pars eiꝰ scdʒ qȯli/
bet sui sit talis. 2m dictũ. ista copulatia ẽ falsa:
istud scutũ ẽ albũ. ⁊ istud scutũ est nigrũ. et silr̃
disiũctiua sibi coꝛrñs ẽ falsa. Tertiũ dictum.
ista cathegoꝛica ꝺ copulato p̃dicato: istud scu
tũ ẽ albũ et nigrũ ẽ v̾a. sic̃ ista concedit̃ v̾a si sit
de copulato p̃dicato: qnq; sunt duo ⁊ tria. nec
reqrit̃ aliqꝺ coꝛpꝰ esse coloꝛatũ. sȝ sufficit ꝙ oẽ
coꝛpꝰ sit coloꝛatũ aut coloꝛata. Et ꝓbabilit̃ di/
ceret̃ istã esse falsã: illa sũt ceca. demonstrato
vno ceco ⁊ alio vidẽte. Declarat̃ ꝑ duas regu/
las. Quaꝝ pria ẽ h. a ꝓpõne affirmatia ꝺ copu
la pl̃is nũeri: ad duas affirmatias copulatiue
sũptas de copula singulari nũeri: est bõa ꝯña.
vt bene seqt̃. isti currũt. g̊ iste ⁊ iste currit. Se/
cũda r̃gula. a negatia pluralis nũeri ex ꝑte co/
pule. ad duas negatias disiũctiue sũptas ꝺ co/
pula singulari nũeri: est bõa ꝯña. vt bñ seqtur
ista nõ sũt ceca. g̊ iste nõ est cecꝰ. vel iste nõ est
cecꝰ. ¶ Ex his inferũtur tria coꝛrelaria. Prim
est. ꝙ casu stante ista ẽ falsa: ista sũt ceca. Patȝ
qꝛ eqpollet vni copulatie false. 2m coꝛrelariũ
ista ẽ falsa: ista sũt nõ ceca. qꝛ silr̃ eqpollet vni
copulatie false de p̃dicato infinito. Tertiũ coꝛ/
relariũ. iste due sũt v̾e: ista nõ sũt ceca. et ista ñ
sunt vidẽtia. qꝛ q̃libet illaꝝ eqpollet vni disiũ/
ctiue cuiꝰ altera pars ẽ vera.

Secũdo Dubitat̃. vtrũ fallacie ex̃ dicti
onẽ sumãt suas cãs apparẽtie ex ꝑte rei vl̃ ser
monis. ¶ Pro solutiõe dubij ponũt̃ septẽ par
tiales difficultates. ¶ Pria ẽ h. qd est accñs. ⁊
a q̊ denoiat̃ fall̃a accñtis. Rñdet̃ ꝙ i q̊libet pa
ralogismo peccãte ꝑ fallaciã accñtis reqrit̃ at
tributũ qꝺ debet eẽ p̃dicatũ cõclusiõis. et res
subiecta. q̃ dr̃ eẽ subm eiꝰ. ⁊ accñs qꝺ ẽ mediũ.
qꝺ pro tãto dr̃ accñs ꝙ scȝ est ex̃neũ i parte idẽ
et in ꝑte diuersũ. nã in vna p̃missaꝝ sumit̃ fm
vnã habitudinẽ eius ad alteraȝ extremitateȝ
⁊ in alia p̃missa resumit̃ secũdũ aliam habitu/
dinẽ vel rõnẽ eius ad alterã extrẽitatẽ. ⁊ ide ẽ
ꝙ ꝑtialis idẽtitas accñtis et rei subiecte ꝓpter
quã credit̃ ꝙ sic̃ attributũ ẽ natũ affirmãi vel
negari de accñte: sic etiã affirmatũ vere affir/
mari vel negari de re subiecta. Sȝ cã defectꝰ
est ꝑtialis diuersitas accidẽtis et rei subiecte.
¶ Scda difficultas. vtrũ a quolibet dicto scdʒ
qd: ad qȯlibet dictũ simplr̃ sit locꝰ sophisticus.
Rñdet̃ ꝑ distictionẽ. dictũ scdʒ qd põt dupli/
citer capi. vno mȯ large ꝓ quacũq; dictiõe sũpta
cũ aliq̃ det̃miatiõe siue illa sit dinuẽs ãpliãs.
vel distrahẽs: aut nõ. et sic a dicto scdm qd ad
dictũ simplr̃ ẽ bonꝰ locꝰ dyaleticꝰ tenẽs ꝑ locũ
a ꝑte i mȯ ad suũ totũ. Alio mȯ capit̃ dictũ scdm
qd stricte ꝓ q̃cũq; dictiõe sũpta cũ determia/
tiõe nõ tñ restrigẽte sed distrahẽte ãpliãte vel
diminuẽte. et sic sẽꝑ capit̃ locꝰ sophisticꝰ. Et si
q̃rat̃ q̊ mȯ põt cogsci ꝙ det̃miatio sit dinuens
vel restringẽs tãtũ. Rñdet̃ ꝙ qñ rõ dicti sim
plr̃ ꝯtinet̃ in rõe dicti scdm qd in recto r̃spectu
copule de p̃nti: tũc talis ꝺtermiatõ ẽ solũ r̃stri
gẽs. vt ista ꝺt̃miatio albꝰ ẽ det̃miaꝰ r̃strigẽs tm̃
r̃spcũ hꝰ dicti simplr̃ hõ. qꝛ ista ẽ v̾a: hõ albꝰ est
aial rõnale hñs albedinẽ ad sui denoiationẽ.
sed quãdo rõ dicti simplr̃ icludit̃ i rõe dicti se
cũdũ qd in dicto vel respectu alteriꝰ copule q̃ȝ
de p̃nti. tũc talis det̃miatio ẽ distrahẽs ãpliãs
seu dinuẽs. sic̃ ista determiatio pictꝰ est distra/
hẽs respectu huiꝰ dicti simplr̃ hõ. qꝛ hõ pictus
sic diffinit̃ ꝙ est figuratũ ad similitudinẽ aia/
lis rõnalis. silr̃ moꝛtuꝰ est ꝺtermiatio ãplians
seu dinuẽs respectu illiꝰ dicti simplr̃ hõ. qꝛ hõ
moꝛtuꝰ sic diffinit̃. ꝙ fuit aial rõale viuẽs ⁊ nõ
est viuẽs. Ex q̊ patet ꝙ cã apparẽtie in fall̃a a
scdm qd ad simplr̃ ẽ apparẽs inclusio rõnis di
cti simplr̃ in rõne dicti scdʒ qd. Sȝ cã defectꝰ
est eiusdẽ insufficiẽs iclusio. ¶ Tertia difficul
tas. vtrũ paralogismi fall̃e igr̃atie elẽchi pec/
cẽt in foꝛma. Rñdet̃ ꝑ distictionẽ. fall̃a igran
tie elenchi põt capi dupl̃r. vno mȯ large ꝓ om
ni deceptione ꝓueniẽte ex obliuiõe alicuiꝰ di
ctionis requisite ad verũ elencũ. et ista ẽ cõ/
munis oibus fallacijs. et sic aliq paralogismi
peccantes ꝑ talẽ fallaciã peccãt in foꝛma quia
aliqui tales peccant cõtra illationẽ. Alio mȯ capi
tur fallacia stricte. s. ꝓ defectu ꝓueiẽte ex obli
uione alicuiꝰ istarũ quattuoꝛ ꝯditionũ. ad idẽ.
scdm idẽ. similiter. ⁊ in eodẽ tẽpoꝛe. ⁊ tunc pa/
ralogismi nõ peccãt in foꝛma. ¶ Ex quo pȝ ꝙ
causa apparentie huius fallacie ẽ apparẽs ob
seruantia istaꝝ quattuoꝛ cõdõnũ rõne cuiꝰ ali
quis processus rõsignatiuus credit̃ ꝓbare cõ

tradictoriū precōcessi a respōdente : qđ tñ nō
probat. sed causa defectus ē obmissio alicuiꝰ
illaꝝ q̄ttuor ꝯdōnū. ¶ Quarta difficltas. vtꝝ
fallā ꝯñtꝛ sit disticta a fallā figure dictōis. Re
spōdet̄ p vnā suppōnē. ꝛ vnā distictionē. Sup
positio ē h̄. ad cāndū fallaciā ꝯñtꝛ reqrūt̄ due
ꝯñe q̄ꝝ pria ē bōa. ꝛ scđa mala q̄ tñ apparet eē
bona ꝓpter apparētē ꝯuertibilitatē bōe cōse
quētie p ipsā. Distictio ē h̄. in processu rōsigna
tiuo causatio fallacie ꝯñtꝛ pōt sumi duplex cā
apparētie. vna sumit̄ ꝓpter similitudinē ipsiꝰ
ad bonā ꝯñaȝ. ꝛ sic capit̄ fallā figure dictiōis.
Alio° pōt sumi cā apparētie ꝓpt̄ apparētē cō-
uertibilitatē ꝯñe bōe in seipsā. ꝛ sic capit̄ fallā
ꝯñtꝛ. ¶ Quita difficultas. qđ ē pricipiū a q̊ dno
minat̄ fallā petitōis pricipij. Rñdet̄ ꝙ prici-
piū ē ꝯ° quā itēdit opponēs ꝓbare ꝯtra rñdē-
tē. qꝛ talis ꝯ° ē pricipalr̄ ꝛ p̊ intēta ab opponē-
te. ꝛ ēt eadē ꝯ° vocat̄ finis. qꝛ ē finis argumēta
tiōis opponētꝛ. vocat̄ ēt ꝯtrariū. qꝛ etiā ē ꝯ̄ria
pōni rñdēti. Ex q̊ pȝ ꝙ cā apparētie ē apparēs
diuersitas añtꝛ ꝛ ꝯñtꝛ. vel apparēs ꝓbabilitas
añtꝛ ꝓpter quā credit̄ ꝯñs eē ꝓbatū. Sȝ cau-
sa defectꝰ est idētitas añtꝛ ꝛ cōsequētꝛ. vel ē ip
sū añs nō esse notiꝰ ꝯñte. ¶ Sexta difficultas.
vtrū fallā scđȝ nō causā vt cāȝ sit ab alijs disti
cta. Rñdet̄ p vnā suppōnē. ꝛ vnā distictionē
Suppō ē h̄. causa ē ꝓpō q̄ cōfert ad illationeȝ
ꝯclusiōis. Sȝ nō cā ē propō que nihil facit ad
illatōnē ꝯclusiōis: appet tñ facere aliqđ. Disti
ctio ē h̄. fallacia scḋm ñ causā vt causā pōt dupli
cit̄ capi. vno° large p oī scȝ deceptōne cāta ex
ātecedēte q̄ ponit̄ tāq̄ȝ cā illatiā vel ꝓbatiua
ꝯclusiōis: cū tñ nō sit ita. et sic ē coīor oībꝰ fal-
lacijs. Alio° capit̄ stricte p deceptiōe cāta ex
ꝑmissa q̄ apparet aliqđ facere ad illationē cō-
clusiōis q̄ tñ nihil facit. ꝛ ꝓpter istā apparētiā
ex falsitate aut ipossibilitate talꝰ ꝯclusiōis cre-
dit̄ talis premissa eē falsa aut ipossibilis cū nō
sit ita. ꝛ sic ē falla specialis ab alijs disticta. Ex
q̊ patet ꝙ cā apparētie ē apparēs cōueientia
ꝑmisse nō cause cū ꝑmissa cā. sed cā defectꝰ est
diuersitas earūdē. ¶ Septia difficultas. vtrū
fallā scđȝ plures iterrogatiōes vt vnā sit disti
cta a falla equocatiōis. Rñdet̄ p duas suppō
nes. ꝛ vnā distictionē. Pria suppō ē h̄. introga
tio ē ꝓpō sūpta cū signo iterrogatio. vt vtrum
hō currit. 2ª suppō. iterrogatio vna ē illa i q̄ in
terrogat̄ vnū de vno. vel vnū de pluribꝰ. vel
plura de pluribꝰ cōiūcte sūptis. Sed iterroga
tio plures ē illa in qua iterrogant̄ plura đ vno
vel vnū de pluribꝰ. vel plura de pluribꝰ incon
iūcte sūptis. Distictio ē hec. interrogatio pl'es
ē duplex. q̄dā ē plures iplicite in qua scȝ alter
t̄mioꝝ ē terminꝰ equocꝰ. ꝛ scđȝ talē interroga
tionē sumit̄ fallacia equocatiōis. Alia est iter
rogatio plures i q̄ explicite ꝛ icōiūcte ꝑdicant̄
plura de vno. vel vnū de pluribꝰ. vel plura de
pluribꝰ. ꝛ ab illa sumit̄ falla scđȝ plures iterro
gatōnes vt vnā.

Tertio dubitat̄. vtrū ꝓpō affirmatiā significet es
se idē pro q̊ supponūt subiectū et predicatum
Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ si sic seq̄ret̄ ꝙ iste essēt ipos
sibiles oīs ꝓpō ē particularꝛ. nulla ꝓpō ē nega
tiua. ꝛ nulla propō ē vl'is. ꝯñs ē falsū. g̊ ꝛc. ꝯña
patet. qꝛ ista ꝓpō omis ꝓpō ē pticularꝛ signifi
cat oēm ꝓpōnē esse particularē. ꝛ cū h̄ signifi
cat subiectū ꝛ ꝑdicatū suppōere pro eodē ꝛ sic
tūc ipsa haberet eē. ꝛ si ita sit: tūc aliq̄ ꝓpositō
erit vl'is. ꝛ p ꝯñs nō erit ita sic̄ p eā significat̄.
ꝛ similr̄ ꝓbaret̄ de alijs. ¶ 2° sic. qꝛ si sic seq̄re-
tur ꝙ oīs ꝓpō cathegorica eēt copulatiā. naȝ
ista ꝓpō tu currꝛ significat te currere. ꝛ eē idē
pro q̊ subiectū ꝛ ꝑdicatū supponūt. ¶ Tertio
sic. si sic seq̄ret̄ ꝙ nulla ꝓpō mūdi esset ꝛnecīa.
pȝ. qꝛ oīs ꝓpō mūdi ē cōtigēs cū equaleat vni
copulatie cuiꝰ vna ps ē cōtigēs. igit̄ ꝛc. añs pȝ.
qꝛ ista deꝰ est eternꝰ significat deū esse eternū.
ꝛ esse idē pro q̊ subiectū ꝛ ꝑdicatuȝ supponūt.
mō scđa ps ē cōtingēs. qꝛ nō ē idē pro q̊ subie-
ctū ꝛ ꝑdicatū supponūt: nisi qñ ꝓpō ē. sȝ ꝓpō
ꝯtigēter ē. g̊ ꝛc. ¶ In oppositū argr̄. qꝛ oīs ꝓpō
affirmatiā affirmat aliqđ de aliq̊. ꝛ ñ affirmat
nisi ꝑdicatū de subō. g̊ affirmat subm̄ ꝛ ꝑdica
tū suppōere p eodē. ꝛ p ꝯñs significat idē p q̊
subiectū ꝛ ꝑdicatū supponūt. qꝛ suppō ñ ē nisi
acceptio t̄mi p aliq̊. ¶ Ad dubiū rñdet̄ p vnā
suppōnē. ꝛ duas diffinitōes. Suppō ē h̄. aliud
reqrit̄ ꝛ sufficit ad ꝓpōnē eē possibilē. ꝛ ad ꝓ-
positionē eē veraȝ. qꝛ ad ꝓpōnē eē possibilē si
sit affirmatiā sufficit ꝙ possit ita eē sic̄ p eā si-
gnificat̄. nec reqrit̄ subiectū ꝛ ꝑdicatū suppo-
nere. sȝ ad ꝓpōnē affirmatiuā eē vaȝ reqrit̄ ꝛ
sufficit idē eē p q̊ subm̄ et ꝑdicatū supponūt.
Pria distinꝰ ē h̄. ꝓpōis duplex ē significatō. q̄-
dā ē significatō mālis q̄ ē đ re ad ex̄ siue q̄ orit̄
ex signe t̄mioꝝ. Alia ē significatio fōalis q̄ ē ñ
de re ad ex̄ sȝ de t̄mis alicꝰ ꝓpōnis. vel ē illa q̄
eueit ipsi ꝓpōni rōe copule ꝯiūgētꝛ vnū cū al-
tero. sic̄ illa ꝓpō hō ē aial signe māli significat

hoiez eē aial. ſʒ ſigne forāli ſignificat eē idē ꝑ q̊ ſubiectū ⁊ p̄dicatū ſupponūt. ⁊ ſilr̄ diceret̄ ꝺ iſta negatiā hō n̄ eſt aſin⁹. q̄ ꝺ ſigne māli ſignificat hoīnē nō eſſe aſinū. ⁊ ꝺ ſigne forāli ſignificat n̄ eſſe idē pro q̊ ſubm̄ ⁊ p̄dicatū ſupponūt. Scōa diſtin⁹ propōnē ſignificare ſe eē veram pōt duplr̄ itelligi. vno° ꝙ ſignificet ſe eē ꝓpōnē verā. ⁊ ſic n̄ oīs propō ſignificat ſe eē veraʒ: ⁊ ad h̄ ꝙ aliq̄ propō ſignificet illo° ſe eſſe verā duo reqrūt̄. p̄mo ꝙ ſignificet ſeipſā eē. et 2° ꝙ ſignificet idē eē ꝓ quo ſubm̄ ⁊ p̄dicatū ſupponūt. modo māifeſtū ē p̄dictas tres ſuppōes eſſe. ⁊ cū h̄ ita eſſe ſic̄ ſignificāt ſigne māli. Alio° poteſt itelligi ꝙ propō ſignificet ſe eſſe veram ita ꝙ ſignificet rē dictā ꝑ ipſā eē verā. ⁊ ſic oīs ꝓpoſitio ſignificat ſe eſſe verā. vt iſta ꝓpō. oīs hō eſt aīal nō ſignificat ꝙ ipſamet propō oīs hō ē aial ſit vera. ſed ſignificat ꝙ verū ē oēm hoiem eſſe aial. ſic ēt h̄ propō oīs ꝓpō ē particularī: n̄ ſignificat ꝙ h̄ ꝓpō oīs ꝓpō ē ꝑticularis ſit v̄a. ſʒ ſignificat ꝙ veꝝ ē oēʒ propōnē eē ꝑticularē. ⁊ ſilr̄ de alijs. Ex q̊ pʒ ꝙ ſi oīs ꝓpoſitio ſit affirmatiā ſigne forāli ſignificat eē ideʒ pro q̊ ſubm̄ ⁊ p̄dicatū ſupponūt. ſi v̄o fuerit negatiā n̄ ſignificat eſſe idē ꝑ q̊ ſubm̄ ⁊ p̄dicatū ſupponūt. ⁊ ꝑ ꝯn̄s oīs ꝓpō ſigne forāli ſignificat ſe eſſe verā. ⁊ ſilr̄ idē ē ſubm̄ ⁊ p̄dicatū non ſuppōere ꝑ eodē. ⁊ propōnē negatiuā n̄ eē v̄aʒ ❡ Ad rōnes dubij. Ad p̄mā negat̄ ꝯn̄a. ⁊ ad ꝓbationē dr̄ ꝙ iſta ꝓpō oīs ꝓpō ē ꝑticularī: nō ſignificat ſubm̄ ⁊ p̄dicatū ſuppōere pro eodeʒ ſʒ ſignificat idē eē pro q̊ ſubm̄ ⁊ p̄dicatū ſupponūt. mō licet p̄dicatū ⁊ ſubʒ illi⁹ propōis nūq̄ʒ ſuppōerēt pro aliq̊: tn̄ ipoſſibile ē idē eē pro q̊ nūc ſupponūt ſubʒ ⁊ predicatū. ⁊ inde ē ꝙ illa propō ⁊ ꝯſiles nūq̄ʒ ſūt ſimł v̄e. licʒ tn̄ ſint poſſibiles. ❡ Ad ſcōaʒ negat̄ ꝯn̄a. qꝛ lʒ propō ca° eq̄polleat i ꝯſequēdo vni copulatie ita ꝙ p̄oat illas duas propōes copulatie. n̄ tn̄ cēſēda ē copulatiā. ſic̄ ꝓpō v̄lis ponit copulatie oēs ſuas ſingulares. ⁊ tn̄ nō ē dicenda copulatiā. ❡ Ad tertiā dr̄ ꝙ illa propō ē nec̄ia q̄ q̄ncūq̄ʒ formatur ē idē ꝑ q̊ ſubiectū ⁊ p̄dicatū ſupponūt. ſed ꝯtigēs ē illa q̄ q̄n̄ forāt̄ aliq̄n̄ idē ē pro q̊ ſubʒ ⁊ predicatū ſupponūt. ⁊ aliq̄n̄ n̄ eſt idē. iō lʒ ſubiectū ⁊ p̄dicatū illi⁹ propōis de⁹ eſt etn̄⁹ aliquā do nō ſupponāt pro eodē. vtputa q̄n̄ talis propoſitio nō ē. tn̄ q̄ncūq̄ʒ forāt̄ ſubʒ ⁊ p̄dicatū ſemper ſupponūt pro eodē.

Ad rōnes Añ oppo^m. ❡ Ad p̄mā dicit̄ ꝙ fallā n̄ dr̄ in dictiōe vel ex̄ dictōnē ex parte cāe defect⁹ qꝛ ſcʒ deceptō ipā ſit i dictione vel ex̄ dictionē. ſʒ dr̄ talis ex ꝑte cāe apparētie. eo ſcʒ ꝙ ſumit ſuā cāʒ apparētie ex ꝑte dictionis ad placitū ſignificātī. vel ex ꝑte rei aut ꝯcept⁹ mētał. ❡ Ad ſcōaʒ ſilr̄ dr̄. ⁊ ad t̄tiā ſatī pʒ ſolu°

Queritur Utrū oēs fallē ſint ad ig̊rātiaʒ elēchi reducēde. ❡ Et videt̄ ꝙ nō. qꝛ ſic̄ ē i ſillō dya°: ita ē i ſillō ſophiſtico. ſʒ i locī dyaleticī nō ē aliq̄s ꝯis loc⁹ ad quē oēs loci reducāt̄. g̊ nec i ſophiſticī ē aliq̄s ꝯis loc⁹ ad quē oēs loci ſophiſtici r̄ducāt̄. ❡ 2° ſic. ſi oēs fallē reducerēt̄ ad fallāʒ ig̊rātie elēchi h̄ maxie eſſet vt dic̄ text⁹ ꝙ oīm fallaꝝ ſūt ſillī imodificati. ſʒ h̄ ē falſū. nā i petitione p̄ncipij ē bona ꝯſequētia. g̊ tales ſillī n̄ ſūt imodificati. ❡ 3° ſic. in fallijs i dictiōe fiūt boni ſillī. g̊ n̄ peccāt ꝯ elenchū. añs pʒ. qꝛ ſeruato vno ſig̊to mł̄tiplicī rēanet debita diſpō ſillī. ❡ In oppoſitū eſt ariſto.

Primo Sciēdū ē ꝙ i 2° c. docet ariſto. r̄ducere qual̄ʒ fallāʒ i ꝯēm ꝺfectū. ſ. i ig̊rātiā elēchi. ⁊ ꝯtʒ vnicā ꝯclōnē q̄ ē h̄. oēs ꝑalogiſmi fallāꝝ peccāt ꝯ veꝝ elēchū. pʒ ſillō. ⁊ iductiōe. Sillō ſic. oēs ꝑalogiſmi imodi°ⁿ peccāt ꝯ elēchū. ſʒ oēs ꝑalogiſmi ſūt imodificati. g̊ oēs peccāt ꝯ elēchū. bo^r pʒ. qꝛ oēs ꝑalogiſmi fallaꝝ peccāt ꝯ aliquā ꝑticłaʒ pōitā i diffinitōe elēchi. Inductiōe pʒ. p̊ ꝺ fł̄ijs i dictiōe. qꝛ oēs fiūt ſm̄ mł̄tiplex. g̊ oēs peccāt ꝯ elēchū añs pʒ. qꝛ equocatō ⁊ āphibologia ⁊ ſilīs figuratō. i. figura dictiōis bn̄ hn̄t idētitatē vocī. ſʒ n̄ hn̄t idētitatē ſig̊ti. q̄ reqrit̄ ad veꝝ elēchuʒ. ꝯpō aūt ⁊ diō ⁊ accēt⁹ nō hn̄t idē nomē nec eādē orōnē. iō ē ibi mł̄tiplicitas noīs ⁊ orōnis. ⁊ tn̄ ad veꝝ elēchū reqrit̄ idētitas noīs ſic̄ ⁊ rei. vt ſi h̄ nomē tūica ꝺbeat poni i ſillō: n̄ ꝺbet poni h̄ nomē veſtis. ſʒ tūica. 2° ꝓbat iductie de fallacijs ex̄ dictionē. ⁊ p̊ de fallā accn̄tī. qꝛ fallacia accn̄tī peccat ꝯtra ſillm̄. g̊ ꝯtra elēchū. tʒ ꝯn̄a. qꝛ eadē ē diffinitio ſillī et elēchi. p̄ter h̄ ꝙ elēch⁹ ſupra ſillogiſmū addit ꝯdictionē. nā elēchus ē ſillꝰ ꝯdictōis. añs patʒ. quia in fallacia accn̄tī cū antecedēs ſit nō ē nec̄e ꝯn̄s eſſe. ⁊ tamē hoc reqritur ad ſillm̄. g̊ fallacia accidētis peccat ꝯtra ſillm̄. maior pʒ. qꝛ nō ſeq̄t̄ triāgul⁹ habet tres āgulos eq̄les duobus rectis ſecundū ꝙ hui⁹. ſed triangulus ē figura. ergo figura ſcōm ꝙ figura habet tres angulos eq̄les duo-

bus rectis. istud ꝯn̄s ē falsū. et tamē an̄s ē verꝝ.
Et subdit ꝙ scđm istā fallaciā artifices ꝛ oino
sciētes ab iscys arguūt̄ idest redarguūt̄. vnde
qui nō pn̄t dídere. i. videre diuersitatē habitu
dinis ad extrēa concedūt ꝯclusionē quā oppo
nēs vult inferre. De fallacia a scđo ad ad sim/
pliciter probat. q2 in ipsa non est affirmatio vł
negatio vnius et eiusdē de eodē. q2 negatio se
cūdū quid albi est secūdū quid non albū. ꝛ ne
gatio simpliciter albi: ē simplr̄ nō albuꝫ. Cum
ergo fallacia secūdum quid ad simpliciter ca/
piat non albū simpliciter pro negatione secun
dū quid albi vel ecōtra: sequitur ꝙ nō capit af
firmationē et negationē de eodeꝫ. ¶ De falla
cia ignorantie elenchi pꝫ. q2 sic nūcupata ē eo
ꝙ omittebat aliquā particulā positā i diffiniti
one elenchi. ¶ De fallā non cause vt cause pꝫ.
q2 in oi elēcho oportet cōclusionē sequi de ne
cessitate ex premissis: sed sic nō est de non cau/
sa vt causa. ¶ De fallā petitionis principij pꝫ.
q2 in illa connumeratur illud qđ erat in princi
pio. ¶ De fallā ꝯn̄tis pꝫ. q2 fallā accn̄tis pec/
cat cōtra elēchū. g̊ ꝛ fallā ꝯn̄tis. tꝫ cōsequētia
q2 fallā ꝯn̄tis est pars fallacie accidentis. Et
subdit differētiā inter fallaciā accidentis ꝛ cō
sequentis. q2 accidēs fit in vno solo modo. vt
idē ē rubeū ꝛ mel albū ꝛ cign⁹. sꝫ ꝯn̄s sēꝑ fit in
pluribꝰ. q2 regulatur per istā maximā: quecun
ꝗ vni et eidē sunt eadē illa inter se sunt eadeꝫ
Qđ aūt talis maxima sit sophistica ꝓbat̄ duo
bus exēplis. p^m. q2 nix ꝛ cign⁹ sūt eadē in albo
ꝛ tamē non sunt eadē inter se. 2^m exēplū est rō
mellissi. q2 factū eē ꝛ habere principiū sūt ea/
dē vni tertio ꝛ tn̄ nō oꝫ ꝙ inter se sint eadē sal
tem cōuertibiliter. ¶ De fallā scđm plures in
terrogationes vt vnā pꝫ. q2 paralogismi istius
fallacie non sunt ex propōibꝰ g̊ peccant contra
elēchū. tꝫ ꝯn̄a. q2 ois sillꝰs fit ex ꝓpōibus: sꝫ elē
chus est sillꝰs g̊ elēchus fit ex ꝓpōibus. An̄s p̊n
cipale pꝫ. q2 paralogismi huiꝰ fallacie fiūt ex ꝓ
positionibus plures ꝛ nō ex ꝓpōibus que sunt
vne in qbꝰ scꝫ predicatur vnū de vno. g̊ non fi
unt ex ꝓpōibꝰ. tꝫ cōsequētia. q2 eadē ē diffini°
vnius solius rei et rei simplr. vt eadē ē diffini/
tio hois simplr̄ ꝛ vniꝰ hois. Et subdit ꝙ aliqn̄
aliquis bene est redargutus per hanc fallām
si dederit vnā rn̄sionē. aliqn̄ aūt solū apparen
ter si non dederit vnā rn̄sionē sed solū videa
tur dedisse. Ex qbus ꝯcludit ꝙ oēs loci sophi
stici reducūtur ad ignorantiā elēchi. q2 omnēs
fallacie in dictione peccāt cōtra ꝯtradictionē
sed fallacie extra dictionē peccāt cōtra diffini
tionē sillogismi.

Secundo Sciēdū est ꝙ in tertio caplo dat ari/
sto. modos apparētie oim tredecī fallaciaꝝ. ꝛ
intēdit talē ꝯclusionē. in oi fallacia ē aliquid
causās deceptionē i intellectu nr̄o. Patꝫ idu/
ctie. q2 i fallacia equocatiōis ꝛ āphibologie ac
cidit deceptō ꝓpt̄ h̄ ꝙ nō distiguimus multi
plex eo ꝙ nō ē ydoneū qdē distiguere. vt vtꝝ
vnū ꝛ ens sint idē. sꝫ i fallā ꝯpōis ꝛ diōnis ac/
cidit deceptio ꝓpter h̄ ꝙ credimꝰ ꝙ ois orō cō
posita ꝛ disa sint idē. sꝫ i fallā accētꝰ accidit de
ceptio ꝓpter h̄ ꝙ credimꝰ orōnē itēsam. i. pro
latā accētu acuto significare idē cū orōne re
missa. i. ꝓlata accētu graui. sed i fallā figure di
ctiōis accidit deceptio ꝓpt̄ similitudinē dicti/
onis cū dictiōe. q2 difficile ē videre drāꝫ eoꝝ
q̄ ꝯueniūt in voce ꝛ q pōt h̄ facere ē ꝓpe vide
re verū. Et subdit ꝙ fallā figure dictiōis ē fal
lacia in dictiōe. Probat̄ duabꝰ rōibꝰ. Pria rō
est. q2 ꝑ fallāꝫ figure dictiōis hō magl decipit̄
cū alio disputādo q̄ꝫ ꝑ seipsū cōsiderādo. sꝫ hoc
ꝓpriū ē fallacijs i dictiōe. q2 ꝯsideratō in aliq̄
fit ꝑ orōnes ꝛ dictiōes. cōsideratio aūt ꝑ seipꝫ
nō fit ꝑ dictōnes. g̊ ꝛc. Scđa rō. q2 fallā figure
dictiōis cāt̄ ex similitudine dictiōis cū dictōe
g̊ est fallā i dictiōe. sꝫ in fallā accn̄tl accidit de/
ceptio eo ꝙ nō possumꝰ dijudicare. i. distigue/
re inter idē ꝛ diuersū vnū ꝛ multa. ꝛ silr̄ i fallā
ꝯn̄tl. q2 fallā ꝯn̄tl ē pars fallacie accn̄tl. etiā in
fallā ꝯn̄tl accidit deceptio eo ꝙ credimꝰ ꝙ sic
an̄s nō pōt separi a ꝯsequēte: ꝙ ꝯn̄s n̄ possit se
parari ab an̄te. sꝫ i fallā a scđo qd ad simplr̄. et
ignorātie elēchi accidit deceptio eo ꝙ omittū
tur ꝯdōes ꝯe ꝯdictiōis. sed i fallā petitōis pri/
cipij. nō cause vt cāe. et scđm plures iterroga°
nes vt vnā accidit deceptio eo ꝙ igramꝰ diffiō
nē ꝓpōis ꝛ sillogismi.

Tertio Sciēdū est ꝙ circa hūc textū incidunt q̄t
tuor difficultates. Pria ē hec. qd est reducere
ꝑalogismos fallaciaꝝ ad elēchū. Rn̄det̄ ꝑ du
as suppositiōes. et vnū dictū. Pria suppō ē h̄.
de rōne veri elēchi sūt tria. scꝫ ꝙ sit illatiuꝰ. 2°
ꝙ sic ꝓbatiuꝰ. et tertio ꝙ sit ꝯdictiuꝰ. rōe p̄mi
dicit̄ esse sillo⁹. rōe scđi ē dyalecticꝰ. ꝛ rōne ꝯdi/
ctiōis est elēchꝰ. Ex q̄ inferūt̄ tria correlaria.
Primū est. ꝙ iste tres differētie scꝫ illatio ꝓba
tio. et ꝯdictio. sūt dr̄e subordiate. q̄rū prima ē
magis ꝯis q̄ꝫ scđa. et scđa q̄ꝫ tr̄ia. 2° seqt̄ ꝙ iste

ꝯñe sũt bõe iste sylloꝰ est ꝯtradictiuꝰ. ꝑ e ꝓbati
nus. ⁊ vltra ẽ ꝓbatiuꝰ. ꝑ est illatiuꝰ. 3° seqꝫ ꝙ
ab illatiuo ad probatiuũ. ⁊ a ꝓbatio ad ꝯdicti
nũ cũ istis v̄bis peccare ⁊ apparere ẽ bõa ꝯña.
qꝛ ista v̄ba icludũt negationē. mõ a superiori
ad iferiꝰ negatiẽ ẽ bõa ꝯña. Scõa suppõ. igrã/
tia elẽchi est omissio cuiuscũqꝫ particule i dif
finitiõe elẽchi posite. ¶ Dictũ ẽ istud. reduce/
re paralogismos fallãꝝ ad elẽchũ ẽ oñdere q̃/
liter tales ꝑalogismi peccãt ꝯtra elẽchũ omit
tẽdo aliquã ꝑticulã i diffione elenchi positam
¶ Scõa difficultas. vtrũ ꝑalogismi oim falla
ciaꝝ sint imodificati. Rñdeꝛ ꝑ distictõnẽ. du
plex ẽ modꝰ. qdã ẽ qui ẽ dispõ seu ꝯdõ sillogis
mi iferẽtꝭ tãtũ. ⁊ sic ñ oẽs sillogismi sũt imodi
ficati. qꝛ multi sũt ꝗ nõ peccãt ꝯtra illatõnẽ sꝫ
sũt i debito mõ ⁊ i debita figura formati. Alio°
capiꝛ modꝰ ꝑ modificatõe seu ꝯdõne sillogis/
mi tã illatiui qꝫ ꝓbati vel ꝯdictiui. ⁊ sic oẽs sil
logismi sũt imodificati. ¶ Tertia difficultas.
vtrũ fallã ꝯñtꝭ sit pars fallacie accñtꝭ. Rñde/
tur ꝙ ꝓp̄e nec ẽ ꝑs subiectia nec mãlis ãt ite/
gralis. sed similitudiarie ẽ pars mãlis equoca
qꝛ i q̊cũqꝫ paralogismo iuenit fallã ꝯñtꝭ: in eo
dẽ iuenit fallã accñtꝭ. ⁊ nõ eꝯ°. ¶ Quarta diffi/
cultas. vtrũ sit eadẽ diffinitõ rei simplr: ⁊ vniꝰ
rei. Rñdeꝛ ꝙ cui nõ ꝯuenit diffinitio vniꝰ rei
nec eidẽ cõueit diffinitio rei qꝛ res ⁊ vnũ con
uertũt. ꝑ idẽ est res ⁊ vna res. iõ ẽ eadẽ diffini°
rei ⁊ vniꝰ. ⁊ h̄ capiẽdo vnũ trãscẽdenter.

Conclusio Responsalis. oẽs fallacie
reducẽde sũt ad igrãtiam
elenchi. Hec ꝯclusio satꝭ patet ex p̄io nõbili.

Primo Dubitaꝛ. q̊t modis fit apparẽs
elẽchꝰ. ¶ Pro rñsiõe supponiꝛ
ꝙ aristo. in h̄ capitulo ðtermiat de sillogismo
peccãte i matia. et cõtiet duas ꝑtes. in p̄ia tã/
git q̃ttuor ꝯclusiões. ¶ Quaꝝ prima ẽ h̄. habe
mus ꝑ q̊t p̄ricipia fiũt sillogismi sophistici pec
cãtes i mã. ¶ Scõa ꝯ° tãgit vnã diõnẽ elẽchi
sophistici. nã quidã ẽ qui videꝛ esse sillogisticꝰ
⁊ nõ est. Aliꝰ est ꝗ ẽ sillogisticꝰ sꝫ nõ ẽ cõueniens
rei. idest nõ ꝓcedit ex v̄is. p̄mꝰ diciꝛ peccãs in
forma. et scõs peccãs i mã. qui sic ad iuicẽ diffe
rũt. qꝛ sillogismi peccãtes i mã nõ arguũt ꝫm
rẽ. i. ex v̄is. ⁊ mõstrãt igrãtes. i. ignorãtiã rñdẽ
tis. qð ẽ ꝓp̄iũ tẽtatiue. s. sumere experiẽtiã ð
scia vel ignorãtia rñdẽtis. qð pꝫ. qꝛ dyaletica
sillogizat falsũ ꝓpꝛ igrãtiã rñdẽtꝭ ꝗ ꝯcedit pre
missas falsas. ergo ⁊ tentatiua. tꝫ ꝯña. qꝛ tẽtati/
ua ẽ pars dyaletice: Sꝫ elẽchi sophistici peccã
tes i forma nõ manifestãt igrãtiã respõdẽtis.
qꝛ ipediũt tã sciẽtẽ qꝫ igrãtẽ. ¶ Tertia ꝯ°. sillo
gismoꝝ peccãtiũ i mã: ⁊ sillogismoꝝ peccãtiũ
in forma: ẽ eadẽ scia. pꝫ. qꝛ p̄missaꝝ ⁊ ꝯclusiõis
ẽ eadẽ scia. sꝫ p̄misse sillogismi peccãtes in mã
sũt ꝯclusiões sillogismi peccãtꝭ i forma. quia si
debeat ꝓbari p̄missa falsa oꝫ ꝙ ꝓbeꝛ ꝑ aliquẽ
sillogismũ peccãtẽ in forma. ¶ Quarta ꝯ°. tot
modis fit apparẽs elẽchꝰ q̊t modis fit verꝰ elẽ
chus. Pꝫ. qꝛ oĩs appẽs elẽchꝰ peccat ꝯ aliquã
ꝑticulã i diffione v̄i elẽchi positã. ꝑ ⁊c̄. añs pro/
bat iductiẽ. sic̄ ꝓbatũ ẽ in p̄ nõbili Et subdit ꝙ
elẽchꝰ sophisticꝰ nũqꝫ ẽ verꝰ elẽchꝰ nec simplici
ter silloꝰ sꝫ bñ q̊ ad aliquẽ modũ. sic̄ pꝫ apud il
lũ ꝗ igrat multiplicitatẽ termioꝝ. Et ꝑ h̄ patꝫ

Secundo Dubitaꝛ rñsio ad dubiũ.
vtrũ oim ꝑalogismoꝝ sit ea/
dẽ scia. ¶ Pro solutõe supponiꝛ ꝙ i scõa parte
huiꝰ capituli ꝓbat aristo. 3. ꝯclusiões. ¶ Pria
est. nõ oim elẽchoꝝ ẽ eadẽ scia. pꝫ. qꝛ fortassis
infinite sũt scie. ꝑ etiã ifinite sũt ðmõstratiões.
sed qcqd ꝯtigit demõstrare ꝯtigit illi ꝑ elẽchũ
ꝯdicere. vt si qs diceret dyametrũ esse ꝯmẽsu
rabilẽ coste: ꝯtra ipsũ posset fieri elẽchꝰ. ꝓban
do ꝙ dyametꝛ sit coste cõmẽsurabilis. ¶ 2ª ꝯ°.
nõ oim elẽchoꝝ falsoꝝ ẽ eadẽ sciẽtia. patꝫ. qꝛ
secũdũ vnãquãqꝫ artẽ põt fieri silloꝰ falsus. vt
scõm geometriã põt fieri silloꝰ geometricꝰ fal
sus. et scõm medicinã medicialis falsus. ¶ 3ª
ꝯ°. nõ oim elẽchoꝝ est eadẽ scientia ꝯis. s. dya/
letica. sub dyaletica ꝯp̄hẽdẽdo dyaleticã pro/
p̄e dictã. ⁊ sophisticã. pꝫ. qꝛ dyaletica dat p̄ici
pia ꝯia ad formãdũ elẽchũ scðꝫ vnãquãqꝫ di/
sciplinã. ¶ Ex q̊ ifert ꝙ ꝑ istã sciã nõ solũ ha/
bemꝰ cõpõnẽ paralogismoꝝ. sꝫ etiã ipsoꝝ solu
tionẽ. qꝛ istãtie ipsoꝝ solutiões sũt. Et ꝑ hoc

Tertio Dubitaꝛ. pꝫ rñsio ad dubiũ.
de v̄itate huiꝰ insolubilis. h̄ ꝓpõ
quã ego ꝓfero ẽ similis illi quã ꝓfert plõ. posi
to ꝙ nullã aliã ꝓferat ab ista: hõ est aial. ⁊ plõ
ꝓferat vnã falsã. s. istã hõ ẽ asinꝰ. ꝓbaꝛ sic. qꝛ
vel ꝓpõ ꝓlata a me ẽ v̄a vel falsa. si v̄a: hẽꝛ ꝓ/
positũ: si falsa. ꝑ ẽ similis ꝓpõi quã ꝓfert plato
cũ ꝓpõ plõnis sit falsa. ⁊ vltra. si sit similis pro
põni quã ꝓfert plõ. ꝑ ita ẽ a ꝑte rei q̃lꝛ ꝓpõ ꝓ
lata a me significat. ⁊ ꝑ ꝯñs ipa ẽ v̄a. Improba
tur sic. qꝛ vel talis ꝓpõ ꝓlata a me ẽ v̄a. vel fal
sa. si sit falsa: hẽꝛ ꝓpositũ. si sit v̄a. ꝑ verũ ẽ ꝙ il/
la ꝓpõ quã ꝓfero ẽ similis ꝓpõni quã profert

plato. sꝫ ꝓpõ quã profert plõ est falsa. ğ ꝓposi
cio quã ego ꝓfero ē falsa. ⁊ ꝑ ꝯñs si ipã ē vã ipã
est falsa. ℭ Rñdet ꝙ ꝓpõ prolata a me ē falsa
qꝛ ad ipsã esse verã seqr̃ ipsã esse falsã. ğ ipã est
falsa. tꝫ ꝯña. qꝛ ipossibile ē eãdē ꝓpõnē sil'esse
verã ⁊ falsã. añs pꝫ ex iprobatiōe sophismatꝭ.
Et ad probatõnē dr̃ ꝙ ipã ē falsa. qꝛ lꝫ sit ita q̃
lit ipã significat. tñ nõ ē ita q̃litcũqꝫ ipsa signi-
ficat. qꝛ ñ solũ significat seipãꝫ eē falsã: sꝫ siml'
significat seipãꝫ eē verã: ⁊ se eē falsã. Et silr̃ di
ceret ꝺ ista ꝓpõe ego dico falsũ casu posito ꝙ
nihil aliud dicã. silr̃ ipã est falsa qꝛ significat se
eē verã ⁊ se eē falsã. ğ oꝫ ipãꝫ simul eē verã. et
sil' falsã. qꝺ est ipossibile. añs pꝫ. qꝛ bñ seqr̃ ista
ꝓpõ ego dico falsũ ē vã. ğ ita ē q̃lit ipã signifi-
cat. sꝫ significat me dicere falsuꝫ. ğ ita ē ꝙ ego
dico falsũ. ⁊ tñ nihil aliud dico a p̃dicta ꝓpõe:

Ad rationes ğ predicta ꝓpõ ē falsa.
Ante oppositũ. ℭ Ad p̃
mã patuit q̃ mõ falle reducũt ad igrãtiã elen
chi nõ specialit sꝫ gñalr̃ sũptã. Ad alias satꝭ pꝫ
solu° i 3° nõbili

Queritur Utrũ orones li
tigiose bñ diuidãt ꝙ alie sunt
ad nomen disputabiles. ⁊ alie
ad itellectũ. ℭ Et videt ꝙ sic.
ꝑ aristo. vsus finē p̃mi thopico
rũ dicētē ꝙ m'tiplicꝭ distin° valꝫ ad h̃ ꝙ nõ fi-
ant disputatiões ad nomē sꝫ ad itellectũ. ğ oꝫ
aliq̃s orones eē disputabiles ad nomē. ⁊ aliq̃s
ad itellectũ. ℭ 2° sic. dio fallãx i dictiõe ⁊ ex̃ di
ctionē ē sufficiēs. ğ ⁊ p̃cedēs. tꝫ ꝯña. qꝛ orones
peccãtes ꝑ fallãs i dictiõe sũt disputabiles ad
nomē. orones vo fallax ex̃ dictionē sũt dispu
tabiles ad itellectũ. ℭ 3° sic. dio disputationis
ad itellectũ ⁊ ñ ad itellectũ ē bõa. ğ ⁊ p̃cedens
tenet ꝯña. qꝛ disputatio ad nomē ē disputatio
ad nõ itellectũ. ℭ In oppositũ tñ est aristo.

Primo Sciēdũ ē ꝙ i h̃. 5° c. iprobat ari
sto. vnã dionē positã ab antiq̃s
ꝑ quã ipi dabãt artē de sill'is sophisticꝭ. ⁊ ꝯtiet
duas ptes. i pria itēdit tres ꝯcl'ones. ℭ Quax
pria ē h̃. dio oronũ in oronē disputabilē ad no
mē. ⁊ i oronē disputabilē ad itellectũ ñ ē suffi-
ciēs. Probat. 4. rõnib°. Pria rõ. eadē oro põt
disputari ad nomē ⁊ ad itellectũ. ğ p̃dicta dio
ē isufficiēs. añs pꝫ. qꝛ disputare ñ ad itellectũ
siue ad nomē non ē aliud q̃ꝫ opponēs ⁊ rñs vti
aliq̃ m'tiplici ꝓ diuersꝭ significatꝭ ei°. sꝫ dispu-
tare ad itellectũ ē vti aliq̃ multiplici i eadē si-
gnificatõne. sꝫ manifestum ē ꝙ de aliq̃ orone
multiplici possũt opponēs ⁊ rñdēs credere ip
sã tãtũ vnũ significare. ⁊ sic ipi disputabũt ad
itellectũ. si vo credãt ꝙ plura significet ⁊ op-
ponēs vtat i vna signe. rñdēs vo i altera: tunc
disputabũt ad nomen. ğ eadē oro erit disputa
bilis ad nomē ⁊ ad itellectũ. 2a rõ. ois oro ē di-
sputabilis ad nomē. ⁊ ois oro ē disputabilis ad
itellectũ. ğ dio ē insufficiēs. añs ꝑ pria pte pꝫ.
qꝛ possibile ē ꝙ i q̃libꝫ orone opponēs ⁊ respõ
dēs ferãt suos intellect° ad idē. ⁊ sic erit dispu
tatio ad itellectũ. 2a ps añtꝭ pꝫ. qꝛ ois oro põt
disputari ñ ad itellectũ. ğ ad nomen. tꝫ ꝯña: qꝛ
idē ē disputare ad nomē ⁊ nõ ad itellectũ. Ad
hãc rõnē respõdēt ãtiq ꝙ orones multiplices
sũt disputabiles ad nomē. ñ m'tiplices vo ad
itellectũ. Cõtra hãc rõnē arguit aristo. qꝛ non
oēs m'tiplices sunt disputabiles ad nomē. qꝺ
pꝫ. nõ ei dr̃ oro disputabilis ad nomē nisi i rla
tione ad rñdētē q dat aliũ itellectũ q̃ꝫ p̃tēdat
opponēs. sꝫ possibile ē ꝙ rñs nullũ itellectum
dederit. ğ talis ꝑalogism° nõ ē disputabilis ad
nomē. Tertia rõ. oro multiplex põt disputari
ad itellectũ. ⁊ oro nõ multiplex põt disputari
ad nomē. ğ dio ē isufficiēs. añs pꝫ. qꝛ oro multi
plex põt distigui et accipi i ꝺtermiato sēsu. oro
vo nõ multiplex põt a disputãtib° accipi vt m'
tiplex. Quarta rõ. illa dio se tenet solũ ex ꝑte
elēchi. ⁊ ñ ex ꝑte sill'i. ğ est isufficiēs. tꝫ ꝯña du-
plr̃. p°. qꝛ icõueniēs ē disputare ꝺ elēcho. ⁊ ñ de
sill'o. cũ elēch° sit sillo°. 2°. qꝛ aliq sill'i sophisti
ci peccãt ꝯ sillom tãtũ. vt ꝯtigit tacētē dicere.
aliq ꝯtra elēchũ tm̃. vt ois circul° ē figura. poe
ma homeri ē circul°. ğ poema homeri ē figura
Aliq vo peccãt ꝯtra vtrũqꝫ. vt aliq̃s dat soluꝫ
vnũ denariũ. ⁊ nõ hẽt vnũ solũ denariũ. ğ dat
qꝺ nõ habet. ℭ Scda ꝯ°. orones doctriales sũt
disputabiles ad nomē. cui° oppom dicebãt ãti-
qui. Probat sic. qꝛ ista oro ois triãgul° hꝫ tres
ē doctrialis. ⁊ tñ ē disputabilis ad nomē. ğ ⁊c.
mioꝛ pꝫ. qꝛ possibile ē ꝙ videat opponēti vel
respõdēti ꝙ triangul° plura significet. ℭ 3a ꝯ°.
q̃ silr̃ dat ꝯtra ãtiq̃s ē h̃. orones m'tiplices sũt
disputabiles ad itellectũ. Probat triplr̃. p° sic.
qꝛ possibile ē ꝙ opponēs ⁊ rñs igrēt tminũ eē
multiplicē. ⁊ tũc accipiēt eũ i eadē signe. ⁊ sic
erit disputatio ad itellectũ. 2° sic. qꝛ possibile ē
ꝙ opponēs distiguat multiplicitatē tmi ⁊ que
rat veritatē i vtroqꝫ sēsu. tũc si rñs ꝯcedat vel
neget i vtroqꝫ sēsu mãifestũ ē ꝙ sit disputatio

ad itellectū. ğ nō oēs oñones multiplices sunt ad nomē disputabiles. Ex quo pȝ ꝙ ñ ē ponē/dū aliqđ gen⁹ oñonū ad nomē disputabiliū qn ille possint disputari ad itellectū.

Secūdo Sciēdū ē ꝙ i scđa pte h⁹ capli reprobat aristo. scđaȝ opionēȝ ātiquoꝝ ponēdo talē ꝯclusionē. Opponēs ar/guēdo ꝯtra respōdētē ñ tenet̃ distiguere mul tiplex. qđ ē ꝯtra ātiquos dicētes nullā oratio/nē disputari ad nomē nisi ex vicio opponētis ideo opponēs arguēdo ōbebat pri⁹ distiguere multiplex. Cui⁹ oppositū ꝓbat aristo. 4. rōni/bus. Pria ē h̄. null⁹ tenet̃ distiguere qđ igrat. ſȝ possibile ē ꝙ opponēs igret multiplicitatē oñonis. ğ ñ tenet̃ distiguere. 2ª rō. opponēs nō tenet̃ docere suū rñdētē. ſȝ distiguēdo multi/plex doceret ipsū: cū aliqñ tale mľtiplex igno/ret. Tertia rō. i nō multiplicib⁹ pōt fieri dispu tatio ad nomē. ğ distin° multiplicl nō tollit di/sputationē ad nomē. añs ꝓbat duob⁹ exēplis. pmū ē. vt si q̃rat̃. vtrū i q̃terna° vnitates sint eq̃les binario. vn⁹ pōt rñdere ꝙ nō. q2 q̃ttuor sūt vnitates q̃ternary. ⁊ due binary. Ali⁹ pōt rñdere ꝙ sic. q2 q̃ttuor vnitates sūt duo bina/ry. 2ᵐ exēplū. si q̃rat̃. vtrū ꝯrioꝝ sit eadē disci plia. vn⁹ pōt rñdere ꝙ sic. itelligēdo de ꝯtrari is notl. ⁊ ali⁹ ꝙ nō. itelligēdo đ ꝯtrarys ignotl. Quarta rō. si opponēs sophista bēret distigue re multiplex seq̃ret̃ ꝙ disputare sophistice es/

Tertio Sciēdū est ꝙ cir/ set docere. ca hūc textū icidūt due difficul/tates. Quaꝝ pria est h̄. vtrū sit aliq̃ disputatio ad nomē. Rñdēt aliq ꝑ vnā distictionē. ⁊ tria dicta. Distin° ē h̄. oñonū q̃daȝ sūt disputabiles ad nomē. ⁊ sūt ille qb⁹ opponēs et rñdēs vtūt̃ pro diuersis. Alie sūt disputabiles ad itellectū ⁊ sūt ille qb⁹ opponēs ⁊ respōdēs vtūtur ꝓ eo dē. Primū dictū. oēs paralogismi i dictōe sūt oñones disputabiles ad nomē. sed nulli palo^mi ex dictiōeȝ sūt disputabiles ad nomē. ſȝ ad in tellectū. 2ᵐ dictū. talis variatio disputationū sumit̃ ex pte disputātiū. ⁊ ñ oñonū. 3ᵐ dcm̄. nul li sillogismi doctriales sūt disputabiles ad no mē. Hāc opionē reprobat ph̄s. vt patuit i ꝑ nō bili. ¶ Alia ē opio dicētiū ꝙ nulla oño ē dispu/tabilis ad nomē. imo si eēt aliq̃ oño multiplex tūc opponēs i arguēdo hēbat distiguere illud multiplex. ⁊ istā opionē reprobat arist. i 2° nō/bili. ¶ Scđa difficultas. vtrū sit aliquo° salua bile diōnē oñonū i oñones disputabiles ad no mē vel ad itellectū esse sufficiētē. Rñdet̃ per duas suppōnes. ⁊ vnū dictū. Pria suppō ē. re/fert dicere aliquā oratōnē disputari ad nomē ⁊ eā disputabilē ad nomē. q2 dispuⁿ ad nomē se tȝ ex pte disputātiū. sed disputabilitas se tȝ ex pte oñonū. 2ª suppō. oratio disputabilis ad itellectū ē illa q̃ ex se nata ē causare vnū itel/lectū vel vnū sēsū. Ex quo seq̃tur ꝙ nulla ora tio multiplex est disputabilis ad itellectū. Sȝ oratio disputabilis ad nomē est q̃ ex se nata est cāre diuersos cōcept⁹ vel diuersos sēsus. Ex q̃ seq̃tur ꝙ nulla oratio nō multiplex ē disputa/bilis ad nomē. Dictū ē istud. diō oñonū in ora/tiones disputabiles ad nomē ⁊ in oratiōes di/sputabiles ad itellectū est sufficiēs. licet ei ea dē oratio sit disputabilis ad nomē et disputet̃ ad itellectū. tamē iplicat cōtradictionē ean/dē orationē esse disputabilē ad nomē ⁊ esse di sputabilē ad intellectuȝ. Et ad aristo. dicit̃ ꝙ sue rōnes non ꝯcludūt nisi ꝙ aliq̃ oratio q̃ di/sputat̃ ad nomē disputat̃ etiā ad itellectū. qđ est cōtra ātiquos dicētes ꝙ oratio q̃ disputat̃ ad nomē nō potest disputari ad itellectum.

Conclusio Respōsalis. ꝑdcta diō ora tionis ē sufficiēs. vt posset ꝓbari ꝑ rōnes añ oppositū.

Primo Dubitat̃. quo mō differt dispu tatio doctrinalis a tētatia. Pro dubio suppo/nit̃ ꝙ i h̄. 6. c. in quo oñdit aristo. dñam iter di uersa gñā disputationū sūt due ptes. In q̃ruȝ pria tāgit. 3. ꝯclōes. ¶ Pria tāgit dñam iter di sputationē doctrialē ⁊ tētatiuā. q2 ad tētatiuā ꝑtinet distiguere ⁊ iterrogare đ vitate cuiuslȝ partis. eo ꝙ sumit experimētū đ sciētia respō/dētl. hoc aūt nō pertinet ad doctrinalē. ¶ Se cūda ꝯclu°. disputatō tētatiua sumit experimē tū de scientia respondētis. q2 considerās đ oi/bus potest sumere experimētū de scientia rñ/dentl. sed tētatiua ē huiusmodi. ğ ⁊c̃. miorē ꝓ/bat aristo. quia tētatiua est q̃dā dyaletica. sed dyaletica considerat de oib⁹. ergo ⁊ tētatiua. ¶ Tertia ꝯ°. dyaᶜᵃ ⁊ sophistica ꝯueniūt ⁊ dñt. nā ꝯueniūt i h̄ ꝙ vtraq3 ꝯsiderat de ꝯmunib⁹ ſȝ differūt. q2 dyaᶜᵃ ꝯsiderat đ ꝯib⁹ ſm rē. i. se/cūdū vitatē ⁊ ꝓbabilitatē. ſȝ sophistica cōside rat de ꝯibus scđm apparētiā. ¶ In secūda par te ꝯparat alios sillos ad iuicē. et cōtinet q̃ttu or cōclusiōes. ¶ Quaꝝ pria tāgit talē diōneȝ. sillogismorū. quidā est litigiosus. qui est appa rens et non existens. idest peccans in forma.

Alius ē sophisticꝰ sicut sūt sillogismi peccātes
in mā̃. qui quāuis ꝯclusio eoꝝ sit vera tñ sūt so
phistici. eo ꝙ licet nō decipiāt nos credēdo ꝙ
ꝯclusio falsa sit vā. tñ decipiūt nos credēdo ꝙ
ꝯclusio sit ꝓbata q̄ tñ nō ē ꝓbata. ⁊ de istis cō/
siderat dyaletica ⁊ tētatiua. ¶ Scōa ꝯᵒ tangit
drāz iter sillꝫ litigiosū ⁊ falsigraphū. qꝛ falsig̃/
phus fit ex ꝓprijs pricipijs alicꝰ artl. nō autē
litigiosus sed ex coibꝰ. Exēplū pmi. vt rō ypo/
cratis ꝑ quā voluit ꝓbare quadraturā circuli
Exēplū scōi. vt rō brissonis ꝑ quā etiaꝫ voluit
ꝓbare q̄draturā circuli. ¶ Tertia ꝯᵒ tāgit dif/
ferētiā inter sillogismū litigiosū ⁊ sophisticuꝫ.
qꝛ licet idē sint silloꝰ litigiosus ⁊ sophisticꝰ hoc
est tñ sub alia ⁊ alia ratiōe. qꝛ sic hoīes illi dicū
tur litigiosi ⁊ rixe amatores q cōtēdūt ꝓpt so/
lā victoriā. et illi dicūt sophistici q cōtēdūt ꝑ
pter gloriaꝫ: sic ēt ille silloꝰ est litigiosus cuiꝰ fi/
nis ē apparēs victoria. ⁊ ille ē sophisticꝰ cuiꝰ fi/
nis ē apparēs glīa. qꝛ sophistica ē apparēs q̄dē
sapiētia. nō autē exñs. ¶ Quarta ꝯᵒ cōpat liti/
giosū ad falsigraphū in ordine ad illos in q̄bus
deficiūt. litigiosus enī deficit a dyaletico. ⁊ sic
se habet litigiosus ad dyaleticū: ita se habꝫ fal
sigraphus ad demonstratiuū. qꝛ sicut falsigra
phus ꝓcedit ex pricipijs demonstratis: ita liti
giosus ꝓcedit ex pricipijs dyaleticl. Ex h̄ ifert
duas drās inter falsigraphū et litigiosū. Pria
est h̄. qꝛ falsigraphꝰ procedit ex ꝓprijs pricipi/
is alicꝰ disciplie. sed litigiosus ꝓcedit ex coibꝰ
2ª drā. sillogismi falsigraphi nō pñt applicari
ad plures artes. cū ꝓcedāt ex proprijs. sed liti
giosi qui procedūt ex cōibꝰ possūt applicari ad
plures artes. Patet duobꝰ exēplis. primū ē de
ratione quā faciebat antiphō ad faciēdū qua
draturā circuli. supponebat eī ꝙ cōtinuū erat
ꝯpositū ex pūctis indiuisibilibꝰ. hoc autē prin
cipiū est applicabile ad geometriā. ad nālem
philosophiā. et ad alias plures artes. 2ᵐ exem
plū est de ratiōe zenonis qua probabat ꝙ non
erat bonū ambulare post cenā eo ꝙ nihil cōti/
git moueri. et hoc pricipiū ē applicabile ad mł
tas artes. Ex q̄bus ifert aristo. ꝙ nō eodē mō
se habet falsigraphꝰ ad demōstrationē sicut li
tigiosus ad dyaleticū. qꝛ falsigraphꝰ est falsig̃/
phus respectu dmōstratiui. sed litigiosus non
ē litigiosus respcū dyaletici.

Secundo Dubitat̄. quot sūt cōditiōes
dyaletice. Respōdet aristo. ī hoc vltio capitu
lo ꝙ sūt quattuor. Pria est. dyaletica nō est a/
licuiꝰ generl determiati. quia subiectū suū est
applicabile ad oīa sub quacūqꝫ rōne cōsiderā/
di. Scōa. ꝙ nulliꝰ cōclusiōis ē ostēsiua. qd est ī
telligedū circa materiā specialē. nō autē circa
materiā ꝯmunē. Tertia. ꝙ nō est talis q̄lis est
methaphica. qꝛ methaphica ē cois eo ꝙ subie
ctū suū ē cōe secūdū predicationē ad subiecta
omniū aliaꝝ sciētiarū. sed subiectū dyaletice
est cōe per applicationē. Quarta ꝯditio. dyale
tica est iterrogatia. alie aūt artes speciales nō
sūt iterrogatiue. qꝛ interrogatio fit vt respon/
dēs eligat partē quā vult. sed demōstratie sci/
ētie nō habēt disputare ad vtrāqꝫ partē. ergo
nō habēt interrogare. Et subdit ꝙ ille q̄ttuor
cōditiones cōueniūt tētatiue. Et prio probat
primā cōditionē sibi cōueire duabus rōnibus
Pria ē h̄. ꝙ multi nesciētes artes speciales ha
bēt tētatiuā. g̊ ⁊c. añs pꝫ. qꝛ multi ignorātes ar
tes speciales pñt sumere expimētū de ignorā
tia respōdētl. pñt ei petere talia ad q̄ rñdētes
nō pñt rñdere. ⁊ tūc ipsi iudicāt̄ igrātes. 2ª rō.
tētatiua vtit̄ pricipijs ꝯibꝰ cuilibꝫ applicabili
bus. ergo nō est circa aliqd genꝰ determiatuꝫ.
Ex q̊ ifert aristo. ꝙ oēs sciētes et ydiote vtunt̄
dyaletica ⁊ tētatiua. sed diuersimode. qꝛ ydio/
te pticipāt iperfecte dyaleticā. sed sciētes par
ticipāt eā perfecte. Subdit isup duas differē/
tias inter tētatiuā ⁊ methaphicā. Pria ē h̄. qꝛ
methaphica ē ars demōstratia. ⁊ nō sumit ex/
perimētū de ignorātia rñdētl. tētatia autē nō
est demōstratia. ⁊ sumit expimētū de ignoran
tia rñtl. 2ª drā. sic se habet falsigraphꝰ ad litigi
osū: ita se habet methaphica ad tētatiuā. sꝫ sil
logismꝰ falsigraphꝰ nō ē litigiosus. g̊ methaphi
sica nō ē tētatiua. Ex q̄bꝰ infert aristo. ꝙ ad dy
aleticā ptiet ꝯsiderare d sophisticl elēchis. pꝫ.
qꝛ ad dyaleticā ptiet ꝯsiderare de oībꝰ q̄ sunt
ex coibꝰ. sꝫ elēchi sophistici sūt ex ꝯibꝰ. g̊ ⁊c.

Tertio Dubitat̄. de veritate hꝰ isolubilis
plō dicit falsū. casu posito ꝙ pla/
to dicat istā ꝓpōnē sortes dicit veꝝ. ⁊ sortes di
cat illā: plato dicit falsū. ꝓbat̄ ꝙ sit vā. qꝛ h̄ ꝑ
pō plato dicit falsū: vel ē vā. vel falsa. si vā: hēt
itētū. si falsa: g̊ sua ꝯdictō ē vā. s. ista: plato n̄ di
cit falsū. sꝫ plō dicit sortē dicere veꝝ: g̊ n̄ ē falsū
ꝙ sortes dicat veꝝ. ⁊ ꝑ ꝯñs verū ē sortē dicere
verū. sed sortes nullā aliā dicit nisi istā: plato
dicit falsū. g̊ ista est vera: plato dicit falsū. Jm
probatur sic. quia vel ipsa est vera vel falsa. si
falsa: habetur intentū. si vera: ergo verum est

platonē dicere falsū. sed plato nō dicit nisi istā sortes dicit verū. ergo falsū ē sortē dicere verū. ꝛ ꝯñs sortes dicit falsū. ꝛ nō dicit nisi istā plato dic̄ falsū. ergo ista. plato dic̄ falsū ē falsa. Rñr qꝛ p̄dcā ꝓpō ē falsa. qꝛ significat se eē verā cū sit ꝓpō affirmatiua: ꝛ significat se esse falsā vt patuit ex iprobatōe. ¶ Et ad ꝓbationē rñr sic̄ de p̄cedētib⁹. Uel pōt rñderi sicut al's patuit in li. p̄iar. vbi dabat̄ ꝯdcōria istius. ego dico falsum. ꝛ similit̄ diceret̄ de ista. hec ꝓpō ē falsa. ꝓ ly hoc demrando ipsammet ꝓpōez. nā ipsa significat se eē verā ꝛ se esse falsā. qꝛ ex significatione mālí significat se eē falsā: ꝛ de significatione formali significat se eē veram.

Ad rationes añ oppo^m. Ad p̄mā ꝯcedit̄ q̄ aliq̄ñ fiūt disputatōes ad nomē: ꝛ aliq̄ñ ad intellcūz. sꝫ negat̄ q̄ p̄dcā diuisio sit sufficiēs: eo q̄ mēbra diuisiōis nō sūt opposita. ¶ Ad scḋam patuit quō i fallacys i dictione fiūt aliq̄ñ disputatōes ad nomē ꝛ aliq̄ñ ad intellectū. ¶ Ad tertiā negat̄ añs. ꝛ ad ꝓbationē dr̄ q̄ disputabile ad intellectuz ꝛ nō disputabile ad intellectū bñ opponūt̄. tñ disputabile ad intellectū et disputabile nō ad intellectū nō opponūt̄. et possibile eē ꝛ ñ possibile eē opponūt̄. sꝫ possibile eē et possibile ñ esse nō opponūtur. ¶ Et ad omēs rōnes simul dr̄ q̄ si disputabile dicat actū tūc diuisio ē isufficiēs sicut bñ ꝓbāt rōes aristo. sꝫ si disputabile sit nomē aptitudinis tūc diuisio ē sufficiēs. ꝛ i ħ sēsu itelligebat̄ titulus qōis. Et ħ de qōne.

Ueritur Utruꝫ cautele ducētes ad vltimas q̄tuor metas sint i textu bñ assignate. Et videt̄ q̄ nō. qꝛ p̄cta ꝛ vicia i nulla scia sunt docēda. sed cautele sūt q̄dā vitia. ergo ꝛc̄. ¶ Scḋo sic. i isto libro nō ponunt̄ cautele rñdētis. ergo nō debēt poni cautele opponētis. ¶ Tertio sic. i tertia cautela dicit aristo. q̄ opponēs dꝫ negare dictū rñdēt̄. ꝛ tñ postea dicit q̄ dꝫ ipꝫ ꝓuocare ad irā: qḋ nō pōt facere laudādo. ergo ꝛc̄. ¶ In oppositū ē aristoteles.

Primo Sciēdū ē q̄ terti⁹ tractatus in quo deteriat aristo. ḋ argumētatōib⁹ sophisticis iquātū ꝑ eas nitit̄ opponēs ducere suū rñdētē ad aliquā q̄tuor metaꝝ cōtinet tria. c. In p̄mo dat cautelas q̄b⁹ opponēs pōt ducere rñdētē ad metas falsi ꝛ inopinabilis ꝯiūctim ꝛ diuisim: ꝛ intēdit q̄tuor ꝯclōnes. Prima tāgit q̄nq̄ cautelas ad ducēdū ad metas falsi ꝛ inopinabilis ꝯiūctim. Quaꝝ p̄ma ē hec. q̄ opponēs dꝫ celare ꝓpositū hoc ē ꝯclōnē ad quā nitit̄ ducere suū rñdētē. qꝛ rñdēs ñ vidēs falsū i quo opponēs vult eū ducere facilius ꝯcedet ꝓpositū. iō dicit text⁹. nā vana dicēres peccāt. magis aūt vane dicunt q̄ñ nihil bñt ꝓpositū. ¶ Scḋa cautela ē q̄ opponēs dꝫ multa iterrogare. qꝛ difficile ē rñdētē ad mlta nō ꝯcedere vnū ex quo falsū intētū sequatur. ¶ Tertia cautela ē q̄ opponēs dꝫ laudare rñdētē ꝛ approbare dicta sua. qꝛ sic magis allicit̄ ad ꝯcedēdū dicta opponentis per que final'r ꝯcedat falsū vel iopiabile. ¶ Quarta. si rñdēs fuerit bene istruct⁹ in ꝓposito suo ita q̄ concedat solū cōcedēda ꝛ neget solū negāda: tūc opponēs debet se trāsferre ad aliud ꝓpositū i q̄ sit magl ydone⁹ arguere. ꝛ respōdēs min⁹ ydoneus respōdere. ħ tamē faciēdū ē caute ne respōdēs dicat opponēti q̄ nescit arguere ad ꝓpositū. ¶ Quita cautela. q̄ opponēs stati non debet iterrogare sꝫ debet fingere se p̄ io velle adiscere a respōdēte. qꝛ tūc rñs facili⁹ audebit ꝯcedere dicta sua. ¶ Scḋa ꝯ° tāgit vnā cautelā ducētē respōdētē ad methā falsi. ꝛ est ħ. opponēs debet ducere respōdentē ad illa i q̄bus magl abūdat rationib⁹ ꝛ argumēt]. et talis duetus pōt bñ vel male fieri. vt dictū est i thopicis. ¶ Tertia ꝯ° tāgit q̄ttuor cautelas ducentes ad methā iopinabilis. Quaꝝ p̄ia est ħ. q̄ opponēs debet videre de q̄ secta ē respōdens et postea iñrogare aliq̄ q̄ illi de illa secta vidētur cōcedere ꝯtra opionē mltoꝝ. Et subdit aristo. q̄ facile ē soluere illud qḋ respondēs dicit. quia licet ipse cōcedat talia q̄ sūt cōtra opinionē mltoꝝ. ħ tamē non ē vi argumētoꝝ opponētis: sed ꝓpria volūtate. Scḋa ē. q̄ opponēs inspiciat ad ꝯtrarietatē q̄ est iñ voluntatibus ꝛ i dictis. nō eni eadē volūt ꝛ dicūt. sed de coꝛatissimas dicūt oēs. volūt aūt ea q̄ vidētur ꝓdesse. sic̄ dicūt meli⁹ est bene mori q̄̄ viuere voluptuose. ꝛ q̄ meli⁹ est agere iuste q̄̄ ditiys praue affluere. volūt autē ꝯtraria. ideo si respōdēs cōcedat aliquid scḋꝫ voluntatem tunc est deducēdus ad cōtrarietatē in dict]. ꝛ econtra. Tertia ē. q̄ opponēs debet ꝯsiderare cōtrarietatē q̄ ē iter legē et naturā. nā multi opinati sūt legē et naturā cōtraria esse. et iustitiā secūdū legem esse bonā. secūdū autē naturā esse nō bonā. ꝛ tūc si respōdēs dicat aliquid

secūdū naturā tūc ducēdus est ad ɔtrarietatē q̄ est scōm legē et ecōtra. Quarta. opponēs debet cōsiderare ɔrietatez q̄ ē int̄ sapiētes ꝛ plures. et si rn̄dēs cōcedat aliqd secūdū opinionē sapiētū: oꝫ ei cōtradicere ꝑ dicta pluriū et eō. ꝛ hui⁹ dat tria exēpla. Primū ē. vtrū sit magis obediēdū sapiētib⁹ q̄ꝫ parētib⁹. 2ᵐ exēplū. sapientes dicūt ꝙ meli⁹ est iiuriā pati q̄ꝫ alteri nocere. 3ᵐ exēplū. sapiētes dicūt felicē de necitate esse beatū. oppositū tn̄ dicūt plures. i. vulgares quia iꝑrobabile ē regē esse ifelicē. Et subdit ꝙ ɔtrarietas q̄ ē iter legē ꝛ naturā ē inter plures sapiētes. quia lex ē opinio pluriū. sapiētes aūt secūdū naturā ꝛ secūdū veritatē dicūt

Secundo Sciēdū est ꝙ in h̄ 2°. c. docꝫ aristo. duas cautelas ducentes ad metbā nugatiōis. ¶ Quaꝝ prima ē h̄. si opponēs dicat ꝙ nihil differt pōere nomē vel orōnē aut nomē per se sūptū vel alteri cōiunctū. faciliter ducet̄ ad nugationē. qđ declarat trib⁹ exēplis. Primū ē. si sit idē dicere duplꝫ et dimidy duplū. tūc cū dicim⁹ duplū dimidy duplū: loco hui⁹ nois duplū licebit pōere hāc orationē dimidy duplū. ꝛ sic duplū erit dimidy dimidy duplū. ꝛ sic ibi erit nugatio. 2ᵐ exᵐ. si dicat̄ ɔcupiscētia delectatiōis: tūc si loco h⁹ nois ɔcupiscenᵃ pōat̄ h̄ totū ɔcupiscen⁹ dlectationis: erit nugatō. dicēdo ɔcupiscētia dlectaᵒnis dlectatōis. 3ᵐ exēplū. si dicat̄ appetit⁹ delectatiōis. tūc si loco hui⁹ nois appetit⁹ liceat ponere hāc orōnē appetit⁹ delectatōnis: erit nugatio dicēdo appetit⁹ delectatiōis delectationis. Et subdit ꝙ duplū appetit⁹ et cōcupiscentia sūt ad aliqd nō scōꝫ sua gn̄a sed scōꝫ seipsa. qꝛ duplū ē dimidy duplū. ꝛ ɔcupiscentia alicuius ɔcupiscētia. ꝛ appetit⁹ alic⁹ appetit⁹. ¶ Secūda cautela. si i hitib⁹ ꝛ passiōib⁹ cōcedat rn̄dēs ꝙ nō refert dicere nomē vel orōnē faciliter ducet̄ ad nugationē. pꝫ. qꝛ talia dāt per se itelligere sua subiecta. eo ꝙ subiecta sua includūt̄ in diffinitiōib⁹ eaꝝ. sic patꝫ duob⁹ exēplis Primū exᵐ. si sit idē dicere abūdās ꝛ numer⁹ abūdās. cū abūdās sit numer⁹ mediū abūdās tūc abūdās erit numer⁹ numer⁹ mediū abundās. 2ᵐ exēplū. si qs dicat ille habet nasum simū tūc loco simi pōt accipi hoc totū nasus curuus. ꝛ tūc dicet̄ ꝙ ille habet nasū nasū curuū. Et subdit ꝙ aliqn̄ opponētes videt̄ ducere ad nugatōnē ꝫ n̄ ducūt. qꝛ nō est eis pri⁹ ɔcessū ꝙ nō differt dicere nomē ꝛ orōnē.

Tertio Sciēdū ē ꝙ i 3°. c. dat aristo. cautelas ducētes ad metbā soloecismi. et cōtinet duas ɔclusiōes. ¶ Pria ē h̄. soloecism⁹ est viciū ptinēs ad sophisticū. pꝫ. qꝛ cōtingit aliquādo ꝙ opponēs videat̄ ducere respōdētē ad soloecismū: ꝛ tamē non ducit. aliqn̄ videt̄ nō ducere. ꝛ tn̄ ducit. ḡ dāda ē aliq̄ ars opponenti q̄ poterit ducere rn̄dentē ad soloecismū. an̄s pꝫ. quia dicēs fic⁹ maturas ducet̄ ad soloecismū scōꝫ cecilianū dicētē ꝙ ficus ē masculini generis scōe decliatiōis. ſꝫ scōꝫ plures alios nō ducet̄ ad soloecismū. simil̄r q diceret certā finez duceret̄ ad soloecismū scōm illos q dicūt ꝙ finis ē masculini gn̄is. nō aūt secūdū plures alios. ¶ Scōa cōclu⁹ tangit duas cautelas. Prima ē hec. maxie possumus ducere ad soloecismū vtēdo neutro gn̄e. tū ꝑ. qꝛ in neutro genere nō oēs casus distigūtur scōꝫ diuersas tmīatiōes. eo ꝙ neutrū gen⁹ sēꝑer habet tres casus sil̄es. tū 2°. qꝛ neutrū ge⁹ videt̄ significare masculinū ꝛ feieū. vt si q̄rat̄ qd ē h̄. dicim⁹ ꝙ ē lapis. vel ꝙ ē aq̄. et tūc sic fit paralogism⁹ cōtra respōdētē. qꝛ credit dixisse masculinū ꝑ feieo vel casū ꝑ casu. 2ᵃ cautela ꝙ opponēs aliquādo mutat locutiōes. vt noiatiuū in accusatiuū vel v̄bū indicatiui modi in v̄bū infiniti modi. vt ista ꝑpō lapis est: debꝫ mutari in istā ꝑpōnez lapidē esse. Et subdit ꝙ paralogismi ɔcludentes soloecismū ptinēt ad fallaꝫ figure dictōis.

Conclusio Respōsalis. cautele ducētes ad q̄ttuoꝛ vltimas metbas sūt i textu sufficiēter assignate. Hec ɔclusio satis patꝫ ex dictis.

Primo Dubitat̄. quot sunt cautele opponentis contra respōdentem in gn̄ali. ¶ Pro dubio supponit̄ ꝙ aristo. i h̄ vltio tractatu dat aliquas cautelas opponētiū cōtra rn̄dētē. Et ɔtiet q̄ttuoꝛ ꝑtes i pria tāgit qnq̄ꝫ cautelas cōtra respōdētes. ¶ Quaꝝ pria ē h̄. opponēs debet ponere suas ꝑmissas sine ordie. ne rn̄s credat ꝙ ex eis possit aliqd ɔcludere. 2ᵃ. opponēs debet iterrogare multa. qꝛ difficile ē simul̄ multa cōspicere. Tertia. opponēs debet festinare suū respōdētē. qꝛ tardiores magis ꝑuidētes. Quarta. ꝙ opponēs debet turbare suū respōdētē: et ipsū ꝓuocare ad irā. nā irati ꝛ cōturbati oēs min⁹ possūt cōsiderare dicta sua. ꝓuocatur autē rn̄dēs ad irā dicēdo ꝙ nimis ꝓterue respondet. vel ꝙ nihil scit. Et h̄ ē ꝙ dicit text⁹ ꝙ opponēs dicat respōdēti ꝙ velit iiuste facere. idest ꝓterue ꝛ sine rōne respōdere. ꝛ ꝙ velit circa oē ipudētē esse. idest iuerecunde ꝛ sn̄ pu-

doꝛe nō cōcedēda concedere. Quīta. ꝙ debet
occultare ꝓpositū. qδ faciet iterrogādo respō
dētē permutādo ꝓpōes diuersoꝝ sillogismo-
rū siue sint ad eādē ↄclusionem siue ad opposi
tas. et hui⁹ ratio ē. qꝛ occultatio ē cā latēdi. ⁊ la
tere ē cā falli. ¶ In scđa pte dat aristo. quinqꝫ
cautelas cōtra rn̄dētes ꝓteruos. Quarū pͥma
est h̄. si respōdēs velit habere ꝓpōnē affirma
tiuā. tūc opponēs debꝫ iterrogare negatiuā.
⁊ sēper debet iterrogare ↄ̄riū illi⁹ qδ respōdēs
vult h̄re. 2ª. si. rn̄s concesserit pl'es singulares
alicui⁹ vl'is. tūc opponēs non debet interroga
re illā vl'ez: sed debet eā accipe tāq̄ꝫ ↄcessā. qꝛ
respōdēs tūc putabit eā ↄcessisse. vel saltē au-
dietib⁹ videbit̄ ꝙ cōcesserit. Tertia. si velim⁹
aliqd pꝛobare i illis in qb⁹ vniuersale n̄ signi-
ficat̄ vno noīe: vtēdū est sil'itudine. qꝛ plerūqꝫ
similitudo latet. Quarta. si volum⁹ aliquā ꝓ-
positionē ↄcedi a rn̄dēte: tūc ðbem⁹ eā iterro-
gare cū sua ↄtraria. qꝛ falsitas sue cōtrarie fac̄
ꝓpōnē quā volum⁹ habere videri ꝓbabilioꝛē
vt si volum⁹ habere istā ↄcessā. ꝙ in omib⁹ est
obediēdū patri. debem⁹ interrogare sic. vel in
oīb⁹ obediēdū est patri. aut in nullo. Apposit]
enī iuxta se cōtrarys ⁊ maioꝛa ⁊ mioꝛa vident̄
et peioꝛa ⁊ melioꝛa hoīb⁹. Quīta. oꝫ accipe tan
q̄ꝫ bene ↄclusū illud qδ solū apparēter seq̄t ex
dictis respōdēt]. nec oꝫ interrogare de ↄn̄a. qꝛ
foꝛte respōdēs ↄsideraret circa eā. et ꝑciperet

Secūdo Dubitat̄. q̄t defectū eius.
sūt cautele opponētis cōtra rn̄
dentes exercitatos. ¶ Pꝛo solutiōe supponit̄
ꝙ in tertia parte poīt aristo. duas cautelas cō-
tra rn̄dētes fatuos. ¶ Pꝛia est. si respōdēs cō-
cesserit aliqδ iopinabile debem⁹ eū ↄmēdare
⁊ laudare. vt ↄfirmet̄ in suo ꝓposito. ⁊ tūc pro
ponere aliqδ ꝓbabile ad qδ seq̄t̄ oppositū cō
cessi. qδ si cōcedat redarguet̄. et si neget duce
tur ad iopīabile. 2ª. sic in rethoꝛic] cōsiderādū
ē ad diuersitatē et qualitatē testiū vel dictoꝝ
ita etiā in elēchis ꝓ cōsiderādū ē si concesserit
aliq̄ sibi ↄ̄ria. aut aliqd qδ ē ↄtra opionē eoꝛuꝫ
q̊s inseq̄t̄ et 3° si dixerit aliqd qδ sit cōtrariuꝫ
aut oīb⁹ aut plurib⁹. ¶ Cōseq̄nt̄ in q̄rta parte
ponit quīqꝫ cautelas ↄtra respōdētes exercita
tos. ¶ Quaꝝ pꝛia est h̄. si respōdēs quando vi
det̄ redargui sit sollicit⁹ distiguere oꝛōnē faci-
endo eā mlt'iplicē. tūc opponēs debet instare
ↄtra ipsū dicēdo ꝙ accipit eā i illo sensu. et nō
in alio. Secūda. si opponēs videat solutionem
quā datur⁹ est respōdēs debet eū ꝓuenire dan
do ipsā. ⁊ instādo ↄtra eā. Tertia. si opponens
n̄ sit pꝛōpt⁹ arguere ad ꝓpositū: tunc se debet
trāsferre ad aliud ꝓpositū. ⁊ illud laudare sic
dicēdo ꝙ illud ꝓpositū ē meli⁹. sic licof. q ex-
tollebat lyrā sup oīa instrumēta qn̄ sibi ꝓpōe
bat̄ ꝙ nihil sciebat nisi i arte cytharizādi. 4ª.
si rn̄dēs petat ab opponēte qd vult cōtra ipsū
inferre: tūc n̄ debet [illegible]ati illud māifestare. sꝫ de
bet dicere ꝙ solū vult cōtradicere dictis suis
⁊ sic celabit ꝓpositū suū. 5ª. ꝙ opponēs nō de
bet iterrogare ↄcl'onē sꝫ ꝓmissas. imo aliquan
do non debꝫ iterrogare ꝓmissas. sed debꝫ eis
vti tāq̄ꝫ ↄcessis. ¶ Conseq̄nt̄ epylogat dicta in
toto isto ꝓ dicēs. ex qb⁹ ergo fiūt iterrogatiōes
et q̊ mō iterrogādū sit in agonistis exercitatio
nib⁹ dictū est.

Tertio Dubitat̄. de ve-
ritate hui⁹ ꝓpōis insolubilis. oīs
ꝓpō est falsa. casu posito ꝙ nō sint nisi tres ꝓ-
pōes. q̄ꝝ due sint. a. ⁊. b. ⁊ sint false. et 3ª sit illa
ꝓpō oīs ꝓpō ē falsa: q̄ vocet̄. c. Pꝛobat̄ sic. qꝛ
vel ē v̄a vel falsa. si v̄a habet̄ ꝓpositū. si falsa g̊
nulla ē ꝓpositio qn ip̄a sit falsa. nā. a. et. b. sūt
false ꝑ casū. ⁊ sil'r. c. ↄcedit̄ falsa. g̊ ita ē q̄lit. c.
significat. ⁊ ꝑ ↄn̄s. c. est ꝓpō v̄a. Impꝛobat̄ sic.
qꝛ ē v̄a vel falsa. si falsa: habet̄ itē[illegible]. si v̄a. arg̊
sic. h̄ ē v̄a oīs ꝓpō ē falsa. sꝫ ip̄amet ē ꝓpō. g̊ ip-
sa ē falsa. ⁊ ꝑ ↄn̄s si ip̄a ē v̄a: ip̄a ē falsa ¶ Ad du
biū respōdet̄ ꝙ ip̄a ē falsa. qꝛ significatiōe mā
li significat se eē falsā. sꝫ signe foꝛmali signifi
cat se esse verā. sꝫ ipossibile ē eādē ꝓpositionē
sil'r eē verā et falsā. g̊ n̄ est ita q̄litercunqꝫ ip̄a si
gnificat. ⁊ ꝑ ↄn̄s erit falsa. Et ad ꝓbationē ↄce
dit̄ ꝙ nulla ē ꝓpositio qn ip̄a sit falsa. ⁊ ↄcedr̄
vlteri⁹ ꝙ ita ē q̄lit̄ significat de significatione
māli. sꝫ n̄ ē ita q̄lit̄cūqꝫ significat signe foꝛāli

Ad rōnes Ante oppositū. ¶ Ad pͥmaꝫ
dicit̄ ꝙ vicia sūt docenda n̄
vt fiāt. sꝫ vt vitētur. ¶ Ad scđaꝫ negat̄ ↄn̄a. qꝛ
in isto ꝓ instruit aristo. opponētē sophistā. ideo
solū ðtermiat de cautelis q̄ faciūt ad ꝓpositū
opponēt]. sed i scđo vbi docebit solutiones pa
ralogismoꝝ instruet respondētē: ⁊ ponet cau-
telas ꝑtinentes ad respondētē. ¶ Ad tertiā di
cit̄ ꝙ opponēs debet laudare dictū rn̄dēt] qn̄
concessit aliqd falsū aut ipossibile. vt firmius
maneat in sua opione. sed qn̄ rn̄dens ꝑtinacit̄
rn̄det ad ea q̄ ꝓpoit opponēs: tūc ad ꝑturban
dū ipsū ꝓuocādus est ad irā. ¶ Et hec de pꝛio
elenchoꝛum.

Jrca
Jnitiū secun
di libri elen/
chorū aristo.
Querit̄ ꝑmo
vtrū i h libro
oporteat det/
mīare ď solu/
tione paralo/
gismoꝝ. ¶ Et
videt̄ ꝙ non.
qꝛ in primo li
bro sunt para
logismi soluti. ergo superfluit iste liber. ¶ Se/
cūdo sic. in p̄io libro determiatū est de causis
apparētie ⁊ defect⁹ paralogismoꝝ. g̊ sufficient̄
sūt solutioēs paralogismi fallaciaꝝ. tꝫ ꝯsequē
tia. qꝛ ostēdere defectū ē soluere paralogismū
¶ Tertio sic. eadē sūt principia ꝯstitutōis ⁊ re
solutiōis ꝑalogismoꝝ. sꝫ per ꝑ̄dicta i p̄io libro
possum⁹ facilr̄ paralogismos cōstituere. g̊ ⁊ sol
uere. ¶ Jn oppositū tamē est aristoteles.

Primo Sciēdū est ꝙ i h scđo libro de/
termiat aristo. de solutiōe para
logismoꝝ. ⁊ cōtiet q̄ttuor tractat⁹. Jn p̊ ponit
vtilitatē ⁊ necītatē hui⁹ libri ꝑ tres ꝯclusiōes.
Quaꝝ p̄ia ē hec. dicēdū ē de respōsione para
logismoꝝ. et ad quā vtilitatē valet solu°ip̄oꝝ
¶ Scđa ꝯ° ista scia ē vtilis ad duo. p̊ est vtilis
ad phiaꝫ. qđ patꝫ. p̊ de fallacijs in dictiōe qꝛ il
li g scīūt distiguere orones multiplices meli⁹
sciūt ꝙ in reb⁹ nō accidit eodē mō sicut i orati
onib⁹. ideo tales meli⁹ se hñt ad phiaꝫ. 2° patet
idē de fallacijs ex̄ dictioneꝫ. qꝛ ꝑ fallacias ex̄
dictionē decipimur tā ab alio q̄ꝫ a nobisipsis.
sꝫ per solutionē paralogismoꝝ euitam⁹ hꝯ de/
ceptiones. g̊ ⁊c̄. 2° est vtilis ad gloriā rñdētis.
qꝛ solutio ꝑalogismoꝝ facit rūdētē videri ex/
ercitatū circa oīa ⁊ i nullo isciēs se habere. ⁊ si
nō sciat soluere ꝑalogismos videt̄ esse grauis
⁊ cōfusus ꝓpt̄ imperitiā. Et subdit vnū argu
mētū. qꝛ i p̄io libro sufficiēter dictū ē q̄lit̄ ob/
uiādū est ad hꝯ orones sophisticas. g̊ iste liber
superfluit. ¶ Ad istud argumētū rñdet aristo.
ponēdo tertiā cōclusionē q̄ ē h. in h 2° libro ne
cesse ē determiare de solutiōe ꝑalogismoꝝ. ꝓ
bat trib⁹ rationib⁹. P̄ria. non ē idē scire princi
pia solutionū. et soluere i ꝓpria forma. neq̄ꝫ ēt
est idē scire defectū paralogismoꝝ ⁊ posse p̄rō
pte obuiare ipsis. qꝛ qđ scimus sepe trāspositū
ignoram⁹. sed i primo libro dant̄ p̄icipia solu
tionū. in 2° vero soluūt̄ in ꝓpria forma. g̊ ⁊c̄.
2ª rō. per dicta in p̄io libro sum⁹ exercitati in
solutiōib⁹ paralogismoꝝ. g̊ necē fuit in h secū
do determiare de solutiōe paralogismoꝝ. te/
net ꝯña. qꝛ multotiēs decipimur ꝓpt̄ defectū
exercitij. Tertia rō. sicut ē in figurꝭ mathēati/
cis ita ē in oratiōib⁹ sophisticꝭ. sꝫ in figuris ma/
thēaticꝭ cōtingit aliq̄ñ ꝙ eas scim⁹ destruere.
sed eas rursū cōstruere nescim⁹. g̊ in elēchis so
phisticis accidit ꝙ scia⁹ cōponere ꝑalogismos
et tamē ipsos dissoluere dubitamus.

Secūdo Sciēdū ꝙ in 2° tractatu deter
miat aristo. de apparēti solutō
ne paralogismoꝝ. et cōtinet tria. c. Jn quoꝝ p̊
intēdit talē conclusionē. aliq̄ñ magꝭ est eligen
dū apparēter soluere q̄ꝫ rc̄te. Pꝫ duab⁹ rōib⁹.
P̄ria est. qꝛ q̄ñq̄ꝫ magꝭ est eligendū apparēter
arguere q̄ꝫ v̄e. g̊ etiā aliq̄ñ magis ē eligēdū ap
parēter soluere q̄ꝫ vere. 2ª rō. quia litigiosi sēꝑ
arguūt appent̄ magꝭ q̄ꝫ v̄e. g̊ magꝭ ē eligēdū da
re eis apparētē solutionē q̄ꝫ verā. añs pꝫ. quia
opponēs nō facit veꝝ elēchū cōtra respōden/
tē. eo ꝙ vel nō sillogizat sic̄ quādo fac̄ equoca/
tionē vel āphibologiā. vel nō cōtradicit. si au/
tē nō sillogizet nō bene arguit. et si nō cōtradi
cat non arguit cōtra rñdētem. ¶ Et subdit ar/
gumētū. posset ei aliqs dicere ꝙ si opponēs n̄
v̄e arguat cōtra rñdētē: tūc respōdēs nō tenet̄
neq̄ꝫ debet soluere rōnē opponētis. Rñdet ꝙ
licet nō arguat cōtra respondētē: tamē videt̄
arguere. et ideo si nō solueret videret̄ redar/
gutus. quod tamē debet cauere respōdēs.

Tertio Sciēdū est ꝙ in hoc 2°. c. intēdit
aristo. talē ꝯclusionē. si respōdēs
fuerit iterrogat⁹ ab opponēte de aliq̄ oratōne
multiplici: tūc respōdēs debet distiguere tale
multiplex. Probat. 4. rōnib⁹. P̄ria est si ñ di/
stigueret ⁊ postea esset coact⁹ ad distiguēdum
videret̄ audiētib⁹ ꝙ esset redargut⁹. 2ª rō. qꝛ
distiguēdo mlr̄tiplex corrigit viciū opponētꝭ.
ostēdēdo ꝙ ipse male iterrogauit. cū nihil de/
beat iterrogare nisi illđ ad qđ seq̄t̄ aliqd ꝯtra
respōdētē. et per h acqret sibi gloriā. g̊ multi/
plex erat distiguēdū. Et posset aliqs dicere ꝙ
equocatio nō ipedit verū elenchū. g̊ mlr̄tiplex
equocū nō est distiguēdū. Respōdet aristo. ꝙ
equocatio ipedit veꝝ elēchū. qđ pꝫ. quia si nō
tūc aliquādo essꝫ ipossibile respōdētē euitare

ɔdictionē: qꝛ rñdēs affirmabit illud multiplex i vno significato ꝛ postea erit coact⁹ negare ſm aliud. ğ ſi eguocatio nō ipediat veꝝ elēchū ipe erit vere redargut⁹ vt ſi ſint duo hoies q̄ꝝ glibet vocet̄ corruſc⁹ ꝛ vn⁹ ſit muſic⁹ alius vō nō tūc rñdēs erit coact⁹ ɔcedere ꝙ corruſc⁹ ē muſic⁹ ꝛ ꝙ corruſc⁹ nō ē muſic⁹ ꝛ ſic erit duct⁹ ad ɔdictionē. Ad h̄ rñdebāt antiq̄ ꝙ iſte due ſūt ſil' vere corruſc⁹ ē muſic⁹ ꝛ corruſc⁹ nō ē muſicus nec ɔdicūt: ſꝫ iſte ɔdicūt hic corruſc⁹ ē muſic⁹ ꝛ hic corruſc⁹ nō ē muſic⁹ qꝛ dicebāt ꝙ nunq̄ꝫ fiebat ɔdictio i t̄minis ſingularib⁹ niſi ꝑ additionē ꝓnois demonſtratiui: ſꝫ h̄ iprobat ariſto. qꝛ iſte due orōnes corruſcus ē muſicus ꝛ hic corruſc⁹ ē muſic⁹ ſūt oīno eedē eo ꝙ corruſc⁹ ē t̄min⁹ ſingularꝭ: iō nō refert dicere cōruſcū ſimpl'r ꝛ hūc corruſcū. 3ª rō ad iterrogationē pl'es nō ē dāda vna rñſio. ğ nec ad iterrogationem multiplicē, tenet ɔña: qꝛ oē ml'tiplex facit iterrogationē pl'es. qȝ patet qꝛ ſi eſſet vnū nomen eguoce ſignificās calliā ꝛ themiſtodē tūc eſſet idē q̄rere vtꝝ h̄ ſit muſicū ꝛ vtꝝ callias ꝛ temiſtodes ſint muſici. 4ª rō. ꝓpō multiplex licet ſit vā i vtroq̄ꝫ ſēſu tñ ē diſtiguēda. ğ oē multiplex ē diſtiguēdū. Añs pꝫ qꝛ ſic̄ ad iterrogationē pl'es nō ē dāda vna rñſio dato etiā ꝙ oīa iterrogata ſint vā ita etiā ad multiplex nō rñdēdū eſt affirmatiue vel negatiue: ſꝫ ꝑ diſtictionē. Añs pꝫ qꝛ ſi ad int̄rogationē pl'es det̄ vna rñſio tūc lꝫ ſm vitatē nihil accidat inconueniens tamen apparenter videbitur redargutus.

Conclusio rñſalis. ad hūc 2m librū ſpectat det̄minare de ſolutione paralogiſmoꝝ. cōcluſio ſatis patet ex dictis.

Primo dubitat̄ q̄t ſunt cautele ad ſoluēdū apparēter. ꝓ dubio ſupponit̄ ꝙ i 3° c° dat ariſtote. nouē cautelas ad apparēter ſoluēdū paralogiſmos. Prima ē hec. qñ ꝓponit̄ aliq̄ ꝓpoſitio dubia rñdēti vel apparēter dubia nō debet eā ſimpl'r ɔcedere vel negare: ſꝫ debet dicere ponat̄ ꝙ ita ſit vel trāſeat: ꝛ rñdēdo ſic mime fiet ɔ ſe elēch⁹. 2ª ſi rñdēti ꝓponat̄ aliqȝ iopinabile ad qȝ cogat̄ rñdere nō debet ipꝫ ſimpl'r cōcedere: ſꝫ debet dicere ꝙ illȝ videtur multis ꝓbabile. 3ª ē ſi añs opponētis ſit multū ꝓpiquū ɔcluſioni rñdētis rñdēs debet ſibi dicere ꝙ petit ꝑ̄ncipiū. 4ª ſi rñdēs ɔceſſerit opponēti aliq̄ꝫ ꝓpōeꝫ vniuerſalē nō i ꝓpa forma: ſꝫ i parabola .i. i ſil'itudine rñdēs dꝫ ſibi dicē ꝙ nō accipit eā i ſēſu i quo ɔceſſit: ſꝫ debet repire ſil'itudinē. 5ª ſi orōnes accipiāt̄ i ſignificatōe ꝓpa tūc nece eſt rñdere affirmatiue aut negatiue aut ꝑ diſtictionē: ſꝫ ſi fuerit orō trūcata ſeu ipfecta rñdēs nō debet eā ɔcedē donec fuerit ꝑfcā. qȝ pꝫ duob⁹ exēplis. Primū ē gdgd ē danaū illȝ ē poſſeſſio danaū: ſꝫ alexāder eſt danaū. ğ eſt poſſeſſio danauꝫ. 2m exēplū gdgd ē aialiū illud eſt poſſeſſio aialiū: ſꝫ hō ē aialiū. ğ ē poſſeſſio aialiū. Maior cuiuſlibꝫ illoꝝ ſillogiſmoꝝ ē trūcata ꝛ pōt vno° ſic perfici. quidquid eſt danaum: ideſt de gente danaum illud ē poſſeſſio danaum ꝛ ſic ē falſa. Alio mō pōt ſic ꝑfici. gcgd ē danaū .i. poſſeſſū a danais illud eſt poſſeſſio danaū ꝛ ſic ē vera. Et ſil'r diceret̄ de iſta ꝓpōe. alexāder ē lacedomonioꝝ. 6ª ſi rñdēti ꝓponāt̄ duo q̄ꝝ vnū ē añs ꝛ alteꝝ ɔñs tūc rñdēs debet ɔcedere ɔñs ꝛ nō añs qꝛ ɔceſſo añte ɔcedit̄ ɔñs: ſꝫ nō eɔ. 7ª ſi rñdēs dixerit aliqd eē gen⁹ ad aliq̄ duo ꝛ ɔ ipꝫ ſic arguat opponēs. vnū eoꝝ hꝫ ɔriū ꝛ alteꝝ ñ. ğ nō ɔtient̄ ſub eodē gñe ad h̄ debet rñdere ꝙ alteꝝ hꝫ ɔriū ſꝫ ei nō ē nomē ipoſitū. 8ª ſi rñdēti ꝓponat̄ aliqȝ ꝓbleuma de q̄ ſint ɔrie opiniones tūc dꝫ dicere ꝙ gdā dicūt ſic alij vō al'r ꝛ h̄ mō euitabit redargutionē. Exēplū ē ȝ iſto ꝓbleūate vtꝝ ois aia ſit mortalis vel imortalis. 9ª ſi rñdens ꝑ̄uiderit aliqȝ icōueniēs ſeq ad ſuā pōnē debet illud declarare ne opponens illud ſibi proponat.

Secūdo dubitat̄ vtꝝ ſolōes ꝑalogiſmorū ſint ad ſciaꝫ vtiles. Rñdet̄ ꝑ talē diſtictionē aliqd valē ad ſciaꝫ pōt tripl'r itelligi. Uno° ꝑ ſe ꝛ ꝑ̄ncipal'r tāq̄ꝫ cāns ſciam i nob̄ ꝛ h̄ mō ſolōes paralogiſmoꝝ nō valēt ad ſciaꝫ. Alio°. pōt aliqd valere ad ſciaꝫ diſpoſitiue tāq̄ꝫ diſponens itellectū ad acq̄ſitionē ſcīe ꝛ ſic ſill'ſ dialetic⁹ vꝫ ad ſciaꝫ: qꝛ gñat i nob̄ opinionē q̄ diſponit ad ſciaꝫ. 3° dr̄ aliqd valere ad ſciaꝫ idirecte tāq̄ꝫ remouēs ꝓhibēs ꝛ h̄ mō ſolōes ꝑalogiſmoꝝ valēt ad ſciaꝫ q̄ remouēt errorē q multū ipedit ſciaꝫ. Dr̄ vltra ꝙ lꝫ in ꝑ̄° libro mōſtrauerit ariſto. ſua exēpla eē ad ꝓpoſitū ex q̄ pñt aliq̄l'r trahi ſolōes ꝑalogiſmoꝝ tñ i eodē nō ſoluit adeq̄te ꝑalogiſmos: ſꝫ i 2° h⁹ ponūt̄ ſolōes tā apparētes q̄ꝫ recte. Ex q̄ pꝫ ꝙ hñs notitiā eoꝝ q̄ i h̄ libro tradunt̄ pōt facil'r oēs ꝑalogiſmos ſoluere.

Tertio dubitat̄ ȝ vitate iſti⁹ ꝓpōis tot ſt̄ dcā vā q̄t falſa caſu poſito ꝙ ſint tm̄ 4or ꝓpōes .ſ. a. b. c. d. Quaꝝ due ꝑ̄ᵉ ſint ve ꝛ 3ª .ſ. c. ſit falſa. 4ª vō ſit ipamet ꝓpō. ꝓbat̄ ſic. qꝛ vl' ipa ē vā vl' falſa. ſi vā habēt itētū. ſi falſa tūc arᵍ ſic. tm̄ ſt̄ due ve ꝛ due falſe. ğ tot erūt ve q̄t fal/

se. Et vltra tot sunt vere quot sunt false. ergo ista propositio tot sūt vera dicta quot sūt falsa erit vā. tenet ꝯña. qꝛ ita ē q̄lr̄ ipa significat. Im probat̄ sic. qꝛ vel dicta ꝓpō ē vā vel falsa si fal sa hētur ꝓpositū. si vā tūc arguit̄ sic. tres sūt ve re ⁊ ē vna sola falsa. ergo nō sūt tot ꝓpōes ve re quot sūt false. ⁊ ꝑ ꝯñs p̄dicta ꝓpō significās tot eē vās quot sūt false erit falsa. Ad dubiū rñ det̄ ꝙ p̄dicta ꝓpō ē falsa. qꝛ de significatiōe for mali significat se eē verā. sꝫ de significatōe ma teriali significat se eē falsaꝫ. significat eni duas ꝓpōes eē falsas ⁊ duas vās ⁊ cū ꝑ casū due sint ve seqtur ꝙ ipa nō potest eē vā. ⁊ sic ipa erit fal sa. Ad ꝓbatōeꝫ dr̄ ꝙ lꝫ sit ita sicut ipa significat de significatione materiali nō est tamē ita sicut significat de significatione formali.

Ad rationes Añ oppositū. ¶ Ad p̄mā dr̄ ꝙ licꝫ ꝑ ea q̄ dicta sūt in p̄mo libro possint trahi solōnes ꝑalogismorū nō tñ ibidē docet resolutionē earū nec ꝑ ea pos sum⁹ eē prōpti ⁊ exercitati ad dissoluēdū ꝑalo gismos. Et silr̄ dr̄ ad 2am. ¶ Ad 3am dr̄ ꝙ cōstitu tio ꝑalogismoꝝ icipit a p̄ncipijs ⁊ resolutio ter miat̄ ad ipa iō lꝫ ꝑ artē componēdi ꝑalogismos possum⁹ aliqñ dissoluere ꝑalogismos nō tñ su m⁹ ꝓmpti ⁊ exercitati iō ꝓpter nostꝝ exercitiū p̄ter artē cōponendi paralogismos necesse fuit dare artē dissoluēdi eosdē. Et hec de q̄stione.

Queritur Utrum ois so lutio recta fiat ꝑ interēptionē aut ꝑ distinctōeꝫ Et vr̄ ꝙ nō qꝛ nulla ē solutio re cta. ergo nō ois solutio recta fit ꝑ interēptionē vel ꝑ distinctiōeꝫ Añs pꝫ qꝛ vl̄ solutio recta eēt argumēti veri vl̄ apparētis. Nō p̄mū qꝛ ex quo tale argumētuꝫ est veꝝ nō vr̄ indigere solutiōe. Nō ē etiā argu mēti apparētis. qꝛ tali debet dari solutio appa rēs. ¶ 2° sic. si diuisio eēt sufficiens seq̄ret̄ ꝙ sil logismi peccantes i forma eēnt soluēdi ꝑ distin ctionē ⁊ peccātes i mā ꝑ interēptionē. sꝫ hoc est falsū sicut patet de multis fallacijs extra dictio nē que peccant in forma ⁊ tñ nō soluūtur ꝑ disti ctionē. sꝫ solū equocatio ⁊ āphibologia soluunt̄ ꝑ distictionē. ergo ⁊c̄. ¶ 3° sic. nulla ꝓpō ē disti guēda. ergo nō ois solutio recta fit ꝑ distictōeꝫ Añs pꝫ qꝛ ois ꝓpō vl̄ ē vā simr. et sic ē ꝯcedēda vl̄ ē f'la simr. ⁊ sic ē negāda. In oppom ē aristo.

Primo Sciēdū est ꝙ i hoc tractatu de teriat aristoteles de solutiōe re cta ꝑalogismoꝝ. Et ꝯtinet q̄tuor capitula. In p̄mo deteriat d̄ solutiōe recta i gñali. Et ꝯtinet sex ꝯclōnes. Quarū p̄ma ē hec. Solutio recta ē manifestatio sillogismi ſꝫ quācūq; interroga tionē accidat falsū. ¶ 2a ꝯ° tāgit vnā diuisioneꝫ sill'i falsi. ⁊ ē hec. sillogism⁹ falsus ē duplex. qdā ē sillogizat⁹ ex falsis q vocat̄ peccās i mā. Ali⁹ appet eē sillogism⁹ ⁊ nō ē qui vocat̄ sillogism⁹ peccās i forma. ¶ 3a ꝯ°. tāgit solutionē gñalē sil logismoꝝ. ⁊ ē hec. orōes sillogistice. i. sill'i peccā tes i mā debēt solui ꝑ iterēptionē. sꝫ apparētes sill'i. i. peccātes i forma debēt solui ꝑ distictionē ¶ 4a ꝯ°. tāgit vnā aliaꝫ diuisionē silloꝝ peccan tiū i mā. qꝛ qdā hñt ꝯclōem vāꝫ ⁊ aliquā p̄missā falsā. Alij vō hñt ꝯclusiōeꝫ. ⁊ etiā aliquā p̄missā falsā. ¶ Quita ꝯ°. tāgit solutionē illoꝝ ꝑalogis moꝝ. Nā sill'i hñtes solū p̄missā falsā debēt sol ui ꝑ intēmptionē illi⁹ p̄misse false. sill'i vō hñtes p̄missā ⁊ ꝯclusionē falsā debēt solui ꝑ iterēptio neꝫ p̄misse ꝯclusionis false. ¶ 6a ꝯ°. tāgit vnū do cumētū. volētes soluere aliquē sill'm p̄mo oꝫ as picere si ꝯña valeat vel ñ ⁊ deiñ vtꝝ ꝯ°. sit vera vel falsa quo viso debet ꝑalogismus solui ꝑ di stictionē vel ꝑ intēmptionē ſꝫ modū supi⁹ dcm̄.

Secundo Sciendū est ꝙ in hoc 2° ca° docet aristoteles soluē sp̄alr̄ ꝑalogismos peccātes i forma. ⁊ p̄mo d̄ fallacijs i dictiōe ⁊ ꝯtinet tres ꝑtes. In p̄ma itendit tres ꝯclusiones. Quaꝝ p̄ma tāgit vnaꝫ diuisioneꝫ ⁊ est hec: ꝑalogismoꝝ equocationis et amphibo° qdā hñt p̄missas multiplices ⁊ ñ ꝯclusioneꝫ. alij hñt ꝯclusioneꝫ multipliceꝫ cū aliqua premissa rū. ¶ 2a ꝯ°. tāgit vnā aliaꝫ diuisioneꝫ. ꝓpō multi plex aliqñ est vā ſm vtrūq; sensū ⁊ aliqñ falsa i vtroq; sensu. aliqñ vā i vno sensu ⁊ falsa in alio ¶ 3a ꝯ° tāgit solutioneꝫ ꝑalogismoꝝ equocatōis ⁊ āphibologie ⁊ h̄ solutiōe gnāli. Ois orō mul tiplex posita i sill'o distiguēda ē ⁊ ꝯcedēda i sēsu vō ⁊ negāda i sēsu f'lo sicut iste tacētē cōtigit log. q̄ expediūt bona sūt. ¶ 4a ꝯ° tāgit vnū documē tū. si m'tiplex latuerit rñdētē ⁊ ꝯcesserit ꝓpōeꝫ multiplicē sine distictōe tūc si opponēs fortit̄ i stet sic ꝙ rñdēs possit ꝑcipe m'tiplicitatē dꝫ sta ti corrigē suā solōnem dicēdo ꝙ ꝓpō p̄cōcessa erat multiplex. iō soluꝫ ꝯcessit eā i sēsu vō. ¶ 5a ꝯ° docet soluē ꝑalogismos ꝯpōnis ⁊ diuisiōis ⁊ ē hec. ꝑalogismi cōpōnis ⁊ disiōis soluūt̄ ondē do ꝙ non ē eadē orō composita ⁊ diuisa.

Tertio Sciēdū ē ꝙ in 2a ꝑte ꝑ dcās solu tiōes applicat ad sex ꝑalogismos q̄ꝝ p̄m⁹ ē q̄ vidisti hūc ꝑcussuꝫ h̄ ꝑcussus ē. sꝫ vi disti oculo ꝑcussum. ergo hic ꝑcussus est oculo.

2°. quo pcussus ē hic: ꝗ tu vidisti ſ3 baculo pcuſ
ſus ē hic. ꝫ baculo tu vidisti. Et ſubiūgit ꝙ taleſ
nō peccāt ſm amphibologiā: ſ3 penes ꝯpōem ⁊
diuiſionē: qꝛ n̄ ē idē videre oculis illū q pcuſſus
ē ⁊ videre illū q pcuſſus ē oculo. 3° paralogiſm⁹
tu vidiſti nūc exn̄tes i piray: naues i ſicilia. Eſt
.n. piray portuſ multū diſtās a ſicilia. 4° paralo
giſm⁹ qdqd ē maloꝝ illud eſt malū: ſ3 diſciplina
bona ē maloꝝ. ꝫ diſciplina bona ē mala. 5° quē
ꝗ vere dico nūc ſcm̄ eē. nūc ſcūs ē: ſ3 te vere
dico nūc ſcm̄ eē. ꝫ tu nūc ſcūs eſ. Soluit ꝙ nūc
ē veꝝ dicē ꝙ tu es ſcūs: ſ3 nō ē veꝝ dicere ꝙ tu
es nūc ſcūs. 6° paralogiſm⁹ quicūꝗ pōt citha-
rizare citharizabit: ſ3 nō citharizans pōt citbari
zare. ꝫ nō citharizās citharizabit. Soluit ꝙ hec
nō ē poſſibil' nō citharizās citharizabit: ſ3 ille q ē
nūc non citharizans poſtea pōt citharizare. Et
ſubdit ꝙ pauce ſt̄ deceptōes p fallaciā accēt⁹ ⁊
ponit vnū exēplū. bonū ē viros iuſtos pendere
⁊ bonū ē viros iuſtos non pēdere. ꝫ ē idem pē-
dere ⁊ nō pēdere. Soluit ꝙ pēdere non ſigt idē
qn̄ pfert accētu graui: ⁊ qn̄ pfert accētu acuto

Conclusio rn̄ſalis: ois ſolutio recta fit
p itereptionē aut p diſtincti-
onē. p3. qꝛ ois ppō aut ē diſtinguēda aut cōce
dēda. et ſic nō ſoluit eo ꝙ nihil facit ꝯtra rn̄dētē
aut ē negāda. ⁊ ſic iterimit. aut eſt multiplex. ⁊
ſic eſt diſtinguenda.

Primo dubitaт. Utrū ex mutatōe ſbe
in accn̄s ꝯmittat fallā figure dictōis. Pro ſolu
tione ſupponit ꝙ i ſtia pte docet ariſtoteles ſol
uere paralogiſmos figure dictōis ⁊ ꝯtinet tres
particulas. Quaꝝ pma intendit duas ꝯcluſio
nes. ¶ Prima ꝯ°. tāgit ſolutionē gn̄alē paralo-
giſmoꝝ fallacie figure dictōiſ ⁊ ē hec paralogiſ
mi fallacie figure dictōis ſoluunt negādo ꝯn̄a3
qꝛ pp ꝯuenietiā aliquoꝝ i voce nō ſeqt ꝯueniē
tia eoꝝ i mō ſignificādi aut i ſignificato nec ecō
tra. ¶ 2ª ꝯ°. docet ſoluere paralogiſmos i ſpāli
⁊ pmo qn̄ mutat vnū pdicatū accn̄tis i aliud vt
arguēdo ſic idē ſil' pōt videre ⁊ videri. ꝫ idē ſil'
pōt facere ⁊ fieri. 2ᵐ exemplū opari eſt facere
opari ē pati. ꝫ facere ē pati. Prima ps an̄tis p3
qꝛ vrere ē facere ⁊ vrere ē opari. ꝫ opari ē face
re. 2ª ps an̄tis p3. ſ. ꝙ opari ſit pati: qꝛ vri ⁊ opa
ri ſil'r termināτur ſ3 vri ⁊ ſecari ſūt pati. ꝫ opari
ē pati. ¶ Rn̄det negādo ꝯn̄a3: qꝛ pp ſilitudinē i
voce nō ſeqtur ſilitudo i ſignificatōe. 2°. ponit
vnū exēplū qn̄ ſba mutat i accn̄s. ſ. in q̄titatē
vt qdqd heri hūiſti ⁊ nō hēs amiſiſti: ſ3 decē digi
tos heri hūiſti ⁊ nō hēs ſuppoſito ꝙ vnum ami-
ſeris. ꝫ decē digitos amiſiſti. Soluit negando
ꝯn̄a3: qꝛ i maiore accipit qd ⁊ in minore accipit
q̄tū. ¶ In 2ª pticula oſ̄dit quō pp mutationē
ſbe i ad aliqd cātur fallacia figure dictōis. Et i
tēdit ſex ꝯcluſiōes. ¶ Prima tāgit tres ſillogiſ
mos i qb⁹ mutat ſba i ad aliqd. Prim⁹ ē tu das
ſolū denariū: ſ3 vnū ſolū denariū non hēs. ꝫ tu
das qđ nō hēs. 2° ē. tu das cito ⁊ nō hūiſti illud
cito. ꝫ tu daſ ꝙ nō hūiſti. 3° ē. tu pcuſſiſti illū ſola
manu ſ3 ſolā manū nō hēs. ꝫ tu pcuſſiſti illū ma
nu quā tu nō hēs. Et ſil'e ē de iſto paralogiſmo
tu vidiſti ſolo oculo ſ3 ſolū oculū nō hēs. ꝫ vidi
ſti oculo quē non hēs. Oēs iſtos paralogiſmos
ſoluit negādo ꝯn̄a3: qꝛ hec dictio ſolū nō ſignifi
cat qd ſ3 ad aliqd. Sil'r hec dictio cito nō ſignifi
cat qd ſ3 aliq̄liter. iō dare ſolū denariū nō ē p-
prie aliqd dare: ſ3 ē aliq̄l'r dare. iō ex illis para-
logiſmis nihil ſeqt niſi ꝙ tu vidiſti aliqd q̄liter
nō hūiſti. ¶ 2ª ꝯ°. tāgit tres ſolutiōes antiquoꝝ
qb⁹ antiq nitebātur ſoluere pdictos paralogiſ-
mos. Prima ē q̄ ꝯcedit ꝙ tu hēs vnū ſolū ocu-
lū: qꝛ q h3 plures h3 vnū ſolū. 2ª concedit ꝙ tu
hēs vnū ſolū oculū quo vidiſti: ſ3 negat te hr̄e
vnū ſolū oculū. 3ª ꝯcedit ꝙ aliqs dat qđ non h3
vt ſi aliqs det vinū alicui qđ poſtea fiat acetoſū
tūc ille dedit ꝙ nō hūit. ¶ 3ª ꝯ°. tāgit iſufficietiā
iſtaꝝ ſolutionū: qꝛ nō recte ſoluūt: ſ3 tm̄ ſoluūt
ad hoie3. ꝫ nō ſūt bone. An̄s p3 qꝛ ꝯcedēdo op-
poſitū taliū ſolutionū adhuc pdicti paralogiſ-
mi pn̄t ſolui p diſtictionē q̄ eſt iter pdicamenta.
¶ 4ª ꝯ°. tāgit ſolutionē duoꝝ paralogiſmoꝝ.
Prim⁹ ē. hō ōro tu ſedes ē falſa ſ3 ſortes ſcripſit
illā ōronē. ꝫ ſortes ſcripſit falſū poſito ꝙ dū ſe-
deres ſortes ſcripſiſſet illā ⁊ ꝙ tu n̄ āpli⁹ ſedeas
ſoluit ꝙ ōroe3 eē verā vl' falſā nō ē aliđ q̄ ipa3
eē talē vel talē. iō mutat qd i q̄le qd. 2° paralo-
giſm⁹ iſte hō didicit tarde ⁊ hoc cito diſcit. ꝫ nō
diſcit qđ didicit. Soluit ꝙ ibi mutatur qd i q̄le:
¶ 5ª ꝯ. ſoluit vnū paralogiſmū mutādo qd i qn̄
vt qdqd ambulas calcas totā diē ambulas. ꝫ to
tā diē calcas. Soluit negādo ꝯn̄am qꝛ totā diē
ambulare nō ē aliqd ambulare ſed ē aliqn̄ am-
bulare: iō mutat qd i qn̄. ¶ 6ª ꝯ°. ſoluit vnū pa
ralogiſmū i q̊ mutat. qd i vbi vt qdqd bibiſti ē i
corpe tuo: ſ3 ciphū bibiſti. ꝫ ciph⁹ ē i corpe tuo
Negat ꝯſequētiā: qꝛ ciphū bibere nō ē aliquid
bibere: ſed eſt in aliquo bibere.

Secundo dubitatur. Utrū pp mutatio
nē ſingularis i plurale cōmit

sat fallacia figure dictōis. Pro solōe supponit̄ ꝙ aristoteles i ētia ꝑticula tāgit duas ꝯclusiōes ¶ Quaꝝ ꝑma tāgit solutionē vni⁹ ꝑalogismi i q̄ mutat̄ singulare i pl'ale vt qdqd sciuisti ꝑ inētionē vel doctrinā sciuisti illud: sed istas ꝯclusiones sciuisti demōstrādo duas ꝯclusiones. quarū vnā sciuisti ꝑ iuentionē ⁊ aliā ꝑ doctrinā. ḡ illas ꝯclusiones sciuisti ꝑ iuētionē vel ꝑ doctrinā Soluit negādo ꝯn̄aꝫ q2 mutat̄ singulare i numerus i pl'alē. ¶ 2ª ꝯº. soluit duos paralogismos in qb⁹ mutat̄ h̄ aliqd i q̄le qd. Prim⁹ ē. corrusc⁹ est alter ab hoīe: sed ipse ē hō. ḡ ipse ē alius a seipo. Soluit negādo ꝯn̄aꝫ q2 mutat̄ h̄ aliqd i q̄le qd. Nā omne coē q̄le qd significat. singulare vero hoc aliqd. 2⁹ paralogism⁹ si q̄rat̄ vtrū corrusc⁹ music⁹ sit alter a corrusco ⁊ dicat̄ ꝙ non tūc sic paralogizat̄. ille quē vidisti ē ali⁹ ab illo quē nunq̄ꝫ vidisti: sꝫ aliq̄n vidisti corruscū ⁊ nūq̄ꝫ vidisti corruscū musicū. ḡ corrusc⁹ music⁹ ē alter a corrusco. Soluit negādo ꝯn̄aꝫ q2 mutat̄ q̄le qd i h̄ aliqd. corrusc⁹ .n. h̄ aliqd significat: sed corrusc⁹ music⁹ significat q̄le qd. Ex ꝑdictis ifert vnā solutionē gn̄alē ad oēs paralogismos i dictōe ⁊ ē hec. sꝑ rn̄dēs debet dicere ꝙ accipit ꝓpōeꝫ i sēsu opposito sēsui i quo accipit opponēs vt si opponēs ꝓbet aliquā ꝓpōeꝫ i sēsu cōposito debet dicere rn̄dēs ꝙ eā ꝯcessit i sēsu diuiso: ⁊ si ꝓbet eā ꝑm accētū grauē rn̄dens debet dicere ꝙ eā ꝯcessit ꝑm accentum acutum.

Tertio dubitat̄ de veritate hui⁹ ꝓpōis isolubilis hō ē aial ⁊ aliq̄ copulatiua est falsa casu posito ꝙ nulla sit ꝓpō alia ab ista copulatiua nūc dicta. Probat̄ sic q2 vel ipsa ē vera vel falsa. si sit vera habetur ꝓpositū. si sit falsa tūc arguit̄ sic: q2 ipsa significat ꝙ hō ē aial ⁊ ꝙ aliq̄ copulatiua ē falsa ⁊ ita ē a ꝑte rei. ḡ ita ē q̄liter significat: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ē vera. Improbat̄ sic q2 ipsa ē vera vel falsa. si sit falsa habet̄ itētū. si sit vera. ḡ vtraq̄ꝫ pars ei⁹ ē vera. Et ꝑ ꝯn̄s ista propositio aliqua copulatiua est falsa est vera: sed nulla ē copulatiua nisi ista. ḡ ipsa ē falsa. Et ꝑ ꝯn̄s si ipsa ē vera ipsa ē falsa. Ad dubiū rn̄detur ꝙ ꝑdicta copulatiua ē falsa: q2 ad ipsā eē verā seq̄t̄ ipsam eē falsā. Et ad ꝓbationē dr̄ ꝙ lꝫ ita sit q̄lr̄ significat nō tn̄ q̄lr̄cūq̄ꝫ significat ita ē.

Ad rationes an̄ oppositū. ad ꝑmā dr̄ ꝙ argumētū apparēs duo ꝯꝑhēdit. s. cāꝫ apparētie ⁊ rōe h⁹ sibi debet dari solutio apparēs. aliud ē cā defect⁹ rōe cuius sibi debet dari solutio recta. ¶ Ad scd̄aꝫ dr̄ ꝙ lꝫ solū i eq̄uocatōe ⁊ amphibologia sit multiplicitas actualis tn̄ i alijs ē multiplicitas potētialis ⁊ fātastica. ¶ Ad tertiā dr̄ ꝙ lꝫ ꝓpositio simplr̄ vna semꝑ sit simplr̄ vera vel falsa tn̄ ꝓpō multiplex i vno sēsu pōt eē vera ⁊ i alio falsa.

Queritur Utrū oēs paralogismi fallaciarū extra dictionē sint soluēdi ꝑ iterēptionē ꝯn̄e. Et vr̄ ꝙ non: q2 i fallacia petitōis ꝑncipij ē bona ꝯn̄a: ḡ paralogismi ei⁹ nō sūt soluēdi ꝑ iterēptionē ꝯn̄e. ¶ 2º sic. dictū ē i capitulo ꝑcedēti ꝙ oēs paralogismi peccātes i forma sūt soluēdi ꝑ distictionē: sꝫ oēs paralogismi fallaciaꝝ extra dictionē exceptis saltē paralogismis petitionis ꝑncipij sunt peccātes i forma. ḡ sūt soluēdi ꝑ distictionē. ¶ 3º sic. i aliqb⁹ paralogismis fallacie accn̄tis est bona ꝯn̄a. igit̄ tales non sūt soluendi ꝑ iteremptionem ꝯn̄e. Ans̄ pꝫ de illo sillogismo expositorio sortes ē idiuiduū sortes ē hō. ḡ hō ē idiuiduū. ¶ In opm̄ ē aristo.

Primo sciēdū est ꝙ i hoc 3º capitulo docet aristoteles soluere paralogismos extra dictionē. Et ꝯtinet quinq̄ꝫ ꝑtes. In ꝑma tāgit tres ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ ꝑma ē hec. i qbusdā non est necesse ꝙ attributū ꝯueniens accn̄ti attribuat̄ rei subiecte ⁊ q2 h̄ est qn̄q̄ꝫ ideterminatū. s. ꝑꝑ hoc ꝙ non ꝯtigit ꝯclusionē seq ideo i talibus paralogismis oꝫ sꝑ dicere cāꝫ ꝑꝑ quā attributū iest accn̄ti ⁊ non rei sb̄e. ¶ 2ª ꝯº. tāgit qnq̄ꝫ paralogismos peccātes ꝑ fallaciā accidentis. Prim⁹ est. nosti qd̄ debeo te iterrogare. ⁊ sic format̄. tu cog̊scis bonū ⁊ bonū ē qd̄ volo i iterrogare. ḡ cog̊scis qd̄ volo te iterrogare. 2⁹ est cog̊scis venietem vel cooꝑtū q potest sic formari. tu cog̊scis sortem. sortes est veniens. ḡ tu cognoscis venietem. 3⁹ est. statua est tuū op⁹ ⁊ sic format̄: hec statua est tua hec statua est op⁹ ḡ hec statua est tuū op⁹. 4⁹ canis est pr̄ tu⁹. q sic format̄. Iste canis est pater ⁊ iste canis est tuus ḡ iste canis est pr̄ tu⁹. 5⁹ est. raro pauca sūt pauca q sic potest formari. q̄cūq̄ꝫ raro ꝯtigūt sūt pauca ⁊ q̄cūq̄ꝫ sūt pauca sūt pauca. ḡ raro pauca sūt pauca. ¶ 3ª ꝯº. tāgit solutionē ꝑdictoꝝ paralogismoꝝ negādo ꝯn̄aꝫ: q2 non ē idē totalr̄ res sb̄a ⁊ accn̄s. vt nō ē idē totalr̄ bonū eē ⁊ bonū esse futuruꝫ iterrogatū. nec est ideꝫ corruscum esse ⁊ corruscum esse venientem.

Secundo sciendū est ꝙ i scd̄a parte reprobat aristoteles tres soluti

s ... icon-
uenien ... iri ⁊ ignorari ... m diuersa: ideo sortes potest cognosci vt sortes ⁊ ignorari vt veniens. Hanc solutionem reprobat aristoteles tribus rationib⁹. p̄ma est h̄: q2 oīu3 paralogismoꝝ eiusdem fallacie debet esse eadem solutio: s3 p istā solutionem non potest solui 3⁹ paralogism⁹

2ª ratio nihil ꝓhibet eādem orōnē hr̄e plr̄es occasiones fallendi: s3 illa solutio non explicat illas. g̊ ⁊c̄. Tertia ratio idem sillogismus non ꝓbat idem cognosci ⁊ ignorari ꝫm diuersa: sed ꝓbat sorte3 cognosci vt est veniens. ergo solutio est mala. ¶ 2ª ꝯclusio tāgit scdā3 solutionem antiqꝝ rñdentiū ad quītū paralogismū. cōcedunt .n. ꝙ mlt̄a sūt pauca: s3 mlt̄a raro sūt pauca. g̊ raro pauca sunt pauca. Qꝺ autem multa sunt pauca probāt: quia omnis numerus est paucus Hanc solutionem iprobat aristoteles: q2 dictus paralogismus peccat in illatione et hoc non dicit solutio. ergo ⁊ cetera. ¶ 3ª conclusio tāgit tertiam solutionem quorūdā dicentiū ꝙ ista ꝓpositio canis est tuus est distinguenda. vnus sensus ē ꝙ canis posideť a te. Alius ꝙ genuit te. Hāc solutionem improbat aristoteles: quia nihil soluitur per distinctionem nisi oratio vel nomen ꝓprie dicatur multipliciter: sed ibi neq3 nomē neq3 oratio dicitur multipliciter. ergo ⁊c̄. ¶ 4ª ꝯ°. tangit vnum argumentum qꝺ facit aristoteles contra antiquos confirmantes solutione3 p solutionem cuiusda3 paralogismi. s. huius. prudētia est disciplina malorum: sed prudētia est bonum. ergo bonum est malorum: dicebant enim ꝙ ista est distinguenda bonum est malorum eo ꝙ potest esse possessio malorū vel aliquid aliud Cōtra hoc arguit aristoteles: quia nulla oratio truncata est distinguenda vt illa nō est distiguēda homo est animalium: sed predicta propositio est truncata. ergo non est distinguenda. Vocatur autem oratio truncata illa cui deficit aliqd qꝺ est de intellectu eius. maiore3 probat aristoteles. q2 ista orō da mihi irā pāde dea. ex quo est truncata non est distinguenda.

Tertio sciendū est ꝙ i prima parte docet soluere paralogismos ꝫ3 quid ad simpliciter ⁊ continet duas cōclusiones. ¶ Prima tangit in generali solutionem que est hec inspiciendum est ad conclusionem paralogismi si vere contradicat positioni respondentis. Et ad ponit dic ... ꝗ: io ... contradicunt. ¶ 2ª conc ... specialem ponendo nouē paralogismos. Quorum primus est. qꝺ non est ipsum est opinabile. ergo qꝺ non est est. negatur consequentia: quia esse opinabile non est esse nisi ꝫm quid. 2⁹ paralogismus aliquid qꝺ est non est homo: igitur aliquid qꝺ est non est. soluitur similiter. 3⁹ paralogismus. sortes iurat se piurare. ergo bene iurat Soluit negando consequentia3: quia iurare se periurare non est bene iurare simpliciter: sed solum ꝫm quid. 4⁹ qui suadet furtum dissuadet non furtum. ergo qui suadet dissuadet. Soluit negando consequentiā: quia dissuadere nō furtum non est dissuadere simpliciter: sed solu3 ꝫ3 quid. 5⁹ paralogismus ego dico falsum. Soluit ꝙ dicens illam propositionem dicit falsum simpliciter ⁊ verum ꝫm quid. s. quo ad significationem materialem tantum: non autē quo ad significationem materialem ⁊ formalem simul. Sextus paralogismus diuitie sunt bone bene vtenti ⁊ non sunt bone male vtenti. ergo nō bonum est bonum. Respondet negādo ꝯsequētiam: quia ex bono ꝫm quid infertur bonū simpliciter. 7⁹ iustum est magis eligendum iniusto ergo mori iuste est magis eligendum q̄3 mori iniuste. Soluit ꝙ iustum est magis eligendū quo ad agere: s3 nō quo ad pati. Octauus scio hāc rem mihi fuisse iuste adiudicata3. ergo scio hāc rem esse mea3 supposito ꝙ res fuerit mihi adiudicata propter falsos testes. Negat consequentiam: quia tale non est bene iudicatum simpliciter: sed solum ꝫm quid. 9⁹ paralogismus iniuste passus dicit se fuisse passum iniusta. ergo dicit iniusta. Respondetur negando consequentia3 quia dicit solum iniusta ꝫm quid.

Conclusio responsalis. omnes paralogismi fallaciarum extra dictione3 preter paralogismos fallacie petitionis principij soluēdi sunt per iterēptionē ꝯīc. ꝯˢ satis p3 ex dictis ⁊ dicendis in dubijs.

Primo dubitatur. Utrū idē possit sciri ⁊ ignorari. Pro solutione supponitur ꝙ in quarta parte intendit aristoteles q̄ttuor ꝯclusiones. ¶ Quaꝝ p̄ma tāgit solutiōe3 paralogismoꝝ fallacie ig̃rātie elēchi dicēs ꝙ soluūtur dicēdo ꝙ semper omittūt aliq̄3 ꝯditionē necīo reqsitā ad contradictionem. s. ad idem ꝫ3 idē similiter ⁊ in eodē tēpore qꝺ declarat p duo

sat fallacia figure dictōis. Pro solōe supponit ꝙ aristoteles i t̃tia pticula ſu senuag̃ 10ras ide ¶ Quaꝝ pͥma tāgit ſol̃ hoc nō ē ſm idē. zᵐ exē plū. tetracubitū ē mai⁹ tricubito ſ; tetracubitū ſm lōgitudinē ē tricubitū ſm latitudinē. g̊ tricu bitū ē mai⁹ tricubito. Et p ɔñs idē ē mai⁹ ⁊ min⁹ ¶ zª ɔ̈. tāgit solutionē palogiſmoꝝ petitiōis pͥn cipij. Nā oēs soluēdi ſt̃ dicēdo opponenti ꝙ pe tit pͥnᵐ. Et subdit ꝙ ſi petitio pͥncipij lateat rñ dētē debet dicere ꝙ solū ɔceſſit añs nō ꝓ qͣ͞sto valet ad inferēdū ɔñs q̈ꝛ fieret petitio pͥncipij. ſ; vt opponēs argueret ɔ̄ ɔceſſū. ¶ 3ª ɔ̈. tangit solutionē palogiſmoꝝ fallacie ɔñtꝭ. oēs eñ; sol uunt̃ p negationē ɔñe oñdendo defectu; talis ɔñe. Et subdit ꝙ duplex ē ɔña vna eſt ſimplex vt eſt illa p quā ex pticulari infert̃ vl'e. Alia eſt cōpoſita in qua .ſ. ex oppoſito ɔñtis infert̃ opᵐ añtis. Exēplū eſt de rōne meliſſi ſic arguentis. qđ factū eſt habet pͥncipiū. ergo qđ nō eſt factū nō habet pͥnᵐ. ſ; vniuerſū nō eſt factū. ergo vni uerſū nō habet pͥnᵐ. ⁊ i talib⁹ fit ꝟe fallacia ɔñ tis. ¶ 4ª ɔ̈. tangit ſolutione; nō cauſe vt cauſe. Nā o; ɔſiderare ſi remoto illo qđ interimitur. ſ. pͥmiſſa ſupflua adhuc ſequat̃ impoſſibile. ⁊ ſi ſic dicendū ē ꝙ illa pͥmiſſa ſupflua q̄ interimit̃ non eſt cauſa totalis impoſſibilitatis ɔcl'onis.

Secundo Dubitat̃. Utꝝ ad iterrogatio nē plures ſit dāda vna rñſio. Pro ſolutōe ſupponit̃ ꝙ i q̄nta pte tāgit ariſto teles duas ɔcl'ones. ¶ Quaꝝ pͥma ē hec. iterro gatio vna ē illa ad quā d; dari vnica rñſio. ſi ꝟo aliqua iterrogatio ſit pl'es ad eā nō d; dari vni ca rñſio. ¶ zª ɔ̈. ē hec ſicut i equocis ꝟis aut fal ſis i vtroq; ſēſu ꝓpter ſimplicē affirmationem vl' ɔceſſionē nō videt̃ ſeq aliqđ icōueniēs ita ēt ſi interrogatio ſit vera vel falſa ꝓ vtraq; pte ⁊ ad ea; detur vna rñſio nō ſeqtur aliqđ incōue niēs. ſ; ſi ſit ꝟa ꝓ vna pte. ⁊ falſa ꝓ alia tūc ſi rñ dens det vna; rñſionē pōt redargui. Declarat trib⁹ exēplis. Primū eſt ſi q̄ratur an illa ſint bo na vel mala demōſtrato vno bono ⁊ alio malo. dicat̃ ꝙ ſic. tūc g̊ ſeʳ malū eſt bonū ⁊ bonū ē ma lū. ſ; ſi dicat̃ ñ tūc ſeqtur. ergo bonū nō ē bonū ⁊ malū nō eſt malū. Scđm exemplū ſi q̄rat̃. an qđlib; ſit ſibi ipſi ⁊ alijs idē vel diuerſū ſi dicat̃ ꝙ ſic. ergo idē eſt diuerſū a ſeipo. ſi dicat̃ ꝙ nō ergo idē nō eſt diuerſū ab aliis. Tertiū exēplū demonſtrato vno equali ⁊ alio inequali ſi q̄rat̃ vtrū ſint ſibi iuicē equalia vel iequalia ſi dicat̃ ꝙ ſic ergo idē ē ſibi ipſi iequale ſi dicat̃ ꝙ nō. er

ꝙ l; ſolū i equocatōe ⁊ amphibologia ſit mltipli [illegible] actualis tñ i alijs ē multiplicitas potētia [illegible] ¶ Ad t[illegible] ꝓpoſitio ſim[illegible] plato nō velit diſputare niſi cice[illegible] etiam diſputare ⁊ ꝙ cicero nō velit diſputare niſi q̄n plato nō vult diſputare. Tūc q̄rit̃ an plato ve lit diſputare vel ñ. ſi nō. ergo cicero vult diſpu tare. ⁊ ſi cicero vult diſputare ergo plato vult diſputare ⁊ p ɔñs ſi plato nō vult diſputare pla to vult diſputare. ſi dicat̃ ꝙ plato vult diſputa re ergo cicero ñ vult diſputare. ⁊ ſi cicero ñ vl't diſputare plato ñ vult diſputare. ergo ſi plato vult diſputare plato nō vult diſputare. Rñde tur ꝙ caſus ē impoſſibilis ideo ñ ē miꝝ ſi ex eo ſeq̄ntur ɔ̄dictoria. ꝙ aūt caſus ſit impoſſibilis. p; q̈ꝛ zª ps caſus deſtruit pͥmā. Nā ad platonē velle diſputare ſeqtur ciceronē velle diſputa re. ſ; ad cicerone; velle diſputare ſeqtur plato ne; non velle diſputare. ergo ad platonē velle diſputare ſeqtur platone; non velle diſputare.

Ad rationes añ oppoᵐ. ¶ Ad pͥmā p; ſolutio ex ɔcl'one. ¶ Ad ſcđam dr̃ ꝙ palogiſmi peccātes i forma quoꝝ ſolutio cadit ſupra pͥmiſſas debēt ſolui p diſtin ctionē. ſ; palogiſmi quoꝝ ſolutio cadit ſupra cō ſeq̄ntiā. debēt ſolui p interēptionē. ¶ Ad t̃tiam negat̃ añs. Ad ꝓbationē dr̃ ꝙ ſi i argumēto cō cludat̃ pticulariter tūc eſt bon⁹ ſillogiſm⁹ expo ſitori⁹ nec ē fallacia accidētis. ſ; ſi ɔcludat̃ vna ſingularis cui⁹ ſbm̃ ſupponit ſingulariter tunc nō eſt ſillogiſm⁹ expoſitori⁹ ſ; eſt fallacia accidē tis. Et hec de queſtione dicta ſufficiant.

Queritur vtꝝ diuiſio orō nū i orōnes dif ficulter ſolubiles ⁊ i orōnes fa ciliter ſolubiles ſit ſufficiēs. Et vr̃ ꝙ nō q̈ꝛ eadē orō ē faciliter ⁊ difficult̃ ſolubil' ergo diuiſio eſt inſufficiēs. ¶ z°. ſic oīs ars ē de bono ⁊ de dif ficili ſed de oībus orōnibus ſophiſticis ē ars. er go oēs orōnes ſophiſtice ſūt difficiles. ¶ 3°. ſic. p palogiſmos peccantes i forma decipiūtur tam ſciētes q̄̄ neſciētes. ergo qlibet ſillogiſm⁹ pec cās in forma eſt difficilis ad ſoluēdum. In op poſitum eſt ariſtoteles.

Primo Sciēdū eſt ꝙ in vltīo capitulo hui⁹ tractat⁹ docet ſoluere pa logiſmos ducētes ad ſoloeciſmū ⁊ nugatione; Et ɔtinet duas ɔcl'oes. Quaꝝ pͥma eſt hec . ad ſoluēdum paralogiſmos ducētes ad nugatōe;

h[illegible] p[illegible]oi rela
tiuis p[illegible]pla. Primū e. oupluₑ p se sūptū
significat dimidiū. iūctū aūt cū dimidio ampli⁹
nō significat ipm. Scdm exemplū scia p se sū/
pta significat scibile. nō aūt iuncta cū scibili. 2º
patet idē in passionib⁹. Naʒ simitas p se signifi/
cat nasū: iuncta ꝟo cū naso ampli⁹ nō significat
ipm. Et subdit ꝙ volens euitare nugationē dʒ
noi p se sūpto addere suū adiunctū i gtō vl' sal/
teʒ i obliquo vt simo dʒ addi in gtō nasus dicen
do ꝙ sim⁹ est hñs curuitateʒ nasi. ¶ 2ª ↄº tangit
solutioneʒ palogismoꝝ ducētiū ad soloecismū
p sex palogismos. Prim⁹ est qđ ꝟe dicis eē hoc
est. sʒ lapidē ꝟe dicis esse. ergo lapidē est. Scđs
vt si q̄ratur est ne hoc illa res ꝛ dicat̄ ꝙ sic tūc
sic palogizatur hic est albus hic est illa res. ergo
illa res ē alb⁹. Terti⁹. si q̄ratur est ne h̄ illud qđ
tu dicis esse si dicatur ꝙ sic tūc sic arguit̄. tu di
cis esse hoc ꝛ dicis istā esse aspidē. ergo hoc ē as
pidē. Quart⁹. queʒ dico esse hūc est hic. sʒ cleo
neʒ dico esse hūc. ḡ cleonē ē hic. Quitus. tu scis
h̄ sʒ h̄ ē lapis. ergo tu scis lapis: Sext⁹ cui⁹ sciaʒ
habes hoc scis. lapidis sciaʒ habes ergo lapidis
scis. Rñdet negādo ↄniaʒ q2 i maiore nō dr̄ cu/
ius hēs sciam hui⁹ scis sʒ dr̄ hoc scis ideo nō dʒ
ↄcludi. ergo lapidis scis sʒ lapidē scis. Simil'r ñ
debet ↄcludi cleonē ē hic sʒ cleon est hic. Et sub
dit ꝙ talis defect⁹ nō pōt fieri i noibus neutri
generis q2 hñ seq̄tur ꝗcqđ ꝟe dicis eē hoc vere
ē sʒ lignū vere dicis eē. ergo lignū vere ē sʒ iste
defect⁹ faciliter accidit i alijs generibus.

Secundo Sciendū est ꝙ q̄rt⁹ tractat⁹
in q̄ ōndit difficultatē solutō
nis orōnū ↄtinet tria capitula. Primū ↄtinʒ du
as pres. in p̄ma tāgit quattuor cōclōnes. Qua/
rū p̄ma ē hec. orōnū q̄dā sūt faciles ad soluēdū
q̄dam ꝟo difficiles. ¶ 2ª ↄº oēs orones ꝸm equo
cationē sūt faciles q2 equocatio est mod⁹ leuissi
m⁹. ¶ 3ª ↄº oēs pene orōes ꝸm diuisionē sūt ridi
culose q2 manifeste sūt oibus sicut pʒ trib⁹ exē/
plis. Quoꝝ p̄mū est istud. vir ferebat̄ gradatiʒ
sedens ista ē duplex. quia vel significat ꝙ vir
ferebat̄ p gradus ꝛ sic ē ꝟa vel significat ꝙ vir
sedens ferebat̄ gradiēdo ꝛ sic est falsa. 2ᵐ exē/
plū boreas nō est pur⁹. pdit. n. idest affligit pau
perē. Nā purus duo significat. vno mō idē est
ꝙ ignoscens ꝛ tūc boreas nō ē purus. Alio⁹ idē
ē qđ seren⁹ vel aerē purgās. ꝛ sic boreas ē pur⁹

ne[illegible] ab
gnifica[illegible]oritate tpis [illegible]
boū peperit ante. vl' pōt significare anterioritā
tem loci ꝛ sic neutra boū pepit ante. ¶ 4ª ↄº ꝸm
equocationē sūt alique orones inutiles ꝛ alique
difficiles. Nā ille sūt difficiles de q̄bus sapiētis
simi iudicāt sʒ de aliq̄b⁹ ceris sicō vno ꝛ añ iudi/
cāt sapiētissimi an sint vniuoci ꝛ significēt vnū
aut sint equoci significātes plura sicut ʒeno cre
debat ens tm̄ vnum significare. Alij ꝟo dicunt
ꝙ ens multipliciter dicitur.

Tertio Sciendū est ꝙ in 2ª pte determiat
aristoteles de solutiōe acri. Et in/
tēdit sex ↄclōnes. Quarū p̄ma ē hec. orō acris
est q̄ maxime facit dubitare ꝛ dr̄ acris eo ꝙ ta/
lis orō maxime mordet rñdentē. 2ª ↄº est h̄. orō
acris est duplex. quedā ē sillogistica sicut ē pec
cans i materia. Alia est nō sillogistica q̄ peccat
i forma ꝛ iter illas ille que peccāt i materia sūt
acerrime. ¶ 2ª ↄº est hec. orō sillogistica acerri/
ma est illa que ex maxīe pbabilib⁹ interimit ma
ximū pbabile q2 in tali orone semp ex opposito
ↄclōnis cuʒ altera p̄missaꝝ pōt interimi altera
p̄missa q̄ est valde pbabilis sed illa est maxime
acris in qua fert̄ ↄº maxime acris ita ꝙ ↄº sit eq̄
pbabilis sicut premisse. ¶ 4ª ↄº inter orōes nō
sillogisticas illa est maxime acris de qua ē du/
biū an sit sillogistica vel non ꝛ vtꝝ sit soluenda
p distinctionē vel p interemptionē ꝛ illa ē acris
qñ nos scim⁹ ꝸm quā p̄missam debet fieri solu/
tio. ¶ 5ª ↄclusio orōnū peccantiū in forma que/
dam nō sunt digne solutione in q̄bus. s. deest ali
qua p̄missarū ppter quā debet sequi cōclusio
ꝛ talis vocatur sillogism⁹ fatu⁹. Alie sūt digne
solutione in q̄bus defectus nō puenit ex defe/
ctu p̄missarū sʒ ex debito modo ordinandi. ¶ 6ª
ↄº tangit diuersos modos soluēdi. Nā aliquan
do fit solutio ad orōnem ꝛ illa est vera et recta
aliquādo autem fit solutio ad interrogationeʒ
idest ad hoiem ostēdēdo ꝙ male ordinat suas
premissas sicut est in sillogismo fatuo. aliquādo
fit solutio ad tempus quando scilicet solutio ē
pluris temporis egens q̄ꝫ presentis temporis
disputatio exigat.

Conclusio Responsalis diuisio orōnū
i orationes faciliter solubi/
les ꝛ difficulter solubiles est sufficiens dūmō
illa facilitas vel difficultas nō sumat̄ ex parte

tat fallacia figure dictōis. Pro solōe supponit
q̄ aristoteles i ītia pticul[...] sc[...] ide
¶ Quar. ōma tāgit sol doc[...] fm idē. z^m ex[...]
plu. tetrac[...]bitū ē ma[...]ect[...] tetracubitu].

Primo Dubitat vtrū p ea q̄ dicta sūt in libris elencho[rum] sit ars sophistica
sufficiēter tradita. Pro solutiōe supponit q̄ in
isto capitulo recapitulat ea q̄ dicta sūt tā i libro
thopico[rum] q̄ i libro elencho[rum]. Et itendit talē cō
clusionē dictū ē ex quot & qualibz disputatōib⁹
fiūt palogismi & q̄uo ducēdi sīt ad falsū & iopia-
bile. & q̄uo oz interrogare & qs ordo debeat ob-
seruari i iterrogatiōe & de vtilitate ista[rum] orōnū
& solutiōe palogismo[rum] & hoc quo ad libros elen
cho[rum]. sz in libris thopico[rum] dictū est q̄uo pbabili
ter poterim⁹ arguere de vnoq̄q pbleumate &
q̄uo sit defendēda positio a nobis vt nos dispu
tatōez sustinētes nihil dicam⁹ repugnās & h̄ fuit
necesse q2 lz socrates sciuerit iterrogare fateba
tur tn̄ se nescire rn̄dere. & ex hoc passu traditur
auctoritas prouerbialis. mlti sūt arguētes pau
ci vero soluentes.

Secundo Dubitat vtr[um] pncipia sint maxima i virtute et puissima in
magnitudine. Pro rn̄siōe supponit q̄ in hoc vl
timo capitulo declarat modū i duab⁹ ɔclonib⁹
quo ista scia fu[er]it iuēta. ¶ Prima ɔ°tāgit modū
quo alie scie fuerūt inuēte. Nā illa que iueniū-
tur i pncipio sūt parua sz a posteriorib⁹ pticula
riter elaborata augēt ab eis quousq̄ scia sit cō
pleta. Illud aūt qd̄ in pncipio inuenit vtili⁹ est
eo qd̄ postea addit. q2 illud est pncipiū qd̄ ē ma
ximū i virtute & difficillimū. q̄to.n. optimū ptā
te tāto ē puissimū magnitudine. & q̄to ē min⁹ in
magnitudie tāto ē difficillimū videri hoc ē diffi
cili⁹ est ad inueniēduz. sz illo puissimo inuēto fa
cile est addere & augere reliquū. & p hūc modū
adinuēte sūt pene oēs scie rethorice. q2 illi q in-
uenerūt pncipia pauca dixerūt de illis. Alij vo
q sūt famosiores i illa arte colligūt dicta a mul
tis. vnde post pmos inuētores rethorice secut⁹
est thesias. & post thesiā secu[tus] est theodor⁹ post
quē multa multi adiuenerūt. & ide ē q̄ ista ars
maximū iā habz incremētū. ¶ z° ɔ°tāgit modū
quo ista ars fuit acq̄sita. q2 añ tp̄s suū nihil oino
fuerat traditū artificialr. sz oia erāt iordinate &
sine arte dcā quēadmodū accidit i mercēnarijs
& i doctria georgie q̄ sine arte tradita ē. Nā sic
mercēnarij iordiate vēdūt res suas nō dantes
artē eas faciēdi vt lutores asportāt mltos mōs
calceo[rum] nō tradētes artē faciēdi eos sic añ tp̄s

q̄ lz solū i eq̄uocatōe & amphibologia sit mltipli
[...] actualis tn̄ i alijs ē multiplicitas potētia-
de[...] q[...] ¶ Ad t[er]tiā d[icitu]r q̄ [...] ppositio sim[...]
cō. & d oib⁹ his dcā arist. artē. [...] etiā q̄
hec ars sit ɔpleta quēadmodū et alie de obmissis
q̄dem artis indultionem petit. de inuentis aūt
multas habere grates.

Tertio Dubitat de vitate isti⁹ ppōis hō ē aial. ergo hec ɔn̄a n̄ vz demōstrā-
do ipammz ɔn̄az. Est.n. duplex ɔditiōal. q̄daz
ē nō assertiua q.s. nō asserit suū añs eē sic ē illa i
q̄ ponit h̄ ɔiūctio si. alia ē ɔditiōalis assertiua q̄
.s. asserit suū añs eē sic est illa i qua ponit hec cō
iūctio q̄. & illa ppe vocat rōalis. Tūc q̄rit de vi
tate isti⁹ ɔditional hō ē aial. ergo hec ɔn̄a nō va
let demōstrādo ipammet ɔn̄az. pbat & iproba-
tur. pbat sic q2 vel ista ɔditional ē va vel falsa
si va habet ppositū. si falsa. tūc arguit sic. dic-
ta ɔditionalis ē falsa ergo ipossibile ē añs eē ve
rū q̄n ɔn̄s sit vm. & si sit ve[rum]: tūc ita erit sic illa si
gnificat q̄ ipsa erit va & p ɔn̄s si ē falsa ipa ē va.
Pria ɔn̄a pz q2 si dicta ɔditionalis ē falsa tūc i-
possibile ē hoiez eē aial q̄n ɔn̄a expssa i dicta cō
ditionali nō valeat. sz hoc significat p ɔn̄s dicte
ɔditionalis qd̄ ē istud. s. ergo hec ɔn̄a nō valz &
sic si dicta ɔditional sit falsa ipossibile est añs eē
vm q̄n ɔn̄s sit ve[rum]. Improbat sic q2 vel ipa est
va vel falsa si falsa habet intentū si sit va tunc
cū añs ei⁹ sit ve[rum] & necessariū de necessitate su
uz ɔn̄s erit ve[rum] qd̄ est istud ergo hec ɔn̄a nō va
let. sz si sit ve[rum]. ergo ve[rum] est hāc ɔn̄am nō vale-
re. mō si ɔn̄a nō valeat. tūc dicta ɔditiōalis erit
falsa. Et p ɔn̄s si sit va erit falsa. Ad insolubile
rn̄det q̄ dicta ɔditōal ē falsa. q2 ad ipaz sequū
tur duo ɔdictoria q2 si ponat va cuz ei⁹ añs sit
necessariū suū ɔn̄s d necessitate erit ve[rum]. ergo
ve[rum] erit ɔn̄am nō valere. & p ɔn̄s dicta ɔn̄a va
let & nō valet qd̄ iplicat. Ad pbationē dr̄ q̄ licz
ita sit qualr significat de significatione mālinō
tn̄ ē ita q̄lr significat de significatiōe formali iō
nō ē ita q̄lrcunq̄ p eā significat q̄re ipa ē falsa.

Rationes Añ op^m soluūt ex ɔclaratiōe ɔclonis. Et hec d z° elencho
rum dicta sufficiant.

¶ Op⁹ pclar[um] & subtile q̄onū iohīs magri docto
ris piēsiēsis. seq̄cis doctoris subtil iohīs scoti fe
licit explicit. Cura fris frācisci gregorij de pui-
cia puicie ordis mino[rum] sacre theologie bachala
rij diligētissime emēdatū. cui finē iposuit bone
t⁹ locatellus sūptib⁹ & expēsis Octauiani Sco
ti modoeciensis. Venetijs iz° kl. Jul. 1487.

sat fallacia figure dictōis. Pro solōe supponit ꝙ aristoteles i t̄tia pticul[illegible] se duas notas ide[illegible] ¶ Quarū ōma tāg[illegible] sol doc[illegible] ē ꝑm idē. zᵐ extra piu. te[illegible]bitū ē ma[illegible]ectu[illegible] tetracubitꝰ. [illegible] dab⁹ de du[illegible] nō aūt i scda[illegible] ꝙ ꝫ solū i equocatōe ꝛ amphibologia sit m[illegible] [illegible] actualis tm̄ i alijs ē multiplicitas potētia [illegible] dem q[illegible] ¶ Ad t[illegible] ꝓpositio sim[illegible] cō. ꝛ ꝺ oib⁹ his dedi arist. artē. [illegible] ꝙ [illegible] pliu' quoꝫ pōni[illegible] et alie de obmissis

Finis

